Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET
The Workers Museum

Titel: Arbejdsmændenes fagblad
Udgiver: Dansk Arbejdsmands Forbund
Udgivelsesår: 1939-1939

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

AARGANG 1939

Arbejderbevægelsen
Bibliotek og Arkiv

UDGIVET AF

DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

INDHOLDSFORTEGNELSE

Afdelingsanliggender. Side

Aabenraa Afd. A. 40 Aars Stiftelsesdag 94
Aarhus Afd. A. 50 Aars Stiftelsesdag 128
Ballerup Afd. Eget Hus 435
Dybvad Afd. Eget Hus 234
Fredericia A. Afd. 50 Aars Stiftelsesdag 77
Frederiksberg Komm. Afd. 25 Aars Stiftelsesdag 220
Grindsted Afd. 25 Aars Stiftelsesdag 237
Haslev Afd. Eget Hus 135
Kerteminde Afd. 40 Aars Stiftelsesdag 451
Kolding Afd. A. 50 Aars Stiftelsesdag 93
Lysbro Afd. 35 Aars Stiftelsesdag 299
Løgumkloster Afd. Eget Hus 418
Middelfart Afd. Eget Hus 274
Næstved Afd. 45 Aars Stiftelsesdag og eget Hus 69
Refsnæs Afd. 25 Aars Stiftelsesdag 58
Ringsted Afd. Eget Hus 29
Silkeborg Afd. Eget Hus 294
Skanderborg Afd. Eget Hus 211
Skibsværftsarbejdernes Forbund. Ny Fane 371
Støberiarbejdernes Forbund. 50 Aars Stiftelsesdag 331
Svendborg Afd. T. Eget Hus 40
Vadum Afd. 10 Aars Stiftelsesdag og Faneindvielse 44
Vejle Afd. A. 50 Aars Stiftelsesdag 337
Vejle Afd. K. Mindestensafsløring for Karl Lorentzen .. 412
Vodskov Afd. 20 Aars Stiftelsesdag 13

Agitation for Partipressen m. m.

Agitation for Parti og Presse (Efteraarsagitationen) 415
Dana. I. F. E. T. T. sekcio. 450
Et filantropisk Foretagende (Københavnske Kvinders Kaffevogne 459
Fagbevægelsen og Socialdemokratiet 277
Frels de spanske Børn fra Sultedøden 30
I en urolig Tid 385
Læs Socialdemokraten 54
Nu gælder det Grundloven 166
Pligter og Rettigheder 370
Skaf et Medlem 388
Til det danske Folk 346
Valgagitationen 25, 45, 65, 75, 85, 86, 96, 105, 106, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 116, 117, 127
Vers om Valget 75-117-127

Arbejderoplysning.

A. O. F.'s Korrespondanceskole 41-357-475
Arbejderhøjskolen kalder 419
Borups Højskole (Program for Skoleaaret) 198
Borups Højskole (Dagkursus for Arbejdsløse) 15
Den internationale Folkehøjskole i Helsingør 349-414-453
Den norske Arbejderhøjskole 478
De unge arbejdsledige og Højskolen 420
Fagforeningerne og Oplysningen 396
Musæumsforedrag for Arbejdsløse 419
Oplysningsarbejdet (Beretning fra Arbejdsmændenes Fællesledelse) 250
Tag paa Højskole efter Nytaar 477
Traktorførerkursus 17-120

Arbejdsløshedskassen.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde 447
Ferieloven og Arbejdsløshedskontrollen..... 158
Meddelelser fra Arbejdsløshedskassen 8, 124 276, 293,, 312, 359, 373, 473
Skatteblanketten (Hvilke Fradrag maa foretages) 5

Artikler.

Aaret, der svandt..... 474
Aarets Lyspunkt. (Den store Nedgang i Arbejdsløsheden) 316
Amerika som Forbillede 91
Arbejderne og den store franske Revolution 267
Arbejdets Risiko 232
Arbejdsløsheden og Beskæftigelsen 66
Arbejdspladsens Talenter danner Forening 78

Side

At forebygge er bedre end at helbrede 88
Beskæftigelseslovene og Arbejdsmændene 114
Byggeriet og Samfundet 212
Cementfabrikationen 428
Daarligt Kammeratskab — gule Foreninger 70
De franske Fagforeningers Krigskrise 471
Demokrati og Fagbevægelse 200
Den første Maj i Frankrig 1889—1939 170
Den sociale Linie i Fagforeningernes Lønpolitik 186
Den økonomiske Udvikling 32
Der er Forskel paa Fisk 214
Der er to Parter 482
D. S. F. Generalforsamling i Februar 1939 147
Det danske Socialdemokrati 1929—1939 4
Dødsklokkerne 152
Efter Valget 150
Er Nordens Kultur i Fare? 470
Et Kulturdokument 386
Et Paaskud 436
Europas politiske Krise og Fascisstaternes Økonomi 149
Finland 448
Flugten fra Land til By 227
Folkeafstemningen om den nye Grundlov 178
Folkeferie 118-395
Forhandlingsforholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere 46
Første Maj 146
Hastige Glimt fra en Rejse gennem Lapland 288-320-333
Hjælp til de indkaldte og deres Familier 407
Hvad var vi uden Træ? 389
Hvorfor falder Arbejdsløsheden saa stærkt 296
Ikke-Akademikere paa Universitetet 168
Ikke Eksportvare 246
Ikke saa oplyst som forventet 286
Isoleringsmaterialer indeholdende Cement. Gasbeton.... 229
Jeg afspadserer gennem Danmark 154
Jordbrug Syg og Nord for Polarkredsen 456
Krigen og dens Virkninger 292
Krigens økonomiske Problemer 356
Lidt om daglig Lovkundskab 70
Materialeprøvningens Betydning for Byggeindustrien.... 100
Moskva Agenterne afsløres..... 353
Mælk til spanske Børn 8
Mørke forude 406
Nu gælder det Grundloven 166
Nægtelse af Hjælp efter Forsorgsolven 347
Plads for alle 34
Raajern og Cement lavet paa een Gang 392
Rationaliseringen i Danmark og Sverige i sidste Tiaar .. 476
Regeringen og Arbejdsløshedens Bekæmpelse 96
Retsprincippet 26
Rigsdagen efter Valget og Folkeafstemningen 226
Rusland—Tyskland 319
Saa gid da Dr. Schackt 61
Sandheden om »Dødsstraalerne« 483
Sangen fra Skyttegravene 374
Selvfølgeligt stemmer vi paa Socialdemokratiet 109
Skrankerne falder 116
Sommeren 1939 278
Storbyer kan kun ødelægges fra Luften 348
Sundhed og Ernæring 192
Sygejournal over Patienten Danmark 123
Tarvelig Spekulation 123
Teknisk Fremskridt og Arbejdsløshed 196
Teknisk Hjælp for ubemidlede 371
Til os alle 366
Traurigt Solhverv 446
63 pCt. har en Indtægt under 1200 Mark 216
Udlandsagenterne fremturer 452
Udstillingen for sociale Fremskridt i Frankrig 358
Valget er let 106
Valgets Dag nærmer sig 86
Valutacentralen og dens Betydning 108
Valutasituationen og Erhvervspolitik 411
Verdensøkonomi under Krigskonjunktur 231
Vi bygger 110
Virkelig Solidaritet 199
Vær opmærksom paa dit Tilgodehavende 266
Økonomiske Kendsgerninger og Politik 63

Beskæftigelsesspørgsmaal.

Side

Aarets Lyspunkt. Den stærke Nedgang i Arbejdsløsheden 316
Arbejderlejrens Betydning 313
Arbejdsløsheden i Oktober 1939 408
Arbejdsløshedsproblemet 1930—38 350-378
Bekæmpelse af Arbejdets Risiko 368
Bemærkelsesværdige Ulykkestilfælde 290
Beskæftigelseslovene og Arbejdsmændene 114
Beskæftigelsespolitik og Erhvervsmuligheder i Danmark 432
Byggeriet og Samfundet 212
Byggeriet som Beskæftigelsesfaktor 233
Chaufførernes Arbejdstid 251
Der er ikke Brug for danske Roearbejdere i Sverige 223
Det tekniske Fremskridts Betydning for Arbejdsløsheden 354
Flugten fra Land til By 227
Folkerum i Haandværks- og Industrivirksomheder 393
Hvad sker der med 40 Timers Ugen? 167
Hvorfor falder Arbejdsløsheden? 296
Kontrol med Regulering af Rationaliseringen 271
Lønnen i Udlandet 252
Ny Lov om Arbejderbeskyttelse 454
To Slags Beskæftigelsespolitik 317
63 pCt. har en Indtægt under 1200 Mark 216
Trikoræthylen — Tetraklorkulstof 459
Tuberkulosesygedagene aftog som Følge af Røntgen-Gennemlysninger 261

Boganmeldelser.

Arbejdsløn og Arbejdsløshed 202
Dirigenten 467
Haandbøger er gode Vejledere 427
Her er Bogen til dig. (Bogkredsen) 279
Ny Udgave af Kommunal-Kundskab 453
Vejledning i Pasning af Centralvarmeanlæg 194

Dødsfald.

Frants Frederiksen, 8. Kreds 179
Knud V. Jensen 209

Forbundsanliggender.

Arbejdsvægringen var berettiget 126
Chaufførernes Arbejdstid 251
Det er ulovligt (Tilbud efter Licitation) 206
Det sociale Udvalg i Ulstrup Kommune kværulerer 256
Fast Stilling — daarlig Kammerat 3
Ferieordning for Privatbanerne 30
Hvornaar er Arbejdsvægring berettiget? 410
Interessante Dokumenter 326
Jern- og Metalindustriens Standpunkt underkendt ved Forlig 287
K. D. F. Usandhed 330
Medlemmerne og Fagbladet 391
Nyt Hovedbestyrelsesmedlem (Ernst Borg) 337
Nyt Hovedbestyrelsesmedlem (Hjalmar Kjær) 38
Overenskomstfornyelsen 437
Overenskomsten fornyet for Landhaandværkerne 440
Prisniveauet 412
Pristallet Oktober 1939 426
Retslig Forfølgelse i Feriesager 256
Skiftedag 136
Skriv tydeligt Navn og Adresse ved Bestilling af Fagbladet 60

Forsider og Digte:

Arbejderkvindens Vuggesang 277
Arbejdsfred 440
Danmark for Folket 25
Ekstramanden 1
Fader og Søn 419
Faglig Ungdom paa Feriekursus 265
Folkeferie 305
Fortid og Nutid 45
Fred paa Jord 445
Første Maj 1939 145-151
Grundlovsdag 185
Grundlovsvalget 165
Hverdagsbillede 125
Høst 295
I en urolig Tid 385
Knud V. Jensen 205

Side

Krigen 325
Kundskab er Magt 405
Landsbyen 255
Manifestet 39
Menneskerettighederne 469
1939—1940 473
Nyt Land 458
Roelugeren 210
Skaf Arbejde 398
Slut op, slut Trop 365
Snetegn 425
Spanske Børn 52
Vejbygningen 225-245
Vers om Valget 75-117-127
Vibreringsmetoden 285
Vi vinder Valget 65-85-105
Vor Kamp 195
Vær Opmærksom 345

Fra den faglige Voldgiftsret.

Andersen, Murerm., Holbæk 343
Breede, C. & Søn, Randers 361
Cementindustriens Arbejdsgivere 64
Dansk Tagpap og Asfaltfabrik 11-42
De samv. Sukkerroedyrkerforeninger 487
Fastsættelse af Priser for Røselersten 221
Ferietiden maa ikke benyttes som Opsigelsesfrist 383
Glud-Hjarnø Kommune 137
Gummifabrikken »Tretorn« 79
Haugaard, O. M. Entrp., Aarhus 260-301
Hess, C. M. A/S, Vejle 10
Hoffmann, Murerm., Køge 417
Hornum Ulstrup Kommune 259
Jensen-Aaris, Murerm., Viborg 177
Isoleringsfabrikantforeningen 79-300
Jydsk Dræningsmesterforening 138
Mikkelsen, Ejner, Entrp., Aarhus 261
Mogensen, P., Entrp., Kerteminde 64
Nielsen, A. C. L., Ingn. 42
Nielsen Carl, Entrp. 9
Nielsen, Carl, Entrp., Fruens Bøge 394
Nørholt, Murerm., Frederikshavn 417
Odsherreds Sogneraadsforening 102
Rasmussen, Jens & Sønner, Aalborg 177-343
Skovbrugets Arbejdsgiverf. Snekastning 360
Stott, Murerm., Aalborg 416
Susaa, G. A., Entrp. 43
Ungarbejdere ang. Dyrtidstillægget 443
Vadum Sogneraad 137
Vraa-Em Kommune 157
Wright-Thomsen & Kjær, Entrp. 217-487
Østlund, J. L. & Søn, Entrp., Odense 11

Fra den faste Voldgiftsret.

Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne 257
Arbejdsgivere ved Aarhus Havn 161
Arbejdsgivere i Horsens ang. Havnearb. 141
Arbejdsgivere i Horsens ang. Kuske og Chaufører 180
Arbejdsgivere i Maribo-Bandholm 162
Arbejdsgivere i Nyborg 485
Frisenborg Skovbrug 121
Motorfabrikken Bukh, Kalundborg 377
Vejle Arbejdsgiverforening ang. Havnearb. 140
Vognmand Carl Hansen, Felsted 180

Fra Landarbejdernes Arbejdsmark.

Af en Dyrskuetale 303
Af Sukkerroernes Saga 379
Ang. Dyrtidsreguleringen for Landbrug, Skovbrug og Dræning 441
Bestil vort Skiftedagsblad 382
De nye Landarbejderboliger 262
Det belgiske Landarbejderforbunds Kongres 56
Det var et Jubilæumsaar 16
Dyrtidens Venner 466
Efter Skiftedagen Maj 1939 179
Eget Bo er bedst 422
En overflødig Komité 240
En Skamplet paa det danske Landbrug 218
Ferieloven og Landarbejderne 399

Side

Ferielovens Regler for Arbejdere ved Skovbrug, Dræning etc. ... 241
Flere Penge til Opførelse af Landarbejderboliger ... 219
Frankrigs Landarbejdere ... 339
Ham — som altid bliver glemt ... 282
Høsten, Krigen og Landarbejderne ... 363
Landbrugets Erhvervssygdomme ... 55
Landarbejderforhold i England ... 18
Landarbejdernes Bolig, hvilke Regler gælder her? ... 378
Landarbejdernes Udnyttelse af Fritiden ... 57
Landarbejder Rundskue 37, 76, 111, 159, 197, 239, 283, 322
Landarbejdervilkaarene til Debat i Folketinget ... 461
Landvæsenselever ... 36
Møde i Eksekutivkomiteen for I. L. F. ... 36
Naar man slaar blandt en Flok — ... 484
Ny Landarbejderlov i Estland ... 324
Præsten, Degnen og Landarbejderen ... 98
Skiftedag ... 136
Skiftedag før og nu ... 421
Sveriges Landbrug ... 238
Sympatiblokade overfor Børkop Planteskole ... 465
3 Milliarder Ukrudtsfrø pr. Hektar ... 280
Unødige Bekymringer i Venstrepressen ... 280
Valget og Landarbejderne ... 112
Venstre og de Arbejdsløse ... 53
Venstre og Landbrugets Medhjælpere ... 441

Internationale Arbejderspørgsmaal.

Antwerpen Havn ... 129
Arbejdslønninger i Storbritannien ... 81
Bedre Arbejdsbetingelser i nordfinske Havne ... 357
Bytrafikspørgsmaalet i Paris kræver Beskyttelse ... 33
De franske Fagforeningers Krigskrise ... 472
Dekreterne om det nationale Forsvar i Frankrig ... 207
Den første Maj i Frankrig 1889—1939 ... 170
Den mislykkede Generalstrejke i Frankrig ... 6
Familieløn i Chile ... 213
Frankrigs Landarbejdere ... 339
Havnearbejdere i England jubilerer ... 134
Hovedtarifferne i Norge revideret ... 58
Hvad gør de svenske Jernbanemænd for Spanien ... 28
Kontrolbog for Chaufførere i Holland ... 336
Landarbejderforhold i England ... 18
Lønforhøjelse for Chaufførere i Åbo ... 240
Lønnen i Udlandet ... 252
Nydannelse i svensk Arbejdsliv ... 72
Ny hollandsk Lov om Havnearbejde ... 362
Ny Landarbejderlov i Estland ... 324
Ny Overenskomst for Droskechaufførere i Antwerpen ... 230
Rouens Havnearbejdere forsvarer sig ... 228
Transportarbejderne i London kræver 48-Timersugen ... 352
63 pCt. har en Indtægt under 1200 Mark ... 216
Udbyttedeling i Venesuela ... 228

Internationalt Samarbejde.

Arbejdergruppen i Geneve mindes Tjekkoslovakiet ... 240
Den internationale Arbejderorganisations Virksomhed 1938 ... 27
Den internatinoale Arbejdskonference udsætter Behandlingen af 40-Timers Ugen ... 246
Den 8. internationale Fagkongres ... 310
Det belgiske Landarbejderforbunds Kongres ... 56
Det internationale Arbejdsbureau i Krigstid ... 481
Direktionen for det internationale Arbejdsbureaus Beretning til den internationale Arbejdskonference 1939 ... 235-247
I. F. C. og Russerne ... 292
Internationalt Arbejdsbureaus Møder 13-67-193-367-397-398-413
Medlemsfremgang i den finske Landsorganisation ... 166
Møde i Eksekutivkomiteen for I. L. F. ... 36
Skandinavisk Samarbejde ... 306

Personalia.

Bang, Jens og Hustru, Knebel, Sølvbryllup ... 181
Hansen, Niels P., Forbundet, 25 Aars Jubilæum ... 31
Hansen, Niels P., Forbundet, 50 Aar ... 409
Hansen, Niels P., Forbundet, Tak ... 99
Henriksen, Søren og Hustru, Brændselsafb., Sølvbryllup 101
Jensen, Alfred, Mælkeriarb., 60 Aar ... 60
Jensen, Chr. P. og Hustru, Hæstrup, Sølvbryllup ... 409
Jensen, H. Anders og Hustru, Odense, Sølvbryllup ... 388
Jensen, P. C. og Hustru, Viby J., Sølvbryllup ... 153
Jonge, K. de, 25 Aars Jubilæum ... 75
Jørgensen, Emil, København, 80 Aar ... 158
Nielsen, Chr. (Brun), Lemvig, 60 Aar ... 78
Nielsen, Johannes, Arbejdslhk., Tak ... 35
Nielsen, Niels E. og Hustru, Tilst, Sølvbryllup ... 373
Nielsen, Niels P., Aalborg K., 25 Aars Jubilæum ... 451
Olsen, Marius, Forbundet, 60 Aar ... 275
Pedersen, Jens, Aalborg C., 25 Aars Jubilæum ... 116
Pedersen, Peder og Hustru, Gørlev S., Sølvbryllup ... 256
Rød, C. O., Toldbodarb., 70 Aar ... 291
Schack, Joh., Kastrup, 60 Aar ... 278

Statistik.

Oversigt over Understøttelser udbetalt i Anledning af Konflikter ... 175

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 1 15.–1. 1939 44. Aarg.

Ekstramanden

Du spørger om hans Rang og Stand,
jeg svarer Han er Ekstramand.
Hvor Rejsegodset hobes op,
faar han som Ekstramand et Job.

Her ses han paa et andet Hold
og virker som Billetkontrol.
Han kan paa mer' end een Facon
i Banehal og paa Perron.

Naar Is og Fygevejr og Sne
er drilske imod »D.S.B.«,
Naar der er travlt, og vi faar Frost,
er Ekstramanden paa sin Post.

Sidst Julens Travlhed var for slem,
straks rykkede Reserven frem
og tog sin Tørn, og derfor gik
det godt med Banernes Trafik.

Jo, Ekstramand er han af Stand,
men først og fremmest Arbejdsmand,
som trofast i vort Forbund staar
og stod der gennem mange Aar.

Aage Hermann.

DET SOCIALE UDVALG I ULSTRUP KOMMUNE KVÆRULERER

Vi har tidligere gentagne Gange her i Fagbladet omtalt en Sag, hvor Ulstrup Kommunes sociale Udvalg gentagne Gange har gjort sig bemærket ved aabenbar Sabotering af Bestemmelserne i Loven om offentlig Forsorg.

Sagens Oprindelse var en Arbejdsanvisning, som Udvalget foretog overfor et af vort Forbunds Aars Afdelings Medlemmer, der havde ansøgt om Understøttelse. Det paagældende Arbejde omfattede Optagning af Roer paa et 2½ Td. Land stort Areal, for hvilket Arbejde vedkommende Medlem skulde have den store Sum af 17 Kroner paa egen Kost.

Da der efter almindelige Begreber støttet paa bestaaende Priskuranter og Overenskomster for det anviste Arbejde i Virkeligheden skulde betales en Arbejdsløn svarende til ca. 60 Kroner, nægtede Medlemmet naturligvis at udføre det anviste Arbejde. Resultatet heraf var, at han paadrog sig det sociale Udvalgs Vrede og som Følge heraf blev nægtet enhver Art af Understøttelse.

Dette Forhold blev gjort til Genstand for Klage fra Hovedkontorets Side paa det paagældende Medlems Vegne. Først til Aalborg Stiftamt, der stillede sig paa Siden af det sociale Udvalg og derefter til Socialministeriet, som godkendte den stedfundne Arbejdsvægring og paalagde Stiftamtet at afgøre Sagen paa Grundlag heraf, hvilket skete.

Hermed skulde Sagen efter normal Opfattelse være bragt til Afslutning. Umiddelbart forinden Jul modtog Hovedkontoret imidlertid følgende Skrivelse i Afskrift fra Stiftamtet:

»Amtet har under D. D. tilskrevet Arbejdsmand N. N., Hornum St., saaledes:

»I Anledning af Deres gennem Dansk Arbejdsmandsforbund hertil indgivne Klage over, at Ulstrup Socialudvalg har nægtet Dem Hjælp for 8 Dage i Begyndelsen af November Maaned f. A., skulde man herved meddele, at Udvalget efter det fremkomne, hvorefter Deres Arbejdsvægring paa daværende Tidspunkt maatte betragtes som lovlig, i Skrivelse hertil af 6. d. Md. har erklæret sig villigt til at yde Dem Hjælp for de nævnte 8 Dage og har fastsat Understøttelsen til 2 Kr. 25 Øre pr. Dag.

Man skal derfor angaaende Sagens Afslutning henvise Dem til at rette Henvendelse til Socialudvalget, der dog samtidig har meddelt, at det skønner, at Betingelserne for i Henhold til Forsorgslovens § 301 at kræve Hjælpen tilbagebetalt er til Stede, da De nu har godt Arbejde.

Det tilføjes, at Sagen har beroet paa Brevveksling med Ulstrup Socialudvalg, Politimesteren i Nibe, Amtets Arbejdsanvisningskontor, Dansk Arbejdsmandsforbund og Socialministeriet.«

J. Berner.

Som det fremgaar af ovenstaaende er det omtalte sociale Udvalgs Medlemmer ikke alene smaalige, naar det gælder om at udmaale den Understøttelse, der indgives Anmodning om, men de er tillige smaa Mænd, hvor det drejer sig om at tage Konsekvensen af de fejlagtige Dispositioner, som Udvalget har begaaet.

Den Handling, som Udvalget har øvet ved at træffe Beslutning om det bevilgede Beløbs Tilbagebetaling endnu inden den Ansøger, som blev forurettet for et helt Aar siden paa Grund af Udvalgets manglende sociale Forstaaelse, havde modtaget Hjælpen udbetalt, er et Bevis for en aandelig Mindrebemidlethed, som det ikke burde være muligt at finde hos Mænd, der i vore Dage paatager sig offentlig Virksomhed.

Det er kun kort Tid siden hele det nordlige Jyllands Bønder lod sig opfanatisere, fordi der var indledet en Kamp fra Arbejdernes Side med det Formaal, at faa en stædig Landbruger til at betale tarifmæssig Løn. Denne Kamp betragtede man fra Landbrugernes Side som en uretfærdig Indgriben i deres Ret til at tale sig til Rette med Folkene og reagerede voldsomt. Det er formentlig den samme Stands Repræsentanter, der sidder i Ulstrup Kommunes og i mange andre Kommuners sociale Udvalg Landet over og skaffer Landbrugerne billig Arbejdskraft under Trusel om Nægtelse af Understøttelse til dem, der vægrer sig ved at udføre Arbejdet. Men denne Uretfærdighed, som derved begaas, interesserer ikke Bønderne. Det passer netop udmærket, at de sociale Udvalg er haardhjertede nok til at presse fattige og arbejdsløse Arbejdere til at udføre Landarbejde til 3 Kroner om Dagen paa egen Kost, som i Forbindelse med ovenomtalte Sag blev oplyst, var den almindelige Dagløn i Omegnen af Ulstrup Kommune.

Fra Hovedkontorets Side kunde man naturligvis ikke godkende den af det sociale Udvalg trufne Afgørelse om Tilbagebetaling af det bevilgede Understøttelsesbeløb, men foranledigede følgende Klage over Udvalget indsendt til Stiftamtet.

I Skrivelse af 10. d. M. har det høje Stiftamt meddelt vort Medlem af Aars Afdeling, N. N., Hornum St., at Ulstrup Kommunes sociale Udvalg — efter at være gjort bekendt med Socialministeriets Afgørelse i den ved Skrivelse her fra Hovedkontoret af 14. Juni d. A. mod nævnte Socialudvalg rejste Klage for uberettiget at have tillagt det paagældende Medlem ulovlig Arbejdsvægring — har bevilget Medlemmet en Understøttelse af 2 Kr. 25 Øre pr. Dag for de 8 Dage, han paa Grund af Arbejdsvægringen ikke modtog Understøttelse i November Maaned f. A., men at Udvalget samtidig har skønnet, at Medlemmets økonomiske Forhold for Tiden er saaledes, at Betingelserne for at kræve Hjælpen tilbagebetalt i Henhold til Forsorgslovens § 301 er til Stede.

Saaledes foranlediget skal man ved nærværende meddele, at vort paagældende Medlems Forhold fremdeles er saaledes, at det i Forsorgslovens § 301 angivne Skøn ikke kan afgive Grundlag for det sociale Udvalgs Afgørelse, og henviser vi iøvrigt til nedenstaaende Opgørelse over N. N.'s Indtægter i det forløbne Aar, der ialt har udgjort 1627 Kr., hidrørende fra henholdsvis Understøttelse fra Arbejdsløshedskassen med 542 Kr. og fra Socialudvalget med 82 Kr. samt Arbejdsløn 1003 Kr.

I samme Tidsrum har han haft følgende Udgifter: Til Kontingenter til Arbejdsløshedskassen 164 Kr. og til Sygekassen 43 Kr. 40 Øre samt indbetalte Skatter til et Beløb

af 58 Kr. 82 Øre. Herefter bliver der til Dækning af de med Familiens Leveomkostninger, herunder Lys og Brændsel samt Husleje og fornødne Udgifter 1360 Kr. 18 Øre, og Medlemmet har som Følge heraf ikke engang været i Stand til at betale Forbundets Aars Afdeling et Beløb paa 10 Kr., der som Laan er ydet ham i den Periode, han forrige Aar ikke kunde oppebære Understøttelse fra det sociale Udvalg.

For Tiden er Medlemmet beskæftiget i Kommunens Grusgrav, men kan ikke tjene mere end 35 Kr. om Ugen, hvilken Indtægt heller ikke afgiver Grundlag for Tilbagebetaling af den bevilgede Hjælp.

Vi maa derfor paa vort Medlems Vegne og under Henvisning til Socialministeriets Cirkulære Nr. 69 af 30. April 1937 anmode det høje Stiftamt om at paalægge Ulstrup Kommunes sociale Udvalg at foretage Udbetaling af det bevilgede Beløb snarest.

Ærbødigst
P. F. V.
Axel Olsen.
/Richardt R. Borgesen.

Det vil nu blive interessant at erfare, hvorledes Stiftamtet vil stille sig til det sidste Spørgsmaal. Formentlig vil Afgørelsen herom foreligge under al mulig Hensyntagen til Bestemmelsen i Loven om offentlig Forsorg vedrørende Behandling af Klager, nemlig — om 3 Maaneder. *R—dt.*

Fast Stilling - daarligt Kammeratskab

Vort Forbunds Afdeling for Frederiksberg kommunale Arbejdere har gennem længere Tid gjort den Erfaring, at der blandt en Del af Medlemmerne sukcessivt gennem Aarene tilkendegives en stærkt kølnet Interesse for Organisationen.

Denne ændrede Opfattelse staar almindeligt i Forbindelse med, at de paagældende Medlemmer opnaar fast Ansættelse ved Kommunen med deraf følgende Ret til Pension. Denne Forandring i Vilkaarene for Beskæftigelsen ved Kommunens Arbejde, som ophæver den personlige Interesse i at staa tilknyttet den til Organisationen hørende Arbejdsløshedskasse er aabenbart det fremherskende Moment. Man føler sig sikret mod den Eventualitet at blive arbejdsløs og tilegner sig øjeblikkelig den samme Opfattelse om Organisationen og dens Virksomhed, der er raadende hos dem, der betragter Fagforeningerne som en Overflødighed.

Det er heller ikke ukendt, at saadanne fastansatte benytter den første givne Lejlighed til at frigøre sig for Medlemsskabet i Fagforeningen for at søge Optagelse i den efter deres Opfattelse finere kommunale Tjenestemandsorganisation — den i daglig Tale blandt de trofaste Fagforenings Kammerater saakaldte »gule Organisation« — hvis egentlige Formaal ikke er af faglig Karakter, men snarere en Sammenslutning tilstræbende det selskabelige. Ganske vist har Foreningen Forhandlingsret overfor Kommunen forsaavidt angaar dens Medlemmer; men denne Ret er ikke en Følge af Indsats paa det faglige Omraade.

Det maa i allerhøjeste Grad beklages, at en Forbedring i Ansættelsesvilkaarene, der betyder større økonomisk Betryggelse kan medføre, at tidligere tilsyneladende interesserede Fagforeningsmedlemmer føler det foreneligt hermed at vende det solidariske og kammeratlige Samarbejde indenfor den faglige Organisation Ryggen, saa meget mere, som alle de Forbedringer, der gennem Aarene er opnaaet for de kommunale Arbejdere paa Frederiksberg, baade med Hensyn til Løn — og Arbejdsvilkaar alene skyldes de Bestræbelser, som fra Organisationens Side er udfoldet i saa Henseende.

Hvis de Arbejdere, som har opnaaet faste og pensionsgivende Stillinger, er af den Opfattelse, at disse er bleven til af sig selv, svæver de Paagældende i stor Vildfarelse. Det kan tværtimod med uimodsigelig Sandhed paastaas, at hver eneste Fordel, som er forbundet med de omtalte Stillinger er bleven til gennem de organiserede Arbejderes Kamp. Løsarbejderne er det, som paa alle Omraader er gaaet foran, gaaet i Strejke eller har kæmpet sig gennem Lock-outer, og paa denne Maade skabt Respekt for Kravene om forbedrede Lønninger og øvrige Vilkaar, som efterhaanden er bleven Grundlaget eller normgivende ogsaa for de Arbejdere, der har faste Stillinger.

Den Betryggelse, som en fast Stilling giver baade med Hensyn til Løn og Beskæftigelse, og som fritager sin Indehaver for al den Risiko og det økonomiske Offer, der følger med Arbejdsstandsninger, bør selvfølgelig ikke føre til, at man vender den Organisation Ryggen, som man skylder alt, og unddrager sig Kontingentforpligtelsen og nøjes med at incassere de Fordele, som maatte blive Resultatet af det Arbejde, Organisationen fortsat udfører.

En saadan Handling er altid tidligere, og vil ogsaa i Fremtiden, blive betragtet som ukammeratlig. Det sætter sit Stempel paa Manden og vil i det lange Løb hævne sig og svække den Organisation, som man dog fortsat regner med, naar det gælder Lønnen og Arbejdsvilkaarene. Bedre vilde det være, om de Medlemmer, der eventuelt omgaas med Tanker om Udmeldelse af Organisationen, tog en Haand med i Arbejdet for at faa de frafaldne, som er beskæftiget ved Frederiksberg Kommune, til atter at indmelde sig i Forbundet, saaledes at Afdelingen, som tidligere, kunde tælle *alle* kommunale Arbejdsmænd med i Rækkerne.

Vi skal senere vende tilbage til dette Forhold, der paa saa mange Maader og i vor vanskelige Tid har Interesse for Fagbevægelsen.

Det danske Socialdemokrati 1929-39

Den sociale Lovgivning.

Da Regeringen Stauning traadte til efter det sejrrige Valg i 1929, blev et vigtigt Punkt i Regeringens Arbejdsprogram: *Genopbygning af Sociallovgivningen.* Dette Programpunkt har sin naturlige Forklaring i den Nedskæring paa de sociale Budgetter, som Venstreregeringen gennemførte i de foregaaende Aar, og som ramte baade syge, gamle, Invalider og arbejdsløse — kort sagt: de fattigste i Landet.

Regeringen gik straks i Gang med at udforme Forslag, og allerede i Samlingen 1929—30 kunde Socialministeren forelægge Rigsdagen Forslag om *Folkeforsikring.* Forslaget blev ikke gennemført og gik derfor ind som Led i den store Socialreform, der blev forelagt Rigsdagen i Oktober 1930. Der skulde dog gaa halvtredje Aar, før der i Henhold til Kanslergade-Forliget skabtes det nødvendige Flertal for denne storstilede Reforms Vedtagelse i Landstinget.

Arbejdsløshedsforsikringen.

Forinden Socialreformens Gennemførelse var der dog i 1932 vedtaget en ny Arbejdsløshedslov, som indeholdt mange og betydelige Forbedringer. Loven gav saaledes Mulighed for Oprettelse af *Fortsættelseskasser* i alle Fag, og Understøttelsessatserne i disse Fortsættelseskasser var *af samme Højde som i den ordinære Forsikring.* Oprettelsen af Kasserne betaltes af Staten med 7 Mill. Kr., og *derudover forøgedes de løbende offentlige Tilskud i et saadant Omfang, at det første Aar under den nye Ordning bragte en Stigning fra 10,9 Mill. Kr. til 37 Mill. Kroner.*

Disse Bestemmelser udbyggedes yderligere ved Arbejdsløshedsloven af 1937. Efter 1932-Reglerne kunde der kun udbetales Fortsættelseshjælp i 70 Dage, men nu sattes Dageantallet til *det samme som for den ordinære Forsikring* — hvis Minimum blev forhøjet fra 70 til 90 Dage. Ved samme Lejlighed *ophævedes 10 Maaneders Bestemmelsen,* og 26 Ugers Bestemmelsen lempedes betydeligt.

Den 1. Januar i Aar traadte Loven om *Omlægning af Understøttelsesaaret i Kraft.* De nye Regler — hvorefter Understøttelsesaaret løber fra 1. Oktober til 30. September mod tidligere 1. April til 31. Marts — vil for de allerfleste Arbejderes Vedkommende medføre, at den ordinære Understøttelse er i Behold, naar Vintertiden med de forringede Arbejdsmuligheder sætter ind. De forøgede Muligheder for at oppebære Understøttelse, som i første Omgang følger med Omlægningen, medfører en Merudgift paa 12 Mill. Kr., som helt og holdent bæres af det offentlige. Desuden gennemførtes en Bestemmelse, hvorefter Procentsatserne for de offentlige Tilskud til de daarligst stillede Arbejdsløshedskasser forhøjes. Denne Bestemmelse er ensbetydende med 2,7 Mill. Kr. pr. Aar i forøgede offentlige Tilskud til Arbejdsløshedskasserne.

De offentlige Tilskuds umaadelige Betydning for Arbejdsløshedsforsikringen vil klart fremgaa af et Par enkelte Tal:

I Regnskabsaaret 1931—32 udgjorde samtlige offentlige Tilskud 32,3 % af de Beløb, der indbetaltes til Arbejdsløshedskasserne, i 1932—33 endog kun 26,4 %, men i 1937—38 skyldtes over Halvdelen — 50,5 % — Tilskud fra det offentlige. Tilskudene pr. Medlem er forhøjet fra 30 Kr. i 1931—32 til 96 Kr. i 1937—38.

Arbejdsløshedskassernes 450.000 Medlemmer har kun Grund til at yde Socialdemokratiet Anerkendelse for denne Politik.

Andre sociale Love.

Udover disse Lovgivningsresultater, som i et kort Spand af Aar har bragt *fordoblede Understøttelsesmuligheder* i Forbindelse med Forhøjelse af Dagpengesatserne for adskillige Fags Vedkommende, er der Grund til at nævne en Række Særforanstaltninger. Love om ekstraordinær Understøttelse er flere Gange gennemført — i Tiden 1930—35 til et samlet Beløb paa 130 Mil. Kr. Midler til Brændselshjælp, Kød-, Flæske- og Mælkekort er gentagne Gange bevilget som en ekstrahjælp til de arbejdsløses, de gamles og andre trængendes beskedne Husholdning; en Hjælp, der i 1938 har betydet en Forhøjelse af den faktisk udbetalte Understøttelse paa mere end 10 %.

Aldersrenten.

Som der er sket en væsentlig Udvidelse af de arbejdsløses Understøttelsesmuligheder, har Regeringen ogsaa gennemført Forbedringer i de gamles Levevilkaar. Det skete først ved Gennemførelsen af Socialreformen, dernæst i den første Rigsdagssamling efter Landstingets Erobring. Der aabnedes Adgang til at faa Aldersrente fra 60 Aars Alderen, og der gennemførtes en Ordning, hvorefter Staten yder Tilskud til Kommunerne til Opførelse af billige Boliger til Aldersrentenydere. De samlede Udgifter til Aldersrente, der af Madsen-Mygdal blev skaaret ned til godt 59 Mill. Kr., var for Aaret 1937—38 ca. 105 Mill. Kr.

Intet andet Land i Verden ofrer tilnærmelsesvis et Beløb pr. Indbygger til Forsorgen for de gamle som det, der anvendes her i vort Land.

De samlede sociale Udgifter.

Den Forstaaelse og Interesse, hvormed Socialdemokratiet og Regeringen har omfattet den daarligst stillede Del af vort Lands Befolkning, kommer tydeligst frem gennem de tørre Tal. I Regeringens Tid er Socialministeriets Budget steget fra 77 Mill. Kr. til 168 Mill. Kr. Dertil kommer en meget betydelig Forøgelse af Kommunernes Udgifter som Følge af Socialreformens Bestemmelser.

Som storstilede sociale Foranstaltninger maa ligeledes betragtes en Række af de Bolig- og Byggelove, som særlig de to sidste Rigsdagssamlinger har bragt. *Lovene om Boligbyggeri og Huslejenedsættelse for børnerige Familier,* der vedtoges i Foraaret 1938, stiller i en 6-aarig Periode 60 Mill. Kr. til Raadighed til Opførelse af Boliger, der imødekommer Kravet om passende Lejligheder for mindrebemidlede børnerige Familier. Til saadanne Familier kan ydes et Lejetilskud paa op til 500 Kr. pr. Aar. Ejeren af et Parcel- eller Rækkehus kan, forsaavidt han har mindst 3 Børn under 16 Aar, fritages for de paa Bygningen faldende Ejendomsskatter og kan endvidere faa nedsat Rente- og Afdragsydelsen til Staten til 3 %. Staten bærer de hermed forbundne Udgifter. Loven vil i dette Foraar blive udvidet saaledes, at der i to Aar stilles Garanti for yderligere 12 Mill. Kr.

Loven om Arbejderboliger paa Landet stiller 6 Mill. Kr. til Raadighed for Anskaffelse af Jord og Opførelse af Boliger for Arbejdere i Landkommunerne. I Forbindelse med andre Byggelove har disse Foranstaltninger allerede givet sig et betydeligt talmæssigt Udslag i Mængden af Lejligheder, der er anmeldt til Opførelse i den kommende Tid.

Ferieloven, som foruden at være et kulturelt Fremskridt, der kun kan sidestilles med 8-Timersdagens Indførelse, betyder reelt en Nedsættelse af Arbejdstiden med ca. 2 Timer om Ugen for dem, der ikke tidligere har haft Ferie; Funktionærloven, Lov om Forbud mod Overarbejde, Forberedelse af en storstilet Lovgivning om Arbejderbeskyttelse samt Forberedelse af *Ændring i Medhjælperloven* (herunder forbedrede Feriebestemmelser og Foranstaltninger til Nedsættelse af Arbejdstiden i Landbruget) er paa samme Maade Led i den vældigt anlagte Socialpolitik, der af Regeringen er blevet ført — dels som Afbødelse af Krisens værste Virkninger, dels som Foranstaltninger, der paa langt Sigt tilstræber en omfattende Forbedring og Højnelse af den arbejdende Befolknings Leve- og Kulturstandard.

Socialpolitikens Resultater kan kort sammenfattes deri, at *der i Danmark er skabt en Sociallovgivning, som er uden Sidestykke i den øvrige Verden.* I et større Omfang, end det er Tilfældet andetsteds, overflyttes samfundsskabte Værdier ved Statsmagtens Mellemkomst fra de velhavendes Lommer til den økonomisk svage Del af Befolkningen. Denne Politik er bestandig gaaet Haand i Haand med Bestræbelserne for at tilvejebringe øgede Arbejdsmuligheder, og om Beskæftigelsespolitiken skal vi berette i en følgende Artikel.

Skatteblanketten

Størrelsen af Kontingentet, der er indbetalt til Arbejdsløshedskassen i 1938.

I Lighed med tidligere Aar skal vi, til Brug for den forestaaende Udfyldning af Selvangivelsen til Skattevæsenet meddele, at der *ikke* skal betales Skat af Kontingentet, der er indbetalt til Arbejdsløshedskassen, men det skal dog paaføres Selvangivelsen i de dertil beregnede Rubrikker, som findes paa Skatteblanketten.

Vi skal samtidig oplyse, at Kontingentet til Arbejdsløshedskassen i Aaret 1938 har været følgende for 53 Uger:

Kontingentklasse A. (heltbet.)

Ikke-juleforsikret	Kr.	117,07
juleforsikret à 4 Øre	»	119,19
» » 6 »	»	120,25
» » 10 »	»	122,37

Kontingentklasse B. (mellembet.)

Ikke-juleforsikret	Kr.	67,78
juleforsikret à 4 Øre	»	69,90
» » 6 »	»	70,96
» » 10 »	»	73,08

Kontingentklasse C. (halvtbet.)

Ikke-juleforsikret	Kr.	47,17
» » 4 Øre	»	49,29
» » 6 »	»	50,35
» » 10 »	»	52,47

I denne Forbindelse gør vi opmærksom paa, at Medlemmer, der har faaet udbetalt Arbejdsløshedsunderstøttelse i Aarets Løb, skal medregne denne i den skattepligtige Indtægt, der skal opgives paa Skatteblanketten.

Marius Sørensen.

Henvisende til ovenstaaende Meddelelse fra Arbejdsløshedskassen kan vedrørende Selvangivelsen til Skatteansættelse gives følgende yderligere Oplysninger.

Der kan endvidere paa Selvangivelsesblanketten anføres og fradrages indbetalt Kontingent til Syge- og Begravelseskasse, Livsforsikring, Ulykkesforsikring samt eventuelt Bidrag til Pension. Fradrag kan dog kun finde Sted indenfor den i Statsskattelovens § 6 c fastsatte Grænse af 400 Kr.

I Henhold til Skattedepartementets Skrivelse af 30. Januar 1928 er Bonus af Livsforsikringer og lignende ikke skattepligtige, uanset at Forsikringspræmien kan fradrages helt eller delvis indenfor 400 Kr.s Grænsen.

Endvidere kan der i Henhold til Skattedepartementets Cirkulære af 11. Februar 1931 fradrages 75 pCt. af Kontingentet til Fagforeninger. Fradraget for Kontingenter omfattes ikke af Reglen i Statsskattelovens § 6 c, og kan altsaa fradrages udover de før nævnte 400 Kr.

For saa vidt angaar Værktøjsudgifter kan saadanne kun fradrages med det Beløb, som er afholdt til Erstatningsanskaffelse.

Det er ligeledes tilladt at foretage Fradrag forsaavidt angaar Indtægt, som hidrører fra forskudt Arbejdstid, naar en væsentlig Del af Arbejdet udføres i Tiden mellem Kl. 22—6, dog kun for faktisk afholdte Udgifter som Følge af Natarbejdet. Skatteydere, der har Natarbejde hele Aaret, kan højst fradrage 150 Kr., er der kun Natarbejde hver tredje Uge, kan der kun fradrages 75 Kr. Er der ikke Tale om regelmæssigt Natarbejde, kan der højst fradrages 1 Krone pr. Nat.

Der kan ligeledes indrømmes Fradragsret for Overarbejde, dog kun for særlige Udgifter, der fremkommer som Følge af Overarbejdet og i Almindelighed kun, naar Overarbejdet er udført uden forudgaaende Varsel.

Tærepenge kan i Almindelighed fradrages, forsaavidt de medgaar til ekstra Forplejningsudgifter, der kan dog ikke fradrages mere end 1 Kr. pr. Dag og højst 150 Kr. aarligt. Det samme gælder Skurpenge.

Af det Beløb, som er udbetalt i Strejkeunderstøttelse er kun Halvdelen skattepligtig.

For særligt smudsigt Arbejde er dels til Tøj, dels til personlig Renlighed anerkendt Fradrag, f. Eks. indtil 100 Kr. for Renovationskuske. Fradraget er tilladt, uanset om der modtages særligt Vederlag for det paagældende Arbejde eller ej.

Da der ikke paa Selvangivelsesblanketten findes Rubrikker til Anførelse af alle de forannævnte Fradrag, kan det anbefales at vedlægge en særlig Opgørelse med Angivelse af de forskellige Fradrag til Oplysning for Ligningsmyndigheden.

R—dt.

Den mislykkede Generalstrejke i Frankrig

Konflikten mellem Kapital og Arbejde, mellem Regeringen og Arbejderbevægelsen, har foreløbig tilspidset sig mere og mere. At Vinteren vilde bringe heftige sociale Kampe, det var noget, man var forberedt paa. Pristallets bestandige Stigning har gjort en Udligning af Lønningerne ubetinget nødvendig. Sabotagen af den sociale Lovgivning, de umotiverede Afskedigelser af Arbejdere og Arbejderdelegerede og Ignoreringen af en Del Voldgiftsdomme havde skabt en Atmosfære, som syntes uundgaaelig for, at det trak op til et afgørende Slag mellem Arbejderbevægelsen og Arbejdsgiverne. Metalarbejderne, Byggearbejderne, Tekstilarbejderne, Jernbanefunktionærerne og Embedsmændene, alle rustede de sig til Kamp.

Men det er kommet anderledes, end man havde tænkt sig. Tingene har taget en Udvikling, som man ikke har forudset. Finansdekreterne, kan man vel sige, har ophidset hele Befolkningen, og for Arbejderbevægelsen er hertil yderligere kommet Socialdekreterne. De betyder et Attentat paa det, der socialt opnaaedes i Juni 1936. C. G. T.s Svar var Proklameringen af 24 Timers Generalstrejke, som Demonstration. Den skulde foregaa helt ordensmæssigt, og Arbejdet skulde umiddelbart genoptages den 1. December overalt. Men ogsaa her er det gaaet helt anderledes, end man havde tænkt sig. Og hvad er Grunden hertil? Var det taktisk uklogt at etablere Generalstrejke? Skulde den ikke have været proklameret?

For at kunne forstaa den nuværende Situation, maa man gaa tilbage til Juni 1936. De daværende Begivenheder indfandt sig umiddelbart efter Forligskongressen i Toulouse. Det gamle C. G. T.-Forbund havde længe nok med Hænder og Fødder sat sig imod en Sammensmeltning med Fagbevægelsens kommunistiske Fløj. Tilsidst blev det tvunget til at holde gode Miner til slet Spil, thi Trykket nede fra var for stærkt. Hvad de gamle C. G. T.-Folk havde befrygtet, viste sig snart at holde Stik. Nu begyndte den berygtede »Kolonisering« af de enkelte Syndikater, de yderliggaaende Elementer, som dansede efter Kommunisternes Pibe, trængte de gamle Fagforeningsfunktionærer ud. Fagforeningernes Uafhængighed af de politiske Partier, hvilket var blevet dekreteret i Toulouse, mærkede man ikke meget til. C. G. T.-Folkene var forsaavidt blevet skuffet i deres Beregninger, da de var gaaet ud fra, at Styrkeforholdet mellem C. G. T. og C. G. T. U., saaledes som det var, da Forligskongressen traadte sammen i Toulouse, vilde blive opretholdt. De havde haabet, at de med deres langt overvejende Medlemstal stadigvæk vilde kunne bevare Overmagten; men de Millioner af nye Medlemmer, som efter Junistrejkerne var strømmet ind i de forskellige Fagforeninger, havde bevirket en Medlemsforskydning til Gunst for de kommunistiske Elementer, der for en stor Del fik Føringen overladt ved disse uskolede nye Medlemmer.

Nye Skatter --- nye Husholdningssorger.

Meningsforskellighederne mellem de tidligere C. G. T.-Folk under Berlin-Freudeval-Dumoulin og den kommunistiske Fløj naaede sit Højdepunkt med de udenrigspolitiske Begivenheder i September Maaned. De første var

Masseforsamlingen i Sportspaladset den 26. November.

for deres Vedkommende for en stor Del beredt til at affinde sig med Münchener-Kendsgerningerne, selvom de alligevel fordømte den Politik, der havde ført hertil, men de andre fordrede den heftigste Kamp imod »München«. Men saavel det ene som det andet Parti gik imod C. G. T.-Nationalkomiteens Beslutninger. Foruden Fredsproblemet var der det andet vigtige Spørgsmaal om Fagforeningernes Uafhængighed. Nationalkomiteen fik ganske vist bragt en kunstig Udsoning i Stand mellem de to Retninger: Jouhaux's indtrængende Appel efter lige at være vendt tilbage fra Mexiko, aftvang den højre Fløj visse Koncessioner. Kongressen i Nantes skulde sige det afgørende Ord, men som en Bombe, der eksploderede, kom de reaktionære Finans- og Specialdekreter denne til Kundskab.

Om en Spaltning af Fagbevægelsen var der overhovedet ikke mere Tale. Den ene som den anden Fløj prædikede Nødvendigheden af at opretholde Enheden. Regeringens Trusler havde bevirket denne. De tidligere C. G. T.-Folks Kritik af Kommunisterne i Fagforeningerne lod, hvad Tydelighed angaar, intet tilbage at ønske — Fredsproblemet havde i Øjeblikket faaet mere teoretisk Betydning. Begge Resolutionerne, baade Kommunisternes og de tidligere C. G. T.-Folks, gjorde Fagforeningsbevægelsens Uafhængighed af de politiske Partier til en nødvendig Forudsætning for en sund Virksomhed af C. G. T. I den med to Trediedel Flertal antagne og af en mæglende Gruppe foreslaaede Beslutning blev ganske vist Kumulationen af Parti- og Fagforeningsfunktionerne i en vis Udstrækning tilladt. Kommunisterne gav ogsaa Afkald paa en snarlig Ændring i Sammensætningen af C. G. T.s Kontorpersonale. Men i Nationalkomiteen blev der derimod indvalgt nogle Kommunister.

Kongressen i Nantes kunde ikke gaa stille hen over Finans- og Socialdekreterne. Der var en Kommunist, som forlangte, at man skulde erklære dem for ugyldige, og at der straks maatte reageres imod dem. Resultatet blev, at der blev truffet Beslutning om en eventuel Generalstrejke. Den behøvede ikke ubetinget at erklæres, men dette skete nogle faa Dage efter.

Ideen om Generalstrejke spøgte stadig og med mere forøget Styrke i Hjernen af de franske Arbejdere end paa deres Kammerater i Udlandet. Det var gammel syndikalistisk Tradition. Hertil kom, at Kommunisterne i de sidste Aaringer har henvist til Generalstrejken som Uni-

versalmidlet. Den lykkeligt fuldførte Generalstrejke i Februar 1936, der var en kraftig Advarsel for Fascisterne, var endnu i frisk Erindring. Man haabede saaledes paa, at den denne Gang vilde have det samme Resultat. En politisk Strejke, kaldte Regeringen den. C. G. T. forsvarede sig med Ordene: Skylden er Social- og Finansdekreterne.

Men den politiske Situation saavel som ogsaa Arbejderklassens sociale Stilling var i Virkeligheden en helt anden end i Foraaret 1934. Her sad nu en Regering ved Magten, der i Modsætning til 1934 var indstillet paa at foretage forskellige Forholdsregler imod Arbejderklassen. Fabriksbesættelserne, i Særdeleshed af Renaults Foretagender, havde foraarsaget, at en Del af Befolkningens Sympati for Arbejderne var gaaet tabt. C. G. T.s Autoritet skulde, efter den forkyndte Generalstrejkeparole, lide et Prestigetab paa Grund af alle disse »vilde Strejker«, selvom de maaske var retfærdiggjort derved, at man havde søgt at gennemføre Socialdekreterne. Daladier og de kompetente Ministre havde hertil yderligere erklæret, at visse Ændringer og mildnende Nøddekreter muligvis vilde blive udstedt. Den udenrigspolitiske Situation, Forhandlingerne med Tyskland, den hensigtsmæssige Tilnærmelse til Italien, alle disse Ting krævede, at der var Ro og Orden i Landet. Det var Regeringens Spekulationer. Generalstrejken skulde desuden ikke følge Slag i Slag efter Offentliggørelsen af de berygtede Dekreter, hvilket gav den til Kamp besluttede Ministerpræsident Tid til at ruste sig til Modangreb.

Et Faremoment var det ogsaa, at Embedsmændene og Jernbanefunktionærerne blev trukket ind i Generalstrejken. Jernbanerne, Posttrafikken, Skolerne, hele Samfundet skulde lammes. Men der er ikke i Loven fastsat nogen Strejkeret for Embedsmændene i Frankrig, Retten hertil er omtvistet. Jernbanestrejken i 1920 mislykkedes to Gange. Der blev her rekvireret Mandskab, og der fulgte Sanktioner efter. Som bekendt gik Regeringen ogsaa til at rekvirere Mandskab denne Gang. Det begyndte med Minerne i Azin og sluttede med Jernbanefunktionærerne, Embedsmændene og Trafikassistenterne. Banegaardene blev besat af Militær ligesom ogsaa Metroen og Autobusdepoterne i Paris. Generalstrejken mislykkedes. Samfundet var ikke lammet. Luven var taget af Demonstrationen. Selv i de private Erhverv glippede det. Frygten for Afskedigelser havde ikke forfejlet sin Virkning, ligesaavel som de fremsatte Trusler overfor Embedsmændene.

Og hertil kom et andet Moment. De Hundredtusinder af nye Fagforeningsmedlemmer var ikke fuldt fagforeningsdisciplinerede. For to Aar tilbage havde de holdt sig fra alt, hvad der hed Fagforeninger, blot fordi Arbejdsgiverne ikke vilde taale organiserede Folk i deres Virksomheder. Men i Løbet af to Aar ændres Folkemassens Psykologi ikke paa afgørende Maade. Skortede det dengang paa Offervillighed, hvorfor skulde den saa nu være til Stede i absolut Form? Alligevel: Generalstrejken

Militæret har besat Undergrundsbanerne.

var ikke *saa* mislykket, som Højrepressen insinuerede. Hundrede Tusinder havde strejket. Metal-, Bjærgværks-, Bygnings- og Textilarbejderne og mange andre stod fast som Mænd. Heller ikke de nationaliserede Virksomheder svigtede. Og dog lykkedes Generalstrejken ikke. Det maatte selv Jouhaux indrømme.

Raabet om Udsoning døde hen. Daladier var besluttet paa at slaa til. Reaktionens Længsel efter Manden med den stærke Magt skulde i det mindste opfyldes, hvad Sandsynligheden angik. Sanktionerne truede 20,000 Læ-

Strejkende udenfor en Fabrik.

rere, og 3,000 truedes med Afsked. Det samme gjaldt andre Embedsmandskategorier. Jouhaux blev afskediget fra sin Post som Medlem af Tilsynsraadet for Frankrigs Bank, ligesaavel som Generalsekretærerne i Jernbaneforbundet, Jarrygion og Semard blev frataget deres Embeder som Medlemmer af det internationale Jernbaneselskabs Nationalkomité.

Privatindustrien fulgte Regeringens Eksempel. Var deres Forsøg paa at bryde Kollektivoverenskomsterne faldet uheldig ud, saa skulde det nu helt igennem være Enkeltmandsoverenskomster. Arbejderne var tvunget til at indsende nye Ansøgninger om Beskæftigelse. Hensigten var klar nok. Paa den Maade kunde der nemlig iblandt Arbejderne udtages det ønskede Personale — og paa denne Maade blev Tusinder af Arbejderdelegerede og ogsaa mange Fagforeningssekretærer vraget, og da det nu drejede sig om Nyantagelser, tildelte man kun Arbejderne 6 Dages betalt Ferie i Stedet for 15. Ved fremtidige Antagelser i Virksomhederne bekymrer man sig ikke om, hvor mange Aar Vedkommende har været beskæftiget der, og som Arbejderdelegerede kan kun vælges saadanne, som har været mindst et Aar paa Arbejdsstedet.

Hvorledes reagerede C. G. T. heroverfor? Den erklærede Krig baade overfor Regeringen og Arbejdsgiverne. Den tog Fagforeningsfolkene ud af samtlige de Institutioner, hvor de samarbejdede med Myndighederne, fattede Beslutninger til Gunst for de arresterede og dømte Arbejdere og besluttede sig til en solidarisk Aktion i Favør af de afskedigede og Strejkende samt paa anden Maade udelukkede Arbejdsstyrker og for Propagandering for den konstruktive Plan til økonomisk Fornyelse af Frankrigs Stilling i Modsætning til Reynard-Daladiers Treaarsplan. Imidlertid vedvarede Arbejdernes Udelukkelse fra Virksomhederne, Flyvemaskinefabrikkerne og Værfterne forblev lukkede, i le Havre strejkede 40,000 Arbejdere, og Skibene kunde ikke gaa til Søs, i Paris er mindst 100,000 Arbejdere blevet afskediget, og i forskellige Byer kom det til blodige Sammenstød.

Men hvilke Følger har den mislykkede Generalstrejke haft for C. G. T.? Utvivlsomt baade et indre og ydre Prestigetab. Hvad det ydre angaar, kan dens Betydning som politisk Faktor, hvad enten den vil eller ej, med sine 5 Millioner alene som Deltagere i Folkefronten, føre svære Tab med sig, og ogsaa den Kendsgerning, at den kommunistiske Indflydelse i C. G. T. er saa stærk kan ved

den nuværende antikommunistiske Kurs i Frankrigs offentlige Liv, blive skæbnesvanger. Prestigetabet indadtil kan føre til, at Medlemstallet svinder ind. Dette er allerede konstateret i forskellige Forbund, f. Eks. i Metalarbejdernes og Textilarbejdernes Forbund. Denne Fare, at Medlemstallet svinder ind, har Jouhaux ogsaa paapeget paa C. G. T.s Nationalraads sidste Møde. Han erklærede, at de nye Medlemmer var af den Formening, at de stadig gennem Fagforeningerne kunde opnaa Fordele, og at de vilde blive skuffet, naar deres Interesser ikke blev forsvaret. Det samlede Resultat af Arbejderbevægelsens Nederlag den 30. November kan endnu ikke konstateres i sin fulde Udstrækning. Men man skal vogte sig for at overdrive det.

Kampen er ikke kæmpet til Ende endnu. Hvem der vil sejre, er det umuligt at sige i Øjeblikket. Det synes umuligt under de givne Forhold vedvarende at kunne regere udenom C. G. T., udenom Arbejderbevægelsen og de Partier, som repræsenterer Arbejderne i Parlamentet. Arbejderne tror selv, at deres Tid er kommet. Det er muligt, at de trods alt overvurderer deres Kræfter. De gennem de nye Finansdekreter og gennem Ophævelsen af Kontrollen med Engrospriserne truende Prisstigninger kan rejse en Bølge af Harme over hele Landet. Reynards Treaarsplan er paa Forhaand dømt til at mislykkes. De flygtede Kapitalværdier vender maaske tilbage igen, men Kapitalisterne skal nok vogte sig for at investere dem i Industrien. Angsten for internationale Konflikter, som stadig synes uundgaaelige, vil hindre dem deri.

Det er dog ikke mindst den udenrigspolitiske Situation, som befordrer Arbejderbevægelsens tragiske Stilling. Arbejderne maa vogte sig for ikke at sætte Tingene paa Spidsen, af Frygt for den fælles Fjende. Denne udenrigspolitiske Fare spekulerer Regeringen ogsaa i, for derved at kunne gennemføre deres arbejderfjendske Forholdsregler. Og hertil kommer yderligere Arbejderbevægelsens Svækkelse ved at være delt i politiske Lejre. Kommunisterne havde i Forvejen trukket sig ud af Deltagelse i Regeringsmagten, omendskønt de skulde forestille at høre til Landets Parlamentarikere og Demokrater, og Socialisterne havde begaaet den Fejl ikke at være gaaet ind i Daladiers Regering. Arbejderbevægelsen var paa denne Maade handicappet i Parlamentet. Under disse Omstændigheder kunde man ikke regne med at kunne gennemføre en Generalstrejke med et godt Resultat. Statens Magtmidler havde frit Spil til at rette sig imod Arbejderbevægelsen. Og det er ogsaa sket. Men trods alt, der kan ogsaa hurtigt følge noget andet efter. Hver Dag har nok i sin Plage!

L. R.

Meddelelse
fra Arbejdsløshedskassen

Vedrørende Forholdene under Mund- og Klovsygen.

Af en Række af vore Afdelinger er der overfor Hovedkontoret rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Medlemmer, der er ledige, vil kunne oppebære Understøttelse gennem Arbejdsløshedskassen i et Tidsrum, i hvilket Medlemmerne paa Grund af en af Politiet paabudt Afspærring i Anledning af Mund- og Klovsygen er forhindret i at møde til Kontrol.

Dette Spørgsmaal har nu været forelagt Arbejdsdirektoratet til Afgørelse, og Direktoratet har i Skrivelse af 30. December 1938 meddelt, at Udbetaling af Understøttelse under saadanne Forhold ikke kan finde Sted, dels under Hensyn til, at disse Medlemmer ikke paa behørig Maade kan møde til Kontrol, og dels under Hensyn til at de ikke kan anses for at være arbejdssøgende og i Stand til at paatage sig eventuelt forefaldende Arbejde.

Marius Sørensen.

Mælk til spanske Børn

Henvendelse fra »Matteotti-Fonden« til alle Arbejdere og frisindede Mennesker.

Paa tredje Aar fortsætter den blodige Tragedie i Spanien. Den tredje Krigsvinter er inde, og endnu øjnes ingen Afslutning paa det langvarige og frygtelige Opgør.

Igennem 2½ Aar har det spanske Folk baaret det stadig mere tyngende Aag, som Krigen er. Mænd, Kvinder og Børn, unge og gamle, alle er de ramt af den Svøbe, der svinges over den spanske Nation.

Ved Fronterne har Flyvemaskiner og Kanoner, Mitrailleuser og Bajonetter øvet deres Værk, men maaske haardest er Civilbefolkningen paa den republikanske Regerings Omraade ramt, de Gamle, Kvinderne og Børnene, der end ikke her langt bag Fronterne undgik Krigens Rædsler, men daglig er udsat for Død og Lemlæstelse, naar Franco-Flyverne dropper deres dødbringende Last ned over aabne og værgeløse Byer, — den Civilbefolkning, der stadig lever paa Sultens Rand, fordi man hensynslyst søger at hindre enhver Tilførsel af Levnedsmidler til det republikanske Spanien.

Millioner er flygtet fra deres Hjemsted og lever nu som Flygtninge i den Del af Spanien, der staar under den republikanske Regering, eller i Udlandet. I Frankrig og Belgien findes store Lejre, hvor spanske Børn har fundet et foreløbigt Fristed.

At være med til at hjælpe disse ulykkelige har været »Matteotti-Fonden«s Opgave i disse Aar. Gennem flere Indsamlinger og med Støtte fra de faglige og politiske Arbejderorganisationer er nærved en halv Million Kroner gennem »Matteotti-Fonden« indsamlet til Hjælp for det spanske Demokratis Ofre. Hertil kommer den Hjælp, der fra anden Side er ydet fra Danmark.

Imidlertid er der fortsat og mere end nogensinde Brug for Hjælp, bl. a. for Sukker og Mælk til Børnene. »Matteotti-Fonden«s Ledelse har derfor med Glæde modtaget et Tilbud fra »Danmarks socialdemokratiske Ungdom« om at medvirke ved en fornyet og forstærket landsomfattende Indsamling.

Indsamlingen vil foregaa ved Mærkesalg gennem samtlige D. s. U.-Afdelinger Landet over. Et Mærke til en Pris af 25 Øre vil under Parolen »Mælk til spanske Børn« blive solgt i Tiden fra 8. Januar.

Vi opfordrer alle Arbejdere og iøvrigt alle frisindede og humant tænkende Mennesker til ved Køb af dette Mærke at støtte »Matteotti-Fonden«s Spaniens Indsamling.

For »Matteotti-Fonden«:

Knud V. Jensen. *Hans Jacobsen.*
De samvirkende Fagforbund.

Hedtoft-Hansen. *C. Klüwer.* *Oluf Carlsson.*
Socialdemokratisk Forbund.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE
i
Voldgiftssag Nr. 175
mellem
Dansk Arbejdsmands Forbund
og
Entreprenørforeningen
paa Entreprenør Carl Nielsens Vegne.

Nedenfor nærmere omhandlede Uoverensstemmelse mellem Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, og de Indklagede, Entreprenørforeningen paa Entreprenør Carl Nielsens Vegne, er henvist til faglig Voldgift, og da der ikke blandt Voldgiftsmændene har kunnet blive Flertal for en Afgørelse, paahviler det undertegnede af Parterne valgte Opmand at afgøre Tvisten ved Kendelse.

Uoverensstemmelsen angaar, hvorvidt et Vejanlægsarbejde fra Branderup til Langkjær i Sønderjylland, som Entreprenør Carl Nielsen har i Entreprise, skal aflønnes efter § 3 B. 5. b., i den mellem Parterne bestaaende Overenskomst (d. v. s. som »større Jordarbejde«).

De i Betragtning kommende Bestemmelser i § 3 B. 5., er saalydende:

»5. Nedennævnte Arbejder udføres — forudsat at de ikke allerede omfattes af Akkordprislisten — fortrinsvis i Akkord, men Entreprenøren har dog Ret til at forlange dem udført i Timeløn mod at betale et Tillæg til Normaltimelønnen af ..... 15 %.

a) Jordarbejder, hvortil der anvendes Gravemaskine eller Grab. Bestemmelsen gælder alene Arbejdet ved de Strækninger og Jordmængder, som behandles af Maskinen, medmindre Jordmængden er 10.000 m³ pr. Kilometer, jævnfør Litra b) 1. nedenfor.

b) Jordarbejder, hvortil der anvendes Haandlæsning, og Jordtransporten foregaar paa Spor (ikke ved Haandkraft) naar Afgravningsmængden er mindst 10.000 m³, og desuden følgende Betingelser er opfyldt:

1. For Bane- og Vejanlæg: Bestemmelsen gælder det samlede Jordarbejde, hvis Afgravningsmængden, iberegnet Grøftejorden, beregnet pr. løbende Kilometer af hele Jordarbejdets Længde, er mindst 10.000 m³. Er dette ikke Tilfældet, men der paa Arbejdet findes et eller flere Afsnit, som indenfor en Strækning af højst 1 Kilometer indeholder mindst 10.000 m³ Jord paa en sammenlagt Afgravningslængde af højst 500 m, gælder Bestemmelsen for Behandlingen af Jordmængderne i disse Afsnit.

.....

Der er Enighed om, at Bestemmelsen i § 3 B., 5., Litra B. 1. om »det samlede Jordarbejde« er at forstaa saaledes, at alt Arbejde alene med Undtagelse af Aflæsning og, efter endt Brug, Paalæsning eller Oplægning af Materiellet, betales med 15 % Tillæg til Normaltimelønnen. Den samlede behandlede Jordmængde indgaar i de i Punkt b) nævnte 10.000 m³.«

Der er under Sagen Enighed om, at selve Vejstykket — bortset fra et mellemliggende Stykke, som er udført af en anden Entreprenør og Sagen uvedkommende — er 28 km langt, og der er endvidere Enighed om, at Vejstykket som Grundlag for Overenskomstens Anvendelse skal tages som en Helhed. Klagerne udregner Arbejdets samlede Jordmængde til 368.080 m³ plus et — formentlig mindre — Kvantum paa Vejstykket nærmest Langkjær, som endnu ikke kan beregnes.

Entreprenør Carl Nielsen kan ikke tiltræde denne Beregning, idet han som nedenfor nærmere omhandlet navnlig hævder, at Vejlængden skal beregnes med et større Antal Kilometer end de 28, og at visse Poster i den af Klagerne beregnede Jordmængde skal fradrages, saaledes at Arbejdet herefter ikke som Helhed falder ind under § 3 B, 5. b.

Tvistepunkterne er i Realiteten følgende:

1) Om der til Vejlængden 28 km skal lægges 2,93 km, som er den samlede Længde af de Vejstykker af gamle Veje, der ved Vejtilslutning til det egentlige Vejanlæg for Tilslutningens Skyld har været undergivet Behandling.
2) Om Udgravning med Gravemaskine om ca. 30.000 m³ »blød Jord« (Mosejord) i Vejarealet skal medregnes ved Udregningen af Jordmængden efter § 3. B. 5.
3) Om Jord udgravet udenfor Vejarealet og paakørt Vejen som Fyld skal medregnes i Jordmængden efter § 3. B. 5.

Klagerne paastaar hele Vejanlægget »aflønnet som større Jordarbejde« efter Overenskomstens § 3. B. 5., idet de hævder, at Vejlængden kun er 28 km, og at Jordmængderne omtalt under Punkt 2) og 3) skal medregnes ved Afgørelsen af, om Anlægget er et »større Jordarbejde«, og at det forøvrigt efter det foreliggende Kvantum vil være et »større Jordarbejde«, selvom de ikke maatte faa Medhold i deres angivne Beregningsmaade.

De Indklagede paastaar Frifindelse ud fra den Opfattelse, at Jordarbejdets Længde er 30,93 km (28 plus 2,93 km), og at Jorden under 2) og 3) ikke skal medregnes til Jordmængden, som herefter ikke udgør det Kvantum, der kræves i § 3 B. 5. b. 1; subsidiært paastaar de Frifindelse for Tiden, idet det, hvis de faar Medhold i deres Standpunkt med Hensyn til de 3 ovennævnte Punkter, i hvert Fald endnu er usikkert, om Jordmængden bliver tilstrækkelig stor til, at Vejanlægget som Helhed falder ind under Reglen om større Jordarbejder.

Klagerne anfører til Støtte for Paastanden nærmere, at det ved Opmandskendelse af 20. Oktober 1937 i Voldgiftssag Nr. 146 er fastslaaet, at Vejtilslutninger, hvor gamle Veje ledes ind i et nyt Vejanlæg, ikke skal medtages ved Udregningen af Jordarbejdets Længde, og at den saaledes foreliggende Afgørelse maa have Gyldighed ogsaa for nærværende Tilfælde. Klagerne hævder endvidere, at den Mosejord, der paa et Stykke af Vejarealet udgraves med Maskine og kores bort, fordi den er for blød til at bære Vejen, skal henregnes til Afgravningsmængden efter § 3. B. 5. b. 1; de finder, at dette maa følge af Forholdets Natur, og at det ogsaa stemmer med Ordene i § 3. B. 5. b. 1, som netop taler om »Afgravningsmængden« og om Betaling af Jordmængden, hvorhos de bemærker, at man altid har været enig om, at det ikke udelukker Medregningen, at Udgravningen foretages med Maskine. Hvad dernæst angaar den Jord, som er udgravet udenfor Vejens Areal og transporteret ind paa Vejen, fordi der ikke indenfor Vejens Omraade fandtes egnet Jord i tilstrækkelig Mængde til Opfyldning, gør Klagerne gældende, at den selvfølgelig maa regnes med til Jordmængden efter § 3 B. 5. b, idet Arbejdet med denne Jord udgør en Del af Vejanlæggets Jordarbejde og ikke har andet Formaal end Vejanlæggets Udførelse; der kunde højst rejses Spørgsmaal om, hvorvidt der, da Arbejdsomraadet forøges ved en saadan Udgravning af Opfyldningsjord, skulde ske en Forøgelse af den i Beregningen indgaaede Vejlængde; dette bestrider de indklagede dog og tilføjer, at dette Problem ikke kan faa Indflydelse paa Udfaldet af denne Sag, da det i hvert Fald kun kan komme til at dreje sig om rene Ubetydeligheder. Klagerne, der som nævnt ansætter Vejlængden til 28 km, beregner den samlede Jordmængde til 368.080 m³ plus et Kvantum vedrørende det uberegnede Vejstykke nærmest Langkjær; heri er indbefattet den udgravede Mosejord, som de beregner til 29.877 m³, og Opfyldningsjorden hentet udenfor Vejarealet, beregnet af dem til 37.127 m³. De erkender, at Jordmængden, hvis Sagen paa alle tre særlig behandlede Punkter gaar dem imod, maaske ikke ligger ret meget over den Jordmængde, som er nødvendig for at naa de i § 3 B. 5. b ommeldte 10.000 m³ pr. løbende Kilometer, men hvis de paa et eller flere Punkter faar Medhold, er Jordmængden i hvert Fald tilstrækkelig til at sikre Udfaldet i deres Favør.

De indklagede bestrider, at den af Klagerne paaberaabte Opmandskendelse er afgørende for Vejlængdens Beregning i nærværende Sag; § 3 B. 5. b. 1 taler om »Jordarbejdets Længde«, og hertil maa efter deres Mening høre Arbejdet paa de Stykker af gamle Veje, som for Tilslutningens Skyld skal hæves eller sænkes, og hvor der altsaa faktisk udføres Jordarbejde som Afgravning eller Paafyldning; naar Jordmængden her regnes med, maa Længden ogsaa. Bortgravningen af Mosejorden maa efter de Indklagedes Formening holdes udenfor Jordmængdeberegningen, fordi denne Afgravning ikke er et Led i Vejanlægget; Vejanlægsarbejdet tager først sin Begyndelse, efter at den bløde Jord er skaffet til Side; dette Arbejde er følgelig et almindeligt Udgravningsarbejde, og det er aflønnet med 15 %'s Tillæg i Henhold til § 3 B. 5, a i det Omfang, hvori Betingelserne herfor forelaa. De Indklagede fremhæver derhos, at Entreprenørerne vilde faa en særlig Risiko, hvis Klagerne faar Medhold paa dette Punkt, idet det vil kunne være uforudselig ved Tilbudets Afgivelse, at saadan Bortgravning er nødvendig, hvilket kan medføre, at 15 %'s Tillægget ikke kan tages i Betragtning ved Tilbudssummen. — Med Hensyn til Fyldjord, som tages udenfor Vejanlæggets Areal, bemærker de Indklagede,

at det fremgaar af § 3 B. 5. b. 1's Ordlyd, at den kun har den Udgravning, som foregaar paa Vejarealet, for Øje; der siges saaledes bl. a., at § 3 B. 5. b. 1 gælder, »hvis Afgravningsmængden, iberegnet Grøftejorden, beregnet pr. løbende Kilometer af hele Jordarbejdets Længde er .....«; det Opfyldningsmateriale, som hentes i Grusgrav eller anden Udgravning inde paa Marken ved Siden af Vejen, falder efter de Indklagedes Formening udenfor denne Beskrivelse, og saadan Udgravning maa derfor betragtes som et Arbejde for sig. — Hvad de af Klagerne opstillede Tal angaar, hævder de Indklagede, at Fyldjorden andrager 44.500 m³ og ikke, som af Klagerne anført, 37.127 m³. De Indklagede hævder, at der — forudsat de faar Medhold i deres Synspunkter — ikke bliver 10.000 m³ Jord pr. løbende Kilometer af hele Jordarbejdets Længde, og Udfaldet maa derfor blive Frifindelse; maatte Jordmængdens Størrelse imidlertid, navnlig under Hensyn til, at der kan ske Forskydninger under Arbejdets Gang, og at der endnu ikke er foretaget Beregning over Jordmængden for det sidste Vejafsnit for Langkjær, findes saa usikker, at der kan være Tvivl om, hvorvidt § 3 B. 5. b er anvendelig paa Tilfældet eller ej, maa Udfaldet i hvert Fald blive Frifindelse for Tiden.

Til det saaledes foreliggende skal Opmanden bemærke:

Ved den af Klagerne paaberaabte Opmandskendelse i Voldgiftssag Nr. 146 er det fastslaaet, at Overenskomstens Bestemmelser er saaledes at forstaa, at der ved Beregningen af »Jordarbejdets Længde« kun skal tages Hensyn til Vejanlæggets egen Længde og ikke til de Stykker af gamle Veje, som af Hensyn til Tilslutningen undergives Bearbejdelse, for saa vidt Tilslutningen ikke naar en saadan Længde, at den mister Karakteren af at være et naturligt Tilbehør til Hovedarbejdet. Voldgiftssagens Parter var ligesom i nærværende Sag Dansk Arbejdsmands Forbund og Entreprenørforeningen, og der ses ikke at foreligge Omstændigheder, som kan begrunde, at det paagældende Fortolkningsspørgsmaal gøres til Genstand for fornyet Prøvelse under nærværende Sag. Der henvises herved til Den faste Voldgiftsrets Standpunkt med Hensyn til faglig Voldgiftsrets Kendelsers Retskraft, saaledes som det har faaet Udtryk i dens Kendelser i Sagerne Nr. 666 og 1771. Herefter, og idet Tilslutningerne ikke kan antages at overstige Maalet for at være naturligt Tilbehør til Hovedarbejdet, maa der gives Klagerne Medhold i, at de 2,93 km tilsluttende Vejstykker ikke kan medregnes til »Jordarbejdets Længde«, men at dette maa fastsættes til 28 km.

Bortgravningen af Mosejord, hvor Vejen skal gaa, synes for en umiddelbar Betragtning at maatte høre til Vejanlæggets Jordarbejde. Det fremgaar vel ikke af de citerede Bestemmelser i § 3 B. 5, at man ved Bestemmelsens Affattelse har haft en saadan Afgravning, der formentlig kun sjældent vil forekomme, for Øje. Men der er paa den anden Side intet, der tyder paa, at visse af de Jordarbejder, et Vejanlægs Gennemførelse kræver, skulde holdes udenfor Beregningen. Ordene peger tværtimod i Retning af, at det har været Hensigten at medtage al Jordarbejde, som Vejanlægget medfører; naar der tales om »Afgravningsmængden«, findes der ikke af dette Ords Brug at kunne udledes en Begrænsning, bl. a. fordi der i Slutningen af § 3 B. 5. b. 1 tales om »Behandlingen af Jordmængderne«, og navnlig fordi der i Slutningsbestemmelsen af § 3 B. 5 udtrykkelig bestemmes, at Bestemmelsen i § 3 B. 5, Litra b. 1 om »det samlede Jordarbejde«, er at forstaa saaledes, at alt Arbejde alene med nogle særlig nævnte Undtagelser betales med 15 %'s Tillæg, hvorhos det sluttelig præciseres, at den »samlede behandlede Jordmængde indgaar i de i Punkt b nævnte 10.000 m³«. Mosejorden kan forøvrigt siges rent sprogligt at høre til »Afgravningsmængden« og til »den behandlede Jordmængde«. Der ses ejheller af Arbejdsforholdets Natur at kunne udledes Grunde for, at dette Jordarbejde skulde holdes udenfor Vejanlæggets øvrige Jordarbejde, og der findes i H. t. det anførte at maatte gives Klagerne Medhold i, at den bortgravede »bløde Jord« maa indgaa i Beregningen efter Bestemmelsen i § 3 B. 5. b. 1.

Vedrørende Fyldjord er det i Voldgiftsretten oplyst, at for saa vidt den tilvejebringes ved, at en Udgravnings (Vejgennemskærings) Sider (Skraaninger) rykkes længere til Siden end ellers paakrævet, idet den Jord, der skal bruges, tages som Lag af Skraaningen, regnes den med ved Beregning i Henhold til § 3 B. 5. b. 1. Spørgsmaalet om Fyldjord, der tages paa Grunde ved Siden af Vejen, har været paa Tale under Overenskomstforhandling, uden at man naaede noget Resultat. — Der er herefter som Grundlag for dette Tvistepunkt Afgørelse kun Overenskomstens Ord og Forholdets Natur. Hvad Overenskomstens Indhold angaar, kan henvises til det ovenfor under Omtalen af Mosejorden anførte. Ordene rækker vidt, navnlig i den ovenciterede Slutningsbestemmelse i § 3 B. 5, der naturligt maa forstaas saaledes, at alt Arbejde ved Vejanlægget paa nær den der gjorte Undtagelse udgør en Helhed, ligesom det sluttelig præciseres, at »den samlede behandlede Jordmængde indgaar i de i Punkt b. nævnte 10.000 m³«. Selvom Ordene nu ikke har haft et Tilfælde som det omtvistede Spørgsmaal for Øje, gaar den almindelige Vejledning, de giver, i Retning af, at de forskellige Arbejder, som forekommer under et Vejanlæg, skal indgaa i Helheden ved de lønmæssige Beregninger. Arbejdsmæssigt skønnes det ogsaa naturligt at anse Behandlingen af Fyldjorden som en Bestanddel af Vejanlæggets Jordarbejde; Jordens Anbringelse paa Vejarealet og dens videre Behandling, der er arbejdsmæssigt set ikke mindre væsentlig end Udgravningsprocessen, der derhos alene foretages for Vejanlæggets Skyld. I Henhold til det anførte findes det da at maatte antages som den efter Overenskomstens Indhold og Forholdets Natur nærmestliggende Løsning, at Fyldjorden maa indgaa i Mængdeberegningen efter § 3 B. 5. b. 1. For saa vidt denne Løsning skulde kunne rejse Tvivl om, hvorvidt Fyldjordens Afgravningsareal skal tages i Betragtning — hvilket forøvrigt ikke kan antages at have Formodningen for sig — ved Beregningen af Jordarbejdets Længde, bemærkes, at der ikke i denne Sag foreligger tilstrækkelige Oplysninger til en positiv Afgørelse af Spørgsmaalet, men der maa forøvrigt gaas ud fra, at det ikke vilde kunne faa Indflydelse paa Sagens Udfald. Det maa endvidere bemærkes, at der efter det foran antagne ikke er Anledning til at komme ind paa de Uoverensstemmelser, der paa enkelte Punkter er mellem Parternes Angivelse af Poster i Jordmængden, idet disse Divergenser ikke er saa store, at de kan faa Indflydelse paa Afgørelsen af Sagens Hovedspørgsmaal.

I Henhold til det anførte maa Klagernes Paastand om, at Vejanlægget som Helhed skal aflønnes efter § 3 B. 5. b, tages til Følge.

K e n d e l s e:

Entreprenør Carl Nielsen bør aflønne Arbejdet paa det ovenommeldte Vejanlæg fra Branderup til Langkjær efter Overenskomstens § 3 B. 5. b i Akkord eller med et Tillæg paa 15 % til Normaltimelønnen.

Voldgiftssagens Omkostninger betaler Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, og de Indklagede, Entreprenørforeningen, med Halvdelen hver.

København, den 18. December 1938.

sign. **Jesper Simonsen.**

OPMANDSKENDELSE

i

Sagen:
Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark for A/S C. M. Hess' Fabriker, Vejle.

Under denne Sag, der i Mangel af Stemmeflerhed mellem Voldgiftsmændene for en Afgørelse skal paakendes af Opmanden, har Dansk Arbejdsmands Forbund rejst Klage mod A/S C. M. Hess' Fabriker, Vejle for en i Maj Maaned 1938 stedfunden Afskedigelse af Tillidsmanden i Selskabets Emaljeafdeling, Kenley Jensen, idet Forbundet anser Afskedigelsen stridende mod Overenskomsten mellem Forbundet og Sammenslutningen, hvis § 2, næstsidste og sidste Stykke, er saalydende:

> »En Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager, og Arbejdsgiveren er pligtig til at give ham 2 Maaneders Varsel. Er Afskedigelsen begrundet i Arbejdsmangel, bortfalder Varselspligten.
>
> Hvis Forbundet skønner, at Afskedigelsen er uberettiget, er Modparten pligtig til at underkaste sig voldgiftsretslig Afgørelse af Sagen.«

Af de under Sagens Behandling afgivne Forklaringer og det iøvrigt oplyste fremgaar følgende:

Kenley Jensen har arbejdet i Virksomheden i ca. 15 Aar. For ca. ½ Aar siden blev han Tillidsmand for Emaljeafdelingen, hvor der ikke tidligere havde været nogen særlig Tillidsmand. Ved Valget blev det tilkendegivet ham, at han ikke i Tilfælde af Arbejdsmangel i Afdelingen kunde forvente Overflytning til anden Afdeling.

Afskedigelsen var begrundet i en betydelig Personaleindskrænkning i Afdelingen, idet Arbejdet i denne, navnlig paa Grund af en midlertidig Standsning i Produktionen af Badekar, var gaaet saa stærkt ned, at der kun var Arbejde for een Mand.

Efter 10 Dages Forløb genantoges Tillidsmanden.

Forbundet gør nu gældende, at det Arbejde, der ved Afskedigelsen vedblivende var at udføre i Afdelingen, netop var det, som Tillidsmanden, der ikke var beskæftiget med den særlige Badekarproduktion, sædvanlig udførte, og at derfor den foreliggende Arbejdsmangel ikke kunde begrunde en Afskedigelse af Tillidsmanden i Stedet for den Arbejder, man beholdt. Denne havde forøvrigt været ansat kortere Tid i Virksomheden end Tillidsmanden.

Forbundet paastaar derfor Selskabet tilpligtet at betale Tillidsmanden 120 Kr. som Godtgørelse for det Indtægtstab, han har lidt i de 10 Dage.

Sammenslutningen paastaar Selskabet frifundet og har til Støtte herfor anført følgende:

Selskabet nærer ingen som helst Uvilje mod Tillidsmanden, hvad det da ogsaa har vist ved snarest at tage ham i Arbejde igen. Afskedigelsen skyldes udelukkende Hensynet til Firmaets Tarv, idet den Arbejder, man beholdt, var mere alsidigt uddannet end Tillidsmanden, og navnlig i Modsætning til denne havde Kendskab til Produktionen af Badekar, som man naarsomhelst ventede at kunne optage igen, hvilket iøvrigt faktisk skete i August Maaned. Man var derfor interesseret i at beholde en Mand, der havde Kendskab til dette Arbejde, hvortil kom, at der ogsaa var et Arbejde, nemlig Syrning, som vedblivende skulde udføres, og som den paagældende Arbejder havde Kendskab til i Modsætning til Tillidsmanden, som man først maatte oplære dertil, saafremt man beholdt ham alene.

Med Hensyn til det sidste Arbejde gør Forbundet nu ganske vist gældende, at Syrning er et Arbejde, der er nemt at lære, og til hvilket man en Tid har anvendt en Arbejder med særlig ringe Kvalifikationer og senere Arbejdsdrenge, men deroverfor gøres det gældende, at man netop har maattet sætte den nævnte Arbejder fra Arbejdet, fordi han ikke kunde udføre det ordentligt, og at Drengene kun har været anvendt som Medhjælp.

Som nævnt skyldes Tillidsmandens Afskedigelse en saa stor Arbejdsmangel i den Afdeling, hvori han var beskæftiget, at der kun var Arbejde for een Mand, og Selskabet skønnes efter det i saa Henseende anførte at have haft en saadan Føje til af Hensyn til Virksomhedens Tarv at vælge at beholde den anden Arbejder i Stedet for Tillidsmanden, at det ikke findes at kunne statueres, at denne Afskedigelse betegner et Brud paa Overenskomsten. Herved kan endnu bemærkes, at Selskabet allerede som Følge af det ved hans Anerkendelse som Tillidsmand tagne Forbehold ikke kunde være pligtig at antage ham til Arbejde i en anden Afdeling af Virksomheden.

Sammenslutningens Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Kendelse:

A/S C. M. Hess' Fabrikker frifindes.

5. November 1938.

A. D. Bentzon.

OPMANDSKENDELSE
i Voldgiftssag Nr. 176:
Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
Entreprenørforeningen.

Entreprenørfirmaet J. L. Østlund & Søn, Odense, der er Medlem dels af Entreprenørforeningen, dels af Odense Vognmandsforening, udførte i Foraaret 1938 et Fortovsarbejde i Odense. Med Hensyn til Jordarbejdet lod Firmaet dette udføre paa den Maade, at det lod en Vognmand pløje Jorden løs og derefter lod sin ugelønnede Chauffør, der er Medlem af Chaufførernes Fagforening i Odense under Dansk Arbejdsmands Forbund, udgrave, læsse og bortkøre Jorden.

Om Betaling for dette Arbejde opstod der Strid, og Sagen blev af Dansk Arbejdsmands Forbund indbragt for Den faste Voldgiftsret, i hvis Møde den 7. Oktober 1938 den forligtes saaledes:

»Spørgsmaalet om, hvorvidt Entreprenøren har været berettiget til at kræve af Chaufførerne at udføre Arbejde til deres Chaufførløn, eller om Arbejdet skal afregnes efter Entreprenøroverenskomstens Akkordpris, henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift.«

Sagen er derpaa i Henhold til dette Forlig blevet indbragt til Afgørelse ved faglig Voldgift, og i Mangel af et Flertal indenfor de af Parterne valgte Voldgiftsmænd afgøres den nu af undertegnede, der af Parterne er valgt til Opmand.

Forbundets Paastand gaar ud paa, at det paagældende Jordarbejde skal aflønnes med Akkord efter den mellem Forbundet og Entreprenørforeningen gældende Hovedoverenskomst.

Entreprenørforeningen paastaar Frifindelse, idet Foreningen gør gældende, at Chaufføren i Henhold til § 5 i den mellem Odense Vognmandsforening og Chaufførernes Fagforening i Odense gældende Overenskomst af 23. April 1938 har været pligtig at udføre dette Arbejde, der er et Paalæsningsarbejde. Entreprenørforeningen henviser i denne Forbindelse til, at det paagældende Arbejde ikke blev udført i Akkord, og at der overhovedet ikke blev anvendt Arbejdsmænd dertil. Entreprenørforeningen erkender, at det omhandlede Arbejde i Henhold til den mellem Foreningen og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Hovedoverenskomst skulde aflønnes med Akkord, saafremt Arbejdet ikke var blevet udført af en Chauffør.

Den nævnte Bestemmelse i Overenskomsten af 23. April 1938 er saalydende:

§ 5.

Chaufføren er pligtig til at udføre Paa- og Aflæsning af Automobilerne, dog ikke Ind-, Ud- eller Opbæring af Kul, Koks o. lign. i større Partier.

Chauffører er ikke pligtige at deltage i Af- og Paalæsning, hvor dette Arbejde udføres i Akkord eller i Forbindelse med Losning og Lastning, men de skal dog være behjælpelig med Varens rette Anbringelse paa Vognen og ved Aflæsning aflevere Varen fra Vognen.«

Der findes at maatte gives Forbundet Medhold i, at dersom en Chauffør, der staar under Dansk Arbejdsmands Forbund, for en Arbejdsgiver udfører et Arbejde, der ikke falder ind under den mellem Parterne for Chauffører gældende Overenskomst, men derimod omfattes af en anden for Arbejdsgiveren gældende Overenskomst med Dansk Arbejdsmands Forbund, vil Arbejdsgiveren være pligtig at aflønne dette Arbejde efter den sidstnævnte Overenskomst.

I nærværende Sag gør Entreprenørforeningen nu som ovenfor nævnt gældende, at det paagældende Arbejde netop falder ind under Chaufførens Pligt ifølge § 5 i den ovennævnte Overenskomst af 23. April 1938, medens dette bestrides af Forbundet.

Dette Spørgsmaal findes imidlertid ikke at kunne afgøres i nærværende Sag, da Odense Vognmandsforening, der er Part i Overenskomsten af 23. April 1938, ikke er repræsenteret i Sagen.

Denne Omstændighed skønnes dog ikke at være til Hinder for, at Striden mellem Parterne i nærværende Tilfælde afgøres under denne Sag.

Som ovenfor nævnt er det erkendt af Entreprenørforeningen, at det heromhandlede Arbejde, hvis det ikke var udført af en Chauffør, vilde være at aflønne i Akkord efter den mellem Foreningen og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Hovedoverenskomst. Herefter og efter de i nærværende Sag foreliggende konkrete Omstændigheder ved Arbejdets Udførelse findes det at maatte statueres, at Firmaet, — der er Medlem baade af Vognmandsforeningen og af Entreprenørforeningen og maatte være klar over, at Forholdet mellem de to Overenskomster kunde volde Tvivl — dersom det vilde gøre gældende overfor Chaufførerne, at Jordarbejdet faldt ind under hans Pligt ifølge § 5 i Overenskomsten af 23. April 1938, forud burde have gjort ham opmærksom herpaa, og da Firmaet har undladt dette, findes Chaufføren at være berettiget til at kræve Arbejdet aflønnet med Akkord.

Som Følge heraf vil Forbundets Paastand være at tage til Følge, idet dog bemærkes, at Spørgsmaalet om, hvorvidt der i Akkordpriserne bør ske et Afslag, fordi Jorden er blevet opløjet, og om hvorvidt nærværende Afgørelse har Betydning for Chaufførens Ugeløn i den paagældende Periode og da hvilken, ikke foreligger til Afgørelse under nærværende Sag.

Kendelse:

Det ovenfor omhandlede Arbejde bør aflønnes efter Akkordprislisten i den mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Hovedoverenskomst.

København den 15. November 1938.

OPMANDSKENDELSE
i
Voldgiftssager
Dansk Arbejdsmands Forbund og Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening.

Nedenfor nærmere omhandlede Uoverensstemmelser mellem Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, og de Indklagede, Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening, er henvist til faglig Voldgift, og da der ikke blandt Voldgiftsmændene har kunnet blive Flertal for en Afgørelse, paahviler det undertegnede af Klagerne valgte Opmand at afgøre Tvistighederne ved Kendelse.

I.

I en den 1. Juli 1935 dateret Overenskomst mellem Aktieselskabet Jens Villadsens Fabriker og Tagpapparbejdernes Fagforening, som er tilsluttet Dansk Arbejdsmandsforbund, fastsættes Betalingssatser for Tækning med Vilfastrimler. Aktieselskabet, som er Indehaver af Patent paa Tækning med Vilfastrimler, var paa den Tid ikke Medlem af nogen Arbejdsgiverorganisation, men det havde overfor vedkommende Arbejderorganisation bundet sig til den mellem denne Sags Parter bestaaende kollektive Overenskomst og Priskurant, og Selskabet er senere indtraadt i Fabrikantforeningen.

I den mellem Parterne gældende — og saaledes ogsaa for Aktieselskabet gældende — almindelige Priskurant findes Side 14 en saalydende Bestemmelse:

»Naar Glatdækning udføres med Papbanen løbende fra Bygning til Tagrende, betales 20 % til Akkordprisen.«

Uoverensstemmelsen i denne Sag angaar, hvorvidt de 20 % til Akkordprisen ogsaa skal betales, naar Glatdækning udføres med Vilfastrimler, hvilket altsaa vil sige, om Tillægget ogsaa skal betales, naar Arbejdet aflønnes efter de i Overenskomsten af 1. Juli 1935 fastsatte Betalingssatser for Tækning med Vilfastrimler.

I Overenskomsten af 1. Juli 1935, som indledningsvis siger,

at paa Møde den 28. Juni »enedes man om følgende Betalingssatser for Tækning med Vilfastrimler«, beskrives først Arbejdsmetoden, dernæst fastsættes en Række Akkordsatser, som er højere end de tilsvarende Satser i Priskuranten for almindelig Tækning, og endelig hedder det:

»Buetage uden Lister betales som stejle Tage. Desuden betales som Tillæg for Grater, Skotrender og Fodrender, Inddækning af Stirnbrædder og Vindskoder ....., naar Vilfastrimler anvendes, et Tillæg af 60 % paa de i den nugældende Priskurant fastsatte Priser. De nu vedtagne Priser fradrages ikke de 5 %, som fradrages de i den nugældende Priskurant angivne Priser, og disse ovenfor vedtagne Priser gælder for alt Arbejde i Forbindelse med nævnte Tækning med Vilfastrimler.«

Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, paastaar under Sagen Kendelse for, at den citerede Bestemmelse om Tillæg af 20 % ogsaa gælder Vilfatækning, altsaa som Tillæg til Betalingssatserne i Overenskomsten af 1. Juli 1935. De Indklagede, Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening, procederer til Frifindelse.

Klagerne anfører til Støtte for Paastanden, at Overenskomsten af 1. Juli 1935 blev indgaaet paa Grundlag af den almindelige Overenskomst, saaledes af Særoverenskomstens Betalingssatser reelt er at betragte som Tillæg for nyt Arbejde til den almindelige Overenskomsts Satser, og saaledes at denne Overenskomsts almindelige Bestemmelser gælder for Vilfatækning. At Forholdet er det anførte, finder de bl. a. fremgaar af, at Overenskomsten af 1. Juli 1935 udtrykkelig udelukker 5 %'s Fradraget i den almindelige Overenskomst. Efter sit Indhold og Sagens Natur er Særoverenskomsten at forstaa med den normale Tilføjelse, at iøvrigt er Overenskomstens almindelige Bestemmelser gældende.

De Indklagede hævder herimod, at Vilfaaftalen er en udtømmende Overenskomst om Tækning med Vilfastrimler. Man prøvede sig frem, før Priserne blev fastsat; Selskabet fandt Satserne høje, men gik efter sit Anbringende med til dem, fordi alt saa var indregnet i Priserne. De finder, at den Omstændighed, at 5 %'s Fradraget ikke gælder Vilfaoverenskomsten, netop viser, at den er en selvstændig og udtømmende Overenskomst om Aflønningen af Vilfatækning; det samme, finder de, fremgaar af dens udførlige Specificering.

Til det saaledes foreliggende skal Opmanden bemærke følgende:

Det kan ikke paa Forhaand have Formodningen for sig, at en Prisaftale indgaaet i Anledning af en ny Arbejdsmetode mellem to Overenskomstparter, som forud har en almindelig Overenskomst og Priskurant, strækker sig videre end til at angaa Arbejdsydelser, som den nye Metode har Indflydelse paa. Der ses nemlig ingen Realitetsgrund til, at Betalingen for Arbejdsydelser, som er ens, hvad enten ny eller gammel Metode anvendes, skulde paavirkes af den nye Metode.

I foreliggende Tilfælde er der ikke fra Overenskomstens Tilblivelse tilvejebragt Oplysninger, som godtgør, at Parterne ved Vedtagelsen har haft særlige Hensigter i omtvistede Henseende; det under Sagen herom anførte er modstridende, og man er henvist til at træffe Afgørelse efter Særoverenskomstens Indhold og Sagens Natur.

Det omtvistede Tillæg paa 20 % maa anses antages at være Betaling for det Merarbejde, som er forbundet med, at Papbanen skal paalægges løbende fra Bygning til Tagrende i Stedet for vandret ad Taget. Der ses ingen Holdepunkter for, at dette Merarbejde skulde være mindre eller anderledes, fordi Tækning sker efter Vilfametode i Stedet for efter den almindelige Metode, og der er derfor ikke paa Forhaand Grund til at antage, at dette Merarbejde ikke skal betales, naar Tækningen udføres efter Vilfametoden. De i Vilfaoverenskomsten opregnede Arbejder, for hvilke der fastsættes nye — højere — Akkordsatser eller 60 %'s Tillæg, er, saa vidt ses, alle saadanne som Vilfametoden har Indflydelse paa, og der er ikke i denne Overenskomst nævnt andre Arbejder. Af den i Sagen fremlagte Genpart af Vilfaoverenskomsten fremgaar derhos, at den bærer Paategning af 21. November 1936 om, at der ikke skal betales 60 % Tillæg til Højdepenge, eller med andre Ord, at Højdepenge skal betales overensstemmende med den almindelige Overenskomst. Denne naturlige og ret selvfølgelige Regel synes ogsaa at maatte passe paa et Tillæg som det omtvistede, det vil sige, Tillægget maa betales, men selvfølgelig uden Vilfaforhøjelse, idet Vilfametoden ingen Indflydelse har paa denne Arbejdsydelse. Vilfaoverenskomstens Tekst forstaas ogsaa naturligt saaledes, at det, den tilsigter at udelukke, er, at der under Paaberaabelse af Vilfaarbejdets særlige Beskaffenhed paa noget Punkt kan rejses andre Krav end de i Overenskomsten fastsatte.

I Henhold til det anførte findes Klagernes Paastand da at maatte tages til Følge.

II.

I den mellem Parterne gældende Priskurant findes Side 16 en saalydende Bestemmelse:

»Alle Tækkearbejder, der overstiger 9 m i Højden, betales med 2 Øre pr. m² til Akkordprisen til hvert Lag Pap for hver paabegyndt 3½ m. For Listedækning betales der 2½ Øre.

Paa Aktieselskabet Jens Villadsens Fabriker er opstaaet Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af denne Bestemmelse, idet Arbejderne gør gældende, at den Afstand, der kommer i Betragtning ved Udmaalingen af de 9 m, er Afstanden fra Terræn til Tagryg, medens Selskabet hævder, at det er Afstanden fra Terræn til Tagskæg (Tagrende).

Under denne Sag har Klageren, Dansk Arbejdsmandsforbund, nedlagt Paastand paa, at det ved Kendelse fastslaas, at de 9 m maales fra Terræn til Tagryg, medens de Indklagede, Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening, der hævder, at Afstanden skal maales til Tagskæg, paastaar Frifindelse. Klagerne anfører til Støtte for Paastanden, at det efter Ordene i Bestemmelsen kommer an paa, om Tækkearbejdet overstiger 9 m, og det gør det, naar noget af Taget er mere end 9 m fra Terræn, det vil sige, naar Tagryggen er højere end 9 m. De hævder, at det ogsaa er stemmende med Forholdets Natur at forstaa Bestemmelsen saaledes, idet det vilde være urimeligt, om Højdetillægget ikke skulde betales ved meget høje Tage, naar blot Tagets underste Kant, Tagskægget, var mindre end 9 m over Terræn, og som praktiske Eksempler paa saadanne Tage nævner de Badmintonhaller.

De Indklagede hævder, at Bestemmelsen, der har staaet i Overenskomsten i over 30 Aar, altid har været forstaaet saaledes, at Højden maales til Tagrenden, og allerede som Følge heraf anser de Klagerne for uberettigede til nu at forlange anden Forstaaelse lagt i Bestemmelsen. De finder ogsaa, at det er det eneste rimelige at forstaa Bestemmelsen paa denne Maade, idet Tillægget betales for at bringe Materialet op til Arbejdsstedet, og dette begynder netop ved Tagskægget; Fordelingen paa Taget indgaar som Led i Tækkearbejdet og bliver betalt gennem Prissatserne for dette. De oplyser, at Klagerne under Overenskomstforhandlinger netop har stillet Forslag om at ændre Bestemmelsen overensstemmende med deres Paastand under denne Sag, og de ser heri Udtryk for, at Klagerne er indforstaaet med, at Bestemmelsen nu skal forstaas som af de Indklagede hævdet. De Indklagede gik efter deres Anbringende med til en almindelig Forhøjelse af Priskuranten mod, at Klagerne opgav en »Ønskeseddel«, hvorpaa ogsaa dette Krav fandtes.

Klagerne anfører herimod, at selv om Priskuranten har været forstaaet som af de Indklagede hævdet, saa kan dette ikke være bindende for Klagerne, naar Forstaaelsen er urigtig. De bestrider, at Klagernes Forsøg paa under Overenskomstforhandlinger at faa Uklarheder fjernet fra Overenskomsten kan tages som Udtryk for Godkendelse af fejlagtig Fortolkning af Priskuranten.

Der maa efter Sagens Oplysninger gaas ud fra, at Bestemmelsen hidtil gennem de mange Aar, hvori den har staaet i Priskuranten, er forstaaet som af de Indklagede hævdet, og at dette har været Klagerne bekendt og givet dem Anledning til under Overenskomstforhandlinger at foreslaa den af dem hævdede Forstaaelse fastlagt. Det saaledes foreliggende giver Formodning om, at den fulgte Forstaaelse er overensstemmende med Parternes Hensigt i sin Tid ved Bestemmelsens Vedtagelse, og Forstaaelsen maa i hvert Fald anses saaledes fastslaaet gennem Praksis, at den maa være bindende for Parterne. Det tilføjes, at forsaavidt Bestemmelsen, saaledes forstaaet, ved Anvendelse paa nyere Bygningsformer som af Klagerne hævdet fører til ubillige Resultater, kan dette ikke begrunde en ny Fortolkning af Bestemmelsen, men eventuelt en Prøvelse af, om de nyere Bygningsformer maatte ligge udenfor Bestemmelsens Forudsætninger.

I Henhold til det anførte vil de Indklagede være at frifinde.

Voldgiftssagernes Omkostninger, herunder Honorar til Opmanden under eet for disse to Sager og en tredje samtidig behandlet, men ved Enighed i Voldgiftsretten afgjort Sag angaaende Betalingen for Strygning med koldtflydende Asfalt, 200 Kr., findes Klagerne og de Indklagede at burde udrede med Halvdelen hver.

Kendelse:

I. Det i Priskurant af 14. April 1936 mellem Klagerne, Dansk Arbejdsmandsforbund, og de Indklagede, Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening, fastsatte Tillæg paa 20 %, naar Glatdækning udføres med Papbanen løbende fra Bygning til Tagrende, skal ogsaa betales ved Vilfatækning.

II. De Indklagede, Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening, bør for Tiltale af Klagerne, Dansk Arbejdsmandsforbund, i denne Sag fri at være.

Voldgiftssagernes Omkostninger betaler Klagerne og de Indklagede med Halvdelen hver.

København, den 7. November 1938.

sign. **Jesper Simonsen.**

Vodskov Afdeling
har bestaaet i 20 Aar

Den 19. Januar kan Vodskov Afdeling fejre 20-Aarsdagen for Afdelingens Oprettelse. Beslutningen herom blev taget ved et Møde, som afholdtes i et Landarbejderhus tilhørende Herregaarden »Engholm«, der var det eneste Sted, hvor de interesserede Arbejdere kunde samles til Drøftelse af Problemet, idet Hotellerne paa det Tidspunkt ikke turde udleje Lokaler til den Art af Møder.

Naar Forholdene var saaledes, vil det forstaas, at det ikke var nogen let Opgave, de paagældende Arbejdere gik ind til. Det viste sig da ogsaa straks, at der var Vanskeligheder nok at kæmpe med. Allerede efter 3 Maaneders Forløb maatte den nye Forening skifte Formand, hvilket i de første Aar var en stadig tilbagevendende Begivenhed.

Herregaarden »Engholm« var Egnens største Arbejdsplads, og det blev Afdelingens første Opgave at søge Løn- og Arbejdsforholdene her bragt i Orden. Naturligvis kunde der intet opnaas gennem Forhandling, og Resultatet blev derfor en Strejke. Arbejderne satte alt ind paa at vinde Kampen og førte blandt andet Kontrol med Arbejdet paa Gaarden ved Strejkevagter. Det blev en bitter Kamp mellem Herren til »Engholm« og den nye Organisation, der fik et særligt alvorligt Præg derved, at Herremandens Søn sad ved Vinduerne og skød efter Strejkevagterne. Denne Konflikt tabtes, og paa samme Maade gik det med en senere Konflikt vedrørende »Engholm«.

Afdelingen oprettedes under Landarbejderforbundet og fortsatte, indtil dette Forbunds Sammenslutning med Dansk Arbejdsmands Forbund i 1934. I Mellemtiden var der oprettet en Afdeling i Tilslutning til sidstnævnte Forbund, og nu fandt der ligeledes en Sammenslutning Sted mellem de to lokale Afdelinger under Ledelse af Otto Jensen, der har været Formand siden.

Sammenslutningen mellem Forbundene og de to Afdelinger skabte den fornødne Styrke til Gennemførelsen

af en Række Lønkrav og Overenskomster, og Afdelingens Medlemmer kan paa 20-Aarsdagen glæde sig ved, at der er ordnede Løn- og Arbejdsforhold med alle Arbejdsgivere indenfor Afdelingens Omraade, herunder ogsaa forsaavidt angaar Kommunen, der længst muligt søgte at undgaa Oprettelse af Overenskomst.

I de forløbne 20 Aar er der naturligvis mange Gange skiftet Bestyrelse, saa det vilde være for omfattende her at nævne alle de Kammerater, der hver for sig har ydet en Indsats til Gavn for Afdelingen; men een skal dog nævnes, nemlig Afdelingens Kasserer, *Niels Routhe*, som har beklædt Kassererposten gennem de sidste 19 Aar og altid har udført dette Hverv til Medlemmernes fulde Tilfredshed.

Festdagen fejres ved en Sammenkomst for Afdelingens Medlemmer paa Vodskov Hotel. Afdelingen havde ved Oprettelsen 6 Medlemmer, men Medlemstallet er forøget godt gennem Aarene, selv om det er gaaet langsomt. Afdelingen tæller nu 120 Medlemmer.

Vi benytter Lejligheden til at ønske Afdelingens Medlemmer og Bestyrelse alt muligt Held til fortsat Fremgang i de kommende Aar og takker for den Indsats, der er øvet med saa gode Resultater. Samtidig bringer vi et Billede af Afdelingens nuværende Bestyrelse.

Det internat. Arbejdsbureaus Bestyrelsesmøde i London

Efter Indbydelse fra den engelske Regering holdtes det internationale Arbejdsbureaus ordinære Efteraarsmøde i London i Dagene 25.—27. Oktober.

Mødet blev aabnet af Bestyrelsens afgaaende Præsident, den engelske Regeringsrepræsentant *Leggett*, hvorefter den norske Regeringsrepræsentant, Højesteretsjustitiarius *Paal Berg*, enstemmig valgtes til Præsident for Tiden Okt. 1938 til Okt. 1939. Til Vicepræsidenter valgtes, for Arbejdsgivergruppen, Direktør for de nordiske Arbejdsgiverforeningers Fællessekretariat i Bryssel, *H. C. Ørsted*, samt for Arbejdergruppen, Formand i den belgiske Landsorganisation, *Mertens*.

Ved Mødets Aabning blev Bestyrelsen ønsket velkommen af den engelske Arbejdsminister *Brown*, som i denne Forbindelse understregede den store Interesse England altid havde vist den internationale Arbejdsorganisation helt fra den blev oprettet, og den Beundring man i England følte for de praktiske Resultater, som var naaet af denne Institution for socialt Fremskridtsarbejde. Han betonede, at Organisationen helt naturlig stræbte efter Universalitet, og at det bare ved Samarbejde mellem alle Lande, uanset deres Styreform, er mulig med Held at løse de økonomiske og sociale Problemer.

Offentlige Arbejder.

Bestyrelsen behandlede paa dette Møde en Indberetning fra den internationale Komité for offentlige Arbejder som er nedsat for at lette det internationale Samarbejde angaaende Organisering af offentlige Arbejder, som et Middel mod Arbejdsløshed og for stærke økonomiske Nedgangsperioder. Komitéen havde holdt sit første Møde i Juni Maaned med den amerikanske Regeringsrepræsentant Professor *Goodrich* som Præsident.

Den var blevet nedsat i Tilslutning til en Resolution, som blev vedtaget af den internationale Arbejdskonference i 1937 og som fastslog, at en virkelig effektiv Aktion paa dette Omraade kun er mulig paa Grundlag af fuldstændige Oplysninger og internationalt Samarbejde. Resolutionen indeholdt videre en Henstilling om, at de forskellige Regeringer til det internationale Arbejdsbureau aarlig skulde indsende saa ensartet udarbejdede Opgaver som mulig angaaende igangsatte eller planlagte offentlige Arbejder. Paa Komitéens første Møde diskuterede man først og fremmest Udformningen af disse Regeringersindberetninger og Bestyrelsen godkendte nu efter en Diskussion, hvor bl. a. Repræsentanter for De forenede Stater, Polen, Jugoslavien og England udtalte sig, de Forslag, Komitéen havde fremsat.

Arbejdstidsspørgsmaal.

Bestyrelsen tog desuden Stilling til enkelte af de Resolutioner, som var vedtaget paa Arbejdskonferencen i Aar. En af disse gælder Spørgsmaalet om Arbejdstiden i Transportvirksomheder med Undtagelse af Landevejstransport, som havde været fremme til Behandling første Gang paa Konferencen i Aar, og som skal til afsluttende Behandling paa Konferencen, som aabnes den 8. Juni 1939. Hvad andre Former for Transport angaar, f. Eks. Jernbanetransport, indenrigs Søfart og Lufttransport, besluttede Konferencen at anmode Arbejdsbureauets Bestyrelse om at sammenkalde en eller flere saakaldte forberedende, tekniske Konferencer for at klarlægge Forudsætningerne for en international Regulering af Arbejdstidsnedsættelsen. Med 17 Stemmer mod 7 besluttede Bestyrelsen, at man i Marts 1939 skulde sammenkalde en saadan forberedende, teknisk Konference med Repræsentanter for Regeringer, Arbejdere og Arbejdsgivere for at diskutere Spørgsmaalet om Arbejdstidsnedsættelse for Jernbanepersonalet med Henblik paa Spørgsmaalets Opførelse paa Arbejdskonferencens Dagsorden i den Hensigt at faa en international Regulering i Stand. Bestyrelsen vil senere tage Stilling til Spørgsmaalet om hvornaar og under hvilke Former lignende tekniske Konferencer helst bør sammenkaldes for at diskutere Arbejdstiden ved indenrigs Søfart og ved Lufttransport under Hensyntagen til den Udvikling, som den nationale Lovgivning er naaet til paa dette Omraade, og det forberedende Arbejde, som Arbejdsbureauets kompetente Afdelinger har kunnet udføre.

En regional amerikansk Arbejdskonference i Havanna.

Bestyrelsen behandlede endvidere en Resolution, som blev vedtaget paa Konferencen i 1938 angaaende Sammenkaldelse i Løbet af 1939 af en anden regional Arbejdskonference af de amerikanske Stater, som er Medlemmer af den internationale Arbejdsorganisation, i Lighed med den Konference, som holdtes i Santiago de Chile i Januar i 1936, og som almindelig erkendt blev en ubetinget Sukces. Paa sin Regerings Vegne indbød Cubas Minister i London Arbejdsbureauet til at henlægge denne amerikanske Arbejdskonference til Havanna; i denne Forbindelse paatog den kubanske Regering sig ogsaa visse finansielle Forpligtelser med Hensyn til Organiseringen af Konferencen. Bestyrelsen besluttede eenstemmig med Tak at tage imod den kubanske Regerings Tilbud.

Dagsordenen for Konferencen i 1940.

Hvad angaar Forberedelserne til den internationale Arbejdskonference i 1940, saa fik Arbejdsbureauet nu som Opgave til næste Bestyrelsesmøde i Februar 1939 at udarbejde Beretninger om Lovgivning og Praksis i de forskellige Lande angaaende Arbejdsinspektion samt ugentlig Hviledag i Handelsbedrifter, saadan at disse Spørgsmaal eventuelt skulde kunne opføres paa Dagsordenen for nævnte Konference. Paa Februarmødet vil Bestyrelsen tage under Overvejelse, hvilke andre Spørgsmaal der bør fremlægges paa Konferencen i 1940. Samtidig skal den bl. a. gennemgaa Beretninger fra Ekspertkomitéen, som har udredet Spørgsmaalet om udøvende Kunstneres Rettigheder i Forbindelse med Radioudsending, Television og mekanisk Lydproduktion, og det er mulig, at man vil anse disse Spørgsmaal for modne til Opførelse paa Dagsordenen for den internationale Arbejdskonference.

Direktørens Beretning.

Ved Behandlingen af Direktørens Beretning angaaende den internationale Arbejdsorganisations Virksomhed i sidste Kvartal, konstaterede Bestyrelsen med Tilfredshed, at Venezuela, til Trods for at det har besluttet at træde ud af Folkeforbundet, har erklæret, at det har til Hensigt at blive staaende som Medlem af den internationale Arbejdsorganisation. Venezuela har saaledes i denne Henseende indtaget samme Standpunkt som Chile, der paa forrige Bestyrelsesmøde havde meddelt sin Beslutning om at blive staaende som Medlem af Arbejdsorganisationen.

Blandt de øvrige Spørgsmaal, som blev behandlet paa nu afholdte Bestyrelsesmøde, kan videre nævnes en foreløbig Beretning fra Silicosekonference, som havde fundet Sted i Efteraaret, og som havde samlet sagkyndige fra 10 Lande, samt en forberedende Beretning fra Tekstilindustrikomitéen. Derimod besluttede Bestyrelsen at udsætte Behandlingen af Beretningen fra det nylig afholdte Møde i Komitéen for Spørgsmaal vedrørende Arbejdernes Fritid til sin næste Sammentræden. Nævnte Beretning vil imidlertid allerede nu blive tilstillet Medlemsstaternes Regeringer.

Kontrol med Konventionernes Gennemførelse.

Til Slut kan nævnes, at Bestyrelsen godkendte en Beretning fra en særskilt Komité, som havde til Opgave at fremsætte Forslag til visse Forbedringer angaaende Kontrollen med Gennemførelsen af de ratificerede internationale Arbejdskonventioner.

Direktør Butlers Fratræden.

Paa Bestyrelsesmødets sidste Dag blev Direktør Harold Butler, som forlader sin Post ved Aarets Udgang, Genstand for varm Hyldest saavel fra Regeringsrepræsentanternes som fra Arbejdernes og Arbejdsgivernes Side. Paa Regeringsgruppens Vegne betonede Franskmanden *Justin Godart* først og fremmest de Fremskridt, som har fundet Sted, medens Butler har været Direktør, med Hensyn til Organisationens Universalitet: Verdens største Industriland, Amerikas forenede Staters Tilslutning til Organisationen; Afholdelsen af Santiago-Konferencen, som nu vil blive efterfulgt af en lignende Konference i Havanna; Direktør Butlers Rejser i det fjerne Østen; alt dette bærer Vidne om det Arbejde, som er udført af Arbejdsbureauets Direktør i Aarene fra 1932 til 1938. Den Opmærksomhed, som Direktørens Aarsberetning overalt har været modtaget med (den er regelmæssig blevet oversat til en Række Sprog, bl. a. til de tre nordiske Sprog) vidner ogsaa i høj Grad om Butlers personlige Indsats i denne store Institutions Virksomhed i en betydningsfuld og vanskelig Tid.

Amerika og de internationale Arbejdskonventioner.

De forenede Stater, der som bekendt sluttede sig til den internationale Arbejdsorganisation i August 1934, har nu for første Gang ratificeret internationale Arbejdskonventioner. I disse Dage er Ratificeringen af fem Konventioner officielt indregistreret ved Folkeforbundets Sekretariat. Det gælder enkelte af de Konventioner, som blev vedtaget paa Søfartskonferencen i 1936, deriblandt først og fremmest Konventionen om Arbejdstiden til Søs, som indfører 8-Timersdagen ombord paa Handelsskibe over visse Tonnagegrænser og som samtidig indeholder Bestemmelser om Mindstebemanding. De fire øvrige Konventioner behandler Ferie for Sømænd, Redernes Ansvar for Sømænd, som bliver syge eller kommer til Skade eller dør, Mindstefordringer til Mandskabets Kvalifikationer paa Handelsskibe samt Forbud mod Anvendelse af mindreaarige under 15 Aar til Arbejde ombord.

Forøvrigt meddeles det fra Genéve, at Argentinas Regering fornylig har fremlagt et Forslag for Kongressen angaaende Antagelsen af sytten internationale Arbejdskonventioner.

Nyt Kursus for Arbejdsløse

Onsdag den 18. Januar begynder Borups Højskole et nyt Dagkursus for Arbejdsløse. Kursus varer to Maaneder, og Undervisningen omfatter samme Fag som i det tidligere omtalte Kursus.

Undervisning og Materiale er gratis, og Indmeldelse kan efter den 4. Januar ske hver Dag hos Forstander *Hans Borup*, der træffes paa Skolens Kontor i Tiden mellem 13—14 og 19—20 eller paa Telefon Central 3445.

Løbende Konflikter

Aastrup	(Bjerninge Kommune)
Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Assels	(Murerm. K. Munkholm, Hørdum)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Brahetrolleborg	(Brahetrolleborg Kommune)
Bryrup	(Bryrup Imprægneringsanstalt)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dreslette	(Dreslette Kommune)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Graasten	(Adsbøl Kommune)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup) (Chr. Andersen, Hals)
Hellested	(Hellested Kommune)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Humble	(Humble Kommune)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen(Møbelf. i Skanderborg)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Kolindsund	(Forp. Nielsen, »Ellegaard)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Nørre Snede	(Tørvefabrikant Hans Christensen, Boest pr. Nørre Snede)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. Johs. Kristensen, Karby) (Murerm. Niels Dahl, V. Hvidbjerg) (Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Rerslev	(Rerslev Kommune)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skrøbelev	(Skrøbelev Kommune)
Skørping	(Murerm. Jens Nordenbæk)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Sommersted	(Murerm. Christiansen, Magstrup)
Store Hedinge	(Storehedinge Kommune)
Storvorde-Sejlflod	(Cementstøber Petersen)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Støvring og Suldrup	(Entreprenør Jens Pedersen, Støvring)
Svendborg A	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Tandslet	(Købmand Perregaard, Skovby, Als)
Try	(Brøndborer P. Christensen)
Veflinge	(Rugaard Savværk pr. Veflinge) (Sympatikonflikt)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øsby	(Hannibal Dahl)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
22. Kreds	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
22. Kreds	(Murerm. Steffensen, Tversted)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
34. Kreds	(Ørting-Falling Kommune)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

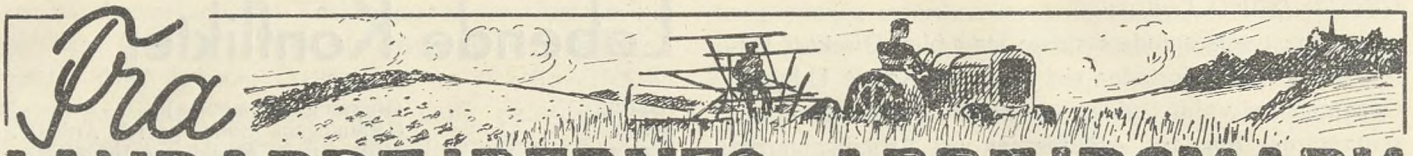

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

Det var i et Jubilæumsaar

Ved hvert Aarsskifte er det Skik, at Dagspressen og Radio mere eller mindre høfligt følger det gamle Aar til Dørs med en Oversigt, hvori noteres de Begivenheder, der er forekommet i Løbet af det gamle Aar, og som de paagældende Redaktioner har fundet at være af væsentlig Interesse. Dette er naturligvis ogsaa sket ved det nylig stedfundne Aarsskifte. Blandt de hjemlige Begivenheder, som er blevet omtalt, er selvfølgeligt ogsaa Jubilæet for Stavnsbaandets Løsning. Af flere Grunde er det en Selvfølge, at dette Jubilæum omtales ved et Tilbageblik over Aarets Begivenheder. For det første var det en af de mest betydningsfulde Begivenheder i vort Lands Historie, som man ved denne Lejlighed fejrede 150-Aaret for, men dernæst blev det fejret med en Landbrugsudstilling, som selv her i Landet, hvor vi er saa forvænt med Landbrugsudstillinger, var noget helt for sig selv. Naar denne Landbrugsudstilling blev noget ud over det almindelige, var det egentlig ikke paa Grund af højere Kvalitet, hvad de udstillede Dyr angaar, det var jo for en stor Del Gengangere fra tidligere Dyrskuer, der blev fremstillet med den Fornyelse, som selve Naturen foreskriver. Den tidligere Kongepræmie Tyr, Højager Nakke, maatte overlade Værdigheden til en af hans Efterkommere, Dan Højager, men det blev altsaa i Familien. Nej! hvad der udmærkede denne Udstilling, og hævede den op over det almindelige Dyrskueniveau var, foruden den Glans, som selve Anledningen — Festen for Stavnsbaandsløsningen — forlenede den med, den Tilslutning, den fik fra Befolkningens Side. Da Bellahøjudstillingen lukkede, kunde Arrangørerne meddele Offentligheden, at Udstillingen havde været besøgt af ca. 1 Million Gæster. Selv om der var en Del udenlandske Gæster, hvis Antal vi ganske vist ikke kender, vil det antagelig alligevel sige, at omkring ¼ af Landets Befolkning havde besøgt Udstillingen. Arbejdernes Fællesorganisation i København havde alene for sit vedkommende afsat 309.000 Billetter, og da det selvsagt kun er en Del af de organiserede Arbejdere, som besøgte Udstillingen, der har haft Billet gennem den københavnske Fællesorganisation, kan man nogenlunde slutte sig til, at Arbejderne har leveret det største Kontingent til Udstillingsbesøget.

Det kolossale Tal paa organiserede københavnske Arbejdere, som det kan konstateres har været paa Udstillingen, er bemærkelsesværdigt.

Det er en kendt Sag, at der fra visse storagrariske Kredse for Tiden drives en omfattende og voldsom Agitation for at ophidse Landbefolkningen imod Bybefolkningen, specielt imod Byernes Arbejderbefolkning, og det er jo ikke mindst københavnske Arbejdere, som maa holde for. De bliver fremstillet som en Slags asfalterede Byvæsner, der ikke har mindste Interesse eller Forstaaelse af Landbrugets Betydning, men lever i en Atmosfære af Fjendskab eller i bedste Tilfælde Ligegyldighed overfor Landets Hovederhverv og dets Udøvere. Kan Paastanden om Byarbejdernes fjendtlige eller ligegyldige Indstilling overfor Landbruget egentligt dementeres kraftigere, end de københavnske har gjort det? —

Da der fornuftigvis ikke i denne Forbindelse kan være Tale om nogen opagiteret bevidst tilsigtet Demonstration, kan der i dette Massebesøg af københavnske Arbejdere, som Bellahøjudstillingen var Genstand for, kun ligge en Tilkendegivelse af Interesse, ja af Samfølelse med alt, hvad der har med Dyrkningen og Udnyttelsen af Danmarks Jord at gøre. Man maa være blind og dum for ikke at kunne se og forstaa det.

Dette Masseopbud af Folk, som til daglig har deres Beskæftigelse paa Storbyens Arbejdspladser, lader sig ikke forklare som Resultat af Reklame. Det forudsætter en mere end almindelig stupid Agrarfattelse at tro paa, at selv den mest storstilede Reklame vilde formaa at kalde disse Arbejdere ud paa en Dyrskueplads i et saadan Antal, dersom der ikke var et stærkt Motiv tilstede hos dem, som saa at sige drev dem derud. Motivet? Ja, det er i dette Tilfælde ikke ubekendt, det er tværtimod ganske ligetil. Mennesker, som har deres Rod paa Landet, vil næsten altid, saa længe de lever, føle sig draget af Landet, kald det Længsel eller Instinkt, ligemeget det er tilstede, det lever dybt i deres Indre. Men nu er det jo en Kendsgerning, at de aller fleste Byarbejdere, det gælder ikke mindst de københavnske Arbejdere, stammer fra Landet, en meget stor Del af dem er selv født og opvokset paa Landet, og for de øvrige er Forholdet det, at man i hvert Fald ikke behøver at gaa mere end to Generationer tilbage for at finde den landlige Oprindelse, og for dem alle gælder det, at de aldrig helt har tabt Følelsen af Samhørighed med det Liv og den Virksomhed, der udfolder sig i Forbindelse med Landbruget. De har bevaret den paa Trods af, at de har tabt den direkte Tilknytning til Landbruget, de hører til den Hær af muldrundne Mænd og Kvinder, som Landbrugserhvervet gennem mere end to Generationer har stødt fra sig. Det er Mennesker, som kun nødtvunget og i Almindelighed med Sorg i sin Tid tog Afsked med det Erhverv, hvortil de var født og opdraget. Men denne Omstændighed har ikke aflejret sig hos Byarbejderen som Had overfor Landbruget, tværtimod — derom vidner bl. a. den Interesse, de viste overfor saavel den store Landbrugsudstilling som Sommerens øvrige Arrangementer i Anledning af Jubilæet for Stavnsbaandets Løsning.

Bellahøjudstillingen var et imponerende Bevis for det danske Landbrugs Standard i Dag, og set i Forhold til Landbrugets Stilling i Stavnsbaandsløsningens Aar markerede den en Udvikling, der maa virke næsten overvældende. Hvordan saa det danske Landbrug ud, da »Kongen bød«, som det hedder, at Bonden skulde vorde

fri? Ja, vi har jo i det forløbne Aar haft Lejlighed til at læse saa meget herom, saa en Skildring heraf ikke kunde blive andet end en kedsommelig Gentagelse, det er nok at anføre et Par enkelte Ting. —

For Bondelandbrugets vedkommende var Forholdet det, at de Arealer, som i det hele taget blev dyrket, gav Kornafgrøderne almindeligvis kun 4 à 5 Fold, og med Udbyttet af Kreaturholdet var det om muligt endnu værre fat. Husdyrholdet var, naar undtages Hestene, meget lille, det gjaldt i Særdeleshed Kreaturholdet, og den enkelte Ko's Mælkeydelse var saa minimalt, at Besætningens samlede Ydelse i Regelen kun strakte til at forsyne Husstanden med det aller nødtørftigste af Mælk og Smør. Til Sammenligning kan anføres, at Udbyttet de senere Aar af en Afgrøde som Byg har ligget omkring 26—27 Fold, og den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko angives i det Landøkonomiske Driftsbureaus Beretning fra 1933 til 3.697 Kg. eller 7.394 Pund pr. Aar. En kolossal Fremgang, en Fremgang, der bliver saa meget mere imponerende, naar man tager i Betragtning, at det navnlig er i det sidste halve hundrede Aar den er foregaaet. Hvordan har det danske Landbrug nu været i Stand til at yde en Kraftpræstation, der har kunnet give saa mægtige Resultater? Landbrugets nuværende Standard kan ikke forklares som et Værk alene af personlig Dygtighed hos dets Udøvere, naturligvis har personlig Dygtighed i Form af Energi og Intelligens maattet være tilstede, og naturligvis er disse Egenskaber hos den enkelte stadig nødvendige, men det er ikke nok, og det vilde ikke have formaaet at føre Landbruget saa langt frem, dersom disse Egenskaber ikke var blevet praktiseret i Fællesskab gennem et Samarbejde, der kan udtrykkes i det ene Ord, Organisation. Hemmeligheden ved at dansk Landbrug staar saa højt i produktionsmæssig Henseende er den, at Landbrugerne har forstaaet at øve Organisationens Kunst. Det moderne Landbrugs Produktionsapparat er en Maskine, hvis enkelte Dele er lige saa mange Organisationer. En Nutidslandmand er som Regel Medlem af en hel Serie af faglige Organisationer, og det kan siges uden Overdrivelse, at der ikke er nogen Samfundsklasse her i Landet, som er saa gennemorganiseret som Landbrugerne, og her kommer Landbrugets Arbejdsgivere igen ind som Nr. 1.

Med denne Kendsgerning i Mente skulde det efter almindelig menneskelig Opfattelse synes at følge af sig selv, at denne Samfundsklasse, netop disse Folk, som altsaa selv i saa høj Grad har benyttet og benytter sig af Organisationsfriheden, ogsaa anerkendte andres Ret til at gøre det samme. Organisationsfriheden hører til de Rettigheder, som er sikret alle Borgere, i hvert Fald i de Lande, hvor Folkestyret raader, og som fra et demokratisk Synspunkt maa regnes med til de Menneskerettigheder, som det ikke kan tolereres bliver antastet.

I det forløbne Aar er Arbejderklassen herhjemme imidlertid blevet grundigt belært om, at saaledes ser man ikke paa det i de Kredse, som repræsenterede paa Bellahøjudstillingen og fejrede Mindet om Bondestandens Frigørelse med fede Ord og vaade Øjne, for disse gælder den demokratiske Opfattelse, at Organisationsretten er et Gode, som alle hæderlige Samfundsborgere uden Hensyn til Stand og Stilling har Krav paa, kendes aabenbart ikke i disse Kredse, ligesaalidt som Ordet: »vær mod andre, som du ønsker de skal være mod dig selv«. Landbrugets Repræsentanter eller i hvert Fald den Del af dem, som repræsenterer Landbrugets Arbejdsgivere, har været med, ja ført an i den Krigsdans, vi har set opføre overfor Arbejdernes Organisationer i Almindelighed, og Landarbejdernes Organisation i Særdeleshed. Det er endnu i frisk Minde, hvordan de teede sig under Skudshalekonflikten, hvordan de pustede denne Sag op til en landsomfattende og landsvigtig Affære, og med alle Midler forsøgte at stille Forholdene paa Hovedet for at knægte Landarbejdernes Organisationsfrihed, for det var jo i Virkeligheden det udtalte Formaal med deres hysteriske Kampagne.

Det er Gang paa Gang blevet understreget af Storlandbrugets Repræsentanter baade i Rigsdagen og i deres repræsentative Forsamlinger, at de ikke vil taale, at Landbrugets Arbejdere gennem deres Organisation taler med om Løn- og Arbejdsvilkaar, men hvad er dette andet end Fornægtelse af deres Organisationsret. Det er uærlig og hysterisk Tale, naar det fra den Side forsikres, at man virkelig ikke har noget imod, at Landbrugets Arbejdere organiserer sig, naar man ikke vil anerkende deres Ret til at bruge Organisationen. At der findes Mennesker, som hylder den Moral: »Hvad der er Ret for mig gælder ikke for andre« er en kendt Ting. De Folk, der i det forløbne Aar har ført an indenfor Landboforeningerne og Storlandbrugets andre Organisationer, har om ikke i Ord, saa i Handling bekendt sig til denne flossede Moral. Samtidig med, at de arrangerede den største og fineste Landbrugsudstilling, som endnu er set her i Landet, og herigennem demonstrerede, hvor stærkt Landbruget har udnyttet Organisationsretten for sig selv, saa iværksatte de den mest fanatiske Agitation vi endnu har været Vidne til, for at knægte deres egne Medhjælperes Organisationsret. Det er sket i det Aar, hvor man fejrede Bondestandens Frigørelse.

M. O.

Tracktorførerkursus

Vi henleder Opmærksomheden paa, at der atter i Aar er tilrettelagt 3 Kursus i Tracktorføring m. v. Det første Kursus afholdes paa Teknologisk Institut, København, i Dagene fra 13. til 25. Februar.

De 2 andre Kursus afholdes i Aarhus Ungdomsherberg i Riis Skov ved Aarhus. Det første Kursus afholdes i Dagene fra 31. Januar til 9. Februar og det følgende Kursus i Dagene fra 6. til 16. Februar.

Ansøgning om Deltagelse i de nævnte Kursus skal ske ved Henvendelse til de respektive Afdelinger, der kan rekvirere de dertil fornødne Skemaer paa Arbejdsløshedskassens Hovedkontor. Skemaerne maa vedrørende Kursus i Aarhus være indleveret senest Mandag den 16. Januar. Vedrørende Kursus paa Teknologisk Institut, skal Skemaet være afleveret senest den 31. Januar.

Landarbejderforhold i England

Englands Landbrug og Gartneri beskæftiger 690,000 Personer. Der findes 374,000 Bedrifter i selve England, hvoraf de 234,000 er paa mindre end 20 ha. De Bedrifter, der beskæftiger Lønarbejdere, overstiger ikke 120,000 ialt.

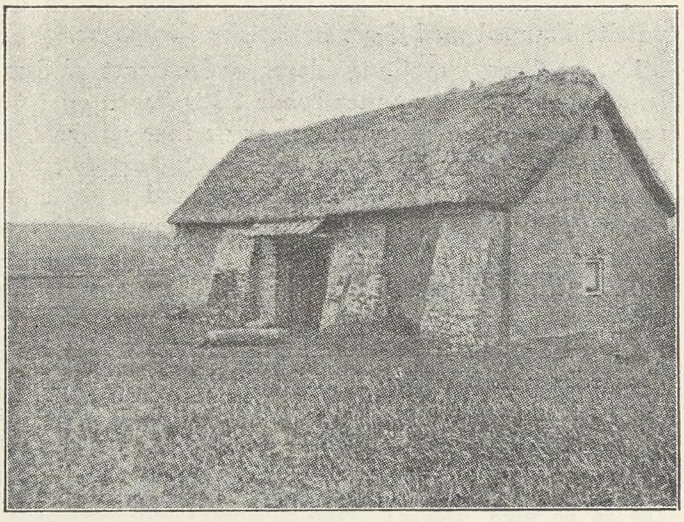

Bortset fra Holland er England det Land i Verden, der beskæftiger flest Lønarbejdere i Forhold til de øvrige Personer, der er beskæftiget i Landbruget.

Der findes mange store Gaarde i England. Det er i Almindelighed gifte Folk, man beskæftiger. Man kender kun undtagelsesvis til at beskæftige ganske unge Mennesker og lade dem bo paa Gaarden og faa Kost og Logi som en Del af Lønnen. De fleste Unge, man beskæftiger, maa enten bo hjemme eller leje sig ind hos Folk i Nærheden. Forstaaelsen mellem Arbejder og Arbejdsgiver er yderst ringe. Der er den Ting at sige om Forholdet, at det er dejligt fri for al falsk Tale om Fællesskab.

En af de Ting, der har haft størst Betydning for den engelske Landarbejders hele Forhold, er en Lov om Minimumsløn, der første Gang traadte i Kraft i 1917 som et Supplement til en Kornlov. Denne Lov eksisterede i fire Aar, men blev saa igen afskaffet, indtil den første Arbejderregering i 1924 igen gjorde den til Lov. Den har været i Kraft siden. Grundet paa, at Regeringen maatte forhandle sig til Rette med andre Partier for at faa sine Love vedtaget, da den ikke havde Flertal i Parlamentet, blev Loven, der blev vedtaget i 1924, ikke saa god som den af 1917. For den første Lovs vedkommende var det et Nævn for hele Landet, der fastsatte Lønnen, medens det nu er lokale Nævn, sammensat af Arbejdere og Arbejdsgivere, der i Fællesskab udnævner en Formand, som amtsvis fastsætter Lønnen. Det er dog saaledes, at der kun er Fagforeningsfolk, der kan repræsentere Arbejderne.

Disse Nævn mødes mindst een Gang om Aaret, undertiden flere. Lønnen ligger fra 32 shillings til 46 sh. om Ugen. (En sh. har en Købekraft, der svarer til een Krone). Arbejdstiden fastsættes ogsaa af disse Nævn. Den kan variere fra 48 Timer op til 60 Timer. Almindelige Arbejdere holder Lørdag Eftermiddag fri. Et Flertal af Arbejderne har 50 Timer om Sommeren og 48 Timer om Vinteren. Kreaturpassere, Staldkarle, Faarehyrder og andre Specialarbejdere faar et Tillæg til Lønnen for den længere Arbejdstid. Arbejdernes Repræsentanter i Nævnene har ogsaa opnaaet at skaffe Arbejderne nogle Dages Ferie med Løn. Siden Vedtagelsen af Lønningsloven er Lønnen steget for hvert Aar. Regeringen har udnævnt nogle Embedsmænd til at overvaage, at Loven bliver overholdt.

I 1936 indførtes ved Lovgivning Arbejdsløshedsforsikring for Landarbejdere, Skovarbejdere og Gartnere i England. Som bekendt administrerer Staten selv Arbejdsløshedsforsikringen, der er ganske uafhængig af Fagforeningerne. Der er nu forsikret op imod 700,000 Personer, kvindelige og mandlige, indenfor de ovenfor nævnte Fag. Loven giver Manden 14 sh. om Ugen, 7 sh. til hans Kone og 3 sh. til hvert Barn, dog saaledes, at man ikke kan komme op paa over 30 sh. ialt om Ugen. Dette er noget mindre end Byarbejderne kan opnaa.

Den engelske Landarbejder lider under en Mængde uheldige Forhold. Det værste af disse er uden Tvivl Fæstehusene. Forholdet er ikke ukendt for danske Landarbejdere. Bønderne ejer nogle gamle Huse, som de tvinger deres Arbejdere til at bo i som en Del af Lønnen. Lønningsnævnet bestemmer dog, hvor meget, der kan fradrages om Ugen for Huslejen, nemlig ikke over tre sh. Herhjemme har vi i mange Aar haft en Lov, der giver Beboeren nogen Beskyttelse. En saadan har man ikke

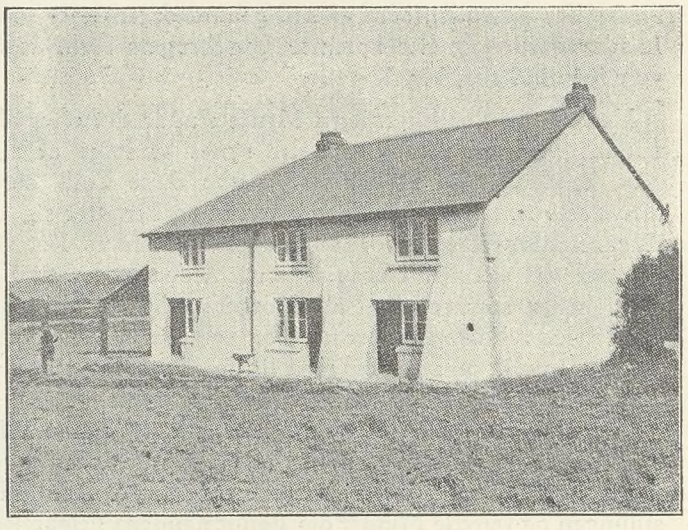

i England. Arbejderen er overladt helt og holdent til Arbejdsgiverens Forgodtbefindende, om han kan blive boende i Huset eller ikke, hvis Arbejdsforholdet hører op. Dette Forhold betyder, at mange Arbejdere ikke tør melde sig i Fagforeningen for ikke at støde Arbejdsgiveren og blive sat paa Gaden med hele Familien.

Husene er mange Steder i en elendig Forfatning, gam-

le, møre og forfaldne, som danske Landarbejderboliger kan være det. Elektrisk Lys har man langtfra alle Steder. Der er Steder, hvor man er henvist til Bække, aabne Brønde og lignende for at faa Vand. Dette er et mildt Ord meget uheldige Forhold, dels fordi dette Vand kan være urenligt, og dels fordi disse Kilder paa visse Tider af Aaret tørrer ind, saa man staar helt uden Vand. Det siger ogsaa sig selv, at man ikke bruger det samme Kvantum Vand, naar man skal løbe langt efter det, som hvis man havde det i Huset eller lige udenfor Døren.

Regeringen har da ogsaa søgt at raade Bod paa disse uheldige Forhold. Selvom Landarbejderbefolkningen er gaaet 17 % ned i Løbet af de sidste 10 Aar, er der stadig Mangel paa beboelige Huse.

Den første Lov om Støtte til Ombygning, Tilbygning eller Nybygning af Landarbejderboliger kom i 1919, og siden er Loven forlænget adskillige Gange. Den giver de lokale Myndigheder Ret og Pligt til at skride ind, hvor Boligen ikke er i forsvarlig sundhedsmæssig Stand. Den kan saa istandsættes paa Ejerens Bekostning med Tilskud fra Staten. Der gælder en Masse Regler her. Der kræves saaledes, at der skal være mindst to og helst tre Soveværelser. Og der stilles Betingelser om Vaskehuse, Vandkloset, Vandforsyning og Cementfortove. Det hedder i en Rapport, at hvor man har nye Huse at byde Folk, er det nemt at faa Daglejere til Gaardene.

England havde allerede paa et meget tidligt Tidspunkt en Landarbejderstand, idet Bønderne i det 17de og 18de Aarhundrede blev berøvet deres Ejendomme og gjort til besiddelsesløse Landarbejdere. Jordene blev lagt sammen og benyttet til Jagtmarker. Pløjemarkerne groede til med Græs og Landbruget kom til at bestaa af Faareavl. Bønderne mistede ikke alene deres Jord, men ogsaa deres

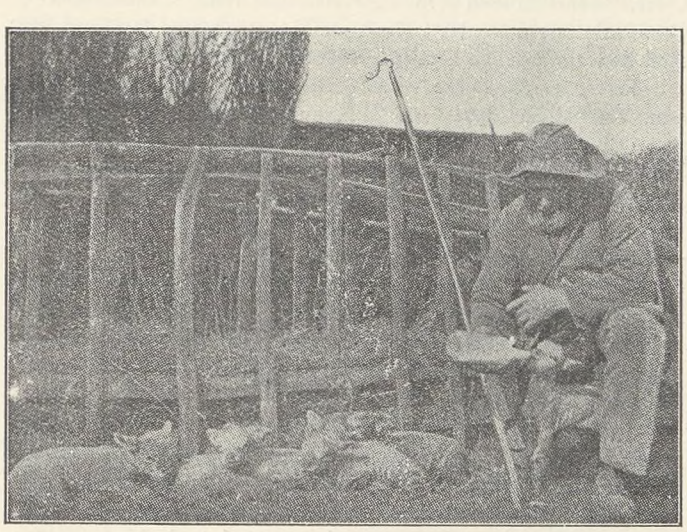

Arbejde, idet de nye Former ikke krævede megen Arbejdskraft, og de maatte da enten gaa arbejdsløse paa Landet eller drage til Byerne og dér søge Arbejde.

Der har derfor altid staaet bitter Kamp mellem Landarbejderne og deres Arbejdsgivere, Godsejerne og de store Bønder. Omkring Aaret 1800 begyndte Landarbejderne at organisere sig. Det maatte gøres hemmelig, da det var ulovligt. 1834 blev 6 Mand deporteret til Australien, fordi de havde dannet en Fagforening. De er gaaet ind i Historien som *Tolpuddle Martyrerne*. 1872 gennemførte Joseph Arch et nyt storstilet Forsøg, der resulterede i Dannelsen af en Organisation, der dog ikke fik lang Levetid. Det nuværende Landarbejderforbund, der optager Land-, Skov- og Gartneriarbejdere, er dannet i 1906. Det

er først i de seneste Aar, at Landarbejderne har faaet Mod til at organisere sig. Flere Aarhundredes Undertrykkelse er ikke gaaet sporløst hen over Landarbejderne, og selvom Landbruget igen er ved at tage Form af Bondebrug, er man stadig angst. Nu som dengang har Arbejdsgiverne Landarbejderne i deres hule Haand. Forbundet er paa 53,000 Medlemmer og vokser med 1000 Medlemmer om Maaneden.

Samtidig har det store Transportarbejderforbund en Gruppe af Landarbejdere og udfører et stort Organisationsarbejde paa Landet.

Sidste Aar kunde det skotske Landarbejderforbund, der er en Gruppe indenfor det skotske Transportarbejderforbund, holde 25 Aars Jubilæum. Gruppen benævner sig ikke som et Forbund for Landarbejdere, men som et Forbund for Tjenestefolk (forstaaet i Betydningen af faste Folk, gifte og ugifte). Gruppen havde ved Jubilæet 257 Afdelinger Landet over. Det maa siges at være godt. Det er svært at arbejde i Skotland, dette meget bjærgrige Land, hvor der tit er meget langt mellem Bostederne. Skotske Forhold er lidt anderledes end engelske. Det er meget almindeligt med Tjenesteforhold, hvor man beskæftiger unge Mennesker og giver dem Kost og Logi som en Del af Lønnen.

Det er først i Aar, at man har faaet en Lov om Mindstelønninger i Landbruget i Skotland. Arbejdsløshedsforsikringsloven er ogsaa af helt ny Dato. Det samme gælder en Lov om Forbedring af Landarbejderboliger. Det skotske Forbund har gode Resultater at pege paa. Arbejdstiden er overalt, hvor Forbundet har Indpas, 9 Timer om Dagen med Lørdag Eftermiddag fri fra Kl. 13.

Det gærer overalt blandt Landarbejderne. Nu er det deres Tur til at komme med.

Svend.

Fra Medlemskredsen

Kastrup — Elementfabriken »Arni« (tidligere »Eltax«). Overenskomsten er fornyet til 1. Marts 1940 med sædv. Opsigelsesventil. Timelønningerne er forhøjet fra 120 til 130 Øre. Der gives 12 Dages Ferie allerede i 1939. I Forbindelse med Fornyelsen af Overenskomsten er der afsluttet Overenskomst for Ungarbejdere. Arbejdstiden er 8 Timer som for de voksne Arbejdere. Ugelønningerne er følgende:

fra 14 til 15 Aar	Kr.	22,68
- 15 - 16 -	-	25,20
- 16 - 17 -	-	27,72
- 17 - 18 -	-	30,24

Ved Nyansættelser afregnes dog de første 2 Uger med Kr. 17,64 pr. Uge.

Ungarbejdere mellem 18 og 19 Aar afregnes med Timelon 116 Øre, og mellem 19 og 20 Aar med 118 Øre. For disse to sidste Aldersklassers Vedkommende gælder det dog, at de skal have været beskæftiget hos Firmaet før deres fyldte 18. Aar. Ungarbejderne faar 12 Dages Ferie som de voksne Arbejdere allerede i 1939. Ved Ulykkestilfælde erholder de 2 Kr. pr. Dag de første 13 Uger. Tillidsmanden for de voksne Arbejdere er ogsaa Tillidsmand for Ungarbejderne.

Tagpapparbejderne — A/S Jens Villadsens Fabriker. Afdelingen har klaget over, at Firmaet ikke vil betale de i Overenskomsten fastsatte 20 % Tillæg til Arbejde, der udføres efter den saakaldte Vilfa-Metode. Endvidere vil Firmaet ikke betale Højdepenge fra Tagryg til Terræn, men kun fra Tagrende til Terræn. Endelig er der opstaaet Strid om Betalingen for Arbejde med koldtflydende Asfalt paa Betontage. Alle Spørgsmaalene har været forelagt en faglig Voldgift, og Opmandens Kendelse fastsætter, at Firmaet er forpligtet til at betale de 20 % Tillæg for Arbejde, der udføres efter Vilfa-Metoden. Derimod frifandtes Firmaet vedrørende Spørgsmaalet om Betalingen af Højdetillæg. Om Betalingen for Arbejde med koldtflydende Asfalt paa Betontage opnaaedes Forlig, hvorefter Arbejdet betales med 5½ Øre pr. m² for flade Tage og 7½ Øre pr. m² for stejle Tage, og denne Ordning er generel og betragtes som et Tillæg til Overenskomsten.

Tagpapparbejderne — Firmaet N. P. Larsen. Afdelingen indberetter, at der er opstaaet Strid om Betalingen for Arbejde ved den saakaldte somløse Tækning. Sagen er forelagt en faglig Voldgift til Behandling og Afgørelse, og herunder har vore Repræsentanter hævdet, at Overenskomsten ikke indeholdt nogen Betalingssats for saadant Arbejde, hvorfor Parterne maatte være frit stillet overfor hinanden, saaledes at Arbejdet udføres paa Timeløn, til Akkordpris opnaaes, og i denne Betragtning har Opmanden givet os Medhold.

Aarhus O. — A/S Aarhus Oliefabrik. Afdelingen har indberettet, at Firmaet i visse Tilfælde indskrænker Arbejdstiden til 5 Dage om Ugen, og Afdelingen har derfor rejst Krav om Overtidsbetaling for Timerne, der ligger udenfor den normale Arbejdstid i de Uger, hvor Indskrænkningen har fundet Sted, hvad Fabriken ikke vil indgaa paa. Sagen er forelagt en faglig Voldgift og Behandling og Afgørelse, og Opmandskendelsen giver Afdelingen Medhold i dens Opfattelse, saaledes at Fabriken forpligtes til at betale Overtidstillæg under saadanne Forhold.

Svinninge — Nordvestssjællands Elektricitetsværk. Afdelingen har indberettet, at vore Medlemmer har rejst Krav om højere Løn, uden at Kravet er imødekommet, og det er derefter behandlet efter Reglerne for faglig Strid. Herunder enedes man om at fastsætte Lønnen for Løsarbejdere til 101 Øre og efter 3 Ugers Forløb 107 Øre pr. Time, efter 3 Maaneders Beskæftigelse 112 Øre og efter 6 Maaneders Beskæftigelse 118 Øre pr. Time. Timelønnen for Arbejdsmænd paa Lageret forhøjes fra 118 til 120 Øre; Tærepengene for Arbejdsmændene i Driftsafdelingen forhøjes fra 110 til 120 Øre pr. Dag.

Thorkildstrup — Skullerupholm Teglværk. Afdelingen har klaget over, at der er paalagt Brænderne Merarbejde, hvorfor de har krævet højere Løn, uden at Kravet er imødekommet. Sagen har været behandlet efter Reglerne, og herunder er man enedes om, at der ydes Natbrænderen en Betaling af 60 Øre for hver Port, han tager, og hvis Dagbrænderen tager en Port, ydes der ham samme Betaling.

Korsør A. — Korsør Jernstøberi. Afdelingen har Indberettet, at vore som Timelønsarbejdere beskæftigede Medlemmer har rejst Krav om højere Løn, uden at Kravet er imødekommet. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor Firmaet indgik paa at forhøje Lønnen for 12 Arbejdere med 24 Øre pr. Time. Endvidere forhøjedes Tillægget for Behandling af Finsand fra 5 til 7 Øre pr. Time.

Lundby — Lundby Teglværk. Afdelingen har klaget over, at Værket ikke har forhøjet Lønningerne i Henhold til Forligsforslaget af 27. Marts d. A. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor man enedes om, at alle Akkorder hæves med 7 % i Forhold til Lokal-Overenskomsten af 1936, og Brænderlønnen hæves med 9 %. For Tiden fra 1. April til 25. November d. A. opgøres, hvor meget der vilde være udbetalt mere, hvis Timelønnen i denne Periode havde været 105 Øre, og Beløbet udbetales til Fagforeningsformanden til Fordeling mellem Arbejderne. Beløbet er derefter opgjort til ialt Kr. 369,60.

Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling — Firmaet Samulewitz. Afdelingen har klaget over, at Firmaet ikke betaler vore Medlemmer, der er beskæftiget hos det, efter den gældende Overenskomst i Jernindustrien. Vi har ladet Klagen gaa videre, og den er derefter behandlet ved et Møde i Sammenslutningen, hvor Firmaet indgik paa at overholde Overenskomsten og efterbetale et Beløb af Kr. 83,— til fuld Afgørelse af Efterbetalingsspørgsmaalet. For de hos Firmaet beskæftigede Bude oprettes en Overenskomst, hvorefter Ugelønnen fastsættes til:

fra 14 til 15 Aar	Kr.	21,00
- 15 - 16 -	-	25,00
- 16 - 17 -	-	29,00
- 17 - 18 -	-	33,00

For Bude over 18 Aar gælder Standardoverenskomsten for Bude. Med Hensyn til Arbejdstid, Overarbejde, Tillidsmandsregler samt Regler for faglig Strid gælder Bestemmelserne i Overenskomsten med Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Overenskomsten træder i Kraft straks og løber til 1. Marts 1940 med den almindelige Opsigelsesventil.

Skibsværftsarbejderne — A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen. Værftet har opsagt en Ordning vedrørende Lønudbetaling m. v. til Arbejdere paa 2. Skift, og da man ikke lokalt har kunnet komme til Enighed, begærer Sammenslutningen paa Firmaets Vegne Mæglingsmøde afholdt. Ved dette Møde enedes man om en Ordning, hvorefter Værftet vil foranledige, at Lønnen til Arbejderne paa 2. Skift udbetales saa betids, at alle Arbejderne paa 2. Skift kan være ved Porten Kl. 16, ved normal Arbejdstids Ophør. Arbejderne tilrettelægger Kontingentbetaling m. v. for disse Arbejdere saaledes, at de er tilbage til Indstempling ved Porten senest Kl. 16,10 (10 Minutter efter normal Arbejdstids Ophør).

Skjern — A/S Fiskbæk Briketfabrik. Afdelingen har indberettet, at der er opstaaet Strid om Betalingen for Arbejde ved Afrømning af Overjord, efter at Firmaet har anskaffet sig 2 Gravemaskiner. Sagen er behandlet ved Mægling, hvor man enedes om en Akkord for Afrømning af Overjord med Gravemaskine, saaledes at Arbejdet betales med 3 Øre pr. udkørt og aftippet m³ pr. Mand. For Jordafrømning foran Spandekædegravemaskinen betales 65 Øre pr. m³ pr. udkort og aftippet m³ til Fordeling mellem de paagældende Arbejdere (6 Mand). Ved Anvendelse af Damplokomotiv nedsættes Akkorden til 60 Øre pr. m³. I begge Tilfælde inkluderer Akkordlønnen Planeringen foran Gravemaskinen som hidtil. Akkorderne har tilbagevirkende Kraft til Ugen, der begynder den 27. Oktober 1938.

Støberiarbejderne — Ford Motor Company. I Anledning af, at Firmaet har udnævnt 22 af Arbejderne til Funktionærer, og da disse Arbejdere kræver sig overflyttet til Værkstedsfunktionærforeningen, har der været afholdt et Møde mellem Firmaet og Repræsentanter fra samtlige Fag, der har Medlemmer beskæftiget hos Firmaet. Herunder erklærede dette, at det ikke havde nogen Interesse i Arbejdernes Organisationsforhold, og at det ikke krævede, at de paagældende Funktionærer skulde overflyttes til Værkstedsfunktionærforeningen. Samtlige Organisationer, der har Medlemmer beskæftiget hos Firmaet, er derefter enedes om at nægte at udstede Overflytningsbevis til de paagældende Funktionærer.

Skagen — Skagen Fiskemelsfabrik. Afdelingen klager over, at Firmaet for to Arbejdere har tilbageholdt Tilgodehavender paa henholdsvis Kr. 26,25 og Kr. 13,75. Vi har tilskrevet Firmaet, der herefter meddeler, at Pengene vil blive betalt.

Nørre Sundby — Nr. Uttrup Teglværk. Afdelingen indberetter, at der er opstaaet Strid om Brændernes Løn og endvidere Strid om Betalingen for Opgravning af Sand og Nedbrydning af Ovnen, hvor Arbejderne har krævet sig aflønnet efter Entreprenøroverenskomsten. Sagen er behandlet efter Reglerne, hvor man enedes om, at der for Opgravning af Sand paa Ovnen betales 130 Øre pr. Time. For Brændernes Vedkommende betales et Tillæg for overskydende Kamre af Kr. 3,— + 7 %.

Kalundborg — Svovlsyrefabriken. Afdelingen har indberettet om en opstaaet Strid om Betaling for et Parti Chilesalpeter paa 800.000 Tons, der ekspederes ud i Sække à 50 kg. Sagen er behandlet ved Mægling, hvor man enedes om en Akkord, hvorefter der beskæftiges 7 Mand, der tilsammen aflønnes med 6,3 Øre pr. Sæk à 50 kg.

Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling har afsluttet Overenskomst med Skinfarveriet »Aki«. Overenskomsten omfatter 3 Ungarbejdere. Arbejdstiden er 48 Timer pr. Uge. Lønningerne fastsættes til pr. Time

fra 14 til 15 Aar	Kr.	0,40
- 15 - 16 -	-	0,45
- 16 - 17 -	-	0,55
- 17 - 18 -	-	0,65

Alm. Overtidsbetaling. Sommerferie i Henhold til Loven. Regler for Behandling af faglig Strid. Ungarbejderne skal være Medlemmer af Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling. Overenskomsten træder i Kraft 25. November d. A. og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. December.

Aalborg B. — har truffet Aftale med Automobilfirmaet Mikkel Andersen, der ikke er Medlem af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, om, at Overenskomsten med denne bliver gældende for de hos Firmaet beskæftigede Arbejdere, 3 Mand.

Røde Kro har afsluttet Overenskomst med Entreprenør Karl Terp, Røde Kro. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timelønnen er den samme, som er gældende med Foreningen af Grusgrave og Skærvefabriker, endvidere er fastsat en Række Akkordpriser, der indrettes Spise- og Opholdsrum paa Arbejdspladsen, hvilke Rum om Vinteren opvarmes for Arbejdsgiverens Regning. Alm. Overtidsbetaling. Tillidsmandsregler og Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten træder i Kraft 20. November 1938 og kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Marts, dog tidligst 1. Marts 1940 med sædv. Opsigelsesventil.

Frederikssund — Kaffesurrogatfabriken Skandias Cikorietørreri i Slangerup. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timelønnen 124 Øre. For Arbejde i Skiftehold ydes et Tillæg af 16 Øre pr. Time, for alle Timer. Alm. Overtidsbetaling. Arbejderne er ulykkesforsikrede de første 13 Uger for en Dagpenge af Kr. 3.00. Regler for Behandling af faglig Strid. Der beskæftiges kun Medlemmer af De samvirkende Fagforbund. Overenskomsten træder i Kraft straks den 2. November 1938 og kan af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Marts, dog tidligst 1940.

Haslev — Vognmandsforeningen for Haslev og Omegn. Overenskomsten fornyet til 1. Juli 1940 med følgende Ændringer: Ugelønnen forhøjet fra Kr. 51,00 til Kr. 57,00, og Daglønnen fra Kr. 9,00 til Kr. 10,00. Endvidere er Overenskomsten tilføjet, at andre Arbejdsmænd aflønnes med Kr. 1,18 pr. Time. Overtager Vognmændene Jordarbejde o. lign., der henhører under Entreprenøroverenskomsten, aflønnes i Henhold til denne Overenskomst.

Sorø — Vognmandsforeningen for Sorø og Omegn. Efter mange Forhandlinger er Overenskomsten blevet fornyet med følgende Ændringer: Ugelønningerne er forhøjet til Kr. 58,21, Daglønnen til Kr. 10,00, Timelønnen for andre Arbejdsmænd til Kr. 1,18. Endvidere er der tilført Overenskomsten en Bestemmelse om, at Ferie for Fremtiden ydes i Henhold til Ferieloven, og endelig er Forbundet enig med Vognmændene om, at Forbundets Medlemmer bør benytte organiserede Vognmænd til al Kørsel, der udføres for Medlemmernes egen Regning. — Overenskomsten træder i Kraft 1. December 1938 og er gældende til den opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Juli.

Vemmelev — Bagermester G. Olsen, Vemmelev Bageri. Overenskomsten fornyet. For Salg af Bageriets Produkter erholdes følgende Provisionsløn:

4 kg Rugbrød	8	Øre
2 - —	4	-
2 - Sigtebrød	8	-
1 - —	4	-
Franskbrød, Landbrød m. m.	15 %	af Salget
Fintbrød og Tvebakker	15 %	—
Is o. lign.	10 %	—

Ferie med Løn i Henhold til Loven. Bageren skaffer selv Ferieafløser, som aflønnes med Kr. 75,00 pr. Uge. Kun Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Ulykkesforsikring Kr. 3,00 pr. Dag i de første 13 Uger. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. November, tidligst 1940.

Bryrup — Midtjyllands Imprægneringsanstalt. Under Forbundets Medvirken er der den 4 .November 1938 oprettet Overenskomst, hvilken Overenskomst er enslydende med den Overenskomst, som er gældende for A/S Ry Imprægneringsanstalt.

Chaufførerne — Vognmand A. J. Hansen, Glostrup. I Anledning af en konstateret Underbetaling har der været afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Sagen gik i Orden, idet Vognmanden til hel og fuld Afgørelse indgik paa at betale Kr. 500,00 til Afdelingen.

Budene — A. E. G. Elektricitets-Aktieselskab. I Anledning af den af Afdelingen konstaterede Underbetaling af et Bud, der har været beskæftiget hos Firmaet ca. 1 Aar, afholdtes der under Hovedorganisationernes Medvirkning et Fællesmøde, hvor Sagen gik i Orden, idet Firmaet til hel og fuld Afgørelse af den rejste Klage betalte Kr. 700,00 til Afdelingen.

Randers A. — Jydsk Andels Foderstofforretning. Paa Trods af tidligere Løfte nægtede Jydsk Andels Foderstofforretning at yde Tillæg til Timelønnen for de ved Hønsefoderblanding beskæftigede Arbejdere. Der er nu opnaaet Enighed om, at de paagældende Arbejdere betales med et Tillæg af 9 Øre pr. Time fra 15. Oktober.

Aalborg K. — Rutebilejerne Chresten Studstrup og Thorvald S. Nielsen. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer. Ugeløn Kr. 65,00. Reservechauffører 1/6 af Ugelønnen + Kr. 0,50 pr. Dag. 6 Dages Sommerferie. Kun Medlemmer af Fagforeningen. Ulykkesforsikring Kr. 4,00 pr. Dag i 13 Uger. Gælder til Opsigelse i Henhold til Forhandlingsreglerne, tidligst 1940.

Mælkeriarbejderne — A/S Axelby. Overenskomst oprettet paa Grundlag af de almindelig bestaaende Overenskomster med tilsvarende Mejerier.

Budene — Nielsens Budcentral, Kronprinsessegade 39, Budcentralen Olfert Fischersgade 6, Husum Budcentral, Islevhusvej 40, »Carlsborg«, Ny Carlsbergvej 9, Nora-Expressen, Frederik d. 7. Gade 8 A, Budcentralen »Alliance«, Vævergade 10, Blitz, Englandsvej 47, Alliancebudene, Frederikssundsvej 180. Overenskomst oprettet, idet den med Budcentral-Indehaver-Foreningen afsluttede Overenskomst er gældende.

Odder — Odder Korn- og Foderstofforretning. Overenskomst oprettet, idet Firmaet indgaar paa at rette sig efter den til enhver Tid mellem Foreningen af Arbejdsgivere i Odder og Arbejdsmændenes Fagforening i Odder gældende Overenskomst.

Bolderslev & 44. Kreds — Bolderslev Tømmerhandel. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer. Timeløn Kr. 1,18. Ugeløn Kr. 55,00. Overarbejde 30 — 50 og 100 %. Ulykkesforsikring Kr. 3,00 pr. Dag de første 13 Uger. Fortrinsvis Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. Marts, tidligst 1. Marts 1940.

Slagelse A. — Sjællands Jern- og Staalforretning. Overenskomst oprettet, idet Firmaet har tiltraadt Overenskomsten mellem Afdelingen og Slagelse Handelsstandsforening, saaledes som denne er til enhver Tid.

Ungdomsafdelingen — Firmaet Samulewitz (Jern- og Metalindustrien). Overenskomst oprettet. For Bude under 18 Aar. Ugeløn:

14—15 Aar	.....	Kr. 21,00
15—16 -	.....	- 25,00
16—17 -	.....	- 29,00
17—18 -	.....	- 33,00

Saafremt Firmaet leverer Uniform, er Lønnen Kr. 2,00 mindre pr. Uge. Med Hensyn til Arbejdstid, Overarbejde og Tillidsmand samt Regler for Behandling af faglig Strid gælder for nærværende Overenskomstforhold Reglerne i Overenskomsten mellem Jern- & Metalindustrien og Dansk Arbejdsmands Forbund. Overenskomsten gælder til 1. Marts 1940 med den almindelige Pristalventil.

Ungdomsafdelingen — Firmaet Daells Varehus. Overenskomst oprettet paa samme Grundlag som Overenskomsten mellem Firmaet og Budenes Forbund. For Ungarbejderne er Lønningerne ansat til:

14—15 Aar	.....	Kr. 19,00
15—16 -	.....	- 23,00
16—17 -	.....	- 27,00
17—18 -	.....	- 31,00

plus Uniform. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. Maj, tidligst 1940.

Ungdomsafdelingen — Skindfarveriet »Aki«. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer. Lønnen for unge Arbejdere, der beskæftiges indenfor Virksomheden, er:

14—15 Aar	.....	Kr. 0,40 pr. Time
15—16 -	.....	- 0,45 —
16—17 -	.....	- 0,55 —
17—18 -	.....	- 0,65 —

For Bude fastsættes Ugelønnen til:

14—15 Aar	.....	Kr. 21,00 pr. Uge
15—16 -	.....	- 25,00 —
16—17 -	.....	- 29,00 —
17—18 -	.....	- 33,00 —

Leverer Firmaet Uniform, formindskes Ugelønnen for alle Satser med Kr. 2,00 pr. Uge. Overarbejde 25 — 33⅓ — 50 og 100 %. Sommerferie i Henhold til Ferieloven. Medlemmer af Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. December. —

Vamdrup — Vognmand Jens Jørgen Jensen. Vognmanden har tiltraadt den almindelig gældende jydske Vognmandsoverenskomst, dog er Ugelønnen Kr. 55,00.

32. Kreds — Vognmændene: Thomas Andersen, Rønde, Vald. Henriksen, Sindal, A. Klose, Ørum, Djurs, og H. P. Pedersen, Begstrup. Overenskomst oprettet, idet de nævnte Vognmænd har tiltraadt Landsoverenskomsten for de jydske Vognmandsforeninger under Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark.

Lager- & Pakhusarbejderne — Firmaet Jens Helmbæk. Overenskomst oprettet, idet Firmaet har tiltraadt den mellem Afdelingen og Kjøbenhavnske Grossisters Arbejdsgiverforening gældende Overenskomst, dog med et Tillæg af Kr. 1,00 pr. Uge til Ugelønnen. Firmaet maa kun beskæftige Medlemmer af en Arbejdsløshedskasse. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. Marts tidligst 1940.

Magleby, Møn og Borre Afdlr. — Kmh., Godsejer S. Scavenius, Klintholm og Søndergaard, Ovennævnte Sag angaaende de overfor Klintholm Land- og Skovbrug etablerede Strejker og Sympatistrejker er hævet for Landbrugets Vedkommende fra 23. November 1938 i H. t. et med Scavenius indgaaet Forlig, hvorefter han erklærer for Tiden indtil 1. April 1940 at ville betale de overenskomstmæssige Lønninger for Landbrugsarbejde, ikke at ville hindre Ingeniør Th. Rumler, Hyllinge, eller Savværksejer Chr. Hemmingsen, Nyborre, i for det Træ de køber paa Roden i Klintholm Skovdistrikt, at beskæftige organiserede Arbejdere og betale overenskomstmæssig Løn, samt at han iøvrigt ikke vilde blande sig i, om hvorvidt de af ham beskæftigede Arbejdere er Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund eller ikke.

17. Kreds — Dræningsmester J. P. Petersen, Billesbølle. Med ovennævnte Dræningsmester er afsluttet Overenskomst, hvorefter han respekterer den for Tiden med den fynske Dræningsmesterforening gældende Dræningsoverenskomst.

Kongstrup-Tølløse Afd. — Vipperød Planteskole. Ovennævnte Sag maa for Tiden henlægges uden Resultat.

Skørping Afd. — Skovfogeder i Buderupholm Skovdistrikt. Den med Skovfogederne i Buderupholm Skovdistrikt afsluttede Overenskomst angaaende Skovkørsel er nu endelig godkendt af Statsskovdirektoratet og underskrevet af Skovfogederne. Overenskomsten er fremtidig gjort fortløbende, saa den kan opsiges samtidig med Statsskovbrugsoverenskomsten. Timelønnen skal svare til Timelønnen i Statsskovbruget med et Tillæg af 10 Øre og for indeværende Aars vedkommende skal efterbetales efter den nye Timeløn i Statsskovene fra 15. Juli at regne.

Lohals-Hov- Afd. — Charlottenlund Skovdistrikt, Langeland. Den overfor Skovejer Fenger, Charlottenlund Skovdistrikt, opsagte Overenskomst er fornyet ved en Forhandling mellem Afdelingen og Skovejeren. Overenskomsten træder i Kraft fra 1. November 1938 og gælder til den med 3 Mdr. Varsel opsiges til en 1. November.

Mou Afd. — Konsul Klingenberg, Egense Kloster, Mou. Ovennævnte Sag henlægges som afsluttet uden Resultat.

Skørping Afd. — Skørping Sanatorium. Ved en Forhandling den 6. December 1938 paa Skørping Sanatorium afsluttedes en Overenskomst med Sanatoriet om de der beskæftigede Have- og Parkarbejdere. Arbejdstiden er 48 Timer ugentlig. Lønnen 118 Øre pr. Time, dog med en fast Løn paa 200 Kr. til Nattevagten og 95 Kr. pr. Maaned + Kost og Logi for de unge Medhjælpere der beskæftiges. Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft fra 1. Oktober og gælder, indtil den med 3 Mdr. Varsel opsiges til en 1. Oktober. Antagelse af Arbejdere i Henhold til Statsministerens Cirkulære af 27. Juni 1933.

D. A. F. — Direktoratet for Statsskovbruget. Med Direktoratet for Statsskovbruget og Sorø Akademi Skovdistrikt er nu afsluttet Overenskomst gældende fra 1. Oktober 1938 til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør til en 1. Oktober dog tidligst 1940, med mindre de sædvanlige Udsving i Pristallet indtræffer. Akkordsatserne er generelt forhøjet med 6 % og Timelønnen med 8 Øre, hvorved denne bliver 98 Øre. En Del Akkorder er herudover reguleret i opadgaaende Retning. I Forbindelse med Overenskomsten er sluttet en Protokol angaaende Udstedelse af Feriemærker til Statsskovarbejdere og angaaende Betalingen til de Kvinder, visse Statsskovdistrikter, der ikke kan faa tilstrækkelig Arbejdskraft, beskæftiger ved Kulturarbejder.

Forbundet har foretaget Urafstemning over Overenskomsten. Af 1251 stemmeberettigede har 668 eller godt 53 % deltaget i Afstemningen, og heraf har ialt 511 stemt Ja og 157 stemt Nej.

Slagelse A. Afd. — Valdemarskilde og Charlottendal Skovdistrikt. Med ovennævnte Skovdistrikter er nu opnaaet Enighed om Regulering af Skovbrugsakkorderne i H. t. den under 1. November 1937 afsluttede Overenskomst. Samtidig er opnaaet Enighed om Tillægsbestemmelserne. Overenskomsten gælder fra 1. November og kan med 3 Mdr. Varsel opsiges til Udløb en 1. Oktober.

Thirstrup Afd. — Nøruplund Skovdistrikt. I ovennævnte Sag er afsluttet Overenskomst med Nøruplund Skovdistrikt. Timeløn 88 Øre og Arbejdspriserne forhøjet med gennemgaaende 9 %. Overenskomsten træder i Kraft straks og kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Oktober.

Ulstrup Afd. — Skovejer Monrad, Ulstrup Skov. Overenskomsten med Skovejer Monrad, Ulstrup Skov, er forlænget med en Forhøjelse af 5 % paa Akkordpriserne og 8 Øre paa Timelønnen til 88 Øre. Overenskomsten kan opsiges med 3 Mdr. Varsel til en 1. November.

Gl. Ry Afd. — Skovejerne i Rye Skovdistrikt. Med Skovejerne i Gl. Rye er Overenskomsten fornyet, saaledes at der er givet et Tillæg paa fra 5 til 10 % paa de forskellige Akkorder. Overenskomsten gælder, til den med 1 Maaneds Varsel opsiges til en 1. Oktober.

Odense L. — Forp. V. Buch, Marienlund, Odense. Ovennævnte Sag er afsluttet derved, at Forpagteren har underskrevet paa, for det Arbejde, der ikke henhører under Sukkerroeoverenskomsten, at betale efter den til enhver Tid gældende Landbrugsoverenskomst i Maribo Amt. I Forbindelse hermed er der udstedt et Par Erklæringer angaaende forskellige under Konflikten brugte Udtryk. Sympatiblokaden og Strejken er derefter aflyst.

Uglev Afd. — Dræningsmester Albert Møller, Søndbjerg. Ovennævnte Sag er afsluttet med, at Dræningsmesteren har underskrevet den almindelige Tiltrædelsesformular til Dræningsoverenskomsten i Thisted Amt.

Hovedgaard Afd. — Skovrider Lorentzen, Hovedskov. Med Skovrider Lorentzen er afsluttet Overenskomst om Skovbrugsarbejde. Timelønnen er 88 Øre. Akkordpriserne svarende til de øvrige Skovbrugsoverenskomster. Overenskomsten træder i Kraft fra 1. November og gælder til 1. November 1939.

Onsild og Sjørring Afdlr. — Tjele Skovdistrikt. Med Tjele Skovdistrikt har man ved Forhandling opnaaet følgende Ændringer i den for Skovbruget gældende Prisliste; Timelønnen er forhøjet fra 70 til 85 Øre og Granfaget med 30 Øre pr. rm. De øvrige Priser uforandret.

19. Kreds — Holckenhavn Skovdistrikt. Med ovennævnte er i Aar under de sædvanlige Former opnaaet Enighed om en Prisliste for Skovbrugsarbejde, hvorved Priserne er forhøjet med 9 %.

Forbundet angaaende Grundforbedringsarbejdet. Landbrugsministeriet har til samtlige Grundforbedringsudvalg udsendt et Cirkulære, der indskærper navnlig de tilsynsførende Nødvendigheden af, at Grundforbedringsarbejder, der udføres med Laan og Tilskud, er af en saadan Kvalitet, at der er tilstrækkelig Sikkerhed for de optagne Laan derigennem, at der med Arbejdslederen (Entreprenøren) oprettes en Kontrakt, hvorved denne paatager sig Garantien for Arbejdet i indtil et Aar efter Afleveringen. Med denne nye Ordning vil formentlig de Besværinger, vi jævnlig har haft fra Dræningsmestrene over, at Medlemmer af Forbundet paafører dem en Underbudskonkurrence ved at paatage sig selvstændige Dræningsarbejder, forstumme.

Bjerringbro og Mammen Afdlr. — Dræningsm. Helmer Kristensen, Bjerringbro. Ovennævnte Sag, der drejer sig om Betaling for et Drænings- og Afvandingsarbejde paa Løgstrup Enge, er af Forbundet sluttet paa Basis af det i Sagen sidst afholdte Møde, hvor det blev konstateret, at afregnet efter Timelønnen resterede Kr. 56,64, som Dræningsm. Helmer Kristensen var villig til at betale, og som vi har meddelt Afdelingerne, at de skal hæve hos Helmer Kristensen. Det har for en Del af Arbejdet været nødvendigt at foretage Afpudsning af Siderne og andre Ekstraarbejder, som Dræningsmesteren har bekostet, hvorfor det ikke er muligt helt klart at regne Akkorden ud ved Siden af de andre Uregelmæssigheder, der har været, men skulde Arbejdet i H. t. de af Dræningsmesteren fremsatte Krav afregnes i Akkord, vilde der kun blive et Resttilgodehavende paa ca. 23 Kr.

Tureby L. Afd. — Grdr. Anders Mølgaard Hansen, Alslev, Karise. I ovennævnte Sag er faldet Dom, hvorved vort Medlem er tilkendt 100 Kr. i Erstatning og 30 Kr. i Sagsomkostninger, hvormed Sagen er sluttet.

Herlufmagle Afd. — Godsejer Fischer-Rasmussen, Raunstrup. I ovennævnte Sag — i hvilken Godsejeren, der har tiltraadt Overenskomst med Forbundet, havde meddelt vort Medlem Emil Johansen, der søgte Plads paa Raunstrup som Huggehusmand, at man ikke antog organiseret Arbejdskraft paa Raunstrup, tilsvarende Meddelelse er givet en tidligere Arbejder, der blev antaget til Raunstrup, nemlig Fodermesteren — er i Den faste Voldgiftsret indgaaet et Forlig, hvorefter Godsejeren er indgaaet paa fremtidigt nøje at overholde den indgaaede Overenskomst ogsaa paa dette Punkt, og at han iøvrigt for de konstaterede Brud betaler til Herlufmagle Afdeling en Bod paa 200 Kr.

Lintrup Afd. — Forp. Hansen, St. Barsbøl, Jels. I ovennævnte Sag, der drejer sig om en formentlig ulovlig Bortvisning, er sluttet Forlig, ved hvilken Arbejdsgiveren har betalt 225 Kr. til fuld Afgørelse.

11. Kreds — Grdr. P. Larsen, Alslev, Karise. Nærværende Sag er ved Dom afgjort derhen, at vort Medlem har faaet Løn til Dato, ialt Kr. 22,85, hvormed Sagen er sluttet.

Mou Afd. — Forp. E. Nielsen, Knarmou. I ovennævnte Sag havde vort Medlem Otto Nielsen arbejdet som Daglejerkarl paa Knarmou fra Begyndelsen af Maj til ind i August og da faaet udbetalt Kr. 3,50 pr. Dag, men mente sig berettiget ved Arbejdets Afslutning til at faa Kr. 4,00 om Dagen plus Kost og Logi, idet han ved nogle Maaneders Arbejde i Sommeren 1937 paa Knarmou hos samme Ejer havde faaet Kr. 4,00 om Dagen. Underretsdommen har frifundet Arbejdsgiveren under Henvisning til, at de Kr. 3,50 var en Fortsættelse af et i Marts Maaned paabegyndt Arbejdsforhold, og at vort Medlem ikke een eneste Gang i Tiden fra Begyndelsen af Maj til Arbejdsforholdets Ophør havde nedlagt Indsigelse mod den foretagne Aflønning paa Kr. 3,50, eller tilkendegivet, at han ligesom i Fjor skulde have Kr. 4,00 om Dagen.

D. A. F. — Klitinspektoratet. Med Klitinspektoratet er truffet samme Aftale angaaende Udstedelse af Feriemærker, som er truffet med Statsskovvæsenet.

Sommersted Afd. — Grdr. Poul Damgaard, Taps. Ovennævnte Sag, der drejer sig om en formentlig ulovlig Bortvisning, er bilagt med, at Grdr. Damgaard har betalt 225 Kr. til fuld Afgørelse, hvormed Sagen er sluttet.

Vig Afd. — Grdr. Morten Hansen, Vig. Nærværende Sag, der drejer sig om en ulovlig Bortvisning af vort Medlem Aksel Petersens Søn paa 14 Aar, er sluttet med, at Gaardejeren har betalt det paastaaede Beløb med Omkostninger.

Ørting Afd. — Inspektør Grue, Aakjær. Ovennævnte Sag, der drejer sig om Betaling for Høstarbejde udført efter, at Gaardens Høstdagløn er sluttet, maa henlægges uden Resultat jfr. Voldgiftskendelsen med den sjællandske Arbejdsgiverforening.

Lintrup Afd. — Dræningsm. Nik. Madsen, Foldingbro, Brørup. Ovennævnte Sag, der drejer sig om Feriemærker og Uoverensstemmelse vedrørende Dræningsarbejde, er bilagt med, at Dræningsmesteren er indgaaet paa at respektere saavel den sønderjyske som den jyske Dræningsoverenskomst samt at udbetale Feriemærker til Arbejderne i Henhold til Ferieloven, og Sagen er dermed sluttet.

16. Kreds — Forp. Suhr, Frihedsminde. Ved et den 21. November afholdt Fællesmøde er en Uoverensstemmelse vedrørende Tillæg for Pasning af Sukkerroer paa Frihedsminde bilagt, saaledes at Forpagter Suhr betaler fuldt overenskomstmæssigt Tillæg for den konstaterede Plantebestand over 38000 for saa vidt angaar Optagningen og halvt overenskomstmæssigt Tillæg for saa vidt angaar Lugningen. Optælling af Plantebestanden var ikke forlangt før efter, at Optagningsarbejdet var paabegyndt.

46. Kreds — Sønderjysk Dræningsmesterforening. Sønderjysk Dræningsmesterforening har rejst Klager over, at Medlemmer af Forbundet i adskillige Tilfælde i Strid med den bestaaende Overenskomst har paataget sig selvstændige Entrepriser. Efter at Landbrugsministeren har udsendt et Cirkulære vedrørende Oprettelsen af Kontrakter for Dræningsentrepriser (se Sag 66-F), har vi overfor Dræningsmesterforeningen gjort gældende, at de paaklagede Forhold utvivlsomt maa betragtes som Overgangsfænomener, der efter den nye Ordning ikke vil kunne gentage sig.

Hvidbjerg-Lyngs Afd.—Tærskeselskaberne »Fremtiden« og »Fremad«. Med Sanktion fra Forbundet har Afdelingen etableret Blokade overfor ovennævnte Tærskeselskaber grundet paa, at det ikke har været muligt at opnaa en Aftale om Løn- og Arbejdsvilkaar for den kommende Tærskesæson. Intet Medlem af Forbundet er beskæftiget for Tærskeselskaberne for Tiden. Da Sæsonen nu er afsluttet, har Afdelingen hævet Blokaden, idet den meddeler, at Arbejdet er gaaet bedre fra Haanden i de to Selskaber, der var Overenskomst med, end i det Selskab, som arbejder med uorganiseret Arbejdskraft.

40. Kreds—Proprietær C. Buhl, Follerupgaard, Fredericia. Ved Forhandling har Proprietæren mundtligt givet Tilsagn om at respektere den mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt og Forbundet gældende Landbrugsoverenskomst, hvilken Aftale vi derefter har foranlediget bekræftet skriftligt, hvormed Sagen betragtes som afsluttet.

Vejgaard Afd.—Aalborg Byraads Markudvalg ang. Lønreguleringer paa Sohngaardsholm og V. Mariendal. Med Markudvalget er ved Forhandling opnaaet Enighed om, at Arbejdslønningerne i den gældende Overenskomst reguleres saaledes, at de som Tilfældet ogsaa har været hidtil helt svarer til Maribo Landbrugsoverenskomstens Satser. Det drejer sig om de Forhøjelser, Forligsmandens Forslag af 25. April giver til Landbrugsoverenskomsten i Maribo Amt.

22. Kreds—Proprietær Thrane, Teklaborg, Astrup. I ovennævnte Sag, hvor Proprietær Thrane ved Underretten var frifundet for den uomtvistelige ulovlige Bortvisning af Fodermester Henry Andersen, er der nu faldet Dom ved Landsretten, som har underkendt Underrettens Afgørelse og tilkendt Fodermesteren 417 Kr. i Erstatning for ulovlig Bortvisning. Samtidig har Retten i sin uransagelige Visdom hævet Sagens Omkostninger, hvad der kun understreger, hvor svært det er for en fattig Arbejder, naar han staar ene, at skaffe sig sin Ret ved Domstolene.

Vadum Afd.—Grdr. Jens Kallesen, Bjørnkjær, Bierstedt. I nærværende Sag, der drejer sig om Udbetaling af Løn, som er tilbageholdt, er der faldet Dom, ved hvilken vort Medlem er tilkendt 190 Kr., hvormed Sagen er sluttet.

Herlufmagle Afd.—Godsejer Fischer-Rasmussen, Raunstrup. Ovennævnte Sag, i hvilken Godsejeren ulovligt havde bortvist sin Fodermester, er blevet forligt med, at Godsejeren har betalt Fodermesteren 500 Kr. til fuld Afgørelse.

25. Kreds—Grdr. Jens Jensen, Folstedgaard. Sagen, der drejede sig om Betaling af Løn under Sygdom, er forligt med, at Arbejdsgiveren har betalt 74 Kr. til fuld Afgørelse.

28. Kreds—Grdr. Mogens Clausen, Sdr. Resen. I ovennævnte Sag, der drejer sig om en formentlig ulovlig Bortvisning, er der faldet Dom, ved hvilken vort Medlem har faaet tilkendt Kr. 55,38.

Allingaabro Afd.—Proprietær Højlund, Julielund. I Sagen formente vort Medlem, Fodermester J. P. Jensen, at være uberettiget bortvist og iøvrigt at have et større Løntilgodehavende hos Proprietæren. En Undersøgelse af Sagen har imidlertid vist, at der ikke var Grundlag for Søgsmaal, hvorfor Sagen henlægges som afsluttet.

Viskinge Afd.—Proprietær Prahl, Lerchesminde. Ovennævnte Sag, der drejede sig om Daglejerkarlenes Betaling for Striglearbejde udført før normal Arbejdstids Begyndelse er, da Landbrugets Arbejdsgiverforening for Sjælland og Møn hævdede, at saadan Betaling ikke skulde finde Sted for de Daglejerkarle, der fulgte Heste, gaaet til faglig Voldgiftsafgørelse. Ved denne faglige Voldgift har Forbundet faaet Medhold i sin Paastand gaaende ud paa, at Daglejerkarlene skulde betales for Striglearbejdet efter Landbrugsoverenskomstens § 25.

Maarum Afd.—Esrum Skovdistrikt. Skovrideren for Grib Skov har i Sommer beskæftiget en Del af Militærnægterne fra Lejren i Skoven ved Udrensning af en Plantage, hvilket vi har protesteret imod. Senere har Skovrideren dog fortsat med at sætte en Snes af Militærnægterne paa Kulturarbejde i Skoven, over for hvilket vor Afdeling omgaaende protesterede. Skovrideren motiverede sin Handlemaade med, at han paa Budgettet manglede Penge til nævnte Arbejder, hvilket dog ikke var Motivering for at beskæftige Militærnægterne.

Paa Forbundets udtrykkelige Forlangende har Statsskovdirektoratet nu foranlediget Militærnægterne standset ved det, der laa uden for Forudsætningerne for Beskæftigelse af Militærnægterne.

Kippinge Brarup Afd.—Sognefoged Hillike, Lundby. Ovennævnte Sag, der drejede sig om Retten til 3. Gangs Lugning af det 2 Gange lugede Sukkerroeareal, er af vort Medlem vundet ved Retten, hvor han har faaet tilkendt fuld Erstatning for manglende 3. Gangs Lugning ialt 840 Øre.

Hammelev Afd.—Forpagter Høyer, Vojensgaard, Vojens. I nærværende Sag har Afdelingen klaget over, at Forpagteren ikke vilde udstede Feriemærker efter Ferielovens Regler. Efter Forbundets Henvendelse er Sagen bragt i Orden, saaledes at Arbejderne ogsaa siden har faaet deres Feriemærker.

Ørsted Sjæll. Afd.—Forpagter Udesen, Risbyholm. Den i ovennævnte Sag fremsendte Klage over Mangel paa brugbar Brønd ved en af Risbyholms Arbejderboliger er blevet afhjulpet, hvormed Sagen er sluttet.

Dollerup Afd.—Gdr. Chr. Laursen, Frederiks. Ovennævnte Sag, der drejede sig om et Løntilgodehavende, er bilagt med, at vore Medlemmer har faaet deres Tilgodehavende ialt 50 Kr. ved Organisationens Indgriben.

Brorup-Valby Afd.—Forpagter Boserup, Valbygaard. Der er nu afsagt Voldgiftskendelse i ovennævnte Sag, der drejede sig om, hvorvidt Løsarbejdere, der ikke havde faaet 5 Ugers Høstdagløn, var berettiget til at kræve Høstdagløn for Høstarbejde, der laa udenfor paagældende Gaards Høstdaglønsperiode, indtil de havde faaet 5 Ugers Høstdagløn. Dette var Forbundets Standpunkt. Den faglige Voldgift har frifundet Arbejdsgiverforeningen, idet Kendelsen kort og godt siger, at der tilkommer ikke Løsarbejdere Høstdagløn udenfor vedkommende Gaards Høstdaglønsperiode.

Stadager-Nr. Kirkeby Afd.—Forpagter Jørgensen, Sundby. Det Beløb, Kr. 200, som Forpagter Jørgensen uberettiget havde nægtet at udbetale vort Medlem Yngved Nielsen som resterende Løntilgodehavende, er nu ved Forbundets Assistance udbetalt. Sagen er dermed sluttet.

Ørbæk-Hoven m. fl. Afd.—Forpagter Holm, Paabølgaard. Ved Kartoffeloptagningsarbejde hos ovennævnte Forpagter har en Del af vore Medlemmer faaet et Tilgodehavende paa Kr. 1523,00, hvilket Beløb efter Forbundets Indskriden med Sagførerassistance og Arbejdets foreløbige Indstilling derefter er blevet udbetalt vore Medlemmer, hvorefter Arbejdet mod fornøden Sikkerhedsstillelse er fortsat.

Sunds og Moselund Afd.—Entreprenør Erik Eriksen. I ovennævnte Sag er klaget over, at Entreprenør Erik Eriksen ikke havde betalt de ved forskellige Dræningsarbejder i Sunds Kommune beskæftigede Medlemmer af Sunds og Moselund Afdelinger deres Tilgodehavender.

Sagen er nu bilagt med, at Eriksen har underskrevet paa at betale til fuld Afgørelse af de omklagede Forhold, herunder ogsaa Brobygningsarbejdet i Engesvang, et Beløb af ialt Kr. 600,00, hvilket skal betales senest den 5. November d. A. Sagen dermed sluttet.

8. Kreds—Greve F. Brockenhuus-Schack, Giesegaard. I ovennævnte Sag klagedes over forskellige Mangler ved en Brønd ved Giesegaard Arbejderboliger. Godset erkendte, at Vandet i den paagældende Brønd smagte af Jern. Det vil nu blive sendt til Laboratorieundersøgelse og iøvrigt skulde man nok, saa vidt det var muligt, foranledige det paagældende Forhold bragt i Orden. Indtil da kunde Familien hente sit Vand i Naboboligen, hvortil der kun var 20 Meter. Sagen er derefter henlagt.

Sdr. Stenderup Afd.—Jysk Dræningsmesterforening. Den af Dræningsmesterforeningen i nærværende Sag rejste Klage var ubegrundet, da de paagældende Arbejder var tilendebragt for over et halvt Aar siden og i Overensstemmelse med den gamle Dræningsoverenskomst.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 2 31.–1. 1939 44. Aarg.

Danmark for Folket

Socialdemokratiets Løfte – er bleven til Virkelighed. En Række sociale og kulturelle Love viser den demokratiske Linie i Dagens Gerning, som de andre Partier krævede gjort; men selv undlod at medvirke til Udførelsen af. Medens disse Partier kævledes indbyrdes eller deltes og nye Partier opstod, handlede Socialdemokratiet for Folkets Frihed og Ret.

Denne Ret skal nu fæstnes i en ny Grundlov, som skrives paa Valgets Dag af – FOLKET FOR DANMARK – ved Flertal til Socialdemokratiet.

Begynd Agitationen nu og –

vi vinder Valget!

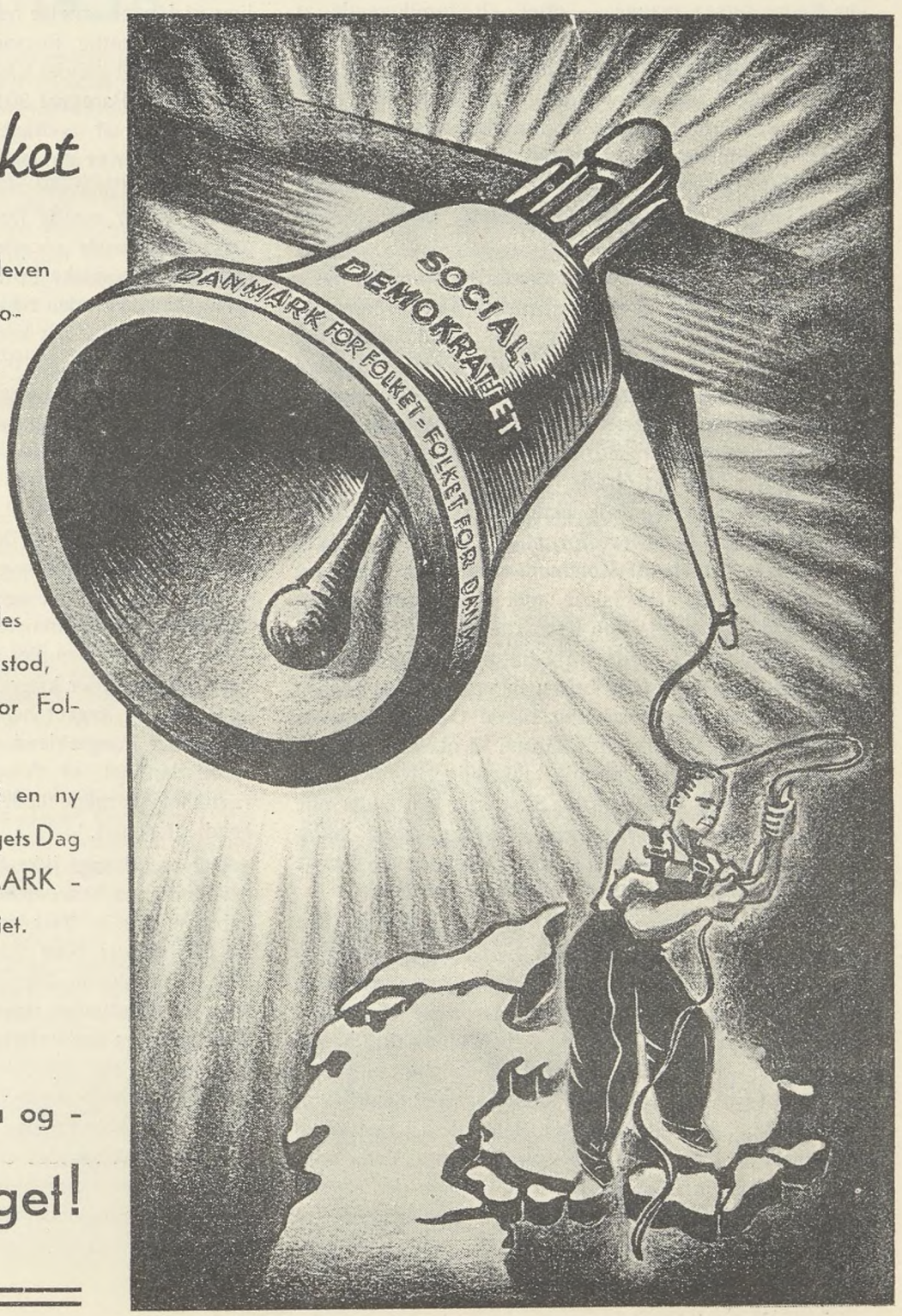

RETSPRINCIPPET

Gennemførelsen af Socialreformens store Lovkompleks var en Anerkendelse af Retsprincippet i Understøttelsesspørgsmaalet. Men ikke desto mindre lever fremdeles den gamle Opfattelse om, at offentlig Hjælp ydes efter Almisseprincippet, hos et stort Tal af de kommunale Repræsentanter, der er beskæftiget med Lovens Fortolkning.

Der findes naturligvis baade redelige og retsindige Repræsentanter i det offentlige Liv. Folk som med Glæde og Interesse er gaaet ind til den Opgave at være Formidler mellem Lovens Paragraffer og de Samfundsfæller, der trænger til en hjælpende Haand. Men der findes ogsaa mange — efter alt foreliggende at dømme de fleste — Medlemmer af sociale Udvalg, der anser Arbejdet i Forbindelse med Loven om offentlig Forsorg, og en rimelig Fortolkning af denne, som uforeneligt med deres Samfundsopfattelse. For saadanne sociale Analfabeter er det en udtalt Fornøjelse at gøre det daglige Liv surt og Gangen til det sociale Udvalg lidelsesfuld for alle nødlidende indenfor deres Rækkevidde.

Maaske er det kun Landkommunerne — eller væsentlig i disse — at denne Kategori af Medborgere findes. I hvert Fald er det gerne fra Landkommunerne Klagerne over slet Behandling fra de sociale Udvalgs Side fremkommer. Klagerne omfatter i Reglen Understøttelsesbeløbenes Størrelse og ikke mindst den Arbejdsanvisningsvirksomhed, som Udvalgene efterhaanden udøver i udstrakt Grad.

Det er utroligt saa lidt, man kan være bekendt at byde en Familie til at leve for, naar Beløbet skal udbetales som en Hjælp af Kommunens Kasse. Lige saa utroligt er det, at arbejdsløse, som balancerer paa Nødens Rand, finder sig i den Haan, der paa denne Maade aabent lyser dem i Møde fra Samfundsrepræsentanternes Side. Den, der i Dag beklager sig over den sociale Lovgivning, under Henvisning til de derved forøgede Skatter, havde i højere Grad Grund til at være den arbejdsløse og hans Paarørende taknemlige, fordi de lader sig nøje med det mindste. Skatterne kan under alle Omstændigheder kun betegnes som en meget billig Risikopræmie, der som altid maa betales med Glæde ved Tanken om den Sikring, som kan paaregnes.

Som allerede nævnt udfører de sociale Udvalg Arbejdsanvisning i relativ stor Stil, hvilket ikke mindst er Tilfældet, naar det drejer sig om billig Arbejdskraft til det altid ogsaa for Arbejdskraft betrængte Landbrug. Ved denne nye Art af offentlig Arbejdsanvisning er det artige Ting og Forhold, der bydes Ansøgere om Hjælp efter Forsorgsloven. Her maa Retsprincippet vansmægte til Fordel for Almisseprincippet, der sættes i Højsædet. Ikke alene er det ofte mærkelige Arbejder, der findes paa for at skabe Beskæftigelse, men tillige den usleste Løn, der bydes. Som Eksempel paa Opfindsomheden med Hensyn til Arbejder kan nævnes, at en Udvalgsformand i Nordsjælland anviste en Ansøger Arbejde ved Græsslaaning i Slutningen af November Maaned, og nær havde faaet Amtets Medhold i, at der forelaa ulovlig Arbejdsvægring, da Vedkommende nægtede at udføre det anviste Arbejde, fordi Udførelsen i Virkeligheden var umulig. Med Hensyn til Lønvilkaarene kan henvises til den her i Fagbladet senest omtalte Sag, hvor et nordjydsk Udvalg anviste et Roeoptagelsesarbejde til 17 Kr., medens der i Virkeligheden skulde betales 50 Kr. efter de Regler det stedlige Arbejdsanvisningskontor sædvanligvis anviste Arbejdskraft efter.

Det er dog ikke alene, hvor det drejer sig om Tildeling af Understøttelse og Arbejdsanvisning, at det i Loven om offentlig Forsorg knæsatte Retsprincip bliver tilsidesat. Det gælder i ligesaa høj Grad, hvor den i Forsorgslovens Paragraf 301 angivne Bestemmelse om Tilbagebetaling af modtaget Kommunehjælp bringes i Anvendelse. Her er om muligt den tidligere understøttede, mod hvem Tilbagebetalingskravet rettes endnu ringere stillet. Det er nemlig fastsat i Loven, at det beror paa det paagældende sociale Udvalgs Skøn, om vedkommendes økonomiske Forhold er saaledes, at Tilbagebetaling kan ske uden Skade for den bestaaende Forsørgerpligt. Ganske vist kan dette Skøn indankes for Amtmanden, men lægges de af Amterne hidtil i saadanne Ankesager trufne Afgørelser til Grund for Værdien af denne Ret, er Udsigterne for Ændring i det af Udvalgene anlagte Skøn kun ringe. Større vil Muligheden i saa Henseende være, hvor der er Adgang til direkte at indanke Udvalgenes Afgørelse for Socialministeriet. Dette kan dog kun ske for de Kommuners Vedkommende, hvor Forsørgelsesvæsenet ledes af en selvstændig juridisk Forvaltning, og kun efter forudgaaende Godkendelse af Socialministeren.

Der er set Eksempler paa, at Tilbagebetaling af ydet Kommunehjælp er krævet, selv om det med Rette kunne paastaas, at Kravet herom hvilede paa et fejlagtigt Skøn over Paagældendes økonomiske Evne, der var af en saadan Art, at Arbejdsfortjenesten ikke dækkede Hjemmets Fornødenheder og at saadant Skøn blev godkendt af Amtet.

Det er selvsagt ikke Socialministeriets Opfattelse, at der skal gaas haardhændet frem mod dem, der har oppebaaret Hjælp. Tværtimod maa de om dette Forhold fra Ministeriets Side udgaaede Retningslinier opfattes som det modsatte. Det er tilkendegivet de sociale Udvalg, at Samfundet først og fremmest er interesseret i at de tidligere understøttede opnaar Evne til fremtidig at kunne klare sig selv uden paany at skulle søge Hjælp. Hvilket forøvrigt ogsaa fremgaar af de i Loven fastsatte korte Tidsfrister for den modtagne Hjælps Eftergivelse.

Uden Tvivl skyldes en Række af Tilfælde, hvor der kan konstateres uretmæssig og fejlagtig Behandling af Ansøgere, manglende Opfattelsesevne hos dem, der er valgt til at varetage et socialt Udvalgs vanskelige Hverv.

Men de Tilfælde er ikke faa, hvor det gennem Afgørelserne baade i den ene og anden Retning tydeligt tilkendegives, at Udvalgets Flertal med udtalt Uvilje baade mod Loven og Ansøgerne har tilsidesat Retsprincippet, medens der til Gengæld er gjort alt, hvad tænkes kan for at give den tilmaalte Understøttelse, Arbejdsanvisning, eller hvad anden Art Hjælpen betegnes, Almissepræget, lige modsat Lovens Formaal. Der tilsigtes aabenbart hermed at gøre den sociale Lovgivning saa lidet virkningsfuld som mulig for derved at skabe Utilfredshed blandt dem, som har Hjælp behov. Men en saadan Handlemaade er ikke alene en Krænkelse af Retsprincippet, det er tillige, naar Hensyn tages til de bestaaende Samfunds- og Beskæftigelsesforhold, en forbryderisk Handling overfor hvilken der ikke kan protesteres kraftigt nok.

R—dt.

Den internationale Arbejdsorganisations Virksomhed i 1938

Til trods for den politiske Krise er den internationale Arbejdsorganisations Virksomhed i Løbet af 1938 stadig blevet mere intens. Arbejdskonferencen i Juni, som havde samlet Repræsentanter fra ca. 50 Lande, og hvori deltog en Række europæiske og ikke-europæiske Socialministre, var en af de mest repræsentative og interessante, som hidtil har været holdt i Genéve. Organisationens nære Forbindelse med Regeringer samt Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer har været opretholdt og er videre udbygget ved regelmæssigt og frugtbringende Samarbejde. I 1938 blev der ratificeret langt flere internationale Arbejdskonventioner end Aaret før, og ligeledes modtog Arbejdsbureauet langt flere Anmodninger fra europæiske og ikke-europæiske Regeringer om teknisk Assistance ved Udarbejdelse af Sociallovreformer eller ved Planlæggelse af ny Sociallovgivning under Hensyntagen til andre Landes Erfaringer. Det internationale Arbejdsbureau har desuden i det forløbne Aar fortsat sin metodiske Undersøgelses- og Oplysningsvirksomhed, ligesom det har taget op til objektiv Vurdering de forskellige nye Problemer, som er opstaaet som Følge af Udviklingen paa det industrielle Omraade.

1938 markeres i Arbejdsbureauets Historie ved, at Harold Butler traadte tilbage fra Direktørstillingen, som han havde bestridt fra 1932, da han efterfulgte Arbejdsbureauets første Direktør, Albert Thomas.

Til Butlers Efterfølger udnævnte Bestyrelsen den amerikanske Underdirektør John G. Winant, med Irlænderen Edward Phelan, en af Thomas' nærmeste Medarbejdere ved Organisationens Grundlæggelse, til Vice-Direktør. Valget af Winant — som har spillet en fremtrædende Rolle i sit Hjemland som Guvernør i Staten New Hampshire og senere som Præsident i Social Security Board — fæstede hele Verdens Opmærksomhed paa De Forenede Staters aktive Deltagelse i Organisationens Virksomhed. Miss Francis Perkins', den amerikanske Arbejdsministers, Deltagelse i Konferencen i 1938 og den Omstændighed, at De forenede Stater nu har ratificeret en Række internationale Arbejdskonventioner (fem ialt, af hvilke specielt maa nævnes Konventionen om Arbejdstiden til Søs), vidner ogsaa om med hvilken Interesse den store nordamerikanske Republik deltager i det internationale socialpolitiske Samarbejde.

Denne stadig større Interesse for den internationale Arbejdsorganisation er forøvrig mærkbar i alle Lande paa det amerikanske Kontinent. Efterhaanden som den industrielle Udvikling trænger igennem i de forskellige Dele af Verden, kommer de sociale Problemer stadig mere i Forgrunden i de ikke-europæiske Lande. Dette fremgaar meget tydelig af en Resolution, som enstemmigt blev vedtaget af den internationale Arbejdskonference og som har ledet til Indkaldelsen af en anden regional amerikansk Konference lignende den som holdtes i Santiago-de-Chile i 1936 med et saa udmærket Resultat. Den anden regionale Konference vil blive holdt i Havana, da den kubanske Regering meget generøst har tilbudt finansielt at støtte Konferencens Afholdelse.

Efter Indbydelse fra den britiske Regering holdt det internationale Arbejdsbureaus Bestyrelse sit sædvanlige Efteraarsmøde i London. Den elskværdige Maade som Bestyrelsens Medlemmer blev modtaget paa overalt i England, og den Vilje til aktivt Samarbejde som saavel Regeringen som Arbejdsgiverne og Arbejderne lagde for Dagen, de gennemgaaende sympatiske Kommentarer i Pressen, hvilket politisk Parti den end repræsenterede, alt dette sammenlagt var et eklatant Bevis paa den store Interesse, hvormed Verdens ældste og samtidig et af dens vigtigste Industrilande omfatter den internationale Arbejdsorganisation. I sin Trontale ved Parlamentets Aabning den 4. November mindede Kong Georg om det internationale Arbejdsbureaus Bestyrelsesmøde i London samtidig med, at han understregede Betydningen af denne Begivenhed.

I denne Forbindelse kan ogsaa nævnes, at den norske Regering, efter at dens Repræsentant, Højesteretsjustitiarius Paal Berg, var valgt til Bestyrelsens Formand for Perioden Oktober 1938 til Oktober 1939, har indbudt Bestyrelsen til at holde sit næste Efteraarsmøde i Oslo. For Øjeblikket befinder en Studiedelegation, sammensat af Medlemmer fra Bestyrelsens tre Grupper, sig paa Rejse i Sydafrika, en Rejse som er kommet i Stand paa Forbundsregeringens Initiativ. Naar man dernæst husker paa Dir. Butlers Rejser forrige Aar til hollandsk og britisk Indien, til Ceylon og til Egypten, faar man et stærkt Indtryk af den Interesse, som den internationale Arbejdsorganisations Virksomhed vækker i de forskellige Dele af Verden.

Denne Interesse giver sig ogsaa Udtryk i en stadig større Tilslutning til de internationale Arbejdskonventioner. I 1938 indregistreredes saaledes 70 Ratifikationer mod 35 i 1937 og 53 i 1936. Man maa gaa helt tilbage til 1933 for at komme op paa et højere Tal.

Ikke mindre betegnende er den Omstændighed, at 1938's Arbejdskonference, ledet af den brasilianske Arbejdsminister, havde samlet praktisk talt lige saa mange Deltagere som Konferencen i 1937, der indtil nu har Rekorden.

Dette er saa meget mere interessant, som der paa Konferencens Dagsorden i 1938 ikke var opført vigtigere Spørgsmaal til endelig Afgørelse. Kun et eneste

Spørgsmaal blev færdigbehandlet og en Konvention om Standardisering af de forskellige Landes Arbejdstid- og Lønstatistik for at muliggøre internationale Sammenligninger, blev vedtaget.

Hvad angaar Dagsordenens øvrige Spørgsmaal skulde Konferencen denne Gang kun foretage en forberedende Behandling for at tilrettelægge endelig Afgørelse paa Konferencen i 1939 af følgende Spørgsmaal: Fagoplæring og Lærlingevæsen, Regulering af »indfødte« Arbejderes Arbejdskontrakter, Rekruttering af Arbejdere som flytter fra et Land til et andet, deres Arbejdsanvisning og Arbejdsvilkaar (Ligebehandling).

Behandling af Arbejdstidsproblemet, fremført i ny Form, var ogsaa kun af foreløbig Karakter. Færdigbehandlingen vil finde Sted paa Konferencen i 1939, hvad angaar Arbejdstidsnedsættelse i Industri og Handel samt i Kulgruber og ligeledes Regulering af Arbejdstid og Hvilepauser for Lastbilchauffører i Landevejstransport. Videre kan nævnes, at Spørgsmaalet om Nedsættelse af Arbejdstiden ved Jernbanerne vil blive behandlet paa en saakaldt teknisk forberedende Konference, som vil blive sammenkaldt den 20. Marts 1939. Man ser saaledes at, trods Kaprustningerne, som har virket hemmende paa denne Reforms Gennemførelse, saa fortsætter den internationale Arbejdsorganisation ad forskellige Veje af det yderst indviklede og mangesidige Spørgsmaal som Arbejdstidsproblemet er.

Hvad angaar Spørgsmaalet om offentlige Arbejder som et Middel til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden og altfor stærke økonomiske Svingninger, saa har man i det forløbne Aar tilbagelagt en ny Etape ved Oprettelsen af en »International Kommission for offentlige Arbejder«, som holdt sit første Møde lige efter Arbejdskonferencens Afslutning. Man haaber herved efterhaanden at faa et effektivt internationalt Samarbejde paa dette Omraade.

To andre vigtige Møder har markeret Optagelsen af nye eller i det mindste hidtil lidet upaaagtede Spørgsmaal til international Behandling. Den permanente international Landbrugskomité holdt saaledes sit første Møde i Genéve i Februar 1938. Dette Landbrugets internationale Parlament kommer til at bistaa den internationale Arbejdsorganisation i dens Bestræbelser for at naa frem til en rationel Løsning af Landbrugets forskellige sociale Problemer. I Mødet deltog ikke alene kvalificerede Repræsentanter fra de europæiske Lande, men ogsaa Repræsentanter fra en Række vigtige ikke-europæiske Jordbrugslande, som f. Eks. Australien, Brasilien, Canada, De Forenede Stater, Indien, Japan, Kina og Meksiko. De forskellige Problemer angaaende Arbejdstid, Lønregulering og andre Arbejdsforhold, som er af central Betydning for Landarbejderne, blev diskuterede paa en Maade, som vidner om Tilstedeværelsen af et almindeligt Ønske om at naa frem til bedre Kaar for Landarbejderbefolkningen, saa langt de økonomiske Forhold tillader.

I Marts 1938 holdtes endvidere en Ekspertkonference til Behandling af Gruppeudvandringen af Kolonister. Ved denne Lejlighed bragtes Emigrantspørgsmaalet og Emigrantlandene i direkte Kontakt. Man kan trygt paastaa, at denne Konference aabnede nye Muligheder, naar det gælder Løsningen af dette Spørgsmaal og bidrog stærkt til en bedre gensidig Forstaaelse Landene imellem.

Kulgrubeindustriens Problemer har i Løbet af 1938 været oppe til Behandling paa to Møder: en teknisk Trepartkonference om Nedsættelse af Arbejdstiden og en Ekspertkonference angaaende Spørgsmaalet om Sikkerheden i Gruberne. Den sidstnævnte trak Grundlinierne op for Mønsterforskrifter til Forebyggelse af Arbejdsulykker i denne specielt farlige Arbejdsgren.

Til Varetagelse af Grubearbejdernes Interesser samt desuden Arbejdernes i Stenbrud, Porcelænsfabriker og andre Foretagender, hvor Faren for Indaanding af Støv indeholdende Kvartspartikler er tilstede, har der foruden været afholdt en anden Ekspertkonference (en Fortsættelse af Konferencen i Johannesburg i 1930) for at diskutere hvilke Forholdsregler der bør træffes for at forebygge den farlige Arbejdssygdom, som gaar under Navnet Silikose (Stenlunge).

Spørgsmaal om retslig Regulering af Privatfunktionærernes Arbejdsvilkaar, Beskyttelse af udøvende Kunstneres Rettigheder ved Radioudsendelser, Television og mekanisk Lydgengivelse, de sociale Virkninger af Rationaliseringen, de sociale Forsikringsanstalters Fondsinvesteringspolitik etc. har ogsaa været behandlet paa særskilte Komitémøder.

For alle disse Spørgsmaals Vedkommende, samt ogsaa hvad de Spørgsmaal angaar, som blev behandlet paa Arbejdskonferencen, har Arbejdsbureauet udarbejdet omfattende Rapporter. Desuden har Arbejdsbureauet foruden de sædvanlige faste Publikationsserier blandt hvilke de mest kendte er Ugeskriftet Industrial and Labour Information og Maanedskriftet International Labour Review samt Aarbogen The I. L. O. Year-Book, udgivet Specialrapporter angaaende Tekstilindustrien og dens Arbejdsforhold Verden over, Arbejdernes Levestandard, de kvindelige Arbejderes retslige Stilling, Arbejdsdomstole, Statistik over Arbejdsulykker, den økonomiske Organisering af Sygekassens Ydelse af Lægehjælp og Medicin, Arbejdsproblemer i Indien og i det fjerne Østen, Indfødte Arbejderes Kaar i Peru, etc.

Antallet og Alsidigheden af disse Beretninger og Undersøgelser, som betegner det internationale Arbejdsbureaus aktive videnskabelige Virksomhed som Forskningsinstitut, bekræfter det Indtryk af usvækket Vitalitet, som man faar, naar man betragter den internationale Arbejdsorganisations Virksomhed paa Sociallovgivningens Omraade.

Hvad de svenske Jernbanemænd gør for Spanien

Svenska Järnvägsmannaförbundet har i sin Tid nedsat et Udvalg — Järnvägsmännens Spanienskomitte — som fik til Opgave at organisere de svenske Jernbanemænds Hjælp til den spanske Regering. Udvalget sørger for Tiden for 34 Børn til spanske Jernbanemænd; disse Børn er anbragt i Frankrig. Skønt Udvalget ikke har agiteret særlig meget, har Hjælpearbejdet blandt de svenske Jernbanemænd dog faaet en storslaaet Udbredelse: ved Aarsskiftet havde Udvalget rundt regnet modtaget Kr. 75,000 fra Forbundets Afdelinger og individuelle Jernbanemænd. For disse Penge har Udvalget paataget sig det økonomiske Ansvar i ca. 7 Maaneder for Virksomheden af »Svenska Kvinnokommitten för Spaniens Barn« i Denia ved den spanske Østkyst, hvor nu over 500 Børn og et stort Antal ældre Personer daglig faar Mad. I Begyndelsen af December Maaned 1938 afsendtes der for Jernbaneudvalgets Regning 3 t Tørmælk til Madrid; samtidig bevilgede Udvalget 10,000 Kr. til samme Formaal i den nærmeste Fremtid.

Til den store svenske Hjælpekomité har Forbundsafdelingerne indbetalt direkte over 35,000 Kr., hvortil kommer et sikkert lige saa stort Beløb, som er indbetalt til lokale Spanienkomitéer.

Jernbaneforbundet har i direkte Bevillinger ydet 22,000 Kr. til Hjælp til Spanien, og der kan snart ventes en ny større Bevilling. Desuden har Forbundet bevilget 3000 Kr. til de svenske Spanienkæmperes Understøttelsesfond.

Alt ialt kan man regne med, at Jernbanemændene gennem Spanienudvalget har ydet ca. 135,000 Kr. i Hjælp til Spanien. Hvor meget de gennem lokale Komitéer indsamlede Beløb er, kan ikke siges med Bestemhed, men man kan roligt gaa ud fra, at de svenske Jernbanemænds Bidrag til Spanienhjælpen udgør ca. 175,000 Kr.

Et smukt Bevis paa international Solidaritet — værdig til Efterfølgelse. I. T. F.

Ringsted Afdeling har faaet eget Hus

Som saa mange andre af vort Forbunds Afdelinger har Ringsted Afdeling gennem Aarene maattet nøjes med daarlige Lokaler til Kontor- og Kontrolkontorer. Hertil er med skiftende Mellemrum anvendt baade Vaskehuse og Garderober. Sidst havde Afdelingen lejet et større

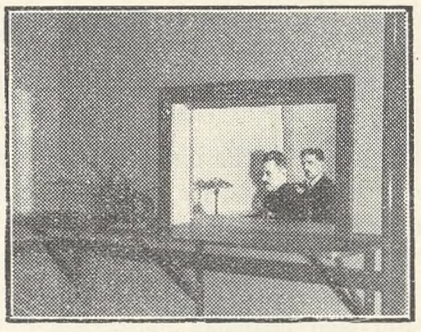

Et Kig ind i Kontrollokalet.

Lokale i en Baggaard, men heller ikke dette tilfredsstillede de Krav, som Nutiden stiller til Kontorlokaler. Medlemstallet har gennem de sidste Aar været i stærk Stigen, og ingen Kasserer turde længere tage Ansvaret for at benytte sin egen private Lejlighed til Indbetalingskontor.

Paa Afdelingens Foraarsgeneralforsamling i 1938 blev det, efter en forudgaaende Drøftelse af Lokaleforholdene, vedtaget at opføre eget Hus og Bestyrelsen fik Bemyndigelse til at foretage det videre fornødne. Tegninger, Planer og Overslag blev tilvejebragt, og Grunden købt af Ringsted Kommune. Købesummen androg Kr. 4900.

Man kunde nu skride til Opførelse af Ejendommen, der er en 2-Etages Bygning. I Kælderen er der, foruden 3 større Rum, indrettet Arkiv, Toilette- og Viktualierum. Stueetagen omfatter, foruden 2 Kontorer, henholdsvis til Formanden og Kassereren, et større Lokale beregnet til Opholdsrum for de Arbejdsløse under Afkontrolleringen. Her staar Væggene i Grovpuds malet i grønlig Farve. Gulvet bestaar af Dafoleum Asfalt i en smuk rødbrun Farve og er saaledes let at holde rent. Paa 1. Sal er indrettet en 3 Værelsers Lejlighed til Afdelingens Kasserer.

Staaende fra venstre: Chr. Skaaning, John Stensen, Frits Jensen og H. Hemmingsen. Siddende: Th. Jensen, Næstformand, H. Hansen, Formand, og Peter Hansen, Kasserer.

Indgangen til Kontrollokalet sker gennem en Udbygning, der er opført af røde Sten. Den indvendige Side af Muren er ikke pudset, saaledes at Stenene staar blanke; det samme gælder Loftet, hvor de røde Mursten er anbragt i Mønster.

Arbejdet med Opførelsen af Ejendommen paabegyndtes den 25. Juni f. A. og allerede den 15. Oktober blev det taget i Brug. Den officielle Indvielse finder dog først Sted den 18. Februar. Ejendommen, der iøvrigt i det hele er opført af røde haandstrøgne Sten, er beliggende Søgade 20. Opførelsessummen inclusive Grunden andrager 28,000 Kr.

Vi ønsker Afdelingen Held og Lykke med det nye Hus, der skal danne Rammen om det fremtidige Organisationsbejde for Arbejdsmændene i Ringsted, og bringer i Anledning af den forestaaende Indvielsesfest Billeder af Huset og Kontoret samt Afdelingens nuværende Bestyrelse, som har forestaaet det forberende Arbejde til Husets Opførelse.

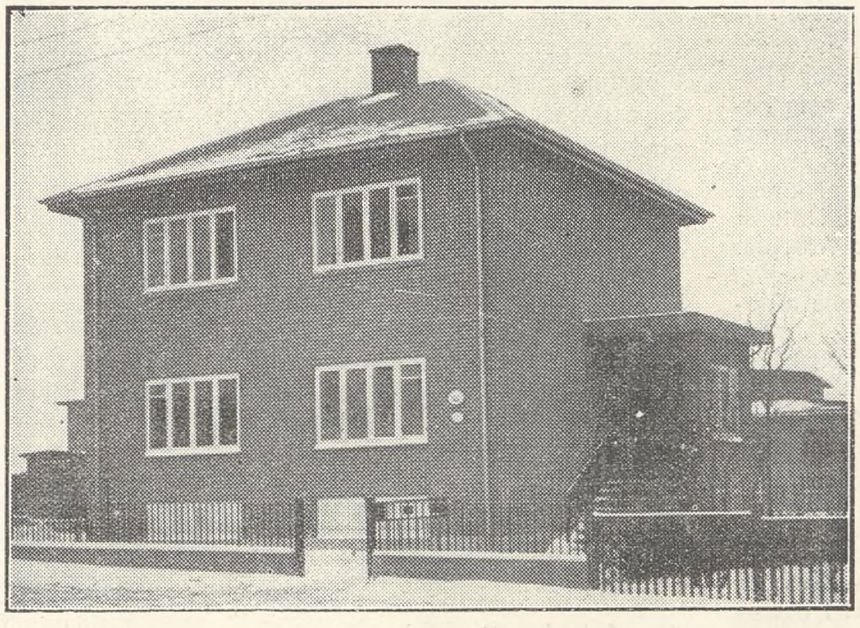

Ringsted Afdelings nye Ejendom.

Ferieordning med Privatbanerne

For nogen Tid siden meddelte vi, at der mellem vort Forbund og en Række Privatbaner, som staar tilsluttet Arbejdsgiverforeningen, var oprettet Overenskomst vedrørende Løn- og Arbejdsvilkaar. Senere er der med de samme Privatbaner truffet Aftale om en Ferieordning, der er saalydende:

§ 1.

Den fulde Ferie udgør 12 Arbejdsdage.

§ 2.

Ferien skal falde i Tiden mellem 2. Maj og 30. September. Tidspunktet for Ferien fastsættes indenfor dette Tidsrum af Arbejdsgiveren og kan iværksættes enten ved en Lukning af Virksomheden eller ved, at der successivt gives Arbejderne Ferie.

§ 3.

Ferieaaret regnes fra 1. April til 31. Marts.

Feriebetalingen udgør 4 pCt. af den Løn, der er udbetalt den ferieberettigede for det Arbejde, der danner Grundlag for Ferieretten (jfr. Lovens § 5, 2. Stk.)*)

§ 4.

En Arbejder, som i Aarets Løb skifter Arbejdssted, faar ved Afgangen fra det paagældende Firma udleveret et af Organisationerne godkendt Standardkort, som angiver vedkommende Arbejders Navn samt den Løn, han har faaet udbetalt i den Tid, han har været beskæftiget hos Firmaet. En saadan Arbejder kan kræve sig Feriebetalingen udbetalt eller tilsendt af de Virksomheder, hvor han tidligere har været beskæftiget, mod Indlevering eller Indsendelse af det af den paagældende Virksomhed til ham udleverede Kort. Bevis for, at han skal have Ferie, sker ved Paategning paa dette Kort, enten af det Medlem af Arbejdsgiverorganisationen, hos hvem han er beskæftiget, eller af Forbundsafdelingen, hvis han ikke er i Arbejde eller er beskæftiget af en uorganiseret Arbejdsgiver.

§ 5.

I Virksomheder, hvor Ferien iværksættes successivt, kan en Arbejder, som ikke har været fuldt beskæftiget gennem hele Aaret, kræve Feriedagenes Antal nedsat i Forhold til den mindre Feriebetaling; derimod kan en saadan Nedsættelse ikke kræves, hvor Ferien iværksættes ved Lukning af Virksomheden.

§ 6.

Betalt Ferie skal under Fortabelse af Ferieretten (Feriegodtgørelse) for det følgende Aar benyttes som Ferie, og Arbejderen maa ikke i Ferien paatage sig andet betalt Arbejde.

Fra den 30. September fortabes Retten til at kræve Feriegodtgørelse, saafremt der ikke før nævnte Dato er truffet anden Aftale mellem den paagældende Arbejder og Arbejdsgiver.

I Tilfælde af Dødsfald tilfalder Feriepengene afdødes eventuelle Hustru eller efterlevende Børn.

Til Arbejdere, der paa det Tidspunkt, da Ferien holdes, aftjener deres Værnepligt eller lider af en Sygdom af længere Varighed, kan Ferieløn udbetales, uden at Ferien holdes.

§ 7.

Organisationerne er enige om, at Feriebetalingen er en Del af vedkommende Arbejders Løn og i Mangel af Ydelse — paa samme Maade som Arbejdsløn — kan gøres til Genstand for Retsforfølgning overfor den paagældende Arbejdsgiver.

Tvistigheder, der maatte opstaa som Følge af foranstaaende Regler, kan behandles efter de gældende Regler for Behandling af faglig Strid eller indbringes til Afgørelse af det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Ferienævn.

Som det vil ses af Overenskomsten, ydes Ferien i Henhold til de mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen aftalte Regler vedrørende Anvendelse af Kortsystemet.

Naar der er truffet Aftale om Anvendelse af Kortsystemet staar dette i Forbindelse med, at saavel Ministeriet som Arbejds- og Fabrikdirektoratet har udtalt, at der overfor offentlige Institutioner — herunder ogsaa Privatbanerne — ikke er Grundlag for at fastholde Kravet om, at der skal udstedes Feriemærker, idet disse Institutioner i sig selv vil yde tilstrækkelig Garanti for, at de paagældende Arbejdere faar deres Ferieløn udbetalt.

*) Feriebetalingen regnes fra 1. Juli 1938. For Virksomheder, der ikke tidligere har givet Ferie — eller Ferie under 1 Uge — er Feriebetalingen fra 1. Juli 1938 til 31. Marts 1939 dog kun 2 pCt.

Frels de spanske Børn fra Sultedøden

Der gaar i disse Dage en Bølge af Medfølelse med det kæmpende demokratiske Spanien over hele den Del af Verden, der endnu har menneskelige Følelser i Behold. Denne Følelse gælder alle, der lider. Mændene og Kvinderne som kæmper hver paa sin Front. De første for et frit demokratisk Spanien, og de sidste for Hjemmene mellem sammenstyrtede Mure. Medfølelsen er dog naturligvis størst overfor Børnene som sulter.

Hjemløse, fortvivlede og sultende Børn. Har du tænkt denne Tanke til Ende? Se dit eget Barn, der sorgløst leger i Stuen, og genkald i Erindringen de Oplevelser I har haft sammen, fra det Øjeblik Barnet smilede dig tillidsfuldt imøde første Gang. Skridt for Skridt har du fulgt Barnet siden, bekymret, naar det var sygt, og glad, naar det legede. Men Tanken om, at dit Barn skulde sulte har aldrig levet i dit Sind.

I Dag sulter Spaniens Børn og har allerede sultet i lang Tid. Mange har endog sultet saa længe, at Hjælpen, selvom den ydes øjeblikkeligt, vil komme for sent. Døden har allerede mærket Tusinder af Børn. Men de Børn, for hvem der endnu er Haab, vil vi hjælpe over Sultens svidende Smerte og derigennem skabe Haabet om en lysere Tid, hvor ogsaa Spaniens Børn atter kan lege og le.

Giv dit Bidrag snarest hellere i Dag end i Morgen. Bliver der ikke rettet Henvendelse til dig direkte, saa opsøg selv den stedlige Repræsentant, der modtager Bidrag. *Husk Spaniens Børn sulter og du kan hjælpe dem, hvis du vil!*

25 Aars Jubilæum som Tillidsmand i Forbundet

Den 14. Februar d. A. holder en af Forbundets mest kendte Mænd, Forretningsfører *Niels P. Hansen,* det ret sjældne Jubilæum som fastlønnet Tillidsmand indenfor Dansk Arbejdsmands Forbunds Rammer i 25 Aar.

En Præsentation af Niels P. Hansen skulde synes næsten overflødig, da de fleste af Forbundets Tillidsmænd i By og paa Landet kender Transportbranchens raske og stoute Gruppeformand, men af Hensyn til Fagbladets mange tusinde andre Læsere skal Rammerne om Niels P. Hansens 25-aarige Tillidsmandsvirksomhed dog trækkes op.

Allerede meget tidlig — som ganske ung Mand — kastede Niels P. Hansen sig med stor Interesse over de mange faglige Spørgsmaal, som trængte sig paa indenfor hans Arbejdsomraade, Københavns Havn.

De raske københavnske Havnearbejdere forstod ikke til Fulde dengang, hvad Sammenhold betød for Arbejderne, hvorfor der fandtes flere Havneorganisationer, foruden en ret stor Stab helt uorganiserede Arbejdere.

Niels P. Hansen og andre Organisationsmænd forstod Sammenholdets Betydning og med en Styrke og Kraft, der iøvrigt hele Livet har været og er Niels P. Hansens særegne Kendetegn arbejdedes der for en Fælles-Fagforening for de københavnske Havnearbejdere.

I 1914 lykkedes det at skabe den paakrævede Organisation, idet Havnearbejdernes Fællesforbund den 14. Februar 1914 saa Dagens Lys. Den nye Organisation havde set Niels P. Hansens Virkekraft, og derfor valgtes han da samtidig som fastlønnet Tillidsmand indenfor Fællesforbundet.

Dansk Arbejdsmands Forbunds Hovedledelse havde ogsaa set Niels P. Hansens Virksomhed, og da Forbundets Arbejde blev mere og mere omfattende, efterhaanden som Medlemstallet steg, sikrede man sig allerede i 1916 Niels P. Hansens Arbejdskraft, idet han da blev ansat som Sekretær paa Hovedkontoret.

Niels P. Hansens Virksomhed paa Hovedkontoret blev alsidig og god, og dens Betydning kan ikke let gøres op.

Med en Dygtighed, der til Tider prægedes af en Dristighed, som kendetegner den dygtige Mand, gik han løs paa Opgaverne med et Humør, som virkede ildnende paa Medarbejderne.

Da Forbundet i 1925 gennemførte den nuværende Branchedeling, blev Niels P. Hansen ganske naturligt Sekretær i Transportbranchen.

I 1935 ændredes Sekretærer- og Forretningsfører-Stillingerne, saaledes at de 3 Ledere af hver Branche alle blev kaldt for Forretningsførere med den korresponderende Forretningsfører som Formand for Branchen. Som Formand for Transportbranchen valgtes Niels P. Hansen enstemmigt, dels i Kraft af hans Dygtighed, og dels som en Anerkendelse for de mange Aars gode Fagforeningsarbejde.

Niels P. Hansen staar derfor paa sin 25-aarige Jubilæumsdag paa en fremtrædende Tillidspost i Dansk Arbejdsmands Forbund med Afdelingernes Tillid i fuldeste Maal. Han er blandt Transportarbejdernes Tillidsmænd afholdt som ingen andre; thi her kan hans til Tider meget djærve Sprog forstaas, som det skal. Er der

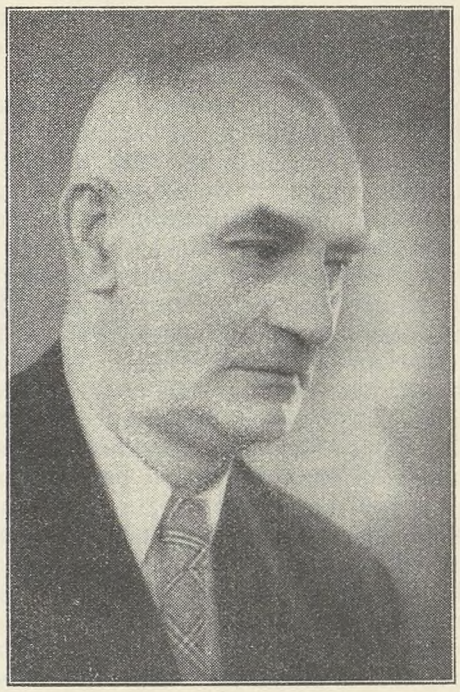

en eller anden, som i første Omgang er bleven lidt stødt over en kraftfuld Udtalelse fra Niels P. Hansen, saa overgiver han sig uvægerlig og tilgiver alt, naar »Den Lange« et Øjeblik efter med det lune Blink i Øjet, som for ham er særegent, siger: »Hvad var det saa Kammerat, vi skal hjælpe dig med?«

Arbejdet paa Hovedkontoret er blevet meget omfattende gennem de 25 Aar, og Transportbranchen med sine mange, mange lokale Overenskomster kræver meget af den korresponderende Forretningsfører, men trods en alvorlig Sygdom for nogle Aar siden, og trods de 25 Aars enerverende Fagforeningsarbejde, arbejder Niels P. Hansen dog stadig med en Kraft og Dygtighed, som aftvinger den dybeste Respekt saavel indenfor som udenfor Forbundets Rammer.

Vi føler os overbeviste om, at den 14. Februar 1939 vil blive en stor og begivenhedsrig Dag for Niels P. Hansen, idet mange vil sende ham en venlig Tanke med en Tak for hans gode Fagforeningsarbejde, der har været stærkt medvirkende til de gode Resultater vort Forbund gennem Tiderne har opnaaet.

Vi føler os ogsaa forvisset om, at mange venlige Tanker vil blive sendt til hans Hustru, Ellen, fordi de, der kender Niels og Ellen, ved, hvad hun har betydet for ham gennem de 25 Aar i Kraft af hendes sjældne Egenskaber som Menneske og Kammerat.

Vi ønsker derfor oprigtigt Forretningsfører Niels P. Hansen til Lykke med Jubilæet og udtaler vort Haab og Ønske om, at vort Forbund endnu gennem mange Aar maa nyde Gavn af hans rige Erfaringer og faglige Dygtighed og Arbejdskraft.

Til Lykke med de 25 Aar! *V. E.*

DEN ØKONOMISKE UDVIKLING

1938 blev ikke et nyt 1929

Der var forrygende Uenighed mellem Økonomerne ved Aarsskiftet 1937—38. I de økonomiske Betragtninger, der sædvanligvis ved Nytaarstid fremsættes til Vejledning for den læge Befolkning, havde man delt sig i to Grupper, der heftigt bekrigede hinanden med et sandt Bombardement af Argumenter. Den ene Gruppe var *pessimistisk* og hævdede, at det eneste nogenlunde sikre, der kunde forudsiges om 1938, var, at det hele vilde gaa ad Pommern til. En økonomisk Krise, muligvis lige saa slem som 1929-Krisen, vilde bryde løs og slippe et nyt Mareridt af Prisfald, Falliter og Arbejdsløshed ud over vor kære lille Klodes ulykkelige Beboere. Den anden Gruppe var *optimistisk* og hævdede, at enhver Panikstemning var ugrundet. Maaske kunde et og andet tyde paa en svag nedadgaaende Tendens i det økonomiske Liv, men det var ikke noget at lave Ballade over. Der var kun Tale om noget rent midlertidigt, der hurtigt vilde falde i Lave igen. Men hvis vi alle sammen gik og raabte op om en ny Krise, saa at Forretningsverdenen begyndte at disponere paa Grundlag af den Spaadom, kunde det maaske ødelægge de iøvrigt gunstige Udsigter.

Saaledes skød Nationaløkonomerne et nyt uroligt Aar ind under stor Tummel.

1938 er nu overstaaet — og hvordan er det saa gaaet? Ja, Baggrunden for hele Diskussionen var hovedsagelig den økonomiske Udvikling i Sommermaanederne 1937. Som bekendt afløstes Verdensdepressionen i 1933 af en Højkonjunktur, der først var ret svag, men som senere — stimuleret af Oprustning og »raske Smaakrige« — naaede ganske anselige Dimensioner i 1936—37, som sædvanlig karakteriseret af stærkt stigende Priser, Produktion og Omsætning. I Sommermaanederne 1937 standsedes denne Udvikling imidlertid. Fra New York-Børsen (der efterhaanden har erobret Stillingen som Verdens økonomiske Navle fra London) meldtes om Afslappelse og Fald for en lang Række Raastoffer, som Uld, Gummi, Kobber, Bomuld og Tin. Hermed fulgte saavel i U. S. A. som i England og Frankrig faldende Beskæftigelse og Produktion.

Det var dette Prisfald og denne Produktionstilbagegang, som Pessimisterne mente gennem 1938 vilde brede sig fra Raastofferne til de færdige Industrivarer og derfra videre (via Befolkningens faldende Købekraft) til Landbrugsvarerne. Optimisterne fandt derimod, at Prisfaldet kun var Udtryk for, at en Række Spekulanter Verden over havde forregnet sig. I Tillid til, at Krige, Oprustninger, Lønforhøjelser m. v. vilde efterspørge langt flere Varer, end Verdens Produktionsapparat var i Stand til at levere, havde de drevet Priserne meget højt op. Produktionen viste sig imidlertid at kunne øges mere end ventet, og det uforudsete Udbud frembragte saa Prisfaldet.

1938 begyndte i Pessimisternes Favør. Priserne paa Bomuld, Gummi og Uld fortsatte en jævn Nedgang. Depressionen havde sit Centrum i U. S. A. Med 1929 som 100 noterede man her i Februar 1938 et Produktionstal paa 66 mod 98 i Februar 1937, hvilket vil sige et Fald paa ca. 30 %. Arbejdsløsheden var i Marts 1938 17,2 % mod 10,9 % Aaret før. England viste en tilsvarende Udvikling, omend Nedgangen var knap saa kraftig. Og i Frankrig virkede de internationale Depressionstendenser Side om Side med politiske og finansielle Kriser.

Sommeren bragte imidlertid en Vending. Børserne er som bekendt Konjunkturbarometre. Her køber og sælger Spekulanterne de Papirer, der repræsenterer Produktionsmidlernes reelle Værdier ud fra deres Forventninger om Fremtiden. Venter Børsfolkene en nedadgaaende Tendens i Erhvervslivet, handles Papirerne til synkende Priser — omvendt hvis der skønnes Tegn paa Opgang. Saavel Europas som Amerikas Børser havde selvfølgelig været præget af dyster Stemning og faldende Kurser, siden Nedgangen havde taget sin Begyndelse i Slutningen af 1937. Men i Juni—Juli 1938 meldtes der pludselig og uventet Børssensation fra U. S. A. Spekulanterne var pludselig begyndt at købe ind. Omsætningen røg i Vejret, og i Løbet af tre Uger steg Aktierne gennemsnitlig ca. 25 %. Denne Tendens varede ved langt ind i August og vakte stor Forbavselse Verden over. Europas Børskyndige var mest tilbøjelige til at betragte den som et lokalt amerikansk Fænomen, dels foraarsaget af Roosevelts omfattende Forsøg paa at sætte Erhvervslivet i Sving ved at pumpe Millioner af Dollars ud i Omsætningen gennem Laan og offentlige Arbejder, dels af amerikanske Finanskredses velkendte hurtigt svingende Temperament. — De fik imidlertid Uret. Den amerikanske Børsoptimisme viste sig nogenlunde velbegrundet. Fra Juni 1938 til November 1938 steg det amerikanske Produktionsindex (1929 lig 100) fra 64 til 84, hvilket var 10 Points mere end November 1937. Arbejdsløsheden gik en Smule ned, og Prisfaldet standsede.

Dette Opsving fik naturligvis Indflydelse paa Europa. Vel kan man ikke sige, at der i England, Frankrig, Tyskland m. v. indtraadte et lignende brat Omslag, men den Nedgang, der i 1938's første Halvaar, særlig for Englands og Frankrigs Vedkommende, havde taget ret foruroligende Former, blev faktisk delvis standset.

Selvom 1938 ikke sluttede med lutter Optimisme (November og December bragte baade i U. S. A. og England visse Tegn paa ny Tilbagegang), saa maa Pessimisternes Teori dog som Helhed betragtes som forkert. 1939 bliver næppe heller det nye Kriseaar. For Fagbevægelsen har disse Bevægelser i den internationale Konjunkturudvikling den allerstørste Interesse. Det er Pris- og Afsætningsforholdene i Udlandet, der bestemmer Danmarks Eksportindtægter og Importudgifter og dermed i stort Omfang Beskæftigelsessituationen herhjemme. Et meget kraftigt Prisfald vil ogsaa kunne bringe Overenskomsterne fra Foraaret 1938 i Fare.

Septemberkrisens økonomiske Virkninger.

Det er vel næsten utænkeligt at skrive en Artikel om 1938 uden at berøre den verdenshistoriske Septemberkrise omkring Tjekkoslovakiet.

Det er klart, at den akute Fare, der i nogle Dage var for, at der med faa Timers Varsel kunde udbryde en maaske aarelang Verdenskrig, nødvendigvis maatte afføde visse økonomiske Virkninger. Heldigvis var Krisen saa kortvarig, at der ikke blev Tale om nogen varig Virkning paa den økonomiske Situation, men den Maade hvorpaa Varepriser og Børser reagerede i selve Kriseperioden indebærer mange interessante Momenter.

At tjekkiske Statsobligationer faldt fra en Kurs paa 80 ved Krisens Begyndelse til 25 paa det kritiske Tidspunkt omkring Godesbergmødet er der ikke noget mærkeligt i. Tyske Dawes- og Young Obligationer reagerede paa lignende Maade. Da Meddelelsen om Münchenermødet kom den 28. September, slog Stemningen selvfølgelig om, og for Eks. de tjekkiske Obligationer gik hurtigt op igen fra 25 til 60. Optimistiske Spekulan-

ter, der købte, da det saa sort ud, og alle andre solgte, har altsaa tjent godt. Ogsaa de almindelige Obligationer faldt under de truende Krigsudsigter. Krig medfører jo uvægerligt Inflation, d. v. s. kunstig Oppustning af Prisniveauet. Det gælder derfor for Kapitalisten om at faa sine Penge bort fra Obligationerne (hvis Værdi jo ikke følger Prisstigningen), og over i Varelagre eller Aktier, hvor Faren for Tab ombyttes med Chance for Gevinst, hvis det er de rigtige Ting eller Aktier, man sætter Pengene i.

Medens Børskurserne saaledes ikke bød paa uventede Begivenheder, var Vareprisernes Bevægelse, eller rettere Mangel paa Bevægelse, mere overraskende. Med Verdenskrigens Rekordprisstigninger i frisk Erindring kunde man have ventet en stærk Opgang i alle Krigsfornødenheder. *Stærke Prisstigninger indtraf imidlertid slet ikke.* Hvede, Krigsvaren fremfor alle, gik en Smule i Vejret. Bomuld, Gummi og visse Metaller noterede nogen Opgang, og Kul fortsatte en svag Stigning. Men de allerfleste Varer, deriblandt mange af stor Krigsvigtighed, reagerede overhovedet ikke.

Hvordan skal man nu forklare det? Der er flere Muligheder. F. Eks. kunde man tænke sig, at Forretningsverdenen slet ikke har troet paa, at Krigen blev til noget. Det er dog næppe rigtigt. Mere sandsynlig er den Forklaring, at Forretningsverdenen efter at have gennemtænkt Situationen er kommet til det Resultat, at det slet ikke er sikkert, at der vilde komme Prisstigninger af samme Karakter som fra 1914—18, selv om Krigen blev til Virkelighed. Dette af to Grunde. For det første er Staterne mere trænet i Planøkonomi nu end under Verdenskrigen. En lang Verdenskrise har givet gode Erfaringer med Hensyn til Priskontrol, Profitbeskatning og Statskontrol med Produktion og Lagre. Saadanne Foranstaltninger, der kom altfor sent under Verdenskrigen, vil vel ikke helt kunne hindre en Prisstigningsbølge, men de vil kunne begrænse den og hindre private Merfortjenester. For det andet er Verdens Produktionsevne steget kolossalt siden 1914. Kobber-, Staal- og Olieproduktionen er fordoblet, og Kaffeproduktionen steget med ca. 250 %. Ganske vist er ogsaa Behovet gaaet stærkt i Vejret siden 1914. Men det almindelige Indtryk er, at der i Øjeblikket paa de fleste Omraader findes uudnyttet Kapacitet og latente Produktionsmuligheder, der i Tilfælde af Krig med øget Efterspørgsel vil kunne skabe en dertil svarende øget Produktion, som vil modvirke Krigsfordyrelserne. Passivitet og Tilbageholdenhed blev derfor Varemarkedets Hovedegenskab under den verdenshistoriske Septemberkrise i 1938.

Danmarks Stilling.

Vort Lands økonomiske Forhold i 1938 har været saa stærkt kommenteret i Dagspressens Nytaarsudgaver, at vi her skal nøjes med at hæfte os ved et Par centrale Kendsgerninger.

Første Kendsgerning: *Valutasituationen* er stærkt forbedret. Vore Valutatilgodehavender i Udlandet kulminerede i September med 133 Mill. Kr. Siden er den atter faldet en Smule. Aarsagen til Forbedringen ligger dels i Skibsfarten, der i 1938 har bragt gode Fragter hjem, dels i Prisudviklingen. Gennemsnitligt for hele Aaret er Pristallet for vore Eksportvarer nemlig steget fra 110 til 111 fra 1937 til 1938, medens Importpristallet er faldet fra 129 til 114. Som omtalt i den sidste Artikel om Beskæftigelsesspørgsmaalet her i Bladet er denne gunstige Valutastilling Forudsætningen for den Beskæftigelsespolitik, Regeringen fører med Hensyn til Udvidelse af Byggeriet og af de offentlige Arbejder. Det blev i nævnte Artikel anført, hvorledes denne Politik er blevet efterfulgt af en Stigning i Obligationskurserne (Nov. 1937: 97,6, Nov. 1938 101,5) og i Antallet af Lejligheder anmeldt til Opførelse (Nov. 1937: 3012, Nov. 1938: 4413), der lover godt for Byggeriet i 1939.

Anden Kendsgerning: *Beskæftigelsen* viser stadig uafbrudt Fremgang, naar vi ser paa Antallet af de beskæftigede, hvilket naturligvis kun er til ringe Trøst for den, der ikke har Arbejde.

	Antal beskæftigede
1933	241,000
1935	310,000
1937	339,000
1938	355,000

Den gennemsnitlige Arbejdsløshed viser en minimal Nedgang fra 21,9 % i 1937 til 21,5 % i 1938, en Nedgang, der væsentligt ligger hos Arbejdsmændene, idet de store Enkeltgrupper Byggefagene og Jernindustrien viser Stigning henholdsvis fra 27 % til 30 % og fra 13,3 % til 13,8 %. Tekstilindustriens Tal foreligger endnu ikke, mens dette skrives. Den fortsatte Stigning i Antallet af beskæftigede og den minimale Nedgang i Arbejdsløsheden maa faktisk betragtes som et godt Resultat for et saa elendigt Byggeaar som 1938.

Tredje Kendsgerning: *Landbrugets* Forrentningsprocent for 1937—38 er beregnet til 3,3 % mod 1,9 % i Fjor. Hvis man regner 5 % som den normale Rentefod, hvormed Landbrugeren forrenter sin Gæld, er det selvfølgelig for lidt. Men det er en Fremgang. Landbrugseksporten har i 1938 indbragt 1094 Mill. Kr. Trækker man herfra Landbrugets Udgifter til udenlandske Raastoffer, faas en Merudførsel paa 854 Mill. Kr. mod 842 Mill. Kr. sidste Aar.

*

Saafremt 1939 ingen Overraskelser bringer med Hensyn til Krige og Kriser, og saafremt de nuværende Pris- og Afsætningsforhold holder sig nogenlunde, er der al mulig Grund til at tro, at det vil lykkes Regeringen at faa Gang i Byggeriet og i de offentlige Arbejder. Alene det vil formodentlig bringe betydelig Lysning i Beskæftigelsessituationen. Om ogsaa det private Erhvervsliv vil vise Tendens til Fremgang, er det ikke nemt at sige noget. Det vil i første Række afhænge af den internationale Konjunkturudvikling.

J. O. Krag.

Bytrafikpersonalet i Paris kræver Forholdsregler til Beskyttelse af Helbredet

Efter utallige Henvendelser, som hidtil ikke har ført til noget Resultat, har Bytrafikpersonalets Fagforening i Paris i December Maaned sendt en Delegation til Direktionen for Bytrafikselskabet og krævet gennemført to Ønsker, som man havde fremsat for længe siden.

For det første drejer det sig her om Nødvendigheden af at tage Forholdsregler mod Udblæsning af giftige Gasarter, der breder sig i Vognene og generer baade Trafikanterne og i endnu større Grad Personalet, som jo er nødt til i timevis at indaande en forpestet Atmosfære. Direktionen har gentagne Gange lovet at hidføre en tilfredsstillende Løsning af dette Spørgsmaal, men har forøvrigt ikke gjort Spor.

Det andet Krav, som allerede er blevet fremsat i 1936, drejer sig om at faa Styrebalkonerne lukket. Betimeligheden af dette Krav har atter vist sig under den sidste Kuldeperiode, da flere Vognstyrere blev syge paa Førerpladsen.

I. T. F.

PLADS FOR OS ALLE!

Trafik — hvilke mange Spørgsmaal kan dette Ord ikke rejse? I et moderne Samfund er Trafikproblemet et af de *store* Problemer. Vi har længe diskuteret paa Kraft, om det vigtigste Befordringsmiddel skal være Baner eller Biler, eller om det skal være begge Dele. Vi drøfter Luftfart og Lyntog, Færger og Hastighed, Forkørselsret paa Hovedveje, Beskatning o. s. v. Men et af de største Spørgsmaal er vel alligevel *Vejenes Karakter*.

Selv om der er gjort meget for at ændre vore Hovedveje i Overensstemmelse med den voldsomme Udvikling i Trafiken, saa har man alligevel hidtil i det store og hele kun haft den gamle Kategori af Veje at holde sig til — den, der kun bød paa een Kørebane, hvor alle Arter af Trafik var henvist til at foregaa. Adskillige Steder er gjort en Del for at faa Vejene rettet ud. Man har endvidere gjort en Række Veje bredere, ligesom der op til nogle af de mest befærdede Strækninger er anlagt Cyklestier — men de helt moderne Veje med to eller fire Baner samt Cykle- og Gangstier er kun i deres Vorden.

Fremtiden vil bringe en Ændring paa dette Omraade. Og der er ingen Tvivl om, at man kommer til at følge to Linjer — nemlig gøre baade Hoved- og Biveje betydeligt bredere og anlægge Cykle- og Gangstier. Færdslen maa simpelthen opdeles. Biltrafiken har taget et saadant Opsving, at Ikke-Bilister har vanskeligt ved at færdes paa Vejene, og Bilister, Cyklister og Fodgængere kan ikke ret godt færdes paa samme Bane. Det er for risikabelt, men det er tillige i Modstrid med rationel Færdsel.

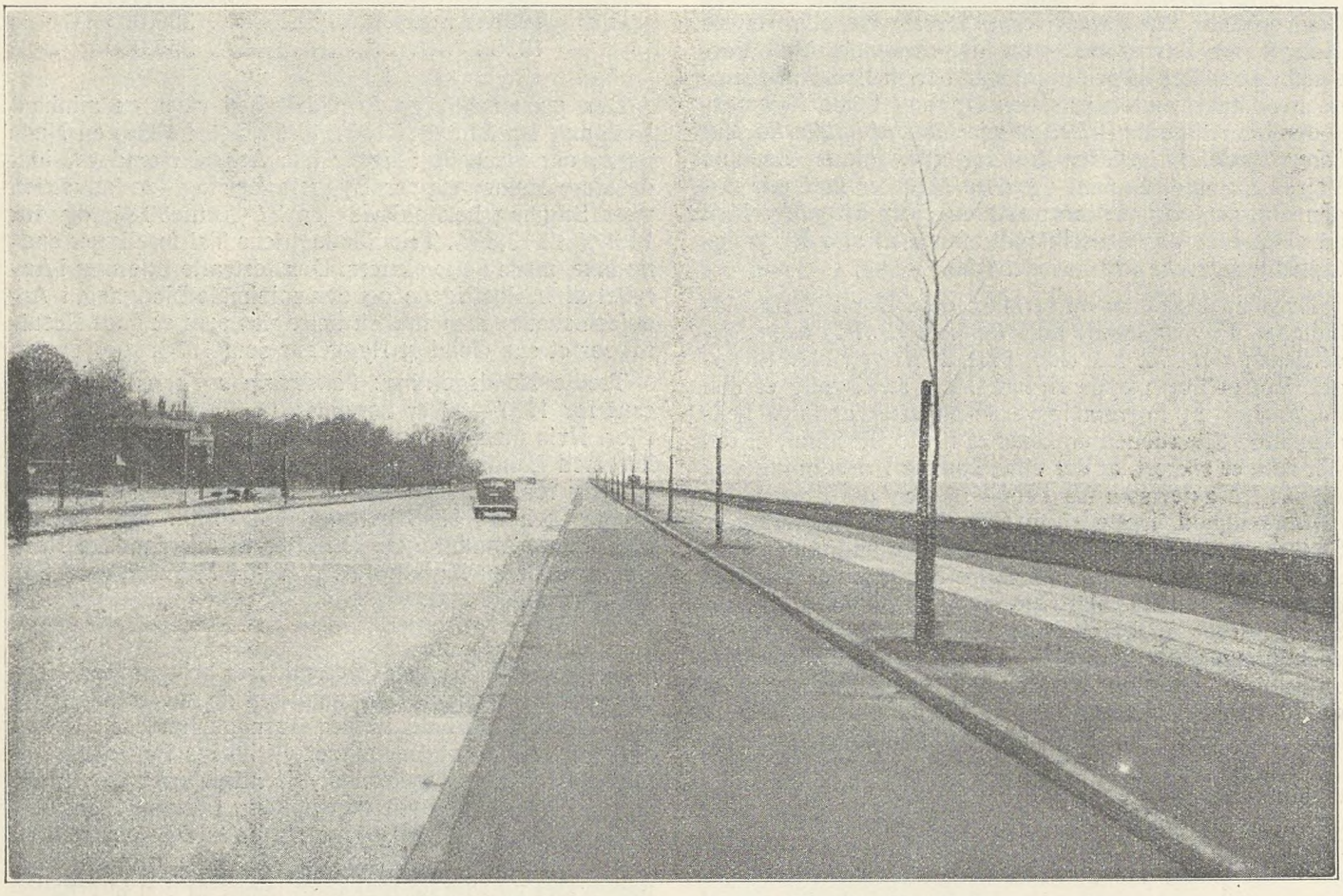

Parti fra den moderne Vandstrandvej ved Øresund.

Først og fremmest maa der dog skaffes Plads og ændrede Vilkaar for *Cyklisterne*. Danmark er et Cyklernes Land. Børn og Gamle, Rige og Fattige har en Væltepeter. Man regner med, at der i Danmark er omkring 1½ Million Cykler. Paa Sommerens Helligdage og for en stor Del paa Sommerens Aftener er Størsteparten af disse »Folkevogne« ude at rulle. Hvilket Mylder! Paa faa Timer bliver visse Vejstrækninger befaret af Titusinder af Cyklister i Løbet af faa Timer. Her er Grundlag for Uheld. Cyklen er et uroligt og ubestemmeligt Element i vor Trafik. Cyklister har det vel nok paa samme Maade som alle andre Mennesker, der færdes: de lægger ikke lige stor Færdselskultur for Dagen, men alligevel — hvis Cyklisterne faar deres egne Veje eller Stier at følge, vil Cyklefærdslen sikkert komme til at gaa særdeles tilfredsstillende.

Anlæg af Cykle- og Gangstier er derfor en paakrævet Foranstaltning. Fra Statens Side er der da ogsaa i de senere Aar skabt Mulighed for at tage fat paa disse Opgaver, idet der er skabt et Grundlag gennem Lov-

givningen, men Amts- og Sognekommunerne — særlig de sidste — har ikke været lige villige til at løse Sagerne og udnytte de givne Muligheder.

Opgavens Løsning er ellers paakrævet. Statistiken forfælder os saaledes, at der i 1937 forefaldt 13,734 Færdselsuheld. I Forbindelse med disse Uheld blev 268 Mennesker dræbt, og 3290 kom alvorligt til Skade, medens 3806 kom lettere til Skade. Meget interessant er det at erfare, at af de dræbte er 100 Cyklister, 66 Fodgængere, 41 Motorcyklister og 19 Bilførere. Cyklisterne har ogsaa langt de fleste alvorligere og lettere tilskadekomne, nemlig henholdsvis 1566 og 1818. Bilførerne ligger helt nede paa 127 og 242. Det viser sig ligeledes, at Cyklisterne er stærkest repræsenteret, naar det drejer sig om *Uheldsaarsagen* med Døden til Følge. Her staar Cyklisterne med 70, Bilerne med 65, Fodgængere med 49 og Motorcyklister med 33.

Motorkøretøjer er højt oppe, hvad angaar Beskadigelsen ved Uheld. Ikke mindre end 7286 Motorkøretøjer er beskadiget ved Uheld.

Trafiken i Danmark koster altsaa baade Liv, Blod og Penge, og det kan fastslaas, at den medfører dyre Omkostninger paa alle Omraader. Det er ikke helt ved Siden af, naar der tales om Blodstriben paa Landevejene. Naturligvis kan man ikke komme bort fra alle Færdselsulykkerne ved Anlæg af mere moderne Veje med Cykle- og Gangstier, men det maa formodes, at bedre Færdselsaarer vil medføre en betydelig Nedgang.

Selvfølgelig koster det en Del Penge at anlægge disse Stier. Vore Vejmyndigheder har saaledes regnet ud, at det vil koste omkring 35 Mill. Kr. at anlægge Cykle- og Gangstier ved alle bestaaende Landeveje og Biveje; men er det egentlig afskrækkende? Hvis man lod dem udføre over et Aaremaal paa 5 Aar, vilde det kun medføre en aarlig Udgift paa 7 Mill. Kr. Skulde det ikke være overkommeligt? Ikke mindst vil det være overkommeligt, naar man tager i Betragtning, at der ved en saadan Foranstaltning vil spares mange Penge ved den Nedgang, som afgjort vil indtræde i Uheldenes og Beskadigelsernes Antal.

Hvorom alting er, saa kan Samfundet ikke komme uden om at løse dette vigtige Problem, og det skulde helst løses paa en saadan Maade, at alle Parter bliver tilfredse. Her skal være Plads til os alle — ogsaa naar det drejer sig om Færdslen.

I en arbejdsknap Tid maa man derfor gaa løs paa denne betydningsfulde Opgave, der er af dobbelt Karakter: den kan baade give Beskæftigelse og medføre bedre Færdselsforhold.

I Længden kan man dog sikkert ikke nøjes med at anlægge Cykle- og Gangstier i Tilslutning til de gamle Veje. Efter alt at dømme bliver det nødvendigt at anlægge særlige Færdselsaarer for Biler (Autobaner) og særlige Stier for Cyklisterne — altsaa helt nye Aarer. Naar Arbejdets Hundred Tusinder til Sommer i Kraft af Ferieloven strømmer ud over Landet for at nyde Friluftslivets Glæder, bliver vore Veje udsat for en Trafik — ikke mindst af Cyklister — der vil slaa alle hidtidige Rekorder. Spørgsmaalet er da, om ikke Trafiken paa visse Dage vil bryde helt sammen, og om ikke Ulykkerne vil faa et betydeligt — og uhyggeligt — Opsving.

Men ogsaa paa Grund af den tiltagende Biltrafik vil det blive nødvendigt at bygge de facadeløse Veje, som dels hindrer Byggeri op til Vejene og dels afskærer Tilkørsel fra Sideveje.

Herom er der allerede udarbejdet omfattende Planer.

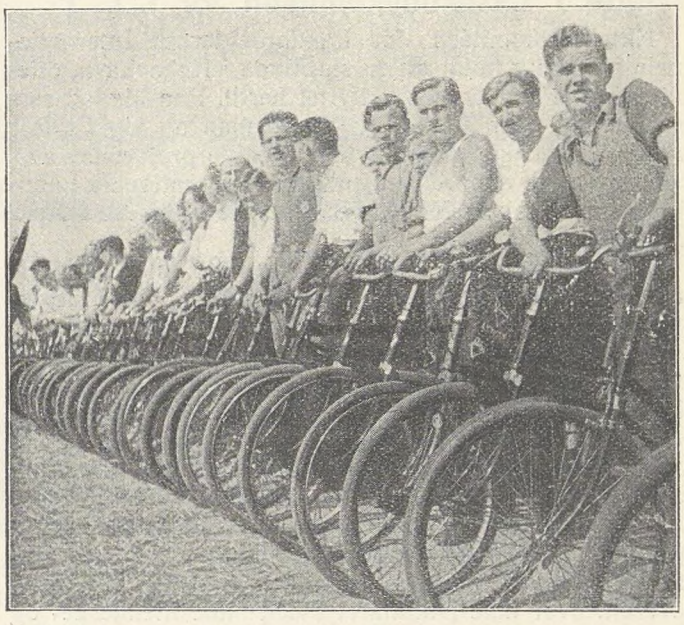

D. S. U.er paa Tandem: »Vi vil ogsaa gerne være her!«

Og endvidere har vi faaet den ny Vandstrandvej, der er ensbetydende med en ideel Færdselsaare.

Mange store og omfattende Trafikproblemer skal løses i Fremtiden. Og ved den praktiske Løsning af disse Problemer er der Brug for danske Arbejdsmænd.

V. N.

TAK

Ved min Fratrædelse som Formand for Arbejdsløshedskassen var jeg Genstand for megen Opmærksomhed fra Hovedbestyrelsens Side. Jeg vil gerne gennem Fagbladet have Lov til paa det hjerteligste at takke herfor og tillige at rette en særlig Tak til Formand Axel Olsen. Ogsaa alle mine Medarbejdere paa Hovedkontoret, hvoraf flere har samarbejdet med mig i 20—30 Aar, viste mig stor Opmærksomhed, som glædede mig meget, og som jeg vil erindre med stor Taknemmelighed.

Fra mange Kammerater og Medarbejdere Landet over, fra Bestyrelser, Fællesbestyrelser og Afdelinger har jeg lige til de sidste Dage modtaget Breve og Hilsener, som glæder mig meget, og jeg beder Eder gennem disse Linier modtage min bedste Tak herfor.

JOHANNES NIELSEN

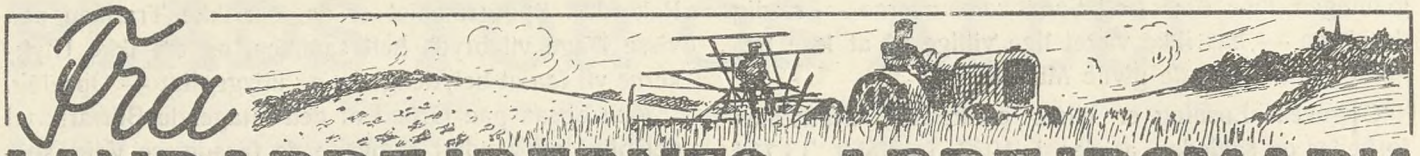

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

Møde i Eksekutivkomiteen for I. L. F.

Eksekutivkomitéen for Landarbejdernes Internationale har nylig holdt sit første Møde i København, efter at Sekretariatet er blevet flyttet hertil. Paa Mødet, som strakte sig over 3 Dage, drøftede man og tog Stilling til de forskellige aktuelle Landarbejderproblemer, som vil komme til at foreligge paa den internationale Landbrugskommissions Møde, der afholdes i Genéve i April Maaned.

Det drejer sig bl. a. om Spørgsmaal som: Arbejdstiden, Feriespørgsmaalet, Lønregulering og Arbejdstilsyn.

Oscar Levinsen, der som bekendt er Leder af Sekretariatet, aflagde Beretning om dettes Arbejde, og Eksekutivkomitéens Præsident Duncan, Skotland, berettede om en Rejse i Canada og U. S. A. og overbragte fra en Landarbejderorganisation i Amerika Tilbud om Samarbejde. Det vedtoges at gøre Skridt til et saadant Samarbejde. Saavel Beretningen som de enkelte Repræsentanters Redegørelse for Stillingen i deres eget Land viste, at Organisationstanken gaar sin Sejrsgang overalt, hvor ikke Diktaturet kvæler alle Menneske- og Folkerettigheder.

Landvæsenselever – Spekulation i billig Arbejdskraft

Kort før Jul kunde man i en Del af Dagspressen læse om en Medhjælpersag, som var blevet paadømt ved Rougsø Ret.

Det var 12 Landvæsenselever fra Herregaarden Tustrup pr. Volk Mølle, der havde anlagt Sag mod Gaardens Ejer, Greve C. F. Knuth, for tilgodehavende Løn, ialt 1000 Kr., som Arbejdsgiveren havde tilbageholdt. Greven begrundede sit Standpunkt med, at de 12 Landvæsenselever havde forladt Pladsen i Utide; hermed forholdt det sig, ifølge »Randers Social-Demokrat«s Referat, saaledes:

Den første August var de paagældende Landvæsenselever blevet serveret en Ret Mad, som de hævdede var fordærvet, og havde derfor nægtet at gaa i Arbejde, før de fik noget andet at spise. Dette var imidlertid blevet afslaaet, hvorefter de i Fællesskab havde forladt Pladsen. Da Arbejdsgiveren havde nægtet at udbetale dem deres tilgodehavende Løn, søgte de altsaa nu denne inddrevet ved Rettens Hjælp. Der blev afholdt flere Retsmøder og afhørt adskillige Vidner i Sagen, helt Overensstemmelse var der ikke mellem Vidneforklaringerne, men i det store og hele faldt de dog ud til Fordel for Sagsøgerne; det gjorde den Dom, Retten afsagde, ogsaa, forsaavidt som Greven blev dømt til at betale de 1000 Kr., som var deres Løn til Fratrædelsesdagen, endvidere blev han dømt til at betale Sagens Omkostninger med 600 Kr., derimod blev han frifundet for at betale den krævede Erstatning med den Begrundelse, at ganske vist havde Maden været daarlig, men dette isolerede Tilfælde havde ikke berettiget Sagsøgerne til at rejse fra Gaarden.

Denne Sag er egnet til at vække mere end almindelig Opmærksomhed, ikke paa Grund af, at det er et sjældent forekommende Tilfælde her er Tale om, tværtimod, den Slags Tilfælde forekommer der mange af mellem Aar og Dag, saa mange, at vore Retsmyndigheder maa være taknemmelige for, at det kun er en Brøkdel af dem, som kommer for Domstolene. Underretsdommerne og deres Protokolførere vilde drukne i deres Papirer, saafremt de skulde behandle dem alle.

Det er langt mere det hyppige end det sjældne, som maa vække Opmærksomhed i denne Forbindelse.

Men der er en anden Side ved denne Sag, som paakalder Offentlighedens Opmærksomhed, fordi det er et Tidsfænomen, der har Interesse langt ud over de direkte interesserede Parter.

Man lægger Mærke til, at Sagsøgerne var Landvæsenselever. Tolv Landvæsenselever paa en enkelt Gaard, selv om det er en stor Gaard (292¼ ha opgives Gaardens Areal til, heraf er dog kun de 203 ha Agerjord), det siger noget om Sammensætningen af Landbrugets Arbejdskraft, noget som ikke er uden Værdi til Bedømmelse af hele Landarbejderproblemet. Det afgiver et særdeles karakteristisk Eksempel paa den Spekulation i billig Arbejdskraft, som for Tiden florerer saa stærkt indenfor Storlandbruget; for andet end slet og ret Spekulation i billig Arbejdskraft er den udstrakte Anvendelse af de saakaldte Landvæsenselever faktisk ikke, med faglig Uddannelse har Elevsystemet meget lidt at gøre. Oprindelig skelnede man da ogsaa mellem Lærlinge og Elever. Lærlinge var de unge Mennesker, der fik Plads gennem Landhusholdningsselskabet. De var forpligtet til at tage Plads paa de Gaarde, som Landhusholdningsselskabet anviste dem; det var altid saadanne Gaarde, hvis Landbrug hørte til de bedste i Landet, og som af Landhusholdningsselskabet var anerkendt som Læresteder. Læretiden var 3 Aar, men de var i Reglen kun et Aar samme Sted, saaledes at de lærte de forskellige Slags Landbrug at kende, de fik ogsaa teoretisk Undervisning i de elementære Landbrugsfag.

Om denne Lærlingeuddannelse gælder det, at den var streng, men den var ogsaa grundig og alsidig. Naar den unge Landmandsaspirant havde tjent sin Tid ud i de forskellige Pladser, og han supplerede sin Uddannelse med et Kursus paa en Landbrugsskole, var han i Reglen vel rustet til at gaa ind i en Gerning som Leder af et Landbrug. Da Landhusholdningsselskabet i 1820

startede denne Lærlingeuddannelse, var Hensigten hermed i første Række at skaffe dygtige Arbejdsledere, den var baseret paa at højne og udvikle Erhvervet, den hvilede paa den Opfattelse, at Landbrugserhvervet stiller store Fordringer til dets Udøvere.

Det samme kan ikke siges om Elevsystemet, det er snarere baseret paa den Betragtning, at Landmand kan ethvert Fjols være. Det var en Opfattelse, som ikke var ualmindelig navnlig i visse Storborgerkredse endnu for en 30—40 Aar siden. Det forekom ikke sjældent dengang, naar en Velhaver havde en Søn, der var mindre godt begavet, og det kan jo forekomme i de bedste Familier, han havde ikke Hoved til at studere og aabenbarede heller ikke Anlæg, som kunde skaffe ham Karriere indenfor Handel eller Industri, var maaske ogsaa for dum til at kunne gaa Officersvejen. Ja, saa greb den gamle, den Dag der skulde vælges en Levevej for Poden, til den Udvej at sætte ham til Landvæsenet. Han blev for gode Ord og Betaling anbragt hos en større Jordbesidder, hvor han havde Ophold i Familien og saa deltog i eller i hvert Fald saa paa Arbejdet i Bedriften og iøvrigt var fin Herre. Efter at den unge Mand saaledes som Elev i nogle Aar havde gjort sig fortrolig med det praktiske Landbrug, gennemgik han gerne et Nimaaneders Kursus paa en Landbrugsskole i Erkendelse af, at Teori og Praksis bør følges ad. Saa kunde der følge nogle Aar som Underforvalter, førend han ved Faderens Penge eller et heldigt Giftermaal selv overtog en Landejendom.

Oprindelig rekruteredes Landvæsenseleverne altsaa for en meget væsentlig Del fra Byernes Storborgerskab, og praktisk talt altid fra Velhaverkredse, deres Tal var til at begynde med ikke stort, som Konkurrenter til de egentlige Landbrugsarbejdere betød de intet.

Dette Forhold er i Tidens Løb totalt forandret. Flertallet af Nutidens Landvæsenselever er visselig ikke Velhaversønner, som Faderen betaler for. Der har næppe været mange Velhaversønner mellem de 12 Landvæsenselever paa Tustrup.

Nej, de fleste Landvæsenselever nu om Dage betaler for sig selv, ikke med rede Penge, men med Arbejde til lav Løn, til Gengæld nyder de heller ikke de Goder, som Velhaversønnerne i sin Tid. De bor ikke saa komfortabelt og spiser heller ikke saa godt. Stort set er deres Vilkaar de samme som de almindelige Tjenestekarles, kun med den Forskel, at de faar mindre Løn og ofte ogsaa længere Arbejdstid. Der er Fidus i at kalde sine Tjenestekarle for Landvæsenselever, det har Landbrugets Arbejdsgivere forlængst opdaget med det Resultat, at Landvæsenselevernes Antal er vokset ustandseligt, og paa mangfoldige Gaarde udgør de i Øjeblikket Flertallet af Gaardens samlede Folkehold, og denne Udvikling er saa langt fra standset, at den tværtimod synes at fortsætte med forøget Fart. Spekulationen i billig Arbejdskraft a la Landvæsenselever florerer stærkt for Tiden.

Der kan ikke anføres nogen fornuftig endsige forsvarlig Begrundelse for denne Spekulation eller for Elevsystemet i det hele taget, nogen Løftestang for Erhvervet har det ikke været, og det vil det heller ikke blive, saalænge det praktiseres, som det gør for Tiden, dertil er det i al for høj Grad baseret paa Udbytning og alt for lidt paa virkelig Uddannelse.

Landbrugets Lærlingeuddannelse er efterhaanden udviklet med det ene Formaal for Øje at give den enkelte Arbejdsgiver en øjeblikkelig Gevinst i Form af billig og retsløs Arbejdskraft, men dette Formaal maa de gifte fastboende Arbejdere omkring i Landkommunerne for en stor Del betale med Arbejdsløshed, og det øvrige Samfund maa dermed ogsaa være med til at yde sin Del af de hermed forbundne Omkostninger.

M. O.

Landarbejder-Rundskue

For alle de større Overenskomsters Vedkommende maa 1939 blive et roligt Aar. Det gælder baade Landbrug, Skovbrug og Dræning. Hverken fra Arbejdsgiver- eller Arbejderside har der været Betingelser tilstede for at opsige de Overenskomster, der i Fjor ved Forligsmandsforslaget blev fornyede til 1940. Nogle enkelte Landsdels- eller Amtsoverenskomster for Dræning, der ikke var inddraget i de samlede Overenskomstforhandlinger i Fjor, vil komme til Behandling. Overenskomsterne for Hjørring Amt og Thisted Amt er opsagt af Dræningsmesterforeningerne. Den fynske Dræningsoverenskomst kræver Arbejderne Ændringer i.

Den Omstændighed, at de større Overenskomster ikke opsiges, skulde dog ikke gerne blive ensbetydende med, at »alt er roligt i Schipkapasset«. Netop Frigørelsen for det betydelige Arbejde, som altid er forbundet med en omfattende Overenskomstrevision, maa medføre, at Organisationen i hele sin Udstrækning fra Medlemmer og Afdelinger over Kredsorganisationer til Gruppeledelsen og Forbundsstyrelsen maa kunne sættes ind paa Tilvejebringelse af ordnede Forhold paa den Mængde af Arbejdspladser, hvor Anarki og Arbejdsgiverdiktatur endnu er raadende. Først og fremmest gælder dette Landbruget. For Dræningsarbejdet kan man roligt garantere, at der er overenskomstlige og ordnede Forhold overalt. At Overenskomsterne maaske ikke er saa gode, som vi kunde ønske dem, er en Sag for sig, men de er der. Det samme kan i nogen Maade siges om Skovbruget, men ogsaa kun i nogen Maade. Ikke mindst paa Fyn findes endnu en Del Privatskove, hvor det skorter stærkt paa Organisation blandt Arbejderne, hvorimod der ikke er noget i Vejen med Arbejdsgivernes Sammenhold. Følgen heraf kan direkte læses ud af de »Reglementer«, som Godskontorer og Skovridere paa saadanne Arbejdspladser udsteder angaaende Arbejdsløn og øvrige Vilkaar for Arbejderne. Taget som Helhed maa dansk Skovbrug dog erkendes at være dækket af overenskomstlige Arbejdsaftaler.

Landbruget staar længst tilbage, naar Talen er om ordnede Lønforhold. Politisk Fanatisme og doktrinær Liberalisme, som disse yderliggaaende Anskuelser personificerede sig i Bondeførerne Pinstrup og Madsen-Mygdal med samtlige deres Eftersnakkere, har drevet Arbejdsforholdene ved Landbruget — i hvert Fald

Gaardmandsbruget — ud i saadanne anarkiske Tilstande, at den konservative Folketingsmand Pastor Ambye i sin Finanslovstale ikke veg tilbage for at karakterisere den løse Landarbejders Tilværelse som et Helvede.

Paa Øerne hviler Arbejdsforholdene paa Storgaardene i Reglen paa kollektive Aftaler. Om disse kan man vel sige lige som om Dræningsoverenskomsterne, at de er ikke saa gode som ønskeligt, men de er der dog, og med den stigende Organisationsstyrke vil det ogsaa være gørligt at skaffe Landarbejderne en Tilværelse, der ikke staar tilbage for andre Arbejderes. Desværre er Sandheden jo den, at den største Indflydelse paa Overenskomsternes Indhold øver de uorganiserede Arbejdere og de dito Arbejdsgivere. Paa det østlige Jyllands Storgaarde findes ganske vist kollektive Aftaler i større Omfang end tidligere, men dog ikke i den Udstrækning som navnlig paa Sjælland og Lolland-Falster. Over hele Landet — alene med Undtagelse af Sydhavsøerne — er det smaat med Overenskomster paa Proprietærgaarde og i Bondebruget, naar bortses fra Sukkerroeoverenskomsterne. Overfor disse Arbejdspladser burde Interessen i den kommende Sommer koncentreres.

I sin førnævnte Finanslovstale kom Pastor Ambye ind paa en Anbefaling af, at man her i Landet gennemførte en lovbestemt Minimalløn for Landarbejdere, og henviste til, at man i England har *so ein Ding*. Paa Foranledning af Hedtoft-Hansen erklærede Ambye, at han godt kunde tænke sig, Landarbejderlønningerne reguleret paa Grundlag af de bestaaende overenskomstlige Aftaler. Statsministeren henstillede paa Socialdemokratiets nylig afholdte Kongres til Landarbejderne at overveje, om de hidtil benyttede Metoder til Fremskaffelse af anstændige Levevilkaar vedblivende burde benyttes, eller om man muligt nærmere skulde se paa de af Ambye antydede Veje. Spørgsmaalet er altsaa for saa vidt sat paa den offentlige Debats Dagsorden.

Der kan siges meget pro et contra offentlig regulerede Lønninger for en bestemt Samfundsklasse, og Spørgsmaalet om lovbestemte Minimallønninger i Landbruget er ingenlunde nyt. Med Udspring i Ordninger under Verdenskrigen har der i England siden 1924 været praktiseret et System, hvorefter Landarbejderlønninger fastsættes og reguleres af Lønudvalg nedsat af Staten for hver Egn (Grevskaber). Ogsaa i Mexico, Ungarn og Uruguay har man en Minimumslønlovgivning. Paa International Landarbejder Føderations Kongresser i Prag 1928 og i London 1935 har Spørgsmaalet været indgaaende drøftet, og paa Føderationens Exekutivkomité's Møde i Stockholm 1936 vedtoges visse Retningslinier for Sagens videre Behandling uden at dog noget endeligt Standpunkt kom til Udtryk.

Det er derfor ogsaa ud i det Blaa, som det meste andet fra den Kant, naar det kommunistiske »Arbejderbladet« angriber Oscar Levinsen for, at han ikke qua Folketingsmand har sørget for at faa gennemført en til den engelske svarende dansk Lovgivning om Minimallønninger for Landarbejdere. Naturligvis bliver det hverken den konservative Pastor Ambye eller det kommunistiske Blad, men alene Landarbejdernes faglige og politiske Organisationer, der bliver bestemmende for dette Spørgsmaals Afgørelse. Til Gengæld vil denne Afgørelse ikke blive paavirket af, at Kommunister og Konservative paa Forhaand har erklæret sig gunstig stemt for Tanken om statsansatte Landarbejderlønninger. Det skulde dog ikke undre om det gaar saadan, at i hvert Fald Kommunisterne bliver vældige Modstandere heraf, dersom Dansk Arbejdsmands Forbund og Socialdemokratiet gaar ind for en Ordning i denne Retning.

Vilhelm Rasmussen.

Nyt Medlem af Hovedbestyrelsen

Efter Hovedbestyrelsesmedlem Oscar Nielsens Død er Suppleanten, Formanden for Olie- og Sæbeindustriarbejdernes Afdeling i Aarhus, *Hjalmar Kjær*, indtraadt i Forbundets Hovedbestyrelse.

Hjalmar Kjær er født den 1. Februar 1894 i Vejle. Han begyndte i 1919 at arbejde paa Aarhus Oliefabrik, hvis Arbejdere paa det Tidspunkt stod tilsluttet Aarhus A. Afdeling. Den 1. Oktober samme Aar oprettedes en selvstændig Afdeling for Olie- og Sæbeindustriarbejderne i Aarhus, og i Foraaret 1922 indvalgtes Hjalmar Kjær i Afdelingens Bestyrelse, hvor han med en kortvarig Afbrydelse har haft Sæde siden. Samtidig har Kjær været sine Kammeraters Tillidsmand paa Arbejdspladsen og flere Aar Afdelingens Sekretær og Næstformand. Siden 1924 har han været Medlem af Olieindustriens Forhandlingsudvalg og deltaget i Forbundets Kongresser siden 1925, dog med Undtagelse af Kongressen 1929.

I Efteraaret 1934 valgtes Hjalmar Kjær til Afdelingens Formand og er siden bleven genvalgt. Paa Kongressen i Aar blev han 1. Suppleant til Hovedbestyrelsen for Fabrikgruppen.

Baade som Afdelingsformand og Forhandler for sin Branche har Hjalmar Kjær ydet en udmærket Indsats i Forbundets Arbejde, og har gennem dette Arbejde erhvervet gode Forudsætninger for at gøre en Indsats, som Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse. Vi ønsker ham derfor Held og Lykke til dette Arbejde.

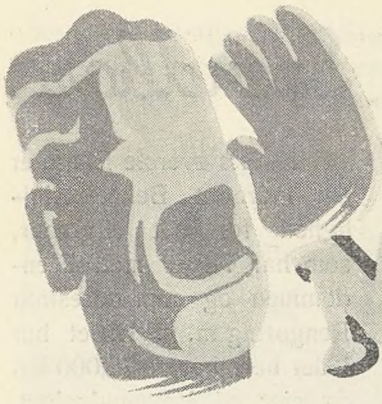

MANIFESTET.

Paa den socialdemokratiske Partikongres vedtoges et Manifest, der tilkendegiver Retningslinjerne for Socialdemokratiets Politik i Fremtiden, forsaavidt denne lader sig overse.

Der skabes ingen Stordaad, fordi vi højlydt taler,
hos mange vege Viljer kan Stemmen være stærk;
hvis du har ædle Tanker og høje Idealer,
og du vil tjene Folket, saa vis det i dit Værk.
Det er en gammel Regel for Menigmand i Norden,
i fede Ord og Fraser er kun en stakket Trøst,
og tror du end paa Himlen, du lever dog paa Jorden,
dèr spreder du din Udsæd, dèr henter du din Høst.

Vær skeptisk mod Profeter, vær kritisk mod Poeter,
som svarer dig i Øst, naar du spørger dem i Vest;
vort Manifest er bygget af graa Realiteter
og ikke, som et Luftslot, af Morgengry og Blæst,
thi dem, vi skal bekrige, har altid haarde Hænder,
og dobbelt desperate er de i denne Stund,
og dersom Folkets Fjender til Magten sig bekender,
kan Folket ikke sejre ved blot at bruge Mund!

Saa hør da, hvad der kræves, hvis vi vil fremad vandre,
er Tidens Byrder tunge, skal Styrken være størst,
og Kravet stilles ikke, lidt luftigt, til de andre,
det er dig selv det gælder, dig fortrinsvis og først.
Befæst vort Folkestyre paa alle sunde Maader
og vend dig skarpt og aabent mod al Slags Maskepi
med Moskva-Kommunister, naar de af Galskab fraader,
og naar med kælne Fagter de gaar paa Frieri.

Og ingen Tro skal spottes og ingen Kirke smædes,
lad andre tro og tale, som selv du vil det, frit,
naar Danmark skænker Frihed til alle, kan du glædes,
fordi det frie Danmark er Danskernes og dit.
Kun tøjlesløse Kræfter skal for bestandig stækkes,
og det har Manifestet med rene Ord os sagt:
mod dem, der vil, at Retten af Magt skal lænkelægges,
før Retten er i Lænker, vil selv vi bruge Magt!

Vi kræver Folkestyre. Thi vi har bedske Minder
om Enevold og Vælde lagt i een Herskers Haand.
Vi kræver lige Valgret for alle Mænd og Kvinder,
som det er Folkets Ønske og Folkestyrets Aand.
Og By og Land skal ryddes for alle raadne Rønner,
vi kræver Lys og Luft i vor Bolig og vort Bo,
vi kom fra trange Stuer, ja vel, men vore Sønner
og Døtre de skal ikke i samme Mørke gro.

Vi taaler ingen Snylter, som af vor Armod stjæler
og nyder, hvad vi yder og mæskes med vor Sved;
en hellig Trang til Frihed for Folket os besjæler,
vi Sønner af de Slaver, som sultede og sled.
Og flere Ungdomsskoler vi længselsfuldt forventer
skal aabne deres Døre for hver, som kan og vil,
saa Kundskab ikke mere er forbeholdt Studenter,
der ofte nok har lidt nok at bruge Kundskab til.

Vi kræver Idrætspladser, som styrker vore Unge
og ranker krumme Rygge og renser syge Sind,
hvor Latteren kan lyde, og Raabene kan runge,
og Sol og Vind kan brune den blege Barnekind.
Thi altid Aand og Viden skal elskes og skal æres,
vor Friheds bedste Vogter og Ven er Kunst og Aand,
derfor skal Kundskabsfaklen af ingen Svækling bæres,
men skal mod Lyset løftes højt af en værdig Haand.

Saadan er Manifestet! Af al vor Kraft og Iver
vil vi i Dag gaa ind for et frit og fredlyst Nord,
og naar vor Tro og Vilje beaander og beliver
det skrevne Ord, vor Fremtid af Ordets Bogstav gror.
Der er saa meget Mørke, men over Bakkeranden
og over Byens Tage gaar Dagens gode Skær.
Vi er et Folk paa Fremmarch. Her kommer Arbejdsmanden,
som altid tog sin Andel af Byrder og Besvær.

AAGE HERMANN.

Hus til Transportarbejderne i Svendborg

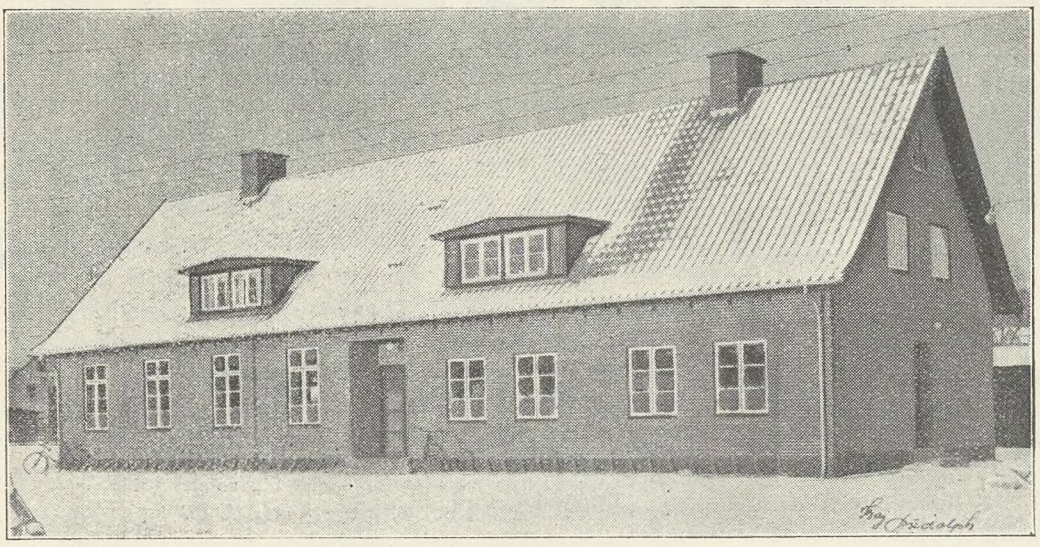

Husets Facade

Efter Svendborg Havneudvalgs Vedtagelse er der i Løbet af sidste Aar rejst et Hus ved Havnen, der skal tjene til Opholdssted for Havne- og Transportarbejderne, naar de venter paa Skib og dermed følgende Beskæftigelse, tidligere var der her som mange andre Steder en følelig Mangel paa Opholdsrum for de arbejdssøgende.

Det nyopførte Hus er velindrettet med en stor Opholdsstue, hvor der er Plads til 100 Mand. Endvidere er der indrettet Omklædnings- og Baderum, hvis Vægge er beklædt med hvide Fliser.

Da Transportarbejdernes lokale Organisation samtidig var interesseret i at faa Lokaler til Kontor, blev Bygningen opført saaledes, at der blev indrettet Kontorlokaler dels til Formanden og dels til Kassererkontor og Kontrollokale. Der er indlagt Centralvarme og indrettet fornødne Toiletterum. Afdelingen betaler for dette velindrettede Kontor 500 Kr. i Leje inclusive Varme og Lys for hele Aaret.

I Husets øverste Etage er der indrettet Beboelseslejlighed for det Ægtepar, som har Tilsyn med Ejendommen og som forestaar Rengøring m. v. Huset har i det hele kostet 70,000 Kr. og ejes af Havneudvalget.

Kun Transportarbejderne har Adgang til at opholde sig i den før omtalte Opholdssal.

Dette Hus er ikke det første i sin Art, idet ogsaa andre Havnebyer tidligere har indset Nødvendigheden af at tilvejebringe fornødent Opholdssted for de Arbejdere, der søgte deres Beskæftigelse ved Havnen og som mange Gange er henvist til længere Ventetid, forinden Arbejdet byder sig til.

At saadanne Huse opføres og indrettes paa den bedste og smukkeste Maade til Brug for Arbejderne ved Havnene, der tidligere var henvist til enten at drive omkring paa Pladsen, eller søge ind paa Gæstgiverier i Ventetiden, er i sig selv et straalende Bevis for, hvilken Betydning og Indflydelse den samlede Arbejderbevægelse har haft. Den opadstræbende Vilje, der ikke alene koncentreredes om Lønkrav, men til dette føjede stærke kulturelle Ønsker om ordentlige Opholds- og Omklædningsrum, Arbejderbeskyttelse m. m., skabte Respekt. Disse Krav blev ganske vist ikke alle gennemførte ved direkte Forhandling mellem Parterne indbyrdes. Arbejdsgiverne stod imod det længst mulige.

Men ogsaa denne Modstand blev brudt, selv om det skete over en anden Front. Hvad der ikke kunne opnaas i Forhandlingerne med Arbejdsgiverne, saa Arbej-

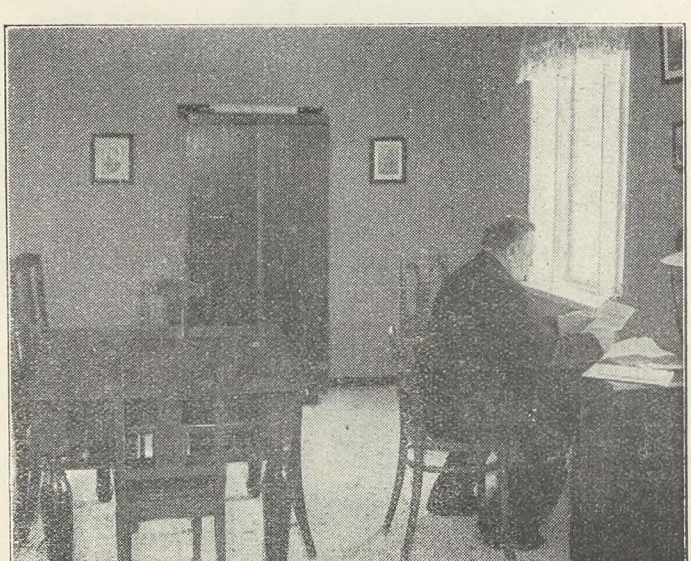

Formandens Kontor

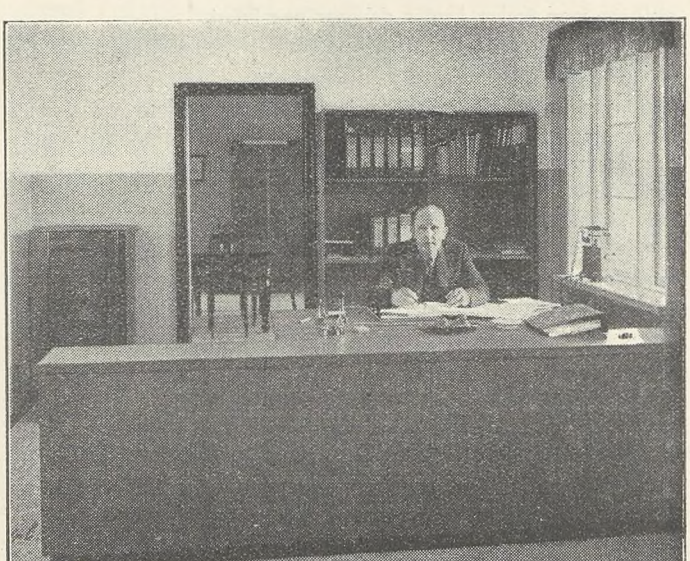

Kassererkontoret

derne sig efterhaanden i Stand til at gennemføre ad Lovgivningens Vej. En Mængde af de Krav, som oprindeligt maatte anses for ideelle, men vanskeligt op-

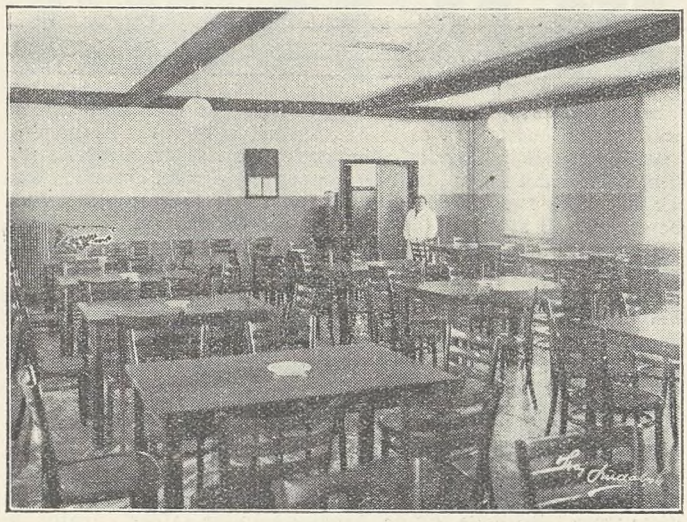

Den store Opholdsstue med Plads til 100 Arbejdere

naaelige Ønsker, er nu forlængst gennemført, og Udviklingen er ikke til Ende endnu, men vil stadig fortsættes.

Det er bleven sagt om Arbejderne, at de kun forstaar at vurdere Værdien af det Tillæg stort eller lille, som opnaas i Penge til den bestaaende Timefortjeneste. En saadan Paastand maa imidlertid bero paa en Fejlvurdering af de faktiske Forhold. Kendsgerningerne viser det modsatte og beretter om stadig voksende Interesse for alle de opnaaede Forbedringer paa Arbejdspladserne. Ogsaa og ikke mindst hvor det drejer sig om sanitære Anlæg.

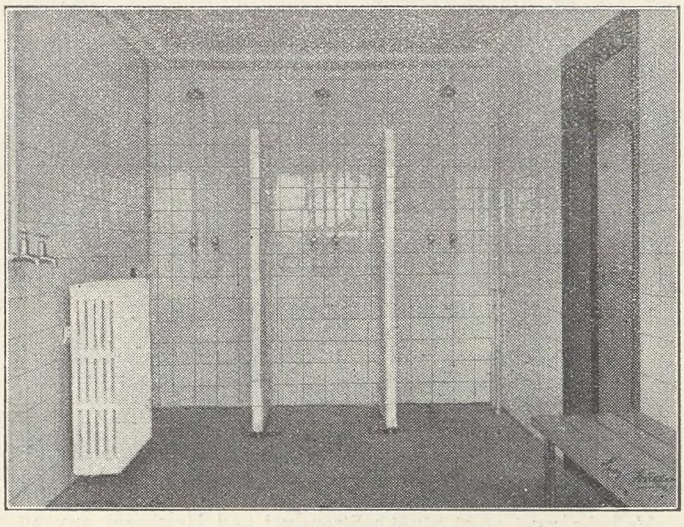

Moderne indrettet Styrtebad

At man fra det Offentlige er bleven interesseret i at tilvejebringe Huse, som det ovenfor omtalte, af hvilket vi bringer nogle Billeder for at illustrere Indretningen, er i sig selv et talende Vidnesbyrd om den Tillid, der i Dag næres til Arbejdernes Kultur. Vi ønsker Transportarbejderne i Svendborg Tillykke med Huset.

R—dt.

Kursus ved A. O. F.s Korrespondanceskole

kan paabegyndes naar som helst - ogsaa efter Nytaar

Naar Vinteren efter Jul og Nytaar rigtig sætter ind, kommer Oplysningsarbejdets bedste Tid.

Vi gør opmærksom paa, at et Kursus ved Arbejdernes Oplysningsforbunds Korrespondanceskole udmærket kan paabegyndes efter Nytaar og alligevel gennemføres i god Tid inden Foraaret, idet Skolen i indeværende Vinter har indført en Forbedring i »Forretningsgangen«, som gør, at der ingen Tid gaar til Spilde ved Forsendelsen af Brevene og disses Rettelse af Lærerne.

Korrespondanceundervisning foregaar gennem Breve, saa enhver kan deltage i Undervisningen uden Hensyn til, hvor han bor. Og Eleven bestemmer selv, hvornaar og hvor længe ad Gangen han vil beskæftige sig med Studierne, saa Deltagelse i Kursus kan ikke komme i Vejen for noget andet. Eleven kan dyrke sit Kursus i sin Fritid, som det passer ham bedst, og Undervisningen foregaar hjemme i hans egen Stue.

Det koster kun 15 Kr. at gennemgaa et af A. O. F. Korrespondanceskolens Kursus, og der er følgende: *Skattevæsen, Arbejdsretten, Socialreformen, Samfundsøkonomi, Regnskabsføring, skriftlig Dansk, Regning og Skrivning.*

*

Med stort Udbytte har man mange Steder dannet *Studiekredse med et af Korrespondanceskolens Kursus som Emne.*

Arbejdet i en saadan Studiekreds foregaar paa den Maade, at hver enkelt Deltager faar et Eksemplar af Undervisningsbrevene. Disse studerer han hjemme. Paa Mødeaftenerne udarbejdes Besvarelserne paa Spørgsmaalene i Fællesskab, og Studiekredslederen indfører de Svar, man er blevet enige om, i en Arbejdsbog, som indsendes til Rettelse.

Læreren fungerer paa den Maade som en Slags »Centralleder«. Alt Besvær med at finde Studiekredsleder og med at planlægge Arbejdet bortfalder derfor.

Og ved et saadant Arrangement bliver Kursus ekstra billig for den enkelte Deltager, idet der betales 15 Kr. for den første, men kun 3 Kr. for hver af de øvrige.

Korrespondanceskolens Undervisningsplan, som indeholder alle Oplysninger om Kursus og om Fremgangsmaaden ved Arbejdet, samt Uddrag af tidligere Elevers Udtalelser, tilsendes gratis alle interesserede fra Arbejdernes Oplysningsforbund, Nr. Farimagsgade 11, Kbh. K. Tlf. Central 12887.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE
i
Voldgiftssag
mellem
Dansk Arbejdsmands Forbund og Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening.

Nedenfor nærmere omhandlede Uoverensstemmelse mellem Klagerne, Dansk Arbejdsmandsforbund, og de Indklagede, Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening, er henvist til faglig Voldgift, og da der ikke blandt Voldgiftsmændene har kunnet blive Flertal for en Afgørelse, paahviler det undertegnede, af Klagerne valgte Opmand at afgøre Tvistigheder ved Kendelse.

Aktieselskabet Jens Villadsens Fabriker, som er Indehaver af Patent paa Tækning med Vilfastrimler, indgik en den 1. Juli 1935 dateret Overenskomst med Tagpaparbejdernes Fagforening, der er tilsluttet Dansk Arbejdsmands Forbund, om Betaling af Arbejde ved Tækning med Vilfastrimler. Aktieselskabet var paa daværende Tidspunkt ikke Medlem af Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening, men det havde overfor vedkommende Arbejderorganisation bundet sig til den mellem Sagens Parter bestaaende almindelige Overenskomst; det er senere indtraadt i Fabrikantforeningen. Tækning med Vilfastrimler beskrives i Overenskomsten af 1. Juli 1935 saaledes:

> »Tækning med Tagpap, udført som almindelig Glattækning, hvor der i Stedet for Sømning af det øverste Lag anvendes Udrulning og Tilpasning af en Bitumenstrimmel i Tagpappets Bagkant, Sømning af denne Strimmel gennem det nederste Lag Pap, derefter Sammenbrænding af hele Strimlen mod det underste Lag Pap, og efter Lægning af det øverste Lag Pap Sammenbrænding af dette med hele Strimlen. Samlingerne presses derefter tæt sammen, saaledes at Paplagene danner et fast sammenhængende Dække i hele Strimlens Bredde. Alle Sammenbrændingerne udføres med Blæselampe.«

Efter at Vilfatækning var indført, opstod imidlertid en anden Tækkemetode, den saakaldte »Sømløse Tækning«, som har en vis Lighed med Vilfametoden for saa vidt som den overliggende Kant af Tagpapbanen ikke sømmes, men fastklæbes til den underliggende. Til Fastklæbningen anvendes imidlertid ikke en Vilfastrimmel, men et Bindemiddel paastryges med Pensel det nederste Tagpaps Kant, hvorpaa det overliggende Tagpaps Kant trykkes fast i Binde (eller Klæbe-) Midlet, saaledes at de to Papbaner paa denne Maade sammenklæbes.

Hos Firmaet N. P. Larsen er opstaaet Uoverensstemmelse angaaende Betalingen for Udførelse af den »sømløse Tækning«, idet Arbejderne fandt, at den havde saadan Lighed med Vilfatækning, at den maatte kunne kræves betalt med samme Akkordsatser, hvad Firmaet protesterede imod.

Under den i Anledning af Uoverensstemmelsen rejste Sag har Klageren, Dansk Arbejdsmandsforbund, erkendt, at den sømløse Tækning ikke er saa ensartet med Vilfatækning, at den derfor gældende særlige, med Aktieselskabet Jens Villadsens Fabriker trufne Overenskomst kan kræves anvendt paa den, men da den paa den anden Side ikke kan kræves aflønnet efter den almindelige Overenskomsts Bestemmelser, paastaar de Arbejdet henført under Overenskomstens § 6, hvori bl. a. bestemmes:

> »Alt Udearbejde med hidtil ikke anvendte Materialer og alt Udearbejde, der udføres efter nye Arbejdsmetoder, udføres foreløbig til Bedømmelse i Timeløn med et Tillæg af 15 Øre til Timelønnen, indtil Akkord er indført, hvilket skal ske snarest muligt efter, at Arbejdsmetoderne er fastlagt.«

De Indklagede, Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening, paastaar sig kendt berettiget til at aflønne Arbejdet med en Enhedspris paa 20 Øre pr. m², idet de hævder, at de i Henhold til Aftale med Arbejderne eller Kutyme er berettigede til at aflønne med denne Pris. De anfører herom nærmere, at de to Tækkemetoder — Vilfatækning og »sømløse Tækning« — intet har med hinanden at gøre, og at Arbejderne selv har erkendt, at den nye Metode ikke er Vilfatækning, idet de kun har gjort gældende, at den ligger i Nærheden deraf. Arbejdet burde derfor i Virkeligheden være aflønnet efter Overenskomstens almindelige Regler, det vil sige med 13 + 1½ Øre pr. m² (Vilfaoverenskomsten vilde give 23 Øre pr. m²), men da Arbejdsgiverne omkring paa Arbejdspladserne efter Aftale eller Forstaaelse med Arbejderne igennem de 2 à 3 Aar, Arbejdet er udført, har aflønnet det med 20 Øre pr. m², maa denne Pris derigennem anses fastslaaet paa en for Klagerne bindende Maade, og de har derfor nedlagt Paastand som anført. De anfører, at Aflønningen paa 20 Øre, som de hævder er anvendt i Hundreder af Tilfælde, giver en Timefortjeneste paa ca. 3 Kr., hvilket efter deres Formening viser, at Satsen i Virkeligheden er for høj. Naar Klagerne saa længe har ladet Forholdet bestaa uden Indsigelse, anser de Indklagede dem for bundet derved, saa at de ikke nu kan være berettigede til at kræve § 6 bragt til Anvendelse.

Klagerne, der gennem Aflønningen med 20 Øre anser det for godkendt af de Indklagede, at Arbejdet ikke kan kræves aflønnet med Overenskomstens almindelige Satser, bestrider, at de er bundet til Aflønning med 20 Øre. Organisationen har aldrig godkendt denne Sats eller blandet sig i Aflønningen paa Arbejdspladserne, og der kan derfor efter deres Mening ikke være Tale om, at Organisationen som en Slags Tillæg til Priskuranten skulde være bundet ved, hvad Arbejdere og Arbejdsgiver i de enkelt forekommende Tilfælde maatte være enedes om. Naar Arbejderne nu paa en Arbejdsplads ikke har kunnet blive enige med Arbejdsgiveren om Aflønningen, og derved givet Organisationen Anledning til at beskæftige sig med Spørgsmaalet, maa disse være fritstillede, og da Arbejdsmetoden falder udenfor de af de kollektive Overenskomster omhandlede, maa § 6 bringes til Anvendelse.

Der findes nu at maatte gives Medhold i, at »sømløs Tækning« ikke er saa ensartet med Vilfatækning, at Overenskomsten derom kan kræves anvendt paa den, saa meget mindre som Vilfaoverenskomsten er indgaaet mellem et Enkeltfirma og Arbejderorganisationen. Da der dernæst ikke foreligger Spørgsmaal om at henføre Arbejdet under nogen Akkordsats i den bestaaende Overenskomst, beror Sagens Udfald alene paa, om Klagerne maa anses bundet til at anerkende, at Arbejdet kan kræves udført for de af de Indklagede paastaaede 20 Øre. Nogen egentlig Anerkendelse af denne Aflønning foreligger ikke fra Klagernes Side, og den Omstændighed, at Arbejdere og Arbejdsgivere paa de forskellige Arbejdspladser gennem en længere Tid har været enige om at afregne Arbejdet paa ensartet Maade med 20 Øre pr. m², kan ikke alene binde Organisationen, og da der ikke er oplyst andet Grundlag for, at Klagerne skulde være bundne til denne Afregning, maa de anses berettigede til som paastaaet at kræve Overenskomstens § 6 bragt til Anvendelse paa det omtvistede Arbejde, og deres Paastand herom maa derfor tages til Følge.

Voldgiftssagens Omkostninger, herunder Honorar til Opmanden, 100 Kr., findes Parterne at burde udrede med Halvdelen hver.

Kendelse:

Den saakaldte »sømløse Tækning« bør henføres under § 6 i den mellem Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, og de Indklagede, Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening, bestaaende Overenskomst.

Voldgiftssagens Omkostninger betaler Klagerne og de Indklagede med Halvdelen hver.

København, den 7. November 1938.

sign. **Jesper Simonsen.**

OPMANDSKENDELSE
i Voldgiftssag Nr. 177:
Dansk Arbejdsmandsforbund mod Entreprenørforeningen for Ingeniør A. C. L. Nielsen. Tvist om Betalingen for Medhjælp ved Sætning af Kantsten.

Sagen blev behandlet paa et Voldgiftsmøde den 13. December 1938 uden, at der mellem Voldgiftsmændene kunde opnaas Flertal for nogen Afgørelse, hvorfor den bliver at afgøre ved Kendelse af undertegnede Opmand.

Ved Anlægget af et Stykke Strandvej ved Helsingør anvendes kløvede Kantsten 12—13, høj, D.S. 140. Stenens Normalmaal er 30—33 cm høj, 12—13 cm bred og 90—200 cm lang, Vægt ca. 100 kg pr. løbende Meter.

Entreprenøren har betalt Brolæggerne efter Taksten for 2. Sort Granitkantsten, og Tvisten angaar alene Betalingen af Medhjælpen ved Kantstenens Sætning.

I Overenskomsten af 1938 mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund ang. Arbejdsmandsarbejde ved Brolægning i Provinsen hedder det i § 5, Litra F: »Punkt 1. For Medhjælp ved Sætning af Granitkantsten eller store Betonkantsten betales pr. løb. m 28 Øre.« »Punkt 2. For Medhjælp ved Sætning af Vejkantsten eller smaa Betonkantsten betales pr. løb m 19 Øre.«

Entreprenørforeningen paastaar, at der ved Udtrykket: »Granitkantsten« i Litra F, Punkt 1, alene sigtes til hugne Kantsten,

som svarer til Dansk Ingeniørforenings Betingelser for Levering af Sten, Grus og Sand til Vejbygning af 26. April 1921, og at alle udkløvede Kantsten falder ind under Begrebet »Vejkantsten« i Litra F, Punkt 2. Overensstemmende hermed gør Foreningen Paastand paa, at Medhjælp til den her omtvistede Stens Sætning betales efter Overenskomstens § 5, Litra F, Punkt 2. Det kan subsidiært erkendes, at Stenen er noget vanskeligere at behandle end de ellers gængse Vejkantsten uden, at den dog kan sammenlignes med de i Litra F, Punkt 1, omhandlede Sten, og der gøres subsidiært Paastand paa, at der ikke i Overenskomsten findes Pris for Medhjælp ved Sætning af de omtvistede Sten.

Forbundet hævder paa sin Side, at Arbejdet maa betales efter en af de i § 5, Litra F nævnte Takster, enten Punkt 1 eller Punkt 2, og gør Paastand paa, at Betaling maa ske efter Punkt 1, da Stenen efter sin Størrelse og Vægt beslaglægger Medhjælp i samme Omfang som en hugget Granitkantsten.

Baade i Betragtning af, at Standardbladene Nr. 139 og 140 har været gældende siden 1935, og i Betragtning af, at der i Brolæggernes Overenskomst findes en Række af Stenenes Art og Dimensioner afhængige Priser for Sætning af Kantsten, maa det antages ikke at være tilfældigt, at man saa sent som i 1938 har fornyet Overenskomsten om det tilhørende Arbejdsmandsarbejde uden at indføre andre Betalingsregler for Medhjælpen ved Sætning af Kantsten af mere end 20 cm Højde end de to, som findes i § 5, Litra F, Punkt 1 og Punkt 2. Det findes herefter, at der maa gives Forbundet Medhold i, at Betalingsspørgsmaalet maa være afgjort ved disse to Satser, og at forefaldende Arbejde maa henføres til enten den ene eller den anden af disse.

Nu er den her omhandlede Kantsten imidlertid efter sine Dimensioner, navnlig Minimumslængden, af en noget anden Karakter end, hvad der sædvanlig leveres som Vejkantsten, hvilket saavidt ogsaa er erkendt af Entreprenørforeningen, ligesom det er oplyst, at Brolæggerne ikke har faaet Sætningen betalt som for Vejkantsten, men som for 2. Sort Granitkantsten, og det findes derfor ikke, at Medhjælpen ved Sætning af Stenene kan henføres under Satsen for Medhjælp ved Sætning af Vejkantsten. Der maa derfor gives Forbundet Medhold i dets Paastand, og der afsiges følgende

Kendelse:

For Medhjælp ved Sætning af Kantsten 12—13, høj, D.S. 140, bliver der at betale efter Overenskomstens § 5, Litra F, Punkt 1.

København, den 16. December 1938.

sign. **Poul Sørensen.**

OPMANDSKENDELSE

i

Voldgiftssag Nr. 174

mellem

Dansk Arbejdsmands Forbund

og

Entreprenørforeningen for Entreprenør G. A. Susaa, Roskilde.

Tvist om Betaling for et Jordarbejde.

Sagen blev behandlet paa et Voldgiftsmøde den 12. November 1938, uden at der mellem Voldgiftsmændene kunde opnaaes Flertal for nogen Afgørelse, hvorfor den bliver at afgøre ved Kendelse af undertegnede Opmand.

Ved Glim skal Skæringen mellem Korsørbanen og Ringsted Landevej bringes ud af Niveau. Der er i den Anledning udbudt et Arbejde, der omfatter dels Flytning af en større Jordmængde paa Banearealet, dels Udførelsen af en interimistisk Omkørselsvej. Jordmængden angives til ca. 40.000 m³ paa ca. 2 km. Den Entreprenør, der har faaet det samlede Arbejde overdraget, har antaget Entreprenør Susaa som Underentreprenør for Omkørselsvejens Vedkommende.

Arbejdet ved Omkørselsvejen, som er det, om hvis Betaling der er Tvist i nærværende Sag, omfatter dels Flytning af 6.200 m³ Jord paa en samlet Planumslængde af 857 m, dels Vejbanens Belægning med svære Sveller. Anbringelse af Kantsten og Fortovenes Belægning med Slagger. Omløbsvejens Jordmængde er baade udgravet og transporteret ved Haandkraft, medens Hovedentreprenøren anvender Haandlæsning og Transport paa Spor og med mekanisk Trækkraft. Hovedentreprenøren paabegyndte sit Arbejde ca. 4 Uger efter, at Underentreprenøren havde paabegyndt sit.

Forbundet hævder, at Arbejdet paa Banen og Vejen er at betragte som et samlet Hele uanset, at en Del af det udføres med en Underentreprenør som Mellemmand, og under Henvisning hertil hævdes det endvidere, at da Hovedentreprenørens Arbejdsmetode bringer hans Del af Arbejdet ind under Overenskomstens § 3. B. Punkt 5. b, falder ogsaa Arbejdet paa Omløbsvejen ind under samme Betalingsbestemmelse, og at dette gælder saavel hele Jordarbejdet paa Omkørselsvejen som dens Vejbelægning, hvorefter alle ved Omløbsvejen præsterede Arbejdstimer paastaas betalt med Normaltimeløn plus 15 %. Som Begrundelse henvises dels til § 3. B. Punkt 5. b, Nr. 1: »For Bane og Vejanlæg: Bestemmelsen gælder det samlede Jordarbejde, hvis Afgravningsmængden, iberegnet Grøftejorden, beregnet pr. løbende km af hele Jordarbejdets Længde er mindst 10.000 m³«, og dels til Slutningen af Punkt 5: »Der er Enighed om, at Bestemmelsen i § 3, B. 5, Litra b. 1, om »det samlede Jordarbejde« er at forstaa saaledes, at alt Arbejde alene med Undtagelse af Aflæsning og, efter endt Brug, Paalæsning eller Oplægning af Materiellet, betales med 15 % Tillæg til Normaltimelønnen.«

Entreprenørforeningen kan være enig i, at Betalingsgrundlaget ikke kan forrykkes ved, at en Del af Arbejdet udføres ved en Underentreprenør, og erkender, at Udgravningen paa Banestrækningen og paa Omkørselsvejen, som Forholdene i nærværende Tilfælde ligger, maa betragtes som Dele af et og samme Arbejde. Derimod kan Foreningen ikke erkende, at Jordarbejdet paa Omkørselsvejen, hvor baade Gravning og Transport sker ved Haandkraft, kan bringes ind under de af Forbundet anførte Bestemmelser i Overenskomsten, som forudsætter en hel anden Form for Jordtransport end den af Underentreprenøren anvendte. Skulde denne Betragtning ikke faa Medhold, maa Foreningen i hvert Fald holde for, at de paaberaabte Bestemmelser ikke kan komme til Anvendelse paa den Del af Jordarbejdet paa Omkørselsvejen, som er udført, forinden der overhovedet fandtes nogen som helst Foranstaltning til mekanisk Transport paa nogen Del af Arbejdspladsen. Hvad Vejbelægningen angaar, kan Foreningen ikke erkende, at dette Arbejde falder ind under Jordarbejdet, eller at det i noget tidligere Tilfælde er henført under Jordarbejdet. Foreningen paastaar sig herefter frifundet, subsidiært at Jordarbejdet alene og kun fra og med den Dag, da Jordtransport med mekanisk Trækkraft kom i Brug andet Steds paa Arbejdspladsen, betales med Normaltimeløn plus 15 %.

Overenskomstens Tilsagn om Akkord eller Timelønstillæg for Jordarbejder, hvortil der anvendes Haandlæsning, forudsætter to samtidige Betingelser, nemlig en vis Størrelse af Afgravningsmængden og en vis Form for Jordtransporten, men Bestemmelserne hindrer ikke Entreprenøren i at vælge en Transportmaade, der udelukker Krav om Akkord eller Tillæg. Opmanden kan derfor ikke se, at en Entreprenør ikke skulde være berettiget til at udføre et vist Stykke af et Vej- eller Baneanlæg efter en Arbejdsmetode, der ikke kan foranledige Krav om Akkord eller Tillæg, og derefter at gaa over til Metoder, der medfører saadanne Krav. Kun maa der være en fast Grænse mellem de to Arter af Arbejder, enkelte Dele eller Ydelser kan ikke bagefter skydes ud af det akkord- eller tillægspligtige Arbejde og ej heller kan tilhørende Biarbejder trækkes ud til forlods Udførelse til billigere Pris.

Under Henvisning til det anførte findes det, at Entreprenør Susaa i det i nærværende Sag omhandlede Tilfælde, hvor han har begyndt Arbejdet paa Omkørselsvejen med Haandlæsning og Haandtransport, ikke har været pligtig til at yde Akkord paa Jordarbejdet eller vederlægge det med Procenttillæg, saa længe der ikke paa andre Dele af Arbejdet anvendtes »Jordtransport paa Spor (ikke ved Haandkraft). Men fra Tidspunktet for denne Arbejdsmetodes Indførelse ved Arbejdet paa Banearealet, maa der ogsaa for Arbejdet paa Vejen — i Mangel af Akkord — ydes 15 % Tillæg til Normaltimelønnen. Dette følger, da der er Enighed om, at Arbejdet paa Banen og Arbejdet paa Vejen er at betragte som et Hele, ganske klart af de forklarende Bestemmelser i Slutningen af § 3. B. Punkt 5, som er citeret ovenfor i Forbundets Procedure.

For Jordarbejdets Vedkommende maa der herefter gives Entreprenørforeningens subsidiære Paastand Medhold.

Hvad selve Vejarbejdet, Fremstillingen af Vejbanen m. m. angaar, bemærkes, at der ikke i nogen af de Opmanden bekendte Sager angaaende »større Jordarbejder« har været Tvivl om, at Vejarbejde af almindelig Karakter falder uden for »det samlede Jordarbejde«, og skulde man for nærværende Sags Vedkommende kunne komme til et andet Resultat, kan det ikke være afgørende, om Vejbanen er befæstet med Træbjælker i Stedet for med Sten og Grus, eller om Vejen skal have en begrænset Levetid, Spørgsmaalet maa alene blive, om Vejarbejdet maa betragtes som et rent Biarbejde til Jordarbejdet og derved falde ind under »det samlede Jordarbejde«, eller om det maa betragtes som et særskilt Arbejde af lignende Art som det ellers gængse Vejarbejde. Efter at have besigtiget Arbejdet paa Stedet, mener Opmanden, at det efter sit Omfang og Karakter maa betragtes som et særskilt Arbejde og ikke som af Forbundet hævdet kan falde ind under »det samlede Jordarbejde«.

Der afsiges herefter følgende

Kendelse:

For det omtvistede Jordarbejde bliver der fra og med den Dag, da Hovedentreprenøren har paabegyndt Jordtransport paa Spor (ikke med Haandkraft), at betale Normaltimeløn plus 15 % Tillæg, idet der ikke er truffet Aftale om Akkord. Selve Vejarbejdet paa Omkørselsvejen falder ikke ind under »det samlede Jordarbejde«.

København, den 18. November 1938.

sign. **Poul Sørensen.**

Løbende Konflikter

Aabybro	(Ø. K. Tørvestrøelsesfabrik)
Aastrup	(Bjerninge Kommune)
Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Assels	(Murerm. K. Munkholm, Hørdum)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Brahetrolleborg	(Brahetrolleborg Kommune)
Bryrup	(Bryrup Imprægneringsanstalt)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dreslette	(Dreslette Kommune)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Graasten	(Adsbøl Kommune)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
	(Chr. Andersen, Hals)
Hellested	(Hellested Kommune)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Humble	(Humble Kommune)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen(Møbelf. i Skanderborg)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Kolindsund	(Forp. Nielsen, »Ellegaard)
Løjtkirkeby	(Rutebilejer Laur. Laursen, Løjtkirkeby)
Magleby Møn	(Ingeniør Rumler, Hyllinge Savværk, angaaende Skovarbejde i Klintholm Skovdistrikt)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Nørre Snede	(Tørvefabrikant Hans Christensen, Boest pr. Nørre Snede)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. Johs. Kristensen, Karby)
	(Murerm. Niels Dahl, V. Hvidbjerg)
	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skrøbelev	(Skrøbelev Kommune)
Skørping	(Murerm. Jens Nordenbæk)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Sommersted	(Murerm. Christiansen, Magstrup)
Store Hedinge	(Storehedinge Kommune)
Storvorde-Sejlflod	(Cementstøber Petersen)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Støvring og Suldrup	(Entreprenør Jens Pedersen, Støvring)
Svendborg A.	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Tandslet	(Købmand Perregaard, Skovby, Als)
Try	(Brøndborer P. Christensen)
Veflinge	(Rugaard Savværk pr. Veflinge) (Sympatikonflikt)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øsby	(Hannibal Dahl)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
22. Kreds	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
22. Kreds	(Murerm. Steffensen, Tversted)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
34. Kreds	(Ørting-Falling Kommune)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Magleby Møn	(Kammerherre Scavenius, Klintholm Landbrug)
Reerslev	(Reerslev Kommune)

10 Aars Stiftelsesfest og Faneindvielse i Vadum Afd.

Den 4. Februar 1929 stiftedes Vadum Afdeling og samme Dato i Aar fejrer Medlemmerne Stiftelsesdagen. Denne Festdag faar et særligt Præg, idet man samtidigt indvier Afdelingens nye Fane.

Afdelingens Start havde ingen festlig Optakt. Tilslutningen var ringe, kun 3 Medlemmer indmeldte sig, saa det var vanskeligt at faa besat de forskellige Tillidshverv. I de første Aar maatte Formanden beklæde flere Tillidsposter, men efterhaanden blev Interessen større blandt Egnens Arbejdsmænd. Langsomt men sikkert voksede Afdelingen til 60 Medlemmer. Men i 1934 ved Sammenslutningen mellem Landarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmands Forbund opstod der i det nærliggende Lindholm Ønsket om en selvstændig Afdeling. Derved mistede Vadum ca. 40 Medlemmer. Dette Tab er dog nu delvis overvundet, idet Afdelingen ved 10-Aarsdagen tæller omkring 50 Medlemmer, ligesom Arbejdet i det hele indenfor Afdelingen er det bedst mulige. Vi ønsker Afdelingens Bestyrelse og Medlemmer til Lykke paa Festdagen med Ønsket om fortsat Fremgang i de kommende Aar.

Meddelt

Fjeldsted-Harndrup Afd.—Dræningsmester J. P. Hansen, Fjellerup. Den i ovennævnte Sag overfor Dræningsmester J. P. Hansen etablerede Blokade er hævet, da det omstridte Beløb 323 Kr. er betalt.

16. **Agitationskreds** har sluttet Overenskomst med Entreprenør Povlsen, Nøbølle, paa Søllested Afdelings Vegne om Arbejdet ved Roekørsel til Sukkerfabriken. Arbejdstiden er 8 Timer daglig, Timelønnen 115 Øre, i Kampagnen dog 127 Øre. Der kan træffes Aftale mellem Parterne om Akkord, men Timelønnen er garanteret. Alm. Overtidsbetaling. 3 Kr. i Dagpenge under Ulykkestilfælde de første 13 Uger. Ferie i Henhold til Ferieloven. Regler for faglig Strid. Entreprenøren forpligter sig til kun at benytte Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Overenskomsten gælder til en 1. Oktober.

D. A. F.—A/S Falck's Redningskorps. Landsoverenskomsten for Provinsen er fornyet. Ugelønningerne er forhøjet med Kr. 5,00 pr. Uge. Alle øvrige specielle Tillæg er forhøjet med 6 à 8 %. Desuden betales der Tillæg for Kørsel til Sygehuse fra Kl. 20 imod tidligere Kl. 22. Der er indført Bestemmelser om Aflønning af Ekstramandskab og Aflønning af Ferie- og Sygeafløsere. Tillidsmandsregler indført paa alle Stationer, hvor der er 5 Mand foruden Stationslederen. Dagpenge i Syge- og Ulykkestilfælde er forhøjet fra Kr. 3,00 til Kr. 3,50 pr. Dag i de første 13 Uger. Udløbstiden ændret fra 1. Oktober til 1. Juli. Overenskomsten gælder til 1. Juli 1941.

Skaade—Emiliedal Teglværk. Afdelingen har klaget over, at vore Medlemmer, der beskæftiges ved Arbejde med Bauma-Blokke, ulovligt har nedlagt Arbejdet. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder er vore Repræsentanter gaaet med til at betale en Bod af Kr. 50,00, hvilken Bod skal indbetales til Holme Sogns Menighedsraads Juleindsamling.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 3 15.–2. 1939 44. Aarg.

Fattighuse og Fattiggaarde er forsvundet fra det danske Samfund.

I hver eneste By og i de fleste Sognekommuner ligger i Dag »De gamles Hjem«, og Boliger for Aldersrentenydere rejses i stadig flere og flere Byer. Socialdemokratiets Indsats — som Samfundets vaagne Samvittighed — har paa dette Omraade været af afgørende Betydning.

Svækkelse af Socialdemokratiets Indflydelse vil betyde Stagnation og Tilbagegang for den sociale Lovgivning. — Venstres Julegave til Millionærerne i 1926 vil være i frisk Minde, fordi Midlerne hertil blev tilvejebragt ved Nedskæring af Understøttelserne til Alders- og Invaliderentenyderne.

Vinder Reaktionen paany Fodfæste i dansk Politik, vil Konturerne af de gamle Fattiggaarde paany gro frem.

Det maa ikke ske! Agitér for Tilgang af Stemmer til Socialdemokratiet og —

vi vinder Valget!

Forhandlingsforholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere

Forbundsformand Axel Olsens Tale ved Erhvervsfakultetet for Ikke-Akademikere paa Aarhus Universitet i Januar 1939.

For at naa ind til en mere indgaaende Afklaring og Vurdering af Forhandlingsforholdet vedrørende Arbejdsoverenskomster mellem Arbejdere og Arbejdsgivere i vore Dage, vil det ikke være uden Interesse at søge Spørgsmaalet belyst ogsaa gennem mere principielle eller — om man vil — ideologiske Synspunkter end dem, der i Almindelighed anlægges, naar man i det mere daglige beskæftiger sig med disse Spørgsmaal.

Det kan maaske derfor have sin Nytte at kaste Blikket tilbage hen over de Tider, hvor Parterne stod længere borte fra hinanden, end Tilfældet er nu om Dage, og hvor de principielle Anskuelser om Arbejdsforholdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver maatte staa skarpere overfor hinanden, fordi disse ikke som nu i vore Dage i Kraft af Organisationernes Vækst og Indflydelser er ligesom trængt mere i Baggrunden, tildækket af en Række overenskomstmæssige Fremskridt i det almindelige arbejdsmæssige og organisationsmæssige Forhold.

Det er næppe for meget sagt, at Arbejdernes og Arbejdsgivernes Interesser i Forhandlingsforholdet den Gang forholdt sig til hinanden nærmest som Ild til Vand.

Man ønskede fra Arbejdsgivernes Side længst muligt at holde sig Arbejdernes Organisationer og deres Krav fra Livet. Og selvom man naturligvis maa indrømme, at Aarsagen hertil i nogen Grad maatte søges i den Overgang, der fandt Sted ved det gamle Haandværks og Laugtidens Vigen for Produktionslivets Industrialisering, og den foreliggende manglende organisationsmæssig Tilpasningsevne hos de to Parter, der her stod overfor hinanden, i denne Overgangstid ikke kunde afgive en forhaanden værende Basis for Parternes Tilnærmelse overfor hinanden, saa er der dog mange Eksempler fra den Tid paa principielle Modsætningsforhold, der er fastholdt op igennem Tiderne, til vore Dage og som tilkendegiver den mere principielle og ideologiske Indstilling hos Parterne, og det er rigtigt at gøre sig dette klart, naar Forhandlingsforholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere skal belyses i vore Dage.

I hine Dage saa man ofte Arbejdsgiverne tage bestemt Afstand fra Arbejdernes Ret til at danne Organisationer, og der førtes mange Kampe om selve Organisationsretten.

Arbejdsgiverne vilde være Herrer i deres eget Hus — altsaa paa Arbejdspladsen — og saa man sig endelig fra Arbejdsgivernes Side nødsaget til at gaa i Forhandling, var det kun sparsomt, hvad der kunde opnaas for Arbejderne, og navnlig lagde man fra Arbejdsgivernes Side Vægt paa, at deres Ret til at lede og fordele Arbejdet blev forbeholdt dem ubeskaaret, ligesom man ogsaa krævede, at Arbejdernes Organisationer ikke maatte lægge uorganiserede Arbejdere Hindringer i Vejen paa Arbejdspladsen.

Disse to Arbejdsgiverprincipper m. fl. har man fastholdt siden hine Tider, og medens der med Hensyn til Løn, Arbejdstid og en Række andre vigtige almindelige Arbejdsbetingelser som bekendt er sket en betydelig Udvikling igennem Tiden, der er gaaet, saaledes at Overenskomsterne i denne Henseende ganske har skiftet Udseende, ja Karakter, saa har det ikke været muligt f. Ex. med Hensyn til de to nævnte Arbejdsgiverprincipper at hidføre nogen almindelig overenskomstmæssig Ændring heri. Dette hænger sammen med det politiske, økonomiske og sociale Modsætningsforhold, der bestaar imellem Arbejdere og Arbejdsgivere, og som finder sit samfundsmæssige Udtryk i det foreliggende, privatkapitalistiske Produktions- og Omsætningssystem, der helt hviler paa det private Initiativ og paa Frikonkurrencens Principper og derfor kræver en hertil svarende Indflydelse i Arbejdsforholdet.

Heroverfor staar Arbejdernes principielle Samfundsindstilling, at Produktion og Omsætning bør ledes under stadig større samfundsmæssig Kontrol.

Med Hensyn til Arbejdsgivernes Modstand overfor Arbejdernes faglige Organisering, frembyder ogsaa vore Dage eklatante Tilkendegivelser. Jeg skal saaledes blot henvise til Landbrugernes Indstilling paa dette Punkt.

Selv organiserede saa at sige ud til Fingerspidserne i økonomiske og faglige Organisationer, formener Landbrugerne desuagtet deres Arbejdere Retten til Organisation overalt, hvor dette blot er muligt, og de almindelige Arbejdsbetingelser og Lønvilkaar for Arbejderne lider naturligvis haardt herunder. Dette Standpunkt hos Landbrugerne er i nøje Slægt med, hvad Industriens og Haandværkets Arbejdsgivere i de faglige Organisationers Barndom mente om den samme Sag. Bønderne vil ogsaa være »Herrer i deres eget Hus«, fri for organisationsmæssig Paavirkning fra Arbejdernes Side, betale saa lidt i Arbejdsløn, som de overhovedet kan nøjes med, medens de selv for sig fuldtud forlanger den Ret til Organisationsdannelse og Udnyttelse af denne, baade politisk og økonomisk, som de formener Arbejderne. Og paa samme Maade gaar det forøvrigt overalt, hvor Arbejdsgiverne har Mulighed for at komme udenom Arbejdernes Organisationer.

Arbejdernes Krav paa Medbestemmelsesret om Arbejdsvilkaarene har været kendetegnet ved en uafbrudt Kæde af Kampe op igennem Tiden, og de Indrømmelser, som man efterhaanden — dels ved aaben Kamp, og dels ved Forhandlingsbordet — har maattet gøre Arbejderne, er for langt den overvejende Dels Vedkommende ligefrem aftvunget Arbejdsgiverne.

Set ud fra et mere samfundsmæssigt Synspunkt er det egentlig uforstaaeligt, at man fra Arbejdsgiverside vil indtage en saadan Holdning. Thi Fagbevægelsen og dens Resultater er jo saa langt fra samfundsskadelig, som de netop gaar i den stik modsatte Retning.

Selvom Fagforeningerne i deres Indstilling overfor Produktionslivet ikke anerkender Modpartiets Ret til Udbytning af Arbejderne og forsaavidt er revolutionære i deres mere ideologiske Indstilling, saa har Fagbevægelsen i Danmark i Tidens Løb dog altid stillet sig paa *det opnaaeliges* Grundlag og har herigennem formaaet at øve en betydelig Indflydelse paa det økonomiske, sociale, kulturelle og politiske Liv her i Landet. Det maa sikkert erkendes, at Lønstigning og Arbejdstidsforkortelse fører til en bedre Ordning af Arbejdet og en mere effektiv Udnyttelse af Arbejdskraften. Imellem de jævnlig tilbagevendende Situationer, hvor Arbejdsgiverne bliver afpresset højere Løn og kortere Arbejdstid, lægger Arbejdsgiverne sig naturligvis ikke til Hvile. Tværtimod, saa bliver selve den højere Løn og den kortere Arbejdstid en Ansporing for Arbejdsgiveren til at søge at indvinde, hvad han under Konfliktsituationen har tabt eller er blevet forhindret i at tjene ved Forandringerne i Arbejdsbetingelserne. Arbejdsgiveren søger nu at tilrettelægge Arbejdet bedre, indføre nye Maskiner ,forbedre Teknikken og presse Tempoet op, saaledes at der produceres mere pr. Arbejdsdag. Man kan maaske sige, at Forbedringen i Arbejdernes Arbejdsbetingelser bliver til en ligefrem Stimulans for Arbejdsgiverens Fremskridtsvilje.

Man kan faa en Bekræftelse herpaa ved at anstille en Sammenligning mellem Lande, hvor Fagbevægelsen har forskellig Styrke. Man kan saaledes betragte Haandværket i Østen, hvor der ikke findes Fagbevægelse af nogen Betydning ,og hvor Lønnen er uhyre lav, og hvor der derfor ikke i Aarhundreder har været nogen teknisk Udvikling med Produktionslivet i Vesteuropa, hvor Arbej-

derne tidligere organiserede sig og efterhaanden forbedrede deres Arbejdsbetingelser og hvor dette har medført en rationel Ordning af Arbejdet, stærk Arbejdstempo og Anvendelse af Teknikkens højeste Frembringelser.

Det er jo forstaaeligt, at denne Fremskridtsvilje hos Arbejdsgiverne, der selvfølgelig i høj Grad er bestemt af Ønsket om at holde deres Profit oppe til Trods for Fagforeningernes Lønfremstød, faar meget gennemgribende Virkninger paa hele Samfundsudviklingen.

De tekniske og organisatoriske Fremskridt har ført til Masseproduktion ,til nye Varer og til øget Forbrug. Og dette øgede Forbrug har ikke alene vist sig i Arbejderklassen, men ogsaa Mellemklassen og andre har faaet Andel i de økonomiske Fremskridt gennem de billigere Priser paa Masseproduktionens Varer, som Teknikken skaber. Det kan maaske have sin Interesse her at lægge Mærke til, at Mellemklassen saaledes helt automatisk faar Andel i de økonomiske Fremskridt uden selv at have organiseret sig med dette Formaal for Øje. Mellemklassen staar saaledes indirekte i Gæld til Fagbevægelsen, og Mellemklassen kunde vist aldrig finde paa at hævde, at den højere Levestandard, det højere kulturelle Stade, den paa denne Maade efterhaanden er naaet op paa, i nogen Henseende har været til Skade for Samfundet som Helhed. Men saa kan man naturligvis heller ikke paastaa noget saadant med Hensyn til Arbejderne.

Den højere Løn fører ogsaa til dygtigere Arbejdere. Uden Fagbevægelsen vilde Arbejderne — og mange med dem — hurtigt havne i Fattigdom og Elendighed paa Grund af en i selve Naturen — i de økonomiske Love — foreliggende hensynsløs Konkurrence, der ikke gør nogen Undtagelse for Produktionslivet. Med en Fagbevægelse, der højner Arbejdernes Kaar, bliver Arbejderne selv dygtigere og saaledes ogsaa en værdifuldere Faktor i Produktionslivet. Højere Løn fører ikke alene til bedre Ernæring, bedre Bolig og bedre Klæder, men den gør Arbejderne fysisk stærkere og sundere og mere oplagte og fører efterhaanden ogsaa til kulturel Højnelse, der gør Arbejderne intelligentere, hvad der har den allerstørste Betydning i det moderne industrielle Liv.

Man savner jo heller ikke i vore Dage kompetente Udtalelser for, at højere Lønninger betaler sig — ogsaa set fra et Arbejdsgiversynspunkt — fordi den højere Lønomsætning mere end kompenseres af den større Produktion.

Fagbevægelsen har saaledes indirekte betydet meget for den Stigning i Produktiviteten, der er et saa vigtigt Led i den moderne Samfundsudvikling, og som ogsaa er kommet andre Samfundsklasser tilgode. Men trods disse Kendsgerninger, som jeg ikke betænker mig paa at benævne det, jeg her har fremført, er der altsaa i Arbejdsgiverkredse et stadigt og vedholdende Ønske om at holde Fagorganisationerne nede. Og selvom jeg naturligvis ikke er saa naiv, at jeg tør hævde, at Arbejdsgiverne under de her fremførte Synspunkter maatte have Interesse i *altid* at imødekomme *alle* de Krav, Arbejderne fremsætter, hvor vi i vort lille Samfund er undergivet saa megen Paavirkning ude fra med Hensyn til Konkurrence og anden Hæmning, saa mener jeg dog, at Forhandlingsforholdet, og hvad der skulde og burde komme ud deraf, under billigt Hensyn til alle Sider lader en Del tilbage at ønske. Her mangler ofte Tolerance.

Gennem fredelig Forhandling, og undertiden ogsaa gennem politisk Paavirkning, har Organisationerne — Arbejdsgivernes og Arbejdernes — i Tidens Løb gennemført en Udviklingslinje, der ikke ligegyldig har ladet nødvendige og vigtige Udviklingsfaktorer for Organisationslivet ligge tilbage paa Vejen uantastede. Tværtimod er Organisationerne udbygget med Institutioner og Apparater, der er i Stand til at formidle fremkommende Uoverensstemmelser saaledes, at tidligere anvendte og mere primitive Metoder i høj Grad er blevet afløst af disse mere moderne Hjælpemidler.

Jeg tænker her paa Mæglingsinstitutionerne og de faglige Voldgiftsretter, der afgør forekommende *Retstvister*. Den faste Voldgiftsret, der har sit særlige Arbejdsomraade, som navnlig er at overvaage *Overenskomsternes Overholdelse*, og paa Forligsinstitutionen. Det har betydet meget for Forhandlingsforholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere at disse Hjælpemidler er bragt i Anvendelse, saaledes at man med Hensyn til selve Forhandlingsforholdet har kunnet *rendyrke* de faglige Uoverensstemmelserne som Forhandlingsemner.

Men tilbage bliver altsaa de egentlige Forhandlingsemner om Løn- og Arbejdsbetingelser, naar Overenskomsternes Udløbstid nærmer sig.

Jeg vil dog først gerne sige et Par Ord om de to tidligere nævnte principielle Forhold, som Arbejdsgiverne op igennem Tiderne har ment at maatte fastholde, nemlig Retten til at *lede og fordele Arbejdet*, og Retten til at anvende den *efter Arbejdsgiverens Skøn* til enhver Tid passende Arbejdskraft, altsaa ogsaa uorganiseret Arbejdskraft.

Det er under de herskende privatkapitalistiske Produktionsvilkaar i og for sig forstaaeligt nok, at Arbejdsgiverne i Princippet hævder Retten til at lede og fordele Arbejdet, thi det er jo saadan set Arbejdsgiveren, der har den *økonomiske Risiko*, selvom Arbejderne selvfølgelig i meget høj Grad er interesseret i Bedriftens Trivsel.

Hvordan er det nu gaaet med Fastholdelsen af denne Ret?

Medens det tidligere mentes at være nødvendigt at statuere denne Ret overalt og ubetinget, har Fagbevægelsens voksende Indflydelse i mange Tilfælde gjort denne Ret betydningsløs for Arbejdsgiverne. Det er Organisationernes disciplinariske Indflydelse paa Medlemmerne og Akkordsystemets Sejersgang i Fagene, der har ændret dette Forhold. Det er ikke længere Arbejdsgiveren saa meget om at gøre at *praktisere* Retten til at anvende »den efter hans Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft«.

Indenfor Bygningsindustrien f. Eks., navnlig i de større Byer, arbejdes der i Hovedsagen i Akkord, og Arbejdsgiveren har ikke nogen egentlig Interesse i at blande sig op i, hvilke Arbejdere, der *ikke* bliver placeret i Akkorden. Han har derimod Interesse i at skaffe sig en dygtig og pligtopfyldende Formand, der jo som oftest er Akkorddeltager og fagorganiseret Kammerat med de øvrige Arbejdere, og det overlades saa til vedkommende Formand at antage den fornødne Arbejdskraft.

Det er saaledes kun meget indirekte, Arbejdsgiveren her praktiserer sin Ret til at antage Arbejdskraft. Og han lider ikke noget derved — tværtimod! Thi den bedste Betingelse for, at der kan komme noget ud af Akkorden, baade for ham selv og Arbejderne, er, at det paagældende Akkordhold er saa godt samarbejdet som muligt, og Betingelsen herfor er, at Arbejderne forud for Akkordens Paabegyndelse kender hinanden, deres Arbejdsydelse og Arbejdsvilje, hvorefter den bedst mulige Sammensætning af Arbejdsholdet kan finde Sted. Og som det her er anført i Bygningsindustrien, sker det ogsaa paa mangfoldige andre Arbejdsomraader, og flere og flere vil vel følge efter.

Man ser, hvorledes Udviklingen har gnavet paa Princippet, hvorledes Arbejderne praktisk har skabt sig større Indflydelse paa Arbejdspladsen, men desuagtet har det ikke været muligt i de paagældende Fag at formaa Arbejdsgiveren til *overenskomstmæssigt* at ændre ved deres Ret til selv at antage Arbejdskraft.

Den her paapegede Forskydning i Arbejdsforholdet, det i de fleste Fag gældende Tillidsmandssystem, Tanken om Bedrifternes Demokratisering, Medindflydelse paa Afskedigelser (Sverrigs Hovedaftale) er en interessant Tendens, der peger paa Arbejdernes og deres Organisationers stadig højere Standard, men som dog alligevel ikke har været i Stand til at rokke ved Arbejdsgivernes Mening om *deres* Ret paa dette Omraade: hertil og ikke længere.

Og med Hensyn til det andet Punkt er Stillingen heller ikke i Øjeblikket saaledes, som den var oprindelig, hvor Arbejdsgivere i stort Omfang fastholdt, at de fagorganiserede Arbejdere skulde være tvunget til at arbejde sammen med uorganiserede Kolleger.

Paa dette Punkt har Arbejdsgiverne efterhaanden, omend kun nødtvungent, maattet vise Forstaaelse for selve Organisationsideens Princip og Overenskomsternes mest elementære Forudsætninger, men nogen almindelig *overenskomstmæssig* Ændring fra tidligere Tider til nu foreligger der dog heller ikke endnu paa dette Punkt.

Saaledes fastholdes i Princippet disse to Standpunkter under enhver Forhandling, og dette viser jo overfor Arbejdernes faglige Organisationer paa sin Maade meget tydeligt Arbejdsgivernes Vilje til at manifestere Forskellen imellem Arbejdere og Arbejdsgivere, Viljen til ikke at ville give noget fra sig, der paa afgørende Punkter kan styrke Arbejdernes Stilling.

Denne Interesse giver sig ogsaa paa anden Maade stadig Udslag, og Eksemplet fra 1934 om »Ubillig Konkurrence« er forsaavidt typisk.

I den noget vanskelige Overenskomstsituation 1934, hvor Arbejdsgiverne mente at kunde motivere et Krav om Lønnedsættelse med Henvisning til saakaldt »ubillig Konkurrence«, altsaa Smudskonkurrence eller Underbetaling, hvad man nu vil, navnlig i Byggefagene og Entreprenørfaget, fremsatte Forligsinstitutionen til Bilæggelse af Uoverensstemmelserne paa dette Punkt et saalydende Forslag:

> »Der nedsættes for hvert Fag, hvor Ønske herom fremsættes, et Nævn bestaaende af 3 Repræsentanter for hver af de to Hovedorganisationer med en af Den faste Voldgiftsret udpeget fælles Formand. Udvalgets Formaal er at konstatere, i hvilket Omfang, der for Tiden finder en ubillig Konkurrence Sted overfor overenskomstmæssige Aftaler, i hvilken Henseende Formanden fungerer som Opmand. Hvor ubillig Konkurrence er konstateret, skal Udvalget søge at tilvejebringe Foranstaltninger herimod ved Overenskomst mellem de kontraherende Parter med det Formaal, at de kollektive Overenskomsters Lønniveau sikres imod Underminering fra uorganiseredes Side, saaledes at den ubillige Konkurrence kan afværges. Arbejdsgiverne er — forsaavidt der ikke indenfor de Omraader, hvor Nævnet har konstateret Eksistensen af »ubillig Konkurrence« af nævneværdig Betydning, opnaas en Ordning — berettiget til med sædvanlige Varsler at gøre Brug af Arbejdsstandsning til Fremtvingelse af Ændringer i de løbende Overenskomster. Iværksættelsen af saadan Arbejdsstandsning kan dog ikke finde Sted efter 1. August 1934.
>
> De samvirkende Fagforbund forpligter sig og sine Medlemmer til ikke at arbejde for eller afslutte Overenskomster med nogen udenfor Dansk Arbejdsgiverforening staaende Arbejdsgiverorganisation eller Arbejdsgiver paa ringere Løn- og Arbejdsvilkaar end de mellem Arbejdsgiverforeningen og dens Fagorganisationer og Enkeltvirksomheder paa den ene Side og De samvirkende Fagforbund eller de udenfor disse staaende Fagorganisationer paa den anden Side aftalte Vilkaar, alt under Forudsætning af, at Organisationerne ikke derved kommer i Konflikt med den bestaaende Lovgivning«.

Her var jo nu en glimrende Lejlighed for Arbejdsgiverne til at vise deres Vilje til at søge et irriterende og vanskeligt Forhold mere eller mindre bragt ud af Verden, ved sammen med Arbejderne at søge at komme Smudskonkurrencen tillivs. Det var jo ligefrem paabudt i det vedtagne Mæglingsforslag, og der forelaa faktisk glimrende Muligheder for at opnaa et Resultat.

Arbejderne var mere end villige til et saadant Kompagniskab og foreslog flere effektive Fremgangsmaader, men Arbejdsgiverne modsatte sig det med Hænder og Fødder, tydeligvis ud fra den Betragtning, at man ved en saadan Aktion vilde komme til at yde Arbejderne en alt for betydelig Haandsrækning paa det ogsaa for Arbejderne noget vanskelige Arbejdsomraade ude i Landdistrikterne, hvor den paapegede Smudskonkurrence fandt Sted. Altsaa kom Arbejdsgiverne ved denne Lejlighed — med eller mod deres Vilje — til aabenlyst at tilkendegive deres principielle Synspunkt med Hensyn til Arbejdernes Organisations- og Lønbestræbelser, og veg ikke tilbage for at tilsidesætte *deres egne* paastaaede Interesser, naar blot *det* kunde opnaas, at Arbejderne ikke høstede nogen Fordel.

Det er altsammen værd at tage i Betragtning, naar man skal klargøre sig Forhandlingsforholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, og jeg har fremdraget disse Forhold, der selvfølgelig kunde suppleres med flere af lignende Art, fordi de overvejende knytter sig til Arbejdsgivernes erhvervspolitiske og principielle Stilling overfor Fagorganisationerne og for ogsaa herigennem at finde Baggrund for en nøgtern Bedømmelse af Forhandlingsforholdet.

Og hvordan stiller Forhandlingsforholdet sig nu herefter, og hvilke Spørgsmaal drejer Forhandlingerne sig om?

Forhandlingerne drejer sig i vore Dage i saa godt som samtlige Fag direkte eller indirekte i Hovedsagen om Lønspørgsmaal. Spørgsmaal vedrørende de saakaldte *Almindelige Bestemmelser* refererer sig næsten altid paa en eller anden Maade til de mere konkrete Løntaxter, og selvom Arbejdstidsspørgsmaalet og andre Spørgsmaal af større principiel Natur nu og da kan dukke op under Forhandlingerne her og der, kan man vist se bort herfra i nærværende Foredrag, da disse Spørgsmaal for Tiden ikke kan siges at være karakteristiske for Forhandlingsforholdet.

Det er blevet paastaaet, og sikkert ikke med Urette, at Arbejdsgivernes Hovedorganisation lægger sig for meget imellem ved Forhandlingerne i Underafdelingerne, ved at paabyde en eller anden bestemt lønmæssig Linje, hvad enten der nu kan være Tale om opad- eller nedadgaaende Retning, og ved at udstede visse Direktiver, der kan virke hæmmende paa Forhandlingerne.

Selvfølgelig kan man jo meget vel forstaa, at en Hovedorganisation, hvor den har Magt dertil, søger at paavirke Forhandlingerne i Underorganisationerne, til Gavn for Arbejdsgivernes samlede Interesser, men hvis en saadan Indflydelse gaar efter alt for stramme Linjer saaledes, at virkelig Forhandling ikke kan finde Sted, saa opsamles der i Forhandlingsforholdet efterhaanden Stof til en Krise, som paa en eller anden Maade maa finde sin Udløsning, naar Tiden er inde.

Efter at der paa Basis af Erfaringer fra forskellige Forhandlingssituationer i Tidsrummet 1920 til op i 30erne kunde paavises en saadan Indflydelse fra Arbejdsgivernes Hovedorganisations Side, og forskellig Kritik ogsaa offentligt var fremsat herimod, kom der en Forhandling i Stand mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Hovedorganisationer om Indførelse af Forhandlingsregler, hvor et af de fornemste Formaal skulde være at give Underorganisationerne ikke alene Lejlighed, men ogsaa uhindret Adkomst til at forhandle navnlig Detailkrav, for ved Hjælp heraf at komme den Kritik tillivs, som Arbejderne havde ment sig berettiget til at fremsætte overfor en alt for haardhændet Indflydelse fra Arbejdsgivernes Hovedorganisations Side, ligesom Forhandlingsreglerne ogsaa sigtede paa ,at sekundære Uoverensstemmelser skulde kunne afgøres ved faglig Voldgift, vel at mærke, hvis Parterne kunde enes derom.

Paa disse Forhandlingsregler har man fra begge Sider bygget en vis Optimisme med Hensyn til større Forhandlingsvilje i Underorganisationerne, og jeg vil heller ikke nægte, at de i hvert Fald i nogen Grad, set paa Baggrund af de kummerlige Resultater, der tidligere var opnaaet under disse Forhandlinger, har imødekommet denne Optimisme, men dog langtfra i det Omfang, man berettiget havde kunnet vente.

Nu er alle Fag selvfølgelig ikke ens stillet paa det heromhandlede Omraade. Fag med et bevægeligt Lønsystem, hvor Lønningerne ikke ligger fast i Overenskomstperioden, men er bevægelige under Hensyn til Konjunkturer og anden Paavirkning, har naturligvis ikke de samme — og ejheller saa mange — Krav at stille i Underorganisationsforhandlingerne som de Fag, der arbejder med stive og faste Lønninger hele Overenskomstperioden igennem. For disse sidste spiller det selvfølgelig en betydelig Rolle, at de, naar Tiden er inde, altsaa ved Overenskomsternes Fornyelse, faar rettet, reguleret og suppleret, hvad der er Brug for i den kommende Overenskomstperiode, og navnlig indenfor Fag, hvis hovedsagelige Løngrundlag er Akkord. Men her har Forhandlingsreglerne ikke slaaet til.

Man kan selvfølgelig lave saa mange Regler og Regulativer for Forhandlinger, som man ønsker, naar de ikke ledsages af god Vilje under selve Forhandlingerne, er de kun en *død Vægt*, og uden Betydning. Paa Baggrund

af den mere principielle Indstilling og det foreliggende almindelige Modsætningsforhold, der hersker mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer, i Overenskomstforholdet vil det maaske ogsaa nok kunde hævdes, at der mellem Parterne paa Forhaand maatte forefindes en ganske vist unaturlig, øm Forstaaelse overfor hinandens Ønsker, for at der skulde kunne komme alt det ud af disse Forhandlingsregler, som Parterne i et optimistisk Øjeblik har ladet sig forlede til at tro, og da Parterne som bekendt ikke i den Grad er forliebt i hinanden, har Forhandlingsreglerne ikke vist sig tilstrækkelige for det Formaal, man har tiltænkt dem. Jeg skal senere hen i Foredraget vende tilbage til dette Spørgsmaal.

Som bekendt har det Offentlige i de senere Aar ved visse Lejligheder ment sig nødsaget til at gribe ind i Arbejdskonflikter. Et saadant Indgreb fandt Sted i 1936 efter en 5 Ugers Lockout, hvor Rigsdagen vedtog en Voldgiftslov, hvilket foranledigede Arbejdsgiverforeningens daværende Formand til paa Generalforsamlingen at fremsætte følgende Udtalelse:

»Kampen er endt, og det har mindre at sige, om den ene eller den anden Part tillægger sig Sejren. Det, der nu har Betydning, er den Erfaring og Belæring, man har indhøstet under Kampen.

Den har bl. a. lært os, at den Ret, som Arbejdsgiver- og Arbejdsorganisationerne har i Henhold til Septemberforliget til at erklære Strejke eller Lockout for at tilvejebringe ordnede Løn- og Arbejdsvilkaar, ikke længere er absolut, men kan fratages Parterne ved særlig Lov. *Etableringen af en Arbejdsstandsning under Formen af en Lockout* lader sig i hvert Fald for Tiden ikke gennemføre. En meget nyttig Lære.

Vi overser naturligvis ikke Betydningen af denne Lære. Alligevel maa Arbejdsgiverforeningen jo ogsaa i Fremtiden tage Stilling til Lønspørgsmaal og sige sin Mening om dem.

Vi maa fremdeles sige Nej til Lønkrav, hvis det skønnes nødvendigt, men skal der saa føres Kamp om Uoverensstemmelserne, maa det blive Arbejderne, der aktionerer, og som ved at erklære Strejke søger at hidføre den Afgørelse, de ikke har kunnet opnaa gennem Forhandling.«

Hvorvidt en saadan Betragtning som den her fremsatte vil kunne holde Stik for Eksempel i en Periode med stærkt Prisfald, hvor Arbejderne altsaa ikke er interesseret i at etablere nogen Konflikt, eller iøvrigt er vist dog alligevel et Spørgsmaal.

Siden da har Spørgsmaalet om *tvungen* eller *frivillig* Voldgift ofte været fremme i Debatten, ogsaa offentligt, og selv om jeg tidligere har haft Lejlighed til at udtale mig om dette Spørgsmaal, vil jeg dog ogsaa nu mene, at nogle Betragtninger er paa sin Plads, fordi Voldgift i *Interessekonflikter* i saa høj Grad berører Forhandlingsforholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere.

Voldgiftsmæssig Afgørelse i Interesse-Konflikter eller Interesse-Spørgsmaal, altsaa saadanne Spørgsmaal, som Parterne staar ganske frit i overfor hinanden uden at være bundet af nogensomhelst Aftale eller Overenskomst, har aldrig været populær blandt Arbejderne.

Arbejderne ønsker sig den fuldeste Frihed for deres Organisationer og derigennem for dem selv med Hensyn til Fastsættelsen af Arbejdsvilkaarene i alle de Tilfælde, hvor Frihed hertil foreligger, og det er ogsaa naturligt af mange Grunde.

Den Karrighed, hvormed Samfundet tildeler Leveomkostningerne til hele den store Arbejderklasse, kan ikke afgive nogen god Begrundelse for, at Arbejderne skulde opgive en eneste Tøddel af den Ret og den Frihed, de har til selv med de Magtmidler, de nu ligger inde med, til at søge den bedst mulige økonomiske Placering i Samfundet.

At Arbejderne naturligvis med Hensyn til de saakaldte Retstvister eller Fortolkningsspørgsmaal indenfor et foreliggende Overenskomstomraade er villige til at lade saadanne Tvistemaal afgøre gennem Voldgift, er en Selvfølge og en Ting for sig, men anderledes stiller det sig naturligvis, naar der er Tale om Interessekonflikter.

Nu er det vel ikke saaledes, at de danske Arbejdere ikke har fornøden Sans for det praktiske og er Principryttere, der ikke i det givne Tilfælde forstaar at vurdere Betydningen af at f. Eks. en *meningsløs* Arbejdsstandsning bringes til Ophør, selvom hellige Principper derved bliver gnavet noget i Kanten — heldigvis!

Men selv i et saadant Tilfælde bliver der alligevel noget tilbage, der vækker Uro, og rokker ved det fundamentale i Arbejdernes hidtige Indstilling overfor Samfundsøkonomien og i deres økonomiske Synsmaade og Livsførelse i det hele. Og hvordan vil det ikke blive, hvis Voldgift skal afløse *alle* nuværende frie Forhold.

I Kampen for Tilværelsen har Arbejderne gennem deres Fagforeninger banet sig Vej for den økonomiske Højnelse, der for denne store Gruppe Medborgere i Tidens Løb har fundet Sted, og det er en Kendsgerning, at Fagforeningerne er Arbejdernes eneste økonomiske Assurance mod Fattigdom og Elendighed som Følge af en hensynsløs Konkurrence i Produktionslivet — ogsaa blandt Arbejderne indbyrdes.

Saaledes er Fagforeningerne og deres Resultater kommet til at staa som Arbejdernes uundværlige Ejendom, der efterhaanden har rodfæstet en for vort hele Samfundsliv betydningsfuld Ansvarsfølelse hos Arbejderne, byggende paa den Opfattelse, at naar Samfundet gennem Retten til den frie Organisationsdannelse giver Arbejderne Adgang til kollektiv og solidarisk Røgtelse af deres økonomiske Interesser, saa følger der ogsaa hermed en moralsk Forpligtelse til, *saavidt gørligt*, at slaa sig igennem med de økonomiske Resultater, et saadant solidarisk Samvirke fører med sig.

Og i samme Grad, som Samfundet borttager Grundlaget for denne Ansvarsfølelse ved Vedtagelse af Voldgiftslove, hvor Organisationerne sættes ud af Spillet, og Trediemand fastsætter Arbejdslønnen, i samme Grad svækkes denne Ansvarsfølelse og afløses af en helt ny Mentalitet og Tankegang overfor Forpligtelsen til at faa den Løn, paa hvis Størrelse Arbejderne ingen, eller kun ringe Indflydelse har haft, til at spænde over det hidtidige Udgiftsbudget, og da man nu en Gang *skal* leve, er det slet ikke svært at udfinde, hvilke Udgiftsposter, der paa Bekostning af denne Nødvendighed vil blive skubbet i Baggrunden med en Vexel til det Samfund, der mente at have Ret til at træffe Bestemmelse om Lønnens Størrelse, uden samtidig at give Anvisning paa, hvorledes den skal strække til. Men vor udmærkede Finansminister Buhls Udtalelse om, at man skal betale sin Skat med Glæde i saa Fald i Modsætning til nu ikke vilde komme til at staa i et mærkeligt Lys?

Det er et farligt Gebet at komme ind paa; det aabner Perspektiver af en ganske særlig Art og uoverskuelig Rækkevidde for det hele økonomiske Samfundssystem; thi i saa Fald maa det ikke alene blive Arbejderne, der skal have deres Indkomster fastsat ved det Offentliges Foranstaltning, men ogsaa andre Dele af Produktionens og Omsætningens Udøvere. Hvad siger Arbejdsgiverne her? Kan der forhandles om dette Spørgsmaal?

Og kan dette gennemføres? Kan der gennemføres en Priskontrol, der afbalancerer Arbejdslønnens Købeevne i Forhold til Varepriserne, med skyldigt Hensyn til begge Sider, kan der det?

Kan der gennemføres en effektiv Kontrol med samtlige Indkomster her i Landet, med det Formaal at stabilisere vor hele Økonomi til lige Gavn for alle Landets Borgere, saaledes at økonomiske Interessemodsætninger mellem de forskellige Befolkningsgrupper til Skade for Samfundet ikke opstaar? Kan dette tænkes? Næppe! I hvert Fald ikke uden stærk Modstand. Men naar en saadan Reform ikke kan gennemføres, saa maa det ogsaa være haabløst at tænke paa at gennemføre tvungen Voldgift i Interessekonflikter i Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Arbejderne maa i hvert Fald modsætte sig dette!

Hvis Arbejdsgiverne ikke har det samme Syn som Arbejderne paa dette Spørgsmaal, er dette forsaavidt vel forklarligt nok; thi deres Chance for at holde Fortjenesten oppe paa det Niveau, som foreliggende Konjunkturer og øvrige Muligheder betinger, forringes jo ikke ved tvungen Voldgift i Interessekonflikter. Eventuelle

Forringelser vil meget hurtig blive udlignet ved Overførelser til Forbrugerne.

Giver man Spørgsmaalet en mere akademisk Vurdering, maa man ogsaa komme til det Resultat, at tvungen Voldgift paa dette Omraade indenfor Produktionslivet i sig selv er naturstridig, thi man maa huske, at Arbejderne og Fagforeningerne med den efterhaanden skabte Indflydelse paa egne Vilkaar i det moderne Produktionsliv proportionalt med Produktionslivets uhæmmede, privatkapitalistiske Udfoldelse i Princippet for sig maa kræve den samme uhæmmede Indflydelse paa deres økonomiske Vilkaar, fordi de i Arbejdsforholdet er Organer af samme Væsen og Princip som alle andre i Produktionsmekanismen investerede Bestanddele, der har Evne til at kræve sig økonomisk respekteret.

Det var den tvungne Voldgift, men hvad nu med den saakaldte *frivillige* Voldgift?

Det er navnlig Arbejdsgiverforeningen, der har lanceret Teorien om frivillig Voldgift. Men ved Undersøgelse af, hvad der egentlig menes med frivillig Voldgift, viser det sig straks, at det er frivillig Voldgift i Interessekonflikter, akkurat som tvungen Voldgift.

Det eneste »frivillige«, der her er Tale om, er blot dette, at en saadan frivillig Voldgift ikke skulde være Parterne paatvunget, d. v. s. fastsat ved Lov, men kun skulde indgaas ad Frivillighedens Vej imellem Arbejdere og Arbejdsgivere.

Hvis Arbejderne vilde gaa ind paa en Overenskomst om saadan frivillig Voldgift, vilde de ikke være et Haar bedre stillet, end hvis det var en *tvungen* Voldgift, vedtaget ved Lov af den danske Rigsdag, saa længe Overenskomsten om frivillig Voldgift var gældende. Og derfor er der i Virkeligheden ingen anden Forskel paa frivillig Voldgift og tvungen Voldgift end den, at den tvungne Voldgift skulde ophæves ved Lov, vedtaget paa den danske Rigsdag, medens den frivillige Voldgift kunde ophæves ved de Muligheder, Parterne ved fredelig Overenskomst eller gennem Kamp havde for at løsgøre sig fra den, naar den en Gang *var* indgaaet.

For dem, som kender nærmere til disse Ting, maa det staa aldeles klart, at hvis Arbejderne ikke ønsker at stifte Bekendtskab med tvungen Voldgift, gør de det heller ikke med Hensyn til frivillig Voldgift.

Inden jeg forlader Spørgsmaalet om Voldgift i Interessekonflikter, vil jeg blot sige et Par Ord om den ganske haabløse Situation, en saadan Voldgift maatte befinde sig i, naar den skulde til at afgøre, hvad Lønningerne skulde være her og der; thi paa hvilket Grundlag skulde en saadan voldgiftsmæssig Lønansættelse finde Sted?

Skal Grundlaget være, hvad det paagældende fagligt afgrænsede Erhverv som Helhed kan bære, med den indenfor Erhvervets Enkeltvirksomheder foreliggende Forskel i Indtjeningsevne, hvor Hensyn saa maa tages til de umoderne eller slet ledede Virksomheder, med deres ringe Evne til Indtjening, og som her vilde blive bestemmende for Arbejdslønnen, hvis disse Virksomheder da ikke helt skulde udslettes?

Eller skal Grundlaget være at finde i hver Virksomhed for sig indenfor Erhvervet ,med den deraf følgende Forskel i Arbejdslønnen, svarende til de forskellige Virksomheders Indtjeningsevne?

Eller skal man ikke tage noget som helst Hensyn til det enkelte Erhverv som Helhed eller dets Enkeltvirksomheder, men finde Grundlaget for voldgiftsmæssig Fastsættelse af Arbejdslønnen i, hvad Landets samtlige Erhverv indenfor Produktion og Omsætning som Helhed evner at betale, med deraf følgende Udslettelse af de Virksomheder, der ligger under det udregnede Middeltal?

Eller skal vi ind i en efter nationaløkonomiske Interesser af det Offentlige ledet Sanering af vore Bedrifter, med Udskillelse af overflødige og kapitalædende Virksomheder, og Metoder, tilsigtende en økonomisk, samfundsmæssig Regulering af Produktion, Omsætning og Kapitalinvestering, paa hvis Grundlag en Vurdering af Arbejdslønnens Størrelse kan finde Sted?

Nej, Tiden er sikkert ikke inde til Gennemførelse af hverken den ene eller den anden af de her nævnte Metoder, selvom vi, hvad alle jo kan se, styrer hen imod en mere samfundsmæssig betonet Regulering i det økonomiske Liv, end man tidligere har kendt. Der foreligger simpelthen for Tiden ikke noget anerkendelsesværdigt Grundlag for Fastsættelse af Arbejdslønninger ved hverken tvungen eller frivillig Voldgift. Et saadant Grundlag hænger simpelthen frit i Luften, uden noget paaviseligt Sted, og er i sig selv lige saa luftigt som den Overbevisning, med hvilken en Voldgiftsdom af denne Art vil kunne motiveres.

Men naar der saaledes er lukket for Voldgift i Interessetvister, og man heller ikke tør formode, at der mellem Parterne i Fremtiden kan vises saa megen Forstaaelse overfor hinandens Synspunkter, at fredelig Forhandling vil kunne klare *alle* fremsatte berettigede Krav, fordi de fundamentaleste Interessemodsætninger mellem Arbejdere og Arbejdsgivere stadig foreligger, (selv om man i Tidens Løb i mange Henseender er kommet hinanden betydeligt nærmere end tidligere), hvilke Midler har man da for Haanden til i vor moderne Tid at løse disse Spørgsmaal uden Kamp? Ja, vi har jo *Forhandlingsreglerne*, som jeg har omtalt tidligere. Hvad byder nu disse Forhandlingsregler paa med Hensyn til disse vanskelige Spørgsmaals Løsning? Sandelig ikke ret meget, *hvis der ikke vises god Vilje!*

Nu ved vi, at Produktionslivets Udvikling med Ændring i Arbejdsmetoderne, nye industrielle Frembringelser og en Række andre Forhold kan ændre de lønmæssige Forudsætninger, under hvilke Overenskomsterne paa det givne Tidspunkt indgaas, saaledes at der *mellem* Overenskomsternes Udløbstider opstaar en Række Problemer med Hensyn til ny Løn og Arbejdsvilkaar — en Række Detailspørgsmaal — som først kan finde deres Løsning, naar Overenskomsterne kan opsiges. Hvis der nu ikke foreligger god Vilje til at søge disse Spørgsmaal løst paa fredelig Maade, naar Forhandlingssituationen er inde, indebærer disse Spørgsmaal samlet — selv om de hver for sig ikke har afgørende Betydning for Situationen — i sig selv en meget stor Fare for Konflikt, og saa hjælper det ikke, at man har et Regulativ for Forhandlinger, altsaa Forhandlingsregler, hvis Indhold i saa Fald jo blot er døde Bogstaver, og Fagforeningerne har set mange Eksempler paa, hvorledes rimelige og nødvendige Forhandlingskrav er blevet saboteret ved, at man — (ganske vist nøjagtigt følgende Forhandlingsreglerne igennem alle Instanser, fra Underorganisationerne til Hovedorganisationerne og derfra til Forligsmanden) — har udvist en saadan Mangel paa god Vilje, at der har foreligget alvorlig Fare for Konflikt, alene fordi de mange Detailspørgsmaal ikke er blevet løst.

Paa dette specielle Felt spiller Hovedorganisationerne en betydelig Rolle. Thi hvis Hovedorganisationerne paalægger Underorganisationerne at vise Imødekommenhed overfor Modparten, saa bliver Underorganisationerne med den Udvikling, Organisationslivet har taget, paa begge Sider simpelthen nødsaget til at bøje sig herfor. Hvis derimod Hovedorganisationerne viser sig kølige overfor disse Ting, ja maaske endda udsteder Parole *imod* at vise Imødekommenhed, ja saa bøjer Underorganisationerne sig hellere end gerne for et saadant Standpunkt, og det kan ikke skjules, at Arbejdernes faglige Organisationer ved flere Lejligheder har mærket en saadan reaktionær Indflydelse fra Arbejdsgivernes Hovedorganisations Side, naar Forhandlingerne i Underorganisationerne — uanset snart sagt, hvor lidt det har drejer sig om — er forblevet resultatløse, ogsaa i Tilfælde, hvor Forhandlingsreglerne har været gældende, ligesom den enkelte Underorganisation eller enkelt Virksomhed ogsaa helt uden nogen Paavirkning fra Hovedorganisationen har stillet sig afvisende.

Det er en Foreteelse, der naturligvis hænger ganske nøje sammen med Taktik; thi hvis *alle* Forhandlinger hermed var afbrudt, saaledes at Konflikten stod for Døren, saa var det jo i høj Grad tænkeligt, at Forhandlingerne i Underorganisationerne vilde have faaet et andet Forløb.

Men Forhandlingerne er jo ikke afbrudt af den Grund, for man *har* jo Hovedorganisationerne tilbage. Efter Forhandlingsreglerne skal Forhandlingerne fortsættes mellem Hovedorganisationerne, og saa maa man jo se, hvad der her kan komme ud af det? Men ogsaa her er der

Eksempler paa, at det samme gentager sig — pro forma Forhandling, og for mange Organisationers Vedkommende aldeles ikke noget Resultat. Og saa kan man her sige det samme som om Forhandlingerne i Underorganisationerne, at hvis det var Slut hermed, kan det jo godt være, at Resultatet af Hovedorganisationsforhandlingerne havde set noget anderledes ud. Men det er jo ikke Slut, fordi Forhandlingerne brister mellem Hovedorganisationerne. Der er jo endnu en Instans. Vi har jo Forligsinstitutionen, hvis Opgave det er i farlige Konfliktsituationer at træde til for at søge Parterne forligte.

Jeg sagde før, at den negative Forhandlingspolitik var Taktik, og det er netop det, den er, fremmende et ganske bestemt Formaal. Thi det er jo indlysende, at jo mere Stof der væltes op paa Forligsmandens Bord i Form af fremsatte og uløste Krav, jo mere maa der naturligvis *falde igennem* under Forhandlingerne hos Forligsmanden, fordi den stakkels Mand simpelthen slet ikke evner eller kan overkomme at gennemforhandle med Parterne en saadan Mangfoldighed af Krav. Det rækker en Mands Fysik indenfor den forholdsvis korte Tid, der her er Tale om, slet ikke til. Hans faglige og tekniske Indsigt rækker heller ikke til. Og han maa saa nøjes med at stille et Forslag, der kun omfatter Hovedpunkterne i det foreliggende overvældende Materiale, hvis han da overhovedet mener at kunne stille noget Forslag, og saa har Taktiken fuldbyrdet sit Formaal, nemlig — som fra Organisationernes Begyndelse og senere — kun at gøre saa faa og saa smaa Indrømmelser som vel muligt.

Nu er det ikke alle Fag, der risikerer at faa en saadan Medfart under en Overenskomstsituation. Det er i Hovedsagen Fagene med de faste Prislister, og som er udsat for mange Ændringer i Arbejdsprocessen indenfor selve Overenskomstperioden, Ændringer, der sætter Arbejdspriserne ud af Spillet, og hvor det i selve Overenskomstperioden er mere eller mindre vanskeligt at naa frem til Priser, der giver den sædvanlige Fortjeneste. Andre Fag med et forholdsvis ringe textmæssig Overenskomstindhold, og hvor passende lønmæssige Arbejdsvilkaar i Kraft af foreliggende Overenskomst eller i Kraft af indarbejdet Koutume under ændrede Vilkaar kan tilvejebringes i selve Overenskomstperioden, har naturligvis ikke de samme Besværligheder under Overenskomstforhandlingerne, som de førnævnte Fag med de tusinder af bundne Detailler, og selv om det nu maaske nok kan siges, at der under Forhandlingerne om disse mere sekundære Krav i Underorganisationerne, Hovedorganisationerne og hos Forligsmanden kan vises nogen Imødekommenhed, saa er Resultatet alligevel paa dette specielle Forhandlingsomraade langt fra tilfredsstillende og vil næppe heller nogensinde kunne blive det, saa længe det i saa høj Grad som nu, kommer an paa den gode Vilje.

Alle disse Smaakrav, rejst af den enkelte Organisation for dens Overenskomsters Vedkommende eller drejende sig om Landsoverenskomster, har udover deres reelle Betydning for de Vedkommende ogsaa en vis betydningsfuld psykologisk Relation til den Vurdering, Medlemmerne anlægger med Hensyn til Organisationens Evne til at føre Forhandlingerne igennem med et rimeligt og akceptabelt Resultat. At det naturligvis ikke er muligt at føre ethvert af de rejste Krav igennem, er indlysende. Den anden Part skal jo ogsaa høres. Men særlig mange af disse Smaakrav, som der her er Tale om, kan være rejst med en saadan solid Begrundelse, at de ikke burde afvises.

Arbejdsgiverne har altfor ofte med Held snydt sig fra at imødekomme saadanne Krav under Forhandlingerne i de forskellige Instanser ved ikke at ville gøre nogen Indrømmelse, vel vidende, at det kunde blive vanskeligt nok for Arbejderne at gennemføre dem, naar de i samlet Mængde kom til at foreligge for Forligsmanden, fordi han ikke har og ikke kan have den til en Forhandling om saadanne specifikke, i mange Tilfælde stærkt fagligt-tekniske Spørgsmaal fornødne Indsigt. Forligsmanden er her i høj Grad ude af Stand til at lægge noget Pres paa Modparten med Hensyn til saadanne Kravs Gennemførelse, ligesom den Part, der maatte føle sin Interesse tilsidesat paa dette Punkt af de nævnte Grunde, ogsaa vanskeligt kan lægge noget afgørende Pres paa Forligsinstitutionen.

Vi er her — trods Forhandlingsreglerne — inde ved en Brist i Forhandlingstekniken, som er af betydelig Interesse for Organisationerne, og som paa en eller anden Maade maa søge sin Løsning i den nærmest kommende Tid.

Det Forligsforslag, der afgjorde Konfliktsituationen i 1938, drejede sig om *240 Overenskomster*, og ene Mand med sin Sekretær udarbejdede Forligsinstitutionens Formand Forslag til Afgørelse af *alle* de herhenhørende Uoverensstemmelser, der var lagt op paa Forligsmandens Bord, og hvorunder mange Hundrede Detailkrav blev »droppet«.

Forligsmanden erklærede ganske aabent overfor Parterne, at saadanne Spørgsmaal maatte de i hvert Fald selv se at blive enige om, for han for sit Vedkommende havde jo ikke tilstrækkeligt Kendskab til disse Ting. Det manglede han faglig Viden om. Og da Arbejdsgiverne hørte det, saa maatte de jo være mere dumme, end de havde Lov til at være, hvis de, i Betragtning af deres almindelige, principielle Indstilling overfor de faglige Organisationer, vilde gøre Arbejderne nogen særlige Indrømmelser, hvilket heller ikke skete.

Paa den Maade er det jo en betydelig Magt, Forligsinstitutionen i Kraft af sin Mangel paa Indsigt ligger inde med i negativ Betydning overfor Overenskomstsituationernes Afvikling og Forhandlingsforholdet. Arbejdsgiverne risikerer ikke noget ved at sabotere Forhandlingerne gennem de forudliggende Instanser. Naar man kommer op til Forligsmanden, siger han blot om alle de sekundære Spørgsmaal: »Det maa De selv se at blive enige om«, hvilket oversat vil sige, at hvis der ikke opnaas Enighed, saa bliver alt ved det gamle, altsaa akkurat saadan, som Arbejdsgiverne har ønsket det, og da de større Spørgsmaal, de almindelige Lønninger og Timelønnen og den Slags, naturligvis altid maa undergives en vis indgaaende Forhandling i Forligsinstitutionen og bliver optaget i et Mæglingsforslag, stilles Arbejderne i den Situation, at enkelte Uoverensstemmelser — ganske vist de største — er blevet undergivet en virkelig reel Forhandling, medens mindre Spørgsmaal — men til Gengæld en Mangfoldighed — slet ikke har været reelt forhandlet igennem de Instanser, der har foreligget. Arbejderne har saa Valget imellem at forkaste eller vedtage et Forligsforslag. Og som Forholdene nu en Gang foreligger her i Samfundet for Tiden, skal Arbejderne jo trædes haardt paa Tærne, forinden de gaar ud i en Konflikt. De resignerer nødtvungent — men de glemmer ikke.

Paa denne Maade etablerer Arbejdsgiverne i Realiteten et Samarbejde med Forligsinstutionen, som denne sidste naturligvis ikke ønsker, men som den — drevet af Omstændighederne — ikke kan frigøre sig for.

Altsaa, Forhandlingsreglerne, som de foreligger i Dag, strækker ikke til uden *god Vilje*, og den gode Vilje skorter det i høj Grad paa, alt eftersom det foreliggende Modsætningsforhold mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, mellem Kapital og Arbejde, vil gøre sig mere eller mindre gældende.

Hvad er der da at gøre herved, hvis man stadig skal arbejde paa den Linje, at Kampen saavidt muligt skal undgaas?

Man vil have lagt Mærke til, at de sekundære Krav er blevet skudt til Side under Forligsmandsforhandlingerne med den Begrundelse fra Forligsmandens Side, at han ikke havde tilstrækkelig faglig eller teknisk Indsigt Indsigt til at kunne optræde som Mæglingsmand paa dette Omraade.

Nu er det som sagt naturligvis paa Forhaand umuligt at finde en Mand frem, der paa Forhaand er i Besiddelse af saa megen faglig og teknisk Dygtighed, at han med Sagkundskab og Myndighed vil kunne paatage sig Deltagelse i Debatten i ethvert af alle de mange Hundreder af mindre Spørgsmaal, der kan komme til at foreligge. Ja, det kan vel endda vanskeligt tænkes, at en enkelt Mand, selv om han fik Tid dertil, vil kunne fylde en saadan Opgave ud?

Tanken henledes da herunder hurtigt paa den Udvej, at der maa flere Forligsmænd, Assistenter eller Observa-

tører med i Forligsmandsopgaven, hvis denne skal kunne bestrides til begge Parters Tilfredshed.

Det er ogsaa her, at Tankerne vedrørende Forligsinstitutionens Virksomhed saa smaat er begyndt at fæstne sig indenfor dansk Fagbevægelse. Man er ved at komme ind paa, at Forligsinstitutionen skal have Tag i Tingene, førend de *har passeret* Underorganisationerne og Hovedorganisationerne. Forligsinstitutionen skal kende Forslagene, naar de udveksles mellem Parterne. Forligsinstitutionen skal have Adgang til at følge Forhandlingerne fra første Færd, enten som direkte Forhandlingsledere eller Observatører. Forligsinstitutionen skal have Lejlighed til at følge Forhandlingerne op igennem alle Instanser, saaledes at naar den Del af Stoffet, der herefter maatte blive tilbage, bliver lagt paa Forligsmandens Bord, for at Forhandling herom kan foregaa direkte med hans Medvirken, han da ikke skal kunne vise Stoffet fra sig med Bemærkningen om, at han ikke har tilstrækkelig faglig eller teknisk Indsigt til at kunne vurdere de foreliggende Uoverensstemmelser, og stille Forslag herom.

Det er Tanker, der er fremme i Tiden, opstaaet af de Vanskeligheder, Arbejdsgiverne har beredt Arbejderne under Forhandlingerne, Vanskeligheder, som paa en eller anden Maade maa bringes ud af Verden, og som der i Øjeblikket ikke synes anden Udgang for end den her skitserede, hvad der saa iøvrigt ellers kan siges imod den. Opgaven foreligger, og alle Interesserede bør bestræbe sig for at finde frem til Metoder, under hvilke Opgaven kan løses. Uløst vil dette vigtige Spørgsmaal stadig indebære Fare for Konflikt.

Man har fra en vis Side ment, at et Bidrag til Overenskomststoffets Forenkling kunde være, at man vendte tilbage til den automatiske Pristalsregulering. Jeg tror ikke paa denne Udvej, den vilde ikke løse Problemet. Vi er ikke naaet frem til saadanne Løntilstande i det danske Produktionsliv, at man kan blive staaende ved det opnaaede og saa blot regulere frem og tilbage i Henhold til Pristallets Udsving. Den deraf følgende fra tidligere Tider kendte mere eller mindre udtalte Stagnation i Lønbevægelsen vilde ogsaa være lidet stemmende med Fagorganisationernes Opgave paa det lønmæssige Omraade.

Paa samme Maade, som Arbejderne maa vende sig mod tvungen og frivillig Voldgift, maa de vende sig imod enhver Indflydelse, der hæmmer Fagorganisationernes frie Udfoldelse paa sund og forsvarlig økonomisk Basis, saa længe de tidligere paapegede principielle Modsætningsforhold mellem Arbejde og Kapital opretholdes, og for hvilket Standpunkt Arbejdsgiverforeningen er Samfundets mest fremtrædende Repræsentant.

Det er den stadig og uformindskede Kamp for Underklassens Frigørelse paa den ene Side, og paa den anden Side Arbejdsgivernes Kamp for Opretholdelsen af den principielle, den sociale og den økonomiske Forskel mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, der ogsaa i det smaa under Overenskomstforhandlingerne kommer til Udtryk, og som er den Modsætning, om hvilken den stedfundne Udvikling i Forhandlingsforholdet har maattet placere sig, maaske nok med Modsætningernes mere skarpe Kanter successivt udviskede noget, men dog ikke saa meget, at nogen paaviselig *principiel* Ændring i Forholdet mellem Kapital og Arbejde har fundet Sted, og det er maaske ogsaa nok i den nærmest kommende Tid den Linje, Udviklingen fortsat vil følge i Forhandlingsforholdet om Overenskomsterne; det er i hvert Fald det solideste for Arbejderne, at de foreløbigt gør sig dette Forhold klart og ikke luller sig ind i Illusioner om Gennemførelsens nogen principiel Ændring i de her fremhævede og til Grund liggende Synspunkter under Forhandlingerne mellem Arbejdsgivere og Arbejdere.

Jeg kan dog ikke slutte dette Foredrag uden et Par Ord til den Side indenfor Arbejdsgiverkredse, der trods deres principielle Standpunkter og Synspunkter overfor Arbejdernes Organisationer i Tidens Løb har rakt Haanden frem, ja i visse Tilfælde endog meget langt frem, til Imødekommen af Krav fra Arbejdernes Side.

Jeg forstaar meget vel, at baade Disciplin og Principper maa til i en Organisation og maa have en vis Indflydelse paa Organisationens hele Færd og paa dens enkelte Repræsentanter, og paa samme Maade som der indenfor Arbejdernes Kreds er Repræsentanter, der har præget Forhandlingernes Resultater med et vist Maadehold og Hensyntagen til Modpartiet, selv om de her har skullet tage en Tørn med deres egne, findes der ogsaa indenfor Arbejdsgivernes Kreds Folk, der ikke er veget tilbage for at tage et personligt Ansvar for en større Imødekommen overfor Arbejderne, end strænge Princip'er og Synsmaader iøvrigt kunde tillade. Og det har ikke altid været Hensynet til Spørgsmaalet Konflikt eller Ikke-Konflikt, der i saa Henseende har været afgørende for disse Repræsentanters Holdning, men maa tværtimod kunne henføres til et paaskønnelsesværdigt Indslag af human Tankegang og Ønsket om et fordrageligt Forhold. Derfor maa min, maaske noget krasse, klassebetonede Bedømmelse af Forhandlingsvilkaarene, som jeg dog mener at maatte fastholde i det store og hele, ikke være sagt, uden at ogsaa disse — mine afsluttende Bemærkninger — maa følge med.

Spanske Børn

Vi har alle følt Hjerterne banke,
for de hjemløses haabløse Strøm,
vi har fulgt den ved Dag i vor Tanke
vi har fulgt den ved Nat i vor Drøm.

Vi saa' Himlen af Flammeskær gløde,
vi har lyttet til Slagets Tumult,
vi forstod, de gik Døden i Møde
gennem Feber og Sygdom og Sult.

Vi har hørt et Maskingevær skratte
fra en Mand under Hvælvingens Blaa,
og det var os umuligt at fatte,
nogen Menneskesjæl er saa raa.

Vi saa' Mødrene vakle og segne,
selv det varmeste Hjærte blev koldt,
og et udhungret Barn saa' vi blegne
og dø ved det Bryst, der var goldt.

Og endnu ser vi Byer, der brænder,
og endnu ser vi Smaabørn forgaa,
og med tomme, afmægtige Hænder
staar vi stille og stirrer derpaa.

Aah, men er det da haabløst det hele,
skal vi roligt se Børnenes Død?
Nej, der aabnes en Vej, vi kan dele
med den sultende Skare vort Brød!

Før af Sult de gaar ganske til Grunde
midt i Vanvidets blodige Spil,
kan vi mætte de sultne smaa Munde,
d u kan redde et Barn, hvis du v i l!

Døden sænker sin natsorte Vinge
over Spaniens blødende Jord,
men lidt Haab og lidt Hjælp kan vi bringe
fra det Nord, som paa Friheden tror.

Deres navnløse Nød kan vi lindre,
gøre Livet blot lidt mindre haardt,
dér, hvor vi ser Barnegraad tindre,
kan v i tørre Taarerne bort.

Aage Hermann

Venstre og de Arbejdsløse

Den Forhandling, som fandt Sted i Folketinget fornylig i Anledning af Venstres Forslag vedrørende Udbetaling af Arbejdsløshedsunderstøttelse, er naturligvis blevet livligt kommenteret i Dagspressen. For de Arbejdsløse og iøvrigt for Arbejderne i det hele kan det være nyttigt og i høj Grad orienterende at lægge Mærke til, hvordan de forskellige Partiers Presse kommenterede det, fordi det saa klart og utvetydigt belyser de paagældende Partiers Sindelag overfor de Arbejdsløse, og deres virkelige Stilling til hele Beskæftigelsesspørgsmaalet. Forslaget gik som bekendt ud paa, at Understøttelse til ugifte Personer skal nægtes, naar der findes udækket Behov paa Arbejdskraft, og den paagældende er i Stand til at udføre Arbejdet. — Taget som Helhed har der ikke været større Afvigelser i Kapitalistpressens Stilling, den er gaaet ind for Forslaget og har kun konkurreret om at præstere de giftigste Angreb paa de Arbejdsløse, og i det hele taget om at naa længst ud i Arbejderhad. Uden Forklejnelse for nogen maa man vistnok give Venstrepressen Prisen i saa Henseende, selv det nystiftede Bondeparti og de øvrige Nazipartiers Presse havde deres Mas med at komme paa Siden af de førende Venstreblade i dette Tilfælde, praktisk talt samtlige lokale Venstreblade kunde citeres som Bevis, men det vilde være Øsleri med Papir og Tryksværte at gøre det, og det er ogsaa overflødigt, da det er det samme, der gaar igennem alt, hvad denne Presse har bragt til Torvs om denne Sag. Vi skal derfor indskrænke os til at citere et af Landets mest udbredte Venstreblade. I sit Nummer for 24. Januar bragte »Fyns Tidende« paa ledende Plads en Artikel fra en Rigsdagskorrespondent herom med Titlen: »Uanstændigt«, heri udøsede Korrespondenten sin Vrede Skaaler over Regering og Rigsdagsflertallet, fordi det efter hans Mening varede alt for længe, før det omtalte Forslag blev sat paa Dagsordenen. Efter at have udviklet, hvor vigtigt Spørgsmaalet er, og hvor magtpaaliggende det derfor maatte være, at det blev behandlet hurtigt, fortsættes:

> »Men hvorledes har Regeringen saa stillet sig til Forslaget, der er fremsat i den bedste Mening og ud fra de mest saglige Bevæggrunde? Ja, man har syltet Forslaget i halvfjerde Maaned. Mere hastede det ikke med det. Grunden er ikke den, at man ikke har haft Tid, fordi andre og vigtigere Spørgsmaal skulde behandles. I Tiden før Jul havde Folketinget ikke mere at bestille end at det ofte kneb med at stable en blot nogenlunde anstændig Dagsorden paa Benene for Tingets normale fire ugentlige Møder. Men Venstres Forslag om at komme Ungdomsarbejdsløsheden til Livs og samtidig at faa raadet Bod paa Landbrugets Mangel paa Arbejdskraft, lod man ganske roligt blive liggende i Skuffen.
>
> Og da saa endelig den Tid kom, da man for Skams Skyld ikke kunde trække det ud længere, begik man den Genistreg at sætte Sagen paa Dagsordenen til en Lørdag — den Dag, da man erfaringsmæssigt vidste, at kun et meget ringe Antal af Tingets Medlemmer vilde være til Stede, blandt andet fordi de forud havde disponeret over denne Dag til Møder og andet. Debatten foregik da ogsaa for gabende tomme Stolerader. Da der var flest i Salen, kunde man kun tælle 24 Medlemmer, hovedsagelig Venstremænd, og en Minister. Resten af de 149 Medlemmer glimrede ved deres Fraværelse.«

Ovenstaaende Udgydelser vidner om, at Korrespondenten har været opfyldt af Forargelse og Harme, da han nedskrev dem, grebet af disse Følelser i en saadan Grad, at det for den Sags Skyld godt kunde være Ordføreren for Forslaget, S. P. Larsen, selv, der var Korrespondenten. Er der nu nogen Grund til denne fnysende Forargelse?

Naturligvis kan det være ærgerligt for S. P. Larsen, naar han skal holde en af sine store Taler og rigtigt lufte sine socialreaktionære Synspunkter, saa er Folketingssalen næsten tom, det mest ærgerlige for ham er maaske endda, at de faa Medlemmer, som var tilstede, var Venstremænd, Folk, der er ligesaa reaktionære, som han selv, og altsaa ikke har Omvendelse Behov, men mon Forklaringen paa, at det var saaledes ved nævnte Møde, ikke er den ligefremme, som Socialminister Ludvig Christensen under Forhandlingerne gav? Ludvig Christensen gjorde Hr. Larsen opmærksom paa, at i Henhold til den bestaaende Arbejdsløshedslovgivning er de Arbejdsløse forpligtet til at tage anvist Arbejde og mister Understøttelse, dersom de nægter det, og at der saaledes slet ikke er nogen Basis for Venstres og Hr. Larsens Aktion, dette var Flertallet af Tingets Medlemmer selvfølgelig klar over i Forvejen, deraf den manglende Tilslutning, fraset Venstremændene til Hr. L.'s Opvisning, med andre Ord. Man vidste, at det var et politisk Rumlenummer, der skulde opføres. Dette er nu forresten gaaet op for andre ogsaa udenfor Christiansborg. Den ophidsede Venstrepresse og dens Rigsdagskorrespondenter kunde forsaavidt godt slaa koldt Vand i Blodet og »hidse« sig ned igen i Stedet for at kværulere videre om den »Uanstændighed«, som blev Forslaget og Hr. Larsens »store Tale« til Del, der er alligevel ikke ret mange, som tager Fejl af Hensigten.

Danske Vælgere er jo hverken Aandssvage eller Analfabeter, de kan baade læse, stave og lægge sammen, og de har forlængst opdaget, at Venstre driver et skammeligt og svindelagtigt Spil med Arbejdsløshedsspørgsmaalet, og de er saamænd ogsaa klar over, hvorfor man gør det.

Sagen er da endelig heller ikke saa indviklet, den kan jævnt hen forklares saaledes: Venstre staar rigtigt skidt i det ved det forestaaende Valg, Partiet har ved sin Stilling i Forfatningssagen kompromiteret sig som demokratisk Parti. Paa Venstres Fane stod tidligere: »Ingen over og ingen ved Siden af Folketinget«, nu vil Partiet gøre Højesteret til en Slags Overrigsdag. Dette Forræderi mod Folkestyrets Ide vil selvfølgelig yderligere forringe Partiets Chancer for at samle Stemmer fra den mindre-

bemidlede Del af Vælgerbefolkningen, det vil sige Arbejdere, Husmænd, Haandværkere, mindre Næringsdrivende o. s. v.

Venstre befinder sig i den Situation, at Partiet ikke har andet at byde Vælgerne paa ved det forestaaende Valg, end den socialreaktionære Politik, som indlededes under I. C. Christensens Førerskab, og som siden Madsen-Mygdal, Krag, Hauch, S. P. Larsen og Nutidens andre Venstrekyrofæer med saa stor Iver har videre udviklet. Men et Forslag, som gaar ud paa at arrangere Klapjagt paa de Arbejdsløse, kan ikke forventes at ville virke dragende indenfor ret store Dele af Befolkningen. Venstrebladene og deres Rigsdagskorrespondenter er ikke dummere, end de kan indse det, derfor har de da ogsaa forsøgt at pynte paa det saa godt de formaaede.

Forslaget er fremsat i den bedste Mening og ud fra de mest saglige Bevæggrunde, skriver Venstrekorrespondenten. Ja noget saadant kan jo sagtens paastaas, man kan jo nu engang ikke ransage Menneskenes Hjerte og Nyre saalænge de er i Funktion, saa det med Bevæggrundene kan der ikke paa konkret Maade konstateres noget om. Men med det saglige er det under alle Omstændigheder meget smaat bevendt. Der er ingen saglig Begrundelse for Kravet om yderligere at stramme Betingelserne for at oppebære Arbejdsløshedsunderstøttelse, de er i Forvejen saa stramme, som de kan taale at være, hvis man da ikke vil gaa saa vidt, enten at lade de Arbejdsløse sulte ihjel eller sætte dem til ubetalt Tvangsarbejde. Men det er maaske netop »den gode Mening« med Venstres Agitation, man fristes næsten til at tro det. Der er heller ingen saglig Begrundelse for Venstres stadige Attentater paa Arbejdsløshedslovgivningen i Henvisningen til Landbrugets Behov for Arbejdskraft, saalænge Forholdet er det, at de gifte Landarbejdere omkring i Landkommunerne enten maa gaa arbejdsløse eller søge Beskæftigelse ved alt muligt andet end netop Landbrugsarbejde, fordi Landbrugets Arbejdsgivere hverken vil høre eller se de bosiddende gifte Arbejdere, men kun efterspørger Drenge og unge Karle fra Konfirmationsalderen til Tyveaarsalderen. Hvad denne af Landbruget særlig efterspurgte Arbejdskraft angaar, er Forholdet forøvrigt det, at Landbrugets Arbejdsgivere konsekvent undgaar at søge disse unge Arbejdere paa Anvisningskontorerne, hvor de Arbejdsløse er tilmeldt, og saa godt som udelukkende holder sig til de faa Fæstekontorer, der endnu findes her i Landet. Dette gjorde Socialminister Ludvig Christensen ogsaa opmærksom paa overfor Venstres Ordfører, det faldt i det hele taget i Socialministerens Lod at levere Realiteterne i den omtalte Forhandling. Fra Venstres Side indrømmer man, at det forholder sig som Ministeren hævdede, det har bl. a. »Vejle Amts Folkeblad« fornylig gjort i en Artikel, hvori det søger at forsvare Venstres Forslag:

»Naar Landbrugerne i Almindelighed betakker sig for at have noget med de offentlige Anvisningskontorer at gøre, er det selvfølgelig aldeles ikke noget Bevis for, at der er tilstrækkelig Arbejdskraft paa Landet .... Paa de almindelige Bøndergaarde er det nemlig mere en Medhjælper i Bedriften, man har Brug for, end en Arbejder i den Forstand, hvori man i Almindelighed opfatter dette Begreb .... Dette bevirker, at Systemet for Arbejdsanvisning ikke egner sig for almindelige Bøndergaarde.«

Det er vel nok en køn Forklaring. De gifte bosiddende Arbejdere har man ikke Brug for, vil overhovedet ikke vide af dem, det er de unge ugifte, man mangler, og da de unge ugifte Arbejdere, som er ledige, ikke menes at egne sig som Medhjælpere i Bedriften, vil man heller ikke beskæftige dem, men alligevel skal Understøttelsen tages fra dem. Konklusionen heraf kan kun blive, at de unge ugifte Arbejdere skal sulte, dersom Arbejdsgiverne ikke forbarmer sig over dem og tillader dem at arbejde gratis. Her viser Venstres Standpunkt i Arbejdsløshedsspørgsmaalet sig i al sin hæslige Nøgenhed. De unge arbejdsløse Arbejdere skal stilles overfor Alternativet: Enten Sult eller Arbejde til Underbetaling. — Saadan ser Venstres Program til det forestaaende Valg ud, naar alle demagogiske Fraser og Pyntesager er pillet fra.

M. O.

Landbrugets Erhvervssygdomme

Som det sikkert er de fleste bekendt, blev Industriens Opsving i Byerne efterfulgt af en Række nye Sygdomme, de saakaldte Erhvervssygdomme. Samtidig med at Maskinerne gjorde Arbejdet lettere for Arbejderen og skaanede hans Kræfter, blev Arbejdet farligere. Samtlige kendte Erhvervssygdomme kan deles i to Grupper: Den første hidrørende fra Støv, der ved Indaanding i Arbejderens Lunger skaber visse Sygdomssymptomer, og den anden stammende fra Kemikalier, der i mange Tilfælde medfører Forgiftninger i større eller mindre Grad.

Arbejdet ved Landbruget har altid haft Ord for at være sundere og bedre end Arbejdet ved Industrien. Jeg skal i det efterfølgende vise, at dette langt fra er Tilfældet. Intet Fag har saa usunde og ubeskyttede Arbejdsvilkaar og saa mange fysiske Legemsfejl stammende fra Arbejdet som Landarbejderne. Og Erhvervssygdommene ved Landbruget er et mindst lige saa velkendt Fænomen i dette Fag, som i andre, blot med den Forskel, at der her ingen Love eller Beskyttelsesmidler findes.

I Byen blev Haandens Arbejde afløst af Maskiner og blev Industri. Ved Landbruget gik det paa samme Maade. Nu findes der næppe saa lille en Ejendom paa Landet, uden man har Tærskemaskine. Under Tærskningen rejses Støvet i en tæt Taage, der langt overgaar selv den mest snavsede Fabrik. Særlig slemt er det, naar der tærskes Frø. Man kan da ikke kende hinanden paa fem Skridts Afstand, saa tæt staar Støvet i Luften. Støvet bestaar af Jord og Partikler fra Sæden samt af Blomsterstøv, og Indholdet af Bakterier er ukendt baade med Hensyn til Art og Antal, og Landarbejderen kan alene takke sit gode Helbred, hvis han ikke bliver syg bagefter. Muligheder er der til Overmaal.

Paa store Gaarde, hvor man har Frøavl, er det meget almindeligt, at Mandskabet maa skiftes hveranden Dag ved Tærskearbejdet for ikke at blive alt for syge. De mest kendte Sygdomssymptomer under Støvplagen er Hovedpine, Kvalme med større eller mindre Opkastninger, Træthed og Appetitløshed. Ofte bliver Symptomerne efterfulgt af Forkølelse med Snue og Hoste, og ofte kan Lungerne smerte flere Uger efter, hvis man trækker Vejret dybt for Eksempel under haardt Arbejde. Øjnene bliver røde og betændte af de mange smaa Støvpartikler, der uundgaaeligt trænger sig ind overalt. Gennem Næsen indaandes saa meget Støv, at man føler Sand i Munden, og hvert Aandedrag føles, som havde man en ondartet Snue. Støvet lægger sig i Tommelag overalt — paa Gulvet, paa Maskinen og paa Arbejderens Tøj og Skuldre. Det er vanskeligt at forestille sig Støvplagens Omfang, naar man ikke selv har prøvet en Dag ved Frøtærskning. Det Støv, en Husmoder opsamler i Støvsugeren ved Rengøringen om Lørdagen, svarer saa nogenlunde til det, Landarbejderen børster af sin Kasket efter et Par Timers Tærskning, baade med Hensyn til Mængde og Beskaffenhed.

Man hører dog sjældent om Dødsfald paa Grund af Støvplagen. Bliver en Landarbejder syg og dør, forbinder man som Regel ikke den forudgaaende Tærskning med Dødsfaldet, men der findes dog Eksempler. Saaledes døde en Gaardejer for et Par Aar siden af Stivkrampe. Han havde en lille Rift, og da han havde tærsket to Dage i Forvejen, fik det bakteriefarlige Støv Skylden. I mange andre Tilfælde bliver en Mand syg, lidt forkølet. Sygdommen udarter sig til Lungebetændelse, og Manden dør. Kun de færreste aner, at han har hentet den første Spire til Sygdommen ved Tærskeværket. Det er desuden ikke sikkert, men Muligheden er der.

I Almindelighed dør man naturligvis ikke, fordi man har arbejdet ved Tærskning, men alligevel er Støvplagen saa alvorlig, at den bør bekæmpes. Den frembyder under alle Omstændigheder en alvorlig Fare for Sundheden. At spise tredie Klasses Kød, altsaa Kød med velkendte Bakterier efter Sygdomme som Tuberkulose og lignende, vil de fleste sikkert betakke sig for. Og dog frembyder denne Art Kød i kogt Tilstand en langt ringere Smittefare end den støvfyldte og bakteriemættede Luft, der indaandes under Tærskearbejde. For mens Støvet irriterer Slimhinderne og nedsætter disses Modstandskraft, venter Millioner af spillevende Bakte-

rier paa et svagt Sted, hvor de kan formere sig og fremkalde Sygdomme.

Der findes kun primitive Midler for Landarbejderen til at modvirke Støvplagen. Det mest almindelige er Støvbriller til Øjnene, og et Lommetørklæde bundet i en Trekant om Næse og Mund, men disse simple Beskyttelsesmidler hæmmer Landarbejderen saa meget under Arbejdet paa Grund af det hurtige Arbejdstempo, at han ofte maa give Afkald paa dem. Desuden yder de langt fra effektiv Beskyttelse. Der findes kun to Muligheder til at sikre sig mod Støvplagen. En særlig konstrueret Maske til hver Arbejder under Tærskningen, eller en Støvsuger, der kan opsamle Støvet. Det første Middel er endnu ikke opfundet og frembyder mange Vanskeligheder paa Grund af den store Bevægelsesfrihed, en Arbejder maa have under Tærskningen. Støvsugeren er derimod konstrueret og gennemprøvet og kan paamonteres enhver Maskine. Alligevel bliver den ikke anvendt, og det maa synes i højeste Grad paakrævet, at en Lov paabyder dens Anvendelse overalt. Gennem en Masseproduktion vil den desuden blive langt billigere.

Erhvervssygdomme, fremkaldt ved kemiske Stoffers Anvendelse, er ogsaa velkendt ved Landbruget. Mindre Forgiftninger ved Saaning af Kunstgødning er ret almindelig; i Særdeleshed kendes Saltpetergødningens Forgiftninger, der ytrer sig ved et Ildebefindende og kan lamme Hjertet i nogen Grad, saa den forgiftede bliver uarbejdsdygtig i nogen Tid. For sunde Mennesker mærkes der som Regel intet under normale Forhold, men ved flere Dages Saaning kan man godt blive syg. Mere velkendt er Saltpeterens ætsende Indflydelse paa Rifter og Smaasaar. Den mindste Rift kan blive til et stort vædskende Saar, der næsten ikke er til at faa lægt. Ofte kan man gaa med et saadant Saar flere Maaneder. Det mest anvendte Middel mod Forebyggelse af Ætsning er Hudens Pleje med Olie eller anden Fedtstof før og efter Saaningen.

Værre er dog en Del Gifte, som bruges til Sprøjtning mod forskellige Planters Utøj. Nikotin kan for Eksempel fremkalde svære Forgiftninger, hvis den fine Støv fra Sprøjten af Vinden driver hen over Landarbejderen. I andre Tilfælde kan Sprøjten ogsaa være utæt, og der findes ingen Love, som paabyder en Gaardejer at have Sprøjten i Orden, saa det er forsvarligt at bruge den. I mange Tilfælde bliver Landarbejderen forgiftet ved Arbejdsgiverens Sløseri, og det bliver paa hans egen Bekostning, hvis Forgiftningen medfører et længere Sygeleje og nogle Ugers tabt Arbejdsfortjeneste.

Det er forbavsende, saa lidt Beskyttelse der findes for Landarbejderen under Arbejdet, og den meget mangelfulde Organisation sammen med Rigeligheden af Arbejdskraft inden for Faget, bliver af Arbejdsgiverne brugt til at forringe Sikkerheden, naar den findes for dyr eller besværlig. Ganske vist findes der et Fabrikstilsyn ved Landbruget, men dens praktiske Betydning er lig Nul. Et Par Gange om Aaret kommer en sagkyndig rundt til Gaardene og ser efter, om der findes de lovbefalede Skærme til Maskinerne. Det bliver saa Arbejdsgiverens Sag, om han vil bruge disse Skærme eller ikke. Laver en Medhjælper alt for meget Vrøvl over den manglende Sikkerhed, faar han som Regel sin Afsked; der findes altid en anden, som vover Liv og Lemmer. Ofte er det ogsaa Medhjælperens egen Fejl, hvis der sker en Ulykke. Det forcerede Tempo faar ham ofte til at tilsidesætte de nødvendigste Sikkerhedsforanstaltninger. Det er beklageligt, at nogle Mennesker maa risikere Liv og Lemmer paa Grund af det hurtige Tempo, medens andre intet har at bestille. Og at der finder Misbrug Sted fra Arbejdsgiverens Side, kender jeg mange Eksempler paa. Saaledes blev jeg engang beordret til at grave en Brønd paa en Gaard. Jeg gravede 9 Alen i Jorden uden ringeste Afstivning. Gaardejeren blev vred, fordi jeg var bange for at blive begravet. »Jeg garanterer for, at Brønden ikke kan styrte sammen; og skulde det alligevel ske, saa skal vi snart faa dig gravet fri igen!«

Jeg har mange Gange siden tænkt paa, hvor meget denne Garanti var værd, hvis der virkelig var sket noget.

Sidste Sommer fik jeg af Forvalteren Ordre til at bære nogle Sække paa Loftet. Stigen var gammel og raadden, og jeg gjorde Indsigelse. Det hjalp imidlertid ikke, og jeg begyndte at gaa op. Midt paa Stigen knækkede et Trin, og jeg faldt ned med Sækken og slog mig. Men Stigen blev ikke kasseret; et Par andre Arbejdere bar Sækkene op uden Uheld, og Stigen bliver sikkert ikke fornyet, før der er sket en Ulykke.

Ganske paa samme Maade gaar det med Maskinerne. Paa en Gaard havde man saaledes en gammel Hakkelsesmaskine uden Skærme af nogen Art. En Dag fik en Medhjælper sit Skjorteærme ind mellem Valserne. Hurtigt kastede han sig tilbage og stemmede Fødderne mod Maskinen, og Ærmet blev afrevet oppe ved Skulderen. Havde han haft en stærkere Skjorte paa, var han uvægerligt blevet trukket ind mellem Valserne. Maskinen blev naturligvis ikke lavet i Stand og bruges sikkert den Dag i Dag.

Den daarlige Sundhedstilstand blandt Landarbejdere er et kendt Fænomen ved Sessionerne rundt om i Landet. Skæve Rygge og daarlige Tænder vidner om for tidligt og for haardt Arbejde. Fejlernæring spiller sikkert ogsaa en stor Rolle. Og de mange daarlige Lunger vidner om, hvor »sundt« det er at gaa ude i fri Luft hver Dag og i al Slags Vejr. Ofte kan en Landarbejder blive gennemblødt fra Morgenstunden af og maa gaa med det vaade Tøj hele Dagen — hvis det ikke tørres paa Kroppen under Storm eller Blæst. Om Aftenen kan han saa komme hjem i et koldt og fugtigt Værelse, og den næste Dag den samme Behandling igen, eller maaske, hvis Arbejdsgiveren er en human Mand, komme ind til Tærskemaskinen og indaande det sundhedsfarlige Støv i sine forkølede Lunger. Værst gaar det ud over de helt unge, der af Arbejdsgiveren bydes alt. De faar ofte et Knæk, som aldrig forvindes, og det er den Slags Medhjælpere, Landbruget kræver til en ringe Pris.

Det forekommer mig, at en Lærlingelov, der beskytter Byens unge Mennesker mod Overlast, i mindst lige saa høj Grad er paakrævet ved Landbruget. Og efter de beskrevne Forhold ved Landbruget kan der være Grund til at understrege, at Landarbejderne trænger til en Beskyttelseslovgivning, der fuldt ud staar paa Højde med andre Fag, hvis de ikke stadig skal staa i en Klasse under andre Mennesker.

Harry Højland.

Det belgiske Landarbejderforbunds Kongres

Det belgiske Landarbejderforbund (Centrale du Personnel des Entreprises Agricoles de Belgique) afholdt den 18. December 1938 sin 2. Kongres i Folkehuset i *Bruxelle*. Der var mødt ca. 80 Repræsentanter. I. L. F. var repræsenteret af *J. Hilgenga*, Holland. Foruden var det franske Landarbejderforbund repræsenteret af *A. Parsal*, og det hollandske af *Bax*. Formanden for det belgiske Arbejderparti, *Emile van der Velde* (som desværre imidlertid nu er afgaaet ved Døden) holdt en udmærket Tale.

Landarbejdernes Udnyttelse af Fritiden

International Landarbejderføderations Informationsblad »Bulletin« bringer i sit første Nummer for 1939 en interessant Artikel om, hvordan Fritiden udnyttes i de forskellige Lande. — I de senere Aar er dette blevet et Problem af den største Betydning i alle Kulturlande. Diktaturlandene maa man i denne Forbindelse naturligvis se bort fra, der tilhører Arbejderne Føreren med Hud og Haar baade i deres Arbejdstid og i deres Fritid, og som Følge heraf eksisterer Problemet i disse Lande overhovedet ikke.

Redaktøren af »Bulletin« skriver indledningsvis:

Gode Lønninger og begrænset Arbejdstid er vigtige Forudsætninger for en god Udnyttelse af Fritiden.

Vi vil nu i en lille Oversigt vise, hvad der i nogle af de europæiske Lande sker med Hensyn til Landarbejdernes Udnyttelse af Fritiden. Beretningerne stammer fra Landarbejderorganisationer, der er tilknyttet I. L. F.

Fra *Holland* skriver Landarbejderforbundet (Nederlandse Bond van Arbeiders in het Landbouw-, Tuinbouw- en Zuivelbedrijf):

En Undersøgelse vedrørende Fritidens Udnyttelse, som fandt Sted i 1934, viste, at Landarbejdernes Fritid androg ca. 28 Timer ugentlig netto.

Hidtil er der fra Regeringens Side ikke gjort ret meget for en særlig faglig Undervisning af Landarbejdere. Foruden Landbrugets Højskoler og andre Skoler findes der ogsaa Vinter-Aftenskoler, der dog ikke besøges ret meget af Landarbejdere. I Provinsen Groningen arrangeres nu for første Gang i to Landsbyer Kursus for Landarbejdere. Hvis Forsøget lykkes, skal Arbejdet udvides. Endvidere afholdes Kursus for Malkere, Kursus for Personalet i Mejerierne (ogsaa organiseret i vort Forbund) og Kursus for Blomsterløg-Sorterere. Disse Kursus er særdeles velbesøgt.

Den frie Fagbevægelse organiserer ogsaa paa Landet Arbejderaftenskoler igennem Institutet for Arbejderoplysning. Landarbejderne udgør Størstedelen af Deltagerne. Det drejer sig om almendannende Kursus. Vort Forbund yder økonomisk Støtte til de Afdelinger, hvis Medlemmer deltager i disse Kursus. Eleverne kan fortsætte Studiet ved de saakaldte »Kader«-Skoler og til sidst ved vor Centralskole for hele Landet: Troelstra-Skolen.

Om Vinteren arrangerer vort Forbund selv Kursus — Hverdagsaftenerne for Medlemmerne og Lørdag Eftermiddag eller Søndag for Afdelingernes Bestyrelsesmedlemmer. Mange Afdelinger arrangerer Filmsaftener, Diskussionsaftener og Fester. I de senere Aar har Forbundet ogsaa paa centralt beliggende Steder arrangeret større Forestillinger i Forbindelse med et Teaterselskab. Vinteren 1937/38 fandt der 110 saadanne Foranstaltninger Sted, der var besøgt af 30.000 Personer.

Nogle Afdelinger i vort Forbund har Ungdomsgrupper. Man kommer sammen engang om Ugen og driver Musik, Sang, Dilettantkomedie, Foredrag o. s. v. Et Medlem fra hver Ungdomsgruppe deltager i Ungdoms-Kader-Skolen.

Forbundets Medlemmer faar hveranden Uge Fagbladet »Vereinigt U«. Otte Gange om Aaret udkommer et særligt Bilag til Fagbladet, særlig beregnet paa den videre Uddannelse.

Ogsaa gennem Radioen og Dagspressen gøres der meget for Landarbejdernes videre Uddannelse. Gennem en Statistik angaaende Fritidens Udnyttelse blandt hollandske Arbejdere blev det fastslaaet, at 85 af 88 Landarbejdere læste et Dagblad, og at 44 af disse havde et Radioapparat. Disse Tal er meget interessante, men for smaa til at man kan danne sig et almindeligt Skøn.

— — —

Danmark er kendt for sit gode Skolevæsen og Oplysningsarbejde. De danske Folkehøjskoler er kendt i hele Verden. Oplysningsarbejdet blandt Landarbejderne sker i Samarbejde med Arbejdernes Oplysningsforbund, som arrangerer Foredragsrækker og Studiekredse. Emnerne er: Samfundslære (Socialøkonomi), Sociallovgivning, Kommunernes Styre, Statsstyret, Grundloven, Fagkundskab o. s. v. Foredragene og Studiekredsene afholdes om Vinteren med et bestemt Antal Deltagere. Desuden afholdes der særlige Kursus med Hensyn til Fortolkningen af Overenskomsterne og de sociale Love. En Del af Forbundets Tillidsmænd besøger et Ugekursus paa de særlige Arbejderhøjskoler. Den danske Arbejderbevægelse ejer selv to Arbejderhøjskoler (Esbjerg og Roskilde). I Aar paabegyndes Bygningen af en tredje Højskole.

Forbundets Organ udkommer to Gange maanedlig, trykt paa godt Papir og er ligeledes et godt Middel i Oplysningsarbejdet.

Landarbejdernes lange Arbejdstid hemmer Oplysningsarbejdet. Derfor maa dette hovedsagelig foregaa i de 2-3 Vintermaaneder, hvor Arbejdstiden ikke er over 8—9 Timer. Landarbejderne skal nemlig ogsaa hjemme arbejde med det Stof, der behandles paa Kursus'ene.

I de senere Aar er der paabegyndt et særligt Oplysningsarbejde for Landarbejderungdommen.

Gartnerforbundet i Danmark har for sine arbejdsløse Medlemmer oprettet en Dagskole i Vintermaanederne i Teknologisk Institut i København. Undervisningen begynder Kl. 8,30 og slutter Kl. 16.00. Den omfatter alle Grene indenfor Gartnerfaget, som kan læres teoretisk. Ved Siden af den fagtekniske Uddannelse gives ogsaa Undervisning i Dansk, Regning, Samaritertjeneste og Gymnastik.

— — —

Ogsaa i *Norge* foregaar Oplysningsarbejdet for Land- og Skovarbejdere i Forbindelse med Arbejdernes Oplysningsforbund. Til Studiearbejdet indenfor Forbundet af Land- og Skovarbejdere har dette Forbund udsendt en særlig Brochure som Ledetraad. Til Hjælp ved Studiearbejdet faar hver Studiekreds til Laan ogsaa en Kasse med Bøger, altsaa et lille Bibliotek.

I Sommeren 1938 afholdt Forbundet et Ugekursus ved Husmandsskolen i Hedmark-Distriktet, hvor der ogsaa behandledes landbrugstekniske Spørgsmaal.

I Oslo er der paa Forbundets Initiativ oprettet en Aftenskole for Gartnere. Skolen arbejder med en treaarig Turnus og støttes økonomisk af Stat og Kommune.

— — —

Fra *Sverige* meddeles os, at den hidtidige lange Arbejdstid i Landbruget har hindret, at Landarbejderforbundet har kunnet foranledige en systematisk Udnyttelse af Fritiden. Sverige har — ganske som de andre skandinaviske Lande — omfattende Institutioner til Oplysningsarbejdet blandt Arbejderne. De store Afstande i Landet har medført en særlig Udvikling, nemlig Korrespondancekredsene. For Tiden diskuterer man stærkt Centraliseringen og samtidig Decentraliseringen af Bibliotekerne, saaledes at der ogsaa kan skaffes Biblioteker og Læseværelser selv i de mindste Landsbyer. Ogsaa Indretningen af Vandrebiblioteker spiller her en Rolle.

Ogsaa i Sverige spiller Landarbejderforbundets Blad en stor Rolle for Oplysningsarbejdet. Bladet indeholder i hvert Nummer en almindelig oplysende Artikel. Særlig vedrører disse Artikler Landets Historie, Kulturen, Arbejderbevægelsen o. s. v.

Fra 1940 faar en Del af Landarbejderne 12 Dages Ferie med Løn. Derved opstaar der for Landarbejderforbundet et nyt Spørgsmaal med Hensyn til Fritidens Udnyttelse.

Organisationerne i Skandinavien har sammensluttet sig i et *Skandinavisk Sekretariat for Arbejderne i Landbrug og Gartneri.* Dette Sekretariat arrangerede i Sommeren 1938 et fælles skandinavisk Besøg paa Landbrugsudstillingen i København. I 2 Dage besøgte Landarbejdere fra Sverige, Norge og Danmark Udstillingen samt en Del Landbrugsvirksomheder i Danmark.

— — —

I *Polen* er Arbejdstiden i Landbruget lang. Paa Landet savner man ogsaa Lokaler til den rette Udnyttelse af Fritiden. Paa Godserne, hvor Landarbejderne er organiserede, afholdes der hveranden Maaned oplysende Foredrag. Engang hvert Kvartal afholdes Kredskonferencer. Paa Moderne behandles Overenskomsterne og Socialforsikringen.

Fra Tid til anden afholdes Møder for de unge Arbejdere. I Forbindelse med disse Møder er der Teater, Musik og Lysbilleder.

— — —

I *Belgien* er Landarbejderforbundet endnu meget ungt, og derfor er Arbejdet for Fritidens Udnyttelse først i sin Vorden. I 1939 vil man lade afholde Kursus og Foredrag i Forbindelse med det belgiske Landsforbund.

Det er bemærkelsesværdigt, at Beretningen fra Belgien bl. a. udtaler: »Landarbejderne har ikke ret megen Fritid, og den Smule de har, tilbringer mange Landarbejdere paa Værtshus. Vi vil derfor gennemføre en Afholdsagitation blandt disse Arbejdere«.

— — —

Fra *Frankrig* meldes ogsaa om en alt for lang Arbejdstid for Landarbejderne. Kun Vinbjergsarbejderne i Sydfrankrig og ved Marne (Vindistrikterne i Champagne) har opnaaet en Regulering

af Arbejdstiden, saaledes at de har en Gennemsnitsarbejdstid paa smaa 8 Timer daglig. I andre Egne er Arbejdstiden betydelig længere, og Hvilesøndagen respekteres ikke altid.

Der findes ca. 30 Landbrugsskoler i Frankrig, men de er reserveret velhavende Mennesker. Landarbejdere kommer ikke paa disse Skoler.

Ved Hjælp af Brochurer og vort Forbundsorgan »Le Paysan«, der udkommer hver Uge, driver vi Oplysningsarbejde blandt Landarbejderne. Naturligvis afholdes der ogsaa Møder og Konferencer som Led i Oplysningsarbejdet blandt vore Medlemmer. Men det hele er altfor lidt. De vigtigste Aarsager til denne Tilstand er den ringe Fritid og de store Afstande mellem Landsbyerne.

Til Slut vil vi meddele noget om *Skotland*. Her har man siden 1919, da Arbejdstiden forkortedes, og der indførtes en halv Fridag pr. Uge, gjort meget for Oplysningsarbejdet blandt de Voksne. Der oprettedes Kursus, ligesom Teaterselskaber gav Forestillinger paa Landet. Resultatet var ikke stort. Noget bedre Held havde vi i nogle Aar med Sportsbevægelsen. Vi forsøgte paany med et alment Oplysningsarbejde for Voksne og med Landbrugsoplysningsarbejde, men altsammen kun med ringe Resultat.

Man maa tage i Betragtning, at Skotland hører til de tyndest befolkede Lande. Landbefolkningen lever ikke i Landsbyer, men omkring paa spredte Gaarde.

Dog findes der en almindelig Organisation til Forskønnelse af Livet paa Landet i Skotland. Og der afholdes ogsaa i mange Distrikter festlige Foranstaltninger med Dans, hvori hele Landbefolkningen, inklusive Landarbejderne, deltager.

Af foranstaaende Oversigt, der kun bringer nogle Eksempler, og som vil blive fortsat, fremgaar følgende:

Udnyttelsen af Landarbejdernes Fritid hemmes ved den lange Arbejdstid og de store Afstande.

Forsaavidt der gennem Arbejdernes Organisationer virkes systematisk for Udnyttelsen af Fritiden, sker dette hovedsagelig med Henblik paa Oplysningsarbejdet.

I de sidste Aar har flere Lande gennemført Love om Ferie med Løn for Landarbejdere. Vi henviser blot til Sverige og Danmark, hvor Landarbejderne faar indtil 12 Dages Ferie med Løn aarlig. Feriespørgsmaalet giver Landarbejderorganisationerne nye Opgaver at løse. Hertil hører den bedste Udnyttelse af Landarbejdernes Fritid.

Hovedtarifferne i Norge revideret

Norsk Skov- og Landarbejderforbund har i Efteraaret faaet revideret sine Hovedaftaler med de respektive Arbejdsgiverforeninger i Skovbruget og Jordbruget. Disse Aftaler omfatter ikke alle Arbejdsgivere i Skovbrug og Jordbrug, men er helt toneangivende. Forskellige Omstændigheder i Skovbruget gør, at der knytter sig mere end almindelig Interesse omkring disse Tarifrevisioner.

Forrige Tarifrevision, for et Aar siden, var et Hovedfremstød for at faa lagt Overenskomsten paa et Niveau, som i enhver Henseende kunde være forsvarlig. Bl a. ved Hjælp af de gunstige Kunjunkturer hævedes Lønsatserne med 40—50 Procent, og Virkningen blev større end sædvanlig.

I 1938 slog Konjunkturerne afgørende om, lige før Tarifforhandlingerne skulde begynde. Prisen paa Tømmer til Cellulose og Træmasse sank fra Kr. 22,00 pr. Kbm. til Kr. 13,00 pr. Kbm., Skurlasttømmer noget mindre. Samtidig daler Efterspørgslen saaledes, at det i flere Distrikter kun udvirker 40 Procent i Forhold til foregaaende Aar. De Standpunkter, Parterne indtog under disse Omstændigheder, lod sig ikke forene i noget Kompromis. Men for at Fagorganisationerne ikke skulde komme til at bære hele Skylden for den Situation, som nu indtræder i en Række Skovbyer, besluttede Forbundet ikke at modsætte sig at Tvisten blev løst ved tvungen Voldgift, hvis en Afgørelse kunde træffes saa tidligt, at det kunde faa Betydning for Igangsættelse af Skovarbejdet for Vinteren 1938—39.

Regeringen besluttede derefter, at Tvisten skulde løses ved tvungen Voldgift. Dommen blev afsagt d. 30. November.

De nye Priser, som nu blev fastsat, betegner 14—14,5 Procent Reduktion for Hugst og Kørsel, for Flytning, Tomtearbejde og Dagarbejde 7 Procent.

Refsnæs Afdeling har bestaaet 25 Aar

Den 22. Februar 1914 stiftedes Afdelingen for Refsnæs og Omegn ved et Møde, som afholdtes i Ellede Forsamlingshus. Medlemsantallet blev ca. 20, som alle arbejdede paa Refsnæs Teglværk.

Foreningen mødte fra Begyndelsen stor Modstand fra Arbejdsgivernes Side og en Del af de organiserede Arbejdere paa Teglværket blev afskediget, medens en Del uorganiserede fik Lov at arbejde videre.

Afdelingens nuværende Bestyrelse.

Det vedtoges saa at rette Henvendelse til Ingeniør Henchel, som ledede Værket, og kræve, at enten maatte de uorganiserede Arbejdere indmelde sig i Afdelingen, eller ogsaa forlade Arbejdspladsen. Hvis ikke en af Delene skete, vilde de organiserede, som endnu arbejdede paa Værket, straks nedlægge Arbejdet.

Resultatet blev en Strejke, som varede ca. 8 Dage og resulterede i, at de uorganiserede indmeldte sig i Afdelingen. De organiserede Arbejdere antoges alle, og Strejken blev hævet. Iøvrigt skulde alt om Strejken være glemt og ingen Forfølgelse af Medlemmerne maatte finde Sted.

Overenskomstmæssige Aftaler med Værket om Løn- og Arbejdsforhold blev nu oprettet og har foreligget siden. Mange andre Stridigheder med Arbejdsgiverne har naturligvis fundet Sted i Aarenes Løb, og mange Vanskeligheder har Medlemmerne maattet gennemgaa, særlig naar Værket gik sløjt og Arbejdsløsheden, som en Følge heraf, var stor.

Ved Sammenslutningen med Landarbejderforbundet 1934 fik Afdelingen en Del Landarbejdere overflyttet og er nu en blandet Afdeling med 83 Medlemmer.

I de forløbne 25 Aar er selvfølgelig mange Gange skiftet Bestyrelse og en Omtale af disse vil være for omfattende, men een bør dog nævnes, nemlig Afdelingens nuværende Kasserer og Kontrolbestyrer Chr. Nielsen, som har udført dette Hverv i ca. 19 Aar paa udmærket og for Medlemmerne tilfredsstillende Maade.

Jubilæet fejres ved en Fest for Afdelingens Medlemmer, som afholdes i Ellede Forsamlingshus.

Socialudvalget fik Medhold hos Amtet

I nogle Artikler har vi tidligere beskæftiget os med en Sag, som allerede forrige Aar opstod mellem et Medlem af vort Forbunds Aars Afdeling og Socialudvalget i Ulstrup Kommune. Udvalget søgte at undgaa Medlemmets Ansøgning om Hjælp i Henhold til Loven om offentlig Forsorg under Henvisning til, at der forelaa et Tilfælde af uberettiget Arbejdsvægring.

Udvalget fik Medhold i Paastanden hos Aalborg Stiftamt, men Socialministeriet ændrede denne Afgørelse, saaledes at det blev paalagt Udvalget at yde Medlemmet Understøttelse. Den omtalte Understøttelse fastsattes til 18 Kroner for det Tidsrum, der kunde dokumenteres Arbejdsløshed, som Følge af den stedfundne Arbejdsvægring. Men samtidig tilkendegav Udvalget at være i Besiddelse af en Fiffighed, som ellers i Almindelighed ikke er iøjnefaldende, naar det drejer sig om Fortolkning af Loven om offentlig Forsorg til Fordel for Ansøgerne. Man traf ganske simpelt den Beslutning, at det bevilgede Beløb overhovedet ikke skulde udbetales, fordi Medlemmet nu var i Arbejde for Sogneraadet, og ved dette tjente 35 Kroner om Ugen, hvoraf det skønnedes at hans økonomiske Omstændigheder var saaledes, at Tilbagebetaling kunde finde Sted.

Da denne Paastand fra Socialudvalgets Side maatte anses for i høj Grad harsarderet, naar Hensyn skulde tages til de Sagen og det paagældende Medlem vedrørende Omstændigheder, fremsendtes der til Stiftamtet en Klage over den stedfundne Afgørelse med Oplysning om Medlemmets økonomiske Forhold.

Stiftamtet gav imidlertid Socialudvalget Medhold og det anføres i Amtets Bemærkninger til Sagen,

»at Amtet efter det oplyste, hvorefter Klagerens og Hustruens Indtægt i Tiden fra 1. November 1937 til Politirapportens Optagelse den 21. Januar d. A. har ligget ca. 45 % over den forsikringsmæssige Hjælp, der i Landkommuner ydes Ægtepar med 1 Barn, finder, at paagældende maa have haft Midler til at afvikle sin Gæld paa 10 Kr. til Forbundet og ikke har savnet det nødvendige til sit og Familiens Underhold ved, at Socialudvalget har tilbageholdt den tilsagte Kommunehjælp, 18 Kr., idet han selv efter Betaling af den stiftede Gæld, har været i Besiddelse af en Indtægt, der ligger ca. 39 % over den forsikringsmæssige.«

Da det imidlertid ikke fremgik af Amtets Afgørelse, hvad der mentes med den forsikringsmæssige Hjælp, udbad man sig dette nærmere oplyst, og modtog følgende Skrivelse og Opgørelse fra Amtet:

Tilbagesendes til *Dansk Arbejdsmandsforbund, København*, med Bemærkning, at Amtet med »forsikringsmæssig Hjælp« mener den Invaliderente + Tillæg, der vilde have været at udbetale den paagældende, saafremt han havde opfyldt Betingelserne for Modtagelse af saadan Rente, jfr. Socialministeriets Skrivelse af 17. November 1933 (optrykt i Sogneraadstidende 1933/34, Pag. 369), hvorefter Maksimum for Ydelse af Kommunehjælp er Invaliderente med Tillæg.

De nævnte 45 % er beregnet saaledes:

Klagerens Indtægt i Tiden $^{1}/_{11}$ 37 til $^{21}/_{1}$ 39 = $14^{2}/_{3}$ Maaned: 1.778 Kr. + Hustruens Fortjeneste 30 Kr. = 1.808 Kr. eller gennemsnitlig pr. Maaned 123 Kr. 27 Øre.

Invaliderente til Ægtepar i Landkommunerne andrager	62 » 00 »
Invaliditetstillæg	14 » 00 »
Børnetillæg til et Barn	8 » 50 »
	84 Kr. 50 Øre.
Difference	38 Kr. 77 Øre.

45 % af den forsikringsmæssige Hjælp.

Som det ses af ovenstaaende, har man ganske uden Skrupler af nogen Art fra Amtets Side draget en Sammenligning mellem, hvad Ansøgeren eventuelt kunde have oppebaaret som Invalidehjælp og den Indtægt, der i det angivne Tidsrum er fremkommet dels ved Arbejde og dels ved Understøttelse, henholdsvis fra Arbejdsløshedskassen og gennem Kommunehjælp og lagt det deraf følgende Resultat til Grund for Afgørelsen. For de flestes Vedkommende vil det sikkert være en Overraskelse at blive bekendt med Amtets Frimodighed. Spørgsmaalet om Tilbagebetaling af modtaget Kommunehjælp er naturligvis ikke til at komme uden om, hverken for Kommunerne eller dem, der har modtaget Hjælp, men det er den almindelige Opfattelse, at der i intet Tilfælde skal gaas haardt og ubarmhjertigt frem mod dem overfor hvem Kravet om Tilbagebetaling rettes.

Mod dette Princip har Aalborg Stiftsamt utvivlsomt handlet, naar der, som i det ovenfor omtalte Tilfælde, er godkendt en Udvalgsbeslutning om Tilbagebetaling af ydet Kommunehjælp, selv om den Paagældende ikke har haft stadigt Arbejde og ikke har haft en Fortjeneste i den omhandlede Arbejdsperiode svarende til den, der sædvanligvis kan opnaas ved almindeligt Arbejde.

Vi har efterhaanden set mange mærkelige Afgørelser fra Amternes Side vedrørende sociale Spørgsmaal, men indtil videre vægrer vi os ved at tro paa, at der findes noget Sidestykke til nærværende omhandlede Tilbagebetaling af modtaget Kommunehjælp.

Spørgsmaalet om Tilbagebetaling af offenlig Hjælp kan aabenbart ikke overlades til Afgørelse af Kommuner og Amter alene, men bør gøres til Genstand for nærmere Overvejelser. Specielt vil det efter alt foreliggende at dømme være nødvendigt at foranledige bestemte Regler udarbejdet, saaledes at Vilkaarligheder kan undgaas.

R—dt.

60 Aar

Den 16. Februar kan Formanden for Mælkeriarbejdernes Fagforening, Hovedbestyrelsesmedlem *Alfred Jensen,* fejre 60 Aars Fødselsdag og kan ved denne Lejlighed se tilbage paa et omfattende Arbejde indenfor

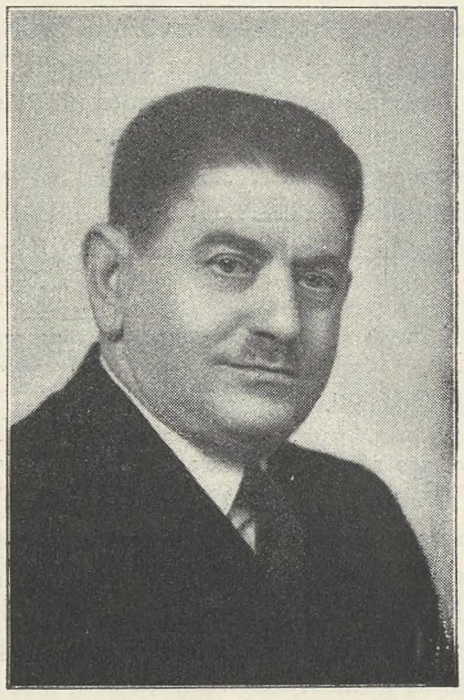

Alfred Jensen.

det Omraade, der henhører under Mælkeriarbejdernes Organisation.

Lige fra 1902, da Alfred Jensen ombyttede sin Plads som Købmandskarl i det idylliske Holbæk med Pladsen som Mælkekusk paa Trifolium Mælkeforsyning, har han tilkendegivet en stærk Interesse for en Forbedring af de Forhold under hvilket Mælkeriarbejdets Udøvere udførte deres Gerning. Det er ogsaa lykkedes for Alfred Jensen, som i 1908 blev indvalgt i Mælkeriarbejdernes Afdelings Bestyrelse, der udpegede ham til Næstformand, at hidføre en saadan paa mange Omraader.I 1917 forlod Alfred Jensen efter egen fri Vilje Arbejdet i Bestyrelsen, idet han ønskede at gennemgaa et Kursus. I den Tid, der fulgte indtil 1925 var Alfred Jensen Afdelingens Revisor. I 1925 valgtes Alfred Jensen til Formand for Afdelingen og har siden beklædt dette Hverv. Siden 1933 har han været Medlem af den københavnske Fællesledelse og har endvidere deltaget i Forbundets Kongresser, hvor han i 1935 valgtes til Medlem af Hovedbestyrelsen og genvalgtes 1938. Vi ønsker Alfred Jensen til Lykke med 60-Aarsdagen og føjer hertil Ønsket om mange lyse og gode Arbejdsdage i den kommende Tid.

Skriv tydeligt Navn og Adresse ved Bestilling paa Fagbladet

Avispostkontoret har under Henvisning til, at det er i saavel Postvæsenets som Udgivernes Interesse, at Bladbesørgelsen foregaar saa hurtigt og sikkert som overhovedet muligt, henledt Opmærksomheden paa, at Forudsætningen herfor i første Række er, at de opgivne Adresser er saa tydelige og fuldstændige som vel muligt. Og heri maa vi give Postvæsenet Ret.

Det kan derfor ikke anses for tilstrækkeligt kun at opgive det paagældende Medlems Navn med Angivelse af den By eller Postdistrikt, hvor Vedkommende har Bopæl, naar der indsendes Bestilling paa Fagbladet.

For Navnets Vedkommende sker det meget ofte, at der kun opgives Begyndelsesbogstaverne til Fornavnene i Forbindelse med Bagnavnet, og selv om dette i mange Tilfælde indenfor forholdsvis smaa Omraader og Postdistrikter kan anses for tilstrækkeligt, er det i alle Tilfælde mere formaalstjenligt at opføre i det mindste et af Fornavnene i sin Helhed og da helst det af Fornavnene, som Vedkommende benytter i daglig Tiltale. Desuden bør der i alle Tilfælde opføres Gade, Husnummer og Etage, hvor saadanne findes, ligesom det aldrig maa glemmes at anføre Medlemmets Nummer i Arbejdsløshedskassen. Naar en saadan fuldstændig Adresse ønskes, skyldes det i væsentlig Grad, at Bladene som oftest, og i stor Udstrækning, uddeles af kvindelige Bude, hvis Lokalkendskab til Distrikternes Beboere ikke i alle Tilfælde kan være saa indgaaende, som hos Postbudene i Almindelighed, idet disse dagligt færdes i Ejendommene og paa Opgangene med Breve sukcessivt til alle Beboere.

Da Fagbladets Ekspedition fører et meget omfattende Kartotek, der indeholder Navne og Adresser paa alle Bladets Læsere, vil det være af den største Betydning baade med Hensyn til Anmelding og Flytning af Adresser, at disse er saa fyldige som vel muligt.

Samtidigt erindres Afdelingernes Ledelse om Betydningen af, at der drages Omsorg for Ekspeditionens Underretning med Hensyn til slettede Meldemmer eller Medlemmer, der flytter til andre Afdelinger. Oplysninger herom sker paa de dertil udfærdigede Blanketter, som efter at have passeret Arbejdsløshedskassen anvendes til Korrigering af Ekspeditionens Kartotek.

Enhver Afdelingsledelse bør være interesseret i, at ingen uberettiget faar Fagbladet tilsendt. Dette er ikke alene et økonomisk Problem, men tillige af Betydning for Forbundets Renomé, og medvirkende til Bedømmelsen af den Orden, der bestaar vedrørende Bladets Administration. Yderligere er det urimeligt i høj Grad, at slettede Medlemmer, som derved har tilkendegivet Uvilje overfor Organisationen og dens Virksomhed, fremdeles faar Bladet tilsendt.

Husk derfor baade ved Opgivelse af Adresser og Afmelding af slettede Medlemmer at være medvirkende til den mest betryggende Ordning ved vort Fagblads Udsendelse.

Saa gik da Dr. Schacht -

Med den overraskende Afskedigelse, Rigsbankpræsident Schacht modtog fra Hitler d. 20. Januar i Aar, bragtes en Kamp til Afslutning, der i Aarevis har staaet paa bag Berlins Regeringsbygningers tilsyneladende saa ensrettede Facader.

Kampen endte med Schachts Nederlag. I seks Aar var han ubestridt Tysklands ledende Økonom. I seks Aar repræsenterede han Sagkundskaben paa de Omraader, hvor de nazistiske Førere, al propagandistisk og organisatorisk Genialitet til Trods, kun var uøvede. I seks Aar stillede man de fornødne Magtmidler til Raadighed for Finanstroldmanden med den komiske høje Flip og overlod det til ham at finde Veje og Metoder. — Derefter blev Schacht i to Etapper skubbet til Side. I Oktober 1937 afskedigedes han fra Stillingen som Rigsøkonomiminister og nu i Januar 1939 ogsaa fra Stillingen som Rigsbankpræsident. Begge Stillinger er overtaget af 100 Procent's Nationalsocialisten *Funk*. Fra det lukkede Tyskland med den ensrettede Presse kommer naturligvis ingen Forklaring paa disse Begivenheder. Vi er derfor overladt til paa Basis af de Oplysninger, der kan udledes af den økonomiske Udvikling og af den førte Politik i Tyskland, selv at finde en Forklaring. Det følgende er et Forsøg herpaa.

Schachts Kariere.

Dr. Schacht hører til de faa omtumlede Skæbner paa Tysklands politiske Arena, der har formaaet at gøre sit Lands politiske og økonomiske zig-zag-Kurs med gennem alle Omvæltninger i de sidste 25 Aar. Schacht har altid forstaaet at flyde ovenpaa.

I 1919 var Schacht Medstifter af det demokratiske Statsparti, som Bankmand havde han intim Forbindelse med de største jødiske Vekselerer-, Bank- og Bankierfirmaer, i 1929 hørte han til de ivrigste Talsmænd for Young-Planen, men trak sig tilbage i det afgørende Øjeblik, da han mærkede Styrken af de Kræfter, der var imod denne Ordning af Krigsgælden. Under Nazisternes Gennembrudsperiode i 1929-30 hørte han til deres Modstandere og stod i den nazistiske Presse opført blandt »Novemberforbryderne« sammen med Ertzberger, Rathenau og Scheidemann.

At netop Schacht skulde blive det tredje Riges Finans- og Økonomiekspert, var altsaa ikke nemt at forudse paa det Tidspunkt. Men i Sommeren 1932, medens den altid uheldige von Papen forsøgte at navigere Tyskland uden om Hitler (selvfølgelig med det stik modsatte Resultat), indsaa Dr. Schacht, hvad Klokken var slaaet. Han meldte sig til sin Førers Tjeneste. Og da det nazistiske Parti paa det Tidspunkt, kun faa Skridt fra Magten, var fuldstændig blottet for Nationaløkonomer, tog man imod ham med aabne Arme, hvilket sikkert er en af de klogeste Handlinger, Hitler nogensinde har begaaet.

Dr. Schachts Kamp.

Hermed begyndte Schachts Kamp. Som han selv senere har sagt det, blev hans første Opgave at »trække de socialistiske Gifttænder ud af den nazistiske Bevægelse«. Det blev et ret nemt Job for ham. Dels fandt han naturligvis Støtte hos Industrikapitalisterne og Godsejerne. Disse saa i Hitler Redningen fra Bolsjevismen og vilde selvfølgelig mene sig snydt, hvis Nazi efter Magtovertagelsen paabegyndte den Socialisering, som man lige havde knust Kommunisterne og Socialdemokratiet for at undgaa. Videre fandt Schacht Støtte hos Rigsværnet og

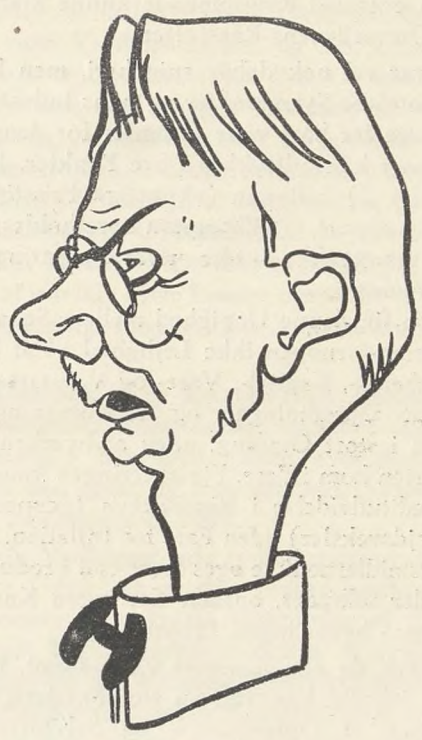

Dr. Schacht.

Göring og formentlig ogsaa hos Hitler. For disse havde Magtovertagelsen et andet Formaal end det socialistiske — nemlig et udenrigspolitisk og militærpolitisk Maal. Modstanderne var Goebbels, Röhm, Strasser m. fl. Afgørelsen faldt den blodige 30. Juni 1934 med flere Hundrede Menneskers Henrettelse. Den snedige Goebbels reddede sig i sidste Øjeblik over paa den rigtige Side.

Schachts anden Kamp blev sværere. For at forstaa den maa vi dels kende de Vilkaar, hvorpaa den økonomiske Politik maatte føres, dels de forskellige Maal, der kunde opstilles for denne Politik.

Vilkaarene var klare nok. Som andre europæiske Lande havde Tyskland efter Verdenskrisens Kulmination i 1932-33 en Kæmpearbejdsløshed, Masser af Fabriker, der stod helt eller delvis stille, samt ret store uafsættelige Varelagre. Videre var Tyskland et raastoffattigt Land, hvis Erhvervsliv forudsatte Import — og som Følge deraf ogsaa Eksport. Som et lille Plus kom her som Arv fra den forhadte Weimarrepublik en mindre Guld- og Valutabeholdning.

Maalene for den Politik, der skulde føres, har der derimod utvivlsomt været Uenighed om. Man maa her huske paa, at Schacht, til Trods for sin nyerhvervede nazistiske »Overbevisning«, ikke paa noget Punkt var noget radikalt Hovede. Schacht var tværtimod Typen paa en ortodoks konservativ Økonom af den gamle Skole. Desuden var

han nær knyttet til tyske privatkapitalistiske Industrikredse, der støttede hans Magtposition stærkt og til Gengæld i ham saa en Garanti mod Overgreb fra den nazistiske Statsledelses Side.

Göring (hvis Betydning stadig har været stigende) og Rigsværnet saa det først og fremmest som det tredje Riges Opgave at »ryste Versaillesnederlagets Lænker af det tyske Folk«. Dette skulde dels ske gennem Oprustning, dels gennem en Omlægning af Tysklands Økonomi til Selvforsyning paa alle vigtige Omraader, saa Landet i Tilfælde af en eventuel Krigsblokade kunde klare sig uafhængig af Omverdenens Raastoffer.

Schacht var vel nok delvis enig heri, men hans ortodokse økonomiske Synspunkter og hans industrielle Forbindelser satte for ham visse Grænser for denne Politik. Disse Grænser kan udtrykkes i fire Punkter. 1) Marken maatte holdes, 2) Inflation (»kunstig« Prisstigning) for enhver Pris undgaas, 3) Eksporten opretholdes, 4) Statsindgrebene maatte ikke hindre privat Opsparings- og Fortjenstmuligheder.

Indtil 1936 fik denne Uenighed mellem Schacht-Gruppen og Göring-Gruppen ikke Lejlighed til at komme til Udtryk. Arbejds-, Kapital-, Vare- og Valutareserver muliggjorde, at Oprustningen og Selvforsyningspolitiken kunde føres i stort Omfang, uden at hverken Valutaen eller Eksporten kom i Fare. Finansieringen kunde foregaa ved en Kreditudvidelse i Rigsbanken (gennem de saakaldte Arbejdsveksler) uden Fare for Inflation. Saa længe Omsætningsmidlerne ikke øges mere end Produktionen af de Varer, der udbydes, opstaar der ingen Knaphed paa disse, og altsaa heller ingen Prisstigning.

Først i 1936, da alle Reserver var udtømt, brød Konflikten løs. Schacht krævede nu stor Forsigtighed under Videreførelsen af Oprustnings- og Selvforsyningspolitiken. Produktionskræfterne maatte ikke drages bort fra Eksportindustrien, saa denne gik tilbage, thi Tyskland kunde ikke undvære sine Eksportindtægter; Raastofimporten maatte ikke stige mere, saa længe Eksporten ikke kunde udvides; Finansieringen maatte ikke længere ske ved Kreditudvidelse, som nu, da alle Reserver var taget i Brug, hurtigt vilde løbe foran Produktionen og skabe Inflation; i Stedet skulde man finansiere ved Skatter og Laan af den direkte Opsparing, hvilket igen forudsatte en Skatte- og Spareevne i det tyske Erhvervsliv.

I Begyndelsen syntes Schachts Krav at blive gennemført. Arbejdsvekslen forsvandt, den korte Gæld konsolideredes, Skatterne sattes voldsomt i Vejret, og en Række Regler om Udbyttebegrænsning og Tvangslaan til Staten for Aktieselskabernes Vedkommende, Rentesænkning og Investeringskontrol blev gennemført. Priserne steg ikke. Marken forblev urokket, og Schacht udtrykte Haab om stigende Samhandel med England, U. S. A. og Sovjet (!).

Paa Partikongressen i Nürnberg pressede Göring imidlertid 4-Aars Planen igennem. Konflikten mellem denne Plan og Schachts Politik laa nu aaben for enhver. Nye Malm- og Aluminiumsimporter, Bygning af nye Jernværker, nye Cement-Autostradaer, nye Kaserner og Fæstningsanlæg, Ombygning af Berlin og München, nye Paradepaladser og nye Triumfgader. Desuden flere Kunst-Olie-, Uld- og Silkefabriker. Alt dette var urentabelt, tærede paa Valutastillingen, udhulede Marken, vanskeliggjorde Eksportindustriens Stilling, slugte al Opsparing og alle Skatter og vilde desuden kræve Seddeludstedelse og Kreditudvidelser og altsaa bringe Tyskland ind paa den Vej, som Schacht mest af alt søgte at undgaa: Inflationen.

Den 27. November 1937 faldt Schacht saa som Økonominister, — men han beholdt Stillingen som Rigsbankpræsident og kunde altsaa stadig holde Haanden over Rigsmarken. Dette sidste havde sikkert til Hensigt at berolige tyske Industrikredse og Udlandet. Men i Længden er det naturligvis umuligt at have en Rigsbankpræsident, der førte en Politik, og en Økonominister, der førte en hel anden (Fireaarsplanen).

Seddelomløbet steg fra 1937 til 1938 fra 5,9 til 8,6 Milliarder Mark, Regeringens Laan gaar stadig vanskeligere ind, Eksportindustrien har stigende Leveringsvanskeligheder m. v. Saaledes indtræder efterhaanden alle de Vanskeligheder, Schacht søgte at undgaa. Prisstigninger er efter den officielle Statistik ikke begyndt endnu, men hvordan de skal undgaas, lader sig vanskeligt se. Hertil kommer nu Vanskeligheder med Handelsforbindelsen med U. S. A. Det er indlysende, at Tyskland i denne Situation har ønsket en ensartet Ledelse af Økonomiministerium og Rigsbank, og som en Konsekvens af Görings Sejr maatte Schacht glide ud, og Funk overtage begge Stillinger. Det var det, der skete d. 20. Januar. Schacht, den sidste »ikke-Nazist« i en betydende Stilling, gik til Hugenbergs, Neuraths og von Papens Brigade.

Efter Schacht.

Men hermed er Vanskeligheden ikke løst. Hvad vil Funk gøre? Ja, der synes at være fire Muligheder.

1) Indskrænke Oprustnings- og Selvforsyningspolitiken. Det vil man naturligvis ikke, saa kunde man lige saa godt have beholdt Schacht.

2) Finansiere med flere Skatter. Herigennem vil man dels undgaa Kredit- og Seddelmængdeudvidelserne, dels presse Forbruget ned og dermed Importen. Men det var jo et af Schachts Programpunkter, og desuden er det næppe politisk heldigt at give Skatteskruen flere Omgange.

3) Lade Inflationen rulle. Det er nemt, men farligt.

4) Søge nye Markeder i Sydøst. Ved Expansion i denne Retning, ved økonomisk og politisk at binde disse Stater til sig har Tyskland en Chance for at gøre sig uafhængig af England og U. S. A. Men det kræver Kapital.

Hvilken af disse Udveje eller hvilken Kombination af dem Funk vil vælge, faar Fremtiden vise. Hvad enten den ene eller den anden vælges, er der en Ting, der er sikker, nemlig en yderligere Levefodssænkning og en yderligere Stigning i Arbejdskravene for den tyske Befolkning. For Danmark har Expansion mod Sydøst en ganske særlig Interesse, idet Tyskland her foruden Olie, visse Metaller og Malm ogsaa vil hente Mejeriprodukter.

J. O. Krag.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

Økonomiske Kendsgerninger og Politik

Økonomien sætter Grænsen for politiske Muligheder. *Økonomien* er Grundlaget for enhver politisk Udvikling. Det er Banaliteter, men alligevel er det paakrævet stadig at gentage dette paany. Det sker ofte, at det bliver glemt, at det er *Økonomien*, som er Nationernes Skæbne. Navnlig i en Tid som vor, hvor de ideologiske Slagord som Fascisme, totalitær, Føreride o. desl. saa let forvirrer Menneskebørnenes Forstand, er det nødvendigt at pege paa de økonomiske Realiteter. Det er dem, der har det sidste Ord.

Der er forskellige Grunde til, at man henleder Opmærksomheden paa de politiske Begivenheders realpolitiske Baggrund. Den *udenrigspolitiske Udvikling* har i den sidste Tid taget en Fart, saa at man let glemmer de virkelige, de *reale* Aarsager og Sammenhæng. Det er meget farligt, fordi vi behøver en Vejledning gennem vor Tids politiske Kaos. Men ogsaa *indrepolitisk* er det en Nødvendighed, at vi staar med begge Ben paa Jorden og ikke bliver rendt over Ende af en politisk Propaganda, som lover alt — og ovenikøbet det, der økonomisk set er umuligt.

Netop den sidste Tid har vist os mange Eksempler paa de økonomiske Kendsgerningers Betydning, som regerer Politiken, selv om denne vægrer sig med Hænder og Fødder.

Vi ser *Japanernes* Kamp i det fjerne Østen. For to Aar siden tænkte det japanske Militærdiktatur blot at behøve at gennemføre en Koloniekspedition til Kina. To Aar er gaaet, og Japan kæmper en Kamp med hele sin økonomiske og nationale Indsats. Under denne Kamp forandres Japans politiske, økonomiske og sociale Struktur, og flere og flere Sagkyndige profeterer Japans økonomiske og politiske Ødelæggelse som Krigens sandsynlige Resultat.

Den *franske Folkefront* vilde realisere et storslaaet økonomisk og socialt Program. Men det franske Erhvervslivs Organisation og Produktionsapparat svarede ikke til den sociale Organisation, Folkefronten med eet vilde søge at gennemføre. Det franske Erhvervsliv arbejdede med store Brydninger og forøgede Produktionsomkostninger og var ikke i Stand til at fordøje de sociale Fremskridt. Aartiers Forsømmelser kunde ikke indhentes i Løbet af et halvt Aar.

I *U. S. A.* skaffer Roosevelt paa Grundlag af Verdens rigeste Nations uhyre Reserver med Statens Initiativ et Konjunkturopsving, som bliver Grundlaget for Gennemførelsen af Roosevelts sociale Lovgivning. Det er ikke overdrevet, naar man siger, at Demokratiets Chance i Dag over hele Verden er afhængig af den amerikanske Konjunktur. Skulde det lykkes Amerika at skabe en økonomisk Fremgang, saa vil ogsaa England og Frankrig komme til at føle Kunjunkturopsvingets Virkninger. Indenfor Konjunkturfremgangens Ramme vil det være muligt at forhøje Nationernes sociale Livsniveau og saavel indad som udadtil at bekæmpe Fascismen paa en meget effektiv Maade.

I *Tyskland* har vi set særlig tydeligt Økonomiens Betydning for de politiske Begivenheders Udvikling. Tysklands Krigsøkonomi, som er Grundlaget for den vældige Oprustning, har afspærret Landet fra Verdenshandlen og Verdensøkonomien. Den tyske Nation betaler det med forlænget Arbejdstid, lave Lønninger, for høje Priser og Mangel paa vigtige Raastoffer. Selv Rigskansler Hitler har anerkendt denne Nødstilstand i sin sidste Tale for den tyske Rigsdag. Det er muligt, at Nazismen engang har villet bringe social Fremgang, men de *økonomiske Realiteter* kræver det modsatte: social Reaktion og dalende Livsstandard. I denne Sammenhæng maa man ogsaa se Rigsbankpræsident *Schachts* Afgang. Dette betyder Tysklands Afsked med Verdenshandlen og den forstærkede Indsats i Mellem- og Sydøsteuropa. Det var økonomiske Kendsgerninger, som har tvunget Tyskland til at bryde med Vesteuropa og Amerika og søge en beskeden Erstatning i de sydøsteuropæiske Lande, hvis meget fattige Nationer ikke vil være i Stand til at fungere som Tysklands økonomiske Reserver for Oprettelsen af et tysk Verdensherredømme. For Tyskland har ikke tilstrækkelig Kapital til økonomisk at udvikle disse Lande; ogsaa det er en økonomisk Kendsgerning, som vil faa vidtrækkende Konsekvenser.

Dette lille Overblik viser den virkelige Aarsag til de politiske Begivenheder. Man kunde supplere disse Eksempler med andre, f. Eks. med *Italien*, hvis økonomiske Situation ligner den tyske og hvis politiske Aktioner ogsaa er bestemt af økonomisk Nød.

For *Danmarks* Vedkommende er det givet, at den sunde økonomiske Udvikling er den bedste Støtte for det politiske og sociale Demokrati. Afskaffelse af Arbejdsløsheden, forøget Beskæftigelse — det er de reale Maal, som er afgørende for den politiske Udvikling herhjemme. Socialdemokratiet kender denne Sammenhæng og søger derfor at gøre en stor Indsats paa dette væsentlige Punkt. *Stauning* har fremhævet i sine sidste Taler, at det er den vigtigste Opgave at gennemføre en økonomisk Plan, som bringer Arbejdsløsheden ned. Han har fremhævet, at Statens Kamp mod Arbejdsløsheden forudsætter et *planøkonomisk* dirigeret Erhvervsliv og henviser til, at Statens Initiativ paa dette Omraade bliver umuligt, naar Indehaverne af Bedrifterne »som Herrer over Produktionsordningen foretager Handlinger, der stadig forøger de arbejdsløses Hær, særlig i Forsørgernes Rækker«.

I Overensstemmelse med Partiets Syn paa denne Sag bliver der nu arbejdet (fra Arbejderbevægelsens Erhvervsraad) med Opstilling af en Plan, som skal vise Mulighederne for større Produktion, større Beskæftigelses- og større Afsætningsmuligheder.

Demokratiet i Danmark og den arbejdende Befolknings sociale Livsniveau vil blive sikret ved et sundt og organisk funktionerende Erhvervsliv. Paa dette Grundlag vil Demokratiet staa fast her i Landet, thi *det er de økonomiske Kendsgerninger, som bestemmer den politiske Udvikling.*

H.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE

i Voldgiftssag:

Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening.

I den mellem Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening og Dansk Arbejdsmands Forbund den 13. Marts 1936 vedtagne Overenskomst hed det i § 6, 1ste Stykke:

»De i Prisfortegnelsen anførte Arbejder udføres i Akkord, naar begge Parter er enige derom.«

Et af Forbundet under Forhandlingerne om Overenskomsten fremsat Krav om Indførelse af tvungen Akkord blev derimod ikke gennemført.

Under Forhandlingerne i 1937-38 fremsatte Forbundet paany dette Krav. Der opnaaedes imidlertid ikke Enighed om Spørgsmaalet, men ved Forligsmandens Mæglingsforslag fik § 6 i den nye Overenskomst af 4. April 1938 en ny saalydende Affattelse:

»Arbejdet skal i størst mulig Grad tilstræbes udført i Akkord; for saa vidt vedkommende Arbejde ikke omfattes af Prislisten, skal Akkordfortjenesterne i Virksomheden benyttes som Vejledning ved Fastsættelsen af Prisen paa Arbejdet.

Der er dog fri Adgang for Arbejdsgiveren og vedkommende Arbejdere til at aftale, at Arbejdet ikke skal udføres paa Akkord, og Arbejdsgiveren kan endvidere i Tilfælde, hvor Hensynet til Kravene til Arbejdsproduktets Kvalitet, Arbejdets Tarv iøvrigt eller andre særlige Grunde gør sig gældende, forlange Arbejdet udført i Timeløn + Akkordafsavnstillæg. Uenighed om, hvorvidt saadanne Forhold foreligger, afgøres efter Reglerne for Behandling af faglig Strid.«

Paa Glostrup Cementvarefabrik, hvis Indehaver Fabrikant Hans Nielsen er Medlem af Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening, havde de paa Fabrikken beskæftigede Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund, hidtil arbejdet i Timeløn med Akkordafsavnstillæg, men efter Vedtagelsen af Overenskomsten af 1938 rejste Arbejderne Krav om at arbejde i Akkord. Da Fabrikant Hans Nielsen ikke har villet imødekomme dette Krav, er Sagen indbragt til Afgørelse ved faglig Voldgift, og i Mangel af et Flertal indenfor de af Parterne valgte Voldgiftsmænd afgøres Sagen nu af undertegnede, der af Parterne er valgt til Opmand.

Forbundets Paastand gaar ud paa, at Fabrikant Hans Nielsen i Medfør af § 6 er pligtig at lade Arbejdet — der omfattes af Overenskomstens Prisliste — udføre i Akkord.

Foreningen paastaar Fabrikant Hans Nielsen kendt berettiget til at kræve Arbejdet udført i Timeløn med Akkordafsavnstillæg i Henhold til Bestemmelsen i § 6, 2. Stk. Til Støtte herfor henviser Foreningen til, *at* den overvejende Del af Glostrup Cementvarefabriks Arbejde bestaar i Fremstilling af Kloakrør til Anvendelse i Storkøbenhavns Kommuner, *at* denne Anvendelse ifølge en i 1925 indført Ordning er betinget af, at Rørene bestaar en af de kommunale Myndigheder foranstaltet Tryksprøve og Vandtæthedsprøve, og *at* disse Prøver, særlig den sidste, kræver, at Rørenes Fremstilling sker paa en særdeles omhyggelig Maade. Derfor egner dette Arbejde sig ikke til Udførelse i Akkord, og dette fremgaar ogsaa deraf, at det i flere Tilfælde er sket, at Myndighederne har kasseret Rør, fremstillet i Akkord af andre Fabrikker til betydeligt Tab for vedkommende Virksomhed. For Fabrikant Hans Nielsen, der gennem omhyggelig Produktion i en lang Aarrække har opnaaet Anerkendelse for sine prima Varer, vil det være overordentlig uheldigt at skulle gaa over til Akkordarbejde.

Forbundet bestrider, at der med Hensyn til det heromhandlede Arbejde gør sig saadanne særlige Forhold gældende, at Arbejdsgiveren kan kræve det udført i Timeløn + Akkordafsavn og henviser i denne Hensende særlig til, at der er andre under Overenskomsten henhørende Fabrikker, der lader samme Slags Rør fremstille i Akkord.

Saaledes som Overenskomstens § 6 nu er affattet, gaar dens Hovedregel ud paa, at Arbejdet ifølge 1. Stk. skal udføres i Akkord, medens Bestemmelsen i 2. Stk. om Timeløn har Karakteren af en Undtagelsesbestemmelse, jfr. ogsaa Ordene »særlige Grunde«. Den Arbejdsgiver, der vil støtte Ret paa § 6, 2. Stk., maa derfor være pligtig at godtgøre, at der foreligger saadanne særlige Omstændigheder, som bør føre til Timelønsarbejde. I ganske særlig Grad maa dette gælde den Arbejdsgiver, der vil kræve Arbejde udført i Timeløn + Akkordafsavn i Tilfælde, hvor det — saaledes som i nærværende Sag — drejer sig om Arbejde af lignende Art som det, der paa andre under Overenskomsten hørende Virksomheder udføres i Akkord.

Ved det af Fabrikant Hans Nielsen under Sagens Forhandling fremførte findes det imidlertid ikke at være godtgjort, at der med Hensyn til det heromhandlede Arbejde foreligger saadanne særlige Grunde, at han i Medfør af § 6, 2. Stk., kan forlange Arbejdet udført i Timeløn + Akkordafsavn. Særlig med Hensyn til de paaberaabte Tilfælde, hvor Rør, fremstillet i Akkord af andre Fabrikker, er blevet kasseret af Myndighederne, bemærkes, at det ikke med Hensyn til disse Tilfælde paa nogen Maade er godtgjort, at disse Kassationer har været en Følge af, at Arbejdet blev udført i Akkord.

Som Følge af det anførte vil Forbundets Paastand være at tage til Følge.

KENDELSE:

Arbejderne paa Fabrikant Hans Nielsens Cementvarefabrik i Glostrup er berettigede til at forlange Arbejdet afregnet i Akkord.

København, den 26. Januar 1939.

sign. *Victor Hansen.*

OPMANDSKENDELSE

afsagt den 20. December 1938.

Nærværende Sag mellem Dansk Arbejdsmandsforbund (for Kerteminde Afdelingen) og Fyns Entreprenørforening (for Entreprenør P. Mogensen, Kerteminde) angaar en Uenighed om, hvorvidt der ved et Opgravningsarbejde skal betales Tillæg i Henhold til Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund vedrørende Arbejdsforholdene i Provinsen og i Nordsjællands 2den Zone.

Under Voldgiftssagen er det oplyst, at Opgravningsarbejdet ved Arbejdets Paabegyndelse alene drejede sig om Opgravning for en Vandledning til en Akkordpris af Kr. 2,09 pr. 1 m, men at Bygherren, Kerteminde Kommune, senere bestemte, at der endvidere skulde nedlægges en Kabelledning i samme Gravning.

Dansk Arbejdsmandsforbund paastaar nu, at der tillægges Prisen et Tillæg af ⅓, idet Forbundet til Støtte for sin Paastand henviser til Bestemmelsen i Overenskomstens Side 102, Stk. 4, angaaende de almindelige Bestemmelser vedrørende Ledningsarbejde m. v.

Fyns Entreprenørforening paastaar Frifindelse for Betaling af dette Tillæg, idet Foreningen, selv om den erkender, at det her ommeldte Arbejde falder ind under Bestemmelsen i Overenskomstens Side 102, Stk. 4, maa hævde, at Forudsætningen for Betaling af Tillæg, naar 2 Ledninger nedlægges i samme Gravning, maa være den, at der paalægges Arbejderne at udføre et større Arbejde, end hvis der kun skulde nedlægges en Ledning, og dette har ikke været Tilfældet ved det under nærværende Sag ommeldte Arbejde, hvilket sidste ogsaa erkendes fra Arbejdernes Side.

Selv om det, som af Entreprenørforeningen hævdet, maa siges at være naturligt, at et Tillæg til den tarifmæssige Betaling har til Forudsætning, at der i det paagældende Tilfælde har været ydet et ekstra Arbejde fra Arbejdernes Side, giver Ordlyden af den forannævnte Bestemmelse saaledes, som den er formuleret i Overenskomsten mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund, ikke Hjemmel til at forlange, at en ekstra Arbejdsydelse skal være præsteret, før Tillægget kan opnaas, naar Betingelserne for Bestemmelsens Anvendelse iøvrigt er tilstede, og den af Entreprenørforeningen nedlagte Frifindelsespaastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger betales af Parterne med Halvdelen af hver.

Thi bestemmes:

Den af Dansk Arbejdsmandsforbund nedlagte Paastand vil være at tage til Følge.

(sign.) Seldorff.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 4 28.–2. 1939 44. Aarg.

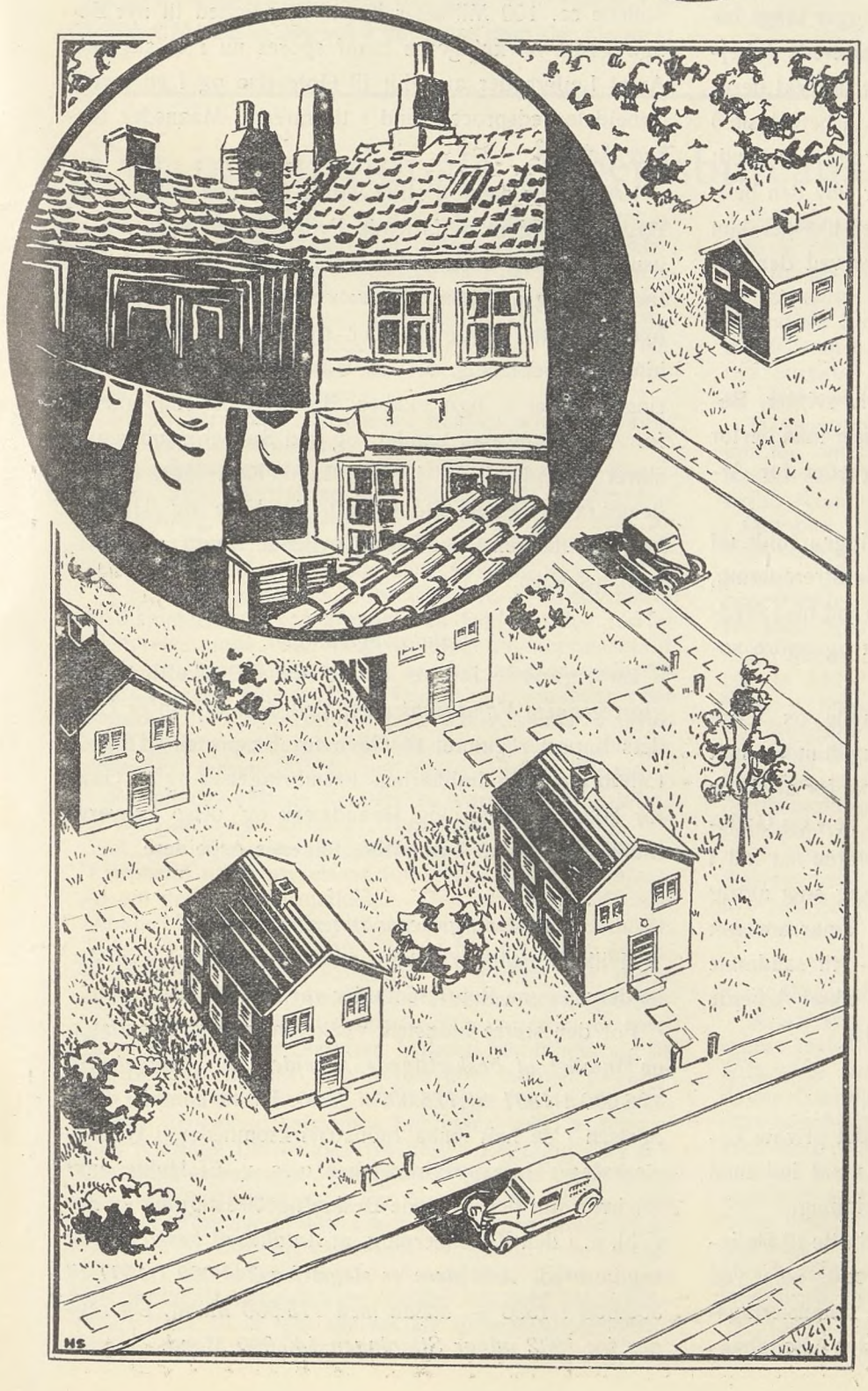

I andre Lande, hvor Demokratiet er traadt ned og Udviklingen har medført Statsformer under Diktatur — eller Borgerkrig — tænkes der i Dag kun paa Oprustning med Muligheden af en ny Krig for Øje.

For Danmarks Vedkommende, hvor Socialdemokratiet har Flertal blandt Landets Vælgere, udvikles og vokser Kulturen gennem en Lovgivning af udpræget demokratisk Struktur.

Et vigtigt Led i denne Lovgivning er Loven om Boliger til mindrebemidledebørnerige Familier, der skaber Betingelser for Opførelsen af nye og velindrettede Arbejderlejligheder i Byerne til Afløsning af de gamle usunde Baggaardsbeboelser.

Paa samme Maade virker Loven om Opførelse af Landarbejderboliger udenfor Byerne.

Socialdemokratiets Indsats paa Boligspørgsmaalets Omraade vil skabe Mulighed for en i sundhedsmæssig Henseende storslaaet Udvikling af Lejlighedsproblemet baade i By og paa Land.

Denne Udvikling er i sin Vorden og kan derfor slaas ned, saafremt Reaktionen faar Magt som den har Agt.

DET SKAL HELLER IKKE SKE! AGITER FOR NYE TUSINDER AF STEMMER TIL SOCIALDEMOKRATIET OG –

vi vinder Valget!

Arbejdsløsheden og Beskæftigelsespolitiken

Det største sociale Onde, vor Tid kender, er utvivlsomt *Arbejdsløsheden*. For Samfundet betyder den et urimeligt Spild af menneskelige Evner og Kræfter og for den enkelte er den en Ulykke, hvis Omfang og Dybde kun den forstaar, som selv har kendt Følelsen af at være sat udenfor.

Drejer det sig kun om kortere Arbejdsløshedsperioder kan Virkningerne for den enkelte dog mildnes en Del gennem Arbejdsløshedsforsikringen — og hvad *den* angaar er alle klar over, at vi herhjemme ligger langt for ud for noget andet Land, hvilket de organiserede Arbejdere da ogsaa ved mange Lejligheder har udtrykt deres Tilfredshed med. Men naar Talen er om Arbejdsløshed af mere permanent Karakter, som vi navnlig har kendt den i Tiden efter Verdenskrigen, da slaar selv den bedste Understøttelseslovgivning ikke til. Her hjælper kun eet: at skabe nye Arbejdsmuligheder, hvorved den enkeltes Arbejdsløshedsrisiko formindskes.

Offentlige Arbejder.

I Perioder, hvor det private Erhvervsliv svigter, Bedrifterne standser og Arbejdsløsheden vokser maa derfor Samfundet træde til for at skabe Muligheder for Arbejde og Indtægt.

Dette har Socialdemokratiet og Regeringen fuldt ud erkendt — i Modsætning til den sidste Venstreregering, der lod Krisen gaa sin Gang og kun greb ind med *Nedskæring* af Arbejdsløshedsunderstøttelsen og andre sociale Ydelser.

Under den store Verdenskrise, som ramte os i Aarene efter 1929, har Regeringen Stauning handlet helt anderledes. En maalbevidst Indsats er gjort for at skabe Arbejde. Bygning af Broer og Viadukter; Vej- og Gadearbejder o. s. v. er af Staten og Kommunerne sat ind i Kampen mod Arbejdsløsheden i et Omfang som aldrig tidligere kendt. Ialt har Staten det sidste Tiaar anvendt 1 Milliard — Tusind Millioner Kroner — til saadanne offentlige Arbejder, hvorved Tusinder er sikret Arbejde og Mulighed for deres Hjems Opretholdelse.

Krisefond og Boligbyggeri.

Foruden at beskæftige Tusinder, som det private Erhvervsliv skød fra sig, har Staten ogsaa sat ind med Foranstaltninger til Erhvervslivets Ophjælpning.

Ved i 1933 at gennemføre en Lov om Støtte til Boligbyggeri og ved Oprettelse af en Krisefond, som ved storstilede Opkøb af Obligationer lettede Finansieringsvilkaarene og Byggeomkostningerne, steg Boligbyggeriet til Højder, som ikke tidligere set herhjemme, hvilket ogsaa paavirkede Beskæftigelsen i alle andre Fag. Grundet paa særlige økonomiske Forhold — daarlig Høst i 1936, voldsom Prisstigning paa de Raastoffer o. lign. vi skulde indføre — kunde dette offentlige Initiativ en Overgang ikke komme til fuld Udfoldelse. Men saa snart Mulighederne atter var tilstede, satte Staten ind paany. I Fjor gennemførtes saaledes Loven om Boliger for børnerige Familier og for Landarbejdere, der stillede ca. 100 Millioner Kr. til Raadighed til nyt Boligbyggeri. Virkningerne heraf spores nu i et stigende Antal Lejligheder anmeldt til Opførelse og i en lavere Arbejdsløshedsprocent end i tilsvarende Maaneder forrige Aar.

I Aar føres denne Politik videre med nye Millioner til Byggeri, med et omfattende Program for Sanering af usunde Bydele, med Iværksættelse af Dæmnings- og Inddæmningsarbejder (Kalvebodstrand, Rømø), med nye Viadukt- og Vejarbejder, nye Bevillinger til Nødhjælpsarbejder o. s. v. Ved Udstykning, Grundforbedringsarbejder o. lign. skabes Beskæftigelsesmuligheder for Arbejderne paa Landet; og ved Sukkerordningen er sikret Arbejde til ca. 15,000 Mand. Kort sagt: Socialdemokratiet lægger stadig Initiativ, Vilje og Handlekraft for Dagen i den aldrig hvilende Kamp mod Arbejdsløsheden.

Valutalovgivningen.

En afgørende Indsats for at skabe Beskæftigelse er gjort gennem *Valutacentralen*. Ved dens Hjælp er Landets Import reguleret til Gavn for Eksporten af baade Landbrugets og Industriens Frembringelser og til Gavn for Hjemmeindustri og Haandværk og disse Erhvervs Muligheder for at beskæftige Fagenes Arbejdere.

Beskæftigelsespolitikens Resultater.

Hvilke Resultater bragte nu denne Politik, som Arbejdernes egne Repræsentanter var førende i?

For den større Industris Vedkommende er Resultatet, *at Antallet af beskæftigede Arbejdere er forøget fra 126.000 i 1931 til 176.000 i 1938*. Dertil kommer Forøgelsen i de helt smaa Industrivirksomheder, i Haandværksfag, Transportvirksomhed o. s. v. Et Holdepunkt for hvor stor den samlede Beskæftigelsesstigning er, har vi bl. a. i den Kendsgerning, at *Antallet af beskæftigede organiserede Arbejdere er steget fra 240.000 i 1931 til 355.000 i 1938 — altsaa med 115.000 Mand. Og regnes fra 1932 udgør Stigningen 140.000 Mand.*

Disse Resultater er skabt i en Periode, hvor Arbejderne i Diktaturlandene blev trampet ned, i en Periode, hvor de store Landes økonomiske Politik — Selvforsyning, Kontingentering etc. — lagde mange Hindringer i Vejen for dansk Produktions fulde Udvikling. Paa denne Baggrund maa vore Organisationers, vort Partis og Regeringens Indsats ses og vurderes.

Fremtiden.

Men selv om der saaledes er skabt virkeligt beundringsværdige Resultater, er Arbejdsløsheden fortsat alt for stor — og Kampen mod den maa føres videre. Paa hvilken Maade er angivet i det store politiske Manifest, som blev vedtaget paa Socialdemokratiets Kongres. I dette Manifest kalder Socialdemokratiet til *Samling* om Demokratiet, til Sikring af Folkets Frihed og Medbestemmelsesret, og det kalder til *Arbejdet* for Højnelse og Fremgang, for øget Produktion, Afsætning og Beskæftigelse. Denne Samling maa ske, naar Landet om kort Tid staar i Valgets Tegn. Da gælder det om, at enhver Arbejder forstaar, at ikke een Stemme maa spildes paa overflødige og skadelige Partier og Bevægelser. Skal positive Opgaver løses, maa der *Samling* til. Samling om en resultatgivende Politik, der styrker det arbejdende Folks Stilling. Samling om

SOCIALDEMOKRATIET

Det internationale Arbejdsbureaus Bestyrelsesmøde

Den 2.—4. Februar var det internationale Arbejdsbureaus Bestyrelse samlet til ordinært Kvartalsmøde i Genève under Højesteretsjustitiarius Paal Bergs Præsidium. Fra nordisk Side deltog desuden Vice-Præsident for Arbejdsgivergruppen, Direktør H. C. Ørsted, Bureauchef i det norske Socialdepartement, Alf Frydenberg, samt den svenske Landsorganisations Næstformand, Gunnar Andersson.

Forud for Bestyrelsesmødet holdtes som sædvanlig en Række Komitémøder.

I sin Aabningstale gav Formanden Udtryk for Bestyrelsens dybe Medfølelse med Chiles Folk og Regering i Anledning af den grufulde Naturkatastrofe, som for nylig har ramt Landet. Den chilenske Republiks Præsident takkede telegrafisk for dette Sympatibevis.

I sin Tale mindedes Formanden to af Bestyrelsens Medlemmer, som var afgaaet ved Døden siden forrige Bestyrelsesmøde: den belgiske Regeringsrepræsentant, Professor Ernest Mahaim, et af den internationale Arbejdsrets mest fremragende Navne, og Formanden i den danske Landsorganisation (De samvirkende Fagforbund), Christian Jensen. Blandt andre Talere, der hyldede Chr. Jensens Minde, var ogsaa Direktør Ørsted.

Formanden rettede derefter en varm Velkomsthilsen til Bureauets nye Direktør, Amerikaneren John G. Winant, som tiltraadte sin Stilling ved Aarets Begyndelse. Talsmænd for Bestyrelsens forskellige Grupper sluttede op om denne Velkomsthilsen. Den chilenske Minister Garsia Oldini udtrykte paa det amerikanske Kontinents Staters Vegne disses store Tilfredshed ved at se en Repræsentant fra deres Kontinent i Spidsen for denne vigtige internationale Institution. Direktøren aflagde derefter den højtidelige Loyalitetserklæring, som er foreskrevet i Bureauets Statutter, hvorved han binder sig til, i Udførelsen af sine Pligter som international Funktionær, kun at lade sig lede af Omsorgen for den internationale Arbejdsorganisations Interesser, uden at begære eller modtage Indstrukser fra nogen Regering eller nogen udenforstaaende Myndighed. Idet han takkede for den Velkomsthilsen, som var blevet rettet til ham ved hans Overtagelse af Direktørstillingen paa et for internationalt Samarbejde saa kritisk Tidspunkt, fremhævede Winant, at han gik til Værket med fuld Tiltro til den internationale Arbejdsorganisations og dets Arbejdsbureaus Evne til at lede det sociale Fremskridtsarbejde i Verden videre fremover.

Før man gik over til at diskutere Mødets Dagsorden, rettede Formanden ogsaa en særskilt Velkomsthilsen til Sir Ramaswami Mudaliar, nyudnævnt indisk Industri- og Arbejdsminister (Member of the Governor General of India's Executive Council for Commerce and Labour), som paa sin Side forsikrede, at Arbejdsbureauets nye Direktør kunde regne med Indiens varme Sympati og effektive Samarbejde.

De egentlige Forhandlinger blev indledet med en Diskussion om Beretningen fra Mødet i Arbejdsbureauets raadgivende Komité for Spørgsmaal ang. Arbejdernes Fritid (committee on recreation), som holdtes i London i Oktober. I Komtéen indvalgtes nu yderligere to Medlemmer, nemlig Formand for »Folkrörelsernas Semesterkomité« i Sverige, Valter Aman, samt Lederen af den nyoprettede danske Organisation »Folke-Ferie«, Direktør Johs. Sperling.

En anden Beretning, som forelaa til Behandling, angik de ældre Arbejderes specielle Arbejdsløshedsproblem, et Spørgsmaal som i de senere Aar har tiltrukket sig Myndighedernes Interesse i mange Lande. Efter en kortvarig Diskussion besluttede Bestyrelsen, at den foreliggende, preliminære Beretning skulde udsendes til Medlemsstaternes Regeringer med Anmodning om Udtalelse og eventuel Komplettering, og at man, naar en mere udførlig Beretning forelaa, paa ny skulde tage Spørgsmaalet op til Behandling og tage Stilling til, hvorvidt det passende kan opføres paa Dagsordenen for en kommende Konference.

Dagsordenen for Arbejdskonferencen i 1940.

Hvert Spørgsmaal, der skal opføres paa en Konferences Dagsorden, maa nøje forberedes; Regeringernes Udtalelser indhentes, hvorefter Beretninger, som skal danne Grundlaget for Diskussionen paa Konferencen, maa udarbejdes i god Tid til Udsendelse til Medlemsstaterne i de forskellige Dele af Verden; hele dette omfattende Forberedelsesarbejde kræver, at en Konferences Dagsorden maa fastsættes lang Tid i forvejen. Saaledes vedtog man nu paa Bestyrelsesmødet Sammensætningen af Dagsordenen for Konferencen i 1940. (Dagsordenen for Konferencen i Aar, som træder sammen den 8. Juni, er for længe siden fastsat).

Efter en indgaaende Drøftelse besluttede Bestyrelsen nu, med 17 Stemmer mod 11, at opføre følgende Spørgs-

maal paa Dagsordenen for næste Aars Konference: Organisering af Fabriktilsynet, Weekend i Kontor- og Handelsbedrifter, Sikkerhedsforanstaltninger for Arbejdere under Jorden i Kulgruber samt udøvende Kunstneres Rettigheder i Forbindelse med Radioudsendelser, Fjernsyn og mekanisk Lydgengivelse. Spørgsmaalene angaaende Fabriktilsynet og Sikkerhedsforanstaltninger er ment at skulle færdigbehandles paa Konferencen i 1940, medens de to andre Spørgsmaal vil blive underkastet to Behandlinger.

I denne Forbindelse fremsatte den amerikanske Regeringsrepræsentant, Professor Goodrich, et Forslag som fik Tilslutning fra alle tre Grupper i Bestyrelsen. Han foreslog, at det ved hver Konference i Fremtiden, udenfor den egentlige Dagsorden, skulde finde en almindelig Debat Sted om et eller andet socialt Problem, som var af brændende Aktualitet i en Række Lande, uden at man derfor i denne Forbindelse skulde fatte nogen Beslutning.

Som et Eksempel udmærket egnet til at gøres til Genstand for en saadan almindelig Diskussion, nævnte Professor Goodrich Spørgsmaalet om Forholdet mellem Arbejdsgiver og Arbejder, Regulering af Arbejdsforholdene ved frie Tarifforhandlinger mellem Parterne paa Arbejdsmarkedet, et Problem af vital Betydning som for Tiden diskuteres med Iver i en Række Lande. Dette sidste Forslag blev bl. a. kraftig støttet af Formanden i den svenske Landsorganisation, Gunnar Andersson, som fremhævede, at nævnte Spørgsmaal — hvis fornuftige Løsning var af afgørende Betydning ikke kun for Arbejdslivet i egentlig Forstand — var specielt egnet til at behandles af en Organisme som den internationale Arbejdsorganisation med dens Sammensætning og Arbejdsopgaver.

En Komité for Tekstilindustriens Arbejdsproblemer.

I Overensstemmelse med en Resolution, som blev vedtaget paa Tekstilkonferencen i Washington i 1937, besluttede Bestyrelsen videre i Princippet at oprette en saakaldt teknisk Tre-Partskomité (med Repræsentanter for Regeringer, Arbejdsgivere og Arbejdere) til Behandling af Tekstilindustriens sociale Problemer, med Underkomitéer for de forskellige Grene af denne omfattende Industri. Arbejdsbureauet fik til Opgave straks at konsultere de interesserede Landes Regeringer samt Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer om Oprettelse af Medlemsfortegnelse for disse forskellige Underkomitéer. Denne nye Komités Opgave skal være at undersøge Arbejdsforholdene i Tekstilindustrien samt andre Forhold som direkte eller indirekte kan tænkes at spille en Rolle ved Forbedring af Arbejdsforholdene, og komme med Forslag til Arbejdsbureauets Bestyrelse.

En Undersøgelse af Skovarbejdernes Forhold.

Bestyrelsen behandlede ogsaa en Resolution fra den sidste Arbejdskonference (foreslaaet af den svenske Arbejderrepræsentant) vedrørende en verdensomspændende Undersøgelse af Skovarbejdernes Arbejds- og Levevilkaar og vedtog den af Bureauet udarbejdede Plan for Paabegyndelse af denne Undersøgelse.

Man gik derefter over til at behandle yderligere et Par Komitéberetninger, bl. a. fra den Komité, som er udnævnt for at samarbejde med det internationale Landbrugsinstitut og havde Møde i Rom i December, samt indledningsvis en Beretning fra den Delegation som Bestyrelsen efter Indbydelse fra Forbundsregeringen i Fjor sendte til det sydafrikanske Forbund og som netop er kommet tilbage fra denne betydningsfulde Studierejse.

Endelig blev Finanskomitéens Spareforslag behandlet i Overensstemmelse med sidste Folkeforbundsforsamlings Beslutning.

Besparelsesaktionen.

Ved Fremlæggelsen af Finanskomitéens Beretning tog Udarbejderen af Beretningen, den franske Arbejderrepræsentant Jouhaux, enkelte Forbehold. Han mente, at den internationale Arbejdsorganisation, hvis Virksomhed ikke var formindsket, var blevet tvunget til at foretage alt for omfattende Besparelser sammenlignet med

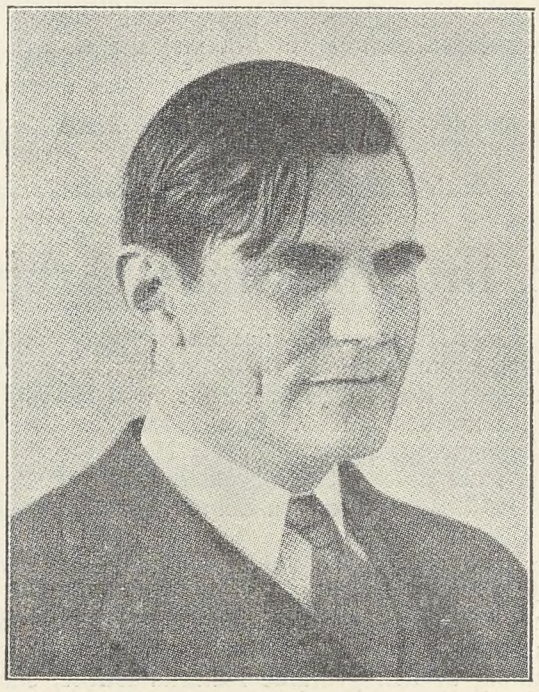

John G. Winant.
Den nye Direktør for Det internationale Arbejdsbureau, Genéve.

Folkeforbundet, hvis Aktivitet i ethvert Tilfælde paa enkelte Omraader paa Grund af politiske Forhold er betydelig nedsat.

Bestyrelsen besluttede, at Arbejdsorganisationens Budget for 1940 skulde reduceres med 1.125.000 sv. frs. sammenlignet med 1939. Af dette Beløb er 800.000 frs. Besparelser paa Lønningsbudgettet fremkommet ved Afskedigelse af omkring 50 Funktionærer af forskellige Kategorier.

Tilsidst vedtog Bestyrelsen en Beretning ang. Nødforanstaltninger for at sikre Arbejdsorganisationens fortsatte Virksomhed i Tilfælde af en akut international Krise. I en enstemmig vedtaget Udtalelse fastslog Bestyrelsen Ønskeligheden af, at den internationale Arbejdsorganisation fortsætter med at fungere saa fuldstændig og effektivt som muligt om en international Krisesituation skulde opstaa, selv i det Tilfælde at Krisen skulde blive af alvorligere Art.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

Næstved Afdeling

fejrer 45 Aars Stiftelsesfest og indvier et nyt Hus

Den 28. Januar fejrede Medlemmerne af Næstved Afdeling 45 Aarsdagen for Afdelingens Oprettelse og denne Fest fik en særlig Kolorit derved, at Afdelingen samtidigt kunde indvie sit nye Hus. Ejendommen, der er en 3-Etages Bygning, er beliggende i Teatergade.

Ved Opførelsen af denne Bygning har Afdelingen ikke alene løst det efterhaanden paatrængende Lokale-

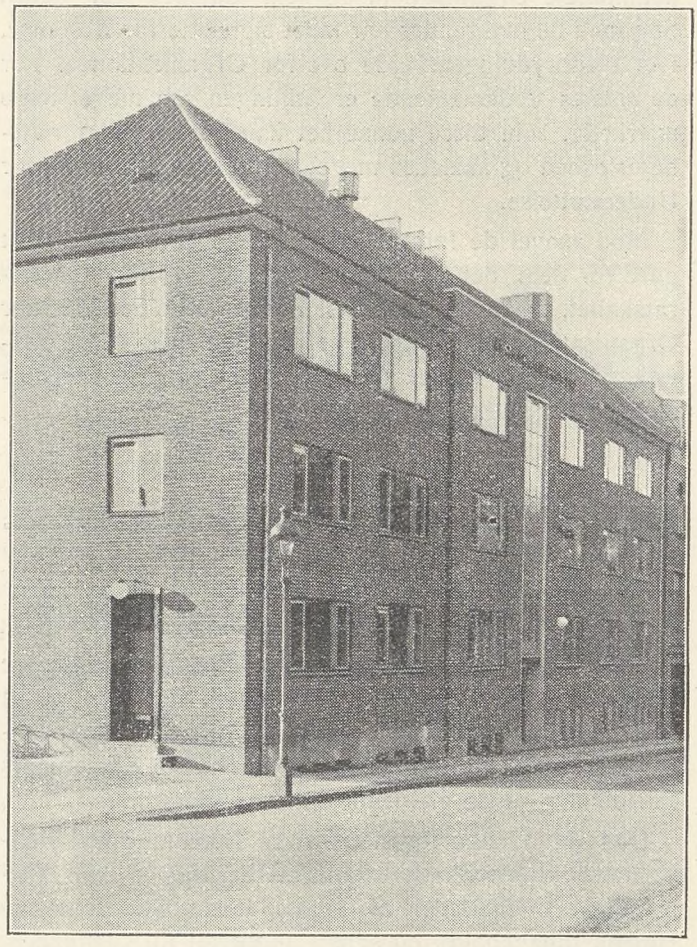

spørgsmaal i Forbindelse med Organisationsvirksomheden, men der er tillige indrettet en Række gode og velindrettede Lejligheder af høj Kvalitet.

I Stueetagen er tilvejebragt de fornødne Kontorlokaler samt Opholdsrum for de af Afdelingens Medlemmer, som møder til Kontrol. Gulvarealet er for Kontorlokalernes Vedkommende 127 m². Iøvrigt indeholder Ejendommen 8 Stk. 2 Værelses Lejligheder samt 2 Stk. 2-Værelses Lejligheder med Kammer og endvidere 2 Stk. 1 Værelses Lejligheder foruden 7 enkelte Kamre.

Ejendommen er naturligvis indrettet med alle moderne Bekvemmeligheder. Der findes saaledes Køleskabe i Køkkenerne, Nedstyrtningsskakt til Affald og endvidere et fuldt moderne udstyret Vaskeri i Kælderen til Brug for Ejendommens Beboere.

Ejendommen var budgetteret til en Opførelsessum paa 140,000 Kr., men der bliver en mindre Overskri-

delse, som dog ikke vil virke foruroligende, naar det erfares, at Lejeindtægten andrager 12,000 Kr. Der er selvfølgelig ogsaa Centralvarme og Kontrollokalerne er indrettet paa det bedste med Gulv af det i de senere Aar bekendte Gulvbelægningsmateriale »Dafolium«.

Afdelingen, der, som allerede omtalt, begyndte sin Virksomhed for 45 Aar siden under smaa Forhold, tæller i Dag ca. 1000 Medlemmer og er i stadig Fremgang. Det var derfor en stor og interesseret Skare af Medlemmer, som paa Festdagen samledes i Forsamlingsbygningen for at fejre Begivenheden.

Fra Forbundet mødte Forretningsførerne Chr. Larsen og Frantz Petersen, der hver for sig lykønskede Afdelingen med det smukke Resultat. I Festen deltog desuden Forbundets forhenværende Næstformand, Jens Larsen, der nu nyder sit Otium under Afdelingens Omraade, hvor han iøvrigt har været bosiddende i alle de Aar, han arbejdede aktivt for vort Forbund. Ogsaa mange af de i Festen deltagende Medlemmer og Repræsentanter for Parti og Presse udtalte Anerkendelse om det smukke Resultat af Afdelingens Arbejde, for hvilket den nyopførte Ejendom er et talende Vidnesbyrd.

Vi bringer et Par Billeder af Ejendommen og Afdelingens nuværende Bestyrelse.

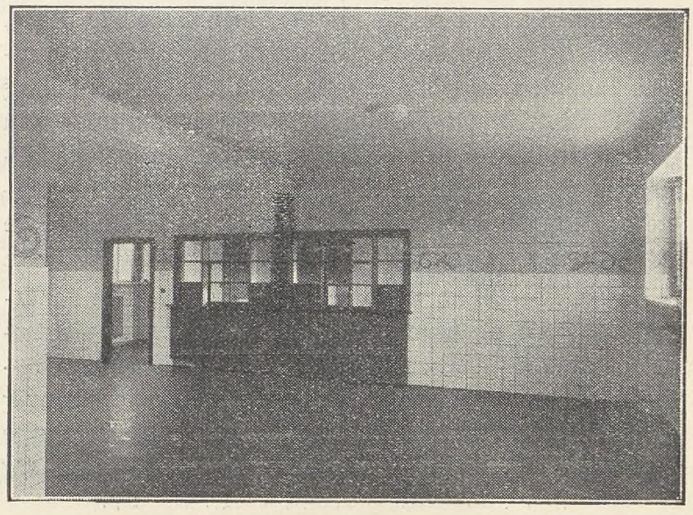

Daarligt Kammeratskab - gule Foreninger

Vi omtalte i et tidligere Nummer af Fagbladet, at vort Forbunds Afdeling for Frederiksberg kommunale Arbejdere havde gjort den daarlige Erfaring, at en Del af Afdelingens Medlemmer, efter at have opnaaet fast pensionsgivende Stilling indenfor Kommunen, ganske simpelt lader sig slette af Afdelingen for Restance. En saadan Optræden fra de paagældende Medlemmers Side, kan naturligvis kun betegnes som en yderst slet Handling overfor de Kammerater, der ved deres organisationsmæssige Indsats har bidraget til de nuværende Arbejdsforhold ved Kommunen, og dermed skabt de Muligheder for fast Ansættelse med deraf følgende Betryggelse, som er udnyttet af de frafaldne.

Der er ingen, som vil misunde dem, der har opnaaet en bedre Stilling, men det var unægtelig nærliggende at forvente en større Hengivenhed for Organisationen fra disse af Kammeratskabet begunstigedes Side end netop det Udslag, som Kendsgerningerne viser. Det er derfor forstaaeligt, at der indbyrdes mellem dem, som fremdeles arbejder videre indenfor den faglige Organisation næres en Del Bitterhed mod dem, der saaledes ganske ublufærdigt ofrer Sammenholdet til Fordel for privat Egoisme, der maa anses for den eneste Grund til at tidligere tilsyneladende interesserede Fagforeningsmedlemmer pludselig faar travlt med at komme ud af Organisationen.

Var der endda Tale om, at den faste Ansættelse betød Overgang til en ny Art af Arbejde, der hørte til en anden Organisations Overenskomst eller Arbejdsomraade. Men noget saadant kan ikke med selv den ringeste Begrundelse anføres. Det er ikke alene det samme Arbejde og Arbejdsbetingelser, men tillige det samme Arbejdsomraade, der i det Hele henhører under den kommunale Arbejdsmandsorganisation. Heraf følger endvidere, at de frafaldne ogsaa i Fremtiden er afhængige af, at Arbejdsmændenes faglige Organisation er i Stand til at hævde og udbygge de Løn- og Arbejdsvilkaar, hvorunder der arbejdes i Kommunen. Derfor er de udtraadte ikke alene daarlige Kammerater, men tillige Snyltere paa det Kammeratskab, de har afbrudt.

»Den gule Forening«, der syntes at have saa stor Tiltrækning paa de i faglig Henseende ubefæstede Sjæle, er oprindeligt kun oprettet af den Kategori af kommunale Funktionærer, der betegnes som Tjenestemænd, og den Forhandlingsret, denne Forening har, gælder kun disse. Overløberne har altsaa ingen som helst faglig eller lønmæssig Interesse i det nye Medlemsskab. Den eneste Fordel, de Paagældende opnaar, er det Beløb, de sparer i Arbejdsløshedskassekontingent.

De ca. 25—30 kommunale Arbejdsmænd, som har ladet sig slette af Afdelingen med Restance, kan saaledes — sammen med en enkelt Hospitalsarbejder, der nylig er gaaet til samme Brigade — kun glæde sig over det fine Medlemsskab i den gule Forening; nogen Støtte i eventuelle Arbejdsstridigheder med Frederiksberg Kommune vil Foreningen ikke kunde yde dem. Alligevel føler de udtraadte sig rolige og trygge mod alle Eventualiteter baade i faglig og lønmæssig Henseende. Frederiksberg kommunale Arbejdsmandsorganisation yder dem denne Sikkerhed, uden at de maa betale en Øre derfor. Mærkeligt er det blot, at Overløbernes sarte Følelser ikke angribes af denne Omstændighed.

Foruden de fast ansatte Overløbere findes der desuden nogle timelønnede Arbejdere ved Frederiksberg Kommune, som tidligere har været Medlemmer af den kommunale Organisation, og som saaledes gør fælles Sag med de øvrige, der har ladet sig slette for Restance, i et Nedbrydningsarbejde overfor Organisationen. For de sidstes Vedkommende er Stillingen saa meget mere mærkelig, som disse udmærket kan komme ud for Arbejdsløshed og saaledes meget vel kunne have Brug for Understøttelse.

Mod saavel de første som de sidste er der kun et at gøre for dem, der fremdeles er trofast overfor Kammeratskabet, nemlig at staa fast i Sammenholdet indenfor Organisationen og tillige i det daglige Arbejde at paavirke baade de »gule« Overløbere og andre uorganiserede til at indtræde i Afdelingen.

R—dt.

Lidt dagligt Lovkundskab

Spørgsmaalet om en Kommunes Ret til at indkræve Skatter hos Skatteydere, som staar til Restance, er et stadigt tilbagevendende Spørgsmaal, der aabenbart skaber forskellige Komplikationer i de enkelte Kommuners Fortolkning af de gældende Inddrivelsesregler.

Den almindelige Regel er, at en Kommune ved Henvendelse til en Skatterestants Arbejdsgiver kan foranledige en Sjettedel af paagældende Skatterestants Ugeløn tilbageholdt, og senere indbetalt til Kommunen. Men hvorledes Forholdet stiller sig, naar Kommunen selv er Arbejdsgiver har mangfoldige Gange været Genstand for Drøftelse. De fleste vil sikkert være af den Opfattelse, at Lovens Bestemmelse om Arbejdsgiverens Pligt og Kommunens Ret vedrørende Skatterestance maa være den samme, som hvis der er Tale om en privat Arbejdsgiver.

Dette er dog ikke Tilfældet. Man vil hævde, at saafremt det er Kommunen, der skylder Arbejdsvederlaget og samtidigt har Skat til gode hos den paagældende Arbejder, vil de almindelige Modregningsregler være at anvende, hvorefter en Kommune, uden Hensyn til Lovens Bestemmelser om en Sjettedels Fradrag, eventuelt kan tilbageholde hele Skatterestantens tilgodehavende Løn. Der ses altsaa ganske bort fra de almindelige Skatteinddrivelsesregler, saaledes som angivet i Kommuneskattelovens § 42, og Afgørelsen med Hensyn til

Modregningskravet støttes paa en almindelig Retsgrundsætning om dette Forhold.

Ogsaa Muligheden for at kunne fradrage eller foranledige Udlæg foretaget for Skatterestance i ugifte Personers Arbejdsløshedsunderstøttelse er et Problem, der beskæftiger Kommunerne. Om dette Spørgsmaal, der har været forelagt Indenrigsministeriet, har Ministeriet udtalt, at der har fundet Brevveksling Sted mellem Justitsministeriet og Socialministeriet om Sagen, og meddeler i Forbindelse hermed at Spørgsmaalet maa anses for henhørende under Domstolene, men at Justitsministeriet er mest tilbøjelig til at mene, at der kan gøres Udlæg eller foretages Udpantninger vedrørende Skatterestancer i forfaldne Arbejdsløshedsunderstøttelser. Socialministeriet har i samme Forbindelse udtalt, at et saadant Inddrivelsesmiddel kun bør benyttes i Undtagelsestilfælde, og at der i videste Omfang bør tages Hensyn til, at de paagældende ikke derved berøves det fornødne til Livets Ophold.

Socialdemokratiets Valgsejr

underbygges ved en ny Valgfondsindsamling

Der var allerede Valgstemning over den Valgfondsindsamling, Socialdemokratiet foretog i Efteraaret. Forstaaelsen af dette Aars demokratiske Indsats, særlig med Henblik paa Grundlovsændringen, gjorde, at Resultatet blev betydelig bedre end før.

Nu staar vi umiddelbart foran de første Valg, og Forstaaelsen er sikkert ikke blevet mindre overfor den ekstraordinære Valgfondsindsamling, der paabegyndes 1. Marts. Vi ved alle, at en moderne Valgkamp koster Penge. Vi ved ogsaa, at alle Folkestyrets Fjender — trods tilsyneladende Uenighed — alle forfølger det samme Maal: Sønderlemmelse af de Rettigheder Arbejderklassen har tilkæmpet sig. Vi tror ikke — *nej, vi ved,* at disse Reaktionens Lakajer vises tilbage.

Den danske Arbejders Oplysningsstandard og sunde Fornuft er to Faktorer, som reaktionære Skumlere gør klogt i ikke at undervurdere.

Men naturligvis maa man advare mod den Betragtning, at det gaar som sædvanlig, — *selvfølgelig vinder Stauning.* Modstanden er utvivlsomt stærkere denne Gang, aabne og skjulte Kræfter har forenet sig. I visse af vore Modstanderkredse er der tilsyneladende ogsaa rigeligt med Pengemidler bag de talte Ord, selv om meget af den Tale, der føres, i betænkelig Grad tangerer Straffelovens Paragraffer.

Det er nemlig det, der i Øjeblikket karakteriserer visse af vore Modstandere. Offentlig Tilbagevisen af Gangstermetoden i det politiske Liv, men en slet skjult Glæde hver Gang saadanne Folk ved Ord eller Handling forsøger at nedbryde Respekten for Demokratiet.

Forhen kunde man stable Socialismens Spøgelse paa Benene, naar man gik til Valg, men det gaar ikke mere. Socialdemokratiets Indsats, Partiets positive Stillingtagen har aftvunget Respekt langt ind i vore Modstanderes Rækker. Nu forsøger man andre Metoder, foregøgler Demokratiet som et Skræmmebillede eller lader lignende Fantasifostre se Dagens Lys i nogle Blade, som

i Sandhed understreger det gamle Ord, at *Papir er taalmodigt.*

Men Fremskridtet lader sig ikke standse. Folkestyrets Venner er i Dag flere end ved sidste Valg i 1935. I Dag gælder det for eller imod en Reformpolitik, der i første Række omdanner den danske Forfatning, saa enhver Mindelse om Fortidens Uretfærdighed fjernes.

Mod Reaktionens skjulte Kræfter har vi et Forsvarsmiddel, nemlig den Kapital, som vi faar ind ved Salget af Valgfondsmærker. Valg efter Valg har vort Partis Vælgere forstaaet Betydningen af et stort Salg af disse Mærker. Igen kaldes der, ikke alene paa Købere, ogsaa paa Sælgere. Vi lægger økonomisk Grund under vor Valgsejr. Paa alle Arbejdspladser og Kontrolsteder skal vi i den kommende Tid finde Forhandlere.

Den Valgfondsindsamling, der nu er startet, betyder Penge til det mest betydningsfulde Valg i Arbejderbevægelsens Historie, *derfor skal Resultatet blive bedre end nogensinde før.*

Nydannelse i svensk Arbejdsliv

Hovedoverenskomsten mellem Landsorganisationen og Arbejdsgiverforeningen i Sverige

Af **Otto Jensen.**

Spørgsmaalet om Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationernes Stilling i den ikke-liberalistiske Periode, vi befinder os i, har overalt staaet paa Dagsordenen i de senere Aar — ogsaa i de demokratiske Lande. Selv om man her ønsker at give Organisationerne den størst mulige Frihed, har man dog som en nødvendig Følge af hele Udviklingen og Organisationernes voksende Indflydelse været stillet overfor at maatte foretage en Afvejning af Magtforholdet mellem Organisation og Statsmagt.

Det er derfor ganske naturligt, at interesserede Kredse i Sverige har været inde paa Drøftelser heraf, om end de faglige Konflikter og »Overenskomstsituationer« ikke der har været af et tilsvarende Omfang som herhjemme og derfor ikke har været af samme afgørende Betydning for Landets Økonomi.

Som det er naturligt, at Problemet er sat under Debat, er det i et demokratisk Samfund rimeligt, at Organisationerne selv søger en Løsning, hvorved de samtidig med at de beholder deres Ansvar, bevarer den størst mulige Indflydelse paa de Omraader, hvor de har deres Virkefelt.

Ud fra denne Erkendelse tog Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverige i Foraaret 1936 Initiativet til en fordomsfri Drøftelse mellem de to Hovedorganisationer af Arbejdsmarkedets, Arbejdsforhandlingernes og Arbejdskonflikternes Problemer. Denne Drøftelse skulde ifølge L. O.s Repræsentantskabs Udtalelse tilsigte at skabe Forudsætninger for en Ordning, som er egnet til »at forebygge saadanne Samfundsindgreb, som udfra Parternes Synspunkt ikke er ønskelige«. Disse Forhandlinger er nu ført til Ende og resulteret i en Hovedoverenskomst, som blev undertegnet den 20. December. Inden vi gaar over til at behandle denne Overenskomst — der *kun er bindende for de Forbund, der tilslutter sig den* — maa der forudskikkes et Par orienterende Bemærkninger.

Der har hidtil ikke i Sverige bestaaet nogen Hovedoverenskomst som vort »Septemberforlig«, heller ikke noget svarende til vor »Norm for Regler for Behandling af faglig Strid« eller Forhandlingsreglerne af 1936. Svensk Arbejdsliv har dog ikke derfor været behersket af »Junglens Lov«. Tværtimod. Men Forholdene har formet sig saadan, at der ikke har været de samme Forudsætninger som her for Opbygning af et »Septemberforlig« og hvad dertil hører. Uden arbejdsretlige Regler har man dog ikke været. I de enkelte Overenskomster er indarbejdet Bestemmelser vedrørende Opsigelser, Forhandlinger m. m., ligesom der findes en Lov om Kollektivaftaler. Denne Lov, der gennemførtes i 1928 — dengang forøvrigt mod Arbejderorganisationernes Ønsker — indførte paa mange Omraader lignende Retsforhold som gældende her i Landet. Endelig bestaar der en Mæglingslov, hvorefter Landet er opdelt i 7 Distrikter med hver sin Forligsmand.

Imidlertid har der Gang paa Gang været rejst Krav om statslig Indgriben overfor Organisationsmagten. Under disse Forhold erkendte Organisationerne, at det var bedre selv at tage Problemerne op til grundig og alsidig Behandling fremfor at overlade til andre at finde en Løsning. Derfor optoges de Forhandlinger, der nu er resulteret i Hovedaftalen.

HOVEDOVERENSKOMSTENS INDHOLD

Den underskrevne Hovedoverenskomst er et meget omfattende Dokument i 5 Kapitler. Kapitel 1 omhandler Oprettelsen af et paritetisk sammensat »Arbejdsmarkedsnævn«. I Kap. 2 udformes en Forhandlingsordning. Kap. 3 vedrører Regler for Afskedigelse af Arbejdere. Kap. 4 indeholder Bestemmelser om en Begrænsning i Anvendelsen af visse Kampforanstaltninger, og endelig rummer Kap. 5 visse Regler for Behandling af samfundsfarlige Arbejdskonflikter.

ARBEJDSMARKEDSNÆVNET

Ifølge Kap. 1 oprettes der et Arbejdsmarkedsnævn, som skal bestaa af 6 Medlemmer, hvoraf 3 udpeges af Arbejdsgiverforeningen og 3 af Landsorganisationen. Mandattiden er 3 Aar. Nævnet skal fungere som højeste og afgørende Instans i Stridsspørgsmaal angaaende Afskedigelse af Arbejdere samt i Spørgsmaal om samfundsfarlige Konflikter. Nævnet skal endvidere fungere som Voldgiftsret i Stridigheder angaaende Fortolkning af Hovedaftalens Bestemmelser om Begrænsning af visse økonomiske Kampforanstaltninger. I Tilfælde, hvor der ikke kan opnaas Flertal i Nævnet ved Afgørelse af saadanne Spørgsmaal, tilkaldes en upartisk Formand (Opmand), der vælges for en 3-aarig Periode af L. O. og Arbejdsgiverforeningen. Endelig kan Nævnet iøvrigt *behandle Spørgsmaal af almen eller større Betydning for Arbejdsmarkedet.* Denne sidste Bestemmelse, om hvilken det udtrykkelig siges, at den ikke tilsigter at henføre de ordinære Overenskomstforhandlinger mellem Forbundene til Nævnet, er meget interessant. Der skabes herved Mulighed for, at kyndige Repræsentanter for Arbejdsmarkedets to Parter ved fordomsfri og uforbindende Samtaler kan drøfte praktisk talt alle Forhold af mere almen Betydning for Arbejdere og Arbejdsgivere: Landets økonomiske Stilling, Beskæftigelsessituationen, Erhvervspolitik m. m. Dette, tilligemed Bestemmelsen om Nævnets Adgang til at behandle samfundsfarlige Konflikter, er sikkert paa langt Sigt og set fra et demokratisk Synspunkt Hovedaftalens betydningsfuldeste Nydannelse.

FORHANDLINGSREGLER

Den i Kap. 2 optagne Forhandlingsordning tilsigter at erstatte de forskellige faglige Overenskomsters Bestemmelser om Forhandling m. v. Den kan altsaa sidestilles med vor egen »Norm« og Forhandlingsreglerne af 1936. Som »Normen« gælder Hovedaftalens Forhandlingsregler saavel Retstvister som Interessetvister; men *ikke* Indgaaelse eller Forlængelse af kollektiv Overenskomst, Vedtagelse af Sympatihandlinger eller Inddrivning af forfalden Løn.

> Hovedreglen er, at en opstaaet Strid vedrørende Arbejdsvilkaar eller Arbejdsforhold iøvrigt ikke maa henvises til Arbejdsdomstolen eller en Voldgiftsret eller foranledigede Vedtagelse af Kampforanstaltning, f o r i n d e n den paagældende Part ved Forhandling med Modparten har søgt at faa Stridsspørgsmaalet ordnet. Forlanges der saadan Forhandling fra en af Parterne, har Modparten Pligt til at indgaa herpaa. Der foreskrives først en lokal Forhandling mellem Stridens Parter og under Medvirkning af den lokale Organisation; en saadan Forhandling skal paabegyndes snarest og senest indenfor en Frist af to Uger. Fører denne lokale Forhandling ikke til noget Resultat, henvises Sagen til Behandling mellem de modstaaende Forbund. Krav om en saadan Forhandling skal rejses indenfor en Frist af to Maaneder. Forbundsforhandling skal paabegyndes senest tre Uger efter, at Forlangende herom er fremsat.
>
> Fører Forhandlingen ikke til noget Resultat, kan Stridsspørgsmaalet søges behandlet ved Arbejdsdomstolen eller faglig Voldgift. Anmodning om Behandling ved Arbejdsdomstolen eller Forlangende om faglig Voldgift skal fremsendes senest tre Maaneder efter Forhandlingens Afslutning. Den samme Tidsfrist gælder, hvis man efter resultatløs Forhandling vedtager Kampforanstaltning. Vedtagelse eller Godkendelse heraf skal, for at være gyldig, besluttes af det paagældende Forbund. Det sidstnævnte Vilkaar, hvorefter Ansvaret for Vedtagelse af aaben Kampforanstaltning forlægges til Forbundene, gælder alle Tvister, ogsaa de, der er undtaget fra Forhandlingsreglerne (Overenskomstfornyelse, Sympatihandlinger etc.). Endelig indeholder Forhandlingsordningen visse Forældelsesbestemmelser, der fastsætter visse Tidsfrister, efter hvilke Paaklageret og Forhandlingsret fortabes. Herved sættes der en Stopper for en Slendrian, som formentlig maa have gjort sig gældende paa disse Omraader indenfor svensk Organisationsliv.

For den, der er fortrolig med faglige Forhold i Danmark, er det let at se, at disse Forhandlingsregler med enkelte Afvigelser m. H. t. Tidsfrister, Forældelsesbestemmelser o. lign. — Punkt for Punkt svarer til »Normen«s Regler for Mægling, Organisationsforhandling (»Timandsmøde«) etc. Betydningen af ensartede Regler paa dette Felt er saa almindeligt erkendt herhjemme, hvor vi i næsten 30 Aar i »Normen« har haft saadanne Standardregler, at det er overflødigt at fortabe sig i yderligere Betragtninger herover.

OPSIGELSE OG AFSKEDIGELSE

Kap. 3 er det Afsnit i Hovedaftalen, som synes at være omfattet med størst Interesse i svenske Fagforeningskredse. Der gives her Regler for Opsigelse og Afskedigelse af Arbejderne og *Behandling af Stridsspørgsmaal herom*. Særlig det sidste fremhæves af Arbejderne som et afgørende Brud med Arbejdsgivernes hidtil uindskrænkede Ret til at antage og afskedige Arbejdere.

Efter Hovedaftalens Regler skal Arbejdsgiverne ved Afskedigelse (og ved Hjemsendelse (»Permiteringer«) udover 3 Uger) give mindst en Uges Varsel for Arbejdere, som har haft mindst et Aars Ansættelse. Heri er der ikke noget særligt »revolutionært«. Det nye og principielt betydningsfulde ligger i, dels at Meddelelse om Opsigelse skal gives til »Organisationens Repræsentant paa Arbejdspladsen« (Tillidsmanden) og dels, at Stridsspørgsmaal om Afskedigelse anerkendes som et Organisationsanliggende, der endeligt afgøres af det før omtalte Arbejdsmarkedsnævn. Som almindelige Udgangspunkter for Nævnets Afgørelser i saadanne Sager anføres i Hovedaftalen »Arbejdernes berettigede Interesse i Tryghed i Beskæftigelsen« og »Produktionens Beroende paa Arbejdskraftens Duelighed«. For Afskedigelse eller Hjemsendelse paa Grund af Arbejdsmangel fastsættes den Regel, at hvor det gælder Arbejdere af samme Arbejdsevne og Dygtighed, skal der tages Hensyn til den paagældendes Anciennitet og Forsørgerpligt.

Om Betydningen af Reglerne i Kap. 3 siges i en redaktionel Artikel i L. O.s Tidsskrift »Fackföreningsrörelsen«:

> »En gammel ubrydelig Front er gennembrudt. Udover dette Gennembrud er der ogsaa taget et Skridt henimod at give de nye Retsforhold en Platform i Hverdagens Virkelighed. Der er skabt et Instrument til Undersøgelse af »Tilfældene« — I sin Helhed vilde det naturligvis være ønskeligt med en bedre Markering af Nyordningen. Det er dog rigtigst at betragte den som Indledning til en videre Udvikling. Selve den kollektive Overenskomst var jo ogsaa ved sin første Fremtræden et yderst beskedent Produkt. Dens Værdi laa i, at den repræsenterede et nyt Princip. Efterhaanden er den dog udformet til et stadig mere betydningsfuldt Instrument, samtidig som dens Indhold har faaet et Præg, der bedre modsvarer ogsaa Arbejderpartens Krav paa Meddelagtighed.«

BEGRÆNSNING AF KAMPFORANSTALTNINGERNE

Kap. IV i Hovedaftalen vedrører Begrænsning af de økonomiske Kampforanstaltninger. Efter en begrebsmæssig Definition af Udtrykkene Kampforanstaltning, Kampforanstaltning mod Part og Kampforanstaltning mod tredie Mand fastsættes saavel Indskrænkninger som Regler for, hvordan Overtrædelser skal paaklages og behandles. Det siges udtrykkeligt i Hovedaftalen, at de Kampforanstaltninger, som ifølge Aftalen er forbudte, ikke maa bringes i Anvendelse hverken mod Medlemmer af en overenskomstlig bunden Organisation eller mod udenforstaaende. Endvidere gælder et Forbud saavel aabne som hemmelige Kampskridt.

Af forbudte Kampskridt kan eksempelvis nævnes saadanne, som tilsigter *politisk* eller *religiøs* Forfølgelse. Det er ogsaa forbudt at træffe Kampforanstaltning med det Formaal at faa vedkommende til at afholde sig fra Arbejde mod den, som arbejder i egen Bedrift eller sam-

men med Ægtefælle, Børn og Forældre arbejder for egen Regning.

Hvad angaar Kampskridt mod »tredie Mand« faar man lettest et Overblik ved at betragte, hvem der er *uneutral* tredie Mand og derfor ikke nyder Hovedaftalens Beskyttelse af tredie Mand. Uneutraltredie Mand er:

1) Medlem af en Forening, som er inddraget i Strid;
2) den som udfører blokeret Arbejde og beskæftiger saadanne Arbejdere;
3) den som økonomisk understøtter Part i en Konflikt, eller som ved Forandring i sin Virksomhed kommer Konfliktdeltager til Hjælp;
4) den som ejer Halvdelen af Aktiekapitalen eller er Deltager (Medejer) i et Handelsselskab med begrænset Ansvar, som er inddraget i Strid, samt
5) Aktieselskab eller Handelsselskab, hvori en Konfliktdeltager er Medejer og har saa stor Interesse, at Foretagendet kan betragtes som drevet for Konfliktdeltagerens Regning.

For de tre første Gruppers Vedkommende gælder Undtagelse for saadant Arbejde, som nødvendigvis maa udføres for at kunne standse Virksomhedens Drift, naar en Konflikt bryder ud, samt Arbejde, som har til Opgave at beskytte Mennesker, Dyr og Produktionsmidler mod Ødelæggelse etc.

Under Strid om Oprettelse af kollektiv Overenskomst er der ingen Hindring for Sympatiaktioner som Blokade, Arbejdsstandsning og Vægring mod at arbejde med konfliktberørte Varer.

I alle Spørgsmaal om Fortolkning og Tillempning af Bestemmelserne i Kap. IV fungerer det før omtalte Arbejdsmarkedsnævn som Voldgiftsret. Det vil derfor være sikrest at afvente Afgørelser af opstaaede Tvivlsspørgsmaal, før man udtaler sig om, hvilken Betydning de refererede Bestemmelser faar i det praktiske Liv. Svensk Social-Demokraten hævder dog allerede nu i en ledende Artikel om Hovedaftalen og i Forbindelse med en Omtale af Kap. IV, at »hverken Forbundene eller Medlemmerne er berøvet nogetsomhelst«.

SAMFUNDSFARLIGE KONFLIKTER

Endelig er der Spørgsmaalet om de »samfundsfarlige Konflikter«, for hvis Behandling der fastlægges visse Regler i Hovedaftalens Kap. V. Det hedder i det officielle Referat heraf, at Arbejdsgiverforeningen og Landsorganisationen er pligtig til, for om muligt at forhindre at Arbejdskonflikter indvirker forstyrrende paa samfundsvigtige Funktioner, hurtigst muligt at optage enhver Konfliktsituation til Behandling, *naar* Beskyttelse af en almen Interesse paakaldes enten af en Organisation eller af en offentlig Myndighed eller et andet Organ, som kan sidestilles hermed, og som repræsenterer den almene Interesse. Spørgsmaalet om at undgaa, begrænse eller hæve en saadan Konflikt skal behandles i Arbejdsmarkedsnævnet. *Opnaas der i dette Nævn Flertal for helt eller delvis at undgaa eller hæve en Konflikt og for en dermed sammenhængende Regulering af Arbejdsvilkaarene, maa Arbejdsgiverforeningen og Landsorganisationen paa hver sin Side straks træffe Foranstaltninger til Gennemførelse af en Ordning mellem de direkte interesserede Parter.*

Her har vi en af de mest bemærkelsesværdige Nydannelser i den svenske Hovedoverenskomst. Man synes virkelig at have haft Held til at finde en Mulighed for Løsning af de Konflikter, der berører selve Samfundets Livsinteresser, uden at gribe til drastiske og i det lange Løb uholdbare Tvangsforholdsregler. Her er ikke Tale om tvungen Voldgift, overhovedet ikke Tale om noget, der gælder i *alle* Tilfælde, eller under alle Forhold i *visse* Tilfælde. Hver enkelt Konfliktsituation *skal* derimod tages op til særskilt Behandling af *Organisationernes egne Repræsentanter, naar Krav derom fremsættes af Organisationer, offentlig Myndighed el. lign.*

Arbejdsmarkedets Forpligtelse gælder saaledes i første Omgang kun Sagens *Behandling*. Kun naar der i Nævnet er konstateret et Flertal for den Opfattelse, at en Konflikt bør søges afværget eller hævet, har Hovedorganisationerne en yderligere Forpligtelse til at foretage det nødvendige, for at en Ordning mellem direkte berørte Parter kommer i Stand.

Den her foreslaaede Ordning er uden Tvivl et Udtryk for den Opfattelse, at vel ønsker Organisationerne at bevare Hovedindflydelsen paa Arbejdsmarkedets Forhold, men de er samtidig klar til at erkende deres Ansvar. Denne Erkendelse af Ansvar er det bærende i den svenske Hovedaftale. Herved har man ydet et væsentligt Bidrag til Styrkelse af Demokratiet og dermed det arbejdende Folks Mulighed for at øve Indflydelse paa Samfundsudviklingen; thi den, der kun pukker paa sin Ret, men skyder Pligten til Side, undergraver med eller mod sin Vilje Tilliden til det Folkestyre, som er Forudsætningen for, at Folket selv kan forme sit Liv i Nutid og Fremtid.

Hovedaftalens øjeblikkelige Betydning ligger saaledes mere i Parternes udtalte Vilje til *selv* at løse et vanskeligt Problem under fornøden Hensyntagen baade til egne reelle Interesser og til Samfundshelheden end i dens enkelte Bestemmelser. Dens fremtidige Betydning afhænger af, *dels* om de enkelte Organisationer giver Aftalen Tilslutning — hvilket er Betingelsen for, at den kan faa almindelig Gyldighed — dels om den samme Vilje, der har besjælet Forhandlerne, ogsaa vil være at finde hos dem, der i de kommende Aar skal administrere Aftalen i det praktiske Liv.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

K. de Jonges 25-Aars Jubilæum

Den 1. Februar kunde Fabrikarbejder-Internationales Sekretær, Formanden for Hollandsk Fabrikarbejderforbund, *K. de Jonge,* fejre 25-Aarsdagen for sin Ansættelse som Funktionær paa det hollandske Fabrikarbejderforbunds Kontor. K. de Jonge vil være kendt af alle vort Forbunds Afdelingsformænd og Repræsentanter,

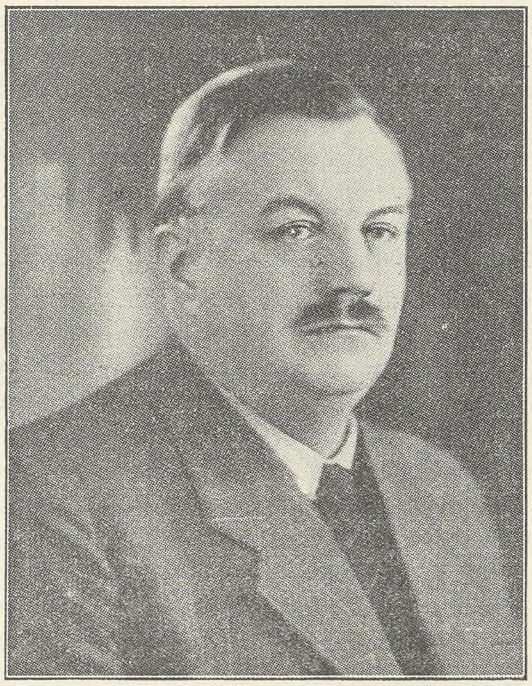

som har deltaget i vore Kongresser, hvor ogsaa K. de Jonge mange Gange har været tilstede som Repræsentant for Fabrikarbejder-Internationalen.

I sin pure Ungdom var de Jonge beskæftiget i Trykkerivirksomheder, og allerede i en Alder af 19 Aar blev han Medlem af Det Hollandske Bogtrykkerforbund.

Det var særligt i den hollandske Provins Groningen, at de Jonge gjorde sig bemærket som en ildfuld Agitator for Arbejderbevægelsen. Denne Provins var et af de betydeligste Arbejdsomraader for Hollandsk Forening af Fabrikarbejdere, og man sikrede sig snart de Jonges Arbejdskraft. Særligt i Aarene 1914—17 virkede de Jonge her som Agitator, fastlønnet Formand og sidst som Distriktsleder for hele Provinsen.

Allerede i Maj 1917 blev de Jonge af Forbundets Hovedledelse ansat som Sekretær paa Hovedkontoret i Amsterdam, og knapt 3½ Aar senere valgtes han til Formand for Fabrikarbejderforbund og samtidigt til Redaktør af Forbundets Medlemsblad. 1927 valgtes de Jonge til Sekretær i Fabrikarbejder-Internationalen, og har som saadan udført et meget stort Arbejde i den internationale Arbejderbevægelse.

Den 4. Februar samledes en Række inden- og udenlandske Repræsentanter til en Festlighed for Jubilaren i Amsterdam, og der blev ved denne Lejlighed udtalt mange gode Ønsker for de Jonges fremtidige Arbejde.

Vers om Valget

Det vrimler med Partier
ved dette Valg, fordi
selv meget smaa Genier
kan danne et Parti;
Herr P ü r s c h e l staar alene,
til Sorg og stor Fortræd,
for saa har han jo ingen,
som han kan skændes med.

Se, A k s e l L a r s e n smiler
saa sødt som aldrig før,
og længselsfuldt han iler
til T h. S t a u n i n g s Dør;
naar Larsen mangler Rødder
i Folkets brede Lag,
gaar han paa Frierfødder
til Stauning Nat og Dag.

Herr K r a g i Grundlovssagen,
som gælder Folkets Liv,
har atter lagt for Dagen,
at han er negativ;
i gode gamle Dage
var Venstre et Parti,
kun Navnet er tilbage
af B e r g's Demokrati.

Hver af os gør sit Indskud!
Vort Lands N a z i s t-Parti
paa sit Program har Indbrud
og simpelt Tyveri.
De sludrer og de vrøvler
saa fjoget, som man kan,
naar man har lange Støvler,
men kun en kort Forstand.

Men ingen bliver hjemme!
Mod Diktatur og Vold
er Retten til at stemme
vort Vaaben og vort Skjold.
Det er en snurrig Fætter,
som ej, sig selv til Gavn,
naar Valget kalder, sætter
sit Kryds ved Staunings Navn!

Peter Simple.

Landarbejder Rundskue

Dagene længes — ogsaa Landarbejdernes Arbejdsdag. Fra 1. Marts slaar Bondens Tromme en Time tidligere, og med Udløbet af Marts Maaned er vi oppe paa den 10 Timers Arbejdsdag, som Bonden og Landbrugets Profeter anser for at være en ukrænkelig Del af en evig Verdensordning.

Med Udløbet af Marts tilendebringes ogsaa første Etape af Ferieloven, en Etape, der vel nærmest maa betragtes som en Prøve- og Tilpasningstid. Fra 1. April skal der gives fuld Ferieprocent, det vil sige 4 % mod hidtil 2, og der skal af alle Arbejdere, som ikke er en særlig overenskomstlig Ferieordning underkastet, anskaffes nye Feriebøger. Inden 1. April skulde de gamle Feriebøger derfor helst være berigtiget. Desværre maa det forudses, at der endnu ved dette Tidspunkt vil ligge en Del uafgjorte Spørgsmaal, og at Sommerferien i 1939 for en Del Landarbejderes Vedkommende nærmest vil blive en Skueret — bl. a. ogsaa af den Grund, at de 2 % Ferieløn ikke vil strække til større Slag i Tøjret.

Blandt de Spørgsmaal, hvis Afgørelse maa befrygtes at trække ud, er det vedrørende Ferieretten for Tjenestekarle, der arbejder under overenskomstlige Forhold.

Arbejdsgiverforeningernes Standpunkt er, at uanset Overenskomster, Medhjælperlov etc. maa det betragtes som givet, at Tjenestekarle ikke skal have Ferie efter Ferieloven, hvorimod Forbundet for sit Vedkommende har hævdet og stadig vil hævde, at da Medhjælperloven i sin § 33 udtrykkelig siger, at den ikke gælder for Medhjælpere over 18 Aar, naar disse med deres Arbejdsgivere har truffet en særlig Overenskomst — hvilket netop er Tilfældet i alle overenskomstlige Forhold — saa kan man ikke uden videre alligevel slutte, at Medhjælperloven ikke desto mindre skal gælde i dette specielle Forhold.

Der er nogen Udsigt til, at Spørgsmaalet vil havne ved de civile Domstole. Arbejds- og Fabriktilsynet er i hvert Fald kommen til den Anskuelse, at man kan vende Sagen om, saaledes at det ikke længere drejer sig om, hvorvidt en Person hører under Ferieloven eller ikke, men om han hører under Medhjælperloven eller omvendt. I første Tilfælde er det Arbejds- og Fabrikdirektoratet, eventuelt Socialministeriet, i sidste Tilfælde er det de almindelige Domstole, der træffer Afgørelsen. Det er meget beklageligt, hvis det skal vise sig nødvendigt at gaa til Domstolene for at faa klaret den Slags Spørgsmaal, som rettelig bør høre under Administrationen.

Det samme gælder et andet Forhold vedrørende Ferieloven. Det har vist sig, at Loven er saaledes affattet, at hvor en Arbejdsgiver trods det, at der ligger Afgørelse for, at Arbejderne er ferieberettiget, nægter at yde Ferieløn, har man ingen anden Udvej end at anlægge Sag mod den paagældende Arbejdsgiver. Et saadant Søgsmaal er forøvrigt anlagt mod et Tærskeselskab paa Køgeegnen. Sagens Udfald tør der ikke være Tvivl om, men man synes jo, at det er lige haardt nok, at Paatale af vitterlige Overtrædelser af en Lov ikke kan afgøres som en simpel Politisag.

Det er vistnok almindelig anerkendt, at Ferieloven i sin nuværende Skikkelse ikke bliver særlig gammel, men maa udbygges gennem snarlig Revision. De mange forskellige Ferieordninger, som Loven nu tillader, virker i høj Grad forvirrende og faar for mange Arbejderes Vedkommende det hele til at flyde. Med de bestaaende overenskomstlige Aftaler kan en Arbejdsmand være ude for at skulle have sin Ferie i Henhold til 3, ja endog 4 forskellige Ordninger, nemlig hvis han som Løsarbejder periodevis arbejder for en Murer, paa en Sukkerfabrik eller lignende, ved Landbrugsarbejde og maaske ogsaa lejlighedsvis har et Job ved Havnearbejde. Det bliver en saa indviklet og speget Administration af hans Ferieret, at der skal en Ekspert til at udrede det.

I Landarbejdergruppen har man som bekendt stillet sig paa det Standpunkt, at man ikke vil træffe overenskomstlige Aftaler om Ferieordning, men alene holde sig til den lovmæssige Ordning med Feriebog fra Posthuset og Indklæbning af Feriemærker. Der er med 2—3 Statsvirksomheder truffet Aftale om *Administration af den lovmæssige Ordning* gaaende ud paa, at Indklæbning af Feriemærker kan udsættes til en Gang aarlig, umiddelbart før 1. April. Saadanne Aftaler er truffet med Statsskovvæsenet, Klitinspektoratet og Tilsynet med de 2 Vildmoser, og Begrundelsen for, at man fra vor Side er indgaaet herpaa, er alene den, at der i disse *Statsinstitutioner* naturligvis er fornøden Sikkerhed baade for, at Ferielønnen er tilstede, naar den til sin Tid skal udbetales, og at man har fuld Kontrol med hver enkelt Arbejders Fortjeneste og dermed Ferieret.

En anden ny Lov har givet Forbundskontoret en overordentlig stor Beskæftigelse i denne Vinter, nemlig Snekastningsloven. I det store og hele henhører dette Spørgsmaal under Jord- og Bygningsgruppen, men Landarbejdergruppen har dog nogenlunde sideløbende Interesser, nemlig hvor Skov- og Landbrugsarbejdere sendes ud af deres Arbejdsgiver for at udføre det ham eller hans Ejendom paahvilende Pligtarbejde. Her rejser sig Spørgsmaalet, om saadant Arbejde kan forlanges udført for Gaardens eller Skovens almindelige Timeløn, naar Snekastningsarbejdet iøvrigt i Kommunen eller

Amtet betales med en betydelig højere Pris. I Skovbrugsoverenskomsterne havde man tidligere en Sats for Snekastningsarbejde, men paa et Krav fra Arbejderside er denne Sats strøget, og Motiveringen var netop den, at man ikke vilde gaa ud paa Snekastningsarbejde for en lavere Løn, end hvad dette Arbejde iøvrigt blev betalt med. Forskellige Skovejere har imidlertid ment at være berettiget til at aflønne Snekastning med samme Timeløn som Skovarbejdet, altsaa 88 Øre, og der har ikke hidtil kunnet opnaas Enighed med Arbejdsgiverforeningen, som støtter deres Medlemmer, hvorfor det maa forudses, at Spørgsmaalet først løses ved Indbringelse for en faglig Voldgift.

Med de længere Dage begynder ogsaa det forestaaende Foraarsarbejde i Landbruget at samle Interesse. Hos de Arbejdsgivere, der ikke er underkastet nogen Overenskomst, forlanges saadant Arbejde afregnet efter de Priskuranter, som indenfor hver enkelt Amts Omraade er vedtaget af de paagældende Kredsorganisationer. Som Regel vil Forskydningerne i Priskuranterne være betinget af tilsvarende Forskydninger i Overenskomsterne. Da der nu i Aar ikke bliver Tale om Ændringer i de bestaaende Landbrugsoverenskomster, er der vistnok almindelig Enighed i alle Kredsorganisationer om, at man ogsaa for indeværende Aars Vedkommende fortsætter med de Priskuranter, der var gældende for 1938.

Det lakker nu mod Slutningen af Rigsdagssamlingen, der ifølge Dagbladene forventes opløst i Midten af Marts Maaned af Hensyn til det forestaaende Grundlovsvalg. I Rigsdagsperiodens Slutning har man beskæftiget sig med et Lovforslag, der paa samme Maade som Grundforbedringsloven vækker almindelig Interesse blandt Landarbejderne, fordi det indebærer Muligheder for en forøget Beskæftigelse i den kommende Tid. Der tænkes her paa Forslaget om Lov om Tilskud til Bygning af Gødningskuler og Aljebeholdere.

Der synes ogsaa at være Muligheder for, at Loven om Opførelse af Landarbejderboliger vil kunne udnyttes i større Udstrækning end hidtil antaget, hvad der ikke alene vil give en forøget Beskæftigelse, men ogsaa gøre Drømmen om eget Hjem til Virkelighed for et Antal Landarbejdere. Derimod er der næppe Udsigt til, at Kommissionen om Landarbejderforhold vil kunne møde med Forslag i indeværende Rigsdagssamling. De forestaaende Grundlovsvalg vil blive skæbneafgørende for Landarbejderne.

Vilh. Rasmussen.

Arbejdsmændenes Afdeling, Fredericia A, holder 50 Aars Jubilæum

Den 16. Marts 1889 blev Arbejdsmændenes Afdeling i Fredericia stiftet efter et Møde, der blev afholdt efter Initiativ af daværende Typograf L. Rasmussen — den senere landskendte Folketingsmand og Forsvarsminister. Medvirkende til Arbejdsmændenes Samling var desuden Arbejdsmand A. Deleuran, der blev Afdelingens første Formand. Ved Afdelingens Oprettelse meldte der sig kun 13 Medlemmer. Dette Tal, der i Almindelighed betegnes som uheldigt, havde dog ingen saadan Indflydelse paa den nystiftede Organisations Trivsel.

Der meldte sig efterhaanden en stadig voksende Skare af Arbejdsmænd fra forskellige Brancher. Jordarbejdere, Murerarbejdsmænd, Fabrik- og Havnearbejdere blev grebet af Fællesskabets og Organisationsideen. Allerede ved Juletid samme Aar talte Afdelingen 150 Medlemmer, hvilket efter den Bedømmelse, der maatte anlægges paa Grundlag af Datidens Ukendskab til Betydningen af Fagbevægelsen, maatte betegnes som en god Start. Medvirkende var utvivlsomt den Kendsgerning, at Arbejdsmændenes Forbund for Jylland og Fyn stiftedes samme Efteraar, hvilket naturligvis blev betragtet som et betydeligt Fremskridt og et Varsel om Muligheden for Sammenslutning af Arbejdsmændene for hele Landet.

I Foraaret 1890 groede de første Lønkrav frem i Ly af Organisationen. Kravene fremsattes fra forskellige Sider. Havnearbejderne stillede bl. a. Krav om Forhøjelse af Daglønnen fra Kr. 2,50 pr. Dag til Kr. 3,00 pr. Dag. Dette førte imidlertid til, at Arbejdsgiverne ved Havnen traf Beslutning om, at ingen af de organiserede Arbejdere kunde blive beskæftiget, og dem, der ikke vilde udmelde sig af Organisationen, blev derefter sat paa Porten. Denne rigoristiske Beslutning skabte naturligvis Utryghed blandt Medlemmerne i den nystiftede Organisation og førte til, at en Række Arbejdsgivere fik gennemført Ønsket om, at deres Arbejdere udmeldte sig. En saadan haardhændet Fremgangsmaade bevirkede, at Organisationen kom ind i en Stagnationsperiode, og Sommeren 1890 blev paa denne Maade et mørkt Punkt i Fredericia Afdelingens Historie.

Efter en kort hensygnende Tilværelse blev der imidlertid allerede i Efteraaret taget Initiativ til en Genrejsning af Organisationen. Afdelingen havde paa dette Tidspunkt kun ca. 50 Medlemmer, der ikke havde tabt Modet. En ny Bestyrelse blev valgt, men Forholdene medførte, at man endnu i et Par Aar maatte skifte Formænd. Først i 1892 lykkedes det at faa rigtig Gang i Tingene paany. En Række Overenskomster blev paa dette Tidspunkt oprettet, og i denne Forbindelse fik Afdelingen overdraget Losningsarbejdet for et Par stedlige Importører.

Der fulgte nu en Tid, hvor man søgte at stabilisere Arbejdet og Organisationen indadtil, samtidigt blev Afdelingen og dens Medlemmer tilsluttet Dansk Arbejdsmands Forbund, der imidlertid var bleven en Kendsgerning.

Fra denne Periode skal — uden Tilsidesættelse af andres Indsats — nævnes Formanden Ole Olsen, der valgtes i 1900 og fortsatte som saadan indtil sin Død 1922. Ole Olsen udførte i sin lange Formandstid et stort og omfattende Arbejde for Organisationen, og denne har da ogsaa som Tak for dette Arbejde rejst et smukt Mindesmærke paa hans Grav.

I de efterfølgende Aar har Afdelingen under skiftende Ledelser udført et meget stort Arbejde for at højne Medlemmernes Løn- og Levevilkaar, og i dette Arbejde har ogsaa Medlemmerne selv været overordentlig aktive. Det vil saaledes endnu være i frisk Minde, at der efter Paabegyndelsen af det store Brobygningsarbejde over Lillebæltet, efter utallige Lønforhandlinger med Entreprenørerne, udbrød en Strejke der paabegyndtes den 6. Maj 1929 og først afsluttedes 11 Maaneder senere, efter at der ved Forligsforhandlinger i 1930 var tilvejebragt en Overenskomst, som ikke alene omfattede selve Brobygningsarbejdet, men Jord- og Betonarbejdet over hele Landet.

Afdelingens nuværende Formand, Hans Møller, der bortset fra en kortere Periode, har bestridt dette Hverv gennem en Række Aar, har tillige været Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse siden 1929.

Den 9. Marts samles Afdelingens Medlemmer til en festlig Sammenkomst i Anledning af 50-Aars Jubilæet og uden Tvivl vil ogsaa ved denne Lejlighed fhv. Forsvarsminister L. Rasmussen give Møde og glæde sig sammen med dem, der har taget haarde Tørne i Organisationsarbejdet gennem de mange Aar.

Ogsaa vi ønsker Fredericia Afdeling Tillykke i Anledning af Festdagen og føjer hertil Ønsket om fortsat Fremgang i de kommende Aar.

Arbejdspladsens Talenter danner Forening

Efter Anmodning har vi optaget nedenstaaende:

Deltagerne i »Social-Demokraten«s Udstilling i December Maaned paa Charlottenborg, »Arbejdspladsens Talenter« blev paa det sidste af de i Forbindelse med Udstillingen afholdte Foredrag enige om at nedsætte et Udvalg, der skulde arbejde med Spørgsmaalet om Dannelse af en Forening, som kunde fortsætte det af »Social-Demokraten« paabegyndte kulturelle Arbejde blandt de med Kunst, som Amatør, beskæftigede Folk.

Udvalget indbød den 16. Februar Kl. 20 til et Møde i Kunstakademiets Foredragssal, der var fyldt til sidste Plads. Foreningen blev dannet med ca. 100 Medlemmer straks; men da Udstillingen viste, at der i Provinsen fandtes et stort Antal Mennesker, der paa samme Maade som deres Kolleger i Hovedstaden dyrkede Maleri, Skulptur og Tegning, har man ogsaa under Sagens Behandling haft Opmærksomheden henvendt paa dem, der sikkert ogsaa gerne vilde være med i en Forening, som kunde bære Opgaver, der ikke kan magtes af den Enkelte. Afholde gode Foredrag om kunstneriske og tekniske Spørgsmaal og man kan samles en Aften eller to i Vinterens Løb med nogle af vores egne Billeder og faa en Kunstmaler til at fortælle os lidt om, hvad man maa og ikke maa med Farverne, ligesom mange gerne vilde vide lidt om, hvordan man placerer sit Motiv rigtigst paa Lærredet. Der kunde arrangeres Ture til København til de store Efteraarsudstillinger paa Charlottenborg, da Foreningen i København selvfølgelig er rede til at tilrettelægge Besøget paa Udstillingen under kyndig Vejledning, ligesom Foreningerne paa samme Maade kan arrangere Besøg paa de lokale Udstillinger og Museer.

Det vil i Sommer blive undersøgt, om der er Interesse for Dannelse af saadanne Foreninger i Provinsen, som selvstændigt — men i Samarbejde med Foreningen i København — vil udføre et Oplysningsarbejde blandt Provinsens Amatørmalere og Billedhuggere. Ogsaa Ikke-Deltagere i nævnte Udstilling kan selvfølgelig blive Medlem.

Foreningens Formand er:

Henrik Paulsen,
Harrestrupvang 19, A, 1., Valby.

60 Aar

Formand og Kontorbestyrer for Arbejdsmændenes Afdeling i Lemvig, *Chr. Nielsen* (Brun), fylder den 3. Marts 60 Aar. Chr. Nielsen er født i Houe ved Lemvig.

I 1916 kom Nielsen til Lemvig, hvor han straks blev meget afholdt for sin noble og kammeratlige Optræden; han indvalgtes i Afdelingens Bestyrelse som Kasserer den 27. April 1924, hvilken Plads han bestred, indtil han den 30. November 1927 valgtes til Formand og Kontorbestyrer for Afdelingen. Hvad Nielsen har betydet for Afdelingen og Fagbevægelsen i Lemvig og Omegn kan bedst betegnes ved de mange Tillidsposter, Nielsen har været betroet; han har været Medlem af Ligningskommissionen, Menighedsraadet, Hjælpekassen og mange andre. Nielsen er foruden Formand og Kontorbestyrer for Afdelingen tillige Formand for Fællesorganisationen, Medlem af Byraadet, hvor han som Medlem af Socialudvalget gør en stor Indsats for de daarligst stillede, og har mange andre Tillidshverv.

Vi ønsker Chr. Nielsen hjertelig Tillykke i Dagens Anledning, og haaber, at Afdelingen endnu i mange Aar maa nyde Gavn af hans faglige Dygtighed og Arbejdskraft.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE
i
Sagen:
Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
Gummifabriken »Tretorn«, A/S, Helsingør.

I nærværende Voldgiftssag, der i Mangel af Enighed mellem Voldgiftsmændene vil være at afgøre ved Kendelse af Opmanden, er Sagens Omstændigheder følgende:

Imellem Indklagede, Gummifabriken »Tretorn«, A/S, Helsingør, og Skibs-, Fabrik- & Støberiarbejdernes Fagforening sammesteds, er der oprettet Overenskomst den 14/2 1938 gældende for Tiden fra 1/3 1938—1/3 1940. I Overenskomstens §§ 2—6 findes Lønbestemmelser. Ifølge § 2, 1. Stk., er Minimumslønnen Kr. 1,10 pr. Time og i § 3, 1. Stk., hedder det, at Parterne er enige om, at alt Arbejde, som egner sig dertil, skal udføres i Akkord. Ved en samme Dag, som Overenskomsten oprettedes, indgaaet Aftale enedes Parterne om en ændret Timeløn fra og med 1/3 1938 for visse Arbejdere, idet disse ikke havde Adgang til Akkord. Bl. a. aftaltes der for 14 Arbejdere en »Tidsakkord ved Møllerne« af Kr. 1,49 pr. Time og for 3 Arbejdere en Løn af Kr. 1,40 pr. Time for Vulkanisering.

Af Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, er der nu rejst Krav om Løntillæg til de nævnte Arbejdere, og Klagernes endelige Paastand under Sagen gaar ud paa, at Firmaet kendes pligtigt at optage Forhandlinger om Merbetaling for de nævnte Arbejder.

De Indklagede paastaar Frifindelse. Klagernes Paastand støttes paa, at der er paalagt de paagældende Arbejdere en forøget Arbejdsbyrde, hvorved Firmaets Produktion er forøget, og at derved Forudsætningerne for de ved den ovennævnte Særaftale fastsatte Lønninger er bristede.

De Indklagede erkender, at der har fundet en Forøgelse af Produktionen Sted, men bestrider, at dette har medført en Forøgelse af den enkelte Arbejders Arbejdsbyrde, som kan begrunde en Ophævelse af den særlige Lønaftale, hvis Gyldighedsperiode — hvad Parterne er enige om, falder sammen med Hovedoverenskomsten.

Med Hensyn til den nærmere Beskaffenhed af de to Arter Arbejde, hvorom Sagen drejer sig, bemærkes følgende:

1. Arbejdet ved Møllerne.

I disse — de saakaldte Miksningsmøller — gennemgaar Gummiet forskellige Arbejdsprocesser, bl. a. Tilsætning af Kemikalier og Masticering (Blødgørelse). Hver Mølle arbejder med et Parti ad Gangen af en vis Størrelse, en saakaldt Sats. Størrelsen afhænger af forskellige Omstændigheder, deriblandt Gummiets Beskaffenhed. Klagerne hævder nu, at Satserne i en Række Tilfælde er blevet forøgede, hvilket medfører forøget Besvær for Arbejderne under de Manipulationer med Stoffet, der skal foretages under Arbejdets Gang.

De Indklagede gør gældende, at Satsernes Forøgelse i visse Tilfælde modsvares dels af en Formindskelse i andre Tilfælde, dels af en forøget »Køretid« eller »Køletid«, idet disse Tidsrum har Betydning, dels for Produktionsmængden, dels for Arbejdets Intensitet. De bestrider i alt Fald, at der er Tale om en væsentlig Forøgelse af Arbejdsbyrden paa Grund af Satsernes Forøgelse.

2. Vulkaniseringsarbejdet.

Klagerne anfører her, at de Indklagede har anskaffet en Vulkaniseringsovn til, saaledes at Arbejderne nu har faaet 2 mod tidligere een Ovn at passe, hvilket giver Arbejderne mere byrdefuldt Arbejde, samtidig med at de Indklagede har faaet deres Produktion væsentlig forøget.

De Indklagede gør gældende, at det her nævnte Arbejde, der i det væsentlige bestaar i at passe, at Ovnene arbejder under rigtige Tryk- og Temperaturforhold m. v., er let at udføre, og at en Arbejder uden Besvær kan passe 2 Ovne. Iøvrigt har de Arbejdere, der udfører dette Arbejde, faaet Lettelse ved at være fritaget for et vist Tilsynsarbejde og ved at have faaet en Dreng til Hjælp i de 2 Dagskifter, hvor Arbejdet med Tilførsel af Arbejdsmateriale til Maskinerne er størst.

Det er som nævnt ubestridt, at den indgaaede særlige Lønaftale har samme Gyldighedsperiode som Hovedoverenskomsten, og det maa ligeledes anses for ubestrideligt, at den gaar ud paa Fastsættelse af Timelønninger. I Begrebet herom ligger, at Lønnen ikke er gjort afhængig af et bestemt Arbejdsresultat, og det kan derfor heller ikke være berettiget at kræve den aftalte Timeløn forandret — forhøjet eller nedsat — blot under Henvisning til, at Arbejdsudbyttet er ændret kvantitativt eller økonomisk. I Lønaftalen indeholdes heller intet til Støtte herfor.

Noget andet er, at der maa gives Klagerne Medhold i, at der maa være Grænser for, i hvilken Grad en Arbejdsgiver kan forøge en timelønnet Arbejders Arbejdsbyrde eller ændre Arten af hans Arbejde.

Der findes imidlertid ikke ved de under Sagen tilvejebragte Oplysninger at være Holdepunkter for at antage, at der i saa Henseende har fundet saadanne Ændringer Sted i de heromhandlede Arter af Arbejde, at Forudsætningerne for den indgaaede Lønaftale skulde kunne anses for bristede, og Aftalen maa derfor vedblivende være bindende for dens Parter.

Som Følge heraf vil de Indklagedes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

K e n d e l s e :

De Indklagede, Gummifabriken »Tretorn«, A/S, Helsingør, frifindes.

10/2 1939.

A. D. B e n t z o n.

OPMANDSKENDELSE
i
Voldgiftssag
mellem
Dansk Arbejdsmands Forbund
og
Isoleringsfabrikantforeningen.

Nedenfor nærmere omhandlede Uoverensstemmelse mellem Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, og de Indklagede, Isoleringsfabrikantforeningen, er henvist til faglig Voldgift, og da der ikke blandt Voldgiftsmændene har kunnet blive Flertal for en Afgørelse, paahviler det undertegnede, af Parterne valgte Opmand, at afgøre Tvisten ved Kendelse.

I § 4 i Overenskomst af 1. Marts 1937 mellem Sagens Parter fastsættes Akkordpriserne for Isolering af Rør med Molerskaale m. m., Priserne er fastsat pr. løbende Meter Rør og retter sig efter Isoleringslagets Tykkelse og Rørdimensionen, idet der opstilles en Tabel efter følgende System:

	Dimension i Tommer.		
	⅜—1¼	1½	5
25 mm	0,62	0,66	1,29
30 —	0,68	0,72	1,42
35 —	0,74	0,79	1,54
40 —	0,86	0,93	1,80
45 —	0,99	1,05	2,06
50 —	1,11	1,18	2,32

Kolonnen 25 mm, 30 mm o. s. v. angiver Isoleringslagets Tykkelse og Tallene ⅜, 1¼, 1½ og 5 Rørdimensionen i Tommer.

I Tillæg til Overenskomsten, gyldig fra 1. April 1938, bestemmes som Tilføjelse til § 4 bl. a. følgende:

»For Vulstbøjninger gives et Tillæg pr. Stk. som for 1 m Rør efter Rørdimensionen.«

Hos Isoleringsfirmaet »Ikas« er opstaaet Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af denne Tillægsbestemmelse. Arbejdet, som har givet Anledning til Tvisten, drejer sig om Isolering af en 5 Tommers Rørledning med 60 mm Isoleringstykkelse (d. v. s. 60 mm Molerskaale), og der er Enighed om, at Prisen pr. løbende Meter er Kr. 2,84, idet Tykkelser over 50 mm betales for yderligere 5 mm med et Tillæg, svarende til de i Overenskomsten angivne forholdsmæssige Tillæg, her altsaa Kr. 2,32 plus 2 Gange 26 Øre, nemlig Differencen mellem de to sidste Tal i den citerede Skala under 5 Tommers Rør Kr. 2,32 og Kr. 2,06. Arbejderne forstaar den citerede Tillægsbestemmelse til § 4 saaledes, at de har Ret til Kr. 2,84 for hver Vulstbøjning, nemlig Meterprisen for det paagældende Arbejde, hvorimod Firmaet har den Opfattelse, at det som Tillæg kun skal betale vedkommende Kolonnes første Prissats, altsaa Kr. 1,29.

Klagerne, der tiltræder Arbejdernes Forstaaelse af Overens-

komsten, har under Sagen nedlagt Paastand paa, at der i H. t. de anførte Bestemmelser for hver Vulstbøjning skal betales som Tillæg Prisen for 1 m Rør af paagældende Arbejde, beregnet efter Rørdimension og Isoleringslagets Tykkelse.

De Indklagede, der fastholder Firmaets Paastand, paastaar Frifindelse.

Klagerne anfører til Støtte for Paastanden, at det er den naturligste Forstaaelse af den citerede Tillægsbestemmelse, at den Meterpris, der skal betales for hver Vulstbøjning, er den, der betales pr. Meter af det paagældende Arbejde; ved Opmaalingen af Arbejdet tillægges med andre Ord saa mange Meter, som der er Vulstbøjninger. Da Isoleringslagets Tykkelse har Indflydelse paa Arbejdspræstationens Størrelse, anser det det ogsaa for rimeligt, at den tages i Betragtning ved Fastsættelsen af Tillægget, og de finder det ganske vilkaarligt kun at betale den paagældende Kolonnes Mindstepris (her Kr. 1,29). De finder Deres Opfattelse bestyrket ved en Sammenligning med en lignende Tilføjelse til § 27 i Overenskomsten, der fastsætter Priserne for Isolering af Rør og Beholdere med Kork. Her er Tilføjelsen affattet saaledes:

»For Vulstbøjninger gives et Tillæg pr. Stk. som for 1 m Rør efter Rørdimensionen. Isoleres der med mere end 6 Lag, betales dog kun som for 6 Lag færdig Isolation.«

De hævder, at det klart fremgaar af denne Bestemmelse, hvis første Punktum er enslydende med Tillægget til § 4, at Isoleringslagets Tykkelse tages i Betragtning ved Tillægsbetalingens Beregning.

De Indklagede fremhæver herimod, at der i Bestemmelsen netop kun er nævnt Rørdimensionen, men ikke Isoleringens Tykkelse, og der maa herved efter deres Mening netop være givet Udtryk for, at kun Rørdimensionen kommer i Betragtning. Da det drejer sig om Tillægspris, er det ogsaa ganske naturligt, at denne fastsættes til en fast Pris lig Grundprisen i den efter Rørdimensionen bestemte Kolonne.

Tillægsbetalingen er for at dække Vulsten, og naar det er udført, er Arbejdet iøvrigt det normale; Arbejdet med at dække Vulsten er det samme, hvad enten Isoleringslagets Tykkelse er 25 mm eller mere. De bestrider, at Klagerne med Rette kan søge Støtte for deres Opfattelse ved Sammenligning med § 27; det drejer sig om forskelligt Materiale, og ved § 27 beregnes Prisen ikke pr. løbende Meter, men pr. m² færdigt Arbejde; man kan snarere sige, at ved § 27 beregnes Grundprisen efter 6 Lag, og at det altsaa ogsaa er Grundprisen, der gives som Tillæg for Vulstbøjninger ved § 27.

Der maa efter de givne Oplysninger gaas ud fra, at man ved Bestemmelsens Vedtagelse ikke har beskæftiget sig med, hvorledes den skulde forstaas i et Tilfælde som det foreliggende. Hvis nogen af Parterne ved Formuleringen har haft den ene eller den anden Forstaaelse for Øje, har paagældende i alt Fald ikke givet dette Udtryk overfor Medkontrahenten, og man er derfor ved Fortolkningen henvist til at søge den efter Ordene og Formaalet naturligste Forstaaelse.

Det Tillæg, som skal betales for hver Vulstbøjning, fastsættes ved Ordene: »som for 1 m Rør efter Rørdimensionen«. Sproglig er denne Angivelse af Prisen unøjagtig eller ufuldstændig, idet Prisen for Isolering af 1 m Rør i intet Tilfælde er fastsat efter Rørdimension alene.

At den i Pristabellens Kolonner først opførte Pris (Kolonnens Mindstepris, her altsaa Kr. 1,29) skulde kunne opfattes som en Grundpris, der skal betales, medmindre andet udtrykkeligt er bestemt, ses ikke at finde Støtte i Overenskomstens Indhold eller Prisberegningssystem, og der ses saaledes ikke at foreligge Omstændigheder, som giver Mindsteprisen Forrang til at komme i Betragtning. Det er under Sagen omtvistet, om Isoleringens Tykkelse har Indflydelse paa Størrelsen af den Arbejdsydelse, som Tillægget gives for, men det maa dog synes antageligt, at Tykkelsen har nogen Betydning, og det maa derfor anses for naturligt, naar Tillægget ansættes til en variabel Meterpris, at denne da skal følge den Meterpris, som Arbejderen skal aflønnes med for det paagældende Isoleringsarbejde. Det bemærkes endelig, at Sammenligningen med Tillægsbestemmelsen til § 27 vel ikke skønnes at være afgørende til Støtte for nogen af de modstaaende Standpunkter, men den foran antagne Forstaaelse af Tillægget til § 4 findes dog at harmonere bedst med Reglen i § 27.

I Henhold til det anførte findes der at maatte gives Klagerne Medhold i deres Paastand.

Voldgiftssagens Omkostninger, herunder i Honorar til Opmanden, 125 Kroner, findes Klagerne og de Indklagede at burde udrede med Halvdelen hver.

K e n d e l s e :

Tillægsbetalingen for Vulstbøjninger i Henhold til ovennævnte § 4, 1. Stk., i Tillæg til Overenskomst af 1. Marts 1937 mellem Isoleringsfabrikantforeningen og Isoleringsarbejdernes Fagforening bør beregnes efter Rørdimension og Isoleringslagets Tykkelse.

København, den 14. Februar 1939.

sign. J e s p e r S i m o n s e n.

Løbende Konflikter

Aabybro	(Ø. K. Tørvestrøelsesfabrik)
Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Assels	(Murerm. K. Munkholm, Hørdum)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Brahetrolleborg	(Brahetrolleborg Kommune)
Bryrup	(Bryrup Imprægneringsanstalt)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dreslette	(Dreslette Kommune)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Graasten	(Adsbøl Kommune)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
	(Chr. Andersen, Hals)
Hellested	(Hellested Kommune)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Humble	(Humble Kommune)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Kolindsund	(Forp. Nielsen, »Ellegaard)
Magleby Møn	(Ingeniør Rumler, Hyllinge Savværk, angaaende Skovarbejde i Klintholm Skovdistrikt)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Nørre Snede	(Tørvefabrikant Hans Christensen, Boest pr. Nørre Snede)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. Johs. Kristensen, Karby)
	(Murerm. Niels Dahl, V. Hvidbjerg)
	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skrøbelev	(Skrøbelev Kommune)
Skørping	(Murerm. Jens Nordenbæk)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Store Hedinge	(Storehedinge Kommune)
Storvorde-Sejlflod	(Cementstøber Petersen)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Støvring og Suldrup	(Entreprenør Jens Pedersen, Støvring)
Svendborg A.	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Tandslet	(Købmand Perregaard, Skovby, Als)
Try	(Brøndborer P. Christensen)
Veflinge	(Rugaard Savværk pr. Veflinge) (Sympatikonflikt)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øsby	(Hannibal Dahl)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
22. Kreds	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
22. Kreds	(Murerm. Steffensen, Tversted)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
34. Kreds	(Ørting-Falling Kommune)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Aastrup	(Bjerninge Kommune)
Løjtkirkeby	(Rutebilejer Laur. Laursen, Løjtkirkeby)
Sommersted	(Murerm. Christiansen, Magstrup)

Arbejdsløshed og Lønninger i Storbritannien

De Lande, som i 1929 først blev ramt af Krisen og senere ogsaa som de første viste Tegn paa Bedring, mærkede naturligvis ogsaa den lette Konjunkturopgang i 1937 (mens andre Lande som f. Eks. Frankrig og Svejts kun i ganske ringe Grad sporede den midlertidige økonomiske Opgang). Konjunkturopgangen i 1937 var kun af kort Varighed. I Storbritannien begyndte Arbejdsløshedstallet atter at stige i Midten af 1938, men Arbejdsløsheden var aftagende i Aarets første seks Maaneder. Antallet af tilmeldte helt arbejdsløse udgjorde dengang 1.393.000. Dermed var Lavpunktet naaet i 1938.

Allerede ved Udgangen af 1938 opgjorde Arbejdsanvisningskontoret atter Arbejdsløshedstallet til 1.918.583 (indbefattet Løsarbejdere og midlertidigt arbejdsløse) mod 1.755.491 ved Udgangen af 1937. Den af Arbejdsministeriet senest offentliggjorte Opgørelse angiver for Midten af Januar 1939 Antallet af helt arbejdsløse til 2.039.026.

Januar Maaned bringer sædvanligvis en Stigning i Arbejdsløsheden, men denne Stigning er denne Gang usædvanlig stor, nemlig 207.654 siden Midten af December 1938. Dertil kommer, at Tallene for 1938 allerede var højst ugunstige. I Forhold til Arbejdsløshedstallet paa samme Tid i det foregaaende Aar udgjorde Stigningen 211.419, og dermed er den Bedring, som satte ind efter Januar 1936, det Tidspunkt, hvor 2 Million-Grænsen sidste Gang blev overskredet, atter gaaet tabt.

Særlig haardt ramt er Byggefagene, hvor Antallet af arbejdsløse i Januar er steget med 54.000 (i Forhold til den foregaaende December Maaned). Indenfor Detailhandelen noteredes efter Jul en Stigning paa 29.158. I Landbruget steg Arbejdsløsheden med 14.556, i Metalindustrien med 9296, i Møbelfaget med 7414 og i Maskinindustrien med 6007.

Betragter man Beskæftigelsestallet, viser der sig et lysere Billede. I 1937 naaede Antallet af beskæftigede Arbejdere i Storbritannien sit hidtil højeste Punkt. Der var dengang ialt 11.497.000 forsikrede Arbejdere i Beskæftigelse, hvorved Landarbejdere og Husmedhjælp ikke var medregnet. Ved Udgangen af 1938 udgjorde det tilsvarende Tal 11.406.000 og laa dermed betydelig over Tallet for Januar 1936.

Hvad Lønningerne angaar meddeler Arbejdsministeriet, at den siden Udgangen af 1933 konstaterede Opgang i Foraaret 1938 blev afløst af en nedadgaaende Bevægelse. »Ecomimist« betragter dette som et Bevis for, at Lønningerne har en Tendens til at fortsætte Stigningen i forholdsvis lang Tid efter at Konjunkturerne har naaet Højdepunktet og ogsaa i den derefter begyndende Nedgangsperiode. Det anføres i denne Forbindelse, at den gennemsnitlige Lønsats ved Udgangen af December 1938 var 1 til 1,5 pCt. højere end i Slutningen af 1937. Medfølgende Tabeller, hvori 1924 er anført som Basisaar = 100, viser, at Lønsatserne (inklusiv Landbruget) ved Udgangen af 1935 var 95,6; 1936 98,6; 1937 103,1 og 1938 104,5, mens Lønningernes Købekraft i det samme Tidsrum steg fra 124 til 129 for Næringsmidler og fra 102 til 105,5 for andre Udgifter.

»Industrial News«, den engelske Landsorganisations Ugeblad, kommenterer Arbejdsministeriets Tal og siger, at det er umuligt allerede nu at konstatere, om den i Foraaret indtraadte Konjunkturnedgang allerede igen har gjort Plads for en opadgaaende Bevægelse. Det er dog betegnende, at de nyeste Oplysninger om Bevægelsen i Lønningerne ikke viser yderligere Nedgang. Den officielle Statistik viser, at der for Aarets sidste Maaneder ikke foreligger Oplysninger om Lønnedsættelser.

I. F. C.

Fredens arbejde

Øster Lindet — Vognmand Chr. Petersen, Ø. Lindet. Efter langvarige Forhandlinger med Vognmanden om Afslutning af en ny Overenskomst i Stedet for den af ham opsagte har Vognmanden nu tiltraadt den samme Overenskomst, der er gældende med flere Grusgravsejere i Haderslev Amt, og hvorefter den ugentlige Arbejdstid er 48 Timer. Timelønnen i Henhold til Entreprenøroverenskomsten. For Overtid betales efter de alm. Regler. Ulykkesforsikring med Dagpenge 3 Kr. ogsaa de første 13 Uger efter Ulykken. Alle de beskæftigede Arbejdsmænd skal være Medlemmer af D. A. F. Alm. Regler for Behandling af faglig Strid. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. April.

Gentofte, Lyngby, Gladsaxe m. fl. — Gladsaxe Kommune. Der er afsluttet ny Overenskomst med Sogneraadet. Arbejdstid 8 Timer daglig de 10 Maaneder af Aaret, 7 Timer daglig i Januar og December. Timeløn 154 Øre. Ugeløn Kr. 73,92. Der er desuden fastsat udførlige Bestemmelser vedr. Betalinger og Tillæg for de forskellige Arbejder, der forekommer i Kommunen, samt om Betaling for Akkordarbejde. Overenskomsten indeholder Bestemmelse vedr. Behandling af faglig Strid. Opsigelse: Overenskomsten følger den med Københavns Kommune bestaaende Overenskomst i sin fulde Udstrækning, dog saaledes, at der, hvis en af Parterne ønsker det, kan optages Forhandling om særlige lokale Spørgsmaal.

Isoleringsarbejderne — Firmaet »Persolit«. Der forelaa Uoverensstemmelse angaaende Betaling for Isolering med Glassilkeskaale. Ved et Møde om Sagen enedes man om, at Glassilkeskaale betales efter § 5 for indtil 20 mm. Hvor der skæres ud for Muffer, Langgevind og støbte Bøjninger betales 25 Øre pr. Stk., hvis de isoleres med Skaale. Organisationernes Repræsentanter er enige om at optage Forhandling om Udarbejdelse af en Skala for Betaling af større Tykkelser end 20 mm.

Kolding A. — Kaalunds Sæbefabriker. Afdelingen har klaget over, at Firmaet ikke vil give Tillæg til Betalingen for Arbejde ved Aflæsning af Mineralmel. Sagen er behandlet ved Mægling, hvor Firmaet under Hensyn til de særlige Forhold, der knytter sig til Mineralmel, indgik paa for saadant Aflæsningsarbejde at betale de i Arbejdet deltagende Arbejdere et Smudstillæg af 10 %.

Granslev Afd. — Bidstrup pr. Laurbjerg. Ved en Forhandling den 26. Januar med Hofjægermester Honnens de Lichtenberg, Bidstrup, blev den med Godset hidtil gældende Overenskomst forlænget for det kommende Aar med et Tillæg paa fra 30—35 Øre pr. Dag.

D. A. F. — Vildmosetilsynet. Med Vildmosetilsynet er truffet Aftale om, at man i Sommeren 1939 forsøgsvis paabegynder Dræningsarbejde udført direkte af Mosetilsynet paa samme Maade, som det øvrige Afvandingsarbejde hidtil er foregaaet. Ved Afvandingen af Store Vildmose er det egentlige Kanal- og Grøftearbejde blevet udført direkte af Vildmosetilsynet, medens Dræningsarbejdet har været givet i Entreprise til stedlige Dræningsmestre. Som Vilkaar for det forsøgsvis iværksatte Dræningsarbejde er aftalt, at Vildmosetilsynet i Arbejdsløn betaler samme Pris, som hidtil er betalt ved Entrepriser, og der er truffet Aftale om Fordelingen af Beløbet mellem de forskellige Gravninger og Spidsning og Rørlægning m. m. Paa Grundlag af de herefter indhøstede Erfaringer søges senere en endelig Dræningsoverenskomst aftalt for Vildmoserne. Det bemærkes dog, at Store Vildmose er saa godt som helt afdrænet, saaledes at en Overenskomst nærmest vil faa Interesse for Arbejderne i Lille Vildmose. Derimod oplyses det, at Vildmosetilsynet vil faa Arbejdet med Afvanding af Limfjordsarealerne, som sorterer under dette. Forholdet her kan formentlig ikke sammenlignes direkte med Arbejdet i Moserne, hvorfor det forventes, at den almindelige Dræningsoverenskomst vil kunne anvendes, men da Arbejdet ikke er umiddelbart forestaaende, har Sagen ikke aktuel Interesse.

Havndal Afd. — Godsejer Juncker, Overgaard Skovdistrikt. I sidste Halvdel af December medvirkede Forbundet efter Afdelingens Anmodning i en Forhandling med Godsejeren. Forhandlingen gav imidlertid ikke noget egentligt Resultat, idet de Tilbud, der fremkom fra Godsejeren, var af en saadan Art, at Forbundet i alt Fald ikke vilde være Medkontrahent i en Overenskomst. Forhandlingerne er senere fortsat mellem Juncker og Afdelingen, og der foreligger nu Meddelelse om, at der skal være truffet en mundtlig Aftale om, at Juncker afregner for Skovbrug efter Lindenborg Overenskomstens 1. Klasse, at Timelønnen ved de forskellige Arbejder forhøjes op til 75 Øre. Da en Konflikt maa anses for uigennemførlig, har Afdelingen altsaa truffet denne mundtlige Aftale med Juncker.

18. Kreds — Frederiksgave Skovdistrikt. En fra 18. Kreds modtaget Beklagelse over, at Arbejderne i Frederiksgave Skovdistrikt, der administreres under Wedellsborg Gods, i Aar blev aflønnet under Wedellsborg Skovbrugsoverenskomstens Priser, er efter Henvendelse fra Forbundet ordnet med, at Folkene har faaet efterbetalt, hvad de har faaet for lidt og fremtidig afregnes i Henhold til Wedellsborg-Priserne. Sagen er dermed sluttet.

D. A. F. — Vildmosetilsynet. Med Vildmosetilsynet er opnaaet Enighed om, at den mellem Aabybro Afdeling og Centralgaarden i Vildmosen hidtil bestaaende Overenskomst fra 1. April d. A. videreføres som Overenskomst mellem Tilsynet og Forbundet, idet Centralgaarden fra nævnte Dato overgaar til Vildmosetilsynet. Centralgaarden har hidtil været administreret af Mejeriernes Fællesorganisation. Overenskomsten omfatter almindeligt paa Centralgaarden forefaldende Landbrugsarbejde og indeholder særdeles favorable Arbejdsbetingelser.

Thirstrup Afd. — Skramsø Plantage, Bankdirektør C. Fabricius. Den mellem Afdelingen og Skramsø Plantage gældende Overenskomst, der kunde opsiges til en 1. Maj, er ved Forhandling mellem Parterne ændret derhen, at Udløbsdatoen nu er 1. Oktober med 3 Maaneders forudgaaende Varsel, hvilken Ændring Forbundet har godkendt.

D. A. F. — Socialministeriet. Ved Skrivelse af 15. November 1938 tilskrev vi De samvirkende Fagforbund og anmodede dem om at paaanke den af Socialministeriet trufne Afgørelse angaaende den Fortrinsret til Beskæftigelse ved Statsarbejder Medlemmer af den fhv. kristelige Arbejdsløshedskasse maatte have erhvervet sig i Lighed med Medlemmer af andre Arbejdsløshedskasser, idet vi insisterede paa, at selv om Afgørelsen i alt Fald foreløbig gav dem Ret til fortsat Beskæftigelse, kunde deres Medlemsskab af denne ikke længere statsanerkendte Arbejdsløshedskasse ikke give dem samme Fortrinsret som andre Medlemmer af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, hvor det maatte dreje sig om Nyantagelser eller om Genantagelse til Arbejder, f. Eks. Sæsonarbejder eller andre Arbejder med regelmæssige Afbrydelser af Arbejdsperioden. De samvirkende Fagforbund har nu meddelt os Genpart af Socialministeriets Udtalelse i Sagen, hvori dette erklærer, at Medlemmer af kristelig Arbejdsløshedskasse ikke efter 1. April 1938 har Fortrinsret til Antagelse ved Arbejder, til hvilke arbejdsløshedsforsikrede har Fortrinsret.

D. A. F. — Arbejdsgiverforeningerne for Landbrug og Skovbrug. I ovennævnte Sag har vi tilskrevet Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet og afæsket dettes Afgørelse i de tilbageværende Spørgsmaal angaaende Ferielovens Forstaaelse, vi ikke har kunnet opnaa Enighed med Arbejdsgiverforeningerne for Landbrug og Skovbrug om, nemlig Spørgsmaalet om 1. Feriegodtgørelse af Værdien af Fribolig. 2. Beregningen af Skovarbejderes og Dræningsarbejderes Ferieret, som vi hævder skal finde Sted efter Ferielovens § 2, Stk. 1, medens Arbejdsgiverne er tilbøjelig til at overføre dem under Ferielovens § 2, Stk. 4. I Forbindelse hermed som Punkt 3 Spørgsmaalet om, hvorvidt Skovarbejdere og Dræningsarbejdere skal finde sig i, at deres Ferie kan deles med 6 Dage om Sommeren og 6 Dage i Vinterhalvaaret, og som Punkt 4: Feriegodtgørelse af Betalingen for Overarbejde, hvor vi hævder, at der skal ydes Feriegodtgørelse ogsaa for Søn- og Helligdage og Overarbejde, men kun beregnet efter normal Dagløn eller Timeløn, samt at der skal ydes Feriegodtgørelse for Høsttillæg, Strigletillæg, Malketillæg og Kreaturpasseres Helligdagstillæg, der altsammen er Led i den normale Fortjeneste, hvorimod der ikke skal ydes Feriegodtgørelse for Forskydningstillæg, Frøavlsarbejde etc.

Køge Afd. — St. Salby Tærskeselskab. Vor Køge Afd. har klaget over, at St. Salby Tærskeselskab har nægtet at udbetale Feriegodtgørelse til Medlem af Forbundet Gerhard Larsen. Sagen har været forelagt Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet, der har erklæret, at den paagældende Virksomhed, Tærskeselskabet, efter Direktoratets Mening ikke kan betegnes som en egentlig Landbrugsvirksomhed, hvoraf følger, at den i Ferielovens § 2, Stk. 1 indeholdte Regel for Feriemærker (6 Dages Reglen) kommer i Anvendelse. Direktoratet meddeler imidlertid ved senere Skrivelse af 28. Januar, at Tærskeselskabet trods Henvendelse fra Politiet nægter at yde Feriegodtgørelse, og at man derfor maa henvise vort Medlem til at søge sit Krav om Feriegodtgørelse afgjort ved de civile Domstole. Forbundet yder den sædvanlige Garanti for udækkede Omkostninger ved et saadant Spørgsmaal.

D. A. F. — Sagførerraadet. I ovennævnte Sag er der indgaaet 100 Kr., som ORS. Lytzen, Hjørring, har betalt til Sagførerraadet som Erstatning for forsømmelig Behandling af Sager, han har faaet overdraget. De 68 Kr. er udbetalt til Arbejdsmand Chr. Simonsen, da det kunde paavises, at han havde lidt et saadant Tab ved den forsømmelige Behandling af den Sag, der var overdraget Sagfører Lytzen af Simonsen mod Gaardejer Jens Jespersen, Skallerup. De resterende 38 Kr. er indbetalt til Forbundet som Dækning for Tidsspilde og Tab ved Korrespondance med Lytzen.

Ring-Øster-Alling Afd. — Gdr. Chr. Vedersø, Skader Bakkegaard. Ovennævnte Sag, der drejede sig om tilgodehavende Løn, er afsluttet med, at Landbobanken, Randers, der havde overtaget paagældende Ejendom, er blevet dømt til at betale vort Medlem hans tilgodehavende Løn 167 Kr. med Renter fra 14. April og Sagsomkostningerne med 40 Kr.

Herlufsholm Afd. — Gdr. Carstensens Dødsbo. I ovennævnte Sag, der drejede sig om nogle af vore Medlemmers Løntilgodehavender i Gdr. Carstensens Dødsbo, er nu afsluttet med, at Medlemmerne har faaet udbetalt Løn til 1. August. Dødsfaldet indtraadte i Slutningen af Juni. Lønnen kunde iøvrigt kun erholdes i Overensstemmelse med Medhjælperlovens § 22 a, da Boet iøvrigt ikke ydede sine Kreditorer Dækning.

Haslev Afd. — Forp. H. Christensen, Holtegaard, Haslev. Ovennævnte Sag, der drejer sig bl. a. om Betaling for Kreaturpasserens Malkearbejde, er henlagt med, at vort Medlem har faaet udbetalt 32 Kr. til fuld Afgørelse, hvormed Sagen er afsluttet. Ligeledes er de andre i Sagen rejste forskellige Klagepunkter ordnet.

Odense M. og Ubberup — Entreprenør Østlund, Odense. Ved et Nødhjælpsarbejde i Spidsbjerg Grusgrav ved Holmstrup bestemte Firmaet, at Arbejdet skulde udføres i Akkord. Dette havde Arbejderne ikke noget imod, men de protesterede imod, at Firmaet uden at forhandle med Arbejderne fastsatte Akkordpriser, der kun gav dem en Fortjeneste af 60 til 85 Øre pr. Time. Ved et i den Anledning afholdt Møde i Entreprenørforeningen er Firmaet indgaaet paa at betale Arbejderne Kroner 142,00.

Kolding A. — Kolding Gasværk. I Overenskomsten for ikke fastansatte Arbejdere paa Kolding Gasværk findes en Bestemmelse om, at alle Bestemmelser og Fordele, som tilfalder de fastansatte Arbejdere, ogsaa er gældende for de ikke fastansatte. Efter Ombygningen af Kolding Gasværk afskedigede Gasværksudvalget 2 Arbejdere uden forudgaaende Opsigelse, og da de fastansatte Arbejdere havde tre Maaneders Opsigelse, krævede Afdelingen Erstatning til disse to Mand. Ved et Mæglingsmøde om Sagen enedes man om at forlige Sagen paa den Maade, at Gasværksudvalget forpligtede sig til at beskæftige de to paagældende Arbejdere 3 Maaneder frem i Tiden fra Mødets Afholdelse, og vedrørende Opsigelse for Fremtiden skulde der gives 3 Maaneders Varsel til Arbejdere, der havde været uafbrudt beskæftiget i 1 Aar, medens der ingen Opsigelse skulde gives til Arbejdere, der havde været beskæftiget mindre end 1 Aar.

Aalborg A. — Firmaet Wright, Thomsen & Kier. Afdelingen havde rejst Krav om Tillæg for Løftning af Jord paa Tiparealet i et Tilfælde, hvor der betales Tillæg for større Tværsnitsareal i Udgravningen end 8 m² med Jorden oplagt til begge Sider i Vold langs Gravningens Kant. Da der ikke er nogen Hjemmel i Overenskomsten til i et saadant Tilfælde at faa Tillæg for Løftning paa Tiparealet, frafaldtes Kravet ved Mæglingsmødet.

Aalborg A. — Firmaet Simonsen & Wendt. Ved et Arbejde ved Tildannelse af Jern havde man gjort Akkorden op midt i Arbejdet, fordi Arbejdet maatte standses og ikke kunde endelig færdiggøres før efter flere Maaneders Forløb. Ved Standsningen af Arbejdet var Bøjlerne anbragt paa Dragerjernene, men Dragerne var ikke anbragt paa Plads, hvorfor Firmaet havde tilbageholdt et Beløb af Kr. 45,00. Ved et Mæglingsmøde om Sagen indgik Firmaet paa at udbetale det tilbageholdte Beløb.

Gentofte Lyngby Gladsaxe — Gentofte Kommune. Efter flere afholdte Forhandlinger om Fastsættelse af Akkordpriser for en Jordudgravning til en Vej i Ermelunden (Nødhjælpsarbejde) er Kommunen indgaaet paa at betale Kr. 1,30 pr. Tipvogn a 0,68 Kubikmeter.

Aalborg A. — Firmaet Jens Rasmussen, Aalborg. Ved et Mæglingsmøde angaaende Uoverensstemmelser mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Firmaet vedrørende Betaling for et Kloakarbejde i Jyllandsgade enedes man om, at der betales et Beløb paa Kroner 80,69 for Afstivning. Desuden betales for 41½ Time a 118 Øre = Kr. 48,97. Dermed er denne Sag fuldt afgjort. Af ovenstaaende Beløb tilkommer Hundrup forlods Kroner 42,48 for 26 Timer a 118 Øre.

Lindknud og Hovborg — Lindknud Kommune. Ved Forhandling er der opnaaet Enighed om Oprettelsen af en Overenskomst. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timeløn og Akkord i Henhold til henholdsvis Drænings- og Entreprenøroverenskomsten. Vejmændenes Dagløn er dog i 9 Mdr. af Aaret Kr. 7,50 og i de øvrige 3 Mdr. Kr. 6,50. Slagning af 6 cm Skærver Kr. 8,25. Ved indtrædende Ulykke er der sikret Arbejderne 5 Kr. pr. Dag ogsaa de første 14 Dage. Fortrinsvis Beskæftigelse af arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere. Alm. Regler for Behandling af faglig Strid. Opsigelse med 3 Mdr. Varsel.

Storehedinge (11. Kreds) — Kommunen. Afdelingen har ved gentagne Lejligheder de senere Aar fremsendt Anmodning til Byraadet om Forhandling sigtende til Oprettelse af en Overenskomst for Kommunens almindelige Arbejde. Byraadet har hele Tiden stillet sig afvisende, men da Spørgsmaalet efterhaanden blev mere og mere aktuelt, besluttedes det i Forening med Kredsorganisationen at iværksætte Blokade overfor Kommunen. Efter at Blokaden var iværksat er der afholdt en Række Forhandlinger, som er resulteret i, at Sogneraadet har maattet indgaa paa en Overenskomst, der indeholder Bestemmelser om normal Arbejdstid i Tiden mellem Kl. 7 og 17. Timelønnen er fastsat til 118 Øre med de almindeligt gældende Tillæg for Over-, Nat-, Søn- og Helligdagsarbejde. For Snekastningsarbejde ydes et Tillæg af 10 Øre pr. Time. Arbejdet, som er henhørende under den med Entreprenørforeningen gældende Overenskomst, skal udføres i Akkord, ligesom der ogsaa skal betales de almindeligt gældende Tillæg for Tromle- og Tjærearbejde m. m. Der beskæftiges fortrinsvis Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Arbejderne holdes ulykkesforsikret for en Dagpenge af 4 Kr. pr. Dag i de første 13 Uger.

Isoleringsarbejderne — Isoleringsfabrikant Aug. Olsen. Under et Arbejde ombord i Skibe paa Refshaleøen blev Isoleringsarbejderne anvist et af Sejlmagerne benyttet Arbejdslokale og Opbevaringsrum til Anbringelse af deres Tøj m. v. Som Spiselokale henvistes de til Refshaleøens store Marketenderi, der er beliggende 6 a 7 Hundrede Meter fra Arbejdsstedet. Under Henvisning til, at de anviste Opholds- og Spiselokaler ikke var i Overensstemmelse med Bestemmelsen i Overenskomsten om Opholds- og Spiserum krævedes 1 Krone i Erstatning pr. Dag. Dette nægtede Fabrikanten at betale, og Sagen blev forelagt en faglig Voldgift, hvis Opmand dømte Fabrikanten til at betale den af Arbejderne krævede Erstatning. Mellem samme Parter forelaa samtidig en Uoverensstemmelse om Betaling for Isolering af Rør og Beholdere med Kork, hvad angik Betalingen for flere Lag. I denne Sag blev Fabrikanten frikendt.

Børkop — Den Kellerske Aandssvageanstalt. Angaaende en Uoverensstemmelse om Afregning for forskellige Bygningsarbejder m. v. er der ved et Møde paa Anstalten opnaaet Enighed om følgende: 1) Man enedes om, at ved Bygningsarbejder, hvor Murersvendene har Akkord, gives ogsaa Arbejdsmændene Akkord. 2) For Fyrbødernes Vedkommende enedes man om, at Arbejdstiden sættes til 8 Timer daglig, selvom Afløseren derved kan komme ned paa kun 4—5 ugentlige Arbejdsdage. Som Regulering for den Tid, hvor Fyrbøderne kun har haft 7 Timer daglig, yder Anstalten een Gang for alle et Beløb, der fordeles mellem de faste Fyrbødere. Beløbet udregnes saaledes, at der afregnes for 2 Mands Arbejde i 1 Time daglig (a 118 Øre) i Tiden fra 3. Sept. 1938 til 1. Okt. 1938. 3) Endelig enedes man om, at P. Langager Jensen fremtidig aflønnes med 118 Øre i Timen i den Tid, han gør Tjeneste paa Anstalten, og at han udbetales Kr. 100 kontant som Udligning for det ham for lidt betalte Beløb i Tiden til 29. ds.

Hillerød — Vognmand Entreprenør Svend Hansen, Birkerød. I Anledning af en Uoverensstemmelse om Akkordopgørelsen over et Jordarbejde paa Slotholmens Jorder i Hillerød opnaaedes ved lokal Mægling Enighed om enkelte Ændringer i Akkordopgørelsen samt om Tidspunktet for Akkordoverskudets Udbetaling. Entreprenøren tilbageholdt dog et Beløb paa Kroner 203,25, som han trods Opfordring nægtede at betale, hvilket medførte, at vi gav vor Afdeling Sanktion til at iværksætte Blokade, da han var uorganiseret. Entreprenøren overgav Sagen til en Sagfører, som efter at være sat ind i Sagen af os, har henstillet til Entreprenøren at betale Beløbet, hvilket er sket.

Odense A. — Entreprenør J. L. Nielsen, Odense. For Arbejde ved Opførelsen af en Kokssilo var der Enighed mellem Tømrersvendene og Arbejdsmændene om, at der for forskellige Gener ved Arbejdet maatte forlanges et Tillæg til Akkordpriserne paa 25 pCt. Da Entreprenøren ikke vilde indgaa herpaa, blev Sagen for Tømrersvendenes Vedkommende afgjort ved faglig Voldgift, medens der mellem Arbejdsmændene og Entreprenøren blev truffet Aftale om, at Resultatet af Sagen med Tømrerne ogsaa skulde gælde for Arbejdsmændene. Voldgift har været afholdt, og i Henhold til den afsagte Kendelse er Arbejderne tilkendt Tillæg af forskellig Størrelse til en Del af Arbejdet.

Ølgod Afd. — Dræningsmester Viggo Eriksen, Ølgod. En ved et Dræningsarbejde opstaaet Uoverensstemmelse angaaende Jordgrupperingen og Opmaalingen af præsteret Arbejde er bilagt ved Mægling.

Skagen — Skagen Fiskemelsfabrik. Afdelingen har klaget over, at to af vore Medlemmer har faaet et Beløb af Kr. 13,75 og Kr. 26,25 tilgode hos Firmaet, og at dette har nægtet at betale disse Tilgodehavender. Vi har korresponderet med Firmaet om Sagen, og herefter er dette indgaaet paa at betale de paagældende deres Tilgodehavende.

Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling — Firmaet Avnsø's Maskinfabriker. Afdelingen har sluttet Overenskomst med Firmaet. Arbejdstiden 48 Timer. Timelønnen fastsættes til: fra 14 til 15 Aar, 40 Øre, fra 15 til 16 Aar 45 Øre, fra 16—17 Aar 55 Øre og fra 17 til 18 Aar 65 Øre. Ferie efter Loven. Ved Fratræden udbetales Feriemærker, der indklæbes i en Feriemærkebog. Tillidsmanden for de voksne Arbejdere er Tillidsmand for Ungarbejderne. Ungarbejderne skal være Medlemmer af Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling. Norm for Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten træder i Kraft den 1. Januar 1939 og kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Marts.

Frederikshavn A. — Frederikshavn Værft og Flydedok. Afdelingen har forhandlet med Værftet om Ændringer i den bestaaende Priskurant og faaet en Række Akkordpriser forhøjet samt Tillæg til forskellige Arbejder fra 8 til 25 Øre pr. Time. Alle faste Akkorder er forhøjet med 4 pCt.

Ærøskøbing — Rudkøbing Handelsstands Arbejdsgiverforening. Ved en Forhandling er man enedes om, at Overenskomsten, der er gældende mellem Rudkøbing Afdeling og Rudkøbing Handelsstands Arbejdsgiverforening fra og med den 15. September ogsaa skal gælde for de af Rudkøbing Handelsstands Arbejdsgiverforenings Medlemmer i Ærøskøbing.

Lager- & Pakhusarbejderne — Fouragehandler K. J. Christensen. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer. Ugelønnen for Hjemmearbejdere hævet fra Kr. 58,00 til Kr. 62,04 og for Kuske fra Kr. 60,00 til Kr. 64,80. Daglønnen hævet fra Kr. 10,40 til Kr. 11,20. For Pasning af Heste indtil 5 Heste paa Søndage er Betalingen hævet fra Kr. 3,00 til Kr. 4,00 og for Pasning af over 5 Heste fra Kr. 4,00 til Kr. 5,00. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. April, tidligst 1. April 1940.

Horsens K. — A/S Arbejdernes Fællesbageri. Overenskomsten fornyet. Arbejdstid 8 Timer. Chaufførerne erholder for Rugbrød, Sigtebrød og Franskbrød 2 Øre pr. Stk., for Kager og Tvebakker 10 %, dog afregnes Chaufførerne med en Mindste-Ugeløn paa Kr. 69,00. Anvendes en Chauffør paa enkelte Dage, er Daglønnen ⅙ Ugeløn plus Kr. 1,00 pr. Dag. Overarbejde 50 og 100 pCt. Der udbetales Chaufførerne Kr. 100,00 aarlig i Fejltællingspenge. Fortrinsvis Chauffører, der er Medlemmer af Fagforeningen. Ferie i Henhold til Loven. Ulykkesforsikring i de første 13 Uger a Kr. 3,00 pr. Dag. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. Januar.

Aalborg K. — Aalborg Taxa. Den opsagte Overenskomst fornyet . 10½ Times Vagt. Vagterne skifter Kl. 18½, saaledes at Nattevagten slutter Kl. 5 Morgen. Kr. 3,50 pr. Dag/Nat plus 15 pCt. af det indkørte Beløb (enkelte Vagter dog Kr. 3,75 pr. Dag/Nat). Chaufførerne skal være Medlemmer af Fagforeningen. Chaufførerne skal have et ugentligt Fridøgn. Eventuelt Overarbejde 75 Øre pr. Time ekstra. Tillidsmandsregler. 3 Maaneders Opsigelse til en 1. April.

Lyngby — Vognmand Vilh. Jacobsen, Lyngby (Dagrenovation). Overenskomst er efter en ganske kortvarig Strejke bleven oprettet. For almindelig Vognmandskørsel fastsættes Ugelønnen til Kr. 64,75 pr. Uge. Iøvrigt er Standard-Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Chaufførernes Fagforening i København gældende. Ferie i Henhold til Ferieloven. For Dagrenovation er Arbejdstiden 8 Timer. Ugelønnen for dette Arbejde fastsættes til Kr. 76,80 pr. Uge pr. Mand. Overarbejde betales med 100 pCt. Gælder til 1. April 1939. Efter 1. Januar 1939 optages der Forhandling om ny Overenskomst.

Ungdomsafdelingen — Vognmand H. P. Balslev & Søn (Medlem af Arbejdsgiverforeningen). Overenskomsten har været forhandlet, og der opnaaedes Enighed om en Fornyelse til 1. Marts 1940 paa Grundlag af en Krones Forhøjelse paa samtlige Ugelønssatser.

Ungdomsafdelingen — Vognmændene Gjertsen & Søn, Knud Madsen og J. Olsens Enke (Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen). Som forrige Sag.

Gørlev — Bagermestrenes Icecream Fabrik »Coba«, Høng. Overenskomst oprettet. Naar Nettoindtægten til Chaufføren overstiger Kr. 3000,00 i Sæsonen, aflønnes han med Kr. 10,00 pr. Uge plus 4 pCt. af Salget. Er Indtægten under Kr. 3000,00 er Lønnen Kr. 20,00 pr. Uge plus 4 pCt. Ugelønnen til Medhjælperne udbetales af Fabriken og fastsættes til Kr. 54,00. Antages en Medhjælper paa Dagløn, aflønnes han med Kr. 10,00 pr. Dag. Hver 7. Dag er Fridag. Iøvrigt indgaar denne Overenskomst som et Led i Hovedoverenskomsten med Fabriken.

Kolding A. — Kolding og Omegns Foderstofforretning. I Anledning af, at Firmaet ikke havde overholdt Overenskomsten, afholdtes der Møde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Firmaet til fuld Afgørelse indgik paa at betale Kr. 400,00.

Chaufførerne — Fru Mathilde Christensen, Viktualie- og Charcutteri. Overenskomst oprettet, idet Firmaet har tiltraadt den mellem Afdelingen og Arbejdsgiverforeningen gældende Standard-Overenskomst, dog med Tilføjelse, at Chaufførerne skal være Medlemmer af Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

Budene og Ungdomsafdelingen — Blomsterhandlerske Grethe Brænning. Overenskomst oprettet. Ugelønnen er:

14—16 Aar Kr. 28,00, 16—18 Aar Kr. 35,00, 18—21 Aar Kr. 46,00, 21—24 Aar Kr. 49,00 og over 24 Aar Kr. 51,00. Søndagsarbejde betales med Kr. 1,00 pr. Time for alle Aldersklasser indtil Kl. 13. Iøvrigt betales Overarbejde med Kr. 1,00 for Bude under 18 Aar og Kr. 1,20 pr. Time for Bude over 18 Aar for de første 3 Timer. Overarbejde derudover betales med Kr. 1,67 pr. Time og Kr. 2,00 pr. Time for henholdsvis Bude under og over 18 Aar. For Førere af Motorcykler gives et Tillæg af Kr. 6,00 pr. Uge. Regnfrakke eller Regnslag. Efter 1 Aars Ansættelse i Firmaet 12 Dages Ferie eksklusive Søndagene. Iøvrigt holder Budene uden ovennævnte Anciennitet 1 Dags Ferie for hver 30 Dages Ansættelse. Afskediges et Bud udenfor Sommerferieperioden, udbetales der ham ⅙ Ugeløn for hver fulde tilgodehavende Feriedag. Under Sygdom fuld Løn i 8 Dage ÷ Kr. 2,00 pr. Dag, naar de er under 18 og Kr. 3,00 over 18 Aar. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. Oktober.

Korsør H. — Dansk Andels Kulforretning. Overenskomst oprettet. Ugeløn Kr. 62,40, Dagløn ⅙ Ugeløn eller Kr. 1,30 pr. Time. Mindstebetaling 4 Timer. Overarbejde Kr. 1,65 pr. Time de første 2 Timer, de næste 3 Timer Kr. 1,90 og fra Kl. 22 til Kl. 7 Morgen Kr. 2,00. Søn- og Helligdage Kr. 2,25 pr. Time. 1. Maj og Juleaftensdag efter Kl. 13 Kr. 2,50 pr. Time. Ulykkesforsikring Kr. 3,00 pr. Dag i 13 Uger. Opsigelse jvfr. Forhandlingsreglerne.

Kolding A. — Brdr. Justesens Filial i Kolding. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer. Ugeløn for Chauffører Kr. 58,21. Timeløn Kr. 1,19. Overarbejde efter samme Regler, som er gældende mellem Afdelingen og Foreningen af Arbejdsgivere ved Kolding Havn. Ulykkesforsikring Kr. 4,00 pr. Dag i de første 13 Uger. Kun Medlemmer af Kolding A. maa beskæftiges. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. Marts.

Kolding A. — Slotsmøllens Fabriker. Overenskomsten fornyet. Arbejdstid 8 Timer. Timeløn Kr. 1,60. Overarbejde 25, 33, 50 og 100 pCt. Kun organiserede Arbejdere af Kolding A. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 30. November.

3. Kreds — Gribskov-Helsingebanen. Med Driftsbestyrer Thage er der afsluttet følgende Overenskomst: »Herved bekræfter jeg den ved vort Møde i Dag trufne Aftale, ved hvilken jeg paa Gribskovbanens Vegne erklærer mig enig i at tiltræde den mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Privatbaner tilsluttet Dansk Arbejdsgiverforening afsluttede Overenskomst af 9. September d. A. om Løn- og Arbejdsforhold for timelønnede Ekstraarbejdere under Trafik-, Depot- og Baneafdelingen.«

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 5 15.–3. 1939 44. Aarg.

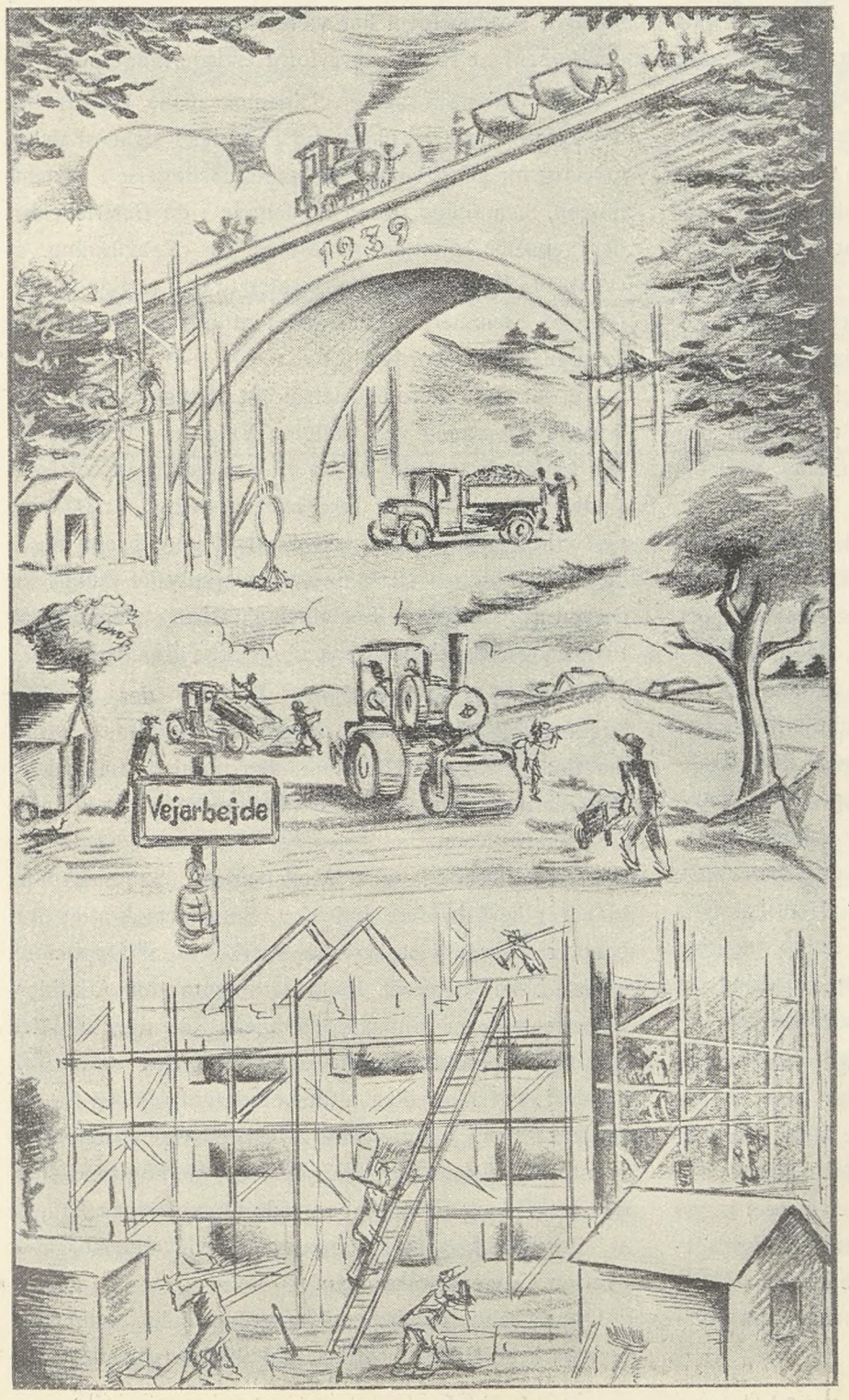

Venstres Regering havde kun Slagord, Nedskærings- og Tugthuslove tilovers for den arbejdende Befolkning.

Arbejdernes egen Regering — Ministeriet Stauning — derimod har gennem et omfattende Initiativ skabt Beskæftigelse i stort Omfang til tarifmæssige Lønninger. Overalt i vort Land møder vi Beviserne.

Det blankslidte Værktøj klinger i Muldet. Drænrør forvandler mosede Arealer til frugtbare Agre. Nye moderne Landeveje snor sig som hvide Baand gennem Landskaber af skiftende Karakter. Blandemaskinerne snurrer med Beton til Broer, som sikrer Landevejstrafiken mod Ulykker, og nye velindrettede Huse rejses, hvor der før stod usle Rønner.

Altsammen en Lovsang til Arbejdet og øget Beskæftigelse i fortsat Kamp mod Arbejdsløsheden.

I 10 Aar har der til denne Kamp været anvendt en Milliard — 1000 Millioner Kroner.

Danske Arbejdere foretrækker produktivt, samfundsnyttigt Arbejde til Fremme af Folkefællesskabet, fremfor Kanoner og Bomber til Død og Ødelæggelse.

Derfor stemmes socialdemokratisk den 3. April og –

vi vinder Valget!

VALGETS DAG NÆRMER SIG -

Den 3. April kaldes der til et Valg af særlig Karakter. I valgteknisk Henseende adskiller det forestaaende Valg sig fra den almindelige Regel derved, at der stemmes paa samme Dag baade til Folketing og Landsting. Ogsaa i politisk Betydning har dette Valg en særlig Karakter, idet der til det ellers normale Folketingsvalg er knyttet en Vælgergodkendelse af det Forslag til Ændring i Grundloven, som er forelagt Rigsdagen paa Regeringens Initiativ og derefter vedtaget i baade Folke- og Landsting under den Rigsdagssamling, der udløber ved Valgets Afholdelse.

Det forestaaende Valg og dets Udfald er derfor af en meget alvorlig Betydning, som ikke mindst alle Landets demokratiske Vælgere gør klogt at holde sig for Øje. Det er altid forkert ikke at udnytte en Ret, som er givet den enkelte, i fuldeste Maal, og det kan medføre, at en saadan Ret lidt efter lidt bliver mindre og mindre værd. Historiens Udvikling har mangfoldige Gange vist, at et Lands Befolkning først, naar det var for sent, forstod at vurdere Værdien af de Goder, som det havde tabt.

Der syntes at være Tradition for, at store for vort Land og Folk betydningsfulde Begivenheder, som en Ændring i Landets Forfatning meget vel kan betegnes, skal finde Sted netop paa Tidspunkter, da den øvrige Verden er optaget af Foreteelser, hvis Realiteter saa langt fra kan sammenlignes med vore indrepolitiske Begivenheder. Det var Tilfældet i 1915, hvor der i Danmark gennemførtes en Grundlovsændring paa et Tidspunkt, da Verdenskrigen var i rivende Udvikling. Nu staar vi atter paa et Tidspunkt i Verdensudviklingen, hvor Historien for mange Landes og Befolkningers Vedkommende skrives med Blod. Og netop nu skal Landets Befolkning tage Stilling til en Ændring af Grundloven i yderligere demokratiserende Retning.

Dette maa i en Tid, hvor der er sagt saa mange haanende Ord om Demokratiet betragtes som et Udslag af Styrke for den frie og ubundne Vilje, der kan udøves af alle i et demokratisk Samfund. Men Retten til denne Udøvelse medfører en Forpligtelse, som ingen demokratisk indstillet Vælger kan lade ude af Betragtning, nemlig Forpligtelse til at give Møde for at tilkendegive sin Interesse i det Spørgsmaal, som skal afgøres.

Ikke en eneste Vælger, som ikke ved Sygdom af alvorlig Karakter er berøvet sin Bevægelsesfrihed, kan med Skygge af Ret anføre Undskyldning for at undlade Deltagelse i Valget. Det er en utilladelig Ladhed at overlade en Afgørelse, som man selv har Indflydelse paa til andre i den Tro, at Udfaldet alligevel vil blive tilfredsstillende. Mangfoldige Tilfælde har vist, at et saadant Resonnement har været forkert, og bagefter er det forsent at reagere overfor Kendsgerningerne.

Ikke mindst for den socialdemokratiske Vælger bør det opfattes som en uafviselig Pligt ikke alene at drage Omsorg for sin egen og Husstands Deltagelse i Afstemningen, men tillige ogsaa at deltage i de Bestræbelser, der gennem Agitationen udføres for Paavirkning af eventuelle ligegyldige Kammerater til den rigtige Opfattelse af Stemmeretten, saaledes at ogsaa disse møder frem til Stemmebordet.

Det vil være mere end letsindigt at tage Socialdemokratiets Fremgang ved tidligere Valg som Indtægt for den Opfattelse, at det ogsaa vil gaa godt ved det forestaaende Valg, selvom ikke alle er med til at gøre en personlig Indsats. Det gælder om at gøre Fremgangen og dermed Sejren saa stor som overhovedet muligt for derved at manifestere Socialdemokratiets uovervindelige Styrke og Arbejderklassens ubrydelige Enighed.

Arbejderklassen har mange Fjender, der arbejder baade aabenlyst og i det skjulte for at finde Udveje, der muligt kan udnyttes mod den politiske Indflydelse Arbejderne efterhaanden har tilkæmpet sig i vort Land. Den aabne Kamp betragtes vel efterhaanden som den mest haabløse af vore Modstandere. Sammenholdet blandt alle Arbejdere indenfor Socialdemokratiet har gennem Aarene vist sig saa stærkt, at al Opposition maatte bide i Græsset. Kendsgerningerne om Arbejderrepræsentanternes Indsats i Dagens Gerning og den lige Linie i Samfundspolitiken, selvom den deraf følgende Lovgivning ikke altid betød Opfyldelsen af Arbejderklassens særprægede Ønsker, og Arbejdernes Forstaaelse heraf, har tilkendegivet et Samfundssind, der for Tid og Evighed berøvede Oppositionen Brugen af Forskrækkelsesmomentet mod Socialdemokratiet overfor Vælgerbefolkningen.

Oppositionen har heller ikke kunnet holde sammen. I Danmark er Billedet modsat Udviklingen i andre Lan-

Christmas Møller klarede sig i Kampen mod Generalauditør Victor Pürschel, men om han ogsaa kan klare Partiets gnavende »Indvoldsorm«, vil Valget vise.

de. Her staar Arbejderklassen samlet og Modstanderne frembyder Billedet paa den største Splittelse. Politiske Vildskud af forskellig Art, og med forskellige for dansk Mentalitet besynderlige Formaal, er groet op og har tilegnet sig Metoder af forbryderisk og diktatorisk Art. Men hverken Vold, Tyveri eller Spionage vil mod Arbejderklassens Vilje med Held kunde anvendes mod den Parlamentarisme, Socialdemokratiet støtter sin samfundsskabende Politik paa.

Uden Tvivl vil det kommende og nær forestaaende Valg komme til at staa i Grundlovsændringens Tegn, og uden Tvivl vil Vælgernes store Flertal forstaa den Indsats, Socialdemokratiet paa dette Omraade har ydet ved at tage Initiativet til netop paa nuværende Tidspunkt at skabe Betingelser for en Tilkendegivelse af den Enighed, der bestaar mellem det overvejende Flertal af Danmarks Befolkning, ikke alene for Bevarelsen, men tillige for en Styrkelse af Demokratiet.

Saa stærk er Socialdemokratiets Stilling i denne Sag, at den Del af Oppositionen, som endnu har bevaret Evnen til at reagere fornuftigt, er tvunget ind i Medvirken for Gennemførelsen af Forfatningsændringen. Som bekendt har af de større Partier kun Venstre hidtil stillet sig kontrært til et Samarbejde om Løsningen af dette for Land og Folk vigtige Spørgsmaal, men forhaabentlig vil Vælgerne vide at vurdere dette Stivsind efter Fortjeneste.

Vor Stilling til Valget kan dog ikke være afhængig af mere eller mindre Tilslutning fra andre Partiers Side. Valget og dets Udfald kan med Henblik paa Socialdemokratiets Indflydelse i den Tid, der følger efter Valget, kun vurderes alene paa det Antal Stemmer, der markerer Fremgangen i de socialdemokratiske Stemmetal. Derfor kan vi kun stole paa os selv, og Indsatsen ved Valget maa gøres under det Ansvar, som enhver Arbejder føler overfor Partiet og deres Skæbne, som uvægerligt er knyttet til et stort og stærkt Socialdemokrati — Arbejderklassens eget Parti.

Arbejdsmænd i hele Landet. Med samme Enighed og Sammenhold, som gennem Aarene har præget vor Organisation, vil vi ved Valget den 3. April i Samling med alle andre organiserede Arbejdere give Socialdemokratiet vor Stemme. Demokratiets Sejr er vor Sejr og den eneste Garanti for et frit og uafhængigt — Danmark for Folket.

R—dt.

At forebygge er bedre end at helbrede!

Fra den 17. Marts til 16. April i Aar vil der i den kendte københavnske Udstillingshal »Forum« blive afholdt en stor Sundhedsudstilling under Protektion af Statsminister Th. Stauning.

Udstillingen, der efter det foreliggende at dømme vil blive den største i sin Art blandt lignende tidligere Udstillinger, er tilrettelagt af vore Sundhedsautorieteter. Medicinaldirektør Johs. Frandsen er saaledes Udstillingskomitéens Formand, og iøvrigt er en Række fremtrædende Læger og andre Sagkyndige paa de mange Omraader, Udstilingen omfatter, knyttet til de forskellige Arrangementer.

Det er i vor Tid en Selvfølge, at alt hvad der staar i Forbindelse med Oplysning paa det meget betydningsfulde Omraade, som henhører under den menneskelige Sundhed, tages i Brug til Formaalet, at værne Individet mod alle de Farer, som det moderne Samfund med sit hidsende Tempo slipper løs mod alle.

I tidligere Tid skete der intet uden ved saadanne Lejligheder, hvor store og omfattende Epidemier truede med at lægge omfattende Dele af Landet øde. Den Gang levede den største Del af den almindelige Befolkning uden selv det mindske Kendskab til Sygdom eller sygdomsfremkaldende Aarsager. Ogsaa Hygiejnen lod meget tilbage at ønske. Følgen blev derfor, at et uforholdsmæssig stort Antal blev hærget af Sygdomme, som i vore Dage paa Grund af den stigende Oplysning i det væsentlige er bragt under Kontrol.

Ganske vist hører man undertiden den Paastand fremsat, at der i tidligere Tid ikke var saa mange Sygdomme som i Nutiden. Dette er naturligvis rigtigt for saavidt angaar Erhvervssygdomme, der først er bleven bekendt efterhaanden som de forskellige Erhvervsgrene er bleven til. Men for alle øvrige Sygdommes Vedkommende gælder det utvivlsomt, at de har eksisteret altid, men paa Grund af den tidligere mere primitive Videnskab ikke har kunnet erkendes.

En stor Del af Sygdommene kan imidlertid undgaas eller modvirkes, naar blot der blandt Befolkningen spredes den nødvendige Oplysning om Sygdommenes Karakter og Oprindelse, specielt er dette naturligvis Tilfældet, hvor det drejer sig om Erhvervssygdomme. Til dette Formaal skulde den forestaaende Sundhedsudstilling være medvirkende.

Det er værd at nævne, at det var en Dansker, Dr. Thorvald Madsen, der blev valgt til Leder af den verdensomspændende Hygiejneorganisation, der som et Led i Folkeforbundets rent praktiske Arbejde nu i snart 20 Aar gennem et effektivt og fra alle Sider anerkendt Arbejde har vakt Nationernes Forstaaelse af, at her er et Arbejde, som alle kan enes om. Det er derfor rimeligt, at man netop i Danmark søger i Tide at vække Befolkningens Interesse for Sundhedens Bevarelse under Nutidens ændrede Levevil-

Den mekaniske Mand fra den engelske Sundhedsudstilling.

kaar, saaledes som det er Sundhedsudstillingens Maal.

England var et af de første Lande, der paa Grundlag af den internationale Interesse, startede en stor Sundhedskampagne for at vække Befolkningens Interesse for at leve sundt — det er derfor glædeligt, at det engelske Sundhedsministerium har vist den danske Udstilling den Velvilje at overlade os en stor Del af det udmærkede Materiale, som de anvender i deres Arbejde for Sundheden.

En af Attraktionerne bliver den engelske mekaniske Mand, der paa 5 Minutter fortæller om sit Indre, og om hvad *han* gør for at bevare sin Sundhed.

Paa en afvekslende og fornøjelig Maade faar vi at se, hvordan man griber en saadan Opgave an i England, og hvilke Problemer det der synes særligt nødvendigt at slaa til Lyd for.

En stor Del af Udstillingsmaterialet kommer fra det verdensberømte Dresdner Hygiejnemuseum. Her vil Interessen nok i særlig Grad samle sig om det store, pragtfulde Glasmenneske, der er et Vidunder af praktisk Fantasi og mekanisk Snille. Glasmennesket vil komme til at staa alene i et mørkt Rum, saaledes at Tilskuerne tydeligt kan se hans lysende Indvolde og høre hans klare Stemme fortælle om, hvordan de forskellige Organer fungerer. Den Beundring for det menneskelige Legemes indvendige Indretning, som Glasmennesket vil vække hos sine Tilskuere, vil ikke slappes under den videre Gennemgang af den store Afdeling med de mange enestaaende, videnskabeligt korrekte og dog letfattelige Tavler og mekaniske Modeller fra Dresden.

Man vil faa at se, hvorledes Knoglerne er bygget efter Mekanismens Love, og det vil være umuligt at lade være med at beundre den Elasticitet og Styrke, de er i Besiddelse af. Vi følger Blodets Bevægelse omkring i Legemet, og faar at vide, at Menneskets 25 Billioner røde Blodlegemer vilde naa 5 Gange rundt om Jorden, dersom de blev lagt i en Række.

Hvorfor faar Stemmer forskellig Klangfarve, saa nogen taler højt og nogen dybt? Hvorfor skal vi helst aande gennem Næsen, og hvor i Hjernen sidder de forskellige Centrer, der betinger vore varierende Evner?

Det er altsammen Spørgsmaal, man vil faa Svar paa i Udstillingens Afdeling om Mennesket. Man bør kende sig selv og forstaa, hvordan man kan undgaa at misbruge og ødelægge den fine Mekanisme, som vort Legeme er.

Ved Hjælp af en interessant lille Film følger vi hele Fordøjelsesprocessen fra Findelingen i Munden, gennem Spiserøret ud i Kroppen, og vi faar at vide, hvor længe de forskellige Fødemidler, f. Eks. Vand, Øl, blødkogte Æg, saltet Sild og stegt Gaas bliver i Mavesækken.

Som et Kuriosum bliver det oplyst, at det slet ikke er fri Fantasi, naar man bruger et Udtryk som det, at »Haaret rejste sig paa mit Hoved«. Nej, det er virkelig rigtigt, at ved en Forskrækkelse kan Haarmusklerne trække sig sammen, saa i hvert Fald korte Haar stiller sig lodret.

Ved at studere det store, kunstige Øje, kan den Besøgende følge Straalernes Vej, og forstaa, hvordan Synsbilledet dannes, og Lydens Vej følges gennem de

Udstillingens store Sensation: Den mekaniske Mands Indre.

snirklede Øregange. Hvis Mennesket ikke advares mod Farer gennem Sanseindtryk ad disse Veje, vil vi faa at se, hvordan Smertefornemmelsen som et rigtigt Advarselssignal fortæller, at Legemet er truet paa den ene eller den anden Maade.

Fra al denne Viden om Mennesket selv, der ogsaa omfatter en plastisk Fremstilling af Kimcellen som Ophav til alt Liv, er der en naturlig Overgang til Interessen for, hvorledes dette levende Menneske nu bedst udvikles og bevares, og Udstillingens Maal er netop at vise, hvad den enkelte kan gøre derfor og paa hvilke Omraader Sundhedsautoriteterne og andre af Samfundets Institutioner kommer ham til Hjælp. Men ogsaa her hjemme er der paa utrolig kort Tid fremstillet et mægtigt Materiale af Tavler og Modeller.

Som faste Borge i Kampen mod Sygdommen ligger vore *Sygehuse*. Et Oversigtskort viser, at der kun er faa »bare« Pletter, hvor der er mere end 15 km til et saadant Tilflugtssted for den, som Sygdom for en Tid forhindrer i at deltage i den daglige Kamp for Tilværelsen. Vi faar at se, hvilket uhyre kompliceret Maskineri et moderne Hospital er. Selv den, der har været Patient, ved næppe, hvor mange Kræfter, der er i Arbejde, for at hans Behandling kan blive saa fuldendt som mulig.

Vi følger en Sygehistorie fra det Øjeblik, et moderne Menneske bliver syg og indlagt paa et Hospital. Paa Rad og Række fremvises alle de Attester og Journaler, Undersøgelsesattester og Kvitteringer, der samles om ham, til han rask forlader Hospitalet.

Vi følger ogsaa Tuberkulosepatientens Sygehistorie og faar et Indblik i, hvorledes det er lykkedes Tuberkulosestationerne i en usædvanlig Grad at vinde Befolkningens Sympati og blive et vigtigt Led i *Tuberkulosebekæmpelsen*.

Nu har der været talt og skrevet saa meget om Vitaminer, at Folk maaske er ved at trættes lidt, men der er alligevel ingen Tvivl om, at *Statens Vitaminlaboratorium* vil samle mange interesserede Tilskuere til sin Fremvisning af de indviklede kemiske og fysiske Processer, der er nødvendige for at paavise Vitaminerne, og at disse Forevisninger vil skabe fornyet Respekt for disse halvt mystiske Stoffer, der er saa nødvendige for vort Velbefindende. Blandt de mange interessante Emner, som denne Afdeling vil belyse, er ogsaa, hvorledes Kontrollen med Drikkevand, Spildevand og Badevand foregaar.

Arbejdshygiejnen bringer nye Omraader ind under Sundhedsautoriteternes Omraade. En stor Del af et Menneskes Tilværelse tilbringes paa Arbejdspladsen, og det er derfor vigtigt at have Øjnene aabne for de Farer, der kan true Sundheden her.

Paa smaa arbejdende Værksteder vil de Besøgende kunne se, hvad der kan gøres for at gøre Arbejdsprocessen mindre sundhedsfarlig.

Særlig Interesse vil sikkert en ret ukendt Erhvervssygdom, som rammer Vestkystens Fiskere, vække. Det er Doggerbankfnatten — en Ekzem, som faas ved Berøring af visse moslignende Kolonier af mikroskopiske Dyr — en Art Koraller uden Kalk — der populært kaldes Søkørvel, og navnlig opfiskes paa Doggerbanken.

Endvidere vil man ved at vise en daarlig og en god Folkestue stimulere Interessen hos Arbejdsgiverne og Arbejdere for Indretningen af formaalstjenlige Folkelokaler.

I en naturlig Tilknytning til denne meget interessante og aktuelle Afdeling vises Giftmennesket. En stor Figur, paa hvilken man kan se, hvordan de forskellige Erhvervssygdomme ytrer sig og breder sig i Legemet.

Denne Omsorg for at beskytte Mennesket paa Arbejdspladsen tilhører den nyere Tid, men det nyeste er dog Interessen for at Mennesket bruger sin Fritid rigtigt, at han hviler og stimulerer sig, saa den Gave, Fritid og Ferie er, for den der har Arbejde, virkelig bliver brugt, saaledes at den bliver en Sindets og Legemets Hygiejne. Paa flere Omraader forsøger Udstillingen at vække Interessen for gode fornøjelige Fritidsbeskæftigelser, saaledes i Afdelingen for Folkebade, hvor de forskellige Badeformer belyses. Man søger særlig at vække Interessen for den i det øvrige Skandinavien saa almindelige finske Badstue, om hvilken en berømt finsk Løber en Gang udtalte i et Interview, at han ansaa Badstuen for at være en af de vigtigste Aarsager til, at det finske Folk havde saa glimrende Sportsmænd. I Forum vil vi faa en saadan finsk Badstue at se. Badeudvalget lægger stor Vægt paa at interessere den danske Befolkning for den Sundhedskilde, som denne Badeform maa anses for at være. Badstuen er billig baade i Indretning og i Brug og i Virkeligheden at foretrække fremfor det individuelle Bad i de moderne Lejligheder. Smukke Modeller af Friluftsbade, der er indrettet rundt omkring paa Landet, vil sikkert stimulere Interessen for, at Svømning bliver en almindeligere Sport for langt større Del af Befolkningen, end det nu er Tilfældet. Kun 2 pCt. af Landbefolkningen og 18 pCt. af hele Landets Befolkning har lært at svømme.

En Mængde store, straalende Billeder viser, sammen med morsomme Instruktionsfilm, hvilken herlig Fritidsbeskæftigelse og Sundhedskilde, Idrætslivet er, vel at mærke, hvis det dyrkes med Maade. Men den, der har set, hvorledes Hjertet pumper 70 Liter Blod rundt i Minuttet under haardt Arbejde og kun 9 Liter under Hvile, vil sikkert heller ikke forfalde til Rekordjageri, men kun til at dyrke Sport saaledes, at der opnaas Forfriskelse og større legemligt Velvære derved.

Fra Idrætten kommer den Besøgende til Fritidspladsen, hvor Udstillingen kulminerer i en Samling Sportsapparater og andre Midler til at bringe Afveksling og

Man haaber i Bagstræbets Lejr
paa Frisindets Nederlag!
Ej sovende Mand fanger Sejr,
køb Valgfondsmærket i Dag!

Glæde i den Fritid, som det sunde Menneske vil længes efter at udnytte til at samle endnu et Fond af Kræfter, hvormed Hverdagens Slid kan overvindes.

Denne Udstilling giver en Rigdom af Oplysning om alle de Enkeltheder, der tilsammen udgør os selv. Enhver, der har gennemvandret denne brogede Sundhedsbilledbog, vil have modtaget et dybt Indtryk af, hvad hans Sundhed betyder, og hvorledes han selv kan være med til at bevare den.

En Stimulans til Sundhedsopdragelse er Arrangørernes Maal, og der er ingen Tvivl, om at den store Sundhedsudstilling vil betyde et kraftigt Fremstød, en klingende Fanfare i Arbejdet for at

bevare Sundheden for den Sunde.

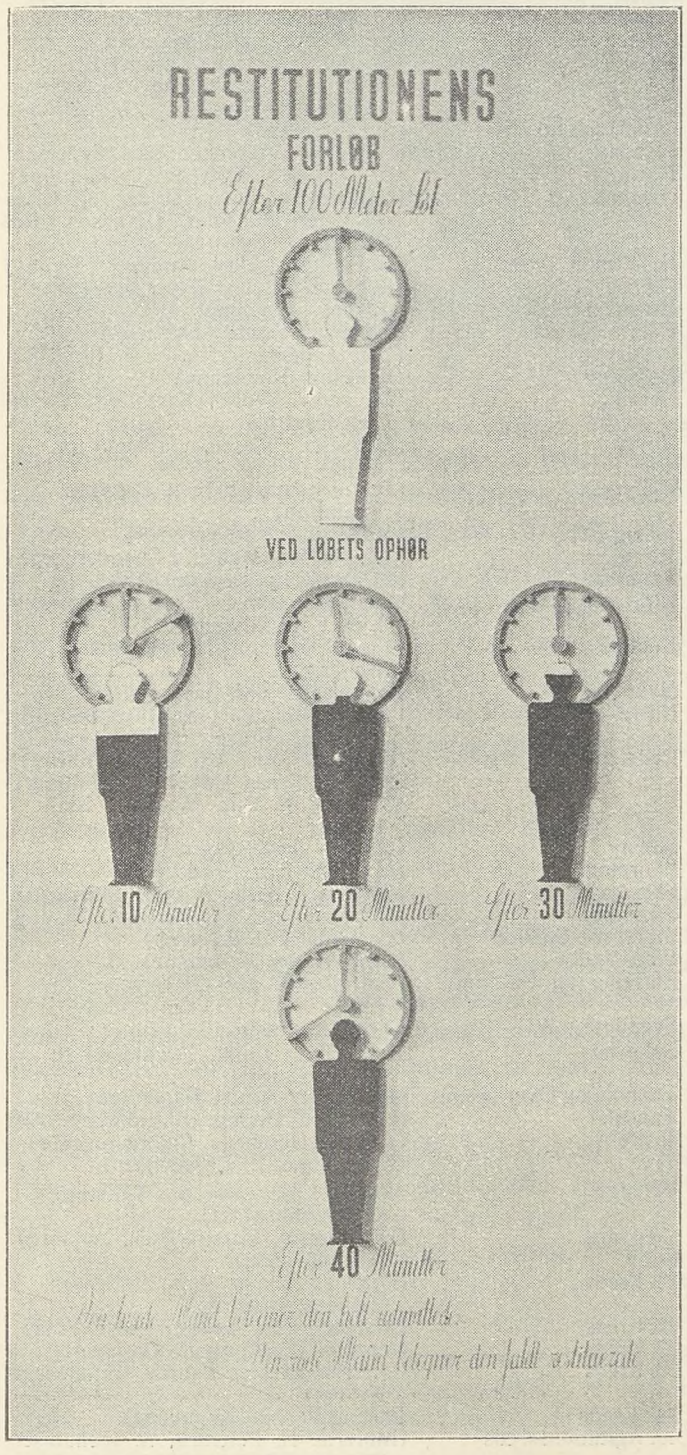

Denne Tavle viser, hvor lang Tid det tager, før man er kommet sig efter Udmattelsen ved et kortvarigt anstrengende Arbejde, som f. Eks. et 100 m Løb.

AMERIKA SOM FORBILLEDE

De Tider, da Europa var Læremester for Amerika, er forlængst forbi. I Dag er det *Europa,* der ser hen til Amerika, men Amerika er ikke blot den rige Nation, hvis økonomiske Ressourcer har saa stor Betydning for hele Verdensøkonomien, Amerika er ogsaa, siden *Roosevelt* blev Præsident, blevet Forbilledet for Demokratierne i *politisk* og *økonomisk* Henseende.

Hvad er det da, Amerika har at sige os? Amerikas økonomiske og socialpolitiske Udvikling i de senere Aar er blevet saa stærkt diskuteret, at vi ikke her behøver at komme nærmere ind herpaa. Ogsaa i nærværende Fagblad har vi givet et Overblik over Amerikas Udvikling, navnlig paa det socialpolitiske Omraade. Naar vi i Dag — netop i Dag — umiddelbart før Valgene atter peger paa den amerikanske Udvikling under Roosevelt, saa gør vi det, fordi Roosevelts Politik er den stærkeste *Bekræftelse* af det ærlige demokratiske Princip, som kæmper imod enhver Form for Diktaturtendenser, og af den økonomiske Politik, som er den eneste mulige, hvis Demokratiet skal holde Pladsen: *Planøkonomien.*

Roosevelt har midt under Depressionen gennemført sin sociale Lovgivning og indført den saakaldte »Fair Labour Standard Bill«, hvori der fastsættes Minimallønninger samt maximal Arbejdstid. Roosevelt satte de offentlige Midler ind for at bekæmpe Stagnationen, og det lykkedes ham ved sin statslige Erhvervspolitik at kæmpe sig frem til det nuværende Konjunkturopsving. Amerikas samlede politiske og kapitalistiske Reaktion som gik ind for en Besparelsespolitik, for Standsning af Socialpolitiken og for det offentliges Tilbagetog fra Erhvervslivet, blev modsagt af Kendsgerningerne. I Begyndelsen af 1939 stod U. S. A. i *Konjunkturopsvingets* Tegn.

Samtidig forberedtes en storslaaet Omlægning af den amerikanske Landbrugsproduktion. Denne skal begrænse Dyrkningen af Hvede og Bomuld.

Dette er Amerika — af i Dag! Medens en stor Del af det gamle Europa hylder socialreaktionære Principper, og der ogsaa herhjemme findes Folk, som tror, at den bedst økonomiske Løsning for en Nation er, at den talrigeste Folkeklasse tjener det mindst mulige, og at den bedste Ordning er, at Driftsherren regerer det hele, gaar Verdens største Erhvervsnation den modsatte Vej: statslige Direktiver for Erhvervslivet, Planlægning for Landbruget, Lønforhøjelser og Nedsættelse af Arbejdstiden.

Borgerlige Blade herhjemme skriver gerne, at Roosevelt staar alene og antyder, at Oppositionen mod Præsidenten vokser. Det ligger i det amerikanske Demokratis Mekanisme, at begge de store Partier, Demokraterne og Republikanerne, afløser hinanden, men det mærkelige er, at denne Gang — under Roosevelt — er Oppositionen *saa ringe.* Det er en Kendsgerning, at under

Valgkampagnen før Senatsvalget var Roosevelts sociale Reformer *ikke* Genstand for nogen politisk Strid, og Roosevelt kunde med Rette i et Budskab til Kongressen erklære: »*Den amerikanske Nation som Helhed har accepteret vor Socialreform.*«

At dette er rigtigt bevises klart ved en Resolution fra den amerikanske *Arbejdsgiverforening,* som udtaler, *at Amerikas Fremskridt er afhængig af Industriens, Handelens, Landbrugets og Arbejdets fælles Anstrengelse i Samvirke med Regeringen.* Denne Sætning er næsten revolutionær for Amerika. Amerikas Arbejdsgiverklasse, som endnu for ti Aar siden var præget af den stærkest tænkelige Liberalisme bekender sig nu til kollektive Principper og til Statens Ret til Intervention i Erhvervslivet. Man kan ikke nægte, at den sociale Samvittighed er vaagnet i Amerika.

Ikke blot økonomisk og socialpolitisk, men ogsaa rent *politisk* er Amerika blevet et Forbillede for Europa. Roosevelt har erkendt den intime Sammenhæng mellem de økonomiske og de politiske Problemer, mellem *Løsningen af Arbejdsløshedsproblemet* og *Demokratiets Forsvar:* »Statens første Opgave er at sammenbringe Kapital og Arbejdskraft. Diktatorerne gør det *med Vold* og har Held med sig i Øjeblikket. Spørgsmaalet er, om vi kan optage Konkurrencen med Diktatorerne og samtidig opretholde vore amerikanske Sædvaner, d. v. s. Retsprincippet, Friheden og Kulturen.«

Dette er Problemet for Demokratierne i hele Verden. Roosevelt er Optimist og stoler paa, at det er muligt at finde de rigtige Metoder.

Roosevelt er rede til at bringe store Ofre for at løse Arbejdsløshedsproblemet. Han ved nemlig, hvad et Diktatur koster. »Det er bedre at betale Skat og bære Kapitalrisiko end prisgive alt det, vi har lært at sætte højt her i Livet. Hvis jeg for at undgaa at betale Skat af min Indtægt eller min Ejendom, maatte prisgive alt dette, da vilde jeg med Glæde betale og betragte dette som Prisen for, at jeg og mine Børn kunde indaande den frie Luft i et frit Land, i en levende og ikke en død Verden.«

Man kan ikke med stærkere Ord end den amerikanske Præsidents udtrykke Indholdet af den Kamp, som udkæmpes i alle Lande mellem Demokratiet og Diktaturtendenser — ogsaa *her* i Landet. Ogsaa her findes der tilbagerettede Profeter, som forkynder, at Demokratiets Tid er forbi, og lytter til Signaler sydfra. Der er ingen Tvivl om, at den store Bevægelse, der har grebet Amerikas 130 Millioner Indbyggere og er ved at omforme et *formelt* Demokrati til et *socialt* Demokrati, en *Stat* til et *Samfund,* er af større Betydning end de begrænsede Begivenheder som sætter sit Præg paa Mellemeuropa. Det er ikke usandsynligt, at fremtidige Generationer vil kalde vor Tidsalder efter *Roosevelt* og ikke efter Hitler og Mussolini.

Danmark har indtaget sin Plads i Kampen mellem politisk og socialt Demokrati og Diktaturtendenserne. Regeringen Stauning har ti Aar igennem ført en Politik paa Linie med socialt Fremskridt og Forsvar for Demokratiet. Regeringen har ogsaa stedse gjort Krav paa Retten til Intervention i Erhvervslivet. Det er sandsynligt, at *Løsningen af Beskæftigelsesproblemet* vil kræve en overmaade fast økonomisk Politik fra Statens Side. De næste Valg, som skal give Danmark en ny Forfatning, skal ogsaa danne Grundlaget for en *Fortsættelse af Regeringens økonomiske og sociale Politik.* At denne Politiks Principper har ført til Sejr i Amerika er et gunstigt Varsel for Fremtiden. *H.*

Løbende Konflikter

Aabybro	(Ø. K. Tørvestrøelsesfabrik)
Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Assels	(Murerm. K. Munkholm, Hørdum)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Brahetrolleborg	(Brahetrolleborg Kommune)
Bryrup	(Bryrup Imprægneringsanstalt)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dreslette	(Dreslette Kommune)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Graasten	(Adsbøl Kommune)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
	(Chr. Andersen, Hals)
Hellested	(Hellested Kommune)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Nørre Snede	(Tørvefabrikant Hans Christensen, Boest pr. Nørre Snede)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. Johs. Kristensen, Karby)
	(Murerm. Niels Dahl, V. Hvidbjerg)
	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skørping	(Murerm. Jens Nordenbæk)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Storvorde-Sejlflod	(Cementstøber Petersen)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Støvring og Suldrup	(Entreprenør Jens Pedersen, Støvring)
Svendborg A.	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Tandslet	(Købmand Perregaard, Skovby, Als)
Tjæreby	(A/S De forenede Cikorietørrerier)
Try	(Brøndborer P. Christensen)
Veflinge	(Rugaard Savværk pr. Veflinge) (Sympatikonflikt)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øsby	(Hannibal Dahl)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
22. Kreds	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
22. Kreds	(Murerm. Steffensen, Tversted)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
34. Kreds	(Ørting-Falling Kommune)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

KOLDING AFDELING

har bestaaet i 50 Aar

Den 24. Marts kan vort Forbunds Kolding A. Afdelings Medlemmer fejre 50-Aarsdagen for Afdelingens Oprettelse. Oprindelsen til Afdelingen var ikke den almindelige, selvom det var en Sammenslutning af Arbejdsmænd, der tog Initiativet.

Allerede i 1884 havde Arbejdsmændene i Kolding —

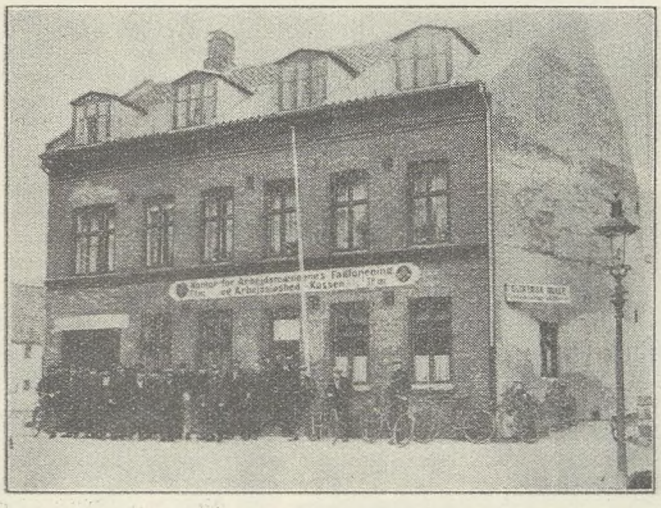

eller i hvert Fald en Del af dem — indset Fordelen ved fælles Virke og havde til Opfyldelsen heraf dannet en Sygekasse, hvis Formand var den senere Hovedkasserer i Dansk Arbejdsmands Forbund, Chr. Jensen.

Men efterhaanden som Tiden gik, blev Arbejdsmændene klar over, at Sygekassen, alle dens Fordele ufortalt, alligevel ikke opfyldte de Krav, som naturligt maatte gro frem i det daglige Slid for Brødet. Resultatet blev derfor, at Arbejdsmændene 5 Aar senere — i 1889 — tog den store Beslutning at danne en faglig Organisation.

Den første Tid var for den nystiftede Kolding Organisation, som for alle andre Organisationer paa den daværende Tid, uhyre vanskelig. Men efterhaanden fik flere og flere Arbejdsmænd Øjnene op for den store Betydning, Organisationen havde for Gennemførelsen af de Krav, som ogsaa Arbejdsmændene maatte stille med Hensyn til Løn- og Arbejdsvilkaar, og Organisationen blev som Følge heraf stærkere og mere indflydelsesrig fra Aar til Aar.

Skiftende Formænd har gennem Aarene hver for sig gjort deres Indsats i det daglige Arbejde, og i 1918 var Afdelingen bleven saa stor, at man fandt det formaalstjenligt at dele Medlemstallet, saaledes at Transportbranchen dannede sin egen Afdeling, Kolding H. Samme Aar fik Afdeling A. sin egen Ejendom, hvilket var nødvendigt af Hensyn til den meget store Medlemstilgang, der naturligvis ogsaa medførte et omfattende Kontorarbejde og krævede Lokaler til Kontrollering af de Arbejdsløse.

I 1933 skete der indenfor Afdelingens Omraade en Begivenhed, som for en Tid beskæftigede Pressen i hele Landet. En tysk Entreprenør, H. Theut, havde paataget sig en Entreprise omfattende Udgravning af Mergel i Gravens Mergelleje, og da man ikke kunne enes om den Betaling, der skulde ydes for det paagældende Arbejde, blev der etableret Blokade af Arbejdspladsen. Entreprenøren hvervede imidlertid Skruebrækkere, og under disse »Hædersmænds« Udførelse af Arbejdet opstod Tumulter, som medførte, at der rettedes Beskyldninger mod flere af Afdelingens Medlemmer for Overfald og mod Afdelingsformanden, Hans Petersen, for Anstiftelse. Tilsidst maatte Entreprenøren imidlertid indgaa paa Overenskomst med Afdelingen og Forbundet. Sagen var dermed afsluttet paa en for Afdelingen tilfredsstillende Maade og til Ære for Medlemmernes Sammenhold.

Ved 50-Aarsdagen kan Afdelingens Medlemmer og Ledelse se tilbage paa en rig Udvikling i faglig Henseende og stadig flere og flere Virksomheder indenfor Afdelingens Omraade har maattet indgaa paa Overenskomst, der sikrer de beskæftigede Arbejdere tarifmæssig Løn og almindelige Arbejdsvilkaar. Medlemstallet er nu 1700 og stadig voksende. Den nuværende Formand er Hjalmar Pihlmann, der har bestridt dette Hverv siden 1934.

Ogsaa i politisk Henseende har Afdelingen ydet sin Indsats, og dens Medlemmer har en ikke ringe Andel i,

Afdelingens nuværende Bestyrelse: A. Jensen, M. Stokholm, C. Juhl, A. Meiling, J. Hansen, A. Nielsen, H. Østergaard, Kontorbestyrer, P. Olsen, Sekretær, Hj. Pihlman, Formand, P. Ravn, Kasserer, A. Petersen, Næstformand.

at det konservative Bystyre ved sidste Valg blev sat til Vægs og afløst af et socialdemokratisk Flertal.

Vi ønsker Kolding Afdeling A. til Lykke paa Festdagen og i Tilknytning hertil fortsat Fremgang i de Aar, der kommer.

R—dt.

Aabenraa Afdeling A. har bestaaet i 40 Aar

Den 16. Marts 1899 holdt en Del Arbejdere Møde i den gamle »Schweizerhalle« i Aabenraa med det Formaal at oprette en Afdeling af det tyske Fabrikarbejderverband, og det lykkedes at opnaa Enighed. Afdelingen blev en Kendsgerning.

Møde- og Opholdslokalet i Arbejdsmændenes Hus.

Allerede det næste Aar maatte den nystiftede Afdeling tage en Dyst med de lokale Arbejdsgivere. En Lørdag Aften nedlagdes Arbejdet og der blev stillet Krav om kortere Arbejdstid og højere Løn. Strejken varede kun til den følgende Mandag Middag. Arbejdsgiverne maatte bøje sig, og Resultatet af Arbejdsnedlæggelsen blev en Nedsættelse af Arbejdstiden fra 11 til 10 Timer. Timelønnen blev samtidigt forhøjet fra 27 Pf. til 32 Pf. pr. Time. Da dette smukke Resultat af Medlemmernes Sammenhold blev bekendt, begyndte Interessen for Organisationen at brede sig og Medlemstallet steg i de efterfølgende Aar ret stærkt, saaledes at Afdelingen i 1903 talte 184 Medlemmer.

I 1903 kom det til en ny Konflikt, og denne Gang gik det ikke saa godt som tidligere. Arbejdsgivernes Organisation var ogsaa bleven mere kampdygtig i de forløbne Aar. Efter en Kamp paa 3 Maaneder maatte de strejkende give op, og maatte for at opnaa Arbejde igen aflevere deres Medlemsbøger. Dermed var 4 Aars ihærdigt Organisationsarbejde tilsyneladende spildt. Troen paa Organisationens Indflydelse havde faaet et Knæk, og Medlemstallet dalede helt ned til 30.

Det var heller ikke saa ligetil at være Organisationsmand paa det daværende Tidspunkt. Afdelingen havde Pligt til at give Politiet Underretning, hver Gang et Medlem udmeldte sig eller et nyt tiltraadte Organisationen. Paa samme Maade skulde alle Møder, som Afdelingen agtede at afholde, anmeldes til Politiet senest 24 Timer forinden Mødets Afholdelse, og Politiet kom ogsaa tilstede ved alle Møderne for at holde Kontrol med de Personer, som deltog.

Man søgte fra Afdelingens Ledelse at konsolidere Virksomheden i de følgende Aar og arbejdede indtil 1. Januar 1912 under de fredeligste Former. Paa dette Tidspunkt oprettede Afdelingens daværende Kasserer, Fr. Jørgensen, en Gruppeafdeling i Tilslutning til Deutscher Transportarbeiter-Verband.

Derved kom Arbejdet indenfor Organisationen ind under fastere Former, saaledes at der atter kunde stil-

les Krav overfor Arbejdsgiverne, som efterfølgende 1. April 1913 tiltraadte og underskrev den første skriftlige Overenskomst med Transportarbejderne.

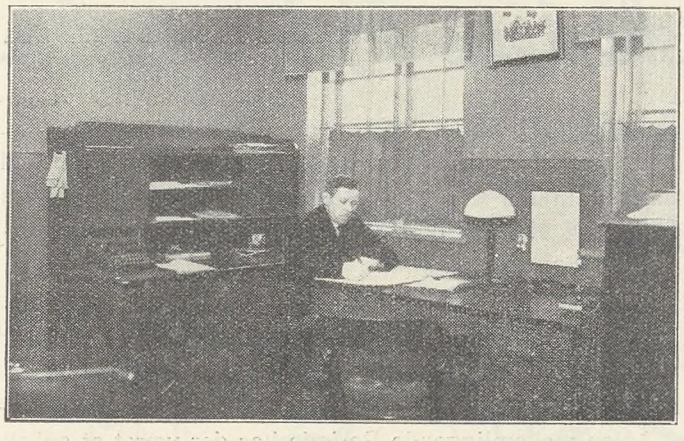

Kontorbestyrerens Kontor.

Afdelingens Vækst fortsattes nu i stærkere Tempo og ved Verdenskrigens Udbrud i 1914 var Medlemstallet 200. Krigen satte naturligvis sit Spor paa Afdelingens Virksomhed. En meget stor Part af Medlemmerne maatte give Møde ved Hæren, og hvor mange, der blev paa Slagmarkerne kan ikke siges, da Afdelingens Arkiv ikke giver Oplysninger herom. De, der blev tilbage holdt dog omend med meget Besvær Liv i Organisationen, og der var ved Krigens Slutning 50 Medlemmer.

Umiddelbart efter det store Sammenbrud og den derpaa følgende Revolution strømmede Arbejderne ind i Organisationen, hvorved Medlemstallet i Løbet af ganske kort Tid naaede en Højde, der aldrig havde været drømt om.

I 1919 deltog den daværende Afdelingskasserer, Fr. Jørgensen, som Gæst i Dansk Arbejdsmands Forbunds Kongres og derefter i Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde, og samtidigt førte han Forhandlinger om Afdelingens Optagelse, hvilket skete den 1. Juli 1920. Ved Optagelsen i Dansk Arbejdsmands Forbund talte Aabenraa Afdeling — de omliggende Landdistrikter indbefattet — ca. 500 Medlemmer. Afdelingen har endvidere i de efterfølgende Aar gjort et meget stort Arbejde for at skabe Tilgang af nye Medlemmer, og Resultatet er efterhaanden bleven Afdelinger i Rødekro, Feldsted og Løjtkirkeby, der er bleven oprettet, naar der indenfor de forskellige Omraader var opnaaet et tilstrækkeligt Antal Medlemmer til egen Afdeling.

Aabenraa Afdeling havde i en Del Aar Kontorlokaler i Slotsgade, men disse blev efterhaanden saa trange, at der maatte tilvejebringes andre og mere tidssvarende. Dette skete derved at Afdelingen byggede sit eget »Arbejdsmændenes Hus« paa Gasværksvej. Huset blev taget i Brug 1922.

Den 1. Januar 1926 deltes Afdelingen, saaledes at der dannedes en selvstændig Afdeling T., hvortil alle Medlemmer, der var beskæftiget ved Transportarbejde, overførtes.

Ved Optagelsen i Dansk Arbejdsmands Forbund valgtes Hans Hinrichsen, der senere blev Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse og Folketingsmand, til Formand, medens Fr. Jørgensen fortsatte som Kasserer og Kontorbestyrer. Hans Hinrichsen trak sig tilbage, da han opnaaede Valg til Folketinget i 1929, og den nuværende Formand, Hans Nielsen, valgtes til hans Efterfølger.

Efter 29 Aars Virksomhed som Kasserer nedlagde Fr. Jørgensen sit Mandat i 1936 og traadte samtidigt tilbage som Kontorbestyrer. I 1938 blev »Arbejdsmændenes Hus« udvidet, saaledes at Arbejdsmændene nu er i Stand til at holde Møder i deres eget Hus. 40-Aarsdagen fejres ved en festlig Sammenkomst for Medlemmerne den 18. Marts. Vi bringer vedføjet nogle Billeder af Afdelingens Ejendom og ønsker iøvrigt, at Afdelingen ogsaa i Fremtiden maa have Held til Arbejdet.

Fælles-Bestyrelsen for Afdeling A. og T.

Regeringen og Arbejdsløshedens Bekæmpelse

Under Modstandernes Forsøg paa at misrekommandere den socialdemokratiske Regering er det til Trivialitet gentaget baade af Oppositionens Politikere og Presse, at Regeringen har ladet Arbejdsløshedsspørgsmaalet falde, fordi den ikke saa sig i Stand til at opfylde tidligere givne Løfter med Hensyn til øget Beskæftigelse.

Denne Paastand er, som de fleste vil vide, ganske hen i Vejret. Der kan fornuftigvis ikke med nogen Føje tillægges Regeringen nogen Andel i Arbejdsløshedens Tilstedeværelse, saavist som denne Samfundssvøbe har været kendt længe før der overhovedet var en socialdemokratisk Regering. Men det er gaaet med Arbejdsløsheden, som det f. T. gaar med en Række andre Samfundsforeteelser, bl. a. Sygdomme. Det er først efter Tilvejebringelsen af statistiske Undersøgelser og udvidede Oplysninger, at det store Flertal efterhaanden bliver bekendt med Omfanget af disse Samfundsonder.

De første egentlige Opgørelser vedrørende Arbejdsløsheden stammer fra 1903. Opgørelserne var dog den Gang meget ufuldstændige og omfattede kun de organiserede Arbejdere, medens man som bekendt senere i officielle Opgørelser ogsaa tager de saakaldte »personligt tilmeldte« arbejdsløse med.

I Aarene 1903 til 1914 svingede Arbejdsløshedsprocenten mellem 6 og 13 pCt. Derefter kom den store Verdenskrig, der varede til 1918, og disse Aar kan lades ude af Betragtning i den almindelige Bedømmelse af Forholdet.

Efter Verdenskrigen fik Danmark en Regering udgaaet af Partiet Venstre, der lancerede Slagordet om »Kræfternes frie Spil«, som almindeligt blev bragt i Anvendelse overfor dem, der ønskede Statens Indgriben til Fordel for dette eller hint. Teorien om Kræfternes frie Spil blev imidlertid en Skuffelse for dem, der fremsatte den. Arbejdsløsheden blev ikke afskaffet selvom Slagordet skulde være en Opmuntring til det private Initiativ.

I Aarene 1921 og 22 var det gennemsnitlige Antal Arbejdsløse henholdsvis 57,000 og 50,000 eller 19,7 og 19,3 pCt. Til Sammenligning kan anføres, at Antallet af arbejdsløse i August 1938 var 74,000 eller 16,3 pCt. Altsaa en Nedgang i den procentvise Arbejdsløshed uagtet Antallet af organiserede Arbejdere var steget fra 259,000 i 1922 til 454,000 i 1938, altsaa i det væsentlige en Fordobling.

Denne Kendsgerning viser dog en overordentlig Forbedring af Forholdene fra Venstres Styre til Fordel for Bedømmelsen af den socialdemokratiske Regerings Indsats.

I den mellemliggende Periode har der været et enkelt Aar — 1929 — hvor Arbejdsløsheden var relativt ringe. Der var paa dette Tidspunkt 276,000 Arbejdere, og deraf var 43,000 arbejdsløse, hvilket svarer til 15,5 pCt.

Men i 1931 indtraf der en Krise, som berørte hele Verden, og Aarene derefter har i omfattende Grad været præget heraf. Krisen medførte Indskrænkning i Verdenshandelen, idet de store Stater indstillede sig paa Selvforsyningen, hvilket naturligvis i meget høj Grad maatte berøre vort Land gennem Eksporten. Hvad der fulgte efter eller i Krisens Spor, kender alle og ikke mindst Arbejderne. Den manglende Afsætning paa Landbrugets Produkter medførte, at Landmændene dels købte mindre og dels skilte sig af med det størst mulige Antal Arbejdere, der nævnes et Tal omkring 50,000.

Dette maatte naturligvis medføre en overordentlig Stigning af Arbjdsløsheden, der i 1932 steg til 98,000 eller 31 pCt. Ved Nytaarstid 1933 naaede Antallet af arbejdsløse ca. 200,000. Paa dette Tidspunkt tog Regeringen imidlertid Initiativet til en Række Lovforanstaltninger, der virkede inciterende paa Beskæftigelsen. Gennemsnittet af arbejdsløse gik i Løbet af Aaret ned til 77,000 eller 28,8 pCt.

I de følgende Aar 1934—35—36 faldt Procenttallet yderligere, idet dette var henholdsvis 22,1, 19,7 og 19,3 pCt.

Forskellige Omstændigheder, høje udenlandske Varepriser og deraf følgende Indskrænkning af Produktionen samt en stor Stigning i Arbejdsstyrken bevirkede atter en Stigning af Arbejdsløsheden i 1937. Fra 259,000 organiserede Arbejdere i 1922 var Tallet af Arbejdere nu steget til 434,000. Antallet af arbejdsløse indregistreredes til 95,000 eller 21,9 pCt.

Af de anførte Tal vil det ses, at der, til Trods for den stærke Stigning i Arbejdernes Tal, er en forholdsvis lille Arbejdsløshed, stort set ikke mere, end der var i 1922, da der under Venstres Regimente kun var Halvdelen af det nuværende Antal Arbejdere.

Naar dette er Tilfældet — og det kan ikke bortforklares — saa er der kun en Faktor, som har været medvirkende, nemlig den socialdemokratiske Regering. Re-

Ved dette Mærke sejrer vi
paa Valgets stolte Dag,
ved dette Mærke fejrer vi
vor Fjendes Nederlag.

Bort med Dvaskhed, Drøm og Digt
køb et Mærke, gør din Pligt!

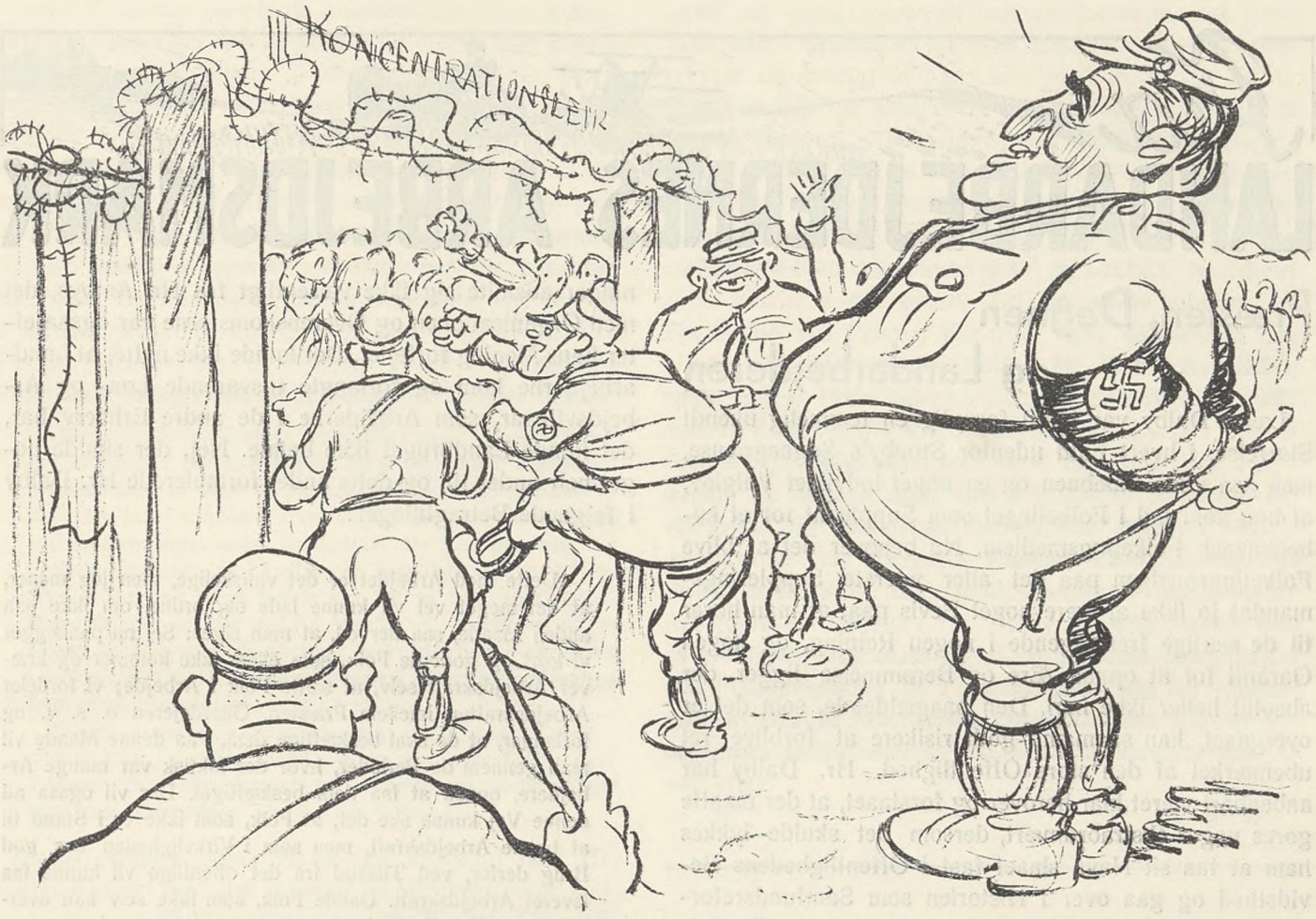

Ved den nazistiske Landsretssagførers Arrestation for Spionage udtalte de danske Nazisters Fører, Frits Clausen, at den Dag vilde komme, da han satte alle de andre ind. Han glemte imidlertid, at det er os — Arbejderne — der bestemmer Farten, og vi stemmer paa S t a u n i n g den 3. April.

geringen har ikke, saaledes som uretmæssig paastaas af Modstanderne, lagt Hænderne i Skødet, men tværtimod gjort, hvad der stod i dens Magt for at afhjælpe Arbejdsløsheden. Forskellige af de vedtagne Love — de saakaldte Nødhjælpslove, hvorefter der kun maa arbejdes i et nedsat Timetal — har ikke været populære, men man har fra Arbejdernes Side erkendt, at rent Flertal har Socialdemokratiet ikke haft, og at de mindre heldige Bestemmelser derfor ikke kan tilskrives Uvilje overfor Arbejderne.

Det er heller ikke Smaabeløb, som gennem Aarene er stillet til Raadighed fra Statens Side eller bleven tilvejebragt paa anden Maade gennem de vedtagne Lovforanstaltninger. De enkelte Arbejder vil det føre for vidt ved denne Lejlighed at omtale; men det skal dog nævnes, at der ved Regeringens Initiativ i det sidste 10-Aar er anvendt en Milliard — eller 1000 Millioner Kroner — til Igangsættelse af Arbejder.

Samtidigt har Regeringen forelagt og gennemført en Række Love af overordentlig vidtrækkende Karakter baade i social og kulturel Henseende, og iøvrigt skabt Grundlag for at tarifmæssige Lønninger bliver respekteret i langt videre Omfang end tidligere. De venstrestyrede Sogneraad kan ikke længere underbyde Arbejderne, saaledes som tidligere, og alle andre offentlige Instituationer har forlængst maattet anerkende Princippet om fortrinsvis Beskæftigelse af arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere.

Resultatet er da ogsaa blevet, at der siden 1933 er skabt Beskæftigelse for 115,000 Arbejdere mere. I 1933 var der 241,000 beskæftigede Arbejdere, og i 1938 var dette Tal steget til 355,000.

Venstres Regering havde, som bekendt, andre Opgaver. Gennem »Kræfternes frie Spil« søgtes Arbejdslønningerne reduceret paa det private Arbejdsmarked, og Venstres Høvding — Madsen-Mygdal — der bogstavelig talt maatte forlade det politiske Liv paa Krykker, gik paa Statens Vegne i Spidsen for dette Formaal ved bl. a. at nedskære de fattige Skovarbejderes Løn og meget andet til Fordel for Skattelettelser til de store Skatteydere.

Det var heller ikke Love af kulturel Karakter, der kendetegnede Venstres Regime, tværtimod — Tugthusloven vil være i frisk Minde.

Ogsaa paa dette Omraade har man fra Arbejderklassens Modstanderes Side maattet anvende den direkte Usandhed for at bekæmpe Socialdemokratiet og Regeringen, men det vil vise sig at være forgæves. Paa Valgdagen vil alle maalbevidste Arbejdere i Erkendelse af Regeringens Indsats i Kampen mod Arbejdsløsheden skabe Socialdemokratiet en straalende Valgsejr.

R—dt.

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMÆRK

Præsten, Degnen og Landarbejderen

Lærer Dalby var indtil fornylig en temmelig ukendt Størrelse, i hvert Fald udenfor Stouby's Sognegrænse, men saa vilde Skæbnen og en noget indviklet Valglov, at han kom ind i Folketinget som Suppleant for et københavnsk Folketingsmedlem. Nu behøver det at blive Folketingsmedlem paa det aller yderste Suppleringsmandat jo ikke at være noget Bevis paa, at man hører til de særlige fremragende i nogen Retning, og nogen Garanti for at opnaa Ære og Berømmelse ligger der absolut heller ikke heri. Den paagældende, som det er overgaaet, kan saamænd godt risikere at forblive ret ubemærket af den store Offentlighed. Hr. Dalby har aabenbart været klar herover og forstaaet, at der maatte gøres noget ekstraordinært, dersom det skulde lykkes ham at faa sit Navn slaaet fast i Offentlighedens Bevidsthed og gaa over i Historien som Samfundsreformator, og i Erkendelse af, at det gælder om at gribe Grisen ved det rigtige Øre, tog han resolut Ordet under Finanslovens første Behandling, og lod sit Lys skinne for det undrende Ting. Det var netop i den Periode, hvor man fra Kapitalist- og Storbondepartiernes Side endnu drev paa med Ophidselseskampagnen mod Arbejdernes Organisationer i Forbindelse med Skudshaleaffæren. Alle talte Landarbejder, bl. a. havde den konservative Pastor Amby umiddelbart forud udbredt sig om Landarbejderspørgsmaalet i flere Taler, som konkluderede i, at Landbrugets Arbejdsforhold ikke kunde eller burde ordnes ad organisationsmæssig Vej ved kollektive Overenskomster. Hr. Dalby talte ogsaa Landarbejder ligesom Pastor Amby havde gjort det, og paa samme Maade. Degnen tog fat, hvor Præsten slap. Med en lille Omskrivning af et kendt Ordsprog kan man i denne Forbindelse sige: »Naar det regner fra Præsten, drypper det fra Degnen.« Hans Argumentation og Slutninger adskilte sig ikke væsentligt fra Hr. Ambys, det med Organisationen og Overenskomsterne var ogsaa efter hans Mening forfejlet. Det kunde ikke nytte, at Landarbejderne kom og forlangte tilsvarende Løn- og Arbejdsvilkaar, som Arbejderne i de andre Erhverv har, det kunde Landbruget ikke betale. Nej, der skulde noget helt andet til, og dette andet formulerede Hr. Dalby i følgende Betragtninger:

> »Dette med Arbejdet er det vanskelige, men jeg mener, at det meget vel vil kunne lade sig ordne, om ikke paa anden Maade, saa derved, at man siger: Se, nu paalægger vi kort og godt de Folk, som ellers ikke kommer og kræver Arbejdskraft selv, at sætte Folk i Arbejde; vi fordeler Arbejdskraften imellem Præsten, Gaardejeren o. s. v. og forlanger, at de skal beskæftige dem. Paa denne Maade vil man gennem de Perioder, hvor der faktisk var mange Arbejdere, opnaa at faa dem beskæftiget. Der vil ogsaa ad denne Vej kunne ske det, at Folk, som ikke er i Stand til at betale Arbejdskraft, men som i Virkeligheden har god Brug derfor, ved Tilskud fra det offentlige vil kunne faa leveret Arbejdskraft. Gamle Folk, som ikke selv kan overkomme at faa deres Have gravet, en Husmand, som er syg, eller som paa Grund af sine økonomiske Vilkaar ikke er i Stand til at beskæftige Arbejdskraft, kan man lade faa Arbejdskraft gratis. Jeg mener, at man skal frem ad denne Vej. Jeg skal iøvrigt ikke komme nærmere ind paa Spørgsmaalet, jeg ser, at Taletiden er udløbet.
>
> Jeg skal kun til Slut sige, at jeg mener ikke, at de Foranstaltninger, jeg her har antydet, vil kunne gennemføres ved venlig Overenskomst Organisationerne imellem. Det er ganske givet, at der her maa sættes et Initiativ ind fra Lovgivningsmagtens og Regeringens Side, og det er dette Initiativ, jeg her tillader mig at kalde paa.«

Hvorledes Landarbejdernes Stilling vilde blive, dersom det Program Hr. Dalby her opruller blev virkeliggjort, behøver man ikke at være i Tvivl om, et Hoverislaveri, som ikke vilde give det, Bønderne i sin Tid var underkastet, noget efter.

Det Lovgivningsinitiativ Hr. Dalby efterlyser kan vel ikke forstaas anderledes, end som en Lovgivning, der giver Kommunalbestyrelsen uindskrænket Myndighed til at fastsætte Arbejdsbetingelser for Kommunens Arbejdere, det vilde altsaa betyde, at Arbejderne blev berøvet den Medbestemmelse paa egne Vilkaar, som de gennem mange Aar har kæmpet og ofret for at opnaa.

Denne Tale var Hr. Dalbys første Skridt paa hans Berømmelses Bane, og han har ikke ventet længe med at fortsætte. Talen vakte jo en vis Opmærksomhed, hvilket vel ikke kan forundre i Betragtning af, at den jo faktisk var rettet imod hans egne Vælgere, men medens den blev hilst med Bifald og Anerkendelse i Kapitalist- og Storbondepressen, kan det samme ikke siges

---

Nu dit Sværd til Kampen gribes,
det skal skærpes, det skal slibes,
vaabenløs du sejrer ej!
Valgfondsmærket er dit Vaaben,
for din Higen, for din Haaben
baner Valgfondsmærket Vej.

at være Tilfældet blandt de Landarbejdere og Smaakaarsfolk, som i sin Tid opstillede og stemte paa ham i Bjerrekredsen. De kender jo saa godt som nogen Storbondesogneraadenes Indstilling overfor Spørgsmaalet om Løn- og Arbejdsbetingelser, og med deres Erfaring paa dette Omraade i Mente, forstaar man godt, at de besluttede ikke i Fremtiden at ville lægge Beslag paa Hr. Dalbys Evne som Politiker og Samfundsreformator, men vedtog at opstille en anden ved det forestaaende Valg. Hvor fornuftig denne Beslutning var set fra et Arbejdssynspunkt kunde man læse sig til bl. a. i »Fyens Tidende« for 1. Februar. Under Overskriften »Smidt ud« bringer Bladet følgende Meddelelse herom:

> »Den socialdemokratiske Folketingsmand, Lærer Dalby, der er valgt i Bjerre-Kredsen, tillod sig under Finanslovbehandlingen at sige de rigtige Ord, at med Hensyn til Arbejdet var Forholdene indenfor Landbruget vanskeligere end næsten noget andet Sted, fordi der her gør sig det Forhold gældende, at Landbruget, som det er stillet i Dag, ikke er i Stand til at betale saa høj en Løn, som Arbejderne kræver og paa en vis Maade er berettiget til at kræve, nemlig naar de sammenligner sig med Arbejderne i andre Erhverv. Det er Landbrugerne paa Grund af mange forskellige Forhold ikke i Stand til.
>
> Saadan noget maa man ikke sige, naar man er socialdemokratisk Folketingsmand, og nu er Lærer Dalby pure kasseret. Socialdemokratiet har opstillet en anden Mand som hans Efterfølger. Der holdes Justits.«

Bladet omtaler, som det vil ses, klogeligt ikke Hr. Dalbys Projekt med det kommunale Hoveriarbejde. Nej, han skal gøres til Martyr, han er efter Bladets Fremstilling blevet smidt ud, fordi han har vist Forstaaelse af Landbrugets Vanskeligheder, saaledes er Venstrepressens Form for Polemik.

Senere er der som bekendt sket det, at Hr. Dalby har allieret sig med en af de politiske Gaardmissionærer, der i den senere Tid er dukket op herhjemme, og som føler sig kaldet til at redde Danmark ved at omvende Befolkningen til den nazistiske Trosbekendelse eller i hvert Fald en, der minder betænkeligt om den.

Hr. Dalby befriede hermed »Føreren« for den paagældende Sekt fra at gøre Fiasko med Forsøget paa at fremskaffe de 10,000 Underskrifter, der skal til for at blive anerkendt som Parti, og dermed kunde opstille til Rigsdagen. Hr. Dalby anmeldte »Dansk Samling« (saaledes kalder Sekten sig). Dette kan som bekendt lade sig gøre, naar man er Rigsdagsmand.

Men Hr. Dalby opnaaede ogsaa en anden Ting, nemlig det at blive omtalt, der er jo Folk, som forveksler det med at blive berømt, og berømmet blev han i hele Oppositionspressen. Sektens Organ fejrede ham i følgende frasesvulmende Vendinger:

> »Lærer Dalbys konsekvente og modige Opgør med det Parti, som har svigtet sine gamle Idealer, vil blive Signalet til den sidste og store Kamp mod Socialdemokratiet og de andre gamle Klassepartier. — Frem nu alle, der vil en Indsats for Danmark.«

Selv de Dagblade, der som »Fyens Tidende« for lang Tid siden med alle Tegn paa Indignation overfor Socialdemokratiet havde meddelt, at han var blevet smidt ud, skrev saamænd helt anerkendende om ham. Efter deres Opfattelse maa det altsaa være baade konsekvent og modigt at gaa, naar man er smidt ud et Sted; almindelige Mennesker vil vist have svært ved at forstaa dette, og Forklaringen paa disse Blades Begejstring for Hr. Dalbys »Bedrift« er vel nok heller ikke saa meget det »konsekvente« og »modige«, som den Omstændighed, at de i Tilfældet Dalby troede at øjne en Mulighed for det samme Splid og Frafald, som deres egne Partier i den senere Tid har været ude for, en Forraadnelsens Proces, der truer med Opløsning. De glæder sig imidlertid for tidligt. Hr. Dalby har aldrig spillet nogen Rolle indenfor Socialdemokratiet, og vilde sikkert heller aldrig være kommet til det. Det var et Spil af Tilfældigheder, som førte ham ind paa Rigsdagen, og dermed satte ham i Stand til at udføre sin »Bedrift«, og denne har aldeles ikke svækket Socialdemokratiet eller forringet Partiets Chancer ved det forestaaende Valg, tværtimod, overfor de organiserede Arbejdere er Tilfældet Hr. Dalby og dets Forløb kun en yderligere Indskærpning af, at Oppositionspartiernes alle Forskelligheder til Trods alligevel har et Fællesmaal at knægte Arbejdernes Organisationer. Det er Arbejdernes Indflydelse og Medbestemmelsesret, man er ude efter.

M. O.

Tak!

Samtlige Afdelinger, Kammerater og Venner, som viste mig Opmærksomhed paa min Jubilæumsdag beder jeg om herved at modtage min hjerteligste og mest dybtfølte Tak.

Niels P. Hansen.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

Man lidt forbavset lytter
til baade K r a g og R y t t e r,
og P ü r s c h e l's Diktatur;
naar du et Mærke køber,
en Kugle du dig støber,
som sprænger Mørkets Mur.

Materialprøvningens Betydning for Byggeindustrien

I Nordisk Bygningsdags Publikation finder vi nedenstaaende interessante Udtalelse af den kendte danske Bygningstekniker, Professor E. Suenson:

Professor E. Suenson.

Materialprøvningens Betydning for Bygningsindustrien har i de senere Aar været voksende. Materialprøvningen har to Hovedopgaver:

1) At kontrolere de Varer, vi fabrikerer eller køber.

2) At udføre Forskningsarbejder af blivende Værdi, hvorved vort Kendskab til Materialernes Egenskaber og rette Brug udvides, og hvorved vi faar Impulser til Fremstilling af nye Materialer og Indførelse af nye Arbejdsmetoder.

Den kontrolerende Materialprøvning udvider stadig sit Arbejdsomraade.

I moderne Udbudsbetingelser nøjes man ikke med at kræve, at Materialet skal være af 1ma Kvalitet; man opgiver bestemte Tal for Styrke, Sejghed, Varmeledningsevne o. s. v., og ved Modtagelsen prøver man, om Materialet tilfredsstiller Kravene.

Denne Udvikling har ganske naturligt medført, at ogsaa Fabrikanten maa prøve. Han maa føre en løbende Kontrol med sit Fabrikat for at være sikker paa at levere en ensartet Vare.

Man kunde spørge, om det er nødvendigt at prøve de Materialer, man modtager, om ikke Materialerne efterhaanden er blevet saa standardiserede, at man ingen Risiko løber ved at bruge dem uprøvede. Svaret maa blive, at Risikoen maaske nok i visse Tilfælde er minimal, men Grunden dertil er netop, Leverandøren ved, at hans Varer bliver kontroleret. Hvis al Kontrolprøvning blev afskaffet, vilde der snart komme daarlige Materialer paa Markedet, og vi blev tvunget til atter at indføre Kontrolprøvningen.

Den, der ikke prøver, kan i nogen Tid lukrere ved den Tilstand, der er skabt af de andre, der prøver, men Leverandørerne vil snart opdage, at han ikke kontrolerer, og saa udsætter han sig for at faa de Varer, som andre har kasseret, for et Sted skal de jo ende.

Karakteristisk for Udviklingen er den Stilling, som Fabrikanterne nu indtager overfor Kontrolprøvning og skærpede Krav til Varerne. Naar man tidligere forhandlede om nye Normer, var det Køberne, der vilde skærpe Normerne, medens Fabrikanterne strittede imod. Nu er Forholdet ofte vendt om. De Fabrikanter, der fremstiller gode Varer, vil gerne have Fordringerne sat i Vejret, thi derved udelukkes de billige Varer, som de ellers maa konkurrere med.

Fabrikanter og Sælgere udnytter ogsaa Materialprøvningens Resultater i deres Reklamer paa en tidligere ukendt Maade. Moderne Reklamer er spækkede med Kvalitetstal og videnskabeligt definerede Materialkonstanter betegnede med græske Bogstaver og kun forstaaelige for den indviede.

Denne Udvikling er ubetinget et Fremskridt, men den har en uheldig Side. I ældre Tid kunde man være nogenlunde sikker paa, at Forsøgene var upartiske, men naar Sælgeren selv lader dem udføre, er man mindre sikker i saa Henseende.

Jeg kan til Eksempel nævne Prøvning af Midler til Indblanding i Beton for at gøre denne vandtæt. Der er visse Fabrikanter af slige Varer, som, naar de ønsker en Attest fra en offentlig Prøveanstalt, indsender en trykt, minutiøs Vejledning til Forsøgenes Udførelse og derved opnaar, at kun de gode Egenskaber hos Produktet belyses, ikke de daarlige.

Et Forhold, som der ogsaa kan være Grund til at fremdrage, er den voksende Brug af Reklamenavne, der ikke dækker over et enkelt Produkt, men over flere forskellige. Det koster saa meget at opreklamere et Navn og hamre det ind i Publikums Bevidsthed, at Sælgeren søger at udnytte Navnets Popularitet til ogsaa at faa solgt andre Varer af helt anden Art. Navnet bruges til at karakterisere Fabriken, medens det burde karakterisere Varen. At dette kan føre til Misbrug af Prøveattester viser følgende Eksempel.

En Fabrikant sælger en Vædske til at male Træhuse med; lad os kalde den Excelsior; den faaes i 12 forskellige Farver, deriblandt brun. Den brune Excelsior er Tjæreolie og derfor stærkt svampedræbende; de andre har intet med Tjære at gøre, er blot Farvevædsker, der

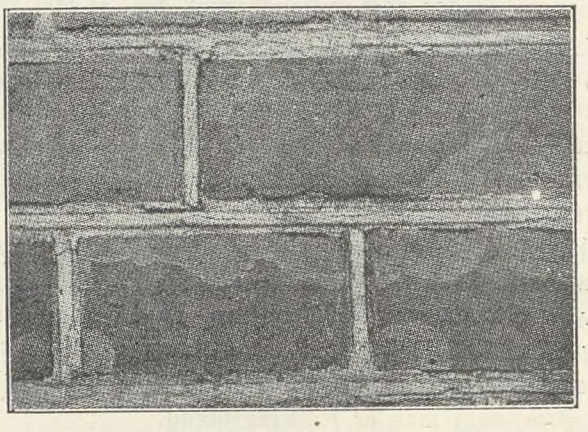

Gul Teglstensfacade afsyret i for tør Tilstand.

ikke beskytter mod Svamp. Fabrikanten sender brun Excelsior til en offentlig Prøveanstalt og faar Attest for, at den er svampedræbende. Denne Attest aftrykker han i sine Reklamer og skriver underneden: Excelsior faas i 12 forskellige Farver.

Disse Eksempler viser, at der indenfor Materialprøvningen er Brug for Speciallaboratorier, der ikke blot er Eksperter i Prøvning, men ogsaa i Byggeteknik, og som derfor kan vælge Prøvemetoderne saaledes, at Resultaterne ikke bliver vildledende for Publikum.

Et Materiale, der mere end noget andet er Genstand for Kontrolprøvning, er Betonen. Da vi selv fabrikerer

den paa Byggepladsen, kunde man mene, at vi ikke behøvede at kontrolere os selv, men selv om vi har organiseret Arbejdet paa bedste Maade, er der saa mange Kilder til Variation i Kvaliteten, at vi først, naar vi ser Styrketallene, er sikre paa, at alt er i Orden.

Et Spørgsmaal, der kan diskuteres, er, om Betonens Raastoffer bør undersøges hvert for sig. eller om man hellere skal fremstille Beton af dem og prøve Betonen. I nogle Lande gøres der meget ud af Raastofprøvningen; nogle Forskere har opbygget en Beton-Teknologi, der synes mig at skyde langt over Maalet; de synes at glemme, at Beton fremstilles paa en Byggeplads, ikke paa et Apotek.

Det er i alle Tilfælde den færdige Betons Egenskaber, det kommer an paa, og ved direkte at prøve Raastoffernes Evne til at give god Beton, naar de blandes i forskellige Forhold, sparer man en Mængde Orienteringsprøver, faar umiddelbart Oplysning om det bedste Blandingsforhold og faar samtidigt at vide, om Gruset indeholder Humussyre eller andre skadelige Stoffer.

Der er ingen Tvivl om, at Materialprøvningens Betydning er stigende. Tendensen gaar i Retning af at bygge med vel kontrolerede Materialer og til Gengæld at reducere Sikkerhedsfaktoren. Jo højere Spændinger vi tillader i Bygværket, des hyppigere maa vi prøve for at være sikre paa, at Materialets Styrke aldrig synker under en vis Grænse, thi det er i højere Grad denne Minimumsstyrke end Middelstyrken, der er bestemmende for den tilladelige Spænding.

At høje Spændinger og skarp Kontrol fører til bedre og billigere Bygværker end lave Spændinger og mangelfuld Kontrol kan betragtes som givet.

Materialprøvningens Betydning for Byggeindustrien kan vanskeligt vurderes for højt, men som Regel er den dog kun et Redskab, der sætter os i Stand til at uddybe de praktiske Erfaringer, vi gør, naar vi bygger. Vi kan umuligt paa Forhaand overse og undersøge alle de Kombinationer af Paavirkninger, et Materiale kan blive udsat for i et Bygværk. Først naar Materialet har været brugt en Aarrække under forskellige Forhold, føler vi os helt trygge ved det, og saa er der dog stadig Mulighed for, at det kan komme ud for en ny Kombination af Paavirkninger, som det ikke taaler.

Hosstaaende Billede viser en københavnsk Teglstensfacade, der er ødelagt ved Afsyring. Saadanne Stene har været brugt i mangfoldige Aar, uden at et tilsvarende Fænomen er iagttaget. Og saa hænder det, at man i en særlig varm Sommer opmurer nogle Huse med hule Mure. Denne Kombination af Varme og hul Mur medfører en saa hurtig Udtørring af Facaden, at Afsyringen ikke kan taales.

Da det er de praktiske Erfaringer, der sætter Prikken over i'et, er der forstaaeligt, at Leverandørerne lægger stor Vægt paa Indsamling af Anbefalinger fra Folk, der selv har brugt det paagældende Materiale. Saadanne Anbefalinger betyder sikkert overordentlig meget for Salget, og den, der afgiver dem, bør forud overveje, om hans Kendskab til Stoffet er saa indgaaende, at han tør paatage sig Ansvaret ved at vejlede andre.

Materialprøvningens anden Hovedopgave, Forskningen, er den interessanteste. Forskningsarbejderne supplerer vore praktiske Erfaringer. Materialkundskab er Grundlaget for alt Byggeri, jo mere det udvides, des fuldkomnere kan vi bygge.

Paa nordiske Laboratorier er der udført mange Forskningsarbejder af stor Værdi for Byggetekniken, men det vilde føre for vidt at gøre Rede for dem her.

Sølvbryllup

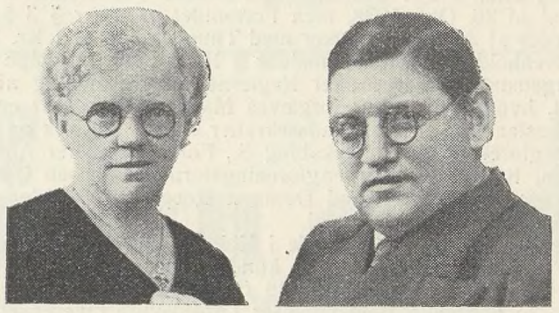

Mandag den 20. Marts kan Formanden for Brændselsafbærernes Fagforening i København, *Søren Henriksen* og *Hustru,* Ryparken 76, fejre deres Sølvbryllup.

Søren Henriksen har fra sin tidligste Ungdom været beskæftiget som Afbærer ved Det danske Kulkompagni, og da Sammenslutningen mellem Afbærerne hos Kulimportørerne og Koks- og Saltværksarbejderne fandt Sted i 1918, blev han straks indvalgt i Bestyrelsen for Brændselsafbærernes Fagforenings Bestyrelse og har siden været Medlem heraf.

Den 14. November 1930 valgtes Søren Henriksen til Afdelingens Formand, og har siden bestridt dette Hverv til Medlemmernes fulde Tilfredshed. Hans personlige vindende Væsen og den Interesse og Dygtighed, hvormed han gennem Aarene har udført Formandsvirksomheden, har medført, at der altid har været Enstemmighed om hans Valg.

Fru Henriksen har gennem de 25 Aar været en god og dygtig Hustru, der med stor Interesse har fulgt sin Mands Arbejde indenfor Fagbevægelsen. Brændselsafbærernes Fagforenings Medlemmer sender deres Formand og hans Hustru de hjerteligste Lykønskninger paa Sølvbryllupsdagen, og hertil føjer vi vore bedste Ønsker.

Køb et Valgfondsmærke,
køb flere, hvis du vil,
thi hvis vi skal staa stærke,
saa maa der Penge til.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE

Nærværende Sag angaar en Uoverensstemmelse mellem Odsherreds Sogneraadsforening og Dansk Arbejdsmands Forbund om Betalingen for Snekastningsarbejde udført i Henhold til Snekastningsloven af 13. April 1938.

Sogneraadsforeningen har afregnet dette Arbejde, som er udført ved Hjælp af lejet Arbejdskraft, med 1 Kr. 07 Øre i Timen efter § 2 i den mellem Parterne bestaaende Overenskomst af 26. Okt. 1938, men Forbundet paastaar § 3 anvendt, saaledes at Aflønningen sker med Timebetaling af 1 Kr. 18 Øre.

I Henhold til Overenskomstens § 10 er Parterne enige om, at Spørgsmaalet afgøres efter Reglerne for Behandling af faglig Strid, hvorfor der efter forgæves Mægling er nedsat en Voldgift bestaaende af Amtsraadssekretær Quist i Holbæk og Landsretssagfører Gideon i Nykøbing S., Forretningsfører Alfred Petersen, København, og Fagforeningsformand Jensen i Holbæk, til Sagens Afgørelse med Dommer Roepstorff i Odense som valgt Formand og Opmand.

Denne Voldgift holdt Møde i Holbæk den 18. Februar 1939, og da der ikke i Voldgiften kunde opnaas Flertal for en Afgørelse, blev Sagen optaget til Opmandens Kendelse.

De to omstridte Bestemmelser i fornævnte Overenskomst er saalydende:

§ 2.

For følgende Arbejder, nemlig: Rabatafgravning, Planering af Vejrabat, Grøfteregulering samt det aarlige Vedligeholdelsesarbejde med ordinært Tilskud fra Motorskatten, herunder Tromling, betales i intet Tilfælde under 107 Øre i Timen.

§ 3.

Andre Arbejder, f. Eks. Kloak- og Betonarbejder og iøvrigt alt Arbejde, hvortil der ydes offentligt Tilskud udover Motorskatten, betales i samtlige Kommuner i Henhold til Entreprenøroverenskomsten.

Sogneraadsforeningen støtter sin Paastand om Anvendelse af § 2 paa, at Betalingen for det ommeldte Snekastningsarbejde vel ikke udtrykkeligt er fastsat i Overenskomsten og heller ikke under Forhandlingerne om denne har været debatteret af Parterne, men hvad enten der gaas ud fra, at der ikke foreligger nogen Overenskomst om Betaling for dette Arbejde, saaledes at Spørgsmaalet bliver at afgøre efter Forholdets Natur, eller Betalingsspørgsmaalet maa antages at falde ind under Overenskomstbestemmelserne, maa Betalingen ske efter § 2, idet Snekastningsarbejdet maa jævnstilles med det aarlige Vedligeholdelsesarbejde, som anvendes for at opfylde Kommunens Pligt til at holde Vejene i farbar Stand.

Forbundet begrunder sin Paastand paa følgende.

I Overenskomstens § 2 nævnes de Arbejder, som aflønnes herefter. Den bruger Udtrykket »følgende Arbejder«, og specificerer disse saaledes:

»nemlig: Rabatafgravning, ...,«

altsaa er dette en Opramsning, som er fuldstændig, og som ikke tillader at føje andre Arbejder til, in casu ikke »Snekastning«. § 3 omfatter »andre Arbejder«, d. v. s. a l l e Arbejder, altsaa ogsaa »Snekastning«. Der nævnes nogle Eksempler, men dette viser jo netop, at det er Meningen, at andre end de eksempelvis anførte kan henføres herunder. Alene af denne Grund maa Aflønningen af Snekastning ske efter denne §. Endvidere maa den Snekastning, som finder Sted for Kommunens Regning ved Hjælp af lejet Arbejdskraft, henføres under det i § 3 nævnte »Arbejde, hvortil der ydes offentligt Tilskud udover Motorskatten«. Ifølge § 19 i Loven om Snekastning af 13. April 1938 refunderes Halvdelen af de med Snekastningen forbundne Udgifter, og denne Refusion sker forinden Fordelingen af Motorafgifterne finder Sted. Kommunen faar altsaa et særligt Beløb forlods af h e l e Motorskatten, og dette kan ikke betragtes som ordinært Tilskud fra Motorskatten. Ogsaa af denne Grund maa Aflønningen ske efter § 3. Men hvis man ikke vil gaa ind paa disse Betragtninger, og hvis man vil hævde, at Snekastningsarbejdets Betaling slet ikke indeholdes eller omtales i Overenskomsten eller kan henføres herunder, maa Følgen af dette Standpunkt blive, at Nr. 2 i Snekastningslovens § 19 bliver anvendelig. Det hedder i denne Lovbestemmelse, at »hvor saadan Overenskomst ikke foreligger«, skal Arbejdet vederlægges »efter den almindelige Landsoverenskomst mellem de paagældende Arbejdsgivere og Arbejdere«, altsaa Overenskomsten mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund jfr. Ministeriet for offentlige Arbejders Skrivelse af 8. November 1938, til Dansk Arbejdsmands Forbund.

Sogneraadsforeningen protesterer mod denne Argumentation under Anbringende af, at Aflønningen af Snekastningsarbejde ifølge Lovens § 19, Stk. 2, skal ske i Henhold til Overenskomstens Fastsættelse for t i l s v a r e n d e Arbejde, og at Snekastningsarbejde ikke kan jævnstilles med de Arbejder, som eksempelvis er nævnt i § 3. De heri nævnte Arbejder: Kloak- og Betonarbejder viser, at man tænker paa Arbejder, som udkræver speciel Kyndighed eller er af særlig vanskelig eller ubehagelig Art. Med Hensyn til Spørgsmaalet om det kan siges, at der til Aflønningen af Snekastningsarbejde ydes offentligt Tilskud udover Motorskatten, bemærker Foreningen, at de 50 pCt., som Kommunen faar i Henhold til § 19, ikke er Tilskud u d o v e r Motorskatten, idet det ordinære Tilskud til Kommunen fra Motorskatten efter Refusionen af de 50 pCt. bliver saa meget mindre. Der maa i Overenskomsten være sigtet til Tilskud fra den Del af Motorafgifterne, som ved Afgiftslovens § 9, Stk. 2, er henlagt til Vejfonden til Udførelse af særlige Vejarbejder, eller til Tilskud, der ikke hidrører fra Motorafgifterne. Ved de førstnævnte Tilskud faar Kommunen foruden det 50 pCt. store direkte Tilskud Ret til at anmelde h e l e Udgiften til Fordeling af den ordinære Motorskat, hvilket for Tiden giver ca. 40 pCt. af Udgiften, og Kommunen faar saaledes ved et Vejfondsarbejde 90 pCt. af Udgiften dækket. Ved Snekastningsarbejde faar Kommunen derimod efter at have faaet de 50 pCt. af sine Udgifter hertil dækket kun Ret til at anmelde den ikke refunderede Del af disse Udgifter sammen med de øvrige Vejudgifter, hvilket betyder, at Kommunen kun faar ca. 67 pCt. af sine Snekastningsudgifter dækket. Vejfondstilskudet influerer ikke paa Størrelsen af Kommunernes Andel i Motorafgifterne, medens Snerydningstilskudet tages af Motorafgifterne, altsaa den Del, som Kommunerne i Forvejen faar til deres Vejudgifter. Man vil af det anførte se, at den Del af Motorafgifterne, som Kommunerne faar til deres øvrige Vejudgifter, bliver formindsket, og at man saaledes ikke kan opfatte det her nævnte Tilskud som et Tilskud udover Motorskatten.

Ved Fortolkningen af §§ 2 og 3 i Overenskomsten maa der gaas ud fra, at det Arbejde, som aflønnes efter § 2, er almindeligt Vej- og Vedligeholdelsesarbejde, medens § 3 angaar Arbejder af særlig Karakter. Saafremt § 3 kun havde fastsat Betaling for »andre Arbejder«, havde Sagen ligget anderledes, men § 3 nævner Eksempler paa de vedkommende »Andre Arbejder« og giver endvidere samme Betalingsregel for Tilskudsarbejder. Der kan ikke være Tvivl om, at § 3 hviler paa to Hensyn, som foranlediger den højere Timebetaling. Først selve Arbejdets Karakter, nemlig at det efter de anførte Eksempler kræver faglig Kyndighed eller er af mere ubehagelig eller vanskelig Art end almindelig Vejarbejde. Dernæst Hensynet til, at Kommunen faar offentligt Tilskud til vedkommende Arbejde, idet man vel har ment, at Arbejderne ogsaa bør lukrere herved.

Om selve Snerydningsarbejdet efter sin Art og Karakter skal henføres under den ene eller anden af fornævnte Kategorier, er maaske tvivlsomt. Efter almindelige Betragtninger synes der at maatte gives Sogneraadsforeningen Medhold i, at dette Arbejde nærmest maa jævnstilles med almindelig Vej- og Vedligeholdelsesarbejde.

Der findes dog ikke Grund til her under Sagen at tage bestemt Stilling til dette Spørgsmaal, før det er undersøgt, om ikke Snerydningsarbejde, som er udført i Henhold til Snekastningslovens § 19, maa henføres under »Arbejde«, hvortil der ydes offentligt Tilskud udover Motorskatten«, idet Besvarelse af det førstnævnte Spørgsmaal bliver overflødig, hvis Undersøgelsen kommer til det Resultat, at Arbejdet maa henføres under Tilskudsarbejde.

Udtrykket i § 3: »offentligt Tilskud udover Motorskatten« burde efter Ordene strengt taget forstaas som Tilskud hidrørende fra andre Kilder end Motorskatten, men dette kan dog ikke antages, hvad begge Parterne iøvrigt er enige om. Udtrykket maa forstaas som modsat det i § 2 ommeldte Tilskud, altsaa som sigtende til Tilskud udover det o r d i n æ r e Tilskud fra Motorskatten. Og Undersøgelsen maa dreje sig om, hvorvidt Kommunen ved den Refusion af Halvdelen af Snerydningsudgif-

terne, som ydes den efter Lovens § 19, faar et saadant Tilskud, og tillige o m, hvorvidt Sogneraadsforeningen har Ret i, at dette Tilskud ikke er en Realitet, men kun en Illusion.

Paa Forhaand bemærkes, at det maa antages at være Lovens Hensigt med Refusionen at give Kommunerne en Favør, altsaa et Tilskud udover, hvad de ordinært vilde faa af Motorskatten til deres Vejudgifter. Hvis dette ikke er Hensigten, er det uforstaaeligt, at Loven for Opnaaelsen af Refusion stiller Betingelser om, at Arbejdet skal udføres under Iagttagelse af forskellige Regler. Men denne Hensigt er naturligvis ikke helt afgørende for Fortolkningen, da det ikke er sikkert, at Resultatet ved Gennemførelsen af Loven svarer til Hensigten. Det vil være nødvendigt at foretage en praktisk talmæssig Undersøgelse for at se, om Kommunerne virkelig opnaar den ved Loven tilsigtede Favør, eller om — som Sogneraadsforeningen hævder — de 50 pCt. er »vore egne Penge«, og det hele altsaa et Blændværk.

Under Voldgiftsforhandlingerne blev det anført, at man ved Beregningerne kunde gaa ud fra en samlet Motor-, Benzin- og Omsætningsskat, altsaa den hele Motorskat, af 64 Mill. Kr. aarlig, og en aarlig Snerydningsudgift for de efter Loven forpligtede Kommuner paa ialt 16 Mill. Kr.

Paa Basis af disse opgivne Tal foretages følgende Beregninger.

Fra Motorskatten	64 Mill. Kr.	
drages først Afdraget til Staten hidrørende fra de 38 Mill.	13,2 »	»
hvorefter der til Fordeling bliver	50,8 Mill. Kr.	

1. Bortset fra Refusionen (Tilskudet) i Snekastningslovens § 19 stiller Fordelingen af disse 50,8 Mill. Kr. sig efter § 9 i Lov af 23. Marts 1932 saaledes:

Der hensættes til Fordeling			33	Mill. Kr.
+5/9 af Resten, som er 17,8 Mill. Kr.			9,9	» »
(Til særlige Vejarbejder 7,9 Mill. Kr.)			42,9	Mill. Kr.
Af disse 42,9 Millioner Kroner udredes forlods til forskellige Formaal			2,9	» »
Til Fordeling Resten			40	Mill. Kr.
saaledes:				
Vejfonden yderligere 1 %	0,4			
København 5 %	2,0			
Frederiksberg 1½ %	0,6			
Købstæderne 8 %	3,2			
Sognekommunerne 34,5 %	13,8			
Amtskommunerne 50 %	20,0	37,6	40	Mill. Kr.

Snekastningskommunerne faar altsaa 37,6 Mill. Kr.

Efter hvad der blev anført under Voldgiftsforhandlingerne, vilde Sognekommunerne som foran nævnt faa ca. 40 % af deres Vejudgifter dækket ved denne Fordeling af den ordinære Motorskat.

2. Efter at Snekastningslovens § 19 med dens Tilskud er traadt i Kraft, stiller Fordelingen sig saaledes:

Forlods af de 50,8 Mill. Kr. afsættes til Snekastningskommunerne 50 % af Snerydningsudgifterne, anslaaet paa Voldgiftsmødet til: 8 Mill. Kr.

Derefter fordeles Resten saaledes:

Til Fordeling			33	Mill. Kr.
+5/9 af Resten, som er 50,8÷8 = 42,8÷33 = 9,8 Mill Kr. (særligt Vejarbejde: 4,4 Mill. Kr.)			5,4	» »
			38,4	Mill. Kr.
Fragaar som under 1 ommeldt			2,9	» »
Til Rest			35,5	Mill. Kr.
som fordeles saaledes:				
Vejfonden 1 %	0,355			
København 5 %	1,775			
Frederiksberg 1½ %	0,533			
Købstæderne 8 %	2,840			
Sognekommunerne 34,5 %	12,247			
Amtskommunerne 50 %	17,750	33,370	35,5	» »
Snekastningskommunerne faar altsaa			8	Mill. Kr.
samt foranstaaende			33,370	» »
		Ialt ...	41,370	M. Kr.

Det bemærkes, at det er muligt, at København ogsaa maa medregnes til Snekastningskommunerne jfr. Lovens § 1, 4. Stk., men selv om denne Kommune medregnes, vil Billedet ikke blive væsentlig forrykket.

Naar Snekastningskommunerne efter Beregningerne med disse Tal udover det ordinære Tilskud til Vejudgifterne faar 41,370 Mill. Kr. ÷ 37,6 Mill. Kr. = 3,770 Mill. Kr. — hvoraf Sognekommunerne faar deres forholdsmæssige Andel — til Snerydning, kan der ikke være Tvivl om, at de faar et reelt Tilskud til dette Arbejde, selv om dette Tilskud ikke bliver saa stort som ved et Vejfondsarbejde. Det ses ogsaa, at det hovedsagelig er Vejfonden, der indirekte afgiver dette Tilskud, idet Vejfonden efter Beregningerne med disse Tal før Snekastningsloven vilde have faaet et Tilskud stort 7,9+0,4=8,3 Mill. Kr., men efter Loven kun faar 4,4+0,355=4,755 Mill. Kr., altsaa mister 8,3÷4,755=3,545 Mill. Kr.

Herefter maa der gives Dansk Arbejdsmands Forbund Medhold i, at Snekastningsarbejde maa henføres under Arbejde, hvortil der ydes offentligt Tilskud udover Motorskatten, hvorfor afsiges følgende

Kendelse.

Snekastningsarbejdet i Odsherred skal betales i Henhold til Overenskomstens § 3 med 118 Øre i Timen.

Odense, den 27. Februar 1939.

sign. A. P. Roepstorff.

Fra den nedre

Brande — Murermestrene Andersen & Stoltenberg. Paa en Akkordopgørelse over Murerarbejdet ved Opførelsen af en Fabriksbygning var bl. a. paaført Tillæg for Aftagning af Sten, samt Tillæg for røde Facadesten. De to Tillæg, der tilsammen beløb sig til ca. 86 Kroner, blev af Mesteren tilbageholdt ved Udbetaling af Akkordoverskudet. Da Mestrene samtidig udtalte, at det nævnte Beløb kun vilde blive betalt, for saa vidt Arbejderne ved en Voldgiftskendelse blev tilkendt Beløbet, begærede vi straks faglig Voldgift afholdt. Umiddelbart førend dennes Afholdelse meddelte Mestrene, at de alligevel foretrak at betale det tilbageholdte Beløb fremfor at lade en Voldgift træffe Afgørelsen.

45. Kreds (Tinglev) — D. S. B. For et Sporarbejde (Sporforstærkning) paa Strækningen Tinglev—Terkildsbøl er der ved en Forhandling med Statsbanerne fastsat en Akkordpris af 4 Kr. pr. l. m. Strækningen er 3,08 km. For hver Overkørsel betales et Tillæg af Kr. 30,00.

45. Kreds — Statsbanerne. Som Sag Nr. 253 dog med den Forskel, at Prisen pr. m. er Kr. 3,58 og Strækningen er 4,22 km fra Bylderup Bov til Jejsing.

Nykøbing F. — Entreprenørerne Jørgensen & Schultz. Ved et Mæglingsmøde den 25. Januar d. A. i Entreprenørforeningen angaaende en Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter, enedes man om, at Entreprenøren til fuld Afgørelse betaler Folkene 45,00.

Lyngby — Entreprenør Chr. Petersen, Ørholm. Den 21./1. 1939 afholdtes Mæglingsmøde i Lyngby i Anledning af en Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter om Oprensning af en Grøft i Lundtoft. Man enedes om, at en Mand af Holdet foretager en Regulering af Grøftens Bund, hvorefter det omstridte Beløb af Kr. 37,37 udbetales.

Dalby — Entreprenørfirmaet »Danalith«. En Uoverensstemmelse om Akkordopgørelsen over Jordudgravningen til det nye Elektricitetsværk ved Isefjorden er ved et om Sagen stedfundet Møde forligt ved, at Firmaet indgik paa at efterbetale Kroner 111,95.

Dansk Arbejdsmands Forbund — Statsbanerne. Efter Henstilling meddeler Statsbanerne, at de vil respektere de mellem Organisationerne foretagne Ændringer af Zonegrænserne, saaledes som det fremgaar af det nye Zonekort.

Brønderslev — Murermester Thorst. En Uoverensstemmelse om Akkordopgørelsen over et Bygningsarbejde paa Jydsk Arsenal ved Hjørring er ved et Mæglingsmøde forligt. Mesteren betaler til fuld Afgørelse Kroner 110,00.

Kalundborg har sluttet Overenskomst med Kalundborg Olieraffinaderi. Arbejdstid 8 Timer, Timeløn 117 Øre, men derudover ydes et Akkordafsavns- og Smudstillæg paa 20 Øre pr. Time. Alm. Overtidsbetaling. For 3-Holds-Skift i Ekspeditionsafdelingen betales et Tillæg af Kr. 8,00 pr. Uge til hver Mand. Ved Begyndelsen af hver 10 Ugers Arbejdsperiode betales Kr. 3,00 til Handsker. Arbejdere beskæftiget ved Syreraffineringsanlægget forsynes med 2 Sæt Overtrækstøj pr. Aar, og Arbejdere ved Aftapning af Benzin, Petroleum og Solarolie forsynes med Gummistøvler. Svovlsyrefabrikernes Tillidsmandsregler er gældende. Regler for faglig Strid. Overenskomsten gælder til 1. Marts 1940.

Gørlev har sluttet Overenskomst med Radsaamaskinfabriken »Stjernen« i Høng. Firmaet tiltræder den med Jern- og Metalindustrien gældende Overenskomst samt Fælles Værkstedsregler. Timelønnen er fastsat til 112 Øre. Akkorderne er forhøjet med 6 pCt. Overenskomsten gælder til 1. Marts 1940.

Nyborg har sluttet Overenskomst med Nyborg Vulkaniseringsanstalt. Arbejdstid 8 Timer pr. Dag. Lønnen er 68 Kr. pr. Uge for Vulkanisører og 58 Kr. pr. Uge for de øvrige Arbejdere. Alm. Overtidsbetaling. Regler for Behandling af faglig Strid. Den gensidige Opsigelsesfrist er 8 Dage til en Lønningsdag. Kun Medlemmer af Arbejdsmændenes Fagforening kan antages til Arbejde i Virksomheden. Overenskomsten gælder til 1. April 1940.

Ungdomsafdelingen — A/S S. Houlberg. Firmaet havde nægtet at underskrive Overenskomst og havde truet Ungdomsafdelingens Medlemmer med Afskedigelse, dersom de indmeldte sig eller fortsatte deres Medlemsskab i Fagforeningen. Ved Behandlingen af Sagen i Den faste Voldgiftsret maatte Houlberg indgaa paa at tiltræde og underskrive Overenskomsten, som Afdelingen har med Steffensens Fabriker.

Lyngby og Søllerød — 3 Vognmænds Renovationsarbejde i Søllerød Kommune. Der er opnaaet Enighed om, at i Tilslutning til Overenskomsten mellem Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn og Dansk Arbejdsmands Forbund er følgende Takster for Udførelse af Arbejde ved Dag- og Natrenovation i Søllerød Kommune gældende:

Dagrenovation pr. Time Kr. 1,65
Natrenovation pr. Time Kr. 1,95

Der betales for mindst 4 Timer pr. Dag.

Ungdomsafdelingen — 28 Virksomheder under Træindustriens Fabrikantforening. Med 28 Firmaer, der er Medlemmer af Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn havde Ungdomsafdelingen faaet afsluttet Overenskomster, og ved en Forhandling, der blev ført den 18. Januar 1939 opnaaedes der Enighed om, at de 28 Overenskomster afløses af en Fælles-Overenskomst med Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn, saaledes at Overenskomsten omfatter hele Fabrikantforeningens Medlemsomraade, der iøvrigt bestaar af 109 Firmaer. Overenskomsten indeholder Regler om almindelig 8 Timers Arbejdsdag. Ungarbejderne maa kun beskæftiges ved lovligt forefaldende Arbejde, der ikke henhører under de voksne Arbejderes Omraade. Timelønningerne fastsættes til:

14—15	Aar	Kr. 0,38
15—16	»	Kr. 0,44
16—17	»	Kr. 0,55
17—18	»	Kr. 0,62

Bestaaende højere Lønninger maa ikke nedsættes. Sommerferie ydes efter samme Regler som anført for de voksne Arbejdere. Som Tillidsmand fungerer de voksne Arbejderes valgte Tillidsmand. Overenskomsten træder i Kraft 1. Marts 1939, og kan iøvrigt opsiges efter Forhandlingsreglerne.

Løjt-Kirkeby — Rutebilejer Laurits Lauritsen. Afdelingen havde faaet Sanktion til at søge Overenskomst oprettet, men da det var umuligt for Afdelingen at komme i Forhandling med Vognmanden, truede vi med Strejke, og ved Kredsformandens Mellemkomst kom der i sidste Øjeblik Forhandlinger i Stand, hvor Rutebilejeren underskrev Overenskomst. Arbejdstid 48 Timer ugentlig. Timeløn Kr. 1,23. Ugeløn Kr. 56,00. Overarbejde 30—50 og 100 pCt. Ved Udlejningsture ydes foruden Timelønnen Kr. 1,00 pr. Time for Overliggetid. Overarbejdet afspadseres. Under Ulykkestilfælde Kr. 4,00 pr. Dag de første 13 Uger. Kun Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund maa beskæftiges. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. Marts. Lønnen reguleres efter Overenskomsten mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund.

Hirtshals — Fiskeeksportørerne i Hirtshals. Efter at Afdelingen i lange Tider forgæves havde forsøgt at faa oprettet Overenskomst for Fiskepakkere hos 6 navngivne Fiskeeksportører i Hirtshals, blev der fra Forbundet afgivet Varsel om Strejke og Sympatistrejke. Under Forbundets Medvirkning blev der afholdt Møde, hvor det lykkedes at faa oprettet Overenskomst og Konflikten afværget. Timelønnen er 125 Øre. Ulykkesforsikring i 13 Uger a Kr. 3,00 pr. Dag. Der anvendes kun Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Gælder til 1. Februar 1940.

Aalborg K. — Rutebilvognmand C. O. Nielsen. Overenskomsten har været opsagt og er fornyet, idet Chaufførerne har faaet Kr. 5,00 Tillæg pr. Uge og har faaet nedsat Arbejdstiden fra 54 til 48 Timer pr. Uge.

Kerteminde — Entreprenør Karl Hansen, Munkebo. Efter at der var afgivet Strejkevarsel, har Entreprenøren tiltraadt Overenskomsten, der er gældende mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark.

Hadsund — Fragtbilejer Aage Andersen. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer. Ugeløn Kr. 65,00. Reservechauffører ⅙ Ugeløn plus 50 Øre. Timeløn Kr. 1,50. Fri Uniform. Ulykkesforsikring Kr. 4,00 pr. Dag i 13 Uger. Opsigelse i Henhold til Forhandlingsreglerne, tidligst 1940.

Øl- og Mineralvandsarbejderne — A/S Mineralvandsfabriken »Sifon«. Overenskomsten fornyet. Arbejdstid for Hjemmearbejdere 8 Timer. Ugeløn Kr. 72,00. De første 4 Uger er en Arbejder daglønnet med Kr. 12,00 pr. Dag. Overarbejde 33, 50 og 100 pCt. Der maa i Fabriken beskæftiges en Ungarbejder, der lønnes med:

14—18 Aar ..... Kr. 39,00 pr. Uge
18—19 Aar ..... Kr. 44,00 pr. Uge

Salgschauffører og Medhjælpere: Chaufførerne lønnes med Kr. 50,00 pr. Uge plus 7 pCt. af Salget, idet de dog er garanteret en Mindsteugeløn paa Kr. 90,00. Medhjælperne aflønnes med:

Kr. 39,00 pr. Uge i Alderen 14—18 Aar
Kr. 44,00 pr. Uge i Alderen 18—19 Aar

Hjemmearbejdere og Chauffører erholder i 1939 Ferie paa 10 Hverdage og i 1940 paa 12 Hverdage og fremdeles 12 Dage efter 1940. Ferielønnen sættes til:

for Hjemmearbejdere ..... Kr. 150,00
for Chauffører ..... Kr. 175,00

Løse Arbejdere og Medhjælpere erholder i 1939 en Feriedag for hver 5te Uge og i 1940 en Feriedag for hver Maaned. Feriegodtgørelse beregnes efter den fastsatte Ugeløn udregnet pr. 6 Dage. Naar en Arbejder kommer til Skade under sit Arbejde erholder han Kr. 5,00 pr. Dag i de første 13 Uger. Naar Dagpenge ifølge Ulykkesforsikringsloven kan ydes, supplerer Fabriken denne Ydelse op til Kr. 5,00 pr. Dag i indtil 13 Uger. Under Sygdom, der varer ud over 3 Dage, betaler Fabriken ligeledes Kr. 5,00 pr. Dag i indtil 180 Dage i 12 paa hinanden følgende Maaneder. Samtlige Arbejdere over 18 Aar skal være Medlemmer af Øl- og Mineralvandsarbejdernes Fagforening. Saafremt der antages Arbejdere under 18 Aar, skal disse være Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbunds Ungdomsafdeling. Tillidsmandsregler. Stiger Pristallet udover 184 Points (Januar 1938) skal samtlige Lønsatser forhøjes med samme Procent som Pristallet stiger. Falder Pristallet, reguleres Lønsatserne nedefter med samme Procent, som Pristallet falder, dog kan Lønsatserne ikke reguleres ned under de i nærværende Overenskomst stipilerede Lønsatser. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. Juni, dog tidligst 1. Juni 1941.

Nivaa — Murermester K. E. Andersen. Mesteren har underskrevet paa at overholde den til enhver Tid mellem Centralforeningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Overenskomst.

Dansk Arbejder Blad

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 6 31.–3. 1939 44. Aarg.

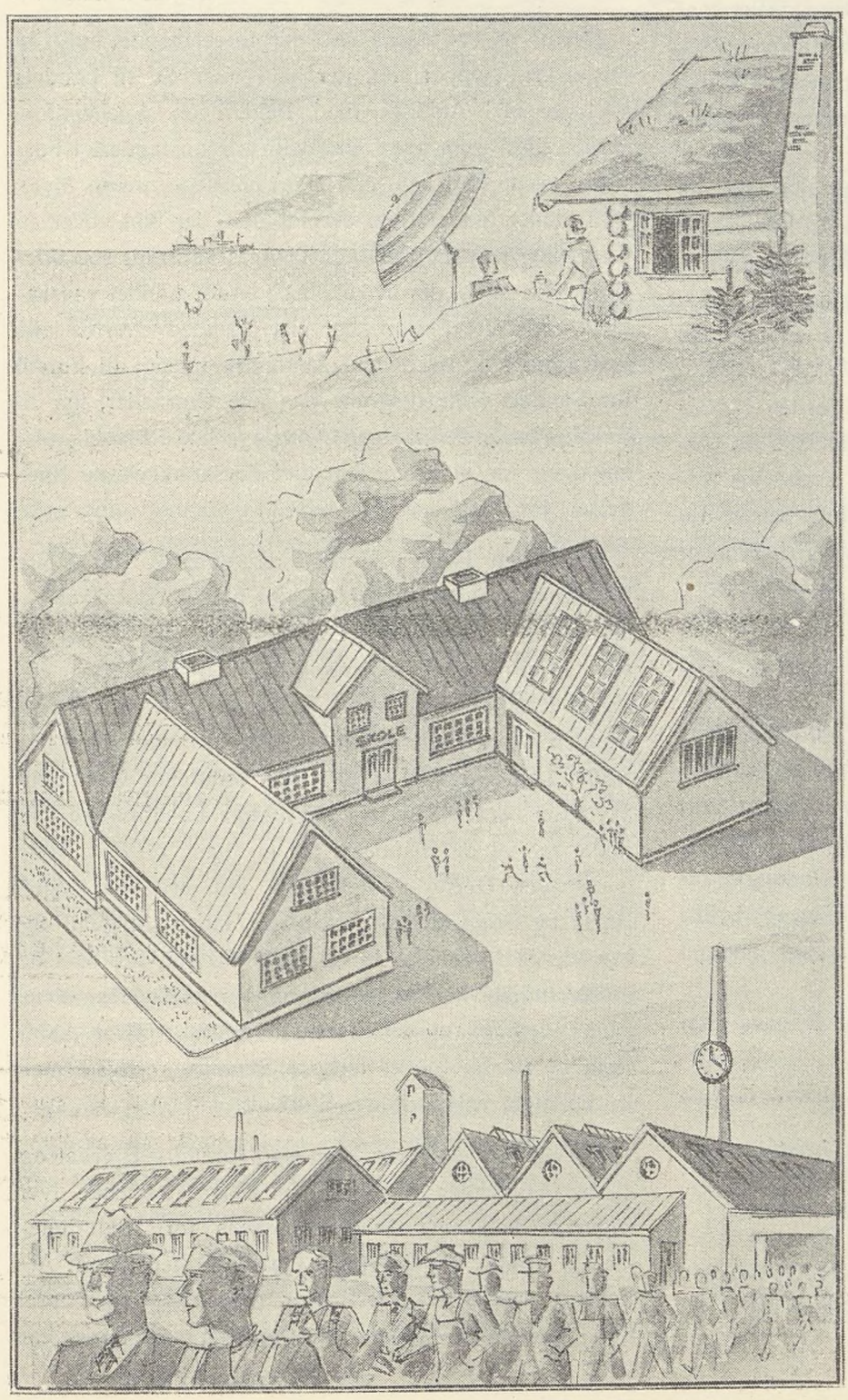

Vi lever i en Bloddaadens Tid. Skræmmende Varsler udefra bebuder Tilbagegang for Kulturen og Ringeagt for Menneskeskæbner. — Død og Ulykke er overalt fulgt i Sporet af indre Splittelse i Arbejdernes Rækker.

Modsat har Sammenholdet i Danmark om den demokratiske Politik og Styreform fejret store Triumfer.

10 Aars socialdemokratisk Regering har foruden Fremgang i den sociale Lovgivning og virkningsfuld Indsats til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden givet Arbejderne Andel i betydningsfulde Kulturgoder.

Overarbejdets irriterende sløvende Virkning er ophævet ved Loven om Forbud mod Overarbejde, der desuden virkningsfuldt støtter Kravet om yderligere Arbejdstidsforkortelse, naar Tidspunktet herfor er inde.

For den opvoksende Slægt er der gennem den nye Skolelov skabt de allerbedste Betingelser for Tilegnelsen af Kundskaber, som før var forbeholdt dem, der fødtes paa Livets Solside.

Ved Valget den 3. April passerer vi Foraarets Tærskel. Den danske Naturs skønne Sommer vinker forude med Løfte om helsebringende Ferie for alle Arbejdets Udøvere. Skov og Strand vil aabne sin Dør paa vid Gab. Sollys vil fylde Sindet og give trætte Tanker nyt Liv og lysegrønne vindskælvende Blade vil bringe dirrende Nerver til Ro.

For Opfyldelsen af denne smukke Drøm skylder danske Arbejdere den socialdemokratiske Regering Tak. Kun gennem Vedtagelsen af Loven om Ferie med Løn er Indfrielsen af Naturens Løfte bleven mulig.

Derfor vil danske Arbejdere ved Valget den 3. April styrke Demokratiet ved at give Socialdemokratiet deres Stemme. Ikke een eneste maa svigte. Vis alle Splittelsesmænd tilbage ligegyldigt under hvilket Partinavn, de skjuler sig. Stem socialdemokratisk og —

vi vinder Valget!

VALGET ER LET -

Jeg vælger mig april!
i den det gamle falder,
i den det nye får fæste,
det volder lidt rabalder, —
dog fred er ej det bedste,
men at man noget vil.
Bjørnson.

Optakten til det forestaaende Valg har Karakteren af typisk Aprildagsvejr. En forvirret og for Argumenter totalt blottet Opposition søger nu blandt det tarveligste Stof, der bærer Usandhedens Præg, de Midler, som skal anvendes for at hindre, at Socialdemokratiet faar det endelige Flertal blandt alle Landets Vælgere. Men til ingen Nytte. Det bliver kun Støvskyer gennem hvilke Demokratiets stærke Sollys vil træde stærkere og stærkere frem efterhaanden som Valgdagen nærmer sig.

Venstres konstruerede uhæderlige Valgpjece og det konservative Partis Paastand om, at Socialdemokratiet alene bærer Skylden for Arbejdsløsheden vil ikke overbevise en eneste Vælger om det formaalstjenlige i at give Flertallet og Ansvaret for Danmarks Fremtid til disse Partier.

Bondepartiets ublufærdige Krav til Fordel for en enkelt Stand og Retspartiets og Kommunisternes taagede Paastande er ikke velegnede til at skabe Vælgertillid. Tilbage bliver en Række nye Partidannelser, der efter de hidtil offentliggjorte Udtalelser og Programmer nærmest maa opfattes som et Produkt af aandsfattige Kværulanter, der ikke kan forventes at vinde større Tilslutning blandt den oplyste Vælgerbefolkning vort Land har.

Socialdemokratiets Indsats paa alle Omraader staar betydelig mere klart. Ingen vil kunne føle sig usikker med Hensyn til Maalet for den Politik, som er ført gennem alle de Aar, den socialdemokratiske Regering har haft Ansvaret for Statens Ledelse. Danmark for Folket og Folket for Danmark er de to Poler, om hvilke Tidens og Dagens politiske Handlinger har antaget Form.

»Vi kræver af Regeringen, at den gør Dagens Gerning«, er det Slagord, som blandt andre de konservatives Fører gentagne Gange har fremført overfor Offentligheden uden virkelig begrundet Bevis for det modsatte. Tværtimod kan det siges, at dette Slagord Gang paa Gang har ramt sin Ophavsmand paa Munden, fordi Kendsgerningerne positivt viste, at det netop var Dagens Gerning, som til det yderste blev præsteret af den samlede Regering med al den Fasthed, der med Rimelighed kunde forlanges.

Derfor er det ogsaa ved det forestaaende Valg en meget svag Opposition, der henvender sig til Landets Vælgere med Anklage mod Regeringen. Socialistforskrækkelsen, som alle Demokratiets Modstandere i Fortiden levede højt paa, er i Dag en degenereret Myte, som kalder Smilet frem overfor den, der blot vover en Antydning i denne Retning. Ti Aars uafbrudt socialdemokratisk Styre, der ovenikøbet i en for Landet vanskelig krisepræget Periode har vist Fasthed overfor alle Spørgsmaal og overlegen økonomisk Indsigt til Fordel for Landets Erhvervsgrene paa alle Omraader, har til Evidens bevist Regeringens Overlegenhed i Statsmandskunst og for al Fremtid manet Forskrækkelsens Spøgelse i Jorden.

Det bedste Bevis herfor er, at Venstre, der i sin Glansperiode levede godt og højt paa Forskrækkelsesmomentet, i Dag kun er en Skygge af sig selv og nu staar i Fare for helt at hensygne paa Grund af denne ensidige Kost, som har gjort Vælgerne utilfredse. Ogsaa Bonden har faaet Erfaring for, at intet andet Parti har støttet Landbrugserhvervet i saa omfattende Grad som Socialdemokratiet, hvem mangfoldige Landbrugere kan takke for, at de fremdeles har et Hjem, de kan kalde deres eget. Derfor er den i sin Tid med saa megen Brask og Bram kaarede Høvding, Madsen-Mygdal, ogsaa bleven forvandlet til en ensom Kriger, der som de gamle Indianerhøvdinge henlever sine sidste Aar alene i sin Wigwam, og kun med Mellemrum bliver kaldt frem til Baalet for at forlyste Stammens yngste med Fortællinger om Fortidens Storhed.

Der er kun een Ting, som kan forandre Billedet og skabe Muligheder for dem, som med brændende Iver søger at bekæmpe Arbejderklassens fortsatte Fremmarch, nemlig Tilvejebringelse af Uenighed blandt Arbejderne indbyrdes. Alle Partier, der har set sin Fordel heri, lige fra de Konservative til Kommunisterne, har

Køb Valgfondsmærket, helst i Dag, slaa for din egen Sag et Slag.
Op med Stauning! Ned med Krag!

Vi sætter Valgfondsmærkets Kraft ind mod Nazismens Støvleskaft!

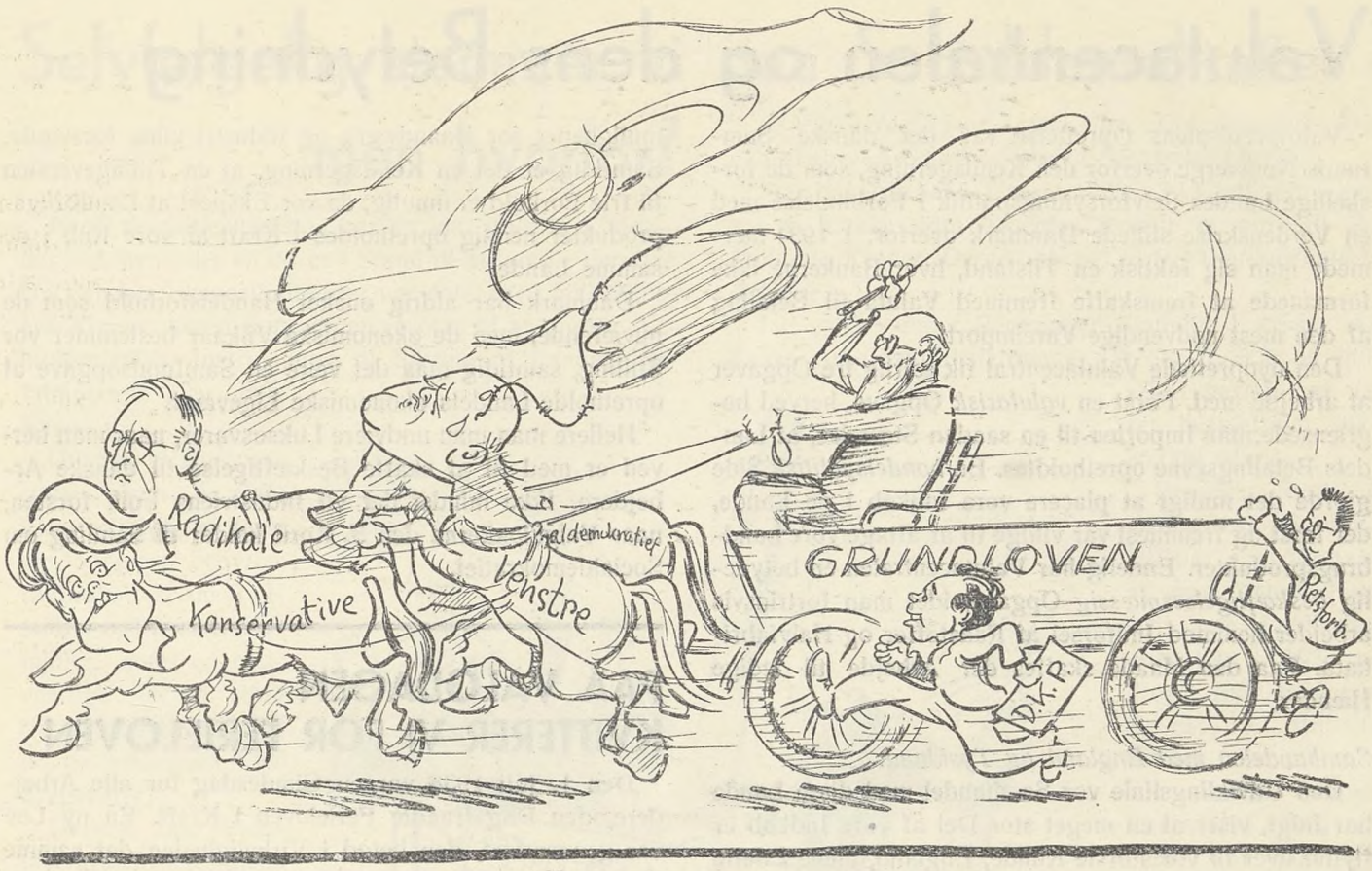

Lad Valgets Pisk belære det genstridige Parti. — Stem paa Socialdemokratiet.

søgt dette Grundlag tilvejebragt ved hver for sig at tage deres Tilflugt til forskellige Former for Begrebsforvirring. Et Middel, der er bragt til Anvendelse efter samme Regler som krigsførende Magter benytter sygdomsfremkaldende Bakterier. Hidtil er disse Forsøg strandet paa Arbejderklassens sunde Fornuft og dens Evne til uden Slinger til nogen Side at skelne mellem det væsentlige og det uvæsentlige. Og som uvæsentligt har Arbejderklassen bedømt alle Forsøg paa Spekulation i Fordrejelse af Regeringens Motiver og i Hidførelsen af nye Metoder i Arbejderbevægelsen af samme Art, som i andre Lande kun har medført det ene sviende Nederlag efter det andet.

Regeringen har gjort Valget let for den tænkende Vælger. Dette gælder i enhver Henseende alle, der hidtil har staaet tøvende overfor Tilslutningen til Socialdemokratiets Politik. En mere overlegen rolig Politik, med ligelig Hensyntagen til alle Klasser, der hver for sig betyder noget for Samfundet i sin Helhed, kan ikke paavises eller forventes gennemført med noget andet Parti ved Statens Ror. Fortiden er i denne Forbindelse den største Betryggelse for Fremtiden.

Men gælder dette alle, der ikke hidtil har maattet erkende sig interesseret i Socialdemokratiet, saa er det ikke mindre Tilfældet for Arbejderklassen. Paa alle Omraader er den demokratiske Linje og Udvikling Særpræget i Regeringens Handlinger, saavidt som Hensynet til den øjeblikkelige Magtstilling har aabnet Udvej. Derfor skal Regeringens Handlekraft udvikles, styrkes og fremmes ved en overvældende Manifestation af Tilslutning fra Arbejderbefolkningens Side.

Demokratiet besidder Vaardagens Symbol. Lys, Spiring og Forventning er uløselig knyttet til Frihed og Udfoldelse af Kulturens rige Flora i vort Land. Det ske ved Socialdemokratiets Sejr over alle andre Partier ved Valget den 3. April.

R—dt.

Om Pürschel eller Aksel L.
slaar dansk Demokrati ihjel
er saa omtrent det samme,
men Sværdets Staal og Skjoldets Jærn
er Valgfondsmærket! Bag dets Værn
kan de os ikke ramme!

Valutacentralen og dens Betydning

Valutacentralens Oprettelse var det danske Samfunds Nødværge overfor den Kendsgerning, som de forskellige Landes Selvforsyningspolitik i Forbindelse med en Verdenskrise stillede Danmark overfor. I 1931 nærmede man sig faktisk en Tilstand, hvor Bankerne ikke formaaede at fremskaffe fremmed Valuta til Betaling af den mest nødvendige Vareimport.

Den nyoprettede Valutacentral fik særlig tre Opgaver at arbejde med. Først en *valutarisk* Opgave, herved begrænsede man Importen til en saadan Størrelse, at Landets Betalingsevne opretholdtes. En *handelspolitisk* Side gjorde det muligt at placere vore Indkøb i de Lande, der først og fremmest var villige til at aftage vore Landbrugsprodukter. Endelig har Valutacentralen en betydelig *beskæftigelsesmæssig* Opgave, idet man fortrinsvis arbejder henimod Indførsel af Raastoffer og Halvfabrikata. Paa den Maade skaffes der Arbejde til ledige Hænder.

Samhandelen med England og Tyskland.

Den Udviklingslinie vor Samhandel med disse Lande har fulgt, viser at en meget stor Del af vore Indkøb er flyttet over til vor største Kunde, England, alene i dette Land har vi forøget vore Køb med 3—400 Mill. Kr. I Forholdet til Tyskland er der sket en betydelig Bedring. Vor Eksport til dette Land, der i 1932 havde en Værdi af 151 Mill. Kr. har i 1938 naaet en Højde af 306 Mill. Kr. Samtidig har man opnaaet et langt bedre Forhold mellem Import og Eksport til dette Land. I 1929 var vore Køb i Tyskland ca. 180 Kr. hver Gang vi solgte for 100 Kr. I 1938 køber vi kun for ca. 110 Kr., naar vi sælger for 100 Kr. — en betydelig Forbedring.

Importreguleringen øger Beskæftigelsen.

Samtidig med, at Verdenskrisen gik over Landene, har man ved Hjælp af Importreguleringen formaaet at øge Beskæftigelsen paa forskellige Omraader. Ifølge Produktionsstatistiken, der desværre kun omfatter fabrikindustrielle Virksomheder med mindst 6 Arbejdere, beskæftigede denne Del af Industrien 126,000 Arbejdere i 1931. I 1938 var dette Tal 176,000, altsaa en Stigning paa ikke mindre end 50,000 Arbejdere. Det bør ogsaa nævnes, at det Embedsmandsudvalg, som i 1937 forberedte den nugældende Valutalov, anslog den samlede Fremgang i Beskæftigelsen indenfor Haandværk og Industri fra 1931—1936 til ca. 80,000 Personer.

Det maa slaas fast, at aldrig nogensinde før har der været Arbejdsmuligheder for dansk Industri, som der er nu. Den store Stigning i Arbejderantallet, er ogsaa et Bevis for Rigtigheden heraf.

Importreguleringen stadig nødvendig.

Det kan kort siges, at i det Øjeblik Danmark aabnede sin Dør paa fuld Gab for fremmede Varer, vilde vort Land paa et Øjeblik være oversvømmet af fremmede Varer ofte til Dumpingpriser, og næsten alle Arbejdsmuligheder for Haandværk og Industri vilde forsvinde. Samtidig er det en Kendsgerning, at en Tilbagevenden til frie Forhold er umulig, da vor Eksport af Landbrugsprodukter nemlig opretholdes i Kraft af vore Køb i de samme Lande.

Danmark har aldrig ønsket Handelsforhold som de nuværende, men de økonomiske Vilkaar bestemmer vor Stilling, samtidig maa det være en Samfundsopgave at opretholde Landets økonomiske Ligevægt.

Hellere maa man undvære Luksusvarer, naar man herved er med til at skaffe Beskæftigelse til danske Arbejdere. Ikke mindst det vil Industriens Folk forstaa, naar Valgklokkerne den 3. April kalder til Samling om Socialdemokratiet.

PAA VALGDAGEN KVITTERER VI FOR FERIELOVEN

Den 1. Juli 1938 var en Glædesdag for alle Arbejdere, den Dag traadte Ferieloven i Kraft. En ny Lov var gennemført, den betød i Virkeligheden det samme som Gennemførelsen af 8 Timers Dagen i 1920. Naar Loven i 1940 naar sin fulde Udstrækning berøres 415,000 Arbejdere af dens Bestemmelser. Udgiften til Ferieløn vil andrage henimod 42 Mill. Kr. Denne Lov betyder faktisk en Arbejdstidsnedsættelse. Den største Betydning har den dog utvivlsomt derved, at der gives alle dem, der aldrig har haft Lejlighed til Ferie før, Chance for at benytte de 14 Dage til Ophold ved Skov Strand.

Et bedre Eksempel paa, hvad man kan gennemføre, naar det faglige og politiske Arbejde supplerer hinanden, kan næppe tænkes.

Hvor var de Partier henne, der taler med saa megen »social Forstaaelse«, da man gennemførte denne Lov. Venstre havde fra Begyndelsen Betænkeligheder, som meget hurtigt gik over i Modstand mod Loven. De Konservative talte om Velvilje, denne fik dog et underligt Skær, efterhaanden som de forskellige Arbejdsgiverforeninger troppede op og protesterede mod Lovens Gennemførelse. Man stillede saa nogle Ændringsforslag, der alle betød Forringelse af Loven — og ved Lovens endelige Vedtagelse stemte Frie Folkeparti, Venstre og de Konservative imod, medens Retsforbundet ikke kunde mande sig op til at stemme.

Man skulde jo ellers tro, at det var ved Lovforslag af denne Art d'Herrer i Oppositionen kunde faa Lov til at demonstrere deres »sociale Forstaaelse«.

Det er saaledes aabenbart, at det var Valgsejren i 1936, der muliggjorde, at Ferieloven blev Virkelighed.

Vi ved, at alle Arbejdere er taknemmelige for denne Lov, og der er nu Lejlighed til at sige Regeringen Tak for Ferieloven ved at *stemme paa Socialdemokratiet ved Valget den 3. April.*

Selvfølgelig stemmer vi paa Socialdemokratiet - men hvorfor?

Fordi Socialdemokratiet har en klar politisk Linje — det *ved,* hvad det vil og er i Stand til at handle derefter. Da Landets Eksportindtægter var dalet med 600 Millioner Kroner, skred Regeringen resolut til at oprette Valutacentralen, Instrumentet til Sikring af Landets Betalingsevne og dets Eksport.

Gennem Valutacentralen sikres, at vore Eksportindtægter først og fremmest benyttes til Indkøb af de Raastoffer og Produktionsmidler, som er nødvendige for at sikre Hjemmemarkedet med de nødvendigste Forbrugsvarer.

Derved faar Valutacentralen ikke alene en *valutarisk Opgave,* men ogsaa en *beskæftigelsesmæssig Opgave.* Endelig er der en *handelspolitisk Opgave.* Ved at lægge vore Køb i de Lande, der aftager vore Varer, formaar vi at opretholde Eksporten til disse, paa samme Maade, banes Vej for nye Handelsaftaler. Vort Salg til Tyskland er saaledes steget stærkt — og paa langt gunstigere Vilkaar end tidligere. I 1929 var vort Køb i Tyskland 180 Kr. hver Gang vi solgte for 100 Kr. I 1938 er dette Tal ca. 110, naar Transitvarer og Provision til danske Firmaer er fradraget.

Styres skal der — alt det andet er en forvirret Flok.

ARBEJDE ER SKABT

Den hjemlige Produktion er forøget. I industrielle Virksomheder med over 6 Arbejdere er Arbejderantallet fra 1931 til 1938 steget med ca. 50,000 — 30,000 Mænd og 20,000 Kvinder. Industriproduktionen i Danmark er fra 1929 til 1937 steget med 34 %, i England med 24 % og i Tyskland med 17 %. *Tal, der taler et utvetydigt Sprog om Regeringens Opbygningsarbejde.*

I Kriseperioder, hvor det private Erhvervsliv svigter, og Landbruget skyder Arbejdskraft fra sig, maa det offentlige træde til.

I 10 Aar har Staten ydet Kommunerne 538 Mill. Kr. som Tilskud til Vejarbejder. Derved er der skabt Muligheder for Arbejde og Indtægt.

68 Viaduktanlæg er opført eller under Opførelse. Derved skabes Arbejde og større Færdselssikkerhed.

Statsbanerne har i Tiaaret 1929—39 yderligere iværksat en Række store Arbejder, hvortil er anvendt 203 Millioner Kroner. *Derved skabes bedre Trafikforhold og Arbejde.*

Ialt er der under Regeringen Stauning iværksat saadanne Arbejdsforanstaltninger, at der direkte og indirekte aarligt har været beskæftiget 30—35,000 Mand.

Gennem Støtte til Haandværk og Industri har man formaaet at gøre dansk Industri mere konkurrencedygtig. I 1938 androg Industrieksporten ca. 400 Millioner Kroner eller 25 % af den samlede danske Eksport. I 1931 var dette Tal kun 228 Millioner Kroner eller 18 %. *Denne Fremgang havde ikke været mulig, hvis ikke Staten ved Hjælp af Eksportkredit havde ydet en vis Garanti for den Risiko, der er ved store Leverancer til Udlandet.*

Men hvad siger Statistiken om Arbejdsløsheden?

I 1932 var der af samtlige organiserede Arbejdere kun beskæftiget 214,000 Mand. I 1938 er dette Tal steget til 355,000. *En Fremgang paa 141,000*

KAMPEN FØRES VIDERE

Men Kampen mod Arbejdsløsheden skal føres videre.

Socialdemokratiet har i Kongresmanifestet af Januar 1939 peget paa Opgaver, der bør løses. Partiet har vist Vilje og Evne til at handle, ikke til Fordel for den enkelte, men for *alle.*

Socialdemokratiet er det eneste Parti, der *kan.*

De andre er i Opløsning, en forvirret Flok, som Dr. Krag træffende har sagt.

Socialdemokratiet er klar til fortsat at *styre,* klar til at føre Kampen mod Arbejdsløsheden videre, klar til at løse de Opgaver Tiden stiller.

Derfor:

Samling om Socialdemokratiet!

Vi bygger!

Jeg staar paa Stilladset, hvor Briserne gaar,
og fløjter en Vise for mig,
og Vinden snart leger som Haand med mit Haar,
snart stormer den: Hu og saa Hej.
Men Murene vokser med Sten efter Sten,
det daglige Nap med saa en og saa en,
heroppe saa højt over Broer og Brygger
jeg bygger.

Da Krisen i Januar 1933 var paa sit højeste, og det private Initiativ havde bevist sin Mangel paa Evne til at opretholde Boligproduktionen, indlededes fra Regeringens Side et Lovgivningsarbejde, uden hvilket Situationen i Dag vilde have været katastrofal. Det danske Samfunds økonomiske Reserver mobiliseredes, og gennem Krisefond, Obligationskøb, øget Kredit og Sænkning af Renteniveauet skabtes Muligheder for et forøget Byggeri. Antallet af opførte Beboelseslejligheder sprang op fra 13,000 i 1932 til 23,000 i 1934 og 1935. Et Byggeri af dette Omfang var ingensinde tidligere set i Danmark.

Gode Tider veksler med haarde — det er ingen uforanderlig Naturlov, det er menneskeligt muligt at øve Indflydelse paa denne Tingenes Tilstand, naar Viljen og *Magten* er tilstede i *alle* Lande. Men Kapitalismen hersker fortsat som økonomisk System Verden over. En Overgang skabte stigende Importpriser, forringede Valutaforhold og nødvendige forøgede Indførsler af Raastoffer til Landbruget saa stramme Vilkaar for Bygningsindustrien, at denne Produktionsgren for en Tid stagnerede. Boligbyggeriet omfattede i 1936 og 1937 ca. 18,000 Lejligheder pr. Aar. Forbedrede Pris- og Valutaforhold muliggjorde i Foraaret 1938 et nyt Fremstød. Et Lovkompleks, ved hvilket der i en 6-aarig Periode stilledes 93 Millioner Kroner til Raadighed for Boligbyggeri. Hertil kommer senere vedtagen Love om Statsstøtte til privat Bryggeri — ialt 17 Mill. Kr. — Skattehenstand i 12 Aar, og ved en ny Lov vil 20 Mill. Kr. blive stillet til Raadighed til Sanering af usunde Bydele. Nationalbanken — ikke længere et privat Selskab, men en Institution, der ledes og kontroleres af Erhvervenes og Samfundets Repræsentanter — understøtter disse Bestræbelser, hvis Resultater allerede er begyndt at vise sig.

Antallet af Lejligheder under Udførelse var i December 1938 19 % højere end Aaret forud. Og Antallet af Lejligheder anmeldt til Udførelse var paa samme Tid ikke mindre end 77 % højere end i December 1937.

Byggefagene staar saaledes foran et nyt Opsving i 1939, og er Arbejdet først kommet i Gang i fuldt Omfang, vil de nye Byggelove sikre dets Fortsættelse, fordi der herigennem er lagt et Byggeprogram, der strækker sig over flere Aar.

Der er mange Maader at manifestere sin Interesse for Bygningsindustrien paa. En af dem gaar ud paa at udfolde kraftige Bestræbelser for at »sætte Omkostningerne ned« ved at forringe Lønnen for Bygningshaandværkerne. Man kan tillige støde paa den Opfattelse, at det vilde være gavnligt at berøve Lejerne enhver Form for Beskyttelse ved at ophæve Huslejelovgivningen. Lignende menneskekærlige Foranstaltninger foreslaas dagligt indført af de Konservative og Venstre, som, hvis de havde Magt som de har Agt, vilde vælte alle Byrder, Skatter og Lejestigning, over paa den mindrebemidlede Del af Befolkningen.

Vi ved, at det ikke er den Vej, vi skal. Erfaringen har lært os, at skal Fagorganisationerne fortsat kunne arbejde for Arbejdsvilkaarenes Forbedring, skal Byggeriet fortsat fremmes og Boligstandarden forbedres ved Samfundets Hjælp, er der kun een Vej at gaa:

Samling om Socialdemokratiet.

Naar Vold og Diktatur vil kværke
vor Frihed, er til Kamp vi klar,
og køber hver et Valgfondsmærke,
faar Fjenden vel et værdigt Svar.

Vi ved Valgfondsmærket vinder
Sejren over Folkets Fjender.

Landarbejder-Rundskue

Forbundskontorets Korrespondance indeholder ikke altid lutter Alvor. Engang imellem kommer der da Gudskelov ogsaa Breve, som sætter Smilebaandet i Gang. Et saadant Brev var der fornylig fra Samsø. Det var Øens Landboforening, der højtideligt havde forespurgt Kredsorganisationen, med hvilken Ret man i de udsendte Priskuranter indsatte andre Arbejdspriser end de i Landbrugsoverenskomsterne for Sjælland gældende.

Denne Forespørgsel vidner jo om en fuldkommen Mangel paa Forstaaelse af Forskellen mellem en gensidig forpligtende Overenskomst og en Priskurant.

Samsø Kredsorganisation kunde da ogsaa svare den videbegærlige Landboforening, at de paaviste Afvigelser skyldes, at d'Herrer Landmænd ikke vil forhandle om nogen Overenskomst, og derfor er Arbejderne selv henvist til at fastsætte de Priser, man skønner at kunne gennemføre.

Priskurantpolitiken blev startet i 1930, da Landbrugets Arbejdsgiverforening efter Pindstrups og andre Venstrepolitikeres Raad havde opløst sig. Det var Pindstrups Kongstanke, at naar der ikke bestod Arbejdsgiverorganisationer i Landbruget og ingen Overenskomster om Landbrugsarbejde, vilde der heller ikke være noget ensartet Lønniveau, men det vilde staa enhver Arbejdsgiver frit at søge Arbejdslønnen presset saa langt ned, som Sulten og Arbejdsløsheden i hvert enkelt Tilfælde tvang Landarbejderne til at indgaa paa.

Omvendt var det Forbundets Formaal med Priskuranterne at tilvejebringe en Rettesnor for, hvad hvert enkelt Medlem burde forlange i Løn af uorganiserede Arbejdsgivere, saaledes at man derved forhindrede den Underbudskonkurrence og det indbyrdes Løntrykkeri, som Pindstrupperne regnede med vilde blive en Følge af Arbejdsgiverforeningens Opløsning.

Naturligvis vilde man fra Arbejderside ogsaa gerne samtidig animere Arbejdsgiverne til at slutte Overenskomst om alt paa Landejendomme forefaldende Arbejde derved, at man lagde Priskurantpolitiken til Rette paa en saadan Maade, at den gjorde Arbejdsgiverne interesseret i en Overenskomst. I Almindelighed tog man ved Udarbejdelse af Priskuranterne som Udgangspunkt den Landbrugsoverenskomst i Maribo Amt, der stadig bestod, men man varierede og forhøjede Priserne for de Arbejdsomraader, hvor man mente, at der var Chancer for at gennemføre en højere Pris. Overfor Arbejdsgivernes Paavisning af, at dette eller hint Arbejde blev forlangt betalt med en højere Løn end tilsvarende i Maribo Amt, kunde man da henvise til, at i Maribo Amt havde man Overenskomst om alle forefaldende Arbejder, og at det ene derfor maatte bøde paa det andet. Hvor der derimod kun var Tale om Løsarbejdere, som man benyttede alene som »Hjælpitrang«, var det givet og forstaaeligt, at man søgte at sætte Prisen saa højt op som overhovedet gørligt, og var Arbejdsgiveren utilfreds med det stillede Forlangende, stod den Udvej ham altid aaben, at han kunne tiltræde Maribo Overenskomsten for alt sit Arbejde.

Det kan siges, at denne gennem snart 10 Aar førte Priskurantpolitik for saa vidt har staaet sin Prøve, som den vitterlig har stabiliseret et nogenlunde ensartet Lønniveau ogsaa i de Egne af Landet, hvor man ikke har Landsdels-Overenskomster, i hvert Fald i de Egne, hvor der er Tale om en nogenlunde Organisationsprocent blandt Landarbejderne.

Naturligvis maa det erkendes, at det navnlig er Løsarbejdere, der har kunnet manøvrere med Priskuranten. Dog er en Del Kredsorganisationer efterhaanden kommet ind paa ogsaa at arbejde med Priskurantbestemmelserne for faste Arbejdere, Fodermestre og Tjenestekarle, og det tydeligvis ikke uden Resultater.

Priskuranterne for det kommende Aar sendes nu af Kredsorganisationerne og Afdelingerne ud til Egnens Arbejdsgivere, med hvem man ikke har Overenskomst. Priskuranten sendes sammen med en Følgeskrivelse, hvori gøres opmærksom paa, at de i Priskuranten fastsatte Priser er, hvad de organiserede Arbejdsmænd forlanger for Udførelse af Landbrugsarbejde. Det kan derfor være nyttigt at opfriske disse elementære Oplysninger om Priskuranternes Grundlag og Formaal.

Forøvrigt har næsten alle Kredsorganisationer — som det tidligere er meddelt — vedtaget at fortsætte i 1939 med Priskuranterne fra 1938 uændret. Det er sket under Hensyn til, at der ikke er sket Ændringer i Overenskomsterne.

Der har i Aarenes Løb været adskillige Uoverensstemmelser med Arbejdsgivere, som har nægtet at respektere Priskuranten, naar de skulde til at gøre Afregning med deres Løsarbejdere. Det har dog vist sig, at hvor man kan dokumentere, at Arbejdsgiveren har faaet tilstillet Priskuranten og alligevel ikke ved Arbejdsforholdets Indgaaelse har truffet afvigende Aftale med Arbejderen, er han blevet tilpligtet at betale efter Priskuranten, fordi Arbejderen har haft god Grund til at tro, at Arbejdsgiveren, ligesom han, var indforstaaet med, hvorledes der skulde aflønnes.

I Almindelighed kan man vist ogsaa fastslaa, at Arbejdsvægringer paa Nægtelse af at lade sig anvise Landbrugsarbejde til en mindre Betaling end fastsat i Egnens Priskurant vil blive kendt lovlig i den For-

stand, at den paagældende Arbejder ikke mister sin Ret til Arbejdsløsheds- eller anden Understøttelse.

Trods dette skal det dog siges, at det altid er klogt, at man forinden et Arbejde paabegyndes sikrer sig, at der er Enighed om, hvad Arbejdet skal betales med, hvis det da ikke netop er paa Arbejdsomraader, hvor det overenskomstlige Niveau er i den Grad indarbejdet og fastlagt, at enhver Tvivl paa Forhaand maa være udelukket. En Arbejder, som paa en af de sukkerroedyrkende Egne træffer Aftale med en Arbejdsgiver om Pasning af et Areal Sukkerroer, er selvfølgelig berettiget til at gaa ud fra, at der kun kan være Tale om tarifmæssige Vilkaar, selv om det ikke udtrykkelig har været nævnt Parterne imellem Aftalens Indgaaelse; det er da ogsaa fastslaaet ved adskillige Domme.

En lignende Betragtning burde egentlig kunne gøres gældende ogsaa for Dræningsarbejde. Praktisk er hele Landet dækket med Dræningsoverenskomster omfattende hvert eneste Amt og Sogn. Alligevel synes der hist og her at sidde Outsidere, som spekulerer paa en Omgaaelse af Dræningsoverenskomsterne under Paaberaabelse af, at de ikke udfører Arbejde med Laan eller offentligt Tilskud efter Grundforbedringsloven. Naturligvis gælder de bestaaende Dræningsoverenskomster for alt Dræningsarbejde, uanset om Arbejdsgiveren skaffer sig Driftskapital paa den ene eller den anden Maade, og Murbrækkeri af denne Art mod vort Overenskomstniveau maa paa det skarpeste og bestemteste bremses. Medlemmer, der faar tilbudt eller søger Arbejde ved Dræning, bør derfor baade i egen og i Helhedens Interesse før Arbejdets Paabegyndelse faa klaret, om den paagældende Dræningsmester er Medlem af sin Egns Dræningsmesterforening eller har særlig Overenskomst med Forbundet. Er ingen af Delene Tilfældet, bør Afdelingsbestyrelsens Opmærksomhed henledes paa Forholdet med det samme, saaledes at dette kan blive ordnet.

I denne Forbindelse kan iøvrigt meddeles, at de opsagte Overenskomster mellem Forbundet og Dræningsmesterforeningerne i henholdsvis Thisted og Hjørring Amter er fornyet og Meddelelse herom tilstillet samtlige de interesserede Afdelinger. Derimod er den ligeledes opsagte fynske Dræningsoverenskomst endnu ikke blevet fornyet. Der har været forhandlet og er opnaaet Enighed mellem et Udvalg fra begge Sider, men Dræningsmesterforeningens Generalforsamling har forkastet det nye Overenskomstforslag. Den løbende Overenskomst har dog Gyldighed til 1. Maj og der kan naturligvis ske meget inden den nævnte Dato.

Vilh. Rasmussen.

Hvis du et Valgfondsmærke vil købe, helst i Dag, kar du beholde S t a u n i n g og blive fri for K r a g.

Valget og Landarbejderne

Det Valg, som Landets Vælgere kaldes ud til den 3. April, er utvivlsomt det vigtigste og mest betydningsfulde, danske Arbejdere endnu har deltaget i. Nu er det samme maaske nok ogsaa sagt forud for tidligere Valg, og set fra Arbejderklassens Synspunkt har det faktisk været sandt hver Gang. Sagen er jo den, at Socialdemokratiets Indflydelse paa Lovgivningsarbejdet er vokset, og Arbejderklassens samfundsmæssige Position dermed styrket ved hvert Valg.

Situationen har saaledes stadig været den, at Arbejderne, hvergang de gik til Valg, havde mere at bevare og forsvare, fordi de havde mere at miste end ved det foregaaende Valg. Men dette gælder i højere Grad end nogensinde ved det forestaaende Valg. Hvad vilde et Nederlag for Socialdemokratiet ved dette Valg betyde? Svaret har Oppositionspartierne forlængst givet gennem den Politik, som fra deres Side er ført overfor Ministeriet Stauning: Her skal blot nævnes: I December 1935 fremsatte Venstre Forslag om Fratagelse af al offentlig Støtte til Fortsættelseskasserne. I December 1937 fremsatte Venstre paany Forslag om Ændringer i Sociallovgivningen. Alle ugifte skulde fratages Understøttelse saalænge, der indenfor et Erhvervs Omraade er Mangel paa Arbejdskraft, endvidere foresloges en Reduktion af Kommunehjælpen, som for en Familie med 2 Børn i København vilde betyde 196 Kroners Forringelse, i Provinsbyerne 148 Kr. og paa Landet 100 Kr. aarligt. Offentlig Hjælp skulde i vid Udstrækning følges af Fratagelse af Valgretten, endelig vil endnu være i frisk Minde, det Forslag, som Venstre med Søren P. Larsen som Ordfører stillede, hvori man igen krævede, at al Understøttelsen skulde fratages ugifte Personer, naar der er udækket Behov for Arbejdskraft. Bagtanken hermed er aabenbar. De ugifte arbejdsløse skulde udleveres til Storagrarerne som billig eller gratis Arbejdskraft. Og hvorledes har Oppositionspartiernes Stilling været overfor de forskellige Beskæftigelseslove? Det kan siges med et Ord, den har været negativ, hvad enten de har stemt for eller imod en af disse Love, saa har de altid bagefter benyttet deres Indflydelse i Amtsraad og Kommunalbestyrelser til enten at sabotere dem eller forringe deres Virkninger for Arbejderne. Man har her navnlig koncentreret Bestræbelserne om at forhindre, at Arbejder, til hvilke der gives Statstilskud, betales tarifmæssigt. Ingen kan bedre end Landarbejderne tale med herom. Sidst men ikke mindst bør det huskes, hvorledes de har stillet sig overfor Valutaordningen og de Værneforanstaltninger, som har været nødvendige for at sikre Landets Erhvervsliv. Deres Indsats paa dette Omraade har været direkte skadelig for ikke at sige ruinerende for praktisk talt alle vort Lands Erhverv.

Havde det staaet til Oppositionen, saa havde Størsteparten af Industriens og Haandværkets Arbejdere i Dag været paa Gaden, og Landbrugskrisen havde været konstant.

Man behøver altsaa slet ikke at holde sig til Gisninger alene med Hensyn til, hvad det vilde betyde, dersom

Venstre og det konservative Folkeparti og deres nazistiske Aflæggere sejrer eller blot vinder Fremgang ved det forestaaende Valg. Vi har deres Gerninger at holde os til, vi behøver blot at henvise til den Politik, de har praktiseret i de ti Aar Ministeriet Stauning har været ved Roret. Men vi kan da for den Sags Skyld ogsaa henvise til dengang, de selv havde Regeringsmagten, jævnfør Madsen-Mygdals Nedskæringspolitik, hvor Parolen til Arbejderne lød: »Spænd Livremmen ind!« Det kan i dette Tilfælde med Sandhed siges: »Deres Gerninger dømmer dem!« Ja, det kan med fuld Ret og uden Overdrivelse hævdes, at dette Valg er det vigtigste Arbejderne her i Landet endnu har været kaldt ud til; der staar mere paa Spil for os end nogensinde tidligere. Vi maa gøre os klart, at hvad der end kan være de forskellige Oppositionspartier imellem, en Ting er de altid enige om, at bekæmpe Arbejderne.

Vi staar ved dette Valg overfor en Fællesfront af reaktionære Kræfter, der først og fremmest er rettet imod Arbejderne og deres Organisationer. Faar de Magt, som de har Agt, vil det for Arbejderklassen være ensbetydende med et Tilbagefald til Fortidens Magts- og Retsløshed politisk saavel som økonomisk og socialt. Hvad nu specielt Landarbejderne angaar, saa er deres Interesse i dette Valgs Udfald om muligt større end nogen anden Befolkningsgruppes, det være sig Arbejdere eller andre Smaakaarsfolk.

Der er ingen i dette Land, der i saa høj Grad som Landarbejderne er interesseret i, at Bestræbelser for at komme Arbejdernes Organisationsret til Livs bliver vist tilbage, de er jo først og fremmest vendt netop mod dem. Landarbejderne er endelig sammen med hele Landets Underklasse og Middelstandsbefolkning livsinteresseret i, at den Sikring af Folkestyret, som Forfatningsforslaget indeholder, bliver gennemført. Derfor maa Parolen for Landarbejderne ved denne Valgdag være: »Alle Mand af Hus«.

M. O.

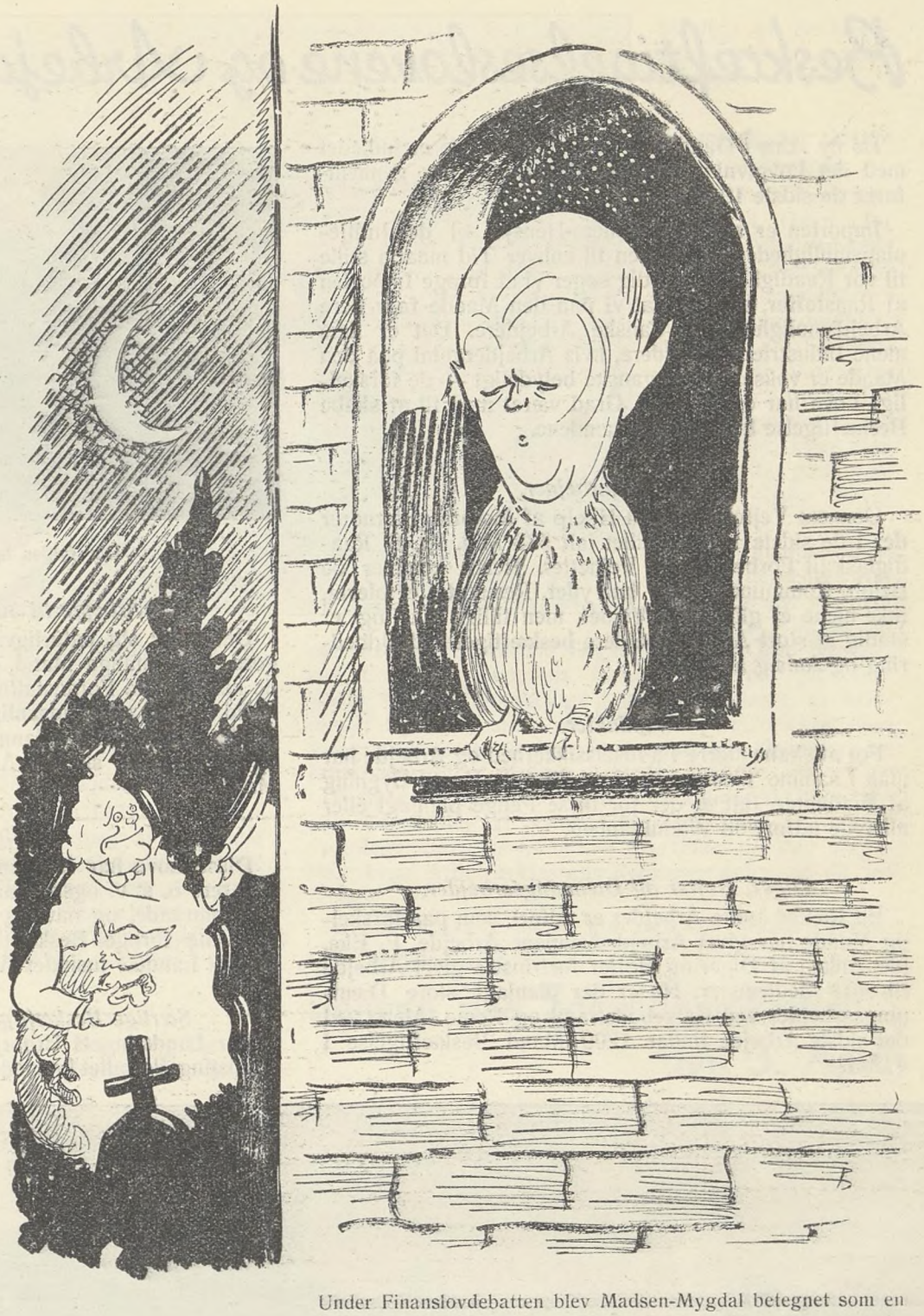

Under Finanslovdebatten blev Madsen-Mygdal betegnet som en Ugle, der sad i Kirketaarnet og skræppede om Liberalisme.

I. C. Christensens Genfærd: »Hvad ser jeg, har Venstre nu faaet en Ugle som Husdyr? Fy, føj, det varsler jo om Død og Ulykke for Partiet. Næ, saa var min Ræv dog alligevel betydeligt mere nyttig.«

Beskæftigelseslovene og Arbejdsmændene

En ny Ære i Danmarks politiske Historie er indledet med det Lovgivningsarbejde, Regeringen har gennemført i de sidste 10 Aar.

Importen er reguleret under Hensyn til de Indtjeningsmuligheder, Eksporten til enhver Tid maatte stille til vor Raadighed. Samtidig søger vi at forøge Importen af Raastoffer, saaledes at vi paa den Maade faar flere Arbejdsmuligheder til danske Arbejdere. Det er ikke alene Industriens Arbejdere, hvis Arbejderantal paa den Maade er vokset endog ganske betydeligt — de forskellige Love har ogsaa i høj Grad været med til at skabe Beskæftigelse hos Arbejdsmændene.

Store Vejarbejder.

Gennem Vejfond og ved Hjælp af Motorafgifterne er der i de sidste 10 Aar stillet ialt 538 Mill. Kr. til Raadighed til Forbedring af Vejnettet. Hertil kommer de Beløb, Kommunerne selv har ydet. Resultatet er blevet, ikke alene et glimrende Vejnet, men tillige har og er stadig et stort Antal Arbejdere beskæftiget ved Udbedring og Anlæg af Veje.

Viadukter.

For at skabe større Færdselssikkerhed og Arbejde har man i samme Tidsrum bevilget 30 Mill. Kr. til Bygning af Viadukter. Ialt er der for disse Penge planlagt eller allerede udført 68 Viaduktanlæg.

Diger, Høfter og Dæmningsarbejder.

En Række andre Arbejder er udført, som paa forskellig Maade har givet Arbejdsmændene Arbejde. F. Eks. har Anlæg af Diger og Høfter fortrinsvis givet Arbejde til vore Medlemmer. Nu er der planlagt store Dæmningsarbejder ved Kalvebodstrand og Rømø. Alene ved det sidste Arbejde finder 1200 Mand Beskæftigelse i 4 Aar.

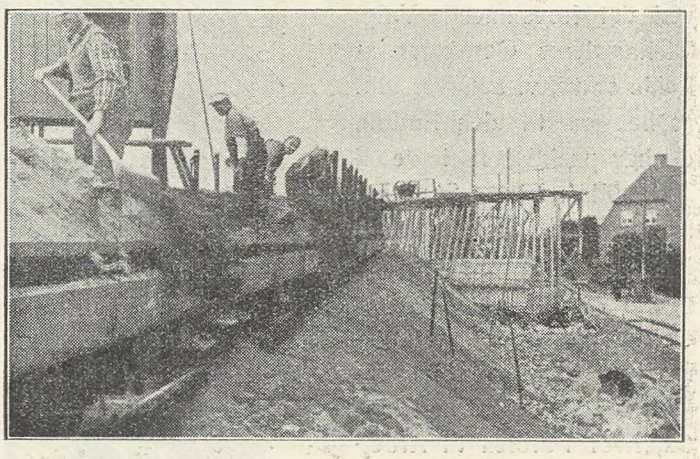

Der fyldes op til Overføring.

Arbejde til 30—35,000 Mand.

Det lader sig naturligvis ikke med Nøjagtighed opgøre, hvor mange Mand, der har fundet Arbejde ved de her omtalte Foranstaltningers Hjælp. Man kan imidlertid opstille en Sandsynlighedsberegning, og den viser, at der alene ved saadanne offentlige Arbejder direkte og indirekte er skaffet Arbejde til aarlig 30—35,000 Mand.

Boliglovene.

Disse Love har foruden at give Arbejde til Murere, Tømrere o. s. v. ogsaa paavirket Arbejdsmændenes Arbejdsomraade, og navnlig i den kommende Tid vil Boliglovene forøge Beskæftigelsen i Byggefagene, deriblandt Landets tusinder Arbejdsmænd.

Særlige Beskæftigelsesforanstaltninger.

Før Landstingets Erobring var man Vidne til, at Landstingsflertallet krævede lavere Løn end den overenskomstmæssige ved Foranstaltninger for langvarigt Arbejdsløse. Saasnart det gamle Landstingsflertal var faldet i 1936 blev den saakaldte 30 Millioners Lov gennemført. *Denne Lov anerkendte fuldt og helt Tarifløn ved Nødhjælpsarbejder.*

Bevillingen er nu forhøjet til 50 Millioner foruden 2 Millioner til særlige Ungdomsforanstaltninger.

Selv om Arbejdsmændene har særlige Ønsker vedrørende

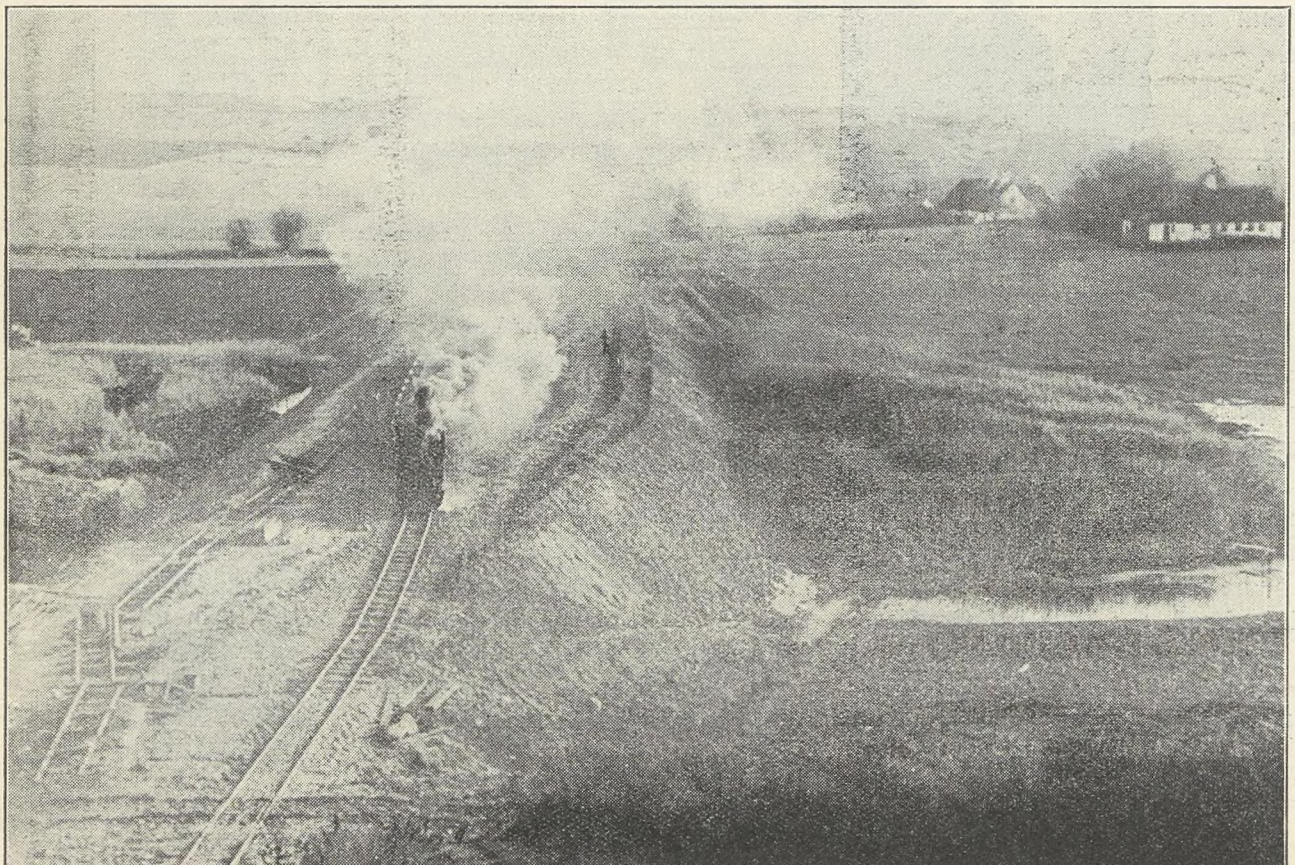

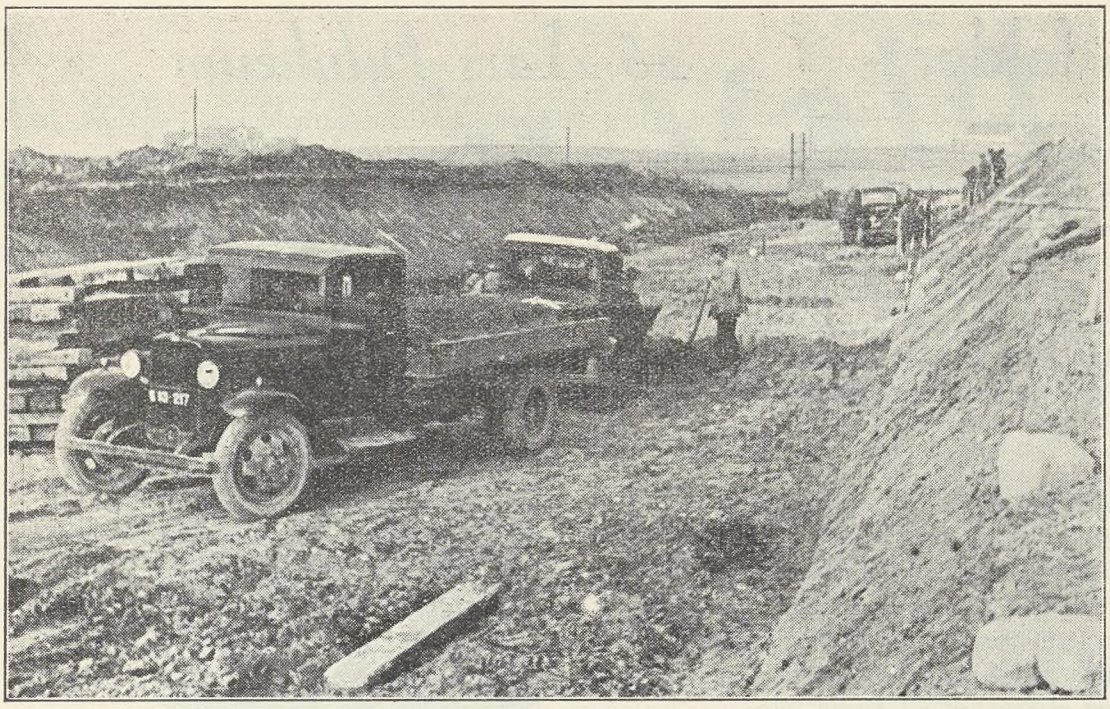

disse Nødhjælpsarbejder, maa det dog erkendes, at der ved denne Lovgivning er sikret mange af vore Kammerater Mulighed for Arbejde og Indtægt, som ellers ikke vilde være til Stede.

Udstykningen skaber Arbejde.

I de sidste 3 Aar er der ialt oprettet 1473 Husmandsbrug og ydet Tillægslaan til 245. Anlæg af saadanne Brug giver, foruden ved Bygningernes Opførelse, ogsaa Arbejde ved Brøndgravning, Planering, Anlæg af Veje o. lign. Direkte er der til Stadighed beskæftiget mindst 1000 Arbejdere ved Rejsning af saadanne nye Husmandshjem.

Grundforbedring.

En af de Love, der har haft størst Betydning for Arbejderne paa Landet, er Grundforbedringsloven. Siden 1933 og til Udgangen af 1938 er der aarligt anvendt 4,4 Millioner Kroner *alene til Arbejdsløn* ved Grundforbedringsarbejder d. v. s. at der gennemsnitlig har været beskæftiget direkte mindst 2000 Arbejdere paa dette Omraade.

Ogsaa Sukkerordningen skaber Arbejde.

Ved Sukkerordningen tilstræber man at sikre dansk Produktion og Beskæftigelse. Direkte betyder Sukkerordningen Sikring af Beskæftigelsen til ca. 15,000 Mand.

Fremgang for danske Arbejdsmænd.

Alle disse Love har været til Gavn for Dansk Arbejdsmands Forbunds Medlemmer. Ved Bestemmelser i Lovgivningen om Overholdelse af Tarifløninger, er vore Bestræbelser for at faa Overenskomster ud paa Steder, hvor man ellers nødig gaar med til, at dette bliver støttet.

Arbejdsmandsforbundet har de senere Aar kunnet glæde sig over en stærk Tilgang af nye Medlemmer. Denne Tilgang er i høj Grad fremmet ved Lovgivningsmagtens Indsats, idet det paa forskellig Maade i forskellige Love er fastslaaet, at Samfundet har Interesse i, at Arbejderne er forsikret mod Arbejdsløshed og derfor giver forsikrede Arbejdere en Fortrinsret, bl. a. til visse Arbejder.

Enhver Arbejdsmand er derfor interesseret i en positiv Lovgivning af samme Art, som her er omtalt. *Forudsætningen herfor er en Styrkelse af den Regering,* hvori Arbejderklassens Repræsentanter er de førende.

Denne Styrkelse sikres kun paa een Maade: nemlig ved at møde op og

stemme paa Socialdemokratiet den 3. April

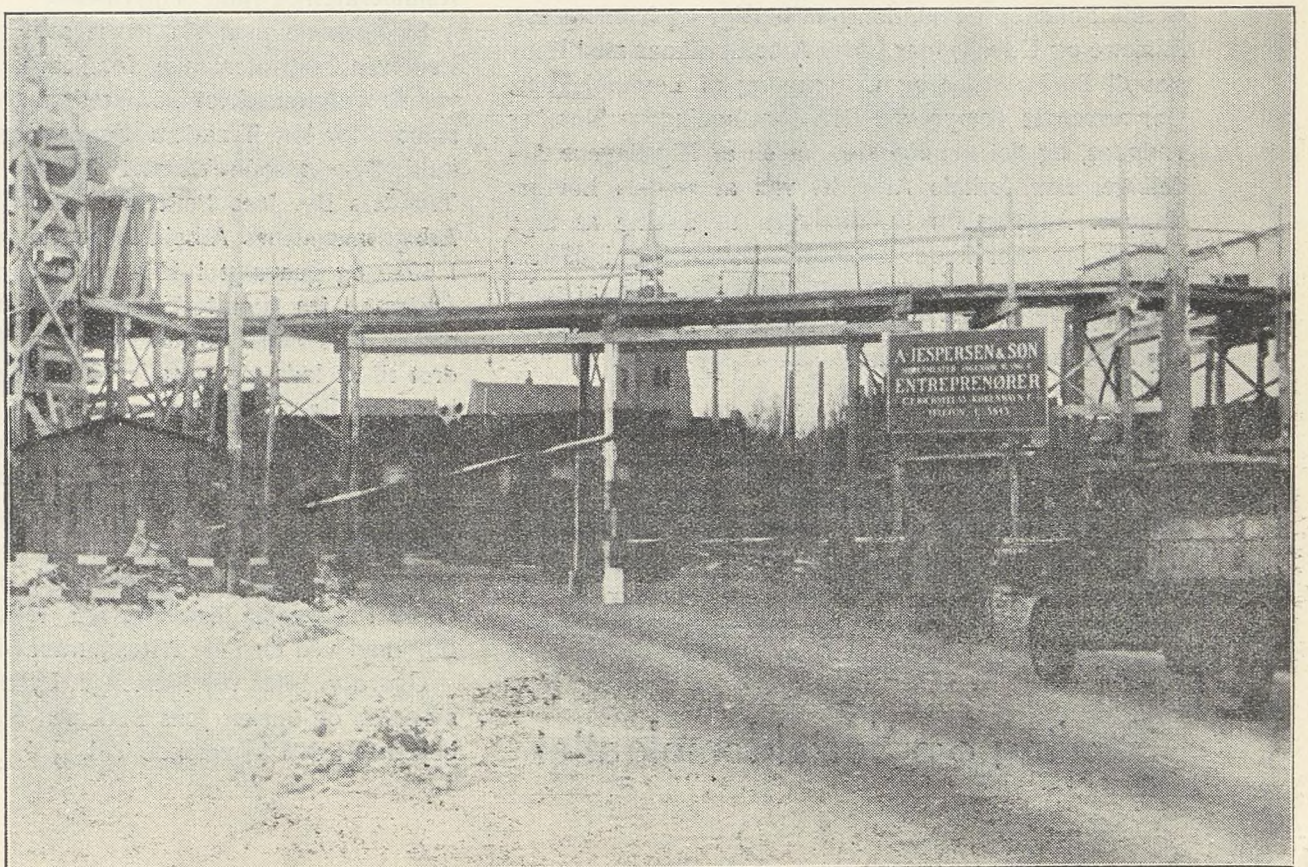

Skrankerne falder -

Enevælden faldt. Forsøgene paa ved Hjælp af provisorisk Lovgivning at genindføre et Regimente udenom Folkeviljen nedkæmpedes. Den parlamentariske Statsform indførtes og formaaede at hævde sig. Forfatningens Undtagelsesbestemmelser for Kvinder og Tyende og den rige Mands priviligerede Valgret ophævedes. Tilbage stod de sidste Erindringer om en Tid, da Landets jord- og pengebesiddende Befolkningsgruppe var i Stand til uden om Arbejderklassen at dirigere Danmarks Politik.

Nu falder denne svundne Tids Rester.

Landstinget med den 8 Aars Valgperiode, den indirekte Valgmaade, den 35 Aars Valgretsalder, med Beføjelse til efter de 8 Aars Udløb paa egen Haand og uden at spørge Vælgerne at kunne udpege en Fjerdedel af det nye Tings Medlemmer til at sidde andre 8 Aar; Landstinget, som med et reaktionært Flertal gennem lange Aar misrøgtede sin Opgave og lagde sin klamme Haand paa enhver fremskridtsvenlig Lovgivning — dette Landsting har faaet Dommen forkyndt: *det skal væk!*

I Stedet for den gamle Grundlovs to Ting, valgt af forskellige Vælgerkorps paa ikke mindre end 5 Valgdage, sætter vi *Den forenede Rigsdag,* hvis Medlemmer — 15 færre end i den gamle Rigsdag — vælges *paa een Dag og af eet Vælgerkorps.* Langvarige Konflikter mellem de to Afdelinger, som Rigsdagen deler sig i efter Valget, er paa Forhaand udelukket. Den ny Forfatning levner ingen Mulighed for at lægge Haand paa Folkeviljen. Kraftigere end tidligere kommer Folkets Røst til at tale gennem Rigsdagen, derved at *Ungdommen gives Valgret.* Lovgivningsarbejdet vil i den kommende Folkerepræsentation gaa hurtigt og friktionsløst. Ministre og Udvalg faar bedre Arbejdsvilkaar med Hensyn til Forberedelse og Udformning af Lovforslagene. Det forcerede Tempo ved Rigsdagssamlingens Slutning undgaas, og det umuliggøres, at en af Rigsdagens Afdelinger kan forhale Arbejdet ved at »sylte« Lovforslagene. Adgang for Befolkningen til direkte at tage Stilling for eller imod omstridte Lovforslag indføres. Demokratiet værnes gennem Bestemmelser om, at politiske »Partier«, der antager Karakter af rene Voldsorganisationer, kan opløses.

Vi gennemfører denne Forfatningsændring for at skabe bedre Grundlag for det parlamentariske Arbejde end det nuværende. Vi gennemfører den ny Grundlov for at staa bedre rustet til Løsningen af Fremtidens Opgaver. Vi gennemfører vort Forehavende, fordi vi føler os stærke nok dertil; fordi vi ved, at den danske Arbejderklasse vil give os den fornødne Styrke dertil gennem

Samling om Socialdemokratiet

25 Aars Jubilæum

Den 19. April kan Cementarbejdernes Formand, *Jens Pedersen,* fejre 25 Aars Jubilæum som Formand for Cementarbejdernes Fagforening for Aalborg og Omegn.

Jens Pedersen er født den 23. September 1877 i Brovst Sogn i Vendsyssel. Hans Forældre var fattige Landarbejdere, og der var flere Børn i Hjemmet, saa Jens Pedersens Start i Livet blev derfor den samme som saa mange andre af Arbejdernes Tillidsmænds, nemlig Hyrdedrengens trælse Job. Jens Pedersen blev dog hurtig ked af at være i Brovst Sogn, han rejste til Sdr. Tranders, hvor han blev gift og boede en Del Aar og arbejdede i Sohngaardsholms Grusgrav. Han kom senere paa Cementfabriken »Danmark« og blev snart Kammeraternes Tillidsmand. Han sad en Del Aar i Bestyrelsen, men blev den 19. April 1914 valgt som Formand for Afdelingen, en Plads han har bestridt til Kammeraternes fulde Tilfredshed.

Sideløbende med sin Plads som Formand har Jens Pedersen bestridt mange forskellige Tillidshverv. Han var Kredsformand for 25. Kreds i 17 Aar og Kredsforstander for Nr. Tranders Sogns Sygekasse i 15 Aar, indtil Sygekassedirektoratet flyttede Kontoret til Nr. Tranders By. Jens Pedersen blev valgt til Revisor for Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse paa Kongressen i 1935 og genvalgt i 1938. Han har siddet i Aalborg Amtsraad fra Juni 1935, hvilken Plads han bestrider endnu. Jens Pedersen har gentagne Gange været opfordret til at lade sig opstille til Sogneraadsvalgene, men har hver Gang sagt Nej.

De mange Tillidshverv har ikke gaaet Jens Pedersen til Hovedet — tværtimod. Stille og beskedent har han røgtet sit Arbejde og hans jævne og bramfrie Væsen har skabt ham mange Venner; det er derfor et naturligt Udslag af Kammeratskabsfølelse, naar Cementarbejderne Paaskedag den 9. April fejrer deres afholdte Formand ved en Fest i Restaurant »Kilden« i Aalborg.

Ogsaa vi føjer vor hjertelige Lykønskning til ovenstaaende og ønsker Jens Pedersen mange lykkelige Arbejdsaar i den kommende Tid.

April-Valg

Saa kom da April som en foraarsfrisk Blæst
over det, der i Mørket har stønnet;
nu forsvinder den sidste og sygnende Rest
af alt det, der er falmet og frønnet.
Det, der spærrer for Vaarens og Fremskridtets Vej,
pløjes dybt ned i Plovjernets Fure;
skal vi lade os standse af Bagstræbet? Nej,
det skal falde som Jerikos Mure!

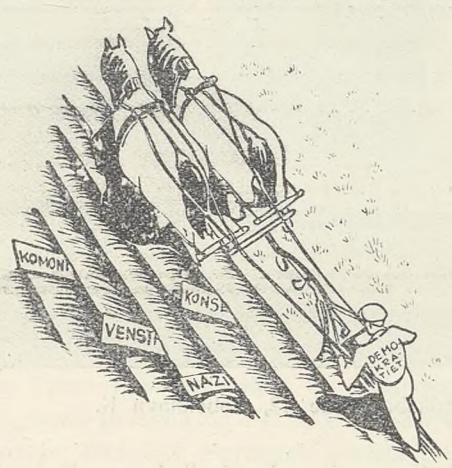

Selv det mindste Geni har sit eget Parti,
om Nazisme de snøvler og vrøvler,
men vi kan ikke tro, de har Hjerne, fordi
de har lange og lakblanke Støvler.
Der s k a l noget andet og l a n g t mere til,
og vi lader os ikke besnakke,
vi véd saa bestemt, hvad det Støvleskaft vil:
det vil sætte sin Hæl paa vor Nakke!

A k s e l L a r s e n blev venlig og logrede lidt,
men hos os ingen hjemme han træffer,
thi hans Værk er et Muldvarpe-Værk, ligefedt
om han logrer i Dag eller bjæffer.
Kom du friske April! Fej ham ud! Fej ham bort!
Aldrig lader vor Frihed sig binde,
og om Diktaturet er rødt eller sort,
saa er det dog Frihedens Fjende!

Og »Venstre« skal vige for Grotid og Liv;
naar Hr. K r a g lover Fremgang og Lykke,
er hans Maal kun at sætte sin Nedskæringskniv
i de Fattiges krummede Rygge;
vi husker nok »Venstre«s »velsignede« Tid,
den har Fattigfolk enigt forbandet,
af Storbondestyret med Flid blev sat Splid
i vort Folk mellem Byen og Landet!

Hr. C h r i s t m a s har forsvarspolitiske Krav,
han og »Højre« vil Danmark betrygge,
men det Valgmanifest, han til Vælgerne gav,
det er Valgflæsk, vi ikke kan tygge.
Han vil værne om alle de arme og smaa,
det er smukt, og det lader sig gøre,
men vil lade de arbejdsledige staa
og sulte ved stængede Døre.

Saa kom da April, fej ud og ryd op,
kald ud med din Foraars-Fanfare,
vi hører dens Toner! Slut op! og slut Trop!
du vældige, voksende Skare.
Vor Stemmeret er vort Skjold og vort Sværd,
vi føler vor Kampvilje gløde,
fra Gader og Gyder, fra Grusgrav og Kær
paa Valgdagen giver vi Møde!

Og slaar vi et Slag for vor Sag denne Dag,
— hold Takten, hold Trit og hold Retning, —
beholder vi S t a u n i n g og slipper for K r a g,
saa det er en r i g t i g Forretning!
Saa vinder vi Valget! Vi k a n og vi v i l,
naar blot vi vil bruge vor Stemme!
Ved Valget staar Demokratiet paa Spil,
saa ingen af os bliver hjemme!

Vi sikrer vor Grundlov, vi sikrer vor Ret,
hvor meget end Muldvarpen roder,
de Mænd, som maa drage det tungeste Dræt,
s k a l høste de skønneste Goder.
Saa kom da April som en foraarsfrisk Blæst,
det spirer og blomstrer og grønnes,
vi sejrer, vi fejrer den skønneste Fest,
vor Troskab med Lykke skal lønnes!

A a g e H e r m a n n.

FOLKE-FERIE SOMMEREN 1939

200,000 Arbejdere, der aldrig før har nydt en Ferietids Glæder, skal i Aar have denne Oplevelse. Ialt 600,000 Arbejdere og Funktionærer har — takket være Ferieloven — i Aar Ferie med Løn og faar næste Aar 12 Dages Ferie med Løn. Over *40 Millioner Kroner* om Aaret vil Arbejderne med den nuværende Beskæftigelse anvende til Ferie.

Den første »Feriesommer« bliver 1939, og skønt den store Ferietid først bliver til Virkelighed i 1940, saa møder Folke-Ferie dog med 250 tilrettelagte Ture for Sommeren 1939. Disse Arrangementer er saa forskellige, at der maa være noget for enhver baade hvad Tid, Smag og Pengepung angaar.

Der er Ture med 8—14 Dages Ophold i henholdsvis

Folke-Feries Hovedkontor og moderne Rejsebureau, Frederiksborggade 42, København K.

Disse Tal fortæller, at Danmarks Arbejdere har faaet et socialt og kulturelt Gode, der bør udnyttes paa bedste Maade. Ferieloven gennemførtes uden en kostbar, faglig Kamp og uden de Ofre, som saa mange Fremstød ellers har kostet Arbejderbevægelsen.

Saadan — omtrent som her sagt — talte Statsminister Th. Stauning til Hovedorganisationernes Repræsentanter, da han tog Initiativet til at faa drøftet, hvorledes Arbejderne bedst skulde og burde udnytte Ferietiden, — for det er jo Meningen, at Ferietiden skal udnyttes. — Ud til Skov og Strand, ud til Bondens Ager, til den rislende Bæk, til Suset i Skovene og Skumsprøjtet fra Havet, bør enhver, der Aaret igennem har staaet ved Hverdagens ensformige Pligtarbejde. Ud og være helt frie Mennesker. Men hvordan skulde man faa Ferietiden udnyttet saaledes, at der kunde bydes Arbejderne en Række Feriemuligheder til rimelige Priser og dog saadan, at det, der bydes paa, ikke bliver 2. Klasses? Svaret blev: Arbejderne bør danne deres egen Ferie- og Fritidsorganisation til at løse de mange Opgaver, og *Andelsselskabet Folke-Ferie* blev oprettet den 17. Oktober 1938. Heldigvis har man formaaet allerede fra Begyndelsen at gribe Opgaverne saadan fat, at Rammerne for et helt nyt og storstilet Ferie- og Fritidsarbejde nu er skabt.

Esbjerg, Aalborg eller Frederikshavn, Dronningmølle, Langeland, Bornholm eller Kalundborg. Der er Ture til Norge, Sverige og Finland. Der er Krydstogt med egen Damper til Gotland, Estland, Letland og Finland, — Ønskerejsen for mange Danskere, og til under 150 Kr. for hele Færden Østersøen rundt.

Der er Ture Fyn rundt, Sjælland rundt og Danmark rundt med Bus. Ture med Amerikabaadene til Gdynia eller Göteborg. Ture i København paa 2 Døgn for 17 Kr. alt iberegnet, og billigere Priser for længere Ophold.

Ved Samarbejde med Tillidsmænd fra forskellige Arbejdspladser, med en Række Trafikinstitutioner, Rejsebureauer, Rejseførere, og den norske, svenske og finske og andre Landes Arbejderrejseorganisation, er der gennem Folke-Ferie skabt Mulighed for at faa en Rejse til hvert eneste Land i Europa allerede i den første Sæson, og enten Rejsen skal ske

ad Skinnevej, Søvej, Luftvej eller Landevej,

kan den arrangeres gennem Folke-Ferie.

At rejse ad Luftvejen vil maaske for mange stadig staa som noget uopnaaeligt, og dog har f. Eks. de svenske Arbejdere i Aar en Flyvetur med 7 Dages Ophold paa Åland for ca. 77 svenske Kroner for hele Tu-

ren fra Stockholm og retur; men det bliver naturligvis i første Række Banernes Damptog og Rederiernes Skibe, der skal tage de store Ferieskarer, og Folke-Ferie har da ogsaa, som allerede nævnt, sat ind paa et Samarbejde med alle Trafikinstitutioner. Ogsaa for dem, der vil træde Pedalerne, er der tilrettelagt en hel Del gode Ture.

Folke-Feries Leder sagde forleden: Det første Ferieaar er Prøveaaret. Vi har Bungalows, Hoteller, Pensionater, Feriecottager, Udflugtstog, Busture, Krydstogter, — lad os nu se, hvad det er Arbejderne særligt ønsker, og saa sætte ind herefter med Henblik paa Sommeren 1940.

Mellem Folke-Ferie-Organisationerne i Norden er der truffet Aftaler om Udveksling af Arbejdere og gensidig Hjælp. For de Tusinder, der kun kan rejse i Højsæsonen og ikke kan faa Plads paa Hoteller eller Pensionater forsøger man med danske Landbohjem at faa en Ordning i Stand, der baade har stor økonomisk og kulturel Værdi.

For enligstillede Kvinder med Børn har Folke-Ferie indrettet H. K.'s tidligere Feriehjem, Strandhuset i Karlslunde, hvor Opholdet for Moderen pr. Uge andrager 25 Kr., heri er indbefattet Rejse Tur-Retur København, for det første Barn bliver Prisen pr. Uge Kr. 10 og for øvrige Børn yderligere Moderation.

Med Henblik paa Provinsarbejdernes Ophold i København er der allerede den første Sommer indrettet et stilfuldt, moderne og hyggeligt Hotel, med store Klublokaler, centralt beliggende paa Vesterbrogade 41. Prisen her bliver i Sommertiden for Etagesenge Kr. 2,50 pr. Døgn pro persona og Kr. 3,00 i Vintertiden pr. Enkeltværelse. Hotellets Personale lønnes efter Overenskomst, og kun for Skopudsning og Bagagetransport er der ekstra at betale.

Som gylden Regel gælder, at *alle* kan rejse med Folke-Ferie. Der er intet Monopol, ingen Undtagelser, og Folke-Ferie samarbejder med alle Hoteller, Pensionater, Trafikinstitutioner og Turistforeninger, samt andre, der vil yde en Indsats for en heldig Løsning af Ferie- og Fritidsspørgsmaalet.

Kun naar Ophold ønskes paa de Feriehjem, som de faglige Organisationer ejer her i Landet eller i andre Lande, kræves der Dokumentation for Medlemsskab i en faglig Organisation.

I Samarbejde med D. S. B. er Folke-Ferie indgaaet i Benyttelsen af Rejsesparebogen, saaledes at Tillidsmændene fordeler Bøgerne, og Ihændehaverne køber 25 Øres Frimærker, indklæber disse i Bogen, for derved at sammenspare de faa Kroner mere end Ferielønnen, som jo giver den helt rigtige Ferie. Der er i Øjeblikket mange Hundrede Arbejdere, der sparer sammen til Ferien ved Hjælp af Rejsesparebogen eller ved Benyttelse af »Arbejdernes Landsbank«s Feriesparebøsser, der saavel som Rejsesparebogen kan faas i Folke-Feries Rejsebureau, Frederiksborggade 42, København, eller hos Selskabets 55 Repræsentanter ud over Landet.

Det første Aar har Folke-Ferie særlig sat ind paa København, hvorfra det overvejende Antal Ferierejsende vil komme, men med fuld Forstaaelse af, at Folke-Ferie skal være en Landsorganisation, er der foreløbig af Arbejdernes lokale Fællesorganisationer valgt 55 Repræsentanter i danske Provinsbyer, som i Samarbejde med Pressen og de lokale Foreninger er i fuld Gang med at tilrettelægge lokale Ture, etablere Feriecentre i Nærheden af de større Byer og forme den Ramme, der engang vil blive skabt for Arbejdernes Ferie- og Fritidsorganisation.

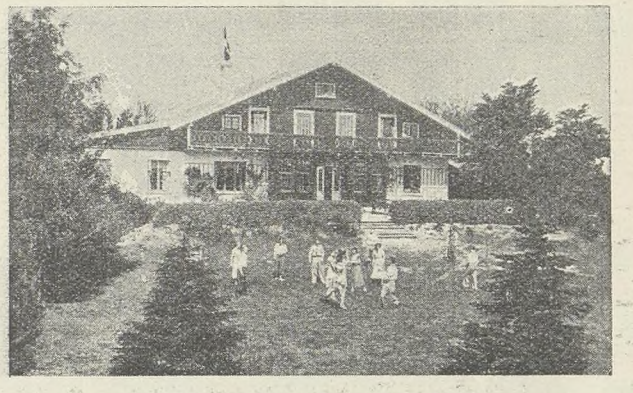

Folke-Feries Strandhus, Karlslunde.

Arbejderne plejer at kunne løse de Opgaver, de paatager sig, og vi nærer ingen Tvivl om, at Folke-Ferie vil blive den store, brede Befolknings gode Tjener, hvad enten Rejsen gælder Ind- eller Udland, enten det drejer sig om en individuel Rejse eller et Fællesarrangement for en Klub, Arbejdsplads, Forening eller et Forbund.

De store, flotte Kataloger om Krydstogter, Den blaa Ekspres, Sommerliv ved Stranden, er ikke noget Arbejderne blot skal se paa, — ved en fornuftig Tilrettelægning, ved Samarbejde med mange Landes Arbejderrejseorganisationer, er den Tid inde, da Arbejderne for Alvor kan faa Del i Rejselivets Glæder, — og kan man først tage den store Rejse ad Aare, ja, saa er der allerede i Aar en Række billige Ture, som man kan være med i eller selv foretage.

Spørg *Folke-Ferie,* Frederiksborggade 42, København K., Central 2617, eller nærmeste Provinsrepræsentant.

Folke-Ferie er *din* Organisation, *din* Tjener.

Ved Valgfondsmærket
— en lille Ting —
blir Folket Herre
i Folkets Ting.

Afslutning paa Vinterens Tracktorførerkursus

Som tidligere nævnt har der atter i den forløbne Vinter været etableret Tracktorførerkursus for Landarbejdere i Forbindelse med Teknologisk Institut. Der har været afholdt 3 Kursus, hvoraf de 2 fandt Sted i Riis Skov ved Aarhus, og disse har været besøgt af ialt 80 Deltagere fordelt med 40 paa hvert Kursus.

Lærere og Elever ved det afsluttede Tracktorførerkursus.

Det sidste Kursus, af hvis Deltagere vi bringer vedføjede Billede, fandt Sted paa Teknologisk Institut i København, og var besøgt af 30 Deltagere. Altsaa har der ialt deltaget 110 Medlemmer i de arrangerede Kursus. Det vil dog ikke dermed kunne siges, at alle de Ønsker om Deltagelse, som var fremsat forinden de paagældende Kursus blev paabegyndt, er bleven efterkommet. Der meldte sig tværtimod fire Gange saa mange Deltagere, som det var muligt at skaffe Plads til, saaledes at det blev nødvendigt ligefrem at udvælge det Antal, som fik deres Ønske opfyldt.

Ved Afslutningen af det i Teknologisk Institut afholdte Kursus samledes Eleverne med Kursusets Lærere og H. P. Jensen, som Repræsentant for Arbejdsløshedskassen, omkring et fælles Kaffebord. Her takkede Kursusets Leder, Herr Ingeniør Hempel, Deltagerne for den Interesse, der var lagt for Dagen i Forbindelse med Undervisningen, hvilket havde glædet baade Lærerne og Ledelsen. Ingeniøren udtalte tilsidst Ønsket om, at den Viden, som hver enkelt havde opnaaet, maatte blive til Gavn i det praktiske Liv. Derefter fik hver Deltager udleveret et Diplom som Bevis for Kursusdeltagelsen.

Fra Deltagernes Side blev der bragt baade Skolen, Lærerne, Forbundet og Arbejdsløshedskassen en Tak, fordi saadanne Kursus blev etableret.

Paa Arbejdsløshedskassens Vegne udtalte H. P. Jensen Anerkendelse saavel overfor Lærerne som Eleverne for det smukke Resultat, der var opnaaet, hvorefter den lille Festlighed sluttede.

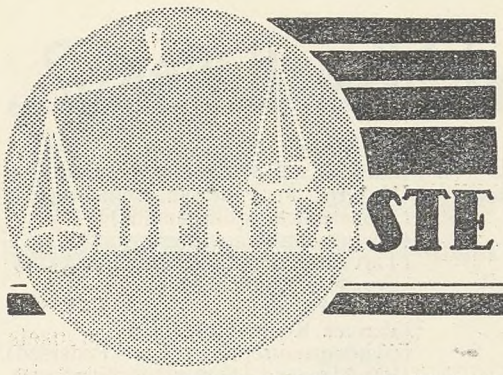

DEN FASTE VOLDGIFTSRET DØMMER

Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
Frijsenborg Skovbrug,
Dansk Arbejdsgiverforening.

Aar 1939 den 2. Marts Kl. 10 Formiddag afholdt Voldgiftsretten Møde i Dansk Arbejdsgiverforenings Lokaler, Vester Voldgade 113, København.

Til Stede var den af Den faste Voldgiftsret udnævnte Opmand, Landsdommer H. Preisler Knudsen samt de af Parterne hver især valgte Voldgiftsmænd, henholdsvis Forretningsfører Lorents Petersen og Afdelingsformand Hans Jørgensen og Kontorchef Elmquist og Sekretær Torup.

For Frijsenborg Skovbrug var mødt Overførster Moldenhaver og Skovrider Biilmann.

Der fremlagdes:

1. Skrivelse af 9. December 1938 fra Dansk Arbejdsmands Forbund til Den faste Voldgiftsret.
2. Skrivelse af 13. s. M. fra Dansk Arbejdsgiverforening til samme.
3. Skrivelse af 16. Februar d. A. fra Dansk Arbejdsmands Forbund til Opmanden.
4. Sagsfremstilling, udarbejdet af Dansk Arbejdsmands Forbund.
5. Skrivelse af 1. d. M. fra Dansk Arbejdsgiverforening til Opmanden.
6. Den dermed fulgte Redegørelse fra Frijsenborg Skovbrug, bilagt
7. en Opstilling.
8. Genpart af en Skrivelse af 13. Juni 1938 fra Frijsenborg Skovbrug til Overførster Moldenhaver.

9-10. to Bestillingssedler.

11. Overenskomst af 1. Marts 1938 mellem Frijsenborg Skovbrug og Dansk Arbejdsmands Forbund.

Endvidere foreviste Parterne de forskellige tidligere Overenskomster dem imellem.

Dansk Arbejdsmands Forbund forelagde Sagen og nedlagde Paastand paa, at ogsaa Arbejdet ved Havne- og Piloteringspæle aflønnedes med Tillæg efter de Akkordsatser, der indeholdes i Overenskomsten af 1. Marts 1938, Pag. 10 under »Afmærkningstillæg« Punkt 2.

Skovrider Biilmann gjorde derefter Rede for Frijsenborg Skovbrugs Stilling til Sagen og nedlagde Paastand paa Frifindelse.

Efter at Parterne havde haft Lejlighed til yderligere Bemærkninger, blev Sagen optaget til Kendelse.

Parterne aftraadt.

Voldgiftsretten voterede, men da det ikke viste sig muligt at opnaa Stemmeflerhed mellem Voldgiftsmændene for en Afgørelse, blev Sagen udsat til Afgørelse af Opmanden.

I Sagen blev afsagt saalydende

KENDELSE

Imellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Frijsenborg Skovbrug er der opstaaet Uenighed om Aflønningen af nogle Arbejdere, der for Skovbruget er beskæftiget med Hugst af Naaletræ til Havne- og Piloteringspæle, og Parterne er derefter enedes om at lade Spørgsmaalet afgøre ved faglig Voldgift. Som Medlemmer af Voldgiftsretten har Forbundet udpeget Forretningsfører Lorents Petersen og Afdelingsformand Hans Jørgensen, medens Dansk Arbejdsgiverforening, af hvilken Organisation Skovbruget er Medlem, paa sin Side har udpeget Kontorchef Elmquist og Sekretær Torup. Den faste Voldgiftsret har derefter udnævnt undertegnede Landsdommer H. Preisler Knudsen til at fungere som Formand for og Opmand i Voldgiftsretten.

Voldgiftsretten afholdt Møde den 2. Marts d. A.; paa dette Møde forelagde Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, Sagen og paastod de paagældende Arbejdere aflønnet med Tillæg efter de Akkordsatser, der indeholdes i den mellem Frijsenborg Skovbrug og Dansk Arbejdsmands Forbund under 1. Marts 1938 indgaaede Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold for Skovarbejdere, jfr. Overenskomstens Pag. 10, Punkt 2, under »Afmærkningstillæg«. De Indklagede, Frijsenborg Skovbrug paastod sig frifundet. Efter yderligere Procedure blev Sagen optaget til Kendelse, og da det ikke viste sig muligt at opnaa Stemmeflerhed mellem Voldgiftsmændene for en Afgørelse, blev Sagen udsat til Afgørelse af Opmanden.

I den nævnte Overenskomst findes under Afsnittet om Skovning af Naaletræ følgende Akkordsatser:

Stammer, uafkortede	pr. m³	Kr. 1,10
Stammer, afkortede	pr. m³	Kr. 1,51

»Afmærkningstillæg«.
(Arbejderne foretager selv Afmærkningen).

1) Aflægning i en Længde til opgiven Topdiameter	pr. m³	Kr. 0,12
2) Stammer med 12—19 cm Top	pr. m³	Kr. 0.98
Stammer med 20—22 cm Top	pr. m³	Kr. 0,58
Stammer med 23—27 cm Top	pr. m³	Kr. 0,46
Stammer paa over 27 cm Top	pr. m³	Kr. 0,23
Savklodse (Brændeklodse) under 20 cm Midte	pr. m³	Kr. 0,44

Striden mellem Parterne drejer sig nu om, hvorvidt de foran under Punkt 2 nævnte Afmærkningstillæg alene skal anvendes, naar det drejer sig om Bygningstømmer — saaledes som hævdet af Arbejdsgiveren — eller om de ogsaa skal anvendes, naar det drejer sig om Træ til Havne- og Piloteringspæle — saaledes som hævdet af Forbundet.

Under Sagen er det iøvrigt oplyst, at disse Bestemmelser om Afmærkningstillæg, der har været praktiseret siden Aaret 1932, første Gang er indsat i selve Overenskomsterne i 1935. I de forudgaaende Overenskomster, den seneste er af 16. Maj 1931, var de herhen hørende Bestemmelser saalydende:

Stammer, med opgivet Længde og Topdiam. ved Afdrivning og almindelig Udhugning ..... pr. m³ Kr. 1,30

Stammerne aflægges i een Længde. Arbejderne foretager selv Afmærkningen.

Stammer med opgivet Længde og Topdiameter, ved Hugst af Smaapartier af Stammer uden samtidig Udhugning pr. m³ Kr. 1,65.

Samtidig fandtes der en særlig Pris for Hugst i Smaapartier af Stammer, uden samtidig Udhugning af Afdelingen, til mindre Bygningstømmer (smaa Spær og Hanebaand) og for »Savklodse og Stammer i afmærkede Længder« samt for ikke afkortede Stammer. Disse Bestemmelser hjemlede saaledes ikke et særligt Afmærkningstillæg, men i to Fodnoter bestemtes det, at »ved særlig komplicerede Leverancer, hvor Arbejderne udfører Afmærkningen, betales denne med et Tillæg af 0,24 Kr.—0,73 Kr. pr. m³« og, at »ved Hugst af smaat Bygningstømmer gives højeste Afmærkningstillæg 0,73 Kr. pr. m³.«

Med Hensyn til de forskellige Betegnelser bemærkes, at »Afmærkning« efter det oplyste, bestaar deri, at Arbejderne, efter at Træerne er hugget ned og Grenene hugget af, afmaaler Stammen saavel i Længde som eventuelt i Tykkelse efter de Maal og Dimensioner, der skal leveres Bestilleren, medens »Afkortning« er Stammens Oversavning efter disse Maal. Det er derhos oplyst, at Bygningstømmer (eller Savværkstømmer) har en Længde af højst 10—12 m, medens Havne- og Piloteringspæle har en Længde paa 20—22 m, op til 30 m.

Til Støtte for sin Paastand gør Forbundet gældende, at det, da man i 1935 satte de nu gældende Bestemmelser ind i Overenskomsten, var Hensigten, at disse skulde omfatte alt Træ, hvadenten der var Tale om Bygningstømmer eller om Havne- og Piloteringspæle, og Forbundet henviser til, at Overenskomsten efter sin Ordlyd heller ikke sondrer mellem disse forskellige Sorter, og saaledes heller ikke hjemler forskellige Lønsatser

for hver af disse to Kategorier; det var tværtimod — stadig efter hvad Forbundet hævder — Meningen med de nugældende Bestemmelser, at disse i sig skulde indeholde Satser f. Eks. ogsaa for de i de ovenciterede to ældre Fodnoter omhandlede Arbejder, og Forbundet hævder, at netop Arbejdet med Havne- og Piloteringspæle ofte er et saadant kompliceret Arbejde, som rammes af den første af disse Fodnoter.

Heroverfor gør Arbejdsgiveren gældende, at der er væsentlige Forskelligheder ved Arbejdet, alt eftersom Træet skal leveres til Savværker (Bygningstømmer) eller til Havne- og Piloteringsarbejder; i førstnævnte Tilfælde kræves der saaledes ganske bestemte Topdiametre, der nøje maa udmaales af Arbejderne — i sidstnævnte Tilfælde kræves alene et Mindstemaal, som ikke udkræver en særlig Udmaaling, men i hvert enkelt Tilfælde afgøres ved et Skøn. Hertil kommer, at hver enkelt Stamme som Hovedregel kun vil afgive een Havne- eller Piloteringspæl, og dette Forhold vil medføre det efter Arbejdsgiverens Formening urimelige Resultat, at Arbejderen, jo længere Pælen skal være, vil faa et stadigt stigende Tillæg, idet Pælens Topdiameter bliver mindre og mindre for de længere Pæle — dette uanset at Arbejdet ved Afkortningen ogsaa bliver mindre og mindre. Dette urimelige Misforhold mellem Arbejde og Løn vil imidlertid — stadig efter Arbejdsgiverens Paastand — netop kun foreligge ved Pælene, idet det ved Bygningstømret opvejes, dels derved, at der her kommer flere Stykker ud af samme Stamme, dels ved den øvrige samlede Afregningsmaade for dette Tømmer. Sluttelig har Arbejdsgiveren oplyst, at det samlede Resultat af den af ham anvendte Beregningsmaade bliver en Timeløn paa gennemsnitlig Kr. 1,60 — ganske vist for et Elitehold, medens Skovarbejdernes almindelige Timeløn ligger omkring Kr. 1,00—1,10; desuagtet har man tilbudt de paagældende Arbejdere et Tillæg, nemlig Tillæg efter Punkt 1 med 12 Øre.

Efter Opmandens Skøn er nu de af Arbejdsgiveren saaledes fremførte Argumenter af en ikke ringe Vægt, og navnlig maa der gives Arbejdsgiveren Medhold i, at den Omstændighed, at Anvendelsen af en vis Lønsats i visse givne Tilfælde vil medføre vilkaarlige og under visse Omstændigheder urimelige Slutresultater, i sig alene er et overordentligt vigtigt Moment i Overvejelserne af, hvorvidt denne Lønsats nu ogsaa efter sin Ordlyd eller efter sit Indhold virkelig skal komme til Anvendelse eller ej i disse Tilfælde; paa den anden Side kan der ikke ses bort fra Muligheden af, at saadanne Urimeligheder (d. v. s. forholdsvis urimeligt høje Lønresultater) i nogle Tilfælde opvejes derved, at de vedkommende Arbejdere ved andre Arbejder løber Risikoen for et eventuelt tilsvarende mindre Lønresultat. Om noget saadant foreligger der dog intet oplyst i nærværende Sag. Imidlertid er Forholdet i denne Sag det — som det fremgaar af de ovenfor gengivne Bestemmelser — at det paagældende Afsnit i Overenskomsten efter sin Ordlyd hjemler Afmærkningstillæg i alle Tilfælde, hvor Afmærkning foretages, uden at der opstilles nogen Sondring mellem Bygningstræ paa den ene Side og Havne- og Piloteringspæle paa den anden Side, og da det er uomtvistet, at der ogsaa ved Pælene er Tale om Afmærkning saavel i Længde som i Topmaal — selvom nu ogsaa Topmaalene er fastsat som Mindstemaal, findes det overvejende betænkeligt, at statuere, at Arbejderne desuagtet ved Arbejdet med Pælene ikke skulde have Krav paa dette Tillæg.

Som Følge heraf vil den af Forbundet nedlagte Paastand være at tage til Følge.

Thi bestemmes:

De ovennævnte Arbejdere bør ogsaa ved Arbejdet med Havne- og Piloteringspæle aflønnes med det i Overenskomsten af 1. Marts 1938 Pag. 10 under 2 fastsatte Afmærkningstillæg.

Sagens Omkostninger, derunder Honoraret til Opmanden, 150 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne, henholdsvis Dansk Arbejdsmands Forbund og Frijsenborg Skovbrug.

Ordrup, den 7. Marts 1939.

sign. Preisler Knudsen.

Lysning over Landet,
det er det, vi vil,
og der skal blandt andet
Valgfondsmærker til.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Assels	(Murerm. K. Munkholm, Hørdum)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Brahetrolleborg	(Brahetrolleborg Kommune)
Bryrup	(Bryrup Imprægneringsanstalt)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dreslette	(Dreslette Kommune)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Feldsted	(Varnæs Kommune).
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
	(Chr. Andersen, Hals)
Hellested	(Hellested Kommune)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. Johs. Kristensen, Karby)
	(Murerm. Niels Dahl, V. Hvidbjerg)
	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Roskilde	(Skov Nielsens Skotøjsfabrik, Roskilde) (Sympatikonflikt)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skørping	(Murerm. Jens Nordenbæk)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Storvorde-Sejlflod	(Cementstøber Petersen)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Støvring og Suldrup	(Entreprenør Jens Pedersen, Støvring)
Svendborg A.	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Tandslet	(Købmand Perregaard, Skovby, Als)
Tjæreby	(A/S De forenede Cikorietørrerier)
Try	(Brøndborer P. Christensen)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
Vetlinge	(Rugaard Savværk pr. Veflinge) (Sympatikonflikt)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øsby	(Hannibal Dahl)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
22. Kreds	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
22. Kreds	(Murerm. Steffensen, Tversted)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nvsum)
34. Kreds	(Ørting-Falling Kommune)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Graasten	(Adsbøl Kommune)
Humble	(Humble Kommune)
Kolindsund	(Forp. Nielsen, »Ellegaard)
Magleby Møn	(Ingeniør Rumler, Hyllinge Savværk, angaaende Skovarbejde i Klintholm Skovdistrikt)
Nørre Snede	(Tørvefabrikant Hans Christensen, Boest pr. Nørre Snede)
Skrøbelev	(Skrøbelev Kommune)
Store Hedinge	(Storehedinge Kommune)

„Sygejournal over Patienten Danmark"

Under ovenstaaende bombastiske Overskrift har »Doktorerne« Krag og Brorsen udsendt en Tryksag, i hvilken man skildrer Danmarks Tilstand som forfærde-

lig daarlig. Vi skal i denne Forbindelse lige gøre opmærksom paa, at man f. Eks. i Sønderjylland omgaaende returnerede Pjecen som ubrugelig i Agitationsøjemed.

Hvad er det nu d'Herrer Venstremænd finder sygt ved Danmark? Det er den forfærdelige Sociallovgivning, vi har. I 1926 var de samme Herrer paa Færde, da skulde man ogsaa hjælpe Patienten Danmark. Hvilken Arbejder har glemt »Kirurgen« Madsen-Mygdals Operationer i Aarene 1926—29. Det var Nedskæring af de fattige og Aldersrentenyderne og Skattelettelser til de rige.

Alle Mindelser om Venstres Misregimente fra disse Aar er nu fjernet, og Sociallovgivningen forbedret til

Fordel for dem, der virkelig trænger til Samfundets Støtte.

Men disse politiske Kvaksalvere lurer stadig i Vandskorpen. Nu er de der igen med deres Termometer og Statistisk, og hvad er det saa de vil operere paa. Vi andre mindes Venstreforslag paa Rigsdagen, der vilde forringe Sociallovgivningen. Der har fra dette Partis Side været Forslag om at tage Understøttelsen fra de ugifte, ligesom man er Modstander af Tilskudet til Fortsættelseskasserne.

Jo, man er fra d'Herrer Venstre-Kirurgers Side parate til at skære ned, ligesom man skar ved Aarene 1926—29.

Desværre for Venstre har Tiden forandret sig. Nu er det kun i denne Tryksag, de faar Lov til at optræde som Læger. Den danske Arbejder er i Dag mere vaagen end i 1926, og skulde det blive nødvendigt med en Operation, er det Arbejderklassen, der er med til at stille Diagnosen.

Tarvelig Spekulation

Kommunisternes store Valgnummer er Kravet om Understøttelsernes Forhøjelser. Dette Krav er naturligvis for disse uansvarlige let at stille, men der skal dog være visse økonomiske Betingelser til Stede, for at det kan opfyldes. Og der er Grænser for, *hvor* hurtigt et Lands Sociallovgivning kan udvikles.

Det er imidlertid en Kendsgerning, at Statens og Kommunernes Udgifter til sociale Formaal aldrig i nogen tidligere Periode er forøget saa stærkt, som i det sidste Tiaar.

Fra Regnskabsaaret 1928—29 til nu er disse Udgifter steget fra ca. 167 Mill. Kr. til ca. 300 Mill. Kr. Socialudgifterne udgjorde i 1928—29 4,5 % af Nationalindkomsten og 26 % af samtlige Skatter. I 1938—39: 6,4 % af Nationalindkomsten og 30 % af Skatterne.

Der er dog vist god Grund til at anerkende denne Udvikling, som er uden Sidestykke i noget andet Land. Naar Kommunisterne paa Trods heraf rejser Agitation paa dette Felt, er det kun ud fra de tarveligste Motiver. Formaalet er *ikke* at yde de arbejdsløse og de gamle en Haandsrækning, men kun at faa drevet en Kile ind i Arbejdernes Rækker — altsaa *Splittelse* nu som før.

De arbejdsløse og de gamle *ved* forøvrigt udmærket, *hvem* der har kæmpet for en Sociallovgivning, der bygger paa Humanisme og Retsind, nemlig Socialdemokratiet. Havde Kommunisterne haft Held i deres Splittelsesbestræbelser, vilde der i Danmark ikke have været en Arbejderklasse, som nu kunde glæde sig over de opnaaede Fremskridt.

Den danske Arbejder har altid tilbagevist enhver Form for Splittelse, og vil ogsaa gøre det nu, hvor man forsøger med Lokkemad af en saa tarvelig Karakter, hvor Motivet saa aabenlyst skinner igennem.

Meddelelse fra Arbejdsløshedskassen

angaaende Underkontro'steder

Vi erindrer om, at de for Vinterhalvaaret godkendte Underkontrolsteder i Henhold til de gældende Regler skal *ophæves fra 1. April,* og Kontrollen med de arbejdsløse Medlemmer skal efter denne Dato foretages ved Afdelingens Hovedkontrolsted.

I denne Forbindelse skal vi samtidig meddele, at der fra Direktoratets Side er fremsat Krav om forskellige Ændringer til de hidtil gældende Regler vedrørende Oprettelse af Underkontrolsteder, og vi har desangaaende forhandlet med Direktoratet og er herefter enedes med dette om, at der *fra 1. Oktober 1939 gælder følgende Regler:*

»*Pkt. 1.* Kassen skal indsende Andragende til Direktoratet om Godkendelse af de Underkontrolsteder, Kassen ønsker at oprette, idet tilføjes, at intet Underkontrolsted maa paabegynde sin Virksomhed, forinden Direktoratets Godkendelse herfor foreligger. Andragender kan kun indsendes pr. 1. Oktober, 1. November, 1. December og 1. Januar. Dog kan et Andragende, naar ganske særlige Forhold gør sig gældende, behandles i Januar Maaned.

Pkt. 2. Godkendelsen gælder kun for det nærmest følgende Vinterhalvaar, idet der dog, hvor særlige Forhold gør sig gældende, kan meddeles Godkendelse for et helt Aar.

Pkt. 3. Underkontrolstedet maa til Stadighed omfatte mindst 8 Medlemmer, der hver bor i en Afstand af mindst 3 km fra Afdelingens Hovedkontrolsted.

Pkt. 4. Underkontrolstedet er pligtigt til at sørge for, at Til- og Afmeldingerne kommer Hovedkontrolstedet i Hænde *samme* Dag, de enkelte Medlemmer melder sig henholdsvis ledige og ikke-ledige til Underkontrolstedet.

Pkt. 5. Hovedkontrolstedet er i enhver Henseende ansvarlig for, at Underkontrolstedet arbejder i Overensstemmelse med Arbejdsløshedslovens og Vedtægtens Bestemmelser.

Pkt. 6. Oplysning om Ændringer i Underkontrolstedets Leders Navn og Bopæl skal til enhver Tid *straks* tilsendes Hovedledelsen, der omgaaende videresender disse Oplysninger til Direktoratet.

Pkt. 7. Overtrædelse helt eller delvis af foranstaaende Vilkaar medfører straks Godkendelsens Bortfald.«

Som I vil se, er det ikke store Forandringer, der er sket i Reglerne; men ethvert Underkontrolsted — ogsaa de tidligere benyttede — skal, før de kan genaabnes til Oktober 1939, godkendes paany af Direktoratet, og I maa derfor til Brug for den Indstilling, vi skal gøre til Direktoratet, allerede i første Halvdel af September Maaned indsende de Oplysninger, der kræves i Henhold til de foran anførte Regler.

Hovedkontoret, i Marts 1939.

Marius Sørensen.

Fra Medlem til Medlem

Gesten har med Hjælp fra 42. Agitationskreds sluttet Overenskomst med Gesten Teglværk. Arbejdstid 48 Timer pr. Uge. Timeløn 118 Øre. Endvidere er fastsat en Række Akkordpriser. Regler for faglig Strid. Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel.

Fredericia A. — Entreprenør Kjær-Petersen. Ved et Mæglingsmøde den 26. f. M. angaaende en Uenighed mellem ovennævnte Parter paa Firmaets Arbejdsplads paa Syrefabriken i Fredericia, enedes man om, at Firmaet til fuld Afregning af de forelagte Uoverensstemmelser betaler Folkene Kroner 40,00.

27. Kreds og Arden Afdeling — Murermestrene Jensen & Chr. Sørensen, Arden. Efter at det ved en af Afdelingen foretaget Undersøgelse — der iøvrigt var ret vanskelig — var konstateret, at de hos nævnte Mestre beskæftigede Medlemmer, var indgaaet paa at arbejde for Underbetaling, er Mestrene blevet betænkelige ved Situationen, idet de er indgaaet paa at efterbetale Kr. 150,00 til Afdelingen. Folkene havde den Dristighed, at de aabenlyst erklærede sig tilfreds med saavel Lønsom Arbejdsforholdene og protesterede faktisk mod, at Sagen rejstes.

Staby — Staby Kommune. Der er opnaaet Overenskomst med Kommunen, hvorved tarifmæssig Timeløn, 118 Øre, er sikret. Arbejdstid 8 Timer daglig. Alm. Overtidstillæg. Skærveslagning 7 Kr. pr. kbm. Alm. Regler for Behandling af Strid om Overenskomstens Fortolkning. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. Januar.

D. A. F. — Helsingør Hornbæk-Gilleleje-Banen. Ved Fornyelse af den med Banen opsagte Overenskomst er Timelønnen hævet fra 129 til 137 Øre for Baneafdelingens Vedkommende og for Trafikafdelingens Vedkommende til 138 Øre i Timen. For Overarbejde betales de almindeligt gældende Tillæg. Ferie ydes i Henhold til Loven. Arbejderne holdes ulykkesforsikret med 5 Kroner pr. Dag for de første 13 Uger. Der beskæftiges kun Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund.

Kastrup — Entreprenør D. Strøbæk, Dragør, Entreprenør Hans Mouritz Nielsen, Dragør, og Entreprenør Peter Blom, Taarnby. Afdelingen havde opsagt Overenskomsten med Entreprenørerne til Udløb den 1. Februar d. A. Der er nu afsluttet ny Overenskomst. Entreprenørerne har underskrevet paa at ville overholde og betale efter den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Entreprenørforeningen gældende Overenskomst.

Nexø — Nexø Byraads Belysningsudvalg. Overenskomsten fornyet, hvorved Arbejderne har opnaaet en Lønforhøjelse paa Kr. 17,10 pr. Maaned, ligesom der ogsaa er sket enkelte andre Forbedringer i Overenskomsten.

4. Kreds og Birkerød Afdeling — Murermester H. Tidemann, Lyngby. Overenskomst oprettet vedr. Grusgravsarbejde. Murermesteren har tiltraadt den mellem Foreningen for Grusgrave og Skærvefabrikker og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Overenskomst. De Overenskomsten tilsvarende Regler for Behandling af faglig Strid samt Septemberforliget er ligeledes gældende. Der beskæftiges kun Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund.

Holbæk — Murermester C. P. Christoffersen, Holbæk. Ved en Grundudgravning er der mellem Parterne opstaaet Uoverensstemmelse om Beregning af Tyngdepunktsdybden. Mesteren mener ikke at skulle betale for Løftning, da Vognen er kørt ned i Grunden, selvom Stigningen paa Kørebanen har været stejlere end 1:50. Ved det afholdte Mæglingsmøde kunde Enighed ikke opnaaes, og vi begærede Sagen afgjort ved Voldgift sammen med en anden Sag. Under Voldgiftsmødet oplystes det, at Mesteren i Mellemtiden havde betalt i H. t. den af Af-

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 7 15.–4. 1939 44. Aarg.

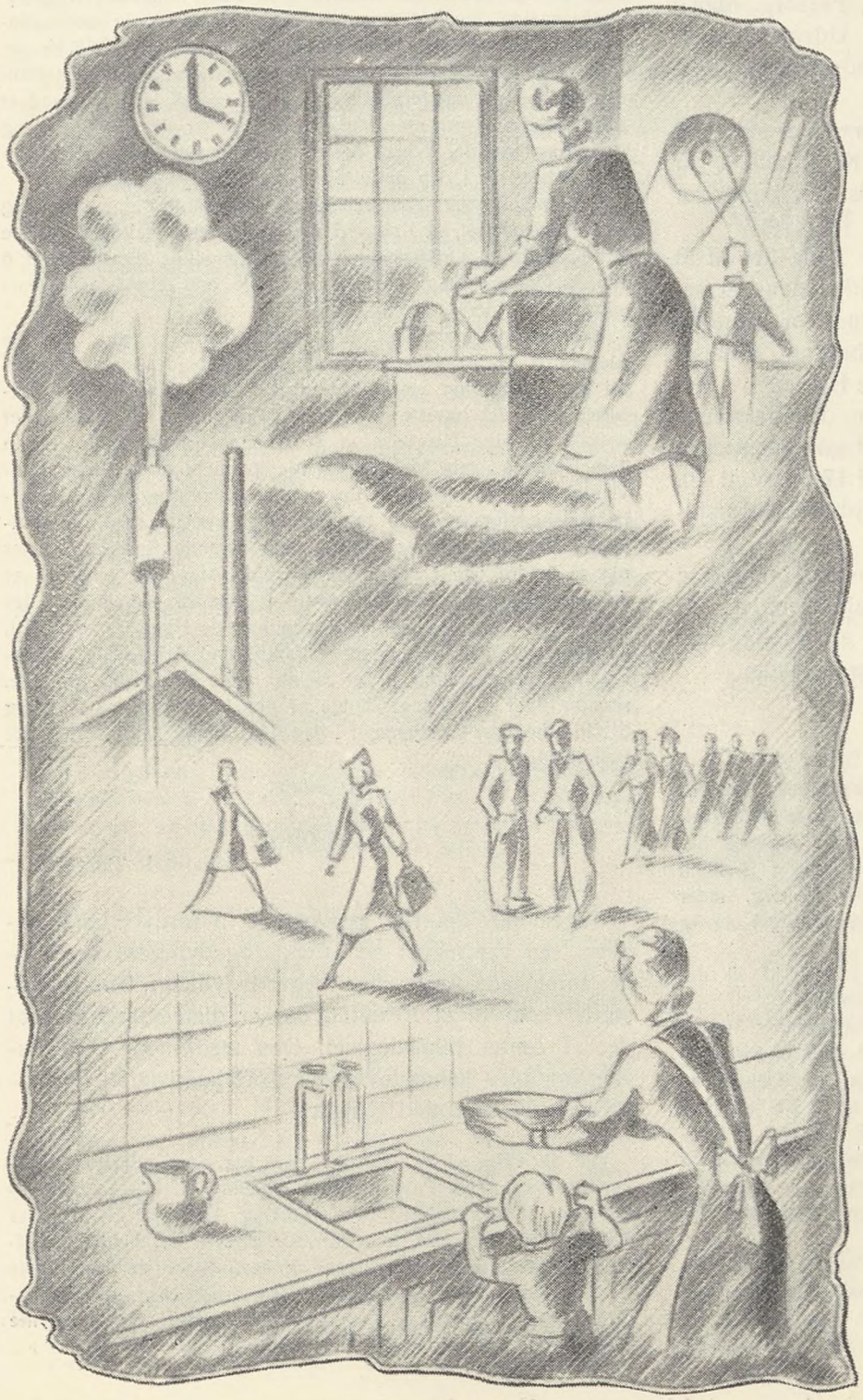

Hverdagsbillede

Den sidste Arbejdstime,
de sidste lange Minutter:
saa hviner Sirenen derovre,
og Arbejdsdagen slutter.

Og Musklen finder Hvile,
de anspændte Nerver slappes,
og Stemmen bli'r slentrende rolig,
mens Overfrakken knappes.

Hver Mand har Evigheder
af Frihedens Aftenstimer,
og Folkene gaar fra Fabrikken
i roligt bevægende Stimer.

Men se, hvor Kvinderne haster
forbi de sindige Mænd.
Jo, de har Timer tilbage:
de har Huset og Barnet igen.

Evald Longfors.

Arbejdsvægringen var berettiget

Fra vort Forbunds Pandrup-Kaas Afdeling fremsendtes i Oktober Maaned sidste Aar Indberetning til Hovedkontoret om, at Jetsmark Kommunes sociale Udvalg havde nægtet fortsat at yde et Medlem af Arbejdsløshedskassen supplerende Hjælp.

Det paagældende Medlem, der var gift og havde 5 hjemmeværende Børn, kunde kun oppebære en Understøttelse af 12 Kroner pr. Uge, hvilket naturligvis maatte anses for aldeles utilstrækkeligt til Dækning af selv de mest beskedne Ønsker fra Familiens Side med Hensyn til Livsfornødenheder. Dette var ogsaa oprindeligt anerkendt fra Udvalgets Side og supplerende Hjælp var ydet i Henhold til Loven om offentlig Forsorg. Men i Slutningen af August Maaned anviste Udvalget Medlemmet Høstarbejde hos et Sogneraadsmedlem, Forpagter Skeel, Toftegaard.

Lønnen for det omtalte Arbejde var ikke stor, der blev budt 5 Kroner pr. Dag paa egen Kost, hvilket var betydeligt mindre end der almindeligvis blev betalt for lignende Arbejder der paa Egnen.

Vort Medlem mente sig derfor i sin gode Ret til at nægte Udførelsen af det anviste Arbejde. Men det sociale Udvalg var ikke af samme Mening, for samtidig med Arbejdsvægringen blev Udvalget bekendt, tilbageholdtes den hidtil udbetalte supplerende Hjælp.

Afdelingen foranledigede Klage over det passerede fremsendt til Hjørring Amt, men Amtet gav det sociale Udvalg Medhold under Henvisning til § 17 i Lov af 20. Maj 1933 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.

Efter Modtagelsen af Afdelingens Indberetning paa Hovedkontoret fremsendtes til Socialministeriet en Klage over Amtets Afgørelse, der efter alt foreliggende maatte anses for urigtig. Klagen var saalydende:

Til
Socialministeriet.

Paa Medlem af vort Forbunds Pandrup-Kaas Afdeling, N. N.s Vegne skal man ved Nærværende fremsende Klage til Socialministeriet over, at Jetsmark Kommunes sociale Udvalg har nægtet at yde nævnte Medlem supplerende Hjælp i Henhold til Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933 om offentlig Forsorg, under Anbringende af, at Paagældende har gjort sig skyldig i ulovlig Arbejdsvægring.

Vedrørende de nærmere Omstændigheder i Henhold til det anførte henvises til nedenstaaende Sagsfremstilling:

Nævnte N. N. er gift og bosiddende paa Bundgaards Mark i Jetsmark Kommune. Han har 7 Børn, hvoraf de 5 er hjemmeværende. Som Medlem af Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse er han berettiget til en Understøttelse af 12 Kr. pr. Uge, men da der herfra gaar et Beløb paa 2 Kr. til Dækning af Kontingent, bliver der til Forsørgelse af Familien og Dækning af andre Udgifter kun et Beløb paa 10 Kr. tilbage, og dette Beløb maa under Hensyn til Medlemmets store Forsørgerbyrder anses for utilstrækkeligt til Livets Ophold.

Dette var paa et tidligere Tidspunkt anerkendt af den omtalte Kommunes sociale Udvalg, og supplerende Hjælp var bevilget den paagældende indtil Lørdag den 20. August d. A.

Paa nævnte Dato modtog Medlemmet imidlertid Anvisning paa et Høstarbejde hos Sogneraadsmedlem, Forpagter Skeel, Toftegaard, idet det blev ham meddelt, at Lønnen for det anviste Arbejde var 5 Kr. pr. Dag paa egen Kost.

Da den tilbudte Betaling imidlertid laa betydeligt under den i Priskuranten for Landarbejde i Hjørring Amt fastsatte Betaling for Løsarbejdere i Høsten, vægrede vort Medlem sig ved at modtage det omhandlede Arbejde, hvorefter det sociale Udvalg nægtede at fortsætte med Udbetaling af supplerende Hjælp.

Saaledes foranlediget sendte vort Medlem umiddelbart efter en Klage til Hjørring Amt over Socialudvalgets Dispositioner. Denne Klage har Amtet afvist under Henvisning til Lov af 20. Maj 1933 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m., § 17, Stk. 2.

Foreløbigt skal hertil bemærkes, at den Priskurant for Landbrugsarbejde, som Medlemmet har paaberaabt sig under Sagen, fastsætter en Dagløn for det anviste Arbejde paa 8 Kr. pr. Dag for en 10 Timers Arbejdsdag, og at vort Forbunds Pandrup-Kaas Afdelingsformand oplyser, at de lokale Landmænd er i Besiddelse af nævnte Priskurant, samt at der for Høst- og Landbrugsarbejde, hvortil der anvises Arbejdskraft fra Afdelingen, betales de i den omtalte Priskurant angivne Satser.

Dernæst oplyser Amtsarbejdsanvisningskontoret i Hjørring paa Forespørgsel, at den ved Kontorets Foranstaltning anviste Arbejdskraft til Landbruget i den paagældende Egn erholder 6 Kr. 50 Øre pr. Dag, naar der er Tale om arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere.

Naar der herefter har været tilbudt vort ovenfor omtalte Medlem 5 Kr. pr. Dag for samme Art Arbejde, maa der gaas ud fra, at han har været berettiget til at vægre sig ved Udførelsen af det anviste Arbejde, hvoraf følger, at saavel det sociale Udvalgs Nægtelse af at udbetale supplerende Hjælp som Hjørring Amts Afvisning af Medlemmets Klage under Henvisning til § 17, Stk. 2 i Loven om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring er umedholdelig, hvorfor man i Forbindelse med det ovenfor anførte skal anmode Socialministeriet om at ændre den i Sagen forud trufne Afgørelse, saaledes at der paalægges det sociale Udvalg i Jetsmark Kommune Pligt til at betale vort Medlem N. N. supplerende Hjælp for den Tid, i hvilken han kan dokumentere kontrolleret Arbejdsløshed, herunder Tilbagebetaling af et Beløb, stort Kr. 12,00 pr. Uge, som er ydet den Paagældende af vor Pandrup-Kaas Afdeling til Opretholdelse af Hjemmet i den Tid, Sagen har været under Behandling.

Ærbødigst
P. F. V.
Aksel Olsen.
/Richardt R. Børgesen.

Sagen blev derefter genoptaget til fornyet Undersøgelse, der var meget omfattende og dybtgaaende, hvilket forsinkede Afgørelsen meget betydeligt. Socialministeriet kom til et Resultat, der er diamentralt modsat det af Amtet tilkendegivet. Den stedfundne Arbejdsvægring blev kendt lovlig og Socialministeriet har tilskrevet vort Forbund saaledes:

Ved Skrivelse af 20. Oktober 1938 har Forbundet paa Medlem af Forbundets Pandrup-Kaas Afdeling N. N.s Vegne indanket en af Amtmanden over Hjørring Amt den 11. Oktober 1938 truffen Afgørelse, hvorefter Amtet ikke har fundet Anledning til at foretage videre med Hensyn til en af Forbundets Pandrup-Kaas Afdeling indgiven Besværing over, at det sociale Udvalg i Jetsmark Kommune har nægtet at yde nævnte Medlem supplerende Hjælp til Underhold.

Det fremgaar af Sagen, at paagældende, der er gift og har 7 Børn, hvoraf 5 er hjemmeværende, indtil den 20. August 1938 foruden Arbejdsløshedsunderstøttelse, 12 Kr. pr. Uge, af Jetsmark Kommune fik udbetalt supplerende Hjælp til Underhold. Den nævnte Dag fik paagældende imidlertid af Formanden for det sociale Udvalg anvist Arbejde hos Forpagter Skeel, Toftegaard, hvilket Arbejde han vægrede sig ved at overtage under Henvisning til Lønnens Størrelse, og det sociale Udvalg nægtede derefter at udbetale ham yderligere Hjælp til Underhold.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilken Løn der er tilbudt paagældende, er der ikke tilvejebragt fuldstændig Klarhed, idet paagældende, der overhovedet ikke har henvendt sig hos Arbejdsgiveren om Arbejdet, selv hævder, at Udvalgsformanden har meddelt ham, at Lønnen var 5 Kr. pr. Dag paa egen Kost, medens Udvalgsformanden paa sin Side bestrider at have berørt Lønspørgsmaalet overfor paagældende. Til en i Sagen optagen Politirapport har Forpagter Skeel imidlertid forklaret, at han paa det Tidspunkt, da der blev anvist Klageren Arbejde, havde 5 à 6 Mand i Arbejde og betalte dem 5 Kr. om Dagen paa egen Kost. Han tilføjer dog, at det er muligt, at der vilde være blevet tilbudt paagældende 5 Kr. om Dagen samt Middagsmad paa Grund af, at Klageren var gift.

I en i Sagens Anledning af Socialministeriet fra Det offentlige Arbejdsanvisningskontor i Hjørring indhentet Erklæring af 24. November 1938 er det oplyst, at den sædvanlige Dagløn for det omhandlede Arbejde til en gift arbejdsløshedsforsikret Arbejder der paa Egnen maa anses at være Kr. 5,50 pr. Dag samt Kosten. Til en i Sagen optaget Politirapport er det derhos ved Henvendelse til forskellige Landmænd paa Egnen oplyst, at den sædvanlige Løn er 5 Kr. om Dagen samt Kosten.

I denne Anledning skal man efter stedfunden Brevveksling med Amtmanden over Hjørring Amt meddele, at Socialministeriet under Hensyn til det om Lønvilkaarene for det paagældende af det sociale Udvalg i Jetsmark Kommune anviste Arbejde og om Størrelsen af den paa Egnen sædvanlige Løn, maa holde for, at paagældende maa anses for at have haft fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage det omhandlede Arbejde, jfr. § 17 i Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.

Det tilføjes, at Sagen er tilstillet Amtmanden over Hjørring Amt til Afgørelse med Hensyn til Spørgsmaalet om Efterbetaling af uberettiget nægtet Understøttelse, hvorved dog bemærkes, at saadan Efterbetaling vil kunne begrænses, saafremt Amtet i Medfør af Forsorgslovens § 301 maatte finde, at paagældende, hvis der af det sociale Udvalg var ydet ham Hjælp, nu vil være i Stand til i et vist Omfang at tilbagebetale denne uden selv at komme til at mangle det fornødne til sit og Familiens Underhold.

Naar Afgørelsen ikke har kunnet foreligge indenfor den i Forsorgslovens § 52, Stk. 2, fastsatte Frist af 3 Maaneder, skyldes det, at man gentagne Gange har maattet brevveksle med Amtmanden over Hjørring Amt om Sagen.

Som det fremgaar af Ministeriets Skrivelse er man af den Opfattelse, at den stedfundne Arbejdsvægring netop er lovlig i Henhold til den før omtalte Paragraf, som af Amtet var anført til Begrundelse af den modsatte Anskuelse.

Det er værd at lægge Mærke til den i Ministeriets Afgørelse antydede Mulighed for, at Krav om Tilbagebetaling kan rejses, hvis det skønnes, at Paagældende efter sine nuværende økonomiske Forhold vil være i Stand hertil uden at mangle det fornødne til sit og Familiens Ophold. Hvilket meget vel kan medføre, at Vedkommende slet ikke faar en Øre udbetalt, og at Afgørelsen saaledes kun faar principiel Betydning.

Vi vil dog gerne advare imod oftere Anvendelse af de Fortolkningskunster i Forbindelse med Tilbagebetalingsreglerne, der for nogen Tid siden blev omtalt her i Bladet som anvendt af en jydsk Kommune og godkendt af Aalborg Stiftamt, hvorefter det skønnedes berettiget at kræve Tilbagebetaling paa Grundlag af en Indtægt, der laa 45 % over det Understøttelsesbeløb, som Paagældende kunde oppebære i Invaliderente, hvis han var berettiget til at opnaa saadan Hjælp. Der maa foreligge ganske andre Indtægtsbeløb, forinden Krav fra det Offentliges Side om Tilbagebetaling af ydet Hjælp finder Sted, ligesom der ogsaa maa tages Hensyn til Omfanget af den Beskæftigelse, som en tidligere socialunderstøttet har paa det Tidspunkt, Kravet om Tilbagebetaling stilles.

Samfundet er ikke tjent med, at Befolkningen faar en forkert Opfattelse af Forsorgslovens Betydning paa Grund af de formidlende Autoriteters Kluntethed.

R—dt.

Valget i April — Valget i September —

Tro blot ikke de stækker og svækker vort Mod
alle de, der har rottet sig sammen,
thi vi ved, at vor Sag er retfærdig og god,
at vort Krav har i Sandhed og Retsind sin Rod
og blev aldrig beskygget af Skammen.

Man har kæmpet mod Folket med Løgn og Bedrag,
Desperados i hylende Flokke
har raset mod Ro og Orden hver Dag,
det vældige Flertal, vi vandt for vor Sag,
kan de hverken ryste eller rokke!

Der er langt til vort Maal, der er møjsomme Mil,
der er Venner, som skjult os bekæmper,
men Modgangen mødes af Mænd med et Smil,
vandt vi ikke den store Gevinst i April,
saa vinder vi den i September!

Vi har endnu Humør til at synge en Sang,
vi har ingen Ting tabt og forødet;
der kan komme et Sted, hvor vor Vej bliver trang,
men aldrig har noget sat noget i Gang
med Hænderne foldet i Skødet.

Saa syng Kammerater, en glad Melodi,
knyt Næven om Slagsværdets Fæste,
for kniber det, hænger vi tidobbelt i,
den Dag, hvor et Valg er gjort op og forbi,
skal vi sætte ind for det næste!

Aage Hermann.

Aarhus Afdeling A har bestaaet i 50 Aar

Den 23. November 1881 oprettedes i Aarhus en »Arbejdsmændenes Syge og Hjælpeforening«. Foreningen fik Tilslutning fra 40 Medlemmer. Det varede dog ikke længe før Arbejdsmændene i Aarhus blev opmærksom paa, at det egentlig var en faglig Organisation de trængte til.

I 1883 fik »Syge- og Hjælpeforeningen« en Fane og samtidig benyttede man Lejligheden til at omdøbe Foreningen til Arbejdsmændenes Fagforening for Aarhus og Omegn. Syge- og Hjælpeforeningen blev saaledes den egentlige Oprindelse til Arbejdsmændenes Organisering i Aarhus.

Forandringen fra Sygekasse til Fagforening gik dog ikke saa let. Der var under Sygekassens Virksomhed bleven indmeldt nogle saakaldte »overordentlige« Medlemmer, som havde indskudt nogen Kapital. Denne omfattede 2000 Kr. og Fagforeningen havde i Begyndelsen nogen Vanskelighed ved at faa dette Forhold afviklet, og det lykkedes først helt den 23. April 1889 at faa Sygekasse og Fagforening adskilt paa den rigtige Maade. Denne Dato er senere regnet for Afdelingens egentlige Stiftelsesdag.

Det var under beskedne Former den nye Organisation startede, der var kun 40—50 Medlemmer. Men de Mænd, der stod i Spidsen for Afdelingen, forstod, at der maatte gøres en betydelig Indsats for at vinde frem, og at Medlemstallet maatte øges. Bestyrelsen delte derfor Byen i Distrikter og begyndte Vandringen fra Dør til Dør for at paavirke de uorganiserede. De talte med Arbejdsmændene om Organisationens Betydning, og det lykkedes paa denne Maade at skaffe en Tilgang paa omkring 100 nye Medlemmer.

Afdelingen er siden — selvfølgelig gennem Kamp og Modgang — stadig gaaet fremad. I December 1911 valgtes den første fastlønnede Formand for Afdelingen og i 1914 ansattes fastlønnet Kasserer.

Ved Afdelingens 25 Aars Jubilæum var Medlemstallet vokset til 1300, og i Krigsaarene steg dette Medlemstal til over 3000. Paa denne Maade blev naturligvis adskillige Brancher samlet, og som Følge heraf blev det nødvendig at foretage en Reorganisation, hvorved Brancherne blev udskilt i selvstændige Afdelinger. Dette fandt Sted i 1919. Fire Afdelinger skilte sig ud og dannede Sæbe- og Olieindustriarbejderne, Jord- og Betonarbejderne og Fabrikarbejderne. Den Afgang, der derved skete af Medlemmer, betød naturligvis en kraftig Aareladning af Moderafdelingen, som paa denne Maade fik reduceret sit Medlemstal til 800. Dette Tab er dog forlængst blevet oprettet, idet Afdelingen nu tæller 1500 Medlemmer og stadig er den største blandt Aarhus-Afdelingerne.

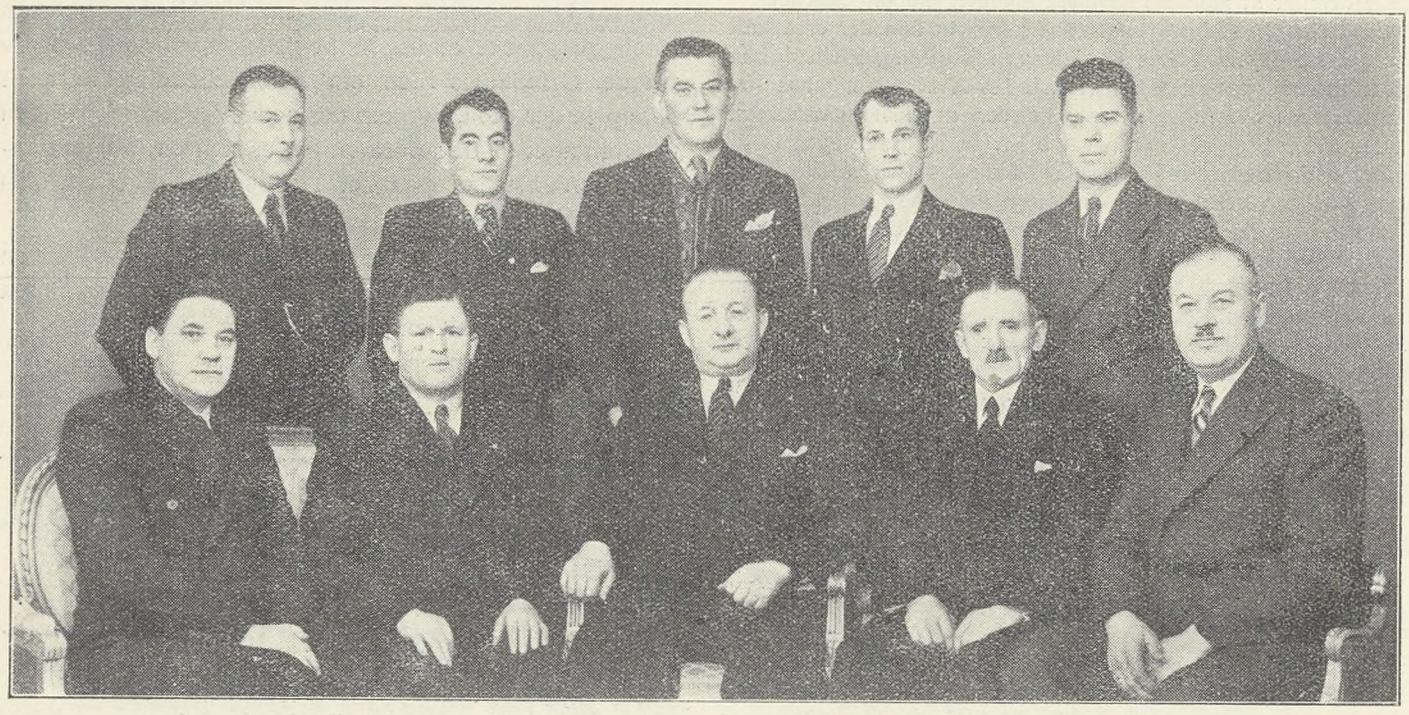

Afdelingens nuværende Bestyrelse.

Der kunde i Forbindelse med den forestaaende 50 Aarsdag nævnes adskillige Personer, som i den forløbne Periode har betydet meget for Afdelingen, men det vil føre for vidt.

Tilbage af de gamle Veteraner er kun Jens Jensen, der tidligere var Formand i en Periode, og Søren Christensen, som baade har været Kasserer, Sekretær og Revisor.

Foreningen har indbudt sine Medlemmer til en Festlighed den 22. April i Forsamlingsbygningen og der vil sikkert blive Trængsel.

I den festlige Anledning bringer vi vedføjet et Billede af Afdelingens nuværende Bestyrelse og ønsker iøvrigt, at Held og Fremgang vil præge Afdelingens Arbejde i Fremtiden.

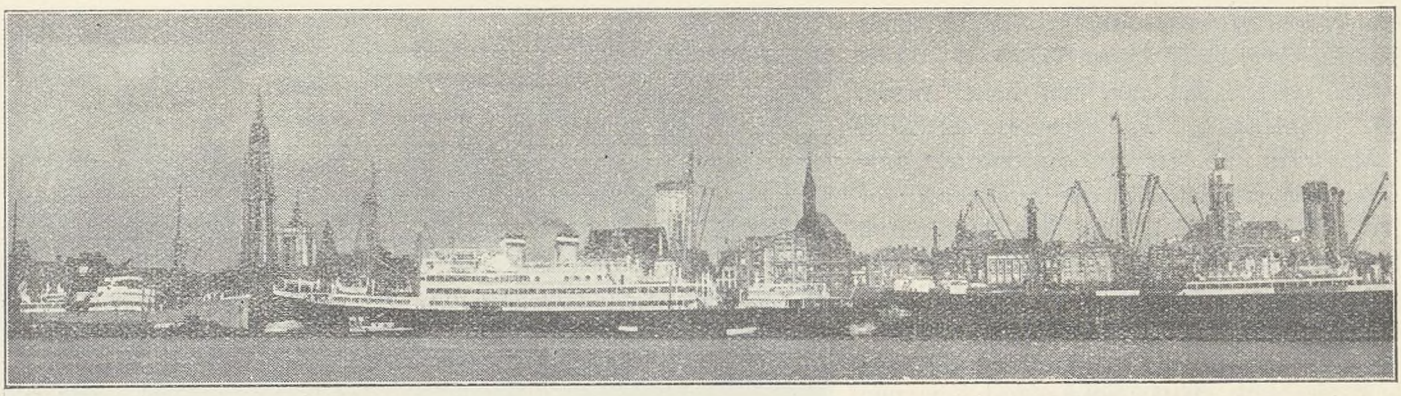

ANTWERPENS HAVN

Havnearbejderne og deres tilkæmpede Resultater.

Antwerpens Havn behersker Byen med dens 600,000 Indbyggere. Den behersker ogsaa hele Belgien. Den er Belgiens Hjerte, og fra den strømmer de store Pulsaarer over hele Landet. Hvis her er Stilstand, saa er det pulserende Liv lammet. Blomstringstider og Nedgangstider sætter først og fremmest deres Spor her. Saaledes led Byen og Havnen i Særdeleshed under Belgiens store økonomiske Krise i Aarene 1929 til 1934.

Efter Devalueringen gik det lidt fremad. Tallene paa udgaaende og hjemgaaende Skibe begyndte allerede at stige i 1934. Arbejdsløsheden blandt Havnearbejderne var allerede i Tilbagegang. Men alligevel indfandt der sig Dag ud og Dag ind, Morgen efter Morgen og Middag efter Middag, flere Tusinde til Afstempling eller paa Udkig efter Arbejde i Havnen uden at have det svageste Haab om at kunne faa noget. Lige efter Nytaaret 1937 brød efter en kort Opgangsperiode atter en økonomisk Krisetid frem i Belgien. Antallet af Arbejdsløse er vokset paany.

Saaledes er det gaaet i Aarevis, de Arbejdsløse er naget ind til det Inderste. Livsglæden er væk, Kræfterne ligger brak, Modløsheden indfinder sig. Man maa resignere. Tilværelsen har mistet al Lys og Farve, alt synes at være betydningsløst nu. Det er tungt for Transportarbejderen, at han ikke kan faa Lov til at slide; thi hvor daarligt han end til for kort Tid siden er blevet lønnet, saa var der dog Beskæftigelse. Livet havde Indhold. Man var ikke henvist til at leve af Arbejdsløshedsunderstøttelse, af Byens og Landets Almisser. Ak, kunde der dog blot atter en Gang blive Arbejde og Løn nok til alle, sukker, klager og protesterer Transportarbejderen. Hvilken Illusion.

Havnens Indretning.

Men ogsaa Byen Antwerpen som Helhed sukker dagligt herover. Den er ogsaa, ligesom sine Arbejdere, ramt i selve Livsnerven. Medens i 1929 et Antal af 11,582 Skibe med en samlet Tonnage af over 24 Millioner anløb Havnen, var der i Aaret 1932 kun 9407 Skibe med en samlet Tonnage af lidt over 19½ Million, for derefter i 1937 — altsaa efter Overvindelsen af Krisen — at vokse til et Antal af 12,386 Skibe med en Tonnage paa over 25 Millioner. Der er f. Eks. i 1933, som ogsaa var et Kriseaar, alene gennem Havnen indført for 7048 Millioner Francs Varer, medens der er gaaet for 6917 Millioner Francs ud. 2 Millioner Godsvogne paa saadan noget som hver 10 Tons løber gennemsnitlig ind og ud i Antwerpen i de gode Aar. Disse Tal taler tilstrækkeligt. Men et bedre Begreb endnu om Havnens Størrelse faar man ved at tage en Tur hele Havnen igennem.

En Tur igennem Havnen.

Først de gamle Bassiner. Overalt Skibe fra alle Verdens Lande. Men overalt ogsaa store Mellemrum, tomme

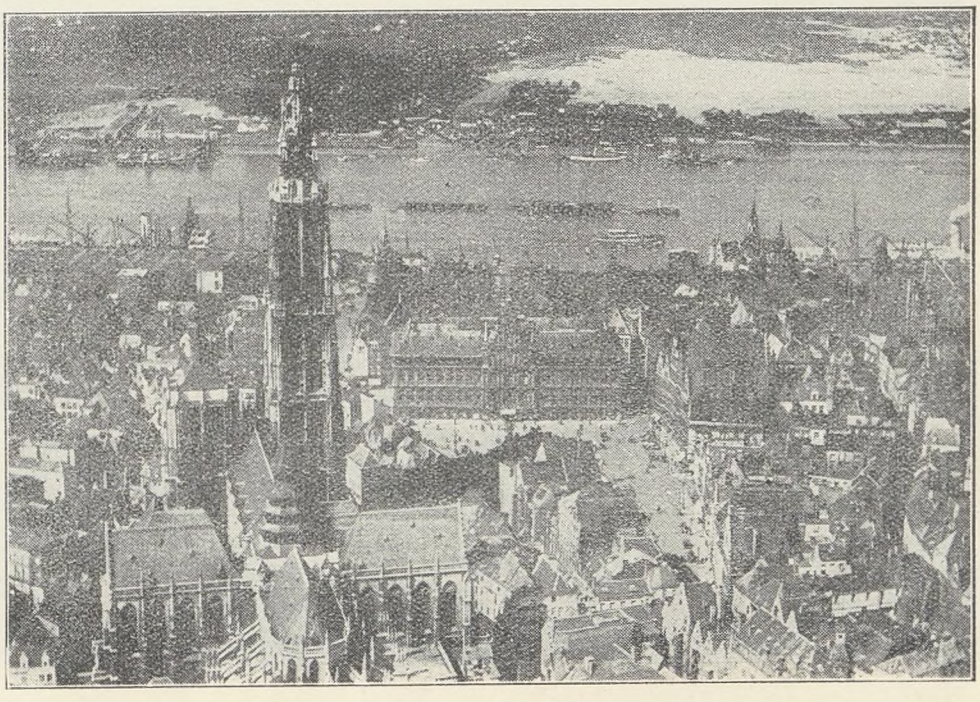

Rheden, Raadhuset og Laugshusene.

Kajer, som gabende stirrer paa de fremmede Landes Gæster. Til ingen Nytte!

Saa de nye Bassiner. 300 Meter brede, 11,75 Meter dybe. Og langs Bredden Skure i Massevis. 75 Hektar overdækket Kaj-Overflade, særlige Lagerrum for Kornet (Siloer). 350,000 Hektoliter kan her stuves sammen: Kali-Pakhuse 150,000 Tons, Potaskepakhuse 120,000 Tons, Kølerum for Kød 8000 Tons. Særlige Pakhuse for Gavntræ, for Salpeter, Erts, for Bernstein-Linien o. s. v. o. s. v. Petroleumslagre med 362 Tanks og et samlet Indhold af 448,420 Kubikmeter. Hertil kommer yderligere 136 Tanks med et Rumindhold af 113,887 Kubikmeter. 84 Hektar udgør alene den samlede Overflade, der er beregnet til Petroleum'en. Der er 880 Pakhuse eller Magasiner i det hele.

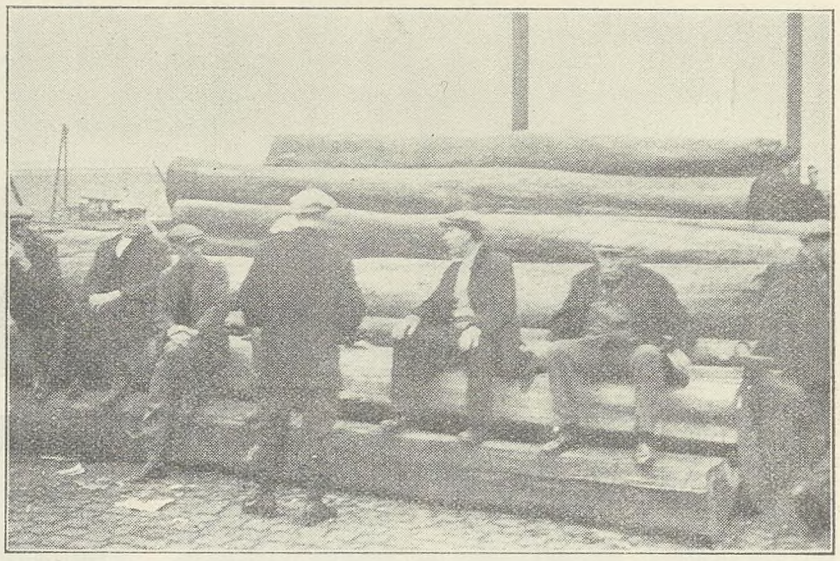

Arbejdsløse.

Ved alle de Skure og Pakhuse, man kommer forbi, hersker der Travlhed. Antwerpen disponerer over 24 svømmende pneumatiske Kornsugere, som kan losse fra 200 til 300 Tons i Timen, elektriske Ladebroer, af hvilke der findes 4 paa hver 15 Tons med 2 Bunkervogne til 200 Tons, talrige svømmende Kraner fra 3 til 150 Tons, hydrauliske og elektriske Løftemekanismer forretter legende deres Arbejde. De overflødiggør megen menneskelig Arbejdskraft. 632 Løftemekanismer er Antwerpen i det hele i Besiddelse af, deriblandt ogsaa en svømmende Kran paa 150 Tons og en elektrisk Kran paa 50 Tons.

Disse Havneanlæg, Hangarer, Kraner og Tørdokke — 12 Tørdokke — af hvilke den største er 226 Meter lang, 26 Meter bred og 8,7 Meter dyb, kalder Byen sine egne. 105,852,000 Francs har Byen i 1934 anvendt til Havnens Istandsættelse og Udbygning m. m., og dog har man maattet bogføre Tab. Og saaledes bogfører man Aar for Aar Tab paa mange Millioner Kroner.

Ved Arbejdet.

Overalt losses og lades der, overalt er Kranerne i Virksomhed. Motorer driver uhyre Lastvogne med Korn, Træ og Kasser. De mægtige Arbejdsheste fra Brabrant, rigtige Mastodonter at se paa, trækker med en saadan Lethed deres Læs, som om det ikke gjorde dem Spor Besvær. Intet synes at vise hen til den store økonomiske Krise, som Belgien for ikke saa længe siden har været udsat for, selvom den ikke har været nær saa slem som i Aarene 1930 til 1933, hvor Titusinder dengang kom ud i den rene Elendighed, som der ikke kunde øjnes nogen Ende paa.

Arbejdsløshedens Forbandelse.

Men vi skal blot nogle Gader længere hen, hen til Arbejdsbørsen, saa ændres Billedet med et Slag. Mennesker passerer »Slange« foran Stempelbordene, som de staar i Grupper rundt omkring, eller sidder med gnavne Ansigter paa nogle Brænddestabler og fordriver Tiden med Kortspil. De, som bor i de omliggende Landsbyer — Antwerpen har i Løbet af de to Kriseaar mistet 55,000 Indbyggere — gaar det stadigvæk bedre. De har et lille Hus med et Stykke Land, hvorpaa de dyrker Grøntsager. Man kan kende dem paa deres Brødposer og paa deres sunde Ansigtsfarve. Hver Morgen maa de til Byen for at melde sig til Arbejde, og lade sig stemple, hvis

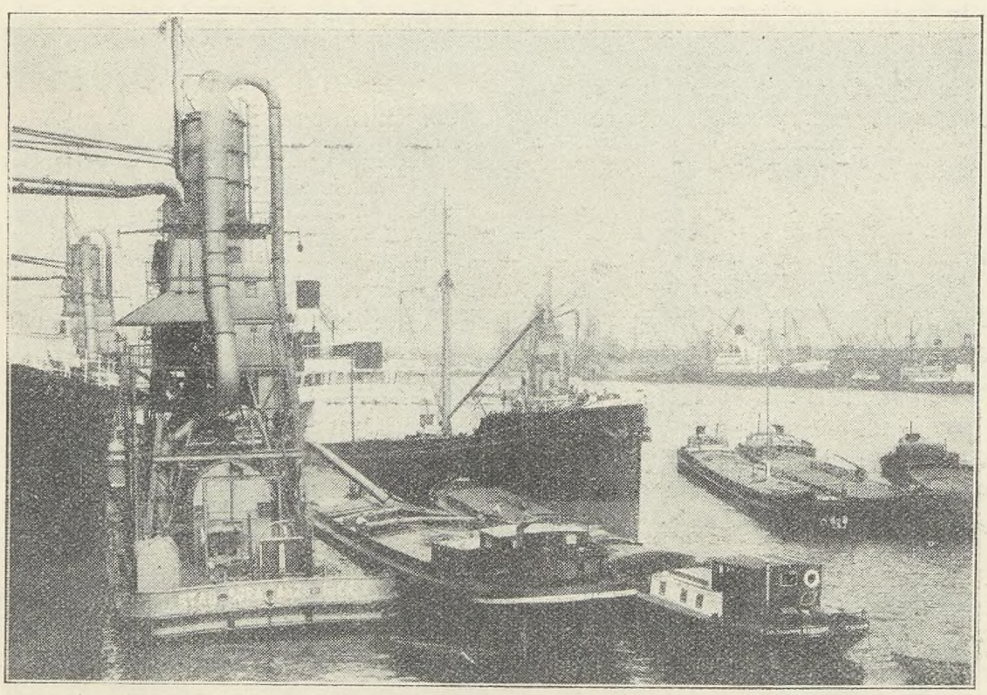

Albert-Bassinet.

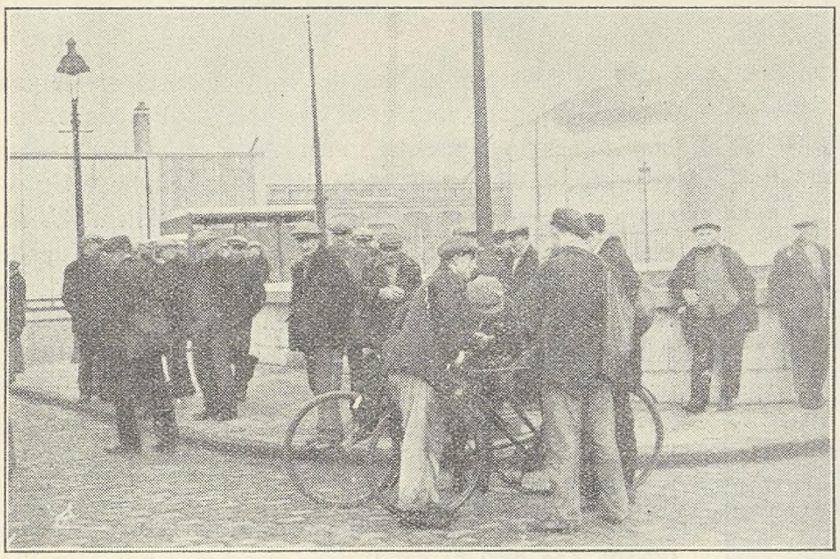

Foran Arbejdsbørsen.

de ikke har faaet noget Arbejde. Og hvis de ikke henad Middagstid har faaet noget Arbejde — hvad Arbejdsbogen jo viser — saa gaar det atter hjemad, og her melder de sig for anden Gang ved det hjemlige Afstemplingssted. Og saaledes Dag ind og Dag ud.

Men de sørgeligste Figurer er dog i Byerne. Hvad skal de bestille i deres trange Opholdsrum uden Beskæftigelse. Saaledes udveksler de i Grupper deres fælles Sorger og giver deres Mistrøstighed Luft. Ikke mere end 9 Francs om Dagen andrager Arbejdsløshedsunderstøttelsen, de gifte faar 3 Francs mere for Konens Skyld og 3 Francs mere for et Barn, men uanset hvor mange Børn de har, kan de dog under ingen Omstændigheder oppebære mere end 24 Francs ialt, om de saa har 6 eller 8 Børn, og det er nemlig ikke saa sjældent Tilfældet, thi Flamlænderne elsker Børn. De holder sig ikke — som Franskmændene — til den franske Metode med faa Børn. Klæder og Skotøj er for lang Tid siden slidt. Kød ser de Arbejdsløse højst een Gang om Ugen, Smør og Æg derimod overhovedet ikke. Deres Hovednæringsmiddel er Kartofler.

Havnearbejderne i den sociale Kamp.

Allerede for Aar tilbage har Belgiens Havnearbejdere, og i Særdeleshed dem fra Antwerpen som Fortrop, ført en energisk Kamp for at faa forbedret deres sociale Stilling. Og de kan med Stolthed se tilbage paa de Resultater, de har opnaaet siden 1929. Belgiens Transportarbejderforbund, der har sit Sæde i Antwerpen, omfatter dog foruden Havnearbejdere talrige andre Kategorier af Transportarbejdere, saasom Søfolk, Chauffører o. s. v. Forbundet talte i 1930 22,000 Medlemmer, i Aaret 1935 26,000, og nu har det 29,000 Medlemmer. Det, der er opnaaet i social Henseende, og som er blevet tilkæmpet af alle de i Transportarbejderforbundet organiserede Arbejdere, er naturligvis kommet alle i Branchen beskæftigede til Gode. Allerede paa Kongressen i Aaret 1930 blev der opstillet 3 Punkter, hvorom Kampen i første Linie skulde dreje sig. 1) om faglig Begrænsning. 2) Om Arbejdstidsforkortelse og Bibeholdelse af Lønningerne. 3) Om Stigning af Købeevnen gennem Lønforhøjelser.

Problemet faglig Begrænsning hører hjemme i Omraadet: Havneindustriens Organisering. Det første Skridt til Organisering af Havneindustrien var Oprettelsen af de paritetiske Kommissioner. Ganske vist blev allerede i 1919 i Antwerpen Havnens Nationalkomité kaldt til Live, men den fik dog først i Aaret 1929 den Sammensætning, som gælder den Dag i Dag. Nationalkomitéen bestaar af 9 Repræsentanter fra Arbejdsgiverside og 9 Repræsentanter fra Arbejderside, af hvilke de 6 vælges af det frie Transportarbejderforbund, 2 af det Kristelige og 1 af det Liberale. Siden den Tid er der ogsaa opstaaet paritetiske Kommissioner i Gent, Ostende, Brüssel, Vilvorde og Brügge. Arbejdsgiverne har yderligere i 1937 dannet et nationalt Forbund, og dette har ogsaa bidraget til større Organisering af Havneindustrien. Men der gik dog endnu nogen Tid, inden det lykkedes foruden de paritetiske Kommissioner at tilkæmpe sig de to andre Ønskværdigheder, som ubetinget maatte opnaas, hvis man vilde tilvejebringe en virkelig Organisering af Havneindustrien

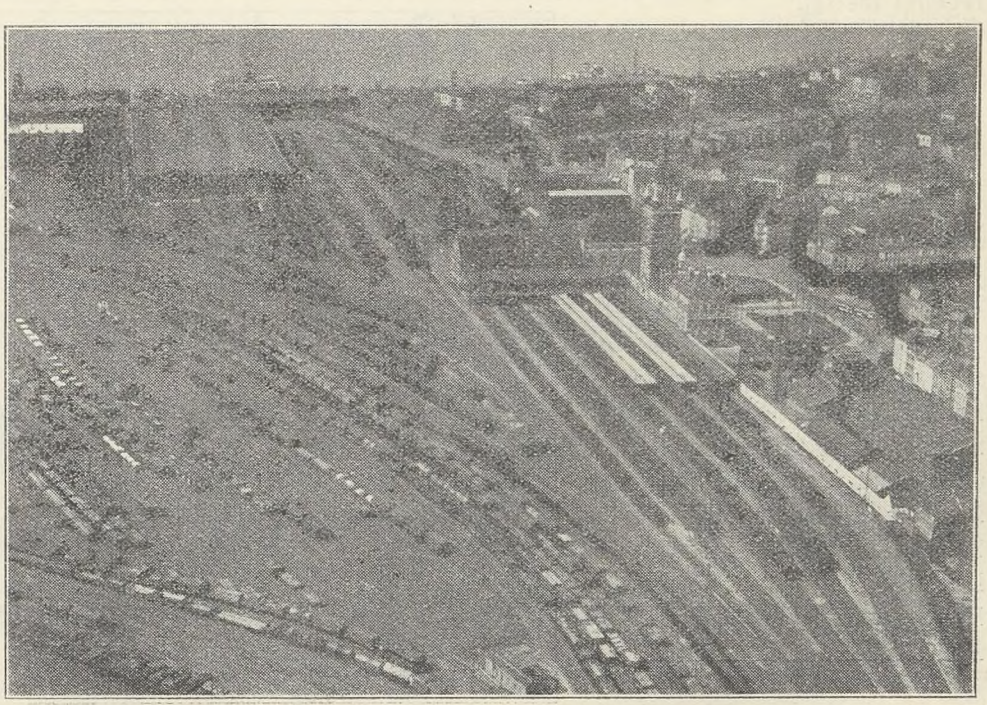

Godsbanegaarden.

Indførelsen af denne lille Arbejdsbog, som begrænsede Havnearbejdernes Antal, og Oprettelsen af Arbejdsbørser, som gjorde en Ende paa den umulige Tilstand, at Havnearbejderne blev fæstet paa vilde Arbejdsbørser eller paa et tilfældigt Gadehjørne eller en Kafé, hvis de ikke var henvist til at vente derudenfor i Vind og

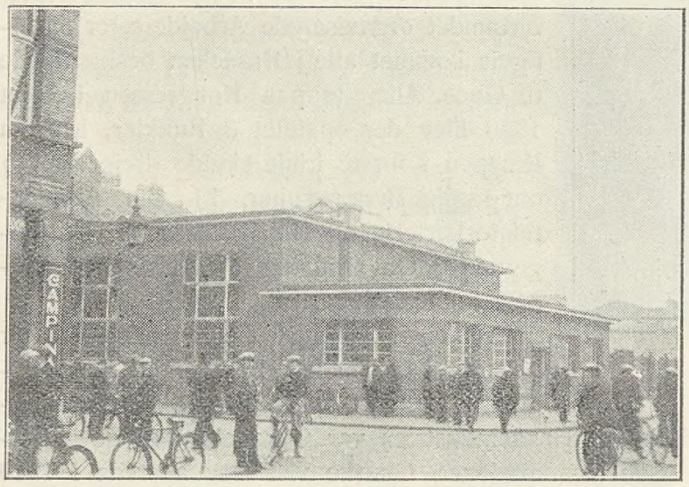

Arbejdsbørsen og Afstemplingsstedet.

Vejr, indtil der indfandt sig en Køber af deres Arbejdskraft. Den lille Arbejdsbog, Begrænsningen af en Havnearbejders Erhverv, var allerede nødvendig for at gøre en Ende paa »Dumping«en; thi de Arbejdsløse, som strømmede til Havnen, virkede løntrykkende. Allerede i Januar 1933 indførtes de saakaldte Registreringskort. Hertil kom senere Arbejdsbogen. Som Havnearbejder blev kun godkendt saadanne, som imellem 1. Januar 1929 og 31. December 1932 i et Tidsrum af 3 Maaneder havde været beskæftiget som Havnearbejder mindst 39 Dage. I 1937 blev Arbejdsbogen fornyet paa visse Betingelser, hvorved de, der ikke opfyldte disse Betingelser, blev udskilt. I 1938 gentog man denne Fremgangsmaade. Havnearbejdererhvervet er saaledes regelret fastsat.

Løn- og Arbejdsforhold.

Der har allerede i temmelig lang Tid eksisteret kollektive Arbejdsoverenskomster i samtlige belgiske Havne. I disse Arbejdsoverenskomster er der ogsaa fastsat glidende Lønskala. Siden 1929 har Minimallønnen undergaaet forskellige Forandringer i nedadgaaende Retning, og ogsaa de Paragraffer, som ved Pristallets Stigning førte til Lønopgang, har været underkastet Lønreduktion, saaledes at Pristallet i Øjeblikket er 23, hvilket medfører en Lønforhøjelse paa 2 Francs pr. Dag.

Minimallønnen er saaledes i Øjeblikket fastsat til 72 Francs.

Under Kriseaarene blev det fra Arbejdsgiverside paa forskellig Maade forsøgt at sabotere Kollektivoverenskomsternes Lønklausuler, men Arbejderne har stedse ydet afgjort Modstand. Arbejdsgiverne benyttede sig — for at omgaa denne Klausul — af et bestemt Trick, bortset naturligvis fra mange andre. De beskæftigede nemlig i mange Tilfælde med Forkærlighed Arbejderne i kun en halv Dag, hvorved den daglige Fortjeneste ikke udgjorde mere end 25 Francs. Havnearbejderne, der ofte havde ret langt til Arbejdet og som Følge deraf havde forladt deres Hjem allerede tidligt om Morgenen, blev paa denne Maade altid tilbage. Hvis f. Eks. en Arbejdsstyrke allerede havde arbejdet paa et Skib i 3 til 4 Dage, og der saaledes kun var en halv Dags Arbejde tilbage, saa blev de sendt over at arbejde paa et andet Skib, og for denne halve Arbejdsdags Vedkommende fæstede man »frie« Havnearbejdere. Eller man beskæftigede et vist Antal Arbejdere fra Kl. 8 til 12, for bagefter at sætte et nyt Hold i Arbejde fra Kl. 2 til 10 o. s. v. Disse saaledes stedfindende Misbrug fra Arbejdsgivernes Side lykkedes det ikke at komme tillivs ved Forhandlinger, førend Arbejdsminister Delattre tog sig af Sagen. Man kom overens om, at i hvert Fald Havnearbejdernes Halvdagsarbejde skulde tillægges Arbejdslønnen en Præmie paa 10 Francs, ligesaavelsom at Overarbejde — paa faa Undtagelser nær — i Fremtiden ikke vilde blive tilladt.

Strejken i 1936. 40 Timers Ugen. Ferie med Betaling.

De spændte Forhold, som allerede igennem lang Tid havde hersket mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne i Havneindustrien, førte den 3. Juni 1936 til Strejke. Den begyndte allerede om Aftenen den 2. Juni paa 2 Skibe og greb i Løbet af den næste Dag om sig til samtlige Havnearbejdere i Antwerpen, for derefter i de følgende

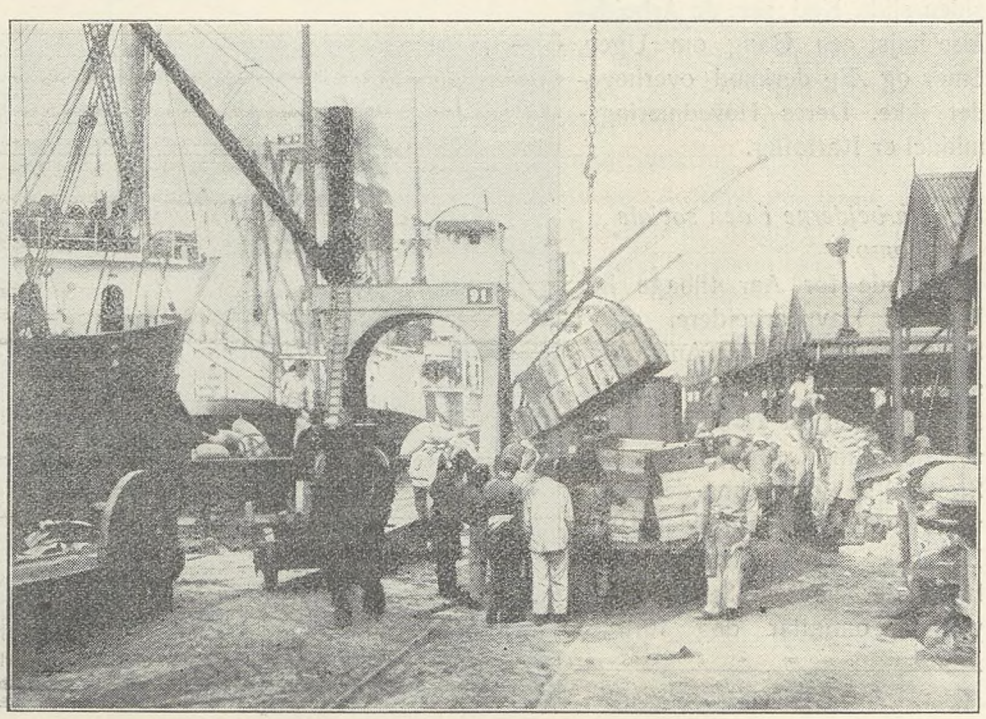

Havnearbejdere.

En der har Arbejde.

Dage at udvikle sig til Generalstrejke over hele Belgien. Transportarbejderforbundet overtog Ledelsen af Havnestrejken, og der blev formuleret 21 Fordringer, hvoriblandt særlig skal nævnes: Lønforhøjelse paa 14 Francs, Afskaffelse af Overarbejde, Organisering af Arbejdet ved Arbejdsstyrker paa fra 13 til 15 Mand, Hvervning af Arbejdere til bestemte Tider og paa bestemte Pladser og kun Hvervning til Arbejdet i Havnen af Personer, der er kvalificeret som Havnearbejdere, og endelig en ny Regulering af Arbejdsinspektionen.

Transportarbejderforbundet sørgede for, at Antwerpens Havnearbejderstrejke kun blev lokalt begrænset, saaledes at de paa denne Maade i Nødsfald kunde regne med de andre Havnes Havnearbejderes økonomiske Støtte og saaledes om muligt holde ud. Paa den anden Side fik de strejkende Havnearbejdere ogsaa store Understøttelser fra saavel det internationale Transportarbejderforbund som fra de forskellige skandinaviske Transportarbejderforbund. Strejken havde vidtrækkende Følger. Lønforhøjelsen skulde andrage 12 Francs pr. Dag, 18 Francs for Nattearbejde, 21 Francs for Søn- og Helligdagsarbejde. Overarbejde, d. v. s. Arbejde efter Kl. 5, var nu ikke mere tilladt, undtagen naturligvis i særlige Tilfælde, der saa skulde anerkendes at foreligge af det derværende Bureau. Arbejdet skulde i Fremtiden gennemføres af fulde Arbejdsstyrker, Hvervningen af Mandskab maatte kun foregaa paa Arbejdsbørserne og til bestemte Tider, og der blev i Antwerpen indrettet 8 saadanne Arbejdsbørser i specielle, bekvemme Bygninger. Grundsætningen: Havnearbejdet kun for Havnearbejderne, var blevet til Virkelighed. Kun Personer, som kunde forevise tilsvarende Registreringskort, gjaldt fra nu af for at være Havnearbejdere. Arbejdsgiverne maatte ifølge den af 12. November 1936 af Antwerpen Havns Nationalkomité fattede Beslutning forpligte sig til at overholde de sociale Love og at indstille til Havnearbejde kun saadanne Personer, som var anerkendt som Havnearbejdere, ligesom de ogsaa maatte betale de af Nationalkomitéen fastsatte Lønninger og respektere de fastsatte Arbejdsbetingelser. Og endelig blev der ogsaa ved samme Beslutning indført en overordentlig skarp Kontrol. Med andre Ord: Det drejede sig om en regelret Arbejdsforordning.

Nu skulde Lønningerne udbetales til bestemte Tider, Arbejdsinspektionen blev yderligere udvidet med 3 Arbejderdelegerede, som havde til Opgave at gennemføre, at den størst mulige Sikkerhed ved Arbejdet opnaaedes. De Lønninger, der blev udbetalt, skulde regelmæssigt føres ind i Arbejdsbøgerne. Modtagelse af Drikkepenge blev erklæret for utilladt. Med 40-Timers-Ugen kniber det stadigt. Men i det store og hele kunde Havnearbejderne være tilfreds med det Resultat, der kom ud af Strejken. De andre Havne havde ligeledes profitteret af Havnestrejken i Antwerpen.

Der blev opnaaet yderligere sociale Fremskridt ad Lovgivningens Vej. Saaledes fik f. Eks. den 27. Februar 1937 Loven om Ferie med Betaling Gyldighed fra denne Dato, saaledes at Antallet af Arbejdsdage eller Arbejdsordrer kunde berettige fra 1 til 6 Dages Ferie om Aaret. Og endelig lykkedes det ogsaa — paa Grundlag af »Rammeloven« af Juni 1936, som gik ud paa, at hvor der fandt sundhedsfarlig og urenligt Arbejde Sted, skulde Arbejdstiden fastsættes til 40 Timer om Ugen, den 30. September 1937 at faa gennemført 40-Timers-Ugen og-

Tørdokkerne.

saa for Havnearbejdernes Vedkommende. Fra nu af arbejdes der ikke mere end 7 Timer om Dagen. For at fejre denne sidste Sejr, fandt der den 17. Oktober 1937 i Antwerpen en storslaaet Fest Sted, hvor — foruden Minister Spaak og andre — ogsaa et stort Antal Repræsentanter for udenlandske Transportarbejderforbund, saasom Danmark, Norge, England og Holland m. fl. — deltog.

Den nye økonomiske Krise og dennes Overvindelse.

Havnearbejderne i Antwerpen havde kun haft al mulig Grund til at være tilfredse, hvis en ny Samfunds-

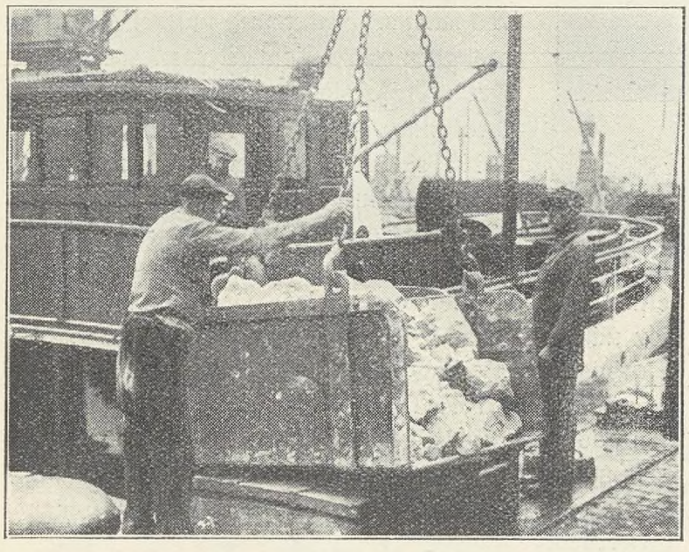

Ladningen vejes.

krise ikke havde vist sig. Antallet af anløbende Skibe var i 1938 — i Sammenligning med 1937 — taget stærkt af igen, og følgelig ogsaa de mange Tons Varer, der tilførtes Landet igennem Havnen. Dette betød for Marts Maaned 1938's Vedkommende, sammenlignet med Marts Maaned 1937, da der indførtes 2,487,690 Tons, en kolossal Tilbagegang, nemlig til 1,699,523 Tons. Og var Antallet af Tons i Juni 1937 2,514,471, saa var det i Juni 1938 kun 1,912,500 Tons. Men Situationen havde nu bedret sig noget. Tilsvarende Tilbagegangen i Vareindførselen var Væksten i tabte Arbejdsdage. Den var f. Eks. i Marts 1938 ca. 63 % større end i Marts 1937. Dengang udgjorde den nemlig 4199 Arbejdstimer om Dagen, men nu 6849. Og gaar vi til Juni Maaned 1937, saa var Antallet af tabte Arbejdstimer 4245, medens det i Juni 1938 var 7032. Men dermed havde dette Tab naaet sit Højdepunkt. I Oktober var det ganske tydeligt, at Samfundsforholdene i Belgien var bedret en hel Del.

Faktisk er Højdepunktet af Belgiens nuværende Samfundskrise, som vel i Hovedsagen skyldes internationale Forhold, hvis ikke alle Tegn er bedrageriske, overvundet. Det er bemærkelsesværdigt, at Antwerpen Havns Aktivitet i Virkeligheden er afhængig af den nationale Industri. 70 % af de indgaaende Skibsladninger er bestemt for Indlandet og 55 % af de Varer, der gaar ud, berører de belgiske-luxemburgske Forbund. Antwerpens Havn er derfor det bedste Spejl for de økonomiske Forhold i Belgien. Blandt de nationale Industrier er i første Række Metallurgien. Jern og Staal er de vigtigste Eksportvarer. De udgør nemlig 33 %. Deraf er de 60 % belgiske-luxemburgske Produkter, og kun 40 % kommer fra Udlandet. Men det tredie Kvartal i 1938 har imidlertid bragt store Ordrer til den belgisk-luxemburgske Metalindustri. De udgjorde i Marts 1938 50,000 Tons, men androg i Juli 99,000 Tons o. s. v. Denne Vækst i Ordrer mærkes ogsaa ved Antwerpen Havns Aktivitet.

Hertil kommer yderligere den Omstændighed, at den franske Havn Dunkerque, som ifølge den fransk-belgiske Overenskomst af 2. Oktober 1937 fik overdraget en Del af Fragttrafikken, der hidtil var gaaet over Antwerpen, af tekniske Grunde ikke svarede til de stillede Fordringer til den, og Skibene foretrak derfor paany at lade sig betjene af Havnen i Antwerpen.

For Antwerpen har Albert-Kanalen ogsaa vakt store Forhaabninger. Denne Kanal vil blive aabnet for Trafik i Begyndelsen af August d. A. Albert-Kanalen vil tilvejebringe den direkte Forbindelse mellem Havnen og Campines Kuldistrikt samt Industriomraadet ved Liége. Det er ogsaa at forvente, at der langs Kanalen vil opstaa nye Industrigrene, som vil være i Stand til at optage Konkurrencen paa de udenlandske Markeder.

At Arbejdsløsheden indenfor Antwerpens Havnearbejdere fuldkommen vil ophøre indenfor en ikke fjern Fremtid, er der dog ingen af de belgiske Transportarbejdere, der tror. Forøvrigt er ogsaa de særlige Arbejdsbetingelser i Havneindustrien af en saadan Art, at en konstant Reservearmé stedse maa staa til Disposition. Og sidst, men ikke mindst afhænger alt af de verdensøkonomiske Forhold, som under de nuværende udenrigspolitiske Forhold i Europa ikke lader formode, at vi snart nærmer os en radikal Bedring.

L. R.

Havnearbejderne i England jubilerer —

De engelske Havnearbejdere kan iaar fejre et Jubilæum. Iaar vil det nemlig være 50 Aar siden, at Storstrejken af det to Aar gamle Havnearbejderforbund for Themsen ringede en ny Æra ind for de ufaglærte Arbejderes faglige Bevægelse. I samme Aar, 1889, oprettedes Organisationen for Havnearbejderne i Liverpool (Merseyside docker's Union), som snart bredte sig til Skotland og Irland. Nu findes der 163,000 organiserede Havnearbejdere, der danner en vigtig Del af Transport and General Worker's Union, som er en Sammenslutning af 38 Fagforbund og tæller ialt 650,000 Medlemmer.

Iaar haaber Havnearbejderne at kunne fejre deres gamle Leder Ben Tillett. Det var jo ham, der i sin Tid forstod at skabe en Organisation ud af de ufaglærte og dengang faktisk analfabetiske Havnearbejdere, en Organisation, der forbedrede ikke blot deres Levevilkaar, men samtidigt førte dem op paa et højere kulturelt Niveau.

Af de tidligere løse Arbejdere er der ikke mange tilbage. Nu findes der i mange Havne, fremfor alt i Bristol og London, en fast Stab af Arbejdere, som har fast Ugeløn, for Mænd over 21 Aar gennemsnitligt £ 3.10.0. For Tiden forhandles der med Arbejdsministeriet om helt at afskaffe det løse Arbejde. En af de vigtigste Forhindringer er Kriseforholdene, idet ca. en Fjerdedel af de organiserede Havnearbejdere er arbejdsløse. Men hvis det lykkes at finde et Grundlag for Overensstemmelse med Transportarbejderforbundet, da vil Havnearbejderne kunne fejre deres Jubilæum paa værdig Maade. (ITF).

Haslev Afdeling har købt Ejendom

I stigende Tal har vort Forbunds Afdelinger i de sidste Aar set sig nødsaget til at skaffe øget Plads for den Virksomhed, der knytter sig til Organisationerne. Sidst har Haslev Afdeling vovet Springet fra Lejer til Ejer.

Man havde her, som andre Steder, gjort den Erfa-

ring, at det lejede Kontor næsten altid var for lille til at danne Rammen om en samlet Virksomhed. Følgen blev derfor, at Formanden maatte udføre sit Hverv i sin private Lejlighed, og det samme var Tilfældet med Kontrolbestyreren.

For et Aars Tid siden blev der truffet Beslutning om en Sammenlægning af de tidligere bestaaende 2 Haslevafdelinger og dermed opstod samtidig Spørgsmaalet om det formaalstjenlige i at have en fastlønnet Formand, der tillige kunne udføre Kontrolbestyrervirksomheden. Denne Ændring i den da bestaaende Administration gjorde det samtidig nødvendig at tilvejebringe et Kontorlokale af tidssvarende Art.

Man blev hurtigt klar over det formaalsløse ved fortsat at søge Lejemaal og i Sommeren 1938 blev der nedsat et Udvalg, som skulde undersøge Mulighederne for Køb af en Ejendom. Dette Udvalg handlede hurtigt og allerede den 1. November blev Købet af Ejendommen, som er centralt beliggende i Søndergade, afsluttet. Købesummen var 26,000 Kr. og Overtagelsen fandt Sted med det samme.

Der blev derefter iværksat den fornødne Reparation og Forandring, saaledes at der blev tilvejebragt Kontorlokaler til Brug for Afdelingen. Omforandringen kostede 5000 Kr. saaledes, at Ejendommen i det hele staar Afdelingen i 31,000 Kr.

Som vedføjede Billede viser, er det ikke nogen lille Ejendom, der er erhvervet. Den indeholder ialt 14 Værelser, af hvilke Afdelingen disponerer over de 2, som er indrettet henholdsvis til Arkiv og Kontor. Lejeindtægten andrager ialt 3300 Kr.

Foruden den Bygning, der ses paa Billedet, findes en Bagbygning og et forholdsvis stort ubebygget Areal, saaledes at der ogsaa er fornøden Plads til Udvidelse, hvis dette i Fremtiden skulde vise sig nødvendigt.

Afdelingens Medlemstal er for Tiden ca. 300 og blandt disse er der stor Tilfredshed med Afdelingens Nyerhvervelse.

Vi bringer ligeledes et Billede af Afdelingens Kontor og Kontrollokale, hvor Afdelingens Formand, Valdm. Høgg, og Kassereren, Otto Schwartz, er ivrigt beskæftiget med Afdelingsarbejdet.

Det maa oprigtig haabes, at det Initiativ, som Afdelingens Ledelse i Samraad med Medlemmerne har udfoldet, maa faa den tilsigtede Betydning for Organisationens fremtidige Virksomhed.

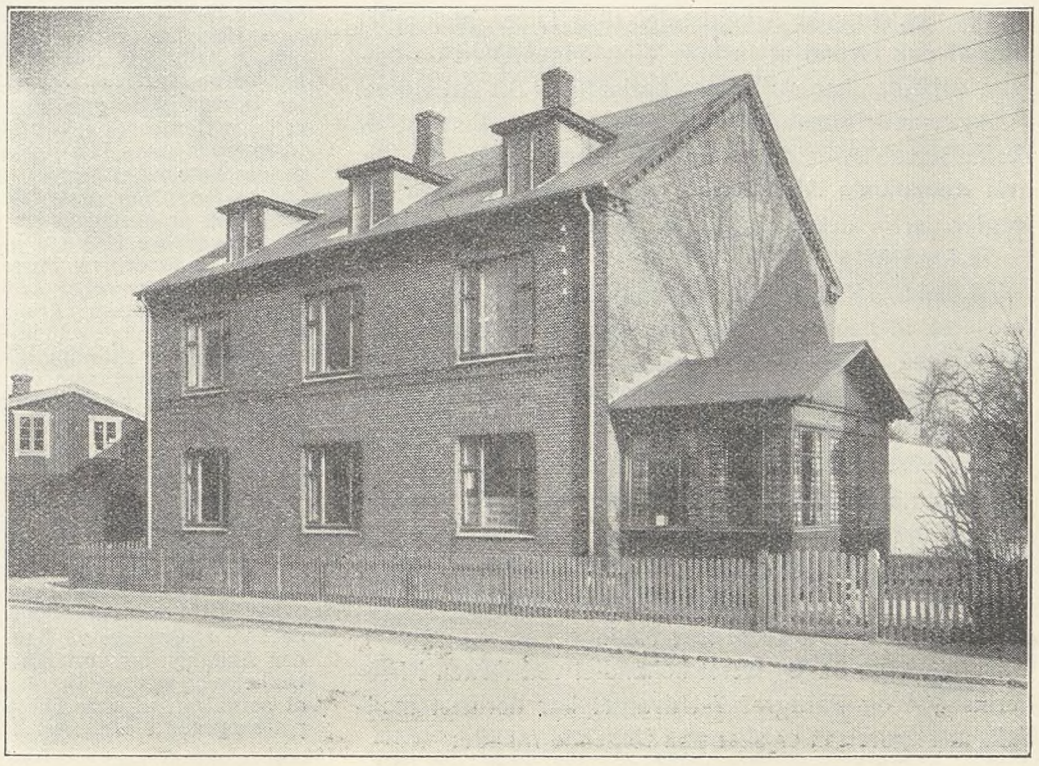

Sogneraad overtræder Overarbejdsloven

Det er jo almindeligt bekendt, at ikke alle Arbejdsgivere er særlig tilfredse med Loven om Forbud mod Overarbejde. Og her iblandt findes naturligvis ogsaa offentlige Institutioner. Fra vort Forbunds Læsø Afdeling fik Hovedkontoret Indberetning om, at Byrum-Hals-Vesterø (Læsø) Sogneraad ved Grusgravs- og Vejarbejde lod de der beskæftigede Arbejdere arbejde i 10 Timer uagtet Loven ved det omhandlede Arbejde forudsætter 8 Timers Arbejdsdag. Timelønnen havde derimod ikke Overbudets Karakter, idet der kun betaltes 65 Øre pr. Time.

En Paatale af den indberettede Lovovertrædelse overfor Sogneraadet havde ikke det ønskede Resultat til Følge. Der skete derfor Henvendelse til De samvirkende Fagforbund med Anmodning om at foranledige Sagen forelagt og afgjort i Henhold til Lovens Bestemmelser om Behandling af Overtrædelser.

Dette havde til Følge, at der blev optaget en Politirapport til Belysning af den stedfundne Anmeldelse.

Til den omtalte Rapport forklarer Sogneraadsformanden, at det er rigtigt, som paastaaet, at der ved de omhandlede Grusgravs- og Vejarbejder arbejdedes i 10 Timer, saaledes som det almindeligt er Skik paa Læsø. Det bekræftes ligeledes, at Timelønnen kun er 65 Øre, hvilket efter Sogneraadsformandens Paastand er 5 Øre mere pr. Time, end der almindeligt betales paa Øen. En Henvendelse fra vort Forbund i 1938 om Ændring af Arbejdstiden til 8 Timer og Forhøjelse af Timelønnen, har Sogneraadet ikke ment at kunne imødekomme. Kommunen har overfor Arbejderne erklæret, at de selv kunde bestemme Arbejdstidens Længde, men at man ikke vilde modsætte sig, at Arbejdstiden fremdeles blev 10 Timer. Kommunen er dog efter det fremkomne villig til at indskrænke Arbejdstiden til 8 Timer, men agter ikke af den Grund at forhøje Timelønnen. Ved de omtalte Arbejder har der været beskæftiget 12 Arbejdere.

Sogneraadsformanden oplyser videre, at flere af de beskæftigede Arbejdere ikke vil kunde klare sig selv, hvis Kommunen ikke skaffer dem Arbejde, og han betragter derfor det paagældende Arbejde som en direkte Form for Hjælp.

Til samme Rapport har Kommunens Arbejdsformand forklaret, at han er ganske klar over, at 10 Timers Arbejdsdagen er en Overtrædelse af Overarbejdsloven, men tilføjer, at Arbejderne ikke kan være medansvarlige for denne Overtrædelse, idet den udbetalte Timeløn paa 65 Øre er saa lav, at de ikke kan eksistere, hvis der kun arbejdes i 8 Timer. Yderligere tilføjer Arbejdsformanden, at alle Arbejderne er interesserede i Arbejdstidens Forkortelse til 8 Timer, men mener Konsekvensen heraf maa blive, at Timelønnen forhøjes, da Arbejderne i modsat Fald vil komme til at lide Nød.

Derefter har Sagen været behandlet ved Retten i Frederikshavn og Paragraf 7-Udvalget har dernæst meddelt, at Afgørelsen er sket paa følgende Maade:

»Politimesteren har nu i Skrivelse hertil af $^{15}/_{2}$ 1939 meddelt, at det i Retsmøde den $^{3}/_{2}$ 1939 af Sogneraadet ved dets Formand blev tilbudt at betale en Bøde stor 10 Kr. for hver af de ved det paagældende Arbejde beskæftigede 12 Arbejdere, og at Dommeren modtog det saaledes fremsatte Bødetilbud paa 120 Kr., saaledes at Bøden tilfalder Statskassen og erlægges inden 15 Dage.

sign. *R. Lassen.*«

Hermed er Sagen altsaa afgjort forsaavidt angaar Sogneraadets Overtrædelse af Overarbejdsloven. Tilbage bliver Lønspørgsmaalet, og det maa oprigtig haabes, at der skabes en Udvej for Tilvejebringelsen af Løn- og Arbejdsforhold, som de paagældende Arbejdere kan være tjent med, og det bør være en Æressag for Sogneraadet at medvirke hertil, saa meget mere som det erkendes, at den ydede Betaling er for ringe, og at Arbejderne udsættes for at lide Nød, selv om de er arbejdsvillige, hvad ingen under Sagen har bestridt.

SKIFTEDAG

Første Maj og første November er som bekendt stadig de officielle Skiftedage for Landbrugets faste Arbejdsstab, det vil sige Tjenestefolk og de fast antagne gifte Arbejdere. Det er en gammel Overlevering, der bestandig har Gyldighed indenfor Landbrugserhvervet, efter at den forlængst er ophørt at gælde for de øvrige Erhverv. Ved disse Skiftedage fornys en meget stor Del af Landbrugets Arbejdskraft. Dette vil ogsaa være Tilfælde til den forestaaende første Maj.

Paa denne Arbejderbevægelsens internationale Demonstrationsdag er der tusinder unge Landarbejdere, som skal tiltræde en ny Plads; adskillige af dem har paa Forhaand Aftale herom og er sikret Beskæftigelse. Men der er mange som ikke har det og som Traditionen tro søger til Byernes Fæstekontorer for at »sælge Skindet«, som det populært hedder. Hvor mange der vil have Held med sig er uvist denne Gang, som det er det ved enhver Skiftedag. Nogen Garanti for at finde Beskæftigelse har de absolut ikke, og de har endnu mindre Garanti for at faa Beskæftigelse paa nogenlunde tilfredsstillende Vilkaar. De er i saa Henseende i Tilfældighederne Vold, de er med Hensyn til, hvordan deres Løn- og Arbejdsvilkaar skal være i den kommende Sommer, prisgivet Loven om Tilbud og Efterspørgsel. Det er Forholdene paa det fri Marked, som endnu i stor Udstrækning er bestemmende indenfor Landbruget, og saaledes vil det vedblive at være indtil den Dag, da Landbrugets Arbejdere er procentvis ligesaa stærkt organiseret som Arbejderne i Haandværk og Industri. Først naar dette er sket, vil ogsaa Landbrugets Arbejdere have erobret den Medbestemmelsesret om og Indflydelse paa deres egne Vilkaar, som enhver ganske naturligt maa tilstræbe. At naa dette Maal er en af de Opgaver, som vor Organisation har taget op og maa søge løst i den nærmeste Fremtid. Der er udført et omfattende Arbejde paa dette Omraade allerede, og der er naaet betydelige Resultater paa dette Omraade. Men der er dog et godt Stykke til Vejs Ende endnu, der er stadig mange, navnlig af Landbrugets unge Arbejdere, som fremdeles er uorganiseret.

I Arbejdet for at faa fat i disse Tusinder, udgiver vort Forbund, som bekendt, ved hver af de halvaarlige Skiftedage et særligt Agitationsblad beregnet til Uddeling blandt de pladssøgende Tjenestefolk. Der er herom udgaaet Cirkulære til samtlige Kredsorganisationer og Ungdomsudvalg. Vi haaber, at de som sædvanligt vil have Opmærksomheden henvendt paa den Agitation for vort Forbund, som her er Tale om, og være behjælpelig med, at den kan blive saa effektiv som muligt ved at sørge for, at vort Skiftedagsblad bliver spredt blandt de pladssøgende i saa stort Tal som muligt.

M. O.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE

Mellem Glud-Hjarnø Kommune og Dansk Arbejdsmands Forbund er der opstaaet Uoverensstemmelse om, efter hvilken Tarif Snekastningsarbejdet i Kommunen skal betales.

Parterne er enedes om at søge Spørgsmaalet afgjort ved Voldgift, og Kommunen har som Voldgiftsmænd udpeget Sogneraadsformand, Gaardejer Karl Juelsen, Glud, og Sogneraadsmedlem, Gaardejer Svend Frederiksen, Glud, medens Dansk Arbejdsmands Forbund har udpeget Afdelingsformand Jens Chr. Petersen og Næstformanden Gunnar Madsen.

Voldgiftsmændene har ikke kunnet enes, og Flertal for en Afgørelse har ikke kunnet opnaas, hvorfor Sagen er henvist til Afgørelse ved Opmand, hvortil er valgt undertegnede Dommer C. Rudbeck, Horsens.

Mellem Parterne er der den 28. April 1938 oprettet en, fremdeles gældende Overenskomst. Blandt dennes Bestemmelser findes følgende:

§ 2.

Timelønnen for Kommunens almindelige Arbejde er 90 Øre.

§ 3.

Ved Arbejde med Tilskud fra det Offentlige betales efter den til enhver Tid mellem Dansk Entreprenørforening og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Overenskomst.

Snekastningsarbejdet er udført efter Reglerne i § 19, Stk. 1, i Lov om Snekastning Nr. 158 af 13. April 1938, og Kommunen agter at søge Refusion i Medfør af nævnte Lovbestemmelse.

Kommunen har til Støtte for sit Standpunkt anført, at det væsentligste kommunale Arbejde, der udføres for Kommunen, er Vejarbejde, og dette er hidtil blevet aflønnet efter Overenskomstens § 2, uanset at der til alt Vejarbejde ydes Tilskud af Motorafgifterne. Da det yderligere Tilskud, der ydes for Snerydning, udredes af de samme Motorafgifter, er det urimeligt at antage, at der skulde gælde andre Regler for Snerydning end for andet Arbejde vedrørende Vejene, idet Formaalet med begge Arbejder er at opfylde Kommunens Pligt til at holde Vejene i farbar Stand.

Dansk Arbejdsmands Forbund har anført, at der ved Lovene om Afgift af Motorkøretøjer (senest Lovbekg. Nr. 123 af 23. Marts 1932) er sondret mellem den Del af Afgiften, som efter bestemt fastsatte Regler tilfalder Landets Kommuner til delvis Dækning af deres Vejudgifter og den øvrige Del af Afgiften, som Kommunen ikke efter nævnte Lov har Krav paa. Kommunen faar tværtimod et særligt Beløb forlods af hele Motorafgiften, og dette kan ikke ligestilles med det ordinære Tilskud.

Kommunen har heroverfor anført, at der ikke er Grundlag for at udskille Motorafgifterne i forskellige Dele, da de indkommer samlet, og at den forlods Udredning af en Del af Udgifterne ved Snerydning vil bevirke, at Kommunens Tilskud til de øvrige Vejarbejder vil gaa ned. Endelig har Kommunen anført, at Snerydning hører med til det lettere Arbejde, som ikke medfører særlige Ubehageligheder, og at der derfor ikke er nogen Anledning til, at dette Arbejde skulde aflønnes bedre end andet Vejarbejde.

Saaledes som Overenskomsten er affattet findes der ved Afgørelsen ikke at skulle tages Hensyn til Arbejdets Karakter — om dette er mere eller mindre besværligt eller ubehageligt — men alene om der ydes et Tilskud fra det Offentlige, idet Hensigten maa være, at ogsaa Arbejderne faar en Fordel ved, at saadant Tilskud ydes.

Det maa endvidere antages, at Loven har haft til Formaal at give de Kommuner, der anvender den i Snekastningslovens § 19, 1, omhandlede Fremgangsmaade ved Snerydning, en Fordel.

Herefter bliver det at undersøge, om Kommunen kan siges selv at ville komme til at betale Tilskudet til Snerydningsarbejdet derved, at dens Tilskud til de almindelige Vejarbejder maaske vil gaa ned med et tilsvarende Beløb.

Kommunen har efter det oplyste hidtil kunnet regne med, at det ordinære Tilskud fra Motorafgifterne vilde udgøre ca. 40 % af Kommunens Udgifter til Vejarbejder.

Det maa nu vel erkendes, at det Beløb, der bliver at fordele mellem Kommunerne efter den fastsatte Fordelingsregel, vil formindskes (nemlig med $^5/_9$ af det Beløb, der maatte ydes som Tilskud til Snerydning), og at det saaledes maa ventes, at Kommunens Tilskud til Vejarbejder vil blive noget mindre.

Men det Beløb, som efter Loven skal anvendes til særlige Vejarbejder, vil ligeledes formindskes, og en Del af Tilskudet efter Snekastningsloven bliver taget heraf, idet dette Tilskud skal fradrages forinden Beløbet til særlige Vejarbejder beregnes med den Procentdel, der er fastsat i Loven, saaledes at der her afgives $^4/_9$ af det Beløb, der anvendes til Snerydning.

Til de Kommuner, der ved Snerydningsarbejder gaar frem efter Reglerne i Snekastningslovens § 19, 1, vil der altsaa ialt blive udbetalt større Tilskud end efter den tidligere Fordelingsmaade.

Uanset at det ikke vil være muligt nu at udregne Fordelen, er det utvivlsomt, at der tilflyder Kommunen en Fordel, og at Arbejdet derfor maa henføres til Arbejder, hvortil der ydes Tilskud fra det Offentlige, og som Følge heraf afsiges følgende

K e n d e l s e:

Snekastningsarbejdet i Glud-Hjarnø Kommune skal betales i Henhold til Overenskomstens § 3.

Sagens Omkostninger, derunder Opmandens Honorar og Rejseudgifter, ialt 75 Kr., udredes af Glud-Hjarnø Kommune og Dansk Arbejdsmands Forbund med Halvdelen hver.

Horsens, den 11. Marts 1939.

sign. C. R u d b e c k.

Aar 1939 den 22. Februar Kl. 14½ nedsattes paa Parkhotellet i Aalborg

EN FAGLIG VOLDGIFT

i Anledning af Uoverensstemmelse mellem Arbejdsmændenes Fagforening, Vadum, og Vadum Sogneraad angaaende Tillæg for Snekastningsarbejde paa en Søndag.

Som Voldgiftsmænd fungerede som af Parterne udpegede:

Af Klagerne:

Forretningsfører Alfred Pedersen, København, og

Afdelingsformand Jens Chr. Nielsen, Vadum.

Af de Indklagede:

Gaardejerne A. Rasmussen, Stensbæk, og

Carl Pedersen, Nygaard.

Voldgiftsmændene og Parterne havde valgt Dommer Axel Nielsen, Nørresundby, til Opmand og Formand for Voldgiftsretten.

For Klagerne mødte: Afdelingsformand Otto Jensen, Vodskov.

For de Indklagede mødte: Sogneraadsformand Chr. Storgaard, Vadum, og Kommunekasserer Chr. Hansen, Vadum.

Parterne godkendte Voldgiftsrettens Sammensætning og erklærede, at de underkaster sig Voldgiftsrettens, eventuelt Opmandens Kendelse, derunder Udredelse af Sagens Omkostninger efter Paalæg.

Der fremlagdes:

A. Sagsfremstilling fra Klagerne.

B. Sagsfremstilling fra de Indklagede.

C. Overenskomst af 24. Maj 1937 mellem Parterne.

Parterne er enige om, at det omhandlede Snekastningsarbejde er udført ved lejet Arbejdskraft, og at der herfor er betalt en Timeløn af 1,18 Kr., men medens Klagernes Repræsentant gør gældende, at denne Timeløn ligefrem følger Overenskomstens § 5, udtaler Sogneraadets Repræsentant, at Raadet ikke mente sig forpligtet at betale denne Timeløn, men vedtog dette i et særligt Sogneraadsmøde, specielt for det omhandlede Arbejdes Vedkommende.

Efter at Forlig forgæves var forsøgt, procederes Sagen mellem Parterne.

Repræsentanten for Klagerne henholdt sig til Fremstillingen i Bilag A, idet han tilføjede, at Arbejderne faktisk har udført Snekastningsarbejde paa en Søndag, og paastaar herefter Kommunen dømt til at udrede det i Entreprenøroverenskomstens § 3 Stk. 2 ommeldte Tillæg paa 100 % til Timelønnen for Søn- og Helligdagsarbejde.

Repræsentanten for de Indklagede henholdt sig til Fremstillingen i Bilag B, idet han tilføjer, at da Arbejderne stillede til Arbejde den paagældende Søndag Morgen, blev det dem af vedkommende Snefogeder tilkendegivet, efter Sogneraadsformandens Paalæg, at man kun vilde betale almindelig Timeløn 1,18 Kr., ogsaa om Søndagen, medens Arbejderne forlangte Søndagstillæg. Komparenten mener derefter, at det maatte

være Arbejdernes egen Sag, om de vilde udføre Arbejdet paagældende Søndag for almindelig Timebetaling eller undlade at arbejde om Søndagen. Han tilføjer, at der dog var et Par af Snefogederne, der ikke gav Arbejderne den omtalte Tilkendegivelse.

Han paastod herefter Kommunen frikendt.

Da der ikke opnaaedes Enighed mellem Voldgiftsmændene om Afgørelse af den foreliggende Uoverensstemmelse, optoges Sagen til Opmandens Kendelse.

Aar 1939 den 7. Marts afsagdes i Sagen saalydende

OPMANDSKENDELSE

Under nærværende Sag, der i Mangel af Enighed mellem Voldgiftsmændene vil være at afgøre af undertegnede Opmand, drejer Tvisten sig om Uoverensstemmelse mellem Klagerne, Arbejdsmændenes Fagforening i Vadum og de Indklagede Vadum Sogneraad angaaende Tillægsbetaling for Snekastningsarbejde udført paa en Søndag.

Der er mellem Parterne Enighed om, at det omhandlede Snekastningsarbejde er udført ved lejet Arbejdskraft, og at der herfor er betalt en Timeløn paa 1,18 Kr.

Klagerne paastaar nu de Indklagede kendt pligtige til at udrede et Tillæg paa 100 % til denne Timeløn, medens de Indklagede paastaar Frifindelse.

Til Støtte for den af dem nedlagte Paastand har Klagerne — næst at fremhæve, at det omtvistede Arbejde faktisk er udført paa en Søndag — gjort gældende, at medens Timelønnen ifølge den mellem Parterne gældende Overenskomst af 24. Maj 1937 § 2 vel almindeligvis er 90 Øre, vil ifølge Overenskomstens § 5, der er saalydende:

»Man er enige om, at al Tilskudsarbejde saasom Vejbelægning og Asfalteringsarbejde betales i H. t. Entreprenøroverenskomsten,« Snekastningsarbejde, udført ved lejet Arbejdskraft, være at aflønne efter nævnte Overenskomst, hvorved er sigtet til Hovedoverenskomsten mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund af 1. April 1938, der i § 3 B, dels under Post 1 fastsætter den normale Timeløn til 1,18 Kr. dels under Post 2 bestemmer:

»Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg — beregnet af den normale Timeløn — af 100 %.«

De Indklagede har til Støtte for deres Frifindelsespaastand gjort gældende, dels at de ikke havde ment sig forpligtede til at betale en Timeløn paa 1,18 Kr. for Snekastningsarbejde, men havde vedtaget dette i et særligt Sogneraadsmøde, specielt for det omhandlede Arbejdes Vedkommende, dels at da Arbejderne stillede til Arbejde den paagældende Søndag Morgen, blev det dem af vedkommende Snefogeder efter Sogneraadsformandens Paalæg tilkendegivet, at man kun vilde betale almindelig Timeløn 1,18 Kr. ogsaa om Søndagen, medens Arbejderne forlangte Søndagstillæg, dog at der var et Par af Snefogederne, der ikke gav Arbejderne den nævnte Tilkendegivelse. Herefter maatte det efter de Indklagedes Formening blive Arbejdernes egen Sag, om de vilde udføre Arbejdet den paagældende Søndag til almindelig Timebetaling eller helt undlade at arbejde om Søndagen.

Det følger nu af den almindelige allerede i Septemberforliget fastsatte Regel om Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet samt anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft i Forbindelse med den for faglig Strid i Almindelighed gældende Bestemmelse angaaende Tvist om Forstaaelsen af en mellem Parterne bestaaende Overenskomst, at saadan Uenighed ikke maa føre til Arbejdsstandsning, at det havde været de Indklagedes Sag, om de ikke vilde have haft det paagældende Snekastningsarbejde udført paa en Helligdag, at hjemsende Arbejderne.

Da saadant ikke er sket, men Arbejdet faktisk er sat i Gang den paagældende Søndag, maa det bero paa Forstaaelsen af de mellem Parterne gældende overenskomstmæssige Bestemmelser, hvorvidt Klagerne maa anses for berettigede til at kræve det omhandlede Tillæg.

Da nu Lov om Snekastning Nr. 58 af 13. April 1938 § 19, 1. Stk. bestemmer, at hvor Snerydning finder Sted ved Hjælp af lejet Arbejdskraft, refunderes Halvdelen af de med dennes Anvendelse forbundne Udgifter forlods efter de nærmere i samme Lovbestemmelse fastsatte Regler, er det omhandlede Arbejde at betragte som et Tilskudsarbejde, og da som foran nævnt ifølge § 5 i Overenskomsten mellem Parterne af 24. Maj 1937 alt Tilskudsarbejde betales efter Entreprenøroverenskomsten, hvis Bestemmelser saaledes for Tilskudsarbejde ligefrem er gjort til et Led af nævnte Overenskomst, maa det omhandlede Tillæg anses for hjemlet ved den foran citerede § 3 B, Post 2 jfr. Post 1 i nævnte Overenskomst, og det omtvistede Tillæg vil herefter være at tilkende Klagerne.

Omkostningerne ved nærværende Voldgift, derunder Honorar til Opmanden 125 Kr., vil være at udrede med Halvdelen af hver af Parterne.

Thi bestemmes:

Det omhandlede paa en Søndag udførte Snekastningsarbejde bør af de Indklagede Vadum Sogneraad i Forhold til Klagerne Arbejdsmændenes Fagforening i Vadum aflønnes med et Tillæg paa 100 pCt. til den almindelige Timeløn 1,18 Kr.

Omkostningerne ved nærværende Voldgift, derunder Honorar til Opmanden 125 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

Axel Nielsen.

KENDELSE

Afsagt den 21. Marts 1939.

Under nærværende Sag, der i Henhold til en af Formanden for den faste Voldgiftsret den 28. Februar 1939 foretagen Udmeldelse paakendes af undertegnede Kriminaldommer V. Schlegel, Kolding, som Formand for og Opmand i en faglig Voldgiftsret, er der opstaaet Uoverensstemmelse mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Jydsk Dræningsmesterforening angaaende Forstaaelsen af § 13 i den mellem de tvende Organisationer gældende Overenskomst angaaende Drænings-, Afvandings- og Landbrugsarbejde i Jylland, dateret Juli 1938.

§ 13 i nævnte Overenskomst er saalydende:

»Medlemmer af Dræningsmesterforeningen forpligter sig til fortrinsvis at beskæftige Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Medlemmer af D. A. F. maa hverken kooperativt eller enkeltvis paatage sig Entreprise og Arbejde henhørende under denne Overenskomst for andre end Medlemmer af Dræningsmesterforeningen eller saadanne Arbejdsgivere, som maatte have tiltraadt Overenskomsten, og de maa kun udføre Specialarbejde og være Arbejdsledere for Medlemmer af Dræningsmesterforeningen.

Dræningsmesterforeningen har Paataleret overfor Overtrædelse af denne Bestemmelse.«

Striden drejer sig om Forstaaelsen af Slutningsordene i Paragraffens første Stykke: »og de maa kun udføre Specialarbejde og være Arbejdsledere for Medlemmer af Dræningsmesterforeningen«. Jydsk Dræningsmesterforening har nedlagt Paastand paa, at disse Ord skal forstaas saaledes, at Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund hverken maa udføre Specialarbejde eller være Arbejdsledere for andre end Medlemmer af Dræningsmesterforeningen og derfor heller ikke maa paatage sig Arbejde for andre end Mesterforeningens Medlemmer, saafremt Spidsning eller Rørlægning indgaar som et Led i dette Arbejde. Dansk Arbejdsmands Forbund har paastaaet, at det ved Dræning almindeligt forekommende Arbejdsmandsarbejde: Gravning, Spidsning, Rørlægning og Sløjfning ikke kan betegnes som Specialarbejde i den Forstand, hvori Ordet bruges i Overenskomstens § 13, og har hævdet, at de citerede Ord maa forstaas saaledes, at det kun er forbudt Forbundets Medlemmer at være Arbejdsledere og i Forbindelse dermed udføre Specialistarbejde for andre end Medlemmer af Dræningsmesterforeningen.

For saa vidt Dræningsmesterforeningen til Støtte for sit Standpunkt har anført, at der i den trykte Overenskomst er indløbet en Trykfejl, idet der i de fremhævede Ord i § 13 skulde have staaet »eller« i Stedet for »og« mellem »Specialarbejde« og »være Arbejdsledere«, findes der ikke at kunne gives Foreningen Medhold heri, da Korrektur til den trykte Overenskomst er forelagt Foreningens Bestyrelse og underskrevet af dens Repræsentanter.

I Overenskomstens § 7, der fastsætter Akkordprisen for Gravning m. m. efter Jordbundens Beskaffenhed, beregnet efter den færdige Grøft, findes følgende Passus: »Hvor Arbejderen ikke selv foretager Spidsningen, fradrages Spidsningspriserne, som betales til den, der har udført Spidsningen«. Paragraffens Tarif fastsætter Priser dels for »Gravning og Spidsning«, dels for »Spidsning som Specialarbejde«. I Overenskomstens § 5 findes følgende Passus: »Foretager Arbejderen ikke selv Spidsningen, afsætter han til denne mindst 20 cm og højst 30 cm«. Endelig fastsætter Overenskomsten i § 11: »Dræningsmesteren kan ikke til Vederlag for sig selv fradrage noget i denne Overenskomsts Arbejdspriser, men skal han for sit Arbejde, Risiko og Tegning af Ulykkesforsikring og Tillæg af brugeligt Specialværktøj beregne sig et Tillæg paa mindst 20 pCt. af ovennævnte Arbejdspriser.«

Dræningsmesterforeningen har til Støtte for sit Standpunkt anført, at der indenfor Faget kun findes een Art Specialarbejde nemlig Spidsningsarbejde og Rørlægning, at dette Arbejde altid har været anset som Specialarbejde, saalænge der har eksisteret Overenskomster mellem de tvende Organisationer, nemlig siden 1920, og at Spidsningsarbejde kun kan udføres af rutinerede og dygtige Dræningsarbejdere, idet det skal udføres efter Nivellement og kræver meget stor Nøjagtighed. Foreningen har derhos hævdet, at de Arbejdere, som udfører Spidsningsarbejde og Rørlægning, normalt ikke udfører andet Dræningsarbejde.

Arbejdsmandsforbundet har heroverfor hævdet, at det tværtimod er det normale, at Dræningsarbejderen udfører hele Dræningsarbejdet, nemlig Gravning, Spidsning, Rørlægning og Tildækning, selv om Forbundet erkender, at uøvede Arbejdere ikke kan foretage Spidsningsarbejdet, og Forbundet har i saa Henseende henvist til Overenskomstens §§ 5 og 7, hvor det er forudsat, at samme Arbejder eller samme Hold af Arbejdere i Fællesakkord færdiggraver Dræningsgrøfterne til Rørlægning. Forbundet har derhos anført, at det af Hensyn til de udenfor Dræningsmesterforeningen staaende Dræningsmestre, som har tiltraadt Overenskomsten, ikke vilde kunne indgaa paa en Aftale som den af Dræningsmesterforeningen hævdede Forstaaelse af § 13, hvilken § har til Hensigt at beskytte Dræningsmesterforeningens Medlemmer dels imod Underbudskonkurrence fra uorganiserede Dræningsmestre, og dels imod at Landmændene selv optræder som Dræningsmestre, idet de engagerer en særlig dygtig Dræningsarbejder som Arbejdsleder. Forbundet har i saa Henseende henvist til den historiske Udvikling af Paragraffen.

For saa vidt Dræningsmesterforeningen har hævdet, at Dansk Arbejdsmands Forbunds Medlemmer overhovedet ikke maa paatage sig Dræningsarbejde for andre end Foreningens Medlemmer, saafremt Spidsning eller Rørlægning indgaar som et Led i dette Arbejde, kan der ikke gives Foreningen Medhold heri. Overenskomstens § 13 forudsætter, at Forbundets Medlemmer kan paatage sig Dræningsarbejde for de uorganiserede Dræningsmestre, som har tiltraadt Overenskomsten, og de maa derfor kunne paatage sig hele Arbejdet, da disse Dræningsmestre antageligt ellers ikke vilde kunne faa Arbejdet fuldført, jfr. ogsaa Ordene i § 13: »Arbejde henhørende under denne Overenskomst«.

Paa den anden Side findes der at maatte give Dræningsmesterforeningen Medhold i, at Spidsning, der i § 7 er betegnet som Specialarbejde, ogsaa maa falde ind under Ordet »Specialarbejde« i samme Overenskomsts § 13, hvorimod der hverken i Overenskomsten eller i tilsvarende Grad i Forholdets Natur findes Støtte for at betegne Rørlægning som Specialarbejde. De fremhævede Slutningsord i første Stykke af § 13 findes derfor at maatte forstaas saaledes, at Dansk Arbejdsmands Forbunds Medlemmer ikke overfor andre end Medlemmer af Dræningsmesterforeningen maa paatage sig at være Arbejdsledere eller at udføre Spidsning som Specialarbejde, hvorimod der intet er til Hinder for, at de kan paatage sig at udføre Spidsning i Forbindelse med det øvrige Dræningsarbejde.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves, saaledes at Honoraret til Opmanden, der fastsættes til 100 Kr., samt for Skrivning 10 Kr., ialt 110 Kr., udredes af hver af Parterne med Halvdelen.

Thi eragtes:

§ 13 i den mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Jydsk Dræningsmesterforening gældende Overenskomst bør forstaas saaledes, at Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund ikke overfor andre end Medlemmer af Jysk Dræningsmesterforening maa paatage sig at være Arbejdsledere eller at udføre Spidsning som Specialarbejde, men at de maa paatage sig at udføre Spidsning i Forbindelse med det øvrige Dræningsarbejde.

Sagens Omkostninger 110 Kr., udredes af Dansk Arbejdsmands Forbund og Jysk Dræningsmesterforening med Halvdelen hver inden 15 Dage fra Dato.

V. Schlegel.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Balden	(Storring Stjær Galten Kommune)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Brahetrolleborg	(Brahetrolleborg Kommune)
Bryrup	(Bryrup Imprægneringsanstalt)
Brøndum-Hvidbjerg	(Brøndum-Hvidbjerg Kommune)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dreslette	(Dreslette Kommune)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Feldsted	(Varnæs Kommune)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Hellested	(Hellested Kommune)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. Johs. Kristensen, Karby)
	(Murerm. Niels Dahl, V. Hvidbjerg)
	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Roskilde	(Skov Nielsens Skotøjsfabrik, Roskilde)
	(Sympatikonflikt)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skørping	(Murerm. Jens Nordenbæk)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Støvring og Suldrup	(Entreprenør Jens Pedersen, Støvring)
Svendborg A.	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Tandslet	(Købmand Perregaard, Skovby, Als)
Tjæreby	(A/S De forenede Cikorietørrerier)
Try	(Brøndborer P. Christensen)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Veflinge	(Rugaard Savværk pr. Veflinge)
	(Sympatikonflikt)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øsby	(Hannibal Dahl)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
	(Murerm. Steffensen, Tversted)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Aars	(A/S Chr. Hjortkær & Co., Aars)
Assels	(Murerm. K. Munkholm, Hørdum)
Hals	(Tømrerm. Chr. Andersen, Hals)
Ørting-Falling	(Ørting-Falling Kommune)

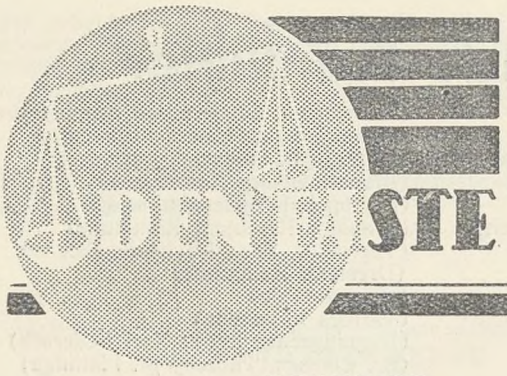

DEN FASTE VOLDGIFTSRET DØMMER

UDSKRIFT
af
Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. Marts 1939 i Sag Nr. 2599:
Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Vejle Arbejdsgiverforening
mod
De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmands Forbund og Forbundet igen for Arbejdsmændenes og Havnearbejdernes Fagforeninger i Vejle.

Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Vejle Arbejdsgiverforening har under denne Sag indklaget De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmands Forbund og Forbundet igen for Arbejdsmændenes og Havnearbejdernes Fagforeninger i Vejle for Brud paa Septemberforliget og de gældende Regler for Behandling af faglig Strid i følgende Tilfælde:

1. Efter at der paa et Mæglingsmøde den 2. September 1938 forgæves var behandlet en Uoverensstemmelse mellem Vejle Arbejdsgiverforening og Havnearbejdernes og Arbejdsmændenes Fagforeninger i Vejle angaaende Betalingen for henholdsvis Losning af løs Gødning uden Syning eller Binding for Sækkene og Oplægning i Pakhus af Gødningen med Styrtning, erklærede Havnearbejderne, at Losning af S/S »Harald Schrøder«, der var ankommet den 14. September, ikke vilde blive paabegyndt, medmindre der blev antaget samme Mandskab, som hvis Syning skulde foretages. Arbejdet skulde være paabegyndt Kl. 13,30, men kom først i Gang Kl. 15,20, efter at Arbejdsgiverne var indgaaet paa Arbejdernes Krav.

En faglig Voldgiftskendelse af 29. Oktober 1938 har givet Havnearbejderne Medhold.

Pakhusarbejderne stillede ved denne Lejlighed Krav om Aflønning med Timeløn + 20 pCt., og efter at Havnearbejderne havde etableret Arbejdsstandsning under Paaberaabelse af, at deres Arbejde sinkedes ved Pakhusarbejdernes langsomme Arbejdstempo, maatte man indgaa paa et af Fagforeningen fremsat Krav om, at der antoges 5 i Stedet for 3 Mand, og at der afregnedes med 15 Øre pr. Sæk i Stedet for 9,15 Øre.

Ved faglig Voldgiftskendelse af 29. Oktober 1938 er Akkordtaksten for det paagældende Arbejde sat til 12,32 Øre pr. Sæk. For 2 Skibsladninger er der afregnet med Arbejderne efter Taksten 15 Øre, og der er herefter udbetalt 558 Kr. 08 Øre for meget.

2. Den 7. Oktober 1938 fremsatte Havnearbejdernes Fagforening overfor Vejle Arbejdsgiverforening Krav om, at en Arbejder, der af Stevedor Vilhelmsen var antaget til Stempling af Kartoffelkasser, skulde have samme Fortjeneste pr. Time, som var oppebaaret af de Arbejdere, der var beskæftiget ved Indladningen af Kartoflerne i Henhold til den for Indladningsarbejdet fastsatte Akkordtakst, hvad man modsatte sig. Efter at Vejle Arbejdsgiverforening forgæves havde tilbudt Deponering af det omstridte Beløb, nægtedes der Stevedor Vilhelmsen den paafølgende Dags Morgen ved normal Arbejdstids Begyndelse Mandskab til Losning af Garveekstrakt fra S/S »Ebba«, og under disse Omstændigheder imødekom man Fagforeningens Krav ved Udbetaling af 24 Kr. 07 Øre, hvorefter Arbejdet paabegyndtes Kl. ca. 10½.

Ved faglig Voldgiftskendelse er der givet Havnearbejderne Medhold i, at de 24 Kr. 07 Øre skulde betales.

Fra Klagernes Side gøres det gældende, at Standsningen har medført Udgifter til Beløb 52 Kr. 60 Øre, heri indbefattet 40 Kr. til Skibet for Forsinkelser. Mod Indklagedes Protest er det dog ikke nærmere dokumenteret, at Skibet har lidt noget Tab.

3. I Dagene omkring 27. September 1938 lossedes fra S/S »Nimrod« en Ladning Trælast bestaaende af 158 Stdr. Brædder og Planker og 35 Kbfv. (ca. 46 Stdr.) Splitved.

Den gældende Overenskomst indeholder i § 16 saalydende Bestemmelse:

»Til Arbejdet ombord i Skibe med Trælast paa 250 Stdr. og derover og i andre Skibe paa over 200 Tons d. w. antages Arbejdere fra Land.«

Havnearbejdernes Fagforening krævede, at der til Arbejdet med Losning af Splitved skulde antages Havnearbejdere, og for at undgaa Arbejdsstandsning, som man truede med, hvis Kravet ikke blev imødekommet, bøjede Ladningsmodtageren sig, hvorved der opstod en Merudgift paa 266 Kr. 99 Øre.

Ved faglig Voldgiftskendelse af 20. December 1938 er der givet Arbejdsgiverforeningen Medhold, og Havnearbejderne har omgaaende tilbagebetalt det saaledes uberettiget oppebaarne.

Klagerne paastaar Fagforeningen idømt Bod for de anførte Arbjdsstandsninger og Trusler, Havnearbejderne tillige for at have handlet i Strid med følgende Bestemmelse i den paagældende Overenskomst:

»Ved opstaaede Uoverensstemmelser deponeres det eventuelt omtvistede Beløb, indtil vedkommende Uoverensstemmelse har fundet sin Afgørelse ved Mægling eller Voldgift«.

De paastaar endvidere de i Forhold 1 nævnte 558 Kr. 08 Øre tilbagebetalt.

Indklagede har paastaaet Frifindelse under Henvisning bl. a. til, at Forholdene 1 og 2 viser, at Arbejdsgivernes Standpunkt overfor Havnearbejderne har været urigtigt og Deponering derfor urimelig, og til, at det ikke er Fagforeningens Mening under normale Forhold at modsætte sig Overholdelse af Deponeringsbestemmelsen. For Forhold 3 har Indklagede henvist til, at Beløbet straks er tilbagebetalt. For Pakhusarbejdernes Vedkommende har de Indklagede endelig hævdet, at den afsagte Voldgiftskendelse viser Berettigelsen i Arbejdernes Protest mod at arbejde paa de af Arbejdsgiveren forlangte Vilkaar.

Under Hensyn til, at det for Havnearbejdernes Vedkommende drejer sig om ganske kortvarige Arbejdsstandsninger, at Differencen ad Forhold 3 er tilbagebetalt straks efter Voldgiftskendelsens Afsigelse, og at det ad Forhold 2 lidte Tab maa antages at være ganske minimalt, findes den Havnearbejdernes Fagforening forskyldte Bod for de stedfundne Arbejdsvægringer at kunne fastsættes til 100 Kr.

Da det ved den den 29. Oktober 1938 afsagte Voldgiftskendelse er statueret, at Pakhusarbejderne kun havde Krav paa Betaling af 12,32 Øre pr. Sæk, medens de har faaet Afregning efter 15 Øre, vil Indklagede være at dømme til at tilbagebetale Differencen, der uimodsagt andrager 558 Kr. 08 Øre, medens der efter Omstændighederne ikke findes aldeles tilstrækkelig Anledning til at paalægge Pakhusarbejdernes Fagforening nogen Bod.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af de Indklagede.

Kendelse:

I Bod til Vejle Arbejdsgiverforening betaler Havnearbejdernes Fagforening i Vejle 100 Kr.

Til Klagerne betaler Arbejdsmændenes Fagforening i Vejle 558 Kr. 08 Øre.

Indklagede betaler derhos Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

UDSKRIFT
af
Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. Marts 1939 i Sag Nr. 2624:
Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens
mod
De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmands Forbund og dette igen for Havnearbejdernes Fagforening i Horsens.

Fredag den 17. Februar 1939 Kl. 10 paabegyndtes i Horsens Losning af ca. 135 Tons Jern fra M/S »Juliane« til Medlem af Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens, A/S Chr. Lauritzen, til hvilket Arbejde Foreningens Medlem, Stevedor Søren Andersen, havde antaget to Havnearbejdere. Kl. 12 Middag standsedes Arbejdet paa Kravet fra Fagforeningen om, at den ene af Arbejderne, Otto Gottlieb, skulde afskediges. Gennem Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark, der telefonisk blev underrettet om Arbejdsstandsningen, skete samme Dag Henvendelse til Dansk Arbejdsmands Forbund, der ogsaa har paalagt Fagforeningen at genoptage Arbejdet, men uden Resultat, og en Henvendelse til Arbejdsanvisningen har ligeledes været forgæves, idet det har vist sig umuligt at faa anvist Arbejdskraft, der vilde samarbejde med Gottlieb. Et den 21. Februar 1939 afholdt Fællesmøde har ligeledes vist sig resultatløst. Gottlieb var i sin Tid blevet ekskluderet af Fagforeningen, men ved Vestre Landsrets Dom af 28. Januar 1939 blev Eksklusionen kendt ugyldig og Fagforeningen tilpligtet at betale Erstatning.

Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens indklager under denne Sag De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmands Forbund og dette igen for Havnearbejdernes Fagforening i Horsens med Paastand om, at Havnearbejdernes Fagforening i Horsens kendes pligtig til straks at bringe Arbejdsstandsningen til Ophør, og at der i Anledning af det passerede paalægges Fagforeningen en meget alvorlig Bod, der tillige kan tjene til Dækning af de ved Arbejdsstandsningen opstaaede Ekstraudgifter. I saa Henseende er det oplyst, at Skibet kunde være udlosset Lørdag den 18. Februar 1939 om Eftermiddagen, men at Skibet har indskrænket sig til at kræve Overliggedagspenge, der beløber sig til 68 Rm pr. Dag, fra Mandag den 20. s. M. Kl. 10, hvilken Erstatning under Forudsætning af, at Udlosning er tilendebragt Mandag den 27. Februar 1939 til Middag, er udregnet til 7½ Dag a 130 Kr. 49 Øre = 978 Kr. 67 Øre.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse, idet de har anført følgende:

Efter den mellem Parterne gældende Overenskomst maa Arbejdsgiveren ikke antage uorganiserede Folk, saafremt anvendelige organiserede Folk kan faas. Fagforeningens Bestyrelse har endnu ikke truffet Afgørelse om, hvorvidt man vil paaanke den nævnte Dom, og saalænge Ankefristen ikke er udløbet, kan Gottlieb ikke anses for at være organiseret. Derfor har Stevedoren være uberettiget til at antage den paagældende Mand, ligesom han ved at nægte at vente med Paabegyndelsen af Losningen, til Næstformanden havde haft telefonisk Forbindelse med Formanden, der var til Møde i København, har provokeret Arbejderne saa stærkt, at der i hvert Fald ikke bør idømmes Bod.

Sagen har været behandlet i Den faste Voldgiftsret den 24. Februar, hvor det ved foreløbig Kendelse blev fastslaaet, at Arbejdsstandsningen var ulovlig, og at Arbejdet straks skulde genoptages.

Under Proceduren blev der fra Indklagedes Side rejst Indsigelse mod den krævede Erstatning, idet man forlangte Dokumentation for, at der overhovedet skulde betales Overliggedagspenge. Klagerne erklærede sig ude af Stand til paa Stedet at forevise Certepartiet, men bebudede at ville fremsende det omgaaende, saaledes at det kunde foreligge inden Kendelsens skriftlige Udformning. Fra Klagernes Side blev det dog, under Henvisning til Kendelse i Sag Nr. 1881, hævdet, at selv om der i Certepartiet fandtes sædvanlig Strejkeklausul, kunde dette ikke influere paa Bodens Størrelse. Indklagede gjorde heroverfor gældende, at den paaberaabte Kendelse støttede deres Standpunkt, at Ladningsmodtageren, der som Følge af Strejkeklausulen ikke skulde betale Overliggedagspenge, ikke kunde kræve Erstatning. Sagen optoges derefter til Kendelse, og der blev foretaget Votering paa det saaledes foreliggende Grundlag.

Klagerne har imidlertid i Skrivelse af 25. Februar begæret Sagen genoptaget under Henvisning til Sagens principielle Betydning, og Retten fandt efter Omstændighederne at burde tage Begæringen til Følge, hvorefter der fandt en fortsat Procedure Sted den 1. Marts.

Herunder fremlagdes det paagældende Certeparti, som indeholdt Strejkeklausul, hvorefter der ikke skal betales Overliggedagspenge i Tilfælde af Strejke. Klagerne oplyste derhos, at Arbejdet var blevet genoptaget den 25. Februar, og at det var lykkedes at tilendebringe Losningen samme Dag, hvorfor Kravet paa Overliggedagspenge kun udgør 783 Kr. 36 Øre, som Ladningsmodtageren havde maattet deponere. Næst at henvise til den fornævnte Kendelse i Sag Nr. 1881 gør Klagerne gældende, at Strejkeklausulen er indsat i Ladningsmodtagerens Interesse og ikke for at begrænse Havnearbejdernes Erstatningsansvar.

Indklagede har henholdt sig til sin tidligere Procedure, hvorefter Sagen paany optoges til Kendelse.

Retten skal nu udtale følgende:

Da det ved Vestre Landsrets Dom af 28. Januar 1939 er statueret, at Eksklusionen af Gottlieb har været ugyldig, og Dommen ikke er paaanket inden Eksekutionsfristens Udløb, saaledes at Fagforeningen altsaa ikke kan hindre Gottlieb i at gøre Dommen gældende, har Fagforeningen ikke haft Føje til at anse Gottlieb for uorganiseret.

Hvad Spørgsmaalet om Overliggedagspengene angaar ses det ikke, at Kendelsen i Sag Nr. 1881 har paalagt Havnearbejderne at betale Overliggedagspenge i det da foreliggende Tilfælde. Naar Ladningsmodtageren i nærværende Sag ikke har nogen Forpligtelse til at betale Overliggedagspenge, findes der heller ikke at være Grundlag for at kræve saadanne erstattet.

For den paaklagede ulovlige Arbejdsstandsning vil der herefter være at paalægge Forbundet en Bod, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til 300 Kr.

Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

K e n d e l s e:

Den ovenfor omhandlede Arbejdsstandsning har været ulovlig.

I Bod til Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens bør Havnearbejdernes Fagforening i Horsens betale 300 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Afgjort

Aarhus M. — Murermester H. Hansen & Søn, Aarhus. Den 19. September 1938 blev der ved en faglig Voldgiftsretskendelse fastsat en Pris for Opbæring eller Ophejsning af Skaktrør. Der skulde betales 1 Krone pr. Stk. for 1 Meter Rør og 75 Øre pr. Stk. for 80 cm Rør plus 7 pCt.s Tillæg til begge Priser. Ved et senere Byggearbejde, hvor der anvendtes Skaktrør af følgende Længder 60, 40, 30 og 15 cm, forlangte Afdelingen en Gennemsnitspris for de nævnte Rør af 60 Øre pr. Stk. paa Grundlag af den tidligere afsagte Kendelse. Denne Pris kunde Mesteren og senere Centralforeningen ikke anerkende, og Sagen blev forelagt en Voldgift, hvis Opmand har givet Afdelingen Ret og fastsat Prisen for samtlige de nævnte Rør til 60 Øre pr. Stk.

Isoleringsarbejderne — Firmaet »Ikas«. I Henhold til en Bestemmelse i den mellem Organisationerne gældende Overenskomst om, at der for Isolering af Vulstbøjninger gives et Tillæg pr. Stk. som for 1 M Rør efter Rørdimensionen, paaførte Arbejderne en Akkordopgørelse, paa hvilken der for Isolering af Vulstbøjninger var paaført en Pris af Kr. 2,84 pr. Stk. Firmaet protesterede imod denne Pris og vilde kun betale 1 Kr. 29 Øre, da det ikke mente sig forpligtet til at betale Tillæg for Isolringstykkelse paa Vulstbøjningerne, som Tilfældet var med Rørledningen. Da Sagen ikke kunde forliges ved det afholdte Mæglingsmøde, er den forelagt en Voldgift, hvor Opmanden har afsagt Kendelse for, at den af Afdelingen forlangte Pris skal betales.

Horsens K. — Det forenede Olie Kompagni. Overenskomsten fornyet, idet Ugelønnen er hævet fra Kr. 56,50 til Kr. 65,27.

Sønderborg A. — Vognmand A. Cordsen. (Dagrenovation). Overenskomsten er ved lokal Forhandling fornyet mod, at nuværende Ugeløn for Tidsrummet, hvor der skal beskæftiges 3 Udbærere, Kr. 60,00 er forhøjet til Kr. 65,00. Nuværende Ugeløn for Tidsrummet, hvor der skal beskæftiges 2 Udbærere, Kr. 65,00 forhøjes til Kr. 70,00.

Svendborg A. Afd. — Plantageejer Harris Weber, Gl. Hestehauge. Med ovennævnte Arbejdsgiver er afsluttet ny Overenskomst, hvorefter de i Planteskolen og Skovbruget beskæftigede Arbejdere har 8 Timers Arbejdsdag med en Timeløn af 92 Øre. Det var en Forhøjelse af Timelønnen paa 7 Øre fra i Fjor, hvormed denne Overenskomst træder i Kraft den 3. Februar og kan med 3 Mdr. Varsel opsiges til en 1. Februar.

D. A. F. — Dræningsmesterforeningen i Thisted Amt. Dræningsmesterforeningen i Thisted Amt har opsagt den hidtil gældende Overenskomst. Ved et Forhandlingsmøde mellem Foreningen og vore 2 Kredsorganisationer er der opnaaet Enighed om en ny Overenskomst, der ikke indeholder nogen Forringelser, men derimod en Del Forbedringer af den hidtil gældende Overenskomst. Der er indføjet en ny Betalingsgruppe, idet der mellem 2. og 3. Gruppe var et altfor stort Spring. Den nye Gruppe maa derfor anses for en Fordel ogsaa for vore Medlemmer. Overenskomsten betragtes dermed for fornyet med de ovenfor anførte Ændringer og kan herefter opsiges med 3 Mdr. Varsel til en 1. Maj.

D. A. F. — Dræningsmesterforeningen for Hjørring Amt. Med Dræningsmesterforeningen for Hjørring Amt er afsluttet ny Overenskomst, hvorved Priserne for Gravning af aabne Grøfter i Gruppe 1 er ændret saaledes, at de ligger imellem den jyske Dræningsoverenskomst tilsvarende Priser i Gruppe 1 og 2. Endvidere er Overenskomsten paa enkelte Punkter nu mere i Overensstemmelse med den jyske Dræningsoverenskomst, og endelig er man enedes om, at fra 1. Maj 1940 træder den almindelige Dræningsoverenskomst i Kraft ogsaa for Hjørring Amt. Ved den mellem vore Medlemmer foretagne Urafstemning er Dræningsoverenskomsten vedtaget med 165 Ja imod 127 Nej.

D. A. F. — Fyns Ærtedyrkerforening. Ved en den 4. Februar stedfunden Forhandling er med Fyns Ærtedyrkerforening oprettet en Overenskomst ang. Plukning af Ærter. Overenskomsten er i det store og hele lig med den for Sjælland gældende, dog har den det Fortrin, at hvor lave Ærter forlanges plukket ad 2 Gange, bliver Plukkeprisen pr. kg 1 Øre højere end paa Sjælland.

Klinkby Afd. — Dræningsmester N. N. Toelberg, Klinkby. Med ovennævnte Dræningsmester er der afsluttet Overenskomst, hvorefter han tiltræder den til enhver Tid gældende jyske Dræningsoverenskomst.

Hornslet Rodskov — Rosenholm Gods. Det i ovennævnte Sag rejste Krav om Forhandling er resulteret i, at Arbejderne har sluttet Kontrakt med Godset, hvormed de har faaet Lønnen forhøjet med 50 Øre pr. Dag. Sagen maa hermed betragtes som afsluttet for Tiden.

Magleby Møn Afd. — Kammerherre Scavenius, Klintholm Skovdistrikt. Efter at der er afsluttet Overenskomst med Ingeniør Rumler, Hyllinge (Sag Nr. 765-L) om Skovbrugsarbejde, er Konflikten overfor Klintholm Skovdistrikt hævet.

Magleby Møn Afd. — Ingeniør Rumler, Hyllinge. Med Ingeniør Rumler, Hyllinge Savværk, er nu afsluttet Overenskomst, ved hvilken han tiltræder at respektere den sjællandske Skovbrugsoverenskomst ved alt Skovbrugsarbejde, hvor han maatte købe Træ paa Roden, samt forpligter sig til ikke at aftage Træ, der er blokeret af Forbundet. Overenskomsten kan med 3 Mdr. Varsel opsiges til en 1. Oktober.

Ulsted Afd. — Grdr. Marius Bjerregaard, Svendstrup. I ovennævnte Sag er der forgæves forsøgt Udlæg for vort Medlems Tilgodehavende Kr. 40,50. Sagen maa i Øjeblikket henlægges som afsluttet.

Bjerringbro Afd. — Grdr. J. Chr. Pedersen, Ovenskovgaard, Lee. I ovennævnte Sag er faldet Dom, hvorved vort Medlem blev tilkendt Løn til Bortvisningsdagen og 25 Kr. i Sagsomkostninger. Medlemmet havde krævet 1134 Kr. for ulovlig Bortvisning, men denne Paastand blev altsaa ikke taget til Følge.

23. Kreds — Grdr. Chr. Bundgaard, Pandrup. Ovennævnte Sag, der drejede sig om en formentlig ulovlig Bortvisning, er, medens Sagføreren havde udtaget Stævning, forligt mellem Parterne. Sagen er dermed sluttet.

Gedser Afd. — Grdr. Vald. Ness, Frostrup, Frejlev. Ovennævnte Sag, der drejede sig om Betalingen for et Rørskærsarbejde, er nu endelig afsluttet med, at vort Medlem har faaet udbetalt Kr. 162,48, samt at Arbejdsgiveren er indgaaet paa at frafalde de Sagsomkostninger, den ved Underretten afsagte Dom havde tilkendt ham, idet Sagens Behandling ved Landsretten har godtgjort, at Underretsdommen ikke kunne staa ved Magt. Den havde nemlig frakendt vort Medlem Ret til Betaling for det paagældende Arbejde.

Arninge Afd. — Proprietær Larsen, Bakkevejlegaard. Ovennævnte Sag, der drejede sig om en formentlig uberettiget Bortvisning af vort Medlem Strzeszewski, og som har været appelleret til Landsretten, er tabt, idet ogsaa Landsretten har anerkendt, at der ikke kunne rejses Krav om Løn for det hele vedtagne Fæstemaal.

Sdr. Kirkeby Afd. — Forp. Grønnegaard, Corselitze. En Uoverensstemmelse om Tillæg for meget stor Plantebestand i saavel Sukkerroemarken som Foderroemarken er bilagt ved et Fællesmøde, saaledes at Forpagter Grønnegaard betaler det i Overenskomsten fastsatte Tillæg for stor Plantebestand i Sukkerroearealerne saavel for Lugnings- som Optagningsarbejdet. Til Gengæld er Kravet om Tillæg for stor Plantebestand i Foderroemarken frafaldet under Hensyn til de ved Fællesmødet fremkomne Oplysninger, derunder, at Kravet om Tillæg for Foderroer først er fremsat under Optagningsarbejdet og af Organisationen er rejst den 17. Oktober overfor Arbejdsgiverforeningen. Forbundet har iøvrigt forbeholdt sig sin Stilling i Fremtiden til Spørgsmaalet om Tillæg, hvor der ved Lugning af Foderroer kræves afsat en større Plantebestand, end det maa antages at have været Forudsætningen ved Overenskomstens Opbygning.

22. Kreds — Gaardejerske Fru Agnes Christensen, Ronten. Ovennævnte Sag, der var vundet ved Underretten, men appelleret til Landsretten, er her tabt for vort Medlem, der er kendt skyldig i ulovlig Bortgang af Pladsen, hvorfor han skal betale 445 Kr. plus 125 Kr. i Sagsomkostninger.

Falkerslev Afd. — Godsejer Thorsen, Dalbygaard. Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug har paaklaget, at fast Arbejder hos Godsejer Thorsen, Johs. Mortensen, uden Varsel har afbrudt sit Arbejdsforhold. Der har været afholdt Mæglings- og Fællesmøde i Sagen. Ved det sidste er denne forligt saaledes, at Johs. Mortensen indgaar paa inden 1. April d. A. enten at erlægge 2 Dages Arbejde hos Godsejer Thorsen eller at betale til denne 10 Kr.

Gloslunde Græshave Afd. — Proprietær Theil, Kirstinefeldt. Mellem Medlem af Gloslunde Græshave Afdeling, Tjenestekarl Chr. E. Johansen og Proprietær Theil, Kristinefeldt, opstod i December en Uoverensstemmelse angaaende Kosten, hvilket resulterede i, at Arbejdsforholdet blev bragt til Ophør. Arbejdsgiveren paastod, at der forelaa en ulovlig Bortgang, og Arbejderen, at han var bortvist. Efter det under et Fællesmøde oplyste, maa det anses for givet, at Parterne faktisk har været enige om at ophæve Arbejdsforholdet og der er derefter opnaaet Forlig, hvorefter Johansen faar udbetalt Løn til Afbrydelsesdagen.

Dannemarre Afd. — Forpagter Erland Jensen, Charlottenlund. Afdelingen har paaklaget, at Forpagteren har nægtet at yde det i Overenskomsten fastsatte 10 pCt. Tillæg for Optagning af Roer efter 15. November. Ved Korrespondance med Arbejdsgiverforeningen er Sagen berigtiget til Afdelingens Tilfredshed.

Aalborg A. — Firmaet Jens Rasmussen & Sønner. Der forelaa Uoverensstemmelse ang. Prisen for Jordlæsning i Tipvogne ved et Vejanlæg paa Th. Sauers Vej samt om Betaling for Klipning og Paasætning af Traadvæv paa en 80 cm Monierrørsledning, der nedlægges i samme Vej. Ved et Mæglingsmøde om Sagen enedes man om, at der betales en Pris af 1 Krone pr. m³ fast Maal. I denne Pris er inkluderet Sportrækning i Graven. Tipmandskabet aflønnes med samme Timefortjeneste som Folkene tjener ved Jordlæsningen. Der tages Forbehold, for saa vidt man kommer i Kridt eller Al. For Klipning og Paasætning af Traadvæv betales 35 Øre pr. Stk. Samling.

Isoleringsarbejderne — Firmaet Aug. Olsen. Under et Isoleringsarbejde hos Burmeister & Wain blev Arbejderne (8 Mand ialt) anvist et Skur, som efter deres Mening ikke var overenskomstmæssigt, hvorfor de forlangte Skurpenge. Der maatte bl. a. ikke fyres i Skuret. Firmaet nægtede at betale Skurpenge under Henvisning til, at dette var benyttet af Isoleringsarbejderne under samme Forhold gennem flere Aar og af de samme Folk, uden at der tidligere var krævet Erstatning. Under Hensyn til de foreliggende Omstændigheder, sluttedes Sagen ved et Forlig, idet Firmaet indgik paa at betale Kroner 176 til fuld Afgørelse.

Isoleringsarbejderne — Firmaet Persolit. Efter at vi havde begæret Mæglingsmøde afholdt i Anledning af en Uoverensstemmelse om Betaling for Afpudsning med et Isoleringsmateriale »Hartsetting«, er Sagen gaaet i Orden uden Afholdelse af Mæglingsmøde, idet Firmaet er indgaaet paa at betale som af Afdelingen krævet.

Aalborg A. — Firmaet Jens Rasmussen. Ved et Kloak- og Jordarbejde havde Arbejderne krævet Tillæg for forskellige Gener ved Arbejdet. Ved et om Sagen afholdt Mæglingsmøde den 7. Februar enedes man om, at der betales for 85 Timer a 118 Øre for Bæring af Vand og Flytning af Rør, for Gene af Trærødder i Fredsskoven og for ekstra Løsning af Jord paa Strækningen indtil St. 900 betales der yderligere Kr. 400,00. Firmaet er dog forpligtet til at fjerne Stubbene af de Træer, det har fældet.

Nykøbing Falster — Statsbanerne. Ved Nedtagning og Flytning af Røghætter paa De danske Statsbaners Remise i Nykøbing Falster, forlangte Afdelingen udbetalt et Tillæg til Timelønnen under Henvisning til, at Arbejdet var af en saadan ubehagelig Art, at den almindelige Timeløn ikke var nogen passende Betaling. Den stedlige Baneledelse kunde ikke udbetale det forlangte Tillæg, da der ikke staar noget i Overenskomsten herom, og vi har paa Foranledning af Afdelingen derfor skrevet til Generaldirektoratet, som har indrømmet, at Kravet var berettiget, og Tillægget er herefter udbetalt.

Svendborg A. — Murermester Alfr. Andersen & Chr. Madsen. Ved et Tagarbejde opstod Uoverensstemmelse om Akkordafregningen, idet Mesteren tilbageholdt Kr. 14,20 paa Grund af, at Stenene var langet op paa Lægterne. Vi begærede Mæglingsmøde afholdt, men Centralforeningen har foranlediget, at Mesteren udbetaler det omstridte Beløb, og derved bortfaldt vort Krav om Afholdelse af Mæglingsmøde.

Viborg — Murermester Svend Weirsøe. Ved et Grundudgravningsarbejde opstod Uoverensstemmelser mellem Mesteren og Afdelingen om Akkordopgørelsen, idet Mesteren bl. a. nægtede at betale Tillæg for Bundbegrænsning. Foranlediget heraf er der afholdt Mæglingsmøde, hvor Sagen er afgjort ved, at Mesteren til fuld Afgørelse betaler Kr. 35,00.

Ryomgaard — Vognmand Valdemar Henriksen, Sivested pr. Kolind. Ved et af Vognmanden overtaget Grundudgravningsarbejde blev der betalt 136 Øre i Timen til de Arbejdere, som var Vognmanden behjælpelig med Jordlæsningen m. v. Da Vognmanden har underskrevet paa Entreprenøroverenskomsten, forlangte vi Arbejdet afregnet i Akkord. Ved et Mæglingsmøde paa Stedet viste det sig, at det begrundet paa særlige Arbejdsforhold ikke var muligt at foretage en Akkordopgørelse, og Arbejdet er derfor afregnet med Timeløn plus Akkordafsavnstillæg 20 pCt.

Nimtofte — Murermester S. A. Sørensen. Ved Opførelsen af en Centralskole i Tøstrup klagede Afdelingen over, at to af dens Medlemmer, som havde udført et midlertidigt Kloakledningsarbejde, kun var blevet afregnet med 118 Øre i Timen. Ved et om Sagen afholdt Medlemsmøde, er Mesteren indgaaet paa at betale et Tillæg til Timelønnen af 20 pCt. for den Del af Arbejdet, som er udført og for den resterende Del betales de overenskomstmæssige Akkordpriser.

Roskilde — Firmaet Stürup & Prosch Jensen. Ved Udførelsen af Nødhjælpsarbejde i Roskilde, hvorved der hovedsageligt beskæftiges Arbejdsløse fra København, opstod Uoverensstemmelse som Følge af, at der blev en Times Ventetid efter Arbejdets Ophør, idet Togtiderne ikke passede med Arbejdstiden. Dette Spørgsmaal er ved Forhandling med Firmaet og Statsbanerne bragt i Orden til alle Parters Tilfredshed.

Hørsholm — Firmaet Alex J. Hansen, Hørsholm. Ved et Kloakarbejde i Rungsted tilbageholdt Entreprenøren under Arbejdets Gang Arbejdernes Ugeløn under Henvisning til, at Folkene havde arbejdet sig i Underskud. Efter en af Afdelingen foretagen Undersøgelse var der næppe Tvivl om, at der var Underskud paa Arbejdet, men Folkene var uden Skyld heri, idet Arbejdsforholdene var af en saadan Karakter, at det ikke var muligt at udføre Arbejdet i Akkord til de i Priskuranten fastsatte Priser. Ved et i den Anledning afholdt Mæglingsmøde er Sagen bragt i Orden derved, at Firmaet udbetaler 200 Kr. til Folkene for den Del af Arbejdet, der er udført, og derefter paabegyndes en ny Akkord.

Skejby — Entreprenør Binderup Hansen, Aarhus. Ved Opfyldning til en Vandbeholder havde Entreprenøren overgivet Kørslen og Læsningen af Jorden, der blev brugt til Opfyldning, til en Vognmand, medens Entreprenøren selv stillede Mandskab til Raadighed til Aflæsningen. Læsningen blev udført i Akkord, men Mandskabet ved Aflæsningen var afregnet med almindelig Timeløn 118 Øre pr. Time. Ved et Mæglingsmøde indgik Entreprenøren paa at afregne de Timer, der var medgaaet til Aflæsningen med samme Timefortjeneste, som der var tjent ved Læsningen.

Viby Jylland — Entrprenør Arne Jensen, Aarhus. Ved Udførelse af Septiktankanlæg blev det nødvendigt at omlægge ca. 400 l. m Drænledning. Entreprenøren vilde afregne Arbejdet i H. t. Dræningsoverenskomsten, medens Arbejderne forlangte Arbejdet afregnet efter Entreprenøroverenskomsten. Forskellen paa de to Afregningsmaader var Kr. 404,00. Ved et Mæglingsmøde enedes man om, at Entreprenøren betalte Kr. 202,00 udover det, der var udbetalt i H. t. Dræningsoverenskomsten for Markdræning.

Ubberud — Entreprenør Karl Hansen, Munkebo. Ved et Vejarbejde, som Afdelingen ansaa for at komme ind under Bestemmelsen om større Jordarbejder, stilledes Krav om Udbetaling af et Tillæg til Timelønnen paa 15 pCt. Da Entreprenøren ikke vilde indgaa herpaa, har vi foretaget en Undersøgelse, hvorved det er konstateret, at Afdelingens Opgørelse er rigtig, og vi har derefter klaget til den fynske Entreprenørforening, som efter en Undersøgelse erklærer sig enig med os og derefter har paalagt Entreprenøren at udbetale det anførte Tillæg.

Aalborg A. — Firmaet Bjørn Petersen, København. Efter at Firmaet havde afsluttet Arbejdet med Bygning af Jernbanebroen over Limfjorden ved Aalborg, blev det overdraget et af Afdelingens Medlemmer at føre Tilsyn med Firmaets Pramme og øvrige Materiale, som blev liggende i Aalborg. For dette Tilsyn fik den paagældende ca. 22 Kroner tilgode, som han ikke kunde faa udbetalt, i hvilken Anledning vi tilskrev Firmaet, som efter en foretagen Undersøgelse har betalt Beløbet.

Vejle M. — Murermester Chr. Hansen & Poulsen. Ved en Grundudgravning, hvor der var nedrammet Funderingspæle, forlangte Afdelingen ekstra Tillæg for Gene af de tilstedeværende Pæle ved Udgravningsarbejdet. Da Mesteren ikke vilde indgaa paa Afdelingens Krav om et Tillæg, er Sagen behandlet ved Mæglingsmøde mellem Organisationerne, hvorved der opnaaedes Forlig om, at Mesteren betaler 30 Kr. pr. Stk. Pæl.

34. Kreds — Skanderborg Amts Vejvæsen. I Henhold til Aftale mellem Amtsvejvæsenet og Kredsorganisationen vedr. Fastsættelse af Priser for Skærveslagningsarbejde har Amtsvejvæsenet overdraget Nim Afdeling et Parti Skærver at slaa til tarifmæssig Løn.

Lyngby — Murermester E. C. Lindgaard, Valby. Mesteren har underskrevet paa at ville overholde den til enhver Tid mellem D. A. F. og Centralforeningen af Murermestre i Danmark gældende Overenskomst.

Kolding A. — Murermester Anthon jacobsen, Tøndervej 58, Kolding, Murermester L. Hørlych, Kolding, Murermester A. Husted Nielsen, Kolding. Mestrene har underskrevet paa at ville overholde den til enhver Tid mellem D. A. F. og Centralforeningen af Murermestre i Danmark gældende Overenskomst.

Lysbro — Baile Kommune. Efter langvarige Forhandlinger er der opnaaet Enighed om en ny Overenskomst, hvorved den alm. Timeløn er fastsat til 130 Øre. Denne Timeløn forhøjes automatisk i samme Forhold, som Entreprenøroverenskomstens Timeløn maatte blive forhøjet. Tjæretillæg 15 pCt. Tillæg for Vandbygningsarbejde 20 pCt. Overtids- og Søndagstillæg i H. t. Entreprenøroverenskomsten. Skærveslagning 5—6 cm pr. kbm Kr. 10,75. Der beskæftiges saa vidt muligt kun Medlemmer af D. A. F. Ved opstaaende Uoverensstemmelser gælder de alm. Regler for Behandling af faglig Strid. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. Marts.

Sønderholm-Frejlev — Kommunen. Der er opnaaet ny Overenskomst med Sogneraadet, hvorved Lønningerne er ganske betydeligt hævet. Arbejdstid 8 Timer daglig, i December og Januar dog 7 Timer. Timeløn i H. t. Entreprenøroverenskomsten. Overtids- og Søndagsbetaling i H. t. samme Overenskomst. Skærveslagning 6 cm Kr. 8,00 pr. kbm. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. April.

Arnum — Højrup Kommune. Der er oprettet Overenskomst med Sogneraadet. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timeløn i Henhold til Entreprenøroverenskomsten. Tjæretillæg 15 pCt. Fortrinsvis Beskæftigelse af arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere. Ved Ulykke holdes Arbejderne forsikret for en Dagpenge af 3½ Kr. fra Ulykkens Indtræden. Uoverensstemmelser afgøres efter de alm. gældende Regler for Behandling af faglig Strid. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. April.

Mammen — Bjerring-Mammen Kommune. Der er ved Forhandling opnaaet Overenskomst med Sogneraadet. Timeløn i Henhold til Entreprenøroverenskomsten, for mindre Arbejder dog efter Aftale. Arbejdstid 8 Timer daglig. Skærveslagning 9 Kr. pr. kbm for 6 cm Skærver. Dagpenge ved Ulykke 3½ Kr. Alm. Regler for Behandling af faglig Strid. Opsigelse 3 Mdr. til den 31. Marts 1940.

Ulstrup — Hvorslev-Gerning Kommune. Ved Forhandlingerne med ovennævnte Kommune er der opnaaet Enighed om en Overenskomst, hvorved Timelønnen er fastsat til 118 Øre. Skærveslagning Kr. 6,50 pr. kbm. Desuden er aftalt en Række andre Akkordpriser for kommunalt Arbejde. Fortrinsvis Beskæftigelse af organiserede Arbejdere. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. November.

Egernsund — Broager Kommune. Der er mellem ovennævnte Parter afsluttet Overenskomst om, at de til enhver Tid vil rette sig efter de mellem Entreprenørforeningen og D. A. F. gældende Overenskomstbestemmelser, hvad angaar 1) Arbejdstid og Timeløn, 2) Overtidsbetaling, 3) andre særlige Tillæg, 4) Skærveslagning o. l., 5) Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten kan med 3 Mdr. Varsel opsiges til en 1. Marts.

Sevel — Kalkværksejer Jens Nielsen. Afdelingen har fornyet Overenskomsten paa Grundlag af Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen. For Brænderne er Lønnen fastsat til Kr. 54,35 plus 7000 Stk. Tørv for Fyring med Tørv i Sæsonen.

Troldhede — Troldhede Pladeindustri. Afdelingen har fornyet Overenskomsten med Firmaet. Timelønnen forhøjet fra 109 til 118 Øre, og Holddriftstillæget forhøjes fra 11 til 12 Øre pr. Time for alle Holdene. Overenskomsten gælder til en 1. Marts.

Odense A. — Frederiksbroens Kalkværk. Afdelingen har fornyet Overenskomsten med Timelønnen forhøjet fra 109 til 119 Øre. De faste Ugelønninger forhøjes fra Kr. 75,00 til Kr. 80,00. Arbejderne er ulykkesforsikrede de første 13 Uger efter Ulykkestilfælde med Kr. 3,00 pr. Dag. Ferie i Henhold til Loven. Overenskomsten gælder til en 1. Marts.

Aabybro — Ø. K.s Tørvestrøelsesfabrik. Der har været optaget Forhandling med Firmaet om Fornyelse af Overenskomsten, og herunder er der opnaaet Enighed ogsaa om Akkordpriser. Firmaet nægtede imidlertid at underskrive Overenskomsten, efter at den var renskrevet, og trods gentagne Forhandlinger lykkedes det ikke at faa Firmaet til at underskrive. Der er saa etableret Arbejdsstandsning fra 21. Januar d. A. Derefter blev der genoptaget Forhandling under Hovedorganisationernes Medvirken, og herunder er det lykkedes at komme til Enighed ogsaa om Akkordpriserne, hvorefter Strejken er hævet den 10. Februar. Iøvrigt gælder den almindelige Overenskomst, der er oprettet med jydske Tørvefabrikanter.

Støberiarbejderne — K. A. Hartmann, Wermundsgade. Afdelingen har fornyet Overenskomsten 1 Aar med Timelønnen forhøjet fra 110 til 125 Øre. Akkorderne er forhøjet med 5 %. Skifteholdstillæggene er forhøjet fra 14 og 23 Øre til 15 og 25 Øre. Sommerferieordning som i Jern- og Metalindustrien.

Ejstrupholm — Ejstrup Teglværk. Afdelingen har fornyet Overenskomsten til en 1. Marts med Timelønnen forhøjet fra 100 til 110 Øre, og Akkordpriserne forhøjet med fra 10 til 25 %.

Fredericia F. — A/S De danske Blodmøller. Afdelingen har fremsendt Forslag til Ændringer i Overenskomsten, men da de lokale Forhandlinger ikke har tilvejebragt Enighed om Vilkaarene for Fornyelsen af denne, har Sagen været behandlet ved et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirken. Herunder enedes man om en Fornyelse af Overenskomsten 1 Aar til en 1. Marts. Ugelønnen er forhøjet fra Kr. 54,00 til Kr. 57,50, og Timelønnen fra 109 til 119 Øre.

Hammerum — A/S Bjødstrup Teglværk. Afdelingen har fornyet Overenskomsten fra 1. April 1939 med Udløb en 1. Marts med Lønningerne forhøjet i Overensstemmelse med, hvad der er gældende i Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen.

Særslev — Hemmerslev Teglværk. Da de lokale Forhandlinger om Vilkaarene for Fornyelsen af den opsagte Overenskomst ikke tilvejebragte Enighed, har vi fremsendt Strejkevarsel, hvad der har medført, at der er optaget Forhandlinger under Forbundsledelsens Medvirken, og herunder er der opnaaet Enighed om Fornyelsen af Overenskomsten paa de samme Vilkaar, som er gældende i Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen, saaledes at Timelønnen er forhøjet fra 95 til 105 Øre, og Akkordpriserne er forhøjet med 7 %.

Helsingør S. — Gummifabriken »Tretorn«. Afdelingen har meddelt, at vore Medlemmer, der er beskæftiget dels ved Mixningsmøllerne og dels ved Vulkaniseringsovnen, har rejst Krav om højere Betaling for Arbejdet, idet der er paalagt dem Merarbejde. Endvidere klages over, at Firmaet fradrager for Værktøj, der er gaaet i Stykker. Spørgsmaalet har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, uden at man har kunnet komme til Enighed og derefter forelagt en faglig Voldgift til Behandling og Afgørelse. Under Voldgiftsmødet forligte man Spørgsmaalet om Fradrag for Værktøj, idet man enedes om, at der i det foreliggende Tilfælde afdrages 1 Kr. for det ødelagte Værktøj. De to andre Spørgsmaal gik til Kendelse, og i Kendelsen frikendes Firmaet for vor Tiltale, idet Opmanden ikke mener, at det Merarbejde, der er paalagt Arbejderne, er saa omfattende, at Kravet om Tillæg er berettiget.

Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling — Københavns Hesteskofabrik. Afdelingen har fornyet Overenskomsten til 1. Maj 1941 med Forbedringer i Akkordpriserne, der giver en Merfortjeneste paa ca. 3 Kr. pr. Uge. Overenskomsten omfatter 22 Ungarbejdere.

Dansk Arbejder

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 8 30.–4. 1939 44. Aarg.

1. MAJ

Vor Fane den er rød og Hjertets Tolk,
dens Dug sig over Jordens Felt vil brede,
og af dens Folder vikles Haab og Fred,
som os den evigt Slægter skal berede
den rette Broderaand og Kærlighed.
U. P. Overby.

Disse gamle Ord, der blev sunget ved Majfesten i 1899, kan maaske med alt, hvad der er sket i Mellemtiden lyde underlige i Dag, eller synes præget af en hyperidealistisk Stemning, som vor Tid slet ikke kan danne Baggrund for.

Til Majdagens Krav er jo fra de tidligste Tider knyttet det manende Udraab af Karl Marx: Arbejdere i alle Lande forener eder. Og skulde Tidens almindelige Foreteelser, saaledes som de i Almindelighed opfattes, tages i Betragtning i bogstavelig Forstand, vil den almindelige Opfattelse vel nok give Udtryk for en overvejende Skuffelse ikke mindst paa det Omraade, der sammenfattes i Udtrykket Broderaand og Kærlighed.

Udviklingen har dog aldrig nogen Sinde paa noget Omraade vist stigende Tendens i en ubrudt Linje, og det vilde derfor være naivt at tage vor Tids Oplevelser som et Bevis for, at Nedgangen nu vil følge som en Lavine, der ikke lader sig standse, før den har naaet Dalens Bund og knust alt opbygget paa sin Vej nedefter.

Sandt er det, at Arbejderbevægelsen og alle, der føler sig knyttet til denne, mærker Tidens Tryk føleligt. Men der er ingen Grund til at betragte de Tab, der hidtil er lidt, som uerstattelige. Standsede er vi ganske vist i den internationale Udvikling af Kulturen, visse Steder endda paa den mest brutale Maade og ved Anvendelse af Midler, der bærer Præg af Sindssyge, men vi ved ogsaa, at den, der med Magt vil dæmme op for den naturlige Udvikling, før eller senere vil komme til kort og lide et fortjent Nederlag.

Selvom Historien mange Gange er forfalsket af Stemninger, der ikke kunde holdes i Tømme, fremgaar det dog med usvigelig Sikkerhed af Erfaringen, at den, der bryder Freden direkte eller indirekte ved Provokation, før eller senere strækkes til Jorden, fordi intet stedse vil være i Stand til at modstaa den kulturelle Ekspansion. Dæmme op kan man og maaske for et Tidsrum trykke Kulturen tilbage, men desto stærkere vil den virke ved sin Frigørelse og sin opadstigende Kraft.

Skæbnen og den verdenspolitiske Udvikling har ført med sig, at den Del af den internationale Arbejderklasse, som stadig har bevaret sin Frihed til at fejre Majdagen iaar paa 50-Aarsdagen, maa gaa i Demonstration under Skyggen af en Oprustning, Verden aldrig har set Mage til. De enkelte Landes Arbejdere vil føle denne Skygge stærkere eller svagere, alt efter hvor nær eller fjern det paagældende Land befinder sig Brændpunktet for Begivenhedernes Udvikling.

Men selv om denne Kendsgerning vil præge Sindene paa 1ste Majdagen og specielt ved Tanken paa de Kammerater, som mistede Friheden, vil isprænge Glæden et Sorgens Stænk, saa er det dog levnet alle at nære Forhaabninger om nye Tiders Tilblivelse, hvor der atter bliver Lejlighed til at mødes med de manglende Kammerater og samtidig sige dem Tak for alle de Ofre, som er bragt Arbejderklassens fælles Sag.

Paa 50-Aarsdagen er der trods den tilstedeværende Alvor Grund til at feste for det, som blev opnaaet ved Massernes Indsats, selv om Resultatet lod vente længe paa sig.

I Begyndelsen blev Arbejdernes Demonstrationer for nedsat Arbejdstid mødt med Latter, og der blev trukket paa Skuldrene af den ofte faatallige Skare, som fylkede sig om de røde Faner. Men senere, da Tallet af Deltagere maatte skrives med mangecifrede Tal, forstod man fra alle Sider og ikke mindst fra den Side, der repræsenterede den besiddende Kapitalismes Interesser, at der var Tale om en Bevægelse, som ikke kunde ignoreres ved Skuldertræk. Det gik efterhaanden op for de Besiddende, at Majdagens Krav betød Revolution og man opfattede dette ganske bogstaveligt.

Og dog var det ikke Revolution paa det Omraade, man frygtede, men kun i kulturel Retning. De blodige Striber, som kan paavises i Forbindelse med Arbejdernes internationale Festdag, skyldes ikke Arbejderne, men dem, der i Nervøsitet for Følgerne af den gennem Demonstrationerne manifesterede Solidaritet, ved Militæropbud provokerede Uroligheder med paafølgende Overfald paa Arbejderne, hvor Blodet flød og dræbte Demonstrationsdeltagere blev Følgen.

Det første Krav om Døgnets Tredeling er forlængst gennemført, men nye Krav er kommet til, baaret frem af Tidens Udvikling, der ikke lader sig standse hverken af Siegfred eller Maginot Linjer.

Til disse Krav om yderligere Arbejdstidsnedsættelse, der er velbegrundede i det med Maskinteknikens Udvikling stigende Tempo og den dermed forøgede Arbejdsintensitet, er føjet Kravet om Frihed og Fred.

Om disse Krav vil utvivlsomt Millioner slutte op paa den forestaaende historiske Majdag, og vil det end være vanskeligt at finde Ord, som opfylder Ønsket om den kraftigste Fordømmelse af det letfærdige Spil, der for Tiden drives med alle Folkeslags Skæbne, saa er vi forvisset om, at Majdemonstrationens Symbol — marcherende Arbejdermasser under røde Faner — tilstrækkeligt og tydeligt vil tilkendegive det arbejdende Folks Foragt overfor dem, der tilsigter at drage Kulturen nedad.

R—dt.

Vigtige Beslutninger

paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling Februar 1939

Det var vigtige Ting, der stod paa Dagsordenen paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i Februar Maaned.

Der har staaet megen Diskussion og været skrevet meget om Samvirksomheden imellem Fagforbundene de sidste Aar. De faglige Organisationer har vokset sig større og stærkere, deres Indflydelse paa Erhvervsvilkaarene er øget tilsvarende — ja maaske endnu stærkere naar Hensyn tages til den særlig ømfindtlige Tilstand, Erhvervslivet og Landets hele Økonomi befinder sig i under den politiske og økonomiske Verdens-Depressions Tryk.

Samfundet — udtrykt i den siddende Regering — har ment at maatte værne Erhvervslivet mod *altfor urimelige* Udslag af den voksende Organisationsindflydelse, hvor denne ikke har taget den fulde og ansvarlige Konsekvens af den øgede Styrke ved i indbyrdes Samarbejde mellem Fagene at søge undgaaet, at Konflikter af større Omfang, der ikke havde eller kunde faa sin Begrundelse i en Meningstilkendegivelse af et vist kvalificeret Omfang blandt Arbejderne.

Ved Loven fra Efteraaret 1933 om Fællesafstemninger om Forligsmandsforslag gjordes det første stort Skridt henimod forsvarlige Afgørelsesbetingelser, naar Konflikten stod før Døren, og der skulde stemmes for eller imod. Nu kunde ikke længere et enkelt Fag eller et Faatal af de samlede afgivne Stemmer bestemme, at et Forslag forkastedes, thi nu skulde Stemmerne fra alle af et Forligsforslag omfattede Fag lægges sammen, og Flertallet skulde være afgørende, selv om et eller flere Fag for sig kunde notere et Flertal, der gik imod Flertallet under Fællesafstemningen, og hermed var Problemet om stærkere Samarbejde mellem Fagene under Overenskomstsituationer for Alvor sat paa Dagsordenen rundt om i de faglige Organisationer og i De samvirkende Fagforbund.

Der har hersket megen Usikkerhed i Fagene om dette øgede Samarbejdes Betydning for det enkelte Fag og og for Helheden. Slet ikke underligt!

Nu havde man i op til 50 Aar eller mere klaret sig selv fagvis, selv opstillet sine Programmer og selv afsluttet sine Overenskomster, uanset hvad andre mente, og saa kommer man pludselig og vil tage denne Selvstændighed fra det enkelte Fag og føje det ind som et Led i en Helhed — i et Fællesskab, under hvilket man kunde risikere at tabe noget af det Forspring, man havde forud for andre, eller tabe de Muligheder, der har været regnet med, for at naa op paa Siden af andre, der var foran. Ikke underligt, at Betænkelighed og Usikkerhedsfølelse maatte melde sig her og der.

Organisationerne marcherer langsomt. Tradition og konservativ Vaneforestilling melder sig som Modstand overfor Reformer — overfor Tidens Krav. Fagegoisme og gammel Lavsaand kan ofte vanskelig forenes med konsekvent moderne mellemfaglig, solidarisk Samvirke og Samfølelse. Det tager sin Tid. Man maa gøre sine Erfaringer.

Men Tidens Hjul ruller hastig i vore Dage. Erfaringerne melder sig hurtigt ovenpaa hinanden, og siden Efteraaret 1933, da det første Skridt til effektivt Samarbejde gennem Loven om Fællesafstemning var gjort, er vi blevet mange Erfaringer rigere.

Hvad Fagene ikke ved Hjælp af det bestaaende fagligt centraliserede Organisationsfællesskab gennem mere end en Menneskealder selv havde kunnet mande sig op til, blev vi nu saa at sige sparket ind i af Kræfter udefra.

Saaledes gaar det med al Konservatisme, naar Tiden er inde; det er Udviklingens Lov, der føjer og bøjer de tilstedeværende Magtfaktorer ind under Helhedens og Fællesskabets Indflydelse for ved Hjælp af saadan yderligere Magtkoncentration at bane Vej for fortsat Fremgang.

Men Erfaringerne maa gøres. Seks Aar er gaaet, siden Loven om Fællesafstemning i 1933 blev vedtaget. Denne Lov er i sig selv en Kompliment til de faglige Organisationer; liberal som den er uden Angivelse af nogen bestemt tvungen Stemmemaade — Urafstemning eller kompetent Forsamling — Organisationerne kan selv vælge — lægger den helt Sagen i Organisationernes Hænder, fratager dem ingen Ret til selv at afgøre Arbejdsbetingelserne, forlanger kun, at Afstemningen skal opfattes som en Fællessag, saa ingen længere ved separat Holdning kan sætte Værdier paa Spil, som andre end de selv har Interesse i og har været med til at skabe — ellers ingen Betingelser. Loven anerkender de faglige Organisationers Suverænitet og har disses ansvarsprægede Indstilling og Modenhed til Forudsætning.

Det har da i den forløbne Tid heller ikke været Loven som saadan, Organisationerne har haft Besvær med; dens Berettigelse har ikke været omtvistet — bortset fra betydningsløs kommunistisk Harcelering — men derimod Lovens Virkninger indadtil i Organisationslivet, hvor man nu maatte faa en videre Horisont, en bredere Synsvinkel at bedømme de faglige Opgaver under, og efterhaanden som de senere Aars faglige Situationer fik luftet ud for megen lummer og ensidig Fagatmosfære, og Samfølelsens friske Luftning lettede for et større Perspektiv i det faglige Samarbejde, var Tidspunktet nu for et Par Maaneder siden endelig inde til, at Fagene kunde tage den fulde Konsekvens af Loven om Fællesafstemning.

Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund den 9. og 10. Februar vil rimeligvis blive skelsættende i dansk Fagbevægelse. Det var paa denne Generalforsamling med dens ca. 850 Deltagere, at Fagene vedtog: *Ensartede Afstemningsregler* om Fællesafstemninger over Forligsmandsforslag, *Samarbejdsregler* i Forhandlingsforholdet til Arbejdsgiverne, og *Forslag til Ændringer i den hidtidige Forhandlingsteknik* — det hele dels som direkte og dels som en indirekte Følge af Loven om Fællesafstemninger.

Men ud fra det principielle Synspunkt, at Afgørelsen maa og skal være Udtryk for Flertallets Vilje, dersom Indgreb fra Tredjemand — Samfundet — skal undgaas,

kombineres Urafstemningen med Afgørelse ved kompetent Forsamling i alle de Tilfælde, hvor ikke 75 % af de stemmeberettigede Medlemmer deltager i Afstemningen. Men i disse Tilfælde bliver de ved Urafstemningen afgivne Stemmer staaende, og Forbundets kompetente Forsamlinger kan kun raade over de resterende Stemmer op til 75 % af samtlige stemmeberettigede Medlemmer. I en Række Fag viser allerede nu 75 % eller flere af de stemmeberettigede Medlemmer deres Deltagelse i Afstemningen, og i saadanne Tilfælde vil den kompetente Forsamling saaledes ikke faa Lejlighed til at træde i Funktion. Og i andre Organisationer vil de nye Stemmeregler nærmest komme til at virke som en Spore til øget Stemmedeltagelse fra Medlemmernes Side.

Bestemmelsen tager saaledes ikke Sigte paa at fratage Medlemmerne deres Selvbestemmelsesret, dens eneste Formaal er netop at animere Medlemmerne til at gøre Brug af denne Selvbestemmelsesret. Sker dette, vil den kompetente Fosamling falde bort af sig selv.

De nye Samarbejdsregler beskærer ikke Forbundenes Suverænitet, og der foretages da heller ikke nogen Ændring af D. s. F.s Love. Samarbejdet skal som hidtil hvile paa et frivilligt Grundlag, men der paalægges de Forbund, som efter de vedtagne Regler skal deltage i Samarbejdet, en Forpligtelse til at fortsætte dette i alle Forhandlingsfaser, indtil anden Bestemmelse maatte blive taget. Afvigelser fra det opstillede Samarbejdsprogram skal kun ske i Overensstemmelse med de interesserede Organisationer og med Godkendelse af D. s. F.s Forretningsudvalg, der ligeledes afgør eventuelle Uoverensstemmelser. De nye Samarbejdsregler erstatter Punkt 5 i de i December 1935 vedtagne fælles Afstemningsregler.

Forslaget vedrørende Forhandlingstekniken er tænkt som en Tilføjelse til Forhandlingsreglerne og skal skabe Mulighed for, at Repræsentanter for Forligsinstitutionen, hvis en af Parterne ønsker det, paa et tidligere Tidspunkt end hidtil kan gøre sig bekendt med Partsforhandlingernes Forløb og Resultater. Dette er noget helt nyt, som dog først kan praktiseres, naar der med Arbejdsgiverne er opnaaet Enighed om en tilsvarende Ændring af Forhandlingsreglerne, og som maaske endog vil nødvendiggøre en Ændring af Forligsmandsloven.

Vel gjorde der sig paa Generalforsamlingen Meningsforskel gældende angaaende disse Ændringer og Tilføjelser til den hidtil fulgte Praksis, men det store Flertal, hvormed Forslagene vedtoges, er en Borgen for, at de vil vise sig at være til Gavn for saavel De samvirkende Fagforbund som for hele Fagbevægelsen.

For Dansk Arbejdsmands Forbunds Vedkommende vil de nu vedtagne Afstemningsregler paa samme Maade som for de øvrige Forbund nødvendiggøre visse Ændringer i vore hidtidige Afstemningsregler. Men den sidst afholdte Kongres i Efteraaret 1938 har forudset dette ved at give Hovedbestyrelsen Mandat til at deltage i de Forhandlinger, der nu har ført til de ændrede Vilkaar, og der vil nu efter fornøden Drøftelse i Hovedledelsen overfor vore Afdelinger blive gjort nærmere Rede for Resultatet af disse Drøftelser.

Iøvrigt henviser vi til de andetsteds i Bladet staaende konkrete Vedtagelser om de heromhandlede Forhold.

A.

Afstemnings- og Samarbejdsregler

I Tilslutning til Formandens Artikel om de paa De samvirkende Fagforbunds sidste Generalforsamling vedtagne nye Afstemnings- og Samarbejdsregler m. v., bringer vi nedenstaaende Ordlyden af de enkelte Vedtagelser.

Afstemningsregler.

1) Overenskomstforslaget udsendes til Urafstemning ved, at der i de respektive Forbund indkaldes til Generalforsamling, Klubgeneralforsamling eller Møde med de Medlemmer, Overenskomsten omfatter. Afstemningen skal foregaa hemmeligt og skriftligt. Hvor Medlemstallet er saa stort, at Lokalevanskeligheder gør sig gældende, eller andre Afstemningsvanskeligheder foreligger, kan det vedkommende Forbund træffe særlig Aftale med den eller de paagældende Afdelinger om andet Afstemningsarrangement, dog saaledes at forsvarlige Afstemninger finder Sted.
2) Har Urafstemningen i et Forbund ikke vist en Stemmedeltagelse paa 75 pCt. af de stemmeberettigede Medlemmer, skal Forbundets dertil kompetente Forsamling træffe en Stemmeafgørelse for de resterende Stemmer op til 75 pCt.
3) Forud for hver Fællesafstemning træffer De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, i Forening med Repræsentanter for de paagældende Forbund, Bestemmelse om, i hvilken Udstrækning de til de paagældende Fag hørende Medlemmer i Henhold til det foreliggende Afstemningsforslag kan deltage i Afstemningen.
4) Inden for alle Forbund og disses Afdelinger maa, af Hensyn til Urafstemningerne, efter Ledelsernes bedste Skøn, foretages en til de foreliggende Overenskomster svarende Deling af Medlemstallet, herunder ogsaa medtaget eventuelle arbejdsløse. Forbundet er forpligtet til i god Tid forud for Afstemningerne at underrette De samvirkende Fagforbund om det talmæssige Resultat af denne Deling af Medlemmerne.

Samarbejdsregler.

1) Forud for Overenskomsternes Opsigelsestid afholdes et Møde med Organisationernes Repræsentanter — 3 Repræsentanter for hvert Forbund — (Formandsmøde, Repræsentantskab eller anden Repræsentation) paa Basis af Organisationernes Samvirke og til Støtte for Opnaaelsen af de bedst mulige Forhandlingsresultater under Forhandlingerne med Arbejdsgiverne.
2) Mødet drøfter: Den samlede Lønsituation og derunder Spørgsmaal om Overenskomsternes Opsigelse (generelt eller delvis), hvilke Hovedkrav (generelle Krav), som Forbundene bør optage paa deres Forhandlingsprogram og eventuelle andre Spørgsmaal af større Betydning, der kan forudses at have Interesse for andre Forbund end det forslagstillende.
3) Mellem Fagene, der har naturlige lønmæssige Fællesinteresser indenfor de af Overenskomstsituationen omfattede faglige eller industrimæssigt betonede Virksomhedsgrene, optages derefter inden Forslags Fremsendelse til Arbejdsgiverne, med De samvirkende Fagforbunds Deltagelse eller Indseende et Samvirke, der har til Formaal, saa vidt gørligt, at skabe bedst mulig Overensstemmelse mellem de af de enkelte Organisationer paatænkte Forhandlingskrav, saaledes at Mangel paa Overensstemmelse paa dette Omraade ikke under Forhandlingerne med Arbejdsgiverne kommer til at hindre Gennemførelse af de ønskede Resultater. — Eventuelle Uoverensstemmelser mellem Organisationerne vedrørende Grundlaget for Samarbejdet og hvilke Fag dette omfatter, indbringes til Afgørelse for De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.
4) Paa de Omraader, hvor det saaledes etablerede Samarbejde har fundet Sted, maa under Forhandlingerne Samarbejdet

fortsættes, og eventuelle Afvigelser fra det i Fællesskab opstillede Samarbejdsprogram bør kun ske i Overensstemmelse med de i Samarbejdet deltagende Organisationer og med Godkendelse af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

Det af Generalforsamlingen vedtagne *Forslag vedrørende Overenskomstforhandlinger* er saalydende:

Forhandlingreglernes § 2, Afsnit b, gives følgende Tilføjelse:

1) De af Parterne fremsendte Ændringer sendes ogsaa til Forligsinstitutionen sammen med den eller de Overenskomster, hvortil Ændringsforslag stilles.
2) Endvidere skal Parterne, efter Forhandlingernes Afslutning mellem Underorganisationerne, til Forligsinstitutionen sende de samme Oplysninger som de respektive Hovedorganisationer, jvf. Forhandlingsreglernes § 4, har Krav paa.
3) Disse givne Oplysninger skal, naar Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne er tilendebragt, suppleres med Oplysninger om, hvilket Resultat Parterne er naaet til.
4) Repræsentanter fra Forligsinstitutionen kan, paa et tidligt Tidspunkt, hvis en af Parterne ønsker det, gøre sig bekendt med Forhandlingen, enten som Forhandlingsledere eller Observatører, i saadant Omfang, at man ikke fra Forligsinstitutionens Side under eventuelle Forhandlinger skal kunne paaberaabe sig Ukendskab til de foreliggende Emner og derfor skyde dem til Side som uegnede til Forhandling.

Europas politiske Krise og Fasciststaternes Økonomi

Udenrigspolitiken gaar sin skæbnesvangre Gang over Europa. Marts Maaned medførte Tjekoslovakiets anden og tredie Deling, Memels Tilbagevenden til Tyskland og Englands Garanti for Polen. April Maaned bragte Italiens »Erobring« af Albanien, Englands Garantier for Rumænien og Grækenland og Englands Forhandlinger med Sovjetrusland. Midt i Maaneden koncentreredes Englands og Frankrigs Flaader i Middelhavet, og hele Verden er bevæbnet til Tænderne. Spaniens tapre Republikanere har forlængst opgivet Kampen, Franco sejrede takket være Italienerne over sit eget Folk, og selve Spanien er blevet Opmarchgebet imod Frankrigs Sydgrænse og Gibraltar.

Hvad sker der i Morgen? Vi ved det ikke, og det er ikke vor Opgave at forudsige Begivenhedernes Udvikling, men vi maa *forstaa*, hvad der sker.

Det er meget forstaaeligt, at Folk, som ikke har beskæftiget sig med Politik og ikke ved, hvad Fascismen i Virkeligheden betyder, staar uden Forstaaelse for det, der sker. Det er Mennesker, som maaske har tænkt, at Fascisme er noget i Retning af en anden politisk Verdensanskuelse, rigtig eller forkert, som andre politiske Partiers Anskuelser, og de har maaske ogsaa herhjemme koketteret med fascistiske Partier.

I Virkeligheden er det ikke en Tilfældighed, hvad der i Dag sker paa vor stakkels Jordklode. Det er *økonomiske Kendsgerninger*, som staar bag Fasciststaternes Dynamik, og det er de *fascistiske* Ideologier, hvis Ansvarsløshed har skabt disse Kendsgerninger.

Fasciststaterne er gigantiske Apparater. Propaganda, de voksende Partiarmeer, den vældige Oprustning, det uhyre Bureaukrati sluger Milliardbeløb. Hvorledes fremskaffes nu disse Beløb? Man har jo selv lemlæstet Udenrigshandelen, særlig Eksporten, idet man ikke fabrikerede Varer for Verdensmarkedet, men *Kanoner*. Hvis man tilraaber Verdenen: vi vil sælge for enhver Pris, vi er nødt til at eksportere eller dø — og det efter at man har tvunget hele Verden til Selvforsyning, og hvor man ikke mere er i Stand til at producere første Klasses Varer (som Følge af Raastofmangel), saa er det i Virkeligheden en absolut *Falliterklæring*, som viser den virkelige Aarsag til Fasciststaternes Dynamik. Først har man ødelagt Erhvervslivet, skruet det sociale Niveau ned, opløst de internationale Handelsforbindelser, og nu fører man en Politik, som søger Erstatning for de ødelagte Værdier i *andre* Landes Økonomi. I Virkeligheden er Fasciststaternes højt berømte Dynamik, som stadig griber videre og videre om sig, en Automatisme, hvis Stilstand ikke kan overses. Der findes ingen Mulighed for at opnaa Krediter. Staten søger ved Skatter og Tvangslaan at suge nye Milliarder til sig og investerer straks igen disse Beløb i sin egen Økonomi. Det er et evigt Kredsløb, men Metoden kan alligevel ikke udløse Tilfredsstillelse. En stor Del af de beskæftigede arbejder for uproduktive Formaal og skaffer ingen Værdier for deres egen Konsum. Kredsløbets Arbejdsprodukter er for en stor Dels Vedkommende Krigsmateriale, hvis Værdi aldrig mere kan indgaa i Kredsløbet. Man kan maaske sige, at Kanoner er vigtigere end Smør, men man kan nu engang ikke omforme Kanonerne til Smør, og det er meget vanskeligt at ernære sig forsvarligt af Kanoner. Resultatet bliver, at der snart vil mangle Midler til at holde Kredsløbet i Gang, og da man nu engang ikke kan ernære sig af Kanoner, er man nødt til at anvende dem paa en mere hensigtsmæssig Maade. Og hermed er vi naaet til Fasciststaternes politiske Ekspansion. Herigennem erobrer man sig nye Midler til at fortsætte det gamle Spil, indtil man bliver tvunget til at opsøge nye Jagtmarker.

Det er i Virkeligheden den store Hemmelighed ved Fasciststaternes Dynamik Chancerne for en varig Fred i Europa er ikke store, saa længe der eksisterer Stater i Europa, hvis politiske System forhindrer et frugtbart Arbejde for produktive Formaal og tvinger Nationernes Energi til udenrigspolitisk Ekspansion. Vi har f. Eks. set, at de økonomiske Kendsgerninger har tvunget Tyskland til at give Afkald paa Nationalsocialismens folkelige Grænselinier og i Stedet for forkynde det »historiske og økonomiske Livsrum« som Formaal. Fasciststaterne er ikke mere stillet saaledes, at de kan sætte sig klare og begrænsede politiske Formaal. Den *økonomiske Nødstilstand*, som er en Følge af Fasciststaternes Politik, bestemmer Politikens Retning og Tempo. Kampen mod den nuværende Magtfordeling i og udenfor Europa er i Virkeligheden præget af Fasciststaternes *egen* Mangel paa Stabilitet. Sandsynligvis vil Fasciststaterne følge den forfærdelige økonomiske Lov, som ikke vil kunne ændres, før Europas Skæbne er opfyldt, indtil det sidste.

Det er frygtelige Vilkaar i Europa for Lov og Moral. *Danmark* har ikke Vilje og Midler til at gribe ind i den store Politik. Danmarks Vilje og forhaabentlig dets Skæbne er den absolute Neutralitet. Men vi skal alligevel vise de forvirrede Diktaturtilbedere herhjemme, hvorhen Fascismen vil ende med at føre Nationerne: til *Fattigdom* og *Fortvivlelse*, hvis Resultat bliver Rustninger og Krig. Hvad vi ser ude i Verden burde styrke vort hjemlige Demokrati.

H.

EFTER VALGET

Folketingsvalget den 3. April bragte Socialdemokratiet en Tilbagegang for anden Gang i Partiets Historie. Forrige Gang fandt sted i 1920, da Grundloven ændredes; men ved Septembervalget samme Aar satte Socialdemokratiet paany Stemmetallet betydeligt i Vejret.

I Sammenligning med 1935 ser Valget saaledes ud:

	1939		1935	
	Stemmer	Mandater	Stemmer	Mandater
Socialdemokratiet	728.561	64	759.102	68
Radikale	161.195	14	151.507	14
Bondepartiet	50.791	4	52.793	5
Kommunister	40.896	3	27.135	2
Nazister	30.943	3	16.257	0
Retsforbund	33.717	3	41.199	4
Konservative	301.667	26	293.393	26
Venstre	309.154	30	292.247	28
Andre Partier*)	41.646	1	12.617	1

*) Nationalt Samvirke (Pürschel), Dansk Samling (Arne Sørensen, Slesvigske Parti (tyske Nazister).

Selv med en Tilbagegang paa ca. 30.000 Stemmer for Socialdemokratiet er Regeringsflertallet bevaret, og Valget har dermed ikke faaet de uheldsvangre Følger som i 1926, da Regeringen maatte overgives til Partiet Venstre. Men Resultatet er et alvorligt Varsko til dem, der har troet, at Sejrene kommer af sig selv. Vi har faaet et Fingerpeg om, at ingen af Arbejderbevægelsens Resultater er undergivet nogen beskyttende Garanti, og at det fortsat er af umaadelig Betydning at drive et energisk Agitations- og Oplysningsarbejde ikke mindst blandt Ungdommen.

Svigtende Valgdeltagelse i Hovedstaden.

Medvirkende Aarsag til Resultatet er *Valgdeltagelsen*, der ganske særlig for Københavns Vedkommende har været ringere end ved Valget i 1935. I Hovedstaden er afgivet praktisk talt det samme Antal Stemmer som i 1935, til Trods for at der i Perioden har været en Tilvækst paa ca. 30.000 Vælgere. Det maa desværre konstateres, at det fortrinsvis er Arbejdere, der har valgt at tilslutte sig »Danmarks næststørste Parti«: *dem, der bliver hjemme!* Dette er jo ikke uopretteligt, og det *skal* rettes op.

Af de andre Partier har de Konservative, trods alle Grundlovsstridigheder, haft en mindre Fremgang; Venstre har trods sin absolut negative Politik mønstret 17.000 nye Stemmer og staar nu med et Stemmetal paa 309.000 (mod ca. 415.000 i 1920, medens Socialdemokratiet i samme Tidsrum er gaaet frem fra 390.000 til 728.500). De af Pürschel og Arne Sørensen indstiftede »Bevægelser« er eftertrykkelig tilbagevist, medens Diktaturtilhængerne har faaet deres Repræsentation øget med 1 Kommunist og 3 Nazister. Kommunisternes systematisk førte Mistænkeliggørelseskampagne overfor Regeringens opnaaede Resultater har herigennem faaet leveret Beviset for sin Farlighed. Det er Nazismen, der høster, hvor Splittelsen og Mistænkeliggørelsen saas.

Ved Valgmandsvalget viste det sig, at disse Partiers Tilhængere fortrinsvis findes i Aldersklasserne 25—35 Aar; men af Tallene fremgaar det yderligere, at Socialdemokratiet i højere Grad end de andre »store Partier« er *Ungdommens Parti*, idet mere end en Trediedel af dem, der stemte socialdemokratisk ved Folketingsvalget, ikke har haft Stemmeret til Landstinget.

Splittelsesarbejdet maa bringes til Ophør.

Kommunisterne staar efter dette Valg stillet overfor den Kendsgerning, *at en kommunistisk Stemmefremgang er vundet paa Bekostning af den samlede Arbejderklasses Slagkraft.* Resultatet understreger yderligere Erfaringerne fra Udlandet, at Kommunisme og Nazisme hører sammen som to Sider af samme Stykke Tøj. Om Valgets Lære opmuntrer Moskvas tro Disciple til at fortsætte deres frugtbringende Virksomhed, maa de afgøre med sig selv; men det er Tid, at Fagorganisationernes Medlemmer holder sig klart for Øje de Følger, som Udviklingen vil medføre, hvis ikke Kommunisternes Splittelsesarbejde bringes til Ophør.

Nazisme og Kommunisme er to Foreteelser, som maa bekæmpes *under eet* — fordi den ene betinger den anden. Og da de hjemlige Kommunister i særlig Grad har udset sig Fagforeningerne til Tumleplads — efter den Rettesnor, som er givet af Aksel Larsen: »Vil man ramme Socialdemokratiet, maa Slaget frem for alt føres gennem Fagforeningerne« — er det naturligt at paabegynde Udryddelseskrigen mod Diktaturforkæmperne netop i Fagforeningerne.

For den sundt tænkende danske Arbejder, der hverken søger sine Idealer i Rusland eller i Tyskland, er Valgets Lære den, at alle Kræfter maa samles om en positiv og opbyggende socialdemokratisk Politik. Men for at *sikre* dens effektive Fortsættelse, maa de Kræfter standses, hvis første Maal — som er fuldført i de forskelligt farvede Diktaturstater — vil være at sønderslaa den frie Fagbevægelse og indlemme den som et Led i det diktatorisk styrede Statsmaskineri.

Folkeafstemning og Nyvalg.

Trods den beskedne Tilbagegang for Socialdemokratiet — en Tilbagegang som kun skyldes Splittelsen paa den ene Side og Ligegyldigheden paa den anden — er den væsentligste Fremgang ved tidligere Valg bevaret og Regeringens Flertal sikret baade i Folketing og Landsting. Dermed er ogsaa *Grundlovens* Vedtagelse i den nye Rigsdag sikret. Tilbage staar Folkeafstemningen i Maj. Denne Afstemning er *afgørende* for Grundlovssagens Skæbne.

Det gælder derfor om, at *alle* Arbejdere, der vil sikre Folkestyrets Fremtid, møder op paa Folkeafstemningsdagen og stemmer *Ja* til den Grundlov, der afskaffer Landstinget og giver nye Aargange af unge Vælgere Valgret.

Og saa begynder *Arbejdet* paany. Arbejdet for at sikre det, der er naaet og Arbejdet for nye Fremskridt.

Men *arbejdes* skal der. Allerede til September er der Valg igen, og ved dette Valg maa ingen Arbejder svigte. Enhver maa kende sin Pligt overfor sig selv, sin Organisation og det Parti, der Skridt for Skridt kæmpede sig frem til Magt og Indflydelse: *Socialdemokratiet.*

Altsaa: Haandslag paa, at til September skal Socialdemokratiet gaa fremad paany.

1. MAJ 1939

Majdag over Danmark! Løvet lyst og ungt,
ingen Ting, der tynger og gør Sindet tungt,
Solblink mellem Skyer, Guldregn og Syren
og en Stær, der synger paa en Blomstergren.
Siv, der duver sagte om en Mose-Dam,
røde Flag, der flammer bag en Bakkekam.

Mellem Byens Mure, over Markens Korn
gjalder Kampsignalet fra de blanke Horn;
Landarbejder-Skaren, som har slidt sig graa,
og de aller yngste, klædt i Bluser blaa,
er paa March mod Maalet gennem Sol og Blæst.
Majdag over Danmark! Folket fejrer Fest!

Hele Verdens Øjne er mod Norden vendt,
hvor tre Friheds-Fakler staar i Mørket tændt,
ingen rød Revolte førte Folket vild,
Nordens Fakler skaber ikke Os, men Ild.
Hvor tre frie Frænder bygger højt mod Nord,
sættes nyttig Handling over store Ord.

I et halvt Aarhundred Majdagsfest vi holdt,
lad os aldrig trættes eller tvivle goldt;
er du træt af Vinter, saa vaagn op og stol
paa den lyse Sommer og den gyldne Sol.
Mod en gavmild Høsttid vandrer vi vor Vej,
vi, som er i Slægt med Modningstid og Maj!

Majdag over Danmark! Stundom Grebet brast,
men i Dag staar Folket dobbelt stærkt og fast.
Nordens lyse Nætter skabt til Drøm og Digt,
Nordens Dage skabt til Travlhed, Flid og Pligt.
Byrden, vi har baaret, Ret til Fritid gav
og har underbygget hvert af vore Krav.

Vi vil ud til Stævne. Alle skal afsted,
kom, tag Børn og Mutter og din Madkurv med.
Sangens friske Toner, Talens kloge Ord,
ung og gammel bænker sig ved samme Bord.
For vor Vilje viger Mørkets sidste Rest.
Majdag over Danmark! Folket fejrer Fest!

Aage Hermann.

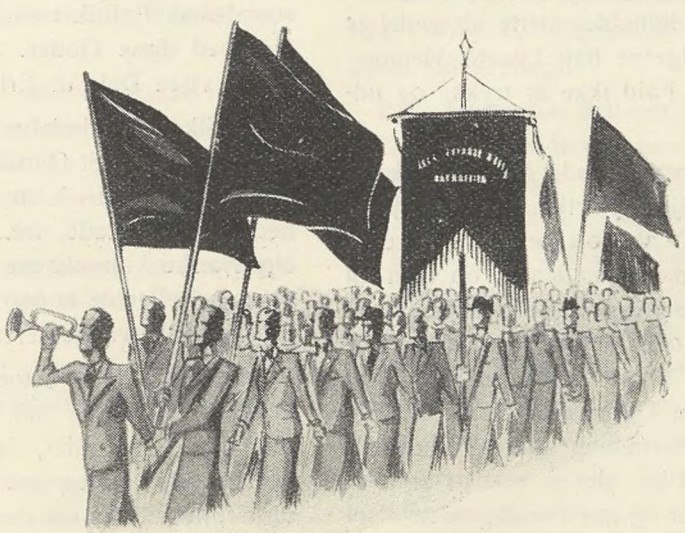

„DØDSKLOKKERNE"

HVORDAN SKAL MAN FORSTAA DET?

»Afskaffelse af Arbejdsløsheden er Afskaffelse af Kapitalismen, for det betyder Samfundets Regulering i Stedet for Udbud og Efterspørgsel. Det er Dødsklokkerne, der ringer for et System.«

Saadan lød de Ord, Hartvig Frisch lod falde under en Rigsdagsdebat kort før Valget. I og for sig skulde man ikke tro, der kunde være Spor sensationelt i dem. Afskaffelsen af den kapitalistiske Samfundsorden har altid været Socialdemokratiets Program, og man behøver saamænd ikke at gaa længere tilbage end til Manifestet fra Socialdemokratiets Kongres i Januar i Aar for at finde positivt Udtryk herfor.

I Manifestets indledende Afsnit læses:

»Socialdemokratiets 23. Kongres fastholder det socialdemokratiske Program, hvis Maal er at samle alle, der hører til den arbejdende Befolkning, i det socialdemokratiske Parti for at opnaa den politiske Magt og dermed Adgang til den fornødne Omformning af det kapitalistiske Samfund.« Derefter skildres, hvorledes Fascismen i forskellige fremmede Lande har styrket dette System og dermed dels muliggjort en fortsat Udbytning af de besiddelsesløse, dels »udskudt Mulighederne for Gennemførelsen af et socialistisk Produktionssystem i det Omfang denne maa bygges paa international Grund.« Selv i denne Situation vil det dog fremdeles være Arbejderklassens Opgave at virke for et internationalt Samarbejde, samt for det Maal at overføre Produktionsmidlerne fra Privateje til Fælleseje.«

Dette var skrevet paa almindelig Dansk og trykt med ganske almindelige Typer, som enhver fra ca. 8 Aar og opefter kan læse, og endelig blev det i flere Hundrede Tusinde Eksemplarer omdelt til alle danske Husstande. Det kan altsaa næppe være helt overensstemmende med Sandheden, hvis man siger, at Socialdemokratiet har søgt at »hemmeligholde« dette sit endelige Maal — søgt at »føre Vælgerne bag Lyset«. Hemmeligheder plejer man i hvert Fald ikke at trykke og uddele i Millionoplag.

Ikke destomindre blev ovenstaaende Hartvig Frisch-Citat grebet af de kapitalistiske Partier Højre og Venstre samt (Gud bedre det) af vort ærede Medregeringsparti, det radikale Venstre, og slaaet op som en Kæmpesensation — en »Afsløring«. »Socialdemokratiet ringer med Dødsklokkerne over Privatejendomsretten.« »Socialisterne viser endelig deres sande Ansigt.« Som Eksempel paa den skamløse Udnyttelse heraf skal refereres en lille Solstraalefortælling fra »Nationaltidende«: En frisk ung KU-Pige, der er ude at agitere, træffer en Arbejder, der gaar og gør Søndagsnytte i sin Kolonihave. Pigen spørger ham, hvor han vil stemme den 3. April, og den brave Mand — Arbejdere er altid »brave«, dus og enfoldige, men gode paa Bunden — efter de Konservatives Opfattelse — svarer, at han selvfølgelig stemmer socialdemokratisk. KU-Pigen er imidlertid med paa Noderne og spørger derfor, om han da ikke synes, det er rart at have saadan en dejlig Kolonihave, som helt er hans egen. (Da KU-Pigens Far sikkert baade har Sommervilla og Bil, har hun jo nemt ved at tolke Ejendomsrettens Glæder). Arbejderen svarer naturligvis, at det synes han. Og saa gaar det løs. Om han da ikke ved, at Stauning og Frisch vil afskaffe Ejendomsretten og tage Kolonihaverne fra de skikkelige Arbejdere. Arbejderen bliver efter »Nationaltidende«s Fremstilling meget bestyrtet ved denne Oplysning og gaar straks ind paa at stemme konservativt.

Ovenstaaende Eksempel paa, hvordan en »rask« KU'er udnytter »Dødsklokkerne« er selvfølgelig et af de grovere, men giver et ganske godt Indtryk af, hvordan de borgerlige Partier greb denne »Affære« an.

*

Saadan skal »Dødsklokke-Udtalelsen« altsaa ikke forstaas. Men hvordan da? Ja, det er selvfølgelig ikke muligt at ridse hele Socialismens Ide op her — og det er næppe heller nødvendigt, da den vil være kendt af det store Flertal af Læserne. Saa meget skal dog siges:

Der er overhovedet ikke Tale om, at Ejendomsretten skal »*afskaffes*«, men alene om at Ejendomsretten til visse Produktionsmidler skal *overføres* fra private Kapitalister til det offentlige. Folks Klæder, Møbler, Shagpiber, Kolonihaver, Støvsugere, Sommerhuse m. v. er der ikke en Kat indenfor Socialdemokratiet, der har tænkt at gøre det mindste Indgreb i. Tværtimod er det Socialdemokratiets Haab, at Befolkningen gennem en socialistisk Politik i stadig rigere Grad vil blive forsynet med disse Goder. Socialiseringen angaar udelukkende visse Dele af Erhvervslivet.

I hvilken Rækkefølge denne Socialisering skal foregaa og i hvor vidt Omfang kan næppe afgøres paa Forhaand. Men allerede nu er jo en lang Række Virksomheder socialiserede, for Eks. Vand-, Gas-, og Elektricitetsværker, Jernbaner og Sporvogne — og ingen (næppe heller de konservative) tænker paa at føre dem tilbage til Privateje.

Aarsagen til, at netop disse Virksomheder først er kommet ind under det offentlige, ligger i, at det var paa disse Omraader, den tekniske Udvikling henimod Stordrift først slog igennem. Stordriftens Fordele bevirker, hvor de er stærkest, at der kun kan eksistere een Virksomhed af samme Slags indenfor et bestemt Omraade. Det vilde være Spild at have mere end et Elek-

tricitetsværk i samme By, (ofte bør et Værk dække et langt større Omraade), eller mere end een Jernbane paa samme Strækning. Direkte Konkurrence er altsaa paa Forhaand udelukket. Valget staar da blot mellem privatkapitalistisk eller offentligt Monopol — og i næsten alle Lande har man valgt det sidste. Som en Undtagelse staar U. S. A. — og dets Erfaringer paa dette Omraade ansporer ikke just til Efterfølgelse. Særlig før Bilernes Fremkomst gjorde de private amerikanske Jernbaner sig skyldig i talrige grove Misbrug gennem Jernbanetarifferne. En Landmand eller en Oliekilde langt fra Markedet havde kun Valget mellem slet ikke at faa Produkterne afsat eller at betale en Fragt, der slugte Hovedparten af Fortjenesten. Det er let at indse, at lignende Numre kan laves med Elektricitetstariffer. Et af Roosevelts vigtigste Programpunkter er da ogsaa at bringe disse saakaldte »public utilities« ind under Samfundets Eje eller Kontrol.

I det 20. Aarhundrede er den tekniske Udvikling skredet videre — og har paa mange Omraader yderligere øget Fordelene ved Stordrift. Dette gælder særlig Sværindustrien, men gør sig ogsaa gældende paa mangfoldige Omraader indenfor den lettere Industri for Forbrugsvarer. Særlig i et lille Land som Danmark med ret ringe Industrieksport bevirker det, at saafremt man vil have den Bedriftsstørrelse frem, der giver de laveste Omkostninger, er der kun Plads til een Virksomhed. Resultatet bliver da, at enten konkurrerer eet Selskab alle de øvrige ud — eller der afsluttes en Aftale (Trust, Kartel, Syndikat) om at holde visse Priser og eventuelt fordele Produktionen mellem sig paa en bestemt Maade i Stedet for at køre hinanden i Sænk. I begge Tilfælde har vi faaet et privat Monopol og ofte uden den tekniske Standard, som kunde være realiseret. Saadanne socialiseringsmodne Industrier vil Læseren selv kunne finde mange Eksempler paa. De samme gode Grunde, som taler for offentlig Drift af Elektricitetsværker og Jernbaner, gør sig gældende her. Der er i Virkeligheden kun Tale om en Udvidelse af Begrebet »public utilities« (offentlige Nyttigheder). Overfor forskellige Pengeinstitutter kunde lignende Betragtninger gøres gældende, for Eks. Banker og Forsikringsvæsen.

Paa andre Omraader kan det imidlertid ikke nægtes, at den tekniske Udvikling har haft en modsat Tendens. For Eks. har Opfindelsen af Bilen — i Modsætning til Jernbanen — og af Elektromotoren — i Modsætning til Dampmaskinen — begunstiget den lille og middelstore Virksomhed og muligvis paa visse Omraader forlænget Levedygtigheden af et System med private Driftsherrer. Offentlig Kontrol er dog i hvert Fald nødvendig, idet bl. a. Priskontrolraadets Arbejde har vist, at halvmonopolistiske Tilstande med Prisaftaler o. lign. ogsaa florerer her.

Landbrugets Stilling i Socialiseringspolitiken frembyder mange vanskelige Problemer. Men Tale om at tage Jorden fra den selvejende Bonde bliver der ikke. Muligheder for en fortsat Udstykning er altsaa stadig til Stede, og den fortrinlige kooperative Organisation af Mejeri- og Slagterivæsenet giver den lille Bonde Adgang til at faa sine Produkter behandlet under samme Teknik som den store Bonde. Foreløbig er det helt andre Indgreb, der kræves overfor Landbruget baade med Hensyn til Gælden og en eventuel Produktionsomlægning.

*

Ovenstaaende er kun et kort Vue over noget af det, Socialdemokratiet tænker paa, naar det fremhæver Nødvendigheden af at lade Dødsklokkerne lyde over den *private* Ejendomsret. En Række Problemer, som slet ikke er nævnt, gør sig i denne Forbindelse gældende.

Men det hykleriske i den Agitation, de borgerlige Partier har ført paa dette Grundlag, vil forhaabentlig staa klart for enhver. Den danske Befolkning har intet at frygte af denne Politik, vil intet miste ved den — tværtimod vil Samfundet blive sundere, Produktionen større og Fordelingen retfærdigere.

Lad os huske det til September. *J. K.*

Sølvbryllup

Den 3. Maj kan Formanden for vort Forbunds Afdeling i Viby ved Aarhus, *P. C. Jensen og Hustru,* fejre deres Sølvbryllup.

P. C. Jensen har deltaget i Organisationsarbejdet siden 1922, først som Bestyrelsesmedlem og senere, fra 1928, som Formand for Viby Afdeling.

Det er dog ikke alene det faglige, der interesserer P. C. Jensen, men ogsaa det politiske. Han har saaledes været Medlem af Viby Sogneraad i Perioden 1929 til 1933, og er f. T. Medlem af den stedlige socialdemokratiske Forenings Bestyrelse. Samtidig er Jensen et virksomt Medlem af Bestyrelsen for Viby Brugsforening.

I Aarene, som er gaaet har P. C. Jensens Hustru været ham en god Medhjælp og har endda paa et tidligere Tidspunkt haft Tid til at udøve et offentlig Hverv som Medlem af Hjælpekassebestyrelsen i Viby.

Vi ønsker Sølvbrudeparret hjerteligt Tillykke.

Jeg afspadserer gennem Danmark -

Ansat i Danmarks største en gros Forretning havde jeg ved Juletid en hel Del Overarbejde, og det skulde jeg nu afspadsere paa fem Dage. Men nu meldte Spørgsmaalet sig, hvorledes skulde jeg faa det mest mulige ud af den Tid. Mulighederne var mange, det bedste og behageligste i disse kolde Vinterdage vilde vel være at lægge sig paa Divanen med en Stabel Bøger ved Siden af og paa den Maade rigtig hygge sig. Jeg kunde ogsaa tænke mig at se og høre nogle Sider af Dagliglivet, som vi, der til Hverdag er muret inde, ikke ser meget til, her tænker jeg f. Eks. paa Folketinget, Byretten, Børsen, Auktioner og mange andre Ting.

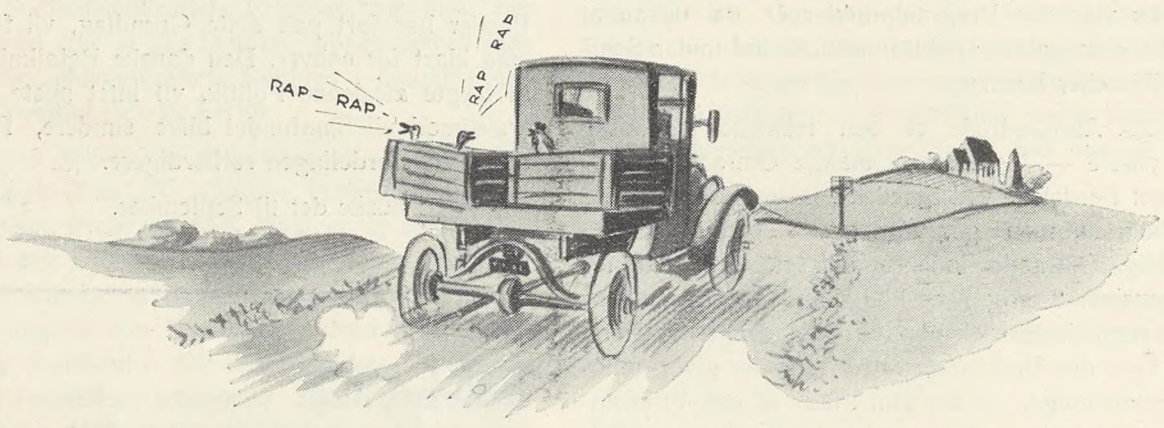

Men pludselig havde jeg det, det slog ned i mig som et Lyn, jeg vilde ud at se Danmark ved Vintertid, ud at se Landet, ud at opleve noget. Jeg gennemtænkte Sagen og kom til det Resultat, at Rejsen kunde gøres meget billigt, thi jeg læste engang i Sommer i en Avis, at der var Vandrere, der ude paa Landevejen prajede Biler og paa denne Maade kom billigt og hurtigt fra By til By. Altsaa, jeg skulde ud at »gaa« med Biler.

Næste Morgen tog jeg ned til Kvæsthusbroen, hvorfra en af vore Biler fra Forretningen skulde til Roskilde med Varer. Min Bagage var ikke ret stor, velsagtens den mindste, man kan have, naar man skal ud at rejse, thi den indskrænkede sig til kun at omfatte Tandbørste og Barbermaskine, det var alt. Vi startede fra Kvæsthusbroen Kl. 11 og var i Roskilde Kl. 12,30; efter et velment »God Rejse« fra Chaufførens Side gav jeg mig til at vandre ud ad Landevejen ad Ringsted til.

Jeg gik rask til, det var koldt, det frøs 3 Grader, men jeg nød rigtig Turen, alle Træer, Buske og Telefontraade var hvide af Is. Det havde været Taage med Frost om Natten, og Resultatet fra Naturens Haand var saare skønt; men en hel Del Telefontraade var bristede under Vægten af Isen. Det var lige i Middagstiden, saa Landevejen var øde og mennesketom, enkelte Privatbiler kørte forbi mig, dog forsøgte jeg ikke at stoppe dem, da der var flere Personer i, og jeg vilde helst med en Bil, hvor der kun var en Person i. Langt om længe saa jeg en lille Bil komme ned mod mig, og da der her kun var een Mand i, skulde jeg altsaa forsøge, om det virkelig kunde lade sig gøre at »gaa« med Biler.

Jeg gav Tegn i god Tid ved at træde længere ud paa Vejen og løfte min Handske i Vejret. Vognen standsede, jeg løb derhen, lukkede Døren op og spurgte høfligt, om jeg maatte faa Lov at køre med. Jeg blev budt indenfor i Vognen og fik endda et Tæppe til at svøbe om Benene.

Starten var altsaa god, hvis det blot vilde gaa saadan hele Vejen, saa kunde jeg komme hurtigt frem.

Vi sludrede rigtig hyggeligt, og jeg fortalte, at jeg var ude at afspadsere, bogstaveligt talt, hvilket Bilens Herre fandt saare fornuftigt. Vi kom som Følge heraf ind paa Spørgsmaalet Overarbejde og Arbejdsløsheden, og da Bilens Ejer ikke mente, at Loven virkede efter Hensigten, og at Arbejdsløsheden ikke gik ned, fremkom jeg med et Par Eksempler paa, hvor Loven havde virket, og hvor der var kommet flere i Arbejde.

Ved Ousted skulde Manden dreje ned ad en Sidevej, jeg sagde Farvel og Tak for Kørselen og stod atter paa Landevejen.

Vinden var bidende kold og lige imod, men jeg var i godt Humør. Med Kraven op om Ørene og Hænderne i Lommen kom jeg nogle Kilometer frem. Flere Lastbiler kørte forbi, men da der var to Mand i dem, gjorde jeg ikke Tegn til at standse dem.

Endelig kom jeg med en Repræsentant i en dejlig Vogn, hvor der var Centralvarme. Han skulde til Ringsted, derfra maatte jeg ud paa Landevejen for paany at finde Kørelejlighed.

Foran mig laa Vejen lige som en Snor, langt forude kunde jeg se en Mand, der aabenbart var ude i samme Ærinde som jeg, han var paa Vej ind mod Ringsted. Hver Gang, der kom en Bil i den Retning, stillede han sig ud paa Vejen, tog Kasketten af og bukkede dybt, hvorefter han rettede sig op og rakte Armen i Vejret som Tegn til, at Vognen skulde standse, men allesammen kørte uden om ham, hvilket i den Grad harmede Manden, at han stillede sig op og truede ad de forbikørende Biler. Da jeg gik rask til, varede det ikke længe, før jeg gik forbi Manden, og jeg kastede lige et Blik paa ham, idet jeg passerede, han var en rigtig »Landevejsridder« med hele sin jordiske Ejendom i en Sæk paa Ryggen. Næste Bil, jeg kom med, var en stor Benzin-Tankvogn, der skulde til Slagelse, jeg spurgte Chaufføren, om han havde set »Landevejsridderen«; det havde han, og han fortalte, at en saadan Mand næsten aldrig fik Lov til at køre med. Uretfærdigt nok, maaske.

I Slagelse var der vældigt Liv i Gaderne, det var i Udsalgstiden, saa Vinduerne blev rigtigt studeret af Husmødrene, samtidig med at de gjorde deres daglige Indkøb. Byen blev gaaet igennem i Lyntempo, og jeg var snart paa Landevejen igen. Det var sen Eftermiddag.

Jeg var ved at blive træt, det begyndte at gøre ondt i min højre Fod, saa jeg var saa smaat begyndt at fortryde, at jeg var taget paa den Tur.

Endelig kom der en Bil kørende, hvor der kun var een Person i. Jeg stillede mig ud paa Vejen, men lige inden jeg skulde gøre Tegn, opdagede jeg, at det var en Ligvogn. Ind til højre igen, og Rustvognen kørte forbi mig med en hvid Kiste paa, der lyste dobbelt hvidt i Skumringen. Nej, saa hellere gaa til Korsør i Stedet for at køre i en Ligvogn. Gaa fik jeg dog ikke Lov til, for faa Minutter efter kom jeg op at køre med en mægtig flink Mand, der kørte mig helt ned til Færgelejet. Jeg ventede en halv Time, saa gik Færgen. Storebælt viste sig fra den venlige Side. Jeg gik rundt og studerede Bilnumrene, for, hvis det kunde lade sig gøre, vilde jeg gerne helt til Jylland den Dag.

Mulighederne var ikke mange. Ligvognen skulde til Odense, en Lastvogn skulde til Horsens, og et Par Privatvogne skulde ad Svendborgkanten til. Endelig var der en Ambulance fra Vejle, den gik jeg og skævede lidt til, det undrede mig, at der ikke blev Lys i den, hvis der var en syg Person i Vognen. Jeg løb ganske tilfældigt paa Ambulancefolkene, saa jeg spurgte dem, om der var en syg i Vognen. Det var der ikke; den syge var kommet paa et Rekreationshjem paa Sjælland. Da jeg havde faaet det at vide, spurgte jeg, om der saa var Mulighed for at komme med til Vejle. Det fik jeg Lov til. Og jeg sad dejligt lunt i Kabinen, medens Vognen for tværs over Fyen. Det var mørkt, da vi kørte over Lillebæltsbroen, saa der var ikke Lejlighed til at nyde den mægtige Udsigt, der er over Lillebælt til Fyen og Jylland. Ambulancefolkene var vældig flinke mod mig, de tilbød mig at ligge paa Baaren, hvis jeg var træt, de skulde nok dække mig til med Tæpper, saa jeg ikke frøs. Tilbudet blev afslaaet med Tak, jeg vilde hellere sidde og nyde Turen ad Landevejen. Paa Rekordtid naaede vi Vejle, og jeg blev sat af paa Hjørnet af den Gade, hvori jeg havde nogle Bekendte boende. De var meget forbavsede over at se mig, og mente, det var noget af et Eventyr, det jeg havde indladt mig paa.

Det varede ikke længe, før jeg begyndte at nikke med Hovedet, snart var jeg i Seng og sov med det samme oven paa den begivenhedsrige Dag.

Næste Morgen gik jeg en Tur paa Havnen; Havne har alle Dage tiltrukket mig med en magisk Kraft, for de er jo paa en Maade Forbindelsesled med hele den øvrige store Verden. Rejselysten vaagner i højere Grad i en, naar man i en Havn ser en Damper ligge og losse Foderkager fra Amerika, en anden Kul fra England og en tredie laste Kreaturer til Tyskland.

Men Rejselysten maa holdes i Tømme, ned paa Jorden igen, jeg er ikke fri som Fuglen, men et ganske almindeligt Hverdagsmenneske, der har Pligter i Samfundet. Ved Exportstaldene var der Hestemarked, det var tyske Opkøbere, der var kommet for at købe Heste. Det var et imponerende Skue at se et Par hundrede Heste i Række og Geled, alle med flettede Haler og Manker. De blev undersøgt i Munden og følt paa Hove og Ben, dernæst kom de over i en Indhegning, hvor der stod en rigtig Hesteslagter med en stor Pisk, en Mand fik fat i Hovedtøjet paa Dyret, et Knald med Pisken, hvorpaa Tyskerne gjorde deres Bemærkninger om Hestens Gang og Løb.

Jeg kom paa Talefod med en Mand, der fortalte, at Tyskerne betalte fine Priser for Hestene. De gav mellem 800 og 1200 Kroner pr. Stk.; men saa forlangte de ogsaa fejlfrie Varer. Jeg maa sige, at Tyskerne var meget kritiske, de forstod vel nok at vrage og vælge; flere Heste, som jeg syntes var flotte, kasserede de, men da jeg ikke er Hestekender, kunde jeg ikke se, hvor Fejlen laa.

Efter Middag begav jeg mig paa Vej igen. Jeg havde Lyst til at komme ud, hvor der var rigtig øde, ud hvor der var en Smule Hede, derfor valgte jeg at gaa ad Jellingvejen. Sikke en Bakke, fra Vejle gaar den et Par Kilometer op, saa der er en glimrende Udsigt over hele Vejle By deroppe fra. En stor Trælastbil, der skulde til Jelling, tog mig med. Det var da et Stykke af Vejen. Jeg

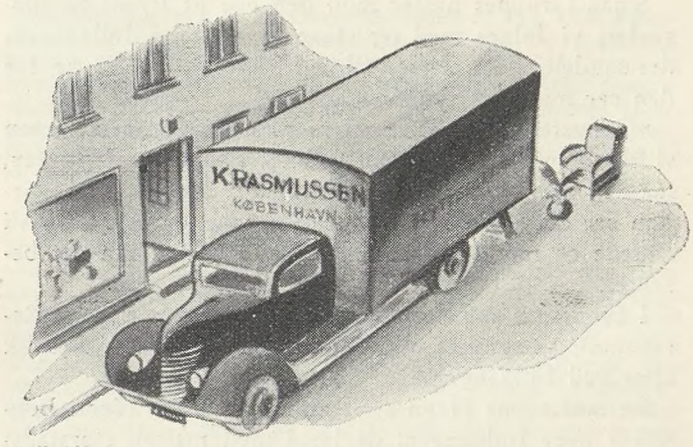

skulede lidt til de store Gravhøje, de saa ikke saa interessante ud, syntes jeg, saa jeg blev hurtig færdig med Jelling og gik snart paa den blanke Asfalt igen. Et godt Stykke Vej havde jeg gaaet, da jeg kom op at køre med en Hønsekræmmer i en gammel Ford, der var saa høj, at der næsten var evig Sne paa Taget. Her var vel nok Musik, en gammel Motor, der hakkede og pustede sig frem, Høns bag i Vognen, der holdt et syndigt Spektakel, og endelig Kræmmeren selv, der talte saa jydsk, at jeg næsten ikke kunde forstaa ham.

Naa, men denne Symfoni holdt ogsaa op; Ford'en, Hønsene og Jyden skulde ned til en Landsby og jeg kunde fortsætte min ensomme Gang.

Jeg var imidlertid kommet ud paa Heden, det var begyndt at skumre og jeg var ikke videre stolt ved Tanken om at skulde overnatte herude i et eller andet tilfældigt Hus. Langt ude bag mig kom en stor Vogn kørende. Da den kom nærmere, kunde jeg se, at det var en stor Flyttebil med Paahængsvogn. Jeg gjorde Tegn, den standsede, og jeg kom med. Bilen kom fra København og skulde til Thisted med en Embedsmands Bohave.

Chaufføren, der var en rigtig Københavner, var alene i dette store Vogntog. Vi kom hurtig paa Talefod med hinanden, og da vi præsenterede os for hinanden, kom vi ud for den Mærkværdighed, at vi hed det samme. Da jeg ikke havde noget fast Program, men var ude paa Tilfældigheder, blev vi enige om, at jeg lige saa godt kunde tage med til Thisted og se den Egn deroppe. Alt hvad vi nu kørte igennem, var helt nyt for mig, Herning, Holstebro, Struer og endelig Oddesundbroen, der laa badet i Lys. Broen, der er Omegnens Beboeres Stolthed, er efter min Formening fuld saa god som Lillebæltsbroen, hvad Kørebanen angaar; jeg var meget forbavset, for jeg havde ikke ventet at finde Broen saa stor.

Meget sent kom vi til Thisted, hvor vi fik lidt at spise, derpaa i Seng. Dagen derpaa blev der antaget Mandskab

til Flytning, jeg gav en Haand med nu og da, hvilket ogsaa gav et godt Resultat, for da vi var færdige, fik jeg 5 Kroner af Husets Frue som Tak for min Andel i Flytningens gode Forløb. Hvad skal man fordrive Tiden med, naar man har en Aften for sig i en Provinsby?

Chaufføren og jeg gik op paa Hovedgaden, alle hilser paa hinanden, saa man kan vel næsten gaa ud fra, at alle kender hinanden i en saadan By. Unge Mennesker staar og sludrer paa Gadehjørnerne og giver smaa Bemærkninger om de forbipasserende; vi gik heller ikke fri. Unge Piger kommer fra Handelsskole; de gaar med store Lædermapper under Armen og ser meget lærde og utilnærmelige ud.

Smaa Grupper haster mod den ene af Byens to Biografer; vi følger med og staar snart foran Indgangen, der sandelig ikke er med til at trække Folk til Huse, for den ser mørk og skummel ud.

»Gangsterhotel«, Titlen er næsten bloddryppende, men vi fik os en hjertelig Latter, hvilket ogsaa var Hensigten, saa den Tid, vi ofrede paa Filmen, var ikke spildt. Hvordan ser det vilde Natteliv ud i saadan en lille By? Vi stillede os selv Spørgsmaalet og ventede at faa det besvaret.

I Biografen var der en Reklame for en lille intim Restaurant; vi spurgte om Vej derhen og stod et Øjeblik efter ved Indgangen.

Restaurantens Navn stod med store røde Neon Bogstaver over Indgangen, de lyste med næsten storstadsagtig Glans. Men det var ogsaa det eneste storstadsagtige, der var; selve Indgangen var ikke særlig pompøs, en ganske almindelig Dør med en Plakat paa hver Side, der fortalte, at her spillede og sang den bekendte Miss Gardana.

Det saa tiltalende ud, og da der tilmed var et Billede af den bekendte Miss, betænkte vi os ikke længe, men aabnede modigt Døren og gik ind. Lokalet var bygget i en Vinkel, det virkede saa underligt mørkt, velsagtens fordi der var mørkegrønne, oliemalede Vægge og okkergult Loft.

Vi var næsten ved at faa et Slagtilfælde, for lige pludseligt opdagede vi, at det eneste kvindelige Væsen, der var i Lokalet, var Serveringsdamen, der var travlt beskæftiget med at servere Kaffe og Øl til alle de mange Mandfolk, der sad rundt ved Bordene og saa melankolske ud.

Der var en underlig Stemning, Tiden vilde ikke rigtig gaa, nogle raflede om Genstande og andre læste Aviser.

Det er nok Miss Gardana, der mangler, tænkte jeg; det kan være, hun kan faa nogle andre Ansigtstræk frem hos de tilstedeværende. Miss Gardana gjorde sin Entre, middelhøj, højst atten Aar, kom hun genert henne fra den Dør, der førte ud til Køkkenet. Hun var iført sort Kjole med bredt Sølvbælte, Sølvdiadem i Haaret og høje Sko med Sølvhæle. Nu var der ved at komme Liv over Feltet, alle var opmærksomme, vi sad selv med spændte Miner i vore forventningsfulde Ansigter. Nogle Akkorder og »Wien du Stadt meiner Träume« blev lokket ud af Klaveret. Alle Musikstykker var af ældre Aargange og blev spillet paa en skolepigeagtig Maade. Med Sangen var det paa samme Maade, en lille spinkel Stemme, der i Mikrofonen lød dobbelt spinkel, fordi man er saa vant til at høre Mikrofonsangerinder med mørke Stemmer. Vi betalte og gik, for Enden af Gaden viste Uhret paa Banegaarden elleve. Det var altsaa Aften endnu. Der var kun faa Skridt hen til Hovedgaden, vi gik derhen, men fandt Gaden øde og forladt. Byens Borgere laa i deres Senge. En Benzintanks Neonlys gav et underligt Brandskær i Gaden, en Manufakturhandler havde glemt at slukke Lyset i sit Udstillingsvindue, over Indgangen til et Hotel et lysende Skilt med Skriften »Værelser for Rejsende«, en Kat løb over Gaden og forsvandt i en mørk Port. Sengetid. Det var Nat i Provinsen.

Næste Morgen var jeg ude for en Overraskelse; da vi skulde betale Hotelregningen, sagde Chaufføren, at han vilde betale mit Hotelophold, fordi jeg havde givet et Nap med nu og da. Min Pung var glad, fordi den blev fri for at sende min sidste Tikrone ud i denne grimme Verden.

Der var Tid til en lille Tur paa Havnen, inden vi skulde starte til København. Mors var indhyllet i Regndis, men her fra Havnen kunde Øen godt, med lidt Fantasi, ligne et Bjerglandskab med Sne i Dalene; Sneen holder sig vist forbavsende godt paa Mors, for det er nok 4 Uger siden, det har sneet sidst. Vor Mission i Thisted var endt, Hjemrejsen kunde begynde. Atter gennem smaa Landsbyer, lidt større Stationsbyer, endnu større Købstæder og saa fremdeles. Fra Holstebro tværs ind over Hedestrækningerne til Viborg. Viborg med store, moderne Forretningskomplekser, gamle Stræder, Gader med underlige Navne som »Dumpen«, »Mageløs« og flere, forbi Torvet med Hedeselskabets smukke hvide Bygning, hvor der foran var opstillet Boder, hvorfra der blev solgt Kød, Flæsk, Fjerkræ og lignende.

Landevejen kan virke uendelig ensformig, men engang imellem blev vi rystet ud af Ensformigheden; det skete, naar et Køretøj kom fra en Sidevej og brasede ind paa Hovedvejen. Vi saa mange Eksempler paa, hvor lidt Folk paa Landet tager sig af Advarselsskiltene, der staar paa enhver Sidevej, inden man kommer til Hovedvej. Foredrag i Færdselskultur var vist ingen Skade til, mange Steder paa Landet. Næste store By var Randers, derfra videre til Grenaa, hvorfra vi skulde med Færgen til Hundested.

Det var taaget i Kattegat. Hver Gang Skibets Sirene lød, for jeg sammen. Disse Brøl kom hele Tiden saa overraskende; den Sirene kunde jeg ikke vænne mig til. Da vi først var kommet til Sjælland, gik det stærkt, her var vi paa kendte Veje.

To Timer efter at Færgen var ankommet til Hundested, var jeg hjemme paa Amager, og da jeg laa i min Seng og forsøgte at samle alle disse mange nye Indtryk, gjorde jeg Resultatet op for disse begivenhedsrige Dage.

Jeg havde faktisk været gennem Danmark. Af Penge havde jeg kun brugt 7 Kr. og 60 Øre, saa det er et Facit, jeg kan være bekendt, især da jeg havde bestemt, at det skulde være en billig Tur.

Mange Mennesker havde jeg mødt og mange forskellige Meninger har jeg hørt om Døgnets og Fremtidens smaa og store Spørgsmaal og Problemer.

Alt i alt tror jeg roligt, jeg tør paastaa, at Turen har virket forfriskende baade paa Legeme og Sjæl og at jeg billedlig talt har en Smule Ballast i Lasten, naar den graa Hverdag begynder igen. Men om denne Rejse, jeg her har beskrevet, kunde tjene som Eksempel til Efterfølgelse, kan jeg vanskelig sige, det er jo ikke sikkert, at alle, der vil prøve, vil være lige saa heldige, som jeg har været. — Men prøv ad.

Edv. Andersen.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

Aar 1939 den 23./3. blev i nedennævnte Sag afsagt saalydende

OPMANDSKENDELSE

Mellem Vraa Afdeling af Dansk Arbejdsmands Forbund paa de paagældende Arbejderes Vegne som Klagere og Vraa-Em Kommune som Indklaget er opstaaet en Strid ang. Forstaaelsen af Overenskomst af 4./7. 1938 mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Kommunen om Lønnen for kommunalt Arbejde med Hensyn til, hvilken Løn der tilkommer de vedkommende Arbejdere for Snekastningsarbejde om Søn- og Helligdage. Striden har været behandlet i Overensstemmelse med Norm for Regler for Behandling af faglig Strid, vedtagen af Fællesudvalget af 17./8. 1908, jfr. Lov Nr. 135 af 2./5. 1934. Efter at der uden positivt Resultat har været foretaget Mægling, er Sagen henvist til Voldgiftsretten. Da Stemmeflerhed mellem Voldgiftsmændene ikke kunde opnaas, vil Sagen være at afgøre af Opmanden.

Klagerne har nedlagt Paastand paa, at Indklagede kendes pligtig at betale 100 % Tillæg til den overenskomstmæssige Løn for Snekastningsarbejde om Søndagen.

Indklagede paastaar Frifindelse for saadant Tillæg.

I den forannævnte Overenskomst af 4./7. 1938 hedder det: »Timelønnen for kommunalt Arbejde er Kr. 1,18.« Der er ingen udtrykkelig Bestemmelse om Lønnen for kommunalt Helligdagsarbejde eller i det hele for Overarbejde eller Arbejde udenfor den ordinære Arbejdstid. Det Snekastningsarbejde, Striden drejer sig om, er udført i afvigte Vinter for Kommunens Regning ved lejet Arbejdskraft. Kommunen er indforstaaet med, at der tilkommer Arbejderne 1 Kr. 18 Øre i Timen, men vil ikke yde Tillæg for Søndagsarbejde.

Fra Klagernes Side er anført: Den i Overenskomsten nævnte Timeløn for kommunalt Arbejde 1 Kr. 18 Øre gælder kun for Hverdage og indenfor normal Arbejdstid. Selv om det ikke er sagt udtrykkeligt, har det dog fra begge Sider været Forudsætningen. Naar det ikke er sagt udtrykkeligt, er det, fordi man ikke tænkte sig, at Spørgsmaalet havde nogen Aktualitet. Det har det først faaet ved Snekastningsloven Nr. 158 13./4. 1938. Der henvises til denne Lovs § 19, hvorefter der for at opnaas Refusion efter denne §'s 1. Stykke skal ydes Betaling efter den almindelige Landsoverenskomst mellem de paagældende Arbejdsgivere og Arbejdere, saafremt der ikke foreligger Overenskomst mellem Snekasterne og deres Arbejdsgivere, og gøres gældende, at det vilde være vanskeligt at tænke sig, at Folk, der arbejder efter Overenskomst, skulde være ringere stillet, end, hvor der ingen Overenskomst er. Det vilde være urimeligt, om Kommunen skulde kunne kræve Arbejde paa Helligdage og til ekstraordinære Tider uden særlig Betaling. Det Tillæg, der skal ydes, maa være det i Faget sædvanlige, nemlig det, der er hjemlet i Hovedoverenskomsten mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund vedr. Arbejdsforholdene i Provinsen og i Nordsjællands 2. Zone af 1./4. 1938 § 3 B Nr. 2, hvorefter Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg — beregnet af den normale Timeløn — af 100 %. Der henvises til, at Helligdagstillæget er det samme i de andre store Hovedoverenskomster. Endelig gøres gældende, at Vraa-Em Kommune for en Søndags Vedkommende har betalt Tillæget, men derefter fik Tvivl.

Fra Indklagedes Side anføres: Naar der er en Overenskomst, og denne fastsætter en Timeløn paa 1 Kr. 18 Øre uden at tale om Forhøjelse for Arbejde paa Helligdage, kan Arbejderne ikke have Krav paa noget Tillæg for saadant Arbejde. Hvad særlig Snekastningsarbejde angaar, skyldes dette jo Naturbegivenheder, er et uproduktivt Arbejde, og det Argument, at en Arbejdsgiver, der ønsker Arbejde udenfor normal Arbejdstid, maa præsumeres at have en særlig Interesse, der kan bære ekstraordinær Betaling til Arbejderne, gælder derfor ikke her. I Sammenligning med den i Overenskomsten fastsatte Dagløn for Arbejdere paa Landet er Aflønningen med 1 Kr. 18 Øre i Timen rimelig og god ogsaa for Søndagsarbejde. Det er ikke i Strid med Snekastningslovens § 19, at der ikke ydes Søndagstillæg. Søndagsarbejde og Overarbejde finder iøvrigt saa godt som ikke Sted i Kommunen. Det erkendes, at der Nytaarsdag 1939 er betalt Tillæg for Snekastning, men det drejede sig om en Ubetydelighed og var en ren foreløbig Disposition, hvorfor der ikke deri kan ses en Godkendelse af Pligten til at betale Tillæg. Hvad endelig angaar Spørgsmaalet om et eventuelt Tillægs Størrelse, er det ikke givet, at det skal være 100 %. Det fremhæves, at Ordningen i København og Omegn kun hjemler 50 % Tillæg for Helligdagsarbejde til Kl. 12.

Sluttelig henvises til, at Overenskomsten af 4./7. 1938 repræsenterer et Fremskridt for Arbejderne selv uden Søndagstillæg, hvorfor der ikke er noget urimeligt i, at dette ikke gives, og fremdeles henvises til, at der fra Arbejderside er rejst Spørgsmaal om Tillæg til Overenskomsten, nemlig om dennes Varighed, uden at man samtidig har taget Spørgsmaalet om Tillæg til Lønnen op, hvori ses en Anerkendelse af, at der ikke haves et saadant Krav.

Foreløbig bemærkes, at der ikke i den Omstændighed, at Kravet om Tillæg til Lønnen ikke er taget op samtidig med Spørgsmaalet om Overenskomstens Varighed, hvorom er opnaaet Enighed, kan ses nogen Godkendelse af, at der ikke haves Krav paa Helligdagstillæg. Ej heller kan der i den Omstændighed, at der er udbetalt Tillæg for noget Snekastningsarbejde Nytaarsdag 1939, ses en Anerkendelse af, at Overenskomsten hjemler Ret til det krævede Tillæg for Helligdagsarbejde. Der maa gaas ud fra, at Kommunen ønsker Tilskud til Snekastningsarbejde i H. t. Snekastningslovens § 19, Stk. 1. Som Følge heraf maa Overenskomsten af 4./7. 1938, for saa vidt angaar Betalingen for Snekastningsarbejde fortolkes i Samklang med de Regler, der i § 19, Stk. 1, er opstillede for Opnaaelse af saadant Tilskud. Der maa antages at være Enighed mellem Parterne om, at Grunden til, at man ikke ved Indgaaelsen af Overenskomsten af 4./7. 1938 tog Spørgsmaalet op, var den, at man skønnede, at saadanne Regler var uden videre praktisk Betydning, idet man ikke tænkte paa Snekastning. Der kan derfor ikke gives Indklagede Ret i, at Spørgsmaalet om Tillæg er afgjort derved, at Overenskomsten intet nævner om saadant Tillæg. Der maa ses saaledes paa Spørgsmaalet, at Overenskomsten lader dette aabent, saa at det overlades til almindelige Fortolknings- og Udfyldningsregler, om der tilkommer Arbejderne noget Tillæg og hvor meget. De af Indklagede paaberaabte Omstændigheder, at Arbejder er uproduktivt, og at Betalingen uden Tillæg er pæn, findes nu ikke af nogen afgørende Betydning. Det maa antages, at det er det sædvanlige og i de store Hovedoverenskomster indenfor de forskellige Fag udtrykkeligt hjemlede, at der ydes Tillæg for Helligdagsarbejde. Under Hensyn hertil og til de af Snekastningslovens § 19 opstillede Betingelser for Refusion, findes der at maatte anerkendes et Krav for Arbejderne paa Tillæg for Søndagsarbejde.

Løsningen af Spørgsmaalet om Størrelsen af Tillægget maa ske ud fra de samme Betragtninger: Det sædvanlige og Indholdet af Snekastningslovens § 19. Herefter findes Tillægget at maatte bestemmes i Overensstemmelse med den foran omhandlede Hovedoverenskomst mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund § 3 B Nr. 2 til 100 %. Det bemærkes, at denne som nævnt gælder for Provinsen og Nordsjællands 2. Zone, og at der ved Provinsen forstaas hele Landet med Undtagelse af København, Frederiksberg og Amager samt Nordsjællands 1. og 2. Zone.

Hver af Parterne betaler sine Omkostninger og saaledes, at Opmandshonoraret 110 Kr. betales af hver af Parterne med Halvdelen.

Thi bestemmes:

Det fastslaas, at der i Henhold til Overenskomsten af 4./7. 1938 mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Vraa-Em Kommune tilkommer den lejede Arbejdskraft, der har udført det under Sagen omhandlede Snekastningsarbejde paa en Søn- eller Helligdag, et Tillæg paa 100 % til den overenskomstmæssige Timeløn, 1 Kr. 18 Øre.

Sagens Omkostninger betales af hver af Parterne for sit Vedkommende og saaledes, at Opmandshonoraret 110 Kr. betales af hver af Parterne med Halvdelen.

sign. H. V. Eyser.

Ferieloven og Arbejdsløshedskontrollen

Det er naturligvis en Selvfølge, at der skal holdes Ferie i de Dage, for hvilket vort Forbunds Medlemmer har modtaget Feriegodtgørelse af deres Arbejdsgivere, og det er ligeledes en Selvfølge, at man ikke kan gaa til Arbejdsløsheds-Kontrol, hvadenten det drejer sig om at modtage Understøttelse eller at oparbejde Karensdage i de Dage, hvori der skal holdes Ferie.

Det er nødvendigt nøje at indprente sig dette, for at ingen af vore Medlemmer skal falde for Misforstaaelser med Hensyn til disse to vigtige Forudsætninger for Ferieloven og paadrage sig deraf følgende ubehagelige Konsekvenser.

Nu stunder Ferietiden jo til, ogsaa for alle de af vore Medlemmer, der ikke tidligere har haft Ferie, og vort Forbund og Arbejdsløshedskassens Ledelse har derfor til Vejledning for vore Afdelingers Tillidsmænd udsendt et Cirkulære, hvis Ordlyd vi herved gengiver for at Kendskabet til, hvorledes vore Medlemmer og vore Afdelinger har at forholde sig med Hensyn til Ferielovens Forhold til Arbejdsløshedskontrollen, kan blive udbredt i videst mulige Kredse:

CIRKULÆRE:

I Ferieloven og det dertil hørende Cirkulære af 29/6-38 fra Socialministeriet er det bestemt, at Medlemmer, der har opnaaet Ret til Feriegodtgørelse, skal have denne udbetalt og have Adgang til at holde Ferie i Tidsrummet fra 2. Maj til 30. September.

Vi nærmer os saaledes nu Ferietiden og finder derfor Anledning til at gøre vore Afdelingers Formænd og Kontorbestyrere opmærksomme paa, at Medlemmer af en Arbejdsløshedskasse, *der er ledige paa det Tidspunkt, da de ønsker at holde Ferie,* paa Feriebogens sidste Side skal have attesteret af Afdelingens Formand eller Kontorbestyrer, at Afdelingen er bekendt med, at paagældende holder Ferie i et angivet Dageantal fra en angivet Dato, *saaledes at han i dette Tidsrum er afskaaret fra at oppebære Arbejdsløshedsunderstøttelse eller gaa Karensdage.*

Spørgsmaalet om, hvorvidt denne Attestation skal afgives af Afdelingens Formand eller af dennes Kontorbestyrer, kan vi overlade til Afdelingens egen Afgørelse under Hensyn til, hvad der er mest praktisk, men forsaavidt Attestationen foretages af Afdelingens Formand, vil det være paakrævet, at denne giver Afdelingens Kontorbestyrer Meddelelse vedrørende de Medlemmer, der holder Ferie, saaledes at Kontorbestyreren kan paase, at forannævnte Bestemmelse om ikke at erholde Understøttelse eller gaa Karensdage overholdes.

Denne Bestemmelse tager jo forsaavidt kun Sigte paa ferieberettigede, der har Feriemærkebøger (Posthusmærker), men herudover anvendes jo flere andre Ferieopsparingssystemer, f. Eks. det saakaldte Kortsystem.

Uanset hvilket System, der maatte være bragt i Anvendelse, skal der under en eller anden Form tilgaa Afdelingen Meddelelse om, hvilke Medlemmer, der holder Ferie og i hvilke Tidsrum, og det vil formentlig være rigtigst, at man de Steder, hvor Feriemærkebøgerne ikke anvendes, fra Afdelingens Side anmoder de stedlige Arbejdsgivere om at tilstille Afdelingen en Fortegnelse over de af Afdelingens Medlemmer, der har erhvervet Ferieret og med Angivelse af, hvor mange Dages Ferie, de paagældende er berettiget til, saaledes som det f. Eks. er gennemført i Ferieordningen med Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer.

Denne Ferieordning har Afdelingen faaet tilsendt tillige med Ferieloven og forannævnte Cirkulære fra Socialministeriet med Dansk Arbejdsmands Forbunds Cirkulære Nr. 55/1938.

Iøvrigt er Afdelingens Medlemmer pligtige til selv ved Kontrollen at give fornødne Oplysninger, naar de under Arbejdsløshed faar Feriegodtgørelse udbetalt, herunder Oplysning om, hvor mange Dages Ferie den udbetalte Godtgørelse dækker, og det vil være rigtigst, at der paa Kontrolstedet ophænges en Plakat, hvorved dette indskærpes Medlemmerne.

Til Orientering for vore Afdelingers Formænd og Kontorbestyrere skal vi gøre opmærksom paa, at 200 Arbejdstimer giver Ret til 1 Dags Ferie, naar Feriegodtgørelsen andrager 4 % af Fortjenesten, medens der skal 400 Arbejdstimer til at give 1 Dags Ferie, naar Godtgørelsen kun andrager 2 % af Arbejdsfortjenesten, saaledes som det er Tilfældet for Flertallet af vore Medlemmers Vedkommende i Ferieaaret 1938-39.

Retten til Arbejdsløshedsunderstøttelse bortfalder dog kun for det Antal hele Dage, Feriegodtgørelsen dækker.

I alle Tilfælde, hvor der hos Afdelingernes Formænd eller Kontorbestyrere maatte være Tvivl om, for hvilket Antal Dage et Medlem har faaet Feriegodtgørelse, bør der rettes Henvendelse til den paagældende Arbejdsgiver, og vi vil tro, at man med Ferieloven og det til denne knyttede foranomtalte Cirkulære i Haanden kan sige til Arbejdsgivere, der muligvis vil vægre sig ved at give saadanne Oplysninger, at de er pligtige dertil.

Vi mener at kunne gaa ud fra, at den hertil i Begyndelsen maaske lidt besværlige Administration maa kunne finde sin fuldtud forsvarlige Løsning ved det bedst mulige Samarbejde mellem det enkelte Medlem og hans Afdelingsledelse (Formand eller Kontorbestyrer).

A.

80 Aar

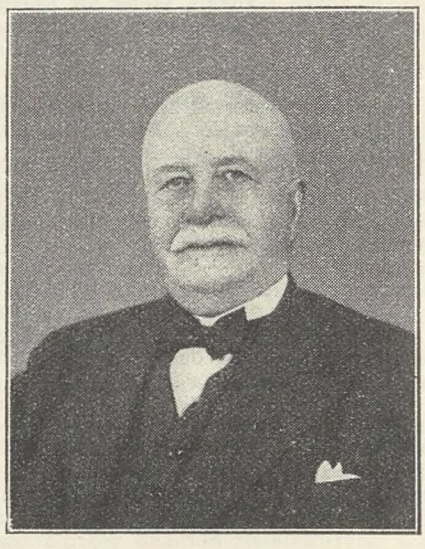

Den 29. April fyldte vort Forbunds og Arbejdsløshedskasses tidligere mangeaarige Revisor, *Emil Jørgensen,* 80 Aar.

Emil Jørgensen valgtes første Gang til Revisor i Forbundet i 1897 og for Arbejdsløshedskassen ved dennes Start i 1907, og dette Hverv bestred han lige til 1935 med den Iver og Interesse, der var et Særkende for ham. Foruden Revisorvirksomheden i vort Forbund udførte Emil Jørgensen paa flere andre Omraader indenfor Arbejderbevægelsen med Flid de Tillidshverv, som blev ham paalagt.

Adskillige af vort Forbunds Tillidsmænd vil huske Emil Jørgensen fra de mange Kongresser, han har deltaget i og de vil sikkert nu, da vor gamle Kammerat har opnaaet den høje Alder sende ham en venlig Tanke med Ønsket om, at et godt Helbred fortsat maa være medvirkende til at gøre hans Livsaften lys og venlig.

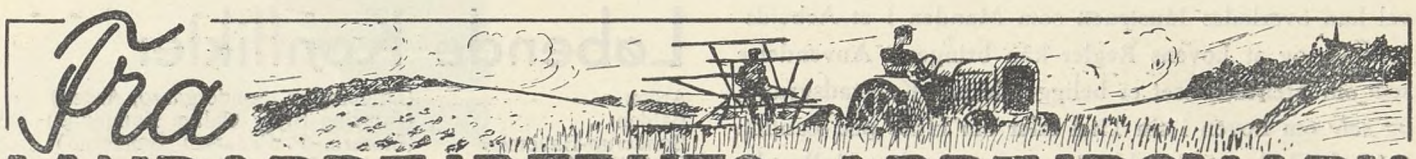

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

Landarbejder-Rundskue

Som det var at forudse, har den særlige Landarbejder-Ordning indenfor Ferielovgivningen givet Anledning til megen Spekulation blandt Arbejdsgiverne for at undgaa at give Løsarbejderne ved Landbruget Feriegodtgørelse. Allerede under Ferielovens Behandling i Rigsdagen gjorde en Deputation fra D. A. F.'s Landarbejdergruppe overfor Folketingsudvalget opmærksom paa, at den første Følge af at lave en Særordning for Landarbejderne utvivlsomt vilde blive Manipulationer, hvorved man indenfor den enkelte Virksomhed undgik at beskæftige den samme Mand i fulde 25 Dage i Løbet af Ferieaaret og saaledes sparede Feriemærkerne.

Desværre var Gruppens Henvendelse forgæves. Det lykkedes ikke at afværge det uheldige Forhold, at Landarbejderne indenfor Ferielovgivningen indtager en Undtagelsesstilling. Enhver, der har en Smule Kendskab til dansk Politik, ved hvorfor. Det skyldes *ikke* Socialdemokratiet. Men den alt forløbne Tid har givet de Betænkeligheder, som blev fremsat overfor Folketingsudvalget, Medhold i maaske højere Grad end befrygtet.

Et typisk Eksempel er en nordsjællandsk Gaard- og Skovejer, der paa Timer har udregnet, at to af ham beskæftigede Løsarbejdere kun har været i Arbejde i ialt 24½ Dag hver og derfor ikke kan tilkomme Feriegodtgørelse.

Naa, bortset fra Spørgsmaalet, om det paagældende Arbejde kan siges at være udført i en egentlig Landbrugsvirksomhed, hvad alene er nok til at gøre Vægringen ved at udlevere Feriemærker tvivlsom, kan denne intrigante Arbejdsgiver nu ikke paaregne, at hans nette Spekulation giver Bonus. De to Arbejdere har nemlig haft Akkord og har indenfor de 24½ Dag oparbejdet en Fortjeneste, der svarer til ca. 30 Dages Tidlønsarbejde.

Men Hensigten og Viljen har altsaa været god nok — og typisk.

En Del af de Entreprenører, der har gjort sig en Forretning af at udføre forskelligt Arbejde for Landbruget saasom Dræning, Tærskning, Roelugning, Kartoffeloptagning m. m. har ogsaa ment at kunne lukrere ved Ferielovens Landarbejderbestemmelser. Hidtil er dog ethvert Forhold af denne Art, der har været forelagt Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsyn, blevet afgjort derhen, at Arbejde, der udføres for en selvstændig Entreprenør, ikke kan siges at have fundet Sted i en *egentlig Landbrugsvirksomhed*, selv om det i og for sig maa betegnes som Landbrugsarbejde. Altsaa en Tærskeværksejer eller en Roeentreprenør anerkendes ikke for at drive Landbrugsvirksomhed. Hans Forretning er en Entreprenørvirksomhed, og de af ham beskæftigede Folk har Ferieret efter 6 Dages Beskæftigelse. Sidst har Entreprenør Andreas Andreasen, Slangerup hentet sig en Direktoratsafgørelse for, at de af ham ved Kartoffeloptagning beskæftigede Arbejdere har Ret til Feriegodtgørelse, naar de har været i Arbejde i 6 sammenhængende Dage. Tidligere har i Fagbladet været refereret tilsvarende Afgørelser vedrørende Tærskeværksejere og Dræningsmestre.

Ferielovens Praktisering giver Forbundet en Mængde Arbejde og kan, hvis Sagerne ikke gribes fornuftigt an, tillige medføre en Bunke Udgifter, som strengt taget burde være Organisationen uvedkommende. Det viser sig nemlig, at selv om man har Afgørelse for, at en Arbejder er berettiget til Feriegodtgørelse, har man ikke noget andet Middel for at tvinge en kronisk nægtende Arbejdsgiver til at udlevere Feriemærker end — privat Søgsmaal ved de almindelige Domstole.

Tilgodehavende Feriemærkebeløb er jo i Reglen relative smaa og vil meget let blive ædt op af paaløbende ekstra Sagsudgifter, selv om den sagsøgende Arbejder iøvrigt ved Dom maatte blive tilkendt Omkostningsbeløb hos Arbejdsgiveren. Det hører til Sjældenhederne, at de tilkendte Sagsomkostninger dækker de faktiske Udgifter ved et Sagsanlæg. Hertil kommer saa Ulejlighed og Tidsspilde ved at give Møde i Retten. Fra Forbundets Side er man derfor slaaet ind paa for sine paagældende Medlemmer at søge om fri Proces, hvor der foreligger Nægtelse af at yde Feriemærker, og hvor der iøvrigt ikke er Tvivl om Arbejderens Ferieret. Saadan Ansøgning om fri Proces er forøvrigt blevet anbefalet af Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet.

Lige saa urimeligt det forekommer, at en Arbejder ikke skulde have det fulde Feriebeløb, han efter Loven har Krav paa, lige saa urimeligt maa det være, at Forbundet skal bære Udgifterne ved at faa gældende Lov respekteret. Det maa det offentlige virkelig om.

Den forløbne Maaneds Arbejde har naturligvis ikke alene været viet Ferielovens Gennemførelse, skønt den har taget sin Tid. Maaneden har bl. a. bragt nogle interessante Retsafgørelser. I 1938 blev Lovgivningen om Leje- og Tjenestehuse paa Landet samlet, ændret og moderniseret. De nye Lovregler er lagt til Grund for en Retsafgørelse om et Boligforhold fra Næstvedegnen. Her fik man ved Dom fastslaaet, at en Tjenestebolig lige saa

vel kan overlades Hustruen som Manden i et Arbejdsforhold, og at Lovens Regler kan bringes i Anvendelse *selv* om Tjenestehuset er beliggende paa Købstadsgrund, og *selv* om Loven i sin Titel taler om Huse paa Landet. En Arbejderhustru var blevet antaget som fast Malkerske for en ugentlig Løn samt fri Bolig til sig og Familie. Manden arbejdede ikke paa Gaarden. Pladsen tiltraadtes 1. Maj 1938. Gaardejeren opsagde med 5—6 Ugers Varsel Arbejdsforholdet til Ophør 1. Novbr. s. A. og forlangte, at Boligen skulde ryddeliggøres til nævnte Tid. Her overfor protesterede Arbejderfamilien og nægtede, da der ikke var oprettet Kontrakt om Benyttelse af Tjenesteboligen, at flytte. Gaardejeren forsøgte en Fogedforretning, men Fogeden var ham ikke følgagtig. Under den følgende Retssag paastod Gaardejeren Dom for, at der i hvert Fald skulde betales Husleje for Tiden fra 1. Nov. og til Familien flytter, ligesom han vilde hævde, at Loven af 13. April 1938 ikke kunde bringes i Anvendelse, da Gaarden og Huset er beliggende paa Næstved Købstads Grund.

I ingen af sine Paastande fik han Medhold. Underretsdommen fastslaar, at da Gaardejeren har forsømt at oprette Kontrakt, kan Familien blive boende *vederlagsfrit* til 1. April 1940 (altsaa i 1½ Aar efter Arbejdsforholdets Ophør).

Spørgsmaalet om Aflønning af ugifte Løsarbejdere volder ikke sjældent Vanskeligheder. Arbejdsgiverne forser sig paa Overenskomsternes og Priskuranternes Bestemmelse om Daglejerkarle og vil gerne bringe de for disse gældende lavere Daglønssatser i Anvendelse uden Hensyn til, at de paagældende yngre Arbejdere ikke har boet paa Gaarden og ikke været antaget for mindst en Uge.

Ved Retten i Ringsted er en Proprietær blevet dømt til at betale to saadanne ugifte Arbejdere som Løsarbejdere. De havde været beskæftiget ved Tærskearbejde, og Proprietæren mente at kunne nøjes med at betale dem som Daglejerkarle.

Dommen giver Anledning til at indskærpe, at ved Daglejerkarle forstaas faktisk Tjenestekarle, som faar hele Opholdet, Kost og Logi, hos Arbejdsgiveren, men blot ikke er antaget maaneds- eller halvaarsvis som almindelige Tjenestekarle. De skal dog mindst antages for en Uge.

Et Par faglige Voldgiftskendelser vedrørende henholdsvis Frijsenborg Skovbrug og Jysk Dræningsmesterforening er i deres fulde Ordlyd optrykt i Fagbladet. Ved begge Kendelser er Forbundets Standpunkt i det væsentlige anerkendt. Sagen vedrørende Dræningsmestrene vil nok give Anledning til nærmere Omtale.

Vilh. Rasmussen.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Balden	(Storring Stjær Galten Kommune)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Brahetrolleborg	(Brahetrolleborg Kommune)
Bryrup	(Bryrup Imprægneringsanstalt)
Brøndum-Hvidbjerg	(Brøndum-Hvidbjerg Kommune)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Feldsted	(Varnæs Kommune)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Galten	(Storring-Stjær-Galten Kommune)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Hellested	(Hellested Kommune)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Horne	(Horne Teglværk)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Karlby	(Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Laven	(Linaa Kommune)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. Johs. Kristensen, Karby)
	(Murerm. Niels Dahl, V. Hvidbjerg)
	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Roskilde	(Skov Nielsens Skotøjsfabrik, Roskilde) (Sympatikonflikt)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skørping	(Murerm. Jens Nordenbæk)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Stenmagle	(Stenmagle Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Støvring og Suldrup	(Entreprenør Jens Pedersen, Støvring)
Svendborg A.	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Tandslet	(Købmand Perregaard, Skovby, Als)
Tjæreby	(A/S De forenede Cikorietørrerier)
Try	(Brøndborer P. Christensen)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Veflinge	(Rugaard Savværk pr. Veflinge) (Sympatikonflikt)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øsby	(Hannibal Dahl)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

OPHÆVEDE KONFLIKTER

22. Kreds	(Murerm. Steffensen, Tversted)
Dreslette	(Dreslette Kommune)

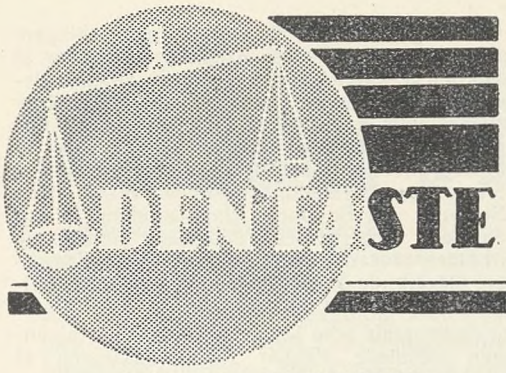

DEN FASTE VOLDGIFTSRET DØMMER

UDSKRIFT

af

Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 8. Marts 1939 i Sag Nr. 2573:

Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn

mod

De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund og dette igen for Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus og 85 Medlemmer af denne Fagforening.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund og dette igen for Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus og 85 Medlemmer af denne Fagforening i følgende Anledning:

Fredag den 23. September 1938 Kl. 13½ paabegyndtes med dertil antagne Havnearbejdere Losningen af en Ladning løse russiske Bomuldsfrøkager fra S/S »Flora Nomicos« til Medlem af Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn A/S Korn- og Foderstofkompagniet. Efter 1½ Times Losning standsede Arbejderne Arbejdet; men dette kom i Gang 1 Time senere og fortsattes derefter til normal Arbejdstids Ophør, idet Arbejderne dog erklærede, at Arbejdet ikke vilde blive fortsat næste Dags Morgen.

Paa Arbejdsgivernes Vegne protesterede Forretningsfører L. Mikkelsen overfor Havnearbejdernes Fagforenings Næstformand Jens Lauritzen mod det passerede og anmodede Fagforeningens Bestyrelse om at foranledige, at Arbejdet fortsattes uforstyrret.

Næstformanden sendte straks Fagforeningens Formand, Chr. Jensen, der paa dette Tidspunkt opholdt sig i København, telegrafisk Underretning om det passerede, og Formanden rejste samme Aften til Aarhus, hvor han den følgende Dag, Lørdag Formiddag Kl. 7, sammen med Næstformanden indfandt sig ved Skibet og paalagde Arbejderne straks at genoptage Arbejdet, idet han foreholdt dem Arbejdsstandsningens absolute Ulovlighed og de alvorlige Konsekvenser, en Arbejdsvægring kunde faa. Arbejderne erklærede imidlertid aldeles kategorisk, at de ikke vilde genoptage Arbejdet, medmindre der blev betalt dem 25 pCt. Tillæg til Akkordtaksterne i Anledning af, at Oliekagerne under Indladningen ikke som sædvanlig var stuvede, men styrtede i Lasten, hvilket havde til Følge, at Kagerne i stor Udstrækning var knuste og Ifyldning i Sække dermed var vanskeliggjort. I et tidligere lignende Tilfælde var Arbejderne indgaaet paa at fortsætte Arbejdet, hvorefter en Besigtigelse havde fundet Sted, men Arbejderne havde da ikke opnaaet noget Tillæg, og de erklærede nu, at de »ikke denne Gang vilde lade sig snyde«, men forlangte Tillæget betalt som Vilkaar for at fortsætte Arbejdet.

Fagforeningens Formand gav Forretningsfører Mikkelsen, der var kommet tilstede, Underretning om sit resultatløse Forsøg paa at faa Folkene til at genoptage Arbejdet; han fralagde Fagforeningen Ansvaret for det passerede, erklærede at Arbejdet var givet frit, saaledes at der ved Mønstringstiden Kl. 9,30 kunde antages nye Folk, og gjorde — under fortsatte Forsøg paa at faa Arbejdet genoptaget — Arbejderne bekendt med, at Arbejdsløshedskassen vilde blive lukket, dersom Arbejdet ikke blev fortsat.

Ved Mønstringstiden Kl. 9,30 viste det sig umuligt for Arbejdsgiverne at faa nye Folk til Losningen, idet ingen indfandt sig paa Stillingspladsen, medens der udenfor denne stod ca. 150 Arbejdere uden Beskæftigelse.

Fagforeningsformanden underrettede nu Arbejdsløshedskassen om det passerede, hvorefter Kontrollen for Havnearbejderne blev stoppet.

Kl. 10,30 blev der afholdt et Møde mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverne og for Fagforeningen. Paa dette Møde forlangte Arbejdsgiverne overensstemmende med de gældende Mæglings- og Voldgiftsregler, at der, efter at Arbejdet i fornødent Omfang var genoptaget, skulde foretages en Besigtigelse af Arbejdet, men baade dette Forlangende og et fremsat Tilbud fra Arbejdsgiverne om at deponere det af Arbejderne forlangte Tillæg og derefter lade Sagen afgøre ved faglig Voldgift, blev afvist af Fagforeningens Bestyrelse med den Begrundelse, at Arbejderne stod aldeles fast paa deres Krav om Udbetaling af Tillæget, og idet Fagforeningens Repræsentanter ansaa det for haabløst at søge Arbejderne yderligere paavirkede.

For at afværge yderligere betydelige Tab ved en fortsat Arbejdsstandsning saa Arbejdsgiverne ingen anden Udvej end under Protest at imødekomme Arbejdernes Krav. Arbejdet blev derefter genoptaget Kl. 13,30, og det af Arbejderne krævede Tillæg er udbetalt dem, indtil Losningen efter 10 Dages Forløb var tilendebragt.

Klagerne har under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at de iværksatte Arbejdsstandsninger kendes ulovlige, og at der idømmes Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus solidarisk med 85 paa en under Sagen fremlagt Liste opførte Arbejdere en Bod, der tillige kan tjene til Dækning af de Korn- og Foderstofkompagniet paaførte Ekstraudgifter, der er opgjort til Kr. 2182,72, hvoraf Kr. 1652,96 udgør de under Protest udbetalte Tillæg. Kravet overfor Fagforeningen støttes af Klagerne paa, at Fagforeningsformanden ved den Kl. 9,30 forsøgte Mønstring ikke tilstrækkeligt effektivt skal have søgt Arbejdskraft tilvejebragt samt paa Fagforeningsledelsens afvisende Holdning overfor Arbejdsgivernes Krav om Besigtigelse og Tilbud om Depositum. Endvidere gøres det gældende, at Arbejdsvægringen er iværksat og støttet af et saa betydeligt Antal af Fagforeningens Medlemmer, at Fagforeningen som saadan maa bære Ansvar for det passerede.

De Indklagede erkender Arbejdsstandsningens Ulovlighed, men paastaar Fagforeningen frifundet, idet de gør gældende, at der fra Fagforeningsledelsens Side er gjort alt, hvad der med Rimelighed kunde forlanges for at skaffe Arbejdet genoptaget.

Overfor den af Klagerne opstillede Tabsopgørelse har de Indklagede kun fremsat Indsigelse mod en Post paa Kr. 268,80 for ½ Liggedag, der efter de Indklagedes Formening ikke er foranlediget ved Arbejdsstandsningen, men skyldes, at der under Losningen ikke blev leveret tilstrækkelig Damp til Winchene.

Med Hensyn til den fremlagte Fortegnelse over de i Losningen deltagende 85 Arbejdere er det oplyst, at kun 67 af disse havde deltaget i Nedlæggelsen af Arbejdet, medens de 18 paa Fortegnelsen sidst anførte Arbejdere først blev antagne efter Arbejdets Genoptagelse.

Klagernes Paastande vil herefter være at tage til Følge, forsaavidt angaar de i Arbejdsstandsningen deltagende 67 Arbejdere, saaledes at den for hver enkelt af disse Arbejdere forskyldte Bod efter Omstændighederne bestemmes til 30 Kr. De 18 senere antagne Arbejdere vil være at dømme til at tilbagebetale de af dem uretmæssigt oppebaarne Beløb med Kr. 19,00 pr. Arbejder.

Med Hensyn til den overfor Fagforeningen nedlagte Paastand bemærkes følgende:

Efter det oplyste finder Retten ikke Grund til at betvivle, at Fagforeningens Ledere overfor Arbejderne har udfoldet alvorlige og energiske Bestræbelser for at faa dem til at genoptage Arbejdet, og Retten betvivler ikke, at Fagforeningens Repræsentanter ved Mødet Kl. 10,30 har følt sig overbevist om, at fortsatte Bestræbelser i denne Retning vilde være frugtesløse, og at de efter den af Arbejderne indtagne stejle Holdning kan have haft Grunde for denne Antagelse. Af Hensyn til Nødvendigheden af, at der gøres det alleryderste for at bringe en ulovlig Arbejdsstandsning som den heromhandlede til Ophør og Nødvendigheden af, at de mellem Parterne vedtagne Regler om Besigtigelse og Voldgift nøje overholdes, kan Retten imidlertid ikke billige, at Fagforeningsledelsen ved Forhandlingsmødet Kl. 10,30 stillede sig afvisende overfor Kravet om Besigtigelse og Tilbudet om Deponering uden at gøre endnu et sidste Forsøg

paa at bringe Konflikten til Ophør ved at forelægge Arbejderne disse Forslag.

Efter alt foreliggende finder Retten ikke aldeles tilstrækkeligt Grundlag for at statuere, at der fra Fagforeningens Ledelses Side er udvist et Forhold, der i Medfør af § 5 i Loven om Den faste Voldgiftsret kan paadrage Fagforeningen retligt Ansvar som delagtig i Arbejdsstandsningen, hvorimod der i Anledning af det ovennævnte af Fagforeningens Repræsentanter udviste urigtige Forhold ved Afvisning af Arbejdsgivernes Krav paa Mødet om Lørdagen Kl. 10,30 findes at burde ikendes Fagforeningen en Bod paa 300 Kr. Det bemærkes herved, at Oplysningerne om Fagforeningsformandens Holdning ved Forsøget paa Mønstring Kl. 9,30 er saa usikre, at der ikke herpaa kan bygges noget Ansvar for Fagforeningen, samt at Retten ejheller kan anse Konflikten etableret af saa betydelige Kredse indenfor Fagforeningens ca. 800 Medlemmer, at man paa dette Grundlag kan paalægge Fagforeningen som saadan Ansvar.

Sagens Omkostninger bør betales af de Indklagede.

Kendelse:

De foran omhandlede Arbejdsstandsninger har været ulovlige.

I Bod til A/S Korn- og Foderstofkompagniet i Aarhus betaler de 67 først nævnte af de paa den under Sagen fremlagte Fortegnelse angivne Arbejdere hver især 30 Kr., hvorhos hver især af de paa Fortegnelsen sidst anførte 18 Arbejdere til nævnte Aktieselskab betaler 19 Kr. 00 Øre.

I Bod til Dansk Arbejdsgiverforening betaler Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus 300 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

UDSKRIFT

af

Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 8. Marts 1939 i Sag Nr. 2602:

Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Maribo-Bandholm og Omegn

mod

De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund og Forbundet igen for dets Bandholm Afdeling.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Maribo-Bandholm og Omegn indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Armands Forbund og Forbundet igen for dets Bandholm Afdeling i følgende Anledning:

Under Forhandlingerne i Vinteren 1937—38 angaaende Overenskomstforholdet mellem Foreningen af Arbejdsgivere i Maribo-Bandholm og Omegn og Dansk Arbejdsmands Forbunds Bandholm Afdeling fandt der den 29. Januar 1938 ved et Møde i Dansk Arbejdsgiverforening en separat Forhandling Sted mellem Repræsentanter for de nævnte lokale Organisationer. Disse Forhandlinger resulterede i en af Fagforeningens Formand og Formanden for den lokale Arbejdsgiverforening underskrevet, af sidstnævnte affattet Vedtagelse, saalydende:

> »Man har paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen i København i Dag forhandlet Arbejdsgiverforeningens Henstilling om Nedsættelse af den urimelig høje Pris for Losning af Gødning i Sække fra mindre Sejlere. Forbundet lovede, at Spørgsmaalet skulde blive taget op hurtigt ved lokal Forhandling og i Velvillighedens og Forstaaelsens Aand, naar man havde forvisset sig om, hvad det koster at losse i vore Nabohavne.«

Den ønskede Prisreduktion var af Arbejdsgiverne begrundet dels ved, at Taksten pr. Mand var ret høj, dels ved, at der ved Losning til Kørevogn i Bandholm anvendtes 3 Mand, medens der andre Steder kun anvendtes 2 Mand, og at den samlede Losningspris herefter blev saa høj, at Skibene blev dirigerede til Nabohavnene udenom Bandholm.

Efter at den i Vedtagelsen af 29. Januar omhandlede Undersøgelse af Losningspriserne i Nabohavnene havde fundet Sted bl. a. med det Resultat, at Priserne baade i Sakskøbing og i Nakskov viste sig at ligge væsentlig lavere end i Bandholm, forsøgte man i Sommeren 1938 ved lokal Forhandling at komme til Enighed om en Regulering af Priserne i Bandholm, og da denne Forhandling blev resultatløs, afholdtes der den 16. November under Medvirkning af Repræsentanter for Dansk Arbejdsmands Forbund og Havnesammenslutningen et Mæglingsmøde om Spørgsmaalet, ved hvilken Lejlighed Fagforeningen indgik paa, at der fragik en Mand, naar der blev losset alene til Kørevogn, men ikke naar der lossedes baade til Banevogn og til Kørevogn, men Fagforeningen, der ogsaa under tidligere lokale Forhandlinger havde krævet visse Kompensationer for at indgaa paa en Reduktion af Losningsprisen, stillede nu som Betingelse for at indgaa paa den nævnte Mandskabsreduktion Krav om, at Fagforeningen skulde have Ret til at bestemme, hvilke Havnearbejdere der skulde antages til Losning med Elevator til Maribo Dampmølle. Begrundelsen for dette Krav var den, at den lokale Arbejdsgiverforenings Formand, Konsul Hovmand, i sin Virksomhed som Stevedor ved Bandholm Havn altid fulgte den Fremgangsmaade at lade Arbejdernes Tillidsmand udtage de Folk til Losningsarbejdet, som der var Brug for, og at Fagforeningen ønskede en tilsvarende Forretningsgang overenskomstmæssigt fastslaaet overfor Maribo Dampmølle.

Da man fra Arbejdsgiverside ikke kunde akceptere det nævnte, af Fagforeningen opstillede Vilkaar for Reduktionen af Mandskabsantallet, sluttede Mæglingsmødet uden Resultat.

Under Anbringende af, at det ovennævnte af Fagforeningen stillede Krav som Vilkaar for at tiltræde en Lønordning, om hvilken der iøvrigt var Enighed, har været stridende mod Bestemmelsen i Septemberforligets Pkt. 4 angaaende Arbejdsgivernes Ret til at antage den efter deres Skøn passende Arbejdskraft, at det desuden drejer sig om et Krav, der ikke overensstemmende med de gældende Forhandlingsregler tidligere var fremsat, samt at Fagforeningen herefter ikke har overholdt det i Vedtagelsen af 29. Januar givne Tilsagn om at underkaste Spørgsmaalet en velvillig og forstaaende Behandling, har Klagerne nedlagt Paastand om, at den oftnævnte af Fagforeningen stillede Betingelse for Sagens Gennemførelse kendes ulovlig med den Følge, at den ved Mæglingsmødet iøvrigt vedtagne Ordning anses som overenskomstmæssigt fastslaaet, samt at der for den begaaede Ulovlighed idømmes Fagforeningen en Bod.

De Indklagede paastaar Frifindelse, idet de hævder, at den i Vedtagelsen af 29. Januar 1938 indeholdte Forskrift om lokal Forhandling er behørig opfyldt fra Fagforeningens Side, og bestrider, at det af Fagforeningen opstillede Vilkaar skulde være ulovligt. Efter de Indklagedes Opfattelse maa den Omstændighed, at Forhandlingerne endte resultatløst, have til Følge, at det hidtidige Overenskomstforhold løber uændret videre.

Retten finder at maatte tage de Indklagedes Frifindelsespaastand til Følge.

Efter Afslutningen af Mæglingsmødet i November var Forholdet faktisk det, at man ikke var naaet til Enighed om en Ændring i den hidtidige Overenskomst, og selv om det af Fagforeningen opstillede Vilkaar for Gennemførelsen af en ny Ordning maatte være ulovligt, kan dette ikke medføre, at en Ordning uden dette Vilkaar skulde anses som vedtaget. Retten kan dernæst ikke finde, at Fagforeningen ved under Forhandlingerne at fremsætte det opstillede Krav, som det stod Arbejdsgiverne frit for at afslaa, har begaaet Brud paa Septemberforligets Pkt. 4, ligesom man ejheller kan finde, at Fagforeningen af Hensyn til de mellem Hovedorganisationerne aftalte Forhandlingsregler har været afskaaret fra under de heromhandlede lokale Forhandlinger at inddrage som Vilkaar for en Ordning et Krav, som ikke tidligere har været fremsat. Endelig finder Retten heller ikke iøvrigt Grundlag for at statuere, at der under Forhandlingerne af Fagforeningen i Strid med Aftalen af 29. Januar 1938 er udvist et Forhold, der kunde medføre de af Klagerne paastaaede retlige Konsekvenser. Da de stedfundne Forhandlinger er endte uden Resultat, og da der ikke i Aftalen mellem Parterne er givet Anvisning paa nogen Udvej til Gennemførelse af en ny Ordning i Tilfælde af, at der ikke ved lokale Forhandlinger opnaaedes Enighed, maa det hidtidige Overenskomstforhold uændret løbe videre.

Sagens Omkostninger betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

Medlem vidert

Odense C. — Odense Gasværk. (Det Danske Gaskompagni). Afdelingen havde opsagt Overenskomsten. Samtidig meddelte Afdelingen os, at Firmaet var indmeldt i Dansk Arbejdsgiverforening. Ved lokal Forhandling kunde ikke opnaas Enighed, men ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen under Forbundets Medvirkning blev Overenskomsten fornyet med enkelte Forbedringer og ca. 9 % Tillæg til Ugelønnen, som nu er Kr. 80,16.

Felsted og 44. Kreds — Vognmand Karl Hansen, Felsted. Vognmanden, der paa det Tidspunkt, Overenskomsten mellem Forbundet og Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark blev afsluttet, var Medlem af Aabenraa Amts Lastbilejerforening, overholdt ikke Overenskomsten med den Motivering, dels at Vognmanden stemte imod Godkendelse af Overenskomsten, og dels at han var udmeldt af Vognmandsforeningen. Vi indbragte Sagen for Den faste Voldgiftsret, der i sin Kendelse fastslaar, at Vognmandens Udtræden af Lastbilejerforeningen ikke har fritaget ham for de ifølge Overenskomsten af 8. April 1938 (med Landsforeningen) paahvilende Forpligtelser. Vognmanden kendtes pligtig at overholde Overenskomsten og skal i Bod betale Kr. 1000.

Aarhus K. — Vognmand Jens Jensen. I Anledning af vor Klage over Vognmandens gentagne Misligholdelse af Overenskomsten og Vægring ved at rette sig efter Afgørelser truffet paa Mæglingsmøder har der været Møde mellem Hovedorganisationerne, hvor Vognmanden maatte indgaa paa til Fagforeningen at betale Kr. 300,00 til fuld Afgørelse af de rejste Klager.

Birkerød — Rutebilejer H. P. Møller. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer pr. Uge. Den normale Løn er Kr. 70,00 pr. Uge. Overarbejde erstattes med Fritid + 38 Time pr. Time. Til Reservechauffører betales Kr. 1,55 pr. Time paa Hverdage og Kr. 2,15 pr. Time paa Søn- og Helligdage. Overarbejde ud over 48 Timer pr. Uge betales med Kr. 1,85 pr. Time. For Reservechauffører, der er tilsagt til at møde, betales for mindst 4 Normaltimer. Ferie efter Loven. Uniform. Under Sygdom betaler Rutebilejeren Ugeløn + Kr. 3,00 pr. Dag i 6 Uger. Kun Medlemmer af D. A. F. Tillidsmandsregler. Opsigelse 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Vordingborg. — Vognmand Poul Andersen. (Dag- og Natrenovation). Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer ugentlig. 8 Timer daglig. Timeløn for Chauffører, Kuske og Arbejdsmænd for Dagrenovation Kr. 1,40 og for Natrenovation Kr. 1,80. Uge- og maanedsansatte maa højest antages 2, som faar Kost og Logi hos Arbejdsgiveren. Ugelønnen er Kr. 56,00 + Kost og Logi. Maanedslønnen plus Kost og Logi er Kr. 242,00. For Antagelse til Arbejde er Mindstebetalingen 4 Timer pr. Dag. Ulykkesforsikring de første 13 Uger à Kr. 4,00 pr. Dag. Ferie i Henhold til Loven. Overarbejde betales i Henhold til Entreprenøroverenskomsten. Kun Medlemmer af Fagforeningen. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Nyker-Knudsker — Nyker Brugsforening. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer. For alt Arbejde, som udføres i Timeløn, betales Kr. 1,19 pr. Time. Mindstebetaling 4 Timer pr. Dag. Der ydes forskellige Aflæsningstillæg til Timelønnen. Overarbejde 25, 33⅓, 50 og 100 %. Sommerferie i Henhold til Loven. 1. Maj er hel Fridag. Kun Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Ulykkesforsikring i de første 13 Uger à 3,00 Kr. pr. Dag. Opsigelse: 2 Maaneders Varsel til en 1. Maj, tidligst 1940.

Løkken — Vognmændene: Magnus Christensen, Ejlert Jensen, Løniman Didriksen og Thomas Madsen, alle Løkken. Overenskomst oprettet, idet de ovennævnte Vognmænd har indmeldt sig i Nordjyllands Vognmandsforening og som Følge deraf er underkastet denne Forenings Overenskomst.

Nyker-Knudsker — Nyker Lokalforening. Overenskomst oprettet. Timeløn 119 Øre. Mindstebetaling 4 Timer. Overarbejdstillæg 25, 33⅓, 50 og 100 %. 1. Maj Fridag hele Dagen. Der maa kun beskæftiges Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Ulykkesforsikring de første 13 Uger à 3,00 Kr. pr. Dag. Opsigelse 2 Maaneders Varsel til 1. Maj.

Korsør A. — Bagermester Th. Nissen, Korsør. Overenskomst oprettet. Een Kusk fast Ugeløn Kr. 32,00 og een Kusk Kr. 2,50 plus Procenter. Bydrenge- og Ungarbejdere:

14—15	Aar	Kr.	10,00
15—16	»	»	12,00
16—17	»	»	14,00
17—18	»	»	16,00
18—19	»	»	30,00
19—20	»	»	38,00

Budene — Budcentralerne »Frem«, Holsteinsgade 16, Lyngbyvejens Budcentral, Lyngbyvej 30, Arbejdernes Budcentral, Sct. Pederstræde 27 og Budkontoret, Larsbjørnstræde 9. Overenskomst oprettet, idet de nævnte Budcentraler har tiltraadt den Overenskomst, som er gældende mellem Budenes Afdeling og Foreningen af Budcentralindehavere i Stor-København.

Budenes Forbund og Ungdomsafdelingen — »Dansk Folkeferie«. Overenskomst oprettet. Ugelønnen er:

14—16	Aar	Kr.	25,00
16—18	»	»	34,00
18—20	»	»	43,00
over 20	Aar	»	53,00

Overarbejde 50 og 100 %. Under Sygdom fuld Løn i 4 Uger mod Lægeattest ÷ 2,00 Kr. pr. Dag for Bude under 18 og 3,00 Kr. over 18 Aar. Under Ulykkestilfælde efter 4 Ugers Forløb henholdsvis 2 og 3 Kr. pr. Dag i 9 Uger. Der maa kun beskæftiges organiserede Bude. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. Maj.

Løgstør — Rutebilejer Chr. Andersen. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer. Ugeløn Kr. 63,00. Ekstrachauffører Kr. 1,25 pr. Time, mindst 4 Timer. Ferie. Uniform. Ulykkesforsikring de første 13 Uger à 3,00 Kr. pr. Dag. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. Marts 1940.

Vordingborg — Renovationsvognmand N. P. Rasmussen. Vognmanden, der tidligere har været alene om Renovationskørslen for Kommunen, har ikke villet slutte for Dag- og Natrenovationsarbejdet i Lighed med en ny Virksomhed paa samme Omraade. Vi har derfor sanktioneret Blokade, der imidlertid ikke blev effektiv, idet Vognmanden indgik paa at afslutte Overenskomst som den, der blev sluttet med det andet Firma. Se iøvrigt lokalt afsluttet Sag Nr. 921.

13. Kreds — Propr. Jespersen, Splitsgaard. Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet har afgjort en Uoverensstemmelse mellem Fodermester Johs. Hansen og Propr. Jespersen vedrørende Ferieret derhen, at Fodermesteren har Ret til at faa Feriemærker udleveret i Henhold til Loven. Alligevel har Proprietæren nægtet at udlevere saadanne Mærker, og Sagen har været overgivet til Sagfører. Denne meddeler nu, at der efter at være udtaget Stævning, men inden Berammelse til Retten, har Proprietæren indbetalt det afkrævede Beløb Kr. 20,80, men ingen Sagsomkostninger. Sagføreren har derefter fremsendt Afregning til Kredsen, nemlig de nævnte Kr. 20,80 ÷ Kr. 5,— i Sagsomkostninger.

Det forekommer urimeligt, at Arbejderen ikke skal have det fulde Beløb og lige saa urimeligt, at Forbundet skal have direkte Udgifter ved at faa Ferieloven respekteret; alligevel har man under Hensyn til alt foreliggende anset det for rigtigt, at Forbundet betaler Sagsomkostningerne og opgiver videre Forfølgelse.

Skovsgaard Afd. — Grdr. Jens Gregersen, Røgild, Vedsted. I ovennævnte Sag havde Gaardejeren nægtet at udbetale vort Medlem Oscar Larsen Feriemærker under Paaberaabelse af, at Larsen skyldte ham et Beløb. Sagen er nu ordnet med, at Gaardejeren til Afdelingen har fremsendt vort Medlems Tilgodehavende Feriegodtgørelse.

Præstø — Vognmandsforeningen for Præstø og Omegn. Under Medvirkning af Forbundet er der med Præstø Vognmandsforening oprettet Overenskomst dækkende hele Vognmandsforeningens Omraade paa følgende Vilkaar: Arbejdstid 8 Timer. Ugelon for Chaufførerne Kr. 57,00 incl. Beklædning. Kuske samme Ugelon incl. Betaling for Pasning af Heste. Daglønnede Chaufforer og Kuske afregnes med Kr. 10,00 pr. Dag. Mindstebetaling 4 Timer daglig. Der kan antages indtil 2 ugifte Chaufforer eller Kuske i hver Forretning paa Kost og Logi mod, at der herfor betales Kr. 20,00 pr. Uge. Overarbejde betales efter de almindelige Regler og afspadseres i Henhold til Aftalen mellem Fragt- og Vognmænd i Danmark og Forbundet. Andre Arbejdsmænd aflønnes med Kr. 1,19 pr. Time, og saafremt Vognmændene overtager Jordarbejde eller lignende, der henhører under Entreprenør-Overenskomsten, aflønnes i Henhold til denne. Ferie i Henhold til Loven. Ulykkestilfælde Kr. 3,00 pr. Dag i de første 13 Uger. Der maa kun beskæftiges Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Overenskomsten gælder til den opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Juli, tidligst 1940.

Hirtshals — A/S Otto Herfordt, Hirtshals Kulkompagni. Overenskomsten fornyet. Lønningerne svarer nu fuldstændig til den mellem D. A. F. og Havnesammenslutningen gældende Overenskomst.

Hirtshals — Nordjyllands Kulkompagni. Overenskomsten fornyet. Lønningerne svarer nu fuldstændig til den mellem D. A. F. og Havnesammenslutningen gældende Overenskomst.

Aabenraa A. — Fiskeexportør Andreas Nielsen, Aabenraa. Fiskeexportøren, der var Medlem af Aabenraa Amts Lastbilforening, hvilken Forening igen var Medlem af Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark, nægtede at respektere den indgaaede Overenskomst og motiverede dette med, at dels er han ikke Vognmand, og dels havde han udmeldt sig af Vognmandsforeningen. Vi indklagede Fiskeexportøren for Den faste Voldgiftsret under Henvisning til, at han ikke ved at udmelde sig af Vognmandsforeningen var frigjort for Overenskomsten, hvilket først kunde ske, naar han med lovligt Varsel opsagde denne til Udløb til den i Overenskomsten fastsatte Tid. Paa det forberedende Møde gik Sagen i Orden, idet Fiskeexportøren erkendte, at Overenskomsten fortsat er gældende, at han forpligter sig til at overholde denne samt i Bod at betale 1200 Kr.

Horsens K. — Købmændene Bøttern (D. D. P. A.) og Løvschal (Shell.). Afdelingen opsagde Overenskomsten og sendte samtidig med Opsigelsen Meddelelse om, at Strejke vilde blive etableret, saafremt der ikke inden Udløbsdatoen den 1. Januar opnaaedes Overenskomst. Firmaerne indmeldte sig i den lokale Arbejdsgiverforening, der protesterede mod den Fremgangsmaade, der var anvendt med Hensyn til at varsle Strejke og indbragte Sagen for Den faste Voldgiftsret, der har afsagt Kendelse, hvor vi er pure frifundet, idet det hedder, at Fremgangsmaaden har været lovlig.

Nyborg — Vinfirmaet »C. F. Schalburg«, Nyborg. Overenskomsten fornyet. Ugelønnen er Kr. 56,00 for Lagerarbejde og Kr. 60,00 for Chaufforarbejde. Overarbejde 50 og 100 %. Ulykkesforsikring 3,00 Kr. pr. Dag i 13 Uger. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. Marts.

D. A. F. — De Danske Statsbaner vedrørende Billettører ved Rutebiltjenesten i København. Overenskomsten fornyet mod, at Ugelønningerne er hævet til følgende Satser:

14—15	Aar	Kr.	26,00
15—16	»	»	30,00
16—17	»	»	32,00
17—18	»	»	36,00
18—20	»	»	46,00
20—22	»	»	49,00

Endvidere er Beklædningsbestemmelsen udvidet, saaledes at der nu ydes som aarlig Beklædning: 1 Kasket, 1 Par Benklæder og 1 Sommerjakke. Opsigelse: 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Aalborg K. — Rutebilvognmand Søren Henriksen. Overenskomsten fornyet, idet Ugelønnen er forhøjet med Kr. 5,00 til Kr. 65,00 og med en Arbejdstid paa 48 Timer, der før var 54.

Aalborg K. — samtlige Lillebilvognmænd i Aalborg. Overenskomsten er fornyet. Den normale Vagttjeneste er 10½ Time pr. Vagt. Dog ved Vognmænd, som har en Opholdsstue ved Holdeplads, og hvor Stuen om Vinteren er opvarmet, 11 Timer pr. Vagt. — Vagtskifte Kl. 18, saaledes at Nattevagterne slutter senest Kl. 5 Morgen. Vagterne skal tages samlet i et Træk. Halve Vagter maa ikke finde Sted. For faste Chaufforer er Daglønnen (Natlon) Kr. 3,50 pr. Vagt plus 15 % af det indkørte Beløb. For enkelte Vagter betales dog Kr. 3,75 plus 15 %. Overarbejde betales med 75 Øre ekstra plus 15 % af det indkørte. Skal Chaufføren overnatte ude, betales afholdte Udgifter efter Regning. Kun Medlemmer af Chaufførernes Fagforening i Aalborg. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Fredericia A. og K. — Renovationsentreprenør C. Petersen. Overenskomsten fornyet. Arbejdstid 8 Timer. Timelon 140 Øre. For Natarbejde Tillæg af 110 Øre pr. Time. Overarbejde 30, 50 og 100 %. Ulykkesforsikring 3,00 pr. Dag i 13 Uger. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. April. — For et begaaet Brud for Overenskomstens Fornyelse har Vognmanden i Bod betalt 150 Kr. til hver Afdeling.

Svendborg T. — Købmand N. Madsen (Shell). Efter at der var truet med Strejke, er Overenskomst afsluttet. Arbejdstid 8 Timer daglig. Ugelon Kr. 62,00. Overarbejde 25, 33⅓, 50 og 100 %. Der ydes Uniform. 3 Maaneders Opsigelse til en 1. April.

Mørke — A/S N. Kjærs Korn- og Foderstofforretning. Overenskomst oprettet efter at vi havde truet med Strejke. Arbejdstid 8 Timer. Timelønnen for Lager- og Pakhusarbejdere Kr. 1,19 og for Chaufforer Kr. 1,24. Ugelønnen henholdsvis Kr. 55,68 og Kr. 58,21. Mindstebetaling 4 Timer pr. Dag. Overarbejde 30, 50 og 75 %. Overarbejdet skal afspadseres efter Reglerne mellem Havnesammenslutningen og Dansk Arbejdsmands Forbund. Ferie i Henhold til Loven. Ulykkesforsikring Kr. 3,00 pr. Dag i indtil 13 Uger. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. April, tidligst 1941.

Svendborg T. — Omnibusejer Vedsted Hansen. Overenskomsten fornyet. Arbejdstid 8 Timer daglig. Ugelon Kr. 60,50. Timelon 135 Øre. Overarbejde de første 3 Timer 164 Øre. Næste 2 Timer 189 Øre og efterfølgende Timer 254 Øre. Der maa kun beskæftiges organiserede Arbejdere. Gælder med 3 Maaneders Varsel til 1. April.

Svendborg T. — Turistbilejerne Jørgen Nielsen & Vedsted Hansen. Overenskomsten fornyet. Timelønnen til Chaufforer beskæftiget ved Turistkorsel fastsættes til 145 Øre. Ventetimerne med 120 Øre. Der maa kun beskæftiges organiserede Folk. Ulykkesforsikring de første 13 Uger 3,00 pr. Dag. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Svendborg T. — Købmand A. Bøgeskov. Overenskomsten fornyet. Arbejdstid 8 Timer daglig. Ugelon: Chaufforer 59,31, Lagerarbejdere 55,68.

Bude: 14—15	Aar	Kr.	16,00
15—16	»	»	20,00
16—17	»	»	24,00
17—18	»	»	28,00
18—19	»	»	37,00
19—20	»	»	44,00

Overarbejde 30, 50 og 75 %. Ulykkesforsikring de første 13 Uger à 3,00 pr. Dag. Kun Medlemmer af Svendborg T. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. April. — Der maa kun beskæftiges organiserede Arbejdere.

Fredericia K. — Bagermestrenes Rugbrødsfabrik. Arbejdstid 8 Timer. Ugelon Kr. 65,00. Kun Medlemmer af Fredericia K. Ulykkesforsikring à Kr. 3,00 pr. Dag i 13 Uger. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Nyborg — Nyborg Dampvaskeri. Overenskomst oprettet. Ugelon for Chaufforer Kr. 60,00. Arbejdstid 8 Timer. Overarbejde 30, 50 og 100 %. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 9 15.–5. 1939 44. Aarg.

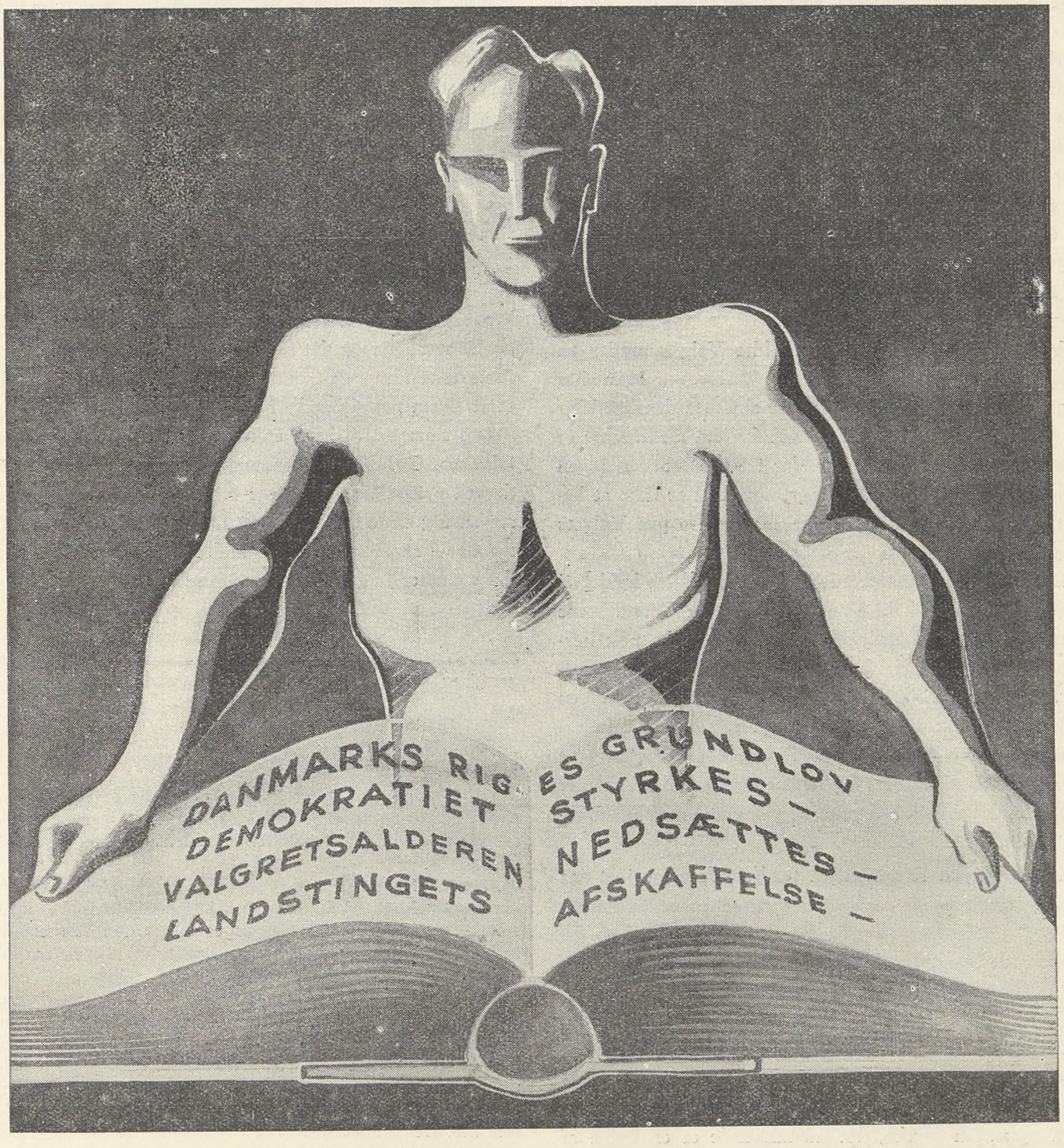

Den 23. Maj stemmes **JA** til Grundlovsforslaget

NU GÆLDER DET GRUNDLOVEN

Om faa Dage staar de danske Vælgere overfor en vigtig Afgørelse. Det gælder intet mindre end en aaben Tilkendegivelse af vort Folks Stilling til Bevarelsen af Demokratiet i Danmark.

Den 23. Maj skal det ved Folkeafstemning klargøres, hvorvidt Trangen til Hævdelse af Friheden i vort Land er saa stor, at det fornødne Antal Stemmer for Grundlovens Vedtagelse afgives.

Der kan ikke være nogen Tvivl om, at Frihedsberøvelse er det værste, som kan overgaa et Menneske. Til daglig betragtes Friheden som noget naturligt, og de fleste vil sikkert ikke kunne tænke sig Forholdene anderledes. Men ikke desto mindre har det vist sig, at der blandt Vælgerne findes 30,000 nazistiske Analfabeter. Vælgere, som aabenbart ikke er saaledes udstyret i aandelig Henseende, at de er i Stand til at opfatte, hvad der foregaar omkring dem, men ganske upaavirket af Begivenheder, der ikke kan være dem ukendte, tilsigter at skabe Basis for en Politik, som uvægerligt vilde fratage baade dem selv og andre i dette Land enhver Art af Handlefrihed, saafremt den dertil fornødne Magtstilling kunde opnaas.

Ved det i April Maaned afholdte Valg sporedes en beklagelig Ligegyldighed blandt Vælgerne. Man har sagt, at den manglende Deltagelse skyldtes daarligt Vejr og en Del andre Undskyldninger for det stedfundne er skaffet til Veje. Men der gælder i Virkeligheden ingen Undskyldning for den Meningsløshed det er ikke at benytte sig af sin Ret til at øve Indflydelse paa Valgets Resultat.

Den saaledes konstaterede Slaphed medførte heldigvis ikke, at der blev skabt Vanskeligheder for Grundlovens Gennemførelse i Rigsdagen, men det er ikke nok hermed. Det kræves i Henhold til den nu bestaaende Grundlov, at en Ændring i denne skal bekræftes gennem en Folkeafstemning, hvor mindst 45 % af samtlige Landets Vælgere stemmer Ja og derved giver sin Tilslutning til Grundlovens Ændring. Og det er denne Afgørelse, der blandt andet er lagt i Hænderne paa vort Forbunds mange Tusinde Medlemmer.

Samtidig med Retten til at træffe Afgørelse i et saa uhyre vigtigt Spørgsmaal følger ogsaa et endog meget tungt Ansvar overfor baade den nulevende Slægt og for kommende Slægter, som enhver, der har Indflydelse paa Folkeafstemningens Resultat, maa holde sig for Øje.

Danske Arbejdere har paa Baggrund af hele Verdenssituationen ved den forestaaende Folkeafstemning om Ændring af Grundloven den største Anledning til at manifestere ikke alene sin Kærlighed til Demokratiet, men ogsaa sin Styrke, der udelukkende er en Følge af den Frihed, som hidtil er bevaret baade i faglig og politisk Henseende. I vort Land kan enhver frit og ubunden give sin virkelige Mening til Kende, og den, der undlader at udnytte denne Frihed, begaar i Virkeligheden et aabent Forrædderi mod sig selv og sine Standsfæller.

Udadtil betyder Vedtagelsen af Grundlovens Ændring ved Folkets Tilslutning en Opmuntring og et Rygstød for de af vore Klassefæller, der befinder sig i en kogende Malstrøm af nye Ideers Fremtrængen, og knuges i Tvivlen om Muligheden for Genoprettelsen af den personlige Frihed til selv at gøre en Indsats i Videreførelsen af den Kulturlinje, som saa brutalt er bleven afbrudt.

Indadtil betyder det rette Udfald af Folkeafstemningen en Understregning af Arbejderklassens Tilslutning til den demokratiske Politik, som er ført gennem de sidste 10 Aar af den socialdemokratiske Regering til Gavn for hele Danmarks Befolkning og ikke mindst for Arbejderbefolkningen, der paa sin Vej fremad og opefter har fundet Støtte i den stedfundne Lovgivning.

Vi har erobret det Landsting, der gennem Aarene har vist sig at være den største Anstødssten mod de demokratiske Ideer. Dermed er Vejen for alle Privilegiers Afskaffelse aaben og det socialdemokratiske Maal gennem Menneskealdre — Etkammersystemet — omend i modereret Form paa Grund af Forholdene, banet.

Det staar nu til hver enkelt af de danske Vælgere at inkassere Resultatet af mange forudgaaende Kampe og derved præge Udviklingen i Nordens demokratiske Historie. Og dette skal ske den 23. Maj, hvor vi Arbejdsmænd — sammen med alle andre Arbejdere her i Landet stemmer *Ja* for den nye Grundlov.

R—dt.

Medlemsfremgang i den finske Landsorganisation

Ved Udgangen af Aaret 1938 talte den finske Landsorganisation 70.248 Medlemmer imod 64.384 ved Udgangen af det foregaaende Aar. Medlemstallet er saaledes forøget med 5864 eller 9,1 %.

Antallet af kvindelige Medlemmer er i samme Tidsrum steget fra 15.669 til 16.353 eller med 684 henholdsvis 4,3 %. Da Antallet af mandlige Medlemmer er steget stærkere end de kvindelige Medlemmer, er Kvindernes Andel i det samlede Medlemstal forringet fra 24,3 til 23,3 %.

Den største Medlemsfremgang falder paa Bygningsarbejderforbundet med 2000 nye Medlemmer. Derefter følger Kommunalarbejderforbundet med 1300 nye Medlemmer, Handelsmedhjælperforbundet med 640 og Levnedsmiddelarbejderforbundet med 588 nye Medlemmer. Derimod er Tekstilarbejderforbundets Medlemstal sunket med 886 og Beklædningsarbejderforbundet med 279. Den største tilsluttede Organisation er Metalarbejderforbundet med 11.759 Medlemmer.

I. F. C.

Hvad sker der med 40 Timers Ugen?

W. Schevenels,
Generalsekretær i Den internationale faglige Centcal

Den reaktionære Presse og Arbejdsgiverpressen kan ikke mere skjule sin Glæde over den Vending, der er indtraadt med Hensyn til 40 Timers Ugen. For en Gang Skyld har man noget tilovers for Geneve. Rosende anerkender man det internationale Arbejdsbureaus Visdom og sunde Menneskeforstand. Hvad er Aarsagen til denne forandrede Holdning?

Arbejdsbureauet har for nylig udgivet en saakaldt Blaabog, der indeholder Regeringernes Svar paa Spørgsmaal om en almindelig Arbejdstidsforkortelse i Industri, Handel og Kontorvirksomhed. Af de 56 Regeringer, som man har afæsket et Svar, har 25 besvaret Forespørgslen. Kun 7 Regeringer har erklæret sig indforstaaet med en Forkortelse af Arbejdstiden til 40 Timer. Arbejdsbureauet betragter naturligvis dette som et ugunstigt Resultat og tvivler paa, om det i Juni Maaned vil være muligt at faa vedtaget en international Konvention. I en vedrørende dette Spørgsmaal offentliggjort Meddelelse fremsætter Arbejdsbureauet følgende Udtalelse: »Med Henblik paa den for Tiden i en stor Del af Verden bestaaende usikre politiske og økonomiske Situation viser Regeringerne kun ringe Tilbøjelighed til at paatage sig en international Forpligtelse til at nedsætte Arbejdstiden i Industri og Handel til mindre end 48 Timer. De ønsker at have frie Hænder, saaledes at de kan tilpasse Produktionens Gang og Arbejdsforløbet i Fabriker og Værksteder efter de til enhver Tid bestaaende Forhold for at kunne opfylde de Forpligtelser, der pludseligt kan fremstaa som en Følge af de nationale militære og økonomiske Nødvendigheder. I sin Aktion er Arbejdsbureauet ikke i Stand til at overse disse Kendsgerninger. Tilmed indtager Arbejdsbureauet det Standpunkt, at den kommende internationale Arbejdskonference, dersom Situationen i de næste Maaneder ikke ændrer sig i gunstig Retning, vil gøre klogt i at udsætte Behandlingen af Spørgsmaalet om en Arbejdstidsforkortelse i Industri og Handel og paany henvise det til Forvaltningsraadet med Anmodning om at sætte det paa Dagsordenen igen, naar Udsigterne er blevet bedre. De for Tiden raadende Forhold er ganske ekstraordinære og kan kun være forbigaaende.

Den Dag, hvor der er tilvejebragt en virkelig økonomisk og politisk Fred, vil Problemet om Arbejdstidsforkortelse være af ganske overordentlig Vigtighed og maa internationalt og i hele sit Omfang genoptages til Drøftelse.«

I nævnte Blaabog præciserer Arbejdsbureauet utvetydigt sin Stilling til Arbejdstidsproblemet. Det understreges udtrykkeligt, at »dette Forslag om Udsættelse ingenlunde maa betragtes som en Prisgivelse« . . . . . »Konferencen i Juni maa selv træffe sin Beslutning. I den Formening, at en Udsættelse maaske er anbragt, har Arbejdsbureauet, som ønsker at respektere Konferencens Handlefrihed, som teknisk Grundlag for en eventuel Diskussion, udarbejdet to Forslag til en Konvention«.

To Kendsgerninger er ikke til at rokke: Paa den ene Side maa Arbejderrepræsentanterne uden Tvivl anvende hele deres Indflydelse overfor deres Regeringer for at forhindre, at Spørgsmaalet paa den ene eller anden Maade helt forsvinder fra Dagsordenen. Paa den anden Side staar det ikke mindre sikkert fast, og er ikke mindre naturligt, at Arbejderne fuldt ud er klar over den nuværende Situation, at de er vidende om og erkender, hvornaar det i Betragtning af de totalitære Staters kraftige Trusler er nødvendigt at gøre en særlig Anstrengelse til Forsvar af Freden og Friheden for at møde en truende Fare.

De Folk, som i det nuværende Øjeblik søger at vække det Indtryk, at 40 Timers Ugen er opgivet, er trods deres larmende Glæde ganske paa det rene med, at Arbejderbevægelsen ikke har og ikke vil opgive dette Krav og fremdeles har den faste Vilje til at søge dette virkeliggjort, saasnart den politiske Krise har passeret sit Højdepunkt.

Reaktionen jubler. Den vil i Arbejdsbureauets seneste Beretning se en Retfærdiggørelse af sin uforandret fjendtlige Holdning overfor 40 Timers Ugen. Dette er dog ganske fejlagtigt.

De reaktionære Arbejdsgivere tager ogsaa Fejl, hvis de tror, at Arbejdernes Holdning kan betragtes som en Indrømmelse af tidligere Fejltagelser. Hvad Arbejdsgiverne fremstiller som et Bevis for deres Fremsyn, d. v. s. deres fra den første Begyndelse øvede systematiske og ubønhørlige Modstand mod enhver Form for Arbejdstidsforkortelse, er i Virkeligheden kun Udtryk for deres reaktionære og fjendtlige Sindelag overfor ethvert socialt Fremskridt.

Paa et vist Tidspunkt var det muligt at gennemføre 40 Timers Ugen, økonomisk set var Muligheden til Stede, og socialt set var denne Reform ønskværdig.

Forinden den internationale Spænding var saa alvorlig og den vilde Kaprustning midlertidig havde forhindret en økonomisk Krise — langt værre end nogen tidligere Krise — var Arbejdstidsforkortelsen allerede en bydende Nødvendighed. Naar den internationale politiske Krise er bragt til Afslutning, og Erhvervslivet igen har antaget sin normale Form, vil de mest paakrævede Foranstaltninger for atter at tilvejebringe et sundt Grundlag for Verdensøkonomien og redde Verden for en Katastrofe først og fremmest være Gennemførelse af en betydelig Forkortelse af Arbejdstiden, en mere retfærdig Fordeling af det forhaandenværende Arbejde blandt alle Arbejdere, en bedre Fordeling af Arbejdet paa de forskellige Industrier og en mere rationel Organisation af hele den nationale og internationale Økonomi.

De organiserede Arbejdere fastholder Kravet om, at det internationale Arbejdsbureau i det givne Øjeblik opfylder sin Mission paa dette Omraade.

Ikke Akademikere paa Universitet

Den 6. Januar i Aar paabegyndtes det første Kursus for Ikke-Akademikere ved Aarhus Universitet. For første Gang aabnedes Adgangen til Universitetsundervisningen, uden at det akademiske Borgerbrev, Studentereksamen, skulde forevises ved Indgangen.

Dette var i sig selv en bemærkelsesværdig Nydannelse paa Oplysningens Omraade, en demokratisering af den højeste og mest anerkendte Undervisningsform, som indebærer et vidt Perspektiv for Fremtiden.

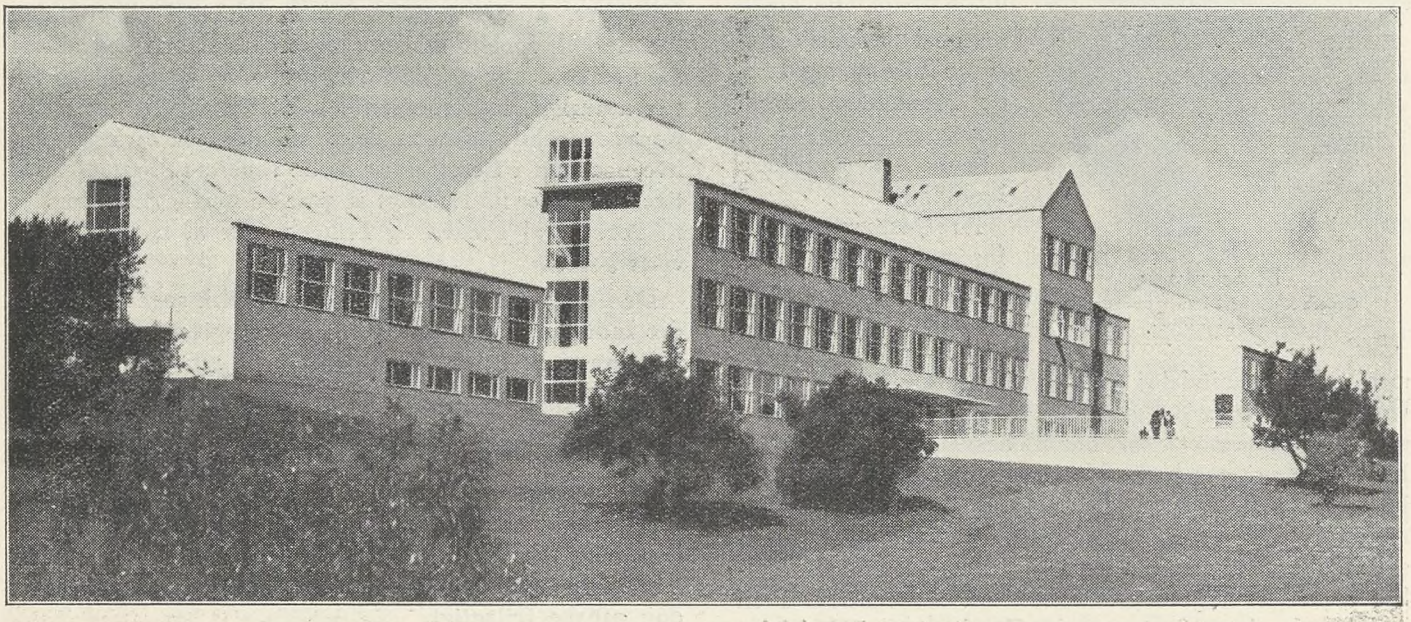

Universitetsbygningen i Aarhus.

Lige saa bemærkelsesværdig, for ikke at sige sensationelt, var det, at Arbejdere og Arbejdsgivere for første Gang satte sig paa Skolebænk sammen og i Fællesskab gik i Lag med de Problemer og Opgaver, de til daglig i Praksis beskæftiges med.

Med »Kursus i Arbejdsforhold« indledtes en ny Epoke for saavel den videnskabelige Læreanstalt som for Erhvervenes og Organisationernes praktiske Mænd, et Forsøg paa at skabe bedre Kontakt mellem Teoretikeren, Videnskaben og de, der til daglig beskæftiges med de praktiske Ting.

Til Kursuset var indtegnet 21 Deltagere, 9 Arbejdsgivere og 12 Arbejderrepræsentanter, fra forskellige Erhvervsvirksomheder og fra Fagorganisationerne. Fra D. A. F. deltog Næstformand for Horsens A. Afd., Robert Holm og Hovedbestyrelsesmedlem Willy Sørensen.

Den Undervisningsplan, der var lagt for Kursuset, indeholdt, i store Træk, følgende Emner: 1) *Den private danske Arbejdsret* (Foreningsretten, Arbejds- og Erhvervsfriheden, Organisationerne og Staten, de kollektive Overenskomster, Den faste Voldgiftsret og dens Opgaver samt Arbejdsretten i andre Lande). 2) *Den sociale Lovgivning* (Arbejdsløshedsforsikring og Arbejdsanvisning, Fabriks-, Lærlinge- og Ulykkesforsikringslovgivningen med et særligt Afsnit om Erhvervssygdomme ved Prof. Skuli Gudjonsson, endvidere Hovedtrækkene af den almindelige danske Sociallovgivning.) 3) *Bedriftsøkonomi, Regnskabsvæsen og Regnskabskritik.* 4) *Den historiske Udvikling i Industrialismens Tidsalder* med særlig Henblik paa Fagorganisationernes historiske Udvikling og Betydning. 5) *Aktuelle økonomiske Spørgsmaal* med særlig Henblik paa Løn- og Beskæftigelsesproblemer. 6) *Samfundsbeskrivelse med statistiske Oplysninger med særligt Henblik paa Danmarks Erhvervsliv, Finans- og Kommunalforhold.*

Som det vil ses en meget omfattende og alsidig Undervisning om de Problemer, der er højaktuelle for Fagbevægelsens Tillidsmænd, Omraader til hvilket den størst mulige Viden i vor Tid er i allerhøjeste Grad paakrævet.

Undervisningsformen har været Forelæsninger og Diskussioner, suppleret med et betydeligt Hjemmearbejde med Læsning af Litteratur om de forskellige Emner og regnskabsmæssige Øvelser og for at naa igennem den alsidige og omfattende Undervisningsplan er der krævet et intensivt Arbejde af Kursusdeltagerne, en 8 Timers Arbejdsdag har langtfra været tilstrækkeligt i de 4 Maaneder, Kursuset har varet.

I Tilslutning til de forskellige Emner har der, af en Række ledende Personligheder, været Foredrag, enkeltvis eller som Foredragsserier, bl. a. af vor Forbundsformand, Axel Olsen, hvis Foredrag tidligere har været optrykt her i Fagbladet. Endvidere af Nationalbankdirektør Bramsnæs, Direktør Hartz fra Industriraadet, Direktør Plum fra Dansk Arbejdsgiverforening, Direktør Vater fra Arbejdsdirektoratet o. m. fl.

Med de højtkvalificerede Lærerkræfter, der har været stillet til Disposition, har de bedste Betingelser været til Stede for et godt Resultat, eksempelvis kan nævnes Dr. jur. Knud Illums Undervisning i den private danske Arbejdsret, hvor Gennemgang af over 2000 Kendelser fra Den faste Voldgiftsret plus adskillige Hundrede Domme afsagt af de ordinære Domstole, har givet et godt Grundlag for Bedømmelse af arbejdsretlige Forhold.

Som Grundbog til Undervisning i dette »Fag« har, foruden den alt bestaaende Literatur om Arbejdsret, væ-

ret anvendt Dr. jur. Knud Illums nye Bog, Den kollektive Arbejdsret, der er skrevet med dette og lignende Kursus for Øje, og som paa en saglig og grundig Maade behandler dette komplicerede Omraade med en forbavsende Sikkerhed, baade hvad juridisk og praktisk Indsigt angaar. En Bog, der kan blive en god Støtte som Haandbog paa det heromhandlede Omraade og som kan anbefales til alle, der beskæftiger sig hermed.

Sideløbende med denne Undervisning maa sikkert nævnes Professor Th. Christensens Forelæsninger om Bedriftsøkonomi, hvor den Side af Virksomhedernes økonomiske Liv og Dispositioner, (Kalkulation, Forudsætninger for Rationalisering o. s. v.), som vi ellers ikke faar Kendskab til, ihvertfald teoretisk, er blevet klarlagt og gjort tilgængeligt.

Et godt Supplement hertil har Undervisningen i Regnskabsvæsen været, Hovedvægten har her været lagt paa Undersøgelse af Kapitaliseringsforholdene og hvad andet, der i det hele taget af den regnskabskyndige kan ses af et Aarsregnskab, selv om dette kommer frem til Offentligheden i stærk sammentrængt Form.

særligt Afsnit, en Gennemgang af hele det Kompleks af forskellige Kriseforanstaltninger, der fra Lovgivningsmagtens Side er bragt i Anvendelse, for at afbøde Virkningerne af Verdenskrisen. Derefter fulgte Professorerne Th. Christensen og Jørgen Petersens Forelæsninger om, hvad Videnskaben mener om vor Tids økonomiske Problemer, disses Aarsager og mulige Udveje for Løsning af dem.

Her uddybedes Kendskabet til vor Tids økonomiske Livs dynamiske Kraft, og de Spor, de afsætter i deres Kølvand, i Form af økonomisk Ulighed og social Elendighed, der igen afsætter sig i samfundsmæssige Forstyrrelser, om dette sidste mangler Verden af i Dag jo ikke Anskuelighedsundervisning. Som et passende Appendix til disse teoretisk økonomiske Drøftelser stod Professor Geigers Redegørelse for Befolkningslagenes og Klassekampens Opstaaen og Udvikling, deres Revolutions og Evolutions Teori og Teknik, deres Klassebevidsthed og Mentalitet. En sociologisk og psykologisk Analyse af selve det levende Menneskemateriales Andel i og Stilling til, de økonomiske Kræfters Udfoldelse; dets Sam-

Deltagerne i Kursus for Ikke-Akademikere ved Aarhus Universitet.

Ikke mindre interessante har de Timer været, hvor Samfundsforholdene og de aktuelle økonomiske Problemer blev behandlet.

Ved Assistent Phillip byggedes først et solidt Grundlag ved statistisk Belysning af vort Lands Erhvervsliv og dets Udvikling i økonomisk Henseende, og som et

hørighed med og mere eller mindre aabenlys Modstand mod det økonomiske Samfunds Opbygning, Funktioner og Udvikling.

Dette er Linien i Undervisningen. Mange Detailjer er taget med paa Vejen, for, sammen med historiske Kendsgerninger, at bevise Fakta og underbygge Teorierne.

Paa god saglig, ja kammeratlig, Vis har Lærerkræfter, Arbejdsgiver- og Arbejderrepræsentanter med Energi arbejdet paa at faa det bedst mulige Resultat ud af Kursuset, og omend Meninger og Indstillinger har været forskellige, var Drøftelserne altid saglig og ærligt betonet. Netop dette Forhold har sikkert bidraget til, at Diskussionerne blev saa interessante og dybtgaaende, at de fik stor Værdi for Deltagerne.

Men hvad er saa Resultatet? Er det andet og mere end Studiekredsarbejde og Højskolekursus kan bringe?

Det er vel forsaavidt urigtig at lade Deltagerne fælde en Dom over Resultatet af den Undervisning, de selv har modtaget. Jeg vil dog være ubeskeden nok til at give følgende Karakteristik af den Værdi, der ligger i Kursuset.

Hvad angaar de mere umiddelbart praktiske Fag, som arbejdsretlige Forhold, Kendskab til den sociale Lovgivning, Regnskabsvæsen o. lign., kunde det selvfølgelig godtgøres ved en Slags Eksamen; dette har man fra Kursusledelsens Side imidlertid ikke ønsket og det bliver derfor det praktiske Arbejde, der følger efter, der skal godtgøre Resultatet.

Hvad angaar Samfundsproblemerne og de økonomiske Forhold, saa forlader man selvfølgelig ikke Universitetet med en færdigsyet Mening om disse store og omfattende Problemer. Men Undervisningen har bibragt saa meget historisk Viden om og Kendskab til Samfundets og dets økonomiske Livs uskrevne Love, Kræfter og Virkninger som, suppleret med Nutidens national- og samfundsøkonomiske Teorier, gør, at man fra et mere velfunderet Grundlag kan tage Stilling til de Problemer, der er fremme i Tiden om de økonomiske Samfundsspørgsmaal. Med helt andre Forudsætninger gaar man fra et saadant Kursus ud til de Problemer, som Dagliglivet Dag for Dag stiller til Organisationernes Tillidsmænd, Problemer, som skal løses, fordi de er livsvigtige for vor Bevægelse og det Befolkningslag, vi repræsenterer.

Her har ikke været Tale om nogen eensidig Paavirkning til Fordel for det ene eller andet Standpunkt, men en alsidig Belæring om de faktiske Forhold i Samfundet, paa et videnskabeligt Grundlag, men saaledes, at det kunde faa praktisk Værdi.

Det er et anerkendelsesværdigt Initiativ, der er taget med Etablering af disse Kursus og der bør gøres en Indsats for den fremtidige Udvikling af dem. Her er Muligheden til Stede for at drage praktisk Nytte af Videnskabens Indsats. Her er Formen for at skabe netop den interne Forbindelse, der skal til for at Samarbejdet bliver det, det skal være. Rationalisering og Mekanisering af den industrielle Produktion havde ikke kunnet finde Sted uden Samarbejde med den tekniske Videnskab. Er det muligt for de Faktorer, der bestemmer Formen for Samfundsforholdene, at benytte Videnskaben paa dette Omraade, i samme Udstrækning, vil det ogsaa være muligt, selv under de abnorme Forhold, hvorunder vi i Dag lever, at skabe et mere rationelt og retfærdigt ordnet Samfund.

Teori er et, Praksis noget andet, siges der saa tit, men det kan det ikke være, de skal være sammenstemt og det maa være Teorien, der er forkert, som Dr. Illum udtalte ved Kursusets Begyndelse, hvis dette ikke er Tilfældet.

Kursus i Arbejdsforhold var en Begyndelse til at bringe Teoretikeren og Praktikeren i et frugtbart Samarbejde, det var det første Skridt, men lad os gaa videre.

Willy Sørensen.

Den 1. Maj i Frankrig
1889 til 1939

Paris 1889! Hundrede Aar efter den store franske Revolution i 1789! Verdensudstilling . . . Indvielse af Eiffeltaarnet, denne den smukkeste Seværdighed i Verdensbyen. Massetilstrømning fra alle Verdens Lande. Og ganske beskedent, i Juli 1889, ikke helt tilfældigt her i Forbindelse med Verdensudstillingen, Afholdelsen af II. Internationales første Kongres. Dette historiske Mødes historiske Begivenhed blev: Beslutningen om i det kommende Aar, 1890, at foranstalte en international Manifestation for 8 Timers Dagen. Saaledes blev det internationale Proletariats Fejring af Majfesten født.

50 Aars Arbejderbevægelse. 50 Aars Fagforeningsbevægelse. Og i Mellemtiden: Hævelse af Arbejderklassen, uanet Vækst af Fagforeningsbevægelsen i alle Lande, Grundlæggelse af internationale Fagforeningssammenslutninger og af det internationale Arbejdsbureau og Folkeforbund, Erobring af en moderne, social Lovgivning, Verdenskrigen, Ødelæggelsen af Arbejderbevægelsen i Tyskland, Italien, i Østrig, i Tjekkoslovakiet, i Spanien, mange Nederlag for Arbejderklassen, men ogsaa mange Sejre, mange Triumfer. Disse tæller mere end hine.

Frankrig, Modsætningernes Land! Udgangspunktet for den revolutionære Bevægelse i en stor Del af de europæiske Lande. »Menneskerettighedernes Fødested, paa alle offentlige Bygninger i Paris ser man stadigvæk Indskriften: »Frihed, Lighed og Broderskab« . . . . og indtil for kort Tid siden det i social Henseende mest tilbagestaaende Land i Vesteuropa. Intetsteds finder der som her et uindskrænket Herrevælde Sted fra Finanskapitalens Side, en endnu næsten feudal Kapitalisme, en social og økonomisk Afhængighed fra Arbejdernes Side af Arbejdsgiveren, der i sin næsten guddommelige »Ret til at være Herre«, ikke taalte nogen anden Magt ved Siden af sig i sit Hus, sin Fabrik, men var parat til Kamp paa Kniven imod ethvert socialt Fremskridt, fuld af Ringeagt for Arbejdernes Fagbevægelse, og Regeringen i Reglen en lydig Tjenerinde for Finans- og Industrikapitalen. En brutal Klassekamp fra oven imod Arbejderklassen.

Men Frankrig er ogsaa den revolutionære Traditions Land og det revolutionære Temperaments Land. Begge disse Ting giver ogsaa Syndikalismen dens Præg. Gaden tilhører Folket, ogsaa naar der formenes det Adgang. Intetsteds i Europa som her drager Tropper og Politi igennem Gaderne, intetsteds finder der blodige Sammenstød Sted som her, blodige Ofre, Arrestationer og Fordømmelser. I enhver Arbejderprocession vejrede Borgerskabet og Regeringen Fare for revolutionær Opstand. Men Arbejderklassen havde ikke Tanker herfor. I Ro og Orden og kun ved Hjælp af deres Solidaritets Magt og deres Manifestations Vægt haabede de at være i Stand til at gøre Indtryk paa de lovgivende Myndigheder og paa lovlig Maade erobre de Rettigheder, som de havde Krav paa.

Men der findes heller ikke andre Steder som i Frankrig saa mange Nuancer af Arbejderbevægelser — Guesdister, Possibilister, Blanquister, Allemanister og Anarkister —, intetsteds er der saa mange Spaltninger i den

sociale Bevægelse og i Fagforeningsbevægelsen. Stormløbet imod den almægtige Finans- og Industrikapitalisme svækkes uvægerligt herigennem. Den 1. Maj afspejler disse Kampe sig indenfor Arbejderbevægelsen ikke paa mindre tydelig Maade, end Tilfældet er med Arbejderklassens Kampe imod dens nationale Udbyttere. 1. Maj Dagen afspejler atter ogsaa den franske Arbejderbevægelses Kamp for de sociale Fremskridt. 1. Maj Dagens Historie i Frankrig er Historien om Arbejderklassens Nederlag og Sejre.

Frankrig er ogsaa det Land, hvorfra Initiativet til at fejre Majdagen er udgaaet. Jean Dormoy, Metalarbejderen fra Montlucon var Idéens Fader. Den socialistiske Indenrigsminister Marx Dormoy i Blums Regering er hans Søn; Raymond Lavigne var Manden, der tog Idéen op for at forebringe den paa den internationale Kongres i Paris. Det nationale Fagforbunds og de korporative Gruppers Kongres, den tredie i Rækken, besluttede i Oktober 1888 — paa Forslag af Jean Dormoy, at forebringe Myndighederne Arbejdernes Fordringer, understøttet af Gadedemonstrationer. De fandt Sted den 10. Februar 1889. Parolen var de tre Ottetaller — 8 Timers Arbejde, 8 Timers Frihed, 8 Timers Hvile. Foruden de tre Ottetaller lød Fordringerne ogsaa paa: Minimalløn, Arbejdsgivernes Ansvar ved Ulykkestilfælde for Arbejderne under Arbejdet, Statens Forsørgelse af Børn, Gamle og Arbejdsinvalider, Ophævelse af Arbejderkommissionsbureauerne, Ophævelse af Loven mod Internationalen, international Arbejderlovgivning o.sv. o.s.v. Et anseligt Program!

Paa den internationale Kongres i Paris havde Raymond Lavigne let Spil. Franskmændene Guesde og Lafargue og Tyskerne Liebknecht og Bebel understøttede uforbeholdent hans Forslag om, at Arbejderdemonstrationerne, som de havde fundet Sted paa samme Tid i alle Frankrigs Byer, ogsaa skulde iværksættes paa en bestemt Dag i alle andre Lande. Den 1. Maj 1890 skulde

1. Maj 1906: For 8 Timersdagen.

altsaa blive den Dag, paa hvilken Arbejderbevægelsen den ganske Verden over for første Gang skulde tilkendegive sin internationale Solidaritet gennem den fælles Fordring om 8-Timers-Dagen. Men hvorfor den 1. Maj.

Datoen kom fra Amerika. Den amerikanske »Federation of Labour« havde allerede i Aaret 1884 og derefter ogsaa i Aaret 1885 fattet den Beslutning, at 8 Timers-Dagen skulde erobres, koste, hvad det vilde. Den 1. Maj 1886 skulde alle Foretagender, som endnu ikke havde antaget 8 Timers Dagen, ligge stille. Parolen blev fulgt. 380.000 Mand nedlagde Arbejdet den 1. Maj. Chicago var Hovedcentrum for Bevægelsen. Regeringen og Arbejdsgiverne gik med uhørt Brutalitet løs paa de Strejkende. Geværsalverne skulde bringe Arbejderne til For-

De socialdemokratiske Deputerede i Maj 1907.

nuft. Der blev døde og saarede. Svaret var en Bombe, som blev kastet af Anarkisterne. Men det kom dem dyrt til at staa. Fire af dem blev hængt ved Dom, og flere andre fik mange Aars Fængsel. Men 8 Timers Dagen led ingen Skade derved. »American Federation of Labour« besluttede, at dens andet Fremstød skulde finde Sted den 1. Maj 1890, og 8 Timers Dagen blev erobret. I Europa, og specielt i Frankrig, skulde Arbejderklassen imidlertid endnu vente længe herpaa; men den internationale Kongres i Paris fulgte Parolen fra det amerikanske Forbund og valgte lig dette den 1. Maj til international Demonstrationsdag. Dengang havde man sikkert ikke tænkt sig, at denne Dag skulde blive det internationale Proletariats Festdag over den hele Verden, og det Aar ind og Aar ud.

Den 1. Maj 1890 i Paris. Frankrig skulde igennem Boulangerismens politiske Krise. Der herskede økonomisk Krise i Landet. Elendigheden i Arbejderkvartererne var uhyre. Den ene Strejke afløste den anden. Beslutningen om at demonstrere 1. Maj i hele Frankrig havde hensat Borgerskabet og Regeringen i Panik. Indenrigsminister Constanss' Befaling lød saaledes: »Tropperne skal forsyne sig med dobbelt Patronforraad . . . Lad os antage, at dette er tilstrækkeligt . . . Skulde det ikke slaa til, saa er der sørget for nye Forsyninger i Kasernerne . . . enhver Demonstration paa offentlige Gader er forbudt; de mindste Sammenstimlinger vil blive skilt ad. Tropperne vil blive holdt beredt til ved den første Alarmering at forlade Kasernerne. De Arrestationer, som finder Sted, vil blive opretholdt . . .« Det var jo smukke Udsigter. Det kunde jo gaa varmt til. Alt afhang af Arbejderklassens Koldblodighed og Disciplin.

Allerede den 23. Marts fulgte Kommissionens Manifest. Parolen lød: Minimalløn, Indskrænkning af Arbejdstiden for Kvinder og Børn, en ugentlig Hviledag, Forbud mod Natarbejde og Arbejderkommissionsbu-

reauerne, og i første Række Indførelse af 8 Timers Dagen. Nødvendigheden heraf blev meget nøje begrundet.

Den 1. Maj faldt paa en Torsdag. Gaderne var fulde af Tropper, og i de Velhavendes Bydele var det, ligesom alt var uddødt. Forretningerne var lukket. Arbejderne strømmede ind mod Byens Centrum. De forsøgte stadigvæk at trænge sig frem til »Place de la Concorde«. I forskellige Dele af Paris var der Forhindringer at overvinde, og der fandt Sammenstød Sted og Arrestationer — i et Antal af over 200. Teatrene havde opgivet deres Forestillinger. Titusinder af Arbejdere lod denne Dag Arbejdet hvile, og det alene i Paris. I Bordeaux, i Marseille, i Lyon, i Lille, i Roubaix o.s.v. o.s.v., overalt blev der strejket og demonstreret. Da Repræsentanterne for de 453 Fagforbund og socialistiske Grupper under Charles Longuets Førerskab (en Svigersøn til Karl Marx) og Lafargue (ligeledes en Svigersøn til Marx) Vaillant og Guesde, begav sig ind i Palais Bourbons Sale, for at overrække Præsident Floquet Arbejdernes Krav, var der sort af Mennesker paa Trinene til Madeleine-Kirken. Floquet lovede at tage Arbejdernes Fordringer alvorligt under Overvejelse.

Den 1. Maj i Frankrig *var* en Begivenhed. Den havde indgydt den franske Arbejderbevægelse nyt Mod. Bjergarbejderne, Tekstilarbejderne fra Distriktet omkring Lille og Gasarbejderne fra Paris fortsatte Aktionen for deres Rettigheder. Ved Tekstilarbejdernes Strejke forekom der Scener, som førte Tankerne tilbage til Zolas Værk »Germinal«: Ruderne i de forskellige Foretagender blev slaaet ud ved Stenkast. Regeringen og dens Flertal maatte beslutte sig til at gøre Arbejderne Indrømmelser: Arbejdsbogen blev afskaffet, Bjergarbejderne fik Lov til at vælge Delegerede, Loven om Arbejdsoverenskomst blev forbedret, det øverste Arbejdsraad og Arbejdsanvisning blev oprettet. Der blev givet Love for Arbejderpensioner, Arbejderulykkestilfælde og Forbud mod Overskridelse af 12 Timers Arbejdsdagen. Det var altsammen det første Resultat af den 1. Majfest i Frankrig.

Nu den 1. Maj 1891. Ogsaa denne Gang fandt der Sammenstød Sted paa Gaderne ligesom Aaret i Forvejen. Anarkisterne udvekslede Revolverskud med Politiet, 2 Anarkister blev idømt svære Fængselsstraffe, og Følgen var Bombeattentaterne, som Anarkisten Ravachol gav Signalet til. Den 1. Maj 1891 fik et tragisk Forløb i det lille Tekstilcentrum Fourmies i Nærheden af den belgiske Grænse. For at fejre Majdagen havde man iværksat et Sammenskudsgilde, og det var Meningen, at der skulde opføres en Teaterforestilling om Aftenen. Man befandt sig i den herligste Feststemning. Men om Morgenen havde Gendarmerne arresteret et Antal Arbejdere. Henimod Kl. 6 om Aftenen begav en lille Kolonne af unge Arbejdere og Piger sig til Raadhuset. Borgmesteren havde lovet, at deres Kammerater skulde kompaa fri Fod. Soldaterne spærrede Vejen af, og uden Varsel lød Geværsalverne. 10 Døde og 30 Saarede, saa stor blev denne Blodsæd. Pelletan og Millerand, hvoraf sidstnævnte senere paa en 1. Maj Dag hidsede Politiet paa de parisiske Arbejdere, forlangte en Redegørelse i Parlamentet, men Flertallet holdt med Regeringen. Arbejderføreren Lafargue blev dømt til et Aars Fængsel paa Grund af Anstiftelsen til Mord, Culine blev dømt til 6 Aar.

Den 1. Maj blev det internationale Proletariats Festdag hvert Aar. Socialistkongresserne i Bryssel og i Zürich har bekræftet denne Dag som Demonstrationsdag for 8 Timers Dagen, som Arbejderklassens Yttringsdag for den sociale Omdannelse og Hidføring af den internationale Fred.

Udviklingen af Fagforeningsbevægelsen i Frankrig kunde ikke forblive uden Indflydelse paa Afholdelsen af Majfester. Syndikalismen trak sig tilbage som en Bevægelse for sig selv. Dens Ledere erklærede sig uafhængig af de politiske Partier. I Modsætning til den parlamentariske Aktion haabede Syndikalisterne paa Held ved den direkte Aktion. I 1904 blev det besluttet i Bourget, at man fra den 1. Maj 1906 ikke vilde arbejde mere end 8 Timer pr. Dag. Hele 18 Maaneder blev Aktionen forberedt. Den russiske, revolutionære Bevægelse afgav rigelig Næring til den politiske Højspænding i Frankrig. Den internationale Spænding mellem Frankrig og Tyskland bragte den franske Arbejderbevægelse i Opposition til »Bourgeoisiets Fædreland«, den ny Parole lød paa Antipatriotisme. Den 1. Maj 1906 lignede i mangt og meget 1. Majdagen i 1890: Paris var som uddød. 50.000 Soldater kamperede paa Gaderne eller var i Kasernerne, beredt til at rykke ud ved første Alarmsignal. Arbejderne demonstrerede i talrige Forsamlinger, men Arbejdet blev genoptaget den næste Dag. 8 Timers-Dagen derimod lod vente længe paa sig. De talrige Arrestationer og Domsafsigelser var Ofre, som i det mindste ikke umiddelbart havde betalt sig.

Men hvordan det nu var gaaet og ikke gaaet i Frankrig, saa hengav man sig her i hvert Fald i Begyndelsen af det 20. Aarhundrede til den Illusion, at Arbejderklassens Triumf nu ikke vilde lade vente længe paa sig. Arbejderklassen, hed det, er selv Herre over sin Skæbne. Den 1. Maj skulde baade være en Kamp- og Festdag, men Regeringen var af en anden Anskuelse, og det bragte 1. Majdagen 1911 et slaaende Bevis paa. Det var Fagforeningernes Beslutning, at der skulde demonstreres paa Gaderne: mod Arbejdsløsheden, mod Elendigheden, mod de dyre Leveomkostninger, de lave Lønninger, den lange Arbejdsdag, mod »Bourgeoisiets og Regeringens Skændsel«, mod Politianordningerne, mod Arrestationerne og Skyderierne, mod alle »Vanskabtheder«, som Arbejderne havde været Ofre for. Regeringen forbød Demonstrationen. Fagforeningernes Parole blev dog ved Magt. Dragoner, Kyrasser drog gennem Gaderne, i Vincennes kørte Artilleriet frem. Det kom til Sammenstød og Mishandlinger, 978 Arrestationer. Arbejdermasserne, der havde samlet sig paa »Place de la Concorde«, blev atter og atter spredt for alle Vinde. Og dog havde Fagforeningerne og det socialdemokratiske Parti opfordret til fredelige Tilkendegivelser.

Stærkere end det nogensinde har været Tilfældet tidligere, traadte ogsaa Parolen imod Krigen i Forgrunden, saavel som Kampen imod den kapitalistiske Imperialisme og imod den treaarige Tjenestetid. Noget fredeligere forløb 1. Maj Dagen det efterfølgende Aar. Pariserne demonstrerede paa Vendomepladsen foran Justitsministeriet imod Særlovene, imod Repressalierne.

Verdenskrigen. Det samlede Billed af Livet i Frankrig er med et Slag fuldkommen forandret. Og ikke blot det franske. Arbejder-Internationalen synes sprængt — i det mindste for et Stykke Tid. Fejringen af Majdagen er i Verdensbrandens Tegn. Fagforeningernes Opraab stiller Arbejderne frit for, om de vil nedlægge Arbejdet den 1. Maj eller de ikke vil. Kun faa Fagforbund opfordrer

trods alt til Strejke. Censuren undertrykker Resolutionerne. 1. Majfesten i 1915 i Frankrig gælder Folkeslagenes Uafhængighed, den internationale Voldgiftsret, Indskrænkningen af Rustningerne eller endog Afrustning. Den er rettet imod det hemmelige Diplomati. 4 Aar varer dette internationale Folkemord.

Endelig er det til at aande op igen. Majfesten i 1919. er eet eneste Jubilæum. Jernbanearbejderne, Bjergarbejderne, Transportarbejderne, Metalarbejderne o. s. v. lader Arbejdet hvile. Foruden den gamle Fordring om de tre Ottetaller er der nye, som dikteres i det historiske Øjeblik, Demobiliseringen maa fremskyndes, Amnesti, ingen Intervention i Rusland, en retfærdig Fred osv. osv. Ophævelse af Belejringstilstanden og Censuren, af de uretfærdige Skatter og Lønninger, Indførelse af Kollektivoverenskomster. En »storladen historisk Dag«, »en Advarsel til de Blinde og Døve«, hedder det den næste Dag med store Overskrifter i Fagforeningsorganet »Bataille«. Men videre: »De skrækkelige Begivenheder vilde kunne være undgaaet«. Thi der var paa denne første 1. Maj efter Verdenskrigen, medens Fredskonferencen holdtes, blodige Sammenstød i Paris. Ministerpræsident Clemencau troede stadigvæk, at Arbejderbevægelsen, der netop lige havde udgydt deres Blod i Fædrelandets Tjeneste, kunde holdes nede med Geværsalver. Den totale Arbejdsnedlæggelse kunde han ikke staa for. Jouhaux nedlagde som Protest sit Embede som Delegeret ved Fredskonferencen, Cachin, der dengang endnu var Socialist, gjorde Regnestykket op med Regeringen i Kammeret. Der var ogsaa et Medlem af det franske Deputeretkammer, som var blevet slemt tilredet af Politiet. Men Resultatet blev den lovfæstede 8 Timersdag.

Ikke mindre blodig forløb 1. Majdagen i 1920. Den unge Fagforeningsmand Lorre betalte sin Hengivenhed for Arbejdernes Sag med sit Liv. Allerede i Februar havde Jernbanefolkene proklameret Generalstrejke. Regeringen faldt lidt til Føje. Umiddelbart til Arbejdsnedlæggelsen den 1. Maj sluttede Jernbanemændenes anden Generalstrejke sig. Det kom til en Kraftprøve for C. G. T. Bygningsarbejderne, Metalarbejderne, Søfolkene og Skibsværftsarbejderne indtraadte i en Solidaritetsstrejke. Regeringen dekreterede Opløsning af C. G. T. Husundersøgelser og Arrestationer haglede ned over Fagforeningsfolkene. Ogsaa i Jouhaux' Hjem blev der foretaget Husundersøgelse. C. G. T. fortsatte sin Virksomhed, men Generalstrejken maatte afblæses. Tilsidst blev der kun Jernbanefolkene tilbage i Bevægelsen. Det var Nederlag overalt. Millerand hed den Mand, der som Ministerpræsident i dette Aar med saa stort »Resultat« havde ført Kampen imod Arbejderklassen. Og han var en forhenværende Socialist. Intet Land har kunnet opvise saa mange politiske Overløbere som Frankrig.

Bolschevismen beredte den franske Arbejderbevægelse tunge Tider. Arbejderpartiet var spaltet. Kommunisterne overførte ogsaa deres Ødelæggelsesværk paa Fagforeningerne. Foruden C. G. T. bestod der fra nu af ogsaa U. C. G. T. Sidstnævnte Fagforening havde Flertallet af Fagforeningstillidsmændene paa sin Side, hvorfor dens politiske Motiver naturligvis var at komme til at øve Hovedindflydelsen paa Medlemmerne. C. G. T. rettede sig kun langsomt op saavel som ogsaa det socialdemokratiske Parti. Den franske Arbejderklasse var svækket i sin Offensiv imod den almægtige Finans- og Industrikapital. Majfesten var stadigvæk en Torn i Øjet. Et Optog igennem Gaderne vilde i alt for høj Grad lede Pariserbefolkningens Tanker hen paa revolutionære Begivenheder. Arbejderne tog til Takke med Forsamlinger paa 1. Majdagen.

Saaledes var det selv endnu i Aaret 1936, i Folkefrontsvalgenes Aar, som faldt sammen med Majfesten. Man gav sig tilfreds med to store Møder — 30,000 var fremmødt i Stadion Buffalo — 15,000 i Stadion von Clichy, 20 Møder i Paris' Forstæder, 214 i Provinsen. Arbejdsroen hos Metal- og Bygningsarbejderne var absolut, næsten 100 %, og ligeledes hos Typograferne og Tobaksarbejderne. Der saas ikke mange Taxavogne paa Paris' Gader. Man fejrede den atter tilvejebragte Enighed in-

Majklokkehandlerne den 1. Maj.

denfor C. G. T., man demonstrerede imod Krigen, imod Arbejdsløsheden, imod Trusterne, og for C. G. T.s økonomiske og sociale Plan.

Juni Maaned 1936, Tidspunktet for den økonomiske Krise og Arbejdsløsheden bragte den franske Arbejderbevægelse de opnaaede Fremskridt. De franske Arbejdere følte sig endelig befriet for den feudale Kapitalismes Lænker, de havde atter tilkæmpet sig Værdighed. Maj-Triumfen gjaldt Anerkendelsen af Fagforeningerne, Kollektivoverenskomster, de Arbejderdelegerede, Løntilpasning, Ferie med Betaling og — som Højdepunktet af denne Triumf — 40 Timers Ugen. Men snart kastede den spanske »Borgerkrig« sine Skygger over Festdagens Sol. For første Gang havde en fransk Regering — Leon Blums Folkefrontsregering — ved Henstilling til Myndighederne muliggjort Arbejdernes Deltagelse i Maj-Optog, og Nedlæggelsen af Arbejdet var absolut. Radioen havde stillet sig i C. G. T.s Tjeneste. Borgerskabet var tvunget til at tage imod en Rapportage om Majfestoptoget ved en Tale af Jouhaux. Man talte en Million Demonstranter i de to Festoptog gennem Paris, 150,000 i Marseille, 60,000 i Lille, 100,000 i Lyon, 50,000 i le Havre osv. osv. I C. G. T.s Appel hed det: »Arbejderklassens Triumf! For første Gang har den vundet sin store Sejr over Elendigheden. Økonomien viser igen glædelige Tegn paa Opgang; nu gælder det om at uddybe Sejren, imod Spekulation og store Leveomkostninger, for en i store Træk udarbejdet Plan over de offentlige Arbejder, for Aldersrente, for Fascismens Endeligt i Frankrig osv.« Festligheden fandt sin Afslutning i Vin-

cennes. »En ny 1. Maj« læste man i Arbejderbladenes store Overskrifter.

1. Maj 1938. Paa Frankrigs politiske og sociale Horisont begynder der allerede at trække mørke Skyer sammen. Arbejderklassen bliver gradvis trængt over i Defensiven, og Folkefronten bringes lidt efter lidt til at vakle. Arbejdsstatut'erne er begravet. De blodige Skygger breder sig fra Spanien mere og mere ud over Europa. Til Borgerkrigen i Spanien slutter sig Japans Invasion i Kina. Den franske Finanskapital er allerede

Parisiske Arbejdere i Maj-Toget 1937.

gaaet over til Offensiven, Arbejdsgiverne lurer paa det Øjeblik, hvor de kan skrue den sociale Lovgivning tilbage, og hvad den ovenfor omtalte Enighed indenfor C. G. T. angaar, saa synes denne at være truet af Kommunisterne. C. G. T.s Appel og Jouhaux' Artikel genspejler den sociale og politiske Situation.

Den 1. Maj 1938 faldt paa en Søndag. Ingen Blade, meget faa Taxadrosker, ingen Eftermiddagsdans paa Grund af de strejkende Musikere, Teatrene spiller samtlige Scener ved den samme Dekoration. Talerne ved Optoget fylder Luften med Raabene: *Lad os faa aabnet den spanske Grænse! Kanoner og Luftskibe til Spanien!* 250,000 parisiske Arbejdere sætter Punktum for denne Festdag under Vincennes' Løvtag. 60,000 Deltagere konstaterer man i Marseille, 40,000 i Lille, 50,000 i Lyon, 25,000 i le Havre — trods Søndag. Arbejderne befinder sig i Defensiven. Tallene staar ikke i nogen Sammenligning med 1. Maj 1937. Højdepunktet er overskredet. For hvor lange Tider ved ingen.

1. Maj 1939. Billedet er nu fuldkommen forandret. Det minder næsten om Aaret 1915. Regeringen Daladier regerer paa Fuldmagtslove, understøttet af Højre, Arbejderklassens værste fjendtlige Parti, ved Hjælp af Dekreter. Hvad man socialt havde opnaaet, er nu saa godt som atter frataget. Af 40 Timers Ugen er der saa godt som intet blevet tilovers. I Rustningsindustrien morakkes der rask væk 10 Timer dagligt, Tempoet er sønderslidende, Overarbejdstillægene er formindsket, Kollektivoverenskomsterne er saa godt som ophævet osv. Finanskapitalen er ovenpaa, Arbejdsgiverne triumferer. De har naaet deres Ønskers Maal. Der er taget Revanche for Juni 1936 og for Matignons Akkord.

Over Frankrig svæver mere end nogensinde tidligere Krigens Damoklessværd. Hele Livet staar allerede i Krigens Tegn. Netop denne Krigsfare tjener ikke mindst som Paaskud for Annulleringen af de socialt tilkæmpede Resultater. Den bedrageriske ydre Fred bliver til en Ufredens Kilde i C. G. T.s Rækker, den anden Ufredens Kilde er Kommunisternes Værk. Raabene om Enighed er mere paatrængende nødvendige end nogensinde; Diskussionerne om Krig og Fred, Meningsforskellighederne om den bedste Maade at sikre Freden paa og afværge Krigen skiller Gemytterne mere end nogensinde.

Den 1. Maj 1939 kan ikke andet end føre Tankerne tilbage til den 1. Maj 1915. Man befinder sig allerede midt i Krigen, trods Freden. C. G. T. er tvunget til at regne hermed. Nationalkomitéen har besluttet, at i Aar maa 1. Maj undtagelsesvist ikke være obligatorisk forbundet med Arbejdsro. I Landets Forsvars Interesse er det fra Executivkomitéens Side anbefalet Medlemmerne, at de ved denne 1. Maj skal undlade Generalstrejke.

Nederlaget den 30. November, for hvis Ofre bl. a. Bygningsarbejdernes Executiv-Komité i deres 1. Maj-Parole har hævet Røsten, var blot et af de mange Symptomer paa den franske Arbejderbevægelses Udvikling i tilbagegaaende Retning.

Den truende Krigsfare har været Kapitalmagten i Frankrig en tro Hjælper. En ny Verdenskrig skulde den bringe over Menneskeheden, men det er det internationale Proletariats højeste Ønske at undgaa Krigen. Den franske Arbejderklasse vil dog, paa den ene eller den anden Maade, tidligere eller senere, genvinde sin gamle Magt. Selvom Arbejdet ikke overalt ved denne 1. Maj bliver nedlagt, saa ændrer det ikke dens Betydning. Er det ikke endnu blevet en Festdag i Frankrig, som Folkefrontsregeringen under Blum gerne vilde ophøje denne

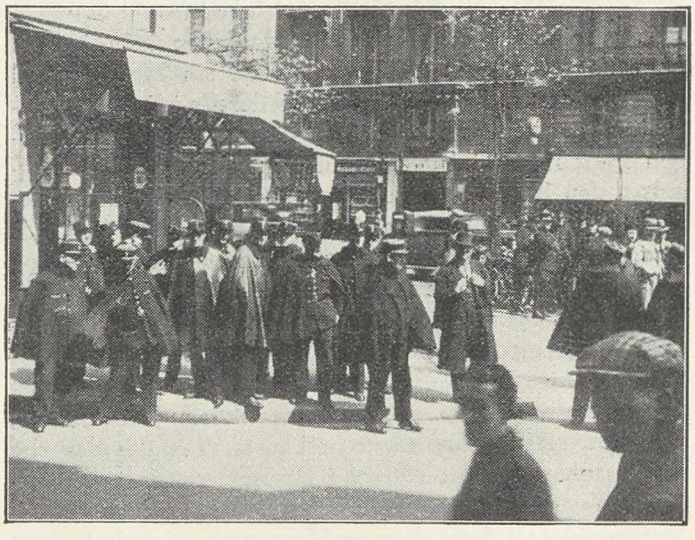

Pariserpoliti den 1. Maj.

Dag til, saa er der dog ikke blot i Arbejderklassen, men i selve Folkelivet blevet noget tilbage. Men den er og bliver fortrinsvis den internationale Arbejderbevægelses Festdag. Frankrig har bidraget sin Del til denne Triumf.

L. R.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

OVERSIGT

over Konflikter, til hvilke Forbundet i Tidsrummet fra 30/3 1938 til 28/3 1939 har udbetalt Understøttelse — jvf. de kvitterede Strejkelister — det Antal Mand, Konflikterne omfattede, Konflikternes Varighed samt den udbetalte Understøttelses Størrelse.

Udarbejdet af Dansk Arbejdsmands Forbund, Statistisk Kontor, April 1939.

Afdeling	Arbejdsgiver	Udbetaling af Understøttelse		Ordinær Udbetaling			Ekstraordinær Udbetaling			Tilsammen		
		begyndt	afsluttet	Mand	Dage	Kr.	Mand	Dage	Kr.	Mand	Dage	Kr.
Aabybro	Ø. K.s Tørvestrøelsesfabr.	22/1 39	9/2 39	20	320	1608.00				20	320	1608.00
Aalborg A.	Hasseris Kommune	30/3 38	26/4 38	15	326	1410.70				28	618	2777.50
» C.				12	268	1287.30						
Vejgaard				1	24	79.50						
Aalborg F.	Alfr. Andreasen & Co.	10/1 39	14/1 39	3	15	36.25				3	15	36.25
Aarhus A.	Aarhus Væddeløbsbane	25/6 38	28/6 38	1	3	10.50				5	23	73.00
» K.		25/6 38	30/6 38	4	20	62.50						
Aarhus St.	A/S Scandimeter	27/5 38	11/6 38	2	26	83.20				2	26	83.20
Aars	A/S Chr. Hjortkjær	25/3 39	forts.	5	15	59.25				5	15	59.25
Aasted-Skærum	Aasted-Skærum Kommune	30/3 38	19/4 38	6	108	487.80				9	162	726.30
Kvissel				3	54	238.50						
Assels	Murerm. K. Munkholm	17/5 38	28/3 39	2	445	2172.70				2	445	2172.70
Boeslunde	Vognm. A. Jørgensen	7/9 38	29/9 38	1	18	45.00				1	18	45.00
Bonderup-Haverslev	Murerm. P. Pedersen	30/3 38	26/4 38	2	21	90.75				3	80	372.90
Skovsgaard		30/3 38	7/6 38	1	59	282.15						
Brahetrolleborg	Brahetrolleborg Kommune	30/3 38	forts.	1	272	1459.00				1	272	1459.00
Brovst	C. O. Jensens Maskinfabr.	30/3 38	forts.	1	309	1719.15				1	309	1719.15
Bryrup	Bryrup Imprægneringsanstalt	22/10 38	8/11 38	2	24	105.60				2	24	105.60
Bække	Tørvefabrikant H. Schelde	25/5 38	27/7 38	1	15	89 45				1	15	89.45
Børkop	Frosts Planteskole	22/3 39	forts.	20	91	323.80				20	91	323.80
Gaarslev												
Skibet												
Bøstrup	Bøstrup Tærskeværk	1/10 38	4/10 38	4	10	34.25				4	10	34.25
Dalmose	Vognm. Holger Nielsen	23/9 38	29/9 38	1	6	27.30				1	6	27.30
Droske-Chaufførerne	»Taxa«	6/4 38	3/6 38	1436	66155	268825.45				1444	66766	270051.40
Chaufførernes Fagf.		20/4 38	3/6 38	2	71	331.95						
Støberiarb.		19/4 38	3/6 38	6	240	894.00						
Elling	Strandby Skærvefabrik	1/7 38	2/8 38	6	64	271.60				6	64	271.60
Felsted	Varnæs Kommune	13/3 39	forts.	2	28	126.00				2	28	126.00
Flintinge	Brd. Clausen	15/8 38	14/2 39	2	105	301.65				2	105	301.65
Fole	Fole Kommune	16/7 38	21/9 38	7	294	1194.90				7	294	1194.90
Gimlinge	Gimlinge Kommune	25/5 38	8/11 38	12	826	3247.65				12	826	3247.65
Givskud	Grusgravejer M. Berthelsen	30/3 38	forts.	3	479	1791.25				3	479	1791.25
Graasten	Adsbøl Kommune	31/3 38	15/10 38				1	91	91.00	1	91	91.00
Gørlev	Gørlev Teglværk	29/6 38	21/7 38	5	95	394.25				5	95	394.25
Haarby	Haarby Kommune	14/5 38	14/6 38	1	24	90.00				1	24	90.00
Haraldsted	Haraldsted-Allindemagle Kommune	1/7 38	8/11 38	24	2050	8699.05				25	2118	8954.05
Ringsted		5/7 38	9/11 38	1	68	255.00						
Hejnsvig	Tørvefabrikant V. Jørgensen	4/5 38	6/9 38	2	193	723.75				2	193	723.75
Hellested	Hellested Kommune	23/11 38	forts.	2	158	729.90				2	158	729.90
Herning	Kartoffelcentralen »Sajyka«	4/2 38	forts.	9	359	1582.25				9	359	1582.25
Hjørring	Hjørring Amt	30/3 38	11/5 38	11	302	1286.10				11	302	1286.10

Afdeling	Arbejdsgiver	Udbetaling af Understøttelse		Ordinær Udbetaling			Ekstraordinær Udbetaling			Tilsammen		
		begyndt	afsluttet	Mand	Dage	Kr.	Mand	Dage	Kr.	Mand	Dage	Kr.
Hobro	Hobro Kommune	29/6 38	8/7 38	11	41	170.30				11	41	170.30
Horne	Horne Teglværk	16/3 39	forts.	11	121	605.00				11	121	605.00
Horsens A.	Entrepr. Frits Rasmussen	24/9 38	18/10 38	8	152	677.60				8	152	677,60
» K.	Horsens Taxa	23/7 38	12/8 38	7	117	488.35				7	117	488.35
Hover	Lerbæk Gods	28/7 38	forts.	10	1644	6378.70				10	1644	6378.70
Karlby	Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune	27/3 39	forts.	4	8	37.00				4	8	37.00
Lager- og Pakh., Kbh.	Fouragehandler J. K. Christensen	3/12 38	9/12 38	3	18	70.20				3	18	70.20
Landet-Taasinge	Bjerreby Kommune	25/5 38	8/6 38	1	13	69.55				1	13	69.55
Laven	Entrpr. Søren Nielsen	30/3 38	18/10 38	2	286	1072 50				2	286	1072.50
Lemvig	Murerm. Viggo Petersen	24/5 38	7/6 38	4	42	168.30				4	42	168.30
Lerup-Tranum	Lerup-Tranum Kommune	8/8 38	22/11 38	12	1054	4502.05				14	1135	4865.00
Vedsted		21/9 38	16/11 38	2	81	362.95						
Magleby, Møen	Klintholm Skove	9/9 38	29/11 38	11	399	1418.95				11	399	1418.95
do.	Ing. Rumler, Klintholm	5/11 38	7/3 39	7	600	2885.85				7	600	2885.85
Moselund	Tørvefabrikant Anchersen	30/3 38	7/5 38	6	161	625.20				6	161	625.20
Nyborg	Ansgar Hansen	30/3 38	2/8 38	3	150	437.50				3	150	437.50
Nykøbing Sj.	Bygmester Jacobsen	30/3 38	19/4 38	1	18	54.00				1	18	54.00
do.	Havnebygningsarbejde	1/12 38	4/1 39				4	110	366.50	4	110	366.50
Nørre Snede	Tørvefabrikant Hans Christensen	12/6 38	26/9 38	5	173	599.35				5	173	599.35
Odense L.	Marienlund Gods	16/8 38	29/11 38	11	730	2729.05				11	730	2729.05
Raklev	Insp. Thorsen-Lorentzen, Vrøj	17/6 38	2/7 38	5	63	238.95				5	63	238.95
Redsted-Hvidbjerg	Murerm. N. Storgaard, J. Kristiansen og N. Dahl	4/5 38	15/11 38	3	201	968.55				3	201	968.55
Reerslev	Reerslev Kommune	4/10 38	31/1 39	1	60	218.25				1	60	218.25
Roskilde	Skov Nielsens Skotøjsfabrik	14/3 39	forts.	1	13	68.25				1	13	68.25
Sindal	A/S Sindal Teglværk	14/5 38	10/6 38	2	48	180.00				2	48	180.00
Skrobelev	Skrobelev Kommune	30/3 38	7/3 39	4	748	3110.10				4	748	3110.10
Skærbæk	L. Brandt	7/4 38	20/4 38				1	11	33.00	1	11	33.00
Skørping	Murerm. Nordenbæk	30/3 38	12/4 38	1	7	24.50				1	7	24.50
Smidstrup	Murerm. A. Kjær og A. Petersen	13/6 38	14/6 38	3	3	13.95				3	3	13.95
St. Hedinge	St. Hedinge Kommune	17/8 38	29/11 38	1	88	400.40				1	88	400.40
Strib-Vejlby	Vejlby Kommune	30/3 38	forts.	12	3278	15548.30				12	3278	15548.30
Stubbekøbing	Jernstøber Christensen	2/4 38	19/4 38	7	98	399.70				7	98	399.70
Støberiarb., Kbh.	General Motors International	30/3 38	5/4 38	84	500	2076.20				84	500	2076.20
Støvring	Entrpr. Jens Pedersen, Støvring	1/6 38	16/8 38	2	67	341.65				3	110	520.10
Suldrup		22/6 38	7/9 38	1	43	178.45						
Søllerød	Holte Taxa (undtagen Vognmand Baandsgaard)	17/12 38	forts.	2	164	600.50				2	164	600.50
Tandslet	Købm. Perregaard	30/3 38	forts.	1	284	1099.00				1	284	1099.00
Tjæreby	De danske Cichoriefabrikker	4/3 39	forts.	3	51	273.75				3	51	273.75
Turup	Grusgravejerne Peder Hansen og Jørgen Nielsen	18/3 39	forts.	5	43	192.25				5	43	192.25
Tversted	Murerm Steffensen	28/4 38	21/3 39	1	251	1720.85				1	251	1720.85
Vejgaard	Propr. Winther, Skudshale	7/7 38	1/11 38	2	164	503.50				2	164	503.50
Viby, Sjæll.	Entrpr. Carl Sørensen, Skibby	26/11 38	13/12 38	2	27	87.00				7	77	286.20
Hvalsø		23/11 38	20/12 38	5	50	199.20						
Vojens og Jægerup	Cementvarefabr. J. Schøning	13/7 38	20/8 38	2	68	314.50				2	68	314.50
Ølgod	Ølgod Kommune	30/3 38	19/4 38	11	192	949.05				11	192	949.05
Ørting	Ørting-Falling Komm.	8/8 38	forts.	17	2384	10906.00				17	2384	10906.00
Øster Lindet	Forp. Jens Skov	10/2 39	21/2 39				3	18	60.00	3	18	60.00
Ialt:				1936	88963	366422.65	9	230	550.50	1945	89193	366973.15

Ved Oprettelse af nye Overenskomster beder vi Afdelingerne altid huske, at vi af Hensyn til vort statistiske Arbejde maa have tilsendt mindst 3 Eksemplarer. Korrespondance om nye Overenskomster sendes til den *paagældende Gruppes Kontor.*

Hvis en Overenskomst af en eller anden Aarsag ophører med at bestaa — f. Eks. paa Grund af en Arbejdsgivers Død eller Bortrejse fra Egnen — beder vi Eder ogsaa give os Meddelelse herom. Det drejer sig her navnlig om Tiltrædelser af Bygge- og Entreprenørfagenes Overenskomster, og vi beder de Afdelinger, der har saadanne Overenskomster, om at gaa dem igennem og meddele os, hvilke der er fortsat løbende, og hvilke der eventuelt maatte være uden Interesse, saaledes at vi kan foretage en effektiv Kontrol af dette Materiale. Korrespondance herom mærkes: *Statistisk Kontor.*

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE

i Voldgiftssag Nr. 182

mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Entreprenørforeningen for Firmaet Jens Rasmussen & Sønner, Aalborg.

Tvist om Betalingen for et Jordarbejde.

Sagen blev behandlet paa et Voldgiftsmøde i Aalborg den 14. April 1939, uden at der mellem Voldgiftsmændene kunde opnaas Flertal for nogen Afgørelse, hvorfor den bliver at afgøre ved Kendelse af undertegnede Opmand.

Firmaet udfører et Jordarbejde paa Saursvej i Aalborg, som falder ind under Hovedoverenskomstens § 3 B., Stk. 5 b. Til at begynde med blev Arbejdet udført i Timeløn med et Tillæg til Normaltimelønnen paa 15 %, men der optoges senere Forhandling om en Akkordpris for Jordlæsningen i Tipvogne, og den 8. November 1938 oprettedes mellem Dansk Arbejdsmands Forbund, Aalborg Afdeling, og Firmaet en skriftlig Aftale, hvori det hedder: »Man enedes om, at der betales en Pris af 1 Kr. pr. m³ fast Maal, i denne Pris er inkluderet Sportrækning i Graven. Tipmandskabet aflønnes med samme Timefortjeneste, som Folkene tjener ved Jordlæsningen. Der tages Forbehold, forsaavidt man kommer i Kridt eller Ahl.«

Efter at denne Aftale var oprettet, aflønnede Firmaet alt Timelønsarbejde med Normaltimeløn uden noget Procenttillæg, hvilket Arbejderne ikke reagerede imod. Da Dansk Arbejdsmands Forbund fik Indberetning herom, gjorde det Indsigelse mod, at Procenttillægget ikke udbetaltes og begærede den 13. Februar d. A. Sagen behandlet ved Mægling, der imidlertid blev resultatløs.

Firmaet har nu for Voldgiftsretten hævdet, at det under Forhandlingen om Aftalen af 8. November 1938 blev fremført fra Modpartens Side, at naar Jordlæsningen gik over til at blive Akkordarbejde, blev alt andet Arbejde (Timelønsarbejdet) kun at betale med 118 Øre i Timen, og at dette var afgørende for Firmaets Tiltrædelse af Jordprisen.

Fagforeningen i Aalborg bemærker hertil, at Spørgsmaalet om, at Tillæggets Bortfald vel har været fremme under Forhandlingerne, men at den ikke er gaaet ind herpaa og efter Sagens Natur var afskaaret fra at gaa ind paa en Ordning, der som Betingelse for at give et af Arbejdsholdene en Mulighed for Akkordfortjeneste, skulde nedsætte den hidtidige Betaling for et andet Arbejdshold.

Da Paastand staar mod Paastand, maa den skriftlige Aftale af 8. November 1938 blive det afgørende og lægges til Grund for Sagens Bedømmelse. Denne Aftale omfatter kun Jordlæsningen indbefattet Sportrækningen, og de Arbejdsydelser, der herudover forekommer i Forbindelse med Arbejdet, maa være underkastet Hovedoverenskomstens sædvanlige Bestemmelser. Om Rækkevidden af disse er Parterne imidlertid ikke enige.

Forbundet hævder, at for større Jordarbejder maa de Arbejder, der i Overenskomsten er nævnt som henhørende under Jordarbejdet, være at betale med Timeløn + 15 %, hvis de ikke udføres i Akkord, medens det tilfældige Arbejde, der staar i direkte Forbindelse med det store Jordarbejdes Udførelse, ikke bliver at vederlægge med Procenttillæg. Forbundet kan ikke erkende, at man ved at slutte Akkord med nogle af Folkene, kan berøve andre af dem de Fordele, som Overenskomsten tilsiger dem.

Entreprenørforeningen hævder, at naar der er givet Akkord paa Jordlæsning m. v., som er den væsentligste Del af Arbejdet, maa Overenskomstens Bestemmelse om Arbejdets Udførelse i Akkord være opfyldt, og man maa være ude af Forpligtelsen til at yde Tillæg til Timelønnen ved den øvrige, mindre væsentlige Del af Arbejdet. Der henvises tillige til en i Voldgiftssag Nr. 60 af 5. April 1932 citeret Udtalelse af Dansk Arbejdsmands Forbund, som gaar ud paa, at ved større Jordarbejder, der udføres i Akkord, »gælder for det Timelønsarbejde, der i denne Branche altid foreligger ved Siden af Akkordarbejdet, den almindelige Timeløn«.

Baade efter de anvendte Udtryks Form og efter det Omfang, hvori Akkord og særlig Betaling var anvendt i det under Sag Nr. 60 behandlede Tilfælde, maa det findes betænkeligt at fastslaa, at Forbundet herved skulde have godkendt Entreprenørforeningens i nærværende Sag hævdede Standpunkt paa bindende Maade.

Overenskomsten siger i § 3 B., Punkt 5, Side 24: »Nedennævnte Arbejder udføres — forudsat at de ikke allerede omfattes af Akkordprislisten — fortrinsvis i Akkord, men Entreprenøren har dog Ret til at forlange dem udført i Timeløn mod at betale et Tillæg til Normaltimelønnen af 15 %,

a) Jordarbejder, hvortil der anvendes Gravemaskiner eller Grab . . . . . (Vilkaarene udelades her) . . . . . .

b) Jordarbejder, hvortil der anvendes Haandlæsning, og Jordtransporten foregaar paa Spor (ikke ved Haandkraft) . . . . . (Vilkaarene udelades her) . . . . . .«

og fortsætter Side 25: »I det under Litra a) og b) nævnte Jordarbejde indgaar Arbejdet ved den tilhørende Tipvognssporlægning, Transport, Tipning samt Arbejde og Læsning ved Maskinen. Endvidere indgaar det tilhørende Arbejde ved Afvandingsgrøfter og Skraaningsarbejde, forudsat, at disse Arbejder udføres sammen med Jordarbejdet eller i direkte Fortsættelse af dette eller er indeholdt i Entreprisen.«

Det fremgaar af det anførte, at Overenskomsten bestemmer, at de under a) og b) opførte Jordarbejder bliver at udføre i Akkord, eller, hvis de udføres i Timeløn, at betale med Normaltimeløn + 15 %. Men Overenskomsten fastslaar tillige, hvad der skal forstaas ved Ordet »Jordarbejder« i Stk. a) og b), idet den i det fra Side 25 citerede Stykke nævner, hvilke Arbejder, der indgaar i Jordarbejdet.

Det ses ikke, at det Omfang, som Overenskomsten fastsætter for Begrebet »Jordarbejdet« i § 3 B. 5, kan ændres ved, at en vis Del af dette, nemlig Jordlæsningen, udføres efter en Slumpakkord, der ikke stiller Betingelser for de øvrige Dele af Arbejdet, og det findes herefter, at der maa gives Forbundet Medhold i dets Paastand.

Der afsiges følgende

KENDELSE:

Ydelsen af Akkord paa Jordlæsningen kan ikke fritage Firmaet for at yde Akkord paa de øvrige Arbejder, der ifølge § 3 B., 5. i Overenskomsten indgaar i »Jordarbejdet« eller for i Mangel af Akkord at betale de nævnte Arbejder med Normaltimeløn + 15 %.

København, den 22. April 1939.

sign. Poul Sørensen.

KENDELSE

afsagt

den 18. April 1939.

Efter at der mellem Murermester Jensen-Aaris, Viborg, og hans Arbejdsmænd var opstaaet Uenighed om disses Betaling for et Jordafgravningsarbejde, og efter at Mægling paa forskriftsmæssig Maade uden Resultat havde været prøvet mellem Centralforeningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund, har Sagen været behandlet i en Voldgiftsret i Viborg den 15. April 1939, hvor undertegnede Politimester E. Hoeck af Aarhus fungerede som Formand og Opmand efter Parternes Valg.

Da der under Forhandlingernes Afslutning ikke mellem Voldgiftsmændene kunde opnaas Stemmeflerhed for nogen Afgørelse, blev Sagen afgivet til Opmandens Afgørelse.

Uoverensstemmelsen refererer sig til et Udgravningsarbejde til en Funktionærbolig til Viborg Sygehus. Bygningen opføres paa et afgravet Areal (en gammel Grusgrav), og for at skaffe Plads til den ene Ende af Bygningen er der foretaget Udgravning af en Brink af ca. 10 m Højde. Materialerne i det udgravede Areal bestaar for de ca. 2 øverste Meters Vedkommende af haardt Ler, og for Afgravning heraf er betalt de i den mellem Parterne gældende Overenskomst fastsatte tabelmæssige Priser med et Tillæg af 22 Øre pr. m³ for Løsning med Greb eller Hakke, jfr. Overenskomstens Afsnit om Jordarbejde § 6, Post 1 b; herom er der ingen Uenighed.

Det underliggende Materiale, som er afgravet ned til Terrænhøjde omkring Bygningen, bestaar af Sand, og det er Betalingen for Afgravningen heraf, hvorom der er Uenighed, idet Mesteren — og under Voldgiftssagen Centralforeningen — for dette Arbejde forlanger et Afslag i de tabelmæssige Priser af 28 Øre pr. m³ i H. t. Overenskomstens førnævnte Afsnit Post

1 a, idet det hævdes, at Sandet skovles uden forudgaaende Løsning.

Herom foreligger det oplyst, at Arbejdet er blevet udført paa den Maade, at man har undergravet Brinken, saaledes at Sandet derved er løsnet og i større eller mindre Partier faldet ned i Bunden i Terrænhøjde, hvor Læsningen derpaa er foregaaet.

Man vil nu fra Arbejdernes Side ikke nægte, at det saaledes nedfaldne Sand har kunnet læsses uden Løsning, men maa — som det er udtrykt i en under Sagen Opmanden tilstillet Skrivelse fra Dansk Arbejdsmands Forbund — hævde, at det er Arbejderne, som ved det forøgede Arbejde ved Undergravningen har foraarsaget Løsningen af den nedfaldende Jord. Man gør derfor gældende, at Betingelserne for Anvendelse af den af Mesteren og Centralforeningen paaberaabte Bestemmelse ikke er til Stede, hvorfor der under Sagen nedlægges Paastand paa, at der skal ydes Betaling uden det nævnte Fradrag.

Foreløbig bemærkes nu, at Voldgiftsretten under Sagens Behandling har besigtiget Udgravningen. Det konstateredes herunder af Opmanden, at det Sand, hvorom det drejer sig, er frit for Sten og Vegetation, at det vel kan kaldes fastlejret, for saa vidt som det er sammenpresset af det overliggende Lerlag og paa Grund af Jordens Fugtighed, men at en Skovl uden Besvær føres igennem det. En tilstedeværende Arbejdsmand, som havde deltaget i Udgravningsarbejdet, oplyste, at man var gaaet frem paa den Maade, at man med Hakke og Greb udhulede Brinken indtil Sandet — som Regel 6—7 Læs ad Gangen — faldt ned; man fortsatte saa Udhulingen, indtil en ny Mængde faldt ned — og saaledes videre.

Det bemærkes endvidere, at naar det under Sagen er blevet anført, at den beskrevne Arbejdsmaade har været uforsvarlig som indeholdende Fare for Arbejderne og i Strid med de af Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet givne Regler, og at det ikke bør komme Mesteren tilgode, at han har anvendt en uforsvarlig Arbejdsmetode, findes der at maatte bortses herfra, allerede fordi det uansvarlige i Metoden ikke er nærmere paavist, idet tværtimod den føromtalte Arbejdsmand paa Opmandens Forespørgsel desangaaende udtalte, at han ikke mente, at der var gaaet uforsvarligt til Værks, hvad da ogsaa Mesteren har bestridt.

Under Sagens Behandling er de afvigende Standpunkter nærmere blevet præciseret og uddybet. Navnlig har man fra Arbejdernes Side fremhævet, at naar Sandet er blevet nedstyrtet som sket skyldes det den af Arbejderne udførte Udhuling, hvilken Arbejdspræstation Arbejdsgiveren ikke bør nyde godt af; heroverfor er det af Arbejdsgiveren særligt anført, at det har været en særlig Fordel for Arbejderne at kunne læsse det nedstyrtede, helt løse Sand, hvad der maa opveje den Ulejlighed, de har haft med at udhule Brinken.

Naar Opmanden betragter den af Arbejdsgiveren paaberaabte Bestemmelse, synes denne saavel efter sin Mening som Ordlyd at forudsætte, at det Sand, som kan skovles uden Løsning, skal forefindes saaledes uden nogen forudgaaende Arbejdspræstation fra Arbejdernes Side, hvilket imidlertid ikke er Tilfældet i det foreliggende Forhold, hvorfor Bestemmelsen ikke fuldt ud kan komme til Anvendelse.

Paa den anden Side har Arbejderne ikke ved den anvendte Arbejdsmetode præsteret den samme Arbejdsydelse, som hvis Afgravningen var sket ved Løsning af hele Jorden.

Opmanden vil herefter ikke kunne tilslutte sig nogen af Parternes Paastande, men finder, at det rette Resultat maa være, at Arbejdsgiveren, da det afgravede Sand efter Nedstyrtningen har kunnet skovles uden Løsning, maa kunne paaberaabe sig Fradragsbestemmelsen, men maa finde sig i at betale Arbejderne for deres Arbejde ved Udhulingen af Sandet .

Ved Sagens Behandling blev dette Synspunkt omtalt, og det blev da paa Arbejdernes Vegne anført, at der da for dette Arbejde maatte tilkomme dem det føromtalte Tillæg af 22 Øre pr. m³, idet Hakke og Greb har været anvendt ved Udhulingen.

Heri kan Opmanden imidlertid ikke være enig, idet Bestemmelsen om dette Tillæg kun er anvendelig, naar Benyttelsen af de nævnte Redskaber har været paakrævet efter sædvanlig Brug, hvilket efter Materialets Beskaffenhed ikke kan antages, og der bliver saaledes kun Spørgsmaalet om, at Arbejderne for den udhulede Jords Vedkommende ikke skal taale noget Fradrag i Betalingen.

Da det ikke ved Sagens Behandling lod sig gøre at tilvejebringe nogen Oplysning om, hvor stor en Del af Materialerne, der er blevet udhulede, maa Opmandens Afgørelse, for at et Resultat kan naas, blive skønsmæssig, nemlig saaledes, at der tillægges Arbejdsgiveren Ret til det omtalte Fradrag, for saa vidt angaar Halvdelen af det udgravede Areal Sand.

Det bestemmes herefter:

Der tillægges Murermester Jensen-Aaris Ret til i Opgørelsen med sine Arbejdsmænd at fradrage det i Overenskomstens Afsnit, Jordarbejde, § 61 a nævnte Tillæg af 28 Øre pr. m³ for Halvdelen af det i Sagen omhandlede afgravede Sand.

E. Hoeck.

FOLKEAFSTEMNINGEN OM DEN NYE GRUNDLOV

Tirsdag den 23. Maj tager den danske Vælgerbefolkning Stilling til Forslaget om en ny demokratisk Grundlov. Vedtages Forslaget med de foreskrevne 45 % af samtlige Vælgere, er Socialdemokratiets næsten 70aarige Kamp for en Forfatning, der uden Omsvøb af nogen Art lægger Magten i Hænderne paa Folkeflertallet, bragt til Afslutning.

Den langvarige Strid med Højres Landstingsregimente afsluttedes med Systemskiftet 1901, de senere Kampe for Afskaffelse af den privilegerede Valgret og Indførelse af Valgret for Kvinder og Tyende fuldførtes i 1915; men endnu bestod den Meningsløshed, at et reaktionært Flertal i Landstinget kunde sidde Vælgernes Tilkendegivelser overhørig og lægge sin klamme Haand paa Lovgivningsarbejdet. Denne Fremgangsmaade blev som bekendt benyttet i udstrakt Grad i Perioden 1929-35.

Enhver Paastand om, at Arbejderne nu efter Demokratiets Erobring af Landstinget skulde være interesseret i Bevarelse af dette, er uden nogen som helst Gyldighed.

Bestandig har Socialdemokratiet staaet fast paa Kravet om Afskaffelse af enhver Foranstaltning, der havde til Hensigt at dæmme op for Folkeflertallets Vilje, og denne principielle Stilling ændres naturligvis ikke ved større eller mindre Forskydninger i Landstingets Sammensætning.

Kravet om Gennemførelse af størst mulig Umiddelbarhed, naar Vælgerne skal gøre deres Indflydelse gældende, har altid været Socialdemokratiets Styrke og har baaret Partiet frem, medens Vælgerne har vendt sig fra de Partier, der længst mulig ytrede Modvilje mod dette berettigede Krav. Socialdemokratiet er fortsat af den Opfattelse, at Fjernelse af alle Skranker, der stiller sig hindrende i Vejen for Fuldbyrdelse af Vælgerbefolkningens Ønsker, er en politisk Gerning af allerstørste Betydning. Formaalet opnaas ved Gennemførelse af den Grundlov, der erstatter de to forskellige Vælgerkorps og de mange forskellige Valgdage med *een Valgdag* og *eet Vælgerkorps*, til hvilket Aldersgrænsen sættes til 23 Aar. Mulighederne for politiske Konflikter mellem Rigsdagens to Afdelinger *ophører* — naar Vælgerne har talt, eksisterer der ikke nogen Mulighed for at forfuske Afgørelsen.

Den nye Grundlov medfører en Række Fordele for Rigsdagsarbejdets Vedkommende, og Demokratiet værnes gennem Bestemmelser om, at politiske »Partier«, der antager Karakter af rene Voldsorganisationer, skal opløses.

Paa Grund af disse Fremskridt og for at faa alt Røre om Forfatningen bragt til Side, saa andre paatrængende Opgaver kan løses, maa Grundlovsforslaget *vedtages* ved Folkeafstemningen den 23. Maj.

En Demokratisering af den danske Forfatning paa et Tidspunkt, hvor Folkestyret paa andre Kanter af Verden er udsat for en haard Medfart, vil virke som en magtfuld Manifestation, ikke alene overfor de hjemlige Diktaturapostle, men overfor en hel Verden; et Vidnesbyrd om, at den danske Arbejderklasse ikke under nogen Omstændigheder er til Sinds at ville lade sig underkaste Fortidens Trællekaar, men vil vide at hævde den Frihed, der er vundet gennem mange Aars Kampe.

Vi stemmer JA til en ny demokratisk Grundlov!

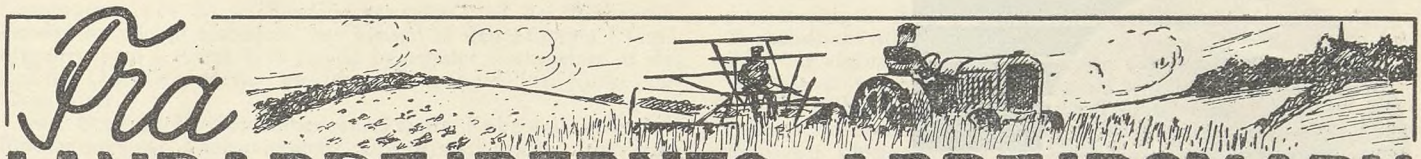

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

Frands Frederiksen død

Formanden for 8. Kreds, *Frands Frederiksen*, er forleden afgaaet ved Døden.

Budskabet om F. F.s Død kom overraskende for alle; han var endnu en Mand i sin fulde Manddomskraft, som man kunde have Grund til at formode havde mange Aar tilbage at virke i. Men som det jo saa ofte sker, kom Døden pludselig. Det var et Hjerteslag, som gjorde Ende paa hans Liv, han døde bogstaveligt talt midt i sit Arbejde en Aften efter at være vendt hjem fra et Møde i sin Organisation.

F. F. kom ind i Organisationen i de bevægede Efterkrigsaar, da denne havde sit Gennembrud ude i Landkommunerne; han kom hurtigt frem i første Række indenfor sin lokale Afdeling. Ved Sammenslutningen mellem Landarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmands Forbund var han Formand for Landarbejderforbundets Kredsorganisation i Midtsjælland og ved den af Sammenslutningen nødvendiggjorte Omlægning af Kredsen blev han Formand for 8. Kreds, en Stilling, som han senere ved hvert Valg blev genvalgt til. F. F. beklædte ogsaa forskellige andre Tillidshverv for sine Kammerater; han var bl. a. deres Repræsentant i Sogneraadet, baade i denne Egenskab og som Tillidsmand i sin Organisation har han udført et Arbejde, som vil blive mindet. Det kan uden Overdrivelse siges ved hans Død, at han var vellidt saavel af sine faglige og politiske Meningsfæller som af Modstanderne for de sympatiske personlige Egenskaber, der altid prægede hans Optræden. Dette fik et smukt Udtryk ved hans Begravelse, hvor den gamle Stenmagle Kirke var fyldt til sidste Plads af Egnens Folk.

I vor Organisation vil vi mindes ham som en god Kammerat og trofast Medkæmper.

M. O.

Efter Skiftedagen

Vi er heller ikke ved den nu overstaaede Skiftedag sluppet for Jerimiaderne over, at Landbruget ikke kan faa den tilstrækkelige Arbejdskraft; naturligvis, det er jo et halvaarlig tilbagevendende Fænomen, som forøvrigt i de sidste Aar er blevet en konstant Tilstand. Klagen over Mangel paa Arbejdskraft er indgaaet som et fast Led i de øvrige Besværinger, som det store Landbrugs Repræsentanter mener sig berettiget til at fremføre overfor det øvrige Samfund, og som de med saa stor Flid og Udholdenhed benytter til Angreb paa Regering og Rigsdag. Man indledede i god Tid med Udtalelser af fremtrædende Folk for Storlandbruget, Udtalelser som Agrarpressen kommenterer paa sædvanlig Maade.

Situationen skulde efter disse Udtalelser og de respektive Kommentarer været meget mørk, ja rent ud kulravende sort.

Men hvorledes er nu det virkelige Forhold? Det maa man have Ret til at spørge om, fordi det er berettiget at tvivle om, at de her omtalte Skildringer er i Overensstemmelse med Virkeligheden, de plejer ikke at være det, det har vi haft Lejlighed til at konstatere Gang paa Gang, en nærmere Undersøgelse vil utvivlsomt vise, at de heller ikke passer denne Gang, dersom det var saaledes, som man fra visse Sider søger at fremstille, at det er umuligt for Landbruget at faa den nødvendige Arbejdskraft, maatte dette uvægerligt have givet sig et meget stærkt Udslag paa Fæstekontorerne. Forholdet er jo dette, at de Landbrug, som ikke før Skiftedag gennem Avertissementer i Bladene eller paa anden Maade under Haanden har faaet deres Behov af Arbejdskraft dækket; de søger endnu stadig Fæstekontorerne i selve Skiftedagene for at faa den Arbejdskraft, de mangler. Fæstekontorerne er stadig i stor Udstrækning Formidler af Landbrugets Arbejdskraft, naar det drejer sig om de halvaarsfæstede Tjenestefolk, det vil sige de unge Medhjælpere, men netop derfor er de ogsaa et temmeligt paalideligt Barometer for, hvordan Forholdet mellem Tilbud og Efterspørgsel af Arbejdskraften stiller sig ved den halvaarlige Skiftedag.

For at erfare lidt herom fra en Side, som man ikke kan mistænke for at være ensidig arbejder- eller fagforeningsindstillet, har vi henvendt os til Indehaveren af et af de største københavnske Fæstekontorer for mandlig Arbejdskraft. Paa vor Forespørgsel udtalte han, at Udbudet i Aar havde været det samme som ved foregaaende Aars Skiftedag, medens Efterspørgslen havde været noget større. Med Hensyn til Lønningerne oplyste Fæstemanden, at disse for Karle omkring 20 Aar havde været fra *576—600* Kr. for Sommerhalvaaret, en ældre Karl kunde som Forkarl opnaa *700 Kr.* En Fodermester, der selv skulde passe og malke Besætningen, opnaaede *750 Kr.* Der er efter hans Mening Stigning at spore i Lønningerne. Den noget større Efterspørgsel tilskrev Fæstemanden bl. a. de ekstraordinære Indkaldelser. Paa Spørgsmaalet, om der efter hans Mening var Mangel paa Arbejdskraft, svarede han Nej, der er Folk nok endnu.

Saavidt Fæstemanden.

Det er, som man vil se, aldeles ikke nogen Bekræftelse paa de stærke Klager over manglende Arbejdskraft.

M. O.

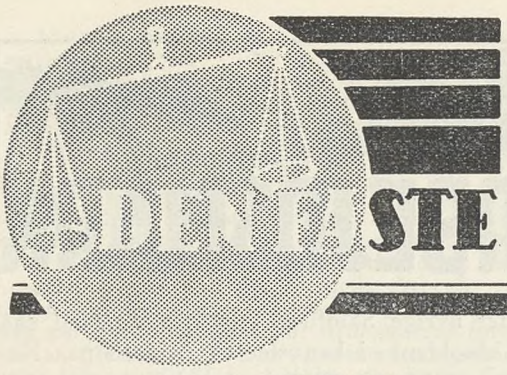

DEN FASTE VOLDGIFTSRET DØMMER

UDSKRIFT
af
Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 16. Marts 1939
i Sag Nr. 2610:
De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening i Feldsted
mod
Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark for Aabenraa Amts Lastbilforening og dennes Medlem, Vognmand Carl Hansen, Feldsted.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening i Feldsted indklaget Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark for Aabenraa Amts Lastbilforening og dennes Medlem, Vognmand Carl Hansen, Feldsted, med Paastand om, at Vognmand Carl Hansen kendes pligtig til at overholde en mellem nævnte Landsforening og Dansk Arbejdsmandsforbund den 8. April 1938 indgaaet Overenskomst samt idømmes en Bod for Brud paa denne Overenskomst.

Klagernes Sagsfremstilling gaar ud paa følgende:

Mellem Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark og Dansk Arbejdsmandsforbund oprettedes der den 8. April 1938 en Overenskomst omfattende samtlige Afdelinger af Landsforeningen i Nørre- og Sønderjylland, herunder ogsaa Aabenraa Amts Lastbilforening. Denne Overenskomst fastsætter en normal 8 Timers Arbejdsdag med Tilladelse til at udføre Overarbejde mod, at dette afspadseres, dog saaledes at der ydes et Tillæg af 38 Øre pr. Overarbejdstime. Endvidere fastsættes det, at Ugelønnen for Chauffører er 54 Kr., incl. Beklædningsgodtgørelse, og at Arbejdsgiverne kun maa beskæftige Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund. Denne Overenskomst var bindende for Indklagede Vognmand Carl Hansen, Feldsted, som Medlem af Aabenraa Amts Lastbilforening, men er overtraadt af ham, dels ved en Underbetaling, der for Tiden fra 1. Maj 1938 til 1. Januar 1939 er opgjort til Kr. 970,20, dels ved at Vognmanden ikke har overholdt Bestemmelsen om, at han kun maa beskæftige Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund. Vognmanden har derhos vægret sig ved at deltage i de af Organisationerne fastsatte Mæglingsmøder.

Vognmand Carl Hansen har afgivet skriftligt Tilsvar, hvori han meddeler, at han efter Overenskomstens Ikrafttræden har udmeldt sig af Lastbilforeningen og derfor betragter sig som løst fra Overenskomsten. Han har dernæst bestridt Størrelsen af den af Klagerne opgjorte Underbetaling uden dog at give nærmere Oplysninger om dette Punkt.

Ved Sagens Foretagelse i Den faste Voldgiftsret er Vognmand Carl Hansen, skønt lovlig stævnet, udeblevet; derimod har Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark givet Møde og bekræftet, at han i Sommeren 1938 er udtraadt af Lastbilforeningen, hvorfor Organisationerne betragter Sagen som dem uvedkommende.

Idet det bemærkes, at Vognmand Carl Hansens Udtræden af Lastbilforeningen ikke har frigjort ham for de ham ifølge Overenskomsten af 8. April 1938 paahvilende Forpligtelser, vil Klagernes under Sagen nedlagte Paastande være at tage til Følge, saaledes at Boden efter Omstændighederne bestemmes til 1000 Kr., fastsat under Hensyn til den indtil 1. Januar 1939 stedfundne Underbetaling.

Indklagede Vognmand Carl Hansen vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

KENDELSE:

Vognmand Carl Hansen, Feldsted, kendes pligtig til at overholde den ovennævnte Overenskomst af 8. April 1938.

I Bod til Dansk Arbejdsmandsforbund betaler Vognmand Carl Hansen 1000 Kr., hvorhos han betaler Sagens Omkostninger med 200 Kr.

UDSKRIFT
af
Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 15, Side 267—268.
Aar 1939 den 10. Marts Kl. 15 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2586:
De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening i Aabenraa
mod
Fiskeexportør Andreas Nielsen, Skibbrogade 23, Aabenraa.

Retten beklædtes af Næstformand, Professor juris Oluf H. Krabbe.

For **Klagerne** mødte: De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Eiler Jensen og Dansk Arbejdsmandsforbund ved Forretningsfører Viggo Eigtved og Afdelingsformand Hans Nielsen.

For **Indklagede** mødte: Landsretssagfører G. Rosenstand, Aabenraa, ved Sagfører R. N. Rasmussen, København, ved Landsretssagfører Asger Jørgensen.

Der **fremlagdes** Klage af 25. November 1938 og Svarskrift af 19. Januar 1939 med 1 Bilag.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

Indklagede Fiskeexportør Andreas Nielsen erkender, at Overenskomsten fortsat er gældende og forpligter sig til fremtidig at overholde den.

Indklagede betaler til fuld Afgørelse i Bod og Efterbetaling indtil D.D. 1200 Kr. til Dansk Arbejdsmandsforbund, Nyropsgade 25, inden 15 Dage.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Retten hævet.

Oluf H. Krabbe.
/ C. Ove Christensen.

UDSKRIFT
af
Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 16. Marts 1939
i Sag Nr. 2607:
Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens
mod
De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundet igen for Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Horsens.

Ved to anbefalede Skrivelser af 25. September 1938 henholdsvis til Det Danske Petroleums Aktieselskab v/ Købmand Im. Løvschal og til A/S Dansk-Engelsk Benzin & Petroleums Co. v/ Købmand J. Bøttern, begge i Horsens, opsagde Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Horsens de med dem i December 1931 afsluttede Overenskomster til Ophør den 31. December 1938, idet Fagforeningen samtidig fremsendte Forslag til nye Overenskomster og meddelte, at der, saafremt der ikke forinden maatte være opnaaet en for Fagforeningen og dens Medlemmer tilfredsstillende Ordning af fremtidige Lønvilkaar til Afløsning af de hidtidige, vilde blive iværksat Strejke og Blokade hos de to Firmaer fra og med de gældende Overenskomsters Udløb den 31. December 1938.

Fagforeningen udbad sig derhos i Skrivelserne Forslag om Tidspunktet for Afholdelse af Forhandlingsmøder.

De to Firmaer stod paa det daværende Tidspunkt udenfor Arbejdsgiverforeningen, og Lønningerne ifølge de mellem dem og Fagforeningen gældende Overenskomster laa noget over de mellem Organisationerne gældende Lønninger for Kuske og Chauffører, hvilket iøvrigt paa samme Maade er Tilfældet hos de fleste Repræsentanter for Olieselskaber omkring i Landet.

Lønningerne hos de to Firmaer krævedes ved de fremsendte Forslag betydeligt forhøjede paa Grund af den Stigning i Lønniveauet, som i Aaret 1938 havde begrundet Forhøjelser af de mellem Organisationerne gældende Lønninger for Kuske og Chauffører.

Ved Brev af 27. September anerkendte Købmand Løvschal Modtagelsen af Fagforeningens Opsigelsesskrivelse, idet han samtidig lovede at give Meddelelse om, hvornaar han kunde deltage i Møde om en eventuel ny Overenskomst. Tilsvarende Anerkendelse maa antages at være afgivet — mundtligt eller skriftligt — af Købmand Bøttern.

Forslag om Fastsættelse af Forhandlingsmøder fremkom imidlertid ikke fra Firmaerne, og ejheller blev der af Fagforeningen gjort yderligere Skridt til Optagelse af Forhandlinger om nye Overenskomster.

Ved to Skrivelser af 31. Oktober 1938 til Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens anmeldte de to Firmaer, at de som Repræsentanter og Oplagshavere for de to nævnte Selskaber ønskede sig optagne som Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen fra den 1. Oktober at regne, og ved Skrivelser af 5. November meddelte Arbejdsgiverforeningen dem, at de var optagne som Medlemmer. Henholdsvis den 5. og den 11. November gav Købmand Bøttern og Købmand Løvschal Fagforeningen Underretning herom.

Fra Arbejdsgiverside blev det derefter hævdet, at de to Købmandsfirmaers Indtræden i Arbejdsgivernes Organisation maatte have til Følge, at de i Overenskomsten mellem Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening sammesteds fastsatte Lønvilkaar automatisk maatte blive gældende for de hos de to Firmaer beskæftigede Kuske og Chauffører efter Særoverenskomsternes Udløb, altsaa fra 1. Januar 1939 at regne, samt at den af Fagforeningen hos Firmaerne bebudede Strejke og Blokade, hvis Ikrafttræden dog efter Aftale var udsat, indtil Den faste Voldgiftsrets Afgørelse af nærværende Sag foreligger, var ulovlig. Overensstemmende hermed har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens nedlagt Paastand under nærværende mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundet igen for Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Horsens anlagte Sag. Klagerne fremhæver særlig, at Fremsættelsen af Blokadetrusler samtidig med Overenskomsternes Opsigelse er egnet til at skærpe Modsætningsforholdet under Forhandlinger mellem Parterne, og at denne usædvanlige Fremgangsmaade har en organisationsfjendtlig Karakter ved at søge Hindringer lagt i Vejen for, at de to Købmænd gennem Optagelse i Arbejdsgiverforeningen kunde opnaa dennes Beskyttelse.

De Indklagede paastaar Frifindelse og de af Fagforeningen afgivne Strejkevarsler kendt lovlige, idet de gør gældende, at der, da Firmaerne indmeldte sig i Arbejdsgiverforeningen, forelaa en Lønkonflikt mellem Firmaerne og Fagforeningen, og at det derfor vilde stride mod Bestemmelsen i Septemberforligets Pkt. 2 i Slutn., hvis Firmaerne ved den stedfundne Indmeldelse i Arbejdsgiverforeningen skulde kunne opnaa dennes organisationsmæssige Beskyttelse overfor Forbundet og Fagforeningen. Med Hensyn til de afgivne Strejkevarsler henviser de Indklagede til, at Fagforeningen, idet de to Firmaer, da Varslerne blev afgivne, stod udenfor Arbejdsgiverforeningen, var berettiget til efter Særoverenskomsternes Udløb uden noget Varsel at dekretere Strejke og Blokade overfor Firmaerne, og at de følgelig ogsaa maatte være berettigede til at varsle Strejke og Blokade samtidig med, at Overenskomsterne blev opsagt. Den saaledes benyttede Fremgangsmaade er efter de Indklagedes Fremstilling ikke usædvanlig, men tilsigter allerede paa Forhaand at gøre det klart for Arbejdsgiverne, at Strejken og Blokaden, dersom Forhandlinger bliver resultatløse, uden videre træder i Kraft **umiddelbart** efter Udløbet af de opsagte Overenskomster uden særlig ny Tilkendegivelse herom. Efter de Indklagedes Opfattelse er iøvrigt Afgivelsen af disse Strejkevarsler uden Betydning for Afgørelsen af nærværende Sag, idet denne Afgørelse maatte blive den samme, hvad enten disse Varsler var afgivne eller ikke.

Efter det foreliggende kan der ikke være Tvivl om, at de to Firmaers Indmeldelse i Arbejdsgiverforeningen i Begyndelsen af November er sket netop for at søge organisationsmæssig Beskyttelse overfor Fagforeningen under den af denne paa dette Tidspunkt allerede iværksatte Lønaktion. Retten finder herefter i Henhold til Bestemmelsen i Septemberforligets Pkt. 2 i Sl. at maatte give de Indklagede Medhold i, at Klagerne ikke efter den saaledes stedfundne Indmeldelse kan kræve de opsagte Særoverenskomster efter deres Udløb automatisk afløste af den mellem Organisationerne gældende Overenskomst, og Retten kan ikke finde, at Fagforeningen har handlet ulovligt eller organisationsfjendtligt ved **samtidig** med Opsigelserne at bebude Strejke og Lockout, idet Muligheden for Opnaaelse af ny Overenskomst ad Forhandlingens Vej ikke skønnes at være blevne forringede ved Afgivelsen af disse Varsler, hvorved Fagforeningen ikke i Realiteten giver Firmaerne ugunstigere Forhandlingsvilkaar, end de vilde have haft, hvis Varslerne ikke var afgivne paa det daværende Tidspunkt, men først naar det paa et **senere** Tidspunkt havde vist sig, at de af Fagforeningen tilbudte Forhandlinger var endt resultatløst; det skal i denne Forbindelse bemærkes, at det, efter at Firmaerne havde modtaget Opsigelsesvarslerne af 25. September, maatte være **Firmaerne,** der skulde tage Initiativet til Optagelse af de af Fagforeningen foreslaaede Forhandlinger om nye Særoverenskomster.

Herefter vil de af de Indklagede nedlagte Paastande være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger bør efter Omstændighederne betales med Halvdelen af hver af Parterne.

KENDELSE:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

De ovennævnte Varsler om Strejke og Blokade kendes lovlige.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Sølvbryllup

Fredag den 19. Maj kan Jens Bang og Hustru, Knebel, fejre deres Sølvbryllup. Jens Bang har med Interesse beklædt forskellige Tillidshverv indenfor Parti og Fagbevægelse. Han har været Arbejdernes Repræsentant i Sogneraadet i to Perioder. Og været medvirkende ved Oprettelse af de første Landarbejderforeninger paa Mols. Han har i de sidste 12 Aar været Formand for Vrinners Afd. og Medlem af den stedlige Partiforening. Fru Bang har været sin Mand en god Støtte i de forløbne Aar og altid villig til at yde den Hjælp, der var tiltrængt. Medlemmerne sender deres Formand og Hustru de hjerteligste Lykønskninger paa Sølvbryllupsdagen.

Fra Medlemsmødet

Klim-Thorup Afd. — Grdr. Vilh. Petersen, Vindfældegaard, Stokkemarke. I denne Sag er med Forbundets Støtte rejst Erstatningskrav overfor Gaardejeren af Formanden for vor Klim-Thorup Afdeling som Fader og Værge for sin umyndige Søn, Reinh. Møller. Reinhardt tjente hos Grdr. Vilh. Petersen og blev en Vintermorgen i Hestestalden slaaet i Ansigtet af Gaardejeren og det saa kraftigt, at hans Næse kom til at bløde, og han tumlede tilbage mod en af Hestene, som derved blev urolig og derved skubbede ham omkuld i Baasen, hvorved han brækkede højre Underarm ved, at Hesten enten sparkede eller traadte ham paa Armen.

Det blev ikke nogen billig Historie for Grdr. Petersen. Ved Retten er han kendt pligtig til at udrede til Reinhardt Møller Kr. 642,50. Til Klim-Thorup Sygekasse Kr. 80,74 samt Kr. 120,— i Omkostninger. Udover den nævnte Erstatning har Reinhardt Møller fra Ulykkesforsikringen modtaget Kr. 535,20, med hvilket Beløb det oprindelige Erstatningskrav overfor Gaardejeren under Sagen blev nedsat.

Odder Afd. — Rathlousdal Skovdistrikt. Den 23. og 24. Marts blev der foretaget Klassification af Rathlousdal Skovdistrikt. Der opnaaedes Enighed mellem Klassificationsmændene om Klassificeringen.

Stenstrup Afd. — Grdr. Hans Rasmussen, Kværndrup. Ovennævnte Sag. der drejede sig om vort Medlem Aage Sørensens Bortvisning fra sin Tjeneste grundet paa Tilskadekomst, er bilagt med, at Sørensen til fuld Afgørelse modtager 40 Kr. + Sagsomkostninger.

Nørre Snede — Tørvefabrikant Hans Christensen. Afdelingen har i 1938 faaet Sanktion til at optage Forhandling med Fabrikanten om Oprettelse af Overenskomst, og der har derefter været optaget Forhandling under vort Forbunds Medvirken. Forhandlingerne er forløbet uden Resultat, og Afdelingen har derfor faaet Sanktion til at etablere Arbejdsstandsning den 17. Juni f. A. Der er imidlertid nu oprettet Overenskomst, hvorefter Fabrikanten tiltræder den gældende Overenskomst indenfor Tørveindustrien, hvad angaar Arbejdstid, Timeløn og almindelige Bestemmelser, og Overenskomsten løber sammen med denne Overenskomst. Den etablerede Arbejdsstandsning er derefter sluttet fra den 10. Marts d. A.

Fabrikarbejderne — A/S Dansk Skinkekogeri. Afdelingen har fornyet Overenskomsten til Ophør en 1. Marts med Ugelønnen forhøjet fra Kr. 54,— til Kr. 62,—. Omfatter 7 Mand.

Ryomgaard, Rønde, Skejby og Trustrup — Elektricitetsselskabet »Arke«. Overenskomsten er fornyet 1 Aar med Timelønnen forhøjet fra 116 til 120 Øre. Cyklegodtgørelse og Skurpenge er forhøjet fra Kr. 3,00 til Kr. 3,60 pr. Uge.

Børkop og Skibet — Brøndsted og Østengaard Kiselgurværker. Afdelingerne har faaet Sanktion til at opsige de lokale Overenskomster, og der er nu oprettet en Fælles-Overenskomst med begge Værker. Timelønnen er forhøjet fra 105 til 111 Øre. Holddriftstillæg som i Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen af 1893. Tillidsmandsregler indført, og Firmaerne tiltræder Reglerne for Behandling af faglig Strid og Septemberforliget. Overenskomsten kan opsiges til en 1. Marts. Omfatter 18 Mand.

Hvornum-Klejtrup — Hvornum Teglværk. Overenskomsten er fornyet saaledes, at Teglværket tiltræder Landsoverenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen, hvad angaar Timeløn, Overarbejdssatser og almindelige Bestemmelser. Der er iøvrigt fastsat en Række Akkordpriser.

41. Kreds — Grusgravsejerne i Ribe Amt. Kredsen har fornyet Overenskomsten med 5 Grusgravsejere i Tjæreborg til 1. Marts 1940, saaledes at Ejerne tiltræder Landsoverenskomsten med Foreningen af Grusgrave og Skærvefabriker, hvad angaar Timeløn, Overarbejde og almindelige Bestemmelser. Der er i Tilslutning hertil oprettet Akkordpriser med de forskellige Grusgravsejere.

Galten — Framlev m. fl. Herreders Elektricitetsværk. Overenskomsten er fornyet 1 Aar med Timelønnen forhøjet fra 116 til 120 Øre. Cyklegodtgørelsen er forhøjet fra 40 til 60 Øre pr. Dag. Overenskomsten gælder til en 1. April og omfatter 12 Mand.

Arbejdsm. Ungdomsafdeling — A/S Drubin. Afdelingen har oprettet Overenskomst. Arbejdstid 8 Timer pr. Dag. Timelønnen er:

fra	14	til 15 Aar	40	Øre
-	15	- 16 -	45	-
-	16	- 17 -	55	-
-	17	- 18 -	65	-

Tillidsmanden for de voksne Arbejdere fungerer ogsaa som Tillidsmand for Ungarbejderne. Overenskomsten kan opsiges efter de almindelige Forhandlingsregler.

Vejle F. — Jydsk Crown Kork Fabrik. Der er oprettet Overenskomst for Ungarbejderne paa samme Vilkaar som i Overenskomsten med Jern- og Metalindustrien. Overenskomsten kan opsiges til 1. Marts 1940.

Langeskov — Købmand Frandsens Mørtelværk. Der er oprettet Overenskomst, hvorefter Købmanden tiltræder Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen, hvad angaar Arbejdstid og Overarbejde. Timelønnen er fastsat til 111 Øre, og Chaufførerne aflønnes med en Timeløn af 111 Øre + 14 % = 126 Øre. Til Timelønnen erholder Arbejderne et Produktionstillæg af 15 Øre pr. produceret 10 hl Mørtel og 15 Øre pr. produceret 10 hl Grus at fordele mellem det producerende Mandskab. Kalktrillere og Kalklæskere erholder Overtrækstøj og Gummistøvler, men forsaavidt Parterne enes derom, kan dette afløses med et Tillæg af 100 Øre pr. Mand pr. Uge. Ferie efter Loven. Overenskomsten gælder til en 1. Marts.

Fabrikarbejderne — Firma H. Hollesen. Afdelingen har klaget over, at Firmaet har nægtet at indgaa paa en rimelig Akkordaftale for Lukning af Radiatorer. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvorfra den vistes tilbage til ny lokal Forhandling, og vi har derefter modtaget Meddelelse fra Afdelingen om, at Sagen er gaaet i Orden paa en for vore Medlemmer tilfredsstillende Maade.

Fabrikarbejderne — A/S Glud & Marstrands Fabriker, Rentemestervej. Der har været afholdt Mægling i Anledning af 1) Strid om en opsagt Akkordpris for Maskinpudsning og 2) Strid om Akkordprisen for Loddearbejde paa en 40 l Transportspand, hvor Konstruktionen er ændret.

ad 1) Sagen sluttedes, idet man enedes om et Tillæg af 10 % til Akkordprisen. ad 2) Man enedes om, at der foreløbig for 2 Maaneder arbejdes efter den hidtidige Pris med et Tillæg af 51 Øre pr. 100 Stk., og Arbejderne har herefter meddelt, at Sagen er gaaet i Orden paa en for vore Medlemmer tilfredsstillende Maade.

Havdrup — Solrød Kalkværk. Afdelingen har indberettet, at der er opstaaet Strid om Betalingen for et Stykke Jordarbejde, idet Afdelingen hævder, at Firmaet er indgaaet paa at garantere Timelønnen for Arbejde, der udføres i Akkord, uden at Arbejderne kunde tjene Timelønnen. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder er Firmaet indgaaet paa at betale Differencen mellem den indtjente Løn, 97 Øre pr. Time, og den overenskomstmæssige Løn, 111 Øre pr. Time, for Arbejdet.

Aalborg B. — Aalborg Galvano Industri. Afdelingen har klaget over, at Firmaet har aflønnet 3 Arbejdsmænd med henholdsvis 15 — 20 og 34 Kr. pr. Uge. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder er man enedes om, at der til den unge Mand med 15 Kr. pr. Uge, som er født den 26. Juni 1920, efterbetales Lønnen op til 80 Øre pr. Time, til den unge Mand med 20 Kr. pr. Uge, der er født den 2. Februar 1920, efterbetales Lønnen til 2. Februar op til 80 Øre og fra 2. Februar op til 95 Øre pr. Time; til Arbejderen med 34 Kr. pr. Uge, født den 16. November 1917, efterbetales Lønnen op til 107 Øre pr. Time.

Helsingør S. — Helsingør Skibsværft. Afdelingen har indberettet, at der er opstaaet Strid om Betalingen for Medhjælpere ved Staalovnen. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, hvorfra den vistes tilbage til ny lokal Forhandling, og vi har derefter faaet Meddelelse fra Afdelingen om, at der er opnaaet Enighed, idet Firmaet er indgaaet paa at give Medhjælperne et Tillæg af 25 Øre for hver Gang, der sættes Jern paa, og herved vil Timefortjenesten for dette Arbejde komme op paa 164 Øre.

Skibsværftsarbejderne — A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen. Afdelingen har indberettet, at man ikke har kunnet enes om Betalingen til Afløsere for Vagtmændene. Endvidere foreligger der Strid om Natbetaling til en Kranfører. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor det første Spørgsmaal henvistes til ny lokal Forhandling. For det 2. Spørgsmaals Vedkommende indgik Værftet paa at afregne efter Reglerne for Overtid. Vi har senere fra Afdelingen modtaget Meddelelse om, at Spørgsmaalet vedrørende Afløsning for Vagtmændene er bragt i Orden, idet Afløserne herefter aflønnes med dobbelt Skifteholdstillæg.

Øse-Nordenskov — Sønderskov Teglværk. Afdelingen har indberettet, at Teglværket foretager Nedbrydning af Ovnen, og Arbejderne, der er beskæftiget ved dette Arbejde, har krævet Arbejdet betalt efter Entreprenøroverenskomsten, uden at Teglværket vil indgaa herpaa. Sagen har været behandlet ved Mægling, og her er man enedes om, at der for alt Arbejdet ved Nedbrydning og Haandlangerarbejde ved Opbygning af Ovnen betales 118 Øre pr. Time. Derudover betales ved Arbejdets Afslutning for Ulemperne ved Nedbrydningen og ved Opkørsel af Sand paa Ovnen igen et Beløb af 125 Kr. til Fordeling blandt de paagældende Arbejdere. Beløbet udbetales til Fagforeningsformanden.

24 a. Kreds — Nordisk Staalkonstruktion- og Staallamelselskab. Kredsen har klaget over, at Firmaet ikke betaler de i Overenskomsten med Jernindustrien fastsatte Tillæg for Bygningskonstruktioner ved Arbejdet paa Vildsundbroen. Der har været Mægling, og herunder oplystes det, at Montagearbejdet udføres i Akkord sammen med Smedene, saaledes at Akkorden skulde dække Tillæggene. For det øvrige Arbejde betales en Timeløn af 118 Øre, og for Arbejde med Udtrilning og Udsætning af Brofag betaler Firmaet et Tillæg af 17 Øre pr. Time, hvilket er det samme Tillæg, man er enedes med Jordgruppen om for et lignende Arbejde i Aalborg. Brobanearbejdet betales efter Entreprenøroverenskomsten. Firmaet vedkender sig Forpligtelsen til at betale 6 Timers Timeløn, hvis der sker Indskrænkninger i Arbejdstiden under haardt Vejr.

Fabrikarbejderne — A/S Glud & Marstrands Fabriker, Rentemestervej. Afdelingen har indberettet, at der er opstaaet Uoverensstemmelse om Fastsættelse af Akkordpris for Brænding af Gryder. Endvidere har vore Medlemmer rejst Krav om Betaling for Ombrænding. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor begge Spørgsmaal sluttedes, idet der var Enighed om de nævnte Akkordpriser og om, at hidtidig Praksis med Hensyn til Betalingen for Ombrændinger bibeholdes og endelig om, at Firmaet betaler 17 Øre pr. Mand pr. Time for den Tid, Brænderne efter 1. Januar 1939 har været beskæftiget ved Brænding af omtalte Gryder.

Næstved — Næstved Fiskerøgeri. Afdelingen har sluttet Overenskomst. Arbejdstid 8 Timer daglig, Timeløn 120 Øre, for Chauffører 60 Kr. pr. Uge eller 130 Øre pr. Time. Sædv. Overtidsbetaling. Under Sygdom udbetales der Dagpenge, de første 13 Uger med 3 Kr. pr. Dag. Ferie i Henhold til Ferieloven. Arbejderne skal være Medlemmer af D. A. F. Regler for faglig Strid. Overenskomsten gælder til en 1. April.

Ganløse — Grusgravsejer Tiedemann, Lyngby. Afdelingen har sluttet Overenskomst med Grusgravsejeren. Timeløn og almindelige Bestemmelser som i Overenskomsten med Foreningen af Grusgrave og Skærvefabriker. Firmaet forpligter sig til kun at beskæftige Medlemmer af D. A. F. Overenskomsten gælder til en 1. Marts 1940.

Vodskov — Cementvarefabrikant Chr. Madsen Nielsen, Hou. Fabrikanten har underskrevet paa at ville overholde den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening gældende Overenskomst. Dog er det en Forudsætning, at for saa vidt Materialerne (Sand) leveres i Støberiet, træffes herom lokal Aftale.

Fjerritslev — Cementvarefabrikant Søren Pedersen, V. Thorup. Fabrikanten er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening gældende Overenskomst og til fortrinsvis at beskæftige Medl. af Dansk Arbejdsmands Forbund. Overenskomsten er gældende indtil den med 3 Maaneders forudgaaende Varsel opsiges til Ophør til en 1. Marts.

Fjerritslev — Cementstøber K. E. Kristensen, V. Thorup Strand. Fabrikanten er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening gældende Overenskomst og til fortrinsvis at beskæftige Medl. af Dansk Arbejdsmands Forbund. Overenskomsten er gældende indtil den med 3 Maaneders forudgaaende Varsel opsiges til Ophør til en 1. Marts.

Skelskør — Skelskør Kommune. Overenskomst oprettet. Løn- og Arbejdsvilkaar i Overensstemmelse med den til enhver Tid gældende Overenskomst mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund. Aflæsning af Kul paa Gasværket betales med 10 % over den til enhver Tid gældende Pris for Losning af Kul ved Havnen. Afløsning paa Gasværket, uanset om den falder paa en Hverdag eller Helligdag, betales med samme Timeløn, som de faste Gasværksarbejdere aflønnes med + 1 Krone pr. Vagt. Den faste Søndagsafløsning paa Gasværket fra Kl. 6 Morgen til Kl. 2 Eftermiddag betales med 16 Kr. pr. Vagt. Under Ulykkestilfælde, som indtræffer under Arbejde for Kommunen, og som falder ind under Ulykkesforsikringslovens Bestemmelser, erholder Vedkommende 4 Kroner pr. Søgnedag i indtil 13 Uger fra Ulykkesdagen at regne. Der beskæftiges fortrinsvis arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere. Overenskomsten er gældende, indtil den med 2 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

Them — Grusgravejer Georg Jespersen, Løgager pr. Funder. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer pr. Uge. Timeløn samt Tillæg for Skærveknusning pr. Maskine er lig den, der til enhver Tid er gældende mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Entreprenørforeningen. Alm. Overarbejdstakster. Der beskæftiges kun Medlemmer af D. A. F. Endvidere er der fastsat en Række Akkordpriser. Overenskomsten er gældende, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør til en 1. April.

23. Kreds Hallund Afdeling — Murermester Axel Nielsen, Jerslev. Mesteren, der har underskrevet Overenskomst med Jerslev Afdeling om at ville betale efter den mellem vort Forbund og Landhaandværkernes Hovedorganisation gældende Overenskomst, overholdt ikke dette, idet han underbetalte sine Arbejdsmænd. I den Anledning indklagede vi ham for den Faste Voldgiftsret, hvor Sagen blev forligt, saaledes at Mesteren til fuld Afgørelse af den indtil Dato stedfundne Underbetaling betaler en Bod til Dansk Arbejdsmands Forbund paa 250 Kroner.

Langeskov — Købmand K. Frandsen. Ved et Møde den 22. Marts 1939 mellem Købmand K. Frandsen, Langeskov, og Repræsentanter for Dansk Arbejdsmands Forbund enedes man om følgende:

De til enhver Tid gældende Overenskomster mellem Centralforeningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund bliver gældende, saafremt Købmand K. Frandsen udfører Arbejde, der falder ind under disse Overenskomster. For Chauffører i Virksomheden, der ikke er beskæftiget ved Arbejde henhørende under Mørtelfabriken, gælder den til enhver Tid gældende Overenskomst mellem Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund. Lager- og Pakhusarbejdere i Købmandsvirksomheden aflønnes efter den for Lager- og Pakhusarbejdere almindeligt gældende Overenskomst for Tiden 119 Øre pr. Time. Købmand K. Frandsen indgaar paa kun at beskæftige Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Endvidere er man enige om, at der mellem Købmand Frandsen og Fagforeningsformand Karl Jensen og de paagældende Arbejdere foretages en Undersøgelse angaaende, hvad der er udbetalt for Fabrikation af Cementvarer, og hvis det herunder viser sig, at der ikke er betalt efter Overenskomsten af 1938, efterbetales det manglende Beløb.

Holbæk — Murermester Jacob Hansen, Holbæk. Ved en Grundudgravning, hvor den udgravede Jord transporteres til et fjerntliggende Sted, og der aflæsses af to Mand, forlangte Afdelingen Betaling til de to Mand ved Aflæsningen i Forhold til, hvad der blev tjent af Akkordholdet ved Udgravningen. Mesteren nægtede at betale som af Afdelingen forlangt og afregnede det med almindelig Timeløn. Da der ikke i Overenskomsten med Centralforeningen findes en lignende Bestemmelse som i Overenskomsten med Entreprenørforeningen gaaende ud paa, at Arbejdet paa Tippen skal betales med samme Timeløn, som Akkordholdet tjener, henvistes til Stk. s i Overenskomsten, hvorefter Centralforeningen skal respektere Overenskomster med andre Organisationer, naar de udfører Arbejde, som ikke er indeholdt i deres egen Overenskomst. Sagen, der er forelagt en faglig Voldgiftsret, blev afgjort af Opmanden, som udtaler, at den anførte Bestemmelse kan ikke bringes i Anvendelse, men at det paa den anden Side maa være rimeligt, at der ydes et Tillæg til de paagældende Arbejdere, som arbejder i Forbindelse med et Akkordhold, og der fastsattes derfor et Tillæg af 15 Øre til Timelønnen.

Fjerritslev — Murermester Chr. Krogsgaard Pedersen. Mesteren har underskrevet paa at ville overholde og iøvrigt betale efter den til enhver Tid mellem D. A. F. og Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark gældende Overenskomst.

Kalundborg — Entreprenør Otzen. Ved et Vejarbejde, der er udbudt af Holbæk Amts Vejvæsen paa Kalundborg og Raklev Kommunes Vegne, hvor Jordmængden var henholdsvis ca. 47.000 og 10.000 m³, stillede Afdelingen Forlangende om, at der for de 10.000 m³'s Vedkommende blev betalt Tillæg for større Jordarbejder, da den Del af Jorden blev transporteret paa Spor. Entreprenøren nægtede at betale dette Tillæg under Henvisning til, at det var to hver for sig selvstændige Arbejder, der kun ved et Tilfælde var udbudt samtidig. Ved den voldgiftsmæssige Afgørelse af den foreliggende Uoverensstemmelse udtaler Opmanden i sin Kendelse, at det, efter hvad der foreligger oplyst i Sagen, maa konstateres, at det er to selvstændige Arbejder, og da der ikke er fuldtud 10.000 m³ i den sidstnævnte Entreprise, kan Kravet om Tillæg for større Jordarbejder ikke imødekommes.

Glostrup — Entreprenørfirmaet Wright, Thomsen & Kier. Der forelaa Uoverensstemmelse angaaende Betaling for Sætning af Kantsten ved et Arbejde paa Roskildevej. Da der ikke ved et om Sagen afholdt Mæglingsmøde kunde opnaaes Enighed, gik Sagen til faglig Voldgift, hvor der ved Mødet den 21. Februar af Voldgiftsretten afsagdes en saalydende Kendelse:

»Medhjælp ved Sætning af de omtvistede Kantsten betales efter de Arbejdspræstationer, der i nærværende Tilfælde kræves med 55 Øre pr. 1. m Kantsten.«

37. Kreds — Murermestrene Anders H. Hansen, Chr. Andersen, H. Chr. Hansen. Mesteren har underskrevet paa at ville overholde og iøvrigt betale efter den til enhver Tid mellem D. A. F. og Hovedorganisationen for Mesterforeningen i Byggefagene i Danmark gældende Overenskomst.

Hals (25. Agitationskreds) — Tømrermester Jens Larsen, Hals. Mesteren er indgaaet paa at overholde og betale efter den til enhver Tid mellem Entreprenørforeningen og D. A. F. gældende Overenskomst.

Fjerritslev — Cementvarefabrikant Emil Nielsen. Fabrikanten har underskrevet paa at overholde den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening gældende Overenskomst.

Lyngby — Murermester Andkilde, Lyngby. Mesteren er indgaaet paa at ville overholde og betale efter den til enhver Tid gældende Overenskomst mellem vort Forbund og Centralforeningen af Murermestre i Danmark.

Fjerritslev — Murermester Jens Klit. Mesteren er indgaaet paa at ville overholde og iøvrigt betale efter den til enhver Tid mellem Landhaandværkernes Hovedorganisation og D. A. F. gældende Overenskomst.

Fjerritslev — Murermester Martin Sørensen. Mesteren er indgaaet paa at ville overholde og iøvrigt betale efter den til enhver Tid mellem Landhaandværkernes Hovedorganisation og D. A. F. gældende Overenskomst.

Fjerritslev — Murermester Ole Møller. Mesteren er indgaaet paa at ville overholde og iøvrigt betale efter den til enhver Tid mellem Landhaandværkernes Hovedorganisation og D. A. F. gældende Overenskomst.

Spjellerup — Spjellerup-Smerup Kommune. Der er oprettet ny Overenskomst med Kommunen. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timeløn i H. t. Entreprenøroverenskomsten. Akkordarbejde, som kan udføres efter denne Overenskomsts Bestemmelser, betales med de deri fastsatte Priser. Tjæretillæg 15 %. Skærveslagning, 6 cm Kr. 8,00 pr. m³. Fortrinsvis Beskæftigelse af D. A. F.'s Medlemmer. Ved Ulykkestilfælde sikres der Arbejderne 4 Kr. pr. Dag i de første 13 Uger efter Ulykkens Indtræden. Alm. Regler for Behandling af faglig Strid. Opsigelse 3 Maaneder til en 1. Marts.

Hals og Hou, Vendsyssel — Hals Kommune. Der er oprettet Overenskomst med Sogneraadet. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timeløn i H. t. Entreprenøroverenskomsten, Overtids- og Søndagstillæg i H. t. samme Overenskomst. Alm. Regler for Behandling af faglig Strid. Opsigelse 3 Maaneder til en 1. Marts.

Ryomgaard og Pindstrup — Marie-Magdalene-Koed Kommune. Der er ved Forhandling opnaaet ny Overenskomst med Sogneraadet, hvorved Timelønnen er forhøjet fra 105 Øre til 118 Øre. Stenslagningsprisen er hævet fra Kr. 7,00 til Kr. 9,00 pr. m³ for 7 cm Skærver. Arbejderne holdes ulykkesforsikret med 4 Kr. pr. Dag fra første Dag efter Ulykkens Indtræden. Der beskæftiges kun organiserede Arbejdere. Alm. Regler for Behandling af faglig Strid. Opsigelse til en 1. Oktober, tidligst 1. Oktober 1940.

D. A. F. — Ods Herreds Sogneraadsforening. Uoverensstemmelsen om, hvad der i Henhold til Overenskomsten med Sogneraadsforeningen skal betales for Snekastningsarbejde i Kommunerne i Ods Herred, er nu afgjort ved faglig Voldgift.

Den af Opmanden, Dommer Roepstorff, afsagte Kendelse gaar ud paa, at der maa gives Dansk Arbejdsmands Forbund Medhold i, at Snekastningsarbejde maa henføres under Arbejde, hvortil der ydes offentligt Tilskud udover Motorskatten.

Den omhandlede Overenskomst indeholder to forskellige Timelønninger. I § 2 er fastsat en Timeløn af 107 Øre for visse nærmere betegnede Arbejder, medens det i § 3 er fastsat, at andre Arbejder, f. Eks. Kloak- og Betonarbejder og iøvrigt alt Arbejde, hvortil der ydes offentligt Tilskud udover Motorskatten, i samtlige Kommuner skal betales i Henhold til Entreprenøroverenskomsten.

Da Opmanden i sin Kendelse har fastslaaet, at Snekastningsarbejde skal betales i Henhold til § 3, har vi tilskrevet de paagældende Afdelinger og anmodet dem om at drage Omsorg for, at der sker Henvendelse til de paagældende Kommuner om Efterbetaling for det udførte Snekastningsarbejde, saaledes at Aflønningen kommer op paa 118 Øre i Timen.

D. A. F. — Arts-Skippinge Herreds Sogneraadsforening. Vi har overfor Sogneraadsforeningen rejst Krav om, at Snekastningsarbejde skulde betales med 118 Øre i Timen i Henhold til Bestemmelsen i Overenskomstens § 3 om, at alt Arbejde, hvortil der ydes offentligt Tilskud, skal betales i Henhold til Entreprenøroverenskomsten. Sogneraadet vilde kun aflønne Arbejdet med Timeløn i Henhold til § 2, d. v. s. henholdsvis 105 og 109 Øre i de forskellige Kommuner, der er tilsluttet Sogneraadsforeningen. Sogneraadet ønskede Sagen stillet i Bero, indtil der var faldet Kendelse i den Sag, vi havde med Ods Herreds Sogneraadsforening angaaende et lignende Forhold, idet det var sandsynligt, at her omhandlede Sogneraadsforening vilde rette sig efter den Kendelse, der maatte blive afsagt i Sagen i Ods Herred. Da denne Kendelse nu er faldet og har givet os Medhold, er Arts-Skippinge Herreds Sogneraadsforening indgaaet paa at efterbetale det udførte Snekastningsarbejde i Henhold til en Timeløn af 118 Øre.

D. A. F. — Merløse-Tudse Herreds Sogneraadsforening. Her var ligeledes Uenighed mellem Forbundet og Sogneraadsforeningen om, hvorvidt Snekastningsarbejde skulde betales efter den lavere Timeløn eller i Henhold til Entreprenøroverenskomsten. Ved et afholdt Mæglingsmøde opnaaedes ikke Enighed. Begge Parter var indforstaaet med, at Sagen herefter stilledes i Bero, indtil Sagen med Ods Herreds Sogneraadsforening var afgjort. Efter at det ved Kendelsen i nævnte Sag er fastslaaet, at Snekastningsarbejde skal betales med 118 Øre, er Merløse-Tudse Herreds Sogneraadsforening indgaaet paa at foretage Efterbetaling i Henhold til denne Timeløn.

Jerslev — Kommunen. Vi har overfor Sogneraadet paatalt, at Antagelsen af Arbejdskraft til Snekastning ikke i alle Tilfælde er sket efter Lovens Forudsætninger. Samtidig har vi krævet, at der — under Henvisning til, at der ikke mellem vor Afdeling og Sogneraadet bestaar nogen Overenskomst, og at Arbejdet derfor i H. t. Snekastningsloven skal betales efter Entreprenøroverenskomsten — bliver betalt 100 % Tillæg for Snekastning udført paa Søn- og Helligdage. Samtidig har vi gjort opmærksom paa, at vi agtede at anmode Ministeriet for offentlige Arbejder om ikke at udbetale Kommunen de i Snekastningslovens § 19, 1. Stk., hjemlede 50 % forlods Refusion af Snekastningsudgifterne, før Sogneraadet havde bragt det paaklagede Forhold i Orden. Herefter har Sogneraadet foretaget Udbetaling af det krævede Søndagstillæg af 100 % til Timelønnen.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 10 31.–5. 1939 44. Aarg.

GRUNDLOVSDAG

Lad blot Folkets Fjender snakke,
deres „Sejre" er Bedrag;
de, der kæmper *op* ad Bakke,
lider aldrig Nederlag;
det kan hænde, vi maa standse,
for at samle os paany,
men vi vinder Sejrens Kranse
i et herligt Morgengry!

Lad dem snakke, for vi smiler
kun ad vore Fjenders Snak!
Selv den bedste Ager hviler
ved et Aar at ligge brak,
men den længes lønligt efter
at gro til en Foraarsdag,
ogsaa *vi* vil samle Kræfter
til det næste store Tag!

Der er mange sære Skikke
i vort gamle Land, javel,
men man kan dog endnu ikke
snorke Folkets Krav ihjel,
og mens „Venstre" saligt snorker
efter Folkets „Nederlag",
skal vi gøre, hvad vi orker,
for at vække dem en Dag!

Lad os fejre Grundlovsdagen
under Danmarks lyse Løv,
for vor egen Tro paa Sagen
bliver aldrig dvask og sløv,
men vi ranker stolt vor Nakke,
naar vi fejrer Grundlovsdag,
vi, der kæmper op ad Bakke,
lider aldrig Nederlag.

Og her kommer Arbejdsmanden!
Naar det gælder Friheds Sag,
saa er han, før nogen anden,
rede til at ta' et Tag!
Paa vort Bryst vi Tegnet hefter,
løfter højt de røde Flag,
ogsaa *vi* har samlet Kræfter
til det næste store Tag!

Arbejdsmænd fra Hus og Hytte,
fra Cement og Sand og Jord,
ud til Mønstring, ud at lytte
til den ny Paroles Ord!
Og de røde Flag, der vajer
over Taler, Sang og Spil,
det er dem, der varsler Sejr,
for vi *kan* og *skal* og *vil!*

Aage Hermann.

Den sociale Linie i Fagforeningernes Lønpolitik

Foredrag holdt af Forbundsformand Axel Olsen i De socialistiske Økonomers Forening.

Der har indenfor den skandinaviske Fagbevægelse gennem de senere Aar trængt sig et Begreb frem, som ikke tidligere har foreligget i nogen bestemt Udformning som en Opgave for Arbejderorganisationerne, nemlig Spørgsmaalet om den sociale Linie i Fagforeningernes Lønpolitik.

En af de mere nærliggende og moralske Begrundelser for rimelig Udligning af Lønforskelle og Eksistensvilkaar i det hele finder man først og fremmest i en til Lønforskellen svarende Forskel i Ernæringsvilkaar og deraf følgende Forskel i individuel Fysik.

Det er sikkert ikke nødvendigt at fremsætte nogen særlig Bevisførelse her; men jeg skal dog anføre, at Ægteparret *Lindberg* har indlagt sig Fortjeneste ved fornylig i en Pjece: »En ny Undersøgelse af Livsvilkaarene« at have taget hele dette Spørgsmaal op til Debat, og jeg skal blot som et lille Uddrag af Pjecens Hovedsynspunkter anføre, hvad der herom siges:

> »Allerede i Dag kan man saavel gennem dansk Statistik og danske Eksperters Udsagn, som gennem udenlandsk Statistik og Ekspertudsagn sandsynliggøre, at den brede Befolknings Levevilkaar ikke er, som man kunde ønske dem. Det er kendt, at Dødelighedsstatistiken viser en større Dødelighed i de daarligst stillede Klasser end i Mellemklassen, for ikke at tale om Overklassen. Men foruden Dødeligheden er der Sygeligheden og det almindelige Velbefindende at tage Hensyn til. Det kan allerede i Dag sandsynliggøres, specielt gennem udenlandske Erfaringer, at en Række Sygdomme og Mangler ved Individernes Velbefindende hænger sammen med deres Levevilkaar. Der kan være nogen Uenighed om, hvorvidt de daarligst stillede fornemmeligst rammes af saadanne Sygdomme som Følge af daarlig Ernæring, daarlige Boliger eller gennem Smittekilde ved deres Arbejde. Men ingen benægter, at Arbejderklassens daarligst lønnede og de store Arbejderfamilier er udsat for alle tre Farer, og at man derfor særlig bør have klarlagt deres Levevilkaar. Dette gælder ogsaa Danmark. Derfor er det vigtigt, at vi ogsaa herhjemme følger med i dette Arbejde.«

En i Pjecen gengivet engelsk Statistik over Dødelighed efter Klasseinddeling opstillet paa Grundlag af Folketællingen 1921 er i denne Forbindelse af betydelig Interesse. Man er gaaet ud fra Middeltallet 100.

	Dødelighed i Almindelighed:	Børne-dødelighed:
1. Overklasse og Mellemklasse ...	81	48
2. Mellemtilfælde mellem 1 og 3	94	70
3. Faglærte Arbejdere	95	97
4. Mellemtilfælde mellem 3 og 5	101	113
5. Ufaglærte Arbejdere	126	123

Selv om denne Statistik er henimod en Snes Aar gammel, skal den jo ganske sikkert ogsaa nok have sin Gyldighed i Dag, thi nogen væsentlig Forskel i Levefoden indenfor de forskellige Grupper foreligger næppe.

Det er nu ikke saadan, at dette Spørgsmaal er nyt af Dato herhjemme og ikke tidligere har haft nogen Interesse for de faglige Organisationer, thi indenfor Arbejderorganisationerne har det i Kraft af Tilslutningen til et mere eller mindre anerkendt Lighedsprincip i Arbejdsvilkaarene altid været en Opgave saavidt gørligt først og fremmest at hjælpe der, hvor der var haardest Trang, hvilket omsat i Lønpolitiken vilde betyde, at de daarligst stillede skulde hjælpes først, med andre Ord, at man søgte en vis opadgaaende Udligning mellem foreliggende Lønforskelle: den sociale Linie.

En saadan Tendens har gjort sig gældende indenfor den enkelte Organisation og Organisationerne imellem, selv om det i det sidste Tilfælde ikke altid er gaaet saa glat, fordi Organisationsindflydelsen hos de Organisationer, for hvem Spørgsmaalet havde den største Aktualitet — altsaa dem med de lave Lønninger —, i mange Tilfælde stod tilbage i Indflydelse sammenlignet med Organisationer med højere Løn.

Aarsagerne hertil kunde være flere. Dels manglende Tilslutning til Organisationen, saaledes at dens Effektivitet var begrænset, og dels at Arten af det Arbejde, den paagældende Organisation kontraherede om, kvalitativt eller kvantitativt ansaas at være af ringere Betydning.

Disse Forudsætninger er Udviklingen imidlertid i Færd med at tage Livet af. De svage Organisationer er blevet stærke, og Konkurrencen mellem Arbejdsgiverne indbyrdes, og i Arbejdsløshedsperioder ogsaa mellem Arbejderne indbyrdes, fører til en stærkere Koncentration af Arbejdet og større Arbejdsintencitet, ligesom den maskintekniske Udvikling har vist sig at have lettest ved at gribe ind paa de Arbejdsomraader, der i mere haandværksmæssig Henseende stod tilbage for andre Omraader paa Arbejdsmarkedet: Kraner, Hejseværker, Transportmidler, Gravemaskiner m. m. til hvis Betjening, der udkræves særlig Agtpaagivenhed og Ansvar, ligesom Maskinteknikken paa mange Omraader har udviklet en stor Mængde Arbejders haandværksmæssige Præg.

Denne Udvikling har paa sin Vis banet Vejen for et forstærket Krav om en passende Udligning af Lønforskellene indenfor Fagene og mellem Fagene, og har løftet denne Interesse op paa Overfladen af den faglige og politiske Bevægelse i Arbejderpartiet navnlig i Sverige, saaledes at man har ment at kunne kendetegne den ved at give den Betegnelsen: den sociale Linie i Lønpolitiken.

Nu er det jo indlysende, at denne Bestræbelse paa Lønudligning maa møde Modstand af mere erhvervsmæssig Art i de Tilfælde, hvor Konkurrencehensyn navnlig for Eksportens Vedkommende afgørende maa spille ind, thi det bør erindres, at det ofte kan være forbundet med store Lønomkostninger at udligne Lønforskellene, da det jo saa godt som altid er den tunge Ende, den store Flok, der repræsenterer de laveste Lønninger, og hvis det derfor drejer sig om konkurrencemæssige Vanskeligheder for Eksporten eller for at holde en Virksomhedsgren oppe, der er haardt trykket af udenlandsk Konkurrence, kan man blive nødt til at slaa ind paa andre Udveje for at imødekomme den sociale Linie end direkte Udligning af Lønforskellene, og man har saaledes visse Steder gjort sig til Talsmand for, at det Offentlige skulde træde til med økonomisk eller Naturaliehjælp til Arbejdere, der af disse Grunde ikke kan naa frem til en tilbørlig Lønudligning.

Som jeg nævnte før, spiller de paagældende Arbejderes Organisationsstyrke en meget betydelig Rolle i den sociale Linie i Lønpolitiken. Hvor de daarligst lønnede Arbejderes Organisationer er svage, er Opgaven vanskelig; hvor deres Organisationer er stærke, er Opgaven mindre vanskelig. Organisationsformen kan ogsaa spille en vis Rolle. Man kan opdele Arbejderne paa forskellig Maade, f. Eks. i Industriforbund eller i Fagforbund.

I første Tilfælde kan et Industriforbund huse baade vellønnede og daarligere lønnede Arbejdere, hvor det saa maa blive Opgaven for det vedkommende Forbund, hvis man iøvrigt vil anerkende en saadan Forpligtelse, at søge Lønforskellene mere eller mindre udlignet, og hvor det saa i høj Grad kommer an paa, hvilken Indflydelse de daarligere lønnede Arbejdere har indenfor Organisationen.

I sidstnævnte Tilfælde, hvor Arbejderne er delt op i Fagforbund, har denne Organisationsform her i Landet medført en Sammenslutning af saakaldte ufaglærte under en Organisation, hvorigennem der baade talmæssigt og styrkemæssigt kan opnaas en betydelig Indflydelse med Hensyn til Udligningen af Lønforskellene.

Med Hensyn til denne Organisation tør det sikkert paastaas, at der indenfor den ikke forefindes nogen principiel eller anden mærkbar Modstand mod Bestræbelserne for at naa frem til en Udligning af Lønforskellene indenfor Organisationens forskellige Grupper, hvor Lønforskellene i mange Tilfælde kan være lige saa store, som Forskellen paa Lønningerne i Fagforbundene og de Lønninger, der er gældende indenfor de saakaldte ufaglærtes store Organisation.

Cand. polit *S. Abrahamsen* siger i »Social Tidsskrift« med Henblik paa Gennemførelse af en social Lønpolitik om Industriforbund kontra Fagforbund blandt andet følgende:

> »Enhver vil kunne forstaa, hvor meget bedre Muligheder Industriforbund har for Gennemførelsen af en saadan Politik, end Fagforbund har, og at en kraftig Enhedsledelse af Lønpolitikens Hovedlinier er paakrævet, selv om ogsaa — som her i Landet, hvor Arbejdsmændene er godt organiseret — en kraftig Arbejdsmandsorganisation kan naa langt ad disse Veje.«

Om dette Synspunkts Rigtighed har der i Danmark op gennem Tiden hersket megen Uenighed, uden at dette dog har givet sig særligt aabenlyse Udslag indenfor Fagbevægelsen. Man er gaaet stille med Dørene og har ment, at en pludselig og voldsom Omlægning af den faglige Organisationsstruktur, naar endelig skulde være, slet ikke var paakrævet, fordi, hvad man ønskede at opnaa som samlet Fagbevægelse, naar Udviklingen havde modnet et større, principielt Spørgsmaal til Afgørelse, meget vel kunde opnaas indenfor de bestaaende Organisationsformer. Og vi har jo ogsaa nu med det allersidste set, hvorledes det med disse Organisationsformer har været muligt at vedtage visse Foranstaltninger for fremtidigt Samarbejde mellem de faglige Organisationer, sigtende bl. a. til Gennemførelse af principielle og generelle Krav og Ønsker, uden at man har haft nødig at diskutere — endsige vedtage nogen Ændring af Organisationsstrukturen.

Vi har jo ikke saa farlig mange Industriforbund herhjemme, men jeg har en Statistik fra de fleste af dem, som maaske kan have nogen Interesse vedrørende den sociale Linie i Lønpolitiken og Udligning af Lønforskellen.

Det er Tal vedrørende Forholdet mellem faglærte og ufaglærtes Lønninger pr. April Kvartal 1938 hentede fra Statistisk Departements Løntabeller (se Tabellen Side 188):

Disse Tal giver jo ikke nogen saadan klar Overbevisning om Industriforbundenes Evne eller Vilje til at udligne Lønforskelle — ihvertfald ikke mellem faglært og ufaglært — men det skal denne Organisationsform nu heller ikke klandres for, thi det har ikke været netop med dette Formaal, at denne Organisationsform er valgt i de vedkommende Industrier, og Vanskeligheder er der jo nok af — ogsaa for Fagforbund.

I Danmark er Fagorganisationernes Anerkendelse af den sociale Linie i Lønpolitiken som sagt ikke fremsat som noget officielt Programpunkt. Ikke saadan at forstaa, at Spørgsmaalet ikke derfor har Interesse i Organisationerne, men vel navnlig fordi vi paa vanlig Vis har ment at kunne drøfte den hermed forbundne Interesse uden nogen højtidelig Proklamation heraf.

Vi har altid i Danmark kunnet tage de vanskelige faglige Problemer paa stilfærdig Maade, saaledes at Strid om Principer og generelle Synspunkter kunde undgaas, uden at den danske Fagbevægelse derfor i Henseende til saadanne Spørgsmaal har staaet eller staar tilbage for noget andet Land.

At ethvert Fag for sig naturligvis søger de bedst mulige Vilkaar gennemført for dets Medlemmer ligger jo lige for, og selv om Vurderingen af de opnaaede Resultater ofte maa ses paa Baggrund af, hvad andre Fag har opnaaet, og selv om en saadan Vurdering skulde naa frem til det Resultat, at man relativt havde faaet mindre end de andre, vil den Surhed, der heraf muligvis kan opstaa, hurtigt forsvinde til Fordel for den mere klassebetonede Opfattelse af Organisationernes samlede Opgaver og Resultater: en stiltiende Anerkendelse af den sociale Linie.

Med disse Bemærkninger skal jeg gaa over til en kor-

	København:			*Provinsen:*		
	Timeløn	Timeløn og Akk. ialt	Faglærtes Merfortjeneste	Timeløn	Timeløn og Akk. ialt	Faglærtes Merfortjen.
Chocoladearbejdere, fagl.	145	150	13,6 %	141	141	9,3 %
» ufagl.	130	132		126	129	
Cigararbejdere, fagl.	215	159	15,1 %	198	154	19,5 %
» ufagl.	134	135		129	129	
Skraatobaksarbejdere, fagl.	ingen	222	63,2 %	167	192	44,4 %
» ufagl.	136	136		132	133	
Rebslagere	138	163	0,6 %	134	134	13,6 %
Rebslageriarbejdere	123	162		118	118	
Garversvende	131	188	4,4 %	138	166	5,7 %
Garveriarbejdere	132	180		130	157	
Guld-, Sølv- og Elektropl., fagl.	153	169	19,9 %	137	148	14,7 %
» ufagl.	133	141		124	129	
Keramikarbejdere, fagl.	170	189	25,2 %	144	151	7,1 %
» ufagl.	125	151		132	141	
Stentrykkere, fagl.	198	199	43,2 %	165	165	27,9 %
Arbejdere i togr. Etabl., ufagl.	139	139		129	129	
Typografer, fagl.	181	181	32,1 %	166	166	29,7 %
Trykkeriarb., ufagl.	137	137		128	128	
Møllersvende, fagl.	152	152	7,8 %	135	135	8,0 %
Mølleriarbejdere, ufagl.	141	141		124	125	
Stenhuggersvende	173	184	21,1 %	127	134	1,5 %
Arb. i Stenhuggerier, ufagl.	130	152		124	132	
Børstenbindere, fagl.	159	167	21,0 %	125	128	15,3 %
Børsteindustriarb., ufagl.	121	138		105	111	

telig Omtale af Synspunkter og Foreteelser, som har gjort sig gældende i vore Nabolande, Sverrig og Norge, angaaende den sociale Linie i Lønpolitiken, og senere fremdrage nogle yderligere Betragtninger m. H. t. Danmark.

Indenfor svensk Arbejderbevægelse, hvor Spørgsmaalet har været stærkt fremme, har man i den seneste Tid ment at ville etablere en saakaldt Nyorientering, navnlig med Henblik paa den sociale Linie i Lønpolitiken.

Det var Metalindustriarbejderforbundet, der paa Landsorganisationens Kongres i 1936 forelagde et Forslag bl. a. om ensartet faglig Lønpolitik.

Forslaget var udarbejdet paa Basis af et Kommitearbejde, hvori alle Landets Industriforbund, der var samlet indenfor Landsorganisationen, deltog.

Forslaget indeholdt ogsaa Opgaver med Hensyn til Erhvervslivets sunde Udvikling, idet man gik ud fra, at et mere veludviklet Erhvervsliv maatte blive Forudsætningen for bedre sociale og økonomiske Betingelser for Landets Borgere.

Denne Interesse fra Arbejdernes Side for Erhvervslivet mente man kunde give sig Udtryk paa 3 Maader:

1) Ved Medvirkning fra Fagbevægelsens Side til Stabilisering af Arbejdsmarkedet,
2) ved Arbejdernes og Funktionærernes Indflydelse indenfor Bedrifterne for at gøre disses Produktionsvilkaar saa effektive som muligt, og
3) ved Samfundets Overvaagen af Produktionslivet og planmæssige Bestræbelser for en mere ensartet Levestandard,

og man skulde herunder tage Sigte paa at skabe mere og jævnt fordelte Levevilkaar for de forskellige Arbejdergrupper.

Hvis det saa herunder skulde vise sig, at Produktionsforholdene paa visse Omraader af Erhvervslivet ikke kan give Plads for en forsvarlig Levestandard, saa skal den faglige Lønudlignings-Politik suppleres med socialpolitiske Foranstaltninger, som hæver de daarligst stillede Arbejdergrupper op til en højere Levestandard.

Landsorganisationens Kongres nedsatte et 15 Mands Udvalg, som skulde udrede det hele Problem. Men hvad positivt, der kan komme ud heraf, er det sikkert for tidligt at spaa noget om.

Den Del af Opgaven, der ligger udenfor eller ved Siden af den sociale Linie i selve Lønpolitiken, i Organisationen, kan vanskeligt holdes udenfor i det foreliggende Foredragsemne, og jeg skal derfor sige et Par Ord om, hvad man i ledende Organisationskredse i Sverrig mener om det hele Emne: den sociale Lønpolitik.

Redaktør *Albin Lind,* Stockholm, der maa siges at repræsentere den almindelige Mening indenfor de Kredse af svensk Fagbevægelse, der ønsker en Nyorientering, udtaler sig herom saaledes:

»Den sociale Lønpolitik har, saaledes som den begynder at tage Form i Diskussionen indenfor svensk Fagbevægelse, to Asepkter og to Hovedformer, hvorunder den kan virkeliggøres i det praktiske Liv.

Principielt tager den Sigte paa at udjævne de materielle Levevilkaar indenfor Arbejderklassen. Midlet til denne Udligning er, at alle Fagbevægelsens Hjælpekilder i første Instants stilles til de daarligst stillede Arbejdergruppers Disposition.

Der er saaledes først og fremmest Tale om med faglige Midler at udvirke Lønfastsættelser i udlignende Retning og at opnaa dette gennem en Forskydning af Solidaritetstyngdepunktet fra Fagsolidaritet til Klassesolidaritet. Men man skal ikke staa stille ved denne Etappeforskydning.

I Bevidstheden om, at Tilstanden, de tekniske Udviklingsmuligheder og de almindelige Forudsætninger for Produktionseffektiviteten er og kan forblive højst uensartet indenfor forskellige Erhvervsgrene, har man faaet Forstaaelse af, at de faglige Hjælpemidler

kunde vise sig utilstrækkelige til at hæve de daarligst stillede Arbejdergrupper op paa et forsvarligt Niveau.

Man regner derfor med, at det bliver nødvendigt at komplettere den faglige Lønpolitik med en af Samfundet dirigeret Socialpolitik, som gennem Beskatningsordning, Boligunderstøttelse, Børnebespisning og andre Foranstaltninger medvirker til en Udligning. Hermed udvides Rammen for den praktiske Solidaritetsudøvelse fra Klasse- til Samfundssolidaritet.

Ved Virkeliggørelse af den solidariske Lønpolitiks faglige Afsnit er der to Alternativer at vælge imellem. Dels kan de bedst stillede Grupper dirigere deres Resourcer saaledes, at de mindre gunstigt stillede kan udøve et haardere Pres paa deres Modpart og derigennem give et stærkere Eftertryk paa deres Krav.

Dels kan de bedst stillede Arbejdergrupper ved Indtagelse af en afholdende Stilling under deres Overenskomstopgørelse skabe Forudsætninger for at overføre Betalingsevnen fra en Erhvervsgren til en anden. Fagbevægelsen vilde paa denne Maade være i Stand til at paavirke og dirigere de forskellige Erhvervsgrenes Forhold og løfte de daarligst lønnede Arbejdere op i et højere Plan.

Heri ligger der et Grundlag for et Program for Fagbevægelsens Erhvervspolitik.

Begge disse Fremgangsmaader forudsætter i høj Grad en ensartet Fagbevægelse og et Arbejdsmarked, der er gennemsyret af de faglige Organisationsbestræbelser.

Kun en ensartet Ledelse kan gennemføre en fast Planmæssighed og Arbejdsfordeling, som maa være Grundlaget for en udlignende Lønpolitik af nævnte Art. Ligeledes kan kun en paa alle Omraader stærk Fagbevægelse udøve en saadan Indflydelse paa Arbejdsbetingelserne, at det, som den ene Gruppe ikke kan gennemføre, tvinges igennem af den anden, og saaledes at den samlede Andel ikke nedsættes og en Udligning tilvejebringes.

Det er aabenbart, at den solidariske Lønpolitik forudsætter betydelige Forskydninger af forskellig Art.

Vi har allerede henvist til, at den første Linie — den indre faglige Dirigeren — kræver saavel konstitutionelle Ændringer som et ensartet erhvervspolitisk Program.

Kernen i denne Udviklingslinie er intim Sammensvejsning af de faglige Kræfter.

Den solidariske Lønpolitiks anden Linie — Samfundsforholdenes Forbedring gennem Socialpolitik — forudsætter paa sin Side en videregaaende Sammensmeltning af de faglige og politiske Aktionslinier samt en faglig Samfundsbekræftelse i større Udstrækning og fastere forankret, end det tidligere har været Tilfældet.

Ideologisk betyder dette, at Arbejderen udfolder politisk Aktivitet ikke alene i sin Egenskab af Medborger og paa Grundlag af en bestemt Samfundsopfattelse, men ogsaa som Fagforeningspraktiker.

Opgaverne for det faglige Arbejde bliver saaledes ikke alene en Foreteelse paa Arbejdsmarkedet.

Bevægelsen indordner sig Samfundshelheden og faar direkte Interesse i at overvaage Statsfællesskabet.

Heri ligger Spiren til en ny Samfundsopfattelse, som bortfjerner Statssocialismens Stivhed, men beholder dens Fasthed, som opsuger det industrielle Demokrati uden dets individualistiske Decentralisme, som viser mod en anden Arbejdsfordeling, men ogsaa imod en intimere Forbindelse mellem Produktionsliv og Samfundsliv, en mere direkte Forbindelse mellem »det materielle Grundlag og den ideologiske Overbygning«, og som mindre skematisk, end det tidligere har været Tilfældet, regner med en Samfundssector og en privat Sector i Erhvervslivet, hovedsagelig baseret paa en organisatorisk Udbygning og mindre paa direkte Indgriben i Ejendomsforholdene. I alle Henseender er den præget af et mere realistisk Syn paa Erhvervslivets, Samfundets og Fagbevægelsens Opgaver og staar i bedre Samklang med Erhvervslivets og Samfundets moderne Udformning.«

Disse interessante Betragtninger, som hviler paa det Synspunkt, at der igennem Arbejderorganisationernes Pres, baade ad faglig og politisk Vej skulde kunne tilvejebringes en almindelig Samfundssolidaritet til Tilvejebringelsen af nogenlunde ensartede Levevilkaar, ikke alene for Arbejderne, men ogsaa for andre Medborgere i Samfundet, maa naturligvis paakalde en Interesse ogsaa indenfor dansk Fagbevægelse, som igennem sine Organisationer er naaet frem til at øve en betydelig Indflydelse paa dansk Politik, herunder ogsaa Erhvervspolitiken.

Men det maa jo ikke glemmes, at i samme Grad, som der paa dette Omraade skulde kunne vindes nyt Land for Arbejdernes Synspunkter, i samme Grad maa forudsætningsvis de politiske og økonomiske Kræfter i Samfundet, og som hidtil i den allervæsentligste Grad har domineret Erhvervslivet, trykkes tilbage fra den priviligerede Stilling, som disse Kræfter hidtil har indtaget.

Og det kan meget vel tænkes, at den her tilsigtede, ganske vist gradvise, erhvervsmæssige og økonomiske Strukturændring i Samfundet ikke lader sig gennemføre uden under voldsom Modstand fra Modpartiets Side, og som det ikke gaar an at lade ude af Betragtning.

Men Socialdemokratiet stiller sig jo paa den succesive Udviklings Grund og maa naturligvis ogsaa i Kraft heraf kunne anvise visse Retningslinier for Samfundets økonomiske Udvikling bort fra det nugældende og i mange Henseender lidet tiltalende Modsætningsforhold mellem Kapital og Arbejde.

Den praktiske Fagforeningspolitiker i Danmark vil sikkert ogsaa i de af *Albin Lind* fremsatte Synspunkter om Forskydningen fra »Fagsolidaritet« til »Klassesolidaritet« finde, at adskillige Problemer vil dukke frem, som det maaske nok kan have sin Vanskelighed at faa klaret i dansk Fagbevægelse, saadan i en Haandevending. Men, paa den anden Side, Synspunkterne er interessante og giver maaske en Strømpil, der viser hen imod en kommende Udvikling.

Men selv indenfor svensk Fagbevægelse har der vist sig Vanskeligheder. Paa den svenske Grov- og Fabrikarbejderforbunds Kongres, som jeg deltog i sidste Sommer, blev der givet Landsforbundets Formand, Aug. Lindberg, Anledning til at udtale sig om den sociale Linie i Lønpolitiken, og herom udtalte han bl. a.:

»Det Spørgsmaal, som man her har berørt, er jo et Udsnit af en meget lang Diskussion, og for at man skal blive klar herpaa, maa man vide, hvilken Opfattelse, der ligger bagved.

Udgangspunktet for mit Ræsonnement var de for-

skellige Lønniveauer her i Landet. Vi ved jo alle, at der findes Grupper af Arbejdere, der tjener 20 Kr. om Dagen, medens der findes andre, der kun tjener 5 Kr. om Dagen. Selv om Leveomkostningerne for disse Grupper er forskellige, er der dog en uforholdsmæssig Forskel i Reallønnen. Det gælder om at finde Aarsagen til den uforholdsmæssige Lønforskel og undersøge, om vi kan raade Bod derpaa.

Det er et Problem, som er af meget stor Betydning for Fagforeningsbevægelsen, og som kan føre til Vanskeligheder, hvis ikke Problemet løses. Jeg har derfor undersøgt visse Omraader og spurgt mig selv, hvad det er, der bevirker denne store Lønforskel. For nogle Aartier tilbage vilde man maaske have sagt, at det var den organisatoriske Styrke, som var det afgørende. De Forbund, som det var lykkedes at skabe den stærkeste Organisation, var kommet længst med Hensyn til Lønspørgsmaalet, og de Grupper af Arbejdere, som havde undladt at organisere sig, maatte nøjes med et lavere Lønniveau. Der havde man altsaa en Forklaring. Men da dette nu efterhaanden er udjævnet, idet de Organisationer, indenfor hvilke Lønningerne er lave, er blevet lige saa stærke, som de, hvor Lønningerne er høje, maa der findes en Grund for de forskellige Aflønninger. Man kan da ikke komme til noget andet Resultat, end at det maa være de økonomiske Forhold indenfor de forskellige Erhverv, der er afgørende for Aflønningen.

Det er umuligt for Skovbruget i Smaaland at betale samme Løn, som Grubeindustrien i Norrbotten, thi Betalingen for Produkterne er ikke den samme. Hvis en Skovarbejder i Smaaland inden for et vist Omraade tjener 5 Kr. om Dagen, giver det ikke noget videre Udbytte for Arbejdsgiveren, men hvis en Grubearbejder i Norrbotten faar 20 Kr. om Dagen, bliver der i hvert Fald Avance for Aktionærerne.

Naar Situationen er saadan, maa man naturligvis gaa over til at diskutere de økonomiske Forhold i store Træk. Man kommer da ind paa den Tankegang, som har mødt saa megen Modstand hos Arbejdsgiverne og hos »de borgerlige« i det hele taget, at man gennem Statsforanstaltninger maa styrke de Erhverv, hvor de lavest betalte Arbejdere findes for dermed at skabe et økonomisk Grundlag for et højere Lønniveau. Man skulde altsaa inden for flere Omraader af Erhvervslivet gaa frem paa samme Maade, som man gør inden for Landbruget, hvilket jo er blevet kraftigt understøttet fra Statsmagtens Side, og hvilket heldigvis har medført, at Landarbejdernes Lønninger i de sidste Aar er blevet forhøjet.

Kan man paa det ene Omraade ræsonnere saaledes, maa man ogsaa gøre det paa andre. I det Forhold Fagforeningsbevægelsen vinder tilstrækkeligt i Styrke, maa den i det store og hele udnytte de Muligheder, der er med Hensyn til de økonomiske Forhold, altsaa udnytte den saapas, at der kun bliver — som man siger — en rimelig Avance til Aktionærerne. Selv om »Udbyttet« i de sidste Aar er steget kraftigt, viste det sig alligevel ved en Undersøgelse af Perioden 1929—34 eller deromkring, at Avancen for en Række Industrier ikke var mere end 2—3 %. Da er det klart, at der ikke er meget at tage der, og der maa da andre Foranstaltninger til, hvis det skal blive muligt for Arbejderkalssen at højne Levestandarden.

Der findes efter min Mening under saadanne Forhold ingen anden Udvej end at effektivisere Erhvervslivet. Man maa ogsaa fra Arbejderside medvirke til, at Erhvervet giver mere af sig, hvorved et højere Lønniveau skulde fremkomme.

Jeg har i den Forbindelse sagt, at man selvfølgelig ikke kan forlange, at Arbejderne under de nuværende Forhold skal medvirke til en Effektivisering af Erhvervslivet, da de jo ikke har nogen Garanti for, at den større Avance skal komme dem tilgode, men at den tværtimod gaar til den anden Side. For at faa Arbejderne interesseret i Erhvervslivet, maa der gives dem en anden Stilling, end den de i Øjeblikket har. Jeg kommer da tilbage til det gamle Spørgsmaal, som diskuteredes saa levende her i Landet i Aarene lige efter Verdenskrigen, nemlig, at Arbejderklassen maa være med i den tekniske og økonomiske Ledelse af Erhvervslivet paa den ene eller anden Maade.

Det er disse nye og dog gamle Linier, som jeg har været inde paa, og det er disse, som paa en eller anden Maade har vakt Mishag hos »vore Venner« til venstre, baade i det kommunistiske og det socialistiske Partis Organ og endog i den syndikalistiske Avis. Jeg for min Part kan ikke anerkende deres Bemærkning om, at vi er paa Afveje. Vi kan ikke i Længden udelukkende blive ved med et Lønbevægelsesarbejde efter Principet: at naar Konjunkturerne gaar op, skal Lønningerne gaa op, og naar Konjunkturerne gaar ned, skal Lønningerne gaa ned. Naar vi faar en Million Medlemmer — som vi nu skimter — er det klart, at vi bliver en Magt i Samfundet, som maa tage Del i Samfundets Anliggender paa en helt anden Maade, end Fagforeningsbevægelsen tidligere har gjort, og vi faar derved et Ansvar for Erhvervslivet paa en helt anden Maade end tidligere.

Men for at vi skulde kunne tage dette Ansvar og medvirke i dette Arbejde, maa man give Arbejderne en anden Stilling i Erhvervslivet. Jeg har bestemt forklaret, at det ene er absolut afhængig af det andet. Det er disse Veje, vi før eller senere maa gaa ind paa, hvis vi ikke skal staa i Stampe og fortsætte med det Lønbevægelsesarbejde, som vi har beskæftiget os med i flere Aartier.

Skal vi naa en sikrere og fastere og stærkere Plads i Samfundet, kan vi ikke undgaa at tage det Ansvar, som denne Stilling medfører.«

Ja, saaledes talte den svenske Landsorganisations Formand, og man ser, at Modstand mangler det ikke paa. Men Stof til Eftertanke er der jo nok af.

I Spørgmaalet om den sociale Linie i Lønpolitiken kan det maaske ogsaa have sin Interesse at høre en Udtalelse fra Sekretær i den norske, faglige Landsorganisation, *Lars Evensen,* som han fremsætter i et Skrift: »Fagbevægelsens økonomiske Problemer«, udgivet af Arbejdernes Oplysningsforbund i Norge, og hvor han kommer ind paa Imødegaaelsen af en Kritik fremsat af Modstandere af Industriforbunds-Ideen, der af disse menes at være Aarsagen til en vis Lønnivellering til Gunt for de lavere Lønninger, men paa Bekostning af de højere.

Lars Evensen fremhæver her, at selv om det kan paavises, at de lavere Lønninger har haft Fordel af Industriens faglige Sammenslutninger, er dette ingenlunde sket paa Bekostning af de højere lønnede Fag.

Om hele dette Spørgsmaal fremsætter han bl. a. følgende Udtalelse:

»Vedtagelsen om Industriforbundsformens Gennemførelse i 1923 betød et Brud med den Tarifpolitik, som tidligere var fulgt, at hvert enkelt Fagforbund skulde være Part i Tariffen for de respektive Faggrupper eller oprette Særtariffer.

Industriforbundsformen forudsætter, at alle Arbej-

dere ved en Bedrift skal samles i en Hovedorganisation — Forbund —, hvilket igen vil sige, at der bliver bare en Hovedpart i Tariffen paa Arbejdersiden, og at Lønbestemmelser for de forskellige Grupper samles i Fællestariffen.

Det har senere været stærkt fremhævet, særlig fra Modstandere af Industriforbundsprincipet, at Industriforbundsformen har medført en Sænkning eller Forringelse af Løn- og Arbejdsvilkaarene for de faglærte Arbejdere eller for enkelte Specialgrupper i Forhold til de Lønninger, Fagforbundene eller Specialforbundene kan opnaa for sine Medlemmer.

Det er muligt, at der i de første Aar, Industriforbundsformen blev praktiseret, ikke blev taget tilbørligt Hensyn til de forskellige Gruppers Særinteresser, og at det var de afgørende Gruppers Lønforhold, som blev lagt til Grund ogsaa ved Fastsættelsen af de faglærte Arbejderes Lønninger, selv om disse altid laa højere. Men hvis Forholdet har udviklet sig paa den Maade, at det er lykkedes Fagorganisationen at hæve det almindelige Lønniveau, kan det ikke med saglig Grund anføres, at der er foregaaet en Nivellering af Toplønningerne. Det, der da er sket, er en Udjævning af Lønforskellen til bedste for de lavest lønnede og uden Skade for de bedst betalte Grupper. Sagen stiller sig selvfølgelig anderledes, hvis det kræves, at Fagorganisationen skal gaa ind for, at den Forskel, som en Gang har været til Stede i Lønningerne, skal opretholdes uforandret. Men da kan man ikke samtidig fastholde, at der skal gennemføres en effektiv Hævning af de laveste Lønninger, d. v. s. en mere lige Levestandard.

I Forbindelse med dette Spørgsmaal maa man huske paa, at de Anker, som her er nævnt, i første Række er rettet mod Industriforbundene i de mest udprægede Eksportindustrier eller i de Industrigrene, hvor udenlandsk Konkurrence gør sig stærkest gældende, og hvor det almindelige Lønniveau ofte er lavere end i Fag, hvor disse Forhold ikke spiller ind. Dette Forhold influerer vel som Regel ogsaa paa Specialarbejdernes Lønniveau.

Det kan indrømmes, at det som Regel kan være lettere at opnaa økonomiske Resultater for en lille Gruppe Specialarbejdere end for den større Masse af en Bedrifts Arbejdere. Det er jo disses Lønninger, der giver de største Udslag paa Bedrifternes Lønningsbudget. Men for at fremtvinge et Resultat vil Gruppen altid være afhængig af Solidaritet fra det store Flertal.

En Ting til maa tages med i Vurdering af Industriforbundsformens Indflydelse paa det almindelige Lønniveau, og det er, at det altid vil være lettere at trække de lavest lønnede — dem, der staar svagest i den faglige Kamp — op paa et højere Lønniveau ved, at de kan samles i samme Forbund som de stærkere og mere befæstede Grupper.

Industriforbundsformen er i sin Helhedsvirkning en god Form for solidarisk Lønpolitik.«

I Norge viser der sig saaledes visse Vanskeligheder ved den sociale Linie uanset Organisationsformens Ændring, eller maaske netop derfor. Men ogsaa de her foreliggende Betragtninger har sin Værdi i Vurderingen af det — trods alt — interessante Problem.

I Danmark viser Lønkonflikten 1938 ogsaa os Problemet fremme i Rampelyset.

Som sædvanlig under saadanne højspændte Konfliktsituationer var der stærkt Røre i Pressen. Meget interessant er en Artikel, som fandtes i »Nationaltidende« den 15. Februar 1938, og af hvilken vi, som karakteristisk for Arbejdsgivernes Synspunkt, kan have Interesse i at se et lille Uddrag. Under Overskriften: »Hvad Arbejdsstriden staar om«, findes bl. a. følgende:

> *»De ufaglærte har stadig faaet størst Tillæg.*
>
> Striden skyldes, at Arbejdsmændene ikke har villet nøjes med Pristalsreguleringen, men har stillet Krav, hvis Gennemførelse vil være ensbetydende med et nyt generelt Lønfremstød og en fornyet Hævning af de ikke faglærtes Lønninger i Forhold til de faglærtes. Den samme Tendens har været meget mærkbar i de to nærmest foregaaende Aar. I 1936 fik Arbejdsmændene ikke ubetydelige Lønforhøjelser, hvorimod de faglærte intet opnaaede, og i 1937 opnaaede de ikke faglærte adskilligt mere end de faglærte. »Social-Demokraten« fremhæver med Rette, at danske Arbejdere »for deres Løn leverer virkeligt Kvalitetsarbejde«. Men dette gælder dog i Særdeleshed for de faglærte Arbejderes Vedkommende, hvis Kvalifikationer jo er blevet højnede gennem en mangeaarig Specialuddannelse. Det maa siges at være betænkeligt at udviske Lønforskellen mellem faglærte og ikke-faglærte Arbejdere, betænkeligt af Hensyn til Produktionen, men i Virkeligheden ogsaa for Arbejderklassens egen Skyld, og det er Arbejdsgivernes Pligt at holde igen over for en saa farlig Tendens.
>
> Spørgsmaalet Land og By.
>
> Men dertil kommer, at de saakaldte lave Lønninger i det store og hele kommer til Udbetaling i en Foretagsomhed, som dels ikke har nogen stærk økonomisk Bæreevne, dels overvejende har sin Plads i Landdistrikterne, hvor Lønnen for det første har større Købeevne end i Byerne, og hvor for det andet Landbrugets Lønningsforhold ikke kan lades ude af Betragtning. At Øjeblikket for et effektivt Lønfremstød paa disse Felter er meget daarligt valgt, turde ligge udenfor Diskussion. Vi staar jo øjensynligt i en Konjunkturevending, hvor Bevægelsen peger nedad, og specielt for den svagest funderede Foretagsomhed vil forøgede Byrder under saadanne Omstændigheder uundgaaeligt føre til Produktionsindskrænkninger, hvilket atter vil sige til forøget Arbejdsløshed. Den allerede bestaaende Arbejdsløshed er af et saa forfærdende Omfang, at Foranstaltninger, der maa bringe den til at stige yderligere, kan kun betegnes som uforsvarlige.«

Det er Dansk Arbejdsgiverforening, der her taler i »Nationaltidende«s Spalter. De Betragtninger, der her gøres gældende, er langtfra nye, vi har hørt dem tit.

Det er de lavtlønnede og deres Lønpolitik, Artiklen angriber ved at hævde det Standpunkt, at den foreliggende Forskel mellem Fortjenesterne for faglærte og ufaglærte bør opretholdes, fordi »det maa siges at være betænkeligt at udviske Lønforskellen mellem faglærte og ufaglærte Arbejdere, betænkeligt af Hensyn til Produktionen, men i Virkeligheden ogsaa for Arbejderklassens egen Skyld, og det er Arbejdsgivernes Pligt at holde igen overfor en saa farlig Tendens«. Her har vi altsaa Problemet i skarp Belysning og langtfra til Gunst for den sociale Linie, uanset at der i de Krav, de lavtlønnede Arbejdsmandsgrupper stillede i 1938, langtfra var Tale om at »udviske« en Lønforskel mellem faglærte og ufaglærte, og uanset, at det i mange Tilfælde kan

være særdeles vanskeligt at trække en bestemt Grænselinje mellem faglærte og ufaglærte.

Altsaa, vi kender ogsaa Problemet i Danmark og har kendt det længe. Men vi plejer ikke at rejse Spørgsmaal af vanskelig Karakter og tage principielle Beslutninger herom paa Tidspunkter, hvor, vi ikke selv mener, der foreligger Mulighed for almindelig Tilslutning endsige Gennemførelse; vi er mere inde paa at lade Tiden arbejde for os og undgaa opslidende og splittende teoretiske Drøftelser uden dog derfor at tabe Problemet af Syne.

Til Slut skal jeg blot fremføre nogle mere akademiske Betragtninger om den sociale Lønpolitik fremsat uden for de egentlige Fagforeningskredse.

Førnævnte Sekretær i Priskontrolraadet, cand. polit. *S. Abrahamsen,* har behandlet Problemet i en Artikel i »Socialt Tidsskrift«, hvor han ud fra en Vurdering af de Principper, der ligger til Grund for saavel Arbejderorganisationernes Indsats som Samfundets Indsats for den solidariske og sociale Lønpolitiks Forudsætninger, med en noget videre Horisont og paa mere internationalt Grundlag, bl. a. udtaler:

> »I sin yderste Konsekvens indeholder disse Principer (Albin Lind) Tanken om, at Fagbevægelsen skal stræbe henimod Udslettelse af Rentabilitetsforskelle imellem forskellige Industrigrene. Selv om det maa siges at være Fagorganisationernes Opgave at presse det til enhver Tid maksimalt mulige ud af Privatkapitalen, hvilket med stigende Organisationsstyrke og de omhandlede nye Principper netop har den nævnte Konsekvens, saa maa man dog stadig holde sig for Øje, at dette ikke kan være den eneste Betragtningsmaade. Adskillelsen mellem Arbejderbevægelsens Ansvar for Produktionslivets Trivsel og dens Ansvar for, at saa stor en Del som muligt af Slutproduktet kommer Arbejderklassen til Gode, er en uheldig Sondring. Regner man saaledes med fortsat at skulle underkaste sig det privatkapitalistiske Samfunds Norm for, hvorvidt en Virksomhed skal oprettes, eller om hvorvidt Produktivitetsforbedringer skal indføres, Profittens Størrelse, Rentabiliteten, saa gaar det ikke der uden videre at udslette Rentabilitetsforskellene mellem forskellige Industrier, særlig ikke saa længe Udlandet baade paa Eksportens og Importens Omraade konkurrerer med uensartede Indtjeningsevner paa de forskellige Omraader. Kun hvis man er villig til at forsætte de paabegyndte Indgreb i Prisdannelse og Løndannelse med Statens konsekvente Indgreb overfor Udenrigshandelen, kan man tillade sig at have saadanne Perspektiver, og saa er man jo ogsaa ude over den i Konkurrence dannede Profits regulerende Indflydelse — og et godt Stykke paa Vej inde i Planøkonomien. Paa danske Forhold kunde man overføre disse Betragtninger ved at sige: Solidarisk Lønpolitik vil, efterhaanden som den bliver mere og mere gennemgribende, og Lønniveauet højnes, kræve en konsekvent beskæftigelsespolitisk Anvendelse af Valutacentralens Muligheder, kombineret med en Priskontrol med mere vidtgaaende Bemyndigelser end den eksisterende. Er man ikke villig til at tage disse Konsekvenser, bliver Vanskelighederne ved Kombination af Beskæftigelsespolitik, Lønpolitik og Socialpolitik stadig stigende.«

Ja, det maa synes indlysende, at uden almindelig samfundsmæssig regulerende Kontrol af *det hele* Erhvervsliv gaar det ikke. Men her er vi inde paa de ideologiske Modsætninger i Befolkningen — paa Klassekampen — og den har »de andre« vel ikke opgivet, og gør det vel næppe godvillig; saa vi har jo — trods alt — vedblivende noget at more os med, før den konsekvente Realisation af social Lønpolitik gaar i Opfyldelse.

Men vi har jo Tiden for os, og forøvrigt — der sker jo saa meget fra Onsdag til Lørdag i vore Dage.

A.

Sundhed og Ernæring

Af Læge, Dr. med. Erik Begtrup.

Den ofte citerede, berømte Franskmand *Brillat-Savarin* sagde for godt 100 Aar siden, at en Nations Skæbne afhænger af, hvorledes Befolkningen bliver ernæret. Vi kan den Dag i Dag være enig med ham heri. Og ikke blot Nationens, men naturligvis ogsaa det enkelte Menneskes Sundhed afhænger i høj Grad af, hvordan han bliver ernæret.

Vi kan ikke leve uden at spise, og vi kan ikke holde os sunde og raske uden at spise de rigtige Ting — i passende Mængde. I gamle Dage overlod man alt dette til Instinktet. Hvis vi blot spiste de Ting, vi havde mest Smag for, saa gik det nok. Og det gjorde det da ogsaa som Regel. Meget har imidlertid forandret sig fra de gode, gamle Dage. Vi er efterhaanden tvunget temmelig langt bort fra det frie Naturliv, som vi er udgaaet fra. Det Afhængighedsforhold, som en fastere sammentømret Statsmekanisme har bevirket, at vi er kommet i til hinanden, har nødvendiggjort talrige Indskrænkninger i vor Levevis. De økonomiske Forhold bevirker nu, at vi aldeles ikke kan spise den Mad, som vi helst vil. For at kunne skaffe billig Mad til saa mange som muligt har det været nødvendigt at ty til fabriksmæssig Fremstilling af en vigtig Del af vore almindelige Næringsmidler, Sukker, Melprodukter, Margarine o. s. v. I det hele kan man sige, at den fabriksmæssige Fremstilling har forringet Fødevarerne som Næringsmidler saa meget, at det ofte er kommet til at gaa ud over Sundheden. Man kan i og for sig ikke bebrejde nogen dette Forhold, for man vidste ikke bedre. Man kendte i alt væsentligt kun een Værdi af Fødemidler, den kaloriemæssige Side. I de senere Aar har vi imidlertid lært andre Værdier at kende i vore Næringsmidler, Værdier, der er lige saa nødvendige som Kalorieværdien, nemlig Mineralsalte og Vitaminer.

Paa en utilstrækkelig sammensat Kost bliver vi maaske regulært syge af de saakaldte Mangelsygdomme, eller vi bliver blot trætte og sløje og mere modtagelige for andre Sygdomme, f. Eks. Infektioner, men paa en rigtig sammensat Kost, som indeholder rigelig Mælk og Mejeriprodukter samt Grøntsager, groft Brød og andre lødige Fødemidler, bliver vi sunde og modstandsdygtige.

M. P.

Det internationale Arbejdsbureaus Bestyrelsesmøde

I Dagene 20.—22. April var det internationale Arbejdsbureaus Bestyrelse samlet til ordinært Kvartalsmøde i Genéve under den norske Regeringsrepræsentant, Højesteretsjustitiarius Paal Bergs Presidium. Mødet omfattede i stor Udstrækning Diskussion om administrative og finansielle Spørgsmaal. Forud for Mødet holdtes en Række Komitémøder, i Budgetkomitéen og i

Mertens.

den specielle Komité, som er nedsat til Udarbejdelse af en Plan for Arbejdsorganisationens fortsatte Virksomhed i Tilfælde af en akut Krise.

Foruden Indberetninger fra disse Komitéer, behandlede Bestyrelsen ogsaa bl. a. Indberetninger fra den forberedende, tekniske Konference for Arbejdstiden ved Jernbanerne, som holdtes i Marts i Aar, og fra Mødet i den saakaldte forberedende Kommission for Tekstilindustrien i April, saavel som Indberetninger fra Ekspertkommissionen, som er nedsat af Arbejdsbureauet for at undersøge Medlemsstaternes Aarsindberetninger angaaende Gennemførelsen af ratificerede Konventioner. Det var med Tilfredshed de sagkyndige havde kunnet konstatere, at Medlemsstaterne, trods den internationale Situation, endnu omhyggeligere end tidligere har overholdt sine Indberetningspligter. De havde ogsaa denne Gang særlig understreget de Fremskridt, som har været mærkbare angaaende Konventionernes Gennemførelse i Koloniomraader, Protektorater og andre Territorier, som ikke har fuldt Selvstyre. Samtidig med at en Stat ratificerer en international Arbejdskonvention, saa bliver Konventionens Bestemmelse ikke derved helt automatisk gældende ogsaa for vedkommende Stats Kolonier, etc. Den internationale Arbejdsorganisations Forfatning indeholder nemlig en Bestemmelse om, at en saadan Udvidelse af en Konventions Tillempningsomraade er afhængig af de foreliggende Muligheder, hvad lokale Forhold angaar, for Konventionens Gennemførelse. I de senere Aar har man imidlertid kunnet konstatere en stærk Tendens hos Medlemsstaterne til i stadig større Udstrækning at gennemføre Konventionernes Forskrifter ogsaa i Kolonier og andre Besiddelser. Der er ingen Tvivl om, at de internationale Arbejdskonventioner er kommet til at spille en meget stor Rolle ved Udarbejdelsen af Socialovgivning, som stadig er blevet mere paakrævet paa Grund af den økonomiske Udvikling, som har fundet Sted i de senere Aar i saadanne Territorier.

Bestyrelsen besluttede at henvise Ekspertkommissionens Indberetning til den internationale Arbejdskonference, som træder sammen i Juni i Aar, for videre Behandling.

En anden interessant Indberetning, som Bestyrelsen fik forelagt paa nu afholdte Møde, var afgivet af den Delegation bestaaende af en Regerings-, en Arbejdsgiver- og en Arbejderrepræsentant, som Bestyrelsen efter Indbydelse fra vedkommende Regering i Vinter sendte til Sydafrika for paa Stedet at studere de indfødte Arbejderes sociale Forhold. Da Spørgsmaalet om Regulering af de indfødte Arbejderes Arbejdskontrakter staar opført paa Dagsordenen for Konferencen i Aar, be-

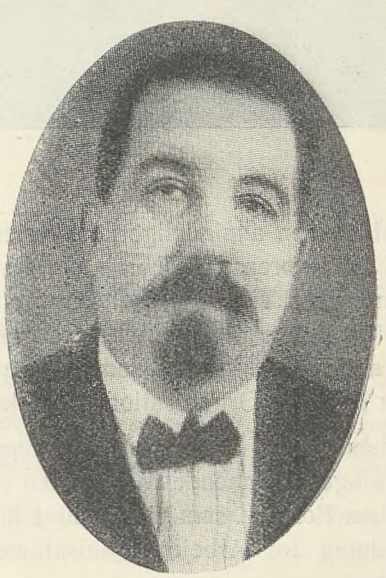

Jouhaux.

sluttede Bestyrelsen, at Delegationens Indberetning skal fremlægges paa Konferencen.

Bestyrelsen behandlede derefter et Par Forslag, som er fremført af den amerikanske Regeringsrepræsentant Goodrich og den engelske Regeringsrepræsentant Leggett angaaende Diskussionerne paa de internationale Arbejdskonferencer. Mr. Goodrich havde foreslaaet, at man paa hver Konferences Dagsorden skulde opføre et vigtigt socialt Problem, som vilde kunne tiltrække sig Almenhedens Opmærksomhed. Dette Spørgsmaal skulde gøres til Genstand for en almindelig Debat uden at Hensigten

derfor skulde være derved at naa frem til Vedtagelse af noget Konventionsudkast i denne Anledning. Som et Eksempel paa et saadant Spørgsmaal nævnte han Fremgangsmaaden ved Afslutning af kollektive Overenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejderorganisationer. Mr. Leggett havde paa sin Side foreslaaet, at de Delegerede paa Arbejdskonferencen skulde gives større Anledning til frit at udveksle Tanker og Erfaringer vedrørende sociale Spørgsmaal af speciel Interesse for deres respektive Land. I denne Forbindelse fæstede den belgiske Arbejderrepræsentant *Mertens* og den franske Arbejderrepræsentant *Jouhaux* Opmærksomheden paa Øn-

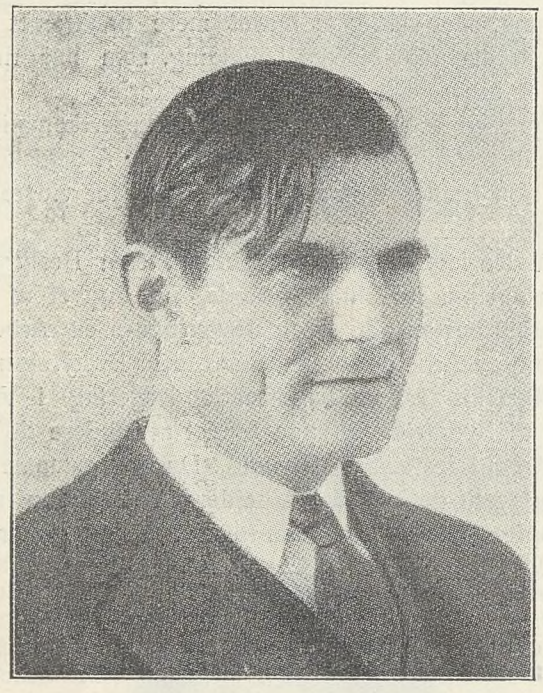

Winant.

skeligheden af, at den almindelige Diskussion med Udgangspunkt i Direktørens Aarsberetning, i større Grad end hidtil har været Tilfældet, koncentreredes om det Arbejde, som den internationale Arbejdsorganisation har udført og de sociale Fremskridt, som er gjort rundt om i Verden som Følge af Organisationens Virksomhed.

Fra Arbejdsbureauets Direktions Side blev der givet en Del Oplysninger angaaende Muligheden af Virkeliggørelsen af disse Forslag, som vilde kunne komme til at faa stor Betydning for Arbejdsorganisationens fremtidige Virksomhed.

Før Mødets Slutning gav Arbejdsbureauets Direktør Mr. John G. Winant, som netop er kommet tilbage fra Amerika, en Del Oplysninger angaaende de Forhandlinger, han har ført om Organiseringen af den regionale amerikanske Arbejdskonference, som man har besluttet at holde i Havana førstkommende November. Han underrettede ogsaa Bestyrelsen om, at han har været i direkte Kontakt med Regeringerne i England, Frankrig og De forenede Stater, som har gentaget sine Forsikringer overfor det internationale Arbejdsbureau om deres aktive Samarbejde »under enhver Omstændighed«.

Bestyrelsen gav tilsidst Udtryk for sin Tilfredshed med de Meddelelser, som er indløbet fra Ungarns og Perus Regeringer gaaende ud paa, at de — trods Beslutningen om at gaa ud af Folkeforbundet — kommer til at blive staaende som Medlemmer af den internationale Arbejdsorganisation.

Næste Bestyrelsesmøde finder Sted i Genéve den 6. Juni, to Dage før Arbejdskonferencen træder sammen. Det derpaa følgende Møde vil, efter Indbydelse fra den norske Regering, komme til at holdes i Oslo i Begyndelsen af Oktober.

Pasning af Centralvarmeanlæg

Paa Teknologisk Instituts Forlag er nu udkommet en 2. Udgave af Bogen »Vejledning i Pasning af Centralvarmeanlæg«. Den nye Udgave er blevet til ved Samarbejde mellem d'Herrer Afdelingsingeniør Otto Juel Jørgensen og Ingeniør Lorentz Pedersen. Bogen indeholder foruden omfattende Vejledning tillige 175 Figurer, 25 Tabeller og 5 løse Planer med Illustrationer af Kedler.

Tekst og Illustrationer er delt i følgende Afsnit:
Varmeanlæg i Almindelighed.
Vandvarmeanlæg.
Dampvarmeanlæg.
Luftvarmeanlæg og Ventilationsanlæg.
Varmtvandsforsyningsanlæg.
Kedelsten.
Varmemaalere.
Lidt om Elektricitet og Pasning af Elektromotorer.
Brændsel.
Anlægets Virkningsgrad.
Pasning af Anlæget. Resumé.
Maal og Vægt. Lovbestemmelser vedr. Varmeanlæg.
Første Hjælp ved Ulykkestilfælde.

Ved Omarbejdelsen af Bogen er der taget Hensyn til den Udvikling, der er foregaaet, siden 1. Udgave er fremkommet. Saaledes er Afsnittene om Ovne (Radiatorer) og navnlig Kedler helt omarbejdet; det fremhæves, at særlig danske Fabrikata paa disse Omraader har gennemgaaet en stor Udvikling. Det kan saaledes nævnes, at der nu findes gode, danske Kedler til ethvert Brændsel: Koks (Cinders), Kul, Kulafharpning, Brænde, Tørv, Briketter og Olie.

Ogsaa vedrørende selve Kedelanlæget og Kedelarmaturet er der udarbejdet ny Tekst og nye Illustrationer. Afsnittene om Varmtvandsforsyningsanlæg og Varmemaalere er ogsaa præget af den Udvikling, der har fundet Sted i de sidste Aar, ligesom Afsnittet Brændsel giver fyldige Oplysninger om det indenlandske Brændsel: Brænde, Tørv og Briketter.

Endelig skal nævnes, at forskellige Erfaringer, som Afdelingen gennem Laboratorieforsøg og gennem sit Arbejde i Praksis har indhøstet, har fundet Udtryk i de Afsnit, der handler om Anlægets Fyringsøkonomi og Pasning.

Den overordentlig righoldige og meget belærende Bog kan faas enten ved Henvendelse direkte til Forlaget eller til lokale Boghandlere.

Vor Kamp.

Vor lange Vej fra Mørke frem til Sol.
Slægtled efter Slægtled drog vi frem.
Vor lange Vej mod Retten til at leve
og bygge os paa Jorden frie Hjem
— vor Kamp har aldrig saaet onde Frø;
vi vilde kun, det onde skulde dø.

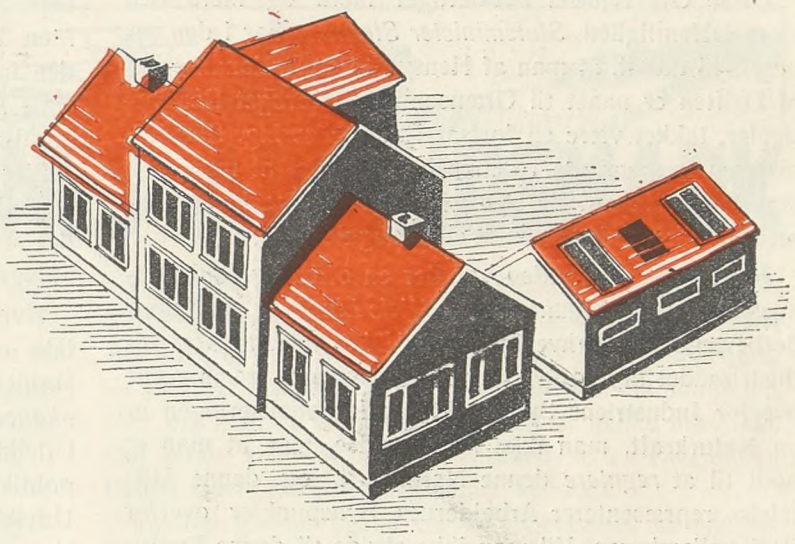

Og stod vi ikke tapre paa vor Plads
Time efter Time, Aar for Aar?
Vor Styrke var bestandig kun at skabe,
ja, skabe hele Folket gode Kaar.
Og slappes Linjen mellem d i t og m i t,
hvor end vi sejrer, Folket bliver frit.

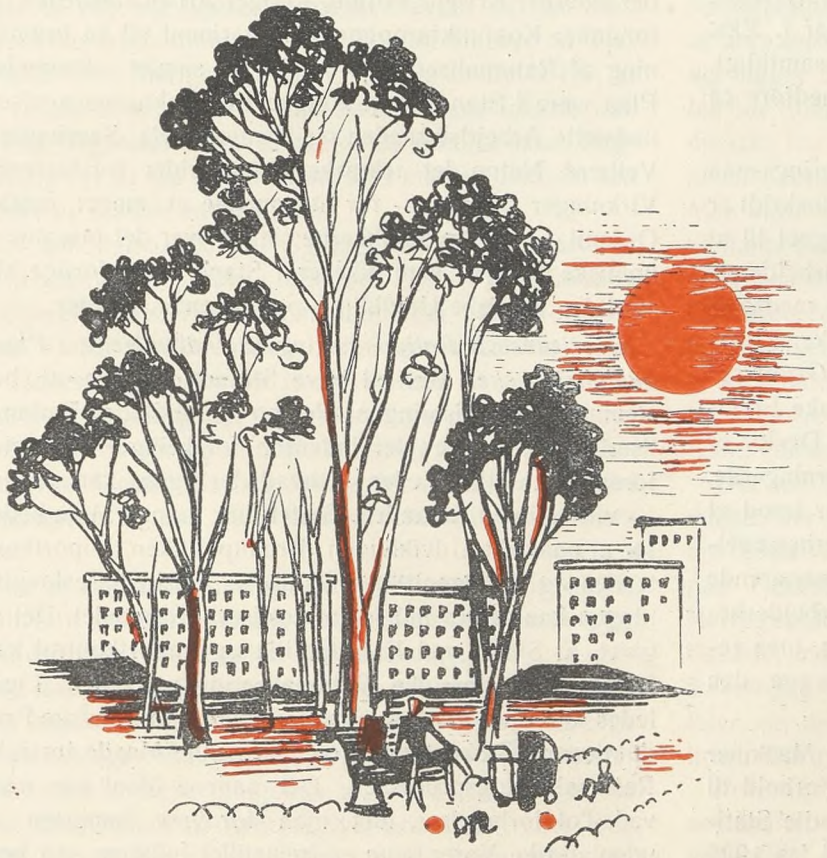

Se, Monumenter knejser paa vor Vej;
Lovkomplekser sikrer os mod Nød,
Gamlehjem og skønne Barnets Skoler,
solaabne Parker véd, hvad vi betød.
Hvem tabte da i denne bitre Dyst?
Hver Kamp, vi vandt, gav Livet mere Lyst.

Nej, ingen Mund skal smæde, hvad vi vandt;
løftet, har vi, hævet Danmarks Navn,
ingen Kamp har plettet Idealer
og Sejren var til hele Folkets Gavn.
Vi vil en Verden skøn at leve i,
og derfor skaber — derfor kæmper vi.

E v a l d L o n g f o r s.

Teknisk Fremskridt og Arbejdsløshed

Arbejdsløsheden har mange Aarsager, og en af disse Aarsager er det tekniske Fremskridt. Tidligere forholdt det sig ikke saadan. I det 19. Aarhundrede var Erhvervslivet under den frie Konkurrence i Stand til efter en Overgangsperiode med Arbejdsløshed meget hurtigt at tilpasse sig efter de nye Produktionsbetingelser. Rationaliseringen blev Grundlaget for overordentlig store Produktionsforøgelser og hurtig stigende Beskæftigelse. Dette er ikke mere saaledes. Erhvervslivet har tabt en stor Del af dets Elasticitet. Rationaliseringen medførte ikke Prisnedsættelser, men forøger kun Profiten.

Disse Overvejelser beskæftiger mere og mere den store Offentlighed. *Statsminister Stauning* har i den senere Tid udtalt, at man af Hensyn til en Rationalisering af Driften er naaet til Grænsen af en forøget Beskæftigelse, takket være en fortsat Rationalisering. Statsministeren fremhævede i denne Forbindelse, at man nøje maatte overveje dette Spørgsmaal i Sammenhæng hermed en eller anden Kontrol eller Regulering.

For nogle Uger siden var der en offentlig Radiodiskussion om det samme Emne. *Niels Lindberg* fra Arbejderbevægelsens Erhvervsraad og *Direktør Hartz* fra Industriraadet krydsede Klinger, og Lindberg fremhævede overfor Industriens Synspunkt, at Rationaliseringen er en Naturkraft, man ikke kan standse, men at man er nødt til at *regulere* denne Naturkraft, og denne Udtalelse repræsenterer Arbejdernes Synspunkter overfor Rationaliseringen. Vil man ikke skride til denne Foranstaltning, saa vil Rationaliseringen ikke foregaa planmæssigt, men i Ryk, som vilde bringe farlige forstyrrende Momenter ind i Erhvervslivets Udvikling. Naar f. Eks. en hel Del større Virksomheder rationaliserer samtidigt, giver det Tilbageslag, der uundgaaeligt vil medføre en katastrofal Arbejdsløshed.

Enhver Betragtning angaaende Rationalisering maa gaa ud fra det Synspunkt, at det tekniske Fremskridt er en Naturkraft, som i Virkeligheden er bedst egnet til at forøge Menneskenes Rigdom og lette den arbejdende Klasses Byrder. Hvis det tekniske Fremskridt medfører Arbejdsløshed, saa er dette ikke det tekniske Fremskridts Skyld, men en Følge af *Samfundets Organisation,* som ikke er i Stand til at lade det tekniske Fremskridts naturlige Kraft virke paa rette Maade. Derfor er det ikke rigtigt og en Fordrejelse af Kendsgerningerne, naar man paastaar, at Arbejderbevægelsen er imod et hvert teknisk Fremskridt som saadant. Arbejderbevægelsen skylder delvis den tekniske Udvikling sin nuværende Position indenfor Samfundet, og derfor vil Arbejderbevægelsen ikke standse den tekniske Udvikling, men regulere Rationaliseringsprocessen og underlægge den den økonomiske Planlægning.

Det er en Kendsgerning, at Anvendelsen af Maskiner indenfor Industrien er steget meget stærkt i Forhold til Opgangen i Arbejdertallet. Den fornylig udsendte Statistik om Erhvervstælling udviser, at Personalet fra 1925 —35 ganske vist er steget med 17 %, men *Produktionen* med 45 %! Det kan ikke nægtes, at Rationaliseringens Indflydelse paa Produktionen næsten er tre Gange saa stor som paa Beskæftigelsen, og meget tyder paa, at denne Tendens er blevet mere udpræget i de senere Aar.

Arbejdsgiverne ynder ofte at paastaa, at betydelige Lønsænkninger vilde være i Stand til at fremme Genoptagning af de Arbejdskræfter, der blev overflødiggjort som Følge af det tekniske Fremskridt. De mener ogsaa, at paa denne Maade kunde Rationaliseringsprocessen forsinkes, fordi Arbejdskraften blev billigere, og Arbejdsgiverne ikke fristedes til at anskaffe nye Maskiner. Men de, der taler paa denne Maade, glemmer, at ogsaa den menneskelige Arbejdskraft har sine fysiske og sociale Produktionsomkostninger og kun, naar man ignorer denne Kendsgerning, kan man teoretisk sige, at der stadig er Mulighed for at anvende Arbejdskraften i den Kvantitet, der staar til Raadighed. I Realiteten forholder det sig ogsaa her helt anderledes, end Arbejdsgivernes »kloge« Argumenter vil have en til at tro.

Hvis man gennemtænker hele dette Problem, kan man ikke undgaa at erkende, at ogsaa det tekniske Fremskridt er et Problem, som kun kan løses indenfor *Planøkonomiens* Rammer, ja, mere endnu: selve den tekniske Udvikling kræver en Planlægning af hele Erhvervspolitiken. Paa den kapitalistiske Økonomis nuværende Udviklingstrin, som er præget af Mangel paa fri Konkurrence og Bevægelsesmuligheder, føles særlig stærkt det tekniske Fremskridts arbejdsbesparende Virkninger, der skærper Krisens Forløb, forøger Arbejdsløsheden og forsinker Konjunkturopgangen. Derimod vil en Indordning af Rationaliseringen under en samlet økonomisk Plan være i Stand til at udligne Konjunkturbevægelser, nedsætte Arbejdsløsheden og fremme hele Samfundets Velfærd. Netop det tekniske Fremskridts forstyrrende Virkninger beviser — for at anvende et meget omtalt Ordspil —, at Dødsklokkerne ringer over det privatøkonomiske System, som ikke er i Stand til at forlige sig med den tekniske Udviklings opbyggende Kræfter.

Hvorledes vil Rationaliseringens Indlemmelse i Planøkonomien ske? Det vil blive Statens Opgave at bestemme Rationaliseringens Tempo og hindre, at Rationaliserings-Forholdsregler indenfor forskellige Industrier foregaar samtidigt eller — hvad der ogsaa kan tænkes — virker imod hinanden. Staten har mange Muligheder for at paavirke Udviklingen: Kreditpolitiken, Importkontrollen og Skattepolitiken, Told- og Beskyttelseslovgivningen kan sættes ind for at realisere Formaalet. Det er givet, at Staten ved Kreditpolitik og Importkontrol kan fremme eller forsinke Rationaliseringsprocessen. Ligeledes kan man gennem Skattelempelser formindske Produktionens Omkostninger og paa denne Maade forsinke Rationaliseringsprocessen. Det samme Maal kan naas ved Toldforhøjelser, idet man fordyrer Importen af udenlandske Varer, som er fremstillet billigere end her-

hjemme som Følge af Rationalisering i det paagældende Land. Men man maa fremhæve, at man kun maa gribe til saadanne Forholdsregler for at forlige det tekniske Fremskridts Tempo med den økonomiske Udvikling herhjemme, *ikke* for at standse Rationaliseringen. En saadan Politik vilde være unaturlig og ikke ligge i Arbejderklassens Interesse.

Det er naturligvis muligt, ja, endog sandsynligt, at ogsaa en reguleret Rationalisering vil medføre en vis Arbejdsløshed, om end i begrænset Udstrækning. Og her kan man henvise til et Forslag, som *Lindberg* ogsaa fremførte i Radiodiskussionen, nemlig at man kunde paalægge de enkelte Virksomheder større eller mindre Dele af de Omkostninger, der samfundsmæssigt flyder af Rationaliseringen i Form af Arbejdsløshed, f. Eks. en Del af Understøttelsesudgifterne. Det vilde sikkert være et fornuftigt Princip, at de Virksomheder, der medfører Samfundsudgifter ogsaa bør være med til at betale disse. En saadan Ordning vilde naturligvis ogsaa forsinke Rationaliseringstempoet noget.

Men det afgørende Synspunkt bliver dog, at ogsaa det tekniske Fremskridts Kræfter skal indordnes under det økonomiske System, saaledes at *Samfundet bliver Herre over den økonomiske Udvikling*. Ellers ender det blot med, at det tekniske Fremskridt, i Stedet for som haabet, at blive til virkelig Gavn for Menneskeheden, kommer til at virke ødelæggende.

H.

Landarbejder-Rundskue

Dette Aars Maj-Skiftedag skal have været præget af en noget større Efterspørgsel paa Tjenestekarle, hvad der igen har givet sig Udtryk i bedre Løntilbud. Folk, der maa antages at vide Besked med de Dele, vil i hvert Fald hævde, at paa Fæstekontorerne blev der gennemgaaende budt Sommerlønninger, der laa et Stykke over Landbrugsoverenskomsternes Minimallønninger for Tjenestekarle; en Omstændighed, der faar tankeløse Sjæle til højt og bedrevidende at hævde, at der ved Overenskomstafslutninger tages for lidt Hensyn til Tjenestekarlenes Muligheder og tages som et Bevis for, at det er saa som saa med den Nytte, Tjenestekarle kan have af Organisationen. Vi skulde da vel ikke staa i Fagforening for at faa mindre Løn, kan man undertiden faa at høre af saadan en Krudtkarl.

En umiddelbar Sammenligning mellem de tilfældige og tit stærkt svingende Lønninger i »det frie Marked« og Overenskomsternes Minimallønninger har naturligvis ingen Værdi til Bedømmelse af Organisationens Nytte for Tjenestekarle. For det første overses, at de overenskomstlige Arbejdspriser er Minimallønninger, i og for sig beregnede for de mindst kvalificerede m. H. t. Arbejdsevne, Uddannelse og Anlæg for at lære, og at det forudsættes, at der altid betales velkvalificerede Folk mere.

Der er i overenskomstlige Arbejdsforhold den samme Chance til at udnytte et stigende Lønniveau, som overfor Arbejdsgivere, der ikke har Overenskomst.

Nu skal det gerne indrømmes, at det ikke er Tjenestekarle alene, der ofte misforstaar de overenskomstlige Forudsætninger. Mange Arbejdsgivere vil, naar de fæster Tjenestekarle, være tilbøjelige til flot at henvise til, at de er Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen eller paa anden Maade har Overenskomst med Forbundet, saa der kan derfor ikke blive nogen Diskussion om Lønnens Størrelse. Den er jo fastsat i Overenskomsten. Ogsaa Arbejdsgiverne overser — vel sagtens af et godt Hjerte — at Overenskomsten kun taler om Minimallønninger, eller om man vil *Bundlønninger,* under hvilke man ikke kan betale, selv om »det frie Marked« af en eller anden Grund viser stærk nedadgaaende Tendens.

Og det gælder ogsaa for Daglejerkarles Lønninger. Disse er maaske i højere Grad end de mere faste Tjenestekarles Løn Genstand for stærke Svingninger efter Sæsonkonjunkturerne. Det hører ikke til Sjældenhederne, at uorganiserede Daglejerkarle ræber sig af en Dagløn, der ligger 50—75 Øre over Overenskomstens *Minimalløn* for Sommermaanederne. At de samme gæve Svende maaske har slidt sig Vinteren igennem med en Dagløn af en Krones Penge, er som Regel glemt eller uomtalt. Men hidtil er kun nævnt den mulige Forskel i selve den kontante Løn. Hvad med Forskellen i Arbejdsvilkaarene? Overenskomsten fastsætter Arbejdstid og Betaling for Overarbejde, regulerer Søndagsfrihed, sikrer passende Spisepauser, giver Regler for Akkordarbejdes Betaling o. s. v., altsammen Goder, der ofte repræsenterer en langt større Værdi end den muligt paaviselige Forskel i Kontantlønnen.

Det ved Tjenestekarlene ogsaa godt. En af de Fæstemænd, der i Anledning af Skiftedagen blev interviewet om Situationen udtaler, at der er større Efterspørgsel paa Tjenestekarle til almindelige Bøndergaarde end til Herregaarde. Hvorfor? Naturligvis fordi de større Gaarde, hvad enten de er Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen eller ikke, maa følge de overenskomstlige Aftaler, og derfor ogsaa har større Tilbud paa Arbejdskraft. Det gælder i hvert Fald Sjælland.

Forøvrigt kunde utvivlsomt et langt større Antal Tjenestekarle, end Tilfældet er, gøre Brug af de overenskomstlige Arbejdsvilkaar. Det er vistnok langt fra

gaaet ind i Bevidstheden, at enhver Karl, der deltager i Sukkerroearbejde hos et Medlem af Sukkerroedyrkerforeningerne, arbejder under overenskomstlige Vilkaar, derunder Arbejdstid, Spisepauser, Betaling for Overarbejde etc. Ved Sukkerroearbejde forstaas ikke blot Lugning og Optagning, men ogsaa alt Tidlønsarbejde saasom Saaning, Radrensning, Oppløjning, Kørsel af Roer og saa fremdeles. Medlem af Sukkerroedyrkerforeningerne er langt det overvejende Antal af Roedyrkere; men ogsaa de, der ikke er Medlemmer, vil normalt som Betingelse for at faa Lov til at dyrke Sukkerroer være gaaet ind paa at overholde de overenskomstlige Vilkaar.

Et Eksempel, der viser, at de overenskomstligt tilvejebragte Arbejdsvilkaar saa langt fra udnyttes, kommer meget a propos fra en saa stærkt sukkerroedyrkende Egn som det sydøstlige Jylland, Kolding-Haderslev-Egnen. Her klages fra de yngre Arbejderes Side stærkt over, at man i de senere Aar helt har strøget Frokostpausen. Der spises Morgenmad ved halvsyv-Tiden, og fortsættes derefter med Arbejdet i eet Bed til Middag. Lidt ældre Folk klarer sig nok med denne Inddeling af Arbejdsdagen, men for de unge Mennesker med det stærke Stofskifte og det strenge, krævende Arbejde er den absolut uheldig, muligt direkte sundhedsskadelig.

Paa sukkerroedyrkende Gaarde behøver man heller ikke at finde sig deri. Overenskomsten siger udtrykkelig, at Arbejderne hver Dag i Aaret med Undtagelse af Vintermaanederne December, Januar og Februar har en halv Times Frokost og en til halvanden Times Middag. Der siges i Overenskomsten, at der angaaende Middags- og Frokostpauserne kan træffes lokal Aftale mellem Parterne, men saadan Aftale maa under ingen Omstændigheder medføre en Forlængelse af Arbejdstiden — der i Sommertiden er 10 Timer daglig — og Middagspausen skal mindst være 1 Time.

Til at træffe en Aftale hører som bekendt mindst 2 Parter, og Bonden kan ikke egenmægtig bestemme, at Frokostpausen skal stryges, selv om der til Gengæld holdes Fyraften en halv Time tidligere eller begyndes tilsvarende senere.

Det staar derfor Arbejderne, ogsaa Tjenestekarle eller Daglejerkarle, frit at forlange et for dem passende Tidspunkt at spise Frokost. Kan der ikke opnaas Enighed direkte med Bonden, er Vejen den i Overenskomsten anviste: Gennem Afdelingen klages til Forbundet over Forholdet, og Organisationerne foranlediger da afholdt en Mægling paa Stedet.

Det anførte Eksempel er kun en enkelt og maaske forholdsvis lille Ting, men det viser, at de overenskomstlige Goder kan udnyttes i langt højere Grad, end de i mange Tilfælde bliver. Der er næppe heller Tvivl om, at ogsaa mange gifte Arbejdere rundt om paa de sukkerroedyrkende Gaarde i de Landsdele, der ikke er dækket af en almindelig Landbrugsoverenskomst, undlader at bruge Sukkerroeoverenskomsten i sin fulde Udstrækning. Man lader sig sikkert mange Steder nøje med, at faa Akkordarbejdet, Lugningen og Optagningen overenskomstligt betalt, og er slet ikke klar over de mange andre Udnyttelsesmuligheder Overenskomsten byder. Rigtig anvendt vil Sukkerroeoverenskomsten kunde blive ensbetydende med, at man overalt paa sukkerroedyrkende Gaarde faar *alt Landbrugsarbejde* ind under overenskomstlige Vilkaar.

Nu under Lugningsarbejdet er der maaske Anledning til at opfriske en tidligere Meddelelse vedrørende Ferieretten. En Arbejder, som udfører Roearbejde, har erhvervet sig Ferieret, naar han har tjent et Beløb lig 25 Dages almindelig Løsarbejderløn, d. v. s. i Aar 171 Kr. 25 Øre, og det uanset om han har haft Kone og Børn til at hjælpe sig og maaske ikke har været mere end 14 Dage om at indtjene Beløbet. I Ferieprocenter gives som bekendt i Aar 4 %. Hvis det fulde Beløb til Ferierettens Erhvervelse ikke opnaas ved Lugningsarbejdet, maa enhver alligevel i egen Interesse sørge for at faa noteret i sin Feriebog, hvad han har tjent, for at det kan tælle med ved den endelige Opgørelse ved Optagningsarbejdet og for muligt andet Landbrugsarbejde paa paagældende Gaard.

Vilh. Rasmussen.

BORUPS HØJSKOLE

Borups Højskole har udsendt Program for det kommende Skoleaar. Der bliver som sædvanlig Dag- og Aftenundervisning, og foruden de elementære Fag er der Studiekredse i en lang Række interessante og aktuelle Spørgsmaal. Bl. a. i sociale og kulturelle Emner, Opdragelse, Litteratur, Psykologi, Teater, Film, Presse, Reklame og Tidens Spørgsmaal.

Af de mange øvrige Fag nævner vi et Par Stykker, som de er omtalt i det fyldige Program:

Dansk: Skriftlige Opgaver. Retskrivning, Grammatik, Øvelse i Referering og Bøgers Brug.

Historie: Verdenshistorie og Danskhistorie, økonomisk Historie, Foredrag og Studiekreds.

Kulturhistorie: Foredrag og Studiekreds.

Livsbelysning: Menneskets Syn paa Verden og sig selv gennem Tidernes Skiften.

Naturhistorie: Emner fra Planter og Dyrs Liv. Foredrag med Demonstrationer.

Samfundslære: Fremstilling og Diskussion, Befolkningsproblemet, Industri og Landbrug, fri Konkurrence og Planøkonomi. Demokratiet og de moderne politiske Systemer.

Systematisk Gennemgang af Verdenslitteratur og Dansklitteratur.

Endelig bliver der en omfattende Sprogundervisning i Tysk, Engelsk, Fransk og Esperanto.

For de Elever, der ønsker det, bliver der Lejlighed til at deltage i en afsluttende Prøve, hvorfor Skolen giver skriftligt Vidnesbyrd.

I Lighed med tidligere Aar vil der blive afholdt en Række Tirsdagsforedrag, hvor bl. a. Professor Dr. Vilh. Grønbech vil holde 4 Foredrag. Til disse faas særlige Adgangskort.

Amtsunderstøttelse skal søges inden 1. Juli. Ligeledes kan der opnaas Understøttelse gennem Arbejdsdirektoratet. Oplysninger herom faas paa Fagforeningskontorerne.

Undervisningen begynder den 4. Oktober.

Program udleveres i Telefonkioskerne i København og paa Skolen.

VIRKELIG SOLIDARITET

Der kan ikke bestaa nogen Tvivl om, at Fagbevægelsen og dens Betydning hviler paa Begrebet Solidaritetsfølelse og Kammeratskab. Dette gælder ikke alene Organisationernes Opbygning, Tilvejebringelse af Overenskomster og Arbejdsvilkaar, men i lige saa høj Grad de daglige Foreteelser paa Arbejdspladsen og i Forholdet indbyrdes mellem en Organisations Medlemmer.

I Almindelighed kan der heller ikke med Føje i denne Forbindelse rettes nogen Bebrejdelse eller paavises aabenbar Ligegyldighed over for Arbejderklassen i sin Helhed. Hvis dette var Tilfældet, vilde det ikke have været muligt at opnaa de Resultater, som paa næsten alle Omraader er et talende Vidnesbyrd om Offervilje og Fællesfølelse.

Et Fænomen som Skruebrækkeren, der under Strejker paa et tidligere Tidspunkt under Organisationernes Udvikling maatte tages med i Betragtning, naar Mulighederne for en Strejkes Forløb og Resultat blev overvejet og drøftet, er saa godt som ganske forsvundet. Kun i ganske enkelte Tilfælde og som oftest paa mindre og isolerede Arbejdspladser, kan saadanne Individer med Mellemrum dukke op. Som Regel er Skruebrækkerens Tilstedeværelse paa en blokeret Arbejdsplads nu kun af kortere Varighed og uden væsentlig Betydning for det endelige Resultat. Kun er den Mulighed til Stede, at Afgørelsen efter Omstændighederne kan forhales.

Fortidens Skruebrækker var sikkert i mange — maaske de fleste — Tilfælde et Produkt af manglende Oplysning og som Følge heraf tillige et Udslag af svigtende Tro paa Organisationernes Magt til Gennemførelse af de rejste Krav. Deraf groede tillige Frygten for at miste Beskæftigelsen. Ofte blev det sidste netop Udfaldet af Skruebrækkerens Indsats, naar Fredsbetingelserne skulde skrives mellem de kæmpende Parter. Den, der havde udøvet Judasgerningen, var aldrig velset hos nogen af Parterne.

Vor Tids Skruebrækker er derimod som Regel enten et asocialt eller aandsfattigt Individ, der mangler alle Forudsætninger for at kunne dømme om Aarsag og Virkning, hvilket forklarer Skruebrækkernes Faatal i vor oplyste Tid.

Men som Opfattelsen i alle Tilfælde er af den Person, som direkte gør sig skyldig i Skruebrækkeri — alle Tiders laveste og afskyeligste Handling — maa den ogsaa være, naar der er Tale om indirekte ukollegial Optræden.

Virkelig Solidaritet og Udøvelsen heraf er nemlig ikke knyttet til den enkelte organiserede Kammerat alene, men maa ogsaa omfatte de Familiemedlemmer, hvis hele eller delvise Forsørgelse paahviler ham. Deraf følger, at intet Medlem af en Organisation, der vil betragtes som en god Kammerat, kan tolerere, at hans Hustru eller Børn under nogen Form udfører Arbejde paa en Arbejdsplads, hvor vort Forbund eller anden Organisation paa Grund af Divergenser med den paagældende Arbejdsgiver har erklæret Strejke eller Blokade.

Saadanne Misforhold er med Mellemrum konstateret, hvor der paa en blokeret Arbejdsplads beskæftiges baade Mænd og Kvinder samt unge Arbejdere. Ikke alene har de paagældende Kvinder og unge Arbejdere efter Blokadens Etablering fortsat med Udførelsen af deres sædvanlige Arbejde, hvad de maaske efter Omstændighederne har været berettiget til, blandt andet fordi de ikke direkte har været impliceret i Konflikten og saaledes ikke omfattedes af denne. Men de har tillige medvirket til Udførelsen af det Arbejde, som ved Konfliktens Indtræden blev forladt af den mandlige Arbejdskraft, hvad naturligvis maa betragtes som urigtigt.

Endvidere har man set Eksempler paa, at en Virksomhed for at afbøde Virkningerne af en Konflikt midlertidigt søger kvindelig og yngre Arbejdskraft og paa denne Maade formaar at holde Bedriften i Gang. I et saadant Tilfælde er det naturligvis ganske forkasteligt, at organiserede Arbejdere tillader deres Hustruer eller Børn under Lavalderen at søge det saaledes tilbudte Arbejde. Derved begaas en indirekte ukollegial Handling, der efter almindelige organisatoriske Begreber og solidarisk Opfattelse bevæger sig paa Grænsen af Skruebrækkeri, der falder tilbage paa den organiserede Arbejder med hvis Vidende og Vilje det paagældende Arbejde søges og udføres.

Da det tillige er en Handling, som i adskillige Tilfælde kan forventes medvirkende til at trække en Konflikt i Langdrag og maaske paavirke det endelige Resultat i forringende Retning, maa det paalægges enhver organiseret Kammerat at være agtpaagivende overfor saaledes optrædende Tendenser, der maa modvirkes i videste Omfang.

R—dt.

DEMOKRATI OG FAGBEVÆGELSE

Det er blevet moderne indenfor visse Kredse at tale haanligt om Demokratiet. Og især har man onde Ord tilovers for Fagbevægelsen. Det er tydeligt at se hvorfor. Det høje Borgerskab, fra hvilket Forrædderiet kommer, er ikke mere eneraadende i dette Land, hverken politisk eller økonomisk. Det hænger saadan sammen:

Demokratiet er oprindelig Borgerskabets Frembringelse. Det var det franske Borgerskab, der under Revolutionerne satte Demokratiet paa Programmet. Tanken har siden bredt sig videre. Men der skulde altsaa komme en Dag, da det samme Borgerskab ikke mere synes om Demokratiet, men snarere hælder til Nazismen, og hvor det ikke længere er »fint« at være Demokrat. Problemet er det velkendte gamle: Nok Frihed saa længe jeg selv høster Gavn deraf, men i det Øjeblik Friheden maa deles med andre, saa ... Mest beklagelsesværdig er de Arbejdere, der af Dumhed og Snobbethed gør Rakkertjeneste for det høje Borgerskab.

Nazisterne — der kun kan karakteriseres som Individer, der, aandelig set, lever af Had til den organiserede Arbejderbevægelse — har lanceret Paastanden om, at Demokratiet fordærver Befolkningen (endskønt de aldrig er fremkommet med noget Bevis). Fra Medborgere, der ellers giver sig ud for at ville kæmpe for Demokratiet, siges der, at Fagforeningerne er uforenelige med Demokratiet. Demokratiet angribes fra baade højre og venstre, og det er ikke Smaating, det skal staa for. Hvor meget er der nu i de forskellige Paastande?

Det vil være til Gavn for Demokratiet, om man af og til klargjorde for sig selv, hvori Demokratiets Idé egentlig bestaar. Der siges ganske vist, at Demokratiet ingen Idé har, og at det derfor staar svagt overfor Diktaturet, naar disse to Principper mødes. Og dog er det ganske modsat. Diktaturet har ingen Idé. Det hviler alene paa Trangen til Magtudfoldelse. Demokratiet bygger paa Troen om det Gode i Menneskene: Forstaaelse, Samarbejde og gensidig Hjælp. Begge Dele, baade Trangen til Magtudfoldelse og til Forstaaelse, er ganske vist menneskelige Produkter. Der er dog den Forskel, at den sidste er mere tiltalende end den første. Kun menneskefjendske Individer kan faa sig selv til at hylde og dyrke Voldsmetoderne. Det Godes Princip tiltaler os alle. Det er noget, vi er rede til at kæmpe for. Derfor kan vi sige, at Demokratiet har en Idé.

Demokratiet bygger paa Tingenes Sammenspil. Vi lever i et Klassesamfund, uanset om vi vil være ved det eller ikke. Klassesamfundet er simpelthen et Udtryk for, at Borgerne i et Samfund — ved Siden af at have visse fælles Interesser — paa flere Felter har ganske modsatte Interesser. Det gælder fortrinsvis paa det økonomiske Omraade. Det vil de vedblivende have saa længe, Produktionen foregaar ud fra Profithensyn i Modsætning til samfundsmæssige Hensyn. Lighed kan der vel aldrig blive Tale om saa længe, Menneskene er saa forskellige, som de er. Man begaar dog ingen Fejl ved at arbejde for den størst mulige Lighed. Menneskene er saaledes indrettet, at vi ikke behøver at frygte, at Ligheden bliver for stor og Livet dermed for ensformigt.

Nazisternes Samfundsopfattelse er først og fremmest vendt imod den liberale Samfundsopfattelse, noget som Liberalisterne burde lægge sig paa Sinde. Nazisterne taler om ødelæggende Klassekampe, der slider Nationen op, og som Samfundet derfor maa befris for. Der siges, at Klassekampen er opfundet af politiske Agitatorer, og Nazisterne afviser al Tale om, at der kan være Samfundets Borgere noget imellem. Dette staar i meget nær Forbindelse med den nazistiske Menneskeopfattelse, der gaar ud paa, at Menneskene er forskellige; der er Slavetyper, og der er Hersketyper. Vi maa hertil sige som vort første Argument, at tiltrods for at Menneskene er forskellige, saa er det ikke saadan, at nogle er født til at lede og andre til at arbejde og tie. Det er tværtimod saadan, at der sker en stadig Udvælgelse ogsaa fra de arbejdende Klasser. Denne Udvælgelse kan kun komme i Stand, naar der er Frihed til at gøre sig gældende. Nazismen og Facismen tillader ikke Meningsfrihed. Alt bestemmes gennem Partiet. Vil man gøre sin Mening gældende, maa man blive Partimand. Det fører selvfølgelig en Masse Hykleri med sig.

For de Arbejdere, hvis Organisationer er opløst under Diktaturet, er det en slem Bet. Man har nazistiske og fascistiske Fagforeninger, men uden Strejkeret. Disse Fagforeningers Opgave er at samarbejde med Arbejdsgiverne om Produktionens Tilrettelægning og bedste Organisering og Arbejdernes Indordning herunder. Selvom Partiet har den store Magt i Samfundet, er det til syvende og sidst afhængig af Kapitalen og Industrilederne; man ser tydeligt, hvad denne »Samarbejdspolitik« uden Strejkeret betyder for Arbejderne. De maa betale Gildet.

For Fascismen og Nazismen er det enkelte Menneske intet, men Nationen alt. Det enkelte Individ har ingen Ret. Dette er det centrale i hele Spørgsmaalet Demokrati — Diktatur. Den europæiske Kultur, der kan opvise mange straalende Resultater indenfor Kunst, Litteratur, Videnskab og Erhvervsliv (hvoraf nu hele den øvrige Verden lærer), er netop bygget paa Individets frie Ret,

Samvittighedsfrihed og Ansvarsfølelse. Under Diktaturet bortfalder disse Ting. Diktaturet ordner alt. Man behøver ikke at tænke. Samvittighed er en overflødig Ting. Den er nu erstattet af Angsten for, om man nu er Partiet tilpas.

Men med denne Umyndiggørelse af den enkelte, har man ogsaa frataget Samfundet dets vigtigste Aktiv, nemlig det frie Initiativ.

Det er muligt, som Douglas Reed skriver i *Galskabens Kavalkade,* at det store brede Folk under et Diktatur vil fortsætte Livet, som om intet var sket. Man kan ikke se paa dets daglige Færd, at der er sket en Ændring i Landets Styreform. Men dykker man ned i Folkets intimere Liv, vil man opdage (foruden en organiseret Modstand), at det nye Styre i Stedet for at stimulere Energien svækker den, og at en almindelig Ligegyldighed breder sig samtidig med en forbitret Utilfredshed, hvis Diktaturet ikke kan skaffe det Paradis paa Jorden, som man har lovet. For at aflede denne Utilfredshed sættes Krigene og Besættelserne i Scene.

Ved at lægge Samfundet i Baand ødelægger man saa mange værdifulde Kræfter, at det slet ikke kan vejes op af den »Orden i Samfundet«, som Diktaturlandene roser sig af at have skabt.

Det er umuligt at maale, hvilket Spild et frit Samfund fører med sig, men dets Goder er aabenbare. Det maa slaas fast, at et Demokrati, der forstaar sin Opgave — og her har den brede Befolkning et stort Ansvar selv — at holde Orden og Justits og forlige Parterne, giver tifold mere end et bureaukratisk Diktatur.

For Danmark og mange andre Landes Vedkommende har man været i Stand til at skabe en Arbejdsret, der tilvejebringer ordnede Tilstande i Forholdet Arbejder — Arbejdsgiver. Maa vi saa blive fri for al den Snak om samfundsødelæggende Klassekampe.

Diktaturet tror at løse Problemet med de modstridende Interesser ved at fornægte deres Tilstedeværelse og sige, at Statens Interesser er de altoverskyggende, som alle har at bøje sig for. Diktaturet løser de Konflikter, der kan være Borgerne imellem, ved *Diktat* og gerne paa det brede Folks Bekostning, uden at de implicerede Parter faar Lov til at gøre sig gældende. Paa den Maade likviderer man ingen Klassekampe. Og man formaar slet ikke at udrydde den Følelse af Uretfærdighed, det kapitalistiske System fører med sig. Ved at fratage Befolkningen al Ret til at gøre sig gældende forøger man tværtimod Usikkerheden. De fri Fagforeninger giver Sikkerhedsfølelse. Ved at ophæve dem har Diktaturet placeret sig selv.

Svend Nielsen.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Balden	(Storring Stjær Galten Kommune)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Brahetrolleborg	(Brahetrolleborg Kommune)
Bryrup	(Bryrup Imprægneringsanstalt)
Brøndum-Hvidbjerg	(Brøndum-Hvidbjerg Kommune)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Feldsted	(Varnæs Kommune)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Galten	(Storring-Stjær-Galten Kommune)
Gern	(Gern-Skannerup Kommune)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Karlby	(Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Laven	(Linaa Kommune)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Roskilde	(Skov Nielsens Skotøjsfabrik, Roskilde)
	(Sympatikonflikt)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skørping	(Murerm. Jens Nordenbæk)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Stenmagle	(Stenmagle Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Støvring	(Murerm. Chr. Cassø, Støvring)
Støvring og Suldrup	(Entreprenør Jens Pedersen, Støvring)
Svendborg A.	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Tandslet	(Købmand Perregaard, Skovby, Als)
Tjæreby	(A/S De forenede Cikorietørrerier)
Try	(Brøndborer P. Christensen)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Veflinge	(Rugaard Savværk pr. Veflinge)
	(Sympatikonflikt)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øsby	(Hannibal Dahl)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Hellested	(Hellested Kommune)
Horne	(Horne Teglværk)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. Johs. Kristensen, Karby)
	(Murerm. Niels Dahl, V. Hvidbjerg)

Arbejdsløn og Arbejdsløshed

En Bog om Socialpolitik af Professor Zeuthen

Det er altid interessant at kigge ind ad sine egne Vinduer; set udefra faar den Stue, man plejer at opholde sig i, et helt andet Udseende end naar man selv sidder midt i den. Befindende sig uden for, vil man være i Stand til at betragte den anderledes — mere objektivt.

Mangen Arbejdertillidsmand vil utvivlsomt under Læsningen af Professor Zeuthens Bog om Socialpolitik faa en saadan Fornemmelse af at »kigge ind ad sine egne Vinduer«. Den Kreds af Problemer, der behandles i denne Bog er udpræget dem, vi inden for Arbejderbevægelsen er tilbøjelige til at betragte som netop »vores Problemer«. Dette gælder saavel første Del af Værket om Arbejdslønnens Bestemmelse, om Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationerne, disses Former og Kampmidler og Statens Stilling hertil, som Værkets anden Del om Arbejdsløshedens Aarsager og de forskellige Midler og Metoder, der kan tænkes bragt i Anvendelse til dens Bekæmpelse. Blot er disse Problemer ikke, som det sædvanligvis er Tilfældet, behandlet af en Mand, der selv, som forudindtaget Parthaver, staar midt i Kampen for deres Løsning, men tværtimod af en Mand, der bevidst har sat sig udenfor de stridende økonomiske Interesser og saa objektivt som muligt har forsøgt at give en samlet Fremstilling af hele det indviklede Sammenspil af Aarsager og Virkninger, hvorigennem det moderne monopolkapitalistiske Samfund ytrer sig.

Spørgsmaalet er saa om en saadan Objektivitet overhovedet er mulig. Kan man sætte sig uden for det bestaaende klassedelte Samfund og *upartisk* beskrive den Kamp, der foregaar i det og *upartisk* foreslaa visse Indgreb til Løsning af Kampens Problemer. Svaret maa vel blive nej. Zeuthen indrømmer det selv i Indledningen, hvor han skriver: »Fuld Objektivitet kan aldrig naas.« Men alligevel kan der »stræbes mod Objektivitet«, og som vi skal se i det følgende, maa det siges at være lykkedes Professor Zeuthen udmærket.

Aaben Konflikt eller tvungen Voldgift.

Som allerede nævnt behandler Bogens første Del Socialpolitikens mere almindelige Problemer. Der gives en Analyse af Indkomstfordelingen, en Beskrivelse af Socialpolitikens Historie og en Skildring af Fagforeningernes og Arbejdsgiverforeningernes Organisationsformer og Kampmidler. Særlig Interesse vil her knytte sig til et Afsnit om Statens Stilling til Lønkonflikterne og om de Maader, hvorpaa det offentlige kan gribe ind i disse.

Den i de senere Aar saa stærkt diskuterede »Samfundsinteresse« kan bevirke, at Statsmagten kan finde det ønskeligt at hindre eventuelt direkte forbyde Arbejdsstandsninger paa visse livsvigtige Omraader. Zeuthen nævner saaledes foruden Tjenestemandsstrejker Betydningen af uforstyrret Fortsættelse af Arbejdet paa Hospital, Trafikvirksomheder, Gas-, Elektricitets- og Vandværker m. v. — men gør opmærksom paa, at Grænsen mellem de Omraader, hvor Konflikt kan tillades, og hvor det er samfundsvigtigt at hindre Konflikt, er meget flydende og vanskelig at drage. Konflikter, der hindrer Opfyldelse af Handelstraktater, vil saaledes let falde ind under de »samfundsfarlige«.

Til Gengæld for Forbud mod Strejker paa disse Omraader, mener Zeuthen, at Staten maa bære Ansvaret for de paagældende Arbejderes Arbejdsvilkaar. Zeuthen paapeger imidlertid ganske rigtigt, at selv om man giver de paagældende Arbejdere en lige saa gunstig Stilling som andre Arbejdere, vil Arbejderklassens Stilling som Helhed være svækket, naar den er udelukket fra at føre Kampen over paa de Virksomheder, hvor Samfundets Ømfindtlighed er størst — særlig i Tilfælde af Storkonflikter. En nærliggende og rimelig Erstatning for Fredning paa de livsvigtige Omraader finder Zeuthen derfor i en saadan Indskrænkning i Retten til Sympatikonflikt, at Storlockouten i hvilken Arbejdsgiverne erfaringsmæssigt staar stærkest, hindres.

Iøvrigt diskuterer Zeuthen omhyggeligt de forskellige Former for Mægling og Voldgift og belyser dem med Eksempler fra Ny-Zealand, Australien og Norge, hvor de særlig har været anvendt. I det korte Løb vil Parternes Stilling til Voldgift som Regel være afhængig af, om de dermed mener at kunne opnaa bedre Resultater end ved Kamp under Hensyntagen til Kampens Omkostninger. Paa langt Sigt bevirker forskellige Momenter imidlertid, at i hvert Fald Arbejderne og maaske ogsaa Arbejdsgiverne og eventuelt Demokratiet som saadant, maa tage principielt Afstand fra tvungen Voldgift. For Arbejdernes Vedkommende nævner Forfatteren saaledes, at en Voldgiftsret næppe vil gennemføre saadanne Lønfremstød og Omdannelser af Arbejdsbetingelserne, som en kraftig, frit stillet Fagbevægelse eventuelt vil kunne gøre, at Fagforeningerne vil svækkes, naar Resultaterne ikke skal tilkæmpes, men foræres gratis af en Statsinstitution, at Fagforeningernes Interesse for de arbejdsløse svækkes, naar Understøttelsen ikke længere behøves som Garanti for et opnaaet Lønniveau og endvidere, at *»hele Arbejderbevægelsen nemt vil blive splittet«*. »De mere yderliggaaende føres let ind paa en revolutionær og illegal Politik«. Navnlig naar Fagforeningernes eget Parti har Regeringsmagten vil der herved opstaa store Vanskeligheder. — Hvorledes dette kan blive farligt for Demokratiet skildrer Zeuthen i et Afsnit om Tyskland. Utilfredse Arbejdere nægtede her at følge Voldgiftsretternes Kendelser og vendte sig mod de Partier, som de ikke mente traadte tilstrækkelig kraftigt op mod de skiftende Regeringer og mistede Interessen for Fagforeningerne i det Omfang, disse ikke kunde medvirke til Lønfastsættelsen. Arbejdsgiverne vendte sig saa ogsaa mod Regeringen, der ikke kunde sætte Voldgiftskendelserne igennem. Hermed blev baade Fagforeningernes og den demokratiske Stats Autoritet undergravet

— ogsaa overfor de udenforstaaende Parter, idet der faktisk opstod lige saa megen Uro, som hvis Staten i Stedet for den omstridte Voldgift havde ladet Konflikterne gaa deres Gang. Resultatet blev Hitler.

Alt dette er naturligvis kun een Side af Problemet, men det er ret klart set. Saa snart Voldgiftskendelserne fjerner sig fra det Resultat, der svarer til det faktiske Magtforhold mellem Parterne, bliver de vanskelige at gennemføre over for Arbejderne og de Fordele, der skulde være knyttet til Voldgift m. H. t. Ro for Erhvervslivet opnaas ikke. Vil man sikre den, maa man gaa videre til »Afrustning« af Organisationerne (Konfiskation af Kampfond, eventuel faktisk Opløsning af Organisationerne), men man er da inde paa en helt anden Udvikling, som kun er mulig i Diktaturstaterne.

Professor Zeuthen gør omhyggelig Rede for de senere Aars Konfliktsituationer i Danmark og de improviserede Statsindgreb, man i flere Tilfælde har benyttet for at faa den gordiske Knude hugget over. Det mindre heldige i denne Udvikling vil alle være enige med Zeuthen i. Naar Zeuthen mener, at kunne drage den Slutning af den førte Politik, at vi herhjemme har et omend ikke i nogen Lov udtalt saa dog faktisk Forbud mod Storlockout, saa er det vel ikke noget helt sikkert Resultat, men i hvert Fald viser det, hvilken arbejdervenlig Tendens, der kan lægges i Regeringens Politik paa dette Omraade. Noget ikke alle Arbejdere i lige Grad har haft Øjnene aabne for.

Det kan i denne Forbindelse nævnes, at Zeuthen opgør Resultatet af Arbejdernes faglige Kamp gennem de sidste 25 Aar med følgende Tal: »Medregnes Ferieloven faar man fra 1914 til 1938 en Stigning i Timefortjeneste paa 206 %, i real Timefortjeneste paa 67 % og i real Aarsfortjeneste med Hensyntagen til Arbejdsløshed paa 20 %.« Dette er selvfølgelig et Gennemsnit, saaledes at de regelmæssigt beskæftigede har størst Fremgang, de mindre regelmæssigt beskæftigede mindst. Hertil kommer saa de Fordele, der er skaffet Arbejderne ad anden Vej.

Kan en Lønreduktion være fordelagtig?

Hovedproblemet i Zeuthens Bog er imidlertid Arbejdsløsheden. Zeuthen paaviser, at der ikke findes nogen egentlig Enkeltaarsag til dette Samfundsonde, men at det er fremkommet som Følge af en Række samtidig tilstedeværende Betingelser, der alle nøje er knyttet til det bestaaende Samfunds Struktur i Forbindelse med Danmarks særlige erhvervspolitiske Vanskeligheder (Valuta m. v.). Dette har tidligere været udførligere omtalt her i Bladet. Spørgsmaalet er saa, om denne Arbejdsløshed kan nedbringes væsentligt indenfor det bestaaende Samfunds Rammer, eller om det er nødvendigt at gribe til en socialistisk eller fascistisk Løsning. Zeuthen mener afgjort, at man ved et tilstrækkeligt indgribende Kompromis kan bringe Arbejdsløsheden ned paa et betydeligt lavere Niveau indenfor det bestaaende. Men man skal ville Midlerne. Man skal være villig til at betale Omkostningerne herved.

Zeuthen skelner paa sædvanlig Vis mellem Skiftearbejdsløshed, Sæsonarbejdsløshed, Konjunkturarbejdsløshed, og endelig det han kalder den »permanente Arbejdsløshed«. Diskussionen af Midlerne overfor de tre første »Slags« kan vi springe over, idet efter Zeuthens Mening den mest trykkende Del af den store Arbejdsløshed (mellem 20 og 30 %), vi har haft siden 1931, hverken kan skyldes Skiftning, Sæson eller Konjunktur, men maa betragtes som »permanent Arbejdsløshed«.

Forfatteren gennemgaar derefter systematisk de forskellige Midler, der kan være Tale om at bringe i Anvendelse. 1) Bedre Organisation af Arbejdsmarkedet, herunder Anvisning, Erhvervsvejledning og Overflytning mellem Fagene. 2) Stimulering af Arbejdsefterspørgslen, herunder offentlige Arbejder, Tilskud til Merbeskæftigelse m. v. 3) Formindskelse af Arbejdsudbuddet, herunder højere Skolealder, Nedsættelse af Aldersrentealderen og Udelukkelse af Kvinder (hvilket sidste Zeuthen betvivler som særlig virkningsfuldt). 4) Nedsættelse af Arbejdslønnen.

Trods al Objektivitet skinner der imidlertid flere Steder i Bogen en Forkærlighed frem for en ganske bestemt Løsning. Denne Professor Zeuthens Kongstanke gaar kort og godt ud paa, at man skal reducere Lønningerne, men at Staten til Gengæld i en Overgangsperiode skal give Arbejderne Erstatning i en eller anden Form.

For at forstaa at en Lønreduktion overhovedet kan betyde andet end en Forøgelse af Arbejdsgivernes Fortjeneste — altsaa en Forøring fra de mindre bemidlede til de mere bemidlede, maa man fatte et Begreb, som Zeuthen opererer meget med i sin Bog, nemlig »Efterspørgselens Elasticitet«. Elasticitet drejer sig om Spørgsmaalet: hvorledes gaar det med Afsætningen, naar Prisen paa en Vare sænkes. Dette belyses bedst gennem et Eksempel. Hvis Prisen paa Peber eller Tændstikker sænkes, er det oplagt, at Afsætningen ikke vil blive væsentlig større af den Grund. Noget lignende vil gælde Rugbrød. Efterspørgslen efter disse Varer kalder man uelastisk. Den »giver ikke efter«, fordi Prisen ændres. Anderledes vil det derimod forholde sig med Varer som Appelsiner, Ananas, Snaps eller Biografbilletter. Blev Prisen her sat ned, vilde vi straks udvide vort Forbrug, og Afsætningen altsaa gaa i Vejret. Efterspørgslen er altsaa elastisk — den »giver efter«.

Efter Zeuthens Mening hører Arbejde som Vare betragtet til den sidste Gruppe. En Nedsættelse af Prisen paa den (Lønnen) vil betyde en saa stærk Stigning i Efterspørgslen, at selv om den enkelte Arbejder faar mindre i Løn, vil saa mange flere faa Beskæftigelse, at den samlede Lønsum udbetalt til Arbejderklassen bliver større. Samtidig stiger Produktion, Investering og den almindelige Velstand — og efter en Overgangsperiode kan Lønnen atter sættes op. Som Begrundelse for at Efterspørgslen efter Arbejde skulde være elastisk, anfører Zeuthen, at 1) Varer, der kræver megen Arbejdskraft vil blive stærkere efterspurgt end andre Varer, 2) at arbejdskrævende Produktionsmaader vil blive foretrukket fremfor arbejdsbesparende Metoder og 3)

at Danmark vil blive gunstigere stillet i Konkurrencen med udenlandske Varer baade paa Hjemmemarkedet og paa Eksportmarkedet. Alt dette forudsætter naturligvis, at Prisen paa Varen sættes ned samtidig med Arbejdslønnen.

Naar Zeuthen mener, at Staten bør yde Arbejderne Erstatning for Lønsænkningen, er det dels, fordi han ikke ønsker, at Indkomstfordelingen skal ændres til Ugunst for Arbejderne, dels for at hindre, at Arbejdernes Købekraft skal gaa ned (hvilket jo vil formindske den Afsætning- og Produktionsudvidelse, som hele Forslaget bygger paa). Midler til Erstatningen maa ikke fremskaffes gennem Skatter, der jo vil reducere Skatteydernes Købekraft, men gennem en Kreditudvidelse fra Bankerne. Naar Staten overhovedet kan staa sig ved at udrede Erstatningen, skyldes det dens Besparelser i sociale Udgifter og dens øgede Skatteindtægter ved øget Beskæftigelse sammen med det gode Formaal iøvrigt.

Det er ikke Anmelderens Opgave at tage Standpunkt til Professor Zeuthens Forslag. Det maa Fagbevægelsen naturligvis selv gøre. Der er imidlertid een Paastand, det ikke kan afvises med, nemlig Paastanden om at Zeuthen »gaar Arbejdsgivernes Ærinde« o. lign. Forslaget er stillet af et socialt tænkende og socialt følende Menneske, der er Fagmand paa sit Omraade — og ud herfra maa der argumenteres. Men iøvrigt er det nok muligt at finde Svagheder i Forslaget. For det første ved man intet bestemt om Størrelsen af Arbejdsefterspørgslens Elasticitet. For det andet kan man sagtens sætte Lønnen ned, men hvorledes skal man sikre sig, at Priserne følger efter, og at Lønnen kommer op igen, naar Opsvinget efter en Overgangsperiode er kommet. Det vil blive vanskeligt for Arbejderne at forstaa Nødvendigheden af en Lønsænkning i de Erhverv, hvor Udbytterne ligger paa 10 % og derover. Videre vil Erstatningen volde Vanskeligheder. De, der lider Tab ved Lønreduktionen, bliver de Arbejdere, der i Øjeblikket har fast Beskæftigelse, men det bliver næppe dem der i første Række vil nyde godt af Erstatningen, saafremt den skal bestaa i frie offentlige Goder. Bedre kan det naturligvis gaa, hvis den udbetales i Form af Naturalier (Landbrugsvarer) eller ligefrem i Kontanter. Men hvis dette overhovedet er realisabelt, saa bliver det i hvert Fald ikke populært. Endelig behandler Zeuthen ikke nærmere de valutamæssige Vanskeligheder, der kan taarne sig op for denne Politik. Men i hvert Fald er Forslaget vel værd at drøfte og kan maaske sammen med Bogens mange andre Synspunkter medvirke til at nye Veje aabnes, og at Standpunkter, der synes uforenelige, nærmes til hinanden.

Det skal til sidst siges, at de fleste af Bogens Afsnit vil kunne forstaas af enhver, der har blot nogen økonomisk Skoling. Til Begynderstudiekredse kan den dog ikke anbefales. Som en Anmelder skrev: »Sofalæsning er det ikke, det drejer sig om et kompliceret Emne, Simpelhed i Fremstillingen kan kun opnaas i Forbindelse med Overfladiskhed, og den har vi nok af paa det Omraade.«

Fra hele landet

Taanum — Taanum Teglværk. Afdelingen har fornyet Overenskomsten 1 Aar med Timelønnen forhøjet fra 95 til 105 Øre, og Akkordpriserne forhøjet med fra 5 til 18 %. Brændernes Ugeløn er forhøjet fra Kr. 45,00 til Kr. 55,00.

Vraa — Vraa Teglværk. Afdelingen har fornyet Overenskomsten til en 1. April. Timelønnen er den samme som i Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen, og Akkordpriserne er forhøjet paa samme Maade som i denne. Endvidere har man indført Dagpenge à Kr. 3,00 de første 13 Uger under Ulykkstilfælde.

Assens Fyn — Assens animalske Fabriker. Afdelingen har sluttet Overenskomst. Arbejdstiden er 8 Timer. Timelønnen 118 Øre. Alm. Overtidsbetaling. Ferie med Løn i Henhold til Loven. Regler for Behandling af faglig Strid. Samtlige Arbejdere skal være Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Overenskomsten gælder til en 1. Marts.

Fredericia F. — A/S E. Voss Fabriker. Afdelingen har klaget over, at Firmaet har forskudt Arbejdstid og Spisetid for enkelte af Arbejderne, saaledes at Spisetiden kommer til at ligge 1 Time før den normale Spisetid. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid og forelagt en faglig Voldgift til Behandling og Afgørelse, og Opmandens Kendelse gaar ud paa, at det rejste Krav om Erstatning for den forskudte Spisetid ikke skal imødekommes.

Odense F. — A/S Dansk Akkumulator- og Elektromotorfabrik. Afdelingen har klaget over den Maade, hvorpaa Driftslederen optræder overfor Arbejderne samt over den Tiltaleform, han bruger overfor dem. Endvidere er der opstaaet Strid om Aflønningen af en Ungarbejder, der nu er fyldt 18 Aar, men som derefter er flyttet til andet Arbejde. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder sluttede man Sagen vedrørende Driftslederen med de faldne Udtalelser, idet der fra begge Sider udtaltes Villighed til at bevare og udvikle et godt Samarbejde. Striden vedrørende Ungarbejderen er behandlet og afgjort af en faglig Voldgift, og Opmandens Kendelse fastslaar, at det Arbejde, Ungarbejderen er sat til at udføre efter det fyldte 18 Aar, ikke kan karakteriseres som væsentligt det samme Arbejde, han udførte før det 18' Aar, og Firmaet dømmes derfor til at aflønne ham som voksen Arbejder fra og med 24. Oktober 1938.

Horne — Horne Teglværk. Afdelingen har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten, og der har derefter været ført Forhandlinger, ogsaa under Forbundsledelsens Medvirken, uden at man har kunnet komme til Enighed, idet Teglværket ikke vil gaa med til at forhøje Akkordlønningerne paa samme Maade som i Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen. Det tilbød derimod en Forhøjelse paa 5 %. Vi har derefter paa Afdelingens Anmodning etableret Arbejdsstandsning fra og med den 27. April d. A., og samtidig er der fremsendt Varsel om Sympatistrejke overfor Arbejdsgiverforeningen, Landhaandværkerne og de lokale Dræningsmestre og Entreprenører. Imidlertid har Værket ikke kunnet staa for Virkningerne af denne Aktion og har gennem Sogneraadsformanden indbudt til ny Forhandling, og ved denne er der opnaaet Enighed, saaledes at Værket betaler en Timeløn af 105 Øre, og med Hensyn til Akkordarbejdet enedes man om, da Værket oplyste, at det staar overfor en Ændring af Maskinerne m. m., at betale et Tillæg til Timelønnen paa 20 %, og saasnart den paatænkte Omlægning af Driften er gennemført optage Forhandling om nye Akkordpriser, alt i Overensstemmelse med § 3 i Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen. For Brænderne fastsattes Ugelønnen til Kr. 52,00 imod tidligere Kr. 44,00. Arbejdet er genoptaget den 2. Maj d. A.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 11 15.–6. 1939 44. Aarg.

De samvirkende Fagforbunds afdøde Formand Knud V. Jensen

DET ER ULOVLIGT -

Ingen af Forbundets Afdelinger, Grupper af Medlemmer eller enkelte Medlemmer maa give Tilbud paa Udførelsen af Arbejde udbudt ved Licitation eller lignende, medmindre Tilbudssummen er af en saadan Størrelse, at overenskomstmæssige Priser kan betales til de i saadant Arbejde deltagende Arbejdere.

Saaledes staar der anført i vort Forbunds Love, Paragraf 36, Stk. 2. I Almindelighed og ud fra den Betragtning, at hver enkelt Arbejder er interesseret i at opnaa den størst mulige Betaling for sit Arbejde, skulde en saadan Bestemmelse synes upaakrævet. Reglen er da ogsaa, at Priskurantens Satser, saaledes som de findes udarbejdede for hver Branches forskellige Arbejdskategorier, nøje følges. Men i en velordnet Organisation maa det forudses, at Undtagelser fra selv de mest anerkendte Regler med Mellemrum kan finde Sted, og det er naturligvis med Henblik paa saadanne, som oftest ufrivillige Undtagelser, den paagældende Bestemmelse er bleven til.

Vi lever jo i en overordentlig vanskelig Tid, hvor Beskæftigelsesspørgsmaalet og det dermed stærkt forbundne Selvopholdelsesproblem er særdeles brændende, og ikke mindst paa Steder, hvor Arbejder, hvorved vort Forbunds Medlemmer kan opnaa Beskæftigelse, kun forekommer i forholdsvis ringe Omfang og i tilsyneladende let overskuelig Form, er det naturligt, at der kan opstaa Tilbøjelighed hos de enkelte Medlemmer til at søge saadant Arbejde overdraget til Udførelse. I Realiteten er der heller intet ondt heri, set fra et Organisationsstandpunkt, og da vi har Næringsfrihed her i Landet, vil heller ingen andre kunde gøre Indvendinger. Men da vort Forbund gennem Forhandlinger, enten med Arbejdsgiverforeningen eller Arbejdsgivere udenfor denne, har truffet Overenskomster, der sikrer Forbundets Medlemmer en bestemt Løn for det paagældende Arbejde, har vedkommende Arbejdsgivere naturligvis Krav paa, at ingen af Forbundets Medlemmer paatager sig Arbejde af den ene eller anden Art til en Betaling, der er mindre end den normalt fastsatte, fordi Udførelsen af Arbejdet til en mindre Betaling ikke alene vil være en illoyal Konkurrence overfor Forbundets Medkontraherende, men tillige en Handling, der gør forud trufne Aftaler illusoriske.

Paa samme Maade vil Forbundet og med dette alle Medlemmerne ikke være tjent med, at enkelte Medlemmer gennem Arbejdets Udførelse under den gældende Tarif skaber Mulighed for Angreb paa denne.

Der eksisterer sikkert heller ikke Ønske hos noget Medlem i Retning af at arbejde billigere end Tarifren angiver. Men for med Fordel at kunne udføre et eller andet Arbejde for egen Regning, hører der ikke alene Kendskab til Arbejdets Tilrettelægning, hvilket en meget stor Part af Forbundets Medlemmer er i Besiddelse af tillært gennem Erfaringen. Der hører ogsaa et højst fornødent økonomisk Overblik for at være sikret mod Overraskelser under Arbejdets Udførelse, og Erfaringer paa dette Omraade vil i de fleste Tilfælde kun den have, som til Stadighed og i gennem længere Tid har været beskæftiget med økonomiske Beregninger ved Tilbudgivning. Der findes endda mangfoldige Eksempler paa, at Arbejdsgivere, der er skolet paa dette Omraade, ikke mindst hvor det drejer sig om Entreprenørarbejder, har maattet betale en Risikopræmie, der ganske har forrykket alle forud for Arbejdets Paabegyndelse foretagne Beregninger.

Saadanne Arbejdsgivere vil som Regel kunde imødegaa Tab paa det enkelte Arbejde ved Merfortjeneste paa andre heldigt gennemførte Entrepriser, eller, hvis det drejer sig om fornøden Anskaffelse af Materialer, som der ikke har været regnet med ved Arbejdets Begyndelse, ved at komplettere disse enten fra Oplagsplads eller anden Arbejdsplads, og derefter foretage sukcessiv Afskrivning for Anskaffelse og Slidtage. Helt anderledes stiller det sig for den, der i det enkelte Tilfælde har faaet Entreprise overdraget. Enhver uforudset Foreteelse af den ene eller anden Art, som indtræffer under Arbejdets Udførelse betyder Tab af økonomisk Art og kan ganske forrykke det tilsigtede Resultat af alle Bestræbelser. Er der tilmed andre interesserede Arbejdere end Entrepriseindehaveren følger naturligvis med Forrykningen af det økonomiske Grundlag for Arbejdets Udførelse tillige Vanskeligheder med Opfyldelsen af den lønmæssige Forpligtelse, med alle de dermed følgende Ubehageligheder. Resultatet bliver derfor ofte — ja, det kan vist uden Overdrivelse paastaas i de fleste Tilfælde — kun Ærgrelser for dem, der, heldigvis i faa Tilfælde, lader sig lokke til at paatage sig enkelte stærkt begrænsede Entrepriser.

Det er derfor ikke alene af Hensyn til Sikring af vore Overenskomster og vort Forbunds Renomé, at den ovenfor citerede Paragraf i vort Forbunds Love er bleven til, men tillige ogsaa for at vejlede Forbundets Medlemmer i et meget vanskeligt Spørgsmaal. Bestemmelsen er derfor altid bleven hævdet skarpt fra Forbundsledelsens Side og vil ogsaa blive det i Fremtiden, og det siger sig selv, at et bevidst Forsøg paa at omgaa Forbundslovene paa dette, som paa andre Omraader, hvis noget saadant skulde foreligge, vil blive mødt med Iværksættelse af de i samme Paragraf efterfølgende Bestemmelser, efter hvilke Eksklusion af Overtræderne kan finde Sted.

Dertil kommer, at et Medlems Ret til Understøttelse af Arbejdsløshedskassen, selvom vedkommende uanset selvstændig Virksomhed bevarer sin Anciennitet indenfor Kassen i indtil et halvt Aar, ikke kan forventes at indtræde umiddelbart efter det selvstændige Arbejdes Ophør, men efter Hovedledelsens Skøn i det enkelte Tilfælde kan gøres betinget af Beskæftigelse ved almindeligt Lønarbejde i mere end 5 Uger derefter. Der er derfor i hvert Tilfælde Anledning til alvorlige Overvejelser forinden et Medlem af vort Forbund paatager sig selvstændigt Arbejde ved Licitation eller paa anden Maade.

R—dt.

Dekreterne om det nationale Forsvar i Frankrig

40 Timers Ugens Endeligt

De sidste Dekreter berører i endnu højere Grad Regeringen Blums sociale Lovgivning end dem, der forelaa i November f. A. og i Marts d. A. De har hos Arbejderne fremkaldt stor Uro og hos Fagforeningerne talrige Protester. C. G. T. har stadig været beredt til at yde sit Bidrag med til Gennemførelsen af Forholdsregler, som var nødvendige i det nationale Forsvars Interesse; men den er af den Anskuelse, at de sidste Dekreter, ligesom ogsaa November-Dekreterne, for en stor

L. Jouhaux.

Del ikke opnaar Hensigten med dem, ligesom de ogsaa paa unødvendig Maade fremkalder Brist paa den sociale Lovgivning.

Generalsekretæren i C. G. T., Leon Jouhaux, erklærede, da han blev anmodet om en Udtalelse, følgende:

»De sidste Dekreter er for en stor Del ikke andet end Udtryk for Reaktionen, og viser saaledes paa deres Side Konsekvensen af den internationale Politik, som Stormagterne har ført. De er ogsaa en Følge af de uhørte Kaprustninger, som takket være denne internationale Politik, som ikke har været i Fredens Interesse, er blevet nødvendig.

40 Timers Ugen er indtil videre, foreløbigt indtil den 30. November, som er Tidspunktet, hvor Regeringens Fuldmagt ophører, blevet ophævet, og det er jo højst sandsynligt, at hvis den internationale Situation ikke bedrer sig, saa vil denne Forholdsregel have vedblivende Gyldighed. Naar Regeringen paastaar, at 40 Timers Ugen som Lov bestaar lige saa godt nu som før, saa drejer det sig ikke om andet end en Fiktion, thi det er nemlig først den 46. Time, der faar Tariftimelønstillæget, medens der for Timerne fra den 41.—45. Time inklusive blot betales den almindelige Løn. 45 Timers Ugen er oprettet af Hensyn til Embedsmændene, de statsansatte, Jernbanemændene og Funktionærerne i de koncessionerede Foretagender. Den kan gennemføres i den private Industri, blot Arbejdsgiveren leverer Bevis for, at han ikke beskæftiger et ringere Antal Arbejdere, end han gjorde den 20. November. Til Gengæld maa han saa heller ikke, naar han faar Tilladelse til at indføre 45 Timers Uge for sin Virksomhed, foretage Afskedigelser i Løbet af de 6 derpaa følgende Maaneder. Derimod er der truffet store Forberedelser til at afskedige Embedsmænd og statsansatte Funktionærer saavel som ogsaa Jernbanefolk. At de Bedrifter, som arbejder i det nationale Forsvars Tjeneste, kan øge det ugentlige Timeantal indtil 60 Timer, er der draget Omsorg for ved Marts-Dekreterne.

Alt i alt er Situationen forværret for Arbejderklassen. Lønningstillægene er fastsat til 5 %, hvad der i Sammenligning med de tidligere Tillæg betyder en Formindskelse. Igangsættelse af offentlige Arbejder er stærkt reduceret, Krediterne er formindsket med 500 Millioner Francs, og til Anlæggelse af nye Veje har man kun afset 150 Millioner Francs. Den glidende Lønskala har ogsaa medført Tab, eftersom Voldgiftsdommerne ved Paaligning af Lønninger tager Hensyn til Merfortjenesten ved Overarbejde i det forhøjede Leveniveau. Og Prisstigningerne maa uundgaaeligt betales af Forbrugerne, eftersom Skatten paa 1 % lægges paa alle Salgsvarer, idet man begynder fra Produktionsstedet og ender hos Detailhandleren. Arbejdernes Købeevne er derfor betydelig formindsket, og det medfører atter mindre Grad af Beskæftigelse i de Privatindustrier, der leverer Vareforbruget, altsaa befordrer mere Arbejdsløshed. Det samme Resultat kan man vente sig af Indstillingen af de offentlige Arbejder og de til Hensigt bringende Afskedigelser.

Til disse Ofre, som Arbejderklassen her maa bringe,

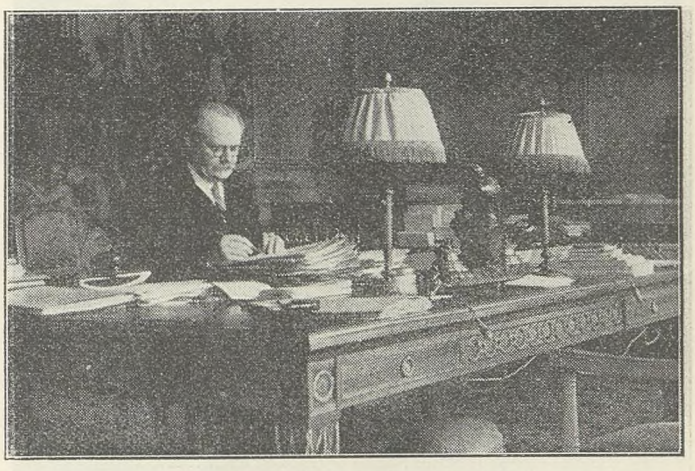

Jean Lebat i sit Arbejderministerium.

staar Mellemstandens »Byrder« ikke i nogetsomhelst Forhold. Bekæmpelsen imod Skattesvig kan ikke blive effektiv nok, heller ikke Indskrænkningen af Profitten indenfor Rustningsindustrien, og de øvrige Forholdsregler er i Stand til at virke efter deres Formaal. Saaledes f. Eks. paa Produktionsstigningens Omraade. Denne kan ikke tilvejebringes ved Forlængelse af Arbejdstiden. Her vil det være nødvendigt, som vi har fordret det i Aarevis, at fordele Krediterne i Overensstemmelse

med Organiseringen af Produktionen, og at tilpasse Arbejdskraften saavel som Maskinerne efter de nye Forhold. Det er øjensynligt meget lettere at forlænge Arbejdstiden end at forpligte Arbejdsgiverne til at organisere hele Produktionen, og lægge Arbejdet saaledes tilrette i Virksomhederne, at det største Antal Arbejdsløse kan finde Beskæftigelse. For Paul Renaud har det ikke mindst drejet sig om at opfylde sine Forpligtelser overfor Arbejdsgiverne med Hensyn til deres Ønsker, hvad angaar 45 Timers Ugen.

De 15 Milliarder, som igennem Dekreterne skulde skaffes tilveje for det nationale Forsvars Skyld, vil snart være givet ud, og saa vil Regeringen atter staa Ansigt til Ansigt med Spørgsmaalet: »Hvor skaffer vi nye Midler fra?« Der er kun en ordentlig Løsning paa Samfundsproblemet, og den har C. G. T. slaaet til Lyd for i sin offentliggjorte Plan. Tidligere eller senere vil Regeringen blive tvunget til en gennemgribende Reform, hvis de vil paatage sig Forpligtelserne for Gennemførelsen af det nationale Forsvars Fordringer. Men i Stedet for at

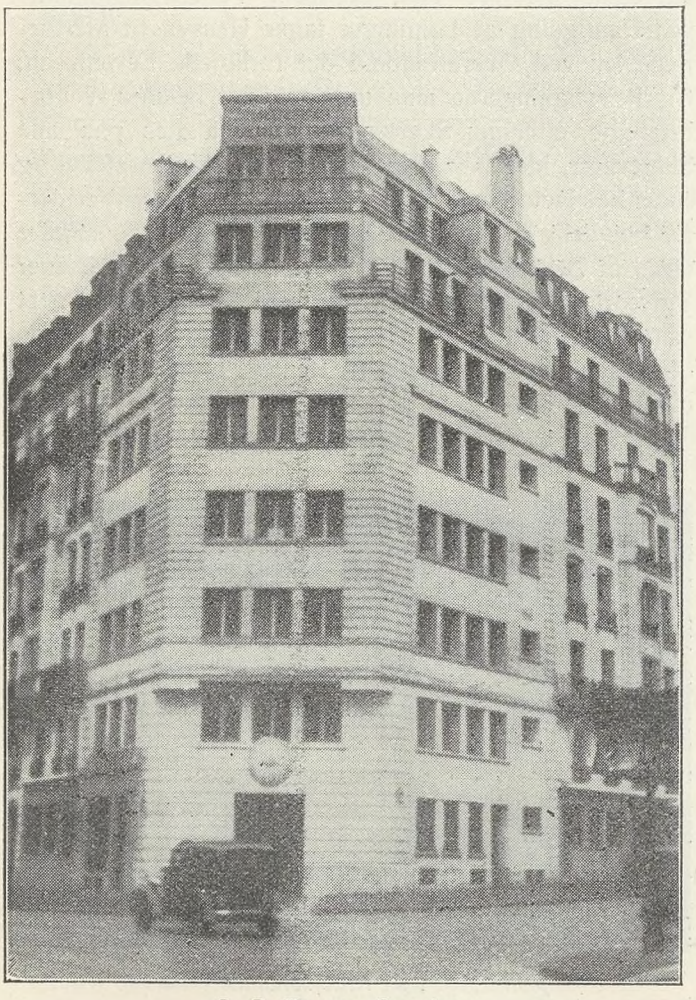

C. G. T.s nye Bygning.

indskrænke det liberalistiske Samfundssystem, har den gennem nye Dekreter forbudt Staten Delagtiggørelse i flere industrielle Foretagender og har selv aabnet Vejen til, at den nuværende Delagtiggørelse formindskes.

Regeringen havde efter Martsdekreternes Udstedelse d. A. lovet C. G. T., at man, naar man stod overfor Foretagelsen af nye Forordninger, som angik Arbejderne, vilde tage dem med paa Raad, men dette har den ikke holdt. C. G. T. har protesteret imod de nye Dekreter, men den er under de givne Forhold, stillet overfor den internationale Situation, ikke i Stand til at kunne noget særligt overfor denne Nedbrydning af den sociale Lovgivning.«

Saavidt Jouhaux. Han var meget forsigtig i sine Ytringer. Mere bestemt er han i sine Artikler i Centralorganet for de franske Fagforeninger »Le Peuple«. Her klargør han ogsaa med al ønskelig Tydelighed for, un-

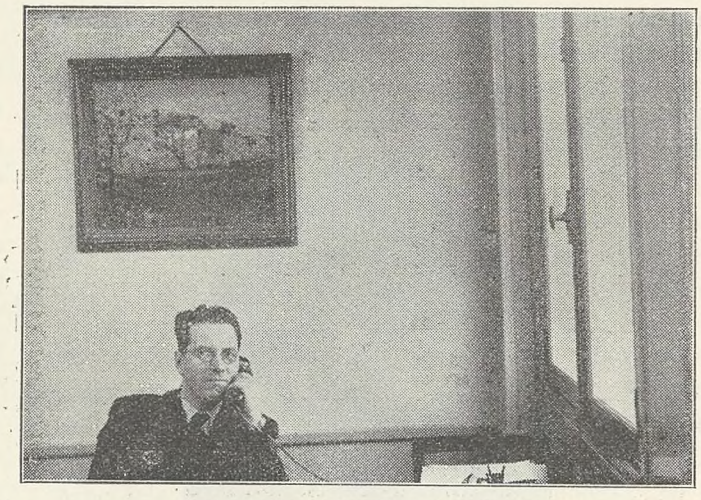

Rene Belius, Sekretær i C. G. T.

der hvilke Betingelser en Sanering af det franske Samfund alene er mulig. Han har heri erklæret, at Ydelse af Kredit til Rustningsindustrien, uden at der i Forvejen indenfor denne er tilvejebragt Samarbejde, ikke vil kunne bringe Produktionen til at stige, trods Overarbejdstimerne. Naar hertil desuden kommer, at Forbrugsindustrien ved disse Milliardvelsignelser ikke kan faa det nødvendigste, saaledes at den er tvunget til at formindske sin Aktivitet, saa er der vel ingen, der vil paastaa, at der derved kan opstaa et fysisk Velbefindende hos Befolkningen og Sikkerhed for Land og Rige. Og det hedder videre: Naar en Nation er forpligtet til at skulle aflevere den største Del af sine Indkomster til Landets Forsvar, saa er det moralsk forkasteligt at lade Industrien høste saa stor Profit paa et saa ulykkeligt Foretagende. En Priskontrol for Produktionen er nødvendig i alle deres Interesse, som skal betale.

C. G. T.s Bureau har ogsaa i et Opraab den 1. Maj udtalt en Fordømmelse over Aprildekreterne. Det hedder bl. a. i dette Opraab: »De nye Dekreter angriber ogsaa de Goder, som det var lykkedes Arbejderne at erhverve sig i Juni 1936. De tunge Ofre, som under Paaskud af indre og ydre Vanskeligheder lægges paa Befolkningen, er kun bestemt til at bæres af Arbejderne. Vi Arbejdere lægger ikke Skjul paa, at vi ikke akcepterer denne eensidige Politik, som dikteres os af Kapitalistinteresser. Det er ikke Arbejderne, der hindrer en økonomisk Genoplivelse. Det er nødvendigt at sætte Produktionen i Vejret siges der. Men det kan ikke opnaas ved Midler, ved hvilke Arbejderorganisationerne omgaas og modarbejdes, og hvis eneste Formaal er at skjule Industrikapitalismens Fejl. Fagforeningsbevægelsen maa erklære, at disse Forholdsregler er dømt til Uvirksomhed ...«

Protesterne fra de store Fagforbund er ogsaa meget talrige, saavel som fra Jernbanefolk, Metalarbejdere,

Tekstilarbejdere, Søfolk og Seinedepartementets Fagforeningers Forbund o. s. v.

Det er ogsaa interessant, hvad den tidligere Arbejdsminister Lebas i »Populaire« siger om Dekreterne. Han beviser ved Hjælp af officielle Kendsgerninger, at 45 Timers Ugen fuldkommen uretfærdigt er indført i Privatindustrien, idet efter Arbejdsinspektørernes Indberetninger Arbejderne i mange Tilfælde ikke er fuldt beskæftiget. Saaledes er f. Eks. i Læder- og Skindindustrien 13,52 % af Arbejderne ikke fuldt beskæftiget, i Træindustrien 15,79 %, i Tekstilindustrien 15,76 % og i Levnedsmiddelindustrien 20,14 %, og selv i Metalindustrien var i Marts 14,62 % ikke fuldt beskæftigede, og trods dette, siger Lebas, har Regeringen til Hensigt at indføre 60 Timers Ugen her.

Lebas berører ogsaa et andet interessant Problem. Hvorledes staar det til med Arbejdsløsheden i Frankrig, i Særdeleshed i Sammenligning med Arbejdsløsheden i 1937 og 1938? Ifølge den officielle Statistik var der den 15. April i Virksomheder med mindst 100 Arbejdere beskæftiget 2.379.743 Arbejdere, altsaa 46.442 Arbejdere mere end i Marts 1938, hvilket udgør en Stigning paa 1,99 %. Heroverfor kunde man i Marts 1938 i Sammenligning med samme Maaned i 1937 konstatere en Stigning paa 4,68 % og iaar trods 40 Timers Ugen en Stigning paa 5 % i Sammenligning med Aaret 1936. Hvis man fæster sig nærmere ved Tallet 46.442, saa finder man, at foruden de ny tilførste Industriarbejdere, der andrager 12.803, falder Resten af de ca. 33.000 paa Handelen, Bankerne og Forsikringsselskaberne, og dette alt trods den overordentlige Stigning af Statsordrer i Rustningsindustrien.

Lebas anfører nogle Tal som Bevis for, hvor uretfærdigt det er, at man gør Regeringen Blum ansvarlig for den nuværende Misere. Medens der den 15. April i Frankrig fandtes 389.649 understøttelsesberettigede helt fuldkommen arbejdsløse, saa talte man i samme Aprilluge i 1937 377.677. Og overfor 10,53 % af Arbejderne, der i Marts 1939 ikke arbejder fuldt 40 Timer, staar Tallet for Marts 1937 angivet til 2,64 %. Lebas drager ud af alle disse Kendsgerninger den Slutning, at den Politik, som Leon Blum førte i Aaret 1937, var virksommere end Regeringen Daladier-Reynauds.

For at sige det kort: Det ser virkeligt ikke ud til, at Frankrig vil være i Stand til — og det indrømmes ogsaa af forskellige borgerligt indstillede Samfundsøkonomer — ved en Fortsættelse af det liberalistiske Samfundssystem at finde Vej ud af de økonomiske Vanskeligheder, som dette Land kæmper med i Øjeblikket. Til de 50 Milliarder, som Rustningsbudgettet andrager for Aaret 1939, er der nu kommet 15 nye til, hvilket har bevirket, at det samlede Budget er steget fra 137 Milliarder til 162. Og dog er adskillige Milliarder nødvendige endnu, inden Aaret slutter. Det liberalistiske Samfund har ogsaa toppet i Frankrig i Deflationen, ligesom det er Tilfældet i Belgien for Øjeblikket, lad det saa være lige meget, om dette er direkte eller indirekte. Kapitalismen, som fremmaner Krigen, er ikke i Stand til at finde de Midler, den har Brug for til at føre Krig.

L. R.

Knud V. Jensens Død

Det var en brutal Meddelelse, der tilgik den danske Fagbevægelse om De samvirkende Fagforbunds Formand, Knud V. Jensens Død. Netop i den skønneste Tid midt i Solskinnet og Indledningen til en Arbejderfest var den brutale Virkelighed af overvældende Natur.

Bortset fra de personlige Følelser, som enhver, der har været i Forbindelse med Knud V. Jensen, utvivlsomt nærede for ham, og som vanskeligt kan beskrives, fordi hvert enkelt Menneskes Følelsesliv er væsentlig forskellig, vil Dødsfaldet for Arbejdernes faglige Bevægelse føles som et stort Tab. Dobbelt stort, fordi det kun er kort Tid siden De samvirkende Fagforbund paa samme brutale Maade mistede sin tidligere Formand, Chr. Jensen, under en Rejse til Udlandet.

Det blev kun kort Tid forundt Knud V. Jensen at gøre en Indsats som den faglige Arbejderbevægelses Førstemand. Efter en forudgaaende Konstitutionstid valgtes Knud V. Jensen som bekendt til Fagforbundenes Formand ved Generalforsamlingen i Februar Maaned i indeværende Aar.

Han var ikke nogen ukendt Personlighed, tværtimod. Med sine rige Evner var Knud V. Jensen en eftertragtet Arbejdskraft, som man fra forskellig Side havde Bud efter, og som den arbejdssomme Mand han var, stillede han gerne sit Initiativ til Raadighed paa mange forskellige Omraader. Og Arbejdet blev gjort paa en saadan Maade, at der skabtes Respekt for Knud V. Jensens Person og de Institutioner, han viede sin Arbejdskraft.

Derfor var han en kendt Mand indenfor alle Lejre i vort Land. En Mand som Arbejderklassen ventede sig meget af netop paa den Plads, der blev ham betroet i Spidsen for De samvirkende Fagforbund, hvor de mest vidtforgrenede Arbejderinteresser varetages.

Kun 46 Aar gammel skulde Knud V. Jensen efter almindelig menneskelig Beregning haft mange gode Arbejdsaar tilbage. Men Skæbnen ville det anderledes. Alt for ofte erfarer vi, at Livet hænger i en Traad — som oftest endda i en urimelig tynd Traad — hvis Soliditet intet Menneske er i Stand til at kontrollere.

Knud V. Jensen er ikke mere; men baade for hans nære Venner og for hele Arbejderklassen vil Mindet om hans rige Indsats leve videre.

Ære være hans Minde.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

Roelugeren

Række op og Række ned,
lange lige Rader.
Hak ved Hak og Fjed ved Fjed,
luge Roerader.
Ryggen værker, Solen bager,
Hak, Hak, Hak, Ager efter Ager.

Krybe, kravle, gaa paa Knæ
eller gaa i Vinkel,
øm i Lænden, stiv i Knæ
— Roen er saa spinkel.
Den jeg freder, Ukrudt fælder,
Tidsler, Følfod, Kvik og Nælder.

Jordens Aande, Planters Duft
i et blandet Mylder,
knækket Ukrudts kvalme Dunst
Mund og Næse fylder,
lægger Skorpe om min Tanke
og faar Hjernen til at banke.

Knap er Lønnen, Haandens Hast
maa for Savnet bøde,
her er ikke Tid til Rast,
skal vi faa vor Føde.
Seks til otte Tusind Alen
maa jeg daglig ta' paa Halen.

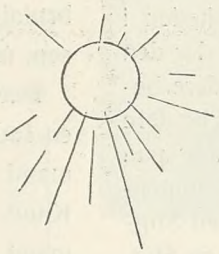

Hakke her og hakke der,
hakke alle Steder,
hvor der Ukrudt staar og ler
og i Mark sig breder.
Alt skal fjernes, en skal fredes,
Jorden løsnes og beredes.

Hakken gaar sin travle Færd
i de haarde Hænder,
Jordens Støv og Solens Skær
i mit Ansigt brænder,
blandes med min Sved, der rinder,
indtil ogsaa Huden springer.

Krybe, kravle, gaa paa Knæ,
Ager efter Ager,
sprukne Hænder, ømme Knæ
og en Sol, der bager,
Lændeværk og Hovedsmerter,
det er ej for svage Hjerter.

Hakke, pille, Fjed for Fjed —
Roens søde Sukker
vokser, trives ved min Sved,
medens Ryggen sukker.
Faa af dem, der Sukret nyder,
aner hvad mit Slid betyder.

Det er ikke Drøm og Digt,
dette Slid for Føden.
Det er Livets barske Pligt,
Roen, den faar Føden
gennem Sol og Gødning givet,
medens jeg maa slaas for Livet.

Oscar Levinsen.

SKANDERBORG AFDELING HAR KØBT HUS

Antallet af lokale Afdelinger med eget Hus indrettet til Kontor og andre for Organisationsvirksomheden fornødne Lokaler er stadig i Stigen, sidst har Skanderborg Afdeling gjort Springet fra Lejer til Husejer.

Afdelingen, der blev oprettet i 1895, og siden gennem Aarene har gennemgaaet den sædvanlige Udvikling og derigennem med et voksende Medlemstal gjort Erfaring for det utilfredsstillende i til Stadighed at være uden fast Bopæl, har gennem flere Aar søgt efter en til Organisationens Fornødenheder passende Ejendom.

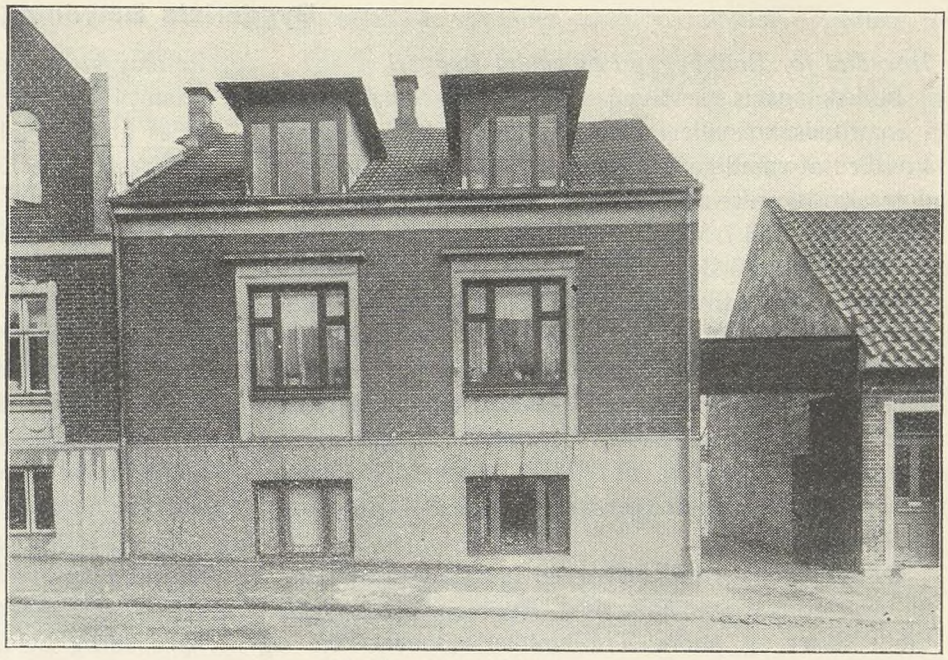

Afdelingens nye Hus.

Det stigende Medlemstal og det periodiske ret store Antal arbejdsløse, der maatte kontrolleres i den private Lejlighed, hvor Afdelingens Kontor var indrettet, virkede ansporende til Løsning af Problemet. Der nedsattes et Byggeudvalg til at forberede Sagen, og efter nogen Tids Søgen fandt man en Ejendom passende til Formaalet.

Bygningen, der tidligere var opført udelukkende med Beboelse for Øje, maatte naturligvis omforandres med Henblik paa Tilvejebringelsen af de fornødne Kontorlokaler. Denne Ombygning er nu tilendebragt, og Afdelingen har taget det nye Kontor i Brug.

Som det fremgaar af vedføjede Billede fremtræder Kontoret som baade stort og velindrettet og tilsyneladende med udmærket Plads til Afkontrollering af Afdelingens arbejdsløse Medlemmer. Man har desuden ogsaa taget al mulig Hensyn til Ejendommens Rentabilitet og den Fordel, det utvivlsomt er, at have Afdelingens Tillidsmænd saa nær knyttet til Kontoret som vel muligt. Der er derfor ligeledes ved Ejendommens Omforandring indrettet 2 Lejligheder til Brug for Afdelingens Kasserer og Kontrolbestyrer. Derved er der sikret en Lejeindtægt aarligt paa 1200 Kr.

Efter Omforandringen staar Ejendommen i 20,000 Kroner. Vi ønsker Afdelingen til Lykke med Erhvervelsen og bringer vedføjet et Par Billeder.

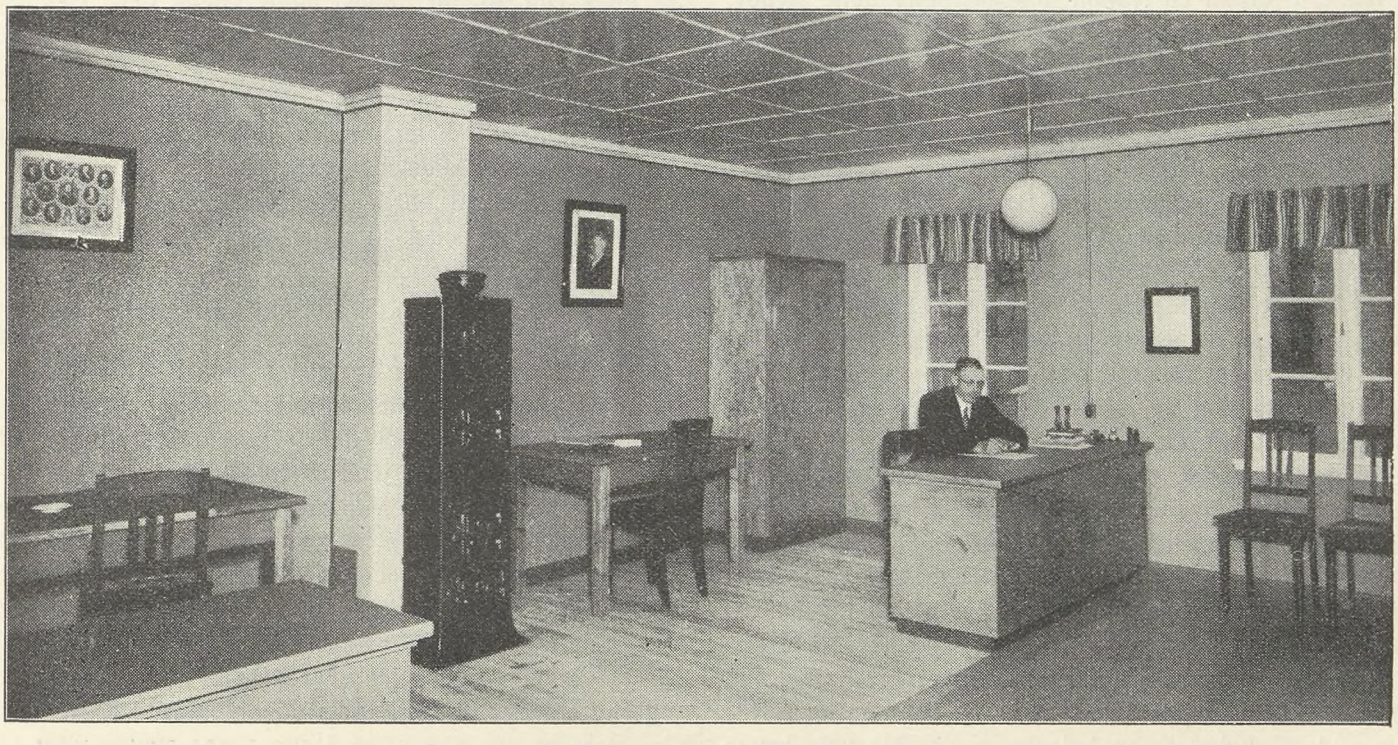

Afdelingens nyindrettede Kontor.

BYGGERIET OG SAMFUNDET

Byggeriets Betydning for vigtige økonomiske Forhold

Hovedtal for Boligbyggeri og andet Byggeri.

Indledningsvis vil vi ved nogle Tal placere Byggeriet i Samfundsøkonomien. Den 1. Oktober 1936 udgjorde Værdien af samtlige de Bygninger, som indgaar i Ejendomsskyldsvurderingen, over 10 Milliarder Kr. (I 1932 var Tallet ca. 8,7 Milliarder). Tallet angiver Forskellen mellem den samlede Værdi og Jordværdien, hvilket nogenlunde svarer til Bygningernes Værdi. De 10 Milliarder fordeler sig med ca. 5½ Milliard paa Boliger og ca. 4½ Milliard paa Ikke-Boliger, d. v. s. Fabrikker, Værksteder, Pakhuse, Lader, Stalde, Kontorer, Hoteller, Forlystelsesanstalter, Skoler, Sygehuse o. s. v. Men man maa have i Erindring, at f. Eks. Kirker, Baner og Havne, altsaa Ikke-Boliger, ikke er med i Ejendomsskyldsvurderingen.

De to nævnte Arter af Byggeri omfatter Halvdelen af al Investering i Danmark, idet Bygning af Maskiner, Skibe, Biler og andre Trafikmidler, Baner, Veje og Grundforbedring omfatter næsten lige saa meget. Det er dog ikke muligt med nøjagtige Tal at angive den *aarlige* Investering, d. v. s. den aarlige Tilvækst i Besætningers Antal, i Inventar, i Bygningers Gulvareal, Maskiners Hestekraft, Skibets Tonnage o. s. v., men man kan maaske for Tiden anslaa den aarlige Kapitalfastgørelse til mellem 400 og 500 Mill. Kr. Heraf udgør Byggeriet, som sagt, Halvdelen.

Byggeriet og Pengeanbringelsen.

Bygningsindustrien har mere udpræget end nogen anden Industri to Sider, en social og en økonomisk. Den *sociale* fremkommer derved, at Boliger er et af Menneskenes mest elementære Fornødenheder, saaledes at den Maade, hvorpaa en Nation imødekommer dette Behov, afhænger af og betinger hele dens moralske, sociale og hygiejniske Standard, d. v. s. det kulturelle Niveau. Den *økonomiske* Side af Sagen viser sig derved, at *Boligbyggeriet* udgør over ¼ af al Investering, det vil for Øjeblikket sige omkring de 125 Mill. Kr. om Aaret. I det kapitalistiske Samfund er Byggeriet altsaa en vigtig Form for Pengeanbringelse, og overalt, hvor det kapitalistiske Motiv, Profithensynet, er raadende, vil det være saaledes, at Kapitalejere vil foretage en Afvejelse af, om det bedst kan betale sig at sætte Penge i Byggeri, eller om der er noget andet, der vil give større Udbytte. Ofte nok viser det sig nu, at det sociale kommer i Konflikt med det økonomiske.

Det maa nemlig tages i Betragtning, at de Byggeomkostninger, Bygherrerne i Almindelighed regner med, indeholder en Profit, der er overordentlig høj i Forhold til Profitten i andre Erhvervsgrene. Det kan anføres, at ifølge statistisk Tabelværk om Folketælling i 1930 var den gennemsnitlige Aarsindtægt pr. Indehaver i »Stordrift i Byggefaget« 38,000 Kr., hvilket var højere end nogen anden Gruppe i vort Land. At det maa have fordyrende Virkninger paa Lejeniveauet er klart. I samme Retning virker det, naar Kreditforeningerne kun vil yde Laan til 45—50 % af en Ejendoms Vurderingssum, saaledes at Folk ad anden og dyrere Vej maa skaffe sig den resterende Kapital. Denne Kreditforeningspolitik er forstaaelig, naar man ved, at disse Laaneinstitutioner fortrinsvis bestaar af Folk, der *har* faaet Laan til deres Hus og nu ikke ønsker Huslejen trykket ved et for stort Nybyggeri. Men denne Fordyrelse, der stiller sig som en uoverstigelig Hindring for den brede Befolknings Forsyning med Boliger, som er tidssvarende, er naturligvis samtidig det stærkeste tænkelige Argument for, at Boligbyggeriet overgaar til det offentlige eller til nogle af det offentlige kontrollerede Institutioner (kooperative og sociale Boligselskaber).

Man har foretaget følgende Udregning: Hvis en Bygherre i Dag har bygget en Beboelsesejendom til 1 Mill. Kr., vil en saadan Ejendom kunne afkaste ca. 95,000 Kr. i aarlig Leje. Af denne Lejeindtægt anvendes gennemsnitlig, taget over en længere Periode, ca. 70,000 Kr. til Skatter, Vedligeholdelse, Administration samt Forrentning af Anskaffelsessum. Resten: 25,000 Kr. er Overskud, der kan anvendes til Afskrivning paa Aktiekapitalen. Efter 40 Aars Forløb er hele denne Kapital afskrevet. Ejendommen har betalt sig selv, og Bygherren har faaet alle sine Penge hjem med Rente. Fra dette Tidspunkt og ud i al Fremtid, saalænge Huset staar og kan udlejes, vil hele Lejeindtægten med Fradrag af Skatter, Vedligeholdelsesudgifter og Vederlag til Ejeren for hvert Aar at passe Ejendommen tilfalde denne som arbejdsfri Indtægt. Der findes nu i København ca. 300,000 Lejligheder med en aarlig Lejeindtægt af over ¼ Milliard Kr. Da ca. Halvdelen af disse Lejligheder er mere end 40 Aar gamle, nogle endda over 100, vil det sige, at en stor Part af de københavnske Lejligheder har tilbagebetalt sig selv, mange endda flere Gange. Man kan herefter anslaa, at de københavnske Ejendomme i Dag afkaster mindst 70 Mill. Kr. aarlig som *arbejdsfrie* Overskudsindtægter.

Disse Overskud burde naturligvis anvendes i samfundsmæssigt Øjemed, og naturligvis først og fremmest til boligmæssige Formaal.

At Priserne paa Byggematerialer, ikke mindst grundet paa internationale Forhold, en Overgang har været saadanne, at Byggeriet har været mindre rentabelt, berører naturligvis ikke det principielle i de ovenstaaende Betragtninger. Det maa derfor hilses med Glæde, at det i den nye Boliglov af April 1938 (om børnerige Familier) er bestemt, at Laan kun maa ydes til anerkendte Boligforeninger, d. v. s. til saadanne, som anvender et eventuelt Overskud i socialt Øjemed, og ikke til private Bygherrer, som blot vilde tjene endnu mere, nemlig svarende til billigere Finansieringsomkostninger. Naturligvis var der ingen, der undrede sig over, at Venstre og Højre under Lovforslagets Behandlinger i Rigsdagen foreslog, at den offentlige Støtte ogsaa skulde ydes til

private. Regeringspartierne afslog det med den Motivering, at Samarbejdet med det offentlige og den private Kapital altid har resulteret i, at det offentlige faar Underskuddet og den yderste Risiko ved Byggeriet, medens den private Kapital faar større Udbytte og Sikkerhed uden til Gengæld at yde nogen som helst Ofre. Under denne Form for offentlig Hjælp vil der erfaringsmæssigt kun blive bygget til betalingsdygtige Lejere, og de store Udbytter, som Ejendommene eventuelt senere vil afkaste under bedre Konjunkturer, vil alene tilfalde den private Kapital, uanset om det offentlige har maattet tage Tab og Risiko ved Ejendommenes Opførelse.

Derimod har det sociale og det kooperative Byggeri vist, at trods det, at de billige Laan fra det offentlige er kommet Lejerne til Gode i Form af mindre Husleje, har det alligevel været muligt ikke blot at svare enhver sit, men ogsaa at oparbejde et pænt Overskud, der som bekendt gaar til almennyttige, boligmæssige Formaal.

At det kooperative og sociale Byggeri vil udnytte den nye Boliglov fremgaar klart deraf, at alle de tre store Boligforeninger i København, »Socialt Boligbyggeri«, »Arbejdernes Andels Boligforening« samt »Arbejdernes kooperative Byggeforening« har udarbejdet Planer foreløbig for en 2-aarig Periode. Den samlede Byggesum vil beløbe sig til ca. 27 Mill. Kr. Af de 2300 Lejligheder og Rækkehuse vil ca. 1000 blive reserveret og indrettet for børnerige Familier. Endelig er der i en Mængde Provinsbyer nedsat Udvalg, der arbejder med Spørgsmaalet, mange af disse Udvalg har allerede udarbejdet Planer for et omfattende Byggeri.

Det er kun glædeligt, at man saa mange Steder har taget sig for at faa Byggeriet i Gang. Der er jo heller ingen Tvivl om, at et offentligt Byggeri er paakrævet. De nye Principper som indeholdes i Loven, er en kraftig Understregning af, at det almennyttige, kooperative Byggeri er Nutidens og Fremtidens sociale Byggeform.

Medens Statistisk Departement ved Aarsskiftet i Bedømmelsen af den økonomiske Stilling kunde udtale, at det allerede dengang konstaterede større Omfang af det igangværende Byggeri maatte skyldes de private Bygherrer — paa Grund af bedre Finansieringsforhold m. m. — er nu formentlig ingen Tvivl om, at ogsaa Boligloven af April 1938 har bidraget til, at der i Januar—Marts 1939 var 12,733 Lejligheder under Opførelse, medens Tallet i den tilsvarende Periode i 1938 var 8667.

Ved Bedømmelsen af Udviklingsmulighederne for Byggeriet maa endnu følgende tages i Betragtning.

Det kommunale Byggeri staar efter de foreliggende Oplysninger over for et Opsving saavel i København som i Provinsen. Københavns Magistrat har saaledes projekteret 5000 Aldersrenteboliger til Gennemførelse i den kommende Tid. Hertil kommer, at der er udarbejdet en Plan om Opførelse af 159 Rækkehuse, som udelukkende er tænkt udlejet til børnerige Familier. Herudover vil der antagelig i Løbet af kort Tid blive projekteret et Kompleks paa ca. 200 mindre Lejligheder. Det er i denne Forbindelse af stor Betydning, at den kommunale Laanefond i Slutningen af Aaret blev udvidet fra 48 Mill. til 75 Mill. Kr. Naar Laanegrænsen er blevet forhøjet, skyldes det, at der for Tiden indtil 1. April 1939 forelaa et betydeligt Laanebehov for meget paakrævede Arbejder, bl. a. vedrørende Sygehuse, Skoler og Aldersrenteboliger.

Ogsaa Loven om Opførelse og Udleje af Arbejderboliger paa Landet (13. April 1938) er en vigtig Nydannelse paa Boligomraadet. Der stilles i 3 Aar aarlig 3 Mill. Kr. af Statskassen og yderligere 3 Mill. af Jordfonden til Raadighed for Formaalet. Man regner med, at der aarlig vil kunne opføres ca. 375 Huse efter denne Lov. Pr. 1. September 1938 forelaa allerede 800 Andragender om Laan. I Loven om Oprettelse og Udvidelse af mindre Landbrug, der tilsigter en Videreførelse af Udstykningen, forhøjes Byggelaanene — for Husmandsbrug med 2000 Kr. til 12,000 Kr., for Gaardmandsbrug med 3000 Kr. til 18,000 Kr. For begge de her nævnte Love gælder det, at kun ¾ af det modtagne Laan forrentes.

I et følgende Afsnit skal behandles Spørgsmaalet om Byggeriet som Beskæftigelsesfaktor.

G.

Familieløn i Chile

Paa Initiativ af Sundhedsministeren er der i Chile fremsat et Lovforslag om Gennemførelse af Familieløn for Arbejdere, som omfattes af den obligatoriske Socialunderstøttelse. I Henhold til dette Forslag skal Familieløn gælde for Børn, i eller udenfor Ægteskab, som ikke er fyldt 14 Aar eller som paa Grund af fysiske eller psykiske Mangler er afhængig af en Lønmodtager, som nyder godt af Socialunderstøttelse. Naar det gælder Børn født udenfor Ægteskab eller defekte Børn, kommer dog Retten til Familieløn til at afhænge af Forsørgerens Behov herfor.

Omkostningerne skal paahvile Arbejdsgiveren, som paa Aflønningsdagen skal paaklistre et Mærke svarende til 12 % af den oppebaarne Løn paa den understøttedes Kort. 5 % af disse Afgiftsindtægter skal benyttes til Administrationsomkostninger og 10 % skal afsættes til Reservefond til Udjævning af Svingninger i Afgiftsindtægterne samt til Dækning af Underskud fra tidligere Aar. Lovforslaget foreslaar desuden, at der skal dannes en anden Reservefond til Dækning af nye Omkostninger, som maatte paaløbe under løbende Finansaar paa Grund af Fødsler, Ægteskab, Nyindmeldelser, etc.

Familielønnen skal indtil Udgangen af 1941 bestaa af 20 Pesos om Maaneden for hvert Barn. Efter dette Tidspunkt skal den obligatoriske Understøttelseskasse bestemme Beløbets Størrelse ud fra de foreliggende finansielle Forhold.

Familieløn betales selv om den understøttede oppebærer Sygeunderstøttelse. Udbetalingen skal i Almindelighed ske gennem vedkommende Bedrift i Form af et Løntillæg. I Tilfælde af, at det ikke er Forældrene selv, som har Barnet i deres Varetægt, kan Understøttelsen udbetales til den Person eller Institution, som har Omsorg for det. Understøttelseskassen har Tilladelse til at erlægge Beløbet direkte i forskellige Former.

Der er Forskel paa Fisk -

Udbyttet af det danske Fiskeri udgør slet ikke noget lille Beløb. For 1938 regner man med, at det androg ca. 90 Millioner. Det er den danske Fiskerbefolkning, der i første Instans fravrister Havet dette Udbytte, og en Del af de Mennesker, der virker ved Fiskeriet, har Tilknytning til vort Forbund. Vi har derfor Interesse i, at der hersker forsvarlige Vilkaar i Forbindelse med Fiskeriet, men desuden har vi endvidere Interesse i den industrielle Udnyttelse, som Fisk og Fiskeaffald efterhaanden gøres til Genstand for.

Danmark har stadig en betydelig Eksport af Fisk til Udlandet. I 1938 solgte vi Fisk til Udlandet for godt 36 Mill. Kr. Selv om vor Eksport altsaa er ret betydelig, er Forholdet dog stadig saaledes, at den største Mængde Fisk afsættes paa det indenlandske Marked, hvor den i første Instans sættes direkte paa Bordet i kogt eller stegt Tilstand, men efterhaanden udnyttes betydelige Mængder af Fisk i Konservesindustrien, og i de senere Aar er der forskellige Steder i Landet oprettet Fiskemelsfabrikker, hvor Affaldet og en Del af den Fisk, som ikke kan afsættes paa Markedet, forvandles til forskellige Produkter, i første Række til Fiskemel og Olie.

Her i Landet er Fiskemelsfabrikerne af forholdsvis ny Dato, skønt de i Udlandet har været drevet i en lang Aarrække. Særlig har Tyskland været langt fremme paa dette Omraade, og i Øjeblikket har Tyskland en betydelig Industri i Tilknytning til Fiskeriet. Først og fremmest er Konservesindustrien meget veludviklet i Tyskland, men sideordnet hermed er der oprettet Fabriker, der ikke blot af Affaldet, men ogsaa af den lige indfangne Fisk fremstiller Mel og forskellige Olier. Der er ingen Tvivl om, at Danmark har de bedste Betingelser for i langt større Udstrækning end hidtil at udnytte Fisken industrielt og derved skabe Basis for større Beskæftigelse.

For Danmarks Vedkommende er det fortrinsvis Affaldet, der anvendes, men Fabrikerne køber ogsaa den tiloversblevne Fisk. Det hænder jo ret ofte, at der rundt om ved de danske Kyster fanges flere Fisk, end Markedet kan aftage. I saadanne Situationer staar baade Fiskerne og Forhandlerne overfor et stort Problem: Hvad skal de gøre ved denne Fisk? En Del af Fangsten forbliver vel nok i Hyttefadene, andre Steder sættes den i Havet igen, men betydelige Partier maa jo føres væk fra det vaade Element uden at kunne finde Afsætning — og denne Fisk kan ikke genopvækkes fra de Døde. Efter Fabrikernes Oprettelse kan Fangsten nu sendes til en Fiskemelsfabrik, saafremt Transportomkostningerne ikke er for store.

Affaldet fra Konservesfabriker, Udsalg og Handelspladser gaar den samme Vej. Hver Gang en Forhandler flaar en Rødspætte eller sprætter Indvolden ud af en Torsk, er han meget omhyggelig med Affaldet — det repræsenterer nemlig Penge i Modsætning til før. Nogle af de fornemste Leverandører af Fiskeaffald er Fiskekonerne ved Gammel Strand i København. Disse Koner med de ejendommelige Papirshatte paa Hovedet vaager nøje over Affaldet. Det samles sammen i Spande og Kasser, og naar Dagens Handel er til Ende, kommer et Par Mand med en Trækvogn og afhenter Affaldet og de ikke solgte Fisk, der føres hen til et Pakhus, hvorfra det gaar videre til Fabrikerne. Filetfabrikerne er ogsaa store Leverandører, og selv Fiskehandleren, der kører rundt og sælger Fisk fra Bagagebæreren paa sin Cykle, er Leverandør af Affald m. v.

Økonomisk set er der altsaa sket et stort Fremskridt paa dette Omraade, men det er ogsaa af hygiejnisk Betydning, at Affaldet behandles efter moderne Metoder.

Nu er der altsaa Bud efter de store Torskehoveder! Bestemt kan det ikke siges, hvor store Partier Affald, der daglig tilføres Fabrikerne, men blot 20,000 kg kan godt give en Skilling, selv om der kun betales en Øre eller to pr. kg.

Et gammelt Ord siger imidlertid, at der er Forskel paa Fisk. Denne Forskel kommer ogsaa til Udtryk, naar det drejer sig om Affald. Visse Fisk er nemlig fedt- eller olieholdig, og Affaldet fra saadanne Fisk er Fabrikerne paa ivrig Jagt efter.

Naar det kun drejer sig om Fremstilling af Fiskemel, er Behandlingen ret enkel. Den ikke olie-holdige Fisk

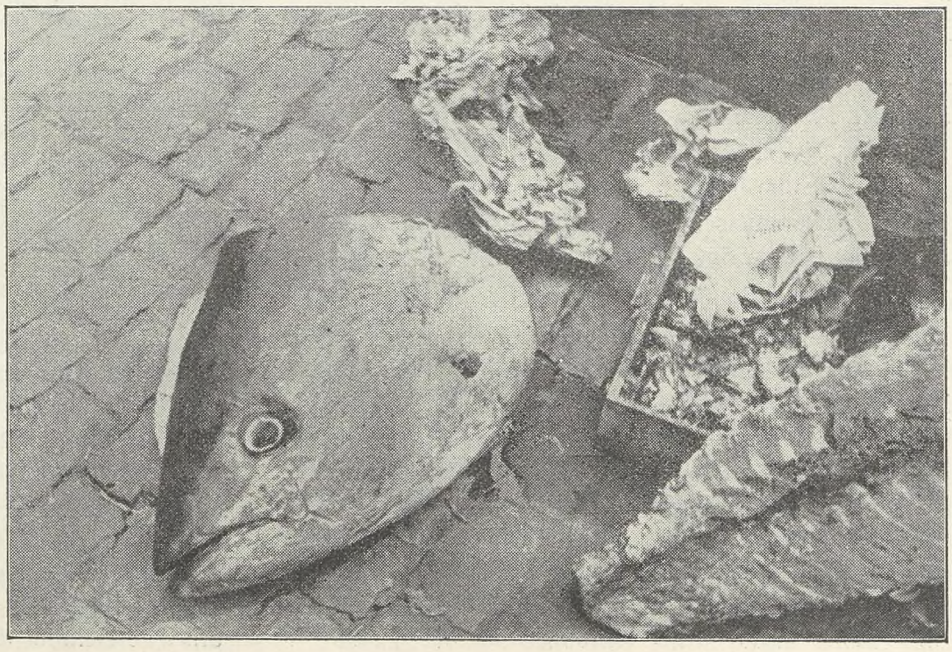

Affaldet samles.

gaar kort og godt ind i Fabrikens store Tørretromle, hvor alt Vandet fordampes væk, medens Tørstoffet pr. Snegl føres ud i en Elevator og ender i Kværnen, hvor det males til Mel. Fiskemel anvendes i betydelig Udstrækning som Svindefoder, dog kun som Tilskudsfoder.

Betydelig mere kompliceret er Behandlingen af den olieholdige Fisk. Denne Fisk gaar ind i et sindrigt Raf-

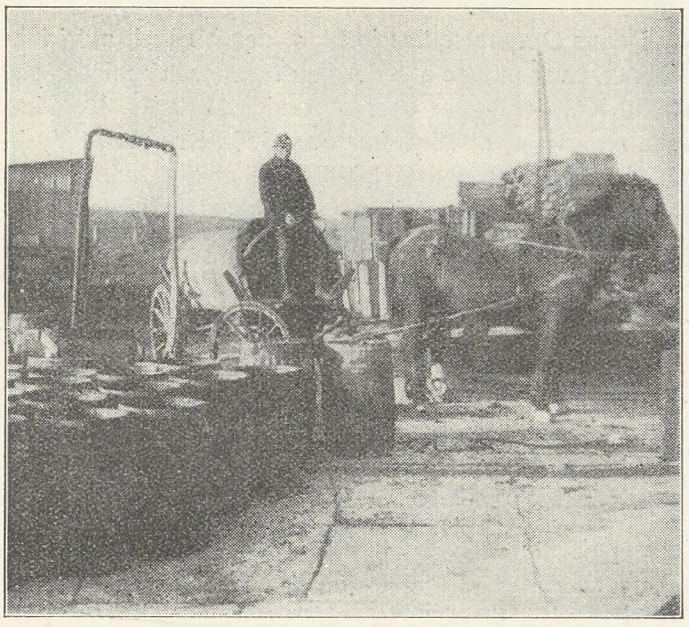

Fra Fiskemelsfabriken i Næstved: Bonden henter »Suppe«.

finaderi, der udskiller den kostbare Olie, som stadig løber fra et Rør ud i Tønder.

Torsken maa af sin Lever levere det største Kvantum til Udvinding af Olien, der dels fremtræder som Levertran, dels som finere Olier til Spisebrug og til Anvendelse i Medicinalindustrien. Mange Mennesker har maaske den Opfattelse, at Olien af Fisk ikke har særlig stor Værdi, men denne Opfattelse er forkert. Olien har tværtimod stor Værdi, og den er saa efterspurgt, at der kan sælges langt mere, end der kan fremskaffes.

Den udvundne Olie har en gulbrun Farve; den er svag i Lugt og Smag, og den anvendes bl. a. som Fedningsmiddel ved Lungetuberkulose, Bronkitis, Kirtelsyge, engelsk Syge o. s. v. Nogen udsygt Nydelse er det ikke at indtage denne Olie. Alene Lugten kan give Kvalmefornemmelser, og hos mange Syge vender den sig adskillige Gange, inden den glider ned.

De danske Fiskemelsfabriker er endnu ikke naaet op paa fuld Højde med de udenlandske i teknisk Henseende. Først og fremmest mangler vi moderne Maskiner til Udvinding af Olien, dernæst maa Fabrikerne være langt mere hygiejnisk indrettede, og endelig maa det være muligt at naa frem til Fjernelse af den ilde Lugt, som gør det næsten uudholdeligt at opholde sig i Nærheden. For Arbejderne er det naturligvis ogsaa ubehageligt at gaa i en saadan Stank Dag efter Dag, og værst er det, at deres Sundhed er i Fare.

Det afpressede Vand fremtræder som en stærkt ildelugtende »Suppe«, der har en vis Værdi som Gødning, og som derfor køres ud paa Landmændenes Agre. Paa Dage, hvor denne Suppe serveres, er der ikke rart at passere de paagældende Agre, men ingen Gødning fremtræder jo som Eu de Cologne!

Som allerede anført har Danmark sikkert Betingelser for at naa meget længere frem med industriel Udnyttelse af Fisk, end Tilfældet er i Øjeblikket. Muligvis kræver et saadant Fremstød en bedre udstyret Fiskerflaade, og utænkeligt er det heller ikke, at Staten kommer til at yde en Indsats; men kan der opnaas en samfundsøkonomisk Vinding derved i Forbindelse med nye Arbejdsmuligheder, skulde man synes, at Problemet var til at løse.

Ved en saadan Udvidelse vilde vi ikke alene spare en Del Valuta til Indførelse af Mel og Olier, men vi vilde tillige kunne forøge vor Valutabeholdning gennem de Muligheder, der ligger i en Eksport og ved Salget paa det indenlandske Marked. Det gælder stadig om at være selvforsynende paa de Omraader, hvor vi er i Stand dertil, og tillige gælder det om, at der ydes et Bidrag til Løsning af det største af alle Spørgsmaal: at skaffe Beskæftigelse.

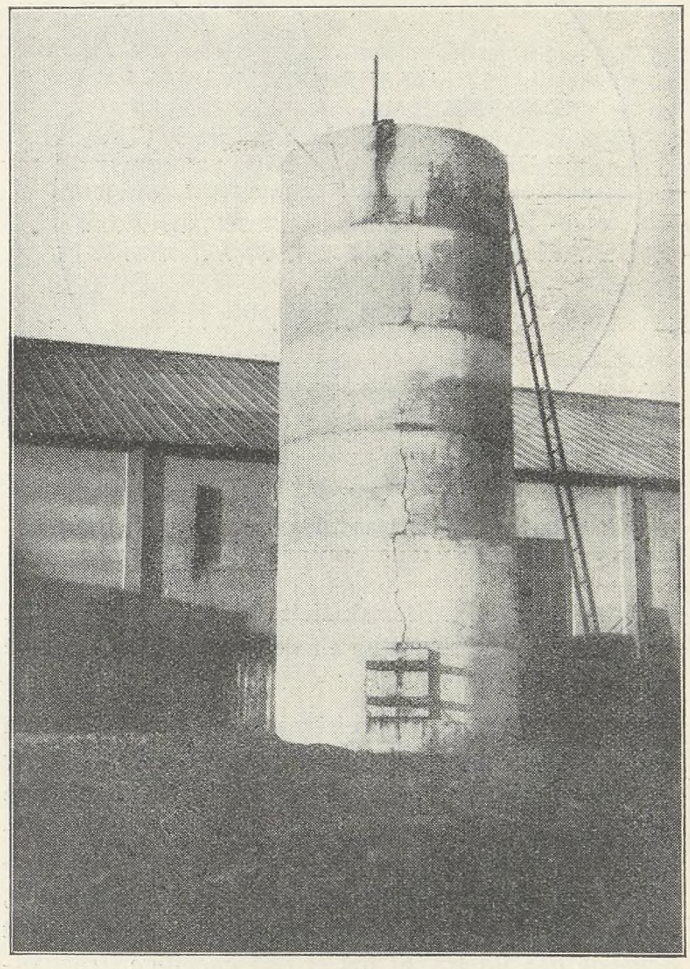

Fra Fiskemelsfabriken i Næstved. Den store Fordampningsbeholder.

Og hvorfor skulde vi ikke i vort havomkransede Land kunne naa længere frem paa dette Omraade? Vi har den samme Adgang til Havet som andre Søfartsnationer, vi har Skibsværfter og det nødvendige Mandskab til at stikke i Søen, og vor hjemlige Maskinindustri maa vel være i Stand til at fremstille de Maskiner, der skal anvendes. Lad os smøge Ærmerne op og tage fat!

V. N.

63 pCt. har en Indtægt under 1200 Mark - Danske Arbejder-Indtægter i Forhold til tyske

Et Telegram fra Berlin meddelte for nogen Tid siden, at »Arbejdsfronten« paa Grundlag af en Statistik fra 1934 har foretaget en Undersøgelse vedrørende den arbejdende Befolknings Indtægter i Tyskland. Resultatet, man kom til, blev følgende (som illustreret ved ovenstaaende Cirkel):

under 1200 Mk. i aarlig Indtægt	63 %	af Arbejderne
1200—3000 Mk. i aarlig Indtægt	29 %	af Arbejderne
3000 Mk. og derover i aarlig Indtægt ...	8 %	af Arbejderne

Ønsker man at sammenligne dette Resultat med Forholdene i Danmark, stilles man overfor forskellige Van-

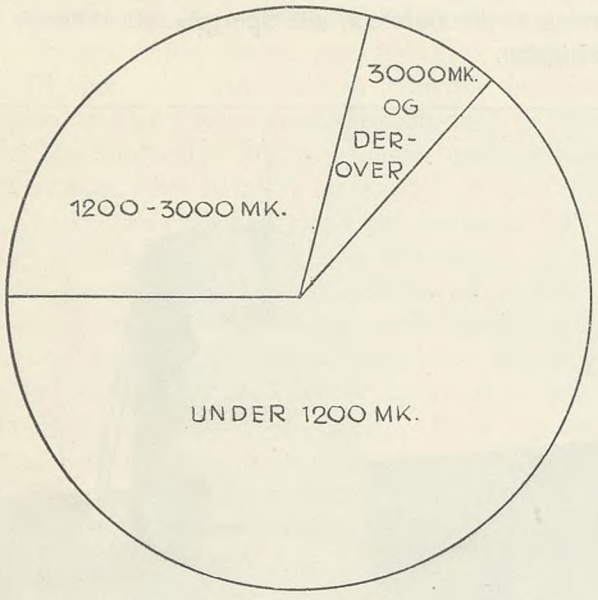

Indkomstfordelingen blandt tyske Arbejdere (1934).

skeligheder m. H. t. Fremskaffelse af en dansk Statistik, der svarer saa fuldstændig til den tyske, at en direkte Sammenligning er mulig.

For det første er Angivelserne i det tyske Telegram uklare. Hvad forstaas ved »det arbejdende Folk?« Efter gængs nazistisk Terminologi kan det lige saa godt være hele den tyske Befolkning, der sigtes til, som den egentlige tyske Arbejderklasse. Eftersom det er Arbejdsfronten, det tyske Surrogat for »samvirkende Fagforbund«, der har foretaget Undersøgelsen, vil vi imidlertid i det følgende gaa ud fra, at det er den egentlige Arbejderklasse, Opgørelsen gælder for.

For det andet møder vi den Vanskelighed, at vi i Danmark har to Indkomstopgørelser efter Erhverv, men at ingen af dem direkte kan sammenlignes med den tyske.

Den ene Opgørelse har vi fra Folketællingen 1930. Denne omfatter 608.557 Arbejdere, som alle enten er Selvforsørgere eller Familieforsørgere, og udviser følgende Indkomstfordeling:

under 3000 Kr. aarlig Indk.	517.446 Personer.	85 %
3000—5000 Kr. aarlig Indk.	82.289 Personer.	14 %
5000 Kr. og derover aarlig Indk.	8.822 Personer.	1 %

Denne Opgørelse har jo bl. a. den Mangel, at vi ikke kan se, hvor mange af de Arbejdere, der har mindre end 3000 Kr., der ligger over og under 1200 Kr. Dog kan saa meget ses, at 15 % har over 3000 Kr., mod i Tyskland kun 8 % har over 3000 Mk. i aarlig Indtægt. Og som bekendt svarer 1 Krones Købekraft i Danmark nogenlunde til en Marks Købekraft i Tyskland.

En mere specificeret Indkomstopgørelse har vi fra Skattestatistiken. Ser vi paa Ansættelserne for 1936, fin-

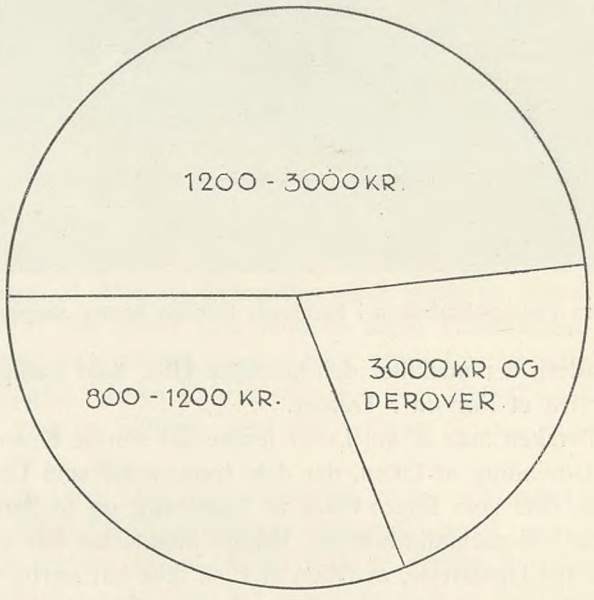

Indkomstfordelingen blandt danske Arbejdere efter Skatteansættelserne over 800 Kr. (1937/38).

der vi for 587.717 Personer, der omfatter Arbejderne i Haandværk og Industri, Medhjælpere i Handel, samt Personer beskæftiget i Landbrug og Skovbrug (fraregnet Godsejere, Proprietærer, Forpagtere, Gaardejere og Husmænd, saaledes at kun Land- og Skovarbejdere er med) — følgende Indkomstfordeling:

800—1200 Kr. aarlig Indk.	183.723 Personer.	31 %
1200—3000 Kr. aarlig Indk.	283.760 Personer	48 %
3000 Kr. og derover aarlig Indk. ...	120.234 Personer.	21 %

Det er denne Statistik, der er afbildet i ovenstaaende Cirkel for Danmark. Det er nemt at se, at dens Hovedmangel er, at den slet ikke har de Indkomster med, der ligger under 800 Kr. Den giver derfor et for gunstigt Billede af danske Forhold sammenlignet med tyske. Vidste vi nu, hvor mange danske Arbejdere, der ligger under 800 Kr., kunde vi korrigere med dette Tal og faa den helt rigtige Sammenligning frem. Det ved vi imidlertid ikke. Men sammenholder vi det Antal Arbejdere, der i 1936 havde over 800 Kr. (587.700) med det Antal Arbejdere, der var ialt (indklusive dem under 800

Kr.) ifølge ovennævnte Folketælling fra 1930 (608.500 jfr. ovenfor) vil man forstaa, at selv om flere er kommet til siden 1930, vil det ikke dreje sig om et Antal, der principielt kan forrykke det Helhedsbillede, de to Cirkelillustrationer ovenfor giver.

Slutresultatet bliver, at vi endnu har altfor mange lavt lønnede Arbejdere i Danmark — men at de danske Arbejderes Lønvilkaar er langt, langt bedre end tyske Arbejderes. Det drejer sig ikke om nogen agitatorisk Paastand, men en Kendsgerning underbygget med Tal. Hertil kommer de Muligheder, de danske Arbejdere har for fortsatte Forbedringer. Mon ikke de tyske Arbejdere snarere har Udsigt til det modsatte?

J. K.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE
i
Voldgiftssag Nr. 186
mellem
Dansk Arbejdsmands Forbund for dets Lyngby Afdeling
og
Entreprenørforeningen for Firmaet Wright, Thomsen & Kjær.
Tvist om Betalingen for Jordarbejde ved den nye Hørsholmvej.

Arbejdet udføres med langvarigt arbejdsløse. Sagen blev behandlet paa 2 Voldgiftsmøder den 17. og den 22. Maj 1939, uden at der paa alle Punkter kunde opnaas Flertal mellem Voldgiftsmændene om nogen Afgørelse, hvorfor der bliver at afsige Kendelse af undertegnede Opmand.

1) Betaling for Sportrækning, som Læsseholdet har udført udover den Sportrækning, som hører med til Jordlæsningsakkorden.

2) Tillæg for 2 Gange Afgravning.

Efter Drøftelsen i Voldgiftsretten bliver der til fuld Afgørelse af disse Punkter taget under eet at betale 160 Kr.

3) Overskydende Ventetid mellem Kolonnerne.

Forbundet hævder, at Arbejderne ved Afslutningen af den frivillige Akkord betingede sig, at Ventetiden mellem Kolonnerne ikke skulde overstige 8 Minutter, og at den virkelige Ventetid har været længere, idet der har været Afsporinger, Forsinkelser ved Vandpaafyldning af Lokomotivet o. s. v. Arbejderne kræver denne overskydende Ventetid betalt og opgør den til 9 Timer pr. Mand for det ene Arbejdshold og 5 Timer pr. Mand for det andet, og Forbundet gør Paastand overensstemmende hermed.

Firmaet bemærker, at det under Forhandlingerne om Akkord har udtalt, at Omløbet med Kolonnerne uden Uheld vilde tage 5—7 Minutter, hvilket ogsaa har vist sig rigtigt, og at der een Gang har været en Forsinkelse hidrørende fra Vandpaafyldning og een Gang en Afsporing paa Tippen, hver af disse Forsinkelser er vederlagt med ½ Times Dagløn. I et Par Tilfælde er der løbet Vogne ud over Enden af Tippen, men der er disponeret saaledes, at dette ikke har voldt Arbejderne Tab. Der har været adskillige Afsporinger i Graven, men for disse mener Firmaet sig ikke betalingspligtig. Entreprenørforeningen slutter sig hertil og paastaar Frifindelse.

Forsinkelser, der skyldes Anvendelsen af daarligt Materiel eller skyldes Forhold, der ikke kan hjemføres til at følge af Arbejdets Art og Karakter, maa Arbejderne have Krav paa at faa erstattede, men at en Vogn løber af Sporet i Graven eller paa Tippen, maa henregnes til de almindelige Gener, som Udførelsen af et Jordarbejde medfører, og som maa indgaa i den almindelige Akkord. En modsat Betragtning vilde ogsaa føre til endeløse Tvistigheder om, hvorvidt Sporafløbninger skyldes skødesløs Sportrækning og lignende eller virkelig var hændelige Uheld.

Da Materiellet i nærværende Tilfælde er i god Stand, ses der ifølge det ovenfor anførte ikke at være Grundlag for at tilkende Arbejderne noget Vederlag for de af Arbejdets øvrige Forhold følgende Sporafløbninger. Efter de fremkomne Forklaringer og Bemærkningerne i Voldgiftsretten forekommer det dog ikke helt sikkert, om der ikke ud over de to af Firmaet betalte Tilfælde har været enkelte Forsinkelser af en Art, der kunde begrunde Vederlag. Selv om Arbejderne ikke har kunnet gøre fuldtud Rede for Fordelingen af den af dem opgjorte Ventetid, og Firmaet mener at have medtaget de Forsinkelser, der kunde være at betale for, findes det i Betragtning af Forholdene, at Tvivlen bør komme Arbejderne til Gode. Størrelsen af det Vederlag, der herefter bør tilkendes dem, kan imidlertid kun fastsættes ved Skøn paa løst Grundlag. Opmanden vil fastsætte Vederlaget til 2 Timer pr. Arbejder, hvilket det skønnes i hvert Fald ikke at kunne overstige.

4) Arbejderne hjemsendt uden Varsel paa Grund af en indtruffet Maskinskade.

Efter Drøftelsen i Voldgiftsretten bliver der til fuld Afgørelse af dette Punkt at betale 125 Kr.

Der afsiges følgende

Kendelse:

Til fuld Afgørelse af Punkterne 1 og 2 taget under eet betaler Firmaet 160 Kroner. Til Afgørelse af Punkt 3 betaler Firmaet til de to Arbejdshold 2 Timers Dagløn pr. Mand. Til Afgørelse af Punkt 4 betaler Firmaet 125 Kroner.

Sagens Omkostninger, herunder Opmandens Honorar, 135 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

København, den 30. Maj 1939.

sign. *Poul Sørensen.*

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

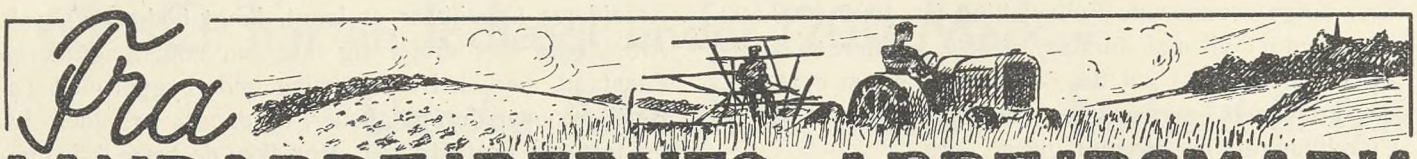

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

EN SKAMPLET PAA DET DANSKE LANDBRUG

De usle Tyendekamre og de elendige, faldefærdige Daglejerboliger er ofte blevet stemplet efter Fortjeneste, de er blevet kaldt en Skamplet paa det danske Landbrug, og enhver, der er kendt med Forholdene, og som ellers vil holde sig til Sandheden, maa erkende, at dette er fuldt ud berettiget. Det har hidtil særlig været fra Arbejderhold, Fagforeningerne og den socialdemokratiske Presse, at dette Forhold er blevet fremdraget og paatalt. Venstrepressen, som jo ellers giver sig ud for at være Landbefolkningens Talerør, har derimod aldrig skænket det nogen Opmærksomhed; tilsyneladende betragter disse Pressorganer det for at være saa ubetydeligt og ligeyldigt, saa de ikke anser det for værd at ofre deres kostbare Plads paa en Omtale heraf. Den samme Presse beklager sig ofte paa Landbrugets Vegne over de høje Lønninger, som Storlandbruget maa udrede til sine Medhjælpere, men udover dette ser Venstrebladene ellers stort paa Landbrugets Arbejdsforhold. Det gør Lederne af Storlandbrugets talrige Organisationer ogsaa. Naar de paa deres Møder og Generalforsamlinger behandler Landbrugets Arbejdsforhold, og det gør de jævnligt, saa sker det i Reglen i Form af Resolutioner, der indeholder en skarp Fordømmelse af Regeringens Understøttelsespolitik og en dundrende Protest overfor Fagforeningernes »anmasende Optræden«, der truer Bondens Frihed og naturlige Adkomst til egenmægtig at bestemme over alt og alle indenfor hans Enemærker.

Disse Ledere synes at have den samme Indstilling som Venstrepressen. De kommer imidlertid ikke uden om dette Spørgmaal ved bare at lade, som der intet Spørgsmaal er. Man fjerner ikke denne Skamplet paa det danske Landbrug ved at lukke Øjnene for den eller at dække over den. Det er slet ikke et ligegyldigt eller underordnet Spørgsmaal, der her er Tale om, det er tværtimod et Spørgsmaal af den mest vidtrækkende Betydning i saavel hygiejnisk som social Henseende, og selv om det aabenbart er Lederne meget imod at befatte sig med det, vil Landbrugets Organisationer ikke vedblivende kunde undgaa dette. De vil af selve Forholdene blive tvunget til det, blandt andet for at fastholde den nødvendige Arbejdskraft ved Landbruget i Fremtiden.

For der er jo ingen Tvivl om, at de daarlige Boligforhold er en stærkt medvirkende Aarsag til den Flugt fra Landbruget, som jo ikke mindst Landbrugets Arbejdsgivere klager saa højt over. Forstaaelsen heraf er ogsaa til Stede udenfor Arbejderkredse. I en Medicinalberetning for Skanderborg Amtslægekreds, som Amtslæge *A. H. Riiskjær,* Skanderborg, nylig har udsendt, kommer Amtslægen ogsaa ind paa dette Forhold.

> Efter en Omtale af Vandringen fra Land til By og de økonomiske Vanskeligheder og usikre Forhold, der har haft deres Indflydelse herpaa, udtaler Amtslægen, at der stadig findes andre Aarsager, hvis Betydning er uomtvistelig, men som lader sig fjerne, naar Viljen og Forstaaelsen er til Stede. Det er ikke nok at behandle Landbrugets unge og dets faste Arbejdere med Venlighed og Forstaaelse. Der maa noget mere haandgribeligt til. Saa længe der findes saa mange uhyggelige, uhygiejniske og uæstetiske Karlekamre — og tildels ogsaa Pigekamre — som Tilfældet endnu er, og saa længe der findes Arbejderboliger for de faste Landarbejdere, som ligger langt under de hygiejniske og almenmenneskelige Krav, Nutiden stiller, saa længe vil Vandringen fra Land til By ikke standse.

I Bladet »Politiken« for 1. Juni faar Amtslægen Tilslutning til sin Kritik fra en Side, man ikke paa Forhaand kunde vente det, men til Gengæld fra virkelig sagkyndig Side.

Forvalter *L. B. Therkildsen* skriver under Overskriften: »En himmelraabende Sandhed, der ikke maa overhøres«, bl. a. følgende:

> »Jeg har oplevet det saa tit, at se gode Folk, der en Overgang har haft et Job i Byen, hvor de har lejet sig et Værelse, der blev holdt *rent,* rende fra Gaarde, mod Byen igen — bort fra et kalket Kammer, hvor Spindelvævene hang og samlede alskens Smaakryb, hvor Pudset i Loftet hang i Laser, hvor der var Huller i Væggene og tykke Lag Støv dækkede den gamle trebenede Stol, den mølædte Sofa fra Bedstemors Tid, for ikke at tale om den Kasse, der tjente til Seng. Ak ja — alt det findes endnu — ja, meget værre.
>
> Man kunde tjene mange Penge, om man med smaa Midler vilde bøde paa den Uorden, der hersker mange Steder paa Karlekamrene. Brug Tiden nu inden den travle Høhøst! Giv Loftet en Omgang med Kridt blandet med Islandsk Mos, giv Væggene en varm Farve med Oliemaling, Vinduesrammen og Karmen maa males, og Gardinerne ikke glemmes. Og de »Møbler«, man ikke selv vil have i sin Stue, men har sendt over til Karlene, tag dem dog ud, sæt et pænt Bord, to Stole, den ene lidt magelig at sidde i, derover. Vaskestel omgivet af et pænt Tøjstykke og en Skærm om den bare Pære i Loftet koster ikke meget, og selvfølgelig maa alle Huller og Sprækker i Loft og Vægge spækkes. Tal saa med Deres Pige eller Deres Kone om at holde rent, og tal ogsaa et Ord med Deres Medhjælpere; har de intet Skab, maa en Garderobe laves — lad Deres Medhjælpere selv lave alt dette en Regnvejrsdag.

Tager man lidt fornuftigt, praktisk og med god Forstaaelse paa disse Ting, kan man godt bøde paa de værste Mangler. Tænk lidt paa Deres egen Stue, da er meget vundet — mere end man tror.«

Det her citeret er, som man vil se, fra først til sidst en Bekræftelse paa Rigtigheden af, hvad Arbejderbevægelsen og dens Presse saa ofte har gjort gældende. Det er bemærkelsesværdigt, at en Mand, der har været knyttet til Storlandbruget en Aarrække som Arbejdsleder, udtaler sig saa uforbeholden om dette Spørgsmaal. Det er et glædeligt Eksempel paa, at der dog ogsaa blandt Landbrugets Arbejdsgivere kan findes Forstaaelse af Spørgsmaalets store Betydning. Maatte han være mere end en enlig Svale.

M. O.

FLERE PENGE TIL OPFØRELSE AF LANDARBEJDERBOLIGER

Som opmærksomme Avislæsere vil have bemærket, vedtog Rigsdagen, umiddelbart før den opløstes forud for Valget i April, et Tillæg til Lov Nr. 139, 1938, Loven om Opførelse og Udleje af Arbejderboliger paa Landet, ved hvilket der stilledes yderligere 2 Millioner Kroner til Raadighed til Opførelse af Boliger paa privat indkøbt Jord.

Dette betyder kort og godt, at der nu igen kan bevilges Laan til Opførelse af ca. 250 Huse og til Erhvervelse af Grundene til disse Huse, og dem der ønsker Laan maa nu snarest træffe Forberedelse til at søge dette.

Den Sum, der nu er stillet til Raadighed, betragtes som en helt ny Bevilling, hvorfor der maa søges paany af Ansøgere, der tidligere har søgt, men ikke faaet Laan, fordi der ikke var flere Penge til Raadighed.

Ansøgere, der har søgt i Løbet af Vinteren, men hvis Skemaer ikke har været behandlet i Amtskommissionerne, fordi der ikke var flere Penge til Raadighed, skulde derimod ikke have nødig at indsende nye Ansøgninger, men man bør dog ved Henvendelse til Amtskommissionens Formand, sikre sig, at Skemaet nu kommer til Behandling og medtages i Indstillingen til Jordlovsudvalget.

Reglerne med Hensyn til at komme i Betragtning, saavelsom Fremgangsmaaden ved Ansøgningen er iøvrigt ganske de samme som gjaldt sidste Gang.

For saa vidt angaar Ansøgningsskemaer faas disse ligesom sidst ved Henvendelse til Sogneraadet, der skal fremskaffe saadanne Skemaer, og *de udleveres i udfyldt Stand til Sogneraadet inden Udgangen af Juli Maaned.*

Naar Skemaet inden Fristens Udløb er indleveret til Sogneraadet, skal de til Behandling i Amtskommissionen, der ligeledes skal undersøge, om de udsete Grunde er egnede og iøvrigt opfylder Lovens Betingelser, hvorefter Skemaerne, ledsaget af Amtskommissionens Indstilling gaar til Jordlovsudvalget.

Af Hensyn til en nogenlunde ligelig Fordeling mellem de enkelte Amter, kan den endelige Behandling ikke gives, før Ansøgningerne fra samtlige Amter er indkommet, og det vil allerede heraf fremgaa, at Mulighederne for at faa Sagen i Orden, saaledes at man kan bygge i Efteraaret ikke er tilstede, men at man maa regne med, at man tidligst kan have Sagen endeligt ordnet i Begyndelsen af 1940.

Da der findes andre Love, hvorefter man kan søge Statslaan til Opførelse af Huse, bør man paase, at det Skema, man faar udleveret, er det rigtige, saaledes at man ikke søger efter en forkert Lov, men iøvrigt findes det klart anført paa Ansøgningsskemaet, hvilken Lov dette gælder for. Naar man blot ser sig for, er Fejltagelse ikke mulig.

Med Hensyn til Jordprisen er der maaske Grund til at gøre opmærksom paa, at Maksimum er 1000 Kr., men dette er ikke at forstaa saaledes, at man altid uden videre kan gaa ind paa at betale denne Pris, idet Jordlovsudvalget altid vil skønne over, om Prisen, naar de foreliggende Forhold tages i Betragtning, maa anses at være rimelig, og hvis dette ikke skønnes at være Tilfældet, vil man ikke bevilge Laan i det givne Tilfælde, men foretrække andre Ansøgere, hvis Forhold i denne Henseende er bedre i Orden.

Naturligvis vil dette Spørgsmaal allerede komme til Behandling i Amtskommissionerne, naar disse besigtiger Grundene, men eventuelle Vanskeligheder her, fremmer jo heller ikke Sagen, og man bør altsaa i dette Spørgsmaal være noget kritisk ved Udvælgelse af Byggegrund.

Ved sidste Tildeling af Laan var der adskillige kvalificerede Ansøgere, der ikke fik Laan, simpelthen fordi der ikke var tilstrækkeligt med Penge til at alle Ansøgere kunde faa.

Det vil formentlig gaa paa samme Maade denne Gang, men det bør ingenlunde afholde Ansøgere fra at melde sig, idet de ubevilgede Ansøgninger netop giver Betingelser for, at der kan fremskaffes flere Penge, og giver Ansøgningen saaledes ikke direkte Resultat i første Omgang, saa hjælper de med til at skabe nye Muligheder og for at fastholde en Chance, som paa et eller andet senere Tidspunkt efter al Sandsynlighed vil give Resultat i Form af et godt Hus paa rimelige og overkommelige Vilkaar.

Lorents Petersen.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

Frederiksberg kommunale Arbejderes Afd. har bestaaet i 25 Aar

Billedet er af Afdelingens nuværende Bestyrelse og forestiller fra venstre, staaende: Emil Nielsen. Viggo Nielsen. Selberg. Aksel Andersen. Siddende: Carl Andersen. Hans Hansen (Form.). Carl Andersen og Johs. Andreason.

Den 1. Juli kan Frederiksberg kommunale Arbejdere fejre 25-Aarsdagen for deres Afdelingens Oprettelse, der altsaa fandt Sted i 1914.

Forud for den angivne Dato havde der bestaaet 3 Klubber, som branchevis samlede de frederiksbergske Arbejdsmænd. Der var saaledes en Klub for de Arbejdere, som var beskæftiget paa Forbrændingsanstalten. En anden Klub samlede de kommunale Arbejdsfolk, og endelig var der en Klub under Jord- og Betonarbejdernes Afdeling.

Imidlertid opstod der mellem de paagældende Klubbers Ledelse et Ønske om at samle alle de kommunale Arbejdere i en fælles Afdeling. Med dette Formaal for Øje blev der indkaldt til et Møde paa »Gimle«. Resultatet af dette Møde blev en fælles Udtalelse formet som en Anbefaling til de 3 Klubbers Medlemmer om at danne en Sammenslutning i en selvstændig Afdeling under Dansk Arbejdsmands Forbund. Dette skete derefter paa den ovenfor nævnte Dato, hvor Organisationen blev dannet under Navnet »Frederiksberg Kommunale Arbejdsmænds Organisation«.

Om denne Organisations Betydning for de ved Frederiksberg Kommune beskæftigede Arbejdere kan der naturligvis ikke være ringeste Tvivl. I December 1916 var Ugelønnen 32,00 Kroner fast plus 10 Øre i Timen beregnet som et Dyrtidstillæg, hvilket ialt gav en Ugeløn paa 37,35 Kroner for en Arbejdstid paa 57 Timer. I Dag er Ugelønnen 73,92 Kroner for 48 Timer.

I 1916 blev der af forskellige Foreninger bestaaende af Arbejdere og Funktionærer beskæftiget ved forskelligt Arbejde indenfor Kommunen dannet en saakaldt Kommunalunion, og der blev samtidigt rettet en Opfordring til vort Forbunds Afdeling om at tilslutte sig denne Union. Opfordringen blev behandlet, men kun 2 Medlemmer anbefalede at følge denne. Senere har man oplevet det beskæmmende, at disse 2 Medlemmer bl. a. begge har ladet sig indrullere i den gule Forenings Medlemsfortegnelse. Og det bliver naturligvis ikke mindre beskæmmende, naar det ene af disse Medlemmer var Organisationens Formand gennem 10 Aar.

I Frederiksberg kommunale Arbejderes Organisations Historie forekommer en Strejke overfor Kommunen, der imidlertid kun varede een Dag. Anledningen til Strejken var Kommunalbestyrelsens Stilling til nogle Krav, som fra Organisationens Side var fremsat ved nogle Forhandlinger, der var ført med Kommunens tekniske Forvaltning i 1919. Kommunalbestyrelsen behandlede disse Krav, hvoraf man paa den konservative Ordfører, Christianis, Henstilling kun vilde indgaa paa Kravet om Nedsættelse af Arbejdstiden fra 9½ til 8 Timer.

— —

Nogle Medlemmer, der overværende Kommunalbestyrelsens Møde bragte dette Resultat videre til Organisationen, og næste Dag, den 20. Maj 1919 om Morgenen, nægtede Arbejderne at gaa i Arbejde. Dette Resultat havde man ikke ventet fra de Konservatives Side, som nu fik travlt med at afværge en videre Udvikling. En Forhandling blev etableret, og her indgik Kommunens Repræsentanter paa foruden 8 Timers Dagen at give saavel Løn som Ekstrabetaling med tilbagevirkende Kraft fra 1. April samme Aar, og dermed var Strejken, der som allerede nævnt, kun varede een Dag sluttet. Denne Udgang af de daværende Arbejderes Enighed og Solidaritet burde have været medvirkende til at skabe en solid Basis for Organisationens videre Virke. Men desværre har det altsaa vist sig, at en Del Medlemmer gennem Aarene har ofret baade Kammeratskabet og Solidariteten paa den gule Forenings Alter til Skam for dem selv.

— —

Afdelingen tæller imidlertid stadig 216 Medlemmer og er fast besluttet paa ogsaa i Fremtiden med al Kraft at hævde og udvikle de Rettigheder og Fordele, som Medlemmerne er interesserede i. Til dette Arbejde ønsker vi Afdelingen og dens Ledelse al muligt Held og føjer hertil en hjertelig Lykønskning i Anledning af Festdagen, der fejres med Fest paa selve Stiftelsesdagen i Slotsgaardens Lokaler, hvor Bestyrelsen vil være at træffe fra Kl. 10 om Formiddagen.

RETTEN HAR TALT

Samtidig med, at der indenfor et overenskomstmæssigt Arbejdsomraade i en Overenskomstperiode fremkommer nye Arbejder, opstaar Interessen for Fastsættelse af Priser med tilhørende Arbejdsbetingelser, saa snart den fornødne Erfaring er tilstede vedrørende Arbejdets Udførelse m. v.

Hvis der i den Overenskomst, som er gældende for den Branche eller paa det Omraade, hvor det nye Arbejde udføres, findes en Bestemmelse, der gensidig forpligter Parterne til efter nærmere angivne Regler ved Forhandling, eventuel Voldgift, at søge fastsat Priser, gaar det som Regel nogenlunde smertefrit at faa tilvejebragt en Afgørelse. Der kan dog forekomme Undtagelser fra denne Regel, hvilket vi har bragt i Erfaring ved den bekendte Sag om Røselersten.

Denne Sag, der startedes for ca. 1½ Aar siden, har nu fundet sin Afgørelse ved, at Opmanden for en faglig Voldgiftsret har afsagt følgende Kendelse:

OPMANDSKENDELSE
i Sag:
Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
Centralforeningen af Murermestre i Danmark
vedrørende
Fastsættelse af Priser for Arbejde med Røselersten.

Nærværende Sag, der i Mangel af Enighed mellem Voldgiftsmændene vil være at afgøre ved Opmandens Kendelse, drejer sig om følgende Forhold.

I Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 21/3 1938 findes der i Afsnittet angaaende Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Centralforeningen af Murermestre i Danmark under Ltr. k) følgende Bestemmelse:

»Om Priser for Røselersten optages Forhandlinger mellem Parterne.«

Der førtes derefter saadanne Forhandlinger, men da de ikke førte til noget Resultat, varslede Dansk Arbejdsmands Forbund i December 1938 Strejke overfor Centralforeningen af Murermestre i Danmark. Spørgsmaalet om dette Skridts Berettigelse indbragtes af Dansk Arbejdsgiverforening for Centralforeningen for Den faste Voldgiftsret. Efter at Sagen her var blevet udsat nogle Gange paa fornyede Forhandlinger mellem Parterne, der imidlertid heller ikke førte til noget Resultat, enedes Parterne til sidst om at lade Stridsspørgsmaalet om Betalingen for Stenene afgøre ved faglig Voldgift.

For Voldgiftsretten har Forbundet nedlagt Paastand paa, at Prisen fastsættes efter følgende:

»Forslag til Overenskomst
angaaende
c. Arbejde med Røselersten, Baumasten, Sperlesten o. l.

247	Aflæsning og Stabling af Røselersten betales pr. m³ med	60,5 Øre
	Læsning paa Transportredskab, vandret Transport indtil 30 m, Henlægning, Tilpasning og Udstopning langs Vederlag og Udvekslinger etc. samt tilstrækkelig Vanding betales pr. m² med:	
248	For Sammensætning 9—10,5 cm	60,5 Øre
249	10,5—12 »	60,5 »
250	12—14 »	65,6 »
251	14—16 »	65,6 »
252	16—18 »	70,6 »
253	18—20 »	70,6 »
254	20—22 »	75,6 »
255	22—24 »	75,6 »

Disse Priser gælder for Hældninger indtil 1:6.

	For hver 10 cm Stigning pr. m udover 1:6	
256	indtil 1:1 betales et Tillæg pr. m² paa	4 %
	Hvor det sammenliggende Areal ikke overstiger 12 m², tillægges for hver m² mindre	
257	Areal end 12 m²	5 %
258	Overtransport betales pr. m³ pr. m med ...	1,2 Øre
	Løftning af Røselersten i over 30 cm Højde betales:	
259	1. Med Haandkraft pr. m³ pr. m Højde ...	30,2 »
260	2. Med mekanisk Hejs pr. m³	47,9 »
261	plus et Hejsetillæg pr. m³ pr. m Højde af	3 »
	Ved Løftning med Haandkraft i over 3,5 m Højde er forudsat, at Entreprenøren leverer et dertil egnet Haandspil med Hejsehjul og Ophejsningsredskab.	
	Anbringelse og Flytning heraf er ikke indeholdt i Akkordpriserne.	
	Leveres omhandlede Spil ikke, tillægges	
262	Løftepriserne	25 %
	For Støbning af Hulstenslofter iberegnet Vanding paa Udlægningsstedet af Stenene betales for Gennemsnitstykkelsen af Betonen som støbt paa Forskalling, idet der tillægges	
263	Støbepriserne	30 % «

Anmærkninger til c.

I Tilfælde, hvor Henlægning ikke finder Sted sammen med Tilbringning, fradrages i indeværende Overenskomstperiode de under Poss. 248—255 incl. anførte Priser, nemlig 60,5 — 65,6 — 70,6 og 75,6 Øre henholdsvis 35 — 31 — 29 og 27 %.

Under Henlægningen hører kun selve Sammensætning af Stenene, medens f. Eks. Tilpasning, Udstopning og Vanding henhører under Tilbringningen.

Endvidere paastaar Forbundet, at et Tillæg paa 7,2 Øre pr. m² Forskalling ved Hulstenslofter, der ifølge Priskurantens § 7 A, II, skal betales ved Støbning af armeret Beton »for Ulejligheden af Jernet og for at holde Jernet i den rette Stilling under Støbningen«, ogsaa skal betales ved Udførelsen af det her under Sagen omhandlede Arbejde.

Centralforeningen har for Voldgiftsretten paastaaet Prisen fastsat efter følgende Forslag:

»Aflæsning og Stabling af Røselersten betales pr. m³ med 50,4 Øre. Henlægning, Tilpasning og Udstopning langs Vederlag og Udvekslinger etc. betales pr. m² med 25,7.

Læsning paa Transportredskab, vandret Transport indtil 30 m samt tilstrækkelig Vanding betales pr. m² for Størrelserne:

9 —10,5 cm	20
10,5—12 »	20
12 —14 »	24,2
14 —16 »	24,2
16 —18 »	29,2
18 —20 »	29,2
20 —22 »	34,2
22 —24 »	34,2

Disse Priser gælder for Hældninger indtil 1:6.

For hver 10 cm Stigning pr. m udover 1:6 indtil 1:1 betales et Tillæg pr. m² paa	4 %
Hvor det sammenliggende Areal ikke overstiger 12 m², tillægges for hver m² mindre Areal end 12 m²	5 %
Overtransport betales pr. m³ pr. m med	1,2 Øre
Løftning af Røselersten i over 30 cm Højde betales:	
1. Med Haandkraft pr. m³ pr. m Højde	30,2 »
2. Med mekanisk Hejs pr. m³	47,9 »
plus et Hejsetillæg pr. m³ pr. m Højde af	3 »
Ved Løftning med Haandkraft i over 3,5 m Højde er forudsat, at Entreprenøren leverer et dertil egnet Haandspil med Hejsehjul og Ophejsningsredskab.	
Anbringelse og Flytning heraf er ikke indeholdt i Akkordpriserne.	
Leveres omhandlede Spil ikke, tillægges Løftepriserne	25 %
For Støbning af Røselerstenslofter iberegnet Vanding paa Udlægningsstedet af Stenene betales for Gennemsnitstykkelsen af Betonen, idet Støbepriserne tillægges	30 % «

Centralforeningen paastaar det derhos fastslaaet, at det ovennævnte Tillæg af 7,2 Øre ikke skal betales.

Til Forstaaelse af Forskellen mellem de to Forslag bemærkes, at Parterne er enige om, at Arbejdet med Henlægning m. v. af Stenene skal betales efter den Overenskomst, som den 11/4 1938 er indgaaet mellem Centralforeningen og Murerforbundet om Henlægning af Røselersten, og hvorefter Grundprisen er 25,7 Øre pr. m². Endvidere maa der efter Forhandlingerne siges i alt Fald i alt væsentligt at være Enighed mellem Parterne om, hvilke Tillæg der skal betales, og hvorledes Prisen nærmere skal udregnes. Endelig er der ikke fra Centralforeningens Side gjort Indsigelse mod, at Forbundets Forslag ogsaa omfatter Baumasten, Sperlesten o. lign.

Hoveduoverensstemmelsen mellem Parterne angaar herefter Grundprisen for Tilbringningen af Stenene, som Forbundet kræver fastsat til 60,5 Øre ÷ 25,7 Øre eller 34,8 Øre pr. m², medens Centralforeningen hævder, at Prisen bør være 20 Øre.

Til Støtte for sit Forslag har Forbundet navnlig anført, at Forholdet i en Aarrække har været det, at man har lagt Priserne for Jord- og Betonarbejde i Overenskomsten for København og Omegn mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening til Grund for Fastsættelsen af Priserne for tilsvarende Arbejde i Overenskomsten mellem nærværende Sags Parter med et Fradrag, tidligere af 5 %, nu 4 %, efter at Akkordpriserne i de to Overenskomster i 1938 er forhøjede med henholdsvis 5 % og 6 %. Denne Overførsel har særligt ogsaa fundet Sted med Hensyn til Hulstenslofter, derunder Lofter af Molersten, der er af lignende Beskaffenhed som Røselersten, dog at disse er noget tungere og vanskeligere at haandtere.

Forbundet finder det herefter at være det eneste naturlige, at ogsaa Prisen for Arbejdet med Røselersten fastsættes paa tilsvarende Maade, og Forslaget følger derfor nøje det i 1937 i Entreprenørforeningens Overenskomst med Murerforbundet optagne Afsnit vedrørende disse Sten, idet man har foretaget det sædvanlige procentvise Fradrag.

Forbundet paaberaaber sig endvidere Bestemmelsen i Overenskomstens § 3, Almindelige Bestemmelser, Ltr. s, hvorefter »Parterne er enige om at respektere de Overenskomster, der imellem Organisationer under Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund er indgaaet, for saa vidt angaar forekommende Arbejder, der ikke er nævnt i nærværende Overenskomst«.

Centralforeningen hævder, at der ikke foreligger en saadan coutumemæssig Overførsel af den københavnske Entreprenøroverenskomsts Prisbestemmelser, at disse uden udtrykkelig Aftale derom skulde kunne kræves anvendt. Men iøvrigt paaberaaber Foreningen sig navnlig en den 1/12 1937 afsagt Kendelse i en faglig Voldgift bl. a. vedrørende Betaling for Tilbringning af Røsesersten ved et Aar i Aalborg. Ved Kendelsen blev Prisen for dette Arbejde (eksklusive Vanding) fastsat til 20 Øre pr. m², og dette Tal er lagt til Grund i Foreningens Forslag. Det gøres navnlig gældende, at det er en almindelig Regel, at en saadan Kendelse respekteres indenfor hele Overenskomstens Omraade, og der er da ogsaa i adskillige Tilfælde foretaget Afregninger paa Grundlag af Kendelsen.

Til det af Parterne anførte skal først bemærkes, at Meningen med Forligsinstitutionens Forslag maa antages at være, at Forhandlingerne mellem Parterne skal foregaa paa frit Grundlag, hvormed det da ogsaa stemmer, at Parterne ved et Møde den 3/2 1939 i Den faste Voldgiftsret enedes om at udskyde Spørgsmaalet vedrørende Rettens Afgørelse af de afgivne Strejkevarslers Lovlighed, indtil en yderligere Forhandling paa frit Grundlag om Priser for det heromhandlede Arbejde var forsøgt mellem Parterne.

Herefter maa ogsaa den faglige Voldgiftsret være frit stillet ved sin Afgørelse af Spørgsmaalet uden at være bundet af den ovennævnte Regel i Overenskomstens almindelige Bestemmelser eller af tidligere faglige Voldgiftskendelser.

Opgaven maa være at finde et Prisgrundlag, der giver Arbejderne et rimeligt Vederlag for deres Arbejde. Der er nu ogsaa fra begge Sider fremskaffet en Del Materiale, der skal belyse dette Spørgsmaal. Der er imidlertid ikke Enighed mellem Parterne om Bedømmelsen af Materialet, idet det fra begge Sider hævdes, at det af Parten selv fremsatte Forslag netop vil give et rimeligt Vederlag, medens Vederlaget, hvis den anden Parts Forslag lægges til Grund, hævdes henholdsvis at blive urimeligt lille eller urimeligt stort.

Der findes nu ikke at være Anledning til en detailleret Gennemgang af dette Materiale, der navnlig bestaar i en Beregning af Arbejdsudbyttet ved forskellige Bygningsarbejder, hvortil Røselersten har været anvendt, thi det skønnes umuligt paa dette Grundlag at fastsætte en passende Pris uden en faglig Indsigt og et nøje Kendskab til alle i Betragtning kommende Faktorer, hvoraf Opmanden ikke er i Besiddelse. En Fastsættelse af en Pris imellem de to ved Parternes Forslag betegnede Yderpunkter vilde derfor faa et ganske vilkaarligt Præg.

Herefter findes følgende Betragtninger at maatte lægges til Grund ved Sagens Afgørelse.

Den efter det oplyste siden 1930 anvendte Fremgangsmaade: at lægge den københavnske Entreprenøroverenskomsts Priskurant for Jord- og Betonarbejde med et bestemt Fradrag til Grund for Priskuranten i Parternes Overenskomst maa antages fulgt, fordi den i det store og hele har medført et for begge Parter tilfredsstillende Resultat. Det maa da i høj Grad have Formodningen for sig, at et saadant Resultat ogsaa vil opnaas, naar førstnævnte Overenskomsts Bestemmelser om Lægning af Røselerstenslofter optages med tilsvarende Fradrag i Parternes Overenskomst. Centralforeningen maa derfor have Bevisbyrden for, at disse Bestemmelser paa Grund af særlige Forhold udenfor København vilde medføre urimelige Resultater, særlig i Form af for høje Priser.

Et saadant Bevis findes Foreningen som ovenfor nævnt ikke at have ført, og der findes derfor at maatte gives Forbundet Medhold i, at Priserne bør fastsættes som af dette foreslaaet.

Hvad særlig Forskellen i Forslagenes Form angaar, bemærkes, at det er oplyst, at selve Henlægningen af Stenene snart udføres af Svende, snart af Arbejdsmænd, medens det øvrige Arbejde altid udføres af disse sidste.

Forbundets Forslag følger ogsaa i Formen Entreprenøroverenskomsten, der ogsaa for andre Hulstenslofters Vedkommende er fulgt i Parternes Overenskomst, og passer nøje ind i denne, hvor Poss. 247—62 er udeladt.

Herefter, og idet der i Forbundets Forslag er taget fornødent Hensyn til de Tilfælde, hvor Henlægningen udføres af Svende, findes det rettest ogsaa for Formens Vedkommende at følge Forbundets Forslag.

Hvad endelig Tillæget paa de 7,2 Øre angaar, hævdes det fra Centralforeningens Side, at der ikke ved Arbejdet med Røselersten er forbundet saadanne særlige Vanskeligheder, der kan motivere et saadant Tillæg.

Fra Forbundets Side hævdes det derimod, at Tillæget er velmotiveret ved Arbejdets Art.

Hvorledes det nu end forholder sig hermed, er det ialtfald givet, at det ifølge Entreprenøroverenskomsten er en for Støbning af alle Hulstenslofter gældende Regel, at der betales »for Betonen som støbt paa Forskalling«, altsaa ogsaa dette Tillæg.

Der findes herefter ikke tilstrækkelig Anledning til at undtage dette Tillæg, naar Entreprenøroverenskomstens Regler iøvrigt lægges til Grund.

Som Følge af alt foranførte vil Forbundets Forslag i det hele være at tage til Følge.

K e n d e l s e.

Arbejde med Røselersten, Baumasten, Sperlesten o. l. betales efter det af Dansk Arbejdsmands Forbund under Sagen fremlagte Forslag, saaledes at der ogsaa betales det i Overenskomstens § 7 A II Poss. 222 nævnte Tillæg af 7,2 Øre pr. m² Forskalling ved Hulstenslofter.

Den 16. Maj 1939.

A. D. B e n t z o n.

Om denne Sag er der ført en omfattende Korrespondance og afholdt mange Forhandlinger; 2 Gange har Sagen været i Den faste Voldgiftsret, og alle disse Omstændigheder er altsaa Aarsagen til, at Sagens Afgørelse er blevet trukket i Langdrag.

Efter at der ved Overenskomstforhandlingen i 1937 opnaaedes Enighed mellem Entreprenørforeningen og Murerlauget paa den ene Side og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i København paa den anden Side om Priser for Arbejde med Røselersten, fremsatte vi under Overenskomstforhandlingen i 1938 Krav om, at der ogsaa blev fastsat Priser for nævnte Arbejder i Provinsen.

Centralforeningen af Murermestre i Danmark gik meget stærkt imod dette Forslag, og det lykkedes heller ikke at faa Forligsmanden til at medtage det i Forligsforslaget, men han optog dog en saalydende Bestemmelse:

»Om Priser for Røselersten optages Forhandling mellem Parterne.«

Vort Forslag gik ud paa, at der i Provinsen skulde betales de københavnske Priser for Røselersten med sædvanlig Fradrag af 5 %. Centralforeningen vilde nok gaa med til Akkord, men tilbød Priser, der laa mere end Halvdelen under, hvad vi forlangte. Deres Tilbud motiverede de ved at henvise til en lidt uheldig Opmandskendelse, som var afsagt om et Arbejde i Aalborg af lignende Art, og hvor Prisen for Tilbringning var fastsat til 20 Øre.

Hertil kommer, at der den 11. April 1938 — altsaa ca. 3 Uger efter, at Forligsforslaget var stillet — mellem Centralforeningen og Murerforbundet i Danmark blev afsluttet en skriftlig Overenskomst vedrørende Hensætning af Røselersten.

Det var betydelige Vanskeligheder vort Forbund her stod overfor, og vi bestred meget kraftigt de nævnte Organisationers Ret til under de foreliggende Omstændigheder at slutte Overenskomst om en Del af dette Arbejde.

Denne Overenskomst var det os ikke muligt at faa annulleret, og vi maatte desværre gøre os fortrolige med dens Fortsættelse.

Som Sagen nu er afgjort, er der, under Hensyn til de Vanskeligheder, der har foreligget, kun Grund til at være tilfreds med det foreliggende Resultat, eftersom Opmanden har givet os fuldt og helt Ret i vor Paastand om, at Arbejdet i Provinsen maa betales som i København minus det sædvanlige Fradrag.

Retten har nu talt, Sagen er afgjort, Tingene er sat paa deres rette Plads, og de Sager, der har foreligget uafgjorte, kan forhaabentlig nu bringes til Afslutning snarest muligt.

Chr.

Løbende Konflikter

Aars	(Aars Kommune)
Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Balden	(Storring Stjær Galten Kommune)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bryrup	(Bryrup Imprægneringsanstalt)
Brøndum-Hvidbjerg	(Brøndum-Hvidbjerg Kommune)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Feldsted	(Varnæs Kommune)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Galten	(Storring-Stjær-Galten Kommune)
Gern	(Gern-Skannerup Kommune)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Grenaa	(Vognm. A. Bilde. O. Ekstrand, Grenaa)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Karlby	(Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Laven	(Linaa Kommune)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Roskilde	(Skov Nielsens Skotøjsfabrik, Roskilde) (Sympatikonflikt)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skørping	(Murerm. Jens Nordenbæk)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Stenmagle	(Stenmagle Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Støvring	(Murerm. Chr. Cassø, Støvring)
Svendborg A.	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Tandslet	(Købmand Perregaard, Skovby, Als)
Tjæreby	(A/S De forenede Cikorietørrerier)
Try	(Brøndborer P. Christensen)
Turup	(Søby-Turup Kommune) (Gdr. Jørgen Nielsen, Søby) (Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Veflinge	(Rugaard Savværk pr. Veflinge) (Sympatikonflikt)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øsby	(Hannibal Dahl)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup) (Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Brahetrolleborg	(Brahetrolleborg Kommune)
Støvring og Suldrup	(Entreprenør Jens Pedersen, Støvring)

DER ER IKKE BRUG FOR DANSKE ROEARBEJDERE I SVERIGE

Foranlediget af en Notits bl. a. i »Berlingske Tidende« af 26. Maj 1939 vedrørende 200 danske Roearbejdere til *Sverige*, har Statens Udvandringskontor søgt Oplysning om de eventuelle Arbejdssteder etc., hvorefter til Orientering for vore Medlemmer indenfor Landbruget nu kan meddeles, at Behovet for Roearbejdere i Sverige for Øjeblikket er tilfredsstillet ved, at man fra Savværks- og Skovdistrikter i Nordsverige ved den offentlige Arbejdsanvisnings Foranstaltning har overført ca. 500 Arbejdere, saaledes at der ikke vil blive Anvendelse for danske Roearbejdere.

Fra den vide ...

Belysningsarbejderne — N. E. S. A. Firmaet har opsagt den lokale Prisliste, idet det ønsker Arbejdet omlagt saaledes, at de Arbejdere, det beskæftiger, skal udføre alt Arbejde baade med Gravning af Huller, Rejsning af Master og Trækning af Ledninger, medens det tidligere har været saaledes, at et Hold har trukket Ledninger og et andet Hold, væsentligt Medlemmer af Gentofte—Lyngby Afdeling, har gravet Huller og rejst Master. Der har gennem længere Tid været ført Forhandlinger om Betalingssatserne og Arbejdstidsbestemmelserne, og man er nu kommet til Enighed, og herefter er Lønningerne ændret saaledes, at medens man tidligere kunde antage Folk til 110 Øre, hvilken Timeløn efter 6 Aars Forløb succesivt forhøjedes til 131 Øre, saa skal alle Arbejderne nu aflønnes med 146 Øre, og denne Løn hæves efter 4 Aars Forløb til 150 Øre og efter 6 Aars Forløb til 155 Øre. For Fagarbejdere, der tidligere har været delt i 2 Grupper, nemlig faguddannede og Montører og Maalerreparatører med Begyndelseslønninger paa henholdsvis 124 og 125 Øre, der efter 6 Aars Forløb succecive steg til 142 og 157 Øre, er denne Deling ophævet, og de lønnes alle med en Begyndelsesløn af 150 Øre, der efter 6 Aars Forløb succesive stiger til 165 Øre. Særligt kvalificeret Arbejde samt ledende Fagarbejdere aflønnes med 175 Øre pr. Time.

D. A. F. — Kalk- og Teglværksforeningen af 1893. Fra forskellige af vore Afdelinger har vi modtaget Klage over, at Teglværkerne aflønner Snekastningsarbejde efter den paa Værket gældende Timeløn, og Afdelingen mente, at de efter den nye Snekastningslov var berettiget til at blive aflønnet efter Entreprenøroverenskomsten. Sagen har været behandlet ved et Fællesmøde med Kalk- og Teglværksforeningen, hvorunder det oplystes, at Betalingen for Snekastningsarbejde er indført i en Række af de lokale Overenskomster, og Betalingssatserne var meget forskellige, enkelte Steder helt ned paa 60 Øre pr. Time. Vi mente det derfor tilraadeligt at træffe Aftale med Teglværksforeningen om, at Snekastningsarbejdet hos Medlemmer af denne Forening betales efter den paa vedkommende Værk gældende Timeløn.

B. A. F. — A/S Dansk Svovlsyre- og Superhosphatfabrik. Aktieselskabet har tilsendt os Ferieskemaer for Vagtmandskab og Reserver for Aarene 1939—40. Vi har sendt Skemaerne ud til samtlige vore interesserede Afdelinger, og anmodet om deres Bemærkninger hertil, og da Stillingen til Skemaerne var meget forskellige i forskellige Afdelinger, har vi foranlediget Sagen behandlet ved et Fællesmøde. Paa dette er det lykkedes at komme til Enighed om disse Ferieskemaer, saaledes at der nu er tilvejebragt en Ordning, der dækker Aaret 1939 og 1940 samt for Fremtiden.

Tarm — Fordforhandler M. Olesen, Tarm. Afdelingen har klaget over, at Firmaet aflønner en hos det beskæftiget Arbejdsmand under den med Sammenslutningen gældende Overenskomst. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder er den sluttet med, at Firmaet til fuld Afgørelse af det rejste Krav betaler Kr. 75,00.

Løsning — Korsør Stenforretning. Afdelingen klager over, at Firmaet ikke overholder en Aftale, der er truffet angaaende Overarbejde for Formænd og Gravemestre, ifølge hvilken disse er forpligtet til at udføre forberedende Arbejde før normal Arbejdstid og afsluttende Arbejder efter normal Arbejdstid. Denne Aftale har Firmaet fortolket saaledes, at de paagældende maatte udføre almindeligt Overarbejde efter normal Arbejdstids Ophør. Vi har klaget til Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker, der har givet os Medhold i vor Klage og meddelt Firmaet, at Aftalen skulde forstaas saaledes, som vi har givet Udtryk for, og de omtalte Formænd og Gravemestre maa herefter kun udføre forberedende og afsluttende Arbejder før og efter den normale Arbejdstid.

Fabriksarbejderne — Firma Petersen & Albeck. Afdelingen har klaget over, at Firmaet lønner et af vore Medlemmer, der udfører Vagtarbejde, efter Overenskomstens almindelige Timeløn ogsaa for Vagtarbejde om Natten. Endvidere klages over, at Firmaet ikke afregner Arbejde med Ophugning af en Pram efter den lokale Prisliste. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder er man enedes om, at Firmaet til Vagtmanden efterbetaler et Beløb af Kr. 35,00, hvorefter han fritages for Vagtarbejdet, og for Ophugningen af Prammen efterbetales et Beløb af Kr. 30,00.

Esbjerg — Maade Teglværk. Afdelingen har indberettet, at der har været forhandlet om Betaling til Brænderne for Arbejde ved den nye Ovn, uden at man har kunnet komme til Enighed. Endvidere foreligger der Klage over Brændernes Arbejdstid, idet disse arbejder uden Frivagter. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder er man enedes om, at Brænderne, naar der kun brændes i den gamle Ovn, faar en Ugeløn af Kr. 63,96 for 53⅓ Time pr. Uge og hver 3die Søndag fri uden Afkortning i Lønnen. Naar der samtidig brændes i den nye og den gamle Ovn faar Brænderne et Tillæg af 10 Kr. pr. Uge med samme Arbejdstid, Afløsning o. s. v., som ovenfor anført. Yderligere stiller Værket en Mand, naar der brændes samtidig i den nye og gamle Ovn, til Optrilning af alt Brændsel, Opsætning af alle Porte, og denne Mand betales med Værkets Timeløn.

Horsens K. — Købmand Im. Løvschal (D. D. P. A.). Efter at Afdelingen havde opsagt Overenskomsten med Firmaet, meddelte dette, at det havde indmeldt sig i Arbejdsgiverforeningen, hvorefter vi fra Havnesammenslutningen modtog Meddelelse om, at man betragtede Firmaets Overenskomstforhold afløst af Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens' Overenskomst med Afdelingen. Vi protesterede mod Arbejdsgiverforeningens Ret til at blande sig i dette Overenskomstforhold, dels paa Grundlag af, at Afdelingen i Forbindelse med Opsigelsen af Overenskomsten havde varslet Konflikt ved Overenskomstens Udløb, for saa vidt der ikke opnaaedes Enighed om ny Overenskomst, og dels paa Grundlag af, at Firmaet først havde indmeldt sig i Arbejdsgiverforeningen efter at Fagforeningen havde indledet Lønforhandlinger med Firmaet. Ved Kendelse i Den faste Voldgiftsret blev det fastslaaet, at Arbejdsgiverforeningen ikke kunde yde Firmaet Beskyttelse i Henhold til Septemberforligets Punkt 4, sidste Stykke, og derefter har der været ført en Forhandling, hvor Firmaet er indgaaet paa at forhøje de nuværende Lønninger, Kr. 61,00 pr. Uge, med 8 %. Overenskomsten er gældende, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Marts. Endvidere fik Overenskomsten tilbagevirkende Kraft fra 1. Januar 1939.

Horsens K. — Købmand J. Bøttern (Shell). Efter at Afdelingen havde opsagt Overenskomsten med Firmaet, meddelte dette, at det havde indmeldt sig i Arbejdsgiverforeningen, hvorefter vi fra Havnesammenslutningen modtog Meddelelse om, at man betragtede Firmaets Overenskomstforhold afløst af Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens' Overenskomst med Afdelingen. Vi protesterede mod Arbejdsgiverforeningens Ret til at blande sig i dette Overenskomstforhold, dels paa Grundlag af, at Afdelingen i Forbindelse med Opsigelsen af Overenskomsten havde varslet Konflikt ved Overenskomstens Udløb, for saa vidt der ikke opnaaedes Enighed om ny Overenskomst, og dels paa Grundlag af, at Firmaet først havde indmeldt sig i Arbejdsgiverforeningen efter at Fagforeningen havde indledet Lønforhandlinger med Firmaet. Ved Kendelse i Den faste Voldgiftsret blev det fastslaaet, at Arbejdsgiverforeningen ikke kunde yde Firmaet Beskyttelse i Henhold til Septemberforligets Punkt 4, sidste Stykke, og derefter har der været ført en Forhandling, hvor Firmaet er indgaaet paa at forhøje de nuværende Lønninger, Kr. 61,00 pr. Uge, med 8 %. Overenskomsten er gældende, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Marts. Endvidere fik Overenskomsten tilbagevirkende Kraft fra 1. Januar 1939.

Dansk Arbejdsmandsblad

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 12 30.–6. 1939 44. Aarg.

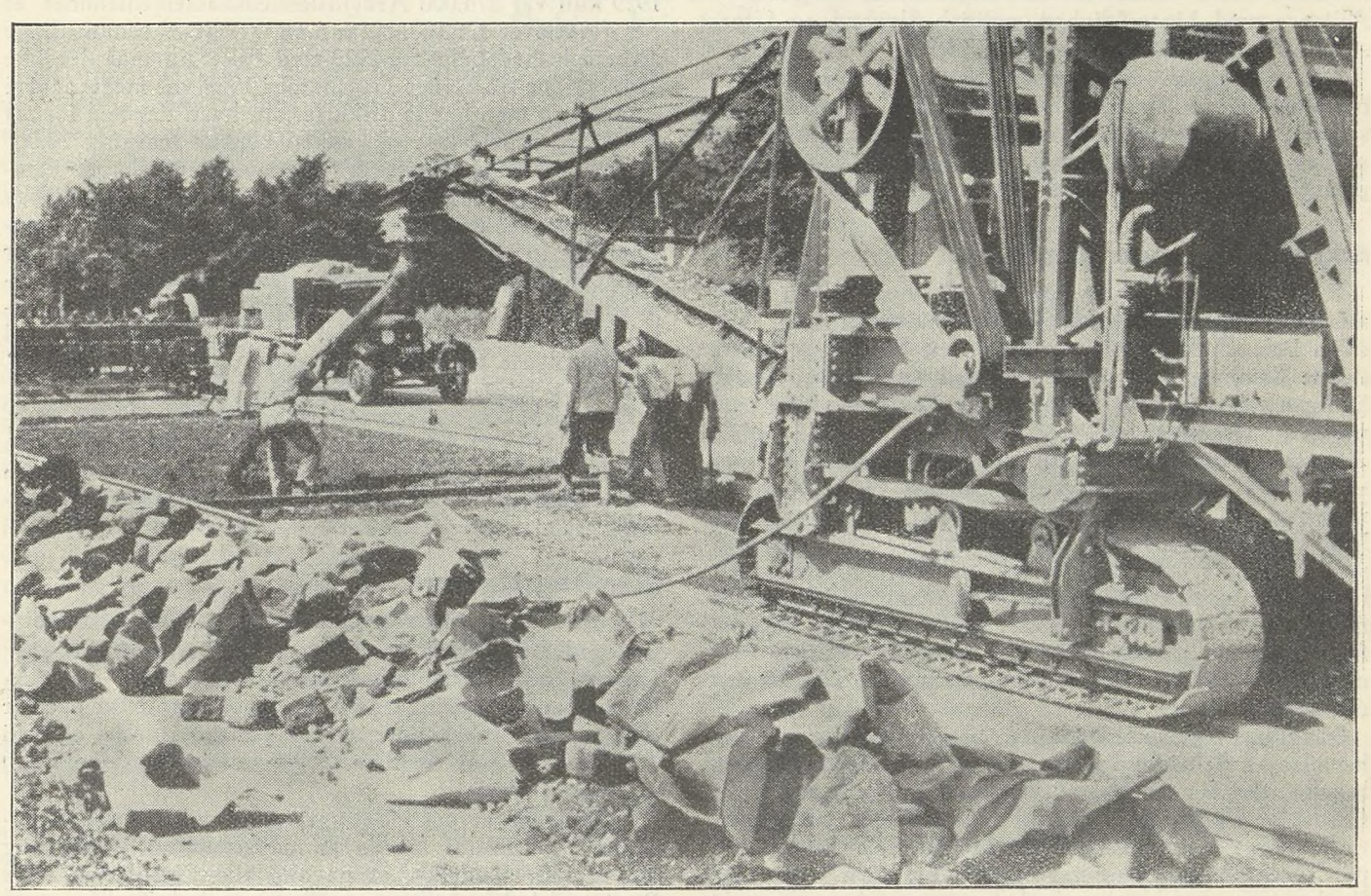

UDVIKLINGEN paa Vejbygningens Omraade er skredet stærkt fremad gennem et forholdsvis kort Aaremaal. Det huskes sikkert tydelig af den nu voksne Generation, hvorledes Vejenes øverste Slidlag byggedes alene af Skærver. Den voksende Trafik paa Vejene ved Anvendelsen af motordrevne Køretøjer bevirkede imidlertid at Skærvevejene fik en meget kort Levetid. Herefter indførte man Brugen af de saakaldte Chaussésten og der blev talt om, at Vejene herefter vilde opnaa en Levetid paa omkring et halvthundrede Aar. Men inden det blev bevist skred Udviklingen videre over Vejbygninger med Vejbaner af forskellige bituminøse Blandinger til de moderne brede maskinstampede Cementveje. Ovenfor bringer vi et Billede af en Maskine til Udførelse af stampede Betonveje.

RIGSDAGEN

efter Valget og Folkeafstemningen

Resultatet af godt 1 Million Vælgeres Ligegyldighed ved Folkeafstemningen den 23. Maj er, at vi fortsat maa udøve den politiske Virksomhed under en Grundlov, som er forældet og som ikke eet af Rigsdagens gamle Partier vil sige god for. Heller ikke Venstre, der ved sin fuldkommen negative Holdning bærer Hovedansvaret for Grundlovsforslagets Fald. Nogen Stolthed over denne »Sejr« spores forstaaeligt nok ikke hos Partiets Talere og Skribenter. Der er saa sandelig heller ikke noget at hovere over. Tværtimod. De »Sejre«, der vindes ved Alliance med Ligegyldighed, politisk Sløvhed og Uforstand giver ingen Løfter for Fremtiden.

Det er da ogsaa meget forstaaeligt, at de spæde Røster om Valg, der lød lige efter Afstemningen, er ganske forstummet. Venstre skal ikke have noget klinket. Partiet er som andre i dette Land klar over, at Regeringens parlamentariske Basis er i den bedst tænkelige Orden.

Afgørelse af Mejerikonflikten.

Rigsdagen traadte sammen den 25. April til en Sommersamling, der fortsattes efter Folkeafstemningen. Foruden Bekræftelsen af Grundloven har Rigsdagen under denne Samling beskæftiget sig med en Række vigtige Spørgsmaal. Af særlig Interesse for Fagbevægelsen maa nævnes Afgørelsen af *Mejerikonflikten*, hvorved det *af Arbejderne vedtagne* Mæglingsforslag ophøjedes til Lov — og Spekulanterne i L. S. blev sat paa Plads. Kommunisterne, der paa dette Omraade gaar til hvilken Side hver anden Gang, stemte denne Gang for Statsindgrebet, som de gjorde det i Fjor under Slagterikonflikten, men i Modsætning til en Række andre lignende Tilfælde. Det nævnes kun som en Kuriositet, da der iøvrigt ikke er Anledning til at spilde Tid paa at søge fornuftig Mening i dette Partis taktiske Krumspring. En saadan findes nemlig ikke.

Mæglingsforslagets Ophøjelse til Lov betyder en Forkortelse af Arbejdstiden for Mejeristerne og en Lønforhøjelse, der for en Del af Forbundets Medlemmer paa Grund af Oprykning fra 2. til 1. Lønklasse, kan gaa op til 30 pCt. I Gennemsnit udgør Lønforhøjelsen ca. 8—10 pCt. Men Lønningerne var ogsaa i Forvejen yderst beskedne.

Hjælp til Indkaldte.

Paa Sociallovgivningens Omraade er der foretaget en Forbedring, saaledes at Mænd, der indkaldes til ekstraordinær Militærtjeneste, har Ret til Oppebærelse af *Særhjælp* og altsaa ikke er henvist til at klare Familiens Udgifter med det ringe Beløb, som Sygekasse-Dagpenge i Reglen udgør.

Saneringsloven.

Saneringsloven er gennemført, hvorved der stilles yderligere 20 Mill. Kr. til Raadighed til Opretholdelse af Beskæftigelsen. Virkningerne af de tidligere gennemførte Byggelove træder nu klart frem. Fra April 1938 til April 1939 er Antallet af Lejligheder *anmeldt til Udførelse* i Hovedstaden og de 4 største Provinsbyer steget med 87 pCt. og i samme Periode er Antallet af Lejligheder *under Udførelse* steget med 80 pCt.

Stærk Nedgang i Arbejdsløsheden.

Denne Forøgelse af den økonomiske Aktivitet, der ogsaa gør sig gældende i andre Fag, har glædeligvis medført en stærk Nedgang i Arbejdsløsheden. Fraset Højkonjunkturaaret 1930 er Majtallet 1939 den laveste Ledighedsprocent, vi har haft siden Maj 1929.

Der var dengang 31.279 ledige Arbejdsløshedskassemedlemmer. I Aar den sidste Fredag i Maj var der 55.564, men her maa det tages i Betragtning, at medens der i 1929 kun var 274.000 Arbejdsløshedskassemedlemmer, er der i Aar over 476.100. Naar man iøvrigt vil sammenligne Arbejdsløshedstallet fra 1929 med Tallet nu, maa det ikke glemmes, at Kassernes Dageantal i 1929 var meget lavere end nu, og man havde afskaffet alt, hvad der hed fortsat Hjælp til arbejdsløse og derved henvist omkring 20.000 til at eksistere ved Støtte fra Fattigvæsenet eller de kommunale Hjælpekasser, foruden at de uorganiserede ledige den Gang slet ikke kontrollerede, medens de nu af Kommunerne forpligtes til at gaa til Kontrol. I 1929 var der saaledes af personlig tilmeldte (uorganiserede) kun tilmeldt 1443 — praktisk talt udelukkende Rengøringsarbejdersker — medens Tallet i 1933 pludselig steg til 15.000, da der blev krævet Kontrol af de uorganiserede, som vilde have offentlig Understøttelse.

Den virkelige Arbejdsløshed var derfor i 1929 praktisk talt dobbelt saa stor som den kontrollerede. Siden 1929 har Landbruget ikke forøget sit Arbejderantal, men har tværtimod skudt mellem 30.000 og 50.000 ind til Byerne.

Ikke-Angrebspagt.

I den korte Rigsdagssamling efter Folkeafstemningen godkendtes den dansk-tyske Ikke-Angrebs-Traktat. Denne Traktats Betydning for os ligger deri, at Tyskland afstaar fra enhver Art af Magtanvendelse overfor Danmark og anerkender, at den danske Handel ogsaa i Tilfælde af Krig mellem Stormagterne opretholdes i normalt Omfang.

Naturligvis er det i Betragtning af vort Lands Beliggenhed værdifuldt for os at faa saadanne Tilsagn, og det er kun glædeligt, at navnlig alle Rigsdagens *store* Partier ved Afstemningen stillede sig bag Traktaten og derved viste, at der her i Landet er Enighed i alle betydende Kredse om Neutralitetspolitiken, som der fortsat er Enighed mellem de nordiske Lande om, at Norden vil holde sig udenfor et eventuelt Stormagtsopgør.

Kun Kommunisterne, der i udenrigspolitisk Henseende bestandig lader sig lede af russiske Synspunkter stemte imod Ikke-Angrebs-Traktaten.

Nazisterne kompromitterede:

Nøjagtig det samme vilde Nazisterne have gjort, dersom Traktaten f. Eks. havde været indgaaet med Sovjet. Dette Diktaturpartis Repræsentanter med »Føreren« Frits Clausen i Spidsen har den korte Tid, de har siddet i Rigsdagen ikke forsømt nogen Lejlighed til at dokumentere, hvor fjernt og fremmed de staar overfor danske Interesser, dansk Kultur og dansk Mentalitet. »Føreren« har end ikke undset sig for at stille sig bag de voldsomme og uvederhæftige Angreb paa danske Forhold og dansk Administration, som det tyske Mindretals Repræsentant

har fremført. Ved denne Optræden og ved en temmelig aaben Indrømmelse af, at de ikke har Forstand paa, hvad der foregaar i Rigsdagen, har Frits Clausen og Konsorter kompromitteret sig saa groft, at selv de naive Vælgere, der har stemt nazistisk den 3. April, formentlig maa være kureret.

For Arbejderne er Stillingen til *begge* Diktaturpartierne klar. *Nazisterne*, de erklærede Fjender af Arbejdernes Ret til fri Organisationsdannelse, maa bekæmpes; og om *Kommunisterne* gælder det, at de aldrig har foretaget sig noget, der retfærdiggør Partiets Eksistens. Kommunismen i Danmark er overflødig, hvilken Erkendelse nu ogsaa vindes Indpas i de Herrers egne Rækker. En af Partiets Folketingskandidater ved sidste Valg har udmeldt sig med den Motivering, at det kommunistiske Parti er en betydningsløs Minoritet, og da der ikke bør opretholdes to Arbejderpartier, *finder han det naturligt, at Samlingen sker i Socialdemokratiet.*

— Hvilket vi ganske kan tilslutte os.

FLUGTEN FRA LAND TIL BY

Et Eksempel, der viser, at Landmændene har deres store Part af Skylden, hvis de nu mangler den fornødne Arbejdskraft.

For nogen Tid siden holdt Forfatterinden Caja Rude et Foredrag i hvilket hun stærkt kom ind paa Forholdet mellem Land og By og Spørgsmaalet: Flugten fra Land til By, et Spørgsmaal, som jo har været stærkt fremme i Diskussionen de senere Aar. Ud fra sit dybe Kendskab til Storbyens sociale Forhold, oprullede Forfatterinden en Række Billeder af unge dygtige Landboere, Kvinder og Mænd, der i Haab om bedre Forhold og højere Løn, var søgt ind til Byen, men som paa Grund af manglende Kendskab til Storbyens særlige Struktur, Arbejdstempo og Levemaade, uhjælpelig var gaaet til Bunds. Og det er ikke de mindre dygtige en saadan Skæbne overgaar. Tværtimod, sagde Caja Rude, tør jeg vove at paastaa, at det som Regel er den dygtige Landboungdom, der søger til Byerne. Og hvorfor? Fordi Forholdene paa Landet ikke giver dem den Chance de mener at have Krav paa, eller simpelthen fordi Forholdene, der bydes dem, ligger under Lavmaalet af det deres Ærgerrighed byder dem at arbejde under. Det er derfor forstaaeligt, naar Landmændene klager over Manglen paa dygtig Arbejdskraft, men Aarsagen hertil maa de for en stor Del søge hos dem selv.

Mens jeg sad og lyttede til dette Foredrag, kom jeg til at tænke paa en Sag jeg for flere Aar siden havde med at gøre.

En Proprietær havde en Fodermester i sin Tjeneste, hvis Kone skulde malke og hjælpe til ved forskelligt. Lønnen var den almindelige: Fast Løn, fri Bolig i et lille Hus i Nærheden af Gaarden, og Procenter. Kort sagt adskilte Kontrakten sig ikke væsentligt fra de Tusinder af Kontrakter, der er oprettet under lignende Forhold Landet over. Proprietæren var, hvad jeg senere fik Lejlighed til at konstatere, særdeles tilfreds med sin Fodermesters og dennes Hustrus Arbejde, men saa skete det, at Fodermesteren blev angrebet af en alvorlig Sygdom og maatte indlægges paa Hospital. Konen vilde imidlertid ikke give op af denne Grund. Ikke alene udførte hun sit eget Arbejde, men hun udførte ogsaa Mandens ved Hjælp af en Nabokone, som hun — mod Betaling — fik til at give sig en Haand med ved Malkningen, og sine tre Smaadrenge. Alt passede hun. Hun malkede, fodrede Kreaturer, Ungkreaturer og Grise, og selv lidt Lapperi paa en Kvægfold, naar Kreaturerne var brudt ud, gik hun ikke af Vejen for, altsammen i Haab om at kunne bevare Pladsen, indtil Manden igen kom ud fra Hospitalet. — Han blev aldrig helbredet, men det er en anden Historie.

Et Par Maaneder gik paa denne Maade og Tiden var inde til, at hun skulde have sine Procenter udbetalt. Men saa kom Skuffelsen. Proprietæren havde intet haft at indvende mod at hun udførte hele Arbejdet, selv uden en Øres ekstra Udgift for ham, men betale hende de surt fortjente Procenter, vilde han paa ingen Maade. Hun kunde simpelthen ikke tilkomme dem, sagde han, skønt han ikke kunde paavise, at Køerne var gaaet tilbage i Malkeydelse. Saa vidt jeg erindrer, drejede det sig om 100 Kr. og den unge Kone havde glædet sig til at faa dette Overskud udbetalt. Der kunde blive til lidt nyt Tøj til Børnene og maaske ogsaa til hende selv. Bager og Købmand kunde faa hvad de havde tilgode og en Biltur sammen med Børnene, ind for at se til den syge Mand, havde hun ogsaa planlagt. Der kunde nemlig kun blive et Par Timers Tid tilovers midt paa Dagen til et saadant Besøg, for Fridage havde hun ingen af. Nu blev disse Planer kuldkastet, fordi den »honette« Proprietær fandt det i Overensstemmelse med Retfærdigheden ikke at betale hende den Løn, hun ærlig havde fortjent. Hun tiggede og bad for at faa sine Penge, men ikke Tale om Proprietæren vilde ud med dem. Kunde hun ikke klare sig med det hun havde faaet, sagde han, kunde hun jo faa Socialhjælp som en Slags Tilskud til Lønnen!

Det er forstaaeligt, at den unge Kone under disse Forhold var paa Grænsen til et Sammenbrud baade legemligt og sjæleligt. Da hun var Udlænding kunde hun kun klare sig med Sproget i Tale, hvorimod hun i Skrift stod paa fuldstændig bar Bund. For hende stod derfor Ordet Socialhjælp som ensbetydende med Fattigvæsenet, og paa Fattigvæsenet vilde hun ikke. Hellere derfor fortsætte uden at faa Procenter, end at blive jaget paa Porten.

Jeg fik forklaret hende, at der ikke var noget at være ængstelig for, og gik saa til Proprietæren. Han var hverken til at hugge eller stikke i, og var i det hele taget meget indigneret over, at nogen turde blande sig i Forholdet mellem ham og hans Tyende. Han havde selv kunnet ordne det hidentil og skulde ogsaa vide at gøre det i dette Tilfælde.

Saa maatte Sagen gaa sin Gang. Vi mødtes i Forligskommissionen, men jeg skal ikke her komme ind paa alle de Uhyrligheder han fremsatte for at blive fri for at betale den fattige Kone hendes Tilgodehavende. De var af en saadan Art, at Kommissionsmedlemmerne, et Par af hans Kolleger, skammede sig paa hans Vegne. Kun

skal jeg nævne, at han som en »vægtig« Grund anførte, at Fodermesterens Drenge havde slaaet en Rude itu i Fodermesterhuset. De kender alle det lille Jernvindue i Spidsen af Gavlen, og det var en af Ruderne her, der var slaaet i Stykker. Fodermesterkonen hævdede, at Ruden var itu, da de flyttede ind i Huset, men først da jeg havde tilbudt at faa Ruden sat i — det kunde vel dreje sig om et halvt Hundrede Øre — fik vi Forliget. Dog skulde han nok selv lade Ruden sætte i, han ønskede ikke min Indblanding i dette ogsaa.

Dagen efter blev Fodermesteren opsagt med det i Loven hjemlede Varsel, og jeg skal ikke nægte, at det var mig en Tilfredsstillelse. For var der noget den unge Kone trængte til var det Ro og Hvile. Det samme Synspunkt havde Sogneraadsformanden — forresten en Kollega til Proprietæren, men langt mere forstaaende — og han sørgede for Husly til Familien og for at den fik saa megen pekuniær Hjælp, at de kunde klare sig uden Besvær.

Det var Meningen, at hun skulde have Lov til at hvile ud i en Maanedstid, men allerede otte Dage efter var hun paa Arbejde rundt om paa Egnens Gaarde. Hun ønskede ikke at modtage mere Hjælp fra Kommunen, og der var nok, som tilbød hende Arbejde. Hun var nemlig kendt som en baade dygtig og hurtigt arbejdende Kvinde.

Et Par Maaneder efter fik jeg gennem en Bekendt en Hilsen fra hende med en henrykt Meddelelse om, at hun nu havde faaet Arbejde paa en Fabrik og at hun glædede sig meget til, at hun nu fik Tid tilovers til Børnene. — Et Par Aar efter fik jeg nok en Hilsen fra hende. Aldrig i sit Liv havde hun haft det saa godt som nu ...

Hver Gang jeg kommer til at tænke paa den unge, forslidte og forskræmte Fodermesterkone jeg traf første Gang i det lille Fodermesterhus ved Siden af den store Proprietærgaard, kan jeg ikke andet end glæde mig over, at det er gaaet hende saa godt, men samtidig kan jeg ikke lade være at tænke paa, at Proprietæren ved sin lumpne Fremgangsmaade i Virkeligheden har berøvet det danske Landbrug en af disse energiske, arbejdssomme og dygtige Kvinder, som dansk Landbrug i saa høj Grad har Brug for. Berøvet det en Førstekraft, som jeg er sikker paa mangen en fornuftig Landmand vilde have gjort alt for at beholde.

Det er kun et enkelt Tilfælde, der her er trukket frem. Tusinder af andre lignende Tilfælde har gennem Aarene været behandlet Landet over, medens atter andre Tusinder aldrig er naaet frem, end ikke til Forligskommissionen, fordi de paagældende Arbejdere har fundet sig i deres Skæbne og ladet Arbejdsgiveren løbe af med Profiten.

— Men for hvert Tilfælde er dansk Landbrug maaske blevet berøvet en dygtig Arbejder, intet Under derfor, at man nu fra den Side beklager sig over Manglen paa duelig Arbejdskraft. Men Landmændene — vel at mærke de, der er af samme Kaliber som Proprietæren i denne Historie — har kun dem selv at takke derfor. Havde den danske Landmand kendt sin Besøgelsestid var det aldrig kommet saa vidt.

Til Slut skal jeg blot nævne, at da jeg forleden kom forbi den omtalte Fodermesterbolig, kikkede jeg efter Ruden. — Den var itu endnu, der var stoppet en Dusk Halm i Hullet!

I. A. Ørsted.

Udbyttedeling i Venezuela

I Tilslutning til Arbejdsloven af 1936 har Forbundsregeringen i Venezuela udfærdiget Bestemmelser vedrørende Arbejderes og Funktionærers Andel i Udbytte. Ifølge disse Bestemmelser skal Arbejdere og Funktionærer hvert Aar have uddelt en vis Portion af vedkommende Foretagendes Nettoudbytte, efter at højst 5 % er fratrukket til normal Forrentning, samt desuden, til Dækning af forskellige andre Udgifter, et Beløb, som dog ikke maa overstige 10 % af den investerede Kapital. Uddelingen fastsættes, alt efter Bedriftens Størrelse med Hensyn til Kapital og Personale, til en Sum svarende til højst 12,45 og mindst 2,05 % af vedkommende Arbejdstagers Aarsindtægt. I Tilfælde af, at Udbyttet ikke skulde strække til til en saadan Uddeling, skal det, i Stedet for i Forhold til vedkommende Arbejdstagers Indtægt, uddeles i Forhold til Bedriftens Nettoudbytte med mellem 12,45 og 2,05 % alt efter Bedriftens Størrelse.

Naar det gælder Landbruget, Husdyropdræt eller Fiskeri, skal Procentsatserne være Halvparten af de ovenfor angivne.

Halvdelen af hver Arbejdstagers Udbyttebeløb skal udbetales kontant i December hvert Aar og den anden Halvpart skal indsættes paa vedkommendes Navn i en Sparekasse, som er godkendt af Myndighederne. Beløbet kan kun hæves under visse Forudsætninger. Det er forbudt for Arbejdsgiverne at sænke Arbejdernes eller Funktionærernes Løn paa Grund af Udbyttedelingssystemet. Fabriktilsynet skal tilse, at Bestemmelserne overholdes. Eventuelle Tvistspørgsmaal vedrørende Arbejdtagers Andel i Udbyttet skal afgøres af Arbejdsretten.

Ifølge det internationale Arbejdsbureaus Ugeskrift »Industrial and Labour Information« har Systemets Indførelse været Genstand for en voldsom Kritik fra Handelskamret i Caracas, som anser de indførte Bestemmelser for tildels ikke at være i Overensstemmelse med Arbejdsloven og tildels ikke at være forenelige hverken med Arbejdstagernes eller Arbejdsgivernes Interesser. Efter Handelskamrets Mening vilde desuden de fleste Foretagender aldrig kunne uddele et Udbytte, som svarer til, hvad der er foreslaaet, og mener derfor, at Bestemmelserne i Virkeligheden ofte vil blive illusoriske.

Rouens Havnearbejdere forsvarer sig

Den senere Tids Lovbestemmelse havde til Følge, at ogsaa Arbejdsgiverne i Rouen fik Lejlighed til at forringe Havnearbejdernes Arbejdsbetingelser betydeligt. Paa et nyligt afholdt Møde protesterede de forskellige Fags organiserede Arbejdere imod, at nogle Arbejdere i Havnen blev tvunget til at arbejde i tre Hold, skønt 20 % af deres Kammerater gaar arbejdsløse, og Havnetrafiken aftager. De krævede, at de specialiserede Havnearbejdere, saasom Kranførere, Maskinister og Lademestre, ikke længere kan tvinges til at arbejde mere end to Hold.

I. T. F.

Isoleringsmaterialer indeholdende Cement

Gasbeton

Gasbeton er Fællesbetegnelse for Letbetoner, hvis luftfyldte Hulrum er dannet ved Luftudvikling i den friske Mørtel. Ved Cellebetonfremstilling anvendes i Modsætning hertil et Skum, hvis Celler fordeles i Mørtelen. Begge Metoder har deres Parallel i Husholdningen — Gasbetonen gøres porøs paa tilsvarende Maade, som Brød hæves ved Bagepulver, medens Cellebeton fremstilles analogt med Fromage, Omelet o. s. v., der gøres luftig med pisket Æggehvide.

Det er mere end et halvt Aarhundrede siden, at de første Patenter udtoges paa Fremstilling af Gasbeton — men først da Nordmanden *Alf Sinding Larsen* foreslog finfordelt Aluminiumspulver som Luftudvikler, var en praktisk gennemførlig Løsning naaet.

Aluminiumpartiklerne reagerer med det kalkholdige Vand og frigør Brint, som i smaa Bobler forbliver i Materialet og danner Hulrum, der hovedsagelig er adskilte.

Imidlertid naaede Gasbetonen i denne Skikkelse her i Skandinavien kun nævneværdig Udbredelse i Sverige, hvor *Kreüger* og *Eriksson* anvendte den med Cement, Alunskifer-Aske og Kalk som Raamaterialer.

Materialet havde i det store og Hele samme Egenskaber som den danske Cellebeton — men naaede ikke saa langt ned i Rumvægt. Det blev brugt i stor Udstrækning til Byggeblokke til Ydervægge, og dets varmeisolerende Egenskaber gjorde det til et yndet Byggemateriale.

Der blev stadig arbejdet paa den tekniske Udvikling af Gasbetonen — Tiden viste nemlig, at Letbetoner paa Grund af det forholdsvis fede Blandingsforhold, de maa støbes i, og den ret store Vandmængde, der maa anvendes ved Fremstillingen, har et meget stort Udtørringssvind, der i mange Tilfælde giver Anledning til Revnedannelse.

Man havde imidlertid iagttaget, at en Damphærdning under højt Tryk reducerede Svindet ganske betydeligt, ja, under visse Forhold satte det omtrent ned til Nul efter Materialernes første Tørring. Der sker ved Damphærdningen det, at Cementens Kalk og Sandets Silicium danner en overordentlig stabil Forbindelse, nemlig Monokalciumhydrosilikat. Navnlig hvis Raamaterialerne er finmalede, saa de faar en meget stor virksom Overflade, dannes der et saa stabilt Skelet, at Materialet bliver praktisk talt svindfrit.

Herigennem var den væsentligste Anke, der kunde rettes mod Materialet, overvundet, og det vil da være rimeligt at vente en meget forøget Anvendelse.

I Sverige lod denne Udvikling heller ikke vente længe paa sig, idet der nu fremstilles damphærdet Gasbeton i store Mængder efter forskellige patenterede Metoder.

Her i Landet fremstilles Materialet ogsaa, og det er af Københavns Bygningskommission tilladt anvendt til baade bærende Ydermure og Mellemvægge, Brandmure og armerede Konstruktioner. Indtil videre dog kun bærende Vægge i to Etager og for armerede Konstruktioner kun til mindre Spændvidder.

Gasbeton fremstilles her i Landet af 25 % Cement, 10 % Kalk og 65 % malet Sand. Sandet finmales til 14 % Rest paa Sigte 4900. Raamaterialerne blandes meget inderligt paa Maskine, og der tilsættes umiddelbart inden Udstøbningen 2½—5 % fint Aluminiumspulver.

Den ret flydende Masse udstøbes i Forme paa en saadan Maade, at Massen efter den Volumentilvækst, der en halv Snes Minutter senere begynder, udfylder Formen helt. Som allerede nævnt frigøres der Brint ved Aluminiumpartiklerne, hvorved Massen vokser i Volumen og bliver saa træg i Konsistensen, at den udviklede Brint bliver i Massen og gennemsætter den med smaa Luftblærer.

Der udvikles en Del Varme ved Processen, hvorved Afbindingen fremskyndes, saaledes at Gasbetonen stivner i Løbet af nogle faa Timer. Gasbeton anvendes hovedsageligt i Blokke eller Plader, og i nogle Tilfælde foregaar Opdelingen ved, at der i de større Forme indsættes Jernplader, saaledes at Gasbetonen formes direkte i Blokke, i andre Tilfælde ved, at den friske, endnu bløde Gasbeton deles med Traad eller Sav.

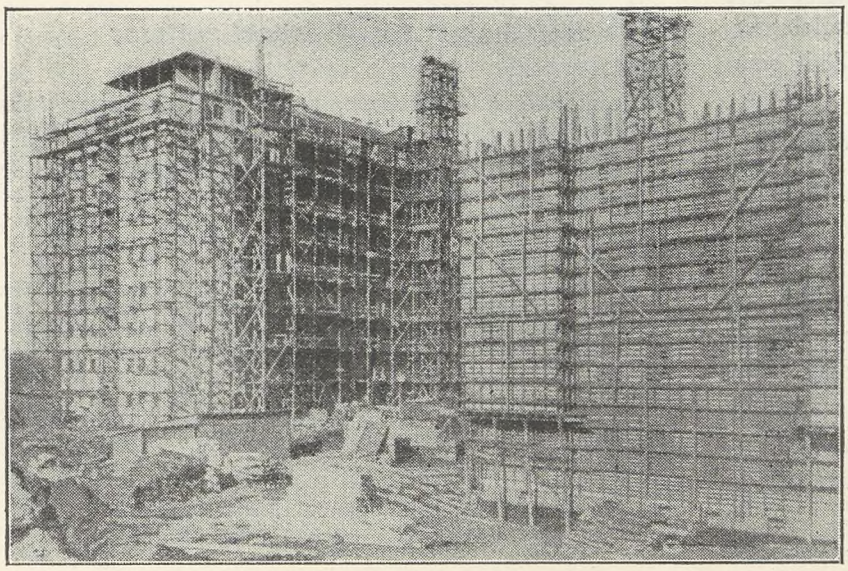

Ribershus i Malmø,
isoleret med svensk Gasbeton „Siporex".

Ved Fremstilling af armerede Produkter er det af Betydning, at Gasbetonen, medens den hæver sig, har en saadan Plasticitet, at den smyger sig om Jernene, saaledes at de, naar Hævningen er ophørt, er helt indesluttede i Massen.

Den afbundne Gasbeton bringes derefter paa særlige Vogne ind i lange Hærdekedler af samme Konstruktion som de Kedler, der anvendes paa Kalksandstensfabrikker. Her underkastes Materialet en Hærdning med mættet Vanddamp ved en Temperatur paa ca. 180° C. svarende til ca. 10 Atm. Tryk. Efter 8 Timers Hærdning er de ovenfor nævnte kemiske Processer fuldførte. Naar de varme, fugtige Sten bliver taget ud af Hærdekedlen, foregaar der en meget stærk Udtørring, og naar denne er forbi, er Materialet tjenligt til Brug.

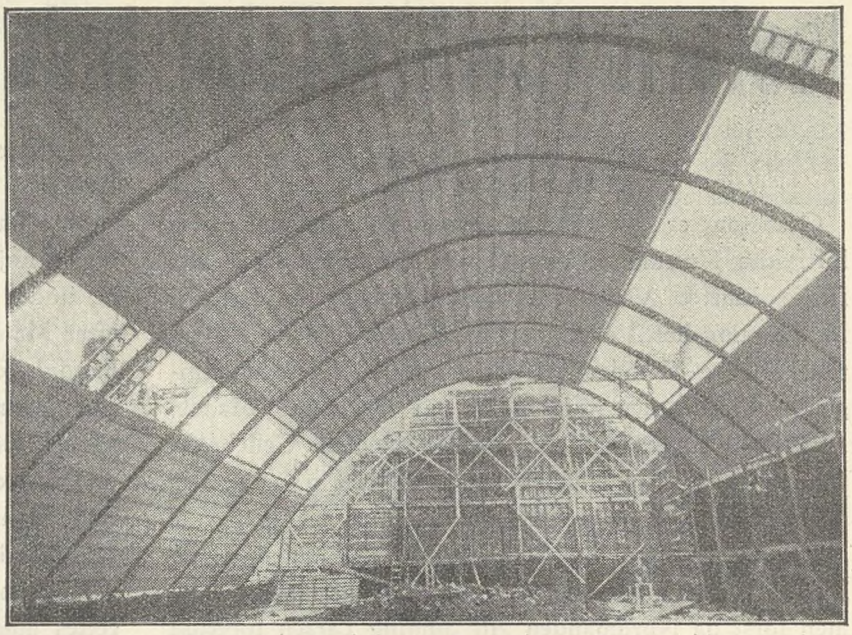

Udstillingshal afdækket med armerede „Siporex"-Plader

Gasbeton fremstilles dels som Isoleringsmateriale med Rumvægt ca. 0,5 kg/l og dels som isolerende Bygningsmaterialer med Rumvægt 0,8 kg/l.

Styrken er i Forhold til Materialets ringe Rumvægt særdeles god, idet Isolationsmaterialet har en Styrke paa ca. 20 kg/cm² og det tungere Materiale en Styrke paa ca. 60 kg/cm².

Bøjningsstyrken er ligesom for andre Letbetoner ca. 2 Gange saa stor som Terningestyrken, hvis man regner med n = 15. Det virkelige n er antagelig ca. 120.

Varmeledningstallet for Isoleringsgasbeton er 0,09, medens Bygningsmaterialet har et Varmeledningstal paa ca. 0,14 og altsaa isolerer lige saa godt som en over 4 Gange saa tyk Teglstensmur.

Som nævnt er Volumenbestandigheden meget stor, og det totale Svind under Udtørringen er kun 0,3 mm/m, og som nævnt sker Udtørringen meget hurtigt efter, at Gasbetonen er taget ud af Hærdekedlen.

Gasbetonen er jo sammensat af samme Raamaterialer som almindelig Beton og er praktisk talt rustbeskyttende i samme Udstrækning som denne. Materialet er endvidere brandsikkert og er i København tilladt som Brandmur med 25 cm Tykkelse.

Paa Grund af sin særegne Struktur kan Materialet behandles med Sav, saaledes som det fremgaar af et af Billederne, og af samme Grund er det baade søm- og skruefast.

Som allerede nævnt er Gasbeton i Byggeblokke og Plader et meget velegnet Materiale til Ydermure og Brandmure og bærende og ikke bærende Skillerum. Der er i København angivet nærmere Regler for de Tykkelser, der forlanges af bjælkebærende Mure, nemlig 20 cm i øverste Etage og 25 cm i næste Etager. Til Garage o. l. tillades tyndere Ydervægge.

Materialet kan anvendes til lette Skillerum efter nærmere angivne Regler. Ogsaa til Udfyldningsvægge i Skeletbygninger er Materialet meget velegnet, og det er tilladt i 15 cm Tykkelse til 16 cm² store Felter og i 20 cm Tykkelse til 25 m² Felter.

Isoleringsmaterialet er anvendeligt til Tagisolering og Isolering af Ydervægge, hvilken sidste Anvendelse f. Eks. i Sverige er blevet overordentlig almindelig i de senere Aar.

Af armerede Gasbetonkonstruktioner maa særlig nævnes Tagplader, der giver et let og udmærket isolerende Tag. Armerede Gasbetonbjælker i Tykkelser svarende til Gasbetonydermure fremstilles til Overliggere af Muraabninger. Ved Anvendelse af disse Bjælker faas helt igennem homogene Ydervægge, der ikke paa noget Punkt er mere varmeledende end paa andre, hvilket altsaa her kan gøres uden Anvendelse af ekstra Isoleringsmateriale.

Ny Overenskomst for Droskechaufførerne i Antwerpen

Droskeselskabet i Antwerpen, som behersker næsten hele Droskevæsenet i denne By, har den 1. December 1938 opsagt Overenskomsten med det belgiske Transportarbejderforbund (ITF) samt det kristelige Transportarbejderforbund. I den til da gældende Overenskomst var en udmærket Ordning af Arbejdstiden og Ferien. Det var nu Droskeselskabets oprindelige Hensigt at faa disse Bestemmelser væk, ligesom man ønskede at foretage Forringelser af Lønningerne.

Efter lange Forhandlinger er der nu afsluttet en ny Overenskomst. I Lønbestemmelserne er intet blevet ændret. Der ydes stadig en mindste garanteret Løn, der varierer med Pristallet fra 120 til 180 Fr. Af den ugentlige Brutto Indtægt over 500 Fr. faar Droskechaufføren 20 %. Derimod faar Droskechaufførerne, der er Deltagere i Selskabet, ikke længere deres 25 Fr. om Ugen, som de tidligere fik. Denne Forringelse er gennemført paa Grund af Selskabets daarlige Driftsresultater. Den effektive Arbejdstid er fastsat til 45 Timer om Ugen pr. seks Arbejdsdage. Indtil nu var det 47 Timer pr. Arbejdsuge. Hvis det bliver nødvendigt, kan Selskabet danne et Reservehold. Den nye Overenskomst er afsluttet for tre Aar.

I. T. F.

Verdensøkonomi under Krigskonjunktur

Et Studie af Den internationale faglige Central

(IFC) De sidste Aar har saavel indenfor Rammen af de enkelte Folkeøkonomier som med Hensyn til Verdensøkonomiens Struktur medført dybtgaaende Ændringer. Den fra de fascistiske Stater udgaaende Rustningsbølge, hvis Virkninger og Eftervirkninger i lang Tid blev underkendt, har udløst en Tvang til paa effektiv Maade at møde de autoritære Staters militær-økonomiske Foranstaltninger og ført til, at der ogsaa i de demokratiske Lande er sket grundlæggende Ændringer i den økonomiske Struktur og navnlig med Hensyn til Erhvervslivets planmæssige Ledelse. Alle disse Foreteelser har den faglige Internationale gjort til Genstand for en indgaaende Undersøgelse, der er af ganske særlig Interesse ogsaa af den Grund, at den almindelige verdensøkonomiske Undersøgelse er suppleret med Særberetninger om den økonomiske Situation i 12 vigtige Lande, som er udarbejdet af de faglige Landsorganisationer i disse Lande.

I Oversigten over Tilstanden indenfor Verdensøkonomien hedder det med Hensyn til Etapperne i de senere Aar:

»Den bedste Karakterisering af den økonomiske Udvikling, der satte ind efter 1933 og nu behersker det økonomiske Liv i næsten alle Lande, kan man give med den Konstatering, at der efter den Tid har fuldbyrdet sig en almindelig Ombygning fra Fredsøkonomi til Krigsberedskabsøkonomi i Verdensformat, og at denne Udvikling stadig fortsættes. De væsentligste Kendetegn paa denne vældige økonomiske Omdannelse, som har betinget eller har haft til Følge talrige og mangesidige strukturelle Ændringer i det økonomiske Grundlag, kan ud fra internationale Synspunkter sammenfattes derhen, at Verdensøkonomien under en Bølge af national, om ikke chauvinistisk Agitation er opløst i en Række relativt fra hinanden adskilte Nationalstater, af hvilke der stadig tydeligere har udviklet sig nye Interessefællesskaber. Det er ingen Tilfældighed, at den tyske økonomiske Literatur i Dag allerede med fuldstændig Selvfølgelighed taler om den gennemførte »Blok«-Dannelse, der karakteriserer Verdensøkonomiens nye Struktur«.

I Virkeligheden kan ingen mere for Tiden overse, at de autoritære fascistiske og de demokratiske Stater i økonomisk Henseende staar overfor hinanden som »Blokke«, saa meget mere som Følgerne af denne Nyorientering og økonomiske Omgruppering er tydeligt mærkbare. Bortset fra de hemmende Virkninger paa Verdenshandelen, er den udprægede Karakter af »Hjemmemarkedskonjunktur« i de fleste Lande, de voksende Selvforsyningstendenser, Politikens Paavirkning henholdsvis Beherskelse af Erhvervslivet, Ødelæggelsen af den internationale Kreditgivning o.s.v. tydelige Kendetegn for den Udvikling, som er betegnet som »Kanonkonjunktur« og præges af den Kendsgerning, at de fascistiske Diktaturstater har angivet og foreskrevet Retning, Tempo og Omfang af denne vældige Omdannelsesproces.

Spørgsmaalet om Muligheden af en Tilbageudvikling af denne mangeaarige Proces besvarer IFC's Undersøgelse overvejende benægtende og erklærer:

»Det er sikkert, at de nuværende Diktaturstaters Økonomi atter vil vise et andet Billede, naar Diktaturerne økonomisk er naaet til Enden af deres Kræfter og afvikles. Indtil dette sker vil imidlertid de strukturelle Ændringer, som den hidtidige Udvikling har fremkaldt, blive yderligere forstærket og have faaet en varig Karakter.

Efter at Fascismens økonomiske Konception nu engang har dikteret Handlingens Lov og den almindelige Trang til at opnaa Selvstændighed i det til enhver Tid givne nationale Rum mere eller mindre tydeligt ligger til Grund som Motiv for alle Staters erhvervspolitiske Foranstaltninger, bliver Hovedlinien i den nu foregaaende strukturelle Ombygning af Økonomien — og dermed ogsaa af Verdensøkonomien — kendetegnet af en Udvikling, der tager Sigte paa at vende op og ned paa det hidtidige Forhold mellem Agrar- og Industristater.«

Meget oplysende er Resultatet af Undersøgelsen vedrørende den ulige Karakter af Konjunkturudviklingen i de forskellige Lande, der tydeligt viser, at den »manipulerede Konjunktur« i Rustningernes Tegn i de fascistiske Stater bestemmes gennem en Overekspansion af Investeringer i Produktionsmiddelindustrien, medens Konjunkturopgangen indtil Aaret 1938 i de demokratiske og navnlig i de nordiske Stater er blevet afgørende bestemt af en Udvidelse af Forbrugsvareindustrien. Paa Grundlag af et overbevisende Talmateriale konstaterer Undersøgelsen, at den »totalitære Højkonjunktur«, som de formentlig »krisefaste« fascistiske Stater roser sig af, er Udtryk for »totalitær Udbytning«.

Beretningen fremhæver med Eftertryk Rustningernes og de militær-økonomiske Foranstaltningers Rolle — uanset om den er bevist eller paatvunget — som drivende Kraft til en udpræget Bølge af »Statsinterventionisme«, der har ført til en »manipuleret Konjunktur«, der skylder »andre end økonomiske Nødvendigheder sin Eksistens og er underkastet andre end naturlige økonomiske Love.«

Mange Kendetegn paa den økonomiske Udvikling i de enkelte Lande som ogsaa paa Verdensøkonomien viser endnu tydeligere end for nogle Maaneder siden de alvorlige Farer for en ny Krise, som den usunde Rustningskonjunktur med sine vældige Fejlinvesteringer indebærer. Den faglige Internationale erklærer derfor med Rette, at man under Hensyntagen til alle disse Kendetegn sandsynligvis bedømmer den nuværende økonomiske Situation rigtigere, naar man betegner den »mere som en Tilstand af »statlig manipuleret Krise« end som en Konjunktur«.

Meget værdifuldt er dette Studie — bortset fra dens mange sammenlignende Statistiker vedrørende Udviklingen i de senere Aar — endvidere af den Grund, at den klart paaviser, i hvor høj Grad den intensive Nazi-Propaganda har bidraget til at vække det Indtryk, at de fascistiske Lande kan opvise de største Resultater, medens de i Virkeligheden med Hensyn til Udfoldelsen af deres økonomiske Styrke bliver langt overtruffet af en Række andre Lande. Den reale Talsammenligning turde være egnet til at sprede »Mystiken« om de krisefaste Diktaturstater og deres økonomiske Præstationer og føre os tilbage til Virkeligheden.

ARBEJDETS RISIKO

Den stigende Rationalisering, der tilsigter udvidet økonomisk Udnyttelse af baade Maskiner og Raastoffer, har desværre ogsaa forøget Risikoen for de beskæftigede Arbejdere. Dette er ikke alene Tilfældet ved den øgede Arbejdsintensitet, men tillige ogsaa ved øget Fare for Erhvervelse af de saakaldte Erhvervssygdomme.

Disse Sygdomme fremtræder indenfor de enkelte Brancher paa forskellig Maade. Det kan være Eksem, der fremkaldes ved stadig Irritation af Huden. De saakaldte Syre-, Benzin- og Bagerieksemer og adskillige flere er velkendte Former for Hudsygdomme. Men ogsaa de indre Organer kan som bekendt angribes i en for Arbejderen i mange Tilfælde livsfarlig Form. I støvfyldte Virksomheder eller under Beskæftigelse ved Slibning kan Lungerne fyldes med Støv og der indtræder da efter kortere eller længere Tids Beskæftigelse den meget omtalte Sygdom Silicose, som tidligere har været omtalt her i Fagbladet.

Erhvervssygdommene er farlige, fordi Arbejderen daglig udsættes for Angreb paa Konstitutionen af snigende Karakter, som gør det vanskeligt ved virkelig Effektivitet at beskytte Legemets naturlige Modstandskraft, der lidt efter lidt svækkes, hvorefter Sygdommen tager Overhaand.

Til Erhvervssygdommenes mest snigende og farligste hører Blyforgiftningen, som i det efterfølgende skal omtales. Denne Sygdom angriber fortrinsvis Typografer, der arbejder med Blytyper og Skriftstøbere, som fremstiller Blytyper, Fajancearbejdere, der arbejder med Blyglasur, Malere og Skibsværftsarbejdere, som beskæftiges med Maling, hvortil anvendes Mønie og Blyhvidt samt Accumulatorarbejdere, der arbejder med Blyplader.

Optagelse af Bly i Legemet sker ved Indaanding af Blystøv, og det er karakteristisk, at Arbejdere i Virksomheder, hvor der arbejdes med Bly, ofte taler om, at de har en sød Smag i Munden, det er netop Blystøvet, der smager som søde Bolcher. Paa lignende Maade optages Blyet i Organismen gennem Dampe, der fremkommer, naar Blyet smeltes. Oprindeligt var man af den Opfattelse, at Blyet, hvis Smeltepunkt er 327 Grader, først fordampede, naar Varmegraden steg til 800 Grader eller derover. Senere er man imidlertid af den Mening, at de farlige Blydampe allerede udvikles umiddelbart efter Smeltningen er begyndt eller omkring ved ca. 400 Grader.

Forinden Blyforgiftningen antager direkte Karakter af Sygdom, vil Tilstedeværelsen af Bly i Blodet som Regel kunde konstateres ved en paa Tænderne dannet »Blyrand« eller »Blysøm«, der fremtræder som en graa Rand paa Tandkødet langs Tandhalsen og fremkaldes af udfældet Svovlbly.

Selve Sygdomsbilledet er følgende: En Dag føler Arbejderen sig slap og utilpas, Tarmudtømmelserne bliver træge for til sidst efter et Par Dages Forløb helt at holde op. Derefter følger med Mellemrum Anfald af voldsomme, sammensnørende Smerter omkring Navlepartiet. Det er den saakaldte Blykolic. Smerterne er baade heftige og sugende, Patienten trækkes sammen som i Krampe og der følger stærk Hovedpine. Endvidere kan der indtræde en Lammelse af Underarmens Strækkemuskler, saaledes, at Hænderne ikke kan strækkes fremad. Desuden er der i Reglen en udtalt Blodmangel (Anæmi) tilstede.

De fleste Arbejdere lader sig ikke sygemelde før Forstoppelsen har varet flere Døgn og den ovenfor beskrevne Tilstand er indtraadt. Det bliver herefter Lægens Sag at ordinere Opium eller andet smertestillende Middel, ligesom ogsaa Afføringsmidler bringes i Anvendelse. Efter Forløbet af 14 Dage eller 3 Uger — alt efter Tilfældets Karakter — skulde Kolicanfaldet normalt være overstaaet. Men tilbage i Blodet er fremdeles Blyet, som det varer længere at faa udskilt.

Som Midler til dette Formaal anvendes Jodkalium og tillige varme Bade (Dampbade), som letter Blyets Udskillelse. Særlig er det sidste Middel anbefalelsesværdigt.

Som et Forebyggelsesmiddel kan det anbefales alle, som er beskæftiget i Virksomheder, hvor der arbejdes med Bly, at der gennemføres den mest omfattende personlige Renlighed. Først og fremmest maa der aldrig spises noget paa Arbejdspladsen forinden Hænderne er vasket grundigt og Mund og Hals er skyllet. Det kan endvidere som Middel til at undgaa eller formindske Faren for Blyforgiftning anbefales at drikke Mælk eller indtage Æggehvidestoffer.

Da Indaanding af blot et Miligram Bly dagligt igennem længere Tid kan give en snigende og farlig kronisk Forgiftning, maa der tilvejebringes fabrikhygiejniske Foranstaltninger, f. Eks. Respiratorer (Støvmasker).

Endvidere bør der i de omtalte Virksomheder anbringes Ekshaustoranlæg over de Apparater, der anvendes til Smeltning af Bly, saaledes at en Udsugning af de farlige Blydampe kan finde Sted. Paa samme Maade maa Blystøvet bekæmpes ved hyppige Udskyldninger af Arbejdslokalerne.

Til Bekæmpelse af og til Fremme af Beskyttelse overfor disse Erhvervssygdomme bestaar der et intimt Samarbejde mellem Fabrikslæger og Fabriksinspektører. Men her som paa andre Omraader maa man prøve sig frem. For at være helt sikker i Bedømmelsen af de sygdomsfremkaldende Aarsager og Beskyttelsesmidlerne herimod, er det nødvendig at foretage omfattende og stadige Undersøgelser af et stort Antal Personer, som er beskæftiget paa saadanne for Sundheden farlige Virksomheder. Desværre maa det erkendes, at der netop paa dette Omraade findes Forsøgsobjekter i rigeligt Tal.

Nedsættelse af Arbejdstiden skabte større Tryghed paa Arbejdspladserne. Ulykkestilfældene, der medførte Lemlæstelse blev mindre i Antal. Rationaliseringens hektiske Udnyttelse af alt og alle har imidlertid paany gjort Arbejdstederne til Valpladser. Mange Steder farligere for Arbejdernes Liv og Sundhed end nogensinde tidligere.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

Byggeriet som Beskæftigelsesfaktor

Det er ofte sagt, at Byggeriet er en Nøgleindustri til næsten alle Industrier her i Landet. I Ly af det beskæftiger f. Eks. foruden Træindustrien ogsaa Jernindustrien et meget stort Antal Arbejdere. Sammenlignet med andre vigtige Produktionsgrene maa Byggeriet siges at staa paa et lavt teknisk Niveau, hvilket vil sige, at det er meget arbejdskrævende i Forhold til den Kapital, som anvendes.

Ifølge Erhvervstællingen 1935 var Anvendelsen af Hestekræfter pr. Mand i de forskellige Industrier som følger:

Papirindustrien	3.57 H.K.
Sten-, Ler- og Glasindustrien	3.50 H.K.
Kemisk Industri	3.20 H.K.
Nydelsesmiddelindustrien	2.61 H.K.
Trævareindustrien	1.88 H.K.
Metalindustrien	1.40 H.K.
Tekstilindustrien	1.19 H.K.
Industrier, som fremstiller	
Bøger og Blade	0.83 H.K.
Læderindustrien	0.58 H.K.
Bygningsindustrien	0.57 H.K.
Soigneringsindustrien	0.30 H.K.
Hele Industrien	1.47 H.K.

Det er indlysende, at Svingninger i Byggeriets Omfang har en overordentlig stor Betydning for Beskæftigelsen. Der findes i Danmark ca. 470.000 Personer beskæftiget i Haandværk og Industri, heraf er de 312.000 egentlige industrielle Arbejdere. Byggeriet beskæftiger 50.500 »egentlige Arbejdere«, hertil kommer et stort Antal Formænd, Chauffører og lignende, saaledes at man kommer op paa ca. 73.000. Men desuden er en lang Række Industrier beskæftiget med at fremstille Materialer til Byggeriet, det gælder f. Eks. Tegl-, Cement- og Glasværker, Skovbrug, Savværker og en stor Del af Metalindustrien. Ialt kan man regne med, at der er ca. 125.000 Personer, eller hvis man medtager Hustruer og Børn, godt 350.000 Mennesker, hvis Eksistens er *direkte* afhængig af Byggeriets Omfang.

Det fremgaar heraf, hvor overordentlig stor Betydning for Beskæftigelsen, det har, at Byggeriet er oppe paa et højt Niveau. Naar Arbejdsløsheden i Jordarbejde og Byggefag ved Udgangen af Februar 1938 var 55.252 af et samlet Arbejdsløshedstal i Haandværk og Industri paa 110.289, ved Udgangen af Juni 1938 25.552 af et samlet Tal paa 63.670, saa er Byggevirksomhedens Betydning for Arbejdsløsheden større end disse Tal angiver. For at vise, hvor stærkt Byggeriets Svingninger mærkes paa fjernere Omraader, skal følgende Eksempel gives: Den Krise, Danmark var ude i omkring 1908, var for en væsentlig Del en Byggekrise. Den gav sig naturligvis Udslag i mindre Produktion af Byggematerialer, men karakteristisk nok ogsaa i Importen af Forbrugsvarer, paa Grund af Arbejdsløsheden, foraarsaget af Byggeriets Stagnation, maatte Folk spænde Livremmen ind.

Import til Forbrug var som følger:

Mill. Kr.

1907	1908	1909	1910
601	551	567	577

Naar man taler om Byggeriet som Beskæftigelsesfaktor, maa det ikke glemmes, at en Udvidelse af Byggeriet har den Fordel, at den skaber Beskæftigelse for Befolkningstilvæksten paa et Omraade, der i ganske særlig Grad er uafhængig af den internationale Konjunkturudvikling. Mens Forsøg paa Beskæftigelse af Befolkningstilvæksten i Landbruget eller andre Eksporterhverv altid vil staa i Fare for at blive slaaet i Stykker ved et nyt Omslag i den internationale Konjunktur eller ved internationale storpolitiske Begivenheder, som Danmark er uden Indflydelse paa, saa har man netop ved Byggeriet et Omraade, der i ganske særlig Grad er uafhængigt af saadanne Forstyrrelser.

Byggeriets Indflydelse paa Produktion og Beskæftigelse i Byggematerialeindustrien.

Anvendelse af danske og udenlandske Materialer.

Følgende Tabel vil vise Bygningsindustriens Betydning som arbejdsskabende i Byggematerialeindustrien:

Antal opførte Lejligheder:

1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
16.600	13.100	16.400	23.200	22.900	18.100	18.500

Produktionsindeks for Byggematerialeindustrien.

1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
100	72	105	131	135	133	128

Det er en almindelig Antagelse, at Byggeri medfører et særligt stort Træk paa vore Tilførseler af udenlandsk Valuta, fordi en væsentlig Del af Byggematerialerne, frem for alt Træ og Jern, maa indføres fra Udlandet. Nu maa det imidlertid siges, at hele den danske Industri maa indføre saa godt som alle sine Raastoffer fra Udlandet, og selv Landbruget kan ikke opretholdes uden meget betydelig Import af udenlandske Raavarer i Form af Korn, Oliekager, Kunstgødning og meget andet. Kravet om Forøgelse af Byggeriet kan derfor ikke afvises blot med den Betragtning, at det vil kræve øgede Valutaafgifter til Materialer, thi det vil enhver Form for produktiv Udvidelse i et raastoffattigt Land som Danmark. Det Spørgsmaal, som derfor maa interessere os, er: *Kræver Byggeriet forholdsvis flere eller færre udenlandske Materialer end andre Produktionsgrene?*

I 1935 byggedes ekstraordinært meget, der opførtes ca. 23.000 nye Lejligheder, og der indførtes for 80—90 Mill. Kr. udenlandske Byggematerialer, hvoraf godt Halvdelen anvendtes til Boligbyggeri. Byggeriet beskæftigede ca. 50.000 Byggearbejdere, heraf var ca. 28.000 direkte i *Boligbyggeriet.* Vi kan nu danne os et Billede af, hvor stor Valutaafgiften i Boligbyggeriet er i Forhold til Beskæftigelsen ved at foretage en simpel Division: Hvor mange Kroners Værdi i udenlandske Materialer udkrævedes der for at beskæftige en Byggearbejder i et Aar? Vi finder da efter Erfaringerne fra 1935, at dette Tal bliver omkring 1600 Kr. for Boligbyggeriet. Men udregner vi ligeledes paa Grundlag af Tallene for 1935 det tilsvarende Gennemsnitstal for hele den danske Industri, bortset fra Eksportslagterierne, kommer vi til det Resultat, at der kræves for over 2000 Kr. udenlandske Raastoffer til Beskæftigelse af en Person i et Aar. Forbruget af udenlandske Raastoffer i 24 forskellige Industrier med et Persontal paa 205.000 var ca. 425 Mill. Kr. Denne sumariske Beregning viser altsaa, at Boligbyggeriets Forbrug af udenlandske Raastoffer ligger under det Gennemsnit, som gælder for hele den danske Industri. Men hertil kommer nu yderligere nogle for Byggeriet særlige gunstige Omstændigheder, som der ikke er taget Hensyn til i ovenstaaende Beregninger.

Medens der i en lang Række af danske Industrier indgaar meget faa Mængder af danske Materialer, saaledes

at de udenlandske Raastoffers procentvise Andel af *Produktionsværdien* (altsaa Materialeværdien plus Værditilvæksten som Følge af Forarbejdelsen, hvilken sidste Størrelse i det væsentlige kan maales ved Arbejdslønningerne) bliver stor, er Forholdet for Byggeriet anderledes. Totalregnskabet for Boligbyggeriet i 1935 vil vise det:

Udenlandske Materialer	godt 45	Mill.	Kr.
Danske Materialer	» 60	»	»
Arbejdsløn	ca. 55	»	»
Andre Omkostninger samt Profit	» 45	»	»
Samlet Byggesum for de opf. Boliger	» 205	»	»

Det vil sige, at udenlandske Materialer udgør i Boligbyggeriet ca. 25 pCt. af Produktionsværdien. Kun en mindre Del af de 24 Industrier kan opvise et gunstigere Resultat, deriblandt er Teglværker, altsaa en betydende Bygningsmaterialeindustri. Sætter vi den første Post i Regnskabet i Forhold til Summen af de andre tre, som alle direkte eller indirekte giver Anledning til Beskæftigelse her i Landet, finder vi, at en Udgift paa 45 Mill. Kr. i udenlandsk Valuta giver Indtægtsmulighed her i Landet paa over 150 Kr. Det kan endvidere anføres, at Posten »danske Materialer« for Byggeriets Vedkommende giver særlig megen Beskæftigelse, da Teglværksprodukter, Cement og Træ fra de danske Skove fremstilles af danske Raastoffer og saaledes indeholder en langt større Andel Arbejdsløn end de Raamaterialer, som anvendes i andre danske Industrier. Vi maa ogsaa minde om, at Posten »Arbejdsløn« paa Grund af Byggeriets lave tekniske Niveau er forholdsvis større i Byggeriet end noget andet Sted, saaledes at de anførte Tal giver et for ringe Indtryk af Byggeriets Beskæftigelsesproblem.

Det kan saaledes med fuld Ret siges, — selv om det ovenstaaende hviler paa noget grove Talopstillinger — at Boligbyggeriet er en af de Produktionsgrene, som giver mest Beskæftigelse i Forhold til Forbruget af udenlandsk Valuta.

Hertil kommer saa endda, at en stor Del af de udenlandske Byggematerialer uden større Ændring i Kvalitet og Pris kan produceres herhjemme. Naar de alligevel blev indkøbt i Udlandet, skyldes det dels, at de fremmede Varer nu engang var indarbejdet paa det danske Marked, dels skyldes det handelspolitiske Hensyn.

Træ udgjorde i 1935 over Halvdelen af de udenlandske Materialer til Boligbyggeriet, men netop for Træ bestaar, som de senere Aars Erstatning af svenske og finske Fyrrebrædder med danske Bøgebrædder, har vist det, store Muligheder for ved rationel Planlæggelse af og Kontrol med Boligproduktionen fra det offentliges Side at opnaa Besparelser i udenlandsk Valuta. I denne Forbindelse maa det nævnes, at med et mere solidt Byggeri bruges der mindre Brændsel, og da Landets Brændselsforbrug er ca. 80 Mill. Kr. aarlig, og da Størsteparten af Brændselet importeres, medens Byggematerialerne *kan* fremstilles herhjemme, er Spørgsmaalets nationaløkonomiske Betydning belyst.

Naar vi nu skal bedømme den valutamæssige Side af Sagen for Boligbyggeriets Vedkommende, er der endnu en meget vigtig Faktor, vi maa tage i Betragtning, og det er Handelspolitiken.

Med en Del Lande har vi Handelsaftaler, der sikrer os, at vi til Gengæld for vore Indkøb hos dem opnaar en Eksport. En Forøgelse af vore Indkøb i saadanne Lande bliver altsaa ikke en Nettoudgift i udenlandsk Valuta. Og i dette Forhold ligger en af Byggeriets allerstørste Fordele. Medens mange af Industriens Raastoffer, og saa at sige alle Landbrugets kommer fra oversøiske Lande, hvor vi ingen Aftaler har, der kan give os forbedrede Vilkaar for vor Eksport, saa købes næsten alle Byggematerialerne ud over Træ (som vi altsaa selv kan producere) fra Tyskland og England, og bidrager til at give vor Eksport forbedrede Vilkaar. Naar undtages Træ købes ¾ af samtlige udenlandske Byggematerialer i Tyskland, og der er ikke et eneste af de nødvendige Materialer, der ikke vil kunne købes i vore to vigtige Eksportlande, Tyskland og England, hvis man da ikke selv foretrækker at producere dem.

Vi kan altsaa slutte med at fremhæve, at de Landbrugskredse, der ellers saa stærkt vender sig imod Beskæftigelsespolitikken, for saa vidt den medfører øget Selvforsyning og dermed svækker vore Eksportmuligheder, ikke med denne Begrundelse kan vende sig imod en Udvidelse af Byggeriet, da dette ikke behøver at betyde nogen Udkonkurrering af udenlandske Varer, men tværtimod kan give Mulighed for handelspolitisk Støtte til Eksporten. *G.*

Dybvad Afdeling har købt Ejendom

Det er ikke alene vort Forbunds Afdelinger i Byerne, som erhverver sig Ejendomme. Ønsket om at faa Foden under eget Bord strækker sig langt ud blandt Afdelin-

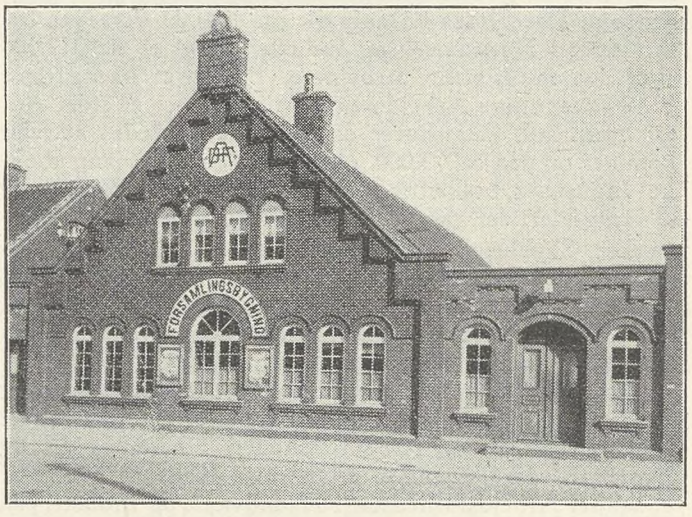

gerne paa Landet. Adskillige af disse Afdelinger har allerede løst Problemet.

Blandt disse er Dybvad Afdeling, der har købt Dybvad Forsamlingshus af det til Forsamlingshuset knyttet Interessentskab. Den nyerhvervede Ejendom af hvilken vi vedføjet bringer et Billede er indrettet med en stor Sal, hvor der er Siddeplads til 300 Mennesker, samt en mindre Sal, der er velegnet til Kontrollokale. Endvidere er der et stort Køkken og gode Garderobe og Toiletforhold; desuden forefindes i 1. Etage en Lejlighed. Ejendommen staar Afdelingen i ca. 16.000 Kr.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

Direktøren for det internationale Arbejdsbureaus Beretning til Den internationale Arbejdskonference 1939

I Forordet til Direktørens Beretning for dette Aar, som er den første Beretning, Direktør John G. Winant aflægger i sin Egenskab af Leder for det internationale Arbejdsbureau, siger han:

I Aar vil de Delegerede nødvendigvis i højere Grad end tidligere vende deres Opmærksomhed mod den almindelige Situation, som fremkalder den største Uro over den ganske Verden.

Det er ikke let at gaa imod den nuværende Situations raa Virkelighed og derhos fortsætte vor Virksomhed indenfor en upolitisk Organisations Rammer, da de Opgaver, som skal løses af os, nødvendigvis er under Indflydelse af de Forstyrrelser i den Verden, vi lever. Jeg ved dog, at ingen Regering, lad den saa tilhøre den internationale Arbejdsorganisation eller ikke, vilde se denne Organisation taget i Brug som Værktøj for bestemte politiske Maal. Paa den anden Side er vi tvunget til ved Behandlingen af socialpolitiske Spørgsmaal at tage Hensyn til de økonomiske Følger af Krig og Fred.

Følgerne af den bevæbnede Freds nuværende Tilstand er: Fremskyndelse af Produktionen, Sammenkædning af Produktionskræfter for ikke produktive Virksomheder, store Befolkningsdeles Krav paa Militærtjeneste, Nedgang i Tilbudet om Arbejdskraft, i Sammenligning med Efterspørgsel, den hurtige Stigning af den offentlige Husholdning og Nødvendigheden af at skabe Dækning af Laanene til militære Formaal, den inflatoriske Virkning af en saadan Finanspolitik og Leveomkostningernes uundgaaelige Tilbøjelighed til Stigning over al Maade, som alle disse Kendsgerninger medfører for Befolkningernes brede Masser. Jo længere denne Tilstand varer, desto stærkere vil dens Følger træde frem. Den dermed forbundne Bortødslen staar ikke langt tilbage for en aaben Krigs Bortødslen af Værdier. De sociale Følger af en saadan Tilstand behøver ikke skildres af en Korporation som Den internationale Arbejdskonference. Ønsket om at højne Produktionen fører til en Forlængelse af Arbejdstiden med alle dens Farer for Sundhed og Sikkerhed for Arbejderne. De paa Arbejderlovgivningens Omraade enigt gennemførte Beskyttelsesforanstaltninger, som ikke blot gælder for de voksne Arbejdere, men ogsaa for de unge Mennesker sættes paa Spil. Denne Udvikling saavel som Bestræbelsen for at holde Lønninger og Indtægter i det rette Forhold til Priserne under de inflatoriske Tilstande, fører til Gnidninger mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne indenfor det samlede Produktionsomraade, saafremt dette ikke undgaas ved vidtskuende og opbyggende Forholdsregler. Det burde derfor forsøges at lære de gennem disse Forhold betingede Behov at kende i Forvejen og derved skaffe et Grundlag for internationale Forholdsregler.

For saaledes at være i Stand til at kunne gribe ind rettidigt og yde de størst mulige Tjenester, maa vi allerede nu anspænde alle vore Kræfter til Løsning af disse Fremtidsspørgsmaal. Vor Undersøgelsesafdeling maa i denne Spændingens og Usikkerhedens Tid give sig til at undersøge, hvad man i andre Lande i tidligere Tider har gennemført af Forholdsregler. Maaske kan ved en hurtig Udnyttelse af de verdenspolitiske Erfaringer nogle af Fortidens Forsøg og Fejltagelser undgaas. Hvordan end Stillingen er her i Verden, saa er og bliver Det internationale Arbejdsbureaus Virksomhed af den største Vigtighed. Og naar det stilles overfor nye og mangesidige Opgaver, er det en tiltrovækkende Kendsgerning, at Organisationen nu ikke mere er noget nyt og uprøvet Værktøj. De Fordringer. der har været stillet til den igennem de sidste 20 Aar, har styrket den i dens Opbygning og fuldkommengjort dens Teknik.

Ved Slutningen af sit Forord henvender Direktør Winant sig med følgende Bøn til Repræsentanterne af Organisationens Medlemsstater:

Jeg beder Dem derfor indtrængende om, da De kender vort Arbejde og vor Stilling, at De, naar De kommer tilbage til Deres Land, anmoder Deres Regering om at indtage en saadan Stilling, at vi bliver i Stand til at kunne hjælpe Dem og de Folk, De repræsenterer, paa en bedre og mere omfattende Maade. Jeg vover at udtale denne Bøn saa meget mere tillidsfuldt, som Medlemsstaterne saavel enkeltvis som eenstemmigt i Forvaltningsraadet har lovet at ville være med til at opretholde Det internationale Arbejdsbureaus Virksomhed, selv i Krigstilfælde.

Det er naturligt og endog uundgaaeligt, at Statsmændenes Tanker under de nuværende Forhold uafladeligt gælder deres Staters og Folks Sikkerhed. Jeg vil derfor ikke sige noget Ord om at beskytte sig mod Angreb og forsvare de demokratiske Principper, som er Menneskehedens Haab, da saadanne Ord maaske vil skade Medlemsstaternes Resoluthed.

Samfundssituationen.

I sin Beretnings 1. Kapitel henviser Direktøren for Det internationale Arbejdsbureau til den Kendsgerning, at »Arbejdskraftreserverne paa bestemte Samfundsomraader var sluppet op«. Herefter hedder det saa:

Men medens Situationen har bedret sig for Rustningsindustrien, saa er der andre Samfundsgrene, som er blevet lammet gennem den politiske Spænding. Gennem Frygten for, at en Krig kan gøre det værdiløst, man ejer, fra den ene Dag til den anden, har man i stor Stil holdt sig tilbage for at yde langfristede Laan.

Efter at have fremstillet forskellige Maader til Bekæmpelse af Krisen, anfører Direktør Winant:

Medens det i Storbrittanien var Landets Forsvar, som afgav den væsentlige Begrundelse for Planerne til en økonomisk Opgangsperiode, saa betjente andre Stater sig i vid Udstrækning af planmæssig Gennemførelse af offentlige Arbejder for at støtte Købeevnen og bekæmpe de første Kriseantydninger. Dette var saaledes Tilfældet i Danmark og Svejts. Andre Steder, f. Eks. i Argentina, Australien, Finland og Sverige blev der oprettet Institutioner med det Formaal for Øje at lette Planlæggelsen, Finansieringen og den systematiske Udførelse af offentlige Arbejder under Krisen, naar det belejlige Tidspunkt var inde.

I Frankrig var Planen til Opblomstring af Økonomien mindre bestemt af Hensynet til Arbejdsløshedsspørgs-

maalet end af Hensyn til Nødvendigheden for at faa Produktionen til at stige, en Nødvendighed, som forøvrigt var stærkt paakrævet af Hensyn til Landets Forsvarsbehov. Muligheden for Produktionsstigning ved at opsuge Arbejdsløsheden var mindre i Frankrig end i andre Lande. Derfor blev der virket hen til en Forhøjelse af Arbejdsydelsen frem for alt, en Forbedring af hver Arbejders Arbejdsudholdenhed.

Oprustningens økonomiske Side.

Om Oprustningen fastslaar Direktøren:

Under de nuværende Forudsætninger maa Organisationen drage Omsorg for, at den gennem Nødvendigheden af Tilfredsstillelsen af Hovedfordringerne til Landets Forsvar betingede Forringelse af Levestandarden, forsaavidt den virkelig er uundgaaelig, i hvert Fald bliver den mindst mulige.

Saaledes behandler Beretningen de forskellige til Indskrænkning af Forbruget herhenhørende Metoder, af hvilke nogle rammer Arbejdernes Leveniveau mere eller mindre haardt. Om dette siges bl. a.:

Saaledes er i det tyske Rige enhver Stigning i Forbruget blevet forhindret igennem strengt Opsyn med Lønnen, Indskrænkning af Dividendeudbetaling, Skatteforhøjelser og Begrænsning af Tildelingen af det nødtørftigste. Man er i høj Grad gaaet over til Rationaliseringsforholdsregler. Paa denne Maade blev de uundgaaelige Ofre til en vis Grad lagt paa alle Forbrugerne. Ogsaa i Japan er Forbruget dalet paa Grund af Skatter, Rationalisering og Ansporing til Sparsommelighed. I Frankrig bereder den tunge Beskatning af Indkomsterne og de almindelige Forbrugsgenstande store Ofre for de mindre bemidlede Befolkningslag. I Storbrittanien rammes gennem Forhøjelsen af Tillægsskatterne de store Indtægter, f. Eks. ved Arveafgifter og Automobilskatter, altsaa frem for alt de Rige og Middelstanden, medens de 11 Millioner Pund Sterling, som skal skaffes tilveje ved Forhøjelse af Sukker- og Tobaksskatten, først og fremmest virker trykkende paa den fattigste Del af Befolkningen. For Arbejdernes Vedkommende, ja for hele Samfundets Skyld er det utvivlsomt af større Betydning, at den uundværlige Indskrænkning af Forbruget snarere er en Følge af Særskatter, som kun mobiliserer de for Stigningen af Rustningsudgifterne nødvendige Kilder eller undgaar unødvendig Arbejdsløshed eller Afsavn. Saafremt Indførslen frem for alt af Raastoffer til Rustningsplanen maa indstilles, skulde Indskrænkningen af tidligere Samfundsgoder snarere ramme Luksusartiklerne end de for Opretholdelsen af Arbejdernes Levestandard nødvendige Goder.

Rustningspolitiken har altsaa i høj Grad ført til Indskrænkninger paa Forbrugssiden og praktisk talt til en mindre god Levestandard. Denne Kendsgerning viser tydeligt den skarpe Modsætning mellem denne Form for offentlig Anvendelse og Statens Kapitalanlæg i den Hensigt at hidføre en livligere Samfundsfunktion. Det vil sikkert i begge Tilfælde nærmest føre til en Stigning af den økonomiske Virksomhed, men medens den sidstnævnte offentlige Anvendelse virker forbrugsbefordrende, kræver Udgifterne til Rustningsindustrien særligt supplerende Forholdsregler, som skal forhindre enhver Stigning af Forbruget og enhver Forbedring af Levestandarden.

International Organisation af Arbejdet og Verdenshandelen.

Dette Afsnit af Beretningen fastslaar følgende:

Vor Generations Forhøjelse af Levestandarden blev muliggjort ved den bestandige Udvidelse af Varemarkederne og Verdensbyttehandelen af Raastoffer, Færdigvarer og Kapital. Denne Vej maa vi atter slaa ind paa, hvis vi skal gøre os noget Haab om nye Fremskridt. Naar en Del af denne Verden i Dag forsøger i saa stor Udstrækning som muligt at afbryde sine økonomiske Forbindelser med den øvrige Verden, saa bliver Nødvendigheden af økonomisk Samarbejde for de øvrige Folkeslag derved snarere større end mindre. De igennem Rustningerne meget knappe, men uundværlige Raastoffer gør kun dette Spørgsmaal endnu mere indtrængende.

Vandringsvæsenet.

Paa intet andet Omraade har den økonomiske Krise fra 1930 og de følgende Aar indvirket saa afgørende som paa Vandringsbevægelsen. Her er en Genoplivelse ogsaa indtraadt meget senere og mere tøvende. Da Krisen havde naaet sit Lavmaal, flød Vandrestrømmene praktisk talt i omvendt Retning. Tilbagevandringen var stærkere end Udvandringen. Dog dette Forhold eksisterer ikke nu. Vandrestrømmene gaar nu i den gamle Retning. Men deres Omfang stiger kun langsomt og har endnu langtfra naaet den Højde, de tidligere var oppe paa ...

I 1938 kom den oversøiske Udvandring stærkere til Udtryk end i Aaret 1937, og trods dette naaede dens Omfang ikke engang en Femtedel af Gennemsnitstallet for Aarene 1920 til 1924 og kun ca. 7 til 8 pCt. af Indvandringen til disse Stater i de sidste Aar før Verdenskrigen.

En af Aarsagerne til, at det kun gaar langsomt med at faa Liv i Vandrebevægelsen, er naturligvis Arbejdsløsheden, som stadig er til Stede i mange af de vigtige Indvandringslande. I andre Lande gør ganske vist i høj Grad den Opfattelse sig gældende, at det vil være muligt at modtage større Mængder af Emigranter, end det i Øjeblikket er tilladt. Der raader her den Anskuelse, at de Indvandringsforbud, der gjaldt i de værste Arbejdsløshedstider, ikke mere er paakrævet.

Efter at have paavist, at det ikke mangler paa Beviser for, at man i forskellige Lande har sin Opmærksomhed henvendt paa Genoptagelse af Indvandringen, anfører Direktøren for Det internationale Arbejdsbureau følgende:

Der bliver arbejdet ivrigt for at komme de bestaaende Vanskeligheder til Livs, men trods disse gunstige Tegn har det hidtil kun været muligt at notere ringe Fremskridt. Grunden hertil er sikkert den Kendsgerning, at en omhyggelig Forberedelse af Koloniseringsplaner kræver megen Tid, og at der bestaar det Ønske, at Gennemførelsen af disse Forsøg skal omgives med alle mulige Forsigtighedsforholdsregler. Der er ogsaa Tendens til fortrinsvis at tillade Indvandring for Kolonister, der kommer fra Lande, som formaar at afgive kapable Landboere, der ellers ikke kommer i Betragtning ved Masseudvandring. Men ogsaa en anden Vanskelighed fortjener Omtale. De i de sidste Maaneder antagne eller foreslaaede Forholdsregler indeholder ofte aabenbare Modsigelser. Foruden Skridt til Lettelse af Indvandring foreligger der større Fordringer for Tilladelsesbetingelserne. I mange Tilfælde fik Embedsmændene paa Konsulaterne i deres

Vejledninger mere eller mindre Myndighed til at træffe deres Afgørelser ud fra de foreskrevne Betingelser. I andre Tilfælde krævede Indvandringskontrollen, at der skulde foreligge Tilladelse til Indvandring fra Myndighederne, og undertiden blev Kontrollen indstillet et Stykke Tid. Uden Tvivl er Aarsagen til disse gennemgribende Forholdsregler frem for alt at søge i den internationale politiske Spænding. Den offentlige Mening i mange Lande er til Tider imod, at et større Antal Fremmede faar Lov til at slaa sig ned i Landet, og dette har ogsaa mange Gange skyldtes Frygt for, at der skulde blive indladt for mange Emigranter, som har maattet flygte paa Grund af Forholdenes Natur, saasom hvilken Race, der var af og hvilken Tro og politisk Overbevisning de havde.

Flygtningespørgsmaalet.

Flygtningsspørgsmaalet, fastslaar Direktør Winant, gør det i sig selv allerede vanskelige Vandringsproblem endnu vanskeligere:

Siden September f. A. har Flygtningespørgsmaalet overskygget hele Vandringsproblemet. I alle Tilfælde maa Flygtningespørgsmaalet behandles indenfor Rammerne af det foran anførte Vandringsspørgsmaal. —

Flygtningenes i Sandhed tragiske Skæbne kræver den mest indtrængende Agtpaagivenhed Verden over. Det er kun ganske naturligt, at det internationale Samarbejde nu frem for alt er rettet hen imod at søge at finde Hjælpeforholdsregler til Lettelse i den forfærdelige Skæbne, som saa mange Ulykkelige er blevet til Del. Naturligvis har de talrige private Udvalg, som er opstaaet i forskellige Lande, ydet, hvad de formaaede, men saa vigtigt, det private Initiativ paa dette Omraade end er, er det dog hverken tilstrækkeligt, ligesom det heller ikke formaar at skaffe en endelig Løsning paa Spørgsmaalet.

(Fortsættes).

Grindsted Afdeling har bestaaet i 25 Aar

Omkring April 1914 indkaldte en Kreds af Arbejdere, der tidligere havde været eller var Medlem af deres Organisation, alle Arbejdskammerater til et Møde paa Kroen i Grindsted for at drøfte Oprettelsen af en Afdeling. Stemningen paa det første Møde var god, og derefter blev holdt nogle Møder, hvor Organisationsarbejdet blev drøftet.

Grindsted By var i sin Udvikling, Byggeriet var i fuld Gang, Banerne var ved at trække sine Skinner ind hertil, Vejle-Vandel-Grindsted-Banen var allerede ført igennem. De store Opdyrkningsarbejder af Hedearealerne paa Egnen var i Udvikling, hertil skulde anvendes Mergel, hvilket ogsaa medførte Beskæftigelse. Der var Arbejdsmuligheder. Dette bevirkede selvfølgelig, at Arbejderne flyttede til Byen. Flere af disse havde været med i Organisationen, hvor de kom fra, og det stod saaledes hurtig klart, at skulde der opnaas ordentlige Lønvilkaar, var en Organisation paakrævet. Det var ganske vist paa det Tidspunkt, at nogle af de saakaldte »Banebørster« for hvem en Organisation var underordnet, idet de blot rejste, hvis Arbejdsforholdene ikke passede dem, men det gik dog senere op for dem, hvad Betydning Sammenhold betød.

Allerede to Aar i Forvejen havde Murersvendene oprettet deres Afdeling i Byen.

25 Aar indenfor Fagbevægelsen i Dag er ikke nogen høj Alder, men i Betragtning af, at Grindsted By for 25 Aar siden var i sin Vorden, idet Indbyggerantallet var paa 5—600, i Dag 2600, kan det saaledes siges, at Grindsted By organisationsmæssigt ikke har staaet tilbage.

Allerede fra Starten meldte Opgaverne sig. Den første

Sag Bestyrelsen arbejdede med, var Priskuranten med Murermestrene.

Den første Blokade foretoges 10. Juni 1915 mod Grindsted—Vejle Banen. Det var en Konflikt angaaende Timelønnen, idet man fandt, at 28 Øre i Timen var for lidt. De Folk, der arbejdede paa Strækningen Løvlund—Grindsted, var tildels Husmænd, som sagtens kunde klare sig for denne Timebetaling. Fra Hovedforbundet blev der givet Sanktion til at blokere Banen paa denne Strækning. Kravet var 38 Øre i Timen. Ved denne Blokade blev Kolding og Vejle Socialdemokrat for første Gang anvendt til Offentliggørelse. Blokaden stod paa helt til 19. Maj 1916. Timelønnen fastsattes da til 46 Øre.

I Aaret 1917 oprettedes Underafdelinger i Sdr. Omme, Hejnsvig og Stenderup, men efterhaanden som Aarene gik, og der blev flere Medlemmer i de nævnte Byer, oprettedes selvstændige Afdelinger.

Afdelingen i Dag staar med et Medlemstal paa 140. Tilgangen af Medlemmer har saaledes fulgt Byens Udvikling. De, der staar udenfor, er kun faa i Tallet. Afdelingen har i Dag Overenskomster med alle Virksomheder i Grindsted, der er saaledes ordnede Arbejdsforhold for saavel Arbejdsgiverne som Arbejderne.

Vi bringer i Forbindelse med den stedfundne Begivenhed et Billede af Afdelingens Bestyrelse og ønsker iøvrigt Held til det fremtidige Arbejde.

I Anledning af 25 Aars Dagen samledes Medlemmerne til en Fest den 4. Juni.

SVERIGES LANDBRUG

Hovedparten af Befolkningen i Landbrug i Sverige bestaar af mindre og mellemstore Landbrugere. Forpagtere findes i større Antal kun i Lavlandet. I 1932 bestod 57 % af Landets dyrkede Omraade af Bøndergaarde med mindre end 20 Hektar Jord. Antallet af Landbrugsarbejdere er forholdsvis lavt, i Aaret 1930 var af 836.000 i Landbrug beskæftigede Mennesker 304.000 Gaardejere, 53.000 Forpagtere, 322.000 medarbejdende Familiemedlemmer, 225.000 Landarbejdere og 32.000 Gartnere, Daglejere o. s. v.

Problemet af Landbrugets Gæld er i Sverige ikke saa alvorligt som andetsteds. Gælden overstiger tilsyneladende ikke 50 % af Gaardenes Værdi.

Det svenske Landbrugs Produktionskraft er med Hensyn til den tekniske Udvikling stadig vokset og den agrariske Depression kan derfor gennem Forhøjelse af Troldmurene ikke standses. Løsningen blev fundet i en Slags Dumpingssystem, hvor Landmændene bidrager til visse Fonds med hvis Hjælp man eksporterer til Verdensmarkedspriserne, uden at sætte Indlandspriserne ned. Disse Eksportpræmier financieres ogsaa gennem Afgifter paa Margarine, importerede Fodermidler o. s. v.

Agrarpolitiken ledes af den af Staten anerkendte Bondeorganisation og forskellige Regeringsinstitutioner, hvorved de af Parlamentet fastsatte højeste og laveste Indlands-Markedspriser skal overholdes. Indenfor disse Grænser skal Indlandspriserne tilpasses Høstens Udfald og Bevægelsen paa Verdensmarkedet.

Følgende Oversigt viser det svenske Landbrugs Udvikling i de sidste ti Aar:

	Bruttoindtægt i Millioner Kroner	Profit af Prisreguleringen	Nettoindtægts Indeks	Indeks af Arbejdernes Aarslønninger	Engrospris Indeks	Indeks af Smaahandels og Levnedsmiddelpriserne
1929	790	6	100	100	(90)	96
1930	760	17	101	100	82	88
1931	650	42	84	100	74	83
1932	630	62	84	98	68	80
1933	653	127	89	97	66	78
1934	746	260	101	99	72	79
1935	823	269	110	102	82	84
1936	883	246	117	115	86	86
1937	981	—	—	132	92	90
1938	1.005	—	—	138	96	94

»Netto-Indtægten« i denne Tabel udgør Brutto-Indtægten af Salget af Agrarprodukterne, fratrukket de importerede Fodermidlers Omkostninger. For at finde den reelle Nettoindtægt, skulde man tillægge Egenkonsums Værdi og Ekstraindtægter, hvorimod Udgifter til Lønninger, Maskinafbenyttelse, Gødningsmidler, Gældsrenter o.s.v. skulde trækkes fra.

Da Situationen for det svenske Landbrug i Aaret 1932—33 blev mere og mere foruroligende, udbredte de fascistiske Tendenser sig med uhyggelig Hastighed i Landbrugskredse. Derefter indgik Socialdemokraterne i Parlamentsperioden i 1933 en politisk Koalition med Parlamentsmedlemmer fra Agrarpartiet, som i 1936 forvandledes til en Regeringskoalition.

Opgivelsen i ovenstaaende Tabel over »Profit gennem Prisreguleringen« er selvfølgelig teoretiske Vurderinger, som er opbygget paa en Sammenligning med Verdensmarkeds Priser. Det er nu et Spørgsmaal, i hvor stor Udstrækning det svenske Landbrug er blevet en »Belastning« for Industribefolkningen. Havde Depressionen i Landbruget vedvaret endnu længere, var den sociale Fred i Landet blevet truet, og de deraf opstaaede økonomiske Vanskeligheder havde ogsaa ramt Industribefolkningen.

Priserne for Fodermidler er ikke endnu naaet til Priserne før Verdenskrigen, som Indeksen ogsaa viser. I det hele taget vedbliver de svenske Arbejdere med at godkende Agrarpolitiken.

Lønninger og Arbejdstid.

En Del af den Understøttelse til det svenske Landbrug har tjent til at forbedre Landarbejdernes Vilkaar. Ved Bestræbelsen om Reduktion af Subventioner til Landbruget kunde Regeringen forhindre en Lønnedsættelse.

En Forordning i November 1936 nedsatte Arbejdstiden i Landbrug, samtidig fik Producenterne en Godtgørelse gennem en Prisforhøjelse. Dette er Grunden til Organisationens Fremgang blandt Landarbejderne, hvis Aarsindtægt steg i de sidste Aar, hvorved ogsaa Forskellen mellem Industri- og Landarbejderlønninger fik en større Udligning.

I Parlamentsperioden i Aaret 1937 førtes en Lov igennem, som fastlagde Mindstelønninger til Arbejdere i Landbrug. Denne Lov blev støttet af den svenske faglige Landsorganisation under den Betingelse, at Koalitionsfriheden og Fagforeningernes Rettigheder blev garanteret. Landarbejderforbundet gjorde Modstand mod dette Lovudkast, fordi det foretrak en Lønforhøjelse ved fri Forhandling.

Som allerede nævnt, har Landbrugsproduktionen i Sverige faaet en hurtig Stigning. Stigningen udgjorde i de sidste ti Aar 25 % og denne Progression vil formodentlig fortsættes. Den tekniske Forsknings Udvikling har ført til en Stigning af Produktionsmuligheden og Forøgelsen af Landbrugsorganisationer har givet Landbrugsejere Muligheden at udnytte dette Fremskridt. Det svenske Landbrug gik mere og mere over til Mekaniseringen, paa trods af, at de enkelte Bedrifters mindre Jordomraade gjorde det meget svært. Kooperative Institutioner har gjort Bruget af Elektricitet og Maskiner væsentlig lettere.

Produktivitetens stadige Stigning medfører særlige Vanskeligheder for den fremtidige Agrarpolitik. Produktionens Overskud, som truer Indlandsprisernes Højde, er

stadig stigende, og tilsvarende stiger ogsaa Subventionernes Omkostninger ved Eksporten. Naar denne Omkostningsforhøjelse i Form af forhøjet Indlandspriser rammer Konsumenterne, maa Efterspørgslen gaa tilbage, og Levnedsmiddelpriser maa stige til en Højde, som vil fremkalde Modstand.

For at blive Herre over dette Problem, har Undersøgelseskomiteen for Befolkningspolitik foreslaaet Indførelse af en Slags »Indlands Dumping« til Fuldstændiggørelse af Eksportpræmiesystemet. Trængende Familier, Arbejdsløse og andre skal have udleveret Smør og Mælk til billigste Priser. Man mener, at Befolkningsgrupper, som endnu har større Konsumkraft, vil forøge deres Forbrug ved en indtrædende Prisnedsættelse, hvorimod de formuende Klasser, hvis Næringsmiddelforbrug alligevel har naaet Mættelsens Grænse, skal betale de uforandrede Priser. Paa samme Linie er ogsaa Komiteens Forslag, som gaar ud paa at give Skolebørn gratis Middagsmad; dette vil betyde en Udgift paa 40 Millioner Kroner om Aaret, hvoraf 20 Millioner vil falde paa Opkøb af Landbrugsprodukter.

De sidste Aars Agrarpolitik var Resultatet af Improvisationen. Dennes Grundlinier og ogsaa de Enkeltheder er Genstand i Koalitionsregeringens vedvarende Diskussion. Indtil nu har Agrarpolitiken ikke forandret noget i Befolkningens Klassedeling i Landet. Politikens Revision maa tage Problemet om Indtægtshøjden og den landlige Befolknings Struktur i Betragtning. For Tiden er et Regeringsudvalg beskæftiget med Forslag til en Agrarreform, og det maa antages, at disse Forslag er formuleret i Løbet af Aaret. *Bulletin.*

LANDARBEJDER-RUNDSKUE

I Maj og Juni Maaneder har Organisationsarbejdet paa Landet i høj Grad været præget af Kredsgeneralforsamlingerne. Efter den paa sidste Kongres skete Ændring i Lovene holdes der nu kun een Generalforsamling aarligt i Kredsorganisationerne, og naturligvis kan dette nok mærkes paa Generalforsamlingernes Arbejdsstof. Deltagelse i disse Generalforsamlinger er overordentlig lærerig, i hvert Fald for en Forbundsrepræsentant, men sikkert ogsaa for de fleste Afdelingsrepræsentanter.

Kredsformændenes Beretninger vidner tydeligt om det mangeartede og dygtige Arbejde, der udføres i Kredsene, dels vedrørende Praktisering og Administration af bestaaende Overenskomster og Tilrettelægning og Indledning af nye overenskomstlige Fremstød, dels med Hjælp og Raad til Afdelingerne i Organisations- og Agitationsarbejdet.

Det er i Virkeligheden meget betydelige Krav, der stilles til en Kredsformands Viden om Organisationsforhold. Som en Selvfølge forudsættes det, at han har et indgaaende Kendskab ikke alene til foreliggende lokale Overenskomster, men ogsaa til samtlige Landsoverenskomster indenfor *alle* Forbundets fire Grupper. Der findes jo mange andre Erhvervsvirksomheder paa Landet end netop Land- og Skovbrug: Entreprenør- og Murerarbejde, Teglværker, Tørveindustri, Ensilagetørrerier, Kommunalarbejde, Vognmandsforretninger, Ægpakkerier o. m. a. Videre forudsættes det, at Kredsformanden har Kendskab til Retspraksis baade i kollektive og individuelle Arbejdsforhold, saaledes at han er i Stand til at udtale en begrundet Mening om og give Raad i foreliggende Tilfælde. Efterhaanden som Lovgivningen i stigende Grad beskæftiger sig med Tilvejebringelse af Arbejdsmuligheder, skal han ogsaa helst være grundigt hjemme i disse Love om Grundforbedring, andre offentlige Arbejder med Tilskud, Nødhjælpsarbejde, Overarbejde o. s. v. — for ikke at tale om Snekastningsloven og Ferieloven. I Tilgift skal han ogsaa kunne give paalidelig Besked om Arbejdsløshedskassespørgsmaal.

Det kan være en virkelig Oplevelse at høre en dygtig Kredsformand aflægge Beretning til sin Generalforsamling om Virksomheden i Kredsorganisationen under hans Ledelse. En saadan Beretning kan virke som en overbevisende Dokumentation af den danske Arbejders Evne til gennem flittigt og indgaaende Selvstudium og til ved at drage Lære af sit daglige Arbejde at tilegne sig en omfattende Viden paa vide Felter af Samfundslivet.

Springbrædtet til Rigsdagsvirksomhed var tidligere paa Landet Arbejde i Sogneraad og Amtsraad. Jeg gad vide, om det ikke i Fremtiden bliver Kredsformandsarbejde, i Dansk Arbejdsmands Forbund.

Den Lejlighed, som Kredsgeneralforsamlingerne giver de mange mindre Afdelingers Ledere til at komme i personlig Kontakt med hverandre og til at udveksle Erfaringer om Organisationsarbejdet, er utvivlsomt ogsaa en overordentlig værdifuld Faktor.

Af de mange Forespørgsler, der paa Generalforsamlingerne rettes til Kredsbestyrelsen eller til tilstedeværende Repræsentanter for Forbundsledelsen kan skønnes, at man overalt paa Landet med stor Interesse afventer Resultatet af den nedsatte Landarbejderkommissions Arbejde. Amtslæge Riiskjærs aabenhjertige Udtalelse om Medhjælperværelsers og Daglejerboligers Tilstand med den deraf følgende Bladpolemik har vel gjort sit til, at Interessen for Kommissionens Arbejde er saa levende. Ogsaa adskillige Fortolkninger af Ferieloven og da ikke mindst den, at egentlige Medhjælpere i intet Tilfælde skal have Ferie efter denne Lov, men efter Medhjælperlovens vage og svømmende Bestemmelser om »Fridage«, som end ikke behøver at være samlede og som slet ikke har Karakter af Ferie i almindelig Forstand, bidrager til at forstærke Kravet om en snarlig Revision af Medhjælperloven. Forøvrigt ogsaa af Ferieloven. Den almindelige Mening blandt Arbejdsmænd baade i By og paa Land er utvivlsomt, at det mest rationelle vil være en Lovordning, hvorved enhver Lønarbejder faar indsat sine Ferieprocenter i Mærker paa Feriemærkebogen ved enhver Lønudbetaling, den være sig stor eller lille, og uanset om Arbejdsforholdet har varet 1 Time, 1 Dag eller 1 Uge.

I sin Grundlovstale omtalte Statsministeren Ferieloven og sagde, at dersom visse af Lovens Bestemmelser viste sig at virke uheldigt, maatte de revideres. Denne Udtalelse har vakt megen Glæde i Landarbejderkredse. Med endnu større Tilfredshed har man dog noteret sig Staunings kraftige Understregning af, at foruden Spørgsmaalet om de bestaaende Landbrugsordningers mulige Ændringer, Fortsættelse og Udvidelse stod der ogsaa navnlig Landarbejderspørgsmaalet paa den kommende Rigsdags Dagsorden. Konservative Politikere har i den seneste Tid rejst Krav om at faa Rigsdagen indkaldt før Høst for at faa vedtaget en ny Kornlov. Meget muligt, at Storlandbruget har Hast med at faa en saadan Lov. Desværre er der næppe i de samme Kredse Forstaaelse af, at Landarbejderen finder, det haster mindst lige saa meget med at faa en Lov om Arbejdstid ved Landbruget og at faa Medhjælperloven revideret. Her var forøvrigt en Lejlig-

hed for den konservative Politiker Pastor Ambye, der i forrige Rigsdagssamling tog til Orde for en større Hensyntagen til Landarbejderne, til i Praksis at demonstrere sin Arbejdervenlighed.

For at vende tilbage til Kredsgeneralforsamlingerne: Vistnok hver eneste Kredsorganisation har i det forløbne Aar haft en jævn og stabil Medlemstilgang. De mere end 8000 Medlemmer, vort Forbund er vokset med sidste Aar, falder for en betragtelig Del paa Landafdelinger. Nu skal det indrømmes, at de største Organisationsmuligheder er i Landkommunerne, og at det kun vil være naturligt, om Forbundets fortsatte Vækst væsentlig sker paa Landet. Det vil ikke alene være naturligt, men ogsaa nødvendigt, dersom Organisationen skal kunne løse den Opgave, at skabe sunde og tilfredsstillende Arbejdsforhold i det saakaldte Hovederhverv.

Vilh. Rasmussen.

EN OVERFLØDIG KOMITÉ

Vort Land er blevet beriget med en ny Komite »Institutionen Studenter-Høsthjælpen« er dens officielle Navn. Det er en Kreds af bekymrede Samfundsborgere, som er blevet foruroliget ved at tænke paa, hvordan det skal blive muligt at faa Landets Høst bjerget rettidig og i forsvarlig Stand i indeværende Aar.

Efter at have overvejet Spørgsmaalet i hele dets Rækkevidde, har de følt det som deres patriotiske Pligt at foretage noget, og i deres Overvejelser er de altsaa foreløbigt standset ved Nedsættelsen af ovennævnte Komite som det bedst egnede Middel til at garantere Danmarks Høst bragt velbeholdent i Hus.

Der er indsendt en skriftlig Henvendelse til en Række forskellige Organisationer, deriblandt ogsaa vort Forbund, med Opfordring til at støtte Foretagendet ved at lade sig repræsentere i Komiteen. Det oplyses i denne Henvendelse, at man tænker sig Problemet løst paa den Maade, at Studenterne simpelt hen tager Høstarbejde i deres Sommerferie. Komiteen skal besørge den nødvendige Propaganda for at dette vil ske i saa stor Udstrækning som muligt, og i det hele taget sørge for, at Sagen realiseres i Overensstemmelse med dens Ide, saaledes, at naar Universitetet ved Feriens Begyndelse lukker Dørene for denne Gang, saa rejser Studenterne paa Landet, ikke for at hvile ud og rekreere sig efter en anstrengende Studietid, men for, bogstaveligt talt, at tage Brødet ud af Munden paa Landarbejderne og deres Familier, for andet reelt Formaal kan ikke forbindes med dette Studentereksperiment. Det er ganske hen i Vejret, naar man giver det Udseende af, at det er en paakrævet Hjælpeaktion for at redde Landets Høst her er tale om. Høsten er blevet reddet hvert Aar endnu uden Studenternes Hjælp, og den vil ogsaa kunne klares i Aar uden deres Hjælp. Landbruget kan faa al den Arbejdskraft, det har Brug for og mere til, dersom man bare vilde benytte de bosiddende gifte Arbejdere, som findes omkring i Landkommunerne, dersom de initiativtagende Herrer til Studenter-Høsthjælpen ikke ved dette, saa er de overhovedet ikke kompetente til at tale med om dette Spørgsmaal.

Men Landarbejderne er jo henvist til at leve af den Betaling, de kan erholde for deres Arbejde, hvadenten det er Høstarbejde eller af, hvad Art det er. De kan ikke arbejde gratis, det skal de akademiske Høstarbejdere; dette siges udtrykkeligt i en Skrivelse, som er vedlagt nævnte Henvendelse. Det understreges heri, at Deltageren, altsaa Studenten, der paatager sig denne Hjælpetjeneste som Høstarbejder, ikke maa modtage anden Betaling for sin Medhjælp end frit Ophold. Hvorledes dette kan forenes med, hvad der ogsaa bliver stærkt fremhævet i samme Skrivelse, at det ikke paa nogen Maade maa virke som en Konkurrence til de regulære Landarbejderes Virksomhed, ja det staar der ikke noget om i Skrivelsen. Men maaske udsender Komiteen senere et Cirkulære, som forklarer dette for en umiddelbar Betragtning ret ufattelige Problem. Baade den til de forskellige Organisationer direkte stilede Henvendelse og den medfølgende Skrivelse er et Sammensurium af hule Tirader, Selvmodsigelser og Vrøvl. Naa, det maa ogsaa medgives, at det er en vanskelig Opgave at fremstille dette Forehavende paa en saadan Maade, at fornuftige Mennesker kan føle sig overbevist om, at det er Samfundshensyn, som ligger bag ved, dertil er Tendensen for tydelig. Det er et oplagt Forsøg paa Løntrykkeri overfor Landarbejderne, som man selvfølgelig fra Arbejderside maa vende sig imod og som burde være dømt til at dø i Fødslen.

M. O.

Lønforhøjelser for Chauffører i Åbo

Autobuschaufførerne i Åbo har stillet Krav om at faa deres Ugeløn forhøjet med 50 Fmk. Til at begynde med vilde Arbejdsgiverne ikke vide af Forhandlinger, men da man besluttede at nedlægge Arbejdet, kunde de Herrer ændre deres Holdning. Der blev saa afsluttet en Overenskomst, efter hvilken de i Udenbystrafiken fra Åbo beskæftigede Buschaufførers Løn er blevet forhøjet til 400 Fmk.

Arbejdergruppen i Geneve mindes Tjekkoslovakiet

Ved Begyndelsen af sit Møde den 13. Juni 1939 udtalte Arbejdergruppen paa den internationale Arbejdskonference — forinden den gik over til Behandlingen af Punkterne paa Konferencens Dagsorden — en dyb Beklagelse af, at der ikke var mødt nogen tjekkoslovakisk Delegation. Ikke af fri Vilje var Tjekkoslovakiet fraværende paa dette Aars Konference, men tværtimod paa Grund af en fremmed Magts Mellemkomst, som under Paaskud af en Beskyttelse af sine saakaldte politiske og økonomiske Interesser havde paatvunget den tjekkiske Nation et politisk System, som næsten hele Folket staar afvisende overfor.

Arbejdergruppen ønsker i denne svære Stund at give Udtryk for sin ubrydelige Sympati for det tjekkiske Folk og særlig for Arbejderklassen i dette Land, der lige siden den internationale Arbejdsorganisations Oprettelse har været trofast og aktivt Medlem af denne Organisation og altid har opfyldt sine internationale Forpligtelser paa alle Omraader.

Arbejdergruppen giver Udtryk for Haabet om, at Tjekkoslovakiet i en overskuelig Fremtid atter vil indtage sin Plads i den internatonale Arbejdsorganisation og paany vil yde sin værdifulde og frugtbare Medvirken til det sociale Fremskridts Værk.

Ferielovens Regler

for Arbejdere ved Landbrug, Skovbrug og Dræning etc.

Det er nu lykkedes gennem en Række af Afgørelser ved Fabriksdirektoratet og Socialministeriet samt ved Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningerne at faa fastslaaet Forstaaelsen af Ferielovens Regler paa de væsentligste Punkter for Arbejdere beskæftigede ved Landbrug, Skovbrug og Dræning. Idet vi i det følgende gengiver nogle af de betydeligste herom trufne Afgørelser, skal vi resumere disse Afgørelser.

1. TJENESTEKARLENES FERIERET

Tjenestekarlene og ugifte Medhjælpere iøvrigt, som er antaget fast efter Medhjælperlovens Regler, saaledes at de faar Kost og Logi som en Del af Lønnen, henhører ikke under Ferieloven, de skal derimod have deres Ferie efter Medhjælperlovens Regler. Dette gælder ogsaa, selv om vi har Overenskomst med paagældende Arbejdsgivere, medmindre Tjenestekarlene i Overenskomsten udtrykkelig er sikret Ferie. Ugifte Arbejdere antaget og aflønnet som Daglejerkarle efter Landbrugsoverenskomsternes § 38 er dog ikke at betragte som faste Medhjælpere, hvorfor de henhører under Ferieloven.

2. FASTANTAGNE, GIFTE ARBEJDERE OG GIFTE FODERMESTRE

Faste, gifte Arbejdere med egen Husstand er underkastet Ferieloven og skal have Feriemærker i Overensstemmelse med denne.

Det fremhæves udtrykkelig, at dette ogsaa gælder gifte Fodermestre paa mindre Gaarde, selvom de faar deres Løn i Procenter og Naturalier, hvad vi indtil nu har en Række af Afgørelser for.

Ugifte Fodermestre, som faar Kost og Logi som en Del af deres Løn, henhører derimod under Medhjælperlovens Ferieregler.

Angaaende faste Arbejderes og gifte Fodermestres Stilling til Ferieloven foreligger forøvrigt bl. a. følgende Afgørelser fra Fabriksdirektoratet:

Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet
Dansk Arbejdsmands Forbund,
Nyropsgade 25, Københavnh.

Under Dags Dato har man tilskrevet Godsejer Ahlmann-Lorentzen saaledes:

»I Skrivelse af 15. Juli 1938 har Hr. Godsejeren udbedt sig en Udtalelse om, hvorvidt følgende Kategorier af beskæftigede paa Langholt Hovedgaard, for hvilken der ikke gælder nogen kollektiv Overenskomst, falder ind under Medhjælperloven og følgelig udenfor Ferieloven, jfr. dennes § 1, Stk. 2,, Nr. 3:

1. Gifte Funktionærer, som bor i Gaardens Huse paa egen Kost. De er fæstede i Henhold til skriftlig Overenskomst med et Opsigelsesvarsel fra 3 til 6 Maaneder.
2. Faste ugifte Medhjælpere, som er fæstede for 1 Aar (undertiden ½ Aar) og faar Kost og Logi paa Gaarden.
3. Faste gifte Daglejere, som bor i Gaardens Huse paa egen Kost og faar Dagløn. De er fæstede i Henhold til skriftlig Kontrakt og udfører dagligt Arbejde paa Gaarden.
4. Arbejdsmænd, som bor i den nærliggende Landsby Horsens i egne Lejligheder og gør dagligt Arbejde mod Dagløn (til dels indbefattet Kost paa Gaarden) hele Aaret i Henhold til skriftlig Kontrakt og med bestemt Opsigelsesvarsel.
5. Arbejdsmænd fra Horsens, som gør dagligt Arbejde paa Gaarden mod Dagløn (til dels indbefattet Kost) hele Aaret, men uden Kontrakt og uden Opsigelsesvarsel.
6. Løse Arbejdere, som udfører midlertidigt Arbejde f. Eks. i Asparges, Roer, Kartofler mod Dagløn eller Akkord, men uden Opsigelsesvarsel.

I denne Anledning skal Direktoratet efter stedfunden Brevveksling med Arbejdsgiverforeningen for Landbrug paa Sjælland og Møen og Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt og Dansk Arbejdsmandsforbund meddele, *at* man med disse Organisationer er enig i, at alene den som Gruppe 2 nævnte Kategori af beskæftigede er omfattet af Medhjælperloven, men *at* den endelige Afgørelse af dette Spørgsmaal iøvrigt henhører under Domstolene.

Den som Gruppe 2 nævnte Kategori af beskæftigede er herefter ikke omfattet af Ferieloven, medens dette derimod er Tilfældet med de øvrige paa Gaarden beskæftigede Kategorier af Arbejdere.

For saa vidt Hr. Godsejeren til Støtte for, at den som Gruppe 3 nævnte Kategori af beskæftigede er omfattet af Medhjælperloven har henvist til § 15, Stk. 3, i Bekendtgørelse Nr. 126 af 12. April 1935 vedrørende Brug af Huse paa Landet, skal man bemærke, at der ikke kan tillægges den i denne Bestemmelse indeholdte Henvisning til Medhjælperloven nogen Betydning, allerede fordi den til Bestemmelsen svarende Bestemmelse i § 34 i Lov Nr. 139 af 13. April 1938 ikke indeholder nogen saadan Henvisning«.

Hvilket herved meddeles, under Henvisning til det ærede Forbunds Skrivelse af 2. August 1938 (L. 187-F).

P. D. V.
sign. *A. Røhr.*

De samvirkende Landboforeninger i Fyens Stift.
Direktøren for Arbejds- og Fabrikstilsynet,
København

De samvirkende Landboforeninger i Fyens Stift har modtaget følgende Forespørgsel:

Omfatter Loven af 13. April 1938 om Ferie med Løn gifte Folk, der arbejder paa en Landejendom og ifølge Kontrakt er fæstet halvaarsvis med 3 Maaneders Opsigelse ved Skiftedag, bor i Tjenestehus og faar deres Løn udbetalt ugentlig, eller henhører de under Lov af 6. Maj 1921 om Retsforholdet mellem Husbond og Medhjælper?

Saaledes foranlediget skal man tillade sig at anmode Hr. Direktøren om at ville besvare os dette Spørgsmaal.

Paa Samvirksomhedens Vegne
E. B.

Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet
Dansk Arbejdsmandsforbund.

Under 1. November 1938 har Direktoratet tilskrevet De samvirkende Landboforeninger i Fyens Stift, Odense, saaledes:

I Skrivelse af 30. Juli 1938, jfr. Skrivelse af 1. Oktober 1938, har De samvirkende Landboforeninger i Fyens Stift forespurgt, hvorvidt gifte, ugelønnede Landarbejdere, der er fæstet halvaarsvis med 3 Maaneders Opsigelse og bor i Tjenestehus, er omfattet af Medhjælperloven og følgelig ikke omfattet af Ferieloven, jfr. dennes § 1, Stk. 1, Nr. 3.

I denne Anledning skal man efter Brevveksling med Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt, Arbejdsgiverforeningen for Landbruget paa Sjælland og Møn og Dansk Arbejdsmandsforbund meddele, at Direktoratet efter de foreliggende Oplysninger ikke kan anse de paagældende for omfattet af Medhjælperloven, og at de derfor maa anses for at være omfattet af Ferieloven.

Det tilføjes, at den endelige Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt de paagældende er omfattet af Medhjælperloven, henhører under Domstolene«.

Hvilket herved meddeles under Henvisning til det ærede Arbejdsmandsforbunds Skrivelse af 6. September 1938.

sign. Dreyer
sign. Kirsten Gloerfelt-Tarp.

Gifte Fodermestres Ret til Feriemærker.

Den gifte Fodermesters Ret til Feriemærker er naturligvis den samme som for andre fastantagne, gifte Landbrugsarbejdere. Det er da ogsaa fastslaaet ved Fabriksdirektoratets Svar til Fyens Stifts Landboforeninger, idet disse navnlig i en mellemliggende Skrivelse havde argumenteret for, at ialtfald de gifte Fodermestre paa Fyn indtog en saadan Særstilling og var saa uundværlige for den daglige Drift, at de ikke kunde være Ferieloven underkastet, men dette mærkelige Standpunkt har Direktoratet, som det vil ses, naturligvis underkendt i foran anførte Skrivelse.

Ved Siden heraf er følgende Afgørelser af Fodermestrenes Ferieret ogsaa værd at mærke sig.

Der foreligger ogsaa nogle Afgørelser for, at selvom Fodermesteren har sikret sig en maanedlig Fridag, er han berettiget til Feriemærker, da den maanedlige Fridag ikke er Ferie, men kun Fridage til Erstatning for manglende Helligdagsfrihed.

Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet
Dansk Arbejdsmands Forbund,
Nyropsgade 25, København

I Skrivelse af 15. Februar 1939 (L. 405-F) har det ærede Forbund forelagt Direktoratet Spørgsmaalet om, hvorvidt Medlem af Forbundet, Fodermester Chr. Madsen, Fuglsanggaard, Herfølge, under sin Beskæftigelse hos Gaardejer Anton Petersen, Sønderskovgaard pr. Haslev, fra 1. Juli 1938 har været omfattet af Medhjælperloven og saaledes ikke omfattet af Ferieloven, jfr. dennes § 1, Stk. 2, Nr. 3.

Det fremgaar af Sagen, at den paagældende under sin fornævnte Beskæftigelse var gift og havde egen Husstand, og at han blev aflønnet med 34 Kr. fast om Ugen samt 25 Øre for hver Gang, Mælkeydelsen var 50 kg over 150 kg pr. Dag. Herudover har den paagældende som en Del af sin Løn haft fri Bolig.

Ved Sagens Forelæggelse for Direktoratet har Forbundet i Modsætning til den paagældende Arbejdsgiver indtaget det Standpunkt, at den paagældende under Udførelsen af det omhandlede Arbejde ikke har været omfattet af Medhjælperloven, men derimod af Ferieloven.

I denne Anledning skal man meddele, at Direktoratet angaaende tilsvarende Tilfælde har brevvekslet saavel med Forbundet som med Arbejdsgiverforeningen for Landbrug paa Sjælland og Møn, Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt, og at man overensstemmende med disse Organisationer har antaget, at en Fodermester, der er gift og har egen Husstand, ikke er omfattet af Medhjælperloven, men af Ferieloven.

Direktoratet kan derfor tiltræde det af Forbundet indtagne Standpunkt, idet tilføjes, at den endelige Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt en Person er omfattet af Medhjælperloven, henhører under Domstolene.

sign. Dreyer./A. Røhr.

Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet
Dansk Arbejdsmands Forbund,
Nyropsgade 25.

Under Dags Dato har man tilskrevet Hr. Gaardejer Christen Christensen, Klippinge pr. Klippinge saaledes:

»I Skrivelse af 17. Maj d. A. har De paa Foranledning af en Dem fra Direktoratet til Udtalelse tilstillet Sag meddelt, at De er af den Opfattelse, at en Fodermester i Medfør af Ferielovens § 1, Stk. 2, Nr. 3 henhører under Medhjælperloven af 6. Maj 1921 og ikke under Ferieloven af 13. April 1938.

I denne Anledning skal man herved meddele, at Spørgsmaalet om, hvorvidt en gift Fodermester med egen Husstand er omfattet af Medhjælperloven eller af Ferieloven under 14. November 1938 blev afgjort af Direktoratet saaledes, at de henhører under Ferieloven; denne Afgørelse har været indanket for Socialministeriet, der under 2. ds. har tiltraadt Direktoratets Afgørelse, jfr. vedlagte Afskrift af Ministeriets Skrivelse.

Man gaar herefter ud fra, at det paaklagede Forhold snarest bringes i Orden.«

Hvilket herved meddeles under Henvisning til det ærede Forbunds Skrivelse af 28. April d. A. (L. 484-F).

P. D. V. sign. Kirsten Gloerfelt-Tarp.

3. HVEM HENHØRER UNDER FERIELOVEN?

Ofte hævder Arbejdsgiverne, at Ferieloven ikke gælder for deres Arbejdsforhold, eller at de har truffet Aftale med deres Arbejdere om, at Ferieloven ikke skal gælde. Det skal derfor slaas fast, at Ferieloven omfatter enhver Landarbejder, der ikke er underkastet Medhjælperloven, og at det er ugyldigt og ulovligt at aftale med Arbejdere, at Ferielovens Regler ikke kommer til Anvendelse.

For Arbejdere beskæftigede ved Landbrug, Skovbrug og Dræning gælder endvidere kun Ferielovens Regler. Aftaler, hvorved disse tilsidesættes, kan ikke retsgyldigt aftales uden med Ministeriets og Forbundets Godkendelse. Enhver ved Landbrug, Skovbrug eller Dræning beskæftiget Arbejder, som ikke er Medhjælperloven underkastet, skal have sin Feriebog gældende fra 1. April 1939, og skal efter Ferielovens Regler kræve indklæbet Feriemærker ved Lønudbetalingerne. Indtil Retten til Udstedelsen af Feriemærker er oparbejdet, maa de forlange, at Arbejdsgiverne ved Arbejdsafregningen indfører Antallet af Arbejdsdage og fortjent Løn i Feriebøgerne.

Feriebogen udstedes paa Anfordring ved Postvæsenet.

4. FERIELOVENS 25 DAGES REGEL FOR LANDBRUGSEJENDOMME

I Ferielovens § 2,Stk. 4, bestemmes, som bekendt, at Personer, der er beskæftiget i Landbrugsvirksomheder, har, naar de i Aarets Løb har været beskæftiget i mindst 25 Arbejdsdage ialt i samme Virksomhed, Ret til Ferie med Løn, saaledes at Feriegodtgørelsen beregnes i Forhold til den i den eller de paagældende Virksomheder, i hvilke Ferieretten er erhvervet, oppebaarne Arbejdsløn, og at det er uden Betydning for Ferierettens Beregning, om vedkommende Virksomhed skifter Ejer i Ansættelsesperioden.

Det maa her fremhæves, at disse 25 Dage ikke behøver at være nogen samlet Arbejdsperiode; de kan til Eksempel godt falde paa 25 forskellige Uger, og endvidere at de kan oparbejdes ved Akkord eller Daglønsarbejde eller ved begge Dele i Forening. For ukontrollabelt Akkordarbejde, f. Eks. Roearbejde, er det tidligere meddelt, at man finder Arbejdsdagenes Antal ved at dividere den normale Løsarbejderdagløn for paagældende Arbejde ind i den opnaaede Akkordfortjeneste.

I denne Forbindelse er det væsentligste Spørgsmaal imidlertid, hvad der i Ferielovens Forstand betragtes som Landbrugsarbejde henhørende under Ferielovens 25 Dages Regel, og hvilket Arbejde der henhører under 6 Dages Reglen, nemlig Lovens § 2, Stk. 1 og 2.

5. ENTREPRENØRER

Der foreligger nu en Række Afgørelser af dette Spørgsmaal, som fastslaar, at saa snart et Arbejde entrepreneres ud, er det ikke Landbrugsarbejde mere, idet en Entreprenør ikke er nogen Landbrugsvirksom-

hed. Saaledes har Fabrikdirektoratet ved Skrivelse af 15. Marts 1939 meddelt Entreprenør Andreas Andreasen, Slangerup, at han, som havde taget Kartoffeloptagningsarbejde i Entreprise paa en Række Landejendomme, var pligtig til at yde de Folk, han antog til dette Kartoffeloptagningsarbejde, Feriemærker efter 6 Dages Reglen, idet Direktoratet fremhæver, at 25 Dages Reglen alene tager Sigte paa Personer, der er ansat i egentlige Landbrugsvirksomheder.

Herefter maa bl. a. Roeentreprenører være forpligtet til at udstede Feriemærker efter 6 Dages Reglen; det samme gælder naturligvis Dræningsmestre o. l. Entreprenører. Det er i denne Forbindelse ligegyldigt, om paagældende Arbejdere har været beskæftiget i 6 sammenhængende Dage paa nogen bestemt Arbejdsplads. Spørgsmaalet er alene, om de for paagældende Entreprenør har været beskæftiget i de 6 Dage eller flere.

6. SKOVARBEJDE OG DRÆNINGSARBEJDE

At Skovarbejde, der drives uden Forbindelse med et Landbrug og Arbejde med Nyanlæg af Dræn og lignende Afvandingsarbejde ejheller henhører under 25 Dages Reglen, men derimod under 6 Dages Reglen, har vi nu Afgørelse for ved følgende Skrivelse fra Fabriksdirektoratet.

Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet
Dansk Arbejdsmandsforbund,
Nyropsgade 25.

Under Henvisning til Ferielovens § 2, Stk. 1, hvorefter der ikke regnes med Arbejde af kortere Varighed end 1 Uge (6 Arbejdsdage), og § 2, Stk. 4, hvorefter Personer, der er beskæftiget i Landbrugsvirksomheder, har Ret til Ferie med Løn, naar de i Aarets Løb har været beskæftiget mindst 25 Arbejdsdage ialt i samme Virksomhed, har Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt, Skovbrugets Arbejdsgiverforening for Sjælland, Arbejdsgiverforeningen for Landbruget paa Sjælland og Møen og Dansk Arbejdsmandsforbund for Direktoratet forelagt Spørgsmaalet om, hvorvidt Personer, beskæftiget ved Skovbrug og Dræningsarbejde, maa betragtes som beskæftiget i Landbrugsvirksomhed og saaledes er omfattet af Ferielovens § 2, Stk. 4.

Det fremgaar af Sagen, at Dansk Arbejdsmandsforbund i saa Henseende har foreslaaet følgende Afgrænsning:

»Som *Landbrugsarbejde* i Ferielovens Forstand betragtes almindeligt Reparations- og Vedligeholdelsesarbejde ved Dræn, som paa en Landbrugsejendom kan forlanges udført til de i de gældende Landbrugsoverenskomster fastsatte Lønninger, medens det Dræningsarbejde, som skal aflønnes efter de for Drænings- og Grundforbedringsarbejde gældende særlige Overenskomster henhører under Ferielovens § 2, Stk. 1 (6 Dagesreglen).

For *Skovarbejdernes* Vedkommende kunde Forbundet gaa med til at betragte det Skovbrug, som drives af Landbrugsbedriften selv eller i direkte Forbindelse med denne og med væsentlig samme faste Arbejdskraft, som Landbrugsarbejde henhørende under Ferielovens § 2, Stk. 4, medens det Skovbrug, som drives ved egen Forstledelse uafhængig af Landbrugsbedriftens Dispositioner eller uden nogen Forbindelse med en Landbrugsvirksomhed, henhører under Ferielovens § 2, Stk. 1.«

Over for dette Forslag har Arbejdsgiverforeningerne anført, *at* Dræningsarbejde i Praksis udføres ikke for en Entreprenørs, men for den enkelte Landbrugers Regning og Risiko, og at de derved beskæftigede Arbejdere som Følge heraf falder ind under Lovens Udtryk »Personer beskæftigede i en Landbrugsvirksomhed«, og *at* Forbundets Forslag med Hensyn til Afgrænsningen af Skovbrugsarbejde efter sin Formulering indeholder saa mange Tvivlsspørgsmaal, at Forslagets Gennemførelse vil være forbundet med store praktiske Vanskeligheder.

Over for det af Arbejdsgiverforeningerne med Hensyn til Dræningsarbejde indtagne Standpunkt har Dansk Arbejdsmandsforbund hævdet, *at* det ved Afgørelsen af, om de paagældende skal anses for beskæftigede i en Landbrugsvirksomhed, maa være uden Betydning, om Arbejdet forestaas af en Entreprenør eller en Dræningsleder, i hvilken Forbindelse Forbundet anfører, at Dræningsarbejde almindeligvis udføres ved Entreprenører, *at* det Dræningsarbejde, der skal betales efter de særlige Dræningsoverenskomster, vedrører Dræningsarbejde (Nyanlæg), der ikke er et normalt Led i en Landbrugsbedrift, men højst udføres i en Mark een Gang hvert 50. Aar og i saa Fald med særligt Mandskab under en Entreprenørs eller Drænemesters Ledelse, og *at* Arbejdsgiverforeningernes Opfattelse, hvorefter dette Dræningsarbejde er Arbejde i den enkelte Landbrugsvirksomhed, giver Landbrugerne og Dræningslederne fri Adgang til at disponere saaledes, at en Dræningsarbejder ikke opnaar 25 Dages Dræningsarbejde paa den enkelte Ejendom, hvorved han afskæres fra Ferie og Feriegodtgørelse.

Efter Dansk Arbejdsmandsforbunds Mening forstaas ved Personer beskæftigede i en Landbrugsvirksomhed alene Arbejdere, der normalt søger og faar deres Beskæftigelse paa bestemte Ejendomme ved Roearbejde og Daglønsarbejde, og Forbundet erkender, at den Omstændighed, at de paagældende som et naturligt Led i deres almindelige og tilbagevendende Beskæftigelse paa vedkommende Ejendom beskæftiger sig med Reparation og Vedligeholdelse af gammelt Dræn og Skovarbejde, ikke medfører nogen Forandring heri.

Med Hensyn til Afgrænsningen over for Skovarbejde har Dansk Arbejdsmandsforbund henvist til, at Forbundet i sit Forslag er gaaet meget langt i sine Indrømmelser over for Arbejdsgiverforeningerne.

I denne Anledning skal man meddele, at den Omstændighed, at Forholdet mellem den enkelte Landbruger og vedkommende Dræningsmester muligvis i visse Tilfælde ikke kan betegnes som et Entrepriseforhold, efter Direktoratets Mening ikke kan føre til at betragte de af Dræningsmesteren beskæftigede Dræningsarbejdere som beskæftigede i en Landbrugsvirksomhed, idet Direktoratet maa mene, at hverken Dræningsarbejdere eller Skovbrugsarbejdere, der efter deres Antagelsesvilkaar udelukkende er beskæftiget med Drænings- eller Skovarbejde, er beskæftigede i *egentlige* Landbrugsvirksomheder, jfr. Socialministeriets Bekendtgørelse af 29. Juni 1938, Afsnit A, III, og dette maa gælde uden Hensyn til, hvem der staar som deres Arbejdsgiver. Saadanne Personer er derfor efter Direktoratets Mening omfattede af Ferielovens § 2, Stk. 1, og ikke af dens § 2, Stk. 4.

Direktoratet kan tiltræde den af Dansk Arbejdsmandsforbund foreslaaede, foran citerede Afgrænsning mellem de forskellige Kategorier af Personer.

Man henleder Opmærksomheden paa, at Afgrænsningen ogsaa har Betydning ved Anvendelsen af Ferielovens § 4, Stk. 3, idet Ferien for de i Landbruget beskæftigede Personer kan deles, dog saaledes at mindst 6 Dage skal gives i Sammenhæng, ligesom kun 6 sammenhængende Feriedage behøver at falde i Tiden 2. Maj — 30. September i Tilfælde, hvor den ferieberettigede har Krav paa mere end 6 Dages Ferie.

Det tilføjes, at de særlige Regler om Tidspunktet for og Deling af Ferien for de i Landbruget beskæftigede Personer efter Direktoratets Mening finder Anvendelse paa de Personer, som paa Tidspunktet for Feriens Afholdelse er beskæftiget ved Landbrugsarbejde, uanset om de i det forløbne Ferieaar har været beskæftiget ved andre Fag.

P. D. V.
sign. Kirsten Gloerfelt-Tarp.

For Dræningsarbejderne har denne Afgørelse gjort Stillingen helt klar. De Dræningsarbejdere, hvis Arbejde falder ind under de gældende Dræningsoverenskomster, er berettiget til Feriemærker efter 6 Dages Reglen uden Hensyn til, om Arbejdet er udført ved Entreprenør eller ved Dræningsleder.

For Skovarbejderne har Afgørelsen hovedsagelig principiel Betydning, men ogsaa her gælder det, at de Skovarbejdere, som for paagældende Arbejdsgiver ikke samtidig er forpligtet at udføre Landbrugsarbejde, er berettiget til Feriemærker efter 6 Dages Reglen.

7. ET TÆRSKESELSKAB ER IKKE LANDBRUGSVIRKSOMHED

Et Tærskeselskab betragtes ejheller som nogen Landbrugsvirksomhed. Det er fastslaaet ved følgende Skrivelse af 8. December 1938:

Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet
Dansk Arbejdsmands Forbund,
Nyropsgade 25.

I Anledning af det ærede Forbunds Skrivelse af 2. December 1938 angaaende St. Salby Tærskeselskab (Formand: Gaardejer Carl Frederiksen, St. Salby, Køge), der har nægtet at udbetale et Medlem af Forbundet Feriegodtgørelse, skal Direktoratet meddele, at Sagen Dags Dato er tilstillet Politimesteren i Køge til videre Foranstaltning med Bemærkning, at Direktoratet paa det foreliggende Grundlag maa holde for, at Tærskeselskabet er pligtig at yde den paagældende Feriegodtgørelse.

Man har samtidig overfor Politimesteren udtalt, at den her omhandlede Virksomhed efter Direktoratets Mening ikke kan betegnes som en egentlig Landbrugsvirksomhed, jfr. Afsnit 3 i Socialministeriets Bekendtgørelse Nr. 235 af 29. Juni 1938 om Ferieloven, hvoraf følger, at den i Ferielovens § 2, Stk. 1, indeholdte Regel, hvorefter der ikke regnes med Arbejde af kortere Varighed end en Uge (6 Arbejdsdage) maa gælde i nærværende Tilfælde.

sign. Dreyer.
/sign. Kirsten Gloerfelt-Tarp.

Denne Afgørelse, som Salby Tærskeværk nægtede at respektere, er derefter indbragt for Domstolene og appelleret til Socialministeriet, som pure godkendte Direktoratets Afgørelse, hvorefter Selskabet bøjede sig og betalte baade Feriemærker og Sagsomkostninger ved Retten. Afgørelsen drejer sig om Tærskeselskabernes faste Mandskab, og disse er altaa underkastet 6 Dages Reglen.

For det løse Mandskab ved Tærskeselskaberne har vi afæsket Direktoratet en Afgørelse for, at de henhører under Løsarbejder Reglen, Lovens § 2, Stk. 3, men herom er ikke endnu faldet nogen Afgørelse.

Et en Landbrugsejendom tilhørende Tærskeværk maa betragtes som en Del af Landbrugsbedriften, medens Tærskeværker, som lejes eller laanes ud, næppe kan betragtes som egentlig Landbrugsvirksomhed henhørende under 25 Dages Reglen.

8. FORSKELLIGE FERIESPØRGSMAAL

Angaaende Forstaaelsen af andre Afsnit af Ferieloven er vi iøvrigt enedes med Landbrugets og Skovbrugets Arbejdsgiverforeninger om følgende Punkter:

1) Faste Arbejderes Huslejegodtgørelse.

Faste Arbejdere, der ikke faar anvist Fribolig, men faar Huslejegodtgørelse, oppebærer ogsaa Huslejegodtgørelsen i Ferietiden.

Faste Arbejdere, der faar anvist Fribolig, oppebærer ikke Feriegodtgørelse af Værdien af Fribolig, idet Friboligen staar til Disposition i Ferietiden.

2) Retten til at dele Ferien.

Ferien kan deles, for saa vidt Arbejderen er beskæftiget i en Landbrugsvirksomhed paa det Tidspunkt, Ferien holdes.

Med Hensyn til den Del af Ferien, som lægges mellem 30. September og 31. Marts, bør fælles Aftale mellem Arbejdsgiver og Arbejder tilstræbes.

3) Beregningen af Feriegodtgørelse af forskellige Tillæg.

Parterne er enige om, at der beregnes Feriegodtgørelse af følgende Tillæg:

Høst- og Tærsketillæg,
Malketillæg til Kreaturpassere,
Helligdagsbetaling for Kreaturpassere,
Striglepenge,
Akkordafsavnstillæg og

saadanne Tillæg for særlige Arbejder, for hvilke Overenskomsten henviser til Aftale mellem Parterne.

Feriegodtgørelse ydes ved Akkordarbejde af hele det indtjente Akkordbeløb.

Ved Søn- og Helligdagsarbejde og Overarbejde betales Feriepenge af den normale Timeløn, men ikke af Overarbejdstillæggene.

Af andre Tillæg betales ikke Feriepenge.

4) Feriebogens Opbevaring.

For saa vidt Arbejdsgiveren ikke — efter fælles Aftale med Arbejderne — opbevarer Feriebogen, er Arbejderne pligtige til at aflevere deres Feriebøger senest Dagen før Lønudbetalingen, og Bogen tilbageleveres da sammen med Lønudbetalingen med indklæbede Mærker.

5) Løsarbejderes Ferieret.

Ferieretten for en Løsarbejder ved Landbruget indtræder ved Oparbejdelsen af en Løn svarende til 25 Gange Løsarbejderdagløn, uanset om det drejer sig om Akkordarbejde (Roearbejde) eller Daglønsarbejde.

I det foranstaaende har vi optrykt en Del af de vigtigste Afgørelser, fordi vi gaar ud fra, at vore Tillidsmænd og Medlemmer med disse i Haand lettere vil kunde faa tvivlende eller mistroiske Arbejdsgivere til at forstaa, hvor og efter hvilke Regler Arbejderne har Ret til Feriemærker. Man bedes derfor opbevare foranstaaende Afgørelser og medbringe disse ved Diskussionen med Arbejdsgiverne om Feriemærker til Arbejdere ved Landbrug, Skovbrug og Dræning.

Iøvrigt henstilles det til de Arbejdere, som mener at have Krav paa Feriemærker for Tiden fra 1. Juli 1938 til 31. Marts 1939, at de snarest søger at bringe dette Forhold i Orden. Det er ikke rimeligt, at Forbundet flere Maaneder efter, at Feriemærkerne for længst skulde være udstedt, skal have Klager over, at man endnu ikke har faaet Feriemærkerne for forrige Ferieaar, og Arbejderne kan da heller ikke holde deres Ferie, før de har faaet deres Feriemærker.

For dette Ferieaars Vedkommende maa vi henstille, at samtlige Arbejdere i Landbrug, Skovbrug og ved Dræning sørger for at faa deres Feriebog ved Postvæsenet og sørger for, naar de har oparbejdet Ret til Feriemærker, da at faa disse indklæbede af Arbejdsgiveren ved hver Lønudbetaling. Der er ingen Grund til at vente hermed til næste Foraar.

Man bedes erindre, at Feriegodtgørelse i alle Tilfælde skal udstedes i Form af Feriemærker. Det er ikke lovligt, som nogle Arbejdsgivere har forsøgt, at betale Arbejderne 2—4 % i Tillæg til Lønnen i Stedet for at udstede Feriemærker. Feriepengene skal netop opspares gennem Mærkerne i Feriebogen for at være tilstede, naar Ferien skal holdes.

Fra 1. April skal Feriemærkerne, som bekendt, svare til 4 % af den indtjente Løn.

Oscar Levinsen.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 13 15.–7. 1939 44. Aarg.

FREMSTILLINGEN af moderne Landeveje er bleven et udpræget teknisk Problem. Den gamle hyggelige Vejmand, der tidligere færdedes paa Vejen med Trilleboren og Favnemaalet om Sommeren og Vejskraberen om Efteraaret, er efterhaanden bleven lidt af en Sagnfigur, som kun de gamle kan huske. Maskinerne har paa Vejfremstillingens, saavel som paa andre Omraader erobret en fremtrædende Plads. Vi bragte i sidste Nr. af Fagbladet et Billede af en Maskine til Fremstilling af Stampebetonveje og bringer i samme Forbindelse ovenstaaende Billede, der viser Anlæg af en Vej med overfladevibreret Beton.

IKKE EKSPORTVARE

De danske Nazister er et ømfindtligt Folkefærd, hvis Fører, den næsten herostratisk berømte Fritz Clausen, bringes i Affekt, naar Betegnelsen Nazister anvender Partinavn.

Denne Reaktion maatte synes mærkeligt, naar det dog er uomtvisteligt, at baade Føreren og de enkelte Partimedlemmer til det yderste bestræber sig for at efterligne Bevægelsen af samme Navn i vort Naboland. Oprindeligt kunde Vægringen over for direkte Antagelse af Nazistbetegnelsen maaske henføres til Spekulation i Valgtekniken. En saadan Spekulation synes jo med Held gennemført ved det sidst afholdte Valg hvor Optællingen af Vælgernes Stemmer afslørede, at et ikke ringe Antal Vælgere havde ladet sig vildlede af den paa Stemmesedlen angivne Partibetegnelse. Adskillige Vælgere havde ganske vist efter nærmere Studium af den udfyldte Stemmeseddel bagefter tilkendegivet deres rette politiske Sindelag ved at overstrege det forkert anbragte Kryds og derefter foretage Afkrydsningen udfor det rigtige Parti. Men uvilkaarligt vil der med Rette kunne gaas ud fra, at Nazistpartiet ved Fejltagelser fra Vælgernes Side uretmæssigt har inkasseret en Del Stemmer, som har bidraget til at skabe et forkert Billede af Tilslutningen til det paagældende Parti.

Partibetegnelsen »Danmarks national socialistiske Arbejderparti« er maaske iøvrigt ogsaa opfundet for at bluffe Vælgere, der nok kunde tænke sig Tilslutning til et nyt Parti, men som uvilkaarligt vilde vige tilbage for den direkte Nazistbetegnelse.

Der er imidlertid ogsaa andre Ting, der forklarer Afvisningen af Nazistbetegnelsen. Det fremgaar saaledes af Dagbladenes Referater, at ledende tyske Nazister, som har aflagt Besøg i Danmark, overfor Journalisterne har udtalt deres Uvilje overfor de Forsøg der flere Steder udenfor Tyskland er gjort paa at oprette nye Partier med Tilegnelse af de specielt for Nazismen karakteristiske Partiformer og Programmer, og har betegnet saadanne Paafund som naragtige.

Gang paa Gang er det slaaet fast, at Nazismen ikke er en Eksportvare, men en speciel tysk Foreteelse. En af de tyske Gæster har endda slaaet fast, at man i Tyskland ønsker at tilegne sig den nordiske Kultur, som anses for eftertragtelsesværdig for det tyske Folk.

Det er altsaa netop den Kultur, som er Frugten af den indenfor Danmarks Grænser gennem Menneskealdre førte demokratiske Politik, der anerkendes som et Mønster af Nazisterne i Tyskland. Hvor latterligt at det er den selvsamme Kultur, Frits Clausen forsøger at kaste Smuds paa gennem sine offentlig fremsatte Grovheder mod de ledende Mænd, som Flertallet af Danmarks Vælgere fra Valg til Valg har betroet Ansvaret for Landets Fremtid og dermed ogsaa for Demokratiets Bevarelse og Styrkelse.

De tyske Gæsters anerkendende Udtalelser om dansk Kultur maa formentlig aabne Øjnene paa dem som har ladet sig blinde af de usandfærdige Paastande, som Frits Clausen og hans ligestillede — en Række svagtbegavede Personer — har fremsat.

Nylig afholdt Nazistpartiet en politisk Fest i Kolding, hvor det forøvrigt ikke alene var dansk, men hele Nordens Kultur der blev nedrakket. Ved denne Lejlighed sendte L. S. Føreren, Knud Back, et Festtelegram og placerede sig dermed paa samme Linje. Nogen egentlig Overraskelse var dette Telegram dog ikke. L. S. Føreren har jo altid befundet sig paa de uroliges Side.

Nogen egentlig Forskel paa de to Bevægelser kan heller ikke paavises. Det er Rabulistpartier begge, hvis eneste Formaal er at skabe Ufred og Vanskeligheder indenfor det danske Samfund ved Udnyttelse af Utilfredshedsmomentet, der altid under Krisetider vil være at finde hos større eller mindre Dele blandt et Lands Befolkning.

Vi har aldrig haft særlig Tro paa, at det vilde lykkes nogen af de paagældende Partier at erobre større Dele af den danske Vælgerklasse — vi er jo da heldigvis ikke Analfabeter alle sammen — med den Udvikling, som der paa alle Omraader har fundet Sted, har man tværtimod al Grund til at vente en kraftig Reaktion.

Det danske Samfund vil ikke finde sig i den Tone, som er anslaaet fra nazistisk Side ved Frits Clausen. Vor Kultur lader sig ikke bekæmpe med Grovheder.

R—dt.

Den internationale Arbejdskonference

udsætter Behandlingen af 40-Timers Ugen

Med Hensyn til Spørgsmaalet om 40 Timers Ugen er der i Geneve vedtaget Beslutninger, som kunde forventes og derfor ikke kommer overraskende. Den af forskellige Lande foreslaaede Udtalelse om en Udsættelse af Behandlingen af dette Problem er til Slut vedtaget med 90 Stemmer imod 2. For Arbejdergruppen, som satte Pris paa en offentlig og utvetydig Tilkendegivelse af sin Stilling til den foreslaaede Udsættelse, talte Hallsworth, Arbejdergruppens Formand, Jouhaux, Frankrig, og Watt, USA. Hallsworth gav paa Arbejdergruppens Vegne formel Udtryk for Arbejdernes Skuffelse over Tingenes Stilling. Han kritiserede enkelte i Blaabogen aftrykte Svar (Regeringernes Svar paa Arbejdsbureauets Spørgeskema) og konstaterede, at man i de sidste Aar ved Behandlingen af dette Spørgsmaal stadig har bevæget sig i en Rundkreds. Arbejderne er overbevist om, at der i Virkeligheden ikke kan anføres noget afgørende Argument imod Arbejdernes Opfattelser. Man har baade i Tider med god og daarlig Konjunktur indskrænket sig til Paastanden om, at en Forkortelse af Arbejdstiden ikke kan gennemføres. Kampen for 40 Timers Ugen vil blive fortsat, fordi den gennem Rustningerne skabte Situation ikke er normal, og det gælder om at være forberedt i det Øjeblik, hvor der indtræder en Nedgang i Produktionen. Udsættelsen af Spørgsmaalet kan kun være midlertidig, og Arbejderne vil kæmpe videre for 40 Timers Ugen trods al Modstand og alle Manøvrer: »Vor nuværende Stilling maa ikke opfattes saaledes, at Tilhængerne af en Arbejdstidsforkortelse skal gøres modløse. Tværtimod skal Optimisme og det moralske Mod styrkes, saaledes at Spørgsmaalet i det givne

Øjeblik og under de gunstigste Omstændigheder atter kan sættes paa Dagsordenen for en af de næste internationale Arbejdskonferencer«. Jouhaux udtalte i denne Forbindelse bl. a.: »Efter 7 Aars nationale og internationale Anstrengelser staar vi overfor Nødvendigheden af at stemme for en Udsættelse af 40 Timers Ugen. Det er kommet saa vidt, fordi Magtpolitiken har faaet Overhaand i hele Verden. Den har fremkaldt stor Ængstelse blandt alle Nationer og medført, at de fremskynder deres Rustninger til Varetagelse af deres nationale Sikkerhed og dermed til Forsvar af Friheden. Demokratierne er tvunget til at bøje sig for de totalitære Staters Bekendelse til Magten. Selv om ogsaa Nederlaget kun er midlertidig, betyder det dog et føleligt Slag for Udviklingen af den demokratiske Tanke og for det sociale Fremskridt«. Watt henviste til, at hans Land uanset Konferencens Beslutninger ikke havde til Hensigt at udsætte Gennemførelsen af denne Reform: »Vi er indforstaaet med Udsættelsen af 40 Timers Ugen for dermed at yde et Bidrag til Demokratiets Forsvar, men selve Arbejdstidsforkortelsens Princip berøres ikke af den Beslutning, der skal tages i Dag«.

Medens Plenarmødet paabegyndte Behandlingen af Direktørens Beretning, fortsættes det tekniske Arbejde i Kommissionerne. Med Hensyn til Arbejdstiden i Kulindustrien indtog vedkommende Kommission næsten enstemmigt samme Holdning som selve Konferencen vedrørende Spørgsmaalet om den almindelige Gennemførelse af 40 Timers Ugen, d. v. s. det blev udsat og vist tilbage til Forvaltningsraadet.

Hvad angaar Spørgsmaalet om de indfødtes Arbejdere i Kolonier og Ligebehandling af Vandrearbejdere er Arbejdet i vedkommende Kommission ikke kun skredet godt frem, men næsten helt afsluttet. Man kan allerede nu gaa ud fra, at der vil blive opnaaet et tilfredsstillende Resultat vedrørende disse to Spørgsmaal.

Forhandlingerne i Kommissionen for Faguddannelse foregaar i et langsommere Tempo. Arbejderrepræsentanterne maatte her afværge forskellige Manøvrer fra Arbejdsgivernes Side. Ogsaa Behandlingen af Spørgsmaalet om Landevejstransport har rejst visse Vanskeligheder i den paagældende Kommission. Det gælder her især om at modsætte sig Forslag, der tilsigter Forringelser af de udarbejdede Konventionsforslag. De heri indeholdte Bestemmelser maa forsvares Skridt for Skridt.

Ved Udsættelsen af 40 Timers Ugen benyttede Jouhaux Lejligheden til at gøre opmærksom paa Fraværelsen af et Land, der altid med stor Interesse havde deltaget i Organisationens Arbejde og var naaet langt med Hensyn til den sociale Retfærdighed: Tjekkoslovakiet. I en særlig Udtalelse beklagede Arbejdergruppen denne Fraværelse og gav Udtryk for Haabet om, at dette Land i en overskuelig Fremtid atter vilde være i Stand til at indtage sin Plads i Geneve.

I. F. C.

Direktøren for det internationale Arbejdsbureaus Beretning til Den internationale Arbejdskonference 1939

Nedenstaaende bringer vi et sidste Uddrag af Direktøren for det internationale Arbejdsbureau, John G. Winants Beretning:

Arbejdsbetingelser (Kapitel II).

I Begyndelsen af sin Oversigt over Arbejdsbetingelserne i Aaret 1938 betoner Direktør Winant, at disse laa under Indflydelse af de politiske Begivenheder. Det sociale Fremskridt var som Følge deraf uensartet.

Det var størst i hine Lande, som er blevet berørt mindst af den politiske Usikkerhed. Derimod er der store Dele i Verden, hvor sociale Fremskridt er blevet hindret derved, at de umiddelbare Fornødenheder til Landets Forsvar har skudt alle andre Overvejelser i Baggrunden. Dette gælder navnlig for Arbejdstiden og for Lønningerne. De overordentlige politiske og økonomiske Forhold har øvet en stor Indflydelse paa Beskæftigelsesgraden.

Ved Omtalen af Situationen i Tyskland siger Beretningen:

I Tyskland og i Japan har som Følge af Rustningsindustriens Fordringer Bestræbelserne frem for alt været rettet paa Overvaagelse af Produktionsmulighederne og Arbejdsindsatsen. Efter de officielle Statistiker er Arbejdsløsheden praktisk talt skaffet bort i det tyske Rige. Dette betyder jo dog naturligvis ikke helt og fuldt, at den Del af Befolkningen, der er i Stand til at arbejde, kan beskæftiges fuldtud. En stor Del af det ydede Arbejde kan næppe kaldes Arbejde, der lønner sig. Den tyske Selvforsyningsplan fører nødvendigvis i mange Industrigrene til en uøkonomisk Produktion. Det uøkonomiske ligger deri, at der maaske i Verdenshandelen er bedre Produkter end disse Industrigrenes, og som kan fremstilles med ringere Opbud af Arbejdskraft.

Disse Kendsgerninger saavel som det stigende Industribehov er maaske Aarsagen til Mangel paa Arbejdskraft, som i den sidste Tid har været et Kendetegn for det tyske Samfund. Man skal stadigvæk lægge Mærke til, hvad der er bemærkelsesværdigt i Tyskland angaaende de anvendte Fremgangsmaader til at blive Arbejdsløsheden kvit. Selvom de Fejl, som Arbejdsløsheden fremkalder i Tyskland, ikke kan betyde det samme, som hvis de skete i andre Lande, hvor de økonomiske Forhold er frie, saa kan de dog føles som ansporende til en Udfordring til Efterligning i Lande, hvor der hersker stor Arbejdsløshed. ...

Dette vigtige Spørgsmaal maa undersøges meget indgaaende.

Og et andet Sted hedder det:

Fordringen om den gradvise Indførelse af bedre Arbejdsbetingelser er Det internationale Arbejdsbureaus

Maal. Under de nuværende Forhold er Opgaven ikke let, men den er ikke mindre nødvendig end tidligere.

Ved Slutningen af dette Kapitel berøres ogsaa Spørgsmaalet om en Indskrænkning af Arbejdstiden, og den Anskuelse finder Udtryk, at selvom man foreløbigt nærmest synes indstillet paa at holde dette Spørgsmaal i Baggrunden, saa vedbliver en kortere ugentlig Arbejdstid at være Maalet for al Social- og Samfundspolitik.

Forkortelse af Arbejdstiden er Opfyldelsen af en af Arbejdernes Hovedfordringer, og man kan regne med Virkeliggørelsen heraf, naar Staterne beslutter sig til at arbejde hen til en retfærdig og vedvarende Fred.

Levestandarden (Kapitel III).

Dette Kapitel af Beretningen begynder med følgende Overvejelse:

I de sidste Aar er Staten i stadig større Omfang blevet overdraget Ansvaret for Befolkningens Velbefindende, Industriens stigende Produktionskapacitet har muliggjort store Fremskridt for materiel Velstand, men for Virkeliggørelsen af dette Fremskridt er en tilsvarende Udformning paa det sociale Omraade nødvendig. Opretholdelsen og Forbedringen af Levestandarden er et Spørgsmaal, som nu maa løses af Statsborgerne og Staten i Forening.

Socialforsikring.

Paa dette Omraade kommer Direktør Winant til følgende Resultat:

For at være virksom maa Socialforsikringen stadig tilpasses de ændrede Tilstande. Den maa ogsaa i stort Omfang kunne forudse disse Omstændigheder og træffe de nødvendige Dispositioner forud. Af særlig Vigtighed er i Øjeblikket Forandringerne i Befolkningernes Levealder. Den stærke Tilbagegang i Fødselstallene i næsten alle Industrilandene siden Begyndelsen af dette Aarhundrede har forhøjet de ældre Menneskers Antal af den samlede Befolkning. Saaledes var f. Eks. i det tyske Rige og i Storbritannien i Aaret 1930 ca. en Femtedel af Befolkningen mellem 45 og 64 Aar gamle. I Aarene mellem 1860 og 1870 androg de gamles Antal en Trediedel, med en tilsvarende eller endog større Forhøjelse af Antallet af Rentenyderne. Ifølge dette er det særdeles vigtigt at forbedre Sundheds- og Legemstilstanden for de forholdsvis mindre talrige yngre Arbejdskræfter. Fremdeles maa der sørges for, at de ældre Arbejdere bevarer deres Ydedygtighed indenfor Produktionslivet saa længe som muligt. Socialforsikringen kommer her i Berøring med Spørgsmaal af den almindelige økonomiske Organisation. Naar i et Land en stor Del af Befolkningen paa Grund af Alder ikke er i Stand til at kunne arbejde, maa den arbejdsdygtige Del af Befolkningen frembringe mere end tidligere. Saa fuldkommen en Dækningsfremgangsmaade en Renteforsikring end er, saa maa Værdien af de Ydelser, der kan gøres, indenfor en bestemt Tid i den sidste Ende afhænge af Landets til enhver Tid producerede Varemængde. Overvejelser om Produktionsydelsen, Helbeskæftigelse og Undgaaelse af undværlige Opgaver er af væsentlig Betydning for virksom vedvarende Socialforsikring i de kommende Aar.

Ernæring.

Afsnittet om Ernæring slutter med følgende Redegørelse:

Spørgsmaalet om en bedre Ernæring maa løses af hvert Land for sig under Hensyntagen til de særlige økonomiske Forhold og vedkommende Lands Befolknings Ejendommeligheder og Indstilling, men uden Tvivl er dog en betydelig Forbedring af Sundhedstilstanden mulig. Det er fremdeles ogsaa ubestrideligt, at intet socialt bevidst Land kan ignorere dette Omraade. Det er en af de grundlæggende Fordringer paa den sociale Retfærdigheds Omraade, at et Barn af fattig Familie gennem sit hele Liv ikke skal forurettes derved, at Vedkommende i sine første Leveaar ikke faar tilstrækkelig Ernæring, men der er ogsaa en anden Side af Spørgsmaalet, hvis Betydning ganske vist anerkendes i vide Kredse, men som der stadig maa henvises til. Tilvejebringelse af en bedre Ernæringsstandard er ensbetydende med bedre Udsigter for Bønderne. Den Kendsgerning, at større Udgifter til Ernæringen maaske mere end noget andet Middel kan bidrage til en Forbedring af Situationen i et Lands Økonomi, hører til de væsentligste Fordele i de fremskredne Landes Ernæringspolitik.

Boligforholdene.

Til Problemet Husbygning siger Direktørens Beretning:

Statens virksomme Deltagelse i Finansiering af Boligbyggeriet har sat den mere i Stand til end hidtil at gennemføre, at der bliver bygget bedre Boliger. I de fleste Lande er Boligforholdene dog endnu utilfredsstillende. Der maa ogsaa i Fremtiden gøres store Anstrengelser, om Sundheden og Livsbetingelserne for Befolkningens store Masse skal forbedres.

Ferie med Løn.

Ved Behandlingen af Spørgsmaalet Ferie med Betaling henviser Direktør Winant til følgende Kendsgerninger:

Denne Bevægelses Hurtighed er bemærkelsesværdig. I Aaret 1920 var der kun et Land, hvor Arbejderne indenfor Haandværk og Industri fik Ferie med Løn i Henhold til Loven, i Aaret 1925 var der 5, i 1930 7, i 1935 14 og i 1939 23 Lande. I 14 andre Lande er der Love, ifølge hvilke kun visse Arbejdergrupper har Krav paa Ferie med Løn. I flere stærkt industrialiserede Lande har Ferie med Betaling fundet stærk Udbredelse, skønt det ikke er foreskrevet ved Lov. I Amerikas forenede Stater, i Storbritannien, Kanada og Nederlandene er Ferie med Løn sikret i alle Overenskomster, i det tyske Rige ved Tarifordning og i Australien og Ny Zealand ved Voldgiftskendelser. Det samlede Tal for disse Arbejdere lader sig ikke opgøre. For nogle Lan-

des Vedkommende kan Tallene dog nogenlunde omtrentlig opgives. I Italien har ca. 2½ Million, i Storbritannien 9 Millioner, i Tyskland (1936) 14 Millioner, og i U. S. S. R. 25 Millioner Arbejdere Krav paa Ferie.

Fordeling af Indtægterne.

Efter at have fastslaaet, at der i alle Lande lever en Del i yderste Armod, ja, i de fleste Lande en endog meget stor Del af Befolkningen, fremfører Direktøren for det internationale Arbejdsbureau følgende:

Saa længe en saadan Tilstand vedvarer, er der ikke noget sikkert Grundlag for Freden. Den almindelige Indtægtsstandard maa hæves ved en bedre Udnyttelse af Produktionsmidlerne. I Særdeleshed maa der tilvejebringes en Stigning af de laveste Indtægter saavel i de enkelte Lande som ogsaa mellem de enkelte Lande. Almindeligt udtrykt beror Bestemmelsen af, om et Land er rigt eller fattigt, paa visse objektive og kontrollable Omstændigheder. Ved de rigeste Lande forstaas her disse, som i størst muligt Omfang betjener sig af Maskiner og de nyeste tekniske Metoder, som politisk, økonomisk og socialt er godt organiserede, og hvis Handel er udstrakt over store Omraader, som har Adgang til store Naturrigdomme, og som ikke gennem Krig og Revolution har været ude for Katastrofer, ligesom der heller ikke kan paavises nogen usædvanlig Befolkningstilvækst. De fattigste Lande, det er dem, hvor kun faa eller ingen af disse Betingelser kan anføres. Manglen af hver af disse Forudsætninger kan virke hindrende for al Trivsel, men den vigtigste Faktor, som udgør Forskellen mellem Nutiden og tidligere Tidsperioder, er og bliver den førstnævnte, nemlig den mest vidtgaaende Anvendelse af Maskiner og de nyeste tekniske Metoder.

Tyve Aar (Kapitel IV).

Direktøren giver et Overblik over Det internationale Arbejdsbureaus Virksomhed og dets nu 20-aarige Bestaaen og henviser til det mere nære Forhold, som Organisationen nu staar i til de udenfor Europa liggende Stater. Dette betyder et yderligere Fremskridt paa Vejen til en verdensomspændende, international Arbejdsorganisation.

En anden, ikke mindre vigtig, Udtryksform for Organisationens Verdensomspænding er dens treleddede Sammensætning. Ved Repræsentering af Regeringerne, Arbejdsgiverne og Arbejderne paa et internationalt Sted, faar Begrebet om mellemstatsligt Samarbejde en ny Betydning. Den Kendsgerning, at de af Det internationale Arbejdsbureau foranstaltede Dagsordener ogsaa omfatter Ikkeregerings-Repræsentanter har stedse været en af de vigtigste Kilder til dets Styrke. Paa mange Omraader slaar Organisationen saaledes en Bro over Modsætningerne i Stedet for at betone dem. Mere maaske end nogensomhelst anden Institution taler Det internationale Arbejdsbureau virkelig i Folkenes Navn hele Verden over. Den Omstændighed, at Hundredtusinder af Mænd og Kvinder i alle Verdensdele betragter denne Organisation som »deres«, er vel den værdifuldeste Anerkendelse, som en mellemstatslig Institution kan rose sig af.

Arbejdslovgivning i Kolonierne.

I et Afsnit om Tilvejebringelsen af en international Arbejdsret, i hvilken Kurven af de stigende Tal af Ratifikationerne af internationale Arbejdsoverenskomster i Aarene 1920—38 er fremstillet billedligt (1938: 837 Ratifikationer), bemærker Direktør Winant:

Særligt bemærkelsesværdigt er det, at ogsaa de almindelige Overenskomster med de til Tilpasning af deres Bestemmelser paa de forskellige Steder forudsatte, foreliggende Afvigelser, gennemføres i større og større Udstrækning i Kolonierne. Mulighederne herfor forudsaa man i Det internationale Arbejdsbureau. Dog har vel næppe nogen i de tidligere Aar kunnet forudse den store Indflydelse, som disse Overenskomster i de seneste Aar har udøvet paa Arbejderbeskyttelseslovgivningen i Kolonierne. Efter det nedsatte Udvalgs Opfattelse drejer det sig her om et af de interessanteste Fænomener paa den internationale Arbejderbeskyttelseslovgivnings Omraade, som Udvalget har befattet sig med ...

Slutbetragtning.

Ved Slutningen af sin Beretning mener Det internationale Arbejdsbureaus Direktør at kunne paastaa, at Organisationen har befordret det sociale Fremskridt i en Tid, i hvilken Følgerne af Samfundskriser og internationale Forviklinger stadig maatte tages i Betragtning. Det bedste Bevis for, at denne Paastand passer, turde være den Kendsgerning, at Medlemsstaterne har bevaret deres Tro paa Organisationen trods alle de Farer og Usikkerhedsmomenter, som har overskygget det internationale Liv gennem de sidste Aaringer. Behovet af et Værktøj som Det internationale Arbejdsbureau er ikke mindre i 1939 end i 1919, ja, i mange Henseender endda større. Derfor vil Organisationen, saa længe den fortrøstningsfuldt kan støtte sig til sine 3 Grundpiller, Regeringerne, Arbejdsgiverne og Arbejderne, føre Kampen videre for den sociale Retfærdighed og søge at virke hen til, at disse Ord gaar i Opfyldelse, som Abraham Lincoln engang sagde, nemlig: »Der vil komme en Tid, hvor Byrden tages af alle Menneskers Skuldre, saaledes at den samme Lykke vinker til os alle!«

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

OPLYSNINGSARBEJDET

Skolearbejdet i København

Arbejdsmændenes Fællesledelse for København og Omegn har udsendt Beretning om Skolearbejdet i 1938—39. Beretningen er meget omfattende, og Omtalen af de enkelte Undervisningsformer viser i alle Enkeltheder, at der paa dette Omraade er gjort en Indsats som fortjener den største Anerkendelse. Indenfor Fællesledelsen er der nedsat et særligt Skoleudvalg bestaaende af Forretningsfører Chr. Gram, samt Formændene for Havnearbejdernes og Chaufførernes Fagforening, P. Christensen og Julius Nielsen og dette Udvalg har suppleret sig med den tidligere Formand for Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, Johs. Nielsen, tilrettelagt de forskellige Undervisningsgrene, der har omfattet Høj- og Dagskoleundervisning samt Kursus i Sprog, Sløjd, Gymnastik, Boksning m. m.

Til selve Undervisningen har der været knyttet Besøg paa en Række industrielle Virksomheder, Teaterbesøg og Udflugter, hvortil Eleverne har haft Adgang til ogsaa at medtage deres Hustruer. Af Beretningen skal vi anføre følgende:

Højskolearbejdet

Med Understøttelse af Arbejdsdirektoratet og Suppleringshjælp fra Opholdskommunen til Dækning af Kontingenter og daglige Fornødenheder, kan man som arbejdsløs faa Adgang til et Vinterkursus paa en af de mange Højskoler, der findes spredt over hele Landet. Det er dog særligt de helt unge, der ikke er bundet af Familieforpligtelser, som benytter denne udmærkede Lejlighed til at komme væk fra Byen og i gode, kammeratlige Omgivelser frigøre sig for Arbejdsløshedens knugende Tryk og udnytte den tvungne Lediggang til at opfriske deres elementære Kundskaber og forøge deres Kendskab til Samfundsproblemerne.

Her er fremskaffet Bevillinger til 97 Medlemmer, hvoraf 4 fik Arbejde inden Højskolekursuset begyndte, saaledes, at ialt 93 Medlemmer blev afsendt til Skoler, Eleverne selv havde valgt.

Dagskolerne

For de Medlemmer, der er forhindret i at forlade Byen og tage paa Højskole, er der Adgang til at faa en omfattende, alsidig Undervisning paa et af Fællesledelsens Dagskolers Kursus. I Forbindelse med Undervisningen arrangeres Museumsbesøg og Fabrikbesøg under kyndig Vejledning, ligesom der forevises et stort Antal Films, skildrende arbejdende Virksomheder og Udvikling af nye danske Produktioner. Adgangen til disse Filmforevisninger har ikke været begrænset til Dagskolens Elever alene. Som Agitation for Skolen har der været indbudt arbejdsløse Medlemmer til disse interessante Forevisninger og hver Gang har ca. 400 Medlemmer efterkommet Indbydelsen. Tilslutningen til Skolen har i Perioder været større end det Antal Pladser, der disponeres over, og mange Medlemmer har derfor maattet vente nogen Tid, før de blev optaget. Dagskolernes Elever havde i Aar fremsat Ønske om, at faa tildelt et Bevis for Deltagelse paa Skolen, og dette Ønske blev efterkommet ved et Skolebevis, der udleveres til Medlemmer, der havde udvist særlig Flid og Interesse.

Undervisningen paa Skolen begyndte den 14. November 1938 i Lokalerne Suhmsgade 4 og sluttede den 11. Marts 1939. Der har i denne Periode været afholdt 3 Kursus med 5 Ugers samlet Undervisning for hvert Kursus. Paa hvert Kursus har der været 3 Hold, saaledes at der ialt har været 9 Undervisningshold, som tilsammen har været besøgt af 563 Elever.

Som tidligere nævnt har der, i Tilknytning til Undervisningen, været aflagt Besøg paa Fabrikvirksomheder og Museer. Der har været en Stigning i Antallet af Museumsbesøg i Forhold til tidligere Aar.

Paa Fabrikbesøgene har Eleverne mødt en udsøgt Venlighed og Elskværdighed fra de forskellige Virksomheders Ledelser. Der blev trakteret med Kaffe, Smørrebrød eller Cigarer. Paa samme Maade har Arbejdernes Klubber glædet deres arbejdsløse Kammerater og været medvirkende til Adspredelse i en trang Tid. Alt dette i Forening har styrket Interessen for den daglige Undervisning og har Andel i det Udbytte Skolen giver.

Ialt har der paa disse Besøg deltaget 4371 Elever. Sammenlignet med sidste Aar en Stigning paa 495 Elever og 5 Besøg.

Hver Elev havde Adgang til 2 Besøg i »Det kgl. Teater« og 2 Besøg i »Folketeatret«.

I Henhold til det Arrangement der blev truffet med »Nora-Bio«, er der endvidere aflagt 18 Besøg med ialt 1726 Elever og Hustruer.

Endvidere har Toftegaards Bio inviteret 50 af vore Elever med Hustruer i Teatret, ligesom Arrangørerne af Udstillingen »Arbejdspladsens Talenter« gav Deltagerne paa Dagskolen gratis Adgang til denne særdeles interessante Udstilling.

Sløjdkursus

Til disse Kursus har igen i Aar været indtegnet et betydeligt større Antal Elever, end der var Plads til, og beklageligt nok har et lille Hundrede forgæves rettet Henvendelse om Optagelse. Det vilde være ønskeligt, saafremt den Popularitet og det Ry, disse Kursus har opnaaet, stadig øges, om der kunde foretages en Udvidelse. Foreningen »Sløjd for Arbejdsløse« kan igen i Aar notere en fin Sukces for vel tilrettelagt Arbejde, ligesom de forskellige Institutioner, der har ydet Bidrag til dette Formaal kan konstatere en glædelig Tilfredshed og et godt Udbytte hos hver enkelt Deltager. Der har i Aar deltaget 216 Elever.

Gymnastik og Boksning

Saa fornøjelige og gavnlige disse Kursus er, indebærer de i sig selv Betingelser for at blive ret populære. Tilslutningen giver synligt Bevis herfor og viser, at de arbejdsløse sætter overordentlig stor Pris paa at faa Adgang til at holde deres Legeme i god Kondition, og derved være betydelig bedre i Stand til at overvinde de fysiske Krav, de stilles overfor, naar der igen bliver Mulighed for Beskæftigelse.

Der er i Aar foretaget en Udvidelse af Undervisningen. I Forbindelse med denne har der været holdt Foredrag om Livredning og været forevist Oplivningsforsøg. Undervisningen er foregaaet 2 Gange ugentlig i Idræts-

huset og paa forskellige københavnske Kommuneskoler. Foruden det traditionelle Bad, er der ydet Deltagerne Middagsmad, ligesom der til hver er udleveret Gymnastikdragt.

Gennem Fællesledelsens Skolekontor er der til Boksning og Gymnastik indtegnet 551 Deltagere og gennem Arbejdernes Oplysningsudvalg 16 Mand, saaledes at der ialt har været anmeldt 567 Arbejdsmænd til disse Kursus.

Foruden det ovenfor omtalte har Arbejdsmændenes Fællesledelse ogsaa haft Opmærksomheden henvendt paa Spørgsmaalet de unge Arbejdsløse og har foranlediget, at 60 unge Arbejdsmænd har fundet Optagelse i Københavns Kommunes Lejr ved Asserbo. Dette er af særlig Betydning for de Paagældende, idet et Kursus som anført giver Adgang til Beskæftigelse ved Nødhjælpsarbejde for et længere Tidsrum.

Udover det daglige Oplysningsarbejde, har der været arrangeret Aftenkursus af forskellig Art, Tillidsmandsskole, Forbundsskole, Fagligt Kursus og Studiekreds. I det Hele en Oplysningsvirksomhed de københavnske Arbejdsmænds Fællesledelse kan være stolt af, og de deltagende Elever vil sikkert med Glæde mindes de Dage som er tilbragt indenfor Oplysningsvirksomhedens Rammer.

Chaufførers Arbejdstid

Med megen Interesse vil de fleste modtage Meddelelsen om, at den internationale Arbejdskonference har vedtaget en Konvention om Regulering af Arbejdstiden indenfor Landevejstransporten. Den voldsomme Udvikling paa Transportomraadet ved Benyttelsen af motordrevne Køretøjer baade af den ene og den anden Art og ikke mindst Lastbilen, der benyttes til Transport af alt muligt, har gjort det nødvendigt i enhver Henseende at skabe den størst mulige Betryggelse med Hensyn til Sikkerheden for andre Vejfarende.

Og da Sikkerheden, bortset fra hændelige Uheld foraarsaget ved Brud paa Transportmidlet, først og fremmest maa afhænge af den Vitalitet og Rutine, hvormed Føreren af Transportmidlet reagerer overfor de Foreteelser, der kan forekomme under Kørslen, er det kun naturligt at sikre dette vigtige Led udenfor den egentlige Mekanik mod Trætheds- eller anden Paavirkning, som kan have Fejlgreb af stor Rækkevidde til Følge.

Organisationsmæssigt har hele det Arbejdsomraade, der omfattes af Lastbilbranchen, været overordentlig vanskeligt at faa Skik paa. Netop den tidligere omtalte voldsomme Udvikling af næsten revolutionær Art gjorde Forsøg paa Sikring af Chaufførernes Løn og Arbejdsvilkaar til et stort Problem.

Ganske vist lykkedes det i mange Tilfælde at tilvejebringe Overenskomster, men i det væsentlige maatte der ventes i Aar, fordi Lastbilens Medvirkning i Landevejstransportens Opblomstring skabte baade Vognmænd og Chauffører, der i deres Indstilling var langt fjernet fra organisatorisk Forstaaelse. For Vognmændenes vedkommende tillige blottet for Evne til økonomisk Vurdering af den Indsats, der ydedes i Samfundets Tjeneste. Derfor blev Lastbiltransporten i adskillige Aar en daarlig Forretning, der ikke gav tilstrækkelig Indtægt til Forrentning og Amortisation af de Kapitaler, som var investerede i Virksomhederne. Følgerne heraf blev naturligvis tillige, at de beskæftigede Chauffører heller ingen Løn fik og at deres Arbejdstid omfattede hele Døgnet.

Efterhaanden er det dog lykkedes vort Forbund saa nogenlunde at faa tilvejebragt de til Sikring af Arbejdstid og Arbejdsløn fornødne Overenskomster. Men Erfaringen viser, at dette ikke er nok. Den faste Voldgiftsrets Kendelser gennem Aarene bærer rigeligt Vidnesbyrd om Tilsidesættelse af Aftaler om begge Dele. Og de forskellige Jurisdiktioners Protokoller Landet over vidner til Overflod om Overtrædelser af Hastighedsbestemmelser og Pligt til Eftersyn. Paa samme Maade taler Statistikens uhyggeligt stigende Kurve, der indregistrerer Ulykker paa Vejene, sit alvorlige Sprog.

Ansvaret for alle Ulykker lægges som Regel paa Chaufføren. Vognmanden har let Spil i saa Henseende. Han henviser med rolig Samvittighed til Aftaler med Service-Stationer, hvis det drejer sig om Mangler ved Vognen, og salverer sig med et Smil, naar Spørgsmaalet omhandler for hurtig Kørsel, der af Chaufføren afgøres med en Bøde efter stigende Skala. Alle Forsøg fra Dommerens Side paa at trænge ind bag det rolige Udtryk i Vognmandens Ansigt med Spørgsmaal om hvilke Direktiver, der er givet Chaufføren, mødes med harmfuld Afvisning, og benægtes, hvis Chaufføren paaberaaber sig saadanne.

Derfor skal den vedtagne Konvention, der sikrer Chaufførerne den fornødne Hviletid hilses med Glæde. Den er et yderligere Rygstød for Chaufførerne i Kampen for Hævdelse af deres Rettigheder — ogsaa de overenskomstmæssige.

Om Konventionens Nødvendighed — idet der gennem Hviletiden ogsaa sikres Chaufførerne fornøden Tid til Indtagning af Maaltiderne — vidner blandt andet nedenstaaende Uddrag af en Kørselssag, der for faa Dage siden blev behandlet ved Retten et Sted i Nordsjælland.

En Chauffør, der førte Lastbil, blev afkontrolleret af Færdselspolitiet paa en nærmere angiven Strækning et eller andet Sted paa Hovedvejen. Det blev konstateret, at Farten var 65 km, uagtet den tilladte Hastighed kun var 30 km. Foreholdt dette af Dommeren udtalte *Chaufføren:* Man sidder jo ikke saadan og stirrer paa Speedometret — det gør jeg i alt Fald ikke.

Dommeren: — Til Rapporten har De forklaret, at De sad og spiste Frokost samtidig med, at De kørte. Det gør jo ikke det hele bedre.

Chaufføren: — Naah!

Dommeren: — Ja, hvad spiser De da Frokost med — Fødderne?

Chaufføren: — Næh — Tænderne!

Dommeren: — Ja Tak, men De maa vel ogsaa bruge Hænderne. Det er uhyre betryggende for den øvrige Færdsel.

Begge Politibetjentene bekræfter, at Farten var som paastaaet 65 km. Chaufføren, der tidligere har faaet ialt fire Bøder for for hurtig Kørsel fik forelagt et Bødeforlæg paa 100 Kr., hvortil han bemærkede — Det var ikke saa lidt — det er mere end sædvanligt.

Dommeren: — Det er heller ikke Meningen, det skal gaa ned efter. Herefter gik Chaufføren ind paa at betale de 100 Kr.

LØNNEN I UDLANDET

(Efter Gewerkschaftliche Rundschau, Schweiz).

Det Konjunkturomslag, som i Slutningen af 1937 satte ind i U. S. A., har i 1938 ogsaa været følelig i de fleste andre Industrilande. Allerede i Løbet af 1938 blev det imidlertid afløst af et nyt Opsving, som, kommende fra Amerika, spredte sig til de andre Lande. Denne korte Varighed af den økonomiske Depression har forhindret, at Arbejderklassens Lønninger, som i tidligere Kriser er blevet reduceret stærkt, faldt. Tværtimod viser Udlandets Lønniveau i det foregaaende Aar en fortsat Stigning. Ganske vist er denne opadgaaende Bevægelse foregaaet langsomt; overfor Lønforhøjelser staar ogsaa Lønreduktioner. Det sidste Aars Balance var imidlertid gunstig for Løntageren; taget i Gennemsnit er der næsten overalt en Forhøjelse af Lønniveauet. Dette gælder ikke blot for de nominelle Lønninger; i Almindelighed er ogsaa Reallønningerne steget eller kan med faa Undtagelser i det mindste siges at befinde sig paa samme Højde som tidligere.

Denne Forbedring af Lønniveauet forklares ved Siden af Depressionens korte Varighed ogsaa derved, at Lønnen i Almindelighed har den Tendens at sakke bagud i Konjunkturudviklingen; den tenderer endnu opad, naar den økonomiske Virksomhed allerede har overskredet sit Højdepunkt. Omvendt stiger Lønnen under Opsvinget gerne langt mindre hurtigt og mindre stærkt end Driftsherregevinsten.

U. S. A.

U. S. A. er frem for andre Lande blevet ramt mest følelig af det internationale Konjunkturomslag i 1937—38. Trods det har Lønningerne i det forgangne Aar, i det mindste Timelønningerne, bevæget sig yderligere opad. Ganske vist naaede Forhøjelserne ikke samme Størrelse som det foregaaende Aar. Ifølge en Statistik fra National Industrial Conference Board androg Timelønnen og Ugelønnen i Aarsgennemsnit:

	Timeløn.		
	i Cents	Nominallønindex 1929=100	Reallønindex 1929=100
1929	59,0	100	100
1933	49,1	83	111
1934	58,1	98	124
1935	60,0	102	123
1936	61,6	104	123
1937	69,3	117	133
1938	71,5	121	141

	Ugeløn.		
	i Dollars	Nominallønindex 1929=100	Reallønindex 1929=100
1929	28,55	100	100
1933	17,71	62	83
1934	20,12	70	89
1935	22,28	78	95
1936	24,47	86	101
1937	27,10	95	107
1938	24,80	87	101

Arbejderklassen kunde altsaa trods det økonomiske Tilbageslag fastholde sine Lønninger og endda delvis forbedre dem i Modsætning til tidligere Krisers følelige Lønnedgang. Depressionen har denne Gang efter relativ kort Tid givet Plads for en Opgang. Havde Krisen varet længere vilde vel ogsaa Lønningerne været blevet reduceret. Paa den anden Side var netop Opretholdelsen af Arbejderklassens Købekraft en Grund til, at Konjunkturtilbagegangen kunde overvindes saa hurtigt.

Over for Forhøjelsen af Timelønnen fra 1937 til 1938 paa gennemsnitligt 3 % staar ganske vist paa den anden Side en Formindskelse af Ugelønnen paa 8—9 %. Dette har sin Aarsag deri, at den gennemsnitlige ugentlige Arbejdstid pr. Arbejder, som Følge af den større Arbejdsløshed er gaaet tilbage fra 39,2 til 34,4 Timer, saaledes at der trods en højere Timeløn bliver en formindsket Ugefortjeneste. Men denne er nu igen ved at stige; mens den i Marts 1938 endnu kun androg 23,63 Dollars, naaede den i December 26,02 Dollar, og var altsaa da allerede højere end Aarsgennemsnittet.

Leveomkostningerne i U. S. A. er fra 1937 til 1938 sunket 2—3 %. Da imidlertid Tilbagegangen i den nominelle Ugeløn var større end svarende til Sænkningen i Leveomkostningerne, bliver Resultatet for Aaret som Helhed en formindsket Realugeløn. Men denne er endnu paa et lidt højere Niveau end i 1929. Realtimelønnen overgik i 1938 Realtimelønnen i 1929 med mere end 40 %.

I det følgende bringes nogle Løntal fra den amerikanske Bomuldsindustri:

	Timelønnen i Cents.	
	April 1937	August 1938
Nordstaterne: Alle Arbejdere ...	48,9	44,6
Mandl. Arbejdere	52,1	
Kvindl. Arbejdere	44,5	
Sydstaterne: Alle Arbejdere ...	38,1	36,5
Mandl. Arbejdere .	39,6	
Kvindl. Arbejdere	35,2	

Opgivelserne fra April 1937 omfatter 244 Virksomheder med 92.000 Arbejdere, eller omtrent en Femtedel af de dengang i Bomuldsindustrien beskæftigede. Opgivelserne fra August 1938 omfattede Lønmeddelelser fra 784 Virksomheder med 319.000 Arbejdere eller omtrent 89 % af de paa det Tidspunkt i Bomuldsindustrien beskæftigede Arbejdere.

Som en Sammenligning med den første Tabel viser, staar Lønningerne i Bomuldsindustrien betydeligt under det almindelige Gennemsnit. I Sydstaterne er Timelønningerne i Bomuldsindustrien for Eksempel kun ca. halvt saa høje som det samlede Gennemsnit. Lønningerne i Bomuldsindustrien er ogsaa i Modsætning til, hvad der ovenfor er omtalt, blevet sænket væsentligt fra 1937 til 1938. Begge Foreteelser hænger vel sammen med, at det for en stor Del er uorganiserede Ar-

bejdere, der er beskæftiget i denne Industri, hvis Lønniveau allerede i sig selv ligger betydeligt under det almindelige Gennemsnit, og som ikke kan værge sig imod en yderligere Lønnedgang. Dette gælder navnlig i Sydstaterne, hvor Bomuldsindustrien er meget mere udbredt end i Nord; af de ved Opgivelserne i 1938 omfattede 319.000 Arbejdere var 250.000 i Sydstaterne og kun 69.000 i Nordstaterne.

ENGLAND

I England er i det sidste Aar Lønnen fremdeles steget langsomt, omtrent i samme Udstrækning som i det foregaaende Aar:

	Index for Ugelønninger.	
	Nominalløn	Realløn
	1929=100	
1929	100	100
1933	95	112
1934	96	111
1935	97	111
1936	100	111
1937	104	110
1938	107	113

Ganske vist var Forbedringen i 1938 ikke saa omfattende som i 1937. Mens den Gang ifl. Arbejdsministeriets Angivelser rundt regnet 5 Millioner Arbejdere nød godt af Lønforhøjelser, var det i 1938 kun 2,4 Mill. Arbejdere. Navnlig siden Maj blev Forhøjelserne i enkelte Industrier delvis udlignet af Reduktioner i andre Industrigrene. Det Antal Arbejdere, der maatte tage en Lønreduktion, var med sine 320.000 i Aaret 1938 betydeligt højere end i 1937, hvor kun 4400 Arbejdere blev ramt af en Lønnedgang.

De ugentlige Lønsummer for Arbejdere med Lønforhøjelser steg skønsmæssigt ca. 260.000 Pund (1937: 780.000 Pund). Forhøjelser fik navnlig Værftsarbejdere, Lastvognschauffører, det londonske Sporvejs- og Buspersonale samt ligeledes Handelsmedhjælpere og Postfunktionærer. De to sidste Kategorier er ikke med i de ovenanførte Tal; for Postfunktionærerne androg Lønforhøjelsen pr. Mand fra 3—6,5 sh ugentlig eller aarlig ialt ca. 1,5 Mill. Pund. Ned gik navnlig Lønningerne i Kulmineindustrien.

Leveomkostningerne var i England i Aarsgennemsnit for 1938 ca. 1 % højere end det foregaaende Aar, men da Lønningerne er steget stærkere, fremkommer der en lille Realløngevinst for den engelske Arbejderklasse. Reallønnen var i 1938 13 % højere end i 1929.

I de første Maaneder af 1939 fik 830.000 Arbejdere en Lønforbedring, medens ca. 330.000 Arbejdere fik en Lønreduktion.

FRANKRIG

Det franske Pris- og Lønniveau har stadig været i stærk Bevægelse. Talmæssige Lønangivelser har man desværre kun for den parisiske Metalindustri, som ikke uden videre kan gælde som repræsentativ for alle Industrier og for hele Landet:

	Timeløn i den parisiske Metalindustri.		Leveomkostninger i Paris.
	Franc	Nominallønindex 1929=100	1929=100
1929	5,45	100	100
1933	5,47	102	93,5
1935	5,49	101	86,9
1936	6,33	116	91,2
1937	9,41	173	113,3
1938	10,50	193	125,5

Lønkurven, som fra 1936 til 1937 steg stejlt, har i det sidste Aar bevæget sig mindre hurtigt opad. Medens Timelønnen i den parisiske Metalindustri fra 1936 til 1937 gennemsnitlig voksede ikke mindre end 50 %, saa androg Tilvæksten mellem 1937 og 1938 kun 11—12 %. Men ogsaa Leveomkostningerne er i det forgangne Aar paany steget, i Paris ca. 10 %, saaledes at Arbejderklassens Købekraft sandsynligvis kun har forandret sig lidt.

Den ugentlige Arbejdstid er, taget som Aarsgennemsnit, fra 1937 til 1938 sænket, fra 40,4 til 39,0 Timer (1936 45,8 Timer). I de sidste Maaneder er Arbejdstidsbestemmelserne imidlertid i vid Udstrækning blevet gennemhullet, saaledes at man for 1939 kan regne med en Tilvækst i det ugentlige Antal Arbejdstimer. Allerede i December 1938 steg den gennemsnitlige Arbejdstid i de store Industri- og Handelsvirksomheder til op over 40 Timer ugentlig.

SVERIGE

I Sverige er der ligesom overhovedet i de nordiske Stater en Videreudvikling af Lønsatserne i opadgaaende Retning. Den offentlige Lønstatistik giver ganske vist endnu kun Tallene for Aaret 1937:

	Timeløn.		Dagløn.		Ugeløn.		
	Kr.	Nominallønindex 1929=100	Kr.	Nominallønindex 1929=100	Kr.	Nominallønindex 1929=100	Reallønindex 1929=100
1929	1,12	100	8,94	100	52,98	100	100
1933	1,09	97	8,73	98	49,16	93	102
1934	1,09	97	8,76	98	50,11	95	104
1935	1,12	100	9,03	101	51,54	97	106
1936	1,12	100	9,00	101	52,99	100	108
1937	1,15	103	9,24	103	54,32	103	108

Fra 1936 til 1937 steg saavel Time-, Dags- og Ugefortjenesten. Forhøjelsen af Lønniveauet beløb sig til ca. 3 %. Den gennemsnitlige Aarsfortjeneste for en Arbejder i den svenske Industri blev forhøjet fra 2511 Kr. i 1936 til 2607 Kr. i 1937. Reallønnen har ikke forandret sig, da ikke blot Lønsatserne, men ogsaa Leveomkostningerne i Aaret 1937 gik i Vejret.

For 1938 foreligger endnu ingen samlede Tal. Lønningerne tenderede dog stadig væk opefter. Reduktionen i Indtægterne i Eksportindustrien som Følge af Konjunkturtilbagegangen i den svenske Udenrigshandel blev mere end udlignet saavel ved Lønforhøjelser som ogsaa ved en stigende Beskæftigelse i forskellige for Hjemmemarkedet arbejdende Industrier. Den samlede af Industrien udbetalte Lønsum overgik i tredie Kvartal

1938 Tallet fra det foregaaende Aar med 3 %. I Slutningen af 1938 laa den gennemsnitlige Timeløn ca. 4 % over Lønnen fra foregaaende Aar.

BELGIEN

Ogsaa Belgien hører til de Lande, i hvilket Lønniveauet i Aaret 1938 er blevet forhøjet. Men ogsaa her har Tempoet været noget langsomt. I Følge Opgivelser fra den belgiske Nationalbank var Lønningerne som følger:

	Timeløn.			
	faglærte	ufaglærte	alle Arbejdere	
	Nominallønindex 1929=100		Nominalløn-index	Realløn-index
			1929=100	
1929	100	100	100	100
1933	88	88	90	109
1934	84	84	86	108
1935	81	82	82	103
1936	87	89	88	104
1937	98	101	99	108
1938	103	106	105	112

Timelønnen er i Gennemsnit blevet forhøjet ca. 6 %. Forbedringen tilfalder i lige Grad faglærte og ufaglærte Arbejdere. Heller ikke efter Industrigrupper kan man konstatere store Forskelle; stærkest steg Lønnen i Kulmineindustrien. I Modsætning til det foregaaende Aar fik ogsaa Tekstilarbejderne en Lønstigning, omtrent svarende til Gennemsnittet. Leveomkostningerne steg mindre stærkt end Lønsatserne, saaledes at den belgiske Arbejderklasse i Forhold til 1937 kunde notere en Realløngevinst.

TYSKLAND

Tyskland har ogsaa i 1938 indtaget en Særstilling i den internationale Lønudvikling. I Modsætning til de fleste andre Industrilande forblev Lønnen saa at sige uændret. Ogsaa i 1938 holdt man fast ved Grundtanken om et stabilt Løn- og Prisniveau. En streng Kontrol sørger for Opretholdelsen af denne Grundsætning. Saaledes blev der den 25. Juni 1938 af Fireaarsplanens Leder udstedt en Forordning, efter hvilken særligt befuldmægtigede fik den Opgave at overvaage Løn- og Arbejdsbetingelser og i givet Fald at fastsatte Maksimallønninger. Af denne Fuldmagt blev der ogsaa i enkelte Tilfælde gjort Brug. Dette viste sig nødvendigt, fordi den paa forskellige Omraader meget følelige Mangel særlig paa faglærte Arbejdere nogle Steder havde ført til større Løntilbud fra Bedrifternes Side. Lønudviklingen viser følgende Billede:

	Nominalløn.			Realløn.
	Tarifløn	Timeløn	Ugeløn	Ugeløn
	1929=100			1929=100
1929	100	100	100	100
1933	79	73	68	89
1934	79	75	73	93
1935	79	76	75	94
1936	79	77	78	97
1937	79	79	81	99
1938	80	80	82	101

Tariflønnen, Time- og Ugelønnen udviser fra 1937 til 1938 kun en ganske ringe Forbedring, nemlig paa 1 %.

Efter en foreløbig Beregning fra Tysklands statistiske Departement androg de gennemsnitlige tarifmæssige Timelønninger i Slutningen af 1938 absolut:

Mandl. fagl. Arbejdere	79,0	Pf.
» till. »	68,8	»
» Hjælpearbejdere	62,6	»
Kvindl. fag- og till. Arbejdere	51,5	»
» Hjælpearbejdere	44,0	»
Mandl. og kvindl. Arbejdere ialt	68,0	»

Den virkelige Arbejdsfortjeneste ligger i Almindelighed højere end Tariflønnen, da Merfortjeneste f. Eks. opnaaet ved Akkord kommer til Udtryk i Arbejdsfortjenesten. Den virkelige Timeløn beregnedes for Juni 1938 efter den samme Kilde som samlet Gennemsnit for alle Erhverv og Arbejdergrupper til rundt regnet 78 Ph. i Timen.

Den første Tabel viser i Forhold til 1937 en lille Realløngevinst for den tyske Arbejder. Reallønnen staar imidlertid i Tyskland i Dag talmæssigt først paa det Niveau, som i alle andre Industrilande forlængst er betydeligt overskredet. Derfor giver disse Tal et alt for gunstigt Billede. Vel er ifølge de offentlige Opgivelser Leveomkostningerne takket være en drakonisk Priskontrol forblevet stabil. Men i Indexet kommer ikke de indirekte til dels de meget betydelige Prisforhøjelser som Følge af Kvalitetsforringelser til Udtryk i Forhold til tidligere uforandret Pris betyder dog ligefuldt en Prisforhøjelse, naar Kvaliteten af vedkommende Vare i Mellemtiden er blevet forringet, saaledes som det meget ofte er Tilfældet i Tyskland. Folkets Købekraft bliver derved føleligt svækket.

Tendensen til Stigning i Leveomkostningerne vil i Fremtiden skærpes endnu mere, da der over for en stigende Efterspørgsel staar et uændret eller endog formindsket Udbud. Dertil kommer, at der i ovenstaaende ikke er taget Hensyn til de mange offentlige og halvoffentlige Fradrag, der sker fra den tyske Arbejders Løn.

Der er sket en Forlængelse af Arbejdstiden, saaledes at den daglige Arbejdstid i Slutningen af 1938 var betydelig mere end 8 Timer. Eksempelvis har Bygge- og Maskinindustrien nu i Gennemsnit en Arbejdsdag paa 9 Timer, og i Almindelighed gælder det, at Arbejdstiden i Produktionsmiddelindustrien er længere end i Forbrugsvareindustrien. I Virkeligheden er i Dag Arbejdstiden paa Grund af Mangel paa Arbejdskraft som Følge af Oprustningen kun begrænset af en Forskrift om en uafbrudt Pause paa mindst 10 Timer inden for et Døgn, saaledes at altsaa den daglige Arbejdstid kan naa 13 Timer, naar man regner en Time til Vejen fra og til Arbejde.

G.

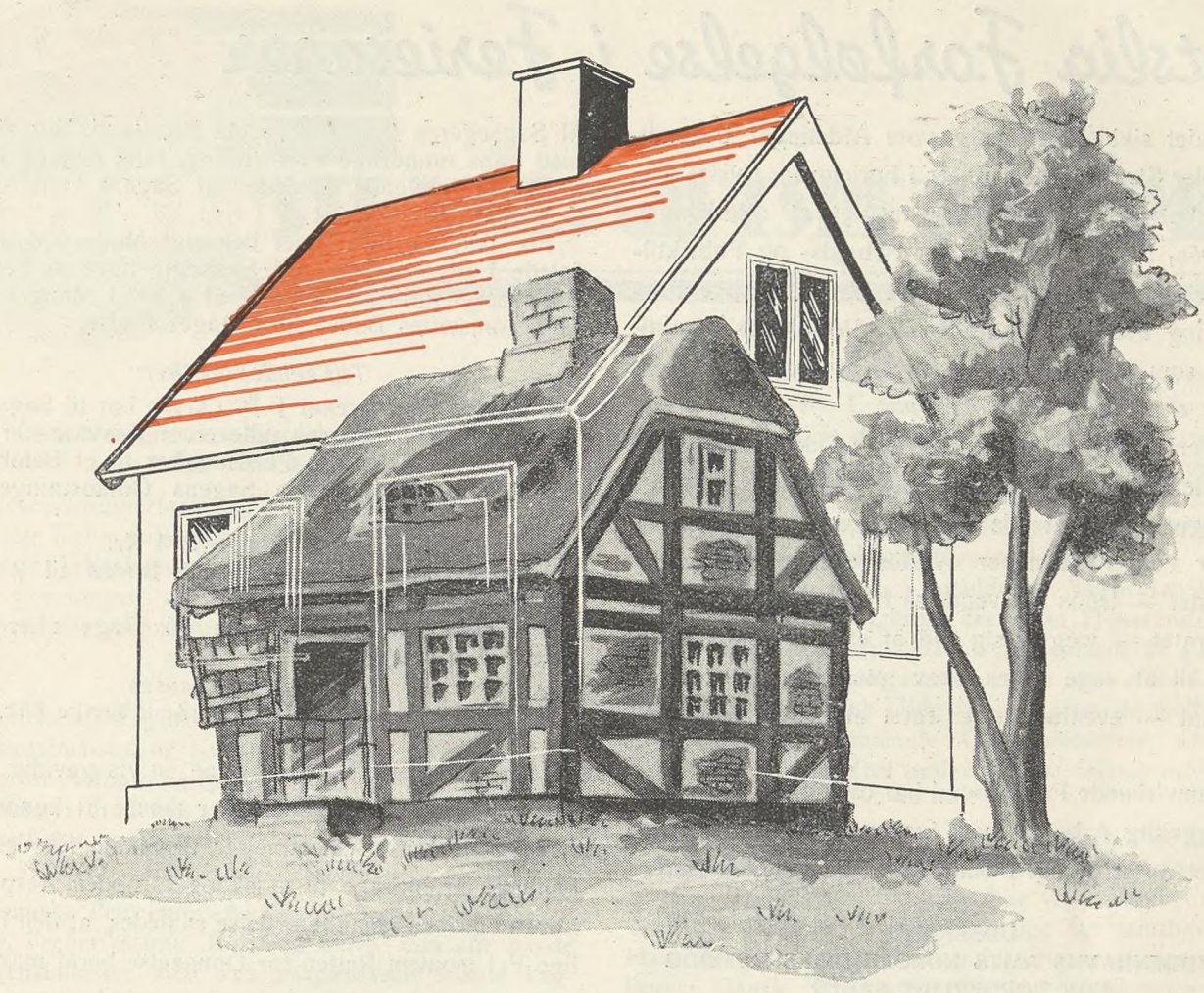

Landsbyen . . .

Vi venter herude paa Arbejdets Mænd,
vi venter, en Dag vil de komme
og bryde den hundredaargamle Søvn,
og saa er Idyllen vel omme:
saa falder det usle Daglejerhus,
vort Fattigdomshjem for bestandig i Grus.

Mens Storstaden bygger i Staal og Cement,
vi bor i de klinede Rønner,
hvor Væggene revner af Ælde og Fugt,
og Træværket raadner og frønner.
Vi venter, I kommer og river ned,
hvad ikke skal staa i al Evighed.

Engang vil I bygge paa Landsbyens Tomt,
I skal ikke komme forgæves.
I lysere Stuer med højere Loft
kan Hjemlivet dyrkes og leves.
For ingen er fri i saa ringe Kaar:
vi kræver herude, at Tiden gaar.

En anden Idyl vil skabes engang,
naar Landsbyens Rønner forsvinder,
de skabende Hænder skal rejse et Hjem
for Jordbrugets stræbende Kvinder,
for Manden, der bjerger os Aarets Brød
af Agrenes stridige Moderskød.

Evald Longfors.

Retslig Forfølgelse i Feriesager

Som det sikkert vil være vore Afdelinger bekendt, savnes der Straffebestemmelser i Ferieloven. I visse Tilfælde, hvor Arbejdsgivere har nægtet at efterkomme Ferieloven, har Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet oversendt den paagældende Sag til videre Foranstaltning hos den betræffende Politikreds' Politimester, som imidlertid har svaret, at det omhandlede Forhold *er Politiet uvedkommende.*

Da Ferieloven saaledes desværre ikke udtrykkelig indeholder Hjemmel til ved Politiets Bistand at tvinge Arbejdsgiveren til at yde Feriegodtgørelse (Feriemærker), er vore Medlemmer overfor saadanne Arbejdsgivere, der — trods Henvendelse fra Organisationen og Direktoratet — vægrer sig ved at efterleve Ferieloven, henvist til at søge deres Krav gennemført ved civilt Søgsmaal — eventuelt efter først at have opnaaet fri Proces.

De samvirkende Fagforbund har overfor en ligegyldig og vrangvillig Arbejdsgiver ført en Sag ved Retten, hvori der nu er afsagt Dom, som vi gengiver nedenfor:

UDSKRIFT
AF KØBENHAVNS AMTS NORDRE BIRKS DOMBOG
FOR BORGERLIGE SAGER

Aar 1939 den 1. Juni blev i borgerlig Retssag Nr. 1632/39:

Mekaniker Ege Petersen
ctr.
Entreprenør J. P. Larsen

afsagt saalydende

D O M:

Under denne Sag er Sagsøgte, Entreprenør J. P. Larsen, af Sagsøgeren, Mekaniker Ege Petersen, paastaaet dømt til Udlevering af en i hans Besiddelse værende, Sagsøgeren tilhørende Feriemærkebog med indklæbede Feriemærker til et Beløb af 71 Kr. 40 Øre.

Til Støtte herfor har Sagsøgeren anført følgende:

Sagsøgeren har fra 6. Maj til 1. Juli og fra 8. Juli til 25. November 1938 arbejdet som Smed hos Sagsøgte for en Ugeløn af 85 Kr. Da Sagsøgeren den 25. November 1938 ophørte med at arbejde hos Sagsøgte, forlangte Sagsøgeren at faa sin Feriemærkebog, som han tidligere havde afleveret til Sagsøgte, udleveret med Feriemærker indsat. Sagsøgte kunde imidlertid ikke formaas til at udlevere Mærkebog eller Mærker. Sagsøgte udtalte ved denne Lejlighed, at han ikke vilde have noget med Feriemærker at gøre. Idet Sagsøgeren af den Tid, i hvilken Ferieloven har været gældende, har haft Arbejde hos Sagsøgte fra den 8. Juli til den 25. November 1938, altsaa i 21 Uger, til en Ugeløn af 85 Kr. — udgør det skyldige Feriemærkebeløb 4 % af 1785 Kr. eller 71 Kr. 40 Øre, jfr. Lov Nr. 170 af 13. April 1938 om Ferie med Løn og Bekendtgørelse af 29. Juni 1938 om Feriemærkesystemet m. v.

Da Sagsøgte, skønt lovligt stævnet, ikke har givet Møde under Sagen, vil der være at give Dom efter den af Sagsøgeren derom nedlagte Paastand, der stemmer med hans mundtlige Fremstilling, mod hvilken intet er fundet at indvende, saaledes at Sagens Omkostninger bestemmes til 18 Kr.

For ikke at have givet behørigt Møde ved den befalede Forligsmægling vil Sagsøgte have at betale en Statskassen tilfaldende Bøde af 4 Kr. I Mangel af Betaling omsættes Bøden til 2 Dages Hæfte.

Thi kendes for Ret:

Sagsøgte Entreprenør J. P. Larsen bør til Sagsøgeren Mekaniker Ege Petersen udlevere fornævnte Feriemærkebog med indklæbede Feriemærker til et Beløb af 71 Kr. 40 Øre, samt betale Sagens Omkostninger med 18 Kr.

Til Statskassen bøder Sagsøgte 4 Kr.

I Mangel af Betaling omsættes Bøden til 2 Dages Hæfte.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

sign. *Gerhard Jensen.*
Civildommeren i Københavns Amts Nordre Birk.

Denne Dom vil formentlig faa en vis gavnlig Betydning overfor Arbejdsgivere, der mener at kunne ignorere Ferielovens Bestemmelser til Skade for deres Arbejdere, og bidrage til at skabe fornøden Respekt for Loven og dens Haandhævdelse saaledes, at den besværlige Vej gennem Retten for Opnaaelse heraf mest mulig undgaas indtil en mere bekvem og mindre omstændelig Afgørelsesmaade forhaabentlig snarest gennemføres enten administrativt eller gennem Lovgivningen.

A.

SØLVBRYLLUP

Den 31. Juli kan Formanden for vort Forbunds Afdeling i Gørlev, Peder Pedersen og Hustru fejre Sølvbryllup.

Peder Pedersen er som nævnt Formand for Gørlev Afdeling og har været Indehaver af dette Tillidshverv i en længere Aarrække. Han har ligeledes indtil for nylig været Formand for den socialdemokratiske Kredsorganisation i Ruds-Vedby-Kredsen. Foruden sit Formandshverv bestrider Peder Pedersen et Arbejde som Medlem af Grundforbedringsudvalget og er tillige Medlem af Amtsraadet. I enhver Henseende har han haft en udmærket Hjælp og Støtte i sin Hustru og begge Ægtefællerne vil sikkert paa Festdagen modtage mange Beviser paa Taknemlighed fra Parti- og Fagfæller for deres Indsats i Arbejderbevægelsen. Hertil føjer ogsaa vi en Hilsen og Lykønskning i Dagens festlige Anledning.

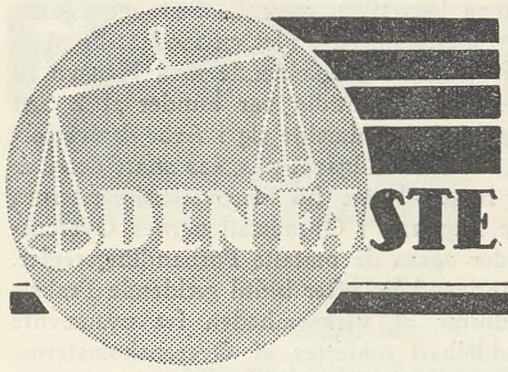

DEN FASTE VOLDGIFTSRET DØMMER

UDSKRIFT
af
Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 3. Juni 1939
i Sag Nr. 2648:

Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne, Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund, Køge Arbejdsgiverforening og Foreningen af Arbejdsgivere i Skive
mod
De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening for Aalborg og Nørresundby, Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikssund, Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Skive.

Det Danske Petroleums-Aktieselskabs Salgsagenturer i Aalborg, Frederikssund, Køge og Skive, som alle havde Særoverenskomster med den paagældende lokale Fagforening, indmeldte sig i de respektive lokale Arbejdsgiverforeninger henholdsvis ca. 1/12 1938, den 21/10 1938, 24/11 1938 og 1/1 1939.

Salgsagenturet i Aalborg havde i November Maaned 1938 henvendt sig til Arbejdsgiverforeningen med Anmodning om Optagelse i Foreningen, der tilsendte Agenturet en Tilmeldingsblanket, idet man samtidig gjorde opmærksom paa, at det maatte opsige den bestaaende Særoverenskomst, der med 3 Maaneders Varsel kunde opsiges til Ophør den 30 April 1939. Den 28. December opsagde Fagforeningen imidlertid Overenskomsten til Ophør den 31. Marts, og efter at Agenturet den 29. December havde gjort Fagforeningen opmærksom paa, at Overenskomsten først kunde opsiges til Ophør pr. 30. April, tilskrev Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne den 5. Januar Fagforeningen, at Agenturet var indtraadt som Medlem af Foreningen.

Agenturet i Frederikssund opsagde den 21. Januar 1939 sin Overenskomst med Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikssund til Ophør den 1. Maj og gav den 28. Januar Meddelelse om Optagelse i Arbejdsgiverforeningen.

Den 22. November 1938 havde Agenturet i Køge opsagt sin Overenskomst med Fagforeningen til Ophør den 1. April. Fagforeningen gav paa sin Side Agenturet en Opsigelse den 28. December; den blev bekendt med Indmeldelsen i Arbejdsgiverforeningen den 3. Januar.

Kort efter 1. Januar 1939 opsagde Agenturet i Skive sin Overenskomst til Ophør den 1. Maj, og da Fagforeningen med Opsigelsens Anerkendelse den 9. Februar forespurgte, om der skulde forhandles om en ny Overenskomst, eller om Organisationernes Overenskomst skulde gælde fra 1. Maj, meddelte Foreningen af Arbejdsgivere i Skive den 21. Februar Fagforeningen, at der ikke var nogen Anledning til at indlede Forhandling om en ny Overenskomst, da Agenturet fra Særoverenskomstens Udløb automatisk omfattedes af den mellem Organisationerne gældende Overenskomst.

Ved Udløbet af de paagældende Særoverenskomster erklærede Fagforeningerne, der i saa Henseende havde modtaget Direktiv fra Dansk Arbejdsmands Forbund, at Arbejdet vilde blive standset, hvis man efter Særoverenskomsternes Udløb vilde aflønne efter de mellem Organisationerne bestaaende Overenskomster, og de 4 Agenturer har derefter under Protest fortsat med at betale som hidtil.

Under Anbringende af, at der aldrig for de indenfor Sammenslutningens Medlemsomraade værende Olie-, Benzin- og Petroleumsfirmaer har været anvendt andre Overenskomster end de almindelige for samtlige andre Handelsvirksomheder gældende Overenskomster, nedlægger Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne, Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund, Køge Arbejdsgiverforening og Foreningen af Arbejdsgivere i Skive Paastand overfor De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening for Aalborg og Nørresundby, Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikssund, Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Skive om, at de nævnte Virksomheder i Aalborg, Frederikssund, Køge og Skive kendes berettiget til fra Særoverenskomsternes Ophør at aflønne efter vedkommende Organisationers Overenskomster, og at Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundets forannævnte Afdelinger for Brud paa Septemberforliget og de gældende Mæglings- og Voldgiftsregler idømmes Bod, idet Klagerne til Støtte for denne Paastand henviser til, at det bl. a. er fastslaaet ved Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Sag Nr. 1084 og iøvrigt ogsaa ved forskellige Kendelser afsagt ved faglig Voldgift, at en Virksomheds Indmeldelse i Arbejdsgiverforeningen bevirker, at Virksomheden umiddelbart omfattes af de mellem Organisationerne bestaaende Overenskomster, dog at denne Virkning, saafremt Virksomheden i Forvejen er bundet af en Overenskomst, først indtræder fra det Tidspunkt, da Særoverenskomsten bringes til Ophør.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse under Henvisning til, at de fire Virksomheder ved at indmelde sig i Arbejdsgiverforeningen derved ogsaa har underkastet sig de mellem de to Hovedorganisationer bestaaende

»Forhandlingsregler«, hvoraf de har paaberaabt sig følgende:

§ 1. »Samtlige til og med 1. Juli udløbende Overenskomster faar fælles Udløb den 1. Marts.«

§ 2. »For at Opsigelsesfristen af 3 Maaneder kan blive udnyttet paa bedste Maade til saglige Partforhandlinger, indføres følgende Regler:

a. Den i Overenskomsterne fastsatte Opsigelsesfrist paa 3 Maaneder afkortes til 14 Dage.

b. Den Part, der ønsker Ændringer foretaget i en bestaaende Overenskomst, skal senest 3 Maaneder før Overenskomstens Udløbsdato fremsende Forslag til disse Ændringer. Fremsendes Forslag ikke rettidig, løber Overenskomsten uændret videre 1 Aar.

c. Forhandlingerne mellem Underorganisationerne skal optages straks efter Forslagets Modtagelse og være tilendebragt senest 6 Uger derefter.

d. Saa snart Forhandlingerne er erklæret for afsluttede i Underorganisationerne, skal de paabegyndes i Hovedorganisationerne.«

For saa vidt man paaberaaber sig Medlemsskab i Arbejdsgiverforeningen, maa samtlige de af Klagerne omhandlede Overenskomstopsigelser være i Strid med Forhandlingsreglerne, idet der ikke er fremsendt Ændringsforslag og gennemført Forhandlinger. Endvidere har de Indklagede gjort gældende, at det Arbejde, som udføres hos de i nærværende Sag omhandlede Firmaer, er af en særlig Beskaffenhed, der kræver kvalificeret Arbejdskraft, baade til Chauffør- og Lager- og Pakhusarbejde, paa Grund af Materialets Beskaffenhed, den omfattende Inkassationsvirksomhed m. m.

Med Hensyn til Klagernes Paastand om et Medansvar for Dansk Arbejdsmandsforbund har de Indklagede henvist til, at Forbundets Støtte i den foreliggende Situation er naturlig, idet der ikke sker nogen af Parterne Fortræd, naar Arbejderne bibeholder den hidtidige Løn, og Arbejdsgiverne ikke gennemfører en betydelig Lønreduktion, for hvilken der ikke foreligger nogen Begrundelse. Hertil kommer, at Forbundet fra første Færd har været indforstaaet med, at Spørgsmaalet, naar Enighed ikke kunde opnaas, maatte gaa til retslig Afgørelse.

Foreløbig bemærkes, at Parterne under Proceduren har været enige om, at der ikke for Agenturerne i Aalborg, Frederikssund og Skive har foreligget en Situation, der kan bringe Septemberforligets Pkt. 2 i Slutningen i Anvendelse. Og hvad Agenturet i Køge angaar, er der først under den mundtlige Forhandling fra de Indklagedes Side rejst Tvivl i saa Henseende, men Retten finder ikke, at det fremførte giver Anledning til at behandle dette Agentur anderledes end de tre andre.

Retten skal herefter udtale følgende:

Der findes ikke at kunne gives de Indklagede Medhold i de af dem anførte Betragtninger om, at de fire Agenturer ved at indmelde sig i Arbejdsgiverforeningen derved har underkastet sig Forhandlingsreglerne *straks fra Indmeldelsen*. Indtil Udløbet af Særoverenskomsterne har de været bundet af disse og været pligtige at aflønne deres Arbejdere i Henhold hertil og derfor forsaavidt ikke været inde under Omraadet for Organisationernes Overenskomster, som Følge deraf heller ikke forpligtet til at følge Forhandlingsreglerne, der er blevet en Bestanddel heri, men kun til at anvende Særoverenskomsternes Opsigelsesbestemmelser, idet en modsat Forstaaelse vilde medføre, at de paagældende med Hensyn til Opsigelsestermin m. v. samtidig var bundet af 2 Sæt Overenskomster. Ved at indmelde sig i Arbejdsgiverforeningen er Agenturerne indgaaet paa, saa snart dette er muligt, hvilket først vil sige fra Særoverenskomsternes Udløb, at følge Reglerne i Organisationernes Overenskomster, derunder ogsaa de omtalte Forhandlingsregler. Da en saadan Indmeldelse efter hidtil gældende Praksis automatisk medfører, at Virksomheden fra nysnævnte Tidspunkt umiddelbart omfattes af Overenskomsterne, og da Virksomhederne følgelig intet har at forhandle om, idet de ved deres lovlige Opsigelse har opnaaet Hensigten hermed, nemlig at komme bort fra Særoverenskomsterne, kan der i den Situation, der er opstaaet ved, at Virksomhederne nu er ligestillede med de øvrige Medlemmer af Organisationen, overhovedet ikke blive Anvendelse for Forhandlingsreglerne for det enkelte, nyindmeldte Medlem. Da der derhos ikke i det under Sagen oplyste er paapeget Forskelligheder i Særoverenskomsterne og Organisationens Overenskomster, som kan begrunde, at disse ikke umiddelbart kan anvendes paa Arbejdet ved de fire Agenturer, vil disse være at kende berettiget til fra Særoverenskomsternes Ophør at aflønne efter vedkommende Organisationers Overenskomster.

Under Hensyn til, at Truslen om Arbejdsstandsning er sket efter Direktiv fra Dansk Arbejdsmands Forbund, vil der ikke være at paalægge Fagforeningerne nogen Bod, men Forbundet alene at idømme en saadan, som efter de foreliggende Omstændigheder passende vil kunne ansættes til 500 Kr.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede derhos have at betale med 300 Kr.

Kendelse:

Det Danske Petroleums-Aktieselskabs Salgsagenturer i Aalborg, Frederikssund, Køge og Skive er berettiget til fra Særoverenskomsternes Ophør at aflønne efter vedkommende Organisationers Overenskomster.

I Bod til Klagerne betaler Dansk Arbejdsmands Forbund 500 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kroner.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

Opmandskendelse

i Voldgiftssag:

Hornum-Ulstrup Kommune

mod

Dansk Arbejdsmands Forbund

afsagt den 25. Maj 1939.

Mellem Hornum-Ulstrup Kommune og Dansk Arbejdsmands Forbund er opstaaet en Strid om, efter hvilken Tarif Snekastningsarbejdet i Kommunen skal betales, og Parterne er enedes om at søge Spørgsmaalet afgjort ved en faglig Voldgift. Til denne har Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, valgt Forretningsfører Alfred Petersen, København, og Afdelingsformand Vald. Sørensen, Aars, medens Indklagede har valgt Sogneraadsformand Bisgaard, Mejlby, og Sogneraadsformand Jensen-Sønderup, Sønderup; til Formand for Voldgiften og Opmand er valgt Dommer Fabritius Tengnagel, Løgstør, og da der ikke i Voldgiften er opnaaet Flertal for nogen Afgørelse, er Spørgsmaalet henvist til Opmandens Kendelse.

Imellem Parterne er der den 6. September 1938 oprettet en Overenskomst, hvis § 2 er saalydende: »I Timeløn betales 90 Øre, — fra 1. Januar 1939 dog 100 Øre. For Arbejder, der udføres med ekstraordinært Tilskud samt for Arbejder, der udføres med Tilskud af den fælleskommunale Udligningsfond for visse kommunale Arbejder, betales dog i Henhold til Entreprenøroverenskomsten.«

Der er Enighed mellem Parterne om, at Snekastningsarbejdet i Vinteren 1938—39 er udført ved lejet Arbejdskraft i Henhold til Snekastningslovens § 19, Stk. 1, og at Arbejdet skal aflønnes efter den fornævnte Overenskomst. Klagerne har imidlertid gjort gældende, at Snekastningsarbejdet skal betales efter Satserne i Entreprenøroverenskomsten (118 Øre i Timen), medens Kommunen kun har villet betale det med 100 Øre i Timen.

Kommunen har til Støtte for sin Paastand i første Række anført, at Overenskomsten først er sluttet, efter at Snekastningsloven var traadt i Kraft, og at Forbundet derfor ikke kan gøre Krav paa Betaling efter den højere Tarif, naar dette ikke udtrykkelig er blevet indført i Overenskomsten. I denne Betragtning kan der dog ikke gives Kommunen Medhold, idet det i lige saa høj Grad maatte være dens Sag under Forhandlingerne om Overenskomsten at faa klarlagt et saa nærliggende, betydeligt Spørgsmaal som Betaling for Snekastningsarbejdet.

Endvidere har Kommunen gjort gældende, at der med Overenskomstens Ord »ekstraordinært Tilskud« særlig skulde være sigtet til Tilskud, som maatte have Hjemmel i særlige Love af mere midlertidig Karakter end Snekastningsloven, som af Kommunen karakteriseres som en ordinær Lov; som Eksempel paa et saadant ekstraordinært Tilskud har man anført Tilskud til Plantningsarbejder. Heller ikke i denne Betragtning kan der dog gives Kommunen Medhold, ligesom det ikke findes at kunne tillægges nogen Vægt, naar Forbundet har anført, at Snekastningsarbejdets hele usikre Art maa karakterisere det som extraordinært.

Det er for Voldgiftsretten oplyst, at lignende Bestemmelser, som den her foreliggende Overenskomsts § 2 er indført i mange andre Overenskomster, og det maa antages, at Hensigten med Bestemmelsen har været at fastslaa, at ogsaa Arbejderne bør have en Fordel i de Tilfælde, hvor Kommunen oppebærer et extraordinært Tilskud. Det afgørende maa derfor være, om det Tilskud, der ydes Kommunen ifølge Snekastningsloven, efter sin Karakter og Størrelse maa siges at være extraordinært. Der er Enighed mellem Parterne om, at de Tilskud, som tilflyder Kommunen til Vejarbejder i Henhold til Lov om Motorafgifter af 23. Marts 1932 § 9 Stk. 4, og som for Tiden andrager c. 40% af Vejudgifterne, ikke betragtes som extraordinært, saa at disse Arbejder ikke aflønnes efter den høje Tarif. Det ligger derfor nær at antage, at Overenskomstens Udtryk »extraordinært Tilskud« netop skal danne Modsætningen til dette Tilskud, som man har regnet for »ordinært«; — og Undersøgelsen maa derfor rettes paa, om der til Snekastningsarbejdet ydes Tilskud, som overstiger det sædvanlige Tilskud for Motorskatterne.

Ifølge Snekastningslovens § 19 gives der Kommunen Adgang til at faa Halvdelen af de med Anvendelsen af lejet Arbejdskraft forbundne Udgifter refunderet af Motorafgifter, og denne Refusion foretages forlods, inden Fordeling af Afgiften finder Sted; Resten af Udgifterne kan som Vejudgifter medregnes ved Beregningen af Kommunens Andel i Motorafgifterne. Idet denne sidste Andel for Tiden andrager ca. 40%, vil saaledes Kommunen faa refunderet ca. 70% af Snekastningsudgifterne, og selvom den Omstændighed, at de 50% refunderes forlods, vil medføre, at vedkommende Kommunes Andel i den almindelige Fordeling af Motorafgifterne vil formindskes noget, vil der tilflyde Kommunen en Fordel (hvis Størrelse dog ikke nøjagtig kan beregnes), idet en Del af de 50% vil blive udredet af Penge, som ellers skulde tilfalde Vejfonden, og som den enkelte Kommune ikke har nogen tilsikret Ret til at faa Del i.

Herefter maa det fastslaas, at Kommunen ved at faa Refusion efter Snekastningslovens § 19 Stk. 1 vil opnaa et Tilskud, som i ikke uvæsentlig Grad overstiger det ordinære Tilskud af Motorafgifterne, og da hertil kommer, at bemeldte Lovbestemmelse stiller særlige Betingelser for Opnaaelse af dette Tilskud, maa det i det hele karakteriseres som extraordinært, og Snekastningsarbejdet maa derfor betales efter Entreprenøroverenskomsten.

Hver af Parterne bør betale sine Omkostninger; Opmandens Honorar 125 Kr. samt Udgifter til Porto og Copialia 10 Kr., ialt 135 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

Thi bestemmes:

Snekastningsarbejdet i Hornum-Ulstrup Kommune vil i Henhold til Overenskomst af 6. September 1938 være at betale efter Entreprenøroverenskomsten med 118 Øre i Timen.

Hver af Parterne betaler sine Omkostninger, medens Opmandens Udgifter ialt 135 Kr. udredes af Parterne hver med Halvdelen.

Fabritius Tengnagel.

Opmandskendelse
i
Voldgiftssag Nr. 185
mellem
Dansk Arbejdsmands Forbund
og
Entreprenørforeningen
paa Entreprenør O. M. Haugaards Vegne.

Nedenfor nærmere omhandlede Uoverensstemmelser mellem Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, og de Indklagede, Entreprenørforeningen paa Entreprenør O. M. Haugaards Vegne, er henvist til faglig Voldgift, og da der ikke blandt Voldgiftsmændene har kunnet blive Flertal for en Afgørelse, paahviler det undertegnede, af Parterne valgte Opmand at afgøre Tvisten ved Kendelse.

Ved Anlæg af en ny Vej, som Entreprenør Haugaard har i Entreprise i Aarhus, udføres Arbejdet paa følgende Maade:

I Vejkassens Bund udlægges et Lag Slagger og derpaa et Lag Sand. Det derpaa følgende Arbejde beskrives saaledes i Entreprisekontraktens Beskrivelse:

»Herpaa lægges Bundstenene, som er stort Ral (Knokkelral), Lagtykkelse 10 cm. Over Bundstenene spredes Tromlegrus eller Bagharpning i en Mængde af ca. 35 l pr. m², herefter udlægges et nyt 6 cm tykt Mellemlag af Ral. Naar dette Lag er udlagt, tromles med en 6—8 t Tromle; under den sidste Halvdel af Tromlingen paaføres Tromlegrus, først tørt, senere under Vanding, indtil Laget er omtrent komprimeret. Herefter paaføres 6 cm Skærver, der tromles med en 10—13 t Tromle og gruses under Nedvanding paa sædvanlig Maade, indtil Belægningen er fuldstændig komprimeret og tæt«.

Der er Enighed om, at Arbejdet er udført overensstemmende med denne Beskrivelse. Arbejdet udføres iøvrigt paa den Maade, at Biler bakker ind i Vejkassen og tipper Bundstenene (Knokkelral), som skovles ud. Efter at Bagharpningen er spredt, bakker Biler med den mindre Ral ind paa Bundstenene og tipper Rallen, som derpaa jævnes ud. Undertiden følger Udlægning af den mindre Ral ret nær paa Udlægningen af Knokkelral, men til Tider er Udlægningen af hver af de to Materialer sket »strækningsvis«.

I den mellem Parterne bestaaende Hovedoverenskomst af 1. April 1938 bestemmes i § 5 e om Anlæg af »ny Vej« bl. a. følgende:

»Finregulering og Lægning af Bundsten betales, naar Bundstenene lægges med Haanden pr. m² med 27 Øre
hvis — kan skovles ud - - - 17 -
Paalægning af Skærver og Grus, Hjælp til Tromling og Vanding betales pr. m²:
for indtil 10,5 cm Skærvelag med ..... 23 -
.....
Hvor Skærveudlægningen kræves foretaget i flere Lag, betales for hvert Lag udover eet Tillæg pr. m² af ..... 5,1 -
.....«

Tvisten drejer sig om, hvorvidt Tillægget paa 5,1 Øre skal betales for Arbejdet.

Klagerne hævder, at Skærveudlægningen er sket i to Lag og paastaar det nævnte Tillæg betalt.

De Indklagede paastaar Frifindelse, idet de bestrider, at der foreligger Skærveudlægning i to Lag.

Klagerne anfører til Støtte for Paastanden, at det 6 cm tykke Mellemlag af Ral ikke kan henregnes til Bundstenslaget, saa meget mindre, som der er udlagt Bagharpning mellem de to Lag, og da Ral altid som Vejmateriale lønmæssigt stilles lige med Skærver, maa det betragtes som hørende til Vejens Skærvelag, eller som et Skærvelag, og Skærvelægningen er følgelig sket i to Lag. Skulde de 6 cm Ral regnes til Bundstenslaget, vilde det efter Klagernes Mening føre til en urimelig Lønfordeling, som maa have Sandsynligheden imod sig, nemlig 17 Øre pr. m² for de 16 cm tykke Bundstenslag, Vejens meste Materiale, og 23 Øre pr. m² for det 6 cm tykke Skærvelag. De henviser tillige til, at Entreprisebeskrivelsen tydeligt betragter Rallaget som et selvstændigt Lag. De fremhæver endelig, at Aflønningen af Vejarbejde, som det beskrevne, gennem mange Aar — ialt Fald over 14 Aar — altid er afregnet som af Klagerne krævet ogsaa hos Entreprenørfirmaet Haugaard.

De Indklagede henviser til Støtte for deres Paastand i første Række til to Opmandskendelser i Voldgiftssager mellem denne Sags Parter, nemlig Kendelse i Sag Nr. 119, afsagt den 7. Februar 1936, og i en Sag Nr. 166, afsagt den 10. Juni 1938. De erkender vel, at Arbejdet som det i Sagen beskrevne hidtil i Aarhus — ogsaa hos Entreprenør O. M. Haugaard — er aflønnet som af Klagerne krævet under denne Sag, men hævder, at det af Voldgiftssagerne, navnlig Sag Nr. 119, fremgaar, at denne Aflønning var urigtig, og at Entreprenør Haugaard derfor ogsaa ved Arbejdets Paabegyndelse tog Forbehold. De anfører nærmere, at det samlede Ralmateriale udgør Bundstenslaget, idet den mindre Ral faktisk kun tjener til at udfylde Hulheder i Knokkelrallen; de fremhæver herved, at Overenskomsten ingen Begrænsning sætter for Bundstenslagets Tykkelse og intet indeholder om Tillæg for Udlægning af Bundsten i flere Lag. Teknisk og arbejdsmæssigt er her kun Lagdeling mellem Ralmaterialet og de egentlige Skærver, idet der ikke tromles, gruses og vandes, før hele Ralmaterialet er udlagt. De kan forøvrigt ikke erkende, at Smaaral overenskomstmæssig er at stille i Klasse med Skærver. De finder intet urimeligt i den af Klagerne paapegede Prisforskel for Udlægning af Bundsten og Skærver, idet den forklares ved, at der ved Udlægning af Skærverne skal udvises langt større Akkuratesse og anvendes Skabelon. Da Overenskomsten oprindeligt blev vedtaget, anvendtes forøvrigt tykkere Bundstenslag end nu, og den tekniske Udvikling er i Virkeligheden løbet fra Overenskomstens Formulering; den fulgte Fremgangsmaade er imidlertid med det nu anvendte Materiale nødvendig for at skabe et bæredygtigt Fundament, og Arbejdsydelsen gaar trods den ændrede Teknik ikke udover, hvad Overenskomsten forudsætter.

Klagerne bestrider, at Kendelserne er afgørende for nærværende Tilfælde, idet Smaarallen i de tidligere Sager kun blev anvendt til Udfyldning og Forkiling.

Med Hensyn til de af de Indklagede til Støtte for deres Paastand paaberaabte Opmandskendelser bemærkes, at det Arbejde, som disse Sager drejede sig om, ikke var ensartet med det under nærværende Sag omtvistede. I Sag Nr. 119, som særlig er paaberaabt, gik Oplysningen om Arbejdet ud paa, at der anvendtes Singels eller Ral til Udfyldning af Huller mellem Bundstenene, som var af Størrelse 10—12 cm, og der var iøvrigt intet oplyst om Lagtykkelse eller Mængde af det til Udfyldningen anvendte Materiale, der udlagdes samtidig med Bundstenene. Kendelsen begrunder sin Afgørelse paa følgende Betragtning:

»at der skal udvises en vis Bestræbelse eller Omhu for at give Bundstenslaget sin rette, kompakte Karakter. Selvom det nu maa antages, at Arbejdernes Forpligtelser til at udvise saadan Bestræbelse har sin Begrænsning, navnlig for saa vidt det drejer sig om Udfyldning med særligt Materiale, findes det dog efter alt foreliggende, herunder Vejanlæggets (Bundstenslagets) hele Karakter og Arbejdets Tilrettelæggelse, betænkeligt at anse denne Begrænsning for overskredet i det foreliggende Tilfælde .....«.

I Sag Nr. 166 var Forholdet tilsvarende, og Afgørelsen maatte følge Afgørelsen i Sag Nr. 119.

Ved det under nærværende Sag omhandlede Arbejde lægges først et Bundstenslag paa 10 cm, og herover spredes Tromlegrus eller Bagharpning, og derpaa udlægges Rallaget paa 6 cm's Tykkelse. Her er altsaa ikke alene Tale om Udfyldning af Bundstenslagets Hulheder, men om et Lag, der er af samme Tykkelse som det Skærvelag, der afslutter Stenmaterialet. Overenskomstmæssigt at henregne dette Rallag til Bundstenslaget skønnes ikke muligt, og det kan ikke begrundes ved de Betragtninger, der har ført til Resultatet i Kendelserne i Sagerne Nr. 119 og 166. Hvor Afgrænsningen mellem, hvad der overenskomstmæssigt hører med til Udførelsen af Bundstenslaget, og hvad der maa anses for Udlægning af et selvstændigt Lag, skal drages, kan i visse Tilfælde volde Tvivl, men det er med den nu anvendte Vejbygningsteknik uundgaaeligt at drage en saadan Grænse.

Efter det anførte findes der da at maatte give Klagerne Medhold i, at Udlægningen af det 6 cm Rallag er at anse

for Udlægning af et særligt Lag, et Resultat, hvis Rigtighed finder en vis Bekræftelse i, at man som ovenfor omtalt gennem mange Aar har aflønnet Udlægningen overensstemmende med Klagernes Forlangende i dette Tilfælde.

Idet dernæst et Rallag som det ommeldte efter alt foreliggende findes i heromhandlede Henseende at maatte ligestilles med et Skærvelag, vil Klagernes Paastand være at tage til Følge.

Voldgiftssagens Omkostninger, ialt 369 Kr. 85 Øre, herunder til Opmanden i Honorar og Godtgørelse for Rejseomkostninger m. m. 207 Kroner 85 Øre, findes Klagerne og de Indklagede at burde udrede med Halvdelen hver.

Kendelse:

Entreprenør O. M. Haugaard bør i H. t. Overenskomstens § 5, e, ved Aflønningen af ovenommeldte Arbejde betale Tillæg paa 5,1 Øre pr. m² for Udlægning af Skærver i to Lag.

Voldgiftssagens Omkostninger betaler Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, og de Indklagede, Entreprenørforeningen, med Halvdelen hver.

København, den 9. Maj 1939.

s. Jesper Simonsen.

OPMANDSKENDELSE

i Voldgiftssag Nr. 189:

Dansk Arbejdsmands Forbund

mod

Entreprenørforeningen.

Mellem Entreprenør Ejner Mikkelsen, Aarhus, der er Medlem af Entreprenørforeningen, og nogle Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund, er der opstaaet Strid om Betalingen for et Forskallingsarbejde ved Opførelsen af en Beholder i Aarhus, og da det ikke er lykkedes at løse denne Strid i Mindelighed, er den indbragt til Afgørelse ved faglig Voldgift. I Mangel af et Flertal indenfor de af Parterne valgte Voldgiftsmænd afgøres Sagen nu af undertegnede, der af Parterne er valgt til Opmand.

Striden drejer sig om Beregningen af Tyngdepunktet ved Forskallingen til Beholderens lodrette, 7 m høje Vægge.

Forskallingen er dannet af 75 cm høje Flager og opstillet stykkevis, idet Flagerne efterhaanden er løftet højere op. Der er udført særligt Stillads, som er betalt særskilt efter den mellem Parterne gældende Priskurant (§ 6, B. I, efter Pos. 353, Side 73—74).

I Priskurantens § 6, B. III, efter Pos. 378, Side 76, hedder det:

»Højden er regnet fra Flagestillingens eller Afstivningens Udgangspunkt (Jord, nærmeste Etageadskillelse eller Stillads).«

Foreningen paastaar, at Højden i nærværende Tilfælde skal regnes fra Stillads, hvorved Tyngdepunktshøjden vil blive ½×150 cm = 75 cm. Til Støtte herfor anfører Foreningen, at der er udført særligt Stillads, som er betalt særskilt, og at Forskallingen ikke er stillet op paa een Gang, men stykkevis.

Forbundet paastaar, at Højden skal regnes fra Jorden, hvorved Tyngdepunktshøjden bliver ½×7 m = 3,5 m, og anfører til Støtte herfor, at Forskallingen er opført ubrudt med Jorden som Udgangspunkt.

Som Bestemmelsen er affattet, er det Flagestillingens Udgangspunkt, der er afgørende for Beregningen af Tyngdepunktshøjden, saaledes at Stilladset kun kan komme i Betragtning i denne Henseende, naar det kan betragtes som Udgangspunkt. I nærværende Tilfælde, hvor Forskallingen er opført saaledes, at den begynder ved Jorden og ikke brydes af Etageadskillelser eller lignende, skønnes Højden derfor at maatte regnes fra Jorden. At der er anvendt særligt Stillads — hvilket er sket med Entreprenørens Sanktion — og at Opstillingen er sket stykkevis, har ikke efter Bestemmelsens Affattelse og Indhold nogen Betydning, og kan ikke siges at være noget saa ekstraordinært, at det bringer Tilfældet udenfor Forudsætningerne for Bestemmelsens Anvendelse.

Som Følge heraf vil Forbundets Paastand være at tage til Følge.

Kendelse:

Tyngdepunktshøjden ved det ovennævnte Forskallingsarbejde er at beregne til 3,5 m.

København, den 22. Juni 1939.

Tuberkulosesygedagene aftog som Følge af Røntgen-Gennemlysninger

Paa Philips-Fabrikerne i Holland har der gennem nogen Tid været eksperimenteret med Røntgen-Gennemlysninger af de paa Virksomheden beskæftigede Arbejdere og Funktionærer. Da der var foretaget 100,000 Gennemlysninger og det derved fremkomne Materiale var bearbejdet, fremsatte Dr. A. F. Philips nogle Oplysninger om Resultatet overfor Repræsentanter for de beskæftigede, og heraf gengiver vi nedenstaaende.

Trods en almindelig gennemført Undersøgelse viste der sig tidligere ret ofte Tuberculose, blandt det nuantagne Personale. Da det herefter havde vist sig, at Gennemlysning med Røntgenstraaler er et meget hensigtsmæssigt Hjælpemiddel til Konstatering af Lungetuberkulose, begyndte Philips-Fabrikkernes Hygiejniker, Dr. G. C. E. Burger, i Aaret 1932 med en planmæssig Røntgen-Gennemlysning af dem, der søgte om Ansættelse samt af det allerede ansatte Personale. I mange enkelte Tilfælde blev mange Lidelser undgaaet paa denne Maade. Den store sociale Betydning af disse Undersøgelser forstaar man imidlertid først rigtigt, naar man betænker, at Antallet af Sygdomsdage foraarsaget direkte af Tuberkulose, paa Philips-Fabrikkerne er aftaget med ikke mindre end 71% siden Aaret 1932. Henved 200 Tuberkulose-Patienter genvandt som Følge af deres Sygdoms tidlige Opdagelse fuldstændigt deres Arbejdsevne og vendte helbredet tilbage til Virksomheden. Disse helbredte Patienter ophørte samtidigt ogsaa med at være en stadig Fare for Smitte blandt deres Arbejdskolleger.

De med Virksomheden forbundne Syge- og Hjælpekasser anvender nu til tuberkelsyge 58.000 holl. Gylden mindre pr. Aar, end man i Aaret 1931 anvendte til Sygepenge, lægelig Behandling, Forplejning paa Sanatorier, i Pensioner o. s. v. I Tiden fra 1931 til 1939 har Kasserne anvendt ialt 252.000 holl. Gylden mindre hertil. Udgifterne til Røntgenundersøgelserne androg i disse 8 Aar 88.000 holl. Gylden, saaledes at Kassernes rene Besparelse i Udgifter til Tuberkuløse andrager ialt 164.000 Gylden.

Røntgen-Gennemlysningen har imidlertid kun et blivende Resultat, naar Undersøgelsen bliver gentaget med visse Mellemrum. Paa Philips-Fabrikkerne bliver enhver Arbejder nu paany undersøgt hvert 1½ Aar.

For at undgaa, at Arbejderen smitter i sit Hjem, blev der i Aaret 1937 ogsaa givet Familiemedlemmerne Lejlighed til at benytte sig gratis af Røntgenundersøgelsen. Tusinder af Arbejdernes Familiemedlemmer, ialt ca. 70 Procent, har fulgt Opfordringen til at lade sig undersøge. Der henvises udtrykkeligt til, hvor nødvendigt det er, at alle de paagældende paany lader sig undersøge for at opnaa det gunstigst mulige Resultat i Tuberkulosebekæmpelsen.

Da det ikke længere er saa kostbart som tidligere at foretage Røntgenundersøgelse og fastholde Røntgenbilledet fotografisk, mener man, at der derigennem er skabt Mulighed for en systematisk Røntgenundersøgelse af hele Folket.

I. F. F.

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

De nye Landarbejderboliger

vedr. Statslaan til Arbejderboliger paa Landet.

Lidt om Loven og om, hvorledes den virker i Praksis.

Et af de Argumenter, der under sidste Valgkamp ved Møderne paa Landet blev anvendt fra Regerings-Oppositionens Side, var, at Loven af 13. April 1938 om Opførelse og Udleje af Arbejderboliger paa Landet kun var »Valgflæsk«. Det blev saaledes hævdet, at kun et

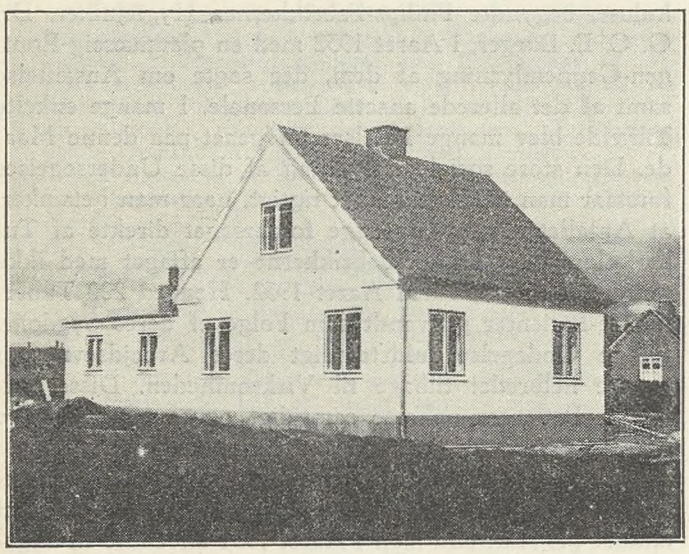

N. N.s Hus i Ølstykke.

forsvindende Antal Landarbejdere har nydt godt heraf. Og saa er dog Forholdet, at baade Venstre og de konservative har været med til Behandlingen af et Forslag om yderligere Bevilling paa 2 Millioner Kroner, idet de 3 Millioner Kr., der af Statskassen blev ydet til Opførelse af Landarbejderboliger paa privat indkøbt Jord, paa 4 Maaneder var bevilget til en Del af de mange Ansøgere, der meldte sig. De 3 andre Millioner Kroner, som ifølge Loven af Jordfonden skal ydes til Boliger paa Jord i offentlig Eje, er ganske vist endnu ikke uddelt. Aarsagen er, at det her i Landet for Tiden er vanskeligt at opdrive saadan Jord. Loven har imidlertid Gyldighed til 1941, og der er saaledes i nogen Tid Chance for Køb af Jord.

Under de sidste Aars Diskussioner om Flugten fra Land til By er der ikke mindst fra socialdemokratisk Side peget paa de elendige Arbejderboliger som en medvirkende Aarsag til Ungdommens Ulyst mod Arbejdet ved Landbruget og derfor kom Forslaget under Rigsdagssamlingen i 1937—38. Der er saaledes nu ialt stillet 8 Millioner Kroner til Raadighed for dette gode, samfundsnyttige Formaal.

Hvilke Bestemmelser er der truffet for, at man kan komme i Betragtning. Loven bestemmer, at Ansøgeren først og fremmest skal være myndig, have Indfødsret, ikke være over 55 Aar, have fast Bopæl, være i Besiddelse af de borgerlige Rettigheder og være beskæftiget ved normalt forefaldende Arbejde paa Landet.

Laantagere, der har mindst tre Børn, som han har Forsørgerpligt overfor, skal kun skaffe 5 pCt. af Anskaffelsessummen. De øvrige 10 pCt., Beløbet for Bygningerne, maa ikke overstige 7000 Kr. 25 pCt. af Laanet er rentefrit og iøvrigt er Laanet rente- og afdragsfrit det første Aar, hvorefter der betales 4 pCt. aarlig af den rentepligtige Del af Laanet som Rente og 1 pCt. aarlig af det fulde Laans oprindelige Hovedstol. Grundene, hvorpaa Bygningerne opføres, maa ikke være over 2500 m² og ikke under 800 m², ligesom der skal være Adgang til Vej og den fornødne Vandforsyning skal være sikret.

Endvidere skal Laantageren være syge- og arbejdsløshedsforsikret.

Hvorledes virker denne Lov i Praksis? Netop i disse Dage staar man i Frederiksborg Amt foran Fuldførelsen af de første Landarbejderboliger efter Loven af 13. April 1938.

Vi præsenterer et Par Boliger, der ligger i Ølstykke By. Det første ligger ud til den trafikerede Landevej Frederikssund—København. Paa 1800 Kvadratalen af en Lucernemark har Landarbejder N. N. opført sit Hus, der med Grunden kommer til at koste 8000 Kr. Det er grundmuret, spidsgavlet og med smukt Rødstenstag. Endnu er det ikke helt færdigt til Indflytning. Paa Pladsen laa Bygge-Artikler hulter til bulter. I Bryggerset, der er bygget bagtil, har Familien slaaet sig ned. Den

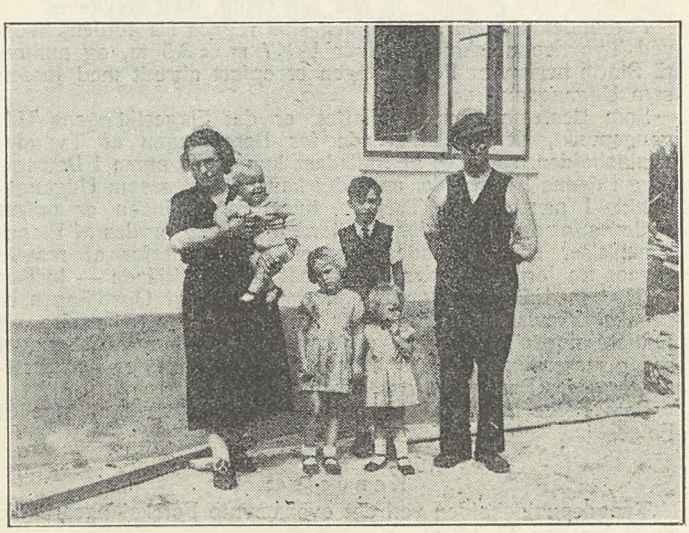

N. N. og Familie parat til at flytte ind i det nye Hus.

bestaar foruden af N. N., der er 36 Aar, af hans 29-aarige Hustru og deres 4 Børn i Alderen 10, 5, 2 og ¾ Aar.

Det er godt et Aars Tid siden, Ægteparret læste i vort Medlemsblad om de nye Landarbejderboliger og indsendte Ansøgning, som blev bevilget. Familien boede til Leje 6 Kilometer borte. Arbejdspladsen er nu paa Gaarden ved Siden af Huset, og Byggepladsen har hørt til en Mark under denne.

N. N. gav før 15 Kr. om Maaneden i Husleje og skal nu af med 26 Kr., men der er ogsaa væsentlig Forskel paa Boligen. Hertil kommer saa Brændsel, Lys, Skatter etc. Hans Løn er 1900 Kr. om Aaret, heri er medregnet Kosten, der er beregnet til 1 Kr. pr. Dag. I Løbet af de sidste 4 Aar er det lykkedes Familien at opspare 500 Kr., som er sat i Ejendommen.

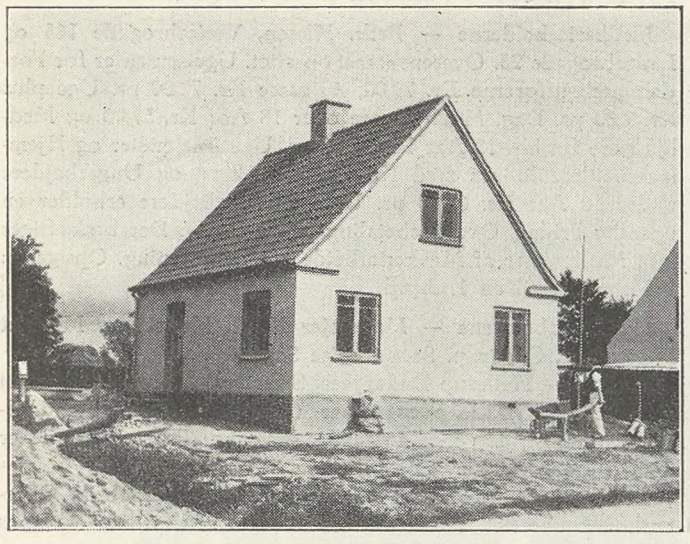

K. K.s nye Ejendom, der har kostet 7400 Kr.

I Huset er rummelig Entre med Trappe op til Værelserne ovenpaa. Nedenunder er to Stuer, en Spisestue og en Dagligstue. Begge er store. Det samme er Tilfældet med Køkkenet, hvori der bagud er Plads til Spisekrog. Overalt er det store Vinduer, saa Lyset i rigelige Mængder strømmer ind. Køkkenet har Forbindelse med Bryggerset. Her er Vaskekedel, WC med Træk og Slip — en Luksus, der end ikke findes paa Gaarden ved Siden af. Desuden er der Brændselsrum og under Huset en stor Viktualiekælder. Ovenpaa er to mindre Værelser, et til Børnene at sove i og et andet til Forældrene.

N. N. har selv virket som Murerarbejdsmand under Opførelsen. I Øjeblikket er Jorden omkring Huset tør, leret og fyldt med Lucerne-Rødder. Til Efteraaret vil han laane Bondens Plov og bearbejde Jorden, saa her til næste Aar kan blive baade Pryd- og Køkkenhave.

Kort herfra fik vi forevist det andet Hus. Det ligger et Stykke fra Hovedvejen og er opført af Arbejdsmand K. K. Det har kostet 7400 Kr. at bygge plus 1000 Kr. for Grunden. Denne er paa 3500 Kvadratalen og er en gammel Have med store Frugttræer. Huset er af omtrent samme Type, som det foregaaende beskrevne. Ogsaa her næres store Forventninger til det nye Hjem, der skaffes paa Regeringens Initiativ.

Gun.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Aulum	(Tørvefabr. Karl Bjerregaard)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Feldsted	(Varnæs Kommune)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Gern	(Gern-Skannerup Kommune)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Karlby	(Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Laven	(Linaa Kommune)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Roskilde	(Skov Nielsens Skotøjsfabrik, Roskilde) (Sympatikonflikt)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Stenmagle	(Stenmagle Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Svendborg A.	(Tved Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Tønder	(Tørvefabr. P. A. Nielsen)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Aars	(Aars Kommune)
Brøndum-Hvidbjerg	(Brøndum-Hvidbjerg Kommune)
Galten	(Storring-Stjær-Galten Kommune)
Grenaa	(Vognm. A. Bilde. O. Ekstrand, Grenaa)
Tjæreby	(A/S De forenede Cikorietørrerier)

Fra hele landet

Borup Sj. — Købmændene i Borup. Overenskomsten er fornyet under samme Forhold som med Brugsforeningen.

Aalborg B. — Fyens Ægexport. Firmaet, der er en Filial af Poul Rützou & Co., har gennem Hovedfirmaet tiltraadt følgende Overenskomst: Den almindelige Landsoverenskomst mellem de store Ægfirmaer og Forbundet er gældende med følgende Ændringer og Tilføjelser: Lønnen er for Bude:

14—15	Aar	.....	Kr. 21,00
15—16	-	.....	- 24,00
16—17	-	.....	- 27,00
17—18	-	.....	- 30,00

Ved Beskæftigelse enkelte Dage 1/6 Ugeløn plus 25 Øre pr. Dag, og der kan ikke afregnes for mindre end 1 Dag. Beskæftiges Bude over 18 Aar, skal de aflønnes i Henhold til Landsoverenskomsten. Betalingen i Ulykkestilfælde er fuld Løn i første Uge og i de efterfølgende 12 Uger Kr. 2,00 pr. Dag for Bude under 18 Aar. Overenskomsten kan kun opsiges i Tilslutning til Landsoverenskomsten, men til Gengæld behøver der ikke at fremsendes særligt Opsigelsesvarsel, idet Overenskomsten betragtes som værende opsagt, naar Landsoverenskomsten opsiges.

Aalborg B. — Nordjydsk Ægexport. Firmaet, der er en Filial af Poul Rützou & Co., har gennem Hovedfirmaet tiltraadt følgende Overenskomst: Den almindelige Landsoverenskomst mellem de store Ægfirmaer og Forbundet er gældende med følgende Ændringer og Tilføjelser: Lønnen er for Bude:

14—15	Aar	.....	Kr. 21,00
15—16	-	.....	- 24,00
16—17	-	.....	- 27,00
17—18	-	.....	- 30,00

Ved Beskæftigelse enkelte Dage 1/6 Ugeløn plus 25 Øre pr. Dag, og der kan ikke afregnes for mindre end 1 Dag. Beskæftiges Bude over 18 Aar, skal de aflønnes i Henhold til Landsoverenskomsten. Betalingen i Ulykkestilfælde er fuld Løn i første Uge og i de efterfølgende 12 Uger Kr. 2,00 pr. Dag for Bude under 18 Aar. Overenskomsten kan kun opsiges i Tilslutning til Landsoverenskomsten, men til Gengæld behøver der ikke at fremsendes særligt Opsigelsesvarsel, idet Overenskomsten betragtes som værende opsagt, naar Landsoverenskomsten opsiges.

D. A. F. — Fyens Stifts Fragt- og Vognmandsforening. Mellem Forbundet og Vognmandsforeningen er der oprettet en Overenskomst, der traadte i Kraft 1. Maj 1939, og som gælder til den af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Juli. Overenskomsten er en Tiltrædelse af den Overenskomst, som er gældende mellem Forbundet og Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark for de jydske Vognmandsforeninger.

Vejle K. — Droskevognmændene. Vognmændene har opsagt Overenskomsten til Ophør den 1. Maj med den Motivering, at de vilde have Bestemmelsen om den garanterede Ugeløn paa Kr. 35,00 ud af Overenskomsten. Ved en Forhandling er Overenskomsten fornyet uændret et Aar.

Borup Sj. — Vognmand Viggo Jensen, Borup Sj. Overenskomsten er fornyet, idet Vognmanden har tiltraadt og underskrevet Fællesoverenskomsten med de øvrige Vognmænd i Sag Nr. 573.

Grenaa — Vognmand Jens Olesen, Grenaa. Efter at der var iværksat baade Strejke og Sympatistrejke overfor Vognmanden for at faa oprettet Overenskomst, er der den 6. Juni (Strejken begyndte den 1. Juni) afsluttet Overenskomst med Vognmanden: Overenskomst mellem Landsforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund af 8. April 1938 er gældende i alle dens Bestemmelser, dog med følgende Ændringer og Tilføjelser: Ugelønnen for Lastvognschauffører er Kr. 56,00, Timelønnen Kr. 1,24. Omnibuschaufførens Ugeløn er Kr. 60,00, fra Juli 1940 Kr. 61,00 og fra 1. November 1940 Kr. 62,00.

Frederikshavn A. — A/S »Isværket«. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer. Timeløn Kr. 1,25. Kun Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Mindstebetaling 4 Timer pr. Dag. Overarbejde 25 — 33 1/3 — 50 og 100 %. Ulykkesforsikring Kr. 3,00 pr. Dag i de første 13 Uger. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. Marts.

Ungdomsafdelingen — Isenkræmmer Alex Petersen. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer. Ugelønnen:

14—15	Aar	.....	Kr. 21,00
15—16	-	.....	- 25,00
16—17	-	.....	- 29,00
17—18	-	.....	- 33,00

Leveres Uniform, formindskes Ugelønnen for alle Satser med Kr. 2,00. Overarbejde 25 — 33 1/3 — 50 og 100 %. Ferie jvfr. Loven. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. April.

Mælkeriarbejderne — Brdr. Nissen, Vesterbrogade 165 og Langebrogade 25. Overenskomst oprettet. Ugelønnen er for Fordelingschaufførerne Kr. 79,00, Afløsere Kr. 72,00 pr. Uge plus Kr. 2,00 pr. Dag. Medhjælpere over 18 Aar Kr. 57,00 og Medhjælpere fra 14—18 Aar Kr. 37,00 pr. Uge. Mejerister og Hjemmearbejdere lønnes med Kr. 72,00 pr. Uge, og Ungarbejdere under 20 Aar Kr. 60,10 pr. Uge. Alle Arbejdere erholder en ugentlig Fridag. Overtidsbetaling 50 og 100 %. Der beskæftiges kun Medlemmer af Mælkeriarbejdernes Fagforening. Opsigelse: 2 Maaneder til en 1. April.

Mælkeriarbejderne — Mejeriejer K. G. Mouritzen, Mejeriet Hersted pr. Glostrup. Som forrige Sag.

Budene — Hellerup Budexpres, Strandvej 104. Overenskomst oprettet, idet Budexpressen har tiltraadt Budenes Standard-Overenskomst, dog med følgende Ændring: Procentsatserne er ændret fra henholdsvis 55 og 60 % til 60 og 66 2/3 %.

Brødkuskene — Firmaet Jørgen Jensens Biscuitfabrik. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer. Chaufførerne aflønnes efter et mellem Firmaet og Chaufførerne aftalt Procentsystem, som dog skal godkendes af Fagforeningen. Ugelønnen garanteres mindst at andrage Kr. 72,00. Ulykkesforsikring Kr. 3,00 pr. Dag. Der beskæftiges kun Medlemmer af Brødkuskenes Fagforening. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. April.

Kolding A. — A/S Kolding Fjordbaade. Overenskomst oprettet. Lønnen for Dæksfolk Kr. 220,00 pr. Md., for Maskinfolk Kr. 200,00 pr. Maaned, for Dæksdrenge Kr. 100,00 pr. Md. Timelønnen Kr. 1,19. Der ydes en ugentlig Fridag. For Kedelrensning ydes der en Betaling paa Kr. 15,00 pr. Dag. Opsigelse og Forsikring i Henhold til Søloven. Kun organiserede Arbejdere. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. April.

Fakse — Entreprenør C. J. Høgsholdt. Entreprenøren er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem D. A. F. og Entreprenørforeningen gældende Overenskomst.

Assels — Murermester K. Munkholm, Hørdum. Mesteren er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem Central foreningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Overenskomst.

Kongstrup-Tølløse Afd. — Vipperød Planteskole. Ved en Forhandling den 17. Maj mellem Planteskoleejer Viggo Christensen, Vipperød Planteskole og D. A. F. opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst for Vipperød Planteskole. Timelønnen er herefter for de paa Planteskolen beskæftigede 84 Øre pr. Time. Overenskomsten kan tidligst opsiges til 1. Juni 1940 med 3 Maaneders Varsel.

Skovby-Ore Afd. — Forpagter Lassen, Harritslevgaard. Mellem Medlemmer af Skovby-Ore Afd. og Forpagter Lassen var opstaaet Uenighed om Tillæg for urene Roer. Ved en Mægling den 30. Maj bilagtes Sagen med, at der for Dele af Roemarken betales et Tillæg af 10 Øre pr. 100 lb. Favne.

Dansk Arbejder

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 14 31.–7. 1939 44. Aarg.

I Tiden fra 16.—22. Juli har Faglig Ungdom haft Feriekursus paa Roskilde Højskole. Kursuset har haft 4 Studiekredse som følger: For unge Arbejdsmænd - For Viderekomne - For Begyndere. De sidste har været delt i 2 Studiekredse. I Forbindelse hermed har der været holdt 4 Foredrag over Emnerne: Det nye Forslag til Arbejderbeskyttelseslov - Ungdomsarbejdsløsheden bekæmpes - Faglige Problemer, og Organisationerne i den demokratiske Stat. Det er alle højaktuelle Spørgsmaal for Arbejderklassen, som det tjener Ungdommen til Ære at sætte sig grundigt ind i. Vi præsenterer ovenstaaende de unge Arbejdsmænds Studiekreds, hvis Leder var Formanden for Budenes Afdeling i København, Hans Pedersen.

Vær opmærksom paa dit Tilgodehavende

Selv om Danmark ikke har naturlige Kraftkilder, vinder det hvide Lys dog stadig Terræn. Stadig større og større Omraader bliver elektrificeret gennem Ledningsanlæg enten fra bestaaende eller nyanlagte Kraftstationer. Saadanne Ledningsanlæg sker enten ved Nedlægning af Kabler i Jorden eller ved Luftledningsanlæg, der ofte betegnes som »Samleskinneanlæg«. Og det er særligt Arbejdet ved de sidste og Aflønningen herfor, vi ønsker at henlede vore Medlemmers Opmærksomhed paa.

Forud for Overenskomstforhandlingerne i 1937 var Aflønningsforholdene ved det paagældende Arbejde lidet tilfredsstillende for vore Medlemmer. Der bestod den Gang den Ordning, at Montørerne, som var beskæftiget hos Installatørfirmaerne, der overtog Anlægene i Entreprise, selv antog og aflønnede de Arbejdsmænd, som udførte Medhjælperarbejdet. Dette Forhold medførte, at Arbejdet, der ofte udførtes paa Omraader, hvor vore Organisationer vanskeligt kunde gøre sig gældende, blev yderst daarligt betalt.

Montørerne arbejdede i Akkord, men aflønnede Arbejdsmændene med Timeløn, og der findes Eksempler paa meget lav Timeløn — ofte paa 60—64 Øre.

Dette mislige Forhold blev fra vort Forbunds Side paatalt under Overenskomstforhandlingerne i Foraaret 1937, hvilket resulterede i, at der i Mæglingsforslaget, som afsluttede Lønforhandlingerne og senere gennemførtes ved Lov, optoges en Ændring i den mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Dansk Elektrikerforbund gældende Landspriskurant for Luftledningsarbejde. Ændringen, der omfattede nogle nærmere angivne Punkter i Overenskomstens almindelige Bestemmelser, havde følgende Ordlyd.

> »Luftledningsmontøren antager den til Arbejdet nødvendige Arbejdsmandshjælp, men Installatøren er pligtig til ugentlig som Forskud paa Akkorden og ved Akkordens Opgørelse at udbetale saavel Luftledningsmontørens som Arbejdsmændenes Løn. Den forskudsmæssige ugentlige Udbetaling paa Akkorden er for Montøren (Montørerne) den for ham sædvanlige Timeløn, for Arbejdsmændene den paa den paagældende Egn for Arbejdsmænd beskæftigede hos Medlemmer af Entreprenørforeningen, gældende Timeløn. Den samlede Akkordsum fordeles paa Arbejdsgiverens Foranstaltning mellem Montøren (Montørerne) og Arbejdsmændene i Forholdet 132 til 117 til henholdsvis Montøren (Montørerne) og hver enkelt Arbejdsmand. I Priserne er indbefattet Kilometer- og Vejtillæg. Kostpenge holdes uden for Akkorden og betales som efter Overenskomstens § 14, Stk. 2.«

Heraf fremgaar det, at naar Luftledningsarbejdet udføres i Akkord, skal den samlede Akkordsum fordeles mellem Montører og Arbejdsmænd efter det i Ændringen til Landsoverenskomsten angivne Forhold. Det er derfor nødvendigt, at vort Forbunds Medlemmer, der opnaar Beskæftigelse ved det omhandlede Arbejde, fører Kontrol med Dagløns- og Akkordtimer, som ved et hvilket som helst andet Akkordarbejde og drager Omsorg for, at tilgodehavende Andel i Overskudet ved Arbejdets Afslutning bliver udbetalt til hver enkelt, der maa have saadant tilgode.

Med Hensyn til Fordelingsforholdet skal vi anføre følgende Vejledning:

> »Fordeling af Akkordsum i Forholdet 117 — 132. Man forøger Montørens Timetal med 12,8 % (= 15 i Forhold til 117), lægger det saaledes forøgede Montørtimetal til det samlede Antal Arbejdsmandstimer og dividerer dette Tal ind i Akkordsummen; det udkomne ganger man med Montørens forøgede Timetal og har derved hans Akkordandel, og ved at dividere hans *egentlige* Timetal ind i hans Akkordandel fremkommer hans Timefortjeneste i Akkorden. Da Montørens Timefortjeneste i Akkorden skal ligge 12,8 % (132—117) over Arbejdsmændenes Timefortjeneste i Akkorden, skal denne sidste altsaa forholde sig som 100—112,8.
>
> *Eksempel:* Montørtimefortjeneste 180 Øre.
> 112,8 — 180 — 100 = 159,57 Øre.«

Hermed skulde der være skabt Betingelser for, at der ved det omtalte Arbejde, ligegyldigt hvor det udføres, er Mulighed for vort Forbunds Medlemmer til Opnaaelse af overenskomstmæssig Løn og Arbejdsvilkaar, naar blot hver enkelt er opmærksom paa, hvilke Krav der kan stilles. Vises der Modvilje fra Arbejdsgiverens Side, maa naturligvis de stedlige Afdelinger underrettes og — om fornødent — Hovedkontoret.

At det ikke er Smaapenge, det drejer sig om, kan man forstaa, naar det oplyses, at der ved vort Forbunds Mellemkomst til de Arbejdsmænd, som var beskæftiget ved Luftledningsanlæg i Forbindelse med den nye Kraftstation i Hornsherred blev udbetalt Akkordoverskud fra 70—300 Kroner pr. Mand.

Vær derfor altid ved det paagældende Arbejde opmærksom paa, at du faar det fulde Tilgodehavende udbetalt.

R—dt.

Arbejderne og den store franske Revolution

I Anledning af 150 Aars Dagen

Den 14. Juli 1789 stormede Pariserne fra Forstæderne St. Antoine, St. Marcel o. s. v. Statsfængslet, Bastillen, Symbolet paa Despotiet. Smaaborgere og Arbejdere kæmpede Skulder mod Skulder. Paris' Befolkning traadte paa denne Dag op paa Verdenshistoriens Arena. Arbejderne leverede deres første Slag imod de gamle Magter — i Borgerskabets Interesse. Den store Revolution i 1789 var en borgerlig Revolution. Det blev den, der banede Vej for Kapitalismen, men ogsaa for Socialismen. Uden at være sig dette bevidst havde Arbejderne fra Paris' Forstæder den 14. Juli lagt den frie Bane til deres Klasses sociale Opgang.

Den franske Revolution gjorde ikke Holdt ved Frankrigs Grænser. Deres Ideer og det, de havde opnaaet, fejrede deres Triumftog i en stor Del af de europæiske Lande. De blev heller ikke uden Virkninger paa Amerika. De aabnede en ny Æra i det menneskelige Samfunds Udvikling.

Fejringen af 150 Aaret for den franske Revolution er mere end et blot fransk Anliggende. I Øjeblikket, da de totalitære, reaktionære Staters mørke Magter truer med at ødelægge Menneskehedens samtlige Kulturværdier, udstraaler Grundsætningerne af hin revolutionære Epoke med saa meget lysere Glans: 150 Aaret for den store franske Revolution bliver Svaret paa Tilbygningen fra de to Diktatorer, Hitler og Mussolini. Og dog vovede Mussolini den 7. April 1938 at sige: »Vi fremstiller den rene, kategoriske, definitive Antithese til Demokratiet, Pengevældet, Frimureriet med et Ord til alt det, som paaberaaber sig »de udødelige Principper fra 1789«. Og ogsaa Hitlers patenterede Teoretiker, Alfred Rosenberg, tillader sig i sit Værk »Det 20. Aarhundredes Myte« at skælde ud paa den store franske Revolution.

Det 18' Aarhundrede bragte Frankrig Begyndelsen paa den kapitalistiske Udvikling. De oversøiske Forretninger blomstrede. Eksporten er fra 215 Millioner i 1715 steget til 1061 Millioner i 1788. I Nantes og Bordeaux sidder de stenrige Rhedere, og der er ogsaa Handelsfirmaerne og Slavehandlerne. Bordeaux tæller 500 Raffinaderiarbejdere, Marseilles i Sukker-, Sæbe-, Likør- og andre Industrigrene 80.000 Arbejdere, Nantes har 400 Naglesmede (Sømsmede) og 4500 Tekstilarbejdere, Lyon 58.000 Fabrikarbejdere — ca. 3/7 af den samlede Befolkning — i Silke- og Skindindustrien o. s. v. Normandiet roser sig af sin Bomuldsindustri, Picardiet af sin Metalindustri. De Industrielle og Købmændene besidder Pengemagten, men de har ikke noget at skulle have sagt i Staten. »Den tredie Stand«, udtrykker Pastor Sieyes sig, ønsker at betyde noget i Staten.«

Frankrig er dybt rodfæstet i Feudalismen. Told, Indskrænkninger af enhver Art, den pinligste Reglementering for Lavsvæsenet hæmmer Handelen og Industrien og tynger svært paa Haandværket, paa Hjemmeindustrien. Bønderne stønner under Afgifterne til deres Herrer, der bliver saa godt som intet tilbage til dem selv til Livets Ophold. Embedsmændene og Militærposterne danner Adelens Monopol. Louis den VXI og Marie Antoinettes Hof sluger gennem sin Ødselhed og Pensioner af mangfoldig Art 63 Millioner af det samlede Budget paa 532 Millioner Pund, og det er, omregnet efter Værdien paa Francs idag, 5 Milliarder 320 Millioner Francs. Statsgælden er langt over 1 Milliard, og Statskassen er tom. Filosoferne og Reformatorerne i det 18' Aarhundrede fordrer Frihed i Økonomien, Produktionen og Handelen og Ophævelse af Adelens og Gejstlighedens Privilegier. Louis den VXI ser sig tvunget til, under Trykket af sin Finansminister Necher saavel som den voksende Misstemning i de forskellige Befolkningskredse, at lade udskrive Valg til Stænderforsamlingen.

I talrige Bønskrifter giver Befolkningen deres Ønsker og Smerter Udtryk. Arbejderne stiller imidlertid ikke nogen selvstændige Fordringer, om nogensomhelst Klassebevidsthed er der ikke Tale. Arbejderne regner sig til den tredie Stand paa samme Maade som Rhederne, Finansmændene, de store Handelsfirmaer, de industrielle og de frie Erhverv. Men i talrige Smaaskrifter protesteres der imod Valgsystemet. Af 700.000 Indbyggere i Paris besad kun 40.000 Valgret, og kun 11.200 gjorde Brug heraf.

Aaret 1788 er et strængt Kriseaar. Et Uvejr har ganske ødelagt Høsten til en Værdi af 25 Millioner Pund. Brødpriserne stiger fra Maaned til Maaned, i Stedet for 8 Sous, der er det samme som 40 Centimer, maa man i Februar 1789 betale 14 Sous. Paa Markederne taler man om en kommende Revolution. (Det er dog utilladeligt, at man lader et Folk dø af Hunger. Man skulde tage og stikke Slottet i Versailles i Brand i alle fire Hjørner). 80.000 Arbejdere: Murere, Tømrere, Snedkere, Laasesmede, Tagdækkere og Malere var paa Grund af den abnorme kolde Vinter uden Arbejde. Bagerbutikker blev plyndret, og da det skete, at en af de Storindustrielle ved Navn Reveillon overfor en Valgforsamling udtalte sig uforsigtigt om Arbejdernes Lønninger, saa opstod der Uro. Hans Hus blev stukket i Brand. Militæret gav Ild. 25 Døde blev der tilbage paa Valpladsen i Faubourg St. Antoine, og 3 blev hængt i Galgen. Disse Tildragelser før Mødet i Versailles den 5. Maj varslede ikke gunstigt.

Kongens Trontale støder paa den største Mistro. Da »Parlamentet« den 17. Juni erklærer sig for Nationalforsamling, lader Louis den XVI 3 Dage derefter Indgangene besætte med Militær. Den lovgivende Forsamling sværger i Salen »Jeu de Paume« (tabt Spil), at de ikke vil gaa fra hinanden, førend de har givet Folket en Forfatning. Louis den XVI giver lidt efter, men kalder fra Paris fremmede Regimenter til. Befolkningen fra Parises Forstæder henter sig Vaaben fra Arsenalet »Invalides«. Som det var Tilfældet i Foraaret, er det ikke mindst Sulten, der den 14. Juli driver dem til Bastillen. Stormen paa denne Statsborg kræver 100 Ofre.

Nationalforsamlingen vedtog Menneskerettighedernes Deklaration: Frihed, Lighed, Skattekontrol, Sikkerhed og Ret til Modstand mod Undertrykkelse. Den erklærer Ejendomsretten for hellig. Man kan blot skille sig fra sin Ejendom eller sine Ejendele paa Lovens Grund og mod Skadesløsholdelse. Kongedømmet er fra nu af konstitutionelt. Privilegierne ophæves, men det nye Valg-

system skelner imellem aktive og passive Borgere, kun de førstnævnte disponerer — fraregnet Censuren — over Valgretten. Arbejderne er ligesom før udelukket af det offentlige Liv.

Kongen konspirerer med Udlandet gennem Marie An-

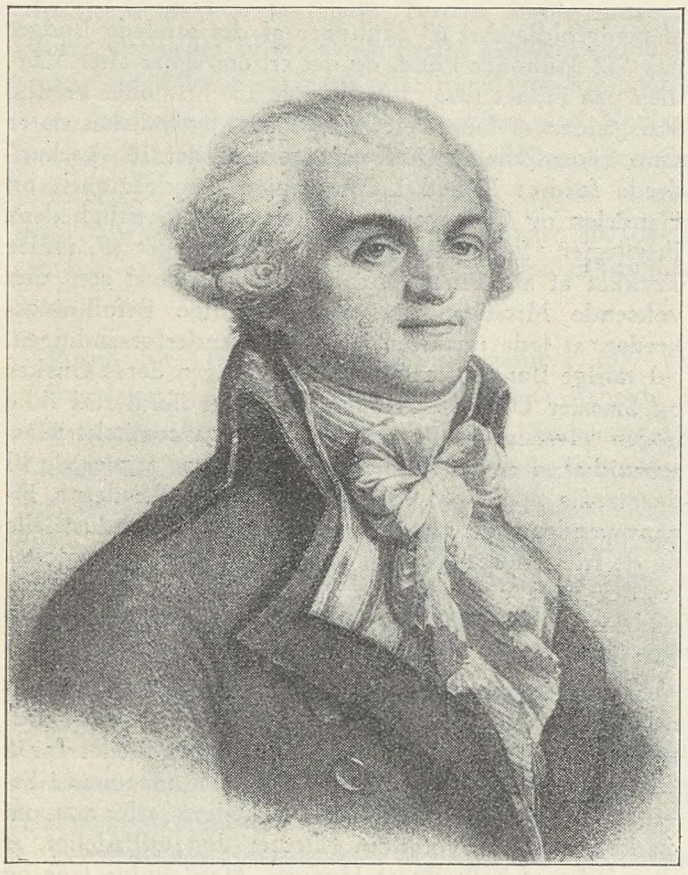

Robespierre

toinette »Østrigerinden« og hendes Slæng. Den 5. og 6. Oktober 1789 henter Arbejderkvinderne fra Paris, som tæller mange Tusinde, under Bastillestormens Førerskab, Louis den XVI og hans Familie fra Versailles og tilbage til Paris. Kvinderne fra Forstæderne forlanger Brød. Den 14. Juli 1790 aflægger Kongen under Raabene »Leve Kongen!« sin Ed paa Marsfeld, hvilket Terræn af Beboerne fra Forstæderne er festlig indrettet, i Overværelse af 400.000 Personer fra hele Frankrig, som fejrer Bastilledagen. Et Aar senere, den 17. Juli 1791, efter Kongens mislykkede Flugt, er Paris' Befolkning atter samlet her paa Marsfeld, hvor den demonstrerer for Republikken. Det er første Gang, der slaas til Lyd for den republikanske Idé, hvilket ogsaa er et Vendepunkt i Pariserbefolkningens Bevidsthed.

I Pariserklubberne: »Venner af Konstitutionen«, »Foreningen af 89«, »Cordilieren«, det saakaldte »Brodersamfund«, fører de senere Jakobinere Robespierre, Desmoulin, Marat og Danton Ordet. Og Arbejderne holder Trit. Der findes specielle Klubber, som har sat sig til Opgave at oplyse de parisiske Arbejdere. Ikke mindre hertil bidrager Bladene. Marat »Folkets Ven«, fører et groft Sprog. Men Arbejderne kan næppe læse og skrive, de er fuldkommen ubevandret i offentlige Sager. Dannelse, Kultur og Viden er kun i det oplyste Borgerskabs Besiddelse.

Elendigheden i Paris er næppe blevet mindre. Skrædderne, Frisørerne og Bagerne fordrer Lønforhøjelse. Tømrerne strejker. Tømrermestrene forlanger skarpe Forholdsregler foretaget af Nationalforsamlingen. De øjner en Fare i en Sammenslutning paa 80.000 Tømrere. De Strejkende henholder sig til Deklarationen om Menneskerettighederne. Den 14. Juni 1791 opstaar Loven »Le Chapelin«, ifølge hvilken enhver Sammenslutning af Arbejdere i den Hensigt at gennemføre fælles Fordringer og forlede andre til at nedlægge Arbejdet o. s. v. fra nu af vilde medføre Strafansvar. I hele 75 Aar opretholdes dette Forbud mod Forsamlingsretten. Karl Marx har kaldt denne Lov for »en Forbrydelse mod Proletariatet«.

Trods Loven »Le Chapelin« vedvarer Strejkerne. Bjergarbejderne fra Hardinghen og Metalarbejderne fra Nievre nedlægger Arbejdet. Arbejdernes Fordringer i Paris og i de store Industricentrer er 40 Sous pr. Dag lig 2 Francs. Men hvordan er Gennemsnitslønningerne? 2,84 Francs faar en Murer, 1,95 til 2,60 en Tømrer, men Gennemsnitslønnen udgør ikke mere end 1,30 Francs. En Person skal dog for at leve bruge mindst 20 Sous (altsaa 1 franc). At ernære en Familie er med de bestaaende Lønninger en Umulighed.

Slutningen af Aaret 1791 kendetegnes ved de begyndende Kriser. Vareafsætningen gaar i Staa. Der mangler Raastoffer, den engelske Konkurrence gør sig fra Dag til Dag mere følelig gældende. Frankrig befinder sig i teknisk Henseende i Tilbagegang. Ganske særligt lider man i Paris. Her hører Luksusindustrien hjemme. Den forsynede ikke blot hele Frankrig, men ogsaa en stor Del af Europa med sine Frembringelser. Adelen er emigreret, Tiderne er højst usikre. Titusinder af Luksusindustriens Arbejdere er paa Gaden. Velgørenhedsværksteder, som underholdes af Myndighederne, er lukket, Antallet af de parisiske arbejdsløse Arbejdere er forøget med 35.000. Med den voksende Elendighed stiger Forstædernes Befolknings Uro. Fordringerne paa større Arbejder, som man idag vilde kalde offentlige Arbejder, lyder stadigt for døve Øren.

I Oktober 1791 samles de paa den nye Valglovs Grund valgte Lovgivere. De herskende Partier er Girondisterne, kaldet saaledes, fordi Størsteparten af deres Medlemmer er fra Syden, Borgerskabets udtalte Repræsenta-

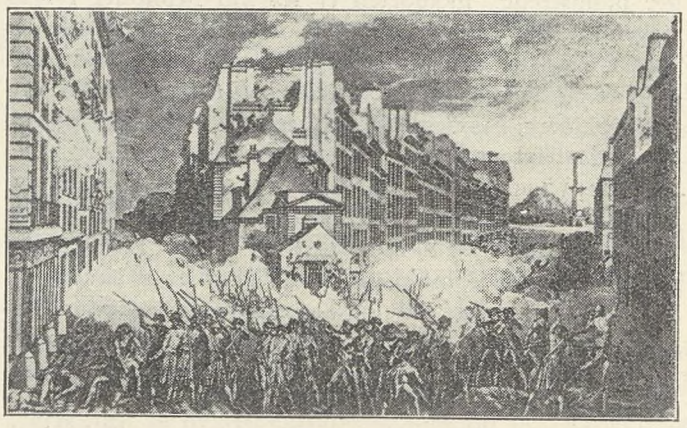

Geværsalver i Forstaden St. Antoine den 28. April 1789.

tion og de radikale »Bjergfolk«, som betegnedes saaledes, fordi de sad højere til Vejrs end de øvrige Lovgivere. Disse Lovgivere staar snart i Krigens Tegn mod Udlandet, i Hovedsagen imod Østrigerne, med hvilke Kongen og den emigrerede Adel konspirerer.

Da Ludvig vægrer sig ved at tillade Eksistensen af en

Lejr af Fødererede, d. v. s. Frivillige til Kampen imod de udenlandske Armeer, demonstrerer Forstadsbeboerne den 20. Juni 1792 foran Tuilerierne for endelig den 10. August sammen med de ovennævnte Frivillige under blodige Ofre at storme. Den kongelige Familie søger Beskyttelse i Parlamentet, men Vejen gaar herfra til Fængslet i »Temple«.

Lovgiverne indførte paa Robespierres Fordring den almindelige, om end indirekte Valgret. Den 1. Sept. 1792 træder Conventet sammen, for første Gang er Arbejderne repræsenteret deri ved Vaabensmeden Noel Pouet, Textilarbejderen Armonville og Silkevæveren Cusset.

Conventet proklamerer Republikken, skaber en ny Menneskerettighedernes Deklaration, som erklærer Samfundets almindelige Velstand for Maalet og proklamerer al Ejendom som bestaaende i Samfundets Interesse. — Arbejderen Cusset bringer dette Standpunkt klarest til Udtryk, naar han siger: »Ejendom maa ikke tilføje nogen Skade.« Endvidere indfører Conventet stigende Skatteskalaer, men fastsætter Dødsstraf for dem, som vilde foreslaa en Agrarskat, d. v. s. en Fordeling af Landet mellem Bønderne.

Den 27. Januar 1793 bliver Louis den VXI — trods Girondinernes Modstand, men ikke mindst under Trykket af Jacobiner-Klubben, guillotineret. Med Fortiden synes der nu at være endelig brudt.

Aarene 1792—93 er meget svære Kriseaar. Befolkningens Nød, i Særdeleshed i Byerne, stiger til det grænseløse. Den umaadelige Inflation foraarsager, at Papirpenge i Slutningen af 1793 er sunket ned til 27 % af deres Værdi. Levnedsmiddelpriserne stiger fra Uge til Uge. I Marseilles og andre store Byer og i Paris strejkes der stadig. Her kommer det, ligesom allerede i 1791, i Slutningen af Marts 1793 til svære Plyndringer. Der mangles Brød, Kød og Sæbe. I Havnestæderne stormer man Levnedsmiddelskibene og i Provinsen Korntransporterne. Vadskekonerne i Paris udlosser egenmægtigt Sæbekasserne og fordeler det imellem sig til Priser, de selv fastsætter. Kommunerne i Paris og Dele deraf eller Byomraader, i hvilke Arbejderne lidt efter lidt begynder at

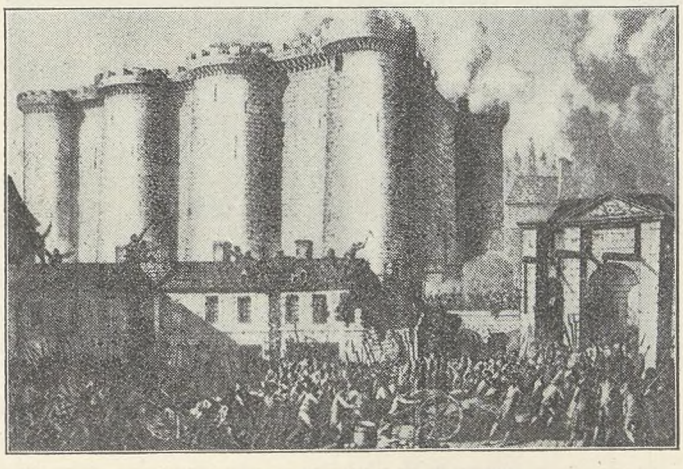

Stormen paa Bastillen 14. Juli 1789.

føre Ordet, forlanger Anordninger m. H. t. Levnedsmidler. De saakaldte »Enragés« under Roux, Dolivier, Varlet, Petitjean og Herbert gyder bestandig Olie paa Ilden. For Størstedelen Præster repræsenterer en Slags evangelisk Socialisme.

Hadet mod de »Rige«, imod »Burgøjserne« bliver stadig stærkere. Sansculotterne behersker Markedet. Spørgsmaalet er: Borgerlig Obligarki eller Demokrati? Kommunen stiller sig i Modsætning til Conventet. Marat skriver i sit Blad: »I ethvert Land, hvor Folkets Ret ikke kun er Deklarationer og tomme Ord, vilde Plyndringer-

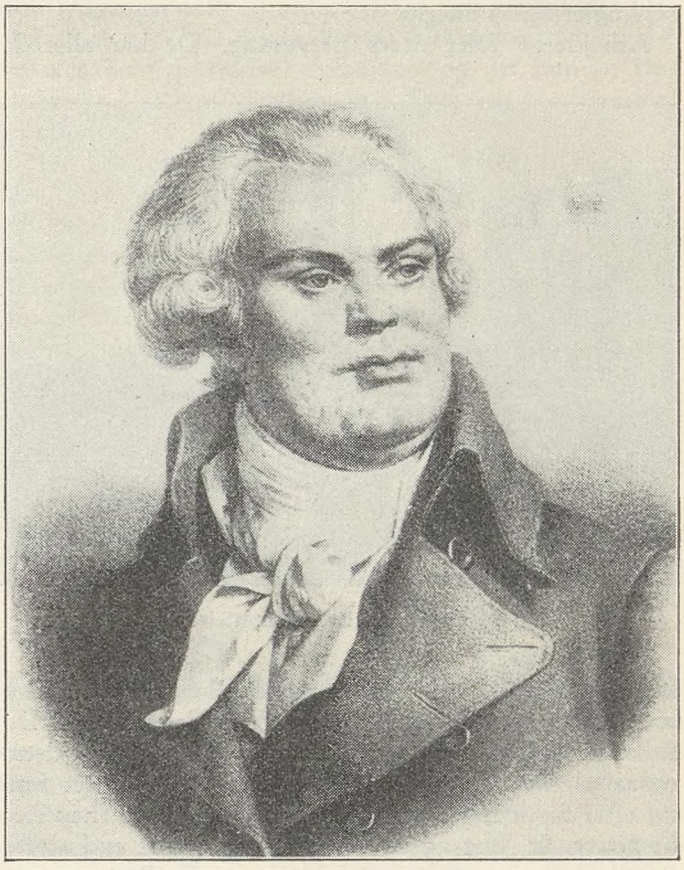

Danton.

ne af nogle Butikker, paa hvis Døre man hængte Indehaveren op, hurtigt hidføre en Ende paa de Undertrykkelser, som driver 5 Millioner Mennesker til Fortvivlelse og lader mange Tusinder dø i Armod.« Det var en direkte Opfordring til nye Plyndringer. Conventet maa tilsidst give lidt efter og dekretere Anordninger for Levnedsmiddelpriserne. Kampen imod Spekulanterne, Opkøberne, begynder i fuld Udstrækning. Girondinerne, som energisk har sat sig imod de ovennævnte Dekreter, bliver den 31. Marts 1793, under Pres af Sansculotterne i Paris, for en stor Del arresteret. Guillotinen forretter sit Blodbad. Ved Grænserne lurer Krigen, og hertil kommer de andre Vanskeligheder. Under Urolighederne er Royalisterne ikke uvirksomme. De ophidser selv de udhungrede Arbejdere fra Paris' Forstæder imod Conventet. Bønderne i Vendée marcherer imod Paris.

Trods de første Anordninger formindskes Storbyernes Nød ikke. Conventet er tvunget til, stadigvæk under Pres fra Underafdelingerne at dekretere. Med andre Ord, man maa fastsætte Maksimalpriser for en hel Række Nødvendighedsartikler, nemlig for Kød, Flæsk, Smør, Olie, Vin, Eddike, Øl, Salt, Honning, Jern, Lædervarer. Opkøbere i Spekulationsøjemed trues med Dødsstraf. Det offentlige Velfærd indføres. De Arbejdsløse i Paris faar 40 Sous pr. Dag for deres Deltagelse i Underafdelingerne indenfor Kommunen. Ogsaa Papirpengenes Værdi fastsættes. Det samme gælder for Lønningerne. De fordobles i Forhold til Aaret 1790, ligesaavel som

Levnedsmiddelpriserne forhøjes med en Trediedel i Sammenligning med dette Aars Priser. Samtlige Forraad i Frankrig kommer under Kontrol. Hele Høsten tilhører Staten. Produktionen organiseres, ligesom dette ogsaa er Tilfældet med Fordelingen. Størstedelen indenfor Samfundshusholdningen er nationaliseret. Staten producerer selv og er ogsaa Sælger.

Arbejderne føler deres Betydning. De har allerede

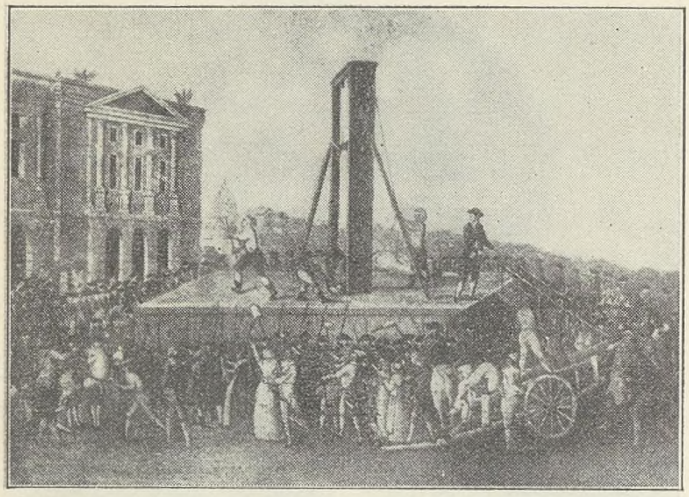

Marie-Antoinettes Henrettelse.

forlængst stillet sig i Modsætning til Borgerskabet. Det sociale Spørgsmaal er blevet til Arbejderproblem. De første Forsøg paa Kollektivisering er gjort, selvom dette ogsaa er sket ved Tvang. Conventet har maattet føje sig efter Sansculotternes Fordringer. »Bjergfolkene« Robespierre, St. Just og Marat kan ikke andet end støtte sig til disse. Terroren er i fuld Gang. Guillotinen venter enhver, som ødelægger Levnedsmidler, skjuler dem eller bringer Papirspengene i Miskredit.

Den 10. Oktober 1793 havde Conventet dekreteret »den revolutionære Regering«. Dens Organer er: Komiteen for det offentlige Velfærd, Revolutionstribunalet, Provinskommissærerne, Tilsynskomiteen o. s. v. Trods Sejren ved Valmy — under Marseillaisens Toner —, trods Østrigernes Nederlag ved Jemappe, fortsætter Krigen dog som Angrebskrig. De indre Opstande og de stedsevarende Vanskeligheder med Levnedsmiddelforsyningen synes at retfærdiggøre de Dekreter, som den revolutionære Regering udsteder. Robespierre og hans Folk fører en hensynsløs Kamp imod »de skaansomme« saasom Danton og Desmoulin, og imod de umættelige Oppiskere af Befolkningen i Paris, Roux, Valet, Herbert. De ender alle i Guillotinen.

Men Levnedsmiddelvanskelighederne faar man ikke Bugt med ved »Maximum«-Loven, — tværtimod. Produktionslivet dør hen. At indføre Raastoffer er umuligt. Man kan ikke betale Priserne for dem. Der findes overhovedet ingen Sæbe mere. Forhandlerne af Olivenolie vægrer sig ved at sælge Sæbefabrikanterne Olien til de fastsatte Priser. Stadig flere Fabrikker lukker. I mange Tilfælde nægter endog de lokale Myndigheder at anvende »Maximum«-Loven. Og heller ikke Arbejderne er paa nogen Maade tilfredse med de fastsatte Løntariffer. De forlader Fabrikkerne og fordrer Lønforhøjelser. Arbejdsvægringen tiltager en foruroligende Form, og Trusler hjælper ikke. Komiteen for det offentlige Velfærd griber til Forbud mod at skifte Arbejdssted. Endnu værre ser det ud paa Landet. Der findes ikke mere nogen Landarbejder at opdrive. Her er man tvunget til at kalde Gendarmeriet til Hjælp eller kort og godt rekvirere Bønder eller mobilisere Militær til Markarbejde. De fastsatte Løntariffer er langt fra tilstrækkelige til at ernære en Familie. Arbejderne har set, at det af dem saa haardt tilkæmpede og længselsfuldt imødesete »Maximum« ikke har nyttet det fjerneste. Inflationen varer ved. Der er ingen Grund til mere at holde fast ved saadanne Forholdsregler.

Robespierre forsøger paa at ændre og afsvække de anordnede Love. Han gør sig ogsaa Anstrængelser for at bremse Terroren. Under hans værste Fremfærd mangler dog hans Underskrift paa Dødsdommene. Men han lider dog i Komiteen for det offentlige Velfærd et Nederlag, da han forsøger at bringe den blodtørstige Generalfiskal Fouquier-Tinville til Fald. En af hans sidste Handlinger er at kalde de terroristiske Kommissærer tilbage fra Provinserne. Den 28. Juli 1794 maa han selv sammen med St. Just og 18 af sine nærmeste Medarbejdere bestige Skafottet. Den store franske Revolution er til Ende. Terroren, Samfundskrisen, de store, brede Folkemassers uhørte Elendighed og de lokale Opstande har gjort Vejen fri for et kontrarevolutionært Diktatur.

For Arbejderne indtræder der nu en Periode af politisk og social Retsløshed. Direktoriet dekreterer, at hver Arbejder maa holde sine Fordringer og Klager for sig selv. Han maa i hvert Fald ikke nedlægge Arbejdet, undtagen hvis Sygdom eller Arbejdsudygtighed gør dette nødvendigt. Arbejdermæglingsretten faar Monopol. Ingen maa opholde sig mere end 6 Maaneder i en af Storbyerne. »De Sammensvorne for Lighed« i Aaret 1795, oprettet af Babeuf — og som alene i Paris har 17.000 Tilhængere, lider Skibbrud. Han og hans nærmeste ender ogsaa paa Guillotinen. Hans Teori om alle Menneskers Lighed — »vi ønsker fra nu af at leve og dø som Lige, vi er alle født som Lige, og vi ønsker virkelig Lighed eller Døden« —, gør ogsaa ham ligesom Pastor Roux og Dolivier til Forløbere for den videnskabelige Socialisme.

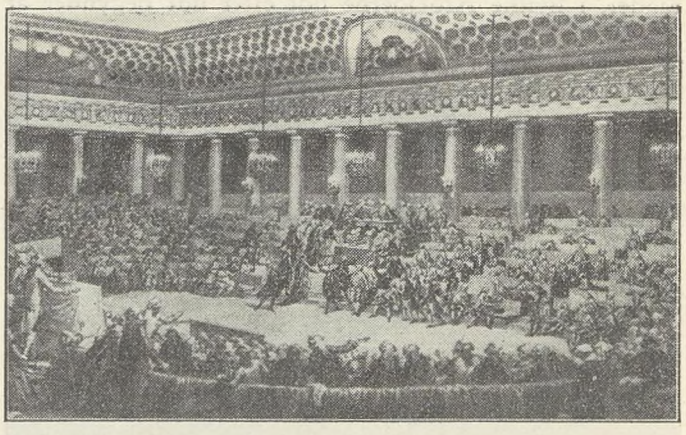

Nationalforsamlingens Møde i Versailles Natten mellem den 4. og 5. August 1789.

De revolutionære Begivenheder fra 1830, 1848 og 1871 vilde ikke have været mulige uden den franske Revolution. Ved denne Lejlighed forsøger Proletariatet for første Gang sine egne Kræfter, ligesom det ogsaa første Gang fremhæver sine Interessemodsætninger til Borgerskabet. Men samtlige Problemer nu for Tiden — og det er det forbavsende — kommer allerede til Udtryk under den første store franske Revolution. Og en stor Del af

disse Problemer er ikke bragt til Løsning endnu idag. Arbejderbevægelsen, de moderne Fagforeninger og de socialistiske Partier kæmper ogsaa i Dag om deres Opfyldelse.

Den store italienske Historiker Guilelmo Ferrero turde have Ret, naar han i sin Artikel i Anledning af Fejringen af 150 Aarsdagen erklærer, at alle de Magter, som har bekæmpet hinanden i Vesteuropa i Løbet af det 19' Aarhundrede og ogsaa gør dette nu, har deres Rod i den franske Revolution Kapitalismen og Socialismen, Liberalismen, Totalitarismen, Pacifismen og Militarismen, Demokratiet og Diktaturet, Universalismen og Nationalismen. Alle disse modsatte Tendenser har deres Udgangspunkt i den store Rystelse, som Europa var hensat i i Slutningen af det 18' og Begyndelsen af det 19' Aarhundrede. Mussolini og Hitler, som har erklæret sig for uforsonlige Modstandere til Revolutionen, de har taget meget fejl, de er blot Modstandere til en Del af Revolutionen, nemlig den Del, som ønsker og har ønsket at give Europa en sikker og oprigtig Fred samt Frihed, Lighed og Broderskab og en virkelig human Samfundsordning. Og fordi Hitler og Mussolini med deres totalitære Diktatur ikke andet end kopierer den sidste Del af den store franske Revolution, nemlig Totalitarismen — i det mindste er Guilelmo Ferrero af den Anskuelse — saa simulerer de at være Hadere af den franske Revolution, og hvad der opnaaedes derigennem. Men Arbejderne i den øvrige Verden, som Bærere af det sande Demokrati, har saa meget mere Grund til, med hvad der opnaaedes som Udgangspunkt, at vide, hvilken Tak de skylder Demokratiet. De vil ogsaa forstaa og bevare det og vil sammen med de franske Arbejdere og det franske Demokrati — selvom det kun er i Tankerne — fejre Revolutionen.

Men den franske Reaktion gør gode Miner til slet Spil. Den er tvunget til at være med til at fejre Revolutionen, selv om den ogsaa i sit inderste Væsen fordømmer den. Saaledes sagde fornylig en Borgerinde: »Den franske Revolution er ikke det skønneste Blad i Frankrigs Historie.« Ved en saadan Udtalelse stiller hun sig paa Siden af Mussolini og Hitler. Og saaledes er det med den franske Reaktion. Den længes ogsaa efter hjemlig Fascisme og Totalitarisme. Men det kommer ikke. Om 50 Aar fejrer det franske Demokrati 200 Aarsdagen for den franske Revolution, ligesom nu 150 Aarsdagen fejres.

L. R.

Kontrol med og Regulering af Rationaliseringen

Af *Niels Lindberg.*

Det karakteristiske ved alle Rationaliseringsbestræbelser inden for det økonomiske Liv er i Korthed dette, at man stræber efter at naa det størst mulige økonomiske Resultat med de forhaandenværende Midler eller efter at opnaa det samme økonomiske Resultat som før med Anvendelse af færre Midler. Disse Rationaliseringsbestræbelser har mange Former og arbejder inden for mange Omraader, og langt fra alle har skadelig Indflydelse paa Beskæftigelsen af egentlige Arbejdere. Til en Begyndelse nævnes adskillige Former for Rationalisering, som vi *ikke* beskæftiger os med i det følgende, fordi Industriarbejderne ikke har noget udestaaende med disse Former. Det er ikke uvigtigt at afgrænse det Omraade, som vi sigter paa, temmelig nøje, netop hvor man skal drøfte Mulighederne for Kontrol med og Regulering af Rationaliseringen, thi ellers er der Fare for, at Betragtningerne forbliver paa Almindelighedens Stadie.

Hvis Rationaliseringsbestræbelserne gør sig gældende paa Omraadet Indkøb og Salg af Varer (bedre Markeds-Organisation), tales der om merkantil Rationalisering, en Form, vi ikke behøver at beskæftige os med. Hvis Bestræbelserne tager Sigte paa Rationalisering af den indre Organisation af et Foretagende (f. Eks. Sammenspillet mellem Afdelinger, Kontorets Organisation m. v.), kan man tale om organisatorisk Rationalisering, en anden Form vi kan se bort fra.Tilbage staar **den tekniske Rationalisering,** som, naar Spørgsmaalet bliver om Beskæftigelse af Arbejdere, maa kendetegnes som langt den vigtigste. Nu er det givet, at langt fra alle Former for Rationalisering har en *skadelig* Virkning paa Beskæftigelsen, og som Følge deraf kan vi foretage en yderligere Indskrænkning af det behandlede Omraade. Det er nemlig klart, at naar Talen er om Kontrol og Regulering, saa er det formentlig praktisk talt udelukkende de Rationaliseringsformer, der virker skadelig paa Beskæftigelsen, der ønskes kontrolleret og reguleret.

Vi tager Udgangspunkt i Definitionen: Rationaliseringsbestræbelser, der gaar ud paa at opnaa et vist Resultat med Anvendelse af færre Midler end før, altsaa at spare paa Produktionsmidlerne. Heraf kan man med det samme se, at alle de Former for teknisk Rationalisering, der tilstræber f. Eks. (1) at spare paa Plads, (2) spare paa Materialer, (3) skaane Værktøj og Maskiner, ikke skader Beskæftigelsen, tværtimod har en gavnlig Virkning, og derfor ikke skal kontrolleres og reguleres med det Formaal at sikre Beskæftigelse. Ingen Arbejder har noget principielt mod disse Bestræbelser saalidt som den merkantile og organisatoriske Rationalisering, og det er derfor i Parantes bemærket alene af den Grund forkert at stemple Arbejderne som rationaliseringsfjendtlige.

Vi vender os da til sidst mod de tekniske Rationaliseringsformer, som man med et rammende Udtryk kalder Mekanisering. Nu kan man ogsaa her nævne Eksempler paa Mekanisering, som ikke forringer Beskæftigelsen, nemlig Indførsel af Maskiner, hvormed der opnaas Resultater, som ellers slet ikke kunde opnaas. Inden for Maskinindustrien kan nævnes mange Maskiner, der udfører Arbejde, der overhovedet ikke kunde udføres i lavere (f. Eks. haandværksmæssig) Teknik. Tilbage staar Rationalisering ved Indførelse af *arbejdsbesparende Maskiner.* Det er denne Rationaliseringsform, der skal kontrolleres og reguleres af Hensyn til Beskæftigelsen. Standse denne Rationalisering skal man lige saa lidt som andre Former, men det er et naturligt Ønske fra Industriarbejderne, at der skal reguleres.

Det maa fra Starten af forklares, at arbejdsbesparende Maskiner ikke under alle Samfundsformer behøver at

medføre Arbejdsløshed, men at deres Indførelse netop under de Samfundsforhold, vi nu lever under, *maa* gøre det. Hvis det laa paa den Maade, at alle Produktionsfaktorer var samlede paa de samme Hænder, saaledes at f. Eks. Fabrikkernes Ejere (eller dem, der regerede over disse Folk) havde fuld Dispositionsret over Arbejderne (jævnfør hvad man tilstræber i Tyskland), vil Rationaliseringen ikke medføre Arbejdsløshed, idet man ved et Magtbud vil sætte de frigjorte Arbejdere i Gang med andre Produktionsmuligheder, der altid vil findes, naar Løn- og Arbejdstid er underordnede Forhold for dem, der disponerer. Paa samme Maade, hvis Arbejderne ejede Produktionsmidlerne: Fabrikkerne og Maskinerne, som i et ægte socialistisk Samfund, vilde Arbejderne paa en eller anden Maade fordele Rationaliseringens Fordele imellem sig, enten i Form af forkortet Arbejdstid eller i Form af større Forbrug. Under Samfundstilstande, som dem vi kender fra Nord- og Vesteuropa, er jo imidlertid Produktionsfaktorerne paa forskellige Hænder, Arbejderne ejer ikke Fabrikkerne, og Fabrikkerne ejer ikke Arbejderne. De forskellige Produktionsfaktorer, som Fabrikanterne maa købe, søger stadig at hæve de Priser, som de skal have for deres Indsats. Det gør baade Arbejderne og Raastofleverandørerne, deri ligger naturligvis en yderligere Tilskyndelse for Fabrikanterne til at søge at spare paa Produktionsmidlerne — i de Tilfælde vi skal se paa — spare paa Arbejdskraften. Deraf kan opstaa Arbejdsløshed, og det er den mest iøjnefaldende Form for Rationaliseringsarbejdsløshed.

At denne Form for Rationaliseringsarbejdsløshed er en Realitet benægtes ikke fra nogen Side, men Arbejdernes Repræsentanter og borgerlige Økonomer hævder som oftest, at det kun bliver en *Overgang*, at der opstaar Arbejdsløshed, idet de Arbejdere, der udskydes et Sted, efterhaanden vil faa Beskæftigelse andre Steder. Heroverfor maa man paapege, at Livet ikke er andet end en fortsat Kæde af Overgange. Indtræder en ny Overgang, inden Forholdene efter den sidste Forandring er kommet i Orden, bliver den saakaldte Overgangs-Arbejdsløshed permanent Arbejdsløshed. Her faar det ogsaa Betydning, at ældre Arbejdere, gifte Arbejdere og Arbejdere, hvis faglige Dygtighed er meget speciel, baade stedligt og fagligt er svært »lade-sig-flytteligе«.

Hvad er nu det, der ønskes opnaaet ved Kontrol og Regulering af Rationaliseringsformen: Indførelse af arbejdsbesparende Maskiner? Lad os knytte Problemstillingen til danske Forhold ved nogle faa Tal, som vi laaner fra Erhvervstællingen og Produktionsstatistikken. For Industri og Haandværk under eet er det samlede Personel fra 1925 til 1935 forøget med 17 Procent, hvilket kun er en Ubetydelighed over Forøgelsen af Antallet i Personer i de arbejdssøgende Aldersklasser, men færre end Antallet arbejdssøgende (Indvandringen fra Landet). Men Produktionen er fra 1927 til 1935 steget med 45 %, og den samlede Maskinstyrke er i HK forøget med 57 % i Perioden fra 1925—35. Hvad viser disse Tal? De viser, at som Følge af *en hel Række Forhold:* Stigning i Arbejdernes personlige Effektivitet, merkantil, organisatorisk og teknisk Rationalisering, herunder arbejdsbesparende Maskiner, er Produktionen steget stærkere end Antallet af beskæftigede. Men det siger sig selv, at kun *en* af de nævnte Faktorer har haft en Tendens til at bevirke, at ikke alle de arbejdssøgende har kunnet beskæftiges, og det er de arbejdsbesparende Maskiner, der har *frigjort* Arbejdere, og ikke blot forøget de arbejdendes Produktivitet. Et Udtryk — men naturligvis kun et meget tilnærmet Udtryk — for Tilvæksten i denne arbejdsbesparende Faktor har man i det Procenttal, der viser Væksten i den samlede Maskinstyrke i HK, en Tilvækst, der er større end Væksten i Produktionen og langt større end Stigningen i Antallet beskæftigede.

Det, som nu er Problemet, er: hvorledes sikrer vi ved Kontrol og Regulering, at Stigningen i Beskæftigelsen ikke sakker saa meget agter ud, at vi fra Krise til Krise stadig har en større og større Reservearmé af Folk, der er ude »en Overgang« paa Grund af Rationalisering?

De liberale Økonomer anbefaler at lade Tingene passe sig selv. Rationaliseringen skaber lavere Priser, siger de, — der fører til forøget Omsætning og dermed til forøget Beskæftigelse. Heroverfor kan man med Vægt indvende, at rent bortset fra de førnævnte svære Overgangsvanskeligheder, saa har dette Argument af andre Grunde ikke mere den samme Betydning som tidligere. Med den frie Konkurrences Tilbagegang er det meget tvivlsomt, om Rationaliseringer vil medføre tilsvarende Prisnedsættelser. Der er mange, der gerne vil æde den Kage, der bliver fri, naar der sker Besparelse i Driften. Først vedkommende Foretagendes egne Indehavere. Hvis deres Stilling paa Markedet af en eller anden Grund er saadan, at de i nogen Grad kan sætte sig ud over Konkurrencen, har de Chancer for at kunne uddele Besparelserne i Udbytte. Saa melder der sig naturligvis ogsaa andre, der vil have Del i Kagen: Raastofleverandørerne, som har indgaaet Prisaftaler og Karteller, og Arbejderne, som har organiseret sig. Der er mange, der skal tages i Ed, hvis man skal give Garanti for, at Besparelsen videreføres til Forbrugerne i Form af Prisnedsættelse. Derfor kan man ikke overlade Tingene til sig selv.

Med de sidste Bemærkninger befinder vi os paa et Springbræt, hvorfra vi med et Sæt er midt inde i Spørgsmaalet: paa hvilke Maader kan Rationaliseringen ledes og kontrolleres, saa den ikke faar skadelige beskæftigelsesmæssige Virkninger?

Priskontrollen kan benyttes til at søge at sikre, at større og mere gennemgribende Rationaliseringer (f. Eks. af Mejerier, Slagterier og Elektricitetsværker) udnyttes til Fordel for *lavere* Priser, der giver den størst mulige Omsætning — maaske endda en væsentlig forøget Omsætning — der beskytter Beskæftigelsen.

Importreguleringen kan gribe ind paa en dobbelt Maade, idet man dels kan regulere (tilbageholde) Indførsel af udenlandske, arbejdsbesparende Maskiner, indtil de Virksomheder, der ønsker dem, har gjort, hvad de kan for Beskæftigelsen (eventuelt Flerholdsdrift). Og man kan mere positivt beskytte danske Producenter mod billige udenlandske Varer fra stærkt rationaliserede Industrier og saaledes en Tid nedsætte Nødvendigheden af en for hurtig og voldsom Rationalisering herhjemme.

Toldforanstaltninger kan eventuelt supplere de Foranstaltninger, der nævntes under foregaaende Punkt.

Kreditforanstaltninger kan teoretisk anvendes overfor enkelte Virksomheder og Brancher, men det kræver dog mere Indflydelse paa de enkelte Banker, end det Offentlige har i Dag. Derimod kan Nationalbanken ved den

almindelige Kreditpolitik (Renteforhøjelser) afdæmpe en eventuel Rationaliseringshøjkonjunktur, der ellers uvægerlig vil ende i en Rationaliseringskrise med stor Arbejdsløshed. Dette faar dog naturligvis mindre Betydning, hvis de andre Metoder viser sig effektive.

Skattepolitik kan eventuelt ogsaa anvendes som Regulator i Lighed med, hvad der er beskrevet under foregaaende Punkt.

Produktionsregulering over Arbejdsløshedsbidrag.

En væsentlig Betydning maa man tillægge de fremsatte Forslag, der kan samles under ovennævnte Betegnelse. For nærmere at forklare, hvad det her drejer sig om, indføres Begrebet: *Fejlrationalisering* (jvf. Otto Bauers Bog). Dette er et samfundsøkonomisk Begreb, idet vi ser bort fra de Rationaliserings-Fejltagelser, der maatte blive begaaet, privatøkonomisk set. Ved Fejlrationaliseringer tænkes paa saadanne Indgreb, hvor den Besparelse i Arbejdslønnen, der kan opnaas ved Rationaliseringen, vel er større end Merudgifterne til de faste Omkostninger (der stammer fra Maskinens Indførelse), men er mindre end denne Størrelse plus Samfundets Merudgift til Arbejdsløshedsunderstøttelse, Alderdomsunderstøttelse og andre Udgifter, som paaføres Samfundet gennem Rationaliseringen. Disse sidste Omkostninger tager den enkelte Arbejdsgiver ikke Hensyn til i sine Dispositioner. *Det maa vi sørge for, de gør.* Som det nu er, dækkes disse Omkostninger af Samfundet. Saaledes kan det godt være, at Mekaniserings-Foranstaltningerne privatøkonomisk lønner sig, men samfundsmæssigt giver Tab.

Det, som bør overvejes, er nu at lægge paa de enkelte Virksomheder en større eller mindre Del af de Omkostninger, som samfundsmæssigt flyder af Rationaliseringen i saadanne Tilfælde, hvor Arbejdsløshedsprocenten er unormal høj inden for vedkommende Gruppe Arbejdere, ud fra Betragtningen, at de ledigblevne under saadanne Omstændigheder ikke umiddelbart kan finde Beskæftigelse andet Sted. Der bør først og fremmest ydes Bidrag til en *faglig og stedlig Flytning* af de i saadanne Tilfælde overflødiggjorte Arbejdere. Der bliver altsaa Tale om et Bidrag til ny Oplæring eller Tillæring og Bidrag til eventuel Stedflytning. En saadan Ordning vil formentlig medføre, at de større Virksomheder finder andre Beskæftigelsesmuligheder til de paagældende Arbejdere inden for Virksomheden eller inden for tilsluttede Virksomheder. Der kan dernæst blive Tale om, hvis det ikke er muligt at finde Anvendelse for de lediggjorte Arbejdere, at man da fra det offentliges Side paalægger Virksomheden en Del af de *Understøttelsesomkostninger,* som Virksomheden, der mekaniseres og automatiseres, lægger over paa Samfundet. Dette vil der formentlig kun være Anledning til, hvis det for det første er umuligt at ordne Spørgsmaalet paa den førstnævnte Maade, og for det andet (for at gentage det) hvis Erhvervet har en overnormal Arbejdsløshedsprocent. Man tilstræber dermed, at Virksomhederne selv overtager Reguleringen af Rationaliseringen for at slippe for Rationaliseringsomkostningerne, der ellers kommer tilbage til dem som en Boomerang. Desuden kan det formentlig opnaas, at Virksomhederne bliver kollektivt interesseret i, at Arbejdsløshedsprocenten ikke bliver for høj i det paagældende Fag, nemlig for at bevare den størst mulige Dispositionsfrihed. Og Virksomhederne kan selv gøre meget paa dette Punkt ved at tage Fagets arbejdsløse ind, naar der er Brug for nye Folk.

Overfor den Indvending, at der hermed paalægges Erhvervslivet nye tyngende Byrder, der vil skade Beskæftigelsen, maa det bemærkes, at Arbejdsgivernes Byrde ikke behøver at blive væsentlig større end før, ja endda kan blive mindre, hvis Arbejdsgiveren benytter sig af de Muligheder, der nævntes ovenfor. I alle Tilfælde maa det erindres, at Arbejdsgiveren allerede nu som Skatteyder maa bidrage til de sociale Udgifter. Omkostningerne vil blot blive placeret mere rationelt, idet de indgaar i Kalkulationerne. Naar der skal træffes Bestemmelse om Mekaniseringen af en Virksomhed, er det dog rationelt, at *alle* Omkostningerne indgaar i Kalkulationerne. Endvidere faar Arbejdsgiverne Fordel af den Nyoplæring og Tillæring, som det maa anses for rimeligt at skabe i stor Stil som arbejdsløshedsbekæmpende Middel, jævnfør de i Øjeblikket foregaaende mere spredte, men vellykkede Begyndelser paa dette Omraade.

Med Hensyn til det Modargument, der ogsaa er blevet rejst mod den her omtalte Tanke, at det er nødvendigt i mange Virksomheder at ligge i Spidsen af den tekniske Udvikling, hvis man overhovedet skal klare sig, tænkes der her naturligvis først og fremmest paa Eksportindustrierne. Der kan jo imidlertid ogsaa være Tale om at lempe Reglerne i særlige Tilfælde. Man maa dog gøre kraftig opmærksom paa, at Arbejderne ingen særlig Interesse har i at foretrække Beskæftigelse i Eksporterhverv, der er næsten helautomatiske, fremfor i Eksporterhverv, der beskæftiger flere Mand pr. f. Eks. 1000 Kroners Eksport.

Hvorledes det skitserede System til en Produktionsregulering over Arbejdsløshedsbidraget kan praktiseres, kan ikke udformes nærmere her. Det skal blot antydes, at det formentlig ikke alene er Rationaliseringsarbejdsløsheden, der kan angribes ad denne Vej. Ogsaa *Sæsonarbejdsløsheden,* der i mange Tilfælde ikke har nogen teknisk-økonomisk fornuftig Begrundelse, men grunder sig paa gammel Sædvane — man fristes til at sige Slendrian —, kan tænkes angrebet ad den her anbefalede Vej, som forskellige Økonomer, der er alvorligt interesseret i Arbejdsløshedsproblemet, har slaaet til Lyd for. Det skulde ikke undre, om de her henhørende Problemer vil komme paa Dagsordenen i den kommende Tid.

Efter »*Socialisten*«.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

Igen et nyt Hus -

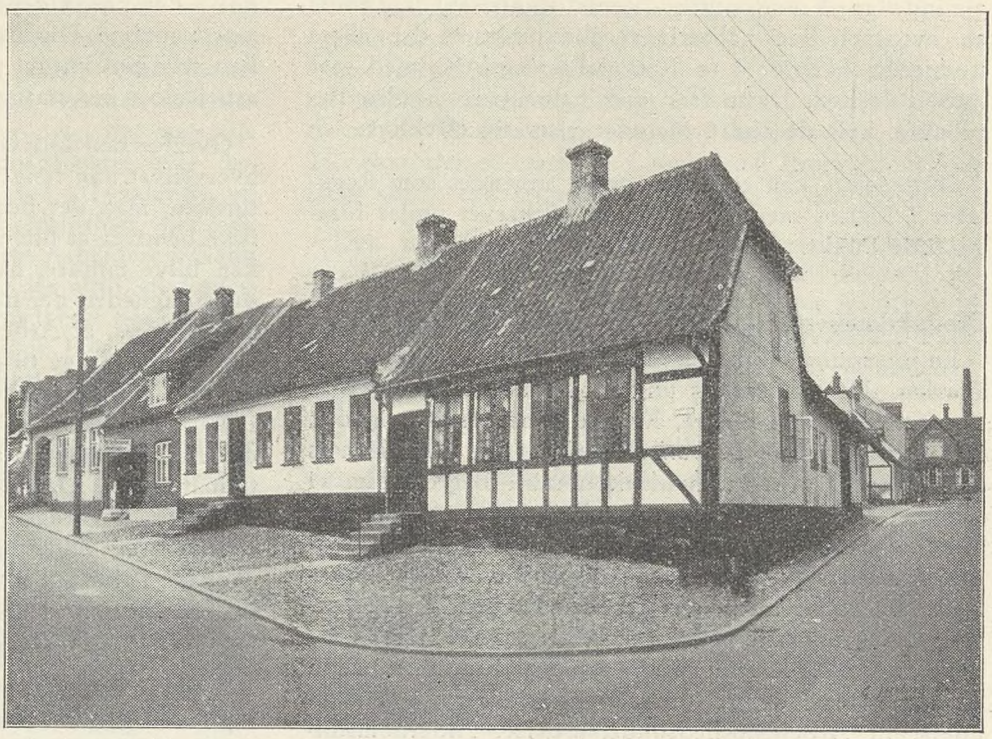

Tilbageværende Del af den gamle Avlsgaard.

Vort Fagblad har gennem de sidste Aar præsenteret en Række af nye eller nyerhvervede Ejendomme, som vort Forbunds Afdelinger efterhaanden har set sig nødsaget til at anskaffe for at skaffe Basis for Udførelsen af den stadig stigende Virksomhed, der knytter sig til Organisationerne.

Vedføjede Billeder er fra Middelfart. Her stiftedes i 1897 en Fællesafdeling, der senere, i 1927, blev opdelt i Brancher; herved blev der 3 Afdelinger, nemlig A., F. og H. Men da man stadig var af den Opfattelse, at et lokalt Samarbejde vilde være af Betydning, dannedes der en Fællesbestyrelse. Samtlige Afdelinger tæller ialt ca. 840 Medlemmer, og det viste sig derfor utilfredsstillende fremdeles at tilvejebringe de nødvendige Kontorforhold for de enkelte Afdelinger ved Lejemaal. Fællesbestyrelsen fik derfor som Opgave at tilvejebringe et Forslag, der tilfredsstillende kunde løse Problemet. Det varede ikke længe, forinden Fællesbestyrelsen havde bestemt sig for Erhvervelsen af en gammel Avlsgaard, der var beliggende omtrent midt i Byen paa Hjørnet af Gaderne Knorre- og Vestergade. En Del af Gaarden, som var beliggende ud mod Vestergade, blev nedrevet for at skaffe Plads til den nye Kontorbygning. Denne opførtes med et Kontor til hver Afdeling og med fælles Kontrollokale samt Bopæl til Kontrolbestyreren. I den tilbageværende Del af Gaarden findes desuden 3 Lejligheder. Skulde det i Fremtiden vise sig fornødent at tilvejebringe yderligere Kontorplads, vil der ved Nedrivning af det resterende gamle Hus være sikret fornødne Udvidelsesmuligheder. Bygningerne har i det hele kostet Afdelingerne 55.000 Kroner. Billederne er henholdsvis af det nyopførte og tilbageværende Hus, og vi ønsker Afdelingen til Lykke med Nyerhvervelsen.

Middelfartsafdelingernes nyopførte Ejendom.

En Pioners 60 Aars Fødselsdag

Den 18. August runder *Marius Olsen* de 60 Aar.

Marius Olsen er velkendt i Landarbejdernes Rækker, og han hører til Landarbejderbevægelsens allerførste Pionerer. Han er født i Tostrup Merløse Kommune i 1879, men allerede i 1895 begynder han som 16-aarig Tjenestekarl at skrive Artikler om Landarbejderspørgsmaalene i Harald Jensens Blad »Landarbejderne«, hvor

Marius Olsen slog fast, at Landarbejderne skulde slutte sig sammen, dersom de vilde opnaa bedre Kaar. Det var endnu 12 Aar før, Tyendeforbundet blev stiftet i 1907. Fra tidligste Ungdom var han levende interesseret i de sociale Spørgsmaal, hvoraf Landarbejderspørgsmaalene dog laa ham stærkest paa Sinde.

Meget tidligt søgte han Højskolebænken for at tilegne sig Kundskaber og dygtiggøre sig i Arbejdet. Senere tog han fast Plads paa Højskolen og arbejdede saaledes paa Lyngby Højskole i mange Aar. Det gav ham Mulighed for at fortsætte det boglige Studium og Diskussionerne med Gaardmandssønnerne om de sociale og folkelige Problemer.

I den Tid var det ikke almindeligt, at Arbejderbørn og almindelige Tjenestekarle søgte Højskolebænken, det var nærmest et Privilegium for Gaardmandsbørn. Saa megen mere Opstandelse vakte det da ogsaa i Højskolens Diskussionstimer, at her havde man en af »disse Socialister«, som fortalte Gaardmændene og deres Sønner, hvad det var for Kamre og Kaar, de bød deres Folk.

Her var Marius rigtig i sit Es. Saavel i Viden, Erfaring og social Indsigt som i Slagfærdighed var han Gaardmandssønnerne langt overlegen, og det fik de at føle i Diskussionstimerne. Adskillige af Landbrugets »Spidser« kender og husker Marius fra den Tid. Men de viser ingen Taknemmelighed for den Belæring, han da gav dem.

Det var heller ikke almindeligt, at Bøndernes Tjenestekarle i 90'erne sluttede sig til Socialdemokratiet, men Marius Olsen gjorde det. Han arbejdede som Karl og Malkerøgter hos Bønderne, tog fast Plads paa Højskolerne, arbejdede gennem flere Aar som Karl paa Bernstoff Avlsgaard og kom de kongelige paa nærmere Hold end Højadelen, men han var og blev den »arge Socialist«, der med Fynd og Klem deltog i Diskussionsklubben »Karl Marx«s Diskussioner.

Saaledes erhvervede Marius sig en saa grundig og omfattende Viden som faa. Disse Aar hører sikkert til Marius Olsens bedste Minder, de faldt ogsaa sammen med Arbejderbevægelsens sejrrige Fremtrængen.

Naturligvis har Marius Olsen været med i Landarbejderbevægelsen, saa længe den har eksisteret. Han meldte sig straks til Tjeneste, da Carl Westergaard i 1907 stiftede Tyendeforbundet. Han var det en ivrig Agitator og en flittig Medarbejder ved Tyendebladet. Han var fra første Færd med i Tyendeforbundets Ledelse og havde som saadan i 1907 sammen med Carl Westergaard og P. Stegenborg m. fl. Foretræde for Tyendekommissionen for at frembære Tyendets Krav til Statsmagten.

Da Landarbejderforbundet blev stiftet i 1915, blev Marius Olsen Medlem af Forbundets Forretningsudvalg og Redaktør af Landarbejderbladet, og var det i de følgende 20 Aar, indtil Forbundet blev tilsluttet Dansk Arbejdsmands Forbund og Landarbejderbladet slaaet sammen med Arbejdsmændenes Fagblad. Fra denne Gerning kender og agter hans gamle Kammerater ude paa Landet ham. Bladet var en kær Gæst i Landarbejderhjemmene, og Marius Olsen kender vi gennem ondt og godt som den ærlige og trofaste Kammerat, han er.

Tillykke med Seksti-Aarsdagen.

Oscar Levinsen.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

Meddelelser fra Arbejdsløshedskassen

I Rundskrivelse Nr. 9, 1938 af 19. Juli 1938 har vi, vedrørende *Fradragsreglerne* jfr. Vedtægtens § 23, Stk. 1, meddelt, at Gennemsnitsdaglønnen er fastsat til 11 Kr. Vi meddelte samtidig, at Direktoratets Godkendelse af den fremsatte Gennemsnitsdagløn kun var gældende indtil 1. Juni 1939, idet Direktoratet til den Tid ønskede Sagen genoptaget til ny Behandling.

Der har nu været ført en Række Forhandlinger om Spørgsmaalet, og Direktoratet har paany godkendt den fastsatte Gennemsnitsdagløn af 11 Kr., dog foreløbig kun indtil 1. Juni 1940.

Vi kan derfor vedrørende Fradragsreglerne stadig henholde os til de i Rundskrivelse Nr. 9, 1938 meddelte Regler.

Marius Sørensen.

Vedrørende Ansøgning om Oprettelse af Underkontrolsteder.

Som meddelt allerede i Fagblad Nr. 6, 1939, er Direktoratets Godkendelse for samtlige de hidtil benyttede Underkontrolsteder bortfaldet med Udgangen af September Maaned d. A., og Genaabning af et Underkontrolsted kan altsaa ikke finde Sted, før ny Godkendelse fra Direktoratet foreligger.

For i videst mulig Udstrækning at kunne have Sagen i Orden, saaledes at de Underkontrolsteder, som er paakrævet, og som Afdelingsledelserne anser for ønskeligt, bliver genaabnet fra 1. Oktober, maa vi anmode om, at Ansøgningerne tilsendes Hovedkontoret allerede *sidst i August Maaned eller senest først i September Maaned.*

Reglerne, der er gældende for Oprettelse af et Underkontrolsted, er meddelt i forannævnte Fagblad, og vi skal her kun anføre, at Ansøgningen om Oprettelse af et Underkontrolsted — og dette gælder uden Hensyn til, om det drejer sig om Genaabning af et tidligere godkendt Underkontrolsted eller Oprettelse af et helt nyt Underkontrolsted — maa indeholde følgende Oplysninger:

1) Navnet paa Underkontrolstedet,
2) Afstanden mellem det ansøgte Underkontrolsted og Afdelingens Hovedkontrolsted,
3) Antallet af Medlemmer, der formenes at ville gøre Brug af Underkontrolstedet, og
4) Nummer, Navn og Adresse paa det af Afdelingsbestyrelsen udtagne Medlem, der skal forestaa Ledelsen af det ansøgte Underkontrolsted.

Endvidere maa det anføres, hvis Afdelingen anser det for særligt ønskeligt, at Underkontrolstedet godkendes som helaarligt Kontrolsted; men dette vil kun undtagelsesvis — og naar særlige Forhold gør sig gældende — kunne forventes godkendt af Direktoratet.

Vi erindrer om, at det bl. a. er en Betingelse,

at Underkontrolstedet til Stadighed skal omfatte mindst 8 Medlemmer, og

at disse hver skal bo i en Afstand af mindst 3 km fra Afdelingens Hovedkontrolsted.

Vi gør samtidig opmærksom paa, at Direktoratet kun udsteder Godkendelse for Oprettelse af Underkontrolsteder hver den 1ste i en Maaned, saa Ansøgninger, der indsendes saa sent, at de ikke kommer med i første Omgang, naar vi skal forhandle med Direktoratet, vil altsaa først kunne forventes godkendt fra 1. November.

Marius Sørensen.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Aulum	(Tørvefabr. Karl Bjerregaard)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Ikast	(Murerm. Kresten Krestensen, Birk pr. Herning)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jerslev	(Cementvarefabrikant L. Larsen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Karlby	(Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Laven	(Linaa Kommune)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Roskilde	(Skov Nielsens Skotøjsfabrik, Roskilde) (Sympatikonflikt)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Turup	(Søby-Turup Kommune) (Gdr. Jørgen Nielsen, Søby) (Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Tønder	(Tørvefabr. P. A. Nielsen)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup) (Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
25. Kreds	(Smedem. Michaelsen, V. Halne pr. Vadum)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Feldsted	(Varnæs Kommune)
Gern	(Gern-Skannerup Kommune)
Stenmagle	(Stenmagle Kommune)
Svendborg A.	(Tved Kommune)

Fagbevægelsen og Socialdemokratiet

Den danske Fagbevægelse er gennem en Aarrække med Mellemrum blevet stillet overfor Kravet om politisk Neutralisering. Sjældent er Kravet frembaaret fra vore egne Medlemmers Side, men saa meget oftere af de herværende reaktionære politiske Partier, der har til Hensigt at anvise Arbejdernes økonomiske Organisationer en blot og bar *Tilskuerrolle* i de politiske Begivenheder. Kravet om Fagbevægelsens politiske Umyndiggørelse motiveres som Regel med en rørende Omsorg for Fagforeningernes økonomiske og ideologiske Uafhængighed, men den egentlige Hensigt, som er Tilvejebringelse af en *Undtagelseslovgivning for Arbejderne* lader sig ikke skjule. Alle andre Erhvervsorganisationer for Industri, Landbrug, Haandværk m. m. har fuld Frihed til at søge Tilknytning til det politiske Parti, der antages paa bedste Maade at kunne repræsentere de paagældende Erhvervsgrenes Interesser. Kun Arbejdernes Organisationer skal denne Ret fratages, efter den Anskuelse, der hyldes af den hjemlige Reaktion — som søger at gøre Tankegangen tillokkende for de organiserede Arbejdere ved at foregive at ville værne Fagorganisationernes Økonomi. En saa vidtgaaende Omsorg for Arbejderklassens økonomiske Standard fra den Side er vi ellers ikke forvænt med.

Baade de Konservative og Venstre har i alle Dage følt Fagbevægelsens nære Tilknytning til Socialdemokratiet som en Torn i Øjet og en alvorlig Hindring for at komme Arbejderklassens politiske Indflydelse til Livs, og selv en hidtil ubemærket Organisation, der kalder sig »Radikal Ungdom«, har nu rejst Kravet om, at Fagbevægelsen for al Fremtid skal fratages Retten til at øve Indflydelse paa Partiernes Styrkeforhold og dermed paa egen Skæbne.

Socialdemokratiet tager Afstand fra Tanken om politisk Umyndiggørelse af Fagbevægelsen ved en Lovgivning af den paatænkte Art, og Styrkelse af Socialdemokratiet er derfor en Forudsætning for, at Anslag af lignende Karakter i Fremtiden kan tilbagevises.

Det her valgte Eksempel er kun et blandt mange, der fremhæver Betydningen af, at den fagligt organiserede Arbejder tillige er *politisk organiseret* i Socialdemokratiet og derigennem direkte bidrager til Styrkelse af det Parti, der Haand i Haand med de faglige Organisationer har været og fortsat maa være Drivfjederen i Arbejderklassens Fremmarch.

Den politiske Organisation er i Arbejdernes økonomiske og politiske Frigørelseskamp ikke mindre betydende end den faglige, og lad da disse Bemærkninger slutte med den Opfordring til Danmarks fagorganiserede Arbejdere: *Bliv Medlem af Socialdemokratiet!*

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

Arbejderkvindens Vuggesang 1939

Barnlille, jeg giver dig Gasmasken paa,
thi Giftgassen bider som Flammer i Straa.

Skønt Blomsterne dufter, og Himlen er blaa,
er Verden dog hadefuld, hævngridsk og raa.

En Legeplads glad jeg i Græsset dig gav,
men Græsset, du leger paa, gror paa en Grav.

Og Blomsten, der gløder saa rød som Koral,
har fæstnet sin Rod i en Kranieskal.

Barnlille, naar Mor har ved Vuggen sig sat,
hun skælver i Gru for en naadeløs Nat.

Maaske skal du vækkes, før det bliver Dag,
i Rædsel for Bombernes Lynblink og Brag.

Mor vaager hos dig til det nyfødte Gry
fortvivlet af Angst i en mørkelagt By.

Barnlille, jeg giver dig Gasmasken paa,
sov sødt, til dit Hjærte en Nat gaar i Staa.

Den Sol, som er Livet, skal atter opstaa,
men Verden er hadefuld, hævngridsk og graa.

Aage Hermann.

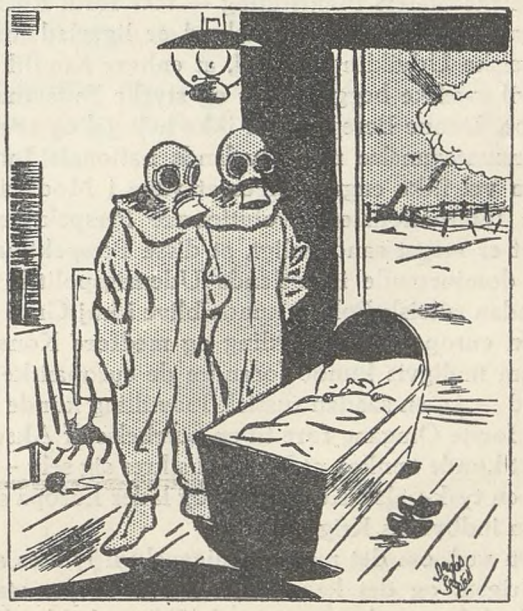

Vær ikke bange, det er jo bare Far og Mor.

SOMMEREN 1939

Sommeren 1939 er præget af den politiske Storkrise. Den storpolitiske Udvikling har ganske vist forbedret de *økonomiske* Konjunkturer. Oprustnings-Kapløbet har forøget Beskæftigelsen. Industriens Produktionstal er steget i næsten alle europæiske Lande. Frankrig har endelig overvundet Stagnationen og har samlet sine økonomiske Kræfter, og Englands Fabrikker og Værfter arbejder saa intensivt, som ikke i mange Aar.

Men til Gengæld er Europas *politiske* Atmosfære saa trykkende som aldrig før. Efter Tjekkoslovakiets Indlemmelse i det stortyske Rige er alle øst- og sydøsteuropæiske Grænser blevet flydende. For Øjeblikket staar *Danzig* i Begivenhedernes Centrum, men i Morgen kan det være den polsk-tyske Grænse i Slesien, den ungarsk-rumænske eller den bulgarsk-græske Grænse. I det fjerne Østen er Kampen mellem England og Japan forlængst begyndt, og ogsaa Japanerne og Russerne kæmper mod hinanden i Mongoliet.

Dette er Sommeren 1939, og det er meget vanskeligt at finde en klar Linie for Begivenhedernes Udvikling og øjne blot den nærmeste Fremtids sandsynlige Foreteelser.

Saa meget er sikkert: hele den politiske Udvikling i Dag bliver bestemt af Modsætningen mellem *England—Tyskland.* Alle de politiske Modsætningsforhold, man kan nævne, er i Virkeligheden kun Udtryk, Symptomer for det ene, alt overskyggende Modsætningsforhold. Det er *Englands* traditionelle Kamp imod Kontinentets største Militærmagt, som stræber efter Hegemoniet over Europa, der nu præger Europas politiske Situation.

England har sikret sig den tyrkiske Magtposition ved Dardanellerne og har dermed styrket sin Stilling i den østlige Del af Middelhavet og Værdien af dets Garantier til Rumænien og Polen. Naar nu England forhandler med *Sovjetrusland,* saa er det et Forsøg paa at genoplive den historiske Koalition, som styrtede Napoleon i 1812. Meget tyder paa, at Rusland ikke er begejstret for at følge den engelske Allianceopfordring, og Beretningerne fra Moskva og London er stadig modstridende og vaklende mellem Optimisme og Pessimisme. Det kunde jo tænkes, at Rusland ikke er interesseret i at sikre de vesteuropæiske Staters Magtstilling — *ikke* fordi Rusland er for Tyskland, men fordi Rusland er ligeglad med den europæiske Udvikling og ved, at enhver Konflikt i Europa vil svække begge Parter og styrke Russernes egen Position. Denne Beregning er ikke helt gal og er maaske i Overensstemmelse med Ruslands nationale Interesser og kan vel ikke engang siges at være i Modstrid med Tredie Internationales revolutionære Perspektiver, selv om det er meget sandsynligt, at disse Perspektiver ikke er de dominerende i Ruslands Udenrigspolitik i Dag. En saadan russisk Politik kunde blive i høj Grad kritisk for den europæiske Udvikling og medføre Konsekvenser, som muligvis kunde forandre de europæiske Magtforhold — ja, en saadan russisk Indstilling kunde i hvert Fald i første Omgang føre til en Styrkelse af Aksestaterne. Det kunde tænkes, at Rusland sikrer sig selv — ogsaa under en tysk-polsk Konflikt — og lader Europa svække sig i en indbyrdes Krig.

Ingen ved, om det maaske alligevel vil lykkes at undgaa Krigen, og det kan ikke nægtes, at der stadig er Mulighed for, at den nuværende Tilstand ikke fører til en krigerisk Konflikt. Sandsynligvis vil det afhænge af, hvorvidt de Kræfter, som er interesseret i at forsvare den nuværende europæiske Ordning, er saa stærke, at ethvert Angreb paa denne Ordning ingen Chance vil have for at lykkes. Dette Moment er Grunden til, at de engelsk-russiske Forhandlinger forekommer de fleste saa skæbnesvangre. Saaledes er Situationen. I Europas nuværende Tilstand er det næsten uden Betydning, at en Mulighed for Konflikt bliver udryddet. Endnu er Danzigspørgsmaalet ikke løst, men allerede nu øjner man nyt Konfliktstof paa Balkanhalvøen. Bulgariens Revisionskrav støttes nu af Tyskland, og det betyder, at den bulgarsk-rumænske og den bulgarsk-græske Grænse (Dubruzzia og Cavalla) er saarbare Steder i Europas Legeme.

Europa vil ikke saa hurtigt glemme Sommeren 1939. Man vil ikke let glemme, at Millioner af Mennesker, indkaldt som Soldater, i Spænding haabede paa, at *det* ikke skulde ske, som alle frygtede. Men man øjner en lille Trøst i, at Modstandskraften mod Angreb og fascistisk Magtudfoldelse er vokset. Efteraaret vil vise, om den nuværende europæiske Ordnings Modstandskraft er stærk nok til at undgaa en Katastrofe. *H.*

60 AAR

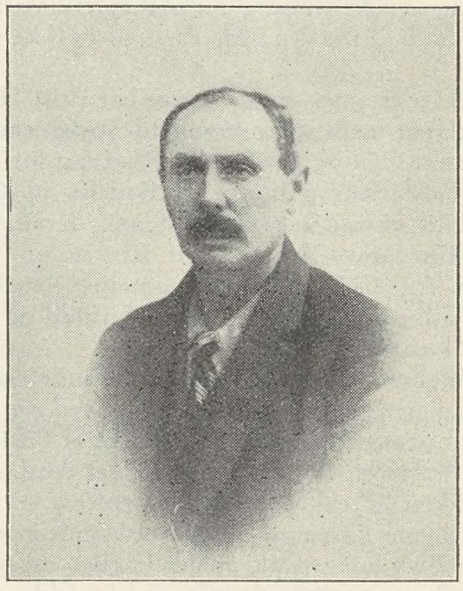

Den 14. August fylder Kassereren for Kastrup Afdeling, Joh. Schack, 60 Aar.

Joh. Schack er født i Assens paa Fyn og har iøvrigt lært Mejerifaget. Efter Læretiden har han været Bestyrer paa flere større Mejerier, dels i Jylland og dels paa Fyn. For ca. 30 Aar siden kom Schack til København og erhvervede sig Arbejde her, senere kom han til at arbejde i Kastrup. Først arbejdede Schack paa Københavns Margarinefabrik og derefter paa Syrefabriken, indtil denne blev nedlagt.

Joh. Schack har altid været Medlem af den socialdemokratiske Partiforening, og flere Tillidsposter har været ham betroet. Han var blandt andet Medlem af Sogneraadet, indtil Bopælen forandredes til Svend Dyringsvej 5, København.

Den 29. April 1916 blev Schack valgt til Kasserer i Kastrup Afdeling og er siden blevet genvalgt med Akklamation. Næst Tak og andre gode Ønsker, som vil strømme Schack imøde paa Fødselsdagen, vil det være et specielt Ønske, at det endnu i mange Aar vil være ham forundt at udøve denne Gerning.

HER ER BOGEN TIL DIG — !

Bogen er i Dag alles Ven og Hjælper —, eller burde i hvert Fald være det.

Aldrig nogensinde har der været et saa stort Udbud af Bøger, som det vi kender i vor Tid. Et lille Land som Danmark udgiver hvert Aar 80 Bøger pr. 100.000 Indbyggere, medens Frankrig og Tyskland, der kommer som Nr. 2, kun udgiver 40 Bøger, det vil altsaa sige, at Danmark er det Land i Verden, der udgiver flest Bøger.

Men Bøgerne er desværre ikke altid billige, dette giver naturligvis nogen Begrænsning i Købsmulighederne for den store Befolkning, hvad enten den bor i By eller paa Land. Heldigvis har vi et godt Biblioteksvæsen, stærkt udviklet i de senere Aar, som spreder Glæde i mange tusinde danske Hjem. At laane Bøger fra Biblioteker kan være godt ved mange Lejligheder, men det er dog ikke tilstrækkeligt. Hvert Hjem maa have sin egen lille Bogsamling stemmende efter Sind og Tanke. Det er helt forkert at tro, at en *læst Bog* er værdiløs, og at man ikke senere kan faa Lyst til at læse den igen, og atter glæde sig over dens Indhold. Gode Bøger har altid varig Værdi og kan fortsat give mange glade Timer.

Det, jeg taler for, er en Hjemmets Bogsamling, hvori der findes baade oplysende Værker og god Romanlæsning til alle.

Skal det være overkommeligt for de mange jævne danske Hjem at skabe sig en Samling gode, læseværdige Bøger er et vigtigt, for ikke at sige aldeles afgørende Spørgsmaal: *Hvad koster Bøgerne?*

Da Arbejderne startede sin Oplysnings- og Kulturbevægelse her i Landet, kom Problemet om Fremskaffelse af gode, billige Bøger straks i forreste Række. En betydelig Indsats er øvet paa dette Omraade ved Udgivelse af talrige Bøger gennem den forløbne Tid.

Efter Aars Overvejelser og Forsøg blev

Bogkredsen

til Virkelighed for 8 Aar siden. Ideen var den at samle det størst mulige Antal Bogkøbere om visse bestemte Udgivelser hvert Aar. Man tegner sig som Medlem af A. O. F.'s Bogkreds, og det er et *gratis Medlemsskab*, hvor man kun betaler de Bøger, man modtager — een hvert Kvartal, altsaa ialt 4 Bøger om Aaret. Ved at benytte denne Fremgangsmaade bliver et større Oplag af Bogen allerede afsat straks ved Udgivelsen, og det betyder, at Prisen til Bogkredsens Medlemmer kan holdes nede paa et meget lavt Niveau, der gør det muligt for mange Arbejdere at købe Bøgerne.

Bogkredsen har ialt i de 8 Aar, den har bestaaet, udgivet *158.350 Bøger*. Det er ingenlunde noget ringe Tal, og alligevel er Bogkredsens samlede Medlemstal ikke naaet op paa mere end knapt 6000.

Jeg har hele Tiden været af den Mening, at dette Tal er alt for ringe i Forhold til de Muligheder, der her er til Stede. En saa god Ide, som ligger til Grund for Bogkredsen, skulde kunne vinde langt større Udbredelse.

Maaske har nogen bemærket i Dagbladene, at et Par Forlag nu ogsaa skal forsøge sig med en »Bogklub«, hvor de vil udsende Bøger efter Bogkredsens Princip. Derfor er der nu en særlig Grund til, at vi igen bringer *A. O. F.s Bogkreds* paa Bane indenfor Arbejdernes Organisationer og deres Medlemmer, og kraftigt understreger de *gode Tilbud,* som *Bogkredsen gør Bogkøberne!* Lad mig blot nævne de to sidste Udgivelser: *Romanen: Brød paa Bordet* og den aktuelle, oplysende, rigt illustrerede Bog om: *Filmen.* Der findes næppe bedre Bøger paa det danske Bogmarked, og i Særdeleshed ikke, naar man tager den billige Pris i Betragtning. Den almindelige Bogpris her i Landet ligger for hæftede Bøger paa 5,00 til 7,00 Kr. Heroverfor staar *Bogkredsens Pris* paa *Kr. 3,25* pr. Bog indbundet enten i Bogskabsbind eller graat Lærred. Og ønsker man kun den *hæftede Udgave,* er Prisen ikke mere end *Kr. 2,90* pr. Bog. Det er Priser, der lader sig høre, og som maa være i Stand til at aabne Døren til mangt et Arbejderhjem.

Vi opfordrer derfor til alvorlig Overvejelse om *Bogkredsen* alligevel ikke *har Bud* til *dig!*

Prøv engang! Det vil bringe Glæde til dig selv og dem derhjemme!

Chr. Christiansen.

Indsend snarest nedenstaaende Indmeldelsesblanket!

A. O. F.s Bogkreds,
Nr. Farimagsgade 11, København K.

INDMELDELSESBLANKET

Jeg indmelder mig herved i Bogkredsen, og binder mig til at aftage de 4 næste Bøger à enten Kr. 3,25 eller Kr. 2,90.

(Navn).

(Stilling).

(Adresse).

Bogskabsbind eller Lærred (det ikke ønskede overstreges).

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

3 Milliarder Ukrudtsfrø pr. Hektar!

Det lyder næsten utroligt, men ikke desto mindre er det sandt, at Ukrudtsplanterne her i Landet udgør ca. 1500 forskellige Arter. Paa sine Agre maa Landmanden og hans Medhjælpere kæmpe mod mange af disse Fjender, og det er vel at mærke Fjender, der er meget udholdende og ofte meget vanskelige at bekæmpe.

Alle Ukrudtsplanterne er dog ikke lige ondartede. Sagkundskaben anfører, at hvis Livet blev taget af omkring 25 af de værste, saa kunde Resten ikke volde særlig stor Fortræd. Hvilke Arter er saa de værste Fjender? Det skal bl. a. være følgende

Agersennep, Agerkaal, Kiddike, Pileurt, Spergel, Gul Okseøje, Hanekro, Gaasefod (Mælde), Fuglegræs (Hønsekam), Valmue, Kornblomst, Klinte, Kamille, Tordenskræppe, Vild Gulerod, Vejbred, Kruset Skræppe (Rødbynke), Mælkebøtte, Tidslen, Kvik, Følfod, Rødknæ og Padderokke.

Det er jo en anselig Buket, naar den bliver sat sammen — men den hører ikke til de Buketter, man sender ved festlige Lejligheder! Nej, Ukrudtet er en meget alvorlig Sag, ikke blot for Landmanden og hans Medhjælpere, men for hele det danske Samfund. De Sagkyndige har nemlig regnet ud, at Ukrudtets Tilstedeværelse paa de

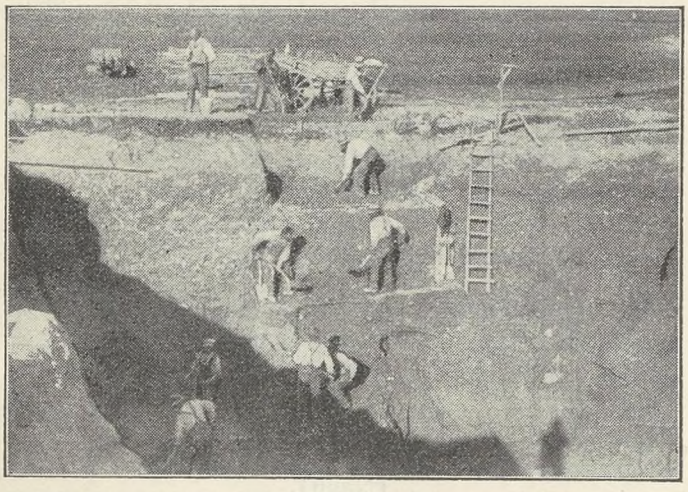

Arbejde i Pumpestation til Afvanding af en 3600 Tdr. Land stor Mose.

danske Agre forringer Afgrødernes Udbytte med ca. 10—15 pCt., hvilket i Penge repræsenterer en Værdi paa op mod 100 Millioner Kroner.

100 Millioner Kr.! Saa meget maa der ofres til Ukrudtets Herredømme. En og anden vil sikkert i denne Forbindelse indskyde, at det var paa Tide for Landmanden at tage fat paa en rationel Bekæmpelse af dette Ukrudt, og hvis det blev gjort rigtigt, vilde Landmanden gennem den forøgede Afgrøde kunne indvinde netop det Beløb — og mere til —, som alle de saakaldte Ordninger tilsammen giver Landbruget.

Tvistes kan der jo ikke om, at Ukrudtet er til at fjerne fra Agrene, og Kampen mellem Kulturplanter og

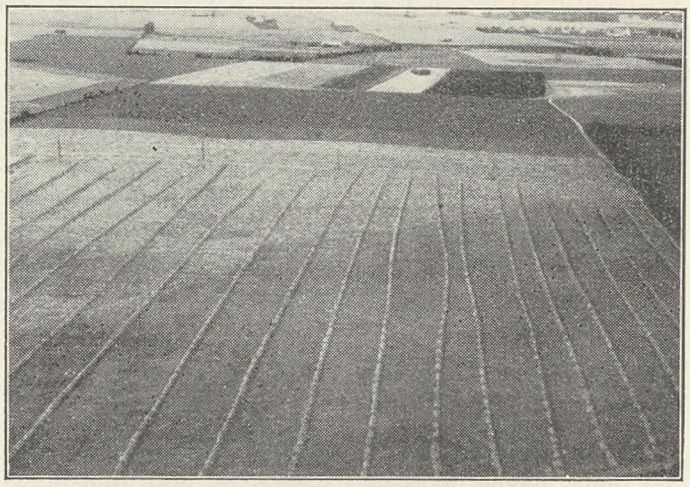

Høsten paa Mosen 3 Aar efter Afvandingen.

Ukrudtsplanter er i afgørende Grad afhængig af *Landmandens Indsats.* Saafremt Landmanden er ligegyldig baade m. H. t. Jordens Behandling, Udsæd, Gødskning, Afvanding, Sædskifte og direkte Bekæmpelse af Ukrudtet, saa varer det ikke ret mange Aar, før Ukrudtsplanterne har kvalt Kulturplanterne og erobret det fulde Herredømme i Marken — og saa er det en meget vanskelig Sag at udrydde det »nazistiske« Diktatur fra Agrene. Ja, vi kan godt gaa saa vidt, saa vi siger, at Agrenes Renhed udelukkende er et Spørgsmaal om Landmandens Behandling af sin Jord og den Indsats, han yder paa sine Agre.

Se blot to Ejendommes Jorder, der er ganske ens i Bonitet: Den ene Ejendoms Jord byder paa rene Agre med flotte og givtige Afgrøder. Den anden Ejendoms Jord er hærget af Ukrudt og har en veg, mager, spredt og elendig Afgrøde. Den økonomiske Stilling for disse to Landmænd genspejles gerne af Forholdene paa deres Agre: Manden, der høster de 20 Fold er naturligvis langt bedre stillet end Manden, der kun høster 10. Et lille Regnestykke kan klare det: En Ejendom er f. Eks. selvforsynende med en Kornhøst paa 300 Tønder. Det samme kan ikke siges om Naboejendommen, hvis denne drives saa daarligt, at den kun giver 175 Tønder Korn, skønt Jorden er af samme Beskaffenhed og Arealet er lige saa stort. Forsaavidt de to Landmænd har samme Besætning, skal Manden med de 175 Tønder Korn i aarlig Afgrøde købe 125 Tønder Korn, og Udgiften hertil er maaske netop lige det Beløb, som han staar og mangler i, at Ejendommens Rentabilitet er i Orden.

Ja, saa betydningsfuldt er Spørgsmaalet for den enkelte Landmand, men i disse Selvforsyningstider er det

jo et vitalt Spørgsmaal for hele Samfundet og dets Økonomi. Vejret spiller en meget stor Rolle for vore Afgrøder. Det saa vi sidste Aar, da Danmark paa Grund af det gode Sommervejr og det gode Vejr i Saatiden havde sin hidtil største Høst. Men vi ser det samtidig paa Danmarks importmæssige og valutamæssige Stilling. Den gode Høst bevirkede, at vi kunde spare mange Millioner Kroner til Indkøb af udenlandsk Korn, og disse Penge kunde derefter anvendes til Indkøb af Raastoffer og andre Varer. Den forøgede Pengemængde, som vi herved fik til Raadighed, øver sin store Indflydelse paa saavel Beskæftigelsen som Landets hele økonomiske og pengemæssige Stilling. Men Udryddelsen af Ukrudtet kunde hvert Aar give os ca. 100 Mill. Kr. i Merudbytte.

Vi ser altsaa, at det hele er sammenhængende, men vi ser tillige, at det i sidste Instans er et Spørgsmaal om, hvad vi selv kan præstere, d. v. s. hvormeget vi kan faa ud af den danske Jord. Derfor kan Samfundet ikke se ligegyldigt til, hvad dette vigtige Spørgsmaal angaar. Samfundet kan ikke være passiv overfor de Landmænd, der giver Pokker i alt, naar det gælder Ukrudtets Bekæmpelse. Allermindst kan vi gøre det, naar der samtidig maa opretholdes vidtgaaende og temmelig dyre Støtteordninger, og naar Høstens Værdi spiller en meget betydelig Rolle for Beskæftigelsen og hele vor nationaløkonomiske Stilling.

Enhver landbrugskyndig ved, at Ukrudtsplanterne er langt stærkere og mere graadige end Kulturplanterne. Ukrudtsplanterne er næsten umættelige. Gennem nogle udenlandske Undersøgelser er det saaledes paavist, at en Agerkaalsplante bruger dobbelt saa meget Kvælstof, dobbelt saa megen Fosforsyre, fire Gange saa megen Kali og fire Gange saa meget Vand som en Havreplante. Det er nogle uhyggelige Slughalse at holde paa Kost Sommeren igennem, og man har ikke vanskeligt ved at

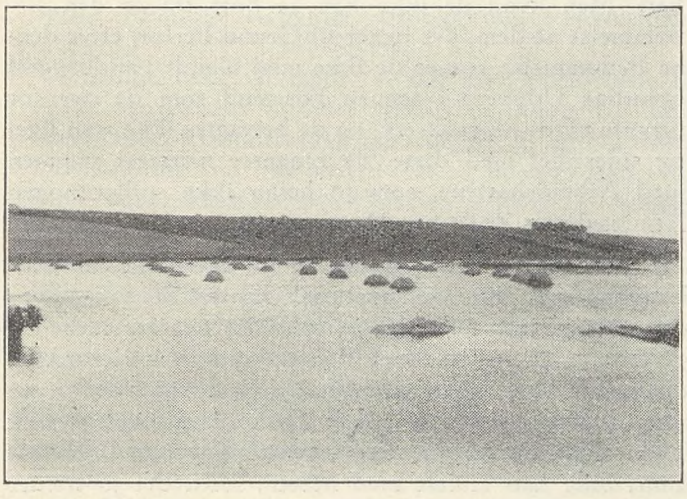

For lille Hovedløb, der ikke kan tage et Sommerskybrud.

forstaa, at Havreplanten og andre Kulturplanter hungrer og omkommer, naar de skal klare sig Side om Side med en saadan Grovæder.

Landmændene maa derfor mobilisere sig til Kampen mod Ukrudtet. Ingen skal være Professor for at være med i denne Kamp. Alle kan deltage i Kampen uden særlige Forkundskaber. Man skal blot anvende de rette Vaaben og den rigtige Behandlingsmetode — og den kan man faa anvist af den store Stab af dygtige Sagkyndige, som staar til Landbrugets Raadighed. Kampen kan føres baade direkte og indirekte.

Frøukrudtet er vel nok det værste Ukrudt at faa Bugt med. Agerkaal, der kastes, naar en Mand overtager en Ejendom, kan følge ham hele Livet igennem, og det værste er, at Frøet kan ligge i Jorden i mange Aar uden at spire, men alligevel beholde sin Spirekraft. Man har bl. a. fastslaaet, at Agerkaalsfrø, der laa i Jorden i 18 Aar, var saa udholdende, at 25 pCt. af Frøet spirede, da det kom op og fik Luft!

Ukrudtsfrø kan staa for næsten alt. Selv om det er tygget af en Ko eller har passeret Kraasen og Tarmsystemet paa en Høne, er der Liv i det. Man har gjort Forsøg

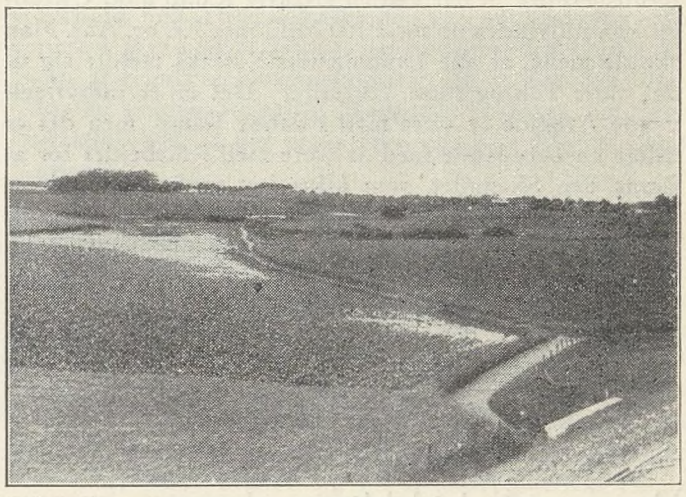

Det samme Tilfælde her. Oversvømmelse ved en 20 Millimeter Byge om Sommeren.

med en Ko, der blev fodret med Frø af Lancet-Vejbred og Lugtløs Kamille. Af Vejbreden var der 58 pCt. spiredygtige Frø, af Kamille 27 pCt., da Gødningen blev undersøgt!

I Kampen mod Ukrudtet er det allervigtigst, at Jorden er afvandet og faar den rette Behandling og Gødning. Men dernæst maa Landmanden vaage over sin Udsæd, ikke mindst Græsserne. Her viser det sig ved foretagne Forsøg, at der i hvert kg Græsfrø kan være indtil 11.000 Stk. Ukrudtsfrø. Af Udlægsfrø af Gennemsnitsrenhed tilføres der 86.000 Stk. Ukrudtsfrø pr. ha. Af en tilfældig Sort, som blev solgt fra et Selskab, der ikke ydede Kontrolsikkerhed, viste det sig, at der i et kg Frø var 141.000 Stk. Ukrudtsfrø. Det kan jo nok blive til noget paa en Hektar! Ved nogle Forsøg paa vestjyske Gaarde for en Del Aar siden fik man fastslaaet, at der i 8 cm Dybde var indtil 300.000 Frø pr. Kvadratmeter. Dette svarer til 3 Milliarder Frø pr. Hektar! Haves mere Vidnesbyrd behov til Understregning af, hvor ondartet Ukrudtet er?

Herudover kommer der et Utal af Ukrudtsfrø fra Hegn og Grøftekanter, og endelig kommer der naturligvis Ukrudtsfrø fra selve Markerne, naar Ukrudtet faar Lov at brede sig. Ukrudtet kan dog ogsaa bekæmpes *direkte* paa Markerne. Det kan ske gennem Anvendelse af Ukrudtsharven, men det kan ogsaa ske ved Anvendelse af Sprøjtevædsker. Gennem et Forsøg viste det sig, at der paa en Kvadratmeter Jord var 114 Agerkaalsplanter. Efter Sprøjtning med Blaasten var disse Planter svundet til 31, og Kerne- og Halmudbyttet blev sat betydeligt op. Netop i denne Tid er der paa Foranledning

af Landbo- og Husmandsforeningerne Landet over dannet ny Sprøjtekredse, men — det kniber alle Vegne med Tilslutningen! Landboerne er konservative.

Tidsler, Følfod og Kvik kan ogsaa være meget ondartede, men gennem Brak eller rationel Rensning af Roemarkerne er det muligt at slaa disse Fjender ned. Driver man sin Mark med forkert Sædskifte, eller faar man ikke renset Roemarkerne, skal Tidslerne snart brede sig — og det er jo ikke noget skønt Skue at se de langhalsede Herrer i Bygmarken Aaret efter. Ikke mindst, naar man ved, at Tidsler har en Rod, der kan være 4—5 Meter lang!

Hvad enten nu Høsten bliver stor eller lille i de forskellige Aar, alt efter Vejrliget, saa er det altsaa en Kendsgerning, at der ved en effektiv Kamp mod Ukrudtet kan indvindes op mod 100 Millioner Kr. pr. Aar. Man skulde mene, at alle Landmændene straks meldte sig til det store Felttog mod Ukrudtet. Det er et udbyttegivende Arbejde at være med i denne Kamp, men det er tillige ensbetydende med at være med i Arbejdet for at fjerne den Skamplet, som Ukrudtet er for det danske Landbrug og hele den danske Nation. Med Hensyn til at producere staar vi højt, men vi danner Hale, naar det drejer sig om Ukrudt. Det er ikke en Dag for tidligt at komme bort fra denne Halestilling.

V. N.

Ham, som altid bliver glemt. —
Dyrskuebetragtninger.

Vi har her i Landet hver Sommer en Periode, som man godt kan kalde Dyrskuernes Sæson. Det er Tiden mellem Høbjergningen og Roelugningens Afslutning og Kornhøstens Begyndelse. I dette Tidsrum afholdes Dyrskuerne, baade de mindre, lokale Skuer og de store Fællesskuer, som omfatter hele den paagældende Landsdel; saaledes har det ogsaa været i Aar. Disse Præsentationsudstillinger er altid blevet omfattet med den største Interesse fra Offentlighedens Side, de er altid blevet slaaet stort op i Dagspressen med Tekst og Billeder i spaltevis, og i Byerne, hvor de afholdes, er der vist dem den største Opmærksomhed af Byraadet og øvrige Honoratiores.

Heller ikke i Aar har det skortet paa Opmærksomhed, hverken overfor de præmierede Dyr eller deres Ejere, de har hver for sig faaet den hæderlige Omtale, som det nu anses for at have fortjent.

Det har heller ikke manglet paa Hyldest til Landbruget i Almindelighed, dette gælder saavel de Taler, der er blevet holdt ved de respektive Middage og Sammenkomster, som de Artikler, Dagspressen har bragt herom.

Dette er altsammen i sin gode Orden og forsaavidt kun rimeligt og naturligt i Betragtning af den Betydning, Landbruget har for vort Land.

Men der er dog en Ting, som man ikke kan undgaa at lægge Mærke til i disse Taler og Artikler. Naar de hylder Landbruget i Almindelighed, naar de priser Erhvervets Standard og den Dygtighed, Flid og Nøjsomhed, som ligger bag ved. Ja, saa er denne Hyldest saa godt som altid adresseret til en bestemt snæver Kreds af Landbrugets Udøvere. Det er de saakaldte Hovedpersoner, som faar Anerkendelsen og Æren for de opnaaede Resultater, det er dem, der som Ejere, Forpagtere, Bestyrere, Forvaltere o. s. v. styrer og leder Bedrifterne. De almindelige Arbejdere, Daglejerne, Kreaturpasserne, Malkekonerne, Tjenestefolkene etc. tales der ikke om, — de tæller ikke med, naar det fremragende danske Landbrug hyldes i Dyrskuetaler og dito Artikler. Man skulde næsten tro, at de ærede Talere og deres Kolleger i Pressen slet ikke anede deres Eksistens. Der er Grund til at gøre opmærksom paa denne Ejendommelighed. Man maa erindre, at det er Landboforeningerne, som arrangerer Dyrskuerne, og da Landboforeningerne repræsenterer Storlandbruget, betyder det, at disse Dyrskuer automatisk bliver Udtryk for det samme Storlandbrug, altsaa netop for den Del af Landbruget, som beskæftiger de egentlige Landarbejdere, som med andre Ord er baseret paa betalt, ganske vist daarligt betalt, Arbejdskraft.

Det være sagt uden Forklejnelse af de Folk, der som Ledere forestaar og tilrettelægger Arbejdet indenfor de enkelte Bedrifter: De Resultater, som demonstreres paa Dyrskuerne, er ikke deres Værk alene; den menige Arbejder har haft og har sin meget betydelige Andel heri. For ringe Løn og ofte daarlig Behandling har Landarbejderne været med til at oparbejde den Ydeevne paa Landbrugets forskellige Omraader, ogsaa Husdyrbrugets, som vises frem paa Dyrskuerne.

Men dette forbigaar man sædvanligvis i Tavshed i Festtalerne og Hyldestartiklerne. Nu kunde det jo synes at være en ringe Ting, ikke værd at opholde sig ved. Det vilde det ogsaa være, dersom det ikke havde en dybere Aarsag. Landarbejderne kunde saamænd godt skænke Dyrskuearrangørerne deres selvrosstinkende Festlyrik og se bort fra, at de ikke bliver taget med heri. Men hvad de ikke kan se bort fra er den Bedømmelse af dem, der ligger til Grund herfor, efter denne Bedømmelse regnes de ikke med blandt Landbrugets egentlige Udøvere i samme Forstand som de ovenfor nævnte »Hovedpersoner«, og de betragtes ikke som lige- og sidestillet med disse, de rangerer nærmest sammen med Arbejdshestene, som jo heller ikke spiller nogen fremtrædende Rolle paa Dyrskuerne.

Landbrugets Arbejdsgivere er for Størstedelens vedkommende endnu ikke naaet udover det Stadium, hvor den almindelige Arbejder i Forholdet overfor Arbejdsgiveren er et underordnet Væsen, og kun underordnet, og derfor bare har at være hørig og lydig overfor sin Overordnede, finde sig i de Forhold, Arbejdsgiveren byder ham og endda være glad til. Fra vor Organisations Side kan vi tale med herom, fordi det jo træder særlig grelt frem, naar Talen er om Landarbejdernes Organisationsret. At nævne Eksempler paa dette Sted er overflødigt, det har vi desværre altfor ofte haft Anledning til. Dette Arbejdsgivernes Standpunkt er imidlertid baade uberettiget og fornærmeligt overfor Landarbejderen, og det hverken kan eller vil vi tolerere. Lad være, at de glemmer Landarbejderen, naar de hylder Landbruget ved deres Dyrskuemiddage og andre højtidelige Lejligheder. Men det maa kræves, at de i det daglige Liv anerkender og respekterer deres Ret baade som Producenter, Mennesker og Samfundsborgere.

M. O.

Landarbejder-Rundskue

Der foreligger en interessant Oversigt over Virkningerne af Grundforbedringsloven af 26. Febr. 1937. Beretningen giver et udmærket Billede af Lovens heldige Virkninger paa Arbejdsmulighederne paa Landet. Fra Lovens Ikrafttræden og til 1. Juni d. A., altsaa i Løbet af godt 2 Aar, er der afsluttet Grundforbedringsarbejder, væsentlig Dræning, til et Beløb af omtrent 15 Millioner Kroner. Der er anvendt knapt og napt 7 Millioner Arbejdstimer og udbetalt i Arbejdsløn herfor ca. 8 Millioner Kroner. Det grundforbedrede Areal udgør 35936,24 ha. Udover Dræningsarbejde drejer det sig om Mergling, Inddigning, Nykultur af Heder og Moser etc. Disse sidstnævnte Arbejder udgør dog kun godt 1000 ha, det er Dræningsarbejdet, der tæller til. Samtidig er der efter Loven anvendt til Vandløbsregulering og Vejarbejde ca. 1 Mill. Kroner, deraf i Arbejdsløn ½ Mill. Kr. fordelt paa godt 400.000 Arbejdstimer.

Disse Tal dækker dog saa langt fra Lovens Virkninger paa Beskæftigelsen. Til Rør er anvendt over 5 Mill. Kr., hvilket naturligvis igen betyder en tilsvarende Merbeskæftigelse paa Teglværker, hos Vognmænd, i Havnene o. s. v.

Blandt de Beskæftigelsesforanstaltninger, det Offentlige i de senere Aar har iværksat, hører Grundforbedrings -og Vandafledningsarbejde utvivlsomt til de, der i største Grad omsætter de anvendte Udgifter direkte til Arbejdsløn. Men hertil kommer, at disse Penge anvendes til direkte produktive Formaal, der som Regel paa meget kort Tid er indtjent ved et forøget Høstudbytte. Det hører ingenlunde til Sjældenhederne, at Udgifterne ved et Areals Afvanding og Grundforbedring er indtjent i Løbet af 2—3 Aar, derimod er det vist sjældent, at det varer mere end 7—8 Aar. Det er faktisk paa et meget kort Aaremaal, den anvendte Kapital er bundet i Grundforbedringsarbejderne, helt i Modsætning til saa mange andre offentlige Arbejder: Brobygning, Vejoverføring o. s. v.

Kyndige Folk vil mene, at der med Fortjeneste for baade den enkelte Jordejer og for Samfundet vil kunne iværksættes Grundforbedringsarbejder i endnu større Udstrækning end i de senere Aar og uden at man i den første Menneskealder skal komme i Bekneb for Arbejde derved. Af Oversigten kan ikke direkte aflæses, hvor mange Mand, der her har fundet Beskæftigelse i en Tid, hvor de ellers vilde være henvist til Understøttelse af en eller anden Art. Formentlig drejer det sig om mindst en halv Snes Tusinde.

En Sammenligning mellem den udbetalte Arbejdsløn og det præsterede Antal Arbejdstimer synes at godtgøre, at der paa det allernærmeste kan holdes den normerede Timeløn, men heller ikke mere. Langt den overvejende Del af Arbejdet udføres jo i Akkord. Timelønnen i samtlige Dræningsoverenskomster er for Tiden 118 Øre.

De store Beskæftigelsesmuligheder, som den offentlige Støtte til Grundforbedringsarbejde har medført siden 1933, har ogsaa affødt Muligheden for Regulering og Stabilisering af Arbejdsforholdene ved Dræningsarbejde, Muligheder som paa behørig og ansvarlig Maade er udnyttet af Arbejdsmændenes Organisation.

Der er skabt rene og klare Linier i Entrepriseforholdet ud fra Betragtningen, at enten er en Mand Arbejdsgiver eller Lønarbejder. En Sammenblanding af disse to Ting er i alle Forhold og til alle Sider uheldig.

De egentlige Dræningsmestre og Entreprenører har i de fleste af Landets Egne samlet sig i Arbejdsgiverforeninger, som har afsluttet regulære Arbejdsoverenskomster med vor Organisation og i Forholdet til Landmændene staar som eneste ansvarlige for Arbejdets Udførelse. Selv om mange Bønder ikke kan eller vil se det, er det utvivlsomt en Udvikling ogsaa i deres Interesse, saa vel som i det Offentliges og de Pengeinstitutters, der investerer Kapital i Grundforbedringsarbejderne.

Det behøver ikke at skjules, at det ingenlunde har været nogen nem Opgave for Forbundsledelsen at skabe de nu bestaaende klare Linier. Det har adskillige Steder været svært at trænge igennem med den Opfattelse, at en Betingelse for velordnede og regulære Arbejdsforhold ved Dræningsarbejdet var en ansvarlig Modpart, i Stand til at afslutte og garantere for Overholdelsen af regulære Overenskomster, og at Forudsætningen for en saadan ansvarlig Modparts Eksistens naturligvis maatte være, at der ogsaa levnedes ham Eksistensbetingelser.

At Bønderne med deres særlige Mentalitet overfor overenskomstlige eller blot klare Aftaler om Løn og Arbejdsvilkaar har set med Uvilje paa den foregaaede Udvikling, kan maaske ikke overraske nogen. Derimod undres man over den Modstand og Modvilje, Bestræbelserne har mødt hos en stor Part af Landmændenes tekniske Raadgivere paa dette Felt: Grundforbedringskonsulenter og ligestillede Eksperter, saadan som man vilde undre sig, om Arkitekter, der har tegnet og projekteret et Hus, vilde blande sig i Forholdet mellem Haandværksmesteren og hans Arbejdere. Forklaringen er vel nok den, at de nævnte Konsulenter tidligere i ikke ringe Grad fungerede som baade udførende Mestre og tilsynsførende Raadgivere, selv om man maskerede Forholdet ved at faa en erfaren Dræningsarbejder til at »paatage« sig Udførelsen, saaledes at det faktisk er Konkurrencenid, der har dikteret deres Uvilje til at anerkende Dræningsmesteren som et berettiget og nødvendigt Led i Arbejdsprocessen.

Dræningsarbejderne selv har som Helhed været klar over Nødvendigheden af, at man enten holdt sig paa den ene eller den anden Side af Grænsen mellem Arbejdsgivere og Lønarbejdere. En lille Procentdel, som fra gammel Tid har haft Dræningsarbejde som Specialitet, mens de i Ny og Næ deltog i andet forefaldende Lønarbejde, har set deres Fordel i helt at hellige sig Dræningsvirksomheden som Entreprenører og er udtraadt af Forbundet. Som oftest er de blevet Medlemmer af deres Egns Dræningsmesterforening, og ellers har de indgaaet Overenskomst med Forbundet. Det er naturligvis en ærlig og legitim Sag. Men langt de fleste af de Dræningsarbejdere, som tidligere af og til paa en Konsulents eller andres Opfordring »paatog« sig Dræningsarbejde til en forud beregnet Pris som de var uden Indflydelse paa, d. v. s. samlede det nødvendige Arbejdshold, foretog Opmaaling og udbetalte Lønnen uden iøvrigt i nogen Henseende at være egentlig selvstændig Entreprenør, har foretrukket at give Afkald paa saadan »Mester«virksomhed og holder sig til egentlig Lønarbejde.

Man kan paa visse Egne endnu af og til løbe paa Bestræbelser hos Afvandingsteknikere for at beholde Mester- eller Entreprenørhvervet ved de Arbejder, som de har planlagt og med hvis Udførelse de skal være ansvarlige Tilsynsførende. Da man for Velanstændighe-

dens Skyld ikke vel offentlig kan optræde som sin egen Tilsynsførende, forsøges Forholdet maskeret ved, at Landmanden, for hvem Arbejdet udføres, optræder som den egentlige Arbejdsgiver, det »tiltræder« Egnens Dræningsoverenskomst og selv »leder« Arbejdet. Tiltrædelsen af Overenskomsten sker som Regel ganske ensidigt uden at hverken den stedlige Afdeling eller Forbundet er spurgt eller underrettet. Det sker til Brug for Sagens Behandling ved Laane -og Tilskudsbevilling etc. At der normalt skal to Parter til at afslutte en Overenskomst, har øjensynligt ikke generet saadanne smarte Afvandingsarkitekter. Vel nok uden at gøre sig klart, at saadanne Transaktioner paa den ene Side kun skal tjene til at dække over et irregulært Forhold vedrørende den faktiske Mestervirksomheds Udøver og paa den anden Side kun kan blive et Irritationsmoment for de virkelige Mestres vedkommende, har organiserede Arbejdsmænd ladet sig bruge imod deres egne velforstaaede Interesser. Det maa dog tilføjes, at her kun er Tale om lokale Foreteelser, og naar Forholdet i det hele taget er gjort til Genstand for Omtale, er det nærmest for at paavise og søge afdækket de Interesser, der staar bag Bestræbelserne for at forplumre de iøvrigt klare Retningslinier, efter hvilke vore Dræningsoverenskomster er bygget op.

Vilh. Rasmussen.

Fra Medlemmerne

Bogø — Bogø Kommune. Der er ved Forhandling med Sogneraadet opnaaet en Ordning vedrørende Vejmændenes Løn- og Arbejdsforhold, hvorved Lønnen til de fastsatte Vejmænd er forhøjet fra Kr. 1500,00 til Kr. 2000,00 aarlig. Under Sygdom ydes fuld Løn den første Maaned. Der ydes Ferie med Løn i 14 Dage. Arbejdstiden er om Sommeren 8 Timer, om Vinteren 7 Timer.

Raunholt — Thiset Kommune. I nærværende Sag har Ministeriet truffet den Afgørelse, at da der ikke kan siges at bestaa nogen Overenskomst mellem vor Afdeling og Sogneraadet om Betalingen for Snekastning, skal dette Arbejde betales efter Entreprenøroverenskomsten, for saa vidt Sogneraadet vil have Adgang til Refusion af 50 pCt. af Udgifterne. Da Sogneraadet imidlertid kun har betalt Arbejdet med 100 Øre i Timen, vil der ikke kunne ydes den nogen Refusion med Hensyn til Snekastningsudgifterne. Vi har meddelt Afdelingen, at den saaledes ikke kan forvente at faa mere end de allerede udbetalte 100 Øre i Timen for Arbejdet, med mindre Sogneraadet skulde søge at redde Tilskuddet fra Staten ved at efterbetale de 18 Øre pr. Time.

Gerrild — Karlby—Voldby Kommune. Efter at vi til Ministeriet for offentlige Arbejder havde indberettet nærværende Sag, har vi derfra modtaget Meddelelse om, at Kommunen har erklæret, at den ikke anmelder nogen Snekastningsudgift til Refusion i Henhold til Snekastningslovens § 19, Stk. 1. Vi har derefter meddelt Afdelingen, at vi saaledes ikke har Mulighed for at opnaa mere for det udførte Snekastningsarbejde end de allerede udbetalte 80 Øre pr. Time, da vi selvsagt ikke kan paaberaabe os Snekastningslovens Betingelser for Ydelse af Tilskud til Arbejdet, naar et saadant Tilskud ikke forlanges.

Saltum — Saltum—Hune Kommune. Efter at vi havde anmodet Ministeriet for offentlige Arbejder om ikke at yde ovennævnte Kommune noget Tilskud til Udgifterne ved det i Vinter udførte Snekastningsarbejde, før vore Medlemmer havde faaet udbetalt 100 pCt. Tillæg til Timelønnen for Søndagsarbejde, har Ministeriet nu meddelt, at Sogneraadet er villig til at betale det nævnte Tillæg, hvorefter vi har anmodet Afdelingen om at sørge for, at Medlemmerne faar Pengene.

Stouby — Stouby Kommune. Efter at vi havde indberettet nærværende Sag til Ministeriet for offentlige Arbejder, har Sogneraadet bragt Forholdet i Orden og betalt det krævede Tillæg til Timelønnen paa 100 pCt.

Aars — Hornum—Ulstrup Kommune. Nærværende Sag drejede sig om, hvilken af de to i den lokale Overenskomst indeholdte Timelønninger, der skulde betales for det i Vinter udførte Snekastningsarbejde. Den paagældende Paragraf i Overenskomsten lyder saaledes: »I Timeløn betales 90 Øre, — fra 1. Januar 1939 dog 100 Øre. For Arbejder, der udføres med ekstraordinært Tilskud, samt for Arbejder, der udføres med Tilskud af den fælleskommunale Udligningsfond for visse kommunale Arbejder, betales dog i Henhold til Entreprenøroverenskomsten«. Vort Forbund krævede Arbejdet betalt i Henhold til det sidste Stykke, medens Kommunen kun vilde betale 100 Øre i Timen. I sin Kendelse fastslaar Opmanden, at det til Snekastningsarbejdet ydede Tilskud maa anses for ekstraordinært, hvorfor Arbejdet som af os paastaaet maa betales efter Entreprenøroverenskomsten.

Skivholme—Skovby — Skivholme—Skovby Kommune. Efter at vi havde indberettet nærværende Sag til Ministeriet for offentlige Arbejder og anmodet om, at der ikke udbetales Sogneraadet noget Tilskud til Snekastningsudgifterne, før Arbejdet var betalt med 118 Øre i Timen, har Sogneraadet sat sig i Forbindelse med Afdelingerne og er ved en Forhandling indgaaet paa at efterbetale 23 Øre pr. Time, altsaa ialt de krævede 118 Øre.

Birkerød — Murermester H. Johansen, Birkerød. Mesteren har underskrevet paa at ville overholde den til enhver Tid mellem D. A. F. og Centralforeningen af Murermestre i Danmark gældende Overenskomst.

Klippinge Magleby Afd. — Grdr. Chr. Christiansen. I ovennævnte Sag har Fabrikdirektoratet efter sædvanlige Regler afgjort, at Gaardejeren skal betale sin Fodermester, der er gift og har egen Husstand, Feriemærker i Henhold til Ferieloven.

Thirstrup Afd. — Nøruplund Skovdistrikt. Ovennævnte Sag, der drejer sig om Tidspunktet for Sommerskovningens Ikrafttræden, er forligt saaledes, at man for Fremtiden er enig om, at Sommerskovningstillæget træder i Kraft fra 1. April. Til fuld Afgørelse af Mellemværendet for indeværende Aar har Arbejdsgiveren betalt 11 Kr.

18. Kreds — Entreprenør Viggo Eriksen, Sønderby. Kredsen har hertil klaget over, at ovennævnte Entreprenør ved Roearbejde som Betingelse for at antage Folk stillede visse Krav, bl. a. forlangte han, at vore Folk i Tilfælde af Krav om Tillæg for ukrudtbefængte Roer ikke maatte indstille Arbejdet eller indblande 3. Person i Uoverensstemmelsen, før Viggo Eriksen kunde komme til Stede.

Ved en Mægling med Roeentreprenøren er denne indgaaet paa, at Uoverensstemmelser, der ikke kan bilægges lokalt, selvfølgelig maa behandles efter Regler for Behandling af faglig Strid. Sagen dermed sluttet.

Haslev Afd. — Forpagter Friderichsen, Hesede. Ved et under 7. Juni afholdt Mæglingsmøde er der opnaaet Enighed om et Tillæg paa 10 Øre pr. 100 løb. Favne for Lugning af 7 Td. Land Kaalroer paa Hesede.

34. Kreds — »Aakjær«. Med Aakjær Landbrug er opnaaet Enighed om faste Priser paa Lugning af Cikorierødder, idet Priserne dog er fastsat paa Basis af paagældende Markers Beskaffenhed. For første Udtynding svinger Prisen mellem 90 og 105 Øre pr. 100 løb. Favne.

Forbundet — Landbrugsministeriet. Som Medlem af Grundforbedringsudvalget i Sorø Amt i Stedet for afdøde Kredsformand Frants Frederiksen har vi udpeget den nye Kredsformand for Ringstedkredsen Hans P. Andersen.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 15 15.–8. 1939 44. Aarg.

Jernskiver, som bringer Rørformen i vibrerende Bevægelse, hvorved Mørtelen komprimeres.

Selve Rørformen er ikke meget varierende fra en almindelig Form, der anvendes ved Haandstøbning. Dog er der indvendig i Formen anbragt en Gummikappe, som er nødvendig af Hensyn til Rørets Udtagning af Formen. Paa nederste Billede er Jernformen aftaget og Arbejderen er i Færd med at fjerne Gummikappen, der medgaar 6 % mere Mørtel til Rør, der fremstilles ved Vibrering. Rørene fremtræder delvis med Blærer som efter Vaadstøbning.

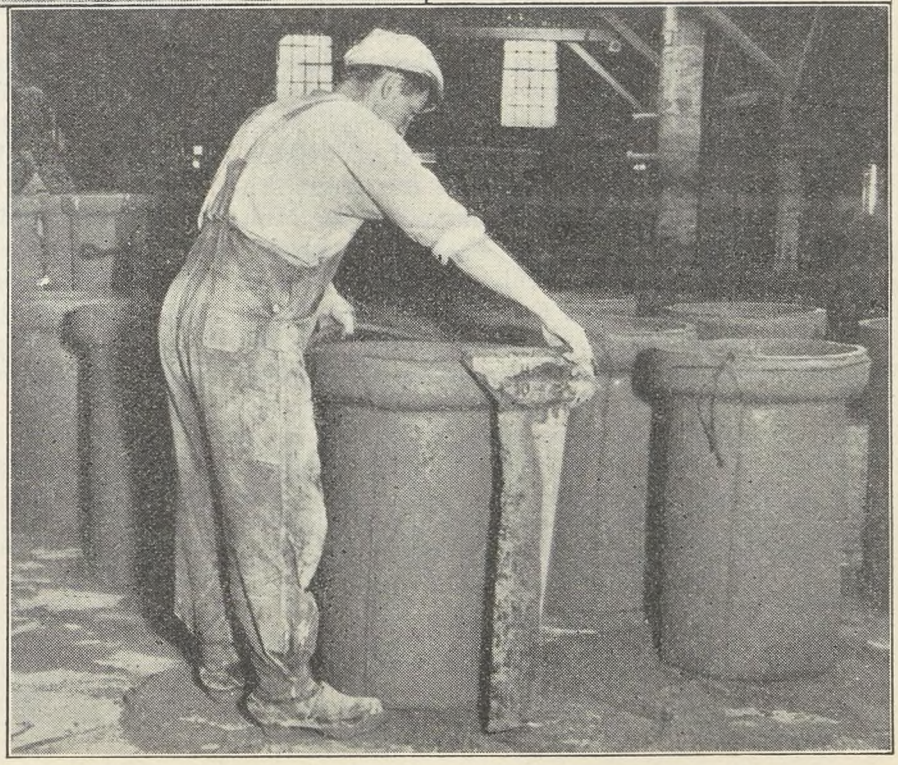

Vibreringsmetoden har ogsaa vakt Interesse paa Cementvarefabrikationens Omraade, og vi bringer vedføjet et Par Billeder fra denne Fabrikationsform.

Det øverste Billede fremstiller selve Maskinen hvortil Rørformen fastgøres ved nogle Fjedre. Maskinen er ikke imponerende. Den bestaar af et Jernstel hvori er ophængt en Elektromotor, der ved et meget kort Remtræk staar i Forbindelse med en Akse hvis Omdrejningshastighed er variabelt indstillelig. Højeste Hastighed er 6000 Omdrejninger i Minuttet. Paa Aksen er anbragt 4 ekscentriske

Ikke saa oplyst som forventet -

Folketingsvalget og Folkeafstemningen er nu saa meget paa Afstand, at en nøgtern Bedømmelse af Resultatet kan ske uden den Paavirkning, som Stemninger og Agitation meget ofte giver.

For begge Begivenheders Vedkommende maa en dybtgaaende Tanke komme til den Slutning, at Resultatet ikke er en oplyst og selvtænkende Arbejderklasse værdig. I Kontinuitet til Kendsgerningerne vil det derfor være rimeligt at drage den Lære, at Arbejderklassen heller ikke i Danmark er saa oplyst eller velinformeret, saa den er usaarlig overfor Anvendelsen af et hvilket som helst Vaaben fra Modstandernes Side.

Der er bygget meget paa Kursus af forskellig Art, Studiekredse og Højskoleundervisning, og Nødvendigheden heraf baade nu og i Fremtiden er evident, saavel som Oplysningsforbundets Virksomhed i det hele er af den største Betydning. Men det maa ikke glemmes, at der trods alt, hvad der er præsteret til Fremme af Oplysningen og Kundskabsberigelsen indenfor Arbejderbevægelsen fremdeles er mange, som paa Grund af vidt forskellige Omstændigheder ikke hidtil har haft Lejlighed til at blive delagtiggjort i Evnen til selv at skelne mellem det opnaaelige og det midlertidige uopnaaelige. Adskillige Tusinder vil fremdeles være henvist til at drage en Parallel mellem de Krav, der fremsættes, og det, der efterhaanden opnaas som haandgribelige Kendsgerninger under uafvendelige Kompromissers Form. For disses Vedkommende overvindes ofte den tidligere Begejstring af den med Skuffelsen følgende Ligegyldighed, og de bliver, som Tilfældet har vist det, et forholdsvis let Bytte for samvittighedsløse Modstandere, der ikke er ømfindtlige overfor Valget af Midler i Kampen.

For de sidstes Vedkommende vil en objektiv Bedømmelse af Socialdemokratiets Modstandere og deres Angrebsmateriale ved Foraarets politiske Kampagne give som Resultat, at der i Retning af Usandhed og Uvederheftigheder naaedes et Klimax, som det vil være vanskeligt at overskride i Fremtiden. Oppositionens Manipulationer med Arbejdsløshedstallene var af saa beskæmmende Art, at man forud skulde have forsværget Muligheden. Dobbelt uhyrlige blev Paastanden om Ministeriets manglende Interesse for Beskæftigelsesproblemet paa Baggrund af den aabenlyse Sabotage, som lokale konservative og venstre Kommunalpolitikere lagde for Dagen overfor de vedtagne Beskæftigelseslove, hvis Effektivitet som Følge heraf blev hindret. Dette i Forbindelse med Socialistforskrækkelsens Spøgelse, der iklædtes »Dødsklokkernes« fantasifulde Gevandt, øvede tilstrækkelig Indflydelse til midlertidig Standsning i Socialdemokratiets Fremmarch ved Folketingsvalget og bevarede i visse Egne af Landet fortsat Ligegyldighed for Deltagelse i Folkeafstemningen om Forfatningsændringen.

Det rigtigste vil være at se Kendsgerningerne lige i Øjnene fremfor at finde ligegyldige Undskyldninger til Gunst for det utilfredsstillende Resultat. Var daarligt Vejr og uheldigt affattet Stemmeseddel end medvirkende Aarsager til Resultatet af Folketingsvalget, kan ingen af disse Kalamiteter være et Forsvar for ansvarsbevidste og oplyste Vælgere og ejheller anføres i Forbindelse med Folkeafstemningen, hvor baade Vejr og Afstemningsseddel viste sig fra den gode Side.

Den virkelige oplyste Arbejdervælger maatte uanset muligt tilstedeværende Utilfredshed med enkelte af Regeringen gennemførte Lovforslag drage den Slutning, at Socialdemokratiet ikke i den samlede Rigsdag havde det partimæssige Flertal, som er Forudsætningen for Handlinger, der berettiger til Kritik for manglende Opfyldelse af programmæssige Krav i videste Omfang. En naturlig Reaktion overfor denne Kendsgerning maatte tværtimod have givet sig Udslag i stigende Tilslutning til Partiet for paa denne Maade at tilvejebringe det manglende i den endelige Majoritet. Om nogen maatte være af den Opfattelse, at Vejen til Opnaaelse af hidtil uopfyldte Ønsker med Hensyn til forbedret Lovgivning af social Karakter efter det skete er bleven kortere, saa er det paa Tide, at denne fejlagtige Overbevisning snarest bliver ændret.

Det er fremdeles Oplysning, der tiltrænges — alt, hvad der hidtil er ofret paa dette Omraade indenfor Arbejderbevægelsen, ufortalt. — Der foreligger her en Opgave udover hvad der skabes gennem de føromtalte Kursus og Studiekredse. En Opgave, som kan og bør løses gennem den socialdemokratiske Presse, der trods alt, hvad Udviklingen har ført med sig af Organer til Oplysningens Fremme, er den vigtigste Forpost i Arbejderklassens Frigørelseskamp. Det er den store Budbringer til Omraader, hvor det er vanskeligt eller — som Forholdene nu en Gang er — umuligt at naa paa anden Maade.

Derfor maa den socialdemokratiske Presse efterhaanden i stærkere Grad end hidtil fortrænge Modstanderbladene, der fremdeles i alt for stort Tal er den eneste Kilde til politisk Orientering for et uforholdsmæssigt stort Antal Arbejderhjem. Vildledende og usandfærdige Paastande om Parti -og Fagbevægelse serveres paa denne Maade dagligt, og hvert eneste Arbejderhjem, der modtager et Modstanderblad, bliver et saarbart Punkt i Arbejderbevægelsen. Først naar Oplysningen er trængt helt igennem til hver eneste Arbejder og dem, der iøvrigt naturligt hører hjemme i Arbejderbevægelsen, er der skabt Mulighed for, at alle Angreb, som er baseret paa Spekulation i Uvidenhed om de faktiske Forhold forbliver uden Virkning.

Udbygning af Forpoststillingerne har altid været anset som den mest elementære Kampstrategi og anerkendes fremdeles som et udpræget Sikringsmoment til Imødegaaelse af ubehagelige Overraskelser. Lad os derfor benytte Tiden til det næste Slag saaledes, at vi er forberedt paa alle Eventualiteter. Løsningen er: Den socialdemokratiske Presse ind i alle Arbejderhjem!

Men dette Maal kræver en Indsats af energiske Agitatorer og Pressen i Fællesskab.

R—dt.

Jern- og Metalindustriens Standpunkt underkendt ved Forlig

Det forekommer næsten utroligt, men ikke desto mindre er det rigtigt, at en Del Arbejdsgivere undlader at respektere de Overenskomster, som de enten selv eller den Organisation, de tilhører, er indgaaet paa, og særligt gælder det de Overenskomster, der fastsætter Løn- og Arbejdsvilkaar for Ungarbejdere. Det er væsentligt Overenskomsternes Lønningsbestemmelser, der ikke overholdes, og Klager over Underbetalinger indgaar stadig til Forbundets Hovedkontor.

Som bekendt fastsætter Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 27. Marts 1937 de Timelønninger, der skal betales de forskellige Aldersklasser af Ungarbejdere fra 14 til 20 Aar, der beskæftiges indenfor Jernindustrien, men det har været svært for en Del Firmaer indenfor denne Industri at overholde disse Lønningsbestemmelser, hvad der har medført, at Forbundet har maattet rejse Klage i hvert enkelt Tilfælde.

Vi maa erkende, at Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien altid har været villig til at tage sig af de fremsendte Klager, idet den erkender sine Medlemmers Forpligtelse til at betale de fastsatte Lønninger, der forøvrigt er indført i den gældende Overenskomst, men den har samtidig stillet sig paa det mærkelige Standpunkt, at naar den havde foranlediget de paagældende Firmaer til at overholde Overenskomsten og efterbetale Ungarbejderne Differencen mellem, hvad de havde Krav paa efter denne, og hvad der var udbetalt, saa var Sagen dermed i Orden, og vi havde ikke mere at besvære os over.

Denne egenmægtige Maade at ordne Sagen paa, kunde vi naturligvis ikke acceptere, idet det ikke paa Forhaand var afgjort, om vi vilde slutte Sagen mod Efterbetaling direkte til de paagældende Arbejdere, saa meget mere som det er en kollektiv Overenskomst med Organisationen, der var tilsidesat til Skade for denne, og Forbundet har jo Ret til at kræve Sagen behandlet af Den faste Voldgiftsret og her bl. a. nedlægge Paastand om yderligere Bod for det begaaede Overenskomstbrud. Da Sammenslutningen imidlertid har fastholdt sit Standpunkt og vægret sig ved at lade en Underbetalingssag behandle efter Regler for faglig Strid, saa Forbundet sig nødsaget til at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret for Brud paa bestaaende Overenskomst og med Paastand om at efterbetale den for lidt udbetalte Arbejdsløn, samt at det eventuelle Bodsbeløb, som Sagen gav Anledning til, skulde udbetales til Organisationen, der er Indehaver af Overenskomsten, eller dennes Underorganisation, hvor Arbejderne staar organiseret.

Den faste Voldgiftsrets Standpunkt i Sagen var — vi fristes til at sige naturligvis — i Overensstemmelse med vort, idet der paa Rettens Forslag blev indgaaet et Forlig gældende for Fremtiden, der er saalydende:

> »Parterne er enige om, at i de Tilfælde, hvor der foreligger Mæglingsbegæring angaaende et Underbetalingsspørgsmaal, kan Sagen ikke afgøres ved direkte Betaling til de paagældende Arbejdere. Rettens Medlemmer, der nu blev gjort bekendt med den saaledes fastsatte Regel, var enige om at udtale, at man gik ud fra, at Reglen kunde fraviges i det enkelte Tilfælde, naar begge Organisationer er enige.«

Herefter er det altsaa ikke tilstrækkeligt, at en Arbejdsgiver, der har underbetalt, præsterer Efterbetaling til de paagældende Arbejdere. Organisationen kan begære Mægling og kræve Efterbetalingen erlagt til den, ligesom den kan forbeholde sig at rejse Krav om en eventuel Bod.

Vi henleder Opmærksomheden paa denne Afgørelse, der jo fastslaar Organisationens Ret til at være medbestemmende ved Ordningen af saadanne Underbetalingssager, og vi opfordrer til at være agtpaagivende og straks — for saa vidt den paagældende Arbejdsgiver ikke vil bringe Sagen i Orden med Afdelingens Medvirken — indberette den til Forbundets Hovedkontor.

O. J.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

Hastige Glimt fra en Rejse gennem Lapland og lidt om Grubearbejdernes By, Kiruna

Journalist I. A. Ørsted, Hillerød, har i sin Sommerferie foretaget en Rejse gennem Lapland, og fortæller i denne og efterfølgende Artikler, spredte Indtryk fra denne Rejse, samt om et Besøg i de vældige Malmgruber ved Kiruna.

En Rejse gennem Lapland er som en Færd gennem Eventyrets Land, en Oplevelse saa enestaaende, at den prenter sig i Erindringen som et uforglemmeligt Minde.

Det er vanskeligt at beskrive dette mærkelige Land. Øjet savner Maal i det vældige Rum, men naar man faar at vide, at Lapland er omtrent tre Gange saa stort som Danmark, og at Befolkningen kun udgør 111,000 Personer, faar man et, omend kun svagt Begreb om Landets Storhed.

Time efter Time ruller det elektriske Tog nordover gennem Ødemarken, og saa spændende er Færden, at Timerne synes som Minutter. Blikket holdes fast af mægtige Vidder, som vi Danskere kun kender som et Begreb. Vældige Skove og vidtstrakte Tundraer med svagtvoksende Vegetation strækker sig saa langt Øjet rækker, og Landskabets hele uudgrundelige Væsen virker paa en Gang hemmelighedsfuldt og betagende. Nu og da passeres en brusende Elv, ved hvis Bredder Birken ved Højsommertid staar lysegrøn og skær, og ude i Synsranden tegner sig lidt efter lidt Silhuetten af den skandinaviske Bjergkædes højeste Tinder, hvor den evige Sne ligger skær og hvid i Sollyset. De synes saa nær, disse Fjælde, og dog ligger de mange, mange Mile borte.

Intet levende Væsen spores paa Farten gennem Ødemarken, kun nu og da ses nogle Rener, som ganske upaavirkede af Toget søger efter Føde i den sparsomme Vegetation. Intet Spor af Kultur og intet Spor af Civilisation. Vi befinder os i Landet, hvor Lapperne, Sveriges Nomadefolk, hersker.

Og Nomaden skaber ingen Kultur. Det strider mod hans Natur at sætte sig fast nogetsteds. Følgende Dyrets Instinkt strejfer han om fra Sted til Sted og forandrer ikke Vildmarken til Bygd.

Lapland ligger, som det har ligget i Aarhundreder.

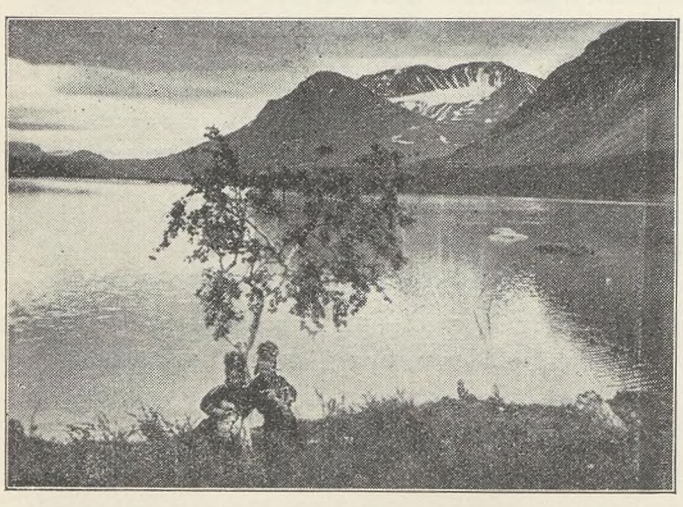

Saa smukt er der i Lapland under Højsommeren.

Omraader, der spænder over Tusinder af Kvadratkilometer, ligger vildt og øde, og set med en Danskers Øjne kunde Landet, trods sin Storhed og vældige Natur, synes et fattigt Land.

Men Lapland er et rigt Land. Indenfor dets Omraade findes nogle af Verdens rigeste Malmlejer, og i en Tid hvor Verden ruster mere end nogensinde, er Lapland som en mægtig Digel, hvorfra Guldet strømmer i en bred og gylden Flod... Millioner af Tons af dette for Verdens Staalindustri saa betydningsfulde Mineral brydes hvert

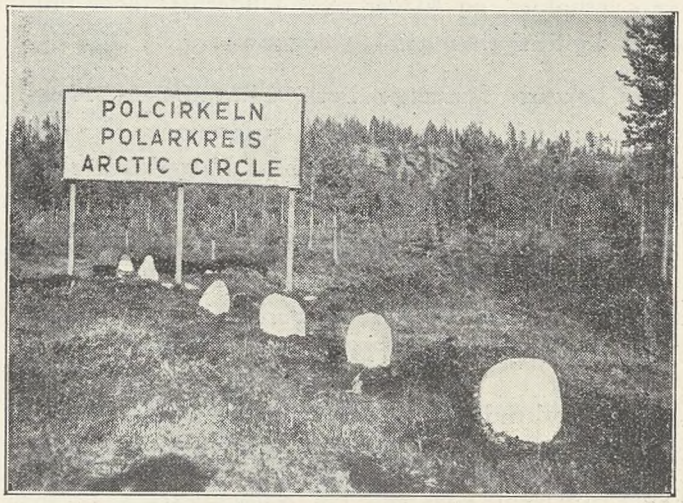

Her markeres Polarkredsen midt i Ødemarken.

Aar i de laplandske Malmgruber og finder Afsætning over hele Kloden. Ja, saa store er Malmforekomsterne, at næsten Halvdelen af Jordens samlede Forbrug af Jernmalm stammer fra Malmgruberne i Lapland.

Nord for Polarkredsen.

Toget ruller videre. Polarkredsen passeres, og snart efter befinder vi os i Fjældregionen, der rummer Laplands enorme Malmlejer.

Landet synes stadig at være folketomt. Stadig intet Spor af Kultur og intet Spor af Civilisation. Kun enkelte Funktionærer ses paa Stationerne, der er anlagt som Krydsningsstationer og i Almindelighed ikke betjener noget større Publikum. Nu og da stiger en Lap paa Toget. Han vækker nogen Opmærksomhed paa Grund af sin særegne, farverige Dragt, men hans Væsen er uudgrundeligt som Ødemarkens, og han tager ingen Notits af den Opmærksomhed, han vækker hos sine Medrejsende ved sin blotte Tilsynekomst.

Saa naar vi frem til Gällivare, hvor det første af Laplands betydelige Malmlejer findes. Byen, der tæller omkring 5000 Indbyggere, er vokset op omkring Gruberne, i hvilke der beskæftiges ca. 1200 Mand, og hvorfra Malmen føres til Luleaa for derfra at afskibes til de forskellige Pladser i Udlandet.

Og saa gaar det videre gennem Ødemarken, over Tundraer og vældige Vidder, forbi Søer og sneklædte Fjælde,

indtil Toget 100 Kilometer længere mod Nord — 160 km Nord for Polarkredsen kører ind paa Banegaarden i Kiruna, Laplands Hovedstad.

Grubearbejdernes By.

Kiruna er Grubearbejdernes By. Den skylder Malmgruberne sin Tilblivelse, og den skylder Malmgruberne sin Opvækst. Den er beliggende 500 Meter over Havet ved Bredden af Fjældsøen Luossajärvi i Dalen, eller Tragten, der dannes af Fjældene Kierunavaara, Luossavaara, Haukivaara og Tuolluvaari, i hvilke Sveriges største og Verdens rigeste Malmforekomster findes.

For knap 40 Aar siden var der, hvor Byen nu ligger, kun Ødemark, hvor Lapperne støvede omkring med deres Renhjorder, men i Dag ligger der her en moderne By, som tæller 12,000 Indbyggere. Byen har elektrisk Spor-

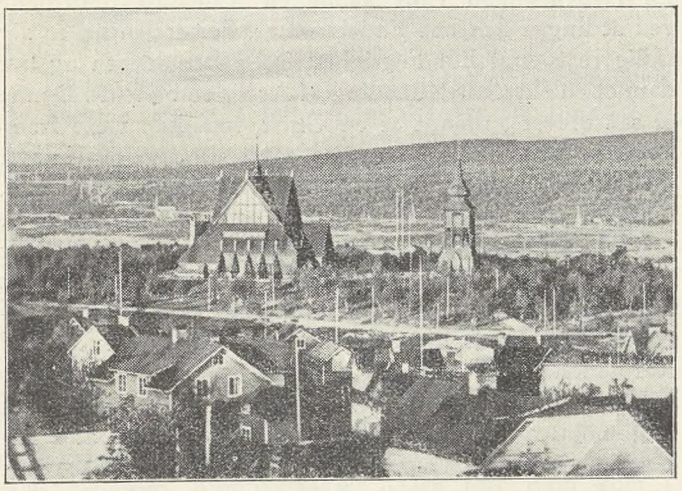

Et Kik ud over Grubearbejdernes By.

vogn, udmærkede Gader og Veje, glimrende Skoleforhold, moderne Sygehus, Alderdomsboliger og forskellige andre sociale Foranstaltninger.

Sædvanligvis faar Bebyggelsen i en By, som er i hastig Opvækst, Karakteren af Tilfældighed, men i Kiruna ses det straks, at der her har været Plan og Orden lige fra Begyndelsen. Gaderne ligger efter en bestemt Plan og er brede og lige, og Bebyggelsen sker ligeledes efter en fast Plan. Et Utal af Parker og Anlæg, som Byens socialdemokratiske Styre er i Færd med at udbygge, giver Byen sit Præg, og man undres over at finde en saa idyllisk og venlig Plet midt i Ødemarken saa højt mod Nord, hvor Sommeren kun er kort.

Apropos, Sommeren! Naar det er Sommer i det nordlige Lapland, er det Sommer for Alvor.

Saa gaar Solen aldrig ned.

Fra sidst i Maj til omkring Midten af Juli har Dagen ingen Grænser. Ingen Morgengry og ingen Aftenskumring. Naturen arbejder i fuldt Dagslys Døgnet rundt, i de fyrretyve Døgn, Solen ikke forsvinder bag Synsranden. Det har selvfølgelig sine Behageligheder, men ogsaa sine Ubehageligheder, thi som i andre af Livets Forhold maa man betale for Behagelighederne. I andre fyrretyve Døgn staar Solen ikke op, viser sig overhovedet ikke. Saa er det mørkt Døgnet rundt, og i samfulde tre Maaneder har man ikke andet Dagslys end en svag Morgendæmring, som nødvendiggør Brugen af kunstigt Lys baade ude og inde.

Men det var Sommeren vi kom fra. Disse enestaaende lyse Nætter synes, som saa meget andet i dette mærkelige Land, at have en særegen dragende Magt. Det er som om Sindet — ligesom den levende Natur, ikke kan

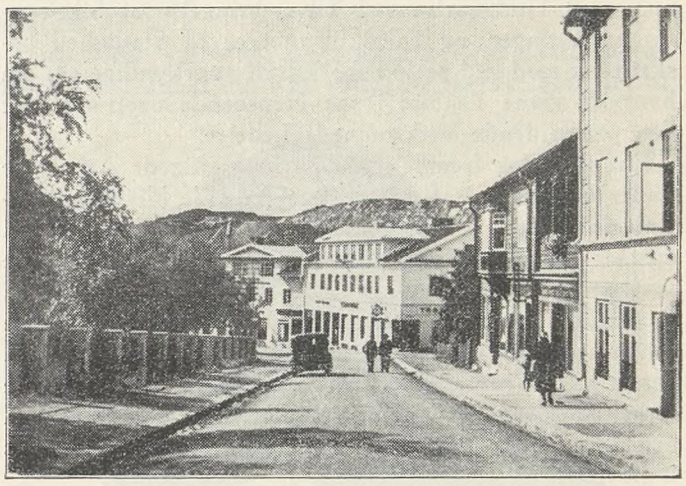

Gadeparti i Kiruna. I Baggrunden ses lidt af den store Malmgrube.

falde til Ro paa Grund af det intensive Lys, der hersker her i Midnatssolens Land. — Det er maaske kun en Fremmeds Indtryk under et kort Ophold, men sikkert er det, at ingen Mester formaar at komponere denne Symfoni af Farver, som Naturen i en Midnatstime blander i de dybe Fjældsøer og spreder ud over drivende Skyer, over Tundra og Fjæld, i den laplandske Højsommer...

Ret længe har man ikke opholdt sig i Kiruna, før man opskræmmes af en voldsom Kanonade. Skudene drøner, saa Husene ryster, og Detonationerne giver Genlyd mellem Fjældene. Det lyder som et vanvittigt Bombardement.

Man bliver hurtigt klar over, at Detonationerne stammer fra Gruberne, som indhylles i en tæt Taage af Støv, og at de er et nødvendigt Led i Grubearbejdet. Flere Gange i Døgnet lyder Kanonaden, naar den kostbare Malm ved Hjælp af Dynamit sprænges ud af Fjældet.

Hundreder af Kilo Dynamit anvendes daglig under Arbejdet i Gruberne, men herom i en følgende Artikel.

I. A. Ørsted.

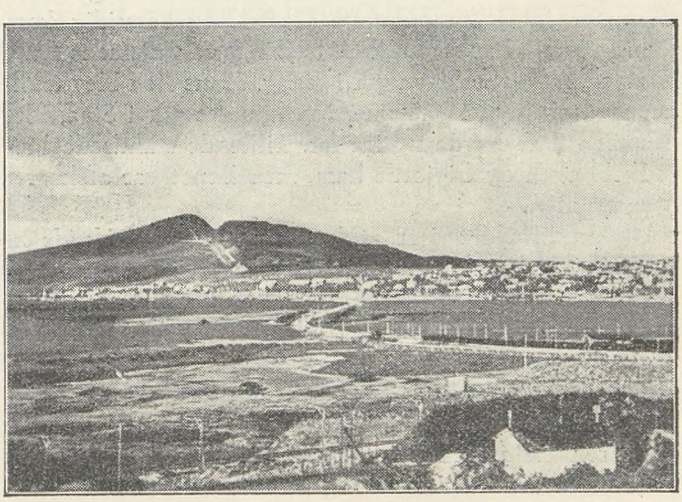

Kiruna med det 600 Meter høje Fjæld, Luossavara, i Baggrunden.

Bemærkelsesværdige Ulykkestilfælde

Overalt hvor Arbejdere er beskæftiget med Udførelsen af det daglige Arbejde, er de udsat for hændelige Ulykkestilfælde. For mange Hændelsers Vedkommende har man søgt Undgaaelse ved Tilvejebringelse af Sikringsforanstaltninger, og Fabriktilsynet er til Stadighed beskæftiget med ved periodiske Tilsyn at erkyndige sig om hvorvidt givne Paabud i saa Henseende overholdes af den paagældende Virksomheds Ledelse.

Det sker dog fremdeles, at de beskæftigede Arbejdere under Udførelsen af det daglige Arbejde bliver afstumpede for Iagttagelse af den fornødne Sikkerhed. Derved opstaar en Del Ulykkestilfælde, som ellers vilde være undgaaet. Ulykkestilfælde sker undertiden ogsaa paa Omraader, hvor det vil være umuligt at tilvejebringe Sikkerhedsforanstaltninger af teknisk Art, og det maa derfor være overladt den enkelte Arbejder paa saadanne Arbejdspladser at tilvejebringe den fornødne Sikkerhed ved at iagttage fornuftsmæssige Regler under Arbejdets Udførelse.

Saadanne Regler opstaar erfaringsmæssigt og bør ikke mindst iagttages hvor der arbejdes med eksplosive og letantændelige Stoffer, idet man her let kommer ud for store Overraskelser med omfattende Virkning ved den mindste Uforsigtighed.

Fabrikdirektoratet har udsendt en Oversigt vedrørende særlige bemærkelsesværdige Ulykkestilfælde, af hvilke vi nedenstaaende gengiver enkelte med Tilknytning til Arbejdsmændenes Arbejdsomraade.

Ulykkestilfælde ved Forlagstøj. I et Garveri blev Valkekarrene drevet fra en Transmission under Loftet med Rem og Krydsrem ned til Forlagstøjets Friktionsskiver og Koblinger. En Omstyringsmekanisme kunde sætte henholdsvis Rem eller Krydsrem i Virksomhed eller begge i Frigang. Under Driften skete denne Omstyring automatisk, men naar Maskineriet skulde standses, skete det ved at stille Omstyringsmekanismen i Midterstilling og sikre dens Arm ved at slaa en Gaffel ned over den. En af Remmene var sprunget og skulde repareres efter Fyraften. Alle Valker var standset, men Transmissionsakslen løb endnu. Reparatøren lukkede Laagen op ind til Forlagstøjet, og da dette var standset, traadte han op paa det for at komme hen, hvor Remmen skulde samles. Uheldigvis fik en Spændekæbe paa den meterlange Remstrammer fat i foranomtalte Gaffel, og samtidig kom Reparatøren til at støde til Omstyringsmekanismens Arm, hvorved Friktionsskiven gik i Gang. Hans Ben blev trukket med og kom i Klemme. Maskineriet gik i Staa, idet Remmen ikke havde rigtigt fat. Tililende standsede Hovedkoblingen og frigjorde ham, men Benet var afskaaret over Anklen.

Ulykkestilfældet viser, at det er *farligt at overskride en Indhegning*, før alt Maskineri er fuldstændig standset.

Ulykkestilfælde ved Kran. Paa et Skibsværft anvendtes en Talje enten som 2-skaaren til 10 ts eller som 3-skaaren til 15 ts. max. Wiren, som oprindelig var meget lang, blev nogen Tid før Ulykken afkortet, da et Stykke af den var blevet beskadiget. Den var dog stadig rigelig til en 2-skaaren Talje, som anvendtes mest; ogsaa til 3-skaaren Talje, hvor der krævedes længere Wire, havde den hidtil vist sig at være lang nok med lang Kranstrop, og ingen havde tænkt paa, at den kunde blive for kort.

Imidlertid skulde en Dynamo paa ca. 15 ts hejses ned i Bunden af et Skib. En kort Kranstrop blev anvendt. Kranføreren kunde ikke fra sin Plads se Tromlen og var ikke klar over, at der, da Dynamoen var ca. 1½ m fra Skibets Bund, kun var ca. 1 Omgang af Wiren tilbage paa Tromlen. Endvidere var der ingen Knude eller Splejsning ved Wirens Ende, derimod Oliefedtning, hvorfor Klemmeindretningen ikke kunde fastholde Wiren. Denne gik løs, Dynamo, Blok og Wire styrtede ned, og 2 Arbejdere blev kvæstet.

Ulykkestilfældet viser, at solid Fastgørelse af Wirer er en Nødvendighed, og at man bør paase, at Wirer er lange nok i alle forekommende Tilfælde.

Ulykkestilfælde under Opmejsling af Karbidtromle. En Arbejdsmand vilde aabne en Kalciumkarbidtromle ved at hugge den ene Endebund af. Formodentlig er der tidligere trængt lidt Fugtighed ind i Beholderen og har dannet en eksplosiv Blanding af Acetylen og Luft. Denne er saa blevet antændt af en Gnist, som kan være fremkommet ved, at Mejslen har ramt et Stykke Karbid. Laaget blev slynget af og ramte Arbejderen i Ansigtet, hvorved det ene Øje blev ødelagt og Næsen beskadiget.

Ulykkestilfældet giver Anledning til at minde om, at det ifølge Justitsministeriets Bekendtgørelse af 21. August 1930 om Opbevaring af Kalciumkarbid er forbudt at anvende gnistfrembringende Værktøj til Oplukning af Karbidbeholdere.

Ulykkestilfælde ved Rensning med Benzin. Paa et Automobilværksted var en Mand i Færd med at rense Underdelen af en Vogn med Benzin. Pludselig var Vognens Forende omspændt af Flammer, og Manden løb ud af Værkstedet som en levende Fakkel. Han blev saa forbrændt, at han døde nogle Dage efter. Hvorledes Ilden var opstaaet, lader sig ikke fastslaa. Manden røg ikke Tobak, og der fandtes ikke Ild i Nærheden, ej heller foretoges Slibe- eller Svejsearbejde. Antændelsen kan være sket under Afskrabningen, idet der kan have været Smaasten i Snavset, men den skyldes snarere en Kortslutning i Ledningerne fra Akkumulatorbatteriet, fremkaldt ved Berøring.

Paa et andet Automobilværksted var en Arbejdsdreng ved at rense en Bil-Dynamo med Benzin og brugte en Haarpensel, hvis Haar holdtes sammen med en omviklet Metaltraad. Dynamoen sad paa sin Plads i Vognen, hvis Akkumulator ikke var skruet fra. Den med Metaltraad omviklede Pensel er kommet til at berøre de spændingsførende Dele, hvorved er dannet en Gnist, der har antændt Benzindampene. Under Flugten væltede Drengen Skaalen med Benzin over sig, og der gik Ild i hans Tøj. Herved forbrændtes han slemt paa Underliv, Ben og den ene Arm.

Ulykkerne viser, hvor forkasteligt det er, at anvende brandfarlige Vædsker til Rensearbejde, hvor der er Muligheder for Gnistdannelse.

Ulykkestilfælde i Dampkedel. En stor Dampkedel var blevet renset, de overfladiske Tæringer bortslebet, og Stederne derefter oversmurt med Grafit. Kedlen blev fyldt med Vand, og Trykprøve afholdt, hvorefter Vandet udtømtes gennem Bundhanen, der havde en Lysning paa 1½ Tm. Luft tilførtes gennem en ½ Tm. Udblæsningshane paa Overhederen. Kedlen blev derefter staaende i

tom Tilstand i 3 Uger med lukket Bundhane og aaben Udluftningshane. En Arbejdsmand fik da Besked om at paafylde Kedlen en Spand Trinatriumfosfat, idet det var Hensigten, at Kedlen skulde koges ud for derefter at henstaa ude af Drift. Han fjernede Manddækslet i Overkedlens ene Ende og har herved tabt det ned i Kedlen. Han har bøjet sig ind gennem Mandehullet efter det og er besvimet. Nogen Tid efter bemærkede man, at hans Ben stak saa mærkelig livløse ud af Kedlen. Alle Oplivningsforsøg, saa vel paa Stedet som paa Sygehuset, var forgæves. En Analyse af Kedlens Luft viste stærk Iltfattighed, der maa skyldes, at de rene Kedelflader, der var vaade efter Vandtrykprøven, har iltet sig og dertil har brugt Ilt fra den stillestaaende Luft i Kedlen, hvilket ogsaa viste sig ved, at Væggene var blevet rødlige af Rust.

Denne sørgelige Tildragelse viser, at *der maa udvises Forsigtighed med at gaa ned i Kedler*, der i længere Tid har staaet lukket med fugtige Vægge. En grundig Udluftning og en Prøve med at nedsænke et brændende Lys er paakrævet.

Ulykkestilfælde ved Tærskeværk. Under Tærskningen var Folkene blevet enige om, at det var for besværligt at bære Kornet uden om Elektromotoren og Kornstakkene, hvorfor man gik med Sækkene den kortere, men farligere Vej *under* Hovedremmen, skønt der kun var en Afstand paa ca. 50 cm mellem Kornstakken og Remmen, og Remmen kun var hævet 1,6 m over Jorden paa det Sted, hvor man skulde bøje sig ind under den. Tærskeværket var forskriftsmæssigt sikret; dog var Snorene langs Hovedremmen anbragt rigeligt højt paagældende Sted, nemlig ca. 1,5 m over Jorden. Under en af disse Passager kom Kornbæreren til at støde med Sækken til Hovedremmen, som derved løb af saavel Cylinderremskive som Motorremskive. Den løse Rem kom i Klemme ved Halmpresserrempaaløbet ved denne Rems drivende Skive paa Cylinderakslen. Som Følge heraf blev Hovedremmen viklet op om de 2 sammenstødende Remskiver, og Kornbæreren blev grebet af Rembugten, slynget ind mod Tærskeværket og dræbt.

Ulykkestilfældet maner til at *respektere de trufne, lovbefalede Sikringsforanstaltninger*, selv om de, saaledes som ved Remafspærringer for transportabelt Maskineri, er af primitiv Karakter.

I en Landbrugsbedrift prøvetærskedes med et nyt Værk. Der indtraadte Forstoppelse paa et Sted, hvor Kornet føres med en Kopelevator op i en Rende, hvorfra en Snegl befordrede det videre ind til Kørneren. Dette Maskineri gik lidt op over Tærskeværkets Platform og var dækket med en Kasse, hvis øverste Del var aftagelig. Naar Topdækkedet fjernedes, kunde et Spjæld flyttes, saaledes at Kornet kunde føres uden om Kørneren, idet ikke alle Sorter skulde herigennem. En Tjenestekarl vilde foretage denne Omstilling, men da Værket var nyt, var han ikke helt klar over Spjældets Plads. Han stak Haanden ned og følte efter dette og havde samtidig Opmærksomheden henvendt paa Kopelevatoren for ikke at faa Fingrene klemt af denne. Herunder tog han sig ikke i Agt for Sneglen, Haanden kom for langt ned, og Fingrene blev slemt læderet.

Ulykkestilfældet viser, at *Værket bør være standset, før Dækningerne tages bort*, i Særdeleshed naar man skal føle sig for mellem farlige Maskindele. Tilsvarende Ulykker sker ikke sjældent ved Opkasterhjul, naar Dækslet fjernes her paa Grund af Kornforstoppelse.

70 AAR

Den 23. August kan Formanden for Toldbodarbejdernes Afdeling, C. O. Rød, fejre sin 70-aars Fødselsdag.

Rød blev indvalgt i Afdelingens Bestyrelse den 30. Juli 1902 og valgtes til Formand i 1907, og kan saaledes se tilbage paa mange Aars Virksomhed indenfor sin Organisation.

Forholdene var langt fra gode for Toldbodarbejderne paa det Tidspunkt, da Rød tiltraadte, og der blev derfor

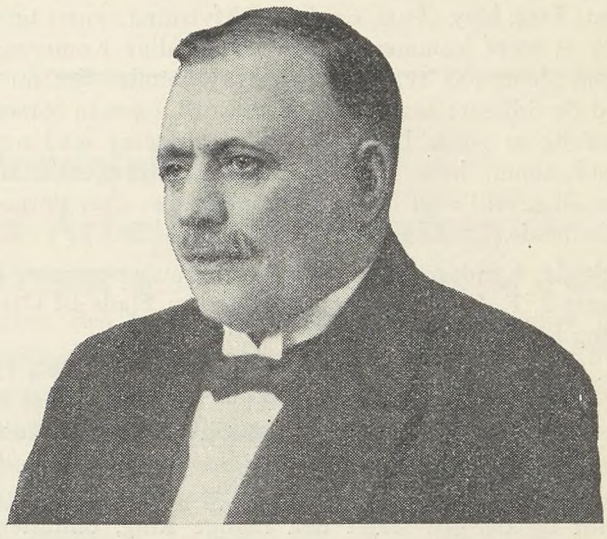

nok at gøre for en Mand, der havde sat sig som Maal at tilvejebringe gode og sunde Arbejdsforhold for Kammerater og Arbejdsfæller. Det var ikke alene Modvilje fra Arbejdsgiverens Side, men tillige ogsaa Mangel paa Selvtillid fra Kammeraternes Side, der gjorde Arbejdet mere end vanskeligt. Rød stilfærdige og naturlige Maade at tage Tingene paa skabte imidlertid snart den fornødne Respekt for Kravene overfor Virksomheden og Tillid hos Kammeraterne. Lidt efter lidt lykkedes det at faa tilvejebragt ordnede Forhold, hvorefter Toldboden blev en god Arbejdsplads med Opholds-, Omklædnings- og Baderum, med god Løn og Pension samt Løn under Sygdom i indtil 3 Maaneder og Efterbetaling til Enker.

Det lyder derfor ikke underligt, at der efterhaanden blev betroet Rød flere Tillidshverv, bl. a. som Medlem af Arbejdsmændenes Fællesledelse og De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab.

Arbejdet indenfor de faglige Organisationer kræver en stor Indsats, og gennemsnitligt er det kun faa Tillidsmænd, der opnaar 70-aars Alderen og samtidig kan glæde sig ved et godt Helbred. Dette er bleven Rød beskaaret. Det er derfor med Tilfredshed, han den 1.ste September kan trække sig tilbage fra sit Arbejde og samtidig kan glæde sig over ikke at blive glemt. En Menneskealders Arbejde i Kammeraternes Tjeneste staar fast i Erindringen og giver gode Minder. Rød vil heller ikke faa det kedeligt. Paa flere Omraader vil han fremdeles faa Lejlighed til at gøre en Indsats som en naturlig Fortsættelse af Arbejdet.

Paa 70-Aars Dagen vil sikkert mange af Rods Kammerater give Udtryk for deres Taknemmelighed og hertil føjer ogsaa Dansk Arbejdsmands Forbund en dybtfølt Tak for godt og loyalt Samarbejde gennem de mange Aar og forbinder med dette de hjerteligste Lykønskninger i Forbindelse med Festdagen.

I. F. C. og Russerne

Den internationale faglige Central har i Dagene fra 5.—8. Juli afholdt sin ordinære Kongres i Zürich, og blandt Dagsordenens mange Punkter behandlede man et Forslag fra den engelske og den norske Landsorganisation om paany at rette en Henvendelse til den russiske Landsorganisation om Indmeldelse i Internationalen.

Forslaget, der kom til Afstemning paa Kongressens sidste Dag, blev afvist, og denne Afvisning syntes unægtelig at være kommet bl. a. vort hjemlige Kommunistorgan slemt paa tværs, i hvert Fald himles der nu op med de tidligere saa kendte Skældsord, og man forsøger samtidig at vinde Indpas i Fagforeningerne med nogle Resolutioner, hvis Indhold reelt er intetsigende, men som alligevel i øvet Haand kan misbruges efter Forgodtbefindende.

Nogle Kendsgerninger om hele Russerspørgsmaalet kontra I. F. C. vil derfor være paa sin Plads til Orientering for danske Arbejdere.

I. F. C.s forrige Kongres, der blev afholdt i Juli 1936 i London, besluttede enstemmigt — paa Forslag af den norske Landsorganisation — at indbyde til Forhandling de faglige Landsorganisationer Verden over, som endnu stod udenfor I. F. C., med det Formaal at faa dem indmeldt og dermed slutte den faglige Ring, omfattende Alverdens Arbejdere.

Henvendelsen blev udsendt, og det første Resultat blev, at Landsorganisationen i U. S. A. søgte Optagelse; Anmodningen herom blev behandlet paa sædvanlig Maade og i Overensstemmelse med Lovene paa det ordinære Repræsentantskabsmøde i Warszawa den 30. Juni —3. Juli 1937, der enstemmigt godkendte Optagelsen.

Paa dette Tidspunkt havde I. F. C. overhovedet intet hørt fra den russiske Landsorganisation, og det paa Trods af, at man havde rettet ikke en, men to skriftlige Henvendelser til den. Repræsentantskabet besluttede dog at tilskrive den russiske Landsorganisation endnu en Gang — d. v. s. for tredie Gang — og paany give den Meddelelse om Beslutningen paa Kongressen i 1936.

Først herefter fik I. F. C. et Livstegn fra Russerne — ikke en Anmodning om Indmeldelse, saaledes som man kunde have Grund til at forvente, og som man havde faaet det fra Amerikanerne — nej, man fik Meddelelse om, at Russerne var klar til at forhandle med I. F. C. om Betingelser for Optagelse, dog skulde saadanne Forhandlinger ikke føres i Paris, hvor I. F. C. har sine Kontorer, men i Rusland, hvortil I. F. C. i givet Fald maatte sende sine Forhandlere.

I. F. C. var paa sædvanlig Maade imødekommende, og Bestyrelsen valgte som sine Forhandlere Jouhaux, Formanden for den franske Landsorganisation, Generalsekretær Schevenels og Undersekretær Stolz, som i Dagene fra 23.—26. Novbr. 1937 forhandlede i Moskva med Repræsentanter for den russiske Landsorganisation om dennes Indmeldelse i I. F. C.

Russerne fremsatte her deres *Betingelser* for en eventuel Indmeldelse og krævede bl. a. forlods en Repræsentant i Bestyrelsen, Ansættelse af en russisk Sekretær, Indkaldelse af en ekstraordinær Kongres til Behandling af Optagelsesspørgsmaalet, hvor den russiske Landsorganisation skulde være repræsenteret. Yderligere stillede de en Række Betingelser m. H. t. I. F. C.s fremtidige Arbejde, een af dem lød som følger: »Gennemførelse af Arbejderklassens Sanktioner i alle Lande mod Angriberstaterne: Tyskland, Italien og Japan. (Nægtelse af Losning og Ladning af Angriberstaternes Fartøjer, Nægtelse af Transport til disse Lande, Organisering af Strejker i Bedrifter, der fremstiller Vaaben og Krigsmateriel til Angriberne)«.

Denne sidste Betingelse ser overmaade skøn og tiltalende ud — paa Papiret, men hvis de sovjetrussiske Forhandlere har haft blot det allerfjerneste Kendskab til Fagorganisationernes Vilkaar, maatte de have vidst, at Gennemførelsen af blot dette ene Krav i en Række Lande var umulig, men maaske vidste de russiske Forhandlere Besked, maaske var Kravet kun Camouflage for at undgaa den Indmeldelse, som man ikke selv havde været ude om. Og hvorledes med Russerne selv? Kunde de sovjetrussiske Fagforeninger gennemføre denne solidaritetsmæssiske Handling, som de krævede af andre Landes Arbejdere?

Svaret herpaa maatte den Gang som nu blive et dundrende Nej, for saa længe den sovjetrussiske Stat — d. v. s. det kommunistiske Parti — handler og handler meget med saavel Tyskland som Italien, saa længe faar den russiske Fagbevægelse — der er en direkte Aflægger af Partiet — selvsagt ikke Lov til at krydse endsige forhindre de Handelsaftaler, som den russiske Stat har med de andre førnævnte diktaturstyrede Lande. Noget saa indlysende selvmodsigeligt tror vi, Vestens Arbejdere, i hvert Fald ikke paa.

Den af I. F. C. udsendte Forhandlingsdelegation indvilgede i at arbejde for Gennemførelsen af de af Russerne stillede Betingelser, men I. F. C.s Bestyrelse, der havde Vilkaarene til Behandling paa sit Møde i Paris den 12. og 13. Januar 1938, betragtede de stillede Betingelser som uantagelige, men vilde dog forelægge hele Sagen for det ordinære Repræsentantskabsmøde, som blev indkaldt til Møde i Oslo i Dagene 17.—21. Maj 1938.

Repræsentantskabet drøftede indgaaende de af Russerne opstillede Krav og Betingelser, og besluttede med 16 St. mod 4 at afvise dem, og man vedtog derefter med 14 St. mod 7 at afbryde de videre Forhandlinger med den russiske Landsorganisation om særlige Vilkaar for dennes Indmeldelse i I. F. C.

Dette Resultat er meddelt den russiske Landsorganisation, og I. F. C. har ikke paa noget senere Tidspunkt hørt noget fra denne, derimod er I. F. C.s Ledere, specielt dens Formand, Englænderen Walter Citrine, blevet skældt ud efter Noder i den russiske Fagpresse, Ord som »Fascismens direkte Agent« er forsaavidt et af de mildeste Udtryk, der er anvendt, og saa kan man iøvrigt skønne sig til Resten.

Imidlertid er der i Slutningen af 1938 og i Begyndelsen af 1939 gaaet Stormagtspolitik i Russerspørgsmaalet, og den engelske Landsorganisation (fulgt af den norske) havde, som før anført, stillet Forslag til I. F. C.s Kongres om, at Forholdet til Rusland blev optaget til ny Forhandling. Englændernes Forslag gik ud paa, at man tilbød Russerne Indmeldelse paa Grundlag af I. F. C.s Love og Statutter. Nordmændene var forsaavidt mere konsekvente, som de foreslog en ny Henvendelse til

samtlige de Landsorganisationer — derunder Russerne — som ikke havde fulgt Indbydelsen fra 1936, dog tilføjede Nordmændene, og her paa Linie med Englænderne, at Indmeldelse kun kunde ske i Overensstemmelse med Lovene — altsaa uden Betingelser af nogen Art.

Disse to Forslag var til Generaldebat paa Kongressens anden Dag og blev derefter henvist til en af Kongressen nedsat Kommission bestaaende af en Repræsentant fra hvert af de tilsluttede Lande.

I Kommissionen fik hele Spørgsmaalet paany en indgaaende Behandling, og ved Afstemningen her fik den engelske Landsorganisations Forslag kun 3 St. imod 8, Norges Forslag fik 4 St., nemlig England, Frankrig, Mexico og Norge, imod 8 St., og begge Forslag var dermed forkastede som Kommissionsforslag, to Ændringsforslag, henholdsvis fra Frankrig og Luxemburg, kunde heller ikke samle Flertal.

Kommissionen besluttede derefter at indstille til Kongressen, »at denne godkendte den paa Repræsentantskabsmødet i Oslo i 1938 tagne Beslutning om, at der ikke kan forhandles om særlige Betingelser for Optagelse i I. F. C. af den russiske Landsorganisation.«

Denne Indstilling vedtoges med 10 St., nemlig England, Belgien, Danmark, Holland, Schweitz, Polen, Luxemburg, Sverige, Palæstina og U. S. A., imod stemte kun Mexico, idet Frankrig og Norge undlod at stemme.

Det Standpunkt, som Kommissionens store Flertal naaede til — alle Forhold taget i Betragtning, derunder Udtalelser om Udmeldelser af nogle af de Landsorganisationer, der har staaet som Medlemmer af I. F. C. i en Aarrække — blev ogsaa Kongressens Afgørelse, da Sagen kom til fornyet Behandling paa Kongressens sidste Dag.

Norge trak her sit Forslag tilbage til Fordel for Englændernes, som efter en varm Debat blev forkastet med 46 St. imod 37. — Efter denne Afstemning kom det før citerede Kommissionsforslag til Afgørelse og vedtoges med 60 St. — ogsaa Englænderne stemte for —, imod stemte kun Mexico, idet Frankrig og Norge undlod at deltage i Afstemningen, og hermed var den Afgørelse truffet, som Kommunisterne nu som Besatte raser imod.

For saa vidt er deres Harme forstaaelig nok, de mente nu at være ved Maalet, international — og dermed national — Anerkendelse af Kommunismen som Arbejderparti, og tilmed Anerkendelse uden at have søgt derom, ja uden at have rørt en Finger for at opnaa et partipolitisk set glimrende Resultat; dette er for saa vidt det mærkelige i hele Sagens Udvikling, ja selve Sagens Kerne, dens Realitet, det nemlig, *at den russiske Landsorganisation ikke paa noget Tidspunkt, hverken før eller nu, har søgt Optagelse i I. F. C.* Nej, det er stadig de vesteuropæiske Arbejderorganisationer, der har staaet med Hatten i Haanden og indbudt Ruslands Arbejdere til Samarbejde, det omvendte Tilfælde har aldrig foreligget, og netop derfor er det Demagogi i Renkultur, den Kampagne, som nu føres af Kommunisterne mod anderledes tænkende Arbejdere i Vest- og Midteuropa.

Vi afslutter Redegørelsen med at fastslaa een Ting:

Hvis de russiske Arbejderes Landsorganisation til I. F. C. indsender en skriftlig Anmodning om Optagelse i H. t. de for I. F. C. gældende Love og Vedtægter — altsaa uden særlige Krav eller Betingelser — saa vil en saadan Anmodning blive behandlet efter den i Lovene foreskrevne Maade paa et Repræsentantskabsmøde, eventuelt ekstraordinært indkaldt.

Repræsentantskabet træffer suverænt sin Afgørelse, og hvem tør paa Forhaand paastaa, at det blev en Afvisning af de russiske Arbejdere?

Det er i hvert Fald at tage Forskud paa Saligheden at skælde os Hæder og Ære fra, saalænge en Optagelsesbegæring fra den russiske Landsorganisation end ikke har foreligget.

»Arbejderen«.

Meddelelse fra Arbejdsløshedskassen

I Fagblad Nr. 18 af 30. September 1937 har vi offentliggjort den Gensidighedsoverenskomst, der efter Forhandling mellem Sverige og Danmark var Adgang til at oprette angaaende Overflytning mellem svenske og danske Arbejdsløshedskasser, og i Fagblad Nr. 17 af 15. September 1938 har vi udsendt Meddelelse om, at saadan Overenskomst var oprettet mellem Svenska Lantarbetareförbunds Arbetslöshetskassa og vor Kasse.

Under Henvisning hertil undlader vi ikke at meddele, at vi fra Direktoratet har modtaget Meddelelse om, at det ved Anvendelse af Overenskomsten har vist sig, at § 6 i den mellem Sverige og Danmark afsluttede Gensidighedsoverenskomst med Hensyn til Adgangen for de 2 Landes Statsborgere til at nyde Understøttelse fra de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser har medført, at et Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse i det ene Land, der rejser til et andet Land og opnaar Arbejde der, i Medfør af nævnte Bestemmelse vilde blive afskaaret fra Arbejdsløshedsunderstøttelse, naar han vendte tilbage til sit eget Land, forsaavidt han ikke der kunde opnaa Arbejde af mindst 2 Ugers Varighed, og efter stedfundne Forhandlinger med Socialstyrelsen i Sverige har Direktoratet meddelt, at § 6 i Overenskomsten herefter har faaet en saalydende Formulering:

»Ved Overflytning til en Arbejdsløshedskasse i det Land i hvilket Medlemmet ikke har Indfødsret, kan Understøttelse i den tilflyttede Kasse ikke oppebæres, forinden Medlemmet har erholdt Arbejdstilladelse, hvor saadan kræves, og i mindst 2 Uger for anden Mands Regning har udført Lønarbejde. Sker Overflytning til den svenske Arbejdsløshedskasse, maa det yderligere kræves, at det paagældende Arbejde er udført udenfor Medlemmets Hjem.

Iøvrigt gælder efter Overflytningen de Forsikringsvilkaar, som er fastsatte i den tilflyttede Kasses Vedtægt.«

Marius Sørensen.

Silkeborg Afdeling har købt Hus

Vort Forbunds Afdeling i Silkeborg har i de sidste Aar været inde i en stadig stigende Fremgang i Medlemstal og tæller nu over 670 Medlemmer. Naturligvis har den store Fremgang bevirket, at Afdelingens Kontrollokaler paa Drewsensvej ret hurtigt viste sig at være for smaa, særlig naar Lediggangen var høj.

Ledelsen har længe været klar over dette og har ogsaa haft Opmærksomheden henledt paa at finde en velegnet Bygning, som kunde give Plads til de Kontorer, man havde Brug for.

For nogen Tid siden købte Afdelingen af Silkeborg Bank Ejendommen Skolegade 24, som man fandt særdeles egnet til Indretning af Lokalerne uden altfor stor Bekostning.

Ejendommen er nu taget i Brug af Fagforeningen, og det er virkelig dejlige og hyggelige Lokaler, man har faaet indrettet her.

Ejendommens Facade, hvis Udseende iøvrigt ikke er forandret synderligt, giver Indtryk af Soliditet. I Ejendommen var der før store Forretningsvinduer, men de er nu erstattet med Kontorvinduer, der giver tilstrækkeligt Lys til Lokalerne.

Kontrollokalet er stort, lyst og venligt. Det er malet i festlige Farver, og Gulvet er belagt med rød Asfalt-Belægning, som er blødt og behageligt at færdes paa. Lokalet kan udmærket benyttes til Branchemøder og mindre Forhandlingsmøder.

I andre Lokaler er indrettet Kontor til Formanden, dette skal tillige benyttes til Bestyrelsesmøder. Kontorbestyrerens Kontor har Glasvæg ud mod Kontrollokalet, saaledes at Kontorbestyreren kan sidde paa sit Kontor og foretage Ekspeditioner, naar Medlemmerne møder til Kontrol. Iøvrigt skal det ogsaa tilføjes, at Kontrollokalet er udmærket ventileret og har Ovenlys. I Formandens Kontor findes brandfri Bokse til Opbevaring af Fagforeningens Bøger og Papirer, og Gulvet i baade Formands- og Kassererkontoret er belagt med Kork-Parket.

I Tilslutning til Kontrollokalet findes et Rum, som skal benyttes til Rekvisitrum, og hvorfra der er Adgang til W. C. og Haandvask. I Haven er anbragt Cyklestativer.

Ejendommen omfatter mange flere store og gode Lokaler, som er blevet lejet ud til Firmaet Hans Friis' Eftf., Robinson Andersen, der her kan faa Lagerplads baade i Stuen og i Kælderen, ligesom der bliver et udmærket Kontor. Ogsaa fortrinlig Garageplads bliver der til Firmaets Biler.

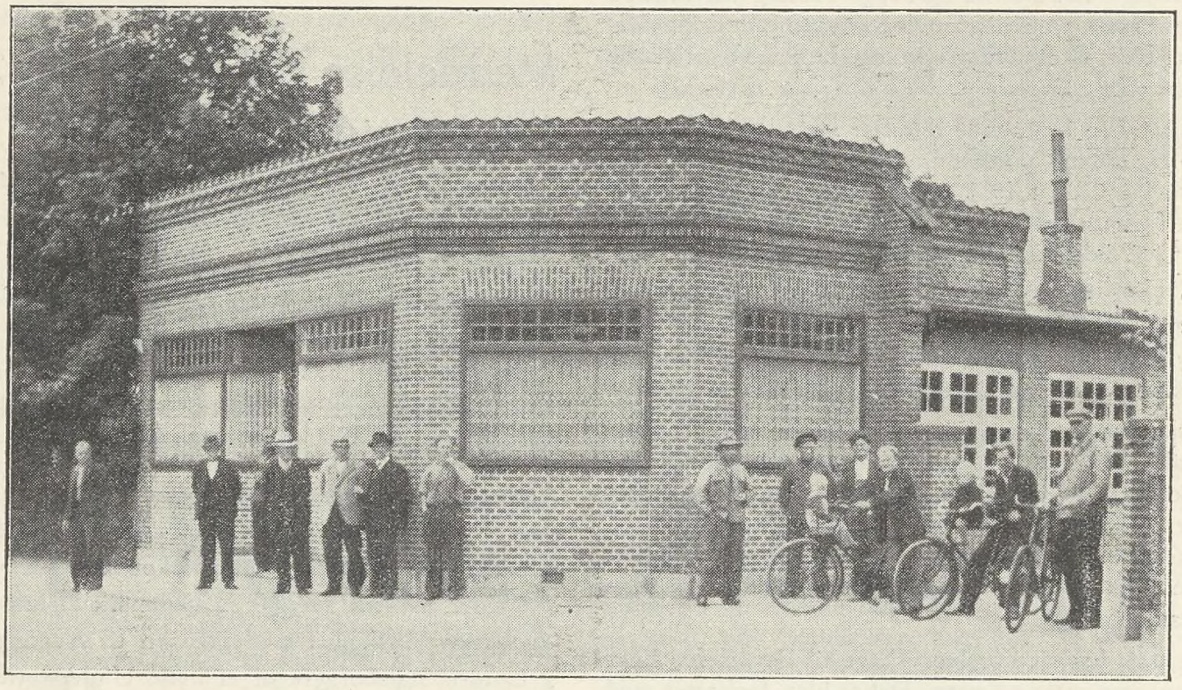

Silkeborg Afdelings nye Hus.

I Kælderen, der er solidt bygget af Beton, understøttet af svære Jernbjælker, findes Centralfyret, og gode Rum til Brændselslager.

Ejendommen er blevet grundigt undersøgt af Haandværkerne, og der er blevet foretaget ganske enkelte Forandringer, ligesom der er blevet malet baade udvendig og indvendig.

Det er store og gode Lokaleforhold, Afdelingen herefter faar at raade over, men ikke for store. Medlemstallet stiger jo som bekendt stærkt fra Aar til Aar. Inden længe vil desuden den normale Medlemstilgang kunne forventes at stige ekstraordinært som Følge af den forestaaende Indlemmelse af Balle Kommune. Naar denne Indlemmelse sker, vil Silkeborg Afdelingen faa en Tilgang af ca. 200 Medlemmer, og med den normale Forøgelse af Medlemstallet kommer Afdelingen meget let op paa omkring 1000 Medlemmer ialt. Skulde en saadan Vækst vise, at Lokalerne blev for smaa, er der heldigvis Udvidelsesmuligheder, idet et Kontor, der nu er udlejet, kan lægges til de øvrige Lokaler.

Høst

Det suser gennem Agrene,
det ringler og det rokker,
det klinger ud i Sommerdag
som Klang af bitte Klokker,
og denne spæde Ringleklang
er Danmarks skønne Sommersang,
der naar fra By og Muld og Gaard
helt ud hvor Hav mod Kyster slaar.

Saa segner Kornet stille ned,
naar Høstens Tid er inde,
og Sommeren er godt paa Held
med sine Solskins-Vinde.
Og Høstmaskiners dybe Skaar
igennem alle Agre gaar,
og Kornet ringler sidste Gang
sin stille, skønne Sommersang.

Og Efteraarets første Vind
stryr nænsom over Mulden,
og hvisker over Stubbene:
»Snart kommer Vinterkulden«.
Men endnu toner sidste Klang
af Kornets lyse Sommersang,
den klinger som en Tone smuk
i Høstmaskiners raske Hug.

Oskar Hansen.

Hvorfor falder Arbejdsløsheden saa stærkt?

Det vil fra Dagspressen være kendt, at vi gennem Foraars- og Sommermaanederne har haft et usædvanligt stærkt Fald i Arbejdsløsheden i Danmark.

Det nye Aar begyndte daarligt med en højere *Januar*-Arbejdsløshed, end vi havde i Fjor (29,9 %). Allerede i *Februar* indtraadte en Bedring (27,1 % mod 27,7 i Fjor), der svækkedes en Smule i *Marts*, hvis 22,8 % atter laa højere end samme Maaned i Fjor. Ved Udgangen af *April* var vi imidlertid kommet ned paa 16,9 %, hvilket er betydelig lavere end April 1938, der havde 20,3 %, og den laveste April-Arbejdsløshed vi har haft i Danmark siden 1931. Denne Udvikling er fortsat siden. Ved Udgangen af *Maj* var Ledigheden 11,5 % mod 17,5 % i Fjor. Lavere Majarbejdsløshed har vi ikke haft siden 1930. Og ved Juni Maaneds Slutning opgjordes Ledigheden til 11,0 %, hvilket ikke alene er betydeligt lavere end Juni 1938, der viste 16,7 %, men *overhovedet den laveste Arbejdsløshed vi paa noget Tidspunkt har haft i Danmark siden Højkonjunkturaaret 1930.*

Juni Arbejdsløsheden er saaledes i Aar mere end en Trediedel lavere end i Fjor og ca. to Trediedele lavere end i Januar, hvilken store Nedgang viser, at der ikke er Tale om nogen almindelig Sæsonforbedring.

For Oppositionspartierne, der forud for Valget i April førte en hidsig Hetzagitation mod Regeringen paa Grundlag af Beskæftigelsen, er denne stærke Beskæftigelsesforbedring naturligvis en bitter Pille at sluge, og man søger derfor ogsaa i Højre- og Venstrepressen paa enhver Maade at slippe udenom dens Eksistens.

Skyldes Faldet Forfalskning af Statistikken?

For det første hævder man, at Arbejdsløshedsstatistikken forfalskes, at der laves »Humbug« med den. Denne Paastand begrunder man med en Henvisning til de ved Nødhjælpsarbejder beskæftigede, der indtil 1. Juli i Fjor regnedes med til de arbejdsløse, men som ikke tæller med mere. Nu kan man jo altid diskutere, hvorvidt en Mand der er beskæftiget ved et af det offentlige igangsat Nødhjælpsarbejde, er arbejdsløs eller har Arbejde. Faktisk indtager han en Mellemstilling. Men saa længe Arbejdsløshedstallet benyttes af Oppositionen til en perfid Kamp mod Regeringen og til hykleriske Krav om at skaffe Arbejde i Stedet for Understøttelse — saa vilde det dog være urimeligt at gøre dette Arbejdsløshedstal større ved at tælle dem med, som Regeringen faktisk har skaffet Arbejde i Stedet for Understøttelse. Hvorledes man nu end ser paa denne Diskussion, er Sagen imidlertid ikke værre, end at man i det statistiske Departements Meddelelser kan se, hvor mange der har haft Nødhjælpsarbejde de enkelte Aar og heraf skønne, om det vilde ændre Billedet, om vi ogsaa havde undladt at tælle dem med de foregaaende Aar.

Ved Udgangen af Juni i Fjor var som nævnt Arbejdsløshedsprocenten 16,7. Dette udregnes ved at sætte Antallet af organiserede arbejdsløse 75.679 i Forhold til samtlige organiserede Arbejdere. Af dem var imidlertid de 3.259 beskæftiget med Nødhjælpsarbejde. Trækkes de fra, falder Procenten til 15,9. Vi ser altsaa, at der derved ikke sker nogen væsentlig Forandring. De 11,0 % fra Juni i Aar ligger stadig betydeligt lavere. For Maj 1938 kan samme Beregning foretages. Der var da 79.098 organiserede arbejdsløse, hvoraf de 3.425 var beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde. Dette bringer Procenten ned fra 17,5 til 16,7, men de 11,7 % for Maj 1939 ligger stadig lavere.

Er Beredskabsindkaldelserne Aarsagen?

I denne saakaldte statistiske Humbug ligger Forklaringen paa Arbejdsløshedsnedgangen altsaa ikke. Oppositionens Presse har da ogsaa andre Paastande ved Haanden, idet man yderligere henviser til Beredskabsstyrken og de danske Arbejdere, der er taget til Tyskland.

Det kan naturligvis ikke nægtes, at disse to Faktorer maa have betydet noget. Spørgsmaalet er kun hvor meget. Som nævnt før, var Antallet af organiserede arbejdsløse ved Udgangen af Juni i Aar 52.453, lægger man hertil de personlig tilmeldte 10.741, faas ialt 63.194 arbejdsløse. I Juni i Fjor var det samlede Antal arbejdsløse 87.921, og trækker man herfra de med Nødhjælpsarbejde beskæftigede, faas 84.242. *Nedgangen i Arbejdsløsheden er altsaa 21.048.* Dette betyder imidlertid ikke, at Tilvæksten i Beskæftigelsen kun er godt 21.000, men samtidig er en Befolkningstilvækst paa smaa 20.000 gledet ind i Produktionslivet. Tallet paa de ekstraordinært indkaldte er smaa 10.000. Dette kunde synes et ret betydeligt Tal, der dækker omtrent Halvdelen af Nedgangen i Arbejdsløsheden. Dette er imidlertid ikke Tilfældet. Det er jo langt fra alle de indkaldte, der kommer fra Stillinger, hvor de bliver erstattet med organiserede Arbejdere, mange er sikkert ikke blevet erstattet, og andre kommer fra Erhverv, der slet ingen Forbindelse har med Arbejdsløshedsstatistikken, saaledes selvstændig Handlende, Haandværksmestre og Industridrivende, Hovedpersoner i Landbruget, Folk fra de saakaldte liberale Erhverv, Studerende m. v. Indkaldelserne har utvivlsomt betydet noget — men ikke paa langt nær de smaa 10.000, den borgerlige Presse antyder. Hertil kommer, at denne Presse i umindelige Tider har krævet et større Militærvæsen, bl. a. med det Argument at ville bringe Arbejdsløsheden ned. Ud fra en logisk Tankegang er det vanskeligt at se andet, end at Oppositionspressen nu burde takke Regeringen, fordi det eneste positive Middel, den nogensinde har foreslaaet, nu ogsaa har Del (omend meget ringe Del) i den almindelige Arbejdsløshedsnedgang. Angaaende Spørgsmaalet om de danske Arbejdere i Tyskland skal det kun siges, at de Fantasital, man serverer i Højre- og Venstrepressen, naar man angiver deres Antal til 10 eller 11 Tusinde, er grebet fuldstændig ud i Luften. Tallet er betydeligt lavere og ligger sikkert nærmere omkring ca. 1000. Iøvrigt burde Udenrigsministeriet, der sikkert kender det nøjagtige Tal, offentliggøre det, saa man kunde faa drejet Halsen om paa den Skrøne.

Resultatet af de foregaaende Betragtninger maa altsaa

blive, at der bag det hastigt faldende Arbejdsløshedstal maa ligge en reel Forbedring i Beskæftigelsessituationen, som ikke kan bortforklares ved Henvisning hverken til Statistikken, Indkaldelserne eller de danske Arbejdere i Tyskland, men som maa have sine Aarsager i en Stigning i den økonomiske Aktivitet her i Landet.

Opsving i Industriproduktion og Byggeri.

At der foreligger en saadan Opgang for Erhvervslivet, lader sig let paavise. Af Produktionsindexet fremgaar det saaledes, at der (med Danmarks Industriproduktion i 1935 som 100) har fundet følgende Stigning Sted i det sidste Aar:

Produktionsindex for Industrien.

Januar	1938	104
Maj	1938	109
Juni	1938	109
Januar	1939	110
Marts	1939	113
Maj	1939	116

Ogsaa *Byggeriet* viser stor Fremgang. Dette fremgaar af følgende Tabel, som viser Antallet af Lejligheder under Opførelse:

Januar	1938	7.800
Maj	1938	8.400
Juni	1938	9.400
Januar	1939	11.400
Marts	1939	14.700
Maj	1939	14.800

Et godt Eksempel paa stigende Aktivitet i Erhvervslivet har man i *Raastofimporten*. Det viser sig her, at Indførslen af en Række vigtige Raastoffer for de første fire Maaneder langt overstiger Indførslen for samme Tidsrum i Fjor. For Eks. er Importen af Jern og Staal forøget med 49 %, af andre Metaller med 56 %, af Raauld med 34 %, af Silkegarn med 43 % (medens Metervarer af Raauld kun udviser en Stigning paa 6 % og Metervarer af Silke kun paa 1 % — hvori maa ses et Udtryk for Valutacentralens Regulering: Raavarer fremfor Færdigvarer). Videre en Stigning for Kul og Koks paa 19 %, af Raatobak paa 21 % og af Læder og Skind paa 27 %. Hele denne Stigning kan dog næppe tilskrives øget Produktion. En Del skyldes sikkert Oplagring af Frygt for Krig og Prisstigning.

Endelig skal som et sidste Bevis paa Opsvinget anføres det Tal, Statistisk Departement har regnet ud for *det samlede Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag i Industrien.* Dette var for

Januar	1938	1.154.000	Timer	pr.	Arbejdsdag
April	1938	1.255.000	»	»	»
Maj	1938	1.292.000	»	»	»
Januar	1939	1.193.000	»	»	»
April	1939	1.319.000	»	»	»
Maj	1939	1.389.000	»	»	»

At der virkelig har fundet en betydelig Beskæftigelsesforøgelse Sted, kan herefter næppe betvivles.

Internationalt Konjunkturopsving.

En Del af dette danske Opsving maa ses som en Virkning af en almindelig Konjunkturopgang i hele Europa.

I Sommeren 1937 — altsaa for to Aar siden — afbrødes som bekendt den Opgang, der havde vedvaret uafbrudt siden Verdensdepressionens Ophør i 1933, af en ny Krise. Man forventede nu, at denne vilde udvikle sig til en almindelig Depression, som vilde beherske Verdensøkonomien i de følgende 3—4 Aar. Saaledes vilde det sikkert ogsaa være gaaet under normale Forhold i Kraft af de Love, der i det kapitalistiske Samfund behersker de rytmiske Svingninger mellem gode og daarlige Tider. Virkeligheden blev imidlertid en anden. Allerede i Juni—Juli i Fjor begyndte de første spæde Tegn paa en ny Opgang

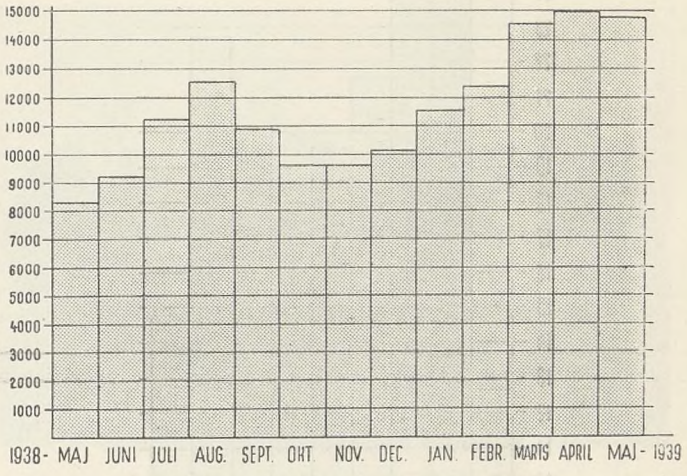

Antal Lejligheder under Opførelse fra Maj 1938 til Maj 1939.

at vise sig. Baade Europas og Amerikas Børser noterede Kurs- og Prisopgang. Priser og Kurser holdt sig nogenlunde fast Aaret ud og efterfulgtes af Produktionsopgang. Endnu ved Aarsskiftet stillede en stor Del af Økonomerne sig stadig skeptisk. Nu har alle dog maattet overgive sig. Pris- og Produktionsudviklingen indebærer saa mange Tegn paa en svag Opgang, at man ikke længere kan betragte denne som en blot midlertidig, ubetydelig Afvigelse fra en almindelig Nedgang. Perioden fra Sommeren 1937 til Sommeren 1938 er saaledes blevet en af de korteste Depressionsperioder, man nogensinde har kendt: kun et Aars Varighed. *Aarsagen hertil er Kaprustningen.*

Denne, der for Tysklands, Italiens og Ruslands Vedkommende har staaet paa i flere Aar, fik efter Septemberkrisen, Münchenermødet og Demokratiernes Nederlag ved Tjekoslovakiets endelige Udslettelse ny Fart særlig i England og Frankrig. Til Orientering kan anføres Tallene for Englands Rustningsudgift

1913—14	77	Mill.	Lstr.
1924	113	»	»
1936—37	186	»	»
1937—38	278	»	»
1938—39	343	»	»
1939—40	640	»	»

Dette mægtige Rustningsbeløb, 640 Mill. Lstr., der udgør Halvdelen af Englands samlede Budget, har naturligvis haft sin Virkning paa det engelske Erhvervsliv. Produktion og Import er gaaet væsentligt i Vejret, og Ar-

bejdsløsheden er gaaet stærkt ned. I Maj i Aar var den 10% mod 13 % i Maj i Fjor. Beredskabsindkøb foretages i stigende Omfang. Engelske Statistikere mener at kunne regne ud, at medens de tyske Krigsforraad dækker et halvt Aars Forbrug, vil England kun kunne klare sig i to Uger. Desuden viser ogsaa den civile Industri Fremgang, særlig Bilindustrien og Bygningen af Handelsskibe.

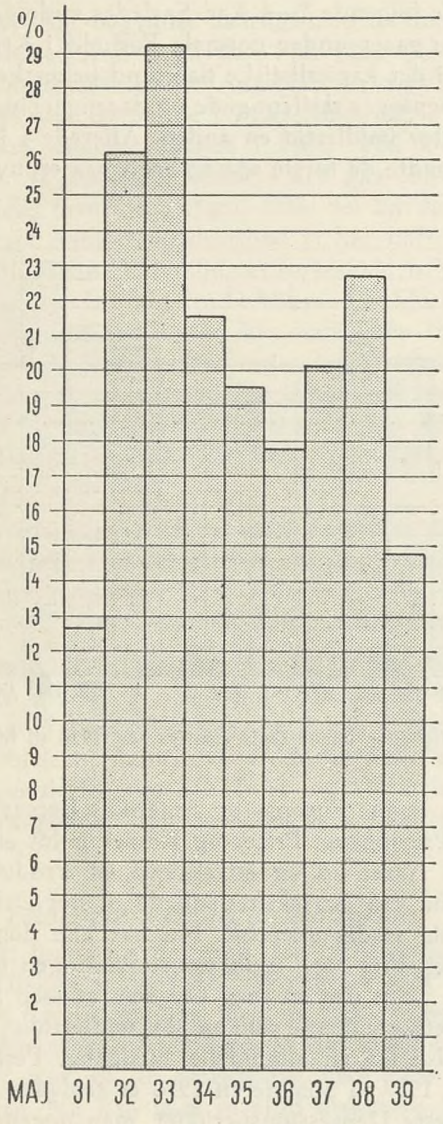

Arbejdsmændenes Arbejdsløshed i Maj Maaned 1931—1939.

I *Tyskland* skaber Oprustningen fortsat Højkonjunktur. Industriproduktionen er fra Maj 1938 til Maj 1939 gaaet frem fra 124 til 134 (1929 lig 100), men Stigningstempoet er aftagende. I *Frankrig* er Fremgangstendensen efterhaanden slaaet igennem. Siden Maj i Fjor er Produktionen steget fra 82 til 94 (1929 lig 100), og Arbejdsløsheden er gaaet en Smule ned. Valutabesværligheder og politiske Kriser har her bragt mange Vanskeligheder. *U. S. A.* kan ogsaa fremvise Opsving, men som et Udtryk for Konjunkturens Karakter af en Rustningskonjunktur er Opgangen herovre, hvor de militære Foranstaltninger ikke spiller saa stor Rolle, vaklende. I de sidste Maaneder har der saaledes været Produktionstilbagegang.

Paa Danmark virker denne internationale Opgang særlig gennem to Ting: Fragtraterne og Landbrugseksporten. *Fragtratetallet*, der er Udtryk for Skibsfartens Indtægter, er fra Juni i Fjor til Juni i Aar steget fra 123 til 128 (1935 lig 100). *Landbrugseksportens* Forhold vil fremgaa af, at vor samlede Udførsel af Landbrugsvarer fra Januar til Maj 1939 beløber sig til 458 Mill. Kr. mod 447 for Januar til Maj 1938. Dette er en lille Forbedring. Men samtidig er Udgifterne til Indførsel af Landbrugets Raastoffer for samme Periode gaaet ned fra 147 Mill. Kr. til 99 Mill. Kr., hvilket er en stor Forbedring.

Om Varigheden af denne Udvikling kan kun siges, at saa længe Oprustningen ude i Europa betyder, at flere kommer i Arbejde, og Befolkningens Købeevne stiger, saa længe maa Efterspørgslen efter de danske Landbrugsprodukter være stigende, og Priser og Afsætning vil holde sig. I England, hvor der stadig findes ledige Arbejdere at tage af, kan man sikkert fortsætte paa denne Maade et Stykke Tid endnu. Anderledes i Tyskland, hvor man forlængst er kommet til det Stadium, hvor Oprustningen kun kan fortsættes paa Bekostning af en Nedpresning af Befolkningens Levestandard. Naar Befolkningens Forbrug gaar tilbage, frigøres der Produktionskræfter og Valuta i den civile Industri, som kan anvendes til de militære Formaal. Men denne Udvikling er farlig for den danske Landbrugseksport.

Valutareserven og Byggeriet.

Foruden Udlandets Konjunkturer har imidlertid den danske Regerings Politik sin betydningsfulde Andel i Erhvervslivets Opgang og Beskæftigelsesstigningen.

Som Følge af Valutacentralens Importregulering, to Aars god Høst og en gunstig Prisudvikling naaede de danske Bankers Beholdning af fremmed Valuta kort efter Nytaar op paa over 100 Mill. Kr. Hermed var der Basis for, at Regeringen kunde gennemføre en Kreditudvidelse (d. v. s. en Rentesænkning) til Fremme af Industriudvidelser og Byggeri uden at behøve at frygte den Importforøgelse, som dette uvægerligt vilde føre med sig. I Februar Maaned sænkede man Diskontoen til 3½ %. Nationalbanken begyndte at købe Obligationer op med det Formaal at hæve Kursen (hvilket sænker Prioriteringsomkostningerne og saaledes stimulerer Byggeriet). Siden Maj 1938 viser Index for Obligationskurser en Stigning fra 98,6 til 101,1 (1935 lig 100). Videre begyndte nu Loven om Støtte af Boligbyggeri af 1938 at virke. Til Byggeri til børnerige Familier ydes der efter denne Lov en aarlig Støtte gennem seks Aar paa 10 Mill. Kr. Loven udnyttes kraftigt af »Socialt Boligbyggeri«, Arbejdernes Boligforeninger, Kommunerne m. v., og har sammen med den lavere Diskonto og de højere Obligationskurser bevirket, at det først og fremmest er i Byggefagene, at Fremgangen spores.

Murernes Arbejdsløshed var saaledes i Maj 1939 4,2 % mod 19,0 % i Maj 1938. Tømrernes 7,7 mod 22,5 i Fjor. Snedkernes 14,5 mod 22,5 og Malernes 2,5 mod 6,7. I Sten-, Ler- og Glasindustrien, der i særlig Grad leverer Byggemateriale, er Produktionen steget over 10 % siden Maj i Fjor.

Ogsaa i den øvrige Industri mærkes Opgangen. *Smede- og Maskinarbejderne* har 5,7 % i Maj 1939 mod 10,8 i Maj 1938. Produktionsstigningen i Metalindustrien er fra 114 i Maj 1938 til 127 i Maj 1939 — altsaa ligeledes over

10 %. *Tekstilarbejdernes* Arbejdsløshed er faldet fra 14,5 i Maj 1938 til 9,5 i Maj 1939, og Tekstilindustriens Produktionsindex er steget i samme Periode fra 106 til 113, altsaa med knap 10 %. I de smaa Fag, der i Forvejen har en meget gunstig Beskæftigelse, er Forbedringen naturligvis ikke saa stærk. For Eks. er *Kedel- og Maskinpassernes* Arbejdsløshed fra Maj i Fjor til Maj i Aar kun faldet fra 5,8 til 5,0 %.

Som Følge af at det er Byggeriet, der fører an i Beskæftigelsesforbedringen, følger *Arbejdsmændene* godt med. Deler man de arbejdsløse i to Grupper: Arbejdsmænd og de øvrige Fag, finder man, at Arbejdsmændene siden Marts i Aar har haft et Fald fra 33 % til 15 % i Maj, de øvrige Fag fra 16,0 % til 8,3 %. Faldet har altsaa været stærkest hos Arbejdsmændene (til under Halvdelen). I Forhold til Maj i Fjor er Arbejdsmændenes Ledighed faldet fra 22,5 % til 14,7 %, de øvrige Fags Ledighed fra 14 % til 9,5. Ogsaa her er Arbejdsmændenes Fald stærkest.

Fremtiden.

Det er allerede nævnt, at den Del af Arbejdsløshedsnedgangen, der stammer fra Konjunkturopgangen i Udlandet, ikke behøver at blive særlig varig. Naar Rustningskonjunkturen før eller senere har kulmineret, vil vi i Stedet faa en almindelig europæisk Nedgang. Den Del af Forbedringen, der skyldes Regeringens Foranstaltninger, er vi vel i lidt højere Grad selv Herre over. Men ogsaa om den gælder det, at hvis vor Valutareserve — som Følge af daarlig Høst, Prisstigning paa Importvarer, Fald paa Eksportvarer, eller for stort Forbrug — først er opbrugt, saa vil Regeringen kun vanskeligt kunne fortsætte Kreditudvidelses- og Byggepolitiken.

Interessen for Beskæftigelsesspørgsmaalet maa derfor ikke slappe af. Arbejdet paa de Beskæftigelsesplaner, som er under Overvejelse, bl. a. i Arbejdernes Erhvervsraad og i Socialministeriet maa stadig fortsættes. — Men derfor er den indtraadte Forbedring naturligvis lige glædelig. Og mon den ikke har givet en og anden af de Vælgere, der i April lod sig paavirke af Højres og Venstres Agitation, lidt at tænke over.

J. O. K.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

Lysbro Afdeling har bestaaet i 35 Aar

Den 14. August 1939 kan Lysbro Afdeling fejre 35 Aars Jubilæum, og man kan nu se tilbage paa et stort og godt Arbejde indenfor Afdelingen.

Søndag den 14. August 1904 samledes en Kreds af Arbejdere fra de forskellige Teglværker for at afholde Møde med det Formaal at faa stiftet en Fagforening; der havde været talt meget blandt Arbejderne indbyrdes om Spørgsmaalet forinden. Da det kom en af Arbejdsgiverne for Øre, at der nu skulde være Møde derom, fik Arbejderne den Besked, at saafremt de meldte sig ind i denne Forening, skulde de ikke bryde sig om at

møde paa Arbejde hos ham mere. Men det gik imidlertid ikke saadan til. Arbejderne var alle dygtige Mænd, som kunde udføre deres Arbejde, men nu var de til Gengæld kommen i Tanker om, at de vilde have mere Løn for Arbejdet, og at de for at faa det rigtige Sammenhold maatte have en Fagforening.

Man trodsede derfor Arbejdsgiveren, og 30 Mand mødtes som nævnt den 14. August 1904 og fik stiftet en Afdeling under Dansk Arbejdsmands Forbund og valgte en Bestyrelse.

Der forestod den nyvalgte Bestyrelse et stort og brydsomt Arbejde for at faa gennemført Arbejdernes Krav. Man mødtes første Gang med Teglværksejerne den 14. November 1904 for at faa underskreven de første Overenskomster.

Omkring den 1. Juni 1907 blev Lysbro Afdeling indmeldt i Arbejdsløshedskassen.

Flere af de ældre, der var med til at stifte Afdelingen, arbejder ved Teglværkerne endnu hver Sommer.

Afdelingen har gennem Aarene været i stadig Fremgang og tæller nu ca. 200 Medlemmer, og der er selvfølgelig Overenskomster med alle Arbejdspladser paa Afdelingens Omraade. Forholdene bliver derfor ordnede til gensidig Tilfredshed for baade Arbejdere og Arbejdsgivere, men det er stadig vanskeligt at forhandle sig til Rette.

Vi bringer her et Billede af den nuværende Bestyrelse. Fra venstre staaende: Peter Hansen, Jens P. Nielsen, Frode Clausen (Sekretær) og Emil Sørensen; siddende fra venstre: Ole Chr. Christensen (Næstformand), Jacob Ørum (Formand) og Laust Johannessen (Kasserer).

I Anledning af 35 Aars Dagen afholder Afdelingen en Festlighed for Medlemmer med Damer.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE

i Voldgiftssager mellem
Dansk Arbejdsmands Forbund
og
Isoleringsfabrikantforeningen.

Nedenfor nærmere omhandlede Uoverensstemmelser mellem Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, og de Indklagede, Isoleringsfabrikantforeningen, er henvist til faglig Voldgift, og da der ikke blandt Voldgiftsmændene har kunnet blive Flertal for en Afgørelse, paahviler det undertegnede, af Parterne valgte Opmand at afgøre Uoverrensstemmelserne ved Kendelser.

I.

Firmaet Paul Hansen har paa Aktieselskabet Ferrosans kemiske Fabrik udført et Isoleringsarbejde omfattende Rørledninger hørende til et Fjernopvarmningsanlæg og over 300° varme. Til Isoleringen anvendtes Rockwool, og Arbejderne krævede de for Isolering med dette Materiale vedtagne Priser med et Varme-Tillæg paa 10 % i Henhold til Overenskomstens § 29. Firmaet ansaa sig ikke forpligtet til at betale dette Tillæg, idet det ikke ansaa Bestemmelsen derom i § 29 for at have Gyldighed for Rockwoolakkorderne.

Den af Arbejderne paaberaabte Bestemmelse i Overenskomstens § 29 siger:

»Hvor Isoleringen skal udføres paa Legemer, der under Arbejdets Gang er opvarmet til en højere Temperatur end 300 Grader, betales et Tillæg paa 10 %.«

Priserne for Isolering med Rockwool blev efter dette nye Materiales Fremkomst vedtaget for et Par Aar siden under en Overenskomstperiode, og de blev trykt for sig som »Tillæg«, hvilket maa mene Tillæg til Overenskomsten.

Under denne Sag paastaar Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, Arbejderne kendt berettigede til det nævnte Tillæg paa 10 %, medens de Indklagede, Isoleringsfabrikantforeningen, paastaar Frifindelse.

Klagerne anfører til Støtte for Paastanden, at Rockwoolsprislisten er vedtaget som et Tillæg til den for Faget gældende Overenskomst, og Overenskomstens almindelige Bestemmelser maa derfor ogsaa gælde for Arbejde med Rockwool, medmindre der kan paavises Hjemmel for det modsatte, men der er ingen Undtagelse gjort med Hensyn til den citerede Bestemmelse i § 29. De anser det ogsaa for velbegrundet, at Tillægget skal betales, idet det ydes for den Ubehagelighed (stærk Straalevarme) og Vanskelighed samt Risiko for Forbrænding, som er forbundet med at isolere saa stærkt opvarmede Legemer.

De anfører, at Tillægget ogsaa hidtil er betalt for Isolering med saavel plastisk Materiale som tørt Materiale f. Eks. Molerskaale, og der er i heromhandlede Henseende ingen Forskel af Betydning paa Arbejde med saadant Materiale og Rockwool.

De Indklagede anfører paa deres Side, at Rockwoolprislisten udtømmende angiver, hvad der skal betales for Isolering med Rockwool, og der foreligger intet til Støtte for, at det har været Meningen, at de 10 % skulde betales ved Isolering med Rockwool. De hævder, at de 10 % er Tillæg for Vanskeligheder med Materialet og bemærker herom, at plastisk Materiale som Kieselguhr og Magnesia er vanskeligt at faa til at binde paa stærkt ophedede Rør, men saadan Vanskelighed foreligger ikke ved tør Isolering med Rockwool, og der er derfor ingen særlige arbejdsmæssige Krav ved Isolering med dette Materiale, som vokser, naar Temperaturen kommer op paa 300°, og som kan begrunde Tillægget. Priserne for Isolering med Rockwool ligger i det hele saa højt, at der ingen reel Begrundelse er for at yde et Tillæg som det omhandlede for Isolering med dette Materiale.

Klagerne bemærker til det anførte, at Vanskeligheden ved at faa plastisk Materiale til at binde ogsaa er til Stede ved lavere Temperaturer end 300°, og de slutter heraf, at Tillægget navnlig er begrundet ved Ubehageligheden og Risikoen ved den høje Temperatur.

Til det saaledes anførte skal Opmanden bemærke følgende:

Aftalen om Priserne for Isolering med Rockwool betegner sig som »Tillæg«; saavel heraf som af Bestemmelser i Aftalens Indhold fremgaar det som den eneste mulige Antagelse, at de kontraherende Parter ved Aftalens Indgaaelse har betragtet Aftalen som et Tillæg til den mellem dem allerede bestaaende Overenskomst. Heraf maa følge, at Hovedoverenskomstens almindelige Bestemmelser ogsaa maa gælde for Rockwoolprislisten, medmindre det kan godtgøres, at de kontraherende Parter ved Aftalens Indgaaelse har tilsigtet andet. For saa vidt de Indklagede har anført, at de 10 % er Vederlag for de særlige Vanskeligheder ved Isolering med plastisk Materiale, ses en saadan Begrænsning ikke at have Støtte i Ordene i den citerede Bestemmelse i §29, og den kan heller ikke antages at være fulgt i Praksis f. Eks. ved tør Isolering med Molerskaale. Der findes ejheller at kunne ses bort fra, at der med Isolering af saa stærkt opvarmede Legemer er forbundet Forhold, som kan begrunde et Tillæg, selv om Isoleringsmaterialet er tørt, og det kan saaledes ikke paa Forhaand have Formodningen imod sig, at den omtvistede Bestemmelse skal forstaas efter sin naturlige Ordlyd. Der ses herefter ikke at foreligge tilstrækkelige Grunde til at begrænse Bestemmelsen som af de Indklagede hævdet, og Klagernes Paastand vil derfor være at tage til Følge.

II.

Under Isoleringsarbejde, som Firmaet Paul Hansen har udført paa A/S Ferrosans kemiske Fabrik, har Arbejderne for Vanskeligheder ved Arbejdet under Henvisning til en Bestemmelse i § 29 i den for Faget gældende Overenskomst krævet et Tillæg paa 5 % af de gældende Priser, medens Firmaet har bestridt, at det omhandlede Arbejde omfattes af den paaberaabte Bestemmelse, som er saalydende:

»For Vanskeligheder i møblerede Beboelsesværelser, aflaasede Pulterkamre og Kulkældere i større Bygninger samt Arbejde i gamle, beboede Ejendomme betales et Tillæg til alle foranstaaende Priser af 5 %.

Ved beboede Ejendomme forstaas saadanne, hvor 50 % af Lejlighederne er beboede ved Arbejdets Paabegyndelse.«

Under denne Sag har Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, nedlagt Paastand paa, at Firmaet kendes pligtigt at betale det nævnte Tillæg paa 5 %, medens de Indklagede, Isoleringsfabrikantforeningen, paastaar Frifindelse.

Til Støtte for Paastanden anfører Klagerne nærmere, at Arbejdet, da Fabrikken var i Drift, mens Arbejdet udførtes, og der derhos paa Grund af Fabrikkens Karakter maatte vises særlige Hensyn fra Arbejdernes Side, var forbundet med Vanskeligheder, der mindst var lige saa store som dem, der er forbundet med Arbejde i de i den citerede Bestemmelse nævnte Lokaliteter. Det er det Tidsspilde og den Ulejlighed for Arbejderne, som er forbundet med Arbejde paa Steder som de nævnte, der skal godtgøres gennem Tillægget, og afgørende for Kravet maa det derfor være, om Vanskelighederne er til Stede eller ikke. At der var Vanskeligheder, hævder Klagerne, at Firmaet har erkendt ved under Mægling at tilbyde et mindre Beløb. At Bestemmelsen nævner bestemte Lokaliteter, anser de ikke for afgørende overfor det reelle, at det er for Vanskelighederne, der skal betales, og i hvert Fald maa en Fabrik i Drift stilles i Klasse med de nævnte Lokaliteter.

De Indklagede gør gældende, at Bestemmelsen skal forstaas efter sin Ordlyd, saaledes at der kun skal betales Tillæg for Arbejde i de Rum og Ejendomme, der nævnes. De henviser herved til, at denne Forstaaelse er bekræftet ved Opmandskendelse af 31. Marts 1938, som fastslog, at Tillægget ikke skulde betales ved Isoleringsarbejde udført i en i Brug værende stor Forretningsejendom (Crome & Goldschmidt). De bestrider forøvrigt, at det i nærværende Sag omhandlede Arbejde var forbundet med særlige Vanskeligheder, og Kravet blev da ejheller rejst, før Arbejdet var fuldført; Vilkaarene for Arbejdets Udførelse var, som de vil være i ni af ti Tilfælde.

Klagerne bestrider, at den nævnte Voldgiftskendelse er afgørende for nærværende Sag, idet de faktiske Omstændigheder ikke er ens i de to Sager.

Efter den Udførlighed, hvormed den citerede Bestemmelse i § 29, hvis Ord ikke omfatter Fabrikker, opregner de Steder, hvor Arbejdet berettiger til Tillægget paa 5 %, maa der gaas ud fra, at det ikke har været Tanken med Bestemmelsen, at den skulde omfatte Arbejde i andre Lokaler. Det maa herved komme i Betragtning, at det er Stedet, der lægges Vægt paa som afgørende for, om de 5 % skal betales; dette beror naturligvis paa, at der paa disse Steder normalt er visse Vanskeligheder (Tidsspilde), men Arbejderen er berettiget til Tillægget, hvad enten der i det enkelte Tilfælde er Vanskeligheder til Stede eller ej. Derfor kan Bestemmelsen ikke gennem For-

tolkning udvides til at omfatte Fabrikker eller »Fabrikker i Drift«; der foreligger heller intet om, at der i tidligere Tilfælde er krævet Tillæg for Arbejde i Fabrikker.

Spørgsmaalet bliver derfor, om Arbejdet paa Grund af Fabrikkens specielle Karakter eller særlige Forhold er forbundet med saadanne Vanskeligheder, at det kan berettige Arbejderne til et Tillæg i dette Tilfælde. Et Arbejde kan være forbundet med saa ekstraordinære Omstændigheder, at det kan kræves aflønnet med højere (eventuelt lavere) Pris end Overenskomstens normale; men der maa foreligge noget væsentligt, for at Overenskomsten kan kræves fraveget; thi Akkordsatser maa anses for Gennemsnitspriser, der skal omfatte de Variationer, hvori Arbejdet kan forventes at forekomme. Denne Forstaaelse af Overenskomsten er en nødvendig Forudsætning for den Fasthed i Lønningsforholdene i Overenskomstperioden, som begge Parter har lige stor Interesse i. Efter en Bedømmelse ud fra de angivne Synspunkter findes det ikke at kunne statueres, at der i foreliggende Tilfælde er oplyst saadanne Vanskeligheder, at Arbejderne — der ejheller ses under Arbejdets Udførelse at have rejst Krav eller taget Forbehold om Tillæg — kan kendes berettigede til det paastaaede Tillæg, og de Indklagede vil derfor være at frifinde.

III.

I det for Isolering med Rockwool vedtagne Tillæg til Overenskomsten for Isoleringsfaget siges indledningsvis:

»For Isolering med Rockwool, Pap, Lærred og Imprægnering af Varmerør betales pr. løb. m. for Tykkelser«,

og der opstilles derefter et Skema, hvori Priserne er fastsatte dels under Hensyn til Rørdimension og dels efter Isoleringslagets Tykkelse i mm. Der tilføjes dernæst forskellige Bestemmelser, hvoriblandt følgende:

„Paalægges der ekstra Lag af Rockwool, betales der efter den forøgede Rørdimension.«

Under et af Firmaet Frydenlunds Eftf. udført Isoleringsarbejde med to Lag Rockwool er mellem Firmaet og dets Arbejdere opstaaet Uoverensstemmelse om, hvorledes Arbejdslønnen i Henhold til de anførte Bestemmelser skal beregnes. Arbejderne hævder, at Prisen for Pap og Lærred skal beregnes efter den forøgede Rørdimension (det vil sige den Dimension, hvori 1. Lag Rockwool er medregnet), medens Firmaet gør gældende, at Prisen for Pap og Lærred skal beregnes efter selve Rørets Dimension. Arbejderne vil foretage Udregningen saaledes, at der i Prisen paa 1. Lag Rockwool, fastsat i Skemaet efter Rørdimension og Isoleringslag, sker Fradrag i Henhold til Overenskomstens § 14 for Mindreydelse, da Pap og Lærred ikke paalægges dette Lag, og at 2. Lag Rockwool samt Pap og Lærred betales efter Skemaet, idet 1. Lag Rockwool medregnes i Rørdimensionen.

Klagerne under denne Sag, Dansk Arbejdsmands Forbund, tiltræder Arbejdernes Opfattelse og paastaar Kendelse overensstemmende hermed. De Indklagede, Isoleringsfabrikantforeningen, er enig i den af Firmaet foretagne Afregning og procederer til Frifindelse.

Klagerne støtter deres Opfattelse af Overenskomsten paa, at Pap og Lærred er det sidste Lag, der paalægges, og at det saaledes faktisk hører med til sidste Lag Rockwool og den forøgede Dimension, og at det følgelig maa beregnes derefter. De finder derhos Støtte for deres Opfattelse i Overenskomstens Ord, idet Bestemmelsen lyder: „betales d e r efter den forøgede Rørdimension«, hvilket de mener naturligt dækker den af dem hævdede Opfattelse.

De Indklagede anfører herimod, at det vilde være urimeligt ikke at lade Rørdimension være afgørende for Betaling for Pap og Lærred; thi tænker man sig de to Lag Rockwool erstattet med et enkelt Lag af Tykkelse som de to Lag tilsammen, er det givet, at Rørdimensionen er afgørende for Betalingen for Pap og Lærred, men der vilde ingensomhelst Forskel være i Arbejdet med Pap og Lærred enten Rockwool er paalagt som to Lag eller som eet Lag. De henviser endvidere til, at det ved Isolering af Koldtvandsrør er anerkendt, at Prisen skal beregnes som af dem hævdet, og der er ingen Grund til at gøre Forskel i de to Tilfælde; det har heller ikke ved Vedtagelsen været Meningen, at der skulde være en saadan Forskel, og den er ikke tidligere hævdet, idet tidligere Fagforeningsmænd tvært imod ved given Lejlighed har givet Udtryk for den Opfattelse, at der i begge Tilfælde skulde ske ensartet Beregning.

Klagerne erkender, at de Indklagedes Beregningsmaade gælder ved Isolering af Koldtvandsrør, men der lyder den tilsvarende Bestemmelse ogsaa saaledes:

»Paalægges der ekstra Lag af Rockwool, betales dette efter den forøgede Rørdimension.«

De hævder, at Forskellen i Formuleringen netop tilsigter at fastslaa, at Betalingen skal være forskellig, og at dette har sin Grund i, at Betalingen for Isolering af Koldtvandsrør i det hele er bedre end Betalingen for Isolering af Varmerør; de henviser til, at der ogsaa andet Steds i Overenskomsten forekommer Tilfælde, hvor tilsvarende Forskelligheder gør sig gældende, saaledes i § 7 sammenholdt med § 8. De bestrider, at de Indklagedes Opfattelse bindende er godkendt af Fagforeningen.

De Indklagede bestrider, at det var Meningen at gøre Forskel i Beregningsmaaden for Isolering henholdsvis af Varmerør og Koldtvandsrør, og de hævder, at den paapegede Forskel i Formuleringen skyldes en Tilfældighed.

Foreløbig bemærkes, at der efter den Modstrid, der hersker mellem Parternes Anbringender om det ved »Tillægget«s Vedtagelse passerede, ikke kan søges Vejledning for Fortolkningen af den omtvistede Bestemmelse i Forhandlingerne ved dens Tilblivelse, og at der ikke foreligger Grundlag for at statuere, at der ved Tilkendegivelse fra Fagforeningens Side er fastslaaet en bindende Forstaaelse af Bestemmelsen. Hvad dernæst Forskellen i Formuleringen af de to ovenfor citerede Bestemmelser, vedrørende henholdsvis Isolering af Varmerør og af Koldtvandsrør, angaar, bemærkes, at det ikke har kunnet oplyses, om det forskellige Ordvalg er foretaget med Hensigt eller tilfældigt; man maa derfor tage Hensyn til den faktisk foreliggende Forskel i Affattelsen, der kan have sin Forklaring i Hensyn til de øvrige Led i Akkorderne for de to Isoleringsarbejder, idet Akkorderne ikke iøvrigt er identiske; man tør derfor ikke tage den ene Bestemmelse som Rettesnor for den andens Fortolkning.

Afgørelsen maa herefter bero paa, hvilken Forstaaelse af den omtvistede Bestemmelse der efter Ordene og Forholdenes Natur maa have Fortrinet. Det foreliggende Spørgsmaal er i Realiteten, om Fradrag i Henhold til § 14 for Ikke-Anbringelse af Pap og Lærred (for »Mindreydelser ved Arbejdet«) skal ske i Forhold til det først paalagte Lag Rockwool, eller om det skal ske i Forhold til sidst paalagte Lag. Da der rent faktisk paalægges Pap og Lærred paa det sidste (yderste) Lag Rockwool og ikke paa det første Lag, er det nærmestliggende at antage, at Fradraget skal ske i Forhold til det første (inderste) Lag; da dernæst Pap og Lærred faktisk paalægges i Forhold til den større Dimension, taler Hensynet til Arbejdsydelsen ogsaa for den samme Forstaaelse. Naar nu hertil kommer, at den nærmestliggende sproglige Forstaaelse af den omtvistede Bestemmelse er den af Klagerne hævdede, ses ikke rettere end, at de vægtigste Fortolkningshensyn taler for denne Forstaaelse, og Klagernes Paastand findes derfor at maatte gives Medhold.

Voldgiftssagernes Omkostninger, herunder i Honorar til Opmanden for alle tre Sager under eet 225 Kr., findes Klagerne og de Indklagede at burde udrede med Halvdelen hver.

K e n d e l s e :

I.

Firmaet Paul Hansen bør være pligtig i Henhold til Overenskomstens § 29 at aflønne det ovenommeldte Isoleringsarbejde med Rockwool paa A/S Ferrosans kemiske Fabrik med et Varmetillæg paa 10 %.

II.

De Indklagede, Isoleringsfabrikantforeningen, bør for Tiltale af Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, i denne Sag fri at være.

III.

Firmaet Frydenlunds Eftf. bør ved Aflønning af den ovenommeldte Isolering af Varmerør med Rockwool beregne Paalægning af Pap og Lærred efter den ved Paalægning af ekstra Lag Rockwool fremkomne forøgede Rørdimension.

København, den 17. Juni 1939.

sign. J e s p e r S i m o n s e n.

OPMANDSKENDELSE

i Voldgiftssag Nr. 188:

Dansk Arbejdsmands Forbund

mod

Entreprenørforeningen.

Mellem Entreprenør O. M. Haugaard, Aarhus, der er Medlem af Entreprenørforeningen, og nogle Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund, er der opstaaet Strid om Betalingen for Udlægningen af Skærver ved Anlæg af Langelandsgade i Aarhus. Da det ikke er lykkedes at løse denne Strid i Mindelighed, er den indbragt til Afgørelse ved faglig Voldgift, og i Mangel af Flertal indenfor de af Parterne valgte Voldgiftsmænd afgøres Sagen nu af undertegnede, der af Parterne er valgt til Opmand.

I den mellem Parterne gældende Overenskomst for Provinsen hedder det i § 1, litra t (Side 18):

»Naar der i denne Prisfortegnelse i det følgende er angivet

Priser for bestemte Dybder, Tykkelser o. s. v., gælder Priserne for disse, og der maa for mellemliggende Dybder, Tykkelser o. s. v. udregnes forholdsvis Betaling.

Hvor der i det efterfølgende staar »indtil«, menes dermed »indtil og med«.

I § 5, litra e (S. 47) hedder det endvidere i Pos. 79—82:

»Finregulering og Lægning af Bundsten betales,

79 naar Bundstenene lægges med Haanden, pr. m² med 27 Øre
80 hvis Bundstenene kan skovles ud, pr. m² med ..... 17 »

Paalægning af Skærver og Grus, Hjælp til Tromling og Vanding betales pr. m²:

81 for indtil 10,5 cm Skærvelag med ..... 23 »
82 for indtil 15,7 cm Skærvelag med ..... 34 »«

Der er Enighed mellem Parterne om, at der skal regnes med et Skærvelag paa 12 cm's Tykkelse.

Foreningen paastaar, at der skal betales ca. 27 Øre pr. m². Til Støtte herfor gør Foreningen gældende, at der vel skal betales 23 Øre pr. m² for et Skærvelag, der er under 10,5 cm, idet der i Pos. 81 staar »indtil 10,5 cm«. Hvis derimod et Skærvelag er over 10,5 cm, men under 15,7 cm, skal Betalingen fastsættes ved Interpolering, idet Ordet »indtil ikke findes i Pos. 82, hvorfor § 1, litra t, 1. Stk. maa komme til Anvendelse.

Forbundet paastaar, at der skal betales 34 Øre pr. m², idet man gør gældende, at Pos. 82 skal læses, som om der staar »indtil 15,7 cm«.

Forbundet har henvist til, at Bestemmelsen er forstaaet paa denne Maade gennem en langvarig Praksis, i hvilken Anledning Foreningen har forbeholdt sig Ret til at begære Sagen udsat til Dokumentation af Praksis, hvis denne maatte skønnes at faa Indflydelse paa Sagens Afgørelse.

Det er oplyst, at der i Priskuranten af 1899 for København m. v. fandtes følgende Bestemmelse:

»Fin Regulering, Lægning af Bundsten, Paalægning af Skærver og Grus samt Tromling betales
indtil 4" Skærvelag pr. Kvadratfavn ..... 80 Øre
indtil 6" Skærvelag pr. Kvadratfavn ..... 100 Øre«.

En tilsvarende Bestemmelse fandtes ogsaa i den københavnske Overenskomst af 1901, men i den københavnske Overenskomst af 1912 blev de tilsvarende Bestemmelser affattet saaledes:

»Finregulering og Lægning af Bundsten betales,

808 naar Bundstenene lægges med Haanden, pr. m² med Kr. 0,14
809 hvis Bundstenene kan skovles ud, pr. m² med ..... Kr. 0,10

Paalægning af Skærver og Grus, samt Hjælp til Tromling og Vanding betales pr. m²:

810 for indtil 10,5 cm Skærvelag med ..... Øre 11,3
811 for indtil 15,7 cm Skærvelag med ..... Øre 18,4.«

Her var Stregen under Ordet »indtil« i Pos. 811 (og ligeledes i Pos. 813) altsaa udgaaet.

Denne Aftale gik derpaa over i den første af Overenskomsterne for Provinsen, nemlig Overenskomsten af 1930 og i de senere af disse Overenskomster med forskellige Ændringer, men saaledes at Stregen under Ordet »indtil« stadig er udeladt.

Paa Forhaand findes det ikke at kunne anses for givet, at den Omstændighed, at der i Poss. 82 ikke i Teksten er anbragt nogen Streg under Ordet »indtil« i Pos. 81, skal betyde, at Pos. 82 kun gælder for en Tykkelse af 15,7 cm, og at der for Tykkelser mellem 10,5 og 15,7 cm skal interpoleres efter § 1, litra t, 1. Stk. Da Pos. 81 anvender Ordet »indtil«, maa det i og for sig have Formodningen for sig, at Pos. 82 ogsaa skal forstaas paa tilsvarende Maade, medmindre en modsat Forstaaelse har faaet klart Udtryk. En saadan klar Udtryksmaade er netop anvendt andre Steder i Overenskomsten, saaledes f. Eks. § 5, litra 1, Pos. 62 (Side 46), hvor det hedder: »Priserne gælder for Tykkelser indtil 20 cm. For større Tykkelser tillægges pr. cm pr. m³ 2 Øre.«

Dette er derimod ikke sket i Pos. 82, hvad der dog netop her var ganske særlig Grund til, dersom man tilsigtede at ændre den indtil 1912 gældende Bestemmelse i Overenskomsterne af 1899 og 1901, idet det maa anses for usandsynligt, at man skulde nøjes med at give en saadan Ændring Udtryk ved en saa lidet iøjnefaldende Rettelse som Udeladelse af en Streg. At denne Udeladelse ikke har haft et saadant Formaal, findes ogsaa bestyrket ved, at man dog har beholdt Mellemrummet i Pos. 82 foran »15,7« (under Ordet »indtil« i Pos. 81). Endelig maa der ogsaa lægges nogen Vægt paa, at en Affattelse, svarende til den af Foreningen paastaaede, ikke er oplyst at være anvendt noget andet Sted i Overenskomsten.

Herefter findes der at maatte give Forbundet Medhold i dets Fortolkning af Pos. 82, uden at der bliver Anledning til at komme nærmere ind paa Bestemmelsens Anvendelse i Praksis, og Forbundets Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Kendelse:

For den ovennævnte Skærvepaalægning i en Tykkelse af 12 cm vil der være at betale 34 Øre pr. m².

København, den 22. Juni 1939.

Victor Hansen.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Aulum	(Tørvefabr. Karl Bjerregaard)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Glostrup	(Dræningsm. Carl Sørensen, Skibby)
Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)
Ikast	(Murerm. Kresten Krestensen, Birk pr. Herning)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jerslev	(Cementvarefabrikant L. Larsen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Karlby	(Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Laven	(Linaa Kommune)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Skævinge	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Tønder	(Tørvefabr. P. A. Nielsen)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
25. Kreds	(Smedem. Michaelsen, V. Halne pr. Vadum)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Agitationskreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Hover	(Godsejer Dinesen, »Lerbæk« pr. Vejle)
Roskilde	(Skov Nielsens Skotøjsfabrik, Roskilde)

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

Af en Dyrskuetale

Blandt den Mangfoldighed af Fest- og Middagstalere som de forskellige Landboforeningsledere har leveret i den forløbne, nu afsluttede Dyrskuesæson, er der, i hvert Fald, en enkelt, som har Bud til Landarbejderne, det var ingen ringere end Hr. Hauch, Præsident for Landbrugsraadet, Formand for de jydske Landboforeninger, Medlem af Nationalbankens Bestyrelse, Landstingsmand, med meget mere, der afleverede den. Det skete ved det jyske Ungskue i Brønderslev for nylig under den Middag, der nu engang er et fast og meget væsentligt Led i disse Landbrugsparader. — I sin Tale ved nævnte Lejlighed, begrænsede Hr. Hauch sig ikke til den sædvanlige traditionelle Selvforherligelse af Storlandbrugets Arbejdsgivere, og den ligesaa sædvanlige Beklagelse over Regeringens Politik, dette manglede naturligvis ikke, det var godt nok med altsammen, i den Henseende adskilte Talen sig ikke for alle de øvrige, der er holdt i Løbet af Sæsonen, Hr. Hauch glemte hverken at rose Landbrugets Arbejdsgivere eller at skælde Regeringen ud, det usædvanlige i Hr. Hauchs Tale er, at Landarbejderne ogsaa omtales, ja, han ofrede endda et stort Afsnit af Talen paa dem. Nu maa man ikke heraf gaa hen og slutte, at Hr. Hauch, har afsværget eller er paa Vej til at afsværge sin noksom bekendte storbondereaktionære Opfattelse med Hensyn til hvordan Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere i Landbruget skal være, dette er ingenlunde Tilfældet, tværtimod, hvilket særdeles tydeligt fremgaar af det Referat som »Jysk Landbrug«, der er de jyske Landboforeningers Medlemsblad bringer. Ifølge dette udtalte Hr. Hauch bl. a.:

> Indenfor denne Forenings Ledelse har man altid hævdet, at de danske Bønder i videst muligt Omfang maatte have Ret til selv at bestemme Driftsform, Produktionsomfang og Formen for Samarbejdet mellem Bonden og hans Medarbejdere. Under disse Former og i Samarbejde i Avl, Produktion og Omsætning gjorde de danske Bønder deres Fremskridt til Gavn for dem selv og til økonomisk Fordel for hele Samfundet.
>
> Lad os aldrig give Slip paa disse Synspunkter for Arbejdet og Samarbejdet. Og naar man ser paa, hvad der foregaar i en urolig og splittet Tid som vor, er der Grund til at minde derom.
>
> Der er for Tiden stærke Kræfter i Bevægelse for gennem Lovgivning at diktere Arbejdsløn, Arbejdsform, Arbejdstid og meget andet i Forholdet mellem Bønderne og deres Medhjælpere. Vi afviser Samfundets Indblanding i disse Forhold. Største Delen af vore Medhjælpere er unge Mennesker, der — gennem deres Arbejde og de Erfaringer, de indhøster i Samarbejdet — dygtiggør sig til selvstændig Virksomhed. Vi siger til Fagforeningerne: Fingrene væk! Hverken vi eller de unge har haft Bud efter Jer! Det var altid god Sæd og Skik blandt jyske Bønder, at de stod sammen mod Overgreb, naar man økonomisk vilde ramme dem for at føre sin Vilje igennem. Det gjorde man i Kolindsund, og det gjorde man i Skudshale, og man sejrede. Dette kan man gøre igen!

Det er kendte Toner, der lyder gennem denne Tale. Det er den samme Melodi Hr. Hauch og hans Med- og Eftersnakkere plejer at synge ved Landboforeningernes Delegeretmøder og Generalforsamlinger og som vi jo allesammen har hørt rundkastet saa tit. Hvorfor han egentligt gentager den kan man daarlig forstaa, men maaske kan han ikke lade være af Hensyn til Konkurrencen med L. S. Agrarerne. Men de organiserede Landarbejdere kan heller ikke lade være at gentage, at paa det Grundlag Hr. Hauch her skitserer lader det sig ikke gøre at skabe tilfredsstillende Arbejdsforhold i Landbruget, og tilvejebringe den Samfølelse og det Samarbejde mellem Landarbejdere og Bønder som der tales saa meget om, og som vi vel alle gerne saa blive til Virkelighed. —

Der er heller ikke i denne Dyrskuetale blot Antydning af, at Landbrugets Arbejder, de mange tusinde indenfor Landbrugserhvervet, som er henvist til at sælge deres Arbejdskraft til andre, at disse regnes for ligeberettigede Medproducenter. — Landbopressen, i hvert Fald den Del af den, som repræsenterer Storlandbruget gør naturligvis meget Væsen af Landstingsmand Hauchs Tale. »Dansk Landbrug« bringer den under Overskriften: »Linjerne trækkes op«, og Bladet slutter sine Kommentarer til Talen saaledes: »Om de erhvervspolitiske Betragtninger, Formanden for de jyske Landboforeninger fremsatte ved Ungskuet i Aar, er der kort og godt at sige: »Den jyske Delegeretmøde-Tone var flyttet med til Brønderslev og lød her med usvækket Styrke og Klang.« Dette er jo uimodsigeligt rigtigt. Vel var Delegeretmøde-Tonen flyttet til Brønderslev, og den gjaldede udover Landet højere end noget Brøl af selveste »Højager Nakke«. Men nogen klog Tale var det ikke.

»Naar man, for at bruge Hr. Hauchs egne Ord, ser paa hvad der foregaar i en urolig og splittet Tid som vor«, ja, saa kan vi vist godt være enige om, at det egentlig ikke er den Slags Tale, Tiden har Brug for.

M. O.

Fredeligt

22. Kreds (Mosbjerg) — Eskjær Teglværk. Kredsen har fornyet Overenskomsten. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timeløn 105 Øre. Desuden er fastsat forskellige Akkordpriser. Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten gælder, til den af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Marts.

Fabrikarbejderne — Firma Brinch & Spehr. Afdelingen har fornyet Overenskomsten med Timelønnen forhøjet fra 125 til 130 Øre. Endvidere er fastsat de almindelige Tillæg for Skifteholdsarbejde. Gensidig Opsigelsesfrist 8 Dage. Overenskomsten gælder, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

32. Agitationskreds — Løvenholm Teglværk. Kredsen har paa Gjesing—Nørager Afdl.s Vegne oprettet Overenskomst. Parterne tiltræder den gældende Landsoverenskomst med Kalk- og Teglværksforeningen af 1893, hvad angaar Arbejdstid, Timeløn og almindelige Bestemmelser. Desuden er fastsat forskellige Akkordpriser. Brænderne betales med Timeløn 105 Øre. Der beskæftiges kun Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Marts.

Nørresundby A. — A/S Colas. Afdelingen har klaget over, at Aktieselskabets Driftsleder udfører Arbejdsmandsarbejde. Vi har tilskrevet Industrifagene om Sagen, men har herefter faaet Meddelelse fra Afdelingen om, at Sagen var gaaet i Orden, idet Driftslederen ikke for Fremtiden deltager i Arbejdsmandsarbejde.

Fakse — A/S Fakse Kalkbrud. Afdelingen har indberettet om en opstaaet Uoverensstemmelse vedrørende Udførelse af Overarbejde. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor man fra Firmaets Side erklærede, at man selvfølgelig vilde gøre, hvad man kunde for at indskrænke Overarbejdet til det mindst mulige. Angaaende Afspadseringen var man enig om, at der afspadseres i hele eller halve Dage og senest i Løbet af den paafølgende Maaned.

Odense F. — A/S Smith & Co., Odense. Afdelingen har indberettet, at vore Medlemmer, der er beskæftiget ved Lodning af Cykler, har rejst Krav om et Varmetillæg, uden at Kravet er imødekommet. Vi har tilskrevet Sammenslutningen og begæret Mægling, men har derefter modtaget Meddelelse fra Afdelingen om, at Sagen er gaaet i Orden, idet Firmaet er indgaaet paa at yde vore Medlemmer samme Varmetillæg, som Smedene faar.

Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling har sluttet Overenskomst med Firmaet Brinch & Spehr, Vesterbrogade 123. Arbejdstid 8 Timer. Timelønnen fastsættes til

fra 14—15 Aar	.....	Kr. 0,42
» 15—16 »	.....	» 0,47
» 16—17 »	.....	» 0,55
» 17—18 »	.....	» 0,65

Ferie i Henhold til Loven. Tillidsmanden for de voksne Arbejdere er ogsaa Tillidsmand for Ungarbejderne. Der beskæftiges kun Ungarbejdere, der er Medlemmer af Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling. Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten træder i Kraft den 23. Juni d. A. og er gældende, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til den første i en Maaned.

24. b. Kreds har sluttet Overenskomst med A/S Trias, Erslev. Aktieselskabet forpligter sig til at tiltræde Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen af 1893. Der beskæftiges kun Medlemmer af D. A. F. Ferie i H. t. Loven. Overenskomsten træder i Kraft 19. Maj d. A.

Horsens A. — A/S Carl Nielsens Eftf. Afdelingen har indberettet, at vore Medlemmer har rejst Krav om højere Løn. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor det oplystes, at der hos Firmaet for Tiden beskæftiges 11 Mand samt en tidligere Ungarbejder til 101 Øre. Man enedes om, at dennes Løn fra 5. April d. A. d. v. s. 3 Uger efter sidste Antagelse, skal være 107 Øre. Sagen sluttedes derefter imod, at Firmaet efter en paa Mødet forelagt Plan til de 11 Arbejdere fra den 22. Juni d. A. yder et samlet Løntillæg af 23 Øre pr. Time.

Rønne — A/S Det forenede Olie Kompagni. Overenskomsten fornyet. — Arbejdstid 8 Timer. — Ugeløn Kr. 63,00. — Overarbejde 25 — 33 1/3 — 50 og 100 pCt. — Syge- og Ulykkesforsikring a Kr. 50,00 pr. Uge de første 13 Uger. — Ferie efter Loven. — Uniform. — Kr. 2,00 pr. Dag i Tærepenge for Landture, der ikke er tilendebragt inden Kl. 13. — **Lagermanden** erholder samme Løn som Chaufføren. — Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. Juni.

Nykøbing Fl. — Renovationsentreprenør Jens Hansen. Da det var umuligt at komme overens med Entreprenøren, er der afsluttet Overenskomst med Nykøbing Fl. Byraad angaaende Dagrenovationsarbejdet. — Arbejdstid 8 Timer. — Ugeløn Kuske Kr. 66,00, Medhjælpere Kr. 62,00. — Overarbejdsbetaling som efter Entreprenør-Overenskomsten. — Timeløn Kr. 1,35. — Mindstebetaling 4 Timer. Ulykkesforsikring første 13 Uger Kr. 3,00 pr. Dag. — Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. April.

Sønderborg A. — Det forenede Olie Kompagnis Depot i Sønderborg. — Under Forbundets Medvirkning er der mellem Afdelingen og Firmaet oprettet Overenskomst. — Ugelønnen for Chauffører er fastsat til Kr. 64,80. — De almindelige Bestemmelser, som findes i Overenskomsten mellem Det forenede Olie Kompagni og de forskellige Afdelinger, gælder ogsaa her. — Overenskomsten er traadt i Kraft 4. Maj 1939 og gælder med 3 Maaneders Opsigelse til en 1. Juni.

Odense L. P. — A/S. Schmidt & Co. (Jernindustrien). Efter at have varslet Strejke er der afsluttet Overenskomst for B u d e. Ugeløn:

14—15 Aar	Kr.	17,00
15—16 »	»	20,00
16—17 »	»	24,00
17—18 »	»	29,00
18—19 »	»	38,00
19—20 »	»	44,00
over 20 »	»	50,00

Arbejdstid 48 Timer ugentlig. — Der leveres Regnfrakke eller Regnslag. — For egen Cykle ydes der Kr. 2,00 ekstra pr. Uge. — Gives Uniform, betales denne af Arbejdsgiveren. — Ferie efter Loven. — Fuld Løn i 2 Uger under Sygdom. — Under Ulykkestilfælde træder Ulykkesforsikringen straks i Kraft. — Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. Marts.

Aalborg K. — Firmaet Jensen & Hansens Produktforretning. Overenskomst oprettet, idet Firmaet har tiltraadt den Overenskomst, der er gældende mellem Afdelingen og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne. —

Aalborg K. — Kolonialfirmaet »Vime« (Vilh. Mejlstrup). Overenskomst oprettet, idet Firmaet har tiltraadt den mellem de københavnske Chauffører og Arbejdsgiverforeningen gældende Standard-Overenskomst.

Røde Kro — Vognmand A. Terp. I Anledning af en hos Vognmanden (Medlem af Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark) konstateret Underbetaling, har der været afholdt Møde, og Vognmanden er indgaaet paa til fuld Afgørelse at betale Kr. 400,00 med Kr. 100,00 pr. 1. Juli 1939 og derefter Kr. 75,00 pr. hver den 1ste.

Odense A. og L. P. — Fyens Væddeløbsforening, Odense, Overenskomst oprettet vedrørende Kontrollører og Hjælpemandskab. — Ugelønnen fastsættes til Kr. 63,00 fra Februar til Løbenes Afslutning og Kr. 56,00 fra Løbenes Afslutning til Februar. — Ferie i Henhold til Loven. — Ulykkesforsikring Kr. 3,00 pr. Dag i de første 13 Uger. — Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. Marts.

Dansk Blad

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 16 31.–8. 1939 44. Aarg.

Alle Arbejdere omfatter Folke-Ferie med den største Interesse og glæder sig over, at det allerede i indeværende Aar — Ferielovens første — er lykkedes Ledelsen i saa høj Grad, som Tilfældet er, at tilrettelægge og gennemføre et stort og omfattende Program, der har vundet udelt Tilslutning hos alle, som har været i Stand til at udnytte Ferien allerede i Aar.

Blandt Sommerens 270 Folke-Ferie-Rejser var »Østersøkrydstogtet« en af de store Succes'er. Der var 125 Deltagere. Vort Billede viser Afskeden med Motorskibet »Frem« ved Ankomsten til Toldboden efter Rejsens Fuldendelse.

SKANDINAVISK SAMARBEJDE

Den skandinaviske Gensidighedskomité, der bestaar af Formændene og Kassererne for de tilsluttede Organisationer, holdt sit aarlige Møde denne Gang i København i Dagene 26.—27. Juli.

Som det fremgaar af nedenstaaende Uddrag af Forbundenes Beretning har Lønbevægelsen i de skandinaviske tilsluttede Forbund omtrent ligget paa Linie i det forløbne Aar. Der har ikke været Anledning til ekstraordinære Sammenkomster for Komiteen og ejheller nogen Foranledning til økonomisk Støtte af nogen Art.

Som bekendt er det skandinaviske Samarbejde baseret paa moralsk og økonomisk Hjælp Forbundene imellem under Konflikter, og iøvrigt pleje Samarbejdet paa de almindelige fagorganisatoriske Omraader, hvor Interesse herfor maatte foreligge. Herunder udveksles der aarlige Beretninger, hvoraf vi som nævnt hidsætter et kortfattet Uddrag.

Svenska Grov- och Fabriksarbetareförbundet.

Angaaende Forbundets Virksomhed i 1938 kan ligesom for hele den svenske Fagbevægelse konstateres betydelig Fremgang for Lønbevægelsen og Tilslutningen til Organisationen.

Den Højkonjunktur, som fraregnet en vis Afsvækkelse i det første Halvaar af 1938 har fortsat gennem den resterende Del af Aaret, har muliggjort en fortsat offensiv Virksomhed. Praktisk taget var alle de Aftaler, der kunde opsiges ved Aarsskiftet 1937—38, fremme til Behandling, og Resultatet heraf blev en gennemsnitlig Lønforhøjelse paa ca. 7 %.

De største Industrier, indenfor hvilke Lønbevægelsen gennemføres i Svensk Grov- og Fabrikarbejderforbund, er Bygningsindustrien, Sukkerindustrien, Porcelænsindustrien, Smaaglasindustrien, Gummiindustrien, Kulindustrien, Lerindustrien, Tændstikindustrien og Konservesindustrien.

Her udover er der oprettet Overenskomster for en lang Række af Fabrikker og Foretagender, hvor der ikke tidligere har foreligget Lønaftaler.

Det samlede Antal af de i Aaret 1938—39 oprettede Overenskomster udgjorde 799 og omfattede ialt 40.028 Medlemmer. Nedenstaaende Tabel viser Fordelingen af de gennemførte Overenskomstaftaler og Antallet af Medlemmer indenfor de forskellige Industrier.

Industri	Antal Overensk.	Antal Medl.
Bygnings-	75	1.268
Bygningsmateriale-	404	13.599
deraf Teglværker	(163)	(5.919)
» Kalkværker	(56)	(2.574)
» Cementfabrikker	(9)	(1.786)
» Cementstøberier	(79)	(902)
» Makadam- og Sten-	(17)	(461)
» Mørtel-(murbruks-) Fabr.	(29)	(247)
» øvrige Bygningsmateriale-	(51)	(1.710)
Vinduesglas-	3	461
Flaskeglas-	1	20
Smaaglas-	39	2.829
Gummi-	4	2.434
Kul- og Ler-	6	2.311
Konserves-	21	1.334
Kunstgødnings-	1	10
Forskell. Slags Fabrikker	69	3.047
» » Arbejde	52	866
Porcelæns-	7	2.891
Sukker-	27	5.299
Tørve-	23	532
Vaskeri- (Tvätt-)	58	1.185
Tændstiks-	9	1.942
Tilsammen	799	40.028

Ved Aarets Slutning kunde Forbundet opgøre de gældende ,overenskomstmæssige Aftaler til ialt 1471 til Sammenligning med det foregaaende Aar, hvor Aftalernes Antal udgjorde 1265.

De for hele Aaret 1938—39 afsluttede Overenskomster omfatter ialt 83.755 Medlemmer. Arbejdsgivernes Antal udgjorde ca. 4.800.

Hele den store Lønbevægelse, som 1938—39 indebar, gennemførtes stort set uden kostbare Konflikter. Kun i 15 Tilfælde blev der erklæret Strejke for at gennemføre Overenskomsterne, hovedsageligt indenfor Bygningsindustrien.

Trods den forbedrede Erhvervssituation har Arbejdsløsheden blandt Forbundets Medlemmer alligevel været ret følelig; ca. 19 % af Forbundets Medlemmer har været arbejdsløse, medens Middeltallet for samtlige Forbund under den svenske Fagbevægelse kun udgør 10,9 %.

Forbundet holdt i August 1938 sin 17. ordinære Kongres, den hidtil største i Forbundets Historie, i hvilken deltog 406 Repræsentanter fra Forbundets forskellige Afdelinger.

En af Aarets vigtigste Reformer paa det social-politiske Omraade, der har speciel Interesse for Fagbevægelsen, er Loven om Ferie, gennem hvilken der under visse Forudsætninger er garanteret en Ferie paa 12 Dage fra og med 1940 med Overgangsstadium for indeværende Aar med 6 Feriedage.

Den Stabilisering af Konjunkturerne, der var mærkbar under sidste Halvdel af 1938, fortsatte under første Halvdel af 1939. Arbejdsløsheden har været nedadgaaende, og medens der indenfor Forbundet kunde konstateres 34,3 % arbejdsløse pr. 31. December 1938, var dette Tal den 30. April i indeværende Aar sunket til 15,2 %.

I den første Halvdel af 1939 oprettedes omkring 250 Lønaftaler indenfor Forbundets forskellige Industrigrupper, og praktisk talt uden at det var nødvendigt at etablere Konflikt.

Den største Konflikt i indeværende Aar var Konflikten ved Glava Glasværk, der omfattede 188 Medlemmer.

I Konfliktunderstøttelse er der i første Halvdel af 1939 udbetalt ialt Kr. 112.020,75.

Medlemsforøgelsen indenfor Forbundet udgjorde 5.787 eller 7,2 %. I Regnskabsaaret indgik som nye Medlemmer 11.645 og overflyttede fra andre Forbund 5.276 eller tilsammen 16.921 nye Medlemmer. I samme Tidsrum udgjorde Afgangen og Overflytningen til andre Forbund 11.134 Medlemmer. Af Medlemsantallet den 31. December 1938 var 73.217 heltbetalende og 2.901 halvtbetalende mandlige Medlemmer, og Antallet af kvindelige Medlemmer udgjorde 9.342.

Ved Aarets Begyndelse udgjorde Afdelingernes Antal 671. I Aarets Løb er oprettet 31 nye Afdelinger, deraf 13 indenfor Bygningsindustrien, 8 i Bygningsmaterialeindustrien, 3 i Tørveindustrien og 7 for forskellige Fabriksvirksomheder.

I Aarets Løb er 6 Afdelinger med tilsammen 37 Medlemmer ophævet. Af de ophævede Afdelinger er 1 overgaaet til et andet Forbunds Afdeling. Afdelingernes Antal den 31. December 1938 udgjorde 696, hvilket betyder en Nettotilgang paa 25 Afdelinger.

Norsk Bygningsarbejderforbund.

Norsk Bygningsarbejderforbund begyndte Aaret 1939 med 29.330 Medlemmer fordelt paa 185 Afdelinger og har øget Medlemstallet i Aarets 5 første Maaneder, som vi hidtil har Oversigt over, saaledes at vi pr. 31. Maj var 30.354 Medlemmer.

Arbejdsledigheden, som pr. 1. Januar var 42,17 % med 12.358 arbejdsledige, er stadig gaaet ned, saaledes at Ledigheden i Maj var sunket til 20,22 % med 6091 arbejdsledige. Efter Forholdene indenfor Bygningsindustrien maa dette Tal siges at være relativt lavt, idet Ledighedsprocenten de foregaaende Aar de samme Maaneder har været betydeligt højere.

Det maa erkendes, at der saavel i 1938 som 1939 har været en meget livlig Byggevirksomhed ikke bare i Oslo og de større Byer udover Landet, men ogsaa i en Del af Landdistrikterne.

For de Grupper af Forbundet, som staar tilsluttet Skandinavisk Gensidighedskomité, fordeler Medlemstallet og Antal arbejdsledige ved Aarets Begyndelse sig saaledes:

	Medlemmer	Arbejdsledige
Murarbejdsmænd	136	60
Sten-, Jord- og Cementarb.	10.342	4.052
Arbejdere ved Skifferbrud	228	13
Sandtagarbejdere (Tagpap)	82	18
Teglværksarbejdere	1.779	1.228
Andre Arbejdere	1.270	536
Tilsammen	13.837	5.907

Pr. 31. Maj d. A. fordeler Medlemstallet og Antal arbejdsledige for ovennævnte Grupper sig saaledes:

	Medlemmer	Arbejdsledige
Murarbejdsmænd	153	29
Cementvarefabrikarbejdere	94	15
Sten-, Jord og Cementarb.	10.655	2.643
Arbejdere ved Skifferbrud	218	21
Sandtagarbejdere (Tagpap)	88	9
Teglværksarbejdere	1.758	754
Andre Arbejdere	1.149	297
Tilsammen	14.115	3.768

I 1939 udløb samtlige Overenskomster oprettet med Norsk Arbejdsgiverforening omfattende ca. 13.000 af Forbundets Medlemmer gældende for Oslo og de større Byer i Landet, plus 321 Overenskomster omfattende 12.563 af vore Medlemmer, der var beskæftiget hos Arbejdsgivere staaende udenfor Norsk Arbejdsgiverforening.

Disse 321 Overenskomster gælder ikke alene enkeltstaaende Arbejdsgivere, men omfatter større og mindre Arbejdsgiversammenslutninger, saaledes at Antallet af Overenskomster forsaavidt bliver betydeligt større, end det Tal, der er nævnt.

Forbundsstyret og Landsstyret vedtog paa sit Møde i Januar d. A. Beslutning om ikke at opsige Landsoverenskomsterne med Norsk Arbejdsgiverforening og heller ikke de Overenskomster, som var oprettet med uorganiserede Arbejdsgivere, der laa paa samme Lønniveau som Landsoverenskomsterne.

Der blev saaledes kun opsagt 44 af Forbundets Overenskomster omfattende ca. 1.000 Medlemmer. Dette gjaldt særlig Arbejdsgiverne i Landdistrikterne og de mindre Industristeder, paa Grund af deres lavere Lønniveau, samtidig som en Del af disse Overenskomster indeholdt daarligere Ferielbestemmelser end de, som var fastsat for Bygningsindustrien iøvrigt.

Ved Revisionen af disse Overenskomster i Aar blev bl. a. rettet paa Feriebestemmelserne, saaledes at samtlige Overenskomster nu indeholder Bestemmelse om 12 Dages Ferie med 4,5 % Feriegodtgørelse.

I første Halvaar 1939 er oprettet 50 Overenskomster omfattende ca. 1.200 af Forbundets Medlemmer, med et gennemsnitligt Løntillæg paa 10 Øre pr. Time.

Forbundet har i 1939 haft 15 mindre Konflikter, hvoraf dog kun 5 som Følge af Tarifrevision, og 2 Sympatikonflikter — en til Støtte for Norsk Træindustriarbejderforbunds Konflikt ved Ørsta Bruk i Sunnmöre og en til Støtte for Norsk Murerforbunds Konflikt i Sandnes, som begge stadig er løbende.

I første Halvaar er udbetalt i Konfliktunderstøttelse *Kr. 23.600,90.*

Norsk Kemisk Industriarbejderforbund.

Medlemstallet udgjorde:

1. Juli 1938	20.190,	deraf	3.165	Kvinder,	134	Afd.
1. Jan. 1939	20.384,	»	3.319	»	134	»
1. Juni 1939	20.691,	»	3.259	»	135	»

Den gennemsnitlige Arbejdsløshedsprocent for 1938 var 23,2 % mod 19,3 % for 1937. Medlemstallet i Forbundet er saa temmelig konstant med en Tilvækst de sidste 11 Maaneder af 501.

Denne forholdsvis ringe Fremgang kommer af, at Organisationsprocenten som nævnt i tidligere Beretninger ligger nær op til 100 %. Fordelingen paa de enkelte Industrigrupper er ogsaa ganske uforandret i de sidste 3 Aar med ca. 40 % i den elektrokemiske og metalurgiske Industri og ca. 20 % i Olie- og Fedtindustrien. De øvrige Industrigrupper spiller talmæssig en mindre Rolle. Nyorganisering finder stadig Sted, men omfatter væsentlig Bedrifter med ganske faa Arbejdere.

En Undtagelse danner Tinfos Jernværk, hvor Arbejderne blev organiseret omkring Aarsskiftet. Bedriftens Ejer er landskendt for sin Organisationsfjendtlighed, og Oprettelsen af en Overenskomst med ham betegner en stor Sejr for Organisationen.

Bedriften beskæftiger ca. 160 Arbejdere, hvoraf de allerfleste er organiseret.

Perioden Juli 1938—Juni 1939 har udmærket sig ved en storstilet Hjælpevirksomhed mod Ofrene for den internationale Situation, hvilket særlig er kommet de spanske og tsjekkiske Flygtninge til Del. Bidragene er ydet saavel til norske som internationale Hjælpeaktioner og Komiteer, i Anerkendelse af deres Indsats for at redde Demokratiet.

Af Bevillinger skal vi nævne:

Den norske Spanienkomité	Kr.	19.000,00
Spanske Flygtninge	»	10.000,00
Arbejdernes Justitsfond	»	5.000,00
Tsjekkiske Flygtninge	»	2.500,00
Strejkende franske Kemiarb.	»	5.725,00

Lønbevægelser Aaret 1938.

Antallet reviderede Overenskomster var ret betydeligt i 1938, nemlig 126; men de omfattede kun 6,800 Arbejdere fordelt paa et stort Antal Smaabedrifter. Af Overenskomster blev 34 oprettet for første Gang. Det største Antal Bedrifter havde Revision i første Halvdel af 1938 og er nævnt i forrige Aars Oversigt. I andet Halvaar fandt Revisionen Sted bl. a. for Vaskerierne og Renserierne i Oslo med ca. 600 Arbejdere og for en Porcelænsfabrik med ca. 260 Arbejdere.

Løntillæget for samtlige Bedrifter er beregnet til Kr. 1.508.356,00 eller Kr. 254,83 pr. Arbejder pr. Aar. Til de ordinære Revisioner i 1938 kommer imidlertid et stort Antal Pristalsreguleringer baade i første og anden Halvdel af Aaret, saa de opnaaede Løntillæg androg ialt tilsammen et betydeligt højere Beløb.

De nye Lønsatser svarer procentvis omtrent til Stigningerne i Leveomkostningerne.

Konflikterne var i 1938 af ret ubetydelig Natur og omfattede tilsammen i Aaret kun 68 Arbejdere med 4468 tabte Arbejdsdage.

Første Halvaar 1939.

Da Spørgsmaalet om de saakaldte Foraarstariffer blev aktuelle omkring Aarsskiftet, var Situationen den, at Leveomkostningsindekset var omtrent uforandret siden sidste Tarifrevision eller Pristalsregulering, nemlig 170 for December 1938 og 169 for Januar 1939 mod 171 for December 1937. Denne Kendsgerning sammen med den usikre politiske Situation internationalt fik Landsorganisationens Repræsentantskab til at anbefale Prolongation af Tarifferne med Norsk Arbejdsgiverforening uden Opsigelse af samtlige Tariffer som havde Udløbstid i 1. Halvaar 1939. Og denne Retningslinje blev fulgt af vort og de øvrige Forbund ogsaa for de fleste uorganiserede Bedrifter.

Antallet af Tarifrevisioner har saaledes været meget lavt i 1. Halvaar 1939 ialt indtil 19. Juni, 28 Overenskomster, deraf 14 helt nye. Overenskomsterne omfatter ialt 872 Arbejdere, hvoraf 750 Medlemmer, altsaa mest Smaabedrifter med Undtagelse af førnævnte Tinfos Jernværk. Ved denne Bedrift forekom Aarets eneste Konflikt af Betydning, hvor der blev udbetalt Kr. 10.000,00 i Understøttelse.

Det samme Retningslinjer vil blive anvendt ogsaa for

de kommende Maaneder, idet de interesserede Medlemmer netop ved Afstemning har vedtaget ikke at opsige de Tariffer, som har en Opsigelsesfrist indtil 15. August d. A.

Disse Tariffer omfatter ca. 7100 Medlemmer, hvoraf ca. 5000 i Landsoverenskomsten for den elektrokemiske Industri, som nu er prolongeret til 15. August 1940. Der er saaledes for de første Maaneder ringe Udsigt til nogen særlig Aktivitet for Overenskomstforholdets Vedkommende.

Norsk Arbejdsmandsforbund.

Aarets Tarifbevægelse.

Den største og mest omfattende Tarifrevision Forbundet i Aar har haft er ved Statens Vejarbejdsdrift. Allerede ved Aarsskiftet 1937/38 blev der optaget Forhandlinger mellem Staten og Organisationen om en Regulering af Løn- og Arbejdsbestemmelserne.

Foruden Løn- og Arbejdsbestemmelserne havde man et principielt Spørgsmaal, som man ønskede ordnet, nemlig Overgang til regulær Overenskomst, i Stedet for som tidligere, Reglement, der ensidig kunde fortolkes af Vejmyndighederne.

Forhandlingerne varede i længere Tid, men noget acceptabelt Resultat blev ikke naaet. Sagen blev indbragt for Rigsmæglingsmanden i Henhold til foretaget Arbejdsopsigelse, og Arbejdsstandsning skulde indtræde den 15. Marts. Den 2. Marts blev Sagen optaget til Mægling. Paa Grund af den store Difference mellem Parternes Standpunkter blev Mæglingen af kort Varighed, idet Rigsmæglingsmanden ikke fandt noget Grundlag for Fremsættelse af Forslag, og Arbejdsstandsning kunde indtræde.

Situationen var baade kompliceret og vanskelig, bl. a. fordi Organisationen blandt Vejarbejderne er forholdsvis ny og i Forhold til Arbejdsstyrken langtfra fuldtallig.

Indenfor de Organisationer som drøftede Situationen var der stort set Enighed om, at man maatte søge frem til en fredelig Ordning. Sagen vakte almindelig Interesse indenfor alle Samfundslag i Landet, og der fremkom Rygter om tvungen Voldgift. En saadan Løsning vilde ikke være i Arbejdernes Interesse. Man fandt, at man maatte foretrække en frivillig Voldgift.

Arbejderne fik forelagt Spørgsmaalet med Forslag om at lade Sagen afgøres ved frivillig Voldgift. Afgørelsen skulde træffes af Arbejderne selv ved Urafstemning, og da Afstemningsresultaterne forelaa, var frivillig Voldgift vedtaget med ca. ⅔ Flertal.

Voldgiftsretten traadte sammen den 21. April og Dommen blev afsagt den 30. April.

Der blev opnaaet en Lønforbedring af ca. 8 %. Man fik stadfæstet Overenskomstprincippet og visse andre Spørgsmaal til Arbejdernes Fordel.

Overenskomster oprettede i 1938.

Bedriftens Navn:	Antal Arb.	Deraf org.	Lønforbedr
Statens Havnevæsen	600	500	7—10 %
Statens Fyr- og Mærkevæsen	200	200	10 %
Statens Vejarbejdsdrift	28000	13000	8 %
Orkla Metal A/S	955	866	4,5 %
Kraftværker:			
Nore og Glomfjord Kraftværk.	130	130	10—15 %
Haugesund Elektricitetsværk	varierende		10—20 %
Hyttefossen Kraftanlæg	75	66	6 %

ca. 140 Overenskomster med forskellige kommunale og private Bedrifter med et gennemsnitlig Løntillæg af ca. 6,2 %.

Indeksreguleringer.

Bedriftens Navn:	Antal Arb.	Deraf org.	Lønforbedr.
Statens Jernbaneanlæg	3500	3150	6,2 %
Bjergværksindustrien	4500	4000	6,2 %
Kraftanlægene	243	243	6,2 %

1939.

Overenskomsten for Bjergværksindustrien, Statens Jernbaneanlæg og Kraftanlægene er prolongeret til 31. Marts 1940. Det samme gælder ogsaa Voldgiftsdommen af 30. April 1938 for Statens Vejarbejdsdrift.

I Tiden 1. Januar—1. Juli 1939 er oprettet Overenskomster for 55 kommunale og private Bedrifter omfattende ca. 2000 Arbejdere. Ved de nyoprettede og reviderede Overenskomster er opnaaet Løntillæg som Kompensation for Stigningen i Levnedsmiddelprisen.

Af Konflikter af større Omfang i Aaret 1939 kan nævnes Konflikten ved Vejarbejdsdriften i Möre og Romsdal Omraadet. Foranledningen til Konflikten var Krav fra Arbejderne og Forbundet til de 65 Herredskommuner om at faa gennemført som Overenskomst for Herredskommunernes Vejarbejdsdrift de samme Løn- og Arbejdsvilkaar, som er fastsat ved Voldgiftsdom for Statens Vejarbejdsdrift i de tilsvarende Omraader.

Da 61 Kommuner afslog Forbundets Krav, blev der for at fremtvinge en Ordning erklæret Arbejdsstandsning fra 20. April. Konflikten varede til 30. Maj, — da et af Rigsmæglingsmanden fremsat Forslag om, at Konflikten skulde løses ved frivillig Voldgift, blev vedtaget af begge Parter.

Konflikten omfattede ca. 1700 Arbejdere, hvoraf 1250 var organiseret i Forbundet. Ved Voldgiftsdommen, som blev afsagt den 8. Juli, er der fastsat Løn- og Arbejdsvilkaar for Anlægsarbejderne i Herredskommunens Vejarbejdsdrift. Den opnaaede Lønforhøjelse blev 10 %.

For Arbejderne ved Herredskommunens Vedligeholdelsesarbejde er Forholdet endnu ikke ordnet, idet disse Arbejdsgrupper ikke blev medtaget i Voldgiftsrettens Afgørelse.

Oversigt over Medlemstallet.

Medlemstallet 1. Jan. 1938	10.997	heltbetalende
	10.692	halvtbetalende
Tilsammen	21.689	Medlemmer
Medlemstallet 31. Dec. 1938	11.839	heltbetalende
	12.813	halvtbetalende
Tilsammen	24.652	Medlemmer
Medlemstallet 31. Maj 1939	11.915	heltbetalende
	13.143	halvtbetalende
Tilsammen	25.058	Medlemmer

Tilgangen af Medlemmer i samme Tidsrum fordeler sig saaledes:

	918	heltbetalende
	2451	halvtbetalende
Tilsammen	3369	Medlemmer

Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark.

Indenfor Kv. Arb. Forbund blev opsagt ialt 100 Overenskomster, og foruden at forny disse er afsluttet 41 nye Overetnskomster med Virksomheder, som der ikke tidligere var Overenskomster med.

Af de afsluttede Overenskomster er 5 Landsoverenskomster, nemlig med Ægforretningerne, Fjerkræslagterierne, De Danske Statsbaner (for Vognrengøring og Ledbevogtning) og Foreningen for Danmarks Fiske-Konservesindustri.

Af de afsluttede Overenskomster er 11 afsluttet lokalt af forskellige Afdelinger, Resten er afsluttet af Hovedledelsen.

Forhandlingerne om disse Overenskomster paabegyndtes ikke under de lyseste Udsigter, idet Pristallet i Oktober 1938 viste en Nedgang paa 2 Points, men til Trods herfor lykkedes det at opnaa Tillæg til alle de Medlemmer, der var omfattede af Overenskomstsituationen (ca. 400). De Tillæg, der opnaaedes, beløber sig alene for Tidlønningernes Vedkommende til godt og vel 600.000,00 Kr. aarligt, desuden er opnaaet Tillæg til Priskuranterne af fra 4 % til 12 %.

Da Fiskekonservesindustrien efterhaanden er blevet en meget betydelig Industri herhjemme, der beskæftiger mange Mennesker, er der i det forløbne Aar udfoldet stor Energi for at faa de i denne Industri beskæftigede Kvinder organiseret.

Der er alene i Skagen oprettet 4 store Fabrikker, der beskæftiger mellem 200 og 300 Kvinder, som alle var uorganiseret. Efter store Anstrengelser lykkedes det at faa Kvinderne paa den ene af Fabrikkerne organiseret, men da Arbejdsgiverne ikke vilde indgaa paa en Overenskomst, blev der etableret Strejke, og først efter 3 Mdr.s haardnakket Kamp og Agitation lykkedes det at faa en Fælles-Overenskomst for alle 4 Fabrikker. Imidlertid var Størsteparten af Kvinderne paa de øvrige 3 Virksomheder blevet organiseret.

Ferieloven har givet Forbundet et meget stort Arbejde, idet Arbejdsgiverne næsten intet har gjort for at sætte sig ind i Loven, men har indtaget en meget afvisende Holdning, og de Vanskeligheder og Tvivlsspørgsmaal, som altid fremkommer i et Overgangsaar, lod ikke vente paa sig.

Det ser dog nu ud til, at Arbejdsgiverne efterhaanden bliver klare over, at de skal overholde Ferieloven, men forinden vi er naaet saa vidt, har det i mange Tilfælde været nødvendigt at klage til Ferienævnet for at faa Lovens Bestemmelser opfyldte.

Dette Ekstra-Arbejde er dog udført med Glæde i Betragtning af det uvurderlige Gode, det er for vore Medlemmer, at de iaar skal have 9 Dages Ferie med Løn og derefter 12 Dage om Aaret.

Saavel Oplysningsarbejdet som Agitationsarbejdet har Forbundet taget op, saaledes afholdes hvert Aar paa Roskilde Højskole Kursus for Tillidsmændene for at sætte dem ind i Administrationen og saa vidt muligt lette dem deres Opgaver i Afdelingerne.

Ogsaa Agitationsarbejdet har Forbundet ofret en Del Penge paa, hvilket er meget paakrævet, idet der stadig er en Mængde arbejdende Kvinder, der er uorganiseret.

Resultatet af vort Agitationsarbejde er en Stigning i Medlemstallet paa 1337 i Løbet af det sidste Aar.

Forbundets Medlemstal var pr. 31. Marts 1939: *22.007*.

Arbejdsløsheden har været stor indenfor Forbundet og har i enkelte Maaneder været helt oppe paa 24,3 %. I Understøttelse er af Hovedforsikringen og Fortsættelseskassen i det forløbne Aar i alt udbetalt ca. 3 Mill. Kroner.

Dansk Arbejdsmands Forbund.

I Foraaret 1938 fornyedes saa godt som samtlige faglige Overenskomster i Danmark for 2 Aar, dog med den sædvanlige Pristalsklausul om, at Overenskomsternes Løbetid kun behøver at vare et Aar, saafremt Pristallet viser et Udsving paa mindst 6 Point til den ene eller den anden Side.

Et saadant Udsving har imidlertid ikke foreligget, og der har derfor ikke været Tale om almindelige generelle Lønforhandlinger for indeværende Aar.

Heraf følger imidlertid ikke ,at vort Forbunds Virksomhed har ligget stille; thi som sædvanlig foreligger en lang Række Problemer — Lønsager og andre — udenfor de alm. store Lønforhandlinger, hvortil Forbundet Medvirkning kræves.

Herunder har f. Eks. Spørgsmaalet om den gennem Loven vedtagne Ordning om Ferie med Løn givet Forbundet særdeles meget Arbejdsstof. Arbejdsgiverne, hvem denne Lovgivning naturligvis ikke var tilpas, har paa forskellig Maade stillet sig i Vejen for Lovens rimelige Gennemførelse, saaledes f. Eks. med Hensyn til Byggefagene, navnlig i København, hvor Mestrene ensidig vilde bestemme, naar og i hvilket Omfang Byggefagenes Arbejdere skulde tage deres Sommerferie.

En Protest imod en saadan Fremgangsmaade blev af den faste Voldgiftsret taget til Følge, saaledes at Arbejdernes Røst paa dette vigtige Omraade nu ogsaa skal høres.

Men ogsaa i en lang Række Detailspgrgsmaal vedrørende Ferieordningen har vort Forbund maattet yde sin Medvirkning. Men i det store hele kan det maaske nok siges ,at Sagen er faldet i Leje, saaledes at ingen væsentlig Tilsidesættelse af Arbejdernes Interesser paa dette vigtige Punkt foreligger.

En stor Del af Forbundets Virksomhed falder paa Oprettelse af Overenskomster for Kuske og Chaufførere i Landdistrikterne og for Oprettelse af Overenskomster i Land- og Skovbruget.

Her foreligger med Hensyn til Kuske og Chaufførere i Landdistrikterne en meget krævende Opgave for vort Forbund, fordi ikke alle *Afdelinger* har Indflydelse nok til ad organisationsmæssig Vej at paavirke de her omhandlede Arbejdsvilkaar, ligesom det hele her foreliggende Arbejdsomraade i sig selv frembyder en Række Vanskeligheder overfor almindelige organisationsmæssige Bestræbelser fra Forbundets Side.

Forbundet har dog temmelig godt fat i Sagen, og har for visse Landsdeles Vedkommende, f. Eks. Jylland og Dele af Sjælland og Møen, sluttet Overenskomster med her tilstedeværende Landssammenslutninger af Vognmandsforretninger, saaledes at disse Overenskomster kan danne Basis for videre organisationsmæssigt Arbejde.

Med Hensyn til Land- og Skovbrugets Arbejdere foreligger ogsaa betydelige Vanskeligheder, idet den danske Bondestand i ikke ringe Grad nærer Uvilje imod Arbejdernes faglige Organisationer og saa vidt gørligt søger at holde deres Arbejdere udenfor Organisationerne.

Men ogsaa paa dette vanskelige Arbejdsfelt rykker Forbundet stadig Sagen nærmere og nærmere, og selvom der endnu er lang Vej tilbage med at faa *alle* Landbrugets Arbejdere organiseret, er man alligevel naaet saa langt frem, at de foreliggende Resultater giver en god Baggrund til fortsat Arbejde.

Under denne Kategori af Arbejdere er ikke medregnet de Arbejdere i Landdistrikterne, hvis Hovedbeskæftigelse er almindeligt Arbejdsmandsarbejde, idet disse Arbejdere enten er dækket af de almindelige Landoverenskomster eller i stor Udstrækning af lokale Overenskomster. Og selvom denne Kategori af Arbejdsmænd i Landdistrikterne i visse Tilfælde maa arbejde noget under den almindelige Løntarif, naar det gælder Vedligeholdelsesarbejder ved Vejarbejder o. l. for Kommuneforvaltningerne, saa er disse Tilfælde dog i stadig Aftagende, saaledes at vi indenfor en overskuelig Tid nærer Haab om, at Underbetaling ved almindeligt Arbejdsmandsarbejde overhovedet ikke finder Sted, selv i Landdistrikterne.

Med Hensyn til det almindelige Agitationsarbejde for Arbejdernes faglige og politiske Interesser er Forbundet stadig fremme i første Række, og den specielle Arbejdsdeling paa dette Felt yder her en fortrinlig Støtte.

Iøvrigt staar vort Forbund i livlig Forbindelse med saa godt som samtlige vore 1200 Afdelinger ude i Landet og yder dels personlig og dels skriftlig disse Afdelinger al den Støtte, det er muligt, og Forbundet kan glæde sig ved den livlige Foretagsomhed, der fra vore Afdelingers Side stadig gør sig gældende til sammen med Forbundet at varetage Medlemmernes Interesser.

Pr. 31. Marts 1938 bestod Forbundet af 1192 Afdelinger med tilsammen

179.527 Medlemmer.

Pr. 31. Marts 1939 bestod Forbundet af 1208 Afdelinger med tilsammen

187.755 Medlemmer.

Gensidighedskomiteen vedtog, inden Mødet sluttede, at søge indledet et Samarbejde med de finske Arbejdsmandsorganisationer for om muligt at søge disse tilsluttet det skandinaviske Samarbejde.

A.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

Den 8. internat. Fagforeningskongres

Fra 5. til 8. Juli afholdtes i Zürich i den nye Kongresbygning under Forsæde af Walter Citrine den 8. int. Fagforeningskongres. Den overværedes af 102 Deltagere fra 18 Landsorganisationer samt 32 Delegerede fra 21 internationale Fagsekretariater og talrige Gæster.

Følgende Landsorganisationer var repræsenteret: Argentina, Belgien, Kina (ny optaget), Danmark, Estland, USA., Finland, Frankrig, England, Ungarn, Indien, Luxemburg, Mexiko, Norge, Palæstina, Polen, Holland, Sverige, Svejts.

De 21 repræsenterede Fagsekretariater var: *Levnedsmiddelarbejdere,* Bygnings- og Træarbejdere, Læderarbejdere, Diamantarbejdere, Privatfunktionærer, Lærere, Tjenestemænd og offentlige Tjenester, Hotelfunktionærer, Litografer, Metalarbejdere, Beklædningsarbejdere, Malere, Stenarbejdere, PTT., Bogbindere, Tobaksarbejdere, Landarbejdere, Tekstilarbejdere, Transportarbejdere, Bogtrykkere, Fabrikarbejdere.

Følgende sympatiserende Landsorganisationer var repræsenterede ved Gæster: Australien, Chile, Kuba, Sydafrika.

Som Gæster deltog i Kongressen: Ad. Staal for det Internationale Arbejdsbureau, Adler og Graber fra den Socialistiske Arbejder-Internationale, Regeringsraad Nobs for Kanton Zürich, Byraadsmedlem Briner for Zürichs Myndigheder.

Efter en Tale af Regeringsraad Nobs for de kantonale og kommunale Myndigheder overbragte *Rob. Bratschi* Hilsener fra den svejtsiske Landsorganisation, hvis Erklæring om, at Svejts er rede til at forsvare sin Frihed alle Tider og under alle Omstændigheder, gjorde et dybt Indtryk paa Kongressens Deltagere.

Derefter holdt Formanden for den Internationale Faglige Central, Walter M. Citrine, Aabningstalen. Han udtalte sin Glæde over den siden sidste Kongres stedfundne Medlemsstigning fra 14—19 Millioner organiserede Arbejdere, og fastslog, at Tilvæksten ikke alene skyldtes nye optagne Forbund, men en stadig Tilvækst i de enkelte Landsorganisationer. Trods de store Tab, den internationale Arbejderbevægelse havde lidt ved Ødelæggelsen af den frie Fagbevægelse i en Række Lande, bevægede den internationale Sammenslutning sig stadig mod det samme høje Medlemstal, som var tilstede for 20 Aar siden.

Han dvælede dernæst ved de store Vanskeligheder, som de tilsluttede Organisationer fremdeles har at kæmpe med, hvilket bedst manifesteredes ved den Kendsgerning, at Kongressen i Aar maatte holdes i Zürich i Stedet for — som oprindeligt planlagt — i Prag.

Taleren bød dernæst alle nye tilkomne et hjerteligt Velkommen, og dette gjaldt særligt Repræsentanterne fra USA og New Zealand, der var indtraadt siden den sidst afholdte Kongres, hvis Tilmeldelse betød en værdifuld Kraftforøgelse for den internationale Arbejderbevægelse.

Stillingen var iøvrigt væsentlig ændret siden den første internationale Kongres for 26 Aar siden holdtes i Zürich. Alle var smerteligt berørt af de voldsomme Begivenheder, der knyttede sig til dette Afsnit af Verdensudviklingen. Den varmeste og broderlige Sympati vilde udgaa fra Kongressen til alle Kammeraterne i de Lande, hvor man forgæves havde gjort en overmenneskelig Indsats til Værn for Demokratiet for tilsidst at bukke under for overlegne Kræfter, som understøttedes af fremmede Vaaben.

Trods alt vilde Kampen for Friheden blive genoptaget saavel i Spanien, Czekoslovakiet, Kina og andre Lande, hvor denne synes at være forsvunden eller i Fare. Man vilde ikke opgive de Principper, paa hvilke Frihedsbevægelsen er grundlagt og ejheller kapitulere ved Indrømmelser til Reaktionens Magter; men yde energisk Modstand ved Oprettelsen af stærkere og mere omfattende Arbejderorganisationer.

Denne Opgaves Størrelse maatte ikke undervurderes. Verden er angrebet af Krigsneurose, og Statsmændenes Virksomhed synes i næsten alle Lande at tilstræbe de nationale Hjælpekilder til Fordel for Krigen.

Ansvaret for denne Tilstand faldt fuldt og helt paa Nazi-Tysklands Førere. Taleren harcellerede derefter over Paastanden om Indkredsningen af Tyskland og betegnede denne som en grotesk Tilsløring af Sandheden udelukkende med det Formaal for Øje at aflede Opmærksomheden fra den glubende Ekspansionstrang. Sammenslutningen af fredeligt sindede Nationer har ikke Indkredsning af Tyskland til Maal, men Styrkelse af Demokratiet, Friheden og Freden.

En af den faglige Bevægelses Hovedopgaver er at gøre den størst mulige Indflydelse gældende til Fordel for Genrejsningen af en virkelig Fredsfront. Overordentlig vigtigt er endvidere de Bestræbelser, som gaar ud paa at tilvejebringe Samvirke og Samarbejde med Sovjetrusland for at skabe et fast Forbund mellem de Stater, der ønsker at sikre Freden. Et Formaal som den Internationale Faglige Central maa tillægge den største Betydning.

Statsmændene havde gjort skæbnesvangre Fejlgreb i den internationale Politik og derved medvirket til Undergravning af Folkeforbundets Autoritet og Indflydelse, der yderligere var bleven svækket ved en Række Udmeldelser. Den af Folkeforbundet anviste Vej til Sikring af Freden ved Hjælp af international Ret, kollektiv Sikkerhed og Afrustning er forladt, og Freden hænger atter i en Traad. Det er med Truslen af den alvorligste Fare for alle, at en ny Fredsfront søges skabt. Kun under internationalt Samarbejde skabes der Mulighed for, at Jordens uudtømmelige Rigdomme paa passende Maade kommer alle til Gode, og ikke ved vanvittige Produktioner af Krigsmateriel, der forarmer Nationerne og fører til Ruin for hele Menneskeheden.

Det maa fastholdes, at en Løsning af Problemerne kun er muligt, naar der foreligger positive Garantier og Forpligtelser til Sikkerhed for, at Raastofferne ikke anvendes til Krigsformaal, men kun til Fredens Behov.

Aabningstalen afsluttedes derefter med følgende Bemærkninger.

Den civiliserede Menneskehed er i Sandhed angrebet af en Sygdom. Vi kalder den Fascisme. Den er ensbetydende med en dødbringende Fare for Europas Liv og for Freden i Verden. Fascismen er Skyld i, at der ødsles med alle Nutidens materielle og finansielle Kilder, og at der lægges tunge Byrder paa Fremtiden i alle Lande i Verden.

Jeg vil her gerne minde om, hvad jeg sagde i Oslo for et Aar siden: Før eller senere vil de demokratiske Stater i deres egen Interesse være nødt til at tage Kampen op mod den fascistiske Aggressivpolitik. Naar dette Øjeblik kommer, vil Krigsfaren være særlig truende. Begivenhederne siden da har retfærdiggjort denne Opfattelse. De europæiske Stater er rykket endnu nærmere Krigens Afgrund.

Alligevel kan den Fredsfront, der nu skabes, redde Freden ved bedre gennemtænkte og dristige Forholdsregler. En Sammenslutning af de fredselskende Nationer kan bevare Freden, naar de proklamerer deres faste Vilje til at modsætte sig ethvert Angreb, men dog samtidig holder Døren vidt aaben for Forhandlinger om ethvert retfærdigt og fornuftigt Krav. Vor Kongres vil komme til at tage Stilling hertil.

Der er ingen Tvivl om, at Valget for Arbejderne og for dem, der stræber efter at bevare de demokratiske Institutioner og Folkenes Frihed, kun kan være dette: at samles i fælles Forsvar for ethvert Land, der trues eller overfaldes. Hvis Arbejderne som Følge af de nationalsocialistiske og fascistiske Staters Holdning ikke har noget andet Valg, er de parat til at give Slagene tilbage. Men gennem vor internationale Organisation forsikrer Arbejderne, at de er rede til at søge Freden ved Forstaaelse og gensidige Ofre og paa den Maade befri Verden for de frygtelige Byrder, som i Form af Krigsforberedelser forarmer hvert enkelt Land.

Menneskeheden kan ikke for evig Tid vedblive at være Offer for Rustningsvanviddet. Den internationale Fagbevægelses Kræfter skal vies Kampen for Frihedens Bevarelse, Sikringen af Freden og Genoptagelse af de tidligere Metoder til et velordnet internationalt Liv.

Alle Folkeslag i Verden ønsker Freden for at skabe en Samfundsform, hvor Sult og Nød er bandlyst, og hvor hele Menneskeheden kan leve i Tryghed og Fred.«

Efter Formandens Aabningstale, der afsluttedes under stærkt Bifald fra de Delegeredes Side, paabegyndte Kongressen straks sit Arbejde i Henhold til Dagsordenen, der omfattede mange vigtige Spørgsmaal, bl. a. om

Optagelsen af de russiske Fagforeninger.

Paa Kongressen i London 1936 vedtoges en Resolution, hvorefter alle Landsorganisationer udenfor I. F. C., altsaa ogsaa den russiske, skulde opfordres til at indmelde sig i I. F. C. Forhandlingerne med de russiske Fagforeninger, der i Efteraaret 1937 førtes i Moskva, førte til et dødt Punkt, da det gjaldt om at tage Stilling til de af det alrussiske Fagforeningsraad opstillede Betingelser for Indtræden i I. F. C. Repræsentantskabsmødet i Foraaret 1938 i Oslo vedtog da en Resolution, hvorefter af Hensyn til Forholdene i Sovjetrusland og de Anskuelser, der var kommet til Udtryk i de andre Landsorganisationer, Forhandlingerne ikke skulde fortsættes med det russiske Generalraad for Fagforeningerne. Kun Frankrig, Mexico og Spanien var i Oslo stemt for at fortsætte Forhandlingerne med de russiske Fagforeninger, medens Norge afholdt sig fra at stemme.

I Zürich skulde Kongressen tage Stilling baade til Resolutionen fra Oslo og til to Forslag fra henholdsvis den engelske og den norske Landsorganisation. Det britiske Forslag lød saaledes: »Det paalægges Styrelsen for I.F.C. at rette endnu en Anmodning til de russiske Fagforeninger om Indtræden i I.F.C. paa Grundlag af dens Bestemmelser og Vedtægter«. — Det norske Forslag lød saaledes: »Da international faglig Enhed er af største Betydning for Kampen mod Krig og Fascisme og *for* Fred og Frihed, er den norske Landsorganisation rede til at yde sin Medvirkning ved Optagelsen af den russiske og andre ikke tilsluttede Landsorganisationer i I.F.C. paa Grundlag af I.F.C.s Vedtægter og Aktionsprogram«.

I Diskussionen, der stod i den fransk-engelsk-russiske Pagts Tegn, deltog alle Delegationer livligt.

For Fortsættelse af Forhandlingerne med Russerne talte foruden Repræsentanter for Frankrig og England ogsaa Repræsentanter for Mexico og Norge. (I Oslo

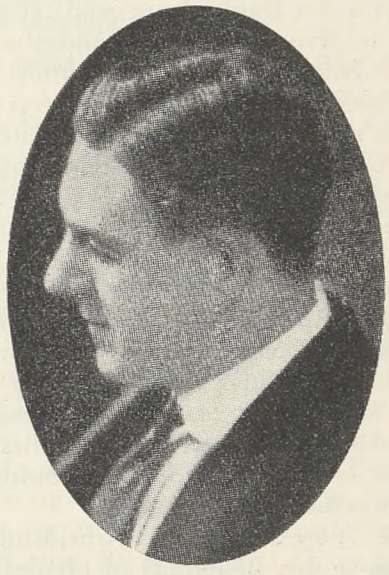

Walter M. Citrine.

havde Mexico, Frankrig og Spanien været stemt for Russernes Optagelse, medens England havde været imod, og Norge havde afholdt sig fra at stemme). Delegationerne paa Kongressen fra Belgien, Holland, Polen, Sverige, Svejts og U.S.A. talte imod Optagelsen.

Hovedargumentet for Talsmændene for Optagelsen var, at i den nuværende Tid med den farlige fascistiske Aggressivitet bør den faglige Enhed gennemføres. Endvidere maatte Arbejderne efter at den franske og den engelske Regering havde ønsket at afslutte en Pagt med Rusland, ogsaa sørge for at naa frem til Enhed i deres Rækker.

Afvisningen af Samarbejdet med Russerne motiveredes med, at de russiske statskontrollerede Fagforeningers Struktur ikke tillod et Samarbejde med I. F. C.s frie faglige Organisationer.

I det Udvalg, som fik Forslagene til Behandling, kunde der ikke opnaas Enighed. Udvalgets Forhandlinger forløb ganske som Kongressens. Det engelske Forslag blev i Udvalget forkastet med 9 Stemmer mod 4, det norske med 8 Stemmer mod 4. Repræsentanter for U. S. A.s Landsorganisation foreslog følgende lakoniske Resolution: »Udvalget anbefaler Kongressen at bekræfte Oslo-Beslutningen«. Det Afsnit i Beretningen, der omhandler de russiske Fagforeninger, godkendtes derefter med 10 Stemmer mod 1, medens 2 afholdt sig fra at stemme.

Efter at Nordmændene i Plenarmødet havde trukket deres Forslag tilbage til Gunst for det engelske, skred man til Afstemning om den engelske Resolution, der forkastedes med 46 Stemmer mod 37 (11 Landsorganisa-

tioner stemte imod, tre stemte for (Frankrig, England og Mexico).

Afstemningen angaaende Oslo-Resolutionen gav 60 Stemmer for dennes Godkendelse (ogsaa Englændernes). De 14 franske og 4 norske Delegerede afholdt sig fra at stemme, og kun de 5 Stemmer fra Mexico var for Forslagets Forkastelse.

Foreløbig føres altsaa ikke flere Forhandlinger med Russerne, men det staar dem jo frit at indmelde sig paa Grundlag af I. F. C.s Vedtægter og Bestemmelser.

Den økonomiske Politik, Kriseforanstaltninger. Arbejdstid.

Som Punkt 4 paa Dagsordenen stod :»Fagbevægelsen og Kampen for Forebyggelse og Mildnelse af de økonomiske Kriser«. »Arbejdsløshedsproblemet og Arbejdstidsforkortelsen«. I. F. C. har herom udgivet en omfangsrig Beretning med Oversigter fra de enkelte Landsorganisationer. Heri gøres særlig opmærksom paa Faren ved den nuværende Krigsforberedelsesøkonomi. Selv om den store Katastrofe, selve Krigen, undgaas, staar Verden ved Randen af en ny Krise. Derfor kræver Kongressen, at der i rette Tid træffes Forholdsregler til at forhindre Kriserne. Fagforeningerne har Ret til at kræve de samme Summer til Befolkningens virkelige Behov som til Krigsrustningerne. Demokratisk Planøkonomi er den moderne Form for Økonomi og Samfundsliv. Kongressen kræver, at de demokratiske Stater fører en fælles økonomisk Politik og den erklærer, at økonomiske Stridsspørgsmaal aldrig kan løses med Vaabenmagt.

Angaaende Spørgsmaalet om Arbejdstidsforkortelse tager Kongressen den Beslutning til Efterretning, der er truffet paa den sidste internationale Arbejdskonference, som paa Grund af Tidens særlige Forhold udsatte Spørgsmaalet om Forkortelse af Arbejdsugen. Resolutionen fastslaar, at Spørgsmaalet bliver staaende aabent, og at det skal genoptages, saa snart der er Mulighed derfor. Indtil da skal de faglige Organisationer i de forskellige Lande fortsætte deres Bestræbelser for at opnaa en Forbedring af Arbejdstiden eller bevare saa mange af de opnaaede Fordele, som det er muligt.

Mod Raceforfølgelserne.

En anden Resolution tager skarp Afstand fra Raceforfølgelserne og fordømmer den nazistiske Had-Propaganda. Jødernes Kamp for statsborgerlig Ligeberettigelse støttes, og Jødeforfølgelserne fordømmes.

Der udspandt sig en Diskussion om Resolutionen ang.

Fredsaktionen.

Resolutionen tager Afstand fra de totalitære Staters Volds- og Angrebspolitik, som undertrykker Befolkningernes Ret og Frihed. Den afviser al Tale om Indrømmelser til Magten. Den hilser med Glæde Præsident Roosevelts Initiativ til Afholdelse af en international Konference, hvortil alle Lande uden Undtagelse skal indbydes til Forhandling om økonomiske, finansielle og Kolonispørgsmaal. Ogsaa den engelsk-russisk-franske Pagt hilses med Glæde.

Danskerne, Svenskerne og Finnerne afgiver en fælles Erklæring, hvori der tages Afstand fra Inddragelse af Russerpagten i Resolutionen. Denne Erklæring tilslutter Svejtserne sig. Spanieren Del Rosal Diaz anbefaler hele Resolutionen.

Efter fornyet Behandling i Udvalget findes der en tilfredsstillende Affattelse, gaaende ud paa, at Pagten saa hurtigt som muligt maa blive til Virkelighed, saaledes at Freden kan sikres. Danskerne, Svenskerne og Finnerne afholder sig fra at stemme.

Alle de øvrige Delegerede stemmer for Resolutionen.

Valg.

Citrine genvalgtes med Akklamation til Formand, det samme gælder de fire Næstformænd: Jacobsen (Danmark), Jouhaux (Frankrig), Kupers (Holland) og Mertens (Belgien). I Stedet for den 5. Næstformand, Tayerle, Czekoslovakiet, som er udgaaet efter Czekoslovakiets Annektion, vælges enstemmigt *Martin Meister,* der er Sekretær i den svejtsiske Landsorganisation. Hans hidtidige Hverv som Revisor overdrages til Della Bella (Holland).

I Princippet blev det vedtaget at oprette en 6. Post som Viceformand i den Hensigt at skabe et snævrere Samarbejde mellem I. F. C. og de amerikanske Forbund.

Paa Grund af de usikre Forhold gav Kongressen Afkald paa Retten til at fastsætte Stedet for næste Kongres. Det overlades til I. F. C.s Bestyrelse selv at bestemme Kongresstedet.

Meddelelser fra Arbejdsløshedskassen

Til Kassens Tillidsmænd.

Da Medlem i Arbejdsløshedskassen Nr. 239807, Alb. Nielsen, paa forskellig Maade har henledt Arbejdsløshedskassens Opmærksomhed paa sig, og da Kassens Hovedkontor ikke paa anden Maade kan faa Klarhed over Medlemmets Færd i Forholdet til Kassens Interesser, anmoder vi hermed vore Tillidsmænd om ved første Lejlighed at konfiskere hans Medlemsbog og straks indsende denne til Hovedkontoret.

Marius Sørensen.

Administrationstilskudet til Afdelingerne.

Som allerede meddelt i Rundskrivelse Nr. 3/1939 og flere senere udsendte Skrivelser, vil Administrationstilskudet, der udsendes fire Gange aarlig, nemlig for et Kvartal ad Gangen, fremtidig blive tilsendt Afdelingskassererne.

I Tilslutning hertil skal vi meddele, at Administrationstilskudet for April Kvartal d. A. er tilsendt Afdelingskassererne den 15. ds.

Administrationstilskudet udgør 8 Øre ugentlig pr. indbetalt Ugekontingent og skal indføres som Indtægt i Afdelingernes Regnskab.

Hovedkontoret, den 17' August 1939.

Marius Sørensen.

ARBEJDSLEJRENES BETYDNING

Lærer *Svend Nielsen*, Ungdomslejren »Vitskjøl Kloster«, skriver nedenstaaende om Ungdomslejrenes Betydning.

Den nugældende Lov om Beskæftigelse af arbejdsløse blev vedtaget i Rigsdagen den 13. April 1938. Et Afsnit af denne Lov omhandler Oprettelse af Ungdomslejre. Det fastsloges, at Staten selv kunde oprette og drive saadanne Lejre, ligesom det blev givet Kommunerne, Institutioner og andre ansvarlige og interesserede Organer Adgang til at oprette og drive Arbejdslejre. Disse sidste vil da faa et Tilskud fra Staten, ligesom de vil være under Socialministeriets Kontrol.

Arbejdslejre er ikke noget ganske nyt. Vi kender dem bl. a. fra Tyskland, hvilket vel ikke just kan siges at være nogen god Anbefaling. Mange andre Lande har efter Tyskland, hvor Formen er mest udviklet, oprettet Arbejdslejre. Blandt de Lande, der har oprettet Arbejdslejre, tælles mange demokratiske Stater som f. Eks. Sverige, England og U. S. A. Har disse Lejre nu noget med Nazismen at gøre, er det kun en billig Efterligning af Diktaturstaternes Metoder? Hertil maa svares et ubetinget Nej. Arbejdslejrene skyldes ikke en bestemt politisk Ideologi, men derimod en Ændring i hele Samfundsstrukturen, som har fundet Sted i Løbet af dette Aarhundrede.

Skulde man med eet Ord betegne, hvad der ligger bag, saa maa det blive *Rationaliseringen*. Det ser ud, som om der er en Gruppe Unge, de 18—22-aarige, som Erhvervslivet ikke bryder sig om. Overgangen fra Bud og Arbejdsdreng til fuldtlønnet Arbejdsmand ligger i det Tidsrum. En anden Kategori er de nyudlærte Haandværkere, som rammes haardt af Fagets Arbejdsløshed. Mestrene foretrækker oftest de lidt ældre, øvede fremfor de ganske unge, der saa maa vente et Aar eller mere, før de kan komme i Gang. Ikke mindst Tidens haarde Tempo har bidraget til denne Udvikling, der altsaa resulterer i, at der ogsaa indenfor de faglærte findes et Ungdomsarbejdsløshedsproblem.

Det er derfor godt, at de Unge kan faa 9 Maaneders regelmæssigt Arbejde paa en Lejr og et halvt Aars Arbejde (hvis ikke andet kan fremskaffes Nødhjælpsarbejde), som Loven stiller i Udsigt, naar man er færdig paa Lejren. Af to Grunde er det uhyre vigtigt, at man faar fat i de Unge, der er kommet ud i Arbejdsløsheden. Lediggangen er demoraliserende. De ufaglærte trænger først og fremmest til at lære regelmæssigt Arbejde at kende, dernæst skal de trænes, saa de kan tage Arbejdsmandsarbejde.

Det moderne Tempo skyder en Masse Mennesker lige fra de ganske unge til de ældre Arbejdere ud. De er opført i Arbejdsstatistikken, selvom de egentlig ikke har noget at gøre der, idet de er udkonkurrerede og oftest maa søge sig et nyt, mindre krævende Fag, før de kan siges at være med i de arbejdssøgendes Rækker. Ogsaa her kan Arbejdslejrene hjælpe de Unge, der har haft svært ved at klare sig i første Omgang i det haarde Tempo.

Som man vil se af dette, er Arbejdslejrene affødt af Udviklingen. De tyske Arbejdslejre er heller ikke paabegyndt af Hitler, men af Republikken allerede i 1932. Den tyske Ungdom mente dog ikke dengang, at det var nødvendigt, at Ungdommen ogsaa ofrede noget for at komme ud af Arbejdsløshedens Helvede. Man saboterede Lejrene. Tyskland var paa Vej ud i Opløsningen. Ungdommen gjorde ikke noget for at hindre det. Den nøjedes med at stille Krav. I Dag maa den tyske Ungdom anderledes ofre sig for »Nationen«. Maaske der er nogle, der ønsker, at de havde vist Republikken samme Hensyn, da den kaldte.

Allerede omkring August sidste Aar var den første af Lejrene i Gang, idet Socialministeriet af Nationalmusæet lejede Bygningerne til »Vitskøl Kloster« i Himmerland, hvor Aalborg og Omegnskommuner har drevet Ungdomsskole efter den gamle Lov af 1933 til Bekæmpelse af Ungdomsarbejdsløsheden. Paa Vitskøl Kloster blev der i en af de gamle Klosterbygninger oprettet Værksteder. Der blev indkøbt Maskiner og et større Maskinsnedkeri kom i Gang. Her skulde man saa lave Inventar til de nye Lejre, der skulde bygges. Samtidig fik man en Lejr, hvor haandværksmæssigt uddannede arbejdsløse kunde komme til at arbejde ved deres Fag. Arbejdet er organiseret som paa ethvert andet Værksted, saaledes at de Unge ikke fik en Følelse af, at det kun drejede sig om at faa slaaet Tiden ihjel, og at Arbejdet kun var at betragte som Tidsfordriv. Ligeledes kom der et stort Barakbyggeri i Gang paa »Vitskøl«, idet man byggede en Del af Barakkerne til de andre Lejre. Foruden Værkstederne, hvor man altsaa laver al Slags Inventar til Lejrene, baade til Lejrenes Kontorer, Skolestuer, Elevværelser, Spisestuer, Opholdsstuer og Arbejdslederværelser, hører der til »Vitskøl« en Hede paa 66 ha, hvoraf en mindre Del er Plantage. Her fik de ufaglærte deres Virkefelt foruden Haven. Vitskøl-Lejren blev paa denne Maade en Moderlejr for de Lejre, der skulde komme.

Nu et Aar efter, at »Vitskøl« startede, er man ved at have 12 Lejre i Gang. Af disse ejer Staten de 8, nemlig »Vitskøl« ved Løgstør, Jerup og Raabjerg i Vendsyssel, Lindet og »Rendbækgaard« i Sønderjylland, Herregaarden »Møgelkjær« ved Horsens og en Lejr paa Bornholm. Foruden disse ejer Esbjerg Kommune Lejren »Spansager«; »Kirkens Korshær« ejer Lejren »Grove Hedegaard« mellem Viborg og Herning; en Del sjællandske Kommuner ejer en Lejr i Fællesskab i Næstved, og endelig har Københavns Kommune Lejren »Asserbo« i Nordsjælland, der blev oprettet under den gamle Lov. Flere af Lejrene skal kunne rumme op til 100 Mand, man mener at kunne tage ca. 800 Mand ialt, naar Lejrene er fuldt belagt.

De fleste af Lejrene er nye og bygget til det samme. De er bygget af Træ og malede røde. De nye Lejre bestaar af flere Barakker, der alle er forbundet med en lang Gang. En saadan Lejr er et stort Kompleks, der med sine røde Farver pynter op i Landskabet.

Det Arbejde, der udføres, er af meget forskellig Art. Lejrene i Vendsyssel er beskæftigede med at indvinde ny Agerjord. Dette sker ved, at man blander nogle Sandrevler, der ligger hen over Mosen, med Mosejorden.

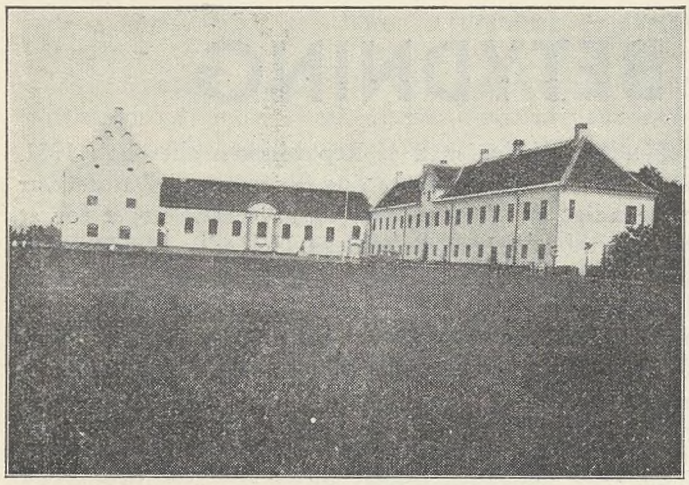

Vitskjøl Kloster.

Paa »Vitskøl« har man som sagt Snedkeriet foruden Hedeopdyrkningen, andre Steder er man ligeledes beskæftiget med Indvinding af nyt Land, Landbrugsarbejde, Skovarbejde, Plantning, Anlæg af Veje og Stier o. s. v. I Næstved skal man gennemgrave en stor Bakke for at give Plads for en ny Ringvej. Foruden disse Arbejder er der jo meget Arbejde forbundet med Lejrenes daglige Drift, saasom Rengøring, Vedligeholdelse af Have og Bygninger og Køkkenarbejde.

I Henhold til Loven maa der i Tilknytning til Lejrene kun udføres Arbejder, som ellers ikke vilde være kommet til Udførelse. Denne Bestemmelse er ogsaa blevet overholdt. Staten giver Tilskud til de forskellige Arbejder. Paa den anden Side maa det private Erhvervsliv ikke være for smaalige i deres Syn paa denne Sag. Det er en stor Opgave at faa sat de unge Mennesker i Sving. Man kunde gaa et Skridt videre og sige: Hvad ondt skulde der være i, om Staten sætter Arbejder i Gang. Beregner man den Løn, der gives for Arbejdet, baade de rede Penge, Opholdet, Undervisningen, o. s. v., vil det vise sig, at det langt fra er Skruebrækkerarbejde.

Et Argument, der fra det private Erhvervsliv bliver ført i Marken mod Lejrene, gaar ud paa, at man jo lige saa godt kunde give det private Erhvervsliv Pengetilskuddet; det vil da vise sig, siger man, at der vil blive sat mindst lige saa meget Arbejde i Gang og blive merbeskæftiget lige saa mange Personer som nu paa Lejrene. Hertil er at sige, at selvom man gjorde det, havde man ingen Garanti for, at Hjælpen kom de Personer til Gode, som den er tiltænkt. At de Unge, som Lejrene nu beskæftiger, ikke vilde blive beskæftiget, kan man godt tage som givet.

Der har i Dagspressen været skrevet ikke saa lidt om de forskellige Arbejdslejre. Vi vil nu følge Deltagerne en Dag igennem de forskellige Oplevelser for at faa et Indtryk af, hvordan Dagen gaar.

Vi er paa »Vitskøl Kloster«, der ledes af Forstander Ole Petersen, tidligere Leder af Ravnstrup Ungdomsskole. Hvor Munkene i sin Tid drev Landbrug og Gartneri, byggede og snedkererede og bad deres Bønner, og hvor Herremændene senere levede et ødselt Liv, der lever i Dag 56 unge arbejdsløse. Man paatænker en Udvidelse til 80 Deltagere. Foruden Forstanderen er der tre Arbejdsledere og Mestre, der hver har sit Felt at passe, og en Lærer. Deltagerne bor paa Fællesstuer. Hver Mand har et Skab til sit Tøj og sine Genstande. Det er til at laase af. Hver Morgen Kl. 7 vækkes der. En halv Time efter spises der Morgenmad, Havregrød og Kaffe med Smørrebrød til, og Kl. 8 begynder saa Arbejdsdagen. Saa spredes Lejrdeltagerne i Mark og Have, Værksteder og rundt om i Bygningerne. Alle arbejder til Kl. 11,45. Derefter er der Middagspause, og Middagsmaden vederfares fuld Retfærdighed.

Før man igen begynder med Arbejdet og Undervisningen paa Skolen Kl. 2, drikkes der Kaffe. Eleverne er delt i 2 Hold, der skiftes til at gaa i Skole hveranden Eftermiddag. Skolen varer tre Timer med een Times efterfølgende Sport. Undervisningen omfatter mundtlig og skriftlig Dansk, Regning, Samfundslære, Historie og Literatur. Da der kun er 9 Timers Undervisning om Ugen — man gaar ud fra det ganske rigtige, at det er Arbejde, Lejrdeltagerne først og fremmest trænger til — maa det naturligvis blive de elementære Fag, der optager Størstedelen af Timeplanen. I Sportstimen spilles der Fodbold og Cricket, der bades og udøves fri Idræt. Da der er mange dygtige Fodboldspillere imellem Deltagerne, har man et Fodboldshold, der jævnligt kæmper mod Omegnens Hold. Kl. 18 spises der til Aften og Kl. 20½ drikkes der Kaffe.

En Radio staar til Deltagernes Raadighed. Der er altid flere imellem Deltagerne, der har et Instrument af en eller anden Slags, og som kan spille paa det. Hver Onsdag Aften har man Underholdning, der bestaar af Sang, Op-

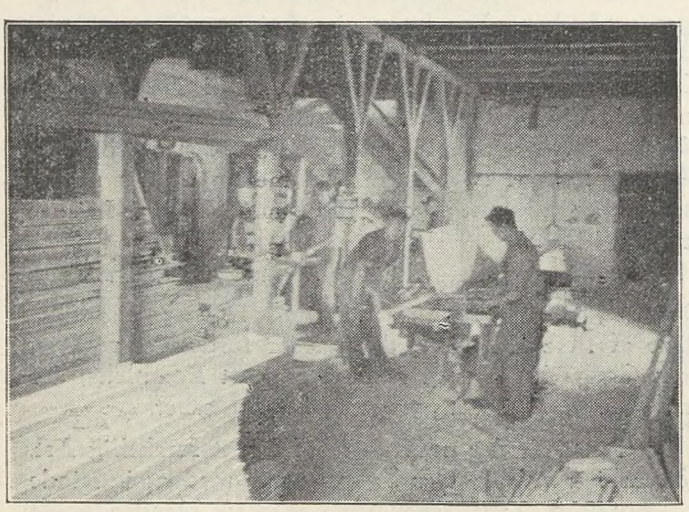

Maskinsnedkeriet.

Paa Arbejde.

læsning, Musik og Opførelse af Sketches o. s. v. Aftenens Clou er den lokale Avis, »Vitskøl Sus«, Ugerevyen, der bliver læst op, og hvor Arbejdsledere og Deltagere paa en gemytlig Maade faar deres Bekomst.

Aflønningen er individuel. Hvor Akkord kan gives, sættes en saadan. Deltagerne er ikke Anstaltsslaver. De er frie Mennesker, der betaler for deres Ophold, nemlig 14 Kr. om Ugen for Kost, Logi og Undervisning. Af de resterende Penge af deres Ugeløn sættes $^1/_3$ i en Sparekasse. Disse udleveres Deltagerne, naar de forlader Lejren. De kan ikke røres i Mellemtiden. De andre $^2/_3$ udbetales hver Uge. Udbetalingerne ligger omkring 10—15 Kr. om Ugen.

Disse Lejre kan give Anledning til mangehaande Meningsudvekslinger. Deltagerne kunde jo nok ønske sig en større Udbetaling. Det skal dog være saadan, at Lønnen i det private Erhvervsliv ligger over, hvad der kan tjenes i en Lejr, saaledes at Deltagerne ikke mister Interessen for at søge Arbejde. Et andet Argument mod større Udbetalinger er, at Deltagerne arbejder under anderledes Beskyttelse paa en Lejr end i det private Erhvervsliv. De har ikke fuld Arbejdsuge, kun 36 Timer; i Tilgift til Lønnen faar de en for manges Vedkommende tiltrængende Undervisning. Det maa altid huskes, at Arbejdslejrene ikke er almindelige Arbejdspladser, men kun en Nødhjælp.

Arbejdsløsheden er en Defekt, der gaar dybere end til at kunne klares med Krav om tarifmæssigt Arbejde. Hvis der havde været Arbejde nok, saa havde det været saa nemt. Det er der imidlertid ikke. Samfundet, Samfundets ansvarlige Institutioner og ikke mindst Ungdommen selv maa erkende de faktiske Forhold. Der maa gøres noget for at udbedre Skaden, hvilket Lejrene er et Forsøg paa. Her maa hver Part gøre sit. Ungdommens Del af Læsset er de 9 Maaneder, de skal være paa Lejrene. Samfundet yder store Summer til Lejrene og paatager sig at hjælpe de Unge til Arbejde i indtil 6 Maaneder efter udstaaet Lejrtjeneste. Ungdommen maa yde disse 9 Maaneders Lejrtjeneste for at komme ind i Arbejdslivet igen. De maa forstaa, at godt nok er det uretfærdigt, at der er Arbejdsløshed til. Det forhindrer dog ikke, at man selv maa gøre, hvad gøres kan for at komme over Dødpunktet. Paa Lejrene maa der være Disciplin, man maa kræve af Deltagerne, at de gaar op

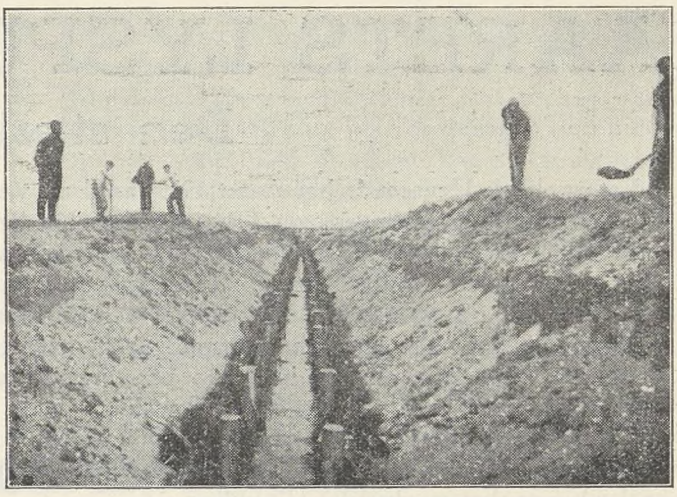

Hovedgrøft gravet af Deltagerne.

i Lejrenes forskellige Omraader, hvad enten det er Arbejde eller Skole, med Interesse.

Omvendt maa Ungdommen kunne stole paa, at Samfundet og de Organer, de som Arbejdere maa komme i Berøring med, naar de forlader Lejrene, gør hvad de kan for at lette dem Optagelse i Arbejdslivet, Fagforeningerne og hvor ellers, de hører til. Grundlaget for hele Arbejdet paa Lejrene er, at Deltagerne har noget at se hen til den Dag, da de er færdige paa Lejrene. De 6 Maaneders Arbejde, som Loven stiller i Udsigt, maa honoreres. Fagforeningerne maa stille sig velvillig overfor Deltagerne og være parat til at byde dem velkommen blandt Rækkerne, naar de forlader Lejrene. Ligeledes maa man naa dertil, at det private Erhvervsliv betragter det som et Plus, naar en ung Mand har opholdt sig 9 Maaneder i en Arbejdslejr. Det er ikke for meget sagt, at Lejrenes gode Resultat afhænger af, hvordan Samfundet i Form af disse forskellige Organer modtager Deltagerne efter Lejrtjenestens Udløb.

Kan det rigtige Forhold mellem det private Erhvervsliv, de ansvarlige Institutioner, Fagforeningerne og Arbejdslejrene komme i Stand, saa er der ingen Tvivl om, at disse Foranstaltninger, der er fuldtud demokratiske, vil bringe Sundhed og Styrke til Deltagerne saavel som til Samfundet i Helhed.

Svend Nielsen.

Der skrælles Kartofler.

Tømrerværkstedet.

AARETS LYSPUNKT

Den stærke Nedgang i Arbejdsløsheden

I storpolitisk Henseende har Aaret 1939 indtil nu været et Uroens, Spændingens og Frygtens Aar. De Begivenheder, som først og fremmest har prentet sig i Erindringen, har været ladet med tung Alvor. Lyspunkterne har været faa og sparsomme. Det er derfor ikke uden Grund, at Stemningen ogsaa herhjemme har savnet det Præg af Optimisme, af den lyse Tro paa Fremtiden, som synes at være saa naturlig for os Danske.

Om vi imidlertid blot for et Øjeblik retter Opmærksomheden mod de hjemlige Forhold, opdager vi hurtigt, at der her er sket en glædelig Udvikling.

Vi tænker naturligvis paa den stærke Nedgang i Arbejdsløsheden, som har fundet Sted i Løbet af Foraaret og Sommeren. Denne Nedgang har været saa betydelig, at vi skal en halv Snes Aar tilbage for at finde saa lave Arbejdsløshedsprocenter, som i Maanederne April—Juni 1939.

Hvad er Aarsagen?

Denne glædelige Kendsgerning har givet Anledning til mange og lange Skriverier i Venstre- og Højrepressen. Da denne Presse er i den for dem kedelige Stilling ikke at kunne benægte den indtraadte Bedring, griber man i Stedet til den Udvej at konstruere en Række »Forklaringer«, som lider af den væsentlige Fejl, at de ofte er aldeles modstridende. Et Venstreblad paa Fyn fastslaar saaledes om Opsvinget i Byggevirksomheden, at »det skyldes kun i en meget uegentlig Grad Regeringen. *Det er det private Initiativ, der har fremkaldt det* i Forbindelse med Konjunkturerne«. — I Modsætning hertil har et jysk Højreblad den Opfattelse, at Nedgangen i Arbejdsløsheden skyldes først og fremmest, at *Byggeriet forceres ved offentlig Støtte* og lignende Foranstaltninger.«

En Argumentation, der i det ene Øjeblik frakender Regeringens Foranstaltninger al Værdi og i næste Øjeblik indrømmer, at Beskæftigelsesstigningen *først og fremmest* skyldes Regeringens Støtteforanstaltninger, er der ingen Grund til at opholde sig ved.

Paastandene om, at Aarsagen til Arbejdsløshedens Nedgang er, at »Tusinder har fundet Arbejde i Tyskland«, er der heller ingen Grund til at tage synderlig alvorlig. Et af de Blade, der har været længst ude i saadanne løse Paastande — »Jyllandsposten« — har selv maattet bringe et Interview med en tysk Embedsmand, som opgiver Antallet paa danske Arbejdere i Tyskland til knap 3600. Og saa kan man rolig gaa ud fra, at *højere* er det i hvert Fald ikke. Kendsgerningerne er saa klare og uomgængelige, at Oppositionspressen ikke kan undgaa at slaa sig selv paa Munden. Saaledes kommer et Venstreblad — i en Artikel om Arbejdsløsheden, der aander af Surhed overfor Regeringen — uforvarende til at tale om *»et mægtigt Byggeri og stor industriel Beskæftigelse.«* Netop her er *Forklaringen* paa Arbejdsløshedens Nedgang. Og at netop *Byggeriet* og den *industrielle Beskæftigelse* i høj Grad er fremmet ved Regeringens Initiativ, ja det ved enhver, som har blot et Minimum af Kendskab til Boliglovgivningen, Saneringslov og Valutacentral. Hertil kan føjes: Offentlige Arbejder, Grundforbedringslove o. m. a., der i høj Grad har bidraget til Beskæftigelsens Stigning.

Kendsgerningerne taler.

Af langt større Interesse end at beskæftige sig med Oppositionspressens Surhed er det at betragte de foreliggende Kendsgerninger, som taler deres tydelige Sprog om den Bedring, der har fundet Sted.

En Opgørelse over Arbejdsløsheden blandt organiserede Arbejdere viser følgende:

Aar	Byggefag %	Jernindustri %	Anden egentlig Industri %
1927 gennemsnitlig	32,6	25,7	18,6
1928 »	24,1	20,3	16,4
1938 Januar—Juni	31,6	14,2	17,4
1939 »	23,8	10,6	15,0

For alle de nævnte Gruppers Vedkommende er den nuværende Arbejdsløshedsprocent *mindre* end i Aarene 1927—28, da Venstreregeringen sad ved Roret. Men Billedet bliver først fuldstændigt, naar man tager i Betragtning, at Statistiken i 1927—28 kun omfattede 270—275.000 Arbejdere, medens Antallet af Arbejdsløshedskassemedlemmer, der nu indgaar i Statistiken, er ca. 480.000.

Det samlede Arbejdsløshedstal har ifølge de seneste Maanedsopgørelser ligget ca. 20—25.000 under Tallet for de tilsvarende Maaneder i Fjor. Dette er saa meget mere bemærkelsesværdigt, som det Antal, der nu omfattes af Arbejdsløsheds-Forsikringen, som nævnt ovenfor, er betydeligt større end før. Arbejdsløshedsprocenten har i de sidste 3 Maaneder ligget paa ca. 11 % mod ca. 17 % i Fjor og 14—15 % i 1937.

For de tre Grupper, Byggefag, Jernindustri og anden egentlig Industri, var Arbejdsløsheden i Aar i Juni Maaned henholdsvis 6,7 %, 6,1 % og 10,3 %. Navnlig for Byggeindustrien er Tallet Udtryk for en væsentlig Forbedring, der ligeledes kommer til Syne i Antallet af Lejligheder under Opførelse. Dette Tal var for Juni Maaned 17.800 og har dermed slaaet alle hidtidige Rekorder. I Gennemsnit for første Halvdel af 1939 var der hver Maaned 14.300 Lejligheder under Opførelse, hvilket i Sammenligning med den tilsvarende Periode i Fjor er en Stigning paa ca. 65 %. Regeringens Støtteforanstaltninger er naturligvis Hovedaarsagen til denne glædelige Udvikling, og gennem Byggelovgivningen, der for en stor Dels Vedkommende løber indtil 5 Aar frem i Tiden, er der tilvejebragt store Muligheder for en Stabilisering af den Beskæftigelse, der er skabt paa dette Omraade.

Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag under eet var i Juni og Juli Maaned 11,1, medens Arbejdsmændene paa samme Tid havde henholdsvis 15,2 og 15 % ledige. Tallet er som venteligt over Gennemsnittet for samtlige Fag; men i Forhold til tidligere Aar er dog ogsaa her en kraftig Bedring at spore, idet Ledighedsprocenten for Arbejdsmændene er den mindste siden 1931 og langt mindre end i Aarene 1932—38. For de øvrige Fag taget under eet var Arbejdsløshedsprocenten i Juni og Juli 8,4, hvilket er den laveste Procent i det sidste Tiaar.

Et af Arbejdsløshedens store Problemer knytter sig til Løsningen af Beskæftigelsesspørgsmaalet for de ufaglærte. En betydelig Indsats *er* gjort bl. a. ved Iværksæt-

telse af store Vejarbejder, Grundforbedringsarbejder, Udstyknings- og Byggearbejder paa Landet, Dæmnings- og Inddæmningsarbejder etc. Bestræbelserne for at skabe yderligere Beskæftigelsesmuligheder, navnlig for Arbejdsmændene paa Landet, kunde dog uden Tvivl give endnu større Resultater, dersom Venstres Kommunalpolitikere, der oftest udgør Flertallet ude i Sognene, vilde lægge noget mere Initiativ for Dagen. Men her sporer man en bemærkelsesværdig Ulyst, som ikke staar i noget rimeligt Forhold til den »Interesse«, Venstres *Presse* nærer for de arbejdsløse.

Arbejdsløshedsproblemet er ikke løst, men enhver, der gider bruge sine Øjne og ikke af smaalige partipolitiske Grunde er slaaet med Blindhed, kan se, at Arbejdsløsheden er stærkt nedadgaaende. Det er Aarets Lyspunkt og det bør vi alle glæde os over. Ikke mindst Arbejderne, som ved, at Bedringen i høj Grad skyldes Arbejderbevægelsens og Regeringens Initiativ.

To Slags Beskæftigelsespolitik

Tysklands krigsøkonomiske System, som er organiseret efter Selvforsyningens Principper, har medført et *positivt* og et *negativt* Resultat. Det positive Resultat er, at Arbejdsløshedsproblemet er »løst«, det negative Lønfastlæggelse, som for store Lag af den tyske Arbejderklasse er sket paa et Depressionsniveau, Arbejdsmarkedets Desorganisering og Ophævelse af de tyske Arbejderes Ret til at vælge Beskæftigelsen.

De totalitære Staters Beskæftigelsespolitik er interessant, fordi Fascisstaterne har naaet tilnærmelsesvis Fuldbeskæftigelse. Da Staten samtidig disponerer over Produktionsmidlernes Anvendelse og Arbejdskraften, er dette let nok, navnlig naar man tager Hensyn til, at det militære Apparat opsluger en Masse Mennesker. Det hele bliver først et levende Billede, naar man tager de Kaar i Betragtning, hvorunder Arbejderklassen maa leve.

Man maa aldrig glemme, at det ikke er noget Kunststykke at beskæftige Folk, naar man ikke er indstillet paa at udføre et *samfundsmæssigt* og *produktivt* Arbejde under en saadan Hensyntagen til Arbejdsløn og Arbejdstid, at det kan forsvares ud fra socialpolitiske Synspunkter.

Disse Forhold er Skyld i, at der faktisk ikke findes noget Sammenligningsgrundlag mellem de totalitære Stater og de demokratiske Staters Beskæftigelsespolitik. Der findes selvfølgelig agitatoriske Talemaader, som søger at forvanske disse Forhold, men det ændrer ikke det mindste i det *virkelige* Billede.

Beskæftigelsespolitiken *herhjemme* er nødt til at finde andre Veje. Under demokratiske Vilkaar maa man finde beskæftigelsesmæssige Opgaver, som svarer til Samfundets Struktur — ikke alene produktionsmæssigt, men ogsaa handelsmæssigt set. Da man ikke har Raad og Vilje til at militarisere Danmark, maa man finde Opgaver, som er produktive, Opgaver, der samfundsmæssigt set betaler sig. Der er ogsaa en Grænse for Vej- og Brobygning, og der kan ikke herske Tvivl om, at denne Form for Arbejde ikke er i Stand til at løse Nutidens Beskæftigelsesproblem, som kræver Emner, der fører til fortsat Beskæftigelse. Da det danske Samfund ønsker at gennemføre saadanne Arbejder med *frie* Borgere og *ikke* med *Arbejdssoldater,* er man nødt til at skabe en socialpolitisk forsvarlig Ramme for disse Arbejder. Dette vil medføre, at Arbejdsmarkedet vil faa en helt anden Betydning for dansk Beskæftigelsespolitik end for de totalitære Staters. For *Danmark* er Arbejdsmarkedets Forhold et væsentligt Led inden for selve Beskæftigelsespolitiken — navnlig med Hensyn til Socialpolitiken, Befolkningens Købeevne, som er Grundlaget for Konsumindustrien og desl., for *Tyskland* er Arbejdsmarkedet udelukkende Arbejdskraftens Reservoir.

Det er uheldigt, at Beskæftigelsessituationen herhjemme ligger saaledes, at danske Arbejdere tager til Tyskland for at finde Beskæftigelse der. Italienske, ungarske, hollandske og danske arbejdsløse udfylder paa denne Maade Hullerne i det tyske Arbejdsmarked og støtter saaledes »Lønstabiliseringen« dernede. Vi er fuldstændig klare over, at der skal findes beskæftigelsesmæssige Opgaver herhjemme, som vil være i Stand til at forhindre, at danske Arbejdere søger til Tyskland. Den danske Industris forøgede Produktion, som sætter sit Præg paa disse Sommermaaneder, og Beskæftigelsestallets Opgang — Beskæftigelsestallet ligger betydeligt over 1937 og 38 — viser, at Industrien formaar at skabe Beskæftigelse for et stadigt voksende Antal Arbejdere. Saaledes vil en Udvidelse af Industrien danne Grundlaget for dansk Beskæftigelsespolitik — naturligvis i Forbindelse med offentlige Arbejder, som er indordnet under det beskæftigelsesmæssige Program.

Vi vender tilbage til Tyskland! Det er ikke uden Interesse at se, at Selvforsyningens Kvælertag tvinger Tyskland til at opgive de gamle nazistiske Idealer. *Kvinderne,* som i 1933 blev jaget ud af Fabrikkerne og Kontorerne, hentes nu tilbage igen. En officiel tysk Beretning fremhæver, at i den sidste Tid er 600.000 Kvinder rykket ind i Erhvervslivet. Haandværkernes og de smaahandlendes Likvidation fortsættes, og mange Hundrede Tusinde Haandværkere og smaa Købmænd — en Gang selvstændige Eksistenser, som for nogle Aar siden saa at sige stod Fadder til Nationalsocialismen og førte den frem til Sejr, rykker nu ind som Arbejdssoldater i det militariserede tyske Erhvervsliv. Den tyske Økonomis Forbrug af Arbejdskraft er umættelig, fordi ethvert Skridt frem ad Selvforsyningens unaturlige Vej maa købes med Indsats af nye Arbejdskræfter, hvis Beskæftigelse faktisk ikke er rentabel. Og dette er Selvforsyningens Forbandelse, at de arbejdsløses Hære i det nye stortyske Omraade ikke kommer til at betyde en Lettelse, thi disse nye Distrikter bliver ogsaa straks underlagt Selvforsy-

ningsprincippet, hvilket medfører, at der ogsaa her inden kort Tid bliver Knaphed paa Arbejdskraft.

Lønstabiliteten er et Princip i de totalitære Stater, men ogsaa her kan den økonomiske Udvikling være stærkere end Magthaverne. Der er sikre Tegn paa, at Arbejdskraftens Indflydelse vokser inden for det tyske Erhvervsliv, og officielle Beretninger, endogsaa Görings eget Tidsskrift »Vier-Jahresplan«, omtaler, at der findes Arbejdsgivere, som kommer med særlige Indrømmelser over for Arbejderne (Gratifikationer til Jul, Børnehjælp og desl.) for at sikre sig Arbejdskraften. Den Artikel i »Vier-Jahresplan«, vi tænker paa, er skrevet af en Ministerialdirektør i det tyske Rigsarbejdsministerium og rimeligvis er det første Gang i Verdenshistorien, at man finder et Arbejdsministerium, som dadler Arbejdsgiverne, fordi de betaler Arbejderne for *højt*. Men saadanne mærkelige Foreteelser bliver let en Følge af de unaturlige Veje, den tyske Beskæftigelsespolitik vælger. Der findes i det hele taget i Tyskland Kredse, som ikke er ubetinget tilfredse med Fuldbeskæftigelsen, fordi denne har styrket Arbejdernes Stilling i Produktionen. Et stort Berliner Dagblad har ligefrem erklæret, at en lille Reservearmé af arbejdsløse er en Forudsætning for det tyske Produktionslivs Standard, og har rent ud sagt, at det bedste vilde være »Fuldbeskæftigelse minus 10 %«. Saadanne Udtalelser viser, at Fascismen har vakt Kræfter til Live, som ikke kan være behagelige for den sociale Reaktion, der er repræsenteret inden for Regeringskredsene.

Dette er et Bevis paa, at Fuldbeskæftigelse eller tilnærmelsesvis Fuldbeskæftigelse, selv under det totalitære System, ikke er en naturlig og selvfølgelig Funktion af dette System, og at der ogsaa der findes Kræfter, og det endda indflydelsesrige Kræfter, som modarbejder dette Maal.

Det er meget vel muligt, at saadanne Kræfter, der er interesseret i at hindre Fuldbeskæftigelse, ogsaa er at finde i kapitalistiske Stater under demokratisk Styre, men der er ingen Tvivl om, at i saadanne Lande findes der ogsaa *organiserede Kræfter,* der kæmper for en Løsning af Beskæftigelsesspørgsmaalet, og det er højst sandsynligt, at de demokratisk styrede Stater vil være i Stand til at løse Beskæftigelsesproblemet, netop fordi kun en *positiv* Beskæftigelsespolitik i Længden vil betyde en Legitimation for den politiske Magt. *Arbejderbevægelsen* forstaar Problemets vidtrækkende Betydning og vil kæmpe for en Løsning, der vil svare til Arbejderklassens *sociale Maal.*

H.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Aulum	(Tørvefabr. Karl Bjerregaard)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bryrup	(Savværksejer J. Chr. Jensen, Lystrupsminde Savværk)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Børkop	(Plantageejer Frost, Børkop Planteskole)
D. A. F.	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Ikast	(Murerm. Kresten Krestensen, Birk pr. Herning)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jerslev	(Cementvarefabrikant L. Larsen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Karlby	(Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Laven	(Linaa Kommune)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Tønder	(Tørvefabr. P. A. Nielsen)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
Øster-Vester Hassing	(Propr. Kaasgaard, Vester Hassing) (Ang. Kartoffeloptagn.)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
25. Kreds	(Smedem. Michaelsen, V. Halne pr. Vadum)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Kreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Glumsø	(Kalklejeejer Jens Peter Jensen)
Hyllinge	(Dræningsmester Emil Petersen, Skafterup)

RUSLAND - TYSKLAND

Den 23. August vil faa historisk Betydning. Den Dag har Tyskland og Rusland underskrevet en Ikke-Angrebspagt, som vil sætte Præg paa hele Verdens politiske Situation. Traktatens Ordlyd er meget betegnende. Det er den første Ikke-Angrebspagt, som Rusland afslutter, uden Klausul om, at den anden Parts Angreb imod en tredje Magt giver Ret til at opsige Traktaten. Endvidere staar det i Pagten, at »ingen af de kontraherende Parter vil deltage i nogen Magtgruppe, der retter sig mod en af de kontraherende Parter.

Men Tidspunktet, paa hvilken Traktaten blev afsluttet, er afgørende for hele Udviklingen. Rusland siger tydeligt *nej Tak* til de vesteuropæiske Magter, som nu har ventet i 3 Maaneder i Kreml, og giver Blanco Fuldmagt til en tysk imperialistisk Krig mod Polen. Saaledes er Situationen.

Det er rigtigt nok, at det ikke drejer sig om en militærisk og politisk Forbundspagt mellem Rusland og Tyskland, men der er ingen Tvivl om, at der nu bestaar et Pagtsystem mellem Rusland og Tyskland, som *indirekte* støtter Tysklands imperialistiske Planer i Østeuropa.

Siden den 23. August har alle politiske og økonomiske Problemer i hele Verden næsten faaet et andet Udseende. Alle Problemer skal overvejes paany. Der eksisterer næsten ikke et eneste Spørgsmaal, som nu ikke faar et andet Præg. Paa *udenrigspolitisk* Omraade kan det f. Eks. ses, at det japanske Spørgsmaal faar en fuldstændig anden Nuance. Rusland i *Anti-Komintern-Pagt* betyder en fuldstændig ny Problemstilling for Japan, som muligvis vil styrke Englands Stilling i det fjerne Østen og ogsaa paavirke Amerikas Stilling.

Indenrigspolitisk vil Forvirringen blive meget stor. Kommunisternes Rolle i Vesteuropa er definitivt udspillet. Det er umuligt at se en Chance for den vesteuropæiske Kommunisme, medmindre de vesteuropæiske kommunistiske Partier underkaster sig Trotzkismen, hvis store Chance i Vesteuropa — og muligvis ogsaa i Rusland — vil komme.

Men ogsaa i de borgerlige Lejre vil der komme til at foregaa pudsige Begivenheder. Det vil blive mærkeligt at se de meget velformuende Herrers politiske Optræden; disse Herrer, som har anbefalet Støtte til Tyskland for at bevare Europa for Stalin.

Indenfor Fagbevægelsen vil Linierne ligge klarere. Vi behøver ikke at gentage Diskussionen om Zürich-Kongressen, men det vil paany vise sig, hvor farligt det er indenfor en *international Organisation* at anerkende en Fagbevægelse, som er underlagt Statsstyre. De russiske Fagforeningers Indtræden i Faginternationale vilde have betydet, at den internationale Fagbevægelse var blevet splittet. Den *vesteuropæiske* Arbejderbevægelse kan aldrig forsone sig med det fascistiske Styre i Tyskland, selv om realpolitiske Overvejelser kan tvinge vesteuropæiske Stater til at afslutte Aftaler paa politiske og økonomiske Omraader med Tyskland. Fagforeningernes Uafhængighed af Statsmagten i Vesteuropa tillader denne principielle Indstilling fra Fagforeningernes Side — de *russiske* Fagforeninger vilde ganske sikkert handle paa samme Maade, hvis de vilde være uafhængige af Statsmagten.

Den tysk-russiske Pagts politiske Baggrund er klar. München-Aftalen i Efteraaret 1938 viste de vesteuropæiske Staters Svaghed over for Aksemagterne og foraarsagede en vis Skepsis i Moskva, idet man blev bange for at staa alene overfor Tyskland. Denne Tendens støttes af de engelske og franske Imperialisters Politik, som tydelig nok henviste Hitler til Erobringer i Østeuropa. Hitlers fine politiske Instinkt greb Chancen. »Den røde forbryderiske Bolchevisme« forsvandt af Nationalsocialismens Propagandaplader. Man blev mere og mere stilfærdig over for Moskva og kvalte endogsaa i Foraaret 1939 den karpater-ukrainske Stat, man selv havde opdyrket, for at underminere Sovjet-Ukraine. Rusland anerkendte de sidste Bestræbelser og kasserede til Gengæld Litvinoff, den vesteuropæiske Politiks Repræsentant i Moskva.

Man skal ikke bedømme historiske Begivenheder fra et *moralsk Synspunkt*. Det er en Kendsgerning, at Europas politiske Moral er ødelagt — allerede inden den 23. August. Det var ikke mere moralsk at dele Tjekkoslovakiet, end det er at dele Polen. Naturligvis søger vi at forstaa den historiske Linie i det hele. Det er rigtigt, at russisk-tysk Samarbejde igennem flere Aarhundreder har været Europas faste politiske Kendsgerning. Det er ogsaa rigtigt, at Rusland kun kan have Gavn af en europæisk Konfliktsituation, som muliggør Ruslands Neutralitet indtil det Tidspunkt, som er egnet til Ruslands Indgriben, d. v. s. at dette Indgreb vil blive afgørende. Det kan heller ikke nægtes, at Ikke-Angrebspagten af den 23. August ligger i Lenin-Politikkens Linie. Lenin afsluttede midt under Verdenskrigen i 1917 Fredstraktat med det tyske Kejserrige og svigtede saaledes de vesteuropæiske Demokratier. Han muliggjorde paa denne Maade Bolchevismens Sejr i Rusland.

Selv om den tredje Internationales politiske Perspektiver forlængst ikke mere paavirker Sovjet-Unionens rent *nationalt* orienterede Politik, kan man regne med, at Rusland vil tage i Betragtning, at en europæisk Krig vil fremme den europæiske Opløsningsproces, ogsaa den sociale Opløsningsproces, og saaledes styrke Ruslands Stilling.

De umiddelbare politiske Konsekvenser af disse Dages storpolitiske Begivenheder kan selvfølgelig ikke forudses. Det lader til, at Polen sætter sig imod en fjerde Deling, selvom Udformningen af denne Deling er meget uvis, hvis ikke England og Frankrig staar fast ved Garanti-Pagten. Hvis de gør det, saa synes Krigen at være uundgaaelig, men i dette Tilfælde skal vi gøre opmærksom paa, at ogsaa den tysk-russiske Forstaaelse *ikke* har formindsket Virkningerne af den engelske Blokade. Tyskland vil kun have Adgang til de russiske Raastoffer — selv Spanien maatte betale — hvis *Tyskland betaler* med Guld, Deviser eller Industrileverancer. Men Tyskland vil ikke være i Stand til at gøre det i stor Udstrækning under en Krigssituation. Saaledes vil ogsaa her de økonomiske Kendsgerninger sætte en Grænse for den politiske Pagts Betydning.

Hvad *Skandinavien* angaar, skal det fremhæves, at det er sandsynligt, at Østersøen ikke vil blive Krigsomraade, naar Rusland er nevtral. Netop den tysk-russiske Modsætning har været Aarsag til den politiske Uro i Østersøen, som har præget de sidste Maaneder.

H.

Hastige Glimt fra en Rejse gennem Lapland:

Hvor Jernmalmen brydes

Et Kig ind i Verdens største Malmgruber og lidt om de laplandske Malmgrubers Historie.

De laplandske Malmgrubers Historie gaar helt tilbage til 1640. Paa dette Tidspunkt fandt man første Gang Jernmalm i Lapland, uden dog at være klar over, at det

Grubearbejder i Kierunavaara.

fandtes i saa uhyre Mængder som Tilfældet er. Nok blev der foretaget Undersøgelser, men man havde paa det Tidspunkt ikke de Hjælpemidler man har i Dag, hvorfor det var vanskeligt at fastslaa Malmlejernes Udstrækning. Efter Undersøgelser foretaget ved Gällivare afgav en Bjergmester omkring 1700-Tallet en skriftlig Beretning, hvori det bl. a. hedder, at han har fundet en Malmgang, »der er 1½ Favn bred og et temmeligt Stykke lang.«

Det var naturligvis ikke en Oplysning, der kunde animere til at gøre Forsøg paa Malmbrydning i større Stil, og det gik da ogsaa ret hurtigt i Glemmebogen. Alligevel var Lapland ikke glemt. I de følgende Aar var der adskillige, som havde deres Opmærksomhed henvendt paa de laplandske Malmlejer, og i 1735 begyndte man at bryde Malm, men dog kun i mindre Partier, da Transporten var uhyre vanskelig gennem de øde og vildsomme Egne. Transporten maatte foregaa med Trækrener som Forspand, og det siger sig selv, at det ikke var større Partier, man paa den Maade kunde fragte den meget lange Vej frem til det Sted, hvor Malmen skulde behandles.

Henimod Slutningen af 1700-Tallet blev Malmgruberne ved Gällivare overdraget Banebryderen i Norbotten, Samuel Gustav Hermelin, og saa kom der lidt mere Fart i Foretagendet. Han koloniserede Grubeomraadet, og Arbejdet kom ind under mere faste Former. Det var dog stadigvæk Transporten, der voldte de største Vanskeligheder. Man havde kun Rener at anvende som Trækdyr, og man maatte derfor overlade Lapperne at besørge Malmen transporteret den 150 km lange Vej fra Grubeomraadet til Øverkalix, hvor Malmen skulde gennemgaa Forædlingsprocesserne.

Det skal have været noget af et enestaaende Syn, naar disse Malmtransporter, der undertiden talte over Hundrede, drog frem under flammende Nordlys gennem de endeløse snefyldte Skove, thi foruden Trækrenerne med førte Lapperne som Regel hele deres Renhjord og alle Familiemedlemmerne paa den lange og besværlige Rejse.

Først ved Aarhundredskiftet kom der Gang i Malmbrydningen.

Der gik dog ikke mere end godt en Snes Aar før dette Foretagende gik i Stykker, og stort bedre gik det ikke et engelsk Selskab, som senere tog fat og bl. a. anlagde Banen fra Gällivare til Luleaa. Banen blev dog bygget saa spinkel, at Staten ikke kunde godkende den, og saa maatte ogsaa dette Selskab give op. Staten overtog saa Jernbanen, ofrede store Summer paa at udbygge den, og først i Begyndelsen af dette Aarhundrede kom der rigtig Gang i Malmbrydningen ved Gällivare.

I 1903 blev Banen fra Gällivare til Rigsgrænsen aabnet,

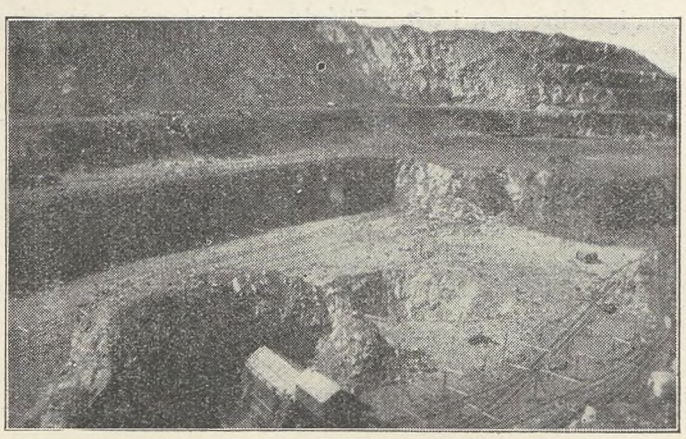

Et Hjørne af Kierunavaaragruben.

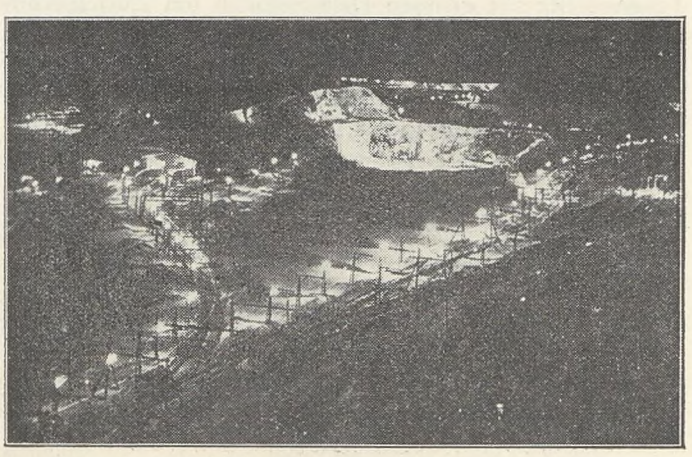

En Del af Grubeomraadet i Natbelysning.

og samtidig blev ogsaa den norske Strækning fra Rigsgrænsen til Narvik færdig, og dermed havde man gennem en vildsom og øde Egn skabt en Transportvej, som betingede Udnyttelsen af de vældige Malmlejer ved Kiruna. — Og at de er blevet udnyttet siden da kan ingen bestride, men samtidig er der udført et Koloniseringsarbejde, som man skal til de amerikanske Guldminedistrikter for at finde Magen til, hvilket Byen Kiruna, som jeg omtalte i min første Artikel, er et Vidnesbyrd om.

Man kan ikke i denne Forbindelse undlade at omtale den svenske Statsgeolog Hjalmar Lundbohm. Hans Navn er uløseligt knyttet til Malmfelterne omkring Kiruna og til selve Byen. Det var ham, der grundlagde Byen, og det var ham, der med stor Fremsynethed lagde Planerne for Byens Udvikling saaledes, at den ikke i Dag fremtræder som en Samling Huse lagt hulter til bulter, men som en By med Plan og Orden i alle Forhold.

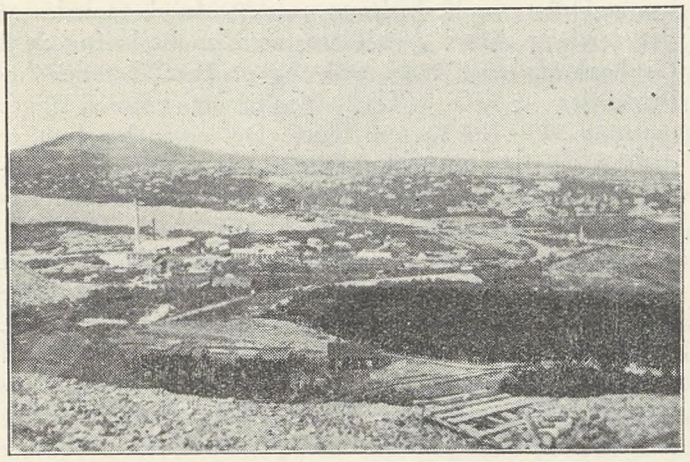

Kiruna set fra Kierunavaara.

Dr. Hjalmar Lundbohm kom til Kiruna i Slutningen af Halvfemserne og ledede i Egenskab af Disponent Kierunavaara Aktieselskabets Virksomhed indtil 1920. I et Mindeskrift om ham hedder det:

»Bjerget med Malmen tog Manden fangen alle hans bedste Manddomsaar. Paa Bjerget og for Bjerget arbejdede han ufortrødent medens Aartierne randt. Ved Bjergets Fod lod han bygge sig et enkelt Blokhus. I dette samledes Hundreder af Tidens ypperste indenfor Teknik, Økonomi, Videnskab og Kunst. Her lagdes de Planer, som gav Skønheden en Plads ved Nyttens Side og ledede til Skabelsen af en af Verdens skønneste og sundeste Bjergværksbyer.«

Dr. Lundbohm døde i 1926 og fandt sin Grav i den By, som kan takke ham for sin Tilblivelse. I en lille Birkelund tæt ved Kirken hviler hans jordiske Rester under et Monument af Granit.

Een Milliard Tons Jernmalm i en enkelt Grube.

Paa Grund af sin store Jernholdighed og forskellige andre Egenskaber er Malmen, der findes i Fjældene omkring Kiruna, meget værdifuld. Jernholdigheden er omkring 68—70 pCt., helt op til 90 pCt. og sjældent eller aldrig lavere end 60 pCt.

I Fjældet Kierunavaara — hvorfra Byen har faaet sit Navn, forekommer Verdens største nu kendte Malmleje. Det strækker sig i en Længde af 8 km med en Gennem-

En Skakt i Luosaavaaragruben.

snitsbredde af 96 Meter. Dybden kender man ikke bestemt, men man er dog ved Hjælp af Diamantbor naaet ned i en Dybde af 750 Meter og har stadig fundet Malm. Paa Grundlag heraf samt ved Hjælp af magnetiske Maalinger har man anslaaet den samlede Malmmængde til een Milliard Tons. Sandsynligheden taler dog for, at Malmmængden er meget større, og der er derfor ikke nogen Fare for, at Gruberne skal blive tømt foreløbig selv om der daglig brydes ca. 1500 Tons.

Grubearbejdet foregaar i to Holds Drift, og Hovedparten i aabent Brud, idet man i terasseformede Afsatser paa 15—20 Meters Højde sprænger sig dybere og dybere ned i Fjældet.

Med en 600 Meter lang Bjergbane føres man op til det af de højeste Punkter i selve Grubeomraadet. Herfra aabenbarer Gruben sig som en vældig Skakt, hvor Mennesker og Maskiner ser lilleputagtige ud. Et infernalsk Spektakel fra de elektriske Gravemaskiner og fra de mange hydrauliske Bor, der drives ved komprimeret Luft, som gennem vældige Rørledninger fører fra Kraftstationen ved Fjældets Fod op langs Siderne, lyder op fra Gruben. Store Mængder af Dynamit opbevares i Magasiner sprængt ind i Fjældet, og store Mængder af dette Sprængstof anvendes daglig til Udsprængning af Malmmasserne. En enkelt Boremaskine kan ved Hjælp af komprimeret Luft bore et 200 Millimeter Hul 25—30 Meter i Dybden. Det er kolossale Mængder af Dynamit, der ved Hjælp af lange Stænger proppes ned i et saadant Hul, og det er vældige Malmmasser, der paa denne Maade sprænges ud af Fjældet. Detonationen fra en

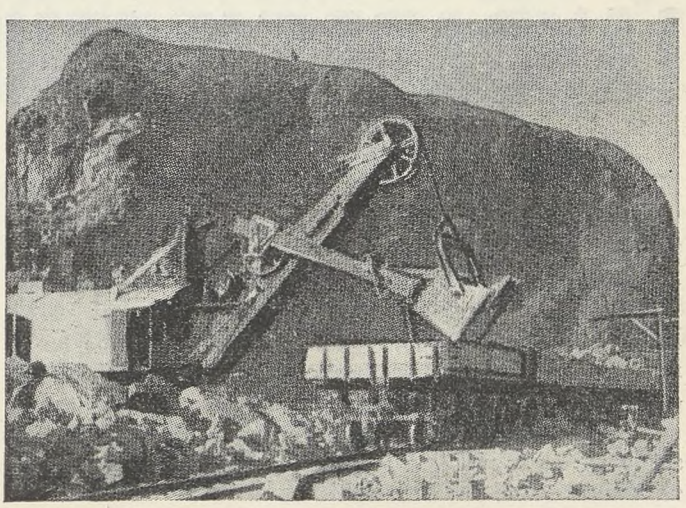

En af de elektriske Gravemaskiner, der benyttes i Gruben.

saadan Sprængning er saa voldsom, at den faar Husene i Kiruna til at ryste i deres Grundvold.

Sprængningerne i Gruberne finder Sted paa bestemte Tider af Døgnet. Saa snart en Fløjte begynder at lyde, forføjer Arbejderne sig ind i de Opholdsstuer, der ligger spredt over hele Grubeomraadet, og som er armeret med

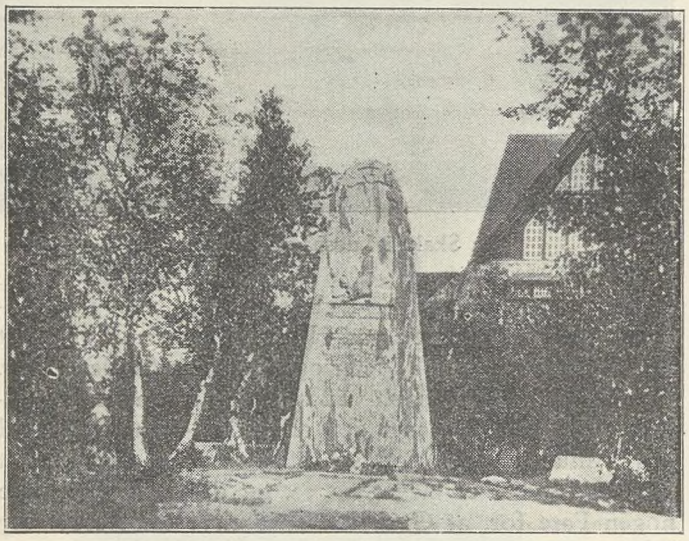

Hjalmar Lundbohms Mindesmærke i Kiruna.

svære Bjælker for at modstaa Malmstykkerne, der med voldsom Kraft slynges vidt omkring. Saa trykker »Skottbossen« paa en Knap, og ved Hjælp af et særligt System antændes Dynamiten ved elektrisk Strøm. — Og saa begynder Skudene at drøne, medens hele Grubeomraadet indhylles i Taage. Før Fløjten er hørt op med at lyde, vover ingen af Arbejderne sig udenfor de armerede Stuer.

Man skulde synes, at det var ret farligt at være Grubearbejder under saadanne Forhold, og det er det naturligvis ogsaa, men Ulykkernes Antal er dog bragt betydeligt ned ved gennemførte Sikkerhedsforanstaltninger. Gaar et Skud ikke af, som det hedder, udvises der meget stor Forsigtighed, og Arbejderne tager aldrig en Chance under deres farlige Færd.

Elektriciteten spiller en stor Rolle.

Ved Hjælp af store elektriske Gravemaskiner læsses de udsprængte Malmstykker i Transportvogne, der af elektriske Lokomotiver køres til et stort Knuseværk, hvor Malmstykkerne formindskes til 300 Milimeter. Fra Knuseværket falder Malmen gennem en lang Skakt udsprængt i Bjerget ned i et Magasin, som ligeledes er udsprængt i Bjerget, og fra dette Magasin læsses Malmen i Jernbanevogne specielt konstruerede til Malmtransport. Vognene køres gennem en 3 km lang Tunnel i Bjerget, ind under Magasinet, og Læsningen foregaar paa den Maade, at Malmen ligefrem tappes i Vognene. Under Læsningen staar Vognen paa en Vægt, som gennem et elektrisk Signalsystem meddeler, naar den normale Vægt, 35 Tons, er naaet. Det tager normalt 35 Sekunder at læsse en Vogn, men det skal jo ogsaa gaa stærkt, naar der skal læsses 4—500 Vogne i hvert Arbejdsskift.

I Kierunavaara- Gruben er beskæftiget omkring 1600 Mand, men der er endnu to Gruber i Nærheden af Kiruna, som er i Drift, nemlig Luossavaara og Tuollovaara. I disse er beskæftiget ca. 400 Mand, saaledes at det samlede Antal Arbejdere, som er beskæftigede i Grubeomraaderne, naar omkring et Par Tusinde. Arbejdstiden er 7½—8 Timer daglig, og Lønnen ligger omkring 120—125 Kr. om Ugen. Det er en baade efter danske og svenske Forhold høj Løn, men Grubearbejderne i Kiruna hører ogsaa til de højst aflønnede Arbejdere i Sverige.

Arbejdsforholdene er udmærkede, men om Vinteren vanskeliggøres Arbejdet af Sne og Mørke. Som tidligere nævnt viser Solen sig ikke over Synsranden i 40 Døgn, og det vil sige, at man praktisk talt maa arbejde ved kunstigt Lys Dag og Nat i et Tidsrum af omkring tre Maaneder. Men heldigvis har man Elektriciteten — og til billige Penge. Vandfaldene er bundne i mægtige Kraftværker, hvorfra Strømmen føres ud over Lapland.

I det hele taget spiller Elektriciteten en meget stor Rolle, ikke alene ved Arbejdet i Malmgruberne, men ogsaa som Drivkraft for de store elektriske Lokomotiver, der transporterer Malmtogene fra Kiruna til Narvik.

Men derom i næste Artikel.

I. A. Ørsted.

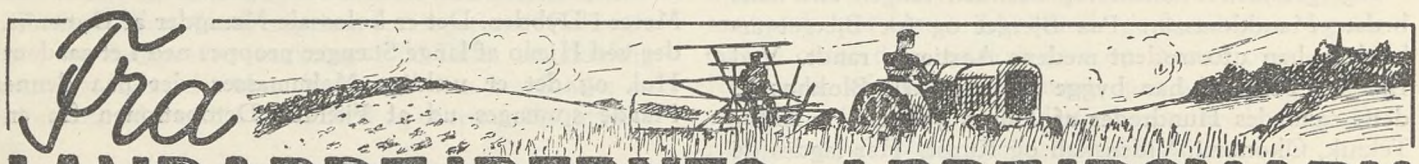

Landarbejder-Rundskue

Enhver Sag har to Sider — mindst. Nu har man glædet sig over den energiske Agitation, som Foreningen til Fremme af dansk Frugtavl har udfoldet for Fremelskning af nye Frugtplantager og Forøgelsen af privat Frugtavl, for at Danmark ikke alene skal kunne frugtføde sig selv, men ogsaa kunne eksportere Frugt, og saa erfarer man, at denne Agitation synes at have medført en i hvert Fald periodisk Overproduktion af Planteskoleartikler med deraf følgende stærkt forringede Eksistensmuligheder for Planteskolerne.

Saadan siges det at være. Den stigende Efterspørgsel efter unge Frugttræer skal have animeret ikke alene de ældre alt bestaaende Planteskoler til en stærkt forøget Produktion, men ogsaa til Anlæg af talrige nye mindre Virksomheder. Alt med det Resultat, at Markedet nu er mere end mættet, og Priserne nede paa et Niveau, der knapt og napt dækker Fremstillingsomkostningerne. Og *det* gaar ud over mere end Frugttræproduktionen. For at klare sig kaster alle Planteskolerne sig over Fremstilling af alle andre Artikler end netop Frugttræer: Roser, Prydbuske, stedsegrønne Træer o. s. v. med det Resultat, at der ogsaa for disse Tings Vedkommende bliver Overproduktion og Prisfald. Og naar en Bedrift kører lige i Vandskorpen eller ligefrem giver Underskud, kan den ikke betale samme Arbejdsløn eller give samme Vilkaar som en rentabel Erhvervsvirksomhed.

— Disse her refererede Indvendinger dækker vistnok i Hovedsagen de Argumenter, som Afdelinger og Forbundet har mødt i Arbejdet for at skaffe bedre Vilkaar for de Medlemmer, der er beskæftiget i Planteskoler, der findes spredt over Landet, et ikke ringe Antal Planteskoler, som i større eller mindre Grad beskæftiger Landarbejdere. Arbejdsforholdene i disse har været højest uensartede, men sjældent saadanne, at de set fra et Arbejdersynspunkt kunde betegnes som tilfredsstillende. Lønningerne endnu lavere end Landbrugets har ikke været og er ikke ualmindelige.

Af mange Grunde har det været besværligt at organisere de i Planteskolerne beskæftigede Arbejdere og endnu mere besværligt at skaffe dem Resultat af deres Organisering. Gennem en Række Aar har der ganske vist eksisteret Overenskomster med en Del af de større Planteskoler, men netop den Underbudskonkurrence, som disse har været Genstand for fra de Virksomheder, der arbejder med uorganiserede og endnu daarligere betalte Arbejdere, har gjort det overmaade besværligt at opnaa blot nogenlunde rimelige Arbejdsaftaler.

En Del Planteskoleejere synes dog nu at have indset, at denne alles Krig mod alle kun kan medføre et sikkert Resultat: Erhvervets Ruin, og har sluttet sig sammen i en Afdeling under Dansk Arbejdsgiverforening, dels for der igennem at faa Aftale om ensartede Arbejdsbetingelser, men dels vel sagtens ogsaa for i nogen Maade at bremse op for indbyrdes Smudskonkurrence.

Med denne nye Arbejdsgiverforening er afsluttet en Overenskomst. Det maa haabes, at der her igennem er skabt Forudsætning for en virkelig i højeste Grad tiltrængt Regulering af Arbejdsforholdene i Planteskolerne, en Forudsætning, som imidlertid kun holder, saafremt alle vore Afdelinger, inden for hvis Omraade findes Planteskoler, er opmærksomme paa dette Forhold og holder Øje med Organisations- og Arbejdsforhold paa disse Virksomheder.

Overfor en enkelt større Planteskolevirksomhed, der gennem mange Aar har været en særlig daarlig Betaler, nemlig Vejle Amts Planteskole i Børkop, har det, som Fagbladets Læsere vil vide, været nødvendigt at etablere Strejke. Konflikten har løbet fra Slutningen af Marts Maaned i Aar og omfatter 16—17 Mand. Den paastaaede Arbejdsmangel paa Landet er i hvert Fald ikke større, end at Planteskolens Indehaver har kunnet skaffe sig nogle Skruebrækkere.

Men Melodien om Arbejdsløshed i Byerne og Arbejdsmangel paa Landet er vist iøvrigt blevet væk for de før saa ivrigt fløjtende Rottefængere. I Aar, hvor Arbejdsløshedstallet er lavere end i de sidste 10 Aar, skulde man have ventet en epidemisk Opblussen af denne Fløjtesyge, ikke mindst i Høstens Tid. Da der imidlertid ikke længere med Virkning samtidig kan snakkes om Arbejdsløshed i Byerhvervene, har Paastanden om Arbejdsmangel paa Landet øjensynlig tabt Interessen.

Og mere end en Paastand, en tom og urigtig, agitatorisk Paastand, har det jo heller aldrig været. De Arbejdsaftaler om Landbrugsarbejde, som man paa Forbundskontoret jævnlig stifter Bekendtskab med, viser bedre end noget andet, hvor forløjet Paastanden er og altid har været. Hvis der paa Landet var den Mulighed for at vælge og vrage mellem Arbejdstilbud, som L.-S. og Venstre-Agitatorernes Ordskvalder maatte forudsætte, vilde blot nogenlunde normale Mennesker aldrig indgaa paa Arbejdsaftaler som dem, man altfor tit støder paa.

Nej, Sandheden er den, at der ofte ikke er noget Valg, og at det er den skinbarlige Nød, der af haardhudede Arbejdsgivere udnyttes skamløst.

Et Eksempel fra Omegnen af Brande er særdeles oplysende. Et ungt Ægtepar tog fra 1. November forrige Aar plads som Fodermesterfolk hos en Gaardejer. De skulde passe en Besætning bestaaende af 32 Malkekøer, 16—18 Stk. Ungkvæg, 8 Grisesøer og 30 Grise. Enhver, der har det mindste Begreb om Landbrugsarbejde, vil vide, at begge Ægtefæller hermed havde faaet begge Hænder fulde fra tidlig Morgen til sen Aften, og det hver Dag i Ugen. Men den Betaling, der blev tilbudt for dette baade krævende og ansvarsfulde Arbejde, var til Gengæld saa lille, at kun stor Arbejdsløshed og stor Nød kan forklare, at det var muligt for Bonden at skaffe sig Arbejdere til disse Vilkaar.

Tilsammen skulde begge Ægtefæller for et Aar have 1000 Kr., lidt Procenter af den leverede Mælk samt i Naturalier lidt Mælk og Kartofler. Den kontante Løn skulde udbetales med 40 Kr. om Maaneden for Vinterhalvaaret og 50 Kr. maanedlig for Sommerhalvaaret, Resten skulde indestaa til Tjenesteaarets Udløb. Men selv denne ringe kontante Udbetaling, som end ikke forslog til den nødtørftigste Føde, endsige til Klæder, Skat, Forsikring og andre Fornødenheder, var det umuligt at pine ud af Bonden. 5—6 Kroner og naar det kom højt en Tikroneseddel i Ny og Næ var alt, hvad de unge Mennesker saa af Penge for alt deres Slid.

I Løbet af 6½ Maaned, nemlig i Tiden 1. Nov. til 17. Maj, har Mand og Kone tilsammen faaet udbetalt for deres Arbejde 320 Kr. Til Sammenligning tjener, at den overenskomstlige Løn for Pasning af en Kobesætning af ovennævnte Størrelse i 6½ Maaned udgør ca. 1470 Kr., hvortil kommer Arbejdsløn for Pasning af Søer og Grise. Intet Under, at de to unge Ægtefæller efterhaanden tabte Modet og en skønne Dag forlod Pladsen, men for de, der kender lidt til Bondementalitet, lyder det heller ikke forunderligt, at Bonden under Paaberaabelse af Kontraktbrud nægtede at betale dem deres indestaaende Resttilgodehavende, et Par Hundrede Kroner.

Man har i dansk Lovgivning en Bestemmelse om, at Aftaler, hvorefter een Part udnytter en andens Nød og Uerfarenhed, skal være uforbindende og ugyldige. Det skal nu blive interessant at se, om Domstolene vil statuere, at Landbruget kan byde gifte familieforsørgende Arbejdere Vilkaar som ovenfor refereret, uden at komme i Strid med denne Lovbestemmelse. Stævning mod Bonden er med Forbundets Bistand udtaget.

De Tjenestekarlevilkaar, man jævnlig stifter Bekendtskab med, tyder heller ikke paa nogen Mangel paa Karle. Var der det, vilde man fra Landbrugets Side sikkert gøre lidt mere for at holde paa de Karle, man har. Klager over, at Kost og Værelse ikke opfylder selv de minimale Forskrifter, som Medhjælperloven giver, forekommer stadig, og Domstolene har en udtalt Utilbøjelighed til at erkende, at et Tjenesteforhold lovligt kan ophæves paa Klage over Kosten.

I en Retssag mod en Gaardmandsenke ved Hørve er for nylig afsagt en Dom, hvori det meget oplysende hedder:

> »Med Hensyn til den — omhandlede Kalv ... hvis Kød er benyttet til Kost paa Gaarden, bemærkes, at det ikke er godtgjort, at Kalven som paastaaet er død af Mund- og Klovsyge, medens det efter de afgivne Parts- og Vidneforklaringer ... maa antages, at Kalven under Drikning af Vand

har forslugt sig paa dette og **derved er blevet kvalt,** og at Kødet ikke har fejlet noget.

— Hvad særlig Klagerne over Hønsekødet angaar bemærkes, at det ikke er godtgjort, at der er serveret usundt og daarligt Hønsekød. Det er rigtig, at der har været en Epidemi af **Hønselammelse** paa Gaarden, men efter det oplyste maa der gaaes ud fra, at Kødet af saadanne Høns ikke er usundt eller daarligt, og at det iflg. Vidnesbyrd er sket, at der blandt Paalægget har været **Frikadeller, der lugtede** eller **Kødrand, der var muggen,** kan, idet det ikke er godtgjort, at de nævnte Mangler ved Paalægget **har været jævnlig forekommende,** ikke give Hjemmel til Tjenesteforholdets Ophævelse —«.

Herefter blev Gaardejersken frifundet og Karlen i Stedet dømt til at betale hende en Erstatning paa 93 Kr. Tilfældet er saamænd ingenlunde enestaaende. Tværtimod. Forbundets juridiske Forbindelse, der har faaet Spørgsmaalet om Appel forelagt, fraraader saadan, vel sagtens ud fra Erfaring fra mange tilsvarende Tilfælde.

Der maa være noget i Talen om, at vor Dommerstand er for daarlig aflagt. Hvad Maden angaar er d'Herrer Dommere øjensynligt ikke forvænte.

Vilh. Rasmussen.

Ny Landarbejderlov i Estland

Parlamentet i Estland har i Foraaret 1939 vedtaget en ny Lov, som allerede i lang Tid har staaet paa Dagsordenen. Den nye Lov betyder en vældig Forringelse af Landarbejdernes Rettigheder. Modstandere af denne Lov var Socialisterne, ligesom de borgerlige Demokrater. Samtidig annullerede man to Love, som efter Regeringskredsens Ytringer skulde svare til »Revolutionstidens Stemning«.

Den nye Lovs vigtigste Bestemmelser er i Sammenligning med den hidtidige følgende:

Arbejdstid: Hidtil kunde den gennemsnitlige Arbejdstid Aaret rundt ikke overskride 9 Timer pr. Dag, fordi en paritætisk Kommission, bestaaende af Landarbejder- og Arbejdsgiverrepræsentanter kunde regulere Arbejdstiden maanedsvis. Efter den nye Lov bestemmes Arbejdstiden gennem Overenskomst mellem Arbejdsgiver og Arbejder, hvorefter der tilstaas Landarbejderen en daglig Nattehvilepause paa 8 Timer (hidtil 9 Timer), dog med den Undtagelse, at denne Pause i Maanederne Juni og Juli kan nedsættes til 7 Timer. For Arbejdere ved Kvægavl gives overhovedet ingen bestemt Nattepause.

Overtimer og Overtimeløn: Den hidtidige Lov indeholdt meget klare Overarbejdsbestemmelser og for Overtimer betaltes et Tillæg paa 50 %. Den nye Lov indeholder hverken Bestemmelser om selve Overarbejdet eller om Overtimers Betaling.

Fridag. Den hidtidige Lov gav Landarbejderen Mulighed for at faa en Fridag hver Maaned til Ordning af personlige Anliggender. Efter den nye Lov faar de kun en Fridag hver anden Maaned.

Børnearbejde: Efter den nye Lov kan Børn fra deres 10. Aar (hidtil 12 Aar) beskæftiges som Hyrder.

Boligforhold: Efter den hidtidige Lov maatte ugifte mandlige og kvindelige Personer, som havde Beskæftigelse i Landbrug, have særskilte Soverum. I den nye Lov eksisterer dette Krav ikke mere.

Foruden er der i den nye Lov flere Forskrifter, som forringer Landarbejdernes Vilkaar, f. Eks. Arbejdsgiveren kan som Garanti for »Overholdelse af Arbejdskontrakten« ved Lønudbetaling tilbageholde en Maanedsløn, Arbejdsgiveren har faaet Lov til at forelægge Arbejderen Bestemmelser, som afviger fra Lønkontraktens Bestemmelser, o. s. v. Hensigten med at indføre Kriminalstraf for Landarbejdere, som ikke overholder deres Kontrakt, naaede Oppositionen at tilbagevise.

Landarbejderloven var den første Sociallov, som blev vedtaget af Estlands Parlament efter den nye Statsforfatnings Gennemførelse. Paa socialt Omraade er det en enorm Reaktion.

Landarbejderorganisationsarbejde er forbudt siden 1934. Hidtil er det ogsaa forbudt at grundlægge nye Fagforeninger.

Tidligere havde Parlamentet ratificeret Konventionen og Landarbejdernes Koalitionsret. Paa Grund af Konventionens Krænkelse blev der i Aaret 1937 af Formanden for Organisationen, Aben, indgivet Klage mod Regeringen ved den Internationale Arbejdsorganisation.

Den 4. Juli 1939 dømte Højestekrigsret Formanden for Landarbejderforbundet, *Aleksander Aben,* for formodentlig Udspredelse af et Flyveblad, som indeholdt en Fornærmelse mod Statspræsidenten, til 5 Aars Tvangsarbejde. Da Aben er Medlem af Parlamentet, skal hans Udlevering af Parlamentet behandles i Efteraarssamlingen, antagelig i Oktober. *»Bulletin«.*

Fra Medlem til Medlem

Haderslev A. — Vognmand Adolf Iversen, Haderslev. Overenskomst oprettet, i det Vognmanden har tiltraadt den til enhver Tid gældende Overenskomst med Haderslev Amts Vognmandsforening. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. Marts.

Isoleringsarbejderne — Firmaet »Persolit«. Der forelaa Uoverensstemmelse angaaende Betaling for Isolering med Glassilskeskaale. Ved et Priskurantudvalgsmøde om Sagen er der opnaaet Enighed om, at Glassilkeskaale betales efter de i § 5 anførte Priser for Tykkelser indtil 20 mm. For Tykkelser herover tillægges for hver 5 mm 10 %. Hvor der skæres ud for Muffer, Langgevind og støbte Bøjninger betales ekstra 25 Øre pr. Stk., hvis de isoleres med Skaale.

Aarhus J. B. — Murermestrene V. B. Olsen og Axel Sørensen. Paa en Byggeplads i Aarhus, hvor der skulde rammes Jernbetonpæle, forlangte Firmaet Arbejdet udført i to Holds Drift. Arbejderne nægtede at paabegynde Arbejdet i Holddrift, medmindre der forud forelaa en Aftale om, at der for Arbejdet udenfor den normale Arbejdstid blev betalt de alm. Overarbejds- og Nattillæg. Firmaet forlangte Arbejdet udført for det alm. Skifteholdstillæg under Henvisning til, at Arbejdet blev aflønnet i H. t. Entreprenøroverenskomsten. Efter at Sagen ved et Forlig i Den faste Voldgiftsret var henvist til Afgørelse af en faglig Voldgift, har Professor Krabbe som Opmand i Sagen afsagt Kendelse for, at Arbejderne er pligtige til at udføre det omhandlede Ramningsarbejde til de i Nævnskendelsen af 1922 fastsatte Skifteholdspriser. Opmanden er kommet til dette Resultat begrundet paa, at Arbejdet aflønnes efter Stk. s. i Centralforeningens Overenskomst, hvori der staar, at Parterne er enige om at respektere de Overenskomster, der er indgaaet mellem Organisationer under Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 17 15.–9. 1939 44. Aarg.

Krigen

Vi husker Nitten-hundrede-og-atten!
Og bedst den Dag, de mørke Skyer veg.
Tungt over alle Jordens Folk laa Natten,
derfor var dobbelt skøn den Sol, som steg.
En Verden var lagt øde, men vi vidste,
saadan lød Haabets Ord fra Ven til Ven,
at dette Vaaben-Opgør blev det s i d s t e
og denne Galskab a l d r i g kom igen.

Nu skulde Freden og Fornuften sejre,
nu gjaldt det Ret og aldrig mere Magt,
og Fredens Hymner lød fra alle Lejre,
om Fred stod Verden vaabenløs paa Vagt.
Men Haabet blev os snart brutalt berøvet,
skjult under Asken ulmede en Brand,
og Verdens lyse Tro blev traadt i Støvet,
kun Taabers Drøm var Fredens Fremtidsland!

Og Verden rustede som ingensinde!
Til ikke Fred, men Hævn stod Haab og Hu,
og Jordens Folk blev Fjende vendt mod Fjende,
skønt alt og alle gøs for Krigens Gru.
Den, der var svag, fik Svagheden at mærke,
mod Krigens Afgrund modstandsløst vi gled,
i syd og øst de svage af de stærke
blev skaanselsløst og haanligt trampet ned!

Nu skælver vi i mørkelagte Byer,
sit Bur har Krigens Vilddyr atter sprængt,
maaske i Nat fra Himlens tunge Skyer
mod vore Børn en Bombe bliver slængt.
Og Manden rives ud af Kvindens Arme,
og Sønnen kaldes bort fra Slægt og Hjem,
en haabløs Graad, en dyb, afmægtig Harme,
hvor de til Døden dømte drives frem.

De, der har Magten, lad dem have Skammen,
alt Ansvar, som de een Gang skal staa ved.
Vi, Kammerater, kan kun eet: staa sammen
i Værnet om vor Frihed og vor Fred,
og kun vort Sammenhold kan endnu værne
den Ret, som er os dyrekøbt og kær;
vi hører Krigen larme i det fjerne,
men lad den aldrig komme Norden nær.

Slut op, slut Trop om dem, der staar ved Roret
og aldrig har forvekslet Ret med Magt!
Og Splittelse ... vi kender ikke Ordet!
Vor Skæbne er i deres Hænder lagt.
Kun saadan kan vi Storm og Bølge dæmpe,
naar Uvejr raser voldsomt ved vor Bred.
Vi Nordens Folk har kun e e n Kamp at kæmpe,
e e t fælles Maal: vor Frihed og vor Fred!

Hvis aldrig vi fra Rettens Vej vil vige,
saa naar vi vel det Maal, vi har os sat:
at Fredens lyse Sol igen skal stige
og sprede Dag i Krigens mørke Nat.
Det er vort Haab og Tro, at her fra Norden
et Krav om Fred og Frihed skal en Gang,
naar Krigen ender, gaa ud over Jorden
sin Sejrs-Gang med jubelbaaren Sang!

A a g e H e r m a n n.

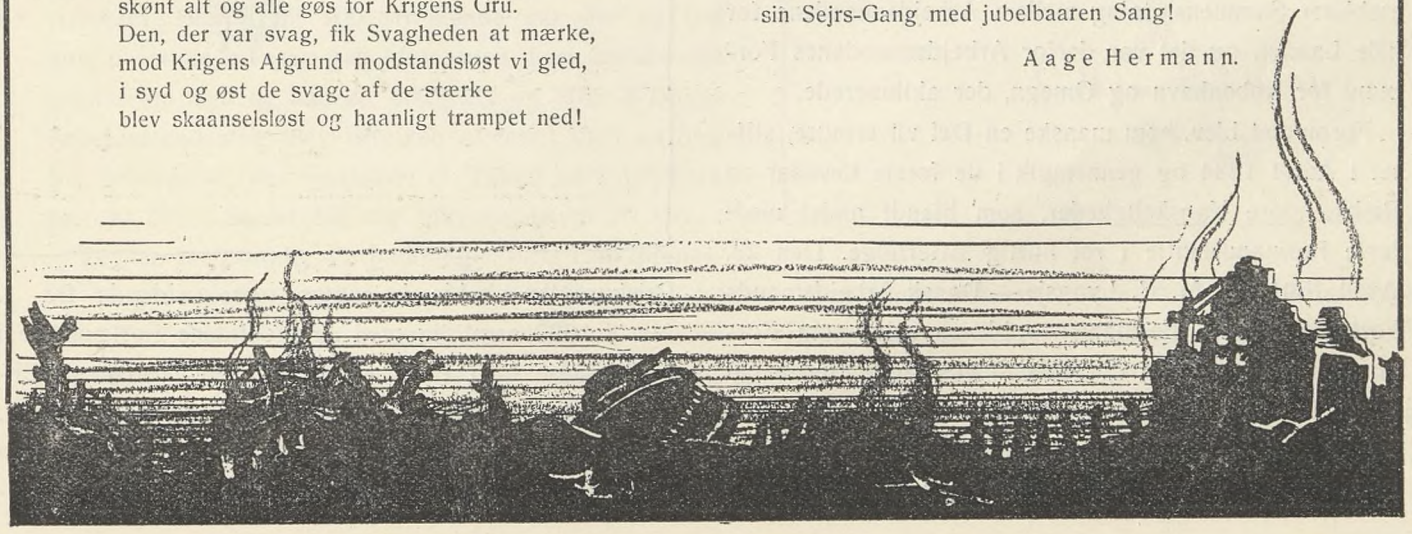

Interessante Dokumenter

Gennem Arbejderbevægelsens Arkiv er vi kommen i Besiddelse af nogle højst interessante, haandskrevne Breve, hvis Indhold refererer til de Bestræbelser, der fandt Sted for at tilvejebringe forbedrede Løn- og Arbejdsvilkaar til de københavnske Jord- og Betonarbejdere i 1892.

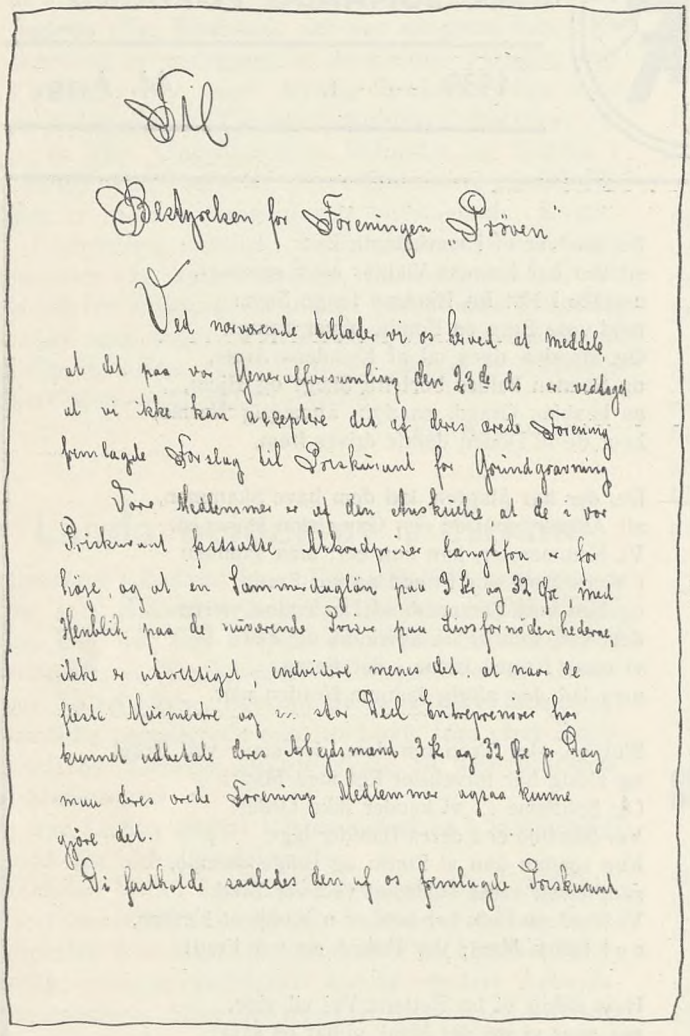

Til

Bestyrelsen for Foreningen „Pröven"

Ved nærværende tillader vi os herved at meddele, at det paa vor Generalforsamling den 23de ds er vedtaget at vi ikke kan acceptere det af deres ærede Forening fremlagde Forslag til Priskurant for Grundgravning.

Vore Medlemmer er af den Anskuelse, at de i vor Priskurant fastsatte Akkordpriser langtfra er for høje, og at en Sammerdagløn paa 3 Kr og 32 Øre, med Henblik paa de nuværende Priser paa Livsfornødenhederne, ikke er uberettiget, endvidere menes det, at naar de fleste Mærmestre og en stor Deel Entreprenører har kunnet udbetale deres Arbejdsmænd 3 Kr og 32 Øre pr Dag maa deres ærede Forenings Medlemmer ogsaa kunne gjøre det.

Vi fasthalde saaledes den af os fremlagde Priskurant

Paa det daværende Tidspunkt var der endnu ikke etableret Sammenslutning mellem Arbejdsmændene for hele Landet, og det var derfor Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn, der aktionerede.

Forbundet blev, som maaske en Del vil erindre, stiftet i Aaret 1884 og gennemgik i de første Leveaar en Række store Vanskeligheder, som blandt andet medførte Formandsskifte i ret hurtig Efterfølge. Den 22. April 1891 var M. C. Lyngsie — Dansk Arbejdsmands Forbunds senere Formand — bleven valgt som Forbundets Formand, og der blev straks taget fat paa at samle Arbejdsmændene gruppevis, for paa denne Maade at skabe en progressiv Fremgang med Hensyn til Forbedringer i de da bestaaende Forhold. En omfattende Agitation blev iværksat blandt Arbejdsmændene paa forskellige Arbejdspladser med det Resultat, at Forbundet fik en Tilgang af ca. 1200 Medlemmer.

Denne Stigning i Medlemstallet, og deraf følgende Stabilisering af Forbundets Magt og Indflydelse, blev benyttet til Fremsættelsen af en Række Lønkrav hos en Del Entreprenører og Vognmandsfirmaer. Disse Krav blev, støttet af Strejker, i alt væsentlig gennemført til Fordel for Arbejderne, og man forberedte et større Lønfremstød til Gennemførelse i Foraaret 1892. Forbundets Bestyrelse vedtog allerede i Juli Maaned 1891 et Forslag til Priskurant med Entreprenør- og Vognmandsforeningen og fremsendte i November Maaned samme Aar Forslaget til de interesserede Parter, men nogen Forhandling kom ikke i Stand inden Aarets Udløb.

De første Maaneder i det følgende Aar hengik ligeledes uden Resultat. Forbundet besluttede derefter, at

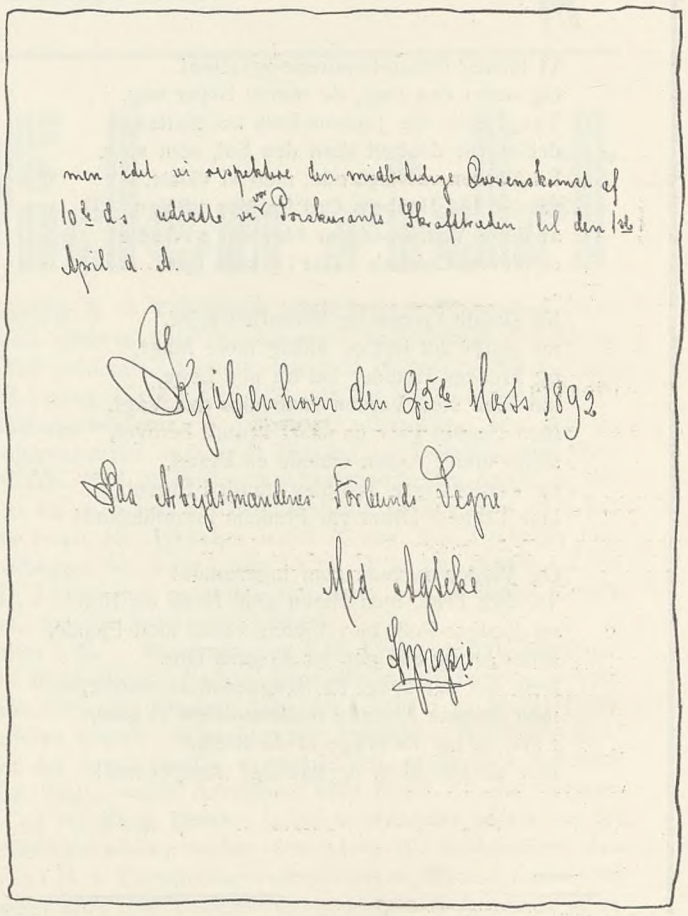

men idet vi respektere den midlertidige Overenskomst af 10de ds udsætte vi vor Priskurants Skrafttræden til den 1ste April d. A.

København den 25de Marts 1892

Paa Arbejdsmændenes Forbunds Vegne

Med Agteke

Lyngsie

Priskuranten skulde betragtes som gældende fra 1. Marts 1892 samtidig med Arbejdstidens Forlængelse i Forbindelse med Foraarets Indtræden. En større Entreprenør nægtede at udbetale den krævede Dagløn, der var fastsat til 3 Kroner, og Arbejdet blev som Følge heraf nedlagt. Efter et Par Dages Strejke erklæ-

rede Entreprenørforeningen sig imidlertidig villig til Forhandling, hvorefter Strejken sluttede midlertidigt.

Under de følgende Forhandlinger optraadte Entreprenør- og Vognmandsforeningen i Fællesskab, og frem-

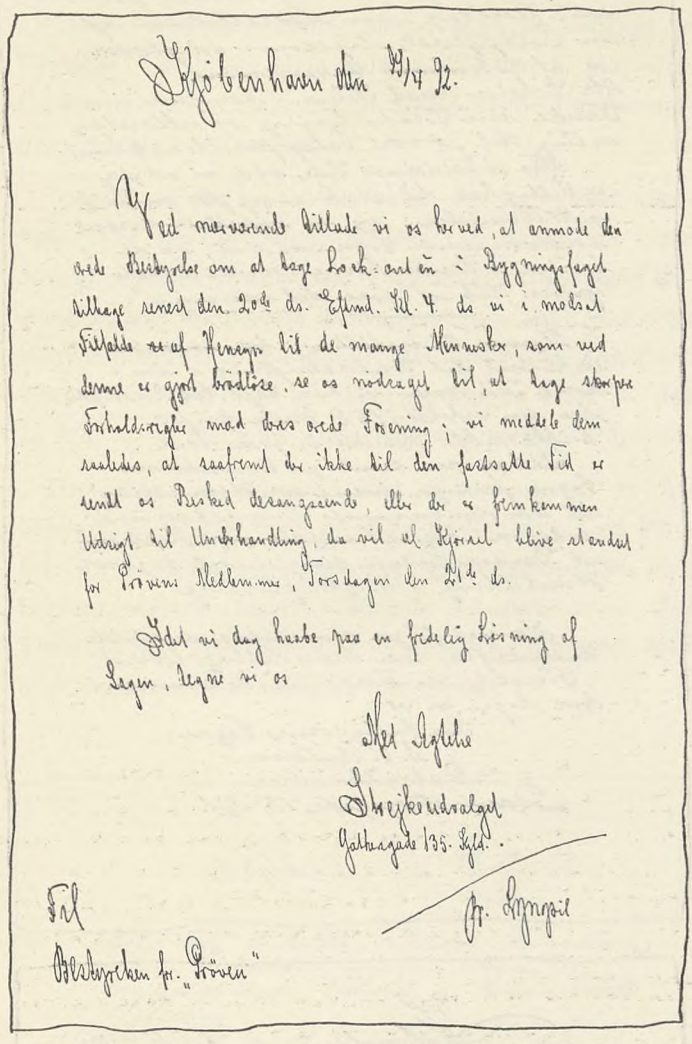

Kjøbenhavn den 29/4 92.

Ved nærværende Billede vi os herved, at anmode den ærede Bestyrelse om at lade Lockout'en i Bygningsfaget tiltræde senest den 2den ds. Efterm. Kl. 4 da vi i modsat Fald ere af Hensyn til de mange Mennesker, som ved denne er gjort brødløse, se os nødsagede til, at lade skarpere Forholdsregler mod deres ærede Forening; vi meddele dem saaledes, at saafremt de ikke til den fastsatte Tid er enedes os Forhold angaaende, eller der er fremkommen Udsigt til Underhandling, da vil al Kjørsel blive standset for Strøm's Medlemmer, Torsdagen den 2den ds.

Idet vi dog haabe paa en fredelig Løsning af Sagen, tegne vi os

Med Agtelse

Strejkekomiteen

Gothersgade 135. Sgd.

Fr. Lyngsie

Til

Bestyrelsen for „Prøven"

satte herunder Trusel om Iværksættelse af Lockout, saafremt man fra Forbundets Side etablerede Strejke.

Imidlertid udviklede Begivenhederne sig. Ved et større Entreprenørarbejde i Københavns Frihavn blev Arbejdstiden forlænget med en Time og Daglønnen kun forhøjet med 20 Øre. Det fremkaldte Misfornøjelse mellem de beskæftigede Arbejdere, som derefter nedlagde Arbejdet. Blandt de 200 strejkende var der en Del uorganiserede svenske Arbejdere, men disse forblev alle solidariske med de danske Arbejdere og efter 8 Dages Arbejdsstandsning blev Strejken afsluttet med en Sejr for Arbejderne, der opnaaede et Tillæg til Daglønnen paa 30 Øre i Stedet for som allerede nævnt 20 Øre.

Ved de før omtalte Forhandlinger med Entreprenør- og Vognmandsforeningen opnaaedes ikke Enighed, idet disse Foreningers Repræsentanter kun vilde tiltræde en Minimaltimeløn paa 30 Øre og ikke vilde høre Tale om Akkordpriser. Det blev derfor besluttet at nedlægge Arbejdet.

Forinden Arbejdet blev standset var der opnaaet Enighed med Kuskenes Fællesfagforening om, at Kuskene skulde nægte at køre de Steder, hvor der under Strejken skulde vise sig Skruebrækkere, og at Forbundets Medlemmer til Gengæld skulde nægte at aflæsse for eventuelle Skruebrækkere blandt Kuskene. Den første Sympatikonflikt blev saaledes iværksat og medførte senere, at Kul- og Havnearbejderne nægtede at læsse Vognmandsforeningen »Prøven«s Køretøjer, hvilket senere førte til Konflikt ved Havnen.

Jord- og Betonarbejdernes Strejke paabegyndtes den 2. April og varede til 7. Maj, da den afsluttedes ved en Overenskomst med Entreprenørerne, hvorved der fastsattes en Minimaltimeløn paa 30 Øre, og en Mindsteudbetaling af 2 Kr. 50 Øre i de korte Vinterdage.

I samme Tidsrum var der forhandlet med Vognmandsforeningen »Prøven«, hvis Forhandlere gjorde alle de Vanskeligheder, som tænkes kunde for at undgaa Oprettelsen af en Overenskomst, og det er da ogsaa væsentlig disse Vanskeligheder, de gengivne Dokumenter omhandler.

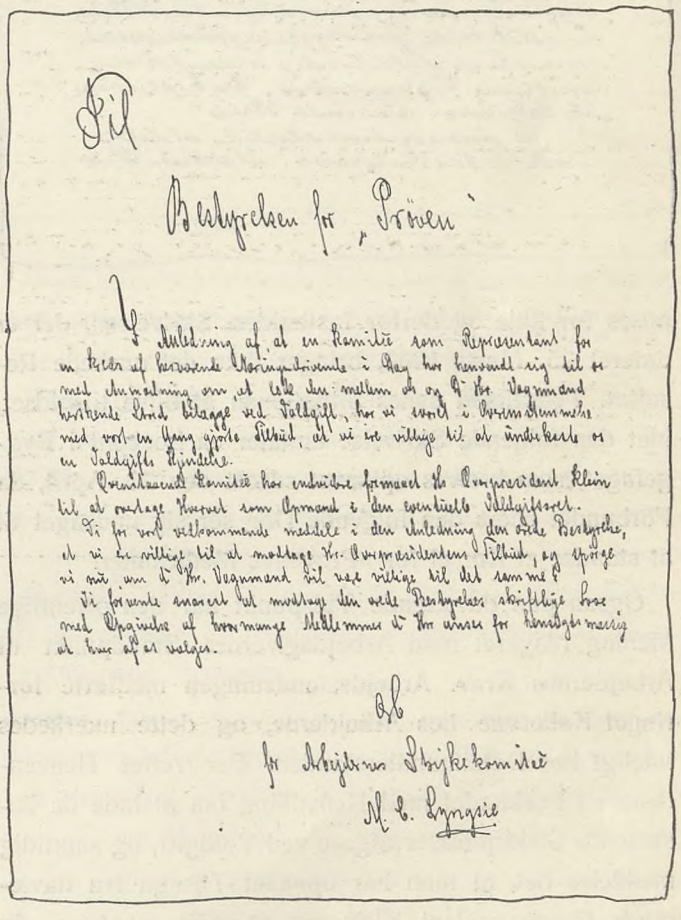

Til

Bestyrelsen for „Prøven"

I Anledning af, at en Komité som Repræsentant for en Kreds af forskjellige Næringsdrivende i Byen har henvendt sig til os med Anmodning om, at søge den mellem os og Hr. Vognmand Christensen bistaaede Strid bilagt ved Voldgift, hvor vi overfor Komitéen har givet Tilkjende, at vi ere villige til at underkaste os en Voldgifts Kjendelse.

Ovennævnte Komité har endvidere forespurgt Hr. Overpræsident Klein til at overtage Hvervet som Opmand i den eventuelle Voldgiftsret.

Vi for vort vedkommende meddele i den Anledning den ærede Bestyrelse, at vi ere villige til at modtage Hr. Overpræsidentens Tilbud, og spørge vi nu om Hr. Vognmand Sørl vare villige til det samme?

Vi forvente snarest Del modtage den ærede Bestyrelses skriftlige Svar med Oplysning af hvormange Medlemmer Hr. Christensen for Tiden sysselsætter, at kunne afpasse valget.

Pr. pr.

for Arbejdernes Strejkekomité

M. C. Lyngsie

Den første Skrivelse er en Afvisning af et Forslag fra den omtalte Vognmandsforening til Priskurant for Grundudgravning. Afvisningen motiveres med, at de fra Forbundets Side krævede Akkordpriser for Grundudgravning, saavel som Daglønnen paa 3 Kr. 32 Øre, ikke i Forhold til Priserne paa Livsfornødenhederne kan

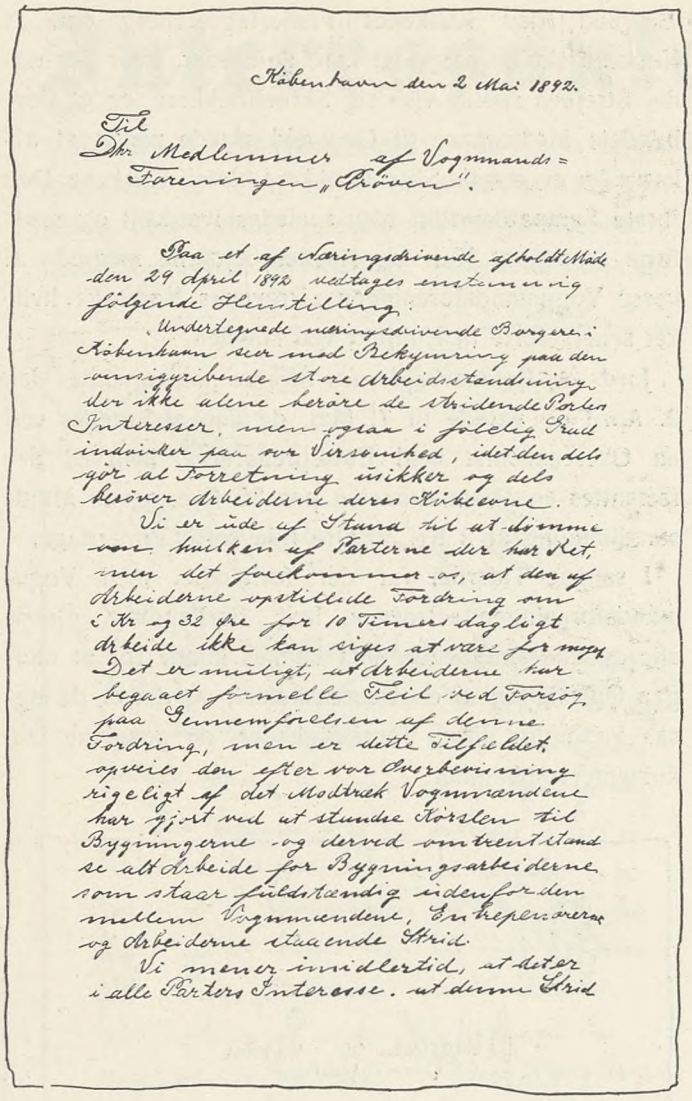

Kjøbenhavn den 2 Maj 1892.

Til
Dr. Medlemmer af Vognmands=
Foreningen „Prøven".

Paa et af Næringsdrivende afholdt Møde den 29 April 1892 vedtages enstemmig følgende Henstilling:

„Undertegnede næringsdrivende Borgere i Kjøbenhavn ser med Bekymring paa den omsiggribende store Arbejdsstandsning, der ikke alene berører de stridende Parters Interesser, men ogsaa i følelig Grad individer paa vor Virksomhed, idet den dels gjør at Forretning usikker og dels berøver Arbejderne deres Kjøbeevne.

Vi er ude af Stand til at dømme om hvilken af Parterne der har Ret, men det forekommer os, at den af Arbejderne opstillede Fordring om 1 Kr og 32 Øre for 10 Timers daglig Arbejde ikke kan siges at være for meget. Det er muligt, at Arbejderne har begaaet formelle Feil ved Forsøg paa Gjennemførelsen af denne Fordring, men er dette Tilfældet, opveies den efter vor Overbevisning rigeligt af det Modtræk Vognmændene har gjort ved at standse Kørslen til Bygningerne og derved omtrent stanse al Arbejde for Bygningsarbejderne som staar fuldstændig udenfor den mellem Vognmændene, Entreprenørerne og Arbejderne staaende Strid.

Vi mener imidlertid, at det er i alle Parters Interesse, at denne Strid standses, saa hurtig som muligt, og vi kan i den Anledning fuldtid slutte os til det af fire Næringsdrivende fremsatte Forslag om Nedsættelsen af en Voldgiftsret, ligesom det glæder os at Kjøbenhavns Overpræsident, Hr. Geheimeraad Klein har givet denne Tanke sin Tilslutning og erklæret sig villig til at være Voldgiftsrettens Opmand.

Fra Arbejdernes Side vide vi at der er Villighed til at bøie sig for en Voldgifts Kjendelse, og vi opfordrer herved indtrængende Vognmændene, og de øvrige i Striden implicerede Arbejdsgivere til at gjøre det samme".

Denne Henstilling har endvidre cirkuleret til Underskrift og i den korte Tid som vi har haft til Raadighed har den erholdt 1955 Underskrifter hvilke alle ere Næringsdrivende.

Idet vi paa samtlige Undertegnedes Vegne bringer denne vor Henstilling til Dr. Medlemmer Kundskab, indlader vi ikke, at udtale vort Haab om at Generalforsamlingen vil tage vor Henstilling i Betragtning.

Herved følger som Bilag, de afholdte Underskrifter, som bedes tilbagelevered.

Forventende Deres imødekommende Svar tegne vi os

Paa Indbyggernes Vegne
C. P. Andersen
Detailhandler
Dannebrogsgade 18, Kjd.

anses for høje og derfor fastholdes. Skrivelsen, der er dateret 25. Marts 1892, bringer ikke det ønskede Resultat. Tværtimod synes Situationen at blive tilspidset, idet den følgende Skrivelse omtaler en Lockout i Byggefaget, som kræves ophævet senest den 20. April, da Forbundet ellers den følgende Dag ser sig nødsaget til at standse al Kørsel for »Prøven«s Medlemmer.

Ogsaa paa daværende Tidspunkt har den offentlige Mening reageret mod Arbejdsgivernes Standpunkt til Arbejdernes Krav. Arbejdsstandsningen medførte forringet Købeevne hos Arbejderne, og dette mærkedes følelig hos Detailhandlerstanden. Der rettes Henvendelse til Forbundet med Henstilling om at lade de bestaaende Stridspunkter afgøre ved Voldgift, og samtidig meddeles det, at man har opnaaet Tilsagn fra daværende Overpræsident Klein om at ville paatage sig Hvervet som Opmand mellem Parterne.

Denne Meddelelse sendtes, som det vil ses af den 3. Skrivelse, videre til »Prøven«s Bestyrelse i Slutningen af April Maaned, og det meddeles samtidig, at Forbundet for sit Vedkommende har tiltraadt denne Mulighed for en Løsning af Sagen.

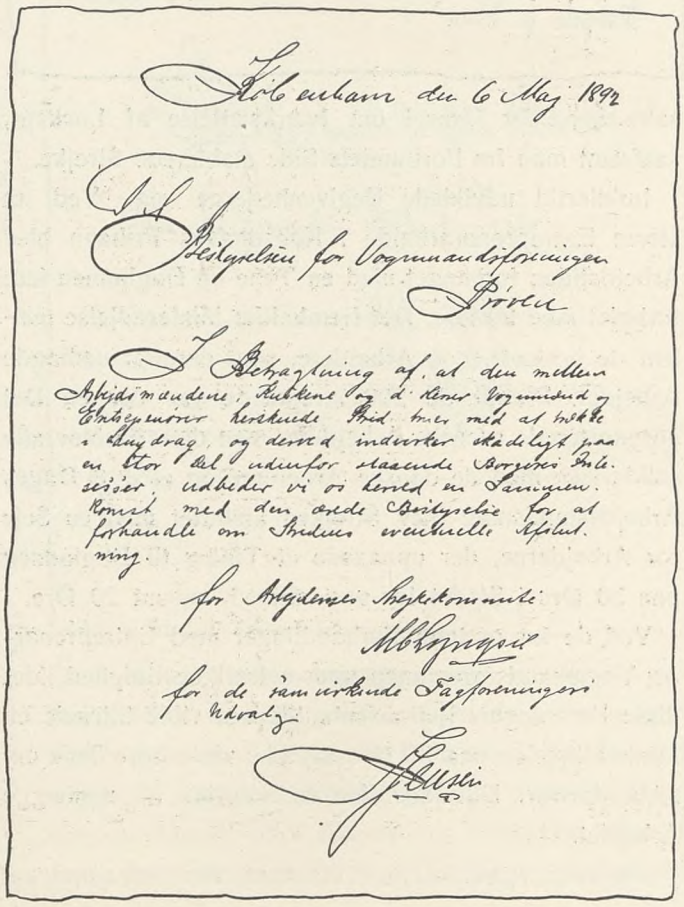

Kjøbenhavn den 6 Maj 1892

Bestyrelsen for Vognmandsforeningen
Prøven

I Betragtning af, at den mellem Arbejdsmændene, Kuskene og de deres Vognmænd og Arbejdsgivere bestaaende Strid, truer med at medføre i Længden, og derved indvirker skadeligt paa en Stor Del udenfor staaende Borgeres Forhold, anbefaler vi os herved en Samtale med den ovenfor Bestyrelse for at forhandle om Striden eventuelle Afslutning.

For Arbejdernes Skjebekommunikt
M. Bergmann

For de samvirkende Fagforeninger
Hvalz

Klein

Imidlertid maa Vognmandsforeningens Bestyrelse fremdeles have vist sig vrangvillig mod en Ordning, hvilket fremgaar af en senere, den 2. Maj 1892 dateret, Skrivelse, som sendes direkte fra Detailhandlerne til »Prøven« med Anmodning om at søge tilvejebragt en Ordning. Yderligere Henvendelse sker den 6. Maj, dels fra Forbundet og dels fra De samvirkende Fagforeningers Udvalg.

Om det er den sidste Skrivelse, der har virket stærkest, eller samtlige Henvendelser i Forening har vakt Samfundssindet til Live hos Vognmandsforeningens Bestyrelse, kan naturligvis ikke siges saa mange Aar efter Begivenhedernes Brændpunkt, men vedføjede Dokument viser i hvert Fald, at der allerede Dagen efter — den 7. Maj — afsluttedes Overenskomst mellem Parterne.

Den gengivne Overenskomst dokumenterer, at Arbejdsmændene har faaet gennemført Kravet om en Prisliste for Jordarbejde, hvilket ikke lykkedes ved den med Entreprenørerne forud afsluttede Overenskomst. For Timelønnens Vedkommende opnaaedes derimod ikke noget udover, hvad tidligere var tilbudt.

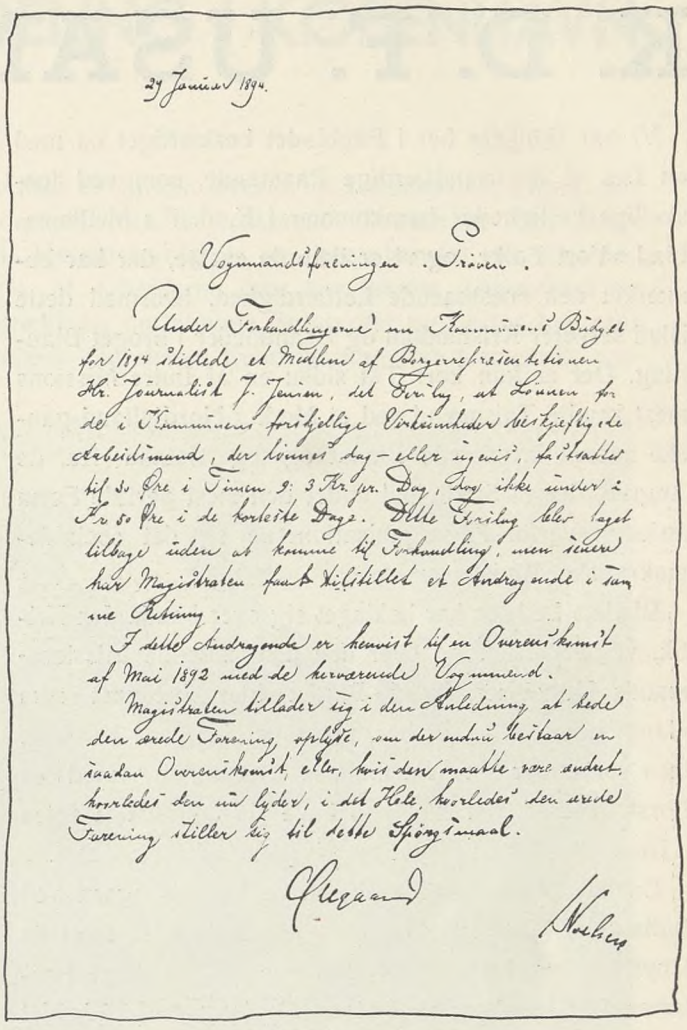

29 Januar 1894.

Vognmandsforeningen „Proven".

Under Forhandlingerne om Kommunens Budget for 1894 stillede et Medlem af Borgerrepræsentationen Hr. Journalist J. Jensen, at Lønnen for de i Kommunens forskjellige Virksomheder beskjæftigede Arbeidsmænd, der lønnes dag- eller ugevis, forhøjedes til 30 Øre i Timen 9: 3 Kr. pr. Dag, dog ikke under 2 Kr 50 Øre i de korteste Dage. Dette Forslag blev lagt tilbage uden at komme til Forhandling, men idet Magistraten fandt Tilstillelse et Andragende i samme Retning.

I dette Andragende er henvist til en Overenskomst af Maj 1892 med de herværende Vognmænd.

Magistraten tillader sig i den Anledning at bede den ærede Forening, oplyse, om der maatte bestaa en saadan Overenskomst, eller, hvis den maatte være ændret, hvorledes den nu lyder, i det Hele, hvorledes den ærede Forening stiller sig til dette Spørgsmaal.

Ærbødigst

Nielsen

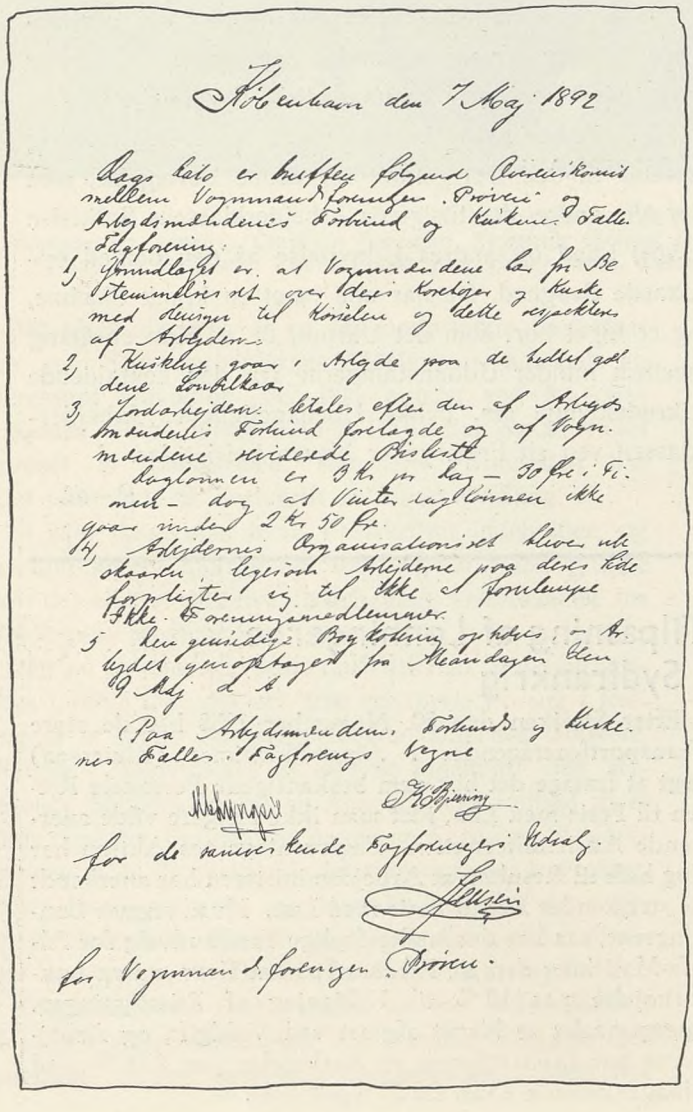

Kjøbenhavn den 7 Maj 1892

Dags dato er mellem følgende Overenskomst mellem Vognmandsforeningen „Proven" i Arbejdsmændenes Forbund og Kuskenes Fælles Fagforening:

1) Grundlaget er, at Vognmændene ere forpligtede til at gøre deres Kusk og Karle med Hensyn til Kørselen og dette respekteres af Arbejderne.
2) Kuskene gaar i Arbejde paa de hidtil gældende Lønbilaar.
3) Jordarbejdet betales efter den af Arbejdsmændenes Forbund forelagte og af Vognmændene vedtagne Prisliste.
Dagslønnen er 9 Kr. pr. Dag — 30 Øre i Timen — dog at Vinterdagslønnen ikke gaar under 2 Kr. 50 Øre.
4) Arbejdernes Organisationsret kræves ikke skaaden, ligesom Arbejderne paa deres Side forpligter sig til ikke at forlange Ikke-Foreningsmedlemmer.
5) Den gensidige Bogføring ophører, og Arbejdet genoptages paa Mandagen den 9 Maj d. A.

(Paa Arbejdsmændenes Forbunds og Kuskenes Fælles Fagforenings Vegne

H. Hansen H. Bjerring

for de samvirkende Fagforeningers Udvalg.

Nielsen

for Vognmandsforeningen „Proven".

Med Overenskomstens Afslutning ophørte den iværksatte Arbejdsstandsning og Arbejdet genoptoges et Par Dage efter Dokumentets Underskrivelse.

Den afsluttede Overenskomst fik ikke alene Betydning for de hos Vognmandsforeningen »Prøven« beskæftigede Medlemmer. Senere benyttedes Overenskomsten som Grundlag for et Krav om højere Løn for Forbundets Medlemmer, der arbejdede ved Københavns Kommune, hvilket foranledigede vedføjede Henvendelse fra Kommunen til »Prøven« om Bekræftelse af Overenskomstens Bestaaen.

De gengivne Dokumenter taler levende og klart om Arbejdsmændenes Kamp i de første Aar, hvor vanskelige Organisationsvilkaar, manglende Forstaaelse for Organisationens Betydning og ringe økonomisk Fundering af Strejkekassen, gjorde Fremstød af den beskrevne Art til et dristigt Eksperiment, hvis Udfald i højeste Grad var afhængig af den Solidaritet, der kunde paaregnes mellem Arbejdskammeraterne. Denne Solidaritet stod imidlertid sin Prøve under den beskrevne, som ved efterfølgende Kampe, ofte under de haardeste Savn, og skabte efterhaanden den Tillid til Sammenholdet og Organisationens Betydning, som Arbejderklassen af i Dag bygger paa.

R—dt.

K. D. F. USANDHED

Vi har tidligere her i Fagbladet beskæftiget os med en Del af de usandfærdige Paastande, som ved forskellige Lejligheder fremkommer i K. d. F.s Medlemsblad »Vort Folk«, og vi er ikke de eneste, der har bemærket den enestaaende Letfærdighed, hvormed dette Blad serverer Kristendom og Usandheder i broget Blanding. Det er kun kort Tid siden en af Indre Missions mest kendte Talsmænd ved et Møde i Nordjylland ganske aabent kritiserede Bladet og tog Afstand fra de Angreb, der til Stadighed under den mest perfide Form anføres overfor Fagorganisationerne og det socialdemokratiske Ministerium.

Bladets Ledelse har beklaget sig over baade den Kritik, vi har rettet, og over den paagældende Missionsmands Udtalelser, hvori Bladet blev betegnet som »langt ude«. K. d. F. har ikke taget Lære af Kritiken, men fortsætter sin systematiske Nedrakning med en Forstokkethed, der kun kan have sin Oprindelse enten i Dumhed eller en meget lav Karakter af asocial Art.

Enkelte Medlemmer af K. d. F. har da ogsaa ved Indlæg i Bladet flere Gange gjort Indsigelse mod de Uhyrligheder, Læserne præsenteres for. At disse Protester ikke fremkommer i større Omfang, end Tilfældet er, skyldes formentlig, at Redaktionen under et eller andet Paaskud undlader at bringe Protesterne, eller ogsaa, at Flertallet af K. d. F.s Medlemmer er Analfabeter, og saaledes ude af Stand til at skelne mellem, hvad der er usandt og sandt. En Del tyder paa, at det sidste er Tilfældet. Ellers vilde Bladet ikke vove at bringe en Usandhed, som den vi nedenfor skal beskæftige os lidt med. I sidste Nummer af »Vort Folk« finder vi vedrørende Arbejdsløsheden gengivet nogle Tal fra »Information Sociales«, der skal illustrere Arbejdsløshedstallet i en Række Lande henholdsvis i Aarene 1938 og 1939, og som Kommentar til disse Tal tilføjer Redaktionen følgende:

»Det er bemærkelsesværdigt at se Nedgangen i Arbejdsløsheden for Tysklands Vedkommende, og i Grunden ogsaa for Nederlandene, idet disse Landes Tal er gaaet ned med knapt en Tredjedel. Naar vi tager Indbyggerantallet i Betragtning, staar Danmark som Nr. 1 eller 2 af de nævnte Lande. Dette burde ikke være saaledes — og vilde sikkert heller ikke have været det under hvilken som helst anden Regering. Den nuværende Arbejderregering har ikke haft Evner til at sænke Arbejdsløshedstallet. Naar dette er sket, er det andre Aarsager, f. Eks. andre Landes Oprustningspolitik — og ikke Regeringens Politik, der er Skyld i Sænkningen af Tallet.«

Saaledes finder man det altsaa foreneligt med et kristent Sindelag at skrive i K. d. F.s Medlemsblad. Større Forvrængning af det socialdemokratiske Ministeriums Indsats til Fordel for Merbeskæftigelsen kan ikke præsteres. Bladet, der har tilegnet sig Mottoet »kristeligsocial Oplysning«, staar i dette, som i andre lignende Spørgsmaal, ikke tilbage for det herværende Organ for den kommunistiske af K. d. F. betegnede »gudløse« Bevægelse.

Paa Baggrund af Kendsgerningerne. De vedtagne Beskæftigelseslove, de mange Millioner, som er anvendt til offentlige Arbejder og Støtte til Landbrug og Industri, er Betegnelsen Usandhed om de fremsatte Kommentarer et alt for mildt Udtryk. Det er simpelthen fra Begyndelsen til Enden en topmaalt Løgn, hvad et hvert 12-aarigt Barn her i Landet vil kunne bevidne.

Benyttelsen af den Slags lave Angrebsmidler stempler udad K. d. F. Organisationen. Den har, som Kineserne betegner det, »mistet sit Ansigt.«

Ogsaa paa andre Omraader træder Modsætningerne i sandhedsmæssig Henseende stærkt frem. Bladet vil saaledes gerne give Udseende af upolitisk Indstilling, men er ikke destomindre stærkt venstrepræget med en til Tider fremtrædende Venlighed overfor det nazifarvede, hvorfra der som bekendt i den senere Tid ikke er noget stort Spring til kommunistiske Synspunkter.

K. d. F. har aldrig betydet noget og vil heller aldrig komme til det. Det gælder for denne Bevægelse, som for alle andre, der tilsigtede Arbejderklassens Splittelse i vort Land og andres Udnyttelse af den derved opstaaede Svaghed. De har alle faaet en krank Skæbne, og er luget bort som det Ukrudt, de er. Kun en Gang imellem minder Uddunstningerne fra den henfaldende Ukrudtsdynge om, hvilke Ubehageligheder Arbejderklassen ved sit Fremsyn er bleven befriet for.

R—dt.

Tilpasning af Lønningerne i Sydfrankrig

Efter Strejken den 30. November 1938 har de store Transportforetagender i Alpes-Maritimes (Rivieraen) søgt at fratage det hos dem beskæftigede Personale Retten til Ferie med Løn, idet man ikke længere vilde anerkende Anciennitetsretten. Fagforeningernes Aktion har dog haft til Resultat, at Arbejdsministeren har anerkendt de strejkendes Ret til Ferie med Løn. Hvad angaar Lønningerne, saa har det mellemfaglige Trafikudvalg for Alpes-Maritimes den 10. Februar fremsat Krav om en Lønforhøjelse paa 10 % til Udligning af Prisstigningen. Spørgsmaalet er blevet afgjort ved Voldgift, og Arbejderne har faaet tilkendt en Forhøjelse paa 5.15 % med tilbagevirkende Kraft fra 1. April 1939.

STØBERIARBEJDERNES AFDELING I KØBENHAVN HAR BESTAAET I 50 AAR

Den 25. September er det 50 Aar siden vort Forbunds Afdeling i København for Støberi-, Special- og Maskinfabrikarbejdere blev stiftet. Afdelingens Navn er saa langt og omfattende, at man til daglig sammenfatter alle de Arter af Arbejde, som repræsenteres, ved det fælles: Støberiarbejdernes Afdeling.

iværksat en Strejke overfor et københavnsk Firma, der misligholdt den da bestaaende Priskurant. Om Strejkens Udfald foreligger der intet, hvorfor det maa antages, at Arbejderne ikke har kunnet gennemføre en tilstrækkelig omfattende Solidaritet og derfor har tabt Strejken. Og denne Kendsgerning har formentlig væ-

Støberiarbejdernes Afdelingsbestyrelse.
Staaende fra venstre: Christian Sørensen, Florentin Nielsen, Laurits Johansen, Alfred Thomsen, Thorvald Jensen, Holger Halkjær. Siddende: Frants Christensen, Henry Frese, Kasserer, Viggo Larsen, Formand, Kristian Busk, Sekretær.

Det siger sig selv, at en saa omfattende Organisation, som Støberiarbejdernes Afdeling er, har haft en interessant Udvikling, der ikke mindst ved 50-Aarsperiodens Udløb bliver aktuel. Dette har ogsaa været forudset af Bestyrelsen, som ved Formanden har ladet udarbejde et Festskrift af digert Omfang.

Vi skal ikke røbe, hvad Festskriftet indeholder, og har kun kigget ganske lidt hist og her i det fyldige Stof, der sikkert vil blive en behagelig Overraskelse for Afdelingens Medlemmer.

Den nu bestaaende Støberiarbejdernes Afdeling stiftedes i 1889, men det var ikke det første Forsøg i Retning af at samle den paagældende Branches Udøvere. Allerede i Begyndelsen af 80'erne indeholdt den daværende Socialdemokrat en Annonce, der indbød til et Møde med det Formaal at danne en Forening til Varetagelsen af de paagældende Arbejderes fælles Interesser.

Der foreligger intet om, hvorvidt der paa det averterede Møde blev oprettet en Fagforening, men af senere Averteringer i »Social-Demokraten« fremgaar det, at Organisationen med Mellemrum har holdt Møder. Af tilgængelige Meddelelser fra Datiden fremgaar det endvidere, at den nystiftede Organisation i 1885 har ret medvirkende til at knække Modet paa dem, der oprindeligt tog Initiativet til Organisationens Oprettelse. Spørgsmaalet har derefter ligget hen indtil, som nævnt, den 25. September 1889, da ca. 60 Arbejdsmænd fra forskellige Støberier og lignende Arbejdspladser i København samledes for at danne en ny, og som det senere har vist, betydelig mere levedygtig Organisation.

Der var paa det Tidspunkt, da Afdelingen blev oprettet, ikke Mulighed for Undgaaelse af de Vanskeligheder, som har præget alle vore Organisationer i de første trange Aar. Men det syntes, som man indenfor Støberiarbejderne har haft Forstaaelsen af Samarbejdets Betydning ikke alene indenfor Afdelingens mere snævre Kreds, men tillige ogsaa med andre Arbejderorganisationer.

Den Gang bestod en Sammenslutning af Arbejdsmænd kaldet: »De centraliserede Arbejdsmænd«, og i denne Sammenslutning blev Støberiarbejdernes Afdeling indmeldt allerede samme Aar, Afdelingen blev oprettet. Ogsaa af daværende: »De samvirkende Fagforeninger« var Organisationen Medlem, ligesom der har været etableret en Tilknytning til Socialdemokratisk Forbund.

Formaalet med Afdelingens Oprettelse var naturligvis at faa tilvejebragt Forbedringer baade i løn- og arbejdsmæssige Forhold. Og man tog straks fat paa denne Opgave naturligvis med skiftende Held. Flere mindre lokale Strejker iværksattes og afsluttedes i de første Par Aar. Men i 1891 blev Afdelingen indviklet i en mere omfattende Kamp i Forbindelse med Formernes Fagforening. Kampen, der iværksattes overfor Firmaet Burmeister & Wain varede i hele 3 Aar, førtes med megen Bitterhed fra begge Sider. Ikke mindst Skruebrækkerproblemet var den Gang af omfattende Art, og Afdelingen anskaffede sig en Foliant til at indføre Skruebrækkerbiografier i. Det viste sig, at Firmaet var i Stand til at skaffe sig den fornødne Arbejdskraft, og de strejkende Arbejdere maatte søge sig andet Arbejde, hvad ogsaa lykkedes i omfattende Grad. Da de 3 Aar var gaaet, vedtog man at ophæve Strejken og give Medlemmerne fri Adgang til at søge Arbejde hos Firmaet.

Det foranstaaende er et lille Overblik over Datidens vanskelige Forhold. Det kunde se mørkt ud, men for dem, der troede paa Arbejderklassens Sejr, fik Kampene en lykkelig Udgang. Tiderne, der fulgte efter den første besværlige Tid, indebar i sig selv et forjættende Løfte, fordi det stadig gik fremad og opad.

Støberiarbejdernes Organisation fik efterhaanden det rette Greb paa Tingene. Ved et vidtforgrenet alle Værksteder omfattende Klubsystem, blev der lagt Grundlag for en Strategi i lønmæssig Henseende, som det vilde føre for vidt at komme ind paa ved denne Lejlighed. Vi maa nøjes med at henvise til vedføjede grafiske Fremstilling over Medlemmernes Gennemsnitsfortjeneste og Mindstetimelønnen, saaledes som Lønudviklingen har formet sig i de forløbne 50 Aar. Kampen for at naa saa vidt har ikke alene indskrænket sig til de store Situationer, men ogsaa i mellemliggende Perioder har der mellem Støberiarbejdernes Organisation og Jern- og Metalindustrien været ført mange Kampe om Fortolkningen af de aftalte Overenskomst-

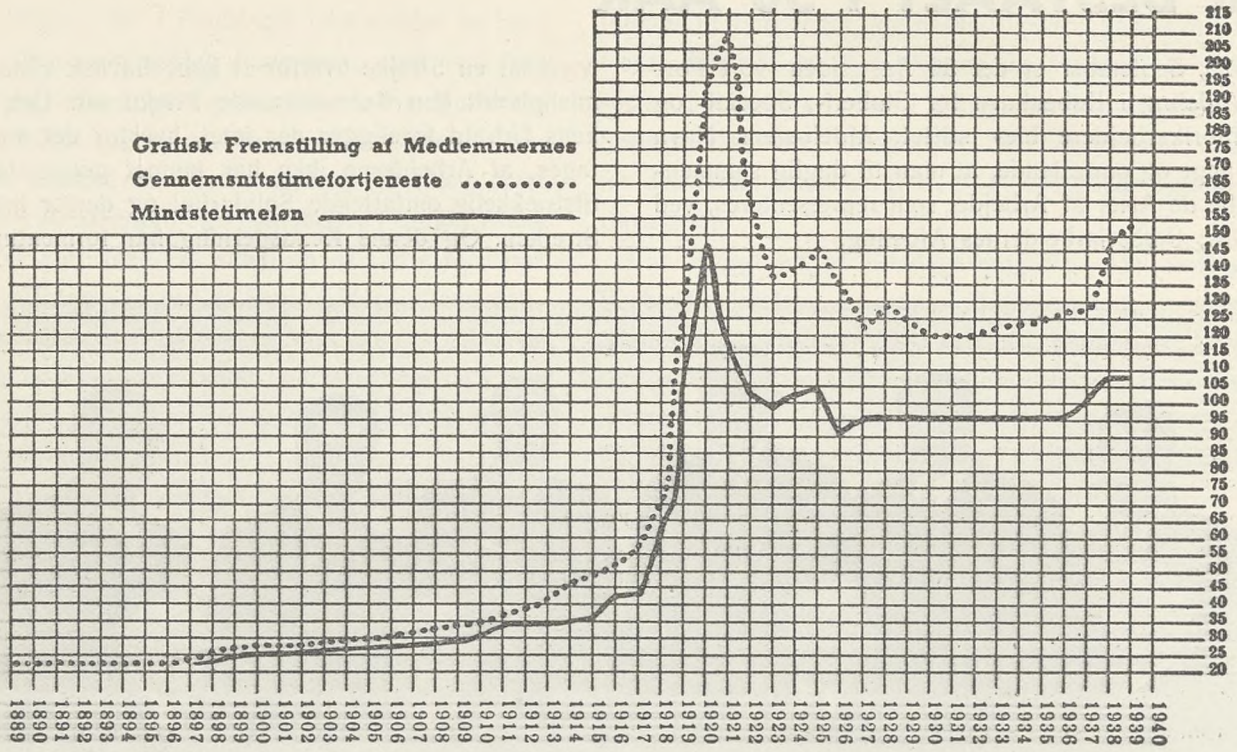

vilkaar, som Jernindustrien har en egen Evne til at søge mistydet til Skade for Arbejderne.

Indadtil i vort store Forbund har Støberiarbejderne altid indtaget en smuk Position. Mange af dens Tillidsmænd har gennem Aarene givet deres Bidrag til et godt Resultat for Landets samlede Arbejdsmænd, dels som Medlemmer af Forbundets Hovedledelse og dels som valgte Tillidsmænd paa Forbundets Hovedkontor.

Den 25. September fester Støberiarbejderne for deres

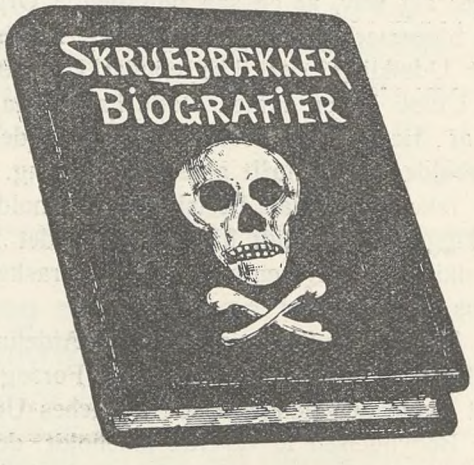

Forbundets statelige Foliant med Skruebrækkerbiografier. Ryg og Bind af sort tykt Læder. Dødningehoved og Titel springer frem i ophøjet hvidt Skind.

Organisation, der tæller ca. 6000 Medlemmer. Vi takker ved denne Lejlighed Støberiarbejderne for deres Indsats gennem de forløbne 50 Aar og ønsker Organisationen fortsat Held og Fremgang i den kommende Tid.

Hastige Glimt fra en Rejse gennem Lapland:

Porjus Kraftværk og Rigsgransbanen

Elektriciteten er Sveriges »hvide Kul«. Ud over Landet slynger sig et Net af Traade gennem hvilke den elektriske Strøm sendes ud i selv den fjerneste Afkrog og gør Livet lidt lettere for de Mennesker, der tvunget af Omstændighederne, maa føre en isoleret Tilværelse uden nævneværdigt Samkvem med andre.

Det gælder ikke mindst for Lapland. Livet paa disse Breddegrader er i den overvejende Del af Aaret langt fra behageligt og byder paa mange Besværligheder paa Grund af de lange Afstande og de klimatiske Forhold. For Grubedriften er Elektriciteten naturligvis af uvurderlig Betydning. Ikke alene som Drivkraft for de mange Maskiner, der anvendes i Gruberne, men ogsaa som Belysning i den mørke Tid af Aaret og sidst, men ikke mindst, for Transporten af de vældige Malmmængder ad den elektrificerede Jernbane fra Kiruna til Narvik ved Atlanterhavets Kyst.

Verdens mærkeligste Kraftværk.

Lapland faar sin elektriske Strøm fra det store Porjus Kraftværk ved Store Lule Elv, der er anlagt ved det saakaldte Porjusfald et halvt Hundrede Kilometer Syd for Gällivare. Det er et af Verdens mærkeligste Kraftværker og enestaaende i sin Art alene paa Grund af sin nordlige Beliggenhed. Det blev paabegyndt i 1910 under alle de Besværligheder som Ødemark, lange Afstande og haardt Klima kan medføre, under Ledelse af den nuværende Generaldirektør for de svenske Statsbaner, Axel Granholm. I 1914 var det færdigt efter at uhyre Vanskeligheder var overvundne og havde da kostet omkring 17.700.000 Kr.

Værket er som nævnt anlagt ved Porjusfaldet, der er tæmmet ved Bygning af en Dæmning, der er 1254 Meter lang og 13 Meter høj, og som er af en ganske særlig Konstruktion for at modstaa ikke alene det vældige Tryk af de enorme Vandmasser, men ogsaa Presset af de metertykke Isflager, der ved Vintertid med voldsom Kraft føres med Vandet og presses ind mod Dæmningen. Indvendig er Dæmningen støbt, som en Hvælving, for at man til Stadighed kan foretage Inspektion og i rette Tid konstatere eventuelle Brud eller begyndende Svagheder.

Fra Dæmningen føres Vandmasserne ind i en Tilløbstunnel, der er indsprængt i Bjerget noget under Vandoverfladen. Den er 525 Meter lang og har et Tværmaal paa 50 Kvadratmeter. Fra det Øjeblik Vandet kommer ind i Tunnelen, og til det atter løber ud i Elven efter at have passeret Kraftstationen, kommer det overhovedet ikke i Berøring med den ydre Luft, hvorved man opnaar, at Vandets Temperatur holdes over Frysepunktet, og alle Besværligheder ved Isdannelser i Kraftværket undgaas. Tilløbstunnelen udmunder i et overdækket Fordelingsbassin, hvorfra Vandet føres til Kraftstationens 7 Turbiner gennem Skakter paa 50 Meters Dybde, nedsprængt i Bjerget og indvendig beklædt med Beton og Staal. Vandets totale Faldhøjde fra det løber ned i Skakten til det atter forlader Kraftstationen, er 57 Meter. Selve Maskinhallen er ligeledes udsprængt i Bjerget i 50 Meters Dybde, og danner en Hal paa 100 Me-

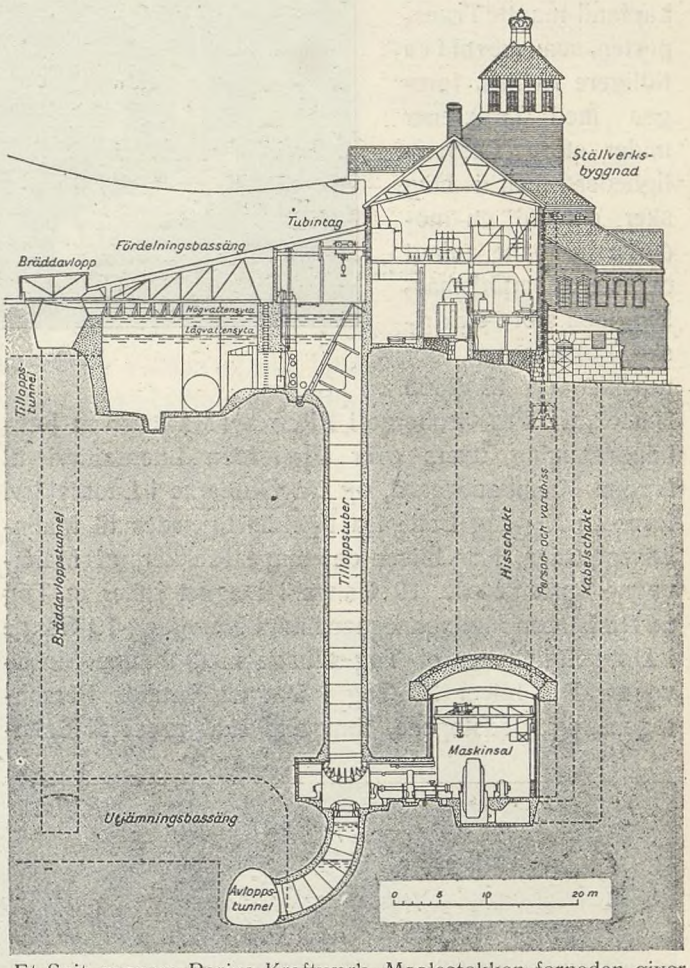

Et Snit gennem Porjus Kraftværk. Maalestokken forneden giver et Begreb om Dimensionerne.

ters Længde, 11 Meters Bredde og 11 Meters Højde. I Hallens ene Langside er indsprængt 15 Meter dybe og 6 Meter brede Nicher, i hvilken Turbinerne har deres Plads.

Turbinerne udvikler 100,000 Hestekraft, men for Tiden arbejdes der paa at øge Værkets Kapacitet ret betydeligt. Energien overføres til Malmfelterne med en Spænding paa 70,000 Volt, til Nordbottens Kystland med 130,000 Volt og til Rigsgränsbanen med 80,000 Volt.

Som nævnt har Værket kostet omtrent 18 Mill. Kr. at anlægge, men selv om det saaledes er enorme Summer, der er bundet i dette Kraftværk, saa er Drivkraften — Vandet — til Gengæld yderst billigt, ja, praktisk talt gratis, saalænge Vandmasserne vedbliver at strømme gennem Lule Elven med samme Kraft som hidtil. Og

det vil de blive ved med, saa længe Verden staar, om ikke Naturens Orden forrykkes.

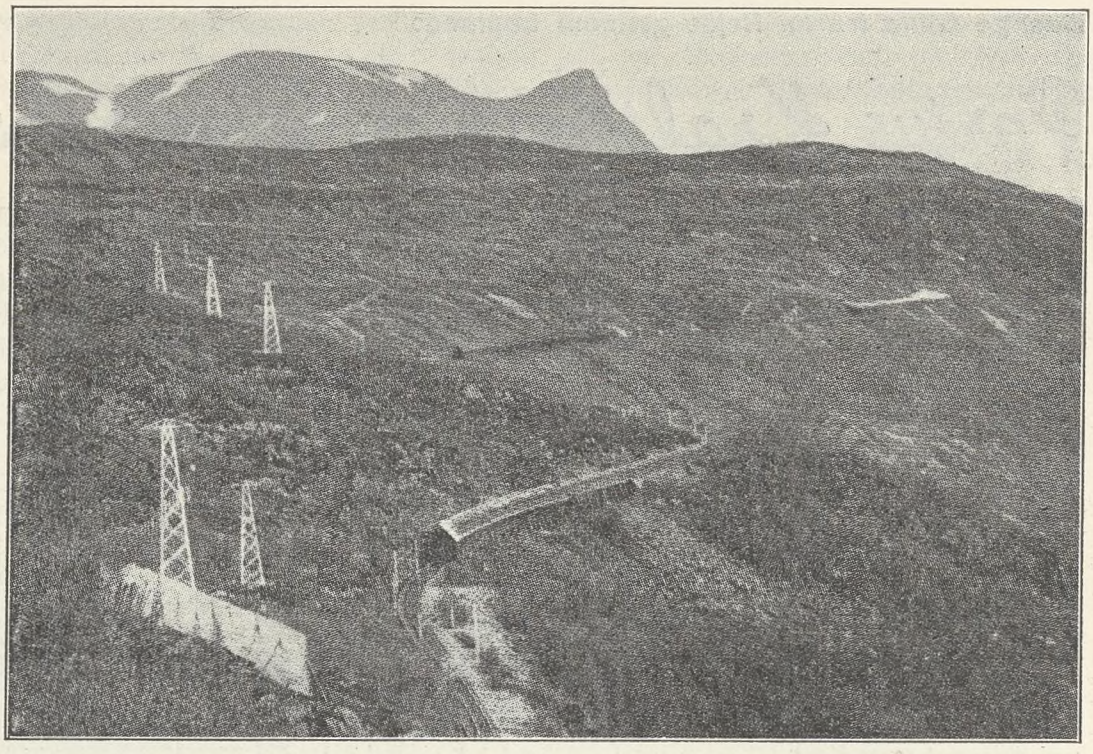

I Zig-zag slynger Jernbanen sig gennem Fjældregionen.

Malmens Transport.

Et særlig Kapitel i Jernmalmens Historie er Transporten. Den Gang man begyndte at bryde Jernmalm i Lapland maatte Transporten, som nævnt i en tidligere Artikel, foregaa med Trækrener under store Besværligheder, men i Dag sker det ad en moderne Jernbane, anlagt tværs gennem Ødemarken, med store elektriske Lokomotiver, der udvikler op til 2800 Hestekraft. Fra Gruberne i Kierunavaara fører en Jernbanedæmning tværs over Fjældsøen Luossajärvi til Kiruna Malmbanegaard, og fra Gruberne i Luossajärvi fører en Zig-zag Bane fra Fjældet ligeledes til Malmbanegaarden. Her bliver de lange Rækker af Malmvogne oprangerede. 19 Gange i Døgnet ruller et Tog ud fra Kiruna Malmbanegaard mod Narvik og 19 Gange i Døgnet kommer et Tog tilbage med tomme Malmvogne. Det bliver 38 Tog i Døgnet foruden Persontogene og Godstogene, som alle skal passere Malmbanegaarden, saa man forstaar, at der hersker Travlhed paa den store Banegaard.

Og dog lægger man næsten ikke Mærke til Travlheden. Her er ikke som paa en dansk Banegaard et evigt Spektakel af hvæsende Lokomotiver og skingrende Fløjter. De store elektriske Lokomotiver kommer glidende tyst og stille uden Larm, bliver koblet til de lange Togstammer, der tæller op til et halvt Hundrede Vogne med en samlet Vægt paa 16—1700 Tons, og forsvinder ud ad Linien mod Nord. Det har noget af Eventyrets Glans over sig, naar et Malmtog med 50 km's Fart farer afsted gennem Ødemark og Fjældregioner den 170 km lange Strækning fra Kiruna til Narvik. Ogsaa denne Transportmaade har dog sine Vanskeligheder.

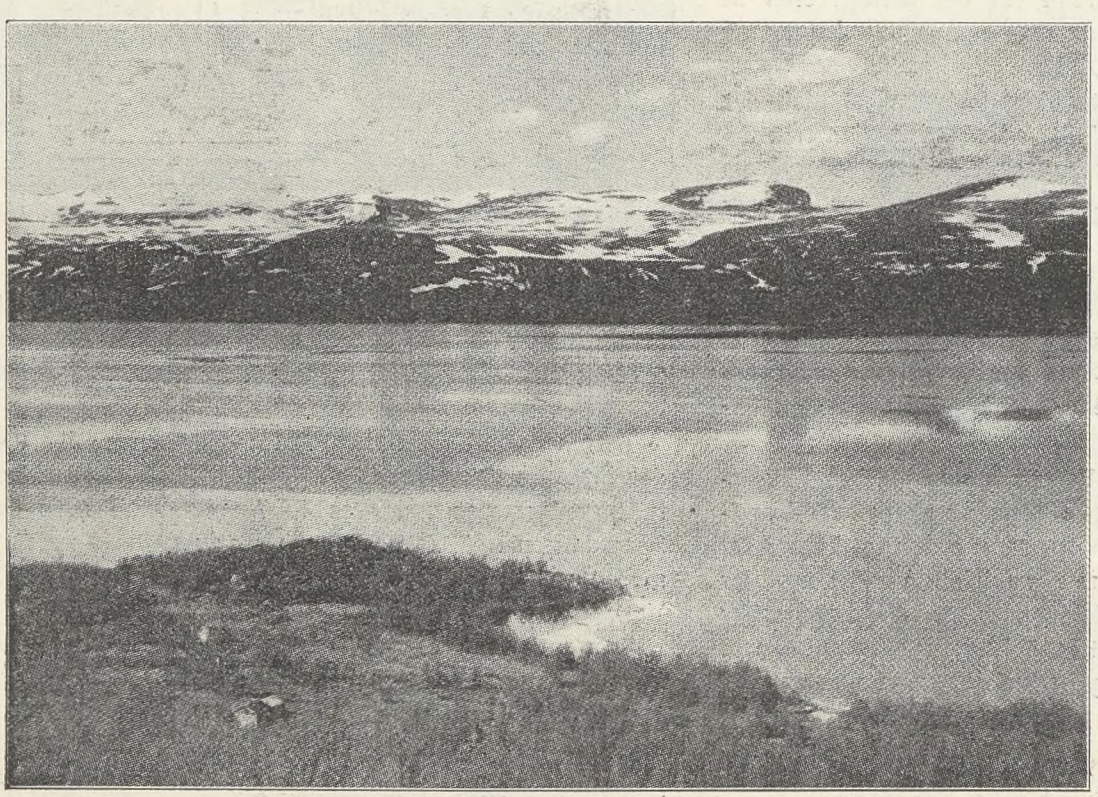

Udsigt over Fjældsøen Torneträsk i Nærheden af Kaisepakte.

I Vintertiden falder Sneen paa disse Breddegrader i rigeligt Maal, og i Fjældregionerne raser voldsomme Snestorme, der hober Sneen op i mægtige Driver, der lægger sig over Jernbanelinien og blokerer den paa lange Strækninger. Saa maa Sneplovene i Gang. Store roterende Sne-

plove gennemløber Strækningen og rydder for at gøre den passabel for Malmtogene. Desuden er der paa lange Strækninger navnlig gennem det egentlige Fjældomraade, opsat Sneskærme, som fuldstændig overdækker Jernbanen, men alligevel er det ret anselige Beløb, der hvert Aar anvendes for at holde Jernbanen fri for Sne.

Rigsgränsbanens Anlæg og lidt om Turen fra Kiruna til Narvik.

Rigsgränsbanens Anlæg blev fuldført i 1902 paa Strækningen Gällivare-Rigsgrænsen, og Aaret efter fik Banen sin officielle Indvielse. Samtidig blev den 39 km lange norske Strækning fra Rigsgrænsen til Narvik aabnet, og dermed var Betingelserne skabt for Udnyttelsen af Malmfelterne ved Kiruna.

Det var et gigantisk Arbejde at anlægge Rigsgränsbanen, et Arbejde, hvor Menneskeheden kæmpede en vældig Kamp mod Naturkræfterne. Gennem Vildmark og Fjældregioner banede man sig Vej, saaledes at Byerne Luleaa ved den botniske Bugt og Narvik ved Atlanterhavet blev forbundne ved to blanke Staalstrenge, ad hvilke Togene farer afsted med deres kostbare Last, der siden spredes over hele Kloden. I 1915 fuldførtes Banens Elektrificering. Men Jernbanen tjener ogsaa andre Formaal. I de senere Aar har ogsaa Turisterne fundet Vej til Laplands Vidder, og lad mig som Afslutning paa denne Artikelserie give en ganske kort

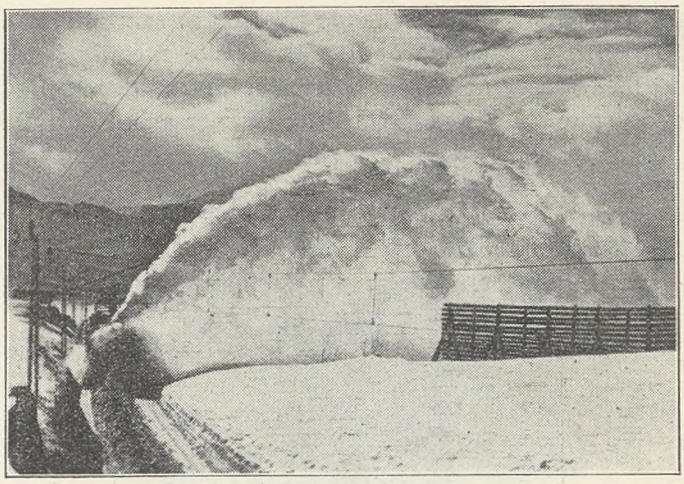

Roterende Sneplov i Virksomhed.

Beskrivelse af Turen med Rigsgränsbanen fra Kiruna til Narvik.

Naar Toget har forladt Kiruna bliver man hurtigt opmærksom paa, at den lave Fjældbirk har afløst den forsumpede Naaleskov, og at Landskabet har faaet en blidere Karakter. Mod Øst strækker sig mægtige tundralignende Vidder og ude mod Vest tegner sig Silhuetten af Sveriges højeste Fjælde med Kebnekaises vældige Kolos.

Ved Bergfors skyder Fjældet Nackerijvaare sig helt ud til Jernbanen og staar som en næsten lodret Mur Tusind Meter op. Ved Torneträsk drejer Jernbanen mod Vest og fortsætter paa en Strækning af mange Kilo-

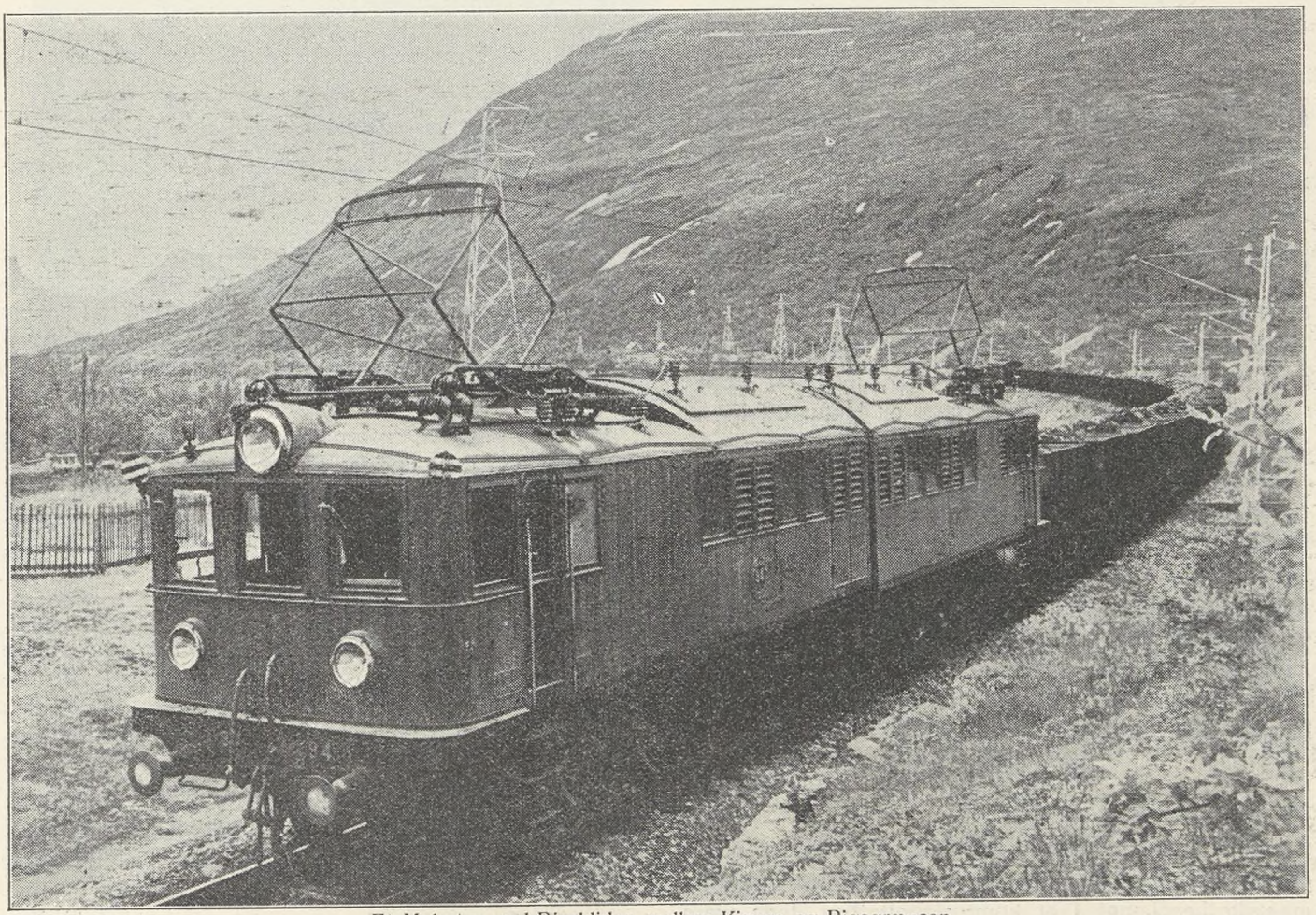

Et Malmtog ved Bjørkliden mellem Kiruna og Rigsgrænsen.

meter langs den 70 km lange Fjældsø af samme Navn. Udsigten er enestaaende, og her er det egentlig først, at man fornemmer Landskabets Storladenhed. Mægtige sneklædte Fjælde af fantastiske Former synes at være skudt op af Søen, og man skuer ud over et Landskab, der paa en Gang rummer Barskheden i al sin Voldsomhed og den blide næsten sydlandske Karakter. Det er,

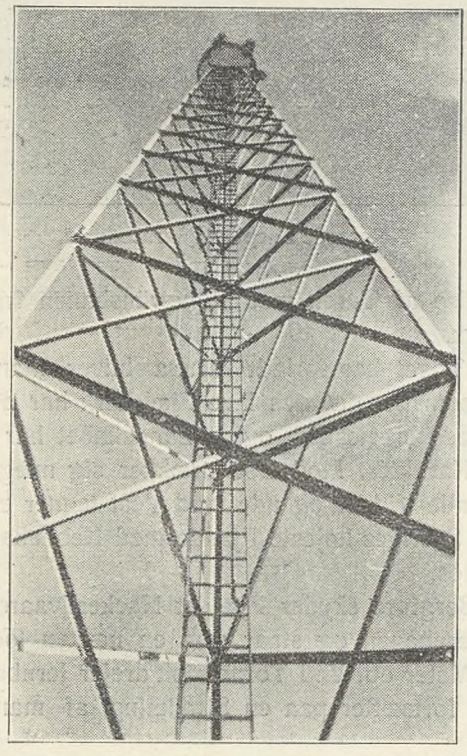

Staaltaarn med Projektører til Belysning af Kiruna Malmbanegaard.

som om Syd og Nord her kæmper en voldsom Kamp om Overtaget ... Og dette Indtryk bevares endnu et Stykke Tid, medens Toget passerer Kaisepakte, Stordalen, Abisko og Bjørkliden. Saa faar den barske Natur tilsidst Overtaget, og Toget suser videre gennem et forrevet Fjældomraade, hvor Tunneler og Sneskærme afløser hinanden.

Ved Rigsgrænsen er Fjældet fuldstændig nøgent med graalige Sneklatter hist og her, men ret længe varer det ikke, før der aabenbares en Natur og Flora, som intet har tilfælles med Lapland.

Fra Rigsgrænsen gaar det ind blandt de norske Fjælde og nedad ustandselig. Paa den kun 39 km lange Strækning fra Rigsgrænsen til Narvik falder Jernbanen 500 Meter. I Zig-zag slynger Jernbanen sig mellem Fjældene for saa pludselig at suse ud paa Kanten af en svimlende Afgrund, Rombaksbotten, hvor Atlanterhavet, tre Hundrede Meter ned skyder en Arm ind af irgrønt Vand. Saa vider Fjorden sig ud og kort efter holder Toget i Narvik.

Mange Arbejdere satte Livet til.

Rejsen gennem Lapland har været rig paa Spænding og Oplevelser, men man kan ikke, naar man sidder magelig henslængt i et komfortabelt Tog, lade være med at tænke paa de Lidelser og Savn, Arbejderne har maattet gennemgaa, før denne Banestrækning gennem Vildmark og Fjældomraade blev anlagt. Ingen kan gøre sig noget Begreb om, hvilke Anstrengelser det har kostet uden at have været Forholdene paa nært Hold, og endda kan det være vanskeligt.

Ingeniørkunst, teknisk Snille og en ukuelig Stab af Arbejdere tog Kampen op med Naturkræfterne for tilsidst at sejre. Men der maatte bringes Ofre. Mange Arbejdere satte Livet til under Arbejdet med Rigsgränsbanens Anlæg — de fandt deres Grav midt i Ødemarken paa en lille Kirkegaard nær Fældsøen Torneträsk.

I. A. Ørsted.

Kontrolbog for Chaufførerne i Holland

Dekretet om Arbejdstiden i Vejtrafikvæsenet i Holland, som blev udstedt den 14. Marts, og som sætter Loven om Arbejdstiden af 1936 i Kraft, bestemmer bl. a., at hver professionel Chauffør — ogsaa naar han arbejder for egen Regning — skal være i Besiddelse af en Kontrolbog, medens Arbejdsgiverne skal føre et Register over deres beskæftigede Chauffører.

Vedkommende Minister har nu meddelt Koltrolbogens endelige Form. Denne skal bestaa af 54 Sider, hver svarende til en Kalenderuge. Hver Side er inddelt i Kolonner, hvori man skal angive:

1. Dagen, Datum og Klokkeslettet for Tjenestens Begyndelse;
2. Datum og Klokkeslet for Arbejdets Ophør;
3. Begyndelsen og Slutningen paa Hvileperioder mellem det under 1. og 2. angivne Tider.

Desuden indeholder Siderne endnu tre Kolonner, hvor Chaufføren skal angive Antallet Arbejdstimer pr. Tjenestedag, det samlede Antal udførte Arbejdstimer pr. Uge og endeligt Oplysninger af anden Art og eventuelle andre Bemærkninger. Chaufføren skal med sin Underskrift bekræfte de givne Oplysninger.

Hver Kontrolbog er forsynet med et Seriebogstav og et Nummer for at undgaa Forfalskninger og lette Kontrollen. Kontrolbogen udleveres udelukkende til Chaufførerne mod Forevisning af deres Kørekort, paa hvilket man anfører Datoen for Bogens Udlevering samt dens Nummer og Bogstav.

Chaufføren er ansvarlig for Bogens Oplysninger. Urigtige Oplysninger straffes første Gang med en Bøde paa Hfl. 150,00 eller en Maaneds Fængsel, og i Tilfælde af Gentagelse med Hfl. 300,00 i Bøde eller to Maaneders Fængsel. Køretilladelsen kan fradømmes i seks Maaneder.

Arbejdsgiveren er ansvarlig for Overskridelsen af Arbejdstiden. Dette Ansvar falder bort, naar han kan bevise, at Overskridelsen var nødvendig for at overholde Forskrifterne.

I. T. F.

Vejle Afdeling A. har bestaaet i 50 Aar

Den 29. September 1889 blev 37 Arbejdsmænd i Vejle enige om at slutte sig sammen i en Organisation med det Formaal at søge de daværende daarlige Løn- og Arbejdsforhold ændret til det bedre. Efter et afholdt Møde om Sagen blev Arbejdsmændenes Fagforening oprettet og paabegyndte sin Virksomhed. Al Begyndelse er vanskelig, men for Arbejdsmændene i Vejle var det særligt ubehageligt, idet de blev forfulgt baade af Arbejdsgivere og Politi. Denne Modstand satte sit Præg paa Organisationens Udvikling i de første Aar. Efter 3 Aars Forløb saa man sig nødsaget til at drøfte Muligheden for Afdelingens Opløsning. Blandt 30 af de resterende Medlemmer var der dog Stemning for at fortsætte Arbejdet til Hævdelse af Kravene om forbedrede Levevilkaar.

Beslutningen efterfulgtes af mange haarde Arbejdsaar, men den Indsats, der blev øvet, gav gode Resultater og Organisationen voksede efterhaanden saa stærkt, at den blev Moderafdeling for en ny Afdeling i Vejle, der stiftedes i 1904 af Fabrikarbejderne. Og senere i 1924 dannede Havnearbejderne ligeledes deres egen Afdeling.

Selv om Afdeling A. saaledes gentagne Gange er blevet tappet for Medlemmer til Udbygning af Organisa-

Staaende fra venstre: C. D. Madsen, Sekretær, Ingrids Christiansen, Harald Jensen, Næstformand, Niels Madsen. Siddende fra venstre: Emil Nielsen, Alfred Pedersen, Formand, Jens Holtehus, Kasserer.

tionsforholdet indenfor Arbejdsmændene i Vejle, er Afdelingen dog ingenlunde derfor bleven svækket. Foran 50-Aars Jubilæet tæller Afdelingen 679 Medlemmer. Stiftelsesdagen vil blive fejret ved en Fest for Medlemmerne i Arbejdernes Forsamlingsbygning den 30. September.

Vi bringer Afdelingen vor Lykønskning i Anledning af Festdagen og føjer hertil Ønsket om fortsat Fremgang i de kommende Aar. I samme Anledning bringer vi ligeledes et Billede af Afdelingens nuværende Bestyrelse.

Nyt Hovedbestyrelsesmedlem

Som det vil være bekendt gennem Dagspressen, valgtes Medlem af vort Forbunds Hovedbestyrelse, Formanden for Chaufførernes Forbund i København, Julius Nielsen, til Sekretær i De samvirkende Fagforbund ved Forbundenes sidst afholdte Generalforsam-

ling, og udtræder som Følge heraf af Forbundets Hovedbestyrelse.

I Jul. Nielsens Sted indtræder i Hovedbestyrelsen, Formanden for Lager- og Pakhusarbejdernes Afdeling i København, *Ernst Borg*.

Ernst Borg er født den 2. Marts 1897. I Skoletiden maatte han, som de fleste af vort Forbunds Tillidsmænd, udføre Arbejde som Tjenestedreng. Efter Konfirmationen sejlede Borg som Skibsdreng og Jungmand i et Par Aar, og var derefter beskæftiget dels ved Landbrugsarbejde og dels ved forskelligt Arbejde i København.

For at dygtiggøre sig har Borg 2 Vintre været Elev paa Højskoler og derefter i 3 Vintre deltaget i Undervisningen ved den socialdemokratiske Arbejderskole i København, og derefter deltaget i Oplysningsarbejdet, bl. a. som Studiekredsleder.

Ernst Borg har endvidere været sine Kammeraters Tillidsmand i Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger fra 1926 til 1939. Han valgtes til Medlem af Lager- og Pakhusarbejdernes Afdelings Bestyrelse den 28. April 1929 og blev ved den tidligere Formands, Ejler Jensens, Valg til Sekretær i De samvirkende Fagforbund den 3. Maj 1936 valgt til Formand for Afdelingen.

Vi ønsker Ernst Borg til Lykke med Mandatet som Medlem af vort Forbunds Hovedbestyrelse.

Droskechaufførernes Protestbevægelse i Lugano (Svejts)

Droskechaufførerne i Lugano har nylig ført en Protestbevægelse mod en Bestemmelse af Kommunalbestyrelsen, som havde autoriseret Società di Navigazione del Lago di Lugano (Lugano-Søens Dampskibsselskab) til at indrette en Bustjeneste mellem Lugano og Paradiso, en af Luganos Bydele, mellem Kl. 22 og 1. Samtidig havde Droskechaufførerne, som holdt foran Kursalen, faaet Bøder, fordi de havde forsøgt at tjene nogle Penge efter Kl. 22, ved at kapre Folk.

Som Protest havde Chaufførerne den 15. Juli erklæret en Slags Proteststrejke, idet de nægtede at køre efter Kl. 22. Om Formiddagen den 19. Juli fandt der et Møde Sted mellem Repræsentanter for Chaufførerne og Kommunalbestyrelsen. Efter lange Forhandlinger naaede man til Enighed. Man vil søge at faa Dampskibsselskabet til at afholde sig fra Transport af Rejsende fra Lugano til Paradiso; skulde Selskabet — ifald det faar Bevilling dertil — ville opretholde denne Forbindelse, saa vil den kun blive tilladt mellem Kl. 22 og 24.

For Fremtiden vil Chaufførerne have Lov til at holde foran Kursalen, medens Holdeafgiften — 30 Frank — vil blive ophævet. Naar Droskechaufførerne danner en offentlig Organisation (der anerkendes som Retsperson), vil de have Ret til at deltage i Fordelingen af Tilskuddene, der ydes af Turistforeningen »ProLugano« og lignende Organisationer.

Saasnart den til Dampskibsselskabet givne Bevilling udløber — og den vil ikke blive fornyet — vil man foreslaa en Reorganisering af hele det offentlige Trafikvæsen indenfor Luganos Grænser.

Unødige Bekymringer i Venstrepressen

Den Maade, man fra Venstres Side har modtaget og behandlet Statsministerens Opfordring til — under de nuværende vanskelige og farefulde Forhold — at lægge Partistridighederne til Side og samles om det, som maa være det alt overskyggende i Øjeblikket, at afværge eller i hvert Fald begrænse Krigens Følger det mest mulige for Land og Folk, vidner ikke om, at dette Parti forstaar Tidens Alvor og de Krav, Tiden stiller til ansvarsbevidste Mænd og Kvinder. Naar man læser Partiets Presse, skulde man ikke tro, at der var Krig i Europa, ja, at den raser næsten lige uden for vore Døre. Bevares, den bringer naturligvis Telegrammerne fra Krigsskuepladsen, den bringer ogsaa orienterende Artikler om den udenrigspolitiske Situation, Referater af de forskellige Statsmænds Tale o. s. v., i saa Henseende er det hele i Orden. Men udover det lader man som om, der var Fred og ingen Fare og kører sorgløst videre i den gamle Skure med at hyppe de partipolitiske og klasseegoistiske Kartofler, som denne Presse nu engang har gjort det til sin Specialitet at dyrke, og i saa Henseende nægter den sig intet. Paa dette Omraade har Krigen ikke fremkaldt den mindste Antydning af Hemninger hos Venstrepressen. Den vælter sig daglig i perfid Mistænkeliggørelse overfor Regeringen og de Beslutninger, der træffes for at imødegaa den Situation, Krigen har skabt ogsaa for vort Land.

Venstrepressens sande Sindelag overfor Arbejderne fornægter sig heller ikke i denne Forbindelse. En Artikel i »Fyns Tidende« for 5. September er i saa Henseende karakteristisk, den paagældende Artikel slutter med følgende Betragtninger:

> »Men der er eet Forhold til, som man ikke maa glemme. I mange Virksomheder, ikke mindst paa Landet, medfører Indkaldelserne en følelig Mangel paa Arbejdskraft. Det maa give Rigsdagen Anledning til at tage det Spørgsmaal op, om man vedblivende kan forsvare at have en Lovgivning, der, for at sige det rent ud, ikke fremmer Trangen til at sikre sig nyttigt Arbejde. Naar mange unge i Dag kaldes bort fra deres daglige Virksomhed, maa Pligten hos andre ledige unge til at tage Arbejdet op holdes saa meget stærkere frem. Arbejdet skal gøres. Vort Samfund taaler ikke, at noget bliver forsømt.«

Meningen er ikke til at tage Fejl af. Det er vor Arbejdsløshedslovgivning, man her igen er ude efter. Indkaldelserne skal benyttes til et Forsøg paa at undergrave denne Lovgivning. »Arbejdet skal gøres«, saaledes lyder Artiklens Overskrift, det lyder saa bestikkende, fornuftigt og rigtigt. Javel skal Arbejdet gøres, det er vi alle enige om, det er man ogsaa klar over indenfor Arbejdernes Kreds. Det vistes under den sidste Verdenskrig, da Arbejderorganisationerne gik ind i Arbejdet for at tilvejebringe den fornødne Arbejdskraft til Roemarker, da Importen af polske Roearbejdere var standset. Vi tror, at Venstrepressen kan spare sine Bekymringer for, hvordan Landbruget skal faa Arbejdskraft, det vil sikkert vise sig, at de nu er lige saa ubegrundede, som de tidligere har vist sig, f. Eks. som Bekymringer for, hvordan det skulde blive muligt at faa bjerget Høsten i Aar. Kornhøsten er nu i Hus, og der har ikke været Vanskeligheder med at skaffe Arbejdskraft. Der vil heller ikke blive det med Hensyn til Efteraarsafgrøderne.

M. O.

FRANKRIGS LANDARBEJDERE

Deres Elendighed og tilkæmpede Resultater

Landarbejderne i Frankrig er paa en vis Maade stadig »Pariaer« trods det, der opnaaedes ved Juni-Resultaterne. Arbejdsgivernes Standpunkt og ligeledes Senatets er stadigvæk det, at den sociale Lovgivning ikke kan anvendes paa dem i fuldt Omfang. De særlige Arbejdsforhold paa Landet forbyder dette. Trods det besværlige og ofte endda farlige Arbejde, som Landarbejderne maa yde, er deres Lønninger lavere end Industriarbejdernes, deres Boligforhold er himmelraabende. Ernæringen lader meget tilbage at ønske, og deres Afhængighed af Arbejdsgiveren gør dem uselvstændige i deres Handlinger udadtil, men trods dette har de franske Landarbejdere mange Sejre og Forbedringer at se hen til, ikke mindst under deres Fagforeningers Førerskab. Men hvorledes er Forholdene i det franske Landbrug? Hvilken Rolle spiller Landbruget i Landets Økonomi, og hvilken Stilling indtager Landarbejderne her?

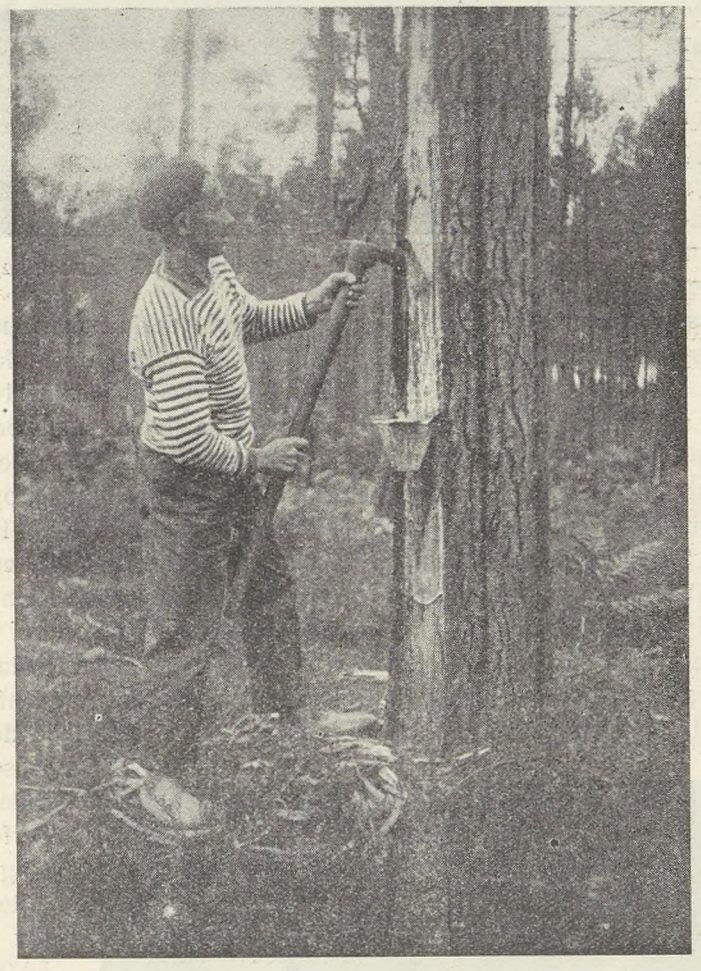

Skovarbejderen.

Frankrig talte i Aaret 1931 ca. 48,8 % Landboere. Af 21.611.835 Personer, som røgtede et Hverv, var over 35 %, altsaa 7.578.896, beskæftiget ved Landbruget. Jordbundsforholdene i Frankrig er glimrende. Produkterne er tilstrækkelige til at dække det nationale Behov. Der bliver bearbejdet 42.577.200 ha Land. Af Korn høster Frankrig 88 Millioner Centner, og staar som Nr. 4 af de kornproducerende Lande i Verden. Dette giver 210 kg pr. Hoved til Landets Indbyggere. Af Kartofler findes der 160 Millioner Centner, af Sukkerroer 75 Millioner Centner — Frankrig er altsaa paa dette Omraade Nummer 2. Førstepladsen indtager Vinproduktionen. Der frembringes 60 Millioner Hektoliter, d. v. s. 143 Liter pr. Hoved. Med sine 3.300.000 Heste og Æsler naar Frankrig højst af de europæiske Lande. Ikke mindre høj er den øvrige Kvægbestand, og som mælkeproducerende Land indtager Frankrig Nummer 3. Kun De forenede Stater og Tyskland opviser højere Tal.

Frankrig, hedder det almindeligvis, er Smaabøndernes Land. Disse dominerede og bestemte ogsaa gennem Stemmesedlen Landets Skæbne. Hvad er Sandheden? 60 % af det bebyggede Land bearbejdes af sine Ejere, 30 % er taget i Forpagtning for 3, 4, 6 og 8 Aar, og atter 30 % kultiveres af de saakaldte Metayers, d. v. s. Forpagtere, som maa afgive en Del af Jordens Grøde til Ejendomsbesidderne.

Hvis man kun gaar ud fra Smaabøndernes Tal uden at tage i Betragtning, hvor meget Jord de er i Besiddelse af, saa kan Frankrig vel nok synes at være Smaabøndernes Land; thi der var i Aaret 1892 2.235.405

Bønder, som ikke havde mere end 1 ha Land, hvad der alt ialt udgjorde 1.327.235 ha, hvilket er lig med 2,5 % af det bebyggede Land. 1.829.289 Smaabønder havde fra 1 til 5 ha Land, altsaa ikke mere end 11,2 % af det bebyggede Areal. Hvis man sammenligner med Tallene fra den allernyeste Tid, saa fremgaar det, at 2.878.600 Ejendomsbesiddere, hvilket er 72 % af det samlede Tal, kun kan kalde 22,2 % af Landejendomme deres eget, endvidere at 593.150 Personer ejer fra 10 til 20 ha, hvilket udgør 20,6 %, medens de øvrige, som har over 20 ha Land, tilsammen kan glæde sig over at eje 57,2 % af Landejendommene. Iblandt disse sidste er der kun 114.000, som ejer mere end 50 ha, hvilket altsaa vil sige, at de har 7 % mere Jord end de 2.878.600 Smaabønder, som har indtil 10 ha Land. Ved Landbruget er i det hele beskæftiget 5.200.000 Personer, som betjener sig af 1.150.000 faste Landarbejdere og 930.000 Sæsonarbejdere.

Kvinder beskæftiget ved Kartoffellægning.

De første Fagforbund for Landarbejdere dannedes i Slutningen af det 19. Aarhundrede. Skovarbejderne i Frankrigs Centrum var de først organiserede. Allerede i Aarene 1892, 1894 og 1897 etableredes de store Strejker. Den 27. Juni 1897 oprettedes Skovarbejdernes Fagforening. Den omfattede 5—6000 Personer. I 1904 strejkede Arbejderne indenfor Vindyrkningsbranchen. De 60.000 Strejkende fordrede i Stedet for 8-Timersdagen 6- eller 7-Timersdag og fik Resultat ud af det. Forbundet for Arbejderne i Vinindustrien talte i 1905 15.000 Medlemmer. Gartnernes første Arbejdsraad kan regnes tilbage til 1877. I 1881 kom de for første Gang i Strejke. Da Landarbejdernes Nationalforbund blev oprettet i 1920, talte de 266 Lokalforbund tilsammen 18.000 Medlemmer.

Men allerede i 1921 skete Spaltningen af C. G. T., og Landarbejderforbundet undgik ikke den Skæbne, som havde ramt samtlige Fagforbund i Frankrig. Arbejderne, som væmmedes ved de politiske Stridigheder, som ikke havde noget at gøre med de faglige Maal, forlod Fagforbundene. Der blev i det gamle C. G. T. kun 2.000 Medlemmer tilbage, og i C. G. T. U. var der ikke mere end tilsammen 4.000. Først i 1936 ved Kongressen i Narbonne blev Uenigheden bragt ud af Verden. Forbundets administrative Kommission bestod fra nu af af 21 Medlemmer, Kontoret af 8, og desforuden var der et Nationalraad af Repræsentanter for samtlige Forbund. Kongressen skulde fra nu af indkaldes hvert andet Aar. Juni-Begivenhederne med den kolossale, sociale Bevægelse fra de franske Arbejderes Side, bragte ogsaa Landarbejderforbundet til en uhørt Stigning i Medlemsantal. I 1937 talte det 150.000, for dog atter det følgende Aar at miste 50.000 af disse og i 1938 yderligere at synke ned til 75.000.

Landarbejder-Kongressens Præsidium.

Juni-Strejkerne saavel som ogsaa den derved gennemførte sociale Lovgivning, kom dog kun Landarbejderne lidt tilgode. Lønningerne blev ganske vist ogsaa forhøjet for dem, saaledes at de i Stedet for 24—25 frs. pr. Dag indenfor Kornbrugene fik 30—35 frs., i Vingaardene i Sydfrankrig fik man i Stedet for 22—25 frs. 29—35 frs., og ogsaa Lønningerne for Skovarbejderne blev forhøjet med 30 %, og dog strakte disse Lønninger ikke til, naar man

skulde forsørge en Familie paa 4 Personer. Desuagtet forsøgte Arbejdsgiverne dog overalt i hele Landet at trykke Lønningerne, ligesom de ogsaa vægrede sig ved at afslutte *Kollektivoverenskomster,* thi disse var i Modsætning til Industriarbejdernes ikke gjort obligatorisk for Landarbejderne. Trods dette oprettedes der dog talrige Kollektivoverenskomster. Saaledes kunde f. Eks. 25.000 Landarbejdere i Beziers-Omraadet glæde sig ved Oprettelsen af Kollektivoverenskomst, ligesom dette ogsaa var Tilfældet for 20.000 Landarbejdere i Montpellierdistriktet. I Østpyrenæerne er der Kollektivoverenskomster i hele Distriktet o. s. v., o. s. v. Arbejdsgiverne gjorde ogsaa her store Anstrengelser for at befri sig for Kollektivoverenskomster, men de blev dog tilsidst tvunget til at give efter. Deres Kamp imod de nye Arbejdslønninger havde talrige Strejker til Følge. I Foraaret 1937 omfattede disse Strejker 100.000 Landarbejdere, og det kostede Forbundet store Penge. Politiet og den motoriserede Mobilgarde blev sat i Bevægelse af Statsmyndighederne. Det regnede med Arrestationer og Fængselsstraffe. Heller ikke Forbundssekretær Rius gik Ram forbi. Han blev — omend betinget — idømt 6 Maaneders Fængsel. I deres Haardnakkethed lod Arbejdsgiverne Høsten skøtte sig selv, men de laa dog tilsidst under alligevel. Der, hvor der ikke findes nogen Fagforbund, som f. Eks. i Bretagne og Vendé, der er Lønningerne selv idag meget lave. De andrager ikke mere end 18 frs. pr. Dag, og man byder 11—12-aarige Piger, som der ikke findes saa faa af, 10 frs. pr. Dag.

Landarbejder-Kongressen.

Et af de opnaaede Resultater fra Juni 1937 var Forhøjelsen af Familietilskudene. Der var allerede i 1932 lovmæssigt fastlagt saadant, men Arbejdsgiverne saboterede det, og først i Begyndelsen af 1937 blev det Virkelighed. Dekret af 1938 bragte en vis Forbedring af Betingelserne for Fordelingen af Familietilskud. Det forlanges nu ikke mere af Landarbejderne, at de skal opvise 75 Arbejdsdage, men Satserne er dog stadig langt lavere end hos andre Erhverv. Saaledes faar f. Eks. en Landarbejder med 1 Barn kun et Tilskud paa 20 frs., medens de andre Erhverv faar 60 frs. Med 3 Børn faar Landarbejderen 90 frs. mod de andre Fags 360 frs. Det gode ved Dekretet af 1938 var, at der idømtes Fængsel i indtil 2 Aar og Bøder paa indtil 10.000 frs. for at sætte sig ud over at betale efter Loven, ligesom der ogsaa blev udnævnt Kontrollører.

Landarbejderne fik ogsaa tilstaaet Ferie *med Betaling.* Alle de, som havde været i stadigt Arbejde igennem 12 Maaneder, kunde glæde sig over en halv Maaneds Ferie. De øvrige, som har været beskæftiget mindst 6 Maaneder, har Fordring paa 1 Dags Ferie for hver Maaneds Arbejde.

Arbejdstiden blev der dog ved Junireformerne ikke rørt ved. 8-Timersdagen gjaldt ikke for Landarbejderne. Kammeret vedtog ganske vist et Lovudkast, som fastsatte Arbejdstiden for Landarbejderne til 2400 Arbejdstimer aarligt, og saaledes, at 48 Timersugen faktisk blev opretholdt, fordelt paa en saadan Maade, at der i 3 Maaneder af Aaret arbejdedes 7 Timer pr. Dag, i 6 Maaneder 8 Timer pr. Dag, og i 3 Maaneder 9 Timer pr. Dag, men Senatet fulgte ikke Deputeretkammeret heri.

Socialforsikringen har eksisteret for Landarbejderne siden 1930. Dekretet af 15. Juni 1938 forhøjer Invalideerenten fra 800 frs. til 1080 frs. for Kvinderne og fra 1200 frs. til 1800 frs. for Mændene. De, som tjener mere end 12.000 frs. om Aaret, har Fordring paa 2700 frs. i Invaliderente, hvilket betyder en Forhøjelse paa 1500 frs. Aldersrenten er efter 30 Aars Tjenestetid forblevet det samme for Kvinderne. For de Mænds Vedkommende, hvis Løn ikke andrager mere end 12.000 frs. om Aaret, er der derimod fastsat en Stigning paa 1500 frs. Renten udgør altsaa saaledes 3600 frs. om Aaret. Ogsaa Dagpengene, der i Sygdomstilfælde udbetales, er undergaaet Forandringer til det bedre.

Et særligt ømt Punkt har Undertrykkelsen af Landarbejderne siden hen været i Frankrig. Loven af 31. Juli 1929, som skulde bringe en Bedring, blev ved med at være døde Bogstaver. Arbejdsgiverforbundene paastod, understøttet af Landbrugskamrene, ikke at være i Stand til at kunne forbedre Boligforholdene eller bygge nye Boliger. De forlangte Forskud af Staten. En Rundspørge fra Aaret 1939 viser, at 218.000 Landarbejdere, der-

iblandt 165.000 Mænd og 54.000 Kvinder, har været tvunget til at opholde sig i Lader, Hestestalde og lignende, uden Lys og Luft. Den Kamp, som Fagforeningerne uafbrudt har ført for en Forbedring af Boligforholdene, havde den 11. Maj 1938 et nyt Reglement til Følge, overfor hvilket Ikke-Indfrielse betød Pengebøder, selvom disse ganske vist ikke var særlig høje. Vigtigt er det, at et andet Dekret specielt paabyder at antage Kontrollører og gør det til en Pligt for Embedsmændene paa Landet at overvaage, at Boligloven strengt overholdes.

En ikke uvigtig Opnaaelse var det ogsaa, at Fagforeningerne fra nu af fik Repræsentanter i de forskellige Amter: i det øverste Raad for Familietilskudene, i det nationaløkonomiske Raad, i det øverste Arbejdsraad og Korndepartementet. Og dog er talrige sociale Fordringer fra Fagforeningernes og Landarbejdernes Side forblevet uopfyldte. Her kan saaledes nævnes: Arbejderbeskyttelse for de unge Mennesker og Kvinderne, Uddannelse af Lærlinge saavel som Oprettelsen af en virkelig Arbejdsinspektion for Landvæsenet, den samme Socialforsikring som for andre Branchers Arbejdere, Forbedring af Sommerferie med Løn, Oprettelsen af Arbejdsløshedsfonds i alle Distrikter, Alderspensioneringer o. s. v. Ogsaa Spørgsmaalet om *Ulykkestilfælde under Arbejdet* har spillet en stor Rolle ved disse Fordringer. Antallet af Ulykkestilfælde er ved det franske Landvæsen ret stort: Fra 33.729 Ulykkestilfælde i Aaret 1926 er det steget til 46.187 Ulykkestilfælde i Aaret 1934. I Juni 1938 lykkedes det virkeligt at sætte igennem, at Ulykkestilfælde, som ikke medførte vedvarende Arbejdsudygtighed, men som dog har Tabet af talrige Arbejdsdage til Følge, giver Ret til 75 % af Lønnen i Stedet for 50 %.

Og hvad vi ikke maa glemme, naar vi taler om Frankrig, det er *Problemet fremmed Arbejdskraft.* Arbejdsgiverne foretrækker Udlændinge frem for deres egne Landsmænd. Lønningerne kan trykkes her, de udenlandske Landarbejdere slaar sig til Taals med daarlige Boligbetingelser. De kommer heller ikke atter og atter med Fordringer om Lønforhøjelse, som de franske Landarbejdere, og derfor sker det ofte, at Udlændinge bliver antaget lige ganske kort efter, at franske Landarbejdere er blevet afskediget. I Frankrig er der til Stadighed 248.000 udenlandske Landarbejdere, 163.000 Mænd og 85.000 Kvinder og desforuden 200.000 udenlandske Sæsonarbejdere. Der er f. Eks. 50—60,000 Polakker, 50,000 fra Spanien, 30,000 fra Tjekkiet, 15.000 fra Jugoslavien og Titusinder Italienere og Belgiere o. s. v.

Landarbejderforbundet har i Grunden ikke noget imod Antagelsen af Udlændinge i Frankrig, men de har noget imod Arbejdsgivernes Taktik, hvori de betjener sig af de udenlandske Landarbejdere for derved at skade Fagforeningen og de franske Arbejdere. Paastanden om, at der er Mangel paa franske Landarbejdere, og at det derfor er nødvendigt at ty til udenlandsk Arbejdskraft, er blot til dels rigtig. Landarbejderne bestrider Rigtigheden af den officielle Statistik, ifølge hvilken der kun er 5000 arbejdsløse Landarbejdere, og anfører imod Urigtigheden af denne Statistik den Kendsgerning, at der f. Eks. alene i Omraadet *Gard* er 1006 arbejdsløse, og i Departementet Seine et Oise 765, og hertil kommer endvidere, at Roearbejderne sjældent har Arbejde mere end en 2—3 Maaneder af Aaret.

Lovgivningsmagten er dog endelig nu blevet lydhør overfor Landarbejderfagforeningens Klager. Den 30. April 1938 har Arbejdsministeren truffet en Ordning, som er ophøjet til Lov, og som bestemmer, at der kun kan finde Nyantagelser Sted for udenlandske Arbejdere, hvis det efter forud indhentede Oplysninger paa Magistratens Kontor og ligeledes hos Fagforeningen er fastslaaet, at der ikke i det paagældende Omraade er arbejdsløse franske Landarbejdere, som kan anbringes i Landbruget. Landarbejderforbundet fordrer, at der i samtlige Departementer i Stedet for de af Arbejdsgiverne og private Folk oprettede Arbejdsanvisningskontorer oprettes offentlige Kontorer, d. v. s., at Fagforeningsrepræsentanterne faar Indseende med disse Arbejdsanvisningskontorer. Det vil nemlig være den eneste Maade at gøre en Ende paa Arbejdsgivernes og de private Bureauers Udbytning og hidføre en Kontrol med Arbejdsforholdene paa Landet.

Et Kapitel for sig, og det endda et af de sørgeligste, er i Frankrig *Flugten fra Landet.* Hele Landsbyer er affolket, og frugtbart Agerland ligger ubebygget hen. Den franske Regering har koloniseret Belgiere og Italienere, og det samme skal nu ske med de spanske Republikanere. Hvilken Udstrækning Flugten fra Landet har taget, fremgaar af nogle faa Kendsgerninger. Medens man i 1892 havde 2.230.000 Bønder med fra 0 til 1 ha Land, saa er der i Aaret 1929 kun 1 Million. Og imod 1.830.000 Bønder med fra 1—5 ha Land i 1892, var der i 1929 kun 1.146.000, og Tallet paa Landarbejdere i det samme Tidsrum formindsket med 1.100.000, idet det er gaaet ned fra 3.200.000 til 2.100.000.

Der er mangfoldige Grunde til Flugten fra Landet. Foruden Industrialiseringen har uden Tvivl ogsaa de elendige Forhold, som Landarbejderne har maattet leve under og ogsaa Bønderne samt Manglen ved enhver social Lovgivning spillet en afgørende Rolle. Og lad mig anføre et Eksempel blandt saa mange andre paa Spekulanternes Udbytning af Smaabønderne. En Liter Mælk sælges i Detailhandelen for 2,30—2,50 frs., men Mælkeproducenten, Bonden, faar ikke mere end 90 til 120 Centimer pr. Liter, og det samme er Tilfældet med Hensyn til Flæsk, Æg og Grøntsager.

Ligeledes fortjener det at omtales, at i forskellige Departementer af Landet er der efter Krigen opkøbt store Jorder fra de forarmede Bønder, og paa denne Maade er der kommet en Del Storgrundbesiddere.

Landarbejderforbundet fører sin sejge Kamp videre. Det sørger for den faglige Uddannelse af Funktionærer, det sender Brochurer og Flyveblade ud til Landarbejderne og opretter Informeringsbureauer for Landarbejdere, hvor det blot er muligt o. s. v. Landarbejderforbundets Organ »Bonden« har dog i den sidste Tid vist stærk Tilbagegang, men det skyldes den stadig større Modstand, som Fagforeningspropagandaen støder paa

hos Arbejdsgiverne. Tendenserne fra det franske Arbejdsgiverforbund under dets nye Formand Gignoux gør sig ogsaa gældende for Storgrundbesidderne. Den almindelige Tilbagegang, som hele den franske Arbejderbevægelse har oplevet siden 1938, kan heller ikke forblive uden Indflydelse for Landarbejderforbundet. Desuagtet er de ledende Folk indenfor Landarbejderbevægelsen aldeles ikke pessimistiske. De tvivler ikke paa, at det skal lykkes dem ogsaa at opnaa den samme Ret for Landarbejderne, som Industriarbejderne kan glæde sig over.

L. R.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE

Nærværende Sag drejer sig om en Uoverensstemmelse mellem Murerm. Andersen i Holbæk og hans Arbejdsmænd om Betaling af Tillæg for Omlægning af en gammel Kloak ved Infanterikasernen i Holbæk. Efter afholdt Mægling foretoges Sagen i en faglig Voldgiftsret i Holbæk den 8. ds., hvor Parterne mødte ved henholdsvis Centralforeningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund, og da der ikke i Voldgiften opnaaedes Flertal for en Afgørelse, optoges Sagen til Kendelse af den valgte Opmand Dommer Roepstorff i Odense.

De nærmere Omstændigheder ved Uoverensstemmelsen er følgende.

Arbejdet bestaar i Opgravning og Tilfyldning samt Omlægning af Rørene med Aflønning i Henhold til de 2 Priser i Overenskomstens § 111 for henholdsvis »Opgravning, Tilfyldning og Stampning« og for »Lægning og Samling«. Endvidere kommer dertil Anvendelse af Stk. 9 i Overenskomstens S. 105, som er saalydende:

»Ved Omlægning af gamle Kloaker, hvor Arbejdet foretages i og ved beboede ældre Bygninger, dog ikke udover 10 m fra Huslinien, tillægges Prisen 33⅓ %.«

Det er om denne Bestemmelse, Uoverensstemmelsen er opstaaet, idet Arbejdsmændene paastaar, at Procenttillægget skal betales af den samlede Pris, medens Mesteren kun vil betale Tillæg til Prisen for »Lægningen«.

Dansk Arbejdsmands Forbund støtter Fagforeningens Paastand under Henvisning til Bestemmelsens Ord, som ikke kan forstaas anderledes end, at der skal betales Tillæg ikke alene for »Lægning og Samling« af Rørene, men ogsaa for »Opgravning, Tilfyldning og Stampning.« Begrundelsen for Tillægget er ikke alene det vanskelige og svinagtige Arbejde, der er forbundet med selve Lægningen af de gamle Rør, men ogsaa Vanskelighederne ved selve Opgravningen af den gamle Grøft med den gamle Ledning, hvis Beliggenhed ikke er saa given, at man som ved en ny Ledning kan grave efter en trukken Snor, hvortil kommer, at der, naar Rørene skal lægges dybere ned, skal graves med større Gravningsbredde ovenfra end oprindeligt for at kunne grave ned paa begge Sider af de gamle Rør, og der skal udvises en vis Forsigtighed ved at grave den gamle Ledning fri.

Centralforeningen protesterer mod denne Fortolkning af Stk. 9. Tillægget gives kun for »Omlægning«, hvilket ikke kan forstaas anderledes end »Lægning«. Arbejdsmændene faar i Henhold til Stk. 3 S. 104 for selve Optagning og Rensning af de gamle Rør samme Pris pr. Stk. som for Lægningen, altsaa faar de 2 Gange Lægningspris, saa der er ingen Grund til, at de ogsaa skal have Tillæg paa Grund af den Forsigtighed, der maa udvises ved Frigravning af de gamle Rør. Det er netop for at udvise denne Forsigtighed, at Arbejdsmændene efter Stk. 3 faar den samme Pris som for Lægningen. Og selve Opgravningen er ikke vanskeligere her end ved Gravning af en ny Rende. Den gamle Rende fra Brønd til Brønd ligger lige saa lige som trukket efter en Snor og er snarere lettere at grave op end den nye maaske gennem Aarhundreder liggende faste Jordmasse. Det vilde være ganske urimeligt at give 33⅓ % Tillæg ogsaa til Prisen for »Opgravningen«, hvilket let kan ses, hvis Renden jfr. Tabellen S. 111 sænkes f. Eks. fra 0,5 Meter til 3,5 Meter, hvorved Gravningsprisen stiger fra 68 Øre til 86,2 Øre, og Opgravningen af den nye Jord **under** de gamle Rør, som ikke er Spor vanskeligere end Gravning af højere liggende ny Jord uden gamle Rør, skulde betales med 33⅓ % Tillæg. Det kan ikke have været Meningen, da det saa maatte kunne betale sig at grave den ny Rende uden Hensyn til de gamle Rør, som man ganske roligt kunde grave i Stykker.

Forbundet protesterer mod disse Betragtninger. Eksemplet er upraktisk, Tillægget 33⅓ % er ikke urimeligt stort under Hensyn til det foran anførte i Sammenligning med Tillæggene f. Eks. S. 116 2 og 3 henholdsvis 75 og 100 %. Man kunde snarere henvise til, hvor urimeligt lille Tillægget vilde blive, hvis det kun skulde beregnes af den lille ganske svagt stigende Lægningspris. Der maa ogsaa henvises til, at Arbejderne, hvis der indtræffer Forhindringer saasom tilstedeværende Ledninger, kan fordre Genetillæg jfr. Stk. 6 Side 104.

Opmanden mener, at Spørgsmaalets Afgørelse først og fremmest maa bero paa Fortolkningen af Ordene i Stk. 9.

Der staar ikke »For Omlægning af Rørene i gamle Kloaker«, men der staar »Ved Omlægning af gamle Kloaker«. Disse Ord er en almindelig og omfattende Betegnelse for det Arbejde, som er forbundet hermed. Ordet »Omlægning« er her ikke brugt som Betegnelse alene for »Lægning af Rørene«, men for hele Kloak-Omlægningen. Efter Ordene maa der altsaa gives Forbundets Paastand Medhold.

Og da det ikke under Sagen er paavist, at der i Overenskomsten findes nogen Bestemmelse, som strider mod denne Fortolknings Rigtighed, og det ikke findes godtgjort, at Fortolkningen vilde medføre saadanne Urimeligheder, maa den fornævnte Fortolkning fastholdes, hvorfor afsiges følgende

Kendelse:

Dansk Arbejdsmands Forbunds Paastand om, at Tillægget efter forannævnte Stk. 9 omfatter baade Opgravning, Tilfyldning, Stampning og Lægning, vil være at tage til Følge.

Odense, den 16. August 1939.

sign. A. S. Roepstorff.

OPMANDSKENDELSE

Nærværende Sag drejer sig om en Uoverensstemmelse mellem Firmaet Jens Rasmussen & Sønner i Aalborg og Arbejdsmændenes Fagforening i Vodskov om Tilbageholdelse af et Akkordoverskud ved et Jordarbejde paa Aandssvageanstalten i Vodskov. Efter afholdt Mægling er Sagen indbragt for en Voldgift, som holdt Møde i Aalborg den 12. ds., hvor Parterne mødte ved henholdsvis Centralforeningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund, og da der ikke i Voldgiften kunde opnaas Flertal for en Afgørelse, optoges Sagen til Kendelse af den valgte Opmand Dommer Roepstorff, Odense.

De nærmere Omstændigheder ved Uoverensstemmelsen er følgende.

I Sommeren 1938 foretoges en Udgravning til Økonomibygningen ved Aandssvageanstalten, og efter det af Afdelingen i Januar 1939 fremsendte Regnskab androg dette Arbejde

ialt ..... Kr. 8777,91

med Udbetaling 3578 Timer à 1 Kr. 18 Øre

Kr. 4222,04

samt Forskudsudbetaling ..... Kr. 3720,31 Kr. 7942,35

altsaa til Rest Overskud ..... Kr. 835,56

Mesteren kunde ikke anerkende dette Regnskab og fremsendte i Februar 1939 et Modregnskab udvisende et Restoverskud paa Kr. 33,96.

Der blev nu afholdt Mæglingsmøde den 28. Marts mellem Organisationer, og paa dette Møde enedes man om at lade foretage en ny Opmaaling.

I Mæglingsmødets Referat hedder det:

»Man enedes om at anmode Emil Jensen og Formanden for Murerarbejdsmændenes Fagforening Chr. Christiansen i Aarhus om at foretage en ny Opmaaling og Udregning.

Den Opmaaling, som d'Herrer bliver enige om, er begge Parter enedes om at anerkende.

Aalborg, den 28. Marts 1938.

S. Rasmussen. Christoffer Mortensen.«

De to Herrer foretog derefter sammen med de lokale Parter en Opmaaling den 17. April paa Byggepladsen og afgav derefter følgende Erklæring:

»Efter at have hørt Parternes Forklaring — og efter at være gjort bekendt med de i Sagen foreliggende Skrivelser og en tidligere afsagt Voldgiftskendelse vedr. Fradrag for Sand — foretog vi i Parternes Overværelse — efter vor bedste Overbevisning og Evne — en ny Opmaaling i H. t. den gældende Overenskomst af det paagældende Jordarbejde med Resultat, at den samlede Opmaalingssum udgør Kr. 7019,11, herfra gaar Udbetaling for 3578 Timer à Kr. 1,18 ÷ Forskud 3720 Kr. 31 Øre, hvorefter der fremkommer en Saldo i Mesterens Favør af Kr. 923,25.

Vi maa bemærke, at en aldeles nøjagtig Opmaaling er i høj Grad vanskeliggjort ved, at Bygningen i Mellemtiden er blevet opført, og Udgravningens Begrænsninger efterhaanden er delvis udviskede. Hvor det derfor ikke har været os muligt at tage helt nøjagtige Maal, har vi — efter at have afæsket Parterne en Redegørelse — lagt vort bedste Skøn til Grund.

Aarhus, den 26. April 1939.

Chr. Christiansen. Emil Jensen.«

Saaledes endte dette Arbejde, og Centralforeningen tilskrev Forbundet om at drage Omsorg for, at Beløbet Kr. 923,25 blev udbetalt til Firmaet Jens Rasmussen & Sønner, hvorefter Forbundet svarede, at det ikke ansaa Arbejderne for forpligtet til at tilbagebetale noget af Beløbet.

Ved et senere Jordarbejde paa samme Byggeplads udført af 2 Arbejdsmænd, som havde deltaget i den fornævnte Akkord, fremsendte disse Arbejdsmænd et Regnskab, som udviste et Overskud udover den udbetalte Timeløn paa Kr. 78,44. Mesteren nægtede at betale dette Beløb, idet han mente sig berettiget til at fradrage Beløbet i den Andel, som de 2 Arbejdsmænd havde i det for meget erlagte Beløb i den fornævnte første Akkord.

Det er om denne Ret for Mesteren til at nægte Udbetaling af Beløbet Kr. 78,44 i de 2 Arbejdsmænds Akkord, at nærværende Sag drejer sig.

Dansk Arbejdsmands Forbund paastaar Mesteren kendt uberettiget til Fradraget under Anbringende af, at begge Opmaalingsmændene erklærer, at det har været umuligt at foretage nøjagtig Opmaaling af Arbejdet, idet Bygningen forlængst var opført og Terrænet omkring Bygningen reguleret, saaledes at det har været umuligt at se, hvor det naturlige Terræn har været. Endvidere henviser Forbundet til Overenskomsten Side 14, Stk. f., hvori det hedder, at hvis der opstaar Strid mellem Parterne om Overskuddets Størrelse, udbetales dog den Del af Overskudet, hvorom der ikke var Uenighed. Altsaa da der ved Arbejdets Slutning foreligger en Opgørelse fra Mesterens Side om et Overskud paa Kr. 33,96, kan der ikke antages, at der har været Uenighed om, at der ikke var Underskud paa Akkorden. Og Arbejdsmændene har saa med Rette hævet Forskudet og kan ikke nu tilpligtes at betale noget af Forskudet tilbage.

Centralforeningen paastaar Mesteren kendt berettiget til Fradraget. De to Opmaalinger af henholdsvis Arbejdsmændene og Mesteren er ved Organisationernes Overenskomst af 28. Marts 1939 bortfaldne, og det Resultat, som de to valgte Mænd maatte blive enige om, er den Betaling, som skal ydes for Arbejdet. Ved Arbejde i Akkord forpligtiger Arbejderne sig til for den i Priskuranten fastsatte Betaling at udføre et vist Stykke Arbejde. Den under Arbejdets Udførelse udbetalte Timeløn maa anses for at være en Forskudsudbetaling paa Akkorden, og det samme gælder for eventuelle yderligere Forskud. Arbejderne er ikke ved Jordarbejde i Akkord garanterede nogen bestemt Timebetaling, og saafremt der under Arbejdets Gang ved Timeløn eller anden Forskudsudbetaling er udbetalt mere, end hvad der rettelig tilkommer dem efter de i Priskuranten fastsatte Akkordpriser, maa Arbejderne selvfølgelig være det for meget erlagte Beløb skyldige til Mesteren. Saaledes ogsaa her. De to Arbejdsmænd hæfter for Underskudet i Forhold til det Antal Timer, de har haft ved Akkorden. Og naar de to Arbejdsmænd altsaa skylder Mesteren det fornævnte Beløb, maa Mesteren have Ret til at fradrage det i Overskudet paa de to Arbejdsmænds nye Akkord. Henvisningen til Overenskomsten Side 14 Stk. f er misvisende. Ved nærværende Arbejde rejses Strid om hele Regnskabet, selvom Mesteren har fremlagt et Regnskab med Overskud. Den sidste Opmaaling maa lægges til Grund for Regnskabsbedømmelsen ogsaa paa den Tid, da Forskudet blev udbetalt.

Ved Afgørelsen af denne Sag maa det som Udgangspunkt fastholdes, at den Gang Arbejdsmændene hævede Forskudene paa Akkorden, gik man ud fra, at der var Overskud, og dette bekræftedes ikke alene ved Afdelingens, men ogsaa ved Mesterens Regnskab, idet dette ogsaa ved Arbejdets Slutning viste Overskud.

Endvidere maa det fastholdes, at de to Opmaalingsmænd, som begge har afgivet personlig Forklaring i Voldgiften, selv har erklæret, at det enkelte Steder ikke har været dem muligt at tage helt nøjagtige Maal. De har forklaret om Vanskelighederne ved Opmaalingen bl. a. af Dybderne i Terrænet, hvorover der ikke forelaa Tegning med Koder etc. til Vejledning, og som hvorledes Maalene egentlig, naar helt nøjagtige Maal ikke kunde tages, tilvejebragtes ved et Kompromis mellem de to Eksperter. Efter denne Opmaaling udregnedes Beløbene bag efter af hver især af Opmaalingsmændene.

Spørgsmaalet bliver nu, om ikke Overenskomsten af 28. Marts mellem Organisationerne er saa klar og omfattende, at Mesteren har Ret til at holde sig til den og maa kunne kræve de to Opmaalingsmænds Slutresultat respekteret uden Hensyn til de nærmere Omstændigheder ved Opmaalingen.

Dette vilde Opmanden under almindelige Forhold ogsaa absolut antage.

Men der foreligger i nærværende Sag ganske særlige Omstændigheder, som der maa tages Hensyn til, baade den Gang Forskudsudbetalingerne fandt Sted, den Gang Overenskomsten af 28. Marts blev indgaaet, og den Gang Opmaalingen fandt Sted.

Den Gang Forskudsudbetalingerne skete, var det en Forudsætning, at der blev Overskud paa Akkorden, og denne Forudsætning viste sig at holde ved Arbejdets Slutning, ogsaa efter Mesterens Regnskab, saa den Gang Arbejdsmændene modtog Forskudet, var der Enighed om, at der i alt Fald var et Overskud, stort eller lille.

Efter det foreliggende og efter Opmandens Skøn over de nærmere Omstændigheder ved Overenskomsten og den derefter foretagne Opmaaling maa det antages, at paa Mæglingsmødet, hvor Organisationerne skulde stræbe efter at mægle mellem 2 Standpunkter med en Divergens paa ca. 800 Kr., og hvor man saa enedes om en afsluttende Opmaaling, gik man fra begge Sider ud fra, at denne vilde holde sig inden for de to Regnskabers divergerende Resultater, og man gaar vist ikke de to Opmaalingsmænd for nær ved at antage, at det var en Overraskelse for dem begge, at Uderegningen bagefter Opmaalingen gav et saa stort Udsving til den ene Side, hvorved man kom langt udenfor Divergensen. Man kan ikke se bort fra, at en medvirkende Aarsag hertil kunde være den, at det undertiden ikke havde været dem muligt at tage helt nøjagtige Maal.

Under disse Omstændigheder kan Opmanden ikke anse det for rigtigt at statuere, at Mesteren har den paastaaede Fradragsret, hvorfor afsiges følgende

Kendelse:

Den af Firmaet Jens Rasmussen & Sønner i Aalborg nedlagte Paastand paa at være berettiget til ikke at udbetale de to Arbejdsmænds Overskud 78 Kr. 44 Øre paa deres Akkord, kan ikke tages til Følge.

Odense, den 16. August 1939.

sign. A. S. Roepstorff.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 18 30.–9. 1939 44. Aarg.

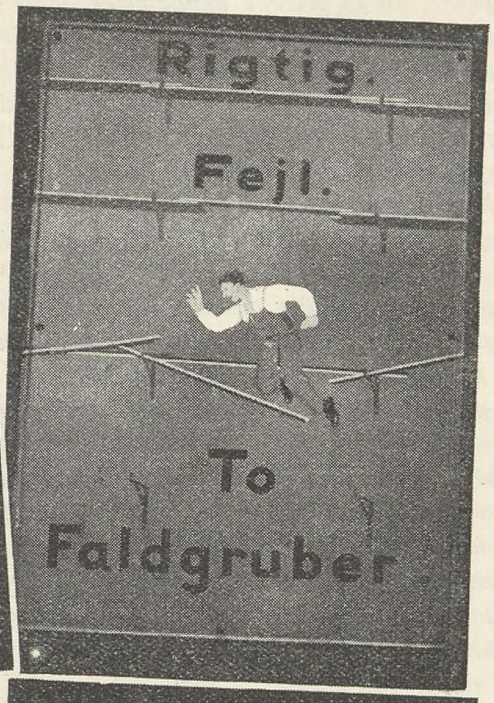

Vær opmærksom

Som tidligere omtalt sker en Del Ulykkestilfælde paa Arbejdspladserne som Følge af den Afstumpethed overfor eventuelle Foreteelser under Arbejdets Udførelse de fleste Arbejdere vil komme ud for, naar de har været beskæftiget ved et bestemt Arbejde eller en begrænset Arbejdsplads gennem længere Tid. Denne Art af Ulykkestilfælde er naturligvis mest beklagelige, fordi det maa forudsættes, at de kunne være undgaaet, hvis man forud havde været opmærksom paa Anledningen og undgaaet en saadan. Dette Forhold har man fra Ledelsen af et Staalskibsværft i Fabrikdirektoratets Odense Kreds været opmærksom paa, og har derfor rundt paa Virksomheden anbragt Adviserings- og Advarselsplakater, der ved eksempelvis Fremstilling af forskellige Situationer under Arbejdets Udførelse, henleder Arbejderens Opmærksomhed paa, hvorledes Faren for et Ulykkestilfælde kan opstaa.

Vi bringer vedføjet et Par Billeder af de meget virkningsfulde Plakater, der velvilligst er stillet til Raadighed af Fabrikdirektoratet.

Til det danske Folk!

I en for det danske Folk og Danmark dybt alvorlig Stund retter De samvirkende Fagforbund og det danske Socialdemokrati en indtrængende Appel til det arbejdende Folk i By og Land og til Danmarks demokratisk tænkende Borgere.

Storkrigen eller Verdenskrigen er for anden Gang i samme Generation en Kendsgerning. Dens Udbrud og dens Virkninger stiller det danske Samfund overfor en Række Vanskeligheder, hvis Omfang det endnu ikke er muligt at bedømme. Alle haaber, at det maa lykkes at bevare Danmarks Neutralitet og holde vort Land fri for Krigens Ulykker. Vi nærer fuld Tillid til Regeringen og føler os overbevist om, at det vil lykkes den ved en klog og ligelig Neutralitetspolitik og ved fornødne Bevogtnings- og Værneforanstaltninger at sikre Bevarelsen af Landets Selvstændighed og Uafhængighed.

Men selv naar dette lykkes, vil en Række økonomiske, forsyningsmæssige og handelspolitiske Vanskeligheder melde sig. Vi takker Regeringen, fordi den uden Tøven har gjort Skridt til at gennemføre nødvendige Foranstaltninger. Rigsdagen har allerede vedtaget vidtgaaende Bemyndigelseslove, og Kommissioner og Udvalg er i Gang med at overveje, hvad der bør foretages.

Vi opfordrer nu Regeringen og Myndighederne til snarest at træffe Foranstaltninger til

1) at sikre en ligelig Fordeling af alle Livsfornødenheder,
2) at afværge urimelige Prisstigninger,
3) at forhindre ublu Fortjenester og ved de nødvendige nye Skatter at fordele Byrderne paa retfærdig Maade,
4) at sikre Hjælp for de Medborgere, der maatte blive ramt af Krigssituationens Virkninger.

Naar vi har paapeget dette, vil vi fremhæve overfor det danske Folk, at der i denne Alvorens Stund kræves Ofre af os alle. Den danske Arbejderklasse er beredt til paa lige Vis med alle andre Befolkningsgrupper at deltage i en Samarbejdets Politik, der bærer vort Land frelst gennem Krigens Vanskeligheder.

De to Hovedorganisationer opfordrer den danske Arbejderklasse til i disse alvorlige Dage at styrke Sammenholdet og bevare deres politiske og faglige Organisationer usvækket. De nu afslørede hjemlige kommunistiske og nazistiske Splittelsesmænds Rolle maa være udspillet.

Dansk Arbejderbevægelse bekender sig fortsat, trods det Skibbrud, mellemfolkeligt Samarbejde har lidt, til international Forstaaelse Folkene imellem. Vi vil saa snart det er muligt søge at fæstne og knytte de Traade, som kan binde Arbejderne og Folkene sammen i Fredens, Forsoningens og Fællesskabets Aand.

Men Øjeblikket kræver af os alle Dagens Gerning. I fuld Enighed maa hele det danske Folk slutte op bag den demokratiske Regering til Gennemførelsen af de mægtige Opgaver, som kun en stærk Regering og et enigt Folk er i Stand til at føre ud i Livet.

Det danske Folk har den dybeste Medfølelse med de Nationer, som rammes af Krigens Ulykker, og vil føle det som en uafviselig Pligt at hjælpe og lindre de Saar og Lidelser, som Krigen paalægger Folkene.

Vi maner til Ro og Besindighed, til Offervilje og Samfundssind. Under den Regerings Ledelse, der som ingen anden har Folkets Tillid, vil danske Arbejdere i et nationalt Samarbejdes Aand gøre deres Pligt og bringe deres Ofre i den Forvisning, at deres Ret ogsaa vil blive sikret.

Slut op om Danmarks Regering,
hvis førende Mand Stauning er!
Bevar og styrk Danmarks Demokrati og Frihed.

SAMMENHOLD SOLIDARITET SAMARBEJDE

København, den 9. September 1939.

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND *SOCIALDEMOKRATISK FORBUND*

Nægtelse af Hjælp efter Forsorgsloven

Det offentlige er forpligtet til at komme enhver til Hjælp, for saa vidt og saa længe han ikke er i Stand til at forskaffe sig og sine det fornødne til Livets Ophold.

Saaledes er Ordlyden af de indledende Linier i Forsorgslovens første Paragraf. Der kan saaledes ikke bestaa nogen Tvivl om det offentliges Pligt til at yde en trængende Person Hjælp, hvis han henvender sig til det Organ, som i Henhold til Bestemmelserne vedrørende samme Lovs Administration, skal forestaa Lovens Formidling mellem det offentlige og den, Hjælpen skal ydes. Det kan endda paastaas, at det offentlige ogsaa har Pligt til at yde Hjælp uden Henvendelse fra den trængende, naar der hos Paagældende er saadanne Forhold tilstede, at han selv eller hans Familie lider Nød, og man fra det offentliges Side er bekendt hermed. Det sidste Spørgsmaal skal vi dog ikke beskæftige os nærmere med i nærværende Artikel.

Det er altsaa slaaet fast, at offentlige har Pligt til at yde en trængende Hjælp, og alligevel sker det ofte at ansøgt Hjælp bliver nægtet, for der gives naturligvis Tilfælde, hvor en Ansøger har bragt sig selv i en saadan Situation, at det offentlige fritages for at yde Vedkommende Hjælp efter de sædvanlige Regler. Grunden til Afvisning af en Ansøger kan være forskellige, men en af de sædvanligt benyttede er, at det paagældende sociale Udvalg anlægger den Betragtning, at Ansøgeren ikke opfylder Betingelserne for at kunne oppebære Hjælp.

Dette er for Eksempel sket, naar Ansøgningen om Hjælp er sket paa et Tidspunkt, hvor Udvalget mener, der er tilstrækkeligt med Beskæftigelse indenfor Kommunens Omraade, og derfor henviser Ansøgeren til at skaffe sig Indtægt ved Arbejde.

Afvisning med denne Begrundelse er imidlertid ikke berettiget. Det er ikke afgørende, at Social-Udvalget nærer den Opfattelse, at der er tilstrækkeligt Arbejde til Beskæftigelse af en Kommunes arbejdsløse, og paa Grundlag heraf betragter Ansøgeren som en arbejdsuvillig Person, der ikke opfylder Lovens Bestemmelser med Hensyn til Værdighed.

Socialministeriet har allerede saa tidligt som i 1934, altsaa kort Tid efter Forsorgslovens Ikraftræden, fastslaaet, at der skal foreligge afgørende Bevis for Ansøgerens Uvilje til at paatage sig Arbejde, forinden den ansøgte Hjælp nægtes.

Samtidig fastslaar Ministeriet, at et saadant Bevis ikke kan godkendes at foreligge, medmindre det sociale Udvalg har foretaget Anvisning til Vedkommende af et bestemt Arbejde, som ikke er modtaget. Og dette Arbejde skal være lønnet paa en saadan Maade, at Ansøgeren ikke vil være berettiget til at vægre sig ved Arbejdets Udførelse.

Der gælder altsaa den samme Regel for Udbetaling af offentlig Hjælp, som ved Udbetaling af Understøttelse i Henhold til Loven om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring. Det anføres herom i sidstnævnte Lovs Paragraf 17, Stk. 2:

»Det skal ikke kunne anses for fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage et anvist Arbejde, at Lønnen for Arbejdet er lavere end den, paagældende har haft, naar Lønnen dog ikke er under den Timeløn, der i Henhold til Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere er fastsat for tilsvarende Arbejde, eller under, hvad der i den paagældende Virksomhed eller Egn sædvanlig ydes for tilsvarende Arbejde. Et Medlems Vægring ved at overtage et Arbejde paa de i Overensstemmelse med foranstaaende tilbudte Vilkaar medfører Understøttelsens Bortfald straks.«

Afgørelsen af, hvorvidt der kan ydes en Ansøger Hjælp er saaledes ikke frit overladt til det sociale Udvalgs eget Skøn, men kun i saadanne Tilfælde, hvor en Ansøger opretholder sin Vægring ved at overtage et anvist Arbejde under Forhold, der vilde afskære Vedkommende fra at erholde forsikringsmæssig Arbejdsløshedsunderstøttelse, er Udvalget berettiget til at nægte Udbetaling af Understøttelse.

Der kan dog ikke drages en ganske nøjagtig Parallel mellem en Arbejdsløshedskasses og det sociale Udvalgs Ret til Nægtelse af Understøttelses Ydelse paa Grundlag af førnævnte Paragraf i Arbejdsløshedsloven. Det forudsættes nemlig, at den, der oppebærer Arbejdsløshedsunderstøttelse, baade helbredsmæssigt og fagligt vil være i Stand til at udføre et anvist Arbejde, hvorimod dette ingenlunde altid er Tilfældet, for den, der anvises et Arbejde, henholdsvis af det sociale Udvalg eller paa dettes Foranledning af det offentlige Arbejdsanvisningskontor.

Det kan saaledes meget vel tænkes, at der under større Arbejdsløshedsperioder eller partiel stor Arbejdsløshed indenfor en bestemt Gruppe Arbejdere kan blive anvist Arbejde til en Person, som denne af helbredsmæssige Grunde eller manglende Kendskab til det paagældende Arbejde vægrer sig ved at udføre. Derfor er det sociale Udvalg ogsaa pligtig at tage dette Spørgsmaal med i sin Bedømmelse over, hvorvidt der i det enkelte Tilfælde foreligger ulovlig Arbejdsvægring.

Undertiden er Ansøgere, der har ment sig berettiget til at vægre sig ved at udføre et anvist Arbejde, bleven stillet overfor Valget, enten at udføre det anviste Arbejde eller faa den i Stedet udbetalte Understøttelse konteret som ydet med Retsvirkning, ja, enkelte særligt yderliggaaende Socialudvalg er endda ikke veget tilbage for at true med Anbringelse paa Arbejdsanstalt.

Den Ansøgende er dog heller ikke paa dette Omraade undergivet vilkaarlig Afgørelse fra det sociale Udvalgs Side. I Henhold til Forsorgslovens § 305 betragtes den Hjælp, som en Person har tilsneget sig ved svigagtig Optræden, eller modtaget Hjælp som bortødsles eller misbruges paa anden Maade at betragte som Fattighjælp, der medfører Tab af Valgret og Valgbarhed. Bestemmelsen herom er dog kun knyttet til den Hjælp, der er modtaget eller anvendt paa den omhandlede Maade.

Der er saaledes intet til Hinder for, at vedkommende kan modtage yderligere Hjælp, som almindelig Kommunehjælp, naar Anvendelsen heraf ændres. Retsvirkningen bortfalder derefter for den bortødslede Hjælps vedkommende automatisk efter 2 Aars Forløb, hvorimod Erstatningspligten fremdeles bestaar, indtil Tilbagebetaling eller Eftergivelse finder Sted. Disse Bestemmelser gælder dog kun for saa vidt Tilfældet ikke har været saa graverende, at strafferetlig Tiltale er beordret.

Paa samme Maade indtræder og ophæves Retsvirkningerne i Henhold til § 306, hvis Hjælpen er ydet en Person, der ved uordentlig Livsførelse, uforsvarlig Økonomi eller Opgivelse af en Stilling uden rimelig Aarsag bringe sig i Trang, der paa Grund af de anførte Aarsager maa betragtes som selvforskyldt. Bortset fra de tidligere nævnte Aarsager kan kun den Kommunehjælp, der ydes en Person til Stadighed og i et saadant Omfang, at den maa betegnes som egentlig Forsorg, karakteriseres som Fattighjælp, og i et saadant Tilfælde kan Kommunalbestyrelsen efter Indstilling af det sociale Udvalg bestemme, at den ydede Hjælp ikke skal have den med Fattighjælp forbundne Virkning.

Truslen om Anbringelse paa Arbejdsanstalt kan i Virkeligheden kun anvendes og bringes til Udførelse overfor Personer, der aabentlyst og kategorisk nægter at udføre Arbejde eller optræder forsømmeligt overfor sin Familie og kun med Kommunalbestyrelsens Samtykke. Altsaa kan det sociale Udvalg ikke uden videre anbringe en Person paa Anstalt.

R—dt.

Storbyer kan kun delvis ødelægges fra Luften

Den tidligere Officer i den tyske Marine, Dr. Helmuth Klotz, som deltog i den spanske Borgerkrig paa Regeringens Side, har fremsat nogle Bemærkninger om Luftkrigen, hvoraf vi nedenstaaende bringer et Uddrag.

Flyvevaabnet gennemgik en stærk Udvikling under Verdenskrigen, men selv om dette satte sit Præg paa Krigsførelsen, særligt i de sidste Par Aar, fik Anvendelsen af Flyvemaskiner ingen afgørende Betydning. Først i Aarene efter 1918, som bragte en ny stormende teknisk Udvikling, traadte Flyvemaskinen som Angrebsvaaben mere og mere i Forgrunden for den militære Interesse. I Bombeflyvemaskinen saa man det suveræne Vaaben i kommende Krige, selv om det kun drejede sig om teoretiske Spekulationer, fordi den praktiske Erfaring paa dette Omraade manglede. Italiens Anvendelse af Bombeflyvere i Krigen mod Abessinien skabte ikke noget sikkert Grundlag for en virkelig Bedømmelse af Flyvemaskinens Anvendelse, idet der her var Tale om et paa dette Omraade ganske vaabenløst Folk.

Først Krigen i Spanien gav Forudsætninger for en nøgtern Bedømmelse og Vurdering af Luftbombardementernes Effektivitet. Her høstede man de praktiske Erfaringer ikke alene med Hensyn til Taktiken ved Luftangreb og Bombernes Virkning, men ogsaa for saa vidt angik Luftforsvaret og Beskyttelsen af Byer og Anlæg mod Bombeangreb. Takket være »levende Maal« fik man under den spanske Borgerkrig for første Gang i Historien klarlagt Spørgsmaalet, om det er muligt at opnaa en tilnærmelsesvis Ødelæggelse af større Byer og Anlæg, altsaa Maal af større og betydelig Udstrækning, ved omfattende Luftbombardementer. Det er i saa Henseende tilstrækkeligt at nævne Barcelona, Guernica, Nules og Castellon, Navne, som er ridset ind i Historien med blodig Skrift.

Disse Forsøg med deres iskolde Systematik røbede den prøjsiske Skole. Den tog Sigte paa at tilvejebringe Erfaringer om Bombernes Størrelse, deres Kvalitet og Angrebstaktiken. Ofte kunde man lægge Mærke til, hvorledes enkelte Husblokke blev udsat for een Slags Bomber og andre Husblokke for Bomber af anden Type. De Lærdomme, som Angriberne fik ved disse Forsøg, mundede ud i, at et større Antal Bomber af mindre Art er i Stand til at gennemføre større Ødelæggelser end et mindre Antal større Bomber under Forudsætning af, at de smaa Bombers Sprængkraft er tilstrækkelig til at rasere helt ned til Grunden. Eller for at udtrykke det i Tal: Sprængbomber med en Vægt paa mellem 50/100 til 300 kg viste den største Effektivitet, medens Bomber paa 1000 kg, der ganske vist anrettede enorme Ødelæggelser indenfor begrænsede Omraader, ikke kom op paa den samlede Ydelse af 10 Bomber paa 100 kg eller 4 Bomber paa 250 kg.

Med den største Omhu undersøgte Invasionstropperne videre ved deres Lufteskadrer, hvilke Bombemængder der var nødvendige for at ødelægge et bebygget Udsnit af en Cirkel med opgivet Størrelse. I de forskellige Frontafsnit, og fremfor alt bag Fronten, kunde man gentagne Gange iagttage, hvorledes »Ildtætheden« — maalt i Bomber pr. Kvadratmeter — blev forøget langsomt og systematisk. Her benyttede man Sprængbomber af forskellig Størrelse og ogsaa den saakaldte »blandede Ammunition« — en kombineret Spræng- og Brandbombe. Forsøgene gav følgende Holdepunkter med Hensyn til den nødvendige Mængde af Bomber ved Ødelæggelsen af Byer og bymæssig bebyggede Omraader: Almindelige Sprængbomber: 1 kg pr. 8 m², blandede Bomber: 1 kg pr. 20 m².

Af disse Erfaringer kan man slutte, at det for at ødelægge 1 Hektar bymæssig bebygget Omraade er nødvendigt at anvende 1251 kg Sprængbomber eller 500 kg blandede Bomber. Forudsætningen for den tilsigtede Virkning er endvidere, at Bombemængden spredes jævnt over hele Omraadet. Dette lod sig gøre i Guernica og andre Steder under den spanske Borgerkrig, hvor Angriberne havde det fulde Herredømme i Luften over

Slagmarken. Under en almindelig europæisk Krig kan der ikke regnes med samme Muligheder. Det vil altid vise sig nødvendigt at forøge Bombemængden ud over det anførte Kvantum. Omfanget af denne Forøgelse afhænger af forskellige Faktorer, fremfor alt af Luftværnets Art, Omfang og Effektivitet.

Er det muligt at ødelægge en moderne Storby som for Eksempel Paris eller London?

Det indre Paris har en Udstrækning paa omkring 101 Kvadratkilometer. Til at ødelægge denne By vilde det efter de førnævnte Beregninger være nødvendigt at anvende 12600 Tons Sprængbomber eller 5050 Tons blandede Bomber.

London har en Udstrækning paa omkring 303 Kvadratkilometer, det vil sige 30,300 Hektar. Til at ødelægge denne By vilde medgaa 37,875 Tons Sprængstof eller 15,150 Tons blandede Bomber.

Da imidlertid disse Byer i vid Omkreds er beskyttet af det stærkeste Forsvar og de angribende Flyvere ogsaa vil faa Føling med Luftforsvaret under den mange hundrede Kilometer lange Fart mod Byerne, maa der mindst regnes med Nødvendigheden af at tidoble den føromtalte Bombemængde for at opnaa en total Ødelæggelse. Det sidste er en Nødvendighed, hvis Angriberen skal have nogen virkelig Fordel af et Bombardement.

Hvis der gaas ud fra, at en Bombeflyver kan medføre omkring 300 kg Bomber, vilde det for at kunne bombe Paris være nødvendig at disponere over 42,080 Flyvemaskiner til Sprængbomber og 16,000 Flyvemaskiner til blandede Bomber. For Londons Vedkommende vilde det være nødvendigt at kunne sende 126,240 Flyvemaskiner med Sprængbomber eller 50,499 Flyvemaskiner med blandede Bomber.

Videre vilde Angriberen være nødsaget til at anvende det dobbelte eller maaske det tredobbelte Antal Jagere. Desuden vil det være nødvendigt at have Erstatning for de store Tab, som Angriberen maa regne med under Flyvningen mod Byerne.

Der vil saaledes blive Tale om fuldkomne fantastiske Tal paa den anden Side af al Virkelighed. Selvfølgeligt behøver ikke alle Flyvemaskinerne at være baade over Paris og London paa een Gang. Angrebet kan foregaa i »Bølger«. Men der maa ogsaa regnes med, at den anden »Bølge« vil møde et betydeligere forstærket Forsvar, og at Udsigterne til at naa Maalet, eller i hvert Fald de mest saarbare Punkter, vil blive mindre og mindre og efterhaanden ganske elimineres.

Man kan derfor gaa ud fra, at ingen Stat og ingen Gruppe af Stater raader over en Luftflaade, som er stor nok til at kunne ødelægge Storbyer som London og Paris. Der kan kun blive Tal om delvis Ødelæggelse og mod saadanne Planer vil Forsvaret være tilstrækkeligt stærkt.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Den internationale Folkehøjskole i Helsingør

Arbejdsløse kan faa Understøttelse til Vinterkursus fra 3. Novbr.—30. Marts gennem Arbejdsdirektoratet.

Højskolen i Helsingør har nu bestaaet i 18 Aar. Fra en primitiv Begyndelse i 1921 har den vokset sig stadig større. De to sidste Aar havde den sammenlagt godt 250 Elever paa Vinterkursus (hvoraf 62 Udlændinge) og ca. 110 (i sidste Halvdel mere end dobbelt saa mange) Elever paa Sommerskolen, hvoraf Flertallet var Udlændinge.

Paa dens 14 Dages Feriekursus fra 15. Juli til 30. August deltog bl. a. 120 Englændere og 121 Svenskere. Paa de tre Kursus var ialt mere end 20 Nationer repræsenterede.

Skolens Hovedformaal er at virke for mellemfolkelig Forstaaelse. Ligesom Grundtvigs Højskoletanke havde Rod i den Opfattelse, at et Demokrati ikke kunde gennemføres, med mindre der sættes stærke Kræfter ind for en folkelig Oplysning i Ungdomsalderen, arbejder Den internationale Højskole ud fra Troen paa, at hvis mellemfolkeligt Samarbejde nogensinde skal lykkes, maa der gaa en mellemfolkelig Oplysning forud. Til Trods for Krigen fortsættes Arbejdet. Netop nu er der særligt Brug derfor. Skolen vil i Vinter som i Aarene forud prøve at dygtiggøre sine Elever gennem Studiet af fremmede Sprog og fremmede Lande. Gennem Foredrag og Studiekredse vil den oplyse om det bedste i disse Landes Kultur og i vor egen Kultur, alt det, der kan bygges paa, om den Slægt, der vokser op efter den Krig, vi nu oplever, ikke skal ødelægges i Kynisme.

Skolens Program, der indeholder Oplysninger om de forskellige Undervisningsfag: Dansk, Regning, Historie, Samfundslære (derunder Kooperation og Fagforeningskundskab), Lande og Folk, Internationale Forhold, Tysk, Engelsk (eventuelt ogsaa Fransk) vil blive sendt samtidig med en Blanket til Ansøgning om Optagelse.

Gennem Arbejdsdirektoratet kan arbejdsløse i Fag, hvori der hersker ekstraordinær Arbejdsløshed, faa Udgifterne dækket ved Ophold paa Skolens Vinterkursus 3. November—30. Marts. Ansøgningsblanketter hertil faas ogsaa ved Henvendelse til Den internationale Højskole, Helsingør.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

ARBEJDSLØSHEDSPROBLEMET 1930–38

En Undersøgelse og en Beskæftigelsesplan foranlediget af Socialministeriet

For dansk økonomisk Politik maa det siges at være et højst uheldigt Tidspunkt, at den nye Storkrig udbrød paa. Efter otte til ni Aar med stadig skiftende Krisesituationer, der uophørligt skabte nye og uventede Vilkaar for Erhvervslivet, og med utallige Indgreb fra Regeringens Side, hvoraf mange var præget af Periodens Midlertidighed og Usikkerhed — var man nu endelig i 1939 naaet frem mod en vis Afklaring.

Denne Afklaring skyldtes delvis den økonomiske Udvikling. Som tidligere skildret i Fagblade naaede Højkonjunkturen først i Aar (1939) sin Kulmination i Danmark. I 1935 dikterede Valutastillingen en Kreditindskrænkning, der bl. a. stærkt hæmmede Byggeriet (gennem faldende Obligationskurser) og saaledes bevirkede, at den danske Højkonjunktur ikke i Aarene 1935—37 opnaaede en saa stærk Udfoldelse som i Udlandet. Først i 1937, samtidig med at Konjunkturerne i Udlandet viste Tegn paa Nedgang, havde Danmark (takket være Valutacentral og Prisudvikling) igen saa store udenlandske Valutatilgodehavender, at Nationalbanken og Regeringen kunde tillade sig at skride til en Kreditudvidelse og en Støttelovgivning for Byggeriet. Dette førte til den stærke Stigning i Produktion, Byggeri og Beskæftigelse og det stærke Fald i Arbejdsløsheden, som er skildret i en tidligere Artikel. Arbejdsløsheden sank til 9,5 % pr. 31. August eller med 55.000 Mand. — At dette betød en Simplificering og Afklaring af Arbejdsløshedsspørgsmaalet er indlysende. De Midler, der skal bringes i Anvendelse til Bortfjernelse af en Arbejdsløshed, der svinger mellem 50 og 75.000 Mand, maa blive af helt andre Dimensioner og langt lettere gennemførlige (politisk som økonomisk), end hvor det drejer sig om 100—200.000 Mand. Problemet er nu mere overskueligt og begrænset og lader sig lettere gribe an. — Samtidig begyndte man at faa Overblik over Virkningerne af de mange forskellige Indgreb, der er foretaget i denne Periode, og det blev efterhaanden muligt at bedømme disse og foretage en Sortering af dem, saaledes at de Foranstaltninger, der stadig burde have Midlertidighedens Præg, skiltes ud fra dem, der syntes at fortjene mere varige Former og eventuel yderligere Udbygning. Landstingets Erobring gav de politiske Muligheder for en saadan Revision af Krisepolitikken.

Men hvilke Midler skulde da bringes til Anvendelse til Opsugning af den Rest, der endnu var tilbage af Arbejdsløsheden. — Ja ogsaa paa dette Punkt var en vis Afklaring kommet frem. Prof. Zeuthens Bog om Arbejdsløn og Arbejdsløshed, der tidligere har været omtalt i Fagbladet, gav et godt Grundlag for en Diskussion af Lønproblemerne. Cand. polit. Kjeld Philip har i Forbindelse med Aarhus Universitet givet en anvendelig Fremstilling af Kriselovgivningen i Sammenhæng, og endelig har Arbejderbevægelsens Erhvervsraad og Socialministeriet, uafhængig af hinanden, foretaget hver sin Undersøgelse af Arbejdsløshedsproblemet og opstillet hver sit Forslag til en Beskæftigelsesplan. Disse store økonomisk-statistiske Arbejder er foretaget henholdsvis under Ledelse af *Niels Lindberg* og *Jørgen Dich*. Og foreløbig er Jørgen Dichs Arbejde udkommet.

Krigen og Arbejdsløsheden.

Hele denne Afklaring af saavel den økonomiske Situation som af Problemerne og Midlerne til deres Løsning synes Storkrigen nu foreløbig brat at have kastet over Ende. Fremtiden ligger i Øjeblikket mere taaget og usikker foran os end nogensinde før. Det er umuligt at vide noget bestemt om den nærmere Udvikling. Dette gælder baade Udførslen og Indførslen, Priser, Valutastilling og Beskæftigelse.

Trods de glimrende Reguleringsmidler, som Valutacentral og Regeringens forskellige rettidige Indgreb har skabt, behersker vi jo langtfra Udviklingen fuldstændig. End ikke Krigens Længde er det muligt at vide noget bestemt om, og om den større eller mindre Sandsynlighed for, at vor Raastofforsyning vil fortsætte i tilstrækkelig Omfang, kan der kun gisnes. Usikkerheden er indlysende, og det vil forstaas, at Regering, Rigsdag og Fagforeninger indtil videre vil have nok at bestille med at følge den aktuelle Udvikling og træffe de rigtige Dispositioner. Men Arbejdsløsheden — hvordan det end vil gaa med den under Krigen — maa ikke glemmes af den Grund; heller ikke i den Sløvhed, der vel uvægerligt følger i enhver Krigs Spor over for alle Problemer, der ikke netop er Krigens. Vi vil derfor i det følgende bringe en Omtale af den Gennemgang af Arbejdsløshedsproblemet 1930—38, som Socialministeriet har ladet sin statsvidenskabelige Konsulent Jørgen Dich foretage.

Jørgen Dichs Undersøgelse.

Noget egentligt Referat af Dichs Undersøgelse er det umuligt at give. Dette alene paa Grund af det kæmpemæssige Talmateriale, som er Hovedindholdet af Bogens ca. 400 Sider. Selv om disse Tal for Hovedpartens Vedkommende bygger paa Kilder, der i Forvejen er kendt, giver de alligevel Anledning til mange nye Iagttagelser. Dette skyldes dels, at næsten al tænkelig Statistik vedrørende Arbejdsløsheden er samlet paa et Bræt, dels den — ofte overraskende opfindsomme — Maade, Tallene er kombineret og videre bearbejdet paa. Et godt Eksempel paa hvordan man ved snilde Beregninger kan naa til et brugeligt Resultat paa et Omraade, hvor ingen direkte Optælling findes, er Dichs Opgørelser over Beskæftigelsesudviklingen.

Beskæftigelsen.

Man har paa dette Omraade hidtil maattet lade sig nøje enten med Produktionsstatistikkens eller Arbejdsløshedskassernes Oplysninger.

Disse er imidlertid meget unøjagtige. Produktionsstatistikkens fordi de kun omfatter Virksomheder paa over fem Mand og endda ikke alle disse; og Arbejdsløshedskassernes fordi der har været en stadig Tilgang af nye Medlemmer. Dich søger nu at regne sig til et mere

korrekt Udtryk for Beskæftigelsen, idet han gaar ud fra Arbejdsløshedskassernes Antal beskæftigede Medlemmer, men paa Forhaand skyder de Fag ud, der har haft størst Tilgang af nye Medlemmer (deriblandt Arbejdsmændene), eller som kun har en ringe Del af Faget organiseret. For de tilbageblevne Fag, der fraregnet Arbejdsmændene omfatter 62 % af samtlige Arbejdere, gøres der Fradrag for Tilgang af nye Medlemmer paa Grundlag af Oplysninger fra Fagforeningerne. Af de Beskæftigelsestal, der nu fremkommer heraf udregnes den procentvise Stigning eller Fald fra Aar til Aar, og Dich gaar ud fra, at disse Procenter uden videre kan benyttes som Udtryk for Beskæftigelsesudviklingen for samtlige Arbejder (altsaa ogsaa for de Fag, der af de oven for nævnte Grunde er skudt ud ved Beregningen). Dette er vel lidt dristigt, men Dichs Forsvar herfor er, at faglærte og ufaglærte beskæftiges i et bestemt Forhold, saaledes at en Stigning for de faglærte maa medføre omtrent samme procentvise Stigning for de ufaglærte. Vi skal ikke komme nærmere ind paa en Kritik heraf, men i Stedet anføre Dichs Resultat.

Beskæftigelsesindeks.

1930	100	1935	113
1931	95	1936	119
1932	83	1937	120
1933	92	1938	121
1934	106		

Dich sammenholder nu dette Resultat med den tilsvarende Udvikling i andre Lande — og det tør nok siges, at Udfaldet af denne Sammenligning vil virke temmelig forbløffende paa de Mennesker, hvis eneste Viden om Beskæftigelsen er den Propaganda, som Højre, Venstre og Kommunisterne finder det for godt at udsprede. — Af nedenstaaende ses, hvor mange Procent Beskæftigelsen er steget (eller faldet) fra 1930—37 i en Række vigtige Lande.

Beskæftigelsesstigning 1930—37.

Danmark	*Japan*	*Sverige*
20 %	40 %	31 %
England	*Finland*	*Italien*
12 %	6 %	5 %
Tyskland	*U. S. A.*	*Holland*
4 %	0 %	10 %
Polen	*Frankrig*	*Svejts*
12 %	21 %	22 %

Det ses, at *Danmark ikke alene*, i Modsætning til saa mange andre Lande, *har stigende Beskæftigelse, men at Stigningsprocenten er en af Verdens største.* Af de her nævnte Lande har kun Sverige og Japan større Stigning (Sovjet er ikke med i den Statistik fra Folkeforbundet, hvorfra Tallene stammer). Hvormange Danskere er mon klar over det? Dette burde med saa store Propagandamaskiner som muligt bankes ind i hver eneste Vælgers Hjerne — i saa Fald vil de borgerlige Partiers Regeringshetz paa Beskæftigelsesspørgsmaalet være virkningsløs. Jørgen Dich har indlagt sig stor Fortjeneste ved at klarlægge og dokumentere dette Forhold.

Arbejdsløshed trods Rekordstigning i Beskæftigelsen.

Men hvorledes kan denne stærke Beskæftigelsesstigning nu forenes med den store Arbejdsløshed, vi unægtelig har haft i denne Periode? Dichs Svar herpaa lyder nogenlunde saaledes: Arbejdsløsheden i Danmark er for saa vidt nok et industrielt Problem, som en af Betingelserne for dens Afskaffelse er en fortsat stærk industriel Udvikling; men konkrete Aarsager til Ledigheden findes ikke i en manglende Produktionsudvikling, men skyldes helt andre Forhold. For at finde disse Forhold gennemgaar Dich de enkelte Faktorer, der kan have paavirket Arbejdsløshedstallet. Først undersøger man, om der gør sig rent formelle Aarsager gældende, saaledes at en Del af Stigningen i Arbejdsløshedstallene blot skyldes, at flere ledige nu kommer med i Optællingen end før — og han kommer til det Resultat, at de skærpede Kontrolregler og det længere Antal Understøttelsesdage virkelig har virket i den Retning. Det betyder altsaa, at Arbejdsløsheden ikke er vokset saa stærkt som Statistikken angiver, men at denne er blevet mere korrekt. Derefter undersøger Dich Befolkningstilvæksten og finder her et yderligere Bidrag til Forklaringen af den store Arbejdsløshed trods den stærke Beskæftigelsesstigning. Stigningen i Antallet af Mænd i Alderen fra 15—65 Aar (den produktive Alder) ses af følgende Tabel sammenlignet med nogle vigtige Lande.

Antal Mænd i Alderen 15—65 Aar.

	Danmark	Sverige	England	Tyskland
1930 ..	1.112.900	1.993.390	13.003.600	21.770.000
1935 ..	1.202.000	2.125.840	13.387.100	21.805.000
Stigningsprocent	8,0	6,6	2,9	0,2

Naar man ser paa disse Tal, forstaar man bedre, hvordan Danmark har kunnet have en langt stærkere Beskæftigelsesstigning end Tyskland og alligevel en større Arbejdsløshed. Antallet af Mænd i arbejdsdygtig Alder (der udgør Kærnen i Arbejdsudbuddet) er, som det ses af Tabellen, vokset 40 Gange stærkere i Danmark end i Tyskland og omtrent 3 Gange saa stærkt som i England. Aarsagen hertil er selvfølgelig, at de Generationer, der stammer fra de fødselssvage Aar under Krigen og Tiden derefter, nu er kommet i den produktive Alder. Men dette betyder, at Tyskland og England slet ikke kunde have gennemført den Produktions- og Beskæftigelsesstigning, som vi har haft i Danmark. De vilde simpelthen ikke have haft Menneskemateriale nok. Vi ser derfor ogsaa, at til Trods for, at Beskæftigelsesstigningen i Tyskland fra 1930—37 kun har været 4 % (mod 20 % i Danmark), har man allerede alvorlig Arbejdsmangel der.

Der kan imidlertid findes flere Aarsager. Landbruget har saaledes stødt 30.000 Arbejdere fra sig 1930—38. Størstedelen af disse er vandret til Byerne. Hvor stor en Forandring dette betyder ses af, at i Perioden fra 1922—30 øgede Landbruget tværtimod sit Arbejderantal med 15.000.

Videre nævner Dich Udvandringen, der er blevet til Indvandring.

Det endelige Resultat af alle disse Forhold er, at dansk Industri har staaet over for den Opgave at skulle skaffe Arbejde til en stigende Andel af en stærkt stigende Befolkning. Derfor har den stærke Beskæftigelsesstigning ikke kunnet opsuge al den ledige Arbejdskraft. Men det forstaas, at enhver Sammenligning af danske Arbejds-

løshedstal med udenlandske (f. Eks. tyske), der ikke tager vore langt større Vanskeligheder i Betragtning, er falsk og misvisende.

Løn og Arbejdsløshed.

For at berøre et andet af de mange Spørgsmaal, som Dichs Undersøgelse behandler, kan vi lige nævne Lønspørgsmaalet. Efter en dybtgaaende teoretisk Diskussion kommer Dich til det Resultat, at der intet som helst kan siges generelt om, hvorvidt højere eller lavere Løn fører til større eller mindre Beskæftigelse. Alt afhænger af den Politik, der iøvrigt føres (Kreditpolitik, Finanspolitik m. v.) Der kan næsten altid tænkes paa en Politik, der vil medføre det ene, og en, der vil medføre det andet. — En særlig Omtale vier Forfatteren det omstridte Spørgsmaal om de senere Aars saakaldt *sociale Lønudvikling* med stærkere Stigning for Arbejdsmændene end for de øvrige Fag, har bidraget væsentlig til *den stærkere Arbejdsløshed blandt de ufaglærte.* Det vil erindres, at Prof. Zeuthen i sin Bog nærmest besvarede dette Spørgsmaal med ja. Dich derimod er mest tilbøjelig til at mene, at de ufaglærtes Lønstigning ikke bærer Skylden. Beskæftigelsesstigningen har nemlig for Arbejdsmændene under et været den samme som for de faglærte. Aarsagen maa derfor nærmere søges i en ekstraordinær stor Tilstrømning til de ufaglærtes Rækker og en formindsket Afgang — hvilket jo ogsaa svarer til det almindelige Indtryk. Naar Lønstigning saaledes sandsynligvis ikke har medført nogen Nedgang i Anvendelsen af ufaglært Arbejdskraft, beror det muligvis paa — mener Dich —, at vi ikke i Danmark har megen Produktion, der udelukkende anvender ufaglærte (som i raastofproducerende Lande); men at de ufaglærte hovedsagelig anvendes sammen med faglærte i et bestemt Forhold, saa at Anvendelsen af ufaglærte vanskelig formindskes uden samtidig Fald i Beskæftigelsen af faglærte. Naturligvis kan de ufaglærtes Løn stige saa meget i Forhold til de faglærtes, at man foretrækker de faglærte frem for de ufaglærte. Men dette synes altsaa ikke at have været Tilfældet i denne Periode.

Af de mange andre vigtige Emner, der er behandlet i Bogen i Relation til Arbejdsløsheden, kan nævnes Byggeriet. Sæsonledighed, Rationaliseringen og Kvindernes Deltagelse i Produktionen. Pladsen tillader os imidlertid ikke at komme nærmere ind herpaa.

Nogle Retningslinier for en Fremtidsplan.

Vedrørende Fremtiden har Dich beregnet, at Antallet af 15—65-aarige arbejdssøgende Personer fra 1938 til 1946 kun vil stige med 4,4 % mod 8,5 % fra 1930—38. Dette betyder altsaa, en mindre Produktionsfremgang vil kunne klare Opsugningen af disse. Hertil kommer dog de resterende arbejdsløse, der jo ogsaa nødvendigvis bør inddrages i Produktionen.

Hvis den Produktionsstigning, der har fundet Sted fra 1930—38 blot kunde fortsættes, vil det hele formodentlig gaa af sig selv. Men er der Sandsynlighed for, at denne Fremgang vil fortsætte uden særlige nye Foranstaltninger? Dich mener nej. Ganske vist vil Landbruget næppe igen komme ud for saa haard en Krise som i 1931—32, og hvis Oprustningerne fortsættes, vil Industrien muligvis ogsaa kunne opretholde sit nuværende Omfang. Men Udviklingen fra 1930—38 foregik under stærkt stigende Prisniveau, samtidig med at Løn og Rente holdt sig paa et moderat Plan. Dich finder, at det er tvivlsomt, om lige saa gunstige Betingelser vil være til Stede i Fremtiden. Siden Dich skrev sin Bog, er Krigen kommet, og som omtalt foran ved vi nu intet om Fremtiden for disse forskellige Faktorers Vedkommende. Endelig finder Dich, at en fremtidig Produktionsfremgang ikke i saa høj Grad som hidtil kan foregaa gennem en Videreudbygning af allerede bestaaende Industrier, men at helt nye Produktioner maa optages. Det forøger Risikoen. Og jo større Risikoen er, des større Gevinstudsigter kræver Kapitalisten, før han sætter sine Penge i Foretagendet.

Af disse og flere andre Grunde foreslaar Dich derfor en ganske bestemt Industripolitik ført. Formaalet med denne skal være paa en eller anden Maade at tvinge nye Investeringer frem. Dette vil kræve en øget Kapitaldannelse og en lavere Rente. Om saa de private med forskellig Støtte fra det offentlige skal foretage denne Investering, eller Stat og Kommune selv direkte skal gribe ind, er mindre væsentligt, og Dich synes nærmest at foretrække en Kombination af disse to Muligheder. I Forbindelse hermed er det vigtigt, at bestaaende Monopoltendenser brydes. Lavere Priser betyder ikke alene en Fordel for Forbrugerne, men det større Forbrug vil ogsaa medføre øget Beskæftigelse.

Naar den offentlige Kapitaldannelse foreligger, og Investering er besluttet, er det ikke ligegyldigt, hvori Pengene anbringes. Dich advarer mod Vejarbejderne og anbefaler i Stedet for Byggeri, Industri, Haandværk. Han skriver herom: »Er Danmark virkelig saa velforsynet med Landarbejderboliger, Boliger til børnerige Familier, Fritidshjem, Børnehaver, Vuggestuer og industrielle Anlæg til Beskæftigelse af de arbejdsløse, at man har Raad til at anvende 100 Mill. Kr. aarligt (lig ca. Halvdelen af, hvad der anbringes i Boligbyggeri) til Luksusvej-Anlæg til Fordel for en velstaaende Middel- og Overklasse, som er i Stand til at holde Bil? Dette Spørgsmaal tør efter min Mening besvares benægtende.« Dette Synspunkt er vel stillet lidt paa Spidsen, men at der er noget rigtigt heri, vil næppe nogen benægte.

J. O. K.

Transportarbejderne i London kræver 48-Timersugen

Den engelske Lov af 1938 om Lønningerne i Vejtrafikvæsenet forlanger Oprettelsen af et Lønningsraad for hele Landet og af flere Distriktsraad. Disse Raad skal have til Opgave at regulere Arbejdstiden og Lønningerne.

Den 22. Juli afholdtes der en Konference af Repræsentanterne for de over 50.000 Vejtrafikarbejdere i Hovedstadsdistriktet. Den var blevet indkaldt af det britiske Transportarbejderforbund for at give de interesserede Arbejdere Lejlighed til at gøre Bekendtskab med Raadenes Virksomhedsberetninger. De tilstedeværende Delegerede har enstemmigt vedtaget en Resolution, hvori de kræver en tilfredsstillende Regulering af Arbejdstiden paa Grundlag af 48-Timersugen.

MOSKVA-AGENTERNE AFSLØRES

Den ynkeligste Rolle, der nogensinde er blevet et politisk Parti tildelt, er utvivlsomt den, som de danske Kommunister har maattet spille siden den 22. August, da Meddelelsen om Indgaaelsen af Ikke-Angrebspagten mellem Tyskland og Rusland forelaa. Nu skulde man til at forklare, at Sovjet-Unionen naturligvis ikke skulde bruges i en bestemt kapitalistisk Magtgrupperings Kamp mod en anden kapitalistisk Magtgruppering, efter i Maaneder at have forsøgt at bilde danske Arbejdere ind, at det netop var Sovjetruslands hedeste Ønske i Forbindelse med en af Frankrig og England bestaaende »kapitalistisk Magtgruppering« at vende sig mod Aksemagternes Fremmarch.

Kommunisternes udenrigspolitiske »Linie« i de forløbne Aar har været et uafbrudt, desperat Forsøg paa at faa Danmark til at opgive sin hævdvundne, af andre Magter anerkendte, Neutralitetspolitik og lade sig indrullere mellem de Stater, »der under Sojvet-Unionens Førerskab utrættelig kæmper for Bevarelse af Freden.« Kommunisterne har ikke ved nogen Lejlighed undladt at gøre sig til Talsmand for denne Tanke. Da Antikominternpagten oprettedes mellem Tyskland, Italien og Japan blev denne Agitation sluppet løs, lige som den tidligere havde været det, naar de nordiske Stater klarlagde deres Synspunkter i Genéve. Ved Østrigs Indlemmelse i det tredie Rige agiterede man for Danmarks Indmeldelse i Stormagternes Alliancepolitik paa en Maade, der overgik alt, hvad man hidtil havde været Vidne til herhjemme, og endelig fandt man ved Afslutningen af den dansk-tyske Ikke-Angrebspagt Anledning til en Kampagne mod Regeringens Udenrigspolitik af saa overspændt Karakter, at den nu sikkert bittert fortrydes.

Under hele denne Periode har Kommunisterne med alle Tegn paa Forargelse vendt sig mod dem, der vovede at paastaa, at en Tilnærmelse mellem Sovjet-Unionen og Tyskland i handels- og udenrigspolitisk Henseende var særdeles tænkelig. Saadanne Paastande dukkede bl. a. frem, da Udenrigskommisær *Litvinof* i Maj Maaned d. A. blev afskediget. Kommunisterne afviste harmfuldt de »meningsløse Rygter«, som man »sølede« sig i angaaende en Nyorientering i Sovjet-Unionens Udenrigspolitik. Faa Maaneder senere var disse »meningsløse Rygter« en Kendsgerning, som Moskva-Disciplene med alle Midler *skulde* forsvare.

Ogsaa Meddelelserne om en forestaaende Forbedring i Handelsforholdet mellem Tyskland og Rusland blev betegnet som »Løgn« og »drønende Usandfærdighed« — men en »Pravda«-Artikel, der gengives i »Arbejderbladet« den 22. August d. A. oplyser, at der »har været ført Forhandlinger mellem Sovjet-Unionen og Tyskland om Handels- og Kreditspørgsmaal *lige siden Begyndelsen af forrige Aar.*«

Det kneb dog ikke saa lidt for vore hjemlige Ruslands-Agenter at indstille sig paa den nye Tingenes Tilstand og forsone sig med Tanken om, at den »Fredsfront«, som man gennem Aar havde propaganderet for, nu var manet i Jorden af Centralen i Moskva. *I direkte Modstrid med Indholdet af Pagten,* der forbyder de kontraherende Parter at deltage i nogen Magtgruppe, der direkte eller indirekte er rettet mod den anden Part, hævdede Kommunisterne, at »Fredsfronten« havde bedre Betingelser end nogensinde før, hvis Frankrig og England vilde.

Som et Vidnesbyrd om Kommunisternes fuldkomne Mangel paa Evne til at vurdere Situationen kan det nævnes, at *de endnu 2 Dage før Krigens Udbrud hævdede, at den tysk-russiske Pagt havde betydet, at Udsigterne til Fred var større, end de havde været i lange Tider.*

Kommunisterne, der om den dansk-tyske Pagt hævdede, at den var *i Modstrid med Folkeforbundspagten* (som ogsaa Rusland har underskrevet), som fordømte enhver Overenskomst med »Krigsbrandstifterne i Berlin«, fordi den Stat, der afsluttede en saadan Overenskomst, blev gjort »misliebig i internationalt Omdømme«, som udtalte, at »kun Idioter og Forbrydere kan tro en trefold Ordbryders Ord« — disse Kommunister har nu faaet den utaknemmelige Opgave at skulle bringe denne Stilling i Overensstemmelse med en storslaaet Begejstring for Pagten mellem Tyskland og Sovjet-Unionen. De har faaet til Opgave at bevise, at medens den danske Pagt er i Uoverensstemmelse med Folkeforbundets Statuter, saa er den russiske i nøje Samklang med de samme Statuter; de skal bevise, at medens Danmark blev gjort misliebigt i internationalt Omdømme ved Afslutningen af en Pagt med Tyskland, saa fortjener Rusland al Hæder og Anerkendelse, de skal forklare, at medens Hitler overfor Danmark er en trefold Ordbryder, som kun Idioter og Forbrydere kan tro, saa er samme Hitler overfor Rusland en Mand, hvis Ord i et og alt staar til Troende. Man bør ikke misunde de danske Kommunister denne Opgave. De har ganske vist forsøgt sig med en Forklaring om, at »det, der kurerer en Smed, slaar en Skræder ihjel«; men intet fornuftigt tænkende Væsen vil tage en saadan »Forklaring« for gode Varer.

Den hensynsløse Kampagne, som Kommunisterne iværksatte overfor de ansvarlige danske Fagforeningsfolk, der i Zürich afslog at ville være med til *for fjerde Gang* at indbyde de russiske Fagforeninger til et Samarbejde og satte sig imod at placere Faginternationalen midt i de storpolitiske Forhandlinger, er ogsaa ved den seneste Tids Begivenheder kommet til at staa i sit rette Lys. Enhver kan nu se, at de danske Repræsentanter handlede rigtigt ved den Holdning, de indtog i Zürich.

Kommunisterne har ved denne Lejlighed saa tydeligt som ingensinde før ført Bevis for, at deres Virksomhed ikke er dikteret af Ønsket om at tjene *danske* Interesser. De er Udlandsagenter — og dem er der ingen Anvendelse for hverken i Politik eller Fagbevægelse.

DET TEKNISKE FREMSKRIDTS BETYDNING FOR ARBEJDSLØSHEDEN

Bevirker de tekniske Fremskridt forøget Arbejdsløshed eller ikke? Dette Spørgsmaal er lige saa gammelt som Tekniken og det kapitalistiske Samfund. Vi kender de gamle Beretninger om de schlesiske Vævere, der trængte ind og ødelagde de første Vævemaskiner, og vi ved, at de har haft adskillige Efterlignere. Men alligevel fordømmer Arbejderklassen i vore Dage ikke de tekniske Fremskridt, thi efter at Karl Marx havde vist, at det ikke var Tekniken, der var Skyld i Arbejdsløsheden og Ulykken, men derimod det økonomiske System, der bestod og stadig bestaar, retter alle bevidste Arbejdere og alle frisindede Økonomer deres Bestræbelser paa at ændre det økonomiske System. Saa længe dette bestaar, vil Tilpasningen mellem Fremskridtet og Økonomien give sig Udslag i voldsomme Kriser og andre Hemninger for stigende Velstand.

Betragter vi det enkelte isolerede Tilfælde, er det ikke vanskeligt at se, at den Kapitalist, der anskaffer en arbejdsbesparende Maskine og derved gør nogle Arbejdere brødløse, vil kunne have Fordel deraf, idet han overlader Forsørgelsen af de Arbejdsløse til Samfundet. Nogle har derfor foreslaaet at lade den paagældende Kapitalist betale en klækkelig Del af saadanne afskedigede Arbejderes Understøttelse; men det er naturligvis en daarlig Udvej, bl. a. fordi det vilde sætte en alt for stærk Hemsko paa Udviklingen og Fremskridtet. Tager vi Samfundet som Helhed, ser vi da ogsaa, at det bliver Kapitalistklassen, som gennem højere Skatter og paa anden Maade alligevel kommer til at betale en stor Del af Understøttelsen til de Arbejdsløse. *Hvor* stor en Del dette bliver, afhænger bl. a. af Arbejderklassens Muligheder for at kaste Byrden fra sig, altsaa af Arbejdernes Organisationer, deres Sammenhold, Indsigt og Politik.

Alle disse Spørgsmaal belyses i et Par Bøger, som det internationale Arbejdsbureau under Folkeforbundet har udsendt. Den ene, der er forfattet af W. Woytinsky og udsendt i 1935, beskæftiger sig hovedsagelig med Spørgsmaalets *statistiske* Side. Den bringer Oversigter over Forholdet mellem Beskæftigelse, Produktionsmængde og Ydelse pr. Arbejder. Den anden Bog er udsendt i 1938 og forfattet af den kendte Nationaløkonom *Emil Lederer*. Den hedder »Det tekniske Fremskridt og Arbejdsløsheden. En Undersøgelse af Hindringerne for det økonomiske Fremskridt«. Det er navnlig denne Bog, vi vil omtale nærmere, da den bl. a. skildrer Betydningen af det tekniske Fremskridt i et *planøkonomisk Samfund*.

Hensigten med det tekniske Fremskridt (og Rationaliseringen) er jo at spare Arbejdskraft (eller Materialer, hvilket kommer ud paa det samme, da der ogsaa medgaar Arbejdskraft til Fremstillingen af Raamaterialer og Halvfabrikata). I et ordnet Samfund med Planøkonomi vilde Fordelene ved de tekniske Fremskridt komme alle Samfundets Medlemmer til Gode i Form af flere Livsgoder (eller billigere Priser, hvilket jo kommer ud paa det samme). Under Privatkapitalismen kommer Fremskridtet naturligvis ogsaa Samfundet til Gode, men dels højst ulige, dels under voldsomme Kriser og andre økonomiske Ødelæggelser (Falitter, Bankkriser, Valutanedskæringer o. s. v.).

Emil Lederer skelner i sin Bog mellem to Slags tekniske Fremskridt, dels de egentlige Opfindelser, der skaber nye Produktioner, f. Eks. Cykler, Radio, Biler o. s. v., dels de tekniske Foranstaltninger og Opfindelser, der har til Hensigt at billiggøre Produktionen paa en eller anden Maade. Ofte er Grænsen vanskelig at drage. Dieselmotoren berører f. Eks. begge Dele. Dels er der opstaaet en ny Produktion af Kraftmaskiner, der arbejder billigere end de hidtil kendte, dels bevirker dette naturligvis, at en anden Produktion ophører (f. Eks. af Dampmaskiner). Men som Helhed er det rimeligt at skelne mellem disse to Former for tekniske Fremskridt. De egentlige Opfindelser vækker størst Opmærksomhed i Befolkningen, men er maaske alligevel ikke saa vigtige, som de Tusinder af smaa Forbedringer ved bestaaende Maskiner og Apparater, der uophørlig fremkommer, og som ofte bevirker, at en hidtil upaaagtet Maskine pludselig bliver rentabel og nyttig, (jfr. f. Eks. Gummihjulene paa Cyklerne, Kuglelejerne o. s. v.). Man kan sige, at de produktionsdannende Opfindelser (Radio, Biler o. s. v.) paavirker Arbejdsmarkedet *positivt* (altsaa skaber mere Beskæftigelse), medens de andre tekniske Fremskridt virker arbejdsbesparende, altsaa paavirker det *negativt*.

Emil Lederer paaviser, at det er urigtigt, naar Kapitalisterne paastaar, at de arbejdsløse straks vilde kunne komme i Arbejde, naar blot Arbejdslønnen blev sænket (hvorved altsaa *Profiten* vilde stige). Resultatet af dette Standpunkt vilde være den urigtige Opfattelse, at der vilde ske et Prisfald som en naturlig Følge af den Produktionsudvidelse, der skyldes den større Profit, med andre Ord, at Arbejderne gennem de billigere Priser snart vilde faa samme *Realløn*, som de havde forinden.

Lederer gør opmærksom paa, at Virkningerne af de arbejdsbesparende tekniske Fremskridt er betinget af særlige Forhold — især af Produktionens organiske Sammensætning, Efterspørgslens Elasticitet og Kapitalens Vækstmuligheder. Lederer paaviser, at det praktisk talt vilde være umuligt at sænke Lønnen saa meget, at Produktionen udvidedes tilstrækkeligt til at opsuge *alle* de Arbejdsløse. Han fremhæver, at den menneskelige Arbejdskraft især i vor Tid har sine fysiske og sociale

Produktionsomkostninger, og at man kun ved at ignorere denne Kendsgerning teoretisk kan sige, at der stadig er Mulighed for at anvende Arbejdskraften i den Mængde, der tilbydes.

Vor Tid er efter Lederers Mening ikke saa elastisk i økonomisk Henseende som tidligere Tider, og derfor virker de arbejdsbesparende tekniske Fremskridt særlig haardt paa Beskæftigelsen. Skal der skaffes Udvej, maa det være i Form af *Planøkonomi.* Det er den eneste Mulighed, der er tilbage. Planøkonomien arbejder ikke med Begrebet »Tab« paa samme Maade som den privatkapitalistiske Økonomi. Under Planøkonomi vil Produktionen af *Forbrugsgoder,* altsaa de almindelige Livsgoder, blive forøget paa Bekostning af den altfor forcerede Produktion af Produktionsmidler (Maskiner o. s. v.), som finder Sted under Privatkapitalismen. Netop Konkurrencen bevirker, at brugbare Maskinanlæg o. s. v. ofte kasseres længe før Tiden, fordi der er dukket endnu bedre og mere arbejdsbesparende Maskiner op. I et privatkapitalistisk Samfund overvejer man ikke, om Besparelsen ved de nye Maskiner er saa stor, at det ikke betaler sig at bruge de gamle Maskiner længere. Konkurrencen *tvinger* den enkelte Fabrikant til at anskaffe sig de nye Maskiner. Dette bevirker bl. a., at der sættes for stor Energi ind paa Fremstilling af Produktionsmidler i Stedet for Forbrugsgoder. Dertil kommer saa de økonomiske Kriser med deres særlige Virkninger i Retning af at fremskynde Produktionsmiddel-Industrien paa Forbrugsindustriens Bekostning i Forbindelse med de store økonomiske Ødelæggelser, de medfører.

En forøget Produktion af Forbrugsgoder vil i et planøkonomisk Samfund — saavel som i et privatkapitalistisk — snart medføre større Fremstilling af Produktionsmidler, hvorved Arbejdsmarkedet atter aflastes, Fremstillingen af Forbrugsvarer kan formindskes og disses Priser forhøjes saa meget, at Produktionsomkostningerne atter dækkes. Lederer viser gennem en længere Udredning, hvorledes hele den økonomiske Mekanik vil virke langt mere hensigtsmæssigt under Planøkonomi end under Privatøkonomi. Planøkonomien har andre økonomiske Formaal og kræver nye Begreber. Den vil kunne holde Produktionen i Gang uden Kriser og uden den ødelæggende Deflation, som nu nødvendigvis maa gennemføres med visse Mellemrum. Den nuværende Udvikling viser, at den privatkapitalistiske Produktionsform i sin nuværende Form ikke formaar at fordøje de tekniske Fremskridt. Det økonomiske System er ikke længere elastisk nok til at tilpasse sig det tekniske Apparats Vækstproces, hvilket derimod Planøkonomien vil kunne. Derfor kræver ikke alene den sociale og den økonomiske Udvikling, men ogsaa selve den tekniske Udvikling, at Samfundet gaar over fra Privatkapitalistisk Økonomi til Planøkonomi — ellers vil de tekniske Fremskridt aldrig blive til Gavn for Menneskeheden, men kun til Forbandelse for de Grupper, der rammes først deraf.

S.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Aulum	(Tørvefabr. Karl Bjerregaard)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bryrup	(Savværksejer J. Chr. Jensen, Lystrupsminde Savværk)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Børkop	(Plantageejer Frost, Børkop Planteskole)
D. A. F.	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Ikast	(Murerm. Kresten Krestensen, Birk pr. Herning)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jerslev	(Cementvarefabrikant L. Larsen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Odense C	(Vogn- og Købmand H. Nielsen, Seden pr. Seden)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Tønder	(Tørvefabr. P. A. Nielsen)
Vejerslev-Blidstrup	(Tærskeværksejerne Chr. Berthelsen, Alfred Wester, Vester Assels, Jens P. Jensen, Øster Assels)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
25. Kreds	(Smedem. Michaelsen, V. Halne pr. Vadum)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Kreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Givskud	(Vognmand, Cementstøber og Grusgravejer Martinus Bertelsen, Riis Givskud)
Karlby	(Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune)
Kirkerup	(Dræningsmester Kristian Petersen, Lynge Eskildstrup)
Laven	(Linaa Kommune)
Øster-Vester Hassing	(Propr. Kaasgaard, Vester Hassing) (Ang. Kartoffeloptagn.)

Krigens økonomiske Problemer

Krigens Begyndelse medførte for de neutrale Stater og særlig for Danmark store *økonomiske* Problemer — Problemer, der ogsaa knyttes meget stærkt til den *politiske* Neutralitet. Først og fremmest drejer det sig om at sikre Landets Forsyning og derefter at sikre den normale Udenrigshandels Opretholdelse. Og heri bestaar samtidig det politiske Problem, nemlig at opretholde Landets særlig økonomiske Funktioner over for begge fjendtlige Parter paa en Maade, der viser politisk Neutralitet.

Det er vigtigt at fastslaa, at Blokadesituationen ikke har forandret Erhvervspolitikkens primære Formaal: *Opretholdelse af Maksimalbeskæftigelse og tilstrækkelig Fortjeneste for hele Befolkningen.* Det er særlig vigtigt, at Realindtægten opretholdes for den økonomisk daarligst stillede Del af Befolkningen.

Det er nu Blokade-Økonomiens Opgave under Blokadens særlige Forudsætninger at gennemføre en Erhvervspolitik, som tager Sigte paa de omtalte Principper. Dette betyder, at man samtidig maa sikre de nødvendige Raavarer og Befolkningens Forsyning med de Varer, der indgaar i den brede Befolknings nødvendige Forbrug. Naturligvis skal man anvende særlige Import- og Eksportforanstaltninger, Produktions- og Prisforanstaltninger for at kunne gennemføre den paakrævede økonomiske Politik.

Regeringen har umiddelbart efter Krigsudbruddet taget fat paa de økonomiske Problemer. Man har nedsat et erhvervsøkonomisk Raad og i Forbindelse med dette forskellige Nævn, som skal sikre den Erhvervspolitik, der svarer til Blokadeøkonomiens Krav. Man er begyndt med forskellige Foranstaltninger paa Rationeringsomraadet (f. Eks. Benzin) og har fastsat Maksimalpriser for Korn og Brød. Endvidere har man paabegyndt en Optælling af Lagrene.

I denne Sammenhæng er det vigtigt, at Regeringen har sikret sig Kontrol med Udenrigshandelen, det vil ikke alene sige Kontrol med Importen, som jo i Forvejen bestod paa Grund af Valutaloven, men ogsaa Kontrol med Eksporten, og Regeringen har gennemført forskellige Eksportforbud, som skal sikre, at Hjemmemarkedet ikke blottes for vigtige Varer og Raastoffer. Endelig er der udstedt en Lov imod Hamstring og Vareaager.

I Modsætning til Verdenskrigen er man nu straks begyndt med krigsøkonomiske Foranstaltninger. Men det er givet, at Erhvervslivets Tilpasning til de forandrede økonomiske Forudsætninger ikke kan ske i en Haandevending. I Øjeblikket er det f. Eks. meget vanskeligt at faa noget Overblik over Sterlingkursens Udvikling, som jo har afgørende Betydning for vor Eksportindtægt og muligvis ogsaa for Hjemmemarkedets Forsyning med Smør og andre Produkter. Ogsaa den engelske Blokades Omfang og de tyske Modforanstaltningers Effektivitet er i Dag endnu uvis.

Men alligevel kan man allerede i Dag se de Principper, som vil blive afgørende for vor økonomiske Politik under Krigen. Importen af Luksusvarer og af Raastoffer til Luksusproduktion vil blive forhindret. Det vil blive nødvendigt at koncentrere de til Raadighed staaende Raastoffer og den disponible Arbejdskraft paa Erhvervsgrene og Foretagender, som arbejder for den primære Forsyning. Det er muligt, at Begrebet »Luksus« efterhaanden vil blive udvidet og under en længere Krig vil komme til at omfatte alle Varer og Produktioner, som ikke er Livsfornødenheder. Denne Politik vil medføre, at man vil blive nødt til at foretage saadanne Omlægninger og Tilpasninger i det danske Erhvervsliv, som svarer til Blokadesituationen. Produktion af danske Raastoffer vil faa en stigende Betydning. Forøget Hvedeavl, Lucerneavl, Avl af Foderkartofler og Foderroer vil staa paa Dagsordenen. Ensileringsforanstaltninger vil faa aktuel Betydning. Ligesom under Verdenskrigen vil Tørveproduktionen blive vigtig for vor Brændselsøkonomi. Vareudvekslingen med Sverige og Norge vil delvis komme til at erstatte de udenlandske Handelsforbindelser, som ikke kan opretholdes under Blokaden. Saaledes kan vi f. Eks. importere Kvælstof fra Norge, og Kraftoverførslen fra Norge og Sverige vil faa stor aktuel Betydning.

Det vil være typisk for Blokadeøkonomien, at *Befolkningens tilstrækkelige Forsyning* bliver Midtpunktet i hele Erhvervspolitikken. Udviklingen vil ganske sikkert føre til, at selve Eksportsynspunktet vil træde tilbage for Hjemmemarkedets tilstrækkelige Forsyning med de nødvendige Varer, og Eksportreguleringen vil arbejde i denne Retning. Vi skal kun her gøre opmærksom paa, at danske Fedtstoffer i større Udstrækning burde anvendes herhjemme, og at det skulde være muligt at erstatte de udenlandske vegetabilske Olier i Margarineproduktionen med Smør og animalske Fedtstoffer. Den større Anvendelse af Smør som Næringsmiddel vil medføre, at andre Næringsmidler kan spares og samtidig forbedre den daarligst stillede Del af Befolkningens Ernæringstilstand.

Blokadeøkonomien vil ogsaa kræve en Indsats paa det beskæftigelsesmæssige Omraade. Benzinrationeringer, Forbud mod Bilkørsel, Indskrænkninger af Luksusproduktionen og lign. vil medføre, at man bliver nødt til at udvide Beskæftigelsen paa andre Omraader, og her er Byggeriet naturligvis af stor Betydning. Det vil blive nødvendigt at støtte Byggeriet i størst mulig Udstrækning, og det skal være Nationalbankens og Krisefondens Opgave at gennemføre denne Støtte. Samtidig vil det være nødvendigt at kontrollere Byggematerialernes Prisfastsættelse. Ogsaa store *offentlige Arbejder* kan gennemføres nu. Inddæmnings- og Afvandingsarbejde, som skal skaffe nye Arealer for øget Korn- og Lucerneavl er meget arbejdskrævende og forudsætter ikke Import af udenlandske Raastoffer.

Prisproblemet er selvfølgelig et særlig vigtigt Spørgsmaal under Krigen. Det er givet, at Prisforhøjelser ikke kan undgaas, fordi Raastofpriserne vil stige, og dette vil præge de danske Importpriser. Heller ikke Maksimalpriser er noget Middel til at undgaa Prisstigninger. I Virkeligheden er Maksimalpriser kun et Middel til Prisregulering. Stigende Priser er jo kun et Udtryk for Vareknaphed, og Vareknaphed er et Symptom paa formindsket Udbud. Der er Fare for, at Maksimalpriser yderligere kan formindske Udbuddet og paa denne Maade forøge Vareknapheden. Hvis det er Tilfældet, vil Handelen prøve paa at omgaa Maksimalpriser. Dette er

sandsynligvis Aarsagen til, at Regeringen omgaas meget forsigtigt med Maksimalprispolitikken. Derimod vil Forøgelsen af Udbuddet og en gennemgribende Priskontrol være det rigtige Middel til at undgaa Prisforhøjelser, der ikke er berettiget. Hvis det skulde være paakrævet, saa skal en Rationering sikre de nødvendige Livsfornødenheder, men samtidig skal denne Rationering tage Sigte paa, at Ligedelingsprincippet ikke er en retfærdig Løsning. Arbejdere, der udfører strængt Arbejde, og Folk, som ikke er i Stand til at faa de nødvendige Kalorier og Vitaminer i Form af dyrere Varer, skal naturligvis have større Rationer af de nødvendige primære Varer, end Mellemstand og Overklasse, som har større Mulighed for at omlægge Forbruget til andre Varer.

De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund har i et Opraab den 9. September 1939 opfordret Regeringen til at træffe Foranstaltninger, der svarer til de Tanker, vi har udviklet her. I dette Opraab opfordres Regeringen bl. a. til at fordele byrderne ved *nye, nødvendige Skatter* paa retfærdig Maade. Det er meget vigtigt — ikke alene økonomisk, men ogsaa af Hensyn til Samfundsmoralen — at denne Krig ikke medfører ublu Fortjenester i visse Befolkningskredse, som det skete under Verdenskrigen. De nye Skatter kan samtidig blive Grundlaget for de nødvendige *Lempelser i Prisniveauet* og muligvis ogsaa for en storstilet Støtte til de daarligst stillede Befolkningskredse, som vil blive haardest ramt under Blokaden.

H.

Bedre Arbejdsbetingelser i de nordfinske Havne

Siden 1936 har Skifteholdsystemet været afskaffet i de sydfinske Havne, men i de nordfinske Havne er det blevet bibeholdt. Under Forhandlingerne om en Overenskomst har Arbejdsgiverne nægtet at afskaffe Skifteholdene i de nordlige Havne, men takket være det Forhold, at Organisationerne i de nordlige Havne i den senere Tid er blevet betydeligt stærkere, er det lykkedes Arbejderne i de fleste Havne at faa gennemført deres Krav. I Uleaborgs Havn kom det den 19. Juli til en Strejke, som omfattede ca. et Tusinde Arbejdere. Den 29. Juli erklærede Arbejdsgiverne sig forhandlingsvenlige, og den 31. Juli blev Arbejdet genoptaget. Nu er Skifteholdsystemet overalt afskaffet i de finske Havne.

Ottetimersdagen er indført alle Steder. Paa Lørdage og paa Dage før kristelige Festdage arbejdes der i fem Timer paa Midsommerdagen og Juleaften i fire Timer.

Havnearbejdernes Timeløn udgør nu i Uleaborg Fmk. 9, i sydligere beliggende Havne Fmk. 10; Kvinder faar i Uleaborg 7 Fmk. Til Smudsarbejde ydes der en ekstra Godtgørelse paa 1 Fmk. i Timen. Overarbejde godtgøres med et ekstra Tillæg paa 50 % i Timen for de første to Timer og 100 % for de følgende Timer. Fastsatte Akkordpriser meddeles ved Forespørgsel paa Kontoret.

Arbejdere, der arbejder paa Reden eller i Udhavnen, faar en ekstra Rejseafgift, der varierer fra Fmk. 4,50 til 27,— pr. Dag. Her beregnes Arbejdstiden fra det Øjeblik, Arbejderne kommer ombord, indtil det Øjeblik, Arbejdsleder befaler at afbryde Arbejdet, bortset fra Maaltiderne.

Kender Du A. O. F.s Korrespondanceundervisning?

I Sverige har Undervisning pr. Brev i de senere Aar faaet et vældigt Opsving. Tusinder af svenske Arbejdere har i denne Undervisningsform fundet et egnet Middel til Dygtiggørelse. Mange, der bor i afsides Egne — langt til nærmeste Skole eller Forsamlingshus — driver gennem Brevskolen uafhængig af Afstand og Vejrlig et systematisk Dygtiggørelsesarbejde.

Vi har ikke de samme »naturlige« Betingelser for en storstilet Brevskolevirksomhed. Ikke mange Steder her i Landet kan Afstandene hindre Folk i at gaa i Aftenskole eller til Studiekreds.

Vi har derimod en hel Del Kammerater — Tillidsmænd vel først og fremmest — hvis Fritid er blevet saa uregelmæssig, at de vanskeligt kan følge Aftenskolen eller Studiekredsen Aften efter Aften.

Det er disse Kammerater, vi henvender os til og gør opmærksom paa, at vel er Fællesarbejdet i Studiekredsen den bedste Arbejdsform, vi har, men kan man af en eller anden Grund ikke deltage i dette Arbejde, er man ikke forhindret i at nyde godt af systematisk Undervisning. Ydermere vil der vel i Aar desværre komme Vanskeligheder for det almindelige Studiekreds- og Aftenskolearbejde. Restriktioner vil sikkert mange Steder hindre os i at benytte Skolelokaler og Forsamlingshuse, men derfor behøver vort Arbejde ikke at standses. Brevskolen vil netop under disse vanskelige Vilkaar for vort øvrige Oplysningsarbejde være en udmærket Erstatning.

Gennem Brevskolen kan du hjemme i din egen Stue gaa til Studiekreds med nogle af Arbejderbevægelsens dygtigste Folk som Studiekredsledere.

Arbejdernes Oplysningsforbund tilbyder Undervisning pr. Brev i følgende Fag:

1. Skattevæsen og Skatteligning. Kirkeminister *Johs. Hansen* og Landstingsmand *Hans Hansen.*
2. Socialreformen. Folketingsmand *W. Villumsen.*
3. Arbejdsretten i Danmark. Næstformand i D. s. F. *Eiler Jensen.*
4. Samfundsøkonomi. Sekretær, cand. polit. *Erik Reeh.*
5. Enkelt Regnskabsføring. Viceskoleinspektør *Arne Jørgensen.*
6. Skriftlig Dansk. Kommunelærer *Chr. Hougaard.*
7. Dagliglivets Regning. Viceskoleinspektør *Arne Jørgensen.*
8. Skrivning. Kommunelærer *Chr. Hougaard.*

Et Kursus koster kun 15 Kr. Ved Indmeldelsen betales Kr. 10, og naar ⅔ af Kursus er gennemgaaet, betales de resterende 5 Kroner. — Pengene indsendes paa *Gironr. 2945. For Studiekredse træffes nærmere Aftale om Prisen.*

Skriv efter vor Brochure med nærmere Oplysninger om A. O. F.s Korrespondanceundervisning eller brug nedenstaaende Blanket til Indmeldelse:

Undertegnede indmelder sig i A. O. F.s Korrespondanceskole:

Navn: .....

Stilling og Adresse: .....

Fag: .....

Udstillingen for sociale Fremskridt i Frankrig

Frankrig, som har aabnet sin nye store Udstillingsæra i 1937 med Verdensudstillingen, har ogsaa sin Udstilling i dette Aar. Den kan ikke sammenlignes med en Verdensudstilling, heller ikke med en Landsudstilling, som skal aflægge Vidnesbyrd om en hel Nations Virken og Daadskraft, men den er helliget et Afsnit af det menneskelige Liv og Samliv, som paa en fremragende Maade tiltrækker sig vor Opmærksomhed. Som en »Udstilling for sociale Fremskridt« er den af særlig Interesse for Arbejderne.

Efter et Aars grundigt Forarbejde har Udstillingen i Juni aabnet sine Porte. Den skyldes Initiativet fra 14 nordlige og østlige Departementer i Frankrig, altsaa Landets industrielle Del, i hvilke Betydningen af de sociale Problemer særlig spores. Det tilgrænsende *Belgien* har ogsaa Del i Udstillingen, ligeledes *Luxemburg*. Den snævre Tilknytning, som Belgien har til Frankrig i Almindelighed, og i Særdeleshed til de franske Grænseegne, hvor Problemerne mange Gange er de samme, og som gør, at mange Tusinde Belgiere tjener deres Brød ved at tage Arbejde i Frankrig, træder ved denne Lejlighed tydeligt frem.

Hovedudstillingspladsen er i *Lille*, i det store nordfranske industrielle Centrum, Kullenes og Jernets »sorte Land«, hvor foruden store Dele af den kemiske Industri og Tekstilindustrien har slaaet Rod. Udstillingskomplekset er kun nogle faa Skridt fra Raadhuset og Banegaarden. Der er ogsaa et Annex i den store nordfranske Tekstilindustriby *Roubaix*, som sammen med Lille og Tourcoing har en fast samlet Koloni med en halv Million Mennesker. Her er Centret med de 14 Pavilloner, som repræsenterer de 14 Departementer. Enhver af Pavillonerne giver et Indtryk af Produktionen, af Landets Væsen, af de gamle Skikke, af vedkommende Egns Byggemaade, saaledes at man har et smukt Overblik over dette vigtige Omraade i Frankrig.

For Roubaix' Vedkommende er det ogsaa værd at mindes en Mand, som har taget et Initiativ for Arbejderklassen ved at virkeliggøre denne Udstillingsidé paa denne gamle faglige og socialistiske Jordbund i Nordfrankrig. Det er *Lebas*, Borgmesteren i Roubaix, den tidligere Arbejdsminister under Folkefrontregeringen, under hvem de store sociale Love om Lønoverenskomster, Ferie med Løn, voldgiftsmæssige Afgørelser og Tilforordnede indenfor Erhvervslivet er oprettet.

Sociale Fremskridt: Udstillingen omfatter i videste Betydning alt, hvad der med Hensyn til Bestræbelser for Fuldkommengørelse af Samfundslivet har været forsket, fundet, bearbejdet og virkeliggjort. Den lader hverken legemlige, tekniske eller aandelige Elementer ude af Betragtning. Allerede i den første Pavillon gøres man fortrolig med Bestræbelserne for at befordre *Folkesundheden*, bekæmpe Sygdommene og højne Menneskets Modstandskraft, fremfor alt Sygdomsfaren for Børnene. Vi kommer hurtigt ind i Huset, hvor det sociale Arbejde i de nordlige og østlige Departementer er anskueliggjort ved talrige Eksempler. Det mangler heller ikke paa Indblik i selve *det kommunale Liv*, i den Maade, en By eller et mindre Samfund i Frankrig er indrettet paa. Udstillingen underretter om de skjulte Ting, som staar i Forbindelse med Kanaliseringen, den offentlige Belysning, med den Maade, Folkefester foranstaltes paa, den viser ogsaa det passive Forsvars Metoder overfor Giftgas og Luftangreb. Skilt fra Grupperne om Folkesundhed og Socialhygiejne er der en særlig Pavillon, som er helliget den sociale Forsorg. Man stifter her Bekendtskab med Værker om Socialforsikring, om fælles Hjælp, om Udligningskasserne, og man lærer at kende de private sociale Forbund og Begivenheder, som Funktionen for de 5 Millioner *Socialforsikrede* i Frankrig har været virksom for, og som stadig udbygges videre.

Børnebeskyttelse, Børnehaver og Undervisning i de Forsøg, som man har gjort med at prøve de Unge for at finde et passende Erhverv til dem, er her at gøre sig bekendt med i hele den Udstrækning, som man har beflittet sig paa at gøre noget for Børnene og de Unge. Her findes ogsaa alt om legemlig Opdragelse saavel som om »Ungdomsvandrefuglene«, for hvilke Bestræbelserne og Sympatien i de sidste Aar er steget meget i Frankrig. Imod den i den franske Provins mange Steder stedfindende Skødesløshed paa Boligvæsenets Omraade kæmper den Pavillon, som for Boligbyggeriet skal tjene som Eksempel paa Dannelsen af et Beboelseshjem. Maaden at bygge paa, Valget af Materialer, Møbler, Opvarmning, Belysning, Smagen ved Indrettelsen af det indre, Metoden at lufte ud paa o. s. v. lægges der her lige saa omhyggeligt Vægt paa, som man i Hygiejnepavillonen gør det paa *Folkeernæringen*, Kampen imod Støv og Larm og imod Insekter og skadelige Luftarter.

Man kommer tilsidst til Udstillingens Hovedtiltrækningspunkter i to store Pavilloner. I den ene har Frankrigs nordlige og østlige Industriegne i et mægtigt Panorama paa 120 Meters Længde og 18 Meter i Højden fremstillet den samlede industrielle Virksomhed paa alle Omraader, hvor fransk Industri har Folk beskæftiget. Der er Kul, Metal og Tekstil som Grundindustrier, saa har man ved Siden af Billeder fra den kemiske Industri, Glasindustrien og den keramiske Industri. I den anden Pavillon kan man gøre sig bekendt med Arbejdsorganisation, Samfærdsels- og Transportvæsen, for saa at slutte med den Del, der er bestemt for Videnskaben, Litteraturen og Kunsten, hvorved man faar et glimrende Indblik i fransk *Kulturliv*. Smaa historiske Udflugter bringer Afveksling, saasom Billeder, der viser den tekniske Fremadskriden gennem Aarhundreder og ligeledes Landskabsbilleder fra Jernbanerejse paa Strækningen fra Dunkerque til Mulhouse. I et Land, hvor der er mange Bønder, mangler der naturligvis heller intet i Henseende til landlige Forhold, idet man ser Raadhuset knejse stolt mellem mangfoldige Bygninger. Her ser vi Tal for Bondeforbund og Landarbejdere, Fagforeningerne, Landvæsenet i Almindelighed, og som Hovedtiltrækningspunkt Fjerntsynsapparatet, det første, der bliver installeret i denne Egn.

Udstillingen faar en *international* Karakter derved, at man har tilbudt andre Nationer, at de i nogle Uger maa anskueliggøre deres sociale Arbejde indenfor Udstillingens Rammer. Saaledes tages Sammenligningen af det sociale Fremskridts Metoder i Brug til Fremme af yderligere social Virksomhed. *h.*

MEDDELELSE FRA ARBEJDSLØSHEDSKASSEN

Vejledning angaaende arbejdsløse Medlemmers Adgang til at søge Arbejdsløshedsfonden om Understøttelse til Højskoleophold.

Da der i Lighed med tidligere Aar stadig er indgaaet Forespørgsler vedrørende arbejdsløse Medlemmers Adgang til at oppebære Understøttelse af Arbejdsløshedsfonden under Højskoleophold kan vi nu meddele, at Arbejdsdirektoratet har tilstillet Arbejdsløshedskassen Reglerne for arbejdsløse Medlemmers Adgang til Understøttelse af Arbejdsløshedsfonden for den kommende Vinter, og vi har derefter straks ansøgt Direktoratet og faaet Godkendelse for, at der gives vore arbejdsløse Medlemmer Adgang til at søge den nævnte Understøttelse, og skal vi oplyse, at de udarbejdede Regler fastsætter, at arbejdsløse Medlemmer i det kommende Vinterhalvaar fra Oktober til April kan søge Arbejdsløshedsfonden om Understøttelse til Kursus eller Højskoleophold og vil, uanset hvilken Understøttelse han er berettiget til af Kassen, eller om han endnu ikke har opnaaet Understøttelsesret i denne, kunne forvente at faa bevilget det Beløb, Højskoleopholdet andrager, dog forbeholder Direktoratet sig at foretage Fradrag forsaavidt et Medlem har haft stor Fortjeneste eller faar bevilget Tilskud af Amts-Skolefonden eller lignende, ligesom der ejheller ydes Hjælp til Bøger, Kontingenter, Vask eller lignende, men herom kan den paagældende søge det hjemlige Socialudvalg, idet Udgiften hertil maa være sikret forinden, han tiltræder Højskolen.

Vilkaarene for at faa bevilget Understøttelse til Ophold paa Folkehøjskoler og Landbrugsskoler er, at Vedkommende for det første opfylder Betingelserne i Vedtægtens Prg. 10, Stk. 2, det vil sige, at Medlemmet har dokumenteret, at han ved sin Optagelse i Kassen havde Arbejde af mere end midlertidig Karakter, og uden egen Skyld umiddelbart forinden Kursusets Paabegyndelse har været arbejdsløs mindst 1 Uge eller inden for de sidste 4 Maaneder forinden Kursusets Paabegyndelse, har været arbejdsløs i mindst 45 Dage.

For andre Kursus og Skoler, herunder Højskolernes Haandværker-Afdeling, kræves dog mindst 2 Uger umiddelbart forud for den Dato, Medlemmet paabegynder Kursuset. Dog er det en Betingelse for at faa bevilget Understøttelse, at den Paagældende er anmeldt ledig til det offentlige Anvisningskontor.

Til Brug ved Ansøgning af ovennævnte Understøttelse maa kun bruges hvidt Skema (Blanket A), der skal benyttes af Medlemmer af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Disse Blanketter kan nu rekvireres af Afdelingerne fra Kassens Hovedkontor, og de enkelte Medlemmer, der ønsker at søge Kursus, maa derfor henvende sig til deres Afdelingsbestyrelse eller Kontrolkontor for at faa Skema, idet Kassens Hovedkontor ikke kan paatage sig at korrespondere med de enkelte Medlemmer.

Ansøgningsblanketterne maa være nøje udfyldt og underskrevet af det paagældende Medlem, ligesom de paa Skemaets Side 3 under Rubrik A. skal være paategnet af Medlemmets sidste Arbejdsgiver og Rubrik B. af den Højskole, hvor Medlemmet har sikret sig Plads. Rubrik C. skal udfyldes af Afdelingens Kontorbestyrer, hvorefter de skal indsendes til Arbejdsløshedskassens Hovedkontor, som udfylder og paategner Rubrik D. og videresender derefter Andragendet til Arbejdsdirektoratet.

Vi gør opmærksom paa, at Medlemmet maa sætte sig i Forbindelse med den Højskole, han ønsker sig optaget paa, ligesom vi ikke undlader at gøre opmærksom paa, at mangelfuldt udfyldte Blanketter, saavel som Brug af forældede Skemaer (rød Blanket) vil blive kasseret af Direktoratet, og det paagældende Medlem vil derved blive afskaaret fra at opnaa Bevilling.

Samtidig kan vi meddele, at et Medlem kun kan forvente at faa bevilget Understøttelse een Gang til samme Højskole og vil kun tredie Gang faa bevilget Understøttelse, for saa vidt det drejer sig om Højskoler med udvidet Undervisning, og at Medlemmer, der ved tidligere Deltagelse er blevet bortvist fra en Skole, ikke vil kunne forvente ny Bevilling, ligesom Elever, der bliver bortvist eller uden særlig Grund i Utide forlader Skolen, som Regel vil være afskaaret fra Adgang til Understøttelse af Arbejdsløshedskassen for den resterende Del af Kursusperioden.

Endvidere gør vi opmærksom paa, at Medlemmer, der deltager i Højskole- eller andre Kursus uden Understøttelse af Arbejdsløshedsfonden, ikke har Ret til at oppebære Arbejdsløshedsunderstøttelse, uden først at have indhentet Arbejdsdirektoratets Godkendelse herfor, og Vilkaarene for at faa Adgang til at oppebære sin Arbejdsløshedsunderstøttelse under Kursus er de samme, som der kræves af Medlemmer, der søger Understøttelse af Arbejdsløshedsfonden. Det er saaledes en Fordel for et arbejdsløst Medlem at søge Kursusunderstøttelse gennem Fonden, idet han derved sparer Understøttelsen i sin Arbejdsløshedskasse, og saaledes i Stedet for at opbruge denne, have den i Behold ved Kursusets Afslutning.

Vi vil derfor meget indtrængende henstille til vore Afdelingsledelser at søge at interessere unge, arbejdsløse Medlemmer for at benytte Vinterens arbejdsløse Periode til at dygtiggøre sig gennem et Højskole- eller andet fagligt Kursus.

Marius Sørensen.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE
i
Sagen:
Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
Skovbrugets Arbejdsgiverforening.

I den mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Skovbrugets Arbejdsgiverforening gældende Overenskomst fandtes tidligere en Bestemmelse om, at Snekastning paa offentlige Veje skulde betales med »Tidløn«, d. v. s. den i Faget gældende almindelige Timeløn.

Under Overenskomstforhandlingerne i 1937 stillede Forbundet Forslag om, at Snekastning paa offentlige Veje skulde betales med den til enhver Tid i Entreprenøroverenskomsten gældende Timeløn, saaledes at der betaltes for halve eller hele Dage, dog mindst for ½ Dag. Dette Krav modsatte Foreningen sig, og den 15./4. 1937 enedes Parterne om, at Bestemmelsen om Snekastning udgik af Overenskomsten.

Efter at have bragt i Erfaring, at nogle Medlemmer af Skovbrugets Arbejdsgiverforening i Vinteren 1939 havde aflønnet Snekastningsarbejde udført af Skovarbejdere med den sædvanlige Timeløn, 88 Øre, har Dansk Arbejdsmands Forbund under nærværende Voldgiftssag, der i Mangel af Enighed mellem Voldgiftsmændene vil være at afgøre ved Opmandens Kendelse, paastaaet Skovbrugets Arbejdsgiverforening tilpligtet at anerkende, at alt Snekastningsarbejde paa offentlige Veje skal aflønnes i Henhold til Kommunens Timeløn for dette Arbejde, hvilken Løn i Almindelighed ligger ca. 20 Øre højere.

Skovbrugets Arbejdsgiverforening paastaar sig kendt berettiget til at aflønne med Timelønnen for Skovbrugsarbejde.

Til Støtte for sin Paastand anfører Forbundet, at naar Bestemmelsen om Snekastningsarbejde gik ud af Overenskomsten, var det, fordi man ikke vilde nøjes med den almindelige Timeløn for Skovarbejde. De Skovarbejdere, der sættes til Snekastningsarbejde, er nu ikke længere bundne til at arbejde for den nævnte Løn, men maa kunne forlange en rimelig højere Løn for deres Arbejde. Det naturligste er da at lægge de Lønninger til Grund, som Kommunerne anvender, naar de lader Snekastningsarbejde udføre. Disse Lønninger falder jævnlig, men ikke altid, sammen med de i Entreprenøroverenskomsten hjemlede.

Skovbrugets Arbejdsgiverforening gør gældende, at det, at Bestemmelsen om Snekastningsarbejde udgik af Overenskomsten, skyldes et Kompromis, som man efter Forligsmandens Henstilling indgik paa for at faa Overenskomstens Fornyelse i Stand; men det kan ikke bevirke, at Skovbruget skulde være pligtig at betale dette Arbejde med den Løn, Kommunen giver. Herved vilde Forbundet i det væsentlige have opnaaet det samme Resultat, som hvis det havde faaet gennemført den af det krævede Ændring, og Resultatet vilde desuden blive, at Lønnen vilde blive udredet efter Satserne i en Overenskomst, hvori Foreningen ikke er Part, nemlig den mellem Kommunerne og Forbundet gældende. Foreningen anfører videre, at Snekastningsarbejde paa Biveje, som det her drejer sig om, ogsaa efter den nugældende Snekastningslov (L. Nr. 58 af 13./4. 1938) i Almindelighed er Pligtarbejde, paahvilende Ejere eller Brugere af de i Kommunen liggende faste Ejendomme, derunder Skove. Dette Arbejde udføres coutumemæssigt af de i vedkommende Ejers eller Brugers Virksomhed iøvrigt beskæftigede Arbejdere, der herfor erholder den samme Løn som for deres øvrige Arbejde. Dette gælder navnlig ogsaa Landbrugere, af hvis Arbejdere Størstedelen af Snekastningsarbejdet udføres til den almindelige Løn for Landbrugsarbejde, der iøvrigt ligger væsentligt lavere end Lønnen for Skovarbejde. Denne Aflønningsmaade maa da ogsaa Skovbrugerne vedblivende være berettigede til at benytte.

Foreløbig bemærkes, at der, efter at Opmanden var tilkaldt, opstod Strid mellem Parterne om Omfanget af dennes Kompetence. Dette Stridsspørgsmaal indbragtes af Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, for Den faste Voldgiftsret, hvor Parterne den 23./6. 1939 enedes om, at det er Opmandens Opgave at afgøre, om der enten i den gældende Lovgivning eller i det mellem Parterne bestaaende overenskomstmæssige Forhold — herunder — Hovedoverenskomsten — er Grundlag for en Aflønning henholdsvis med den ene eller den anden af de af Parterne paastaaede Timebetalinger.

Der ses nu for det første ikke, at der i den gældende Lovgivning — herunder dennes Grundsætninger og almindelige Retsregler — findes Hjemmel til en Aflønning som den af Dansk Arbejdsmands Forbund krævede. Navnlig har Klagerne ikke kunnet paapege nogen Bestemmelse eller Grundsætning i Snekastningsloven, der kunde føre til et saadant Resultat, ligesom de almindelige Retsregler om Fastsættelsen af en Arbejders Vederlag for udført Arbejde i alt Fald ikke kan føre til at statuere de med andre Parter end Indklagede fastsatte Lønsatser som kollektivt gældende mellem nærværende Sags Parter.

Hvad dernæst det overenskomstmæssige Forhold mellem Parterne angaar, bemærkes først, at Parterne er enige om, at der ikke fra den i Forliget i Den faste Voldgiftsret nævnte Hovedoverenskomst kan hentes noget Bidrag til Spørgsmaalets Løsning. Iøvrigt maa det erkendes, at der ved Snekastningsbestemmelsens Udgaaen af Overenskomsten er skabt en noget uklar Situation. Der kan ikke længere antages at bestaa nogen overenskomstmæssig Hjemmel til at aflønne Snekastningsarbejde med Skovbrugets Timeløn; thi i saa Fald vilde Resultatet blive ganske det samme, som hvis Bestemmelsen var blevet staaende, hvad der fornuftigvis ikke kan have været Meningen med at lade den udgaa. Paa den anden Side findes det ikke at kunne statueres at være stridende mod Overenskomsten, at de Indklagedes Medlemmer som hidtil aflønner Snekastningsarbejde, udført af Skovbrugsarbejdere, med den almindelige Timeløn for Skovarbejdere, hvor ved de maa antages blot at følge en ogsaa i andre Fag gældende almindelig Coutume.

I Overensstemmelse hermed vil Sagen være at afgøre som følger:

Kendelse:

Det kan ikke anses stridende mod den mellem Parterne bestaaende Overenskomst, at de Indklagede, Skovbrugets Arbejdsgiverforening, aflønner Skovarbejdere, der udfører pligtigt Snekastningsarbejde, med den i Overenskomsten fastsatte almindelige Timeløn (Tidløn).

Opmandens Honorar, 150 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne, medens Sagens øvrige Omkostninger ophæves.

23. August 1939.

A. D. Bentzon.

KENDELSE
afsagt den 24. August 1939.

Efter at der mellem Murermester M. Laugesen, Aarhus, og Jord- og Betonarbejdernes Fagforeninger henholdsvis i Aarhus og Skaade var opstaaet Uenighed om Aflønning af Arbejder i de 2 nedenanførte Forhold, og efter at der uden Resultat paa forskriftsmæssig Maade var forsøgt Mægling i Sagerne blev disse henvist til en faglig Voldgift i Aarhus den 22. August 1939, hvor undertegnede Politimester Hoeck, Aarhus, fungerede som Formand og Opmand efter Parternes Valg.

Da der ikke opnaaedes Stemmeflerhed for nogen Afgørelse, afgaves Sagerne til Opmandens Kendelse.

I.

Uenigheden drejer sig om, hvorvidt der for Bygning af nødvendigt Stillads ved et for Mesteren udført Altanarbejde skal betales de i den mellem Parterne gældende Overenskomst Afsn. »Altanarbejde« (S. 91) fastsatte Priser, hvad Dansk Arbejdsmands Forbund nedlægger Paastand om, medens Centralforeningen af Murermestre i Danmark afviser Kravet.

Der er under Sagen Enighed om, at der ved Bygningen var rejst Stilladser til Brug ved Murarbejdet, og Spørgsmaalet er, om der yderligere har maattet udføres Stilladsarbejde, som var nødvendigt for Udførelsen af Altanarbejdet.

De lokale Parters Forklaringer herom har været præget baade af Uenighed og Uklarhed, men Opmanden har dog maattet faa Forstaaelsen af, at nogen Stilladsbygning har været nødvendig (ogsaa udover, hvad der er betalt som Forskal-

lingsarbejde), og da det efter Formuleringen af den paaberaabte Bestemmelse maa antages, at der skal betales for Stilladsarbejde i alle Tilfælde, hvor saadant har været nødvendigt og — da det ikke er anført, at det skal dreje sig om en særlig Stilladsbygning, hvad heller ikke vilde være rimeligt — Kravet maa kunne gøres gældende ogsaa, hvor et allerede staaende Stillads har dannet Basis, vil Dansk Arbejdsmands Forbunds Paastand være at tage til Følge, hvorfor:

Det bestemmes:

Ved det i Sagen omtalte Altanarbejde bør der til Arbejdsmændene ydes Betaling for Stilladsbygning i Overensstemmelse med Overenskomstens Bestemmelser desangaaende Side 91.

II.

Uenigheden drejer sig om, hvorvidt der ved Udgravning af et Jordareal paa en Byggegrund i Saralyst skal betales to Gange Begrænsningstillæg à 4,8 Øre i Henhold til den mellem Parterne gældende Overenskomst § 6 Stk. g Post 10 (Side 38) eller kun eet saadant Tillæg. Paastande desangaaende er nedlagt henholdsvis af Dansk Arbejdsmands Forbund og Centralforeningen af Murermestre i Danmark.

Forholdet fremstilles saaledes fra Arbejdernes Side, at der først blev udgravet Overjord af 40 cm's Dybde, og derefter blev Kælderen udgravet i en Dybde af 1,05 m, og da denne Fremgangsmaade er beordret af Mesteren, maa det være berettiget at kræve de 2 Tillæg.

Mesteren har under Sagen forklaret, at han vel har givet Arbejderne Anvisning paa først at afgrave Overjorden, men dette skete ikke, fordi der var nogen selvstændig Interesse forbundet med at faa fjernet denne for sig — Jorden var baade over og under 0-Punktet af samme Substans, nemlig stærkt sandholdig —, men til Lettelse af Arbejdet i Almindelighed, navnlig Bortkørselen paa Trilleplanker, og der er slet ikke fra hans Side lagt Vægt paa, at der ved Afgravningen af Overjorden skulde fremkomme en skarpt begrænset Bund, hvilket var unødvendigt, og hvad da heller ikke blev Tilfældet, da der efter Overjordens Afgravning stod tilbage Jord i Højder, der afveg op til ca. 20 cm.

Det er nu ikke særligt bestridt, at Arbejdets Udførelse skete som beskrevet, og da Opmanden herefter maa gaa ud fra, at et Arbejde, for hvilket der skulde kunne kræves et Tillæg som det omspurgte, maatte præsteres mere »veludført« — hvad der imidlertid ikke var Grund til her efter Fremgangsmaadens Formaal —, og da det staar hen som ganske usikkert, om den benyttede Fremgangsmaade har bevirket forøget Arbejde for Arbejdsmændene, findes det rejste Krav utilstrækkeligt begrundet, hvorfor

Det bestemmes:

Det rejste Krav om to Gange Begrænsningstillæg kan ikke tages til Følge. Der ydes kun eet Begrænsningstillæg.

sign. E. Hoeck.

OPMANDSKENDELSE

i Voldgiftssag Nr. 195:

Dansk Arbejdsmands Forbund

mod

Entreprenørforeningen.

I Anledning af nogle Gade- og Vejarbejder hos Entreprenørfirmaet C. Breede & Søn, Randers, der er Medlem af Entreprenørforeningen, er der opstaaet Strid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Entreprenørforeningen om Betaling for visse i Forbindelse med Tæppebelægninger forekommende Arbejder, og da det ikke er lykkedes at løse denne Strid i Mindelighed, er den henvist til Afgørelse ved faglig Voldgift. I Mangel af et Flertal indenfor de af Parterne valgte Voldgiftsmænd afgøres Sagen nu af undertegnede, der af Parterne er valgt til Opmand.

I den mellem Parterne gældende Overenskomst hedder det i § 3 B (Timeløn) Stk. 12:

»Til alle Arbejdere, der er beskæftiget ved saavel Tilberedning, Transport som alt Arbejde ved Udlægning m. v. af Asfaltbetonarbejde, Tæppebelægninger, Koldasfalt, Stallas, Damas, Icobitbeton o. l. samt Coulé- og Pulverasfalt, betales et Tillæg til den normale Timeløn af:

for Arbejde indenfor Akkordomraadet ..... 25 %
for Arbejde udenfor Akkordomraadet ..... 20 %

I disse Tillæg er indbefattet samtlige ved dette Arbejde forekommende Gener og eventuel Forskydning af Spisetiden, dog ikke udover gennemsnitlig en Time daglig pr. Uge og for en enkelt Dag ikke udover 1½ Time.

Ovenstaaende udelukker ikke, at Parterne kan træffe Aftale om, at Arbejdet udføres i Akkord; for saa vidt Enighed derom ikke opnaas, udføres Arbejdet i Timeløn efter foranstaaende Bestemmelser, og Uenighed om Arbejdets Udførelse i Akkord maa ikke give Anledning til Arbejdsstandsning.«

Endvidere hedder det i Stk. 14:

»For Vejbehandling med Tjærebeton, Tjære- eller Asfaltemulsioner betales, naar Arbejdet udføres i Timeløn til de Arbejdere, der er direkte beskæftiget med de bituminøse Bindemidler, herunder den samtidige Overgrusning (ved Maskingrusning dog kun i Købstæder og bymæssige Bebyggelser med over 1000 Indbyggere) et Tillæg til den normale Timeløn af 15 %.

Udføres de i Prislistens § 5, Afsnittene g og h, anførte Tjæremakadamiserings- og Tjærebetonarbejder indenfor Akkordomraadet paa Timeløn, betales herfor Normaltimelønnen med et Tillæg af 20 %.«

De i Forbindelse med Tæppebelægning forekommende Arbejder er normalt: Opstilling af Afspærring, Fejning, Anbringelse af Asfaltemulsion, eventuelt Blanding af Belægningen eller Harpning, Udlægning og Eftertromling af Belægningen og Fjernelse af Afspærringen.

Der er Enighed mellem Parterne om, at den eventuelle Blanding af Belægningen eller Harpning samt Udlægningen og Eftertromlingen af Belægningen skal betales efter Nr. 12 med et Tillæg til den normale Timeløn af 25 % indenfor og 20 % udenfor Akkordomraadet, og Striden drejer sig saaledes om Betalingen for Afspærringens Opstilling og Fjernelse, Fejning og Anbringelse af Asfaltemulsion.

Forbundet paastaar, at ogsaa disse Arbejder skal betales efter Nr. 12, medens Foreningen paastaar, at der for Anbringelse af Asfaltemulsion skal betales et Tillæg til den normale Timeløn af 15 % i Henhold til Nr. 14, og at der for Afspærrings- og Fejningsarbejdet ikke skal ydes noget Tillæg til Timelønnen.

Det er oplyst, at Bestemmelsen i Nr. 12 tidligere kun omfattede Asfaltbetonarbejde, men i 1938 blev udvidet til at gælde Tæppebelægninger, Koldasfalt, Stallas o. s. v.

Saaledes som Bestemmelserne i Nr. 12 og 14 er affattede, findes der at maatte gives Forbundet Medhold i, at Nr. 12 maa omfatte alle Arbejder, der staar i naturlig Forbindelse med eller er et naturligt Led i Tæppebelægningsarbejder. Dette fremgaar af de meget vide Udtryk i Nr. 12 (»alle Arbejdere«, »alt Arbejde ved Udlægning m. v. af ... Tæppebelægninger«), der netop — og som det maa antages med Forsæt — er formuleret mere omfattende end Udtrykkene i Nr. 14 (»de Arbejdere, der er direkte beskæftigede med ...«). Hermed harmonerer det ogsaa bedst, at man i 1938 ønskede indføjet Bestemmelser om Tæppebelægninger, Koldasfalt, Stallas o. s. v., valgte at indsætte disse Bestemmelser i Nr. 12 — ikke i den snævert formulerede Nr. 14.

Forsaavidt Foreningen særlig med Hensyn til Anbringelse af Asfaltemulsion har henvist til, at Asfaltemulsion udtrykkelig er nævnt i Nr. 14, og derfor maa falde ind under denne Bestemmelse, bemærkes, at da det er almindeligt at anvende Asfaltemulsion ved Tæppebelægninger, skønnes Bestemmelserne i Nr. 12 og 14 efter Suppleringen af Nr. 12 i 1938 kun at kunne forstaas saaledes, at Asfaltemulsion, naar det benyttes som Bindemiddel for Tæppebelægninger m. v. falder ind under Nr. 12, men naar det anvendes som øverste Lag, falder ind under Nr. 14.

Som Følge af det anførte vil de i denne Sag omstridte Arbejder, der maa siges at staa i naturlig Forbindelse med Tæppebelægninger, være at betale som af Forbundet paastaaet efter Nr. 12:

Kendelse:

Ved Tæppebelægningsarbejder vil der for Opstilling af Afspærring, Fejning, Anbringelse af Asfaltemulsion og Fjernelse af Afspærring være at betale et Tillæg til den normale Timeløn af 25 % indenfor og 20 % udenfor Akkordomraadet i Henhold til den mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Overenskomst § 3, B, Nr. 12.

København, den 4. September 1939.

sign. Victor Hansen.

KENDELSE

afsagt den 11. September 1939.

Efter at der mellem Murermestrene J. P. Hansen og H. Hansen & Søn, Horsens, og deres Arbejdsmænd var opstaaet Uoverensstemmelse om Betaling for Opbæring af Beton-Vinduesoverliggere ved Bygningen af Aldersrenteboliger i Horsens, og efter at Mægling uden Resultat paa forskriftsmæssig Maade

var forsøgt, blev Sagen forelagt en faglig Voldgift i Horsens den 23. August 1939, hvor undertegnede Politimester E. Hoeck, Aarhus, fungerede som Formand og Opmand som valgt af Parterne.

Da der ikke blandt Voldgiftsmændene opnaaedes Stemmeflerhed for nogen Afgørelse, blev Sagen afgivet til Opmandens Afgørelse.

Der er Enighed om, at der ikke i den i Faget gældende Akkord-Priskurant findes Priser for det omhandlede Arbejde, og Dansk Arbejdsmands Forbund har under Paaberaabelse af Overenskomstens § 3 Pkt. r (Side 15 og 16) ønsket Prisen fastsat af Voldgiften. Naar en af de for Centralforeningen af Murermestre i Danmark mødende Voldgiftsmænd ytrede Tvivl om, hvorvidt den citerede Bestemmelse kunde komme til Anvendelse, idet Arbejdet ikke skulde betegnes som nyt, maa der som Sagen iøvrigt er procederet — ogsaa fra Centralforeningens Side — bortses herfra.

Begge Parter henviser nu til Bestemmelsen i Overenskomsten Side 26 Pkt. 50, der er saalydende: »For Tilbringning eller Opbæring af Jernbjælker og Beton-Døroverliggere betales, naar de leveres af Arbejdsmændene, tillige med Underlagspladerne og Mørtel dertil, for lige Jern 27 Øre pr. Stk. Døroverliggere af Træ med 11 Øre pr. Stk.«, men der er ikke Enighed om, hvilken Afgørelse, der rettelig bør træffes ud fra den i Bestemmelsen indeholdte Prisberegning.

Dansk Arbejdsmands Forbund har under Sagen gjort gældende, at den mest retfærdige Bestemmelse af Prisen fremkommer ved en Sammenligning mellem Vægt og Pris paa Jernbjælker til Vinduesoverliggere og Vægt og Pris paa de heromhandlede Beton-Overliggere. Efter en Gennemsnitsberegning, hvorefter Gennemsnitsvægten for Jernbjælker til Vinduesoverliggere er ca. 30 kg, fremkommer paa Grundlag af Prisen 27 Øre en Pris af 0,8 Øre pr. kg for Jern, og der fremsættes derefter Krav paa samme Betaling for Beton-Overliggere, saaledes at man, idet man henholder sig til en nærmere foretaget Prisudregning, som forelaa ved den lokale Mægling, forlanger Prisen fra 48 til 96 Øre pr. Stk. udregnet efter Overliggernes Maal og Vægt, eller nærmere saaledes:

til og med 60 kg	.....	48 Øre
» » » 75 »	.....	60 »
» » » 100 »	.....	80 »
» » » 120 »	.....	96 »

Forbundets Paastand gaar herefter ud paa, at Modparten kendes pligtig at betale de ovenfor anførte Priser eller en Pris af 0,8 Øre pr. kg.

Centralforeningen afviser denne Prisberegning; det hedder herom i en til Opmanden afgivet Skrivelse af 21. August 1939:

»Efter at Forhandlingerne i 1936 var afsluttede hos Forligsmanden, blev der mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Centralforeningen nedsat et Nævn til at afgøre forskellige Priskurantspørgsmaal.

Ved de Forhandlinger, som her førtes under Rigsadvokat Pihls Ledelse, var ogsaa Spørgsmaalet om Betonoverliggere til Drøftelse, og dette resulterede i, at der blev afsagt en Kendelse, som er opsat i Priskurantens Side 26, Punkt 50.

Under Forhandlingerne blev der fra Arbejderne fremført de mange Vanskeligheder, som man kunde have med Jernbjælker, de var lange, og de kunde som ved Altanbjælker være bøjede og som Følge af disse Forhold vanskelige at bære op ad Stiger og Løbebroer, selv om Vægten af Jernbjælkerne relativt var ringe.

Da disse Vanskeligheder ikke findes for Betonoverliggere, er det derfor ejendommeligt, at Forbundet søger at lægge Prisen for Jernbjælker til Grund for Opbæring af Betonoverliggere, saa meget mere som der ikke findes nogen Gennemsnitsvægt, idet Jernbjælker anvendes i alle Længder og alle Dimensioner.«

Videre henvises der fra Arbejdsgivernes Side til, at Sammenligningen mellem Jernbjælkerne og Betonoverliggere ogsaa af andre Grunde ikke er holdbar, og man nævner saaledes, at den i Overenskomstens Afsnit om Facadearbejde Side 33 Pkt. 8 indeholdte Bestemmelse rummer den almindelige Grundsætning, at der i hvert Fald op til Vægten 62½ kg ikke kan tages Hensyn til Vægtforøgelsen. Der maa ogsaa for det foreliggende Tilfælde tages noget Hensyn til, at det kun drejer sig om at opbære et Faatal af Overliggere. Naar man betragter, hvad der skal præsteres for 27 Øre efter Bestemmelsen Side 26 Pkt. 50, vil man herefter ikke finde det begrundet, at der for Arbejdet skal ydes mere end 27 Øre, men da Mestrene ved den lokale Mægling havde tilbudt for:

2,00×0,10×0,24 m	.....	60 Øre
og for 1,40×0,10×0,24 m	.....	35 »

maa man nøjes med at nedlægge Paastand om, at Mestrene kendes pligtige til at betale den af dem saaledes tilbudte Pris.

Opmanden kan ikke give nogle af Parterne fuldt Medhold i deres Paastande. Paa den ene Side maa Opmanden, væsentlig af de Grunde, som er anført af Centralforeningen, finde det betænkeligt uden videre at fastsætte Prisen ud fra den foretagne sammenlignende Beregning for Priserne for Jern, men paa den anden Side kan Centralforeningens principielle Paastand om, at Arbejdet ikke skulde vederlægges med højere Pris end 27 Øre pr. Stk., heller ikke tages til Følge, da der navnlig synes rimeligt at maatte tages Hensyn til de ret store Vægtdifferencer, hvorom det drejer sig.

Opmanden maa derefter skønsmæssigt fastsætte en Mellempris, som findes at yde en rimelig Betaling for det Arbejde, hvorom Sagen drejer sig, hvorfor

det bestemmes:

For det i Sagen omtalte Arbejde ved Opbæring af Beton-Overliggere til Vinduer betales pr. Stk.,

naar Vægten er til og med 60 kg	.....	36 Øre
» » » » » » 75 «	.....	45 «
» » » » » » 100 «	.....	60 «
» » » » » » 120 «	.....	72 «

sign. E. Hoeck.

Ny hollandsk Lov om Havnearbejde

Siden 1916 har der i Holland eksisteret en Lov om Havnearbejde. Denne Lov fastsatte den tilladelige Arbejdstid for Havnearbejdere paa 10 Timer pr. Døgn og 60 Timer om Ugen. Den tillod imidlertid saa mange Undtagelser, at en stor Del af Havnearbejderne i Praksis faldt udenfor denne Lovs Bestemmelser. Trods Arbejderorganisationernes uopholdelige Aktion for at faa udvidet de lovmæssige Bestemmelser og at faa indført en Ottetimersdag for Havnearbejderne, varede det til 1931, før en ny Lov blev vedtaget. Denne ændrede Lov traadte dog *ikke* i Kraft. Ved kgl. Beslutning skal nu den 3. September 1939 en betydelig Del af den ændrede Lov træde i Kraft. Alt Stuvearbejde, der udføres af Havnearbejdere, vil nu falde ind under Lovens Bestemmelser, altsaa ligeledes det, der udføres af en Havnearbejder paa indtil det mindste Skib. Arbejde udført af Kontrollører, Maalere, Vejere o. l. falder ligeledes under denne Lov. I Almindelighed kommer saakaldte overordnede Funktionærer ikke ind under Loven.

Den lovbefalede Arbejdstid er nu fastsat til 48 Timer om Ugen eller 8½ Time pr. Dag undtagen Lørdag, hvor der arbejdes 5 ½Time. Før og efter den 8½ Times Arbejdsdag skal der ydes en uafbrudt Hviletid paa 9 Timer. Overarbejde er tilladt til Forberedelserne til Laste- og Losningsarbejde (at aabne og lukke Luger, Pakhuse o. l.), dette i Overensstemmelse med Bestemmelserne i de kollektive Overenskomster.

Skønt den nu ikrafttrædende Lov endnu indeholder en Mængde Undtagelsesbestemmelser, maa den dog betragtes som et stort Fremskridt i den lovmæssige Beskyttelse af de hollandske Havnearbejdere. Disse faar nu endelig en tilsvarende Beskyttelse, som den hollandske Lovgivning yder de øvrige Arbejdere.

Havnearbejdernes Sikkerhedsbestemmelser skal ligeledes ændres, men senere hen.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

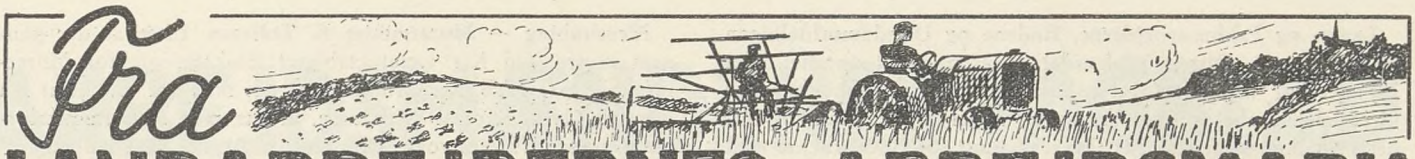

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

Høsten, Krigen og Landarbejderne

Kornhøsten er forlængst i Hus, Kornmarkerne staar med nøgne Stubbe, hvor de ikke er forvandlet til sorte Plovfuger, deres Afgrøder er allerede for en stor Dels vedkommende aftærsket og ligger som store gyldne Dynger paa Lofter og Magasiner, og som flade pressede Knipper i Laderne.

Hvordan er Høsten forløbet, og hvorledes har den været? Det lader sig vist næppe gøre at give et Svar paa dette Spørgsmaal, som dækker Situationen generelt. Høstberetninger synes at vise, at der gør sig betydelige Afvigelser gældende med Hensyn til Høstudbyttet paa de forskellige Egne, men i Almindelighed kan det dog vist siges, at Kornhøsten har været en Middelhøst. En Rekordhøst som i Fjor var det ikke, men det er ogsaa faa Steder, den med Rette kan betegnes som mislykket. Hvad Indbjergningen angaar, kan det vist ogsaa hævdes, at den er forløbet tilfredsstillende. Vejret var jo i hvert Fald i den sidste Halvdel af August ideelt.

Der har været talt om, at der vilde komme til at mangle Arbejdskraft til Høstarbejdet, det har man jo fra visse Sider talt om hvert Aar, uden der hidtil har vist sig at være nogen reel Grund til det. Bekymringerne har som bekendt i Aar givet sig ganske specielle Udslag, det vil saaledes sikkert være i frisk Erindring, at en Kreds, væsentlig tilhørende det akademiske Byborgerskab, engang i Sommer etablerede sig selv som Komité, der skulde hjælpe til at redde Høsten.

Efter at samme Komité udsendte sit Opraab til Offentligheden med Brask og Bram, har man imidlertid intet hørt til den. Der er blevet saa underligt stille om denne »Hjælpeaktion«, hvilket kun kan tydes paa den Maade, at der hverken har været Bud efter den eller Brug for den. Kornhøsten er som sædvanlig blevet klaret uden de ferierende Studenters Hjælp.

Nu gælder det Efteraarsafgrøderne. I Nutidens Landbrug spiller disse Afgrøder en meget betydelig Rolle. Paa de sukkerroedyrkende Egne spiller de endog en dominerende Rolle. Man kan i vore Dage ikke sige, at Høsten er endeligt og heldigt tilendebragt, før de ogsaa er bjerget i velbeholden Tilstand.

Som Forholdene er, kan en stor Høst af Rodfrugter bøde paa og for mange Landbrug opveje en mindre god Kornhøst, og heldigvis ser det ud til, at vi har Lov at forvente en saadan stor Høst, dette er Lyspunktet i en mørk Tid, et Lyspunkt, Landbrugerne, som de der i første Række høster Udbyttet heraf, har Grund til at glæde sig over. Udsigten til en stor Høst af Rodfrugter er ogsaa et Lyspunkt for Landarbejderne. Optagningen giver Beskæftigelse, paa visse Egne mere end Kornhøsten; der skulde derfor være Mulighed for, at en Del af de mange gifte Arbejdere, der maa gaa arbejdsløse selv i Sommertiden, kan faa i hvert Fald midlertidig Beskæftigelse og dermed skaffe sig lidt Fortjeneste.

Dette Aars Høst er bjerget under Indtryk af de mørke uheldsvangre Skyer, som trak op rundt om os, og den sidste Del af Høsten foregaar bogstaveligt i Skyggen af den store Krig.

Landarbejderne vil saavel som andre Arbejdere komme til at føle Prisforhøjelserne, som Krigen medfører, ogsaa paa de Livsfornødenheder, de selv er med at frembringe. Situationen i Øjeblikket fører uvilkaarligt Tankerne tilbage til Forholdene under Verdenskrigen, da var Landarbejderne utvivlsomt dem, som følte Trykket haardest. Heldigvis er der dog en Forskel, der er i Landarbejdernes Favør. Da Verdenskrigen brød ud, var Landarbejderne uorganiserede og dermed prisgivet Arbejdsgivernes Forgodtbefindende i faglig Henseende, dette er nu anderledes, Arbejdsgiverne har ikke det samme frie Spil, som de den Gang havde, og som de benyttede sig saa skammeligt af.

For de fleste af Landbrugets Arbejdere, der endnu staar udenfor Organisationen, og hvoraf mange staar overfor at skulle træffe nye Arbejdsaftaler, er Situationen ikke forandret fra den Gang, men herom er vel ikke stort andet at sige, end de ligger, som de har redet.

M. O.

Medlem indlagt

Skæve Afd. — En Husejer. I ovennævnte Sag var vort Medlem opsagt af sin Lejebolig i Strid med Reglerne i Loven om Landarbejderboliger, hvilken Opsigelse kun kunde finde Sted til en 1. April eller 1. Oktober. Opsigelsen var begrundet med Henvisning til den almindelige Huslejelov, hvorefter Ejeren i visse Tilfælde kan opsige en Lejer ved Ejendommens Salg; men heller ikke disse Regler, der jo iøvrigt ogsaa gælder for Landarbejderboliger nu, gjorde Opsigelsen lovlig. Sagen er imidlertid bilagt med, at vort Medlem har indvilget i at fraflytte Boligen mod at faa udbetalt 150 Kr. som Erstatning for det derved forvoldte Tab og Afbræk.

Lager- og Pakhusarbejderne, Budene og Ungdomsafdelingen — A/S A. B. Olsens Vinhandel. Overenskomst oprettet, idet Firmaet har tiltraadt Overenskomsten mellem Kjøbenhavnske Grossisters Arbejdsgiverforening og Lager- og Pakhusarbejdernes Afdeling, samt afsluttet Overenskomst for Budearbejde med Lønninger paa Grundlag af Budenes Overenskomst med Arbejdsgiverforeningen. For Bude under 18 Aar er fastsat følgende Lønninger:

14—16	Aar	Kr.	28,00	pr. Uge
16—17	—	-	32,00	- —
17—18	—	-	35,00	- —

Frederikssund — Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund. I Anledning af Uoverensstemmelse om Betaling for Losning af Raajern fra Damper, har der været afholdt faglig Voldgift, hvorefter det er fastslaaet, at Betalingen skal være 20 Øre pr. Tons pr. Mand med 7 Mand i Holdet.

Nykøbing Sj. — Foreningen af Arbejdsgivere for Nykøbing Sj. By og Havn. Ved Overenskomstforhandlingerne i 1938 lykkedes det Fagforeningen at faa gennemført en Bestemmelse om, at der sættes Indhaler ved Losning, dog herfra undtaget Træ. Efter at Overenskomsten var traadt i Kraft, praktiserede Arbejdsgiverne Bestemmelsen saaledes, at der ved Losning af Kul, Koks og Briketter fra Sejler ikke blev antaget mere Mandskab end det, der i Overenskomsten stod anført, idet man hævdede, at der ved denne Losning var kommet en Mand mere i Arbejde end tidligere, idet man før ved Losningen anvendte en Chauffør eller Kusk som Indhaler, og denne var nu erstattet af en Havnearbejder. Sagen blev ført til faglig Voldgift, og blev pure vundet af Afdelingen, idet Opmanden slaar fast i sin Kendelse, at der udover det Mandskab, der staar anført i Overenskomsten, yderligere skal sættes en Indhaler, idet Dokumentet om Overenskomstens Fornyelse maa være afgørende, og her er der kun gjort Undtagelse ved Trælastlosning.

Droske-Chaufførerne — Droskeejerne i Hvidovre. Overenskomst oprettet, idet Droske-Ejerne har tiltraadt den mellem Afdelingen og »Taxa«, København gældende Overenskomst, dog med den Ændring, at der foruden de 3,10 pr. Dag her udbetales 25 % imod »Taxa«'s 23 %.

Holstebro K. — »Stjernen«'s Øldepot i Holstebro. Der er oprettet Overenskomst. Ugelønnen for Chauffører Kr. 80,00 plus 10 Øre for hver Kasse solgt Øl og plus 10 Øre for hver Kasse brugt Emballage med fuldt Indhold af tomme Flasker. Ungarbejderne under 18 Aar betales efter Jernindustriens Overenskomst. Syge- og Ulykkesforsikring 3,50 Kr. pr. Dag i 13 Uger. Kun Medlemmer af D. A. F. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Odense C. — Vognmand Jørgen Nielsen, Seden. Vognmanden har tiltraadt Overenskomsten med Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark. (Fyens Stifts Vognmandsforening).

Chaufførerne — Firmaet Laur. B. Larsen. (Cigarer og Tobak en gros). Overenskomst oprettet, idet Firmaet har tiltraadt den mellem Afdelingen og Arbejdsgiverforeningen gældende Standard-Overenskomst.

Ungdomsafdelingen — Firmaet Edmund Renk, Thorasvej 22. Overenskomst oprettet, hvorved Ugelønnen er blevet forhøjet med Kr. 7,00 pr. Uge.

Vedsted (23. Kreds) — Vognmand Poul Jensen, Birkelse. Overenskomsten oprettet, idet Vognmanden har tiltraadt Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark for Jylland.

Ungdomsafdelingen — Geodætisk Instituts tekniske Afdeling. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer. Ugeløn:

14—15	Aar	Kr.	21,00
15—16	—	-	25,00
16—17	—	-	29,00
17—18	—	-	33,00

Leveres Uniform, formindskes Satserne med Kr. 2,00. Overarbejde 25, 33, 50 og 100 %. Ferie jfr. Loven. Gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Ærøskøbing — Murermester E. Tollesen. Efter at der gennem nogen Tid har været etableret Blokade overfor Murermestrene paa Ærø paa Grund af, at det ikke var muligt at faa oprettet Overenskomst med disse, er der med Murermesterforeningen paa Ærø, hvoraf ovennævnte Mester er Medlem, afsluttet Overenskomst, hvorved Foreningens Medlemmer har forpligtet sig til til enhver Tid at respektere den mellem Dansk Arbejdsmands-Forbund og Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark gældende Overenskomst. Der beskæftiges kun Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Overenskomsten kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Følgende Murermestre har tiltraadt Overenskomster af samme Ordlyd som ovennævnte:

Hans Albertsen, Søby pr. Ærøskøbing.
Chr. Rasmussen, Brejninge pr. Ærøskøbing.
Hans Jeppe, Søby pr. Ærøskøbing.
Peter Hansen, Skovby pr. Ærøskøbing.
Jens Christensen, Ommel pr. Marstal.
Rasmus Albertsen, Ommel pr. Marstal.
Peter Hansen Nielsen, Ommel pr. Marstal.
Jørgen Nymann, Kragnæs pr. Marstal.
Chr. Mikkelsen, Stokkeby pr. Ærøskøbing.
P. Knudsen Mortensen, St. Rise pr. Dunkær.
Laur. Jensen Kaspersen, Rise Central pr. Dunkær.
Claus Thomsen, Ll. Rise pr. Dunkær.
Chr. Thomsen, St. Rise pr. Dunkær.
Peter Christensen, Vindeballe pr. Ærøskøbing.
P. Hansen, Stokkeby pr. Ærøskøbing.

Voldum Rud Afd. — Godsejer C. Brandt, Sødringsholm, Havndal. I ovennævnte Sag har et Medlem faaet sine Feriemærker, efter at Sagen var paaklaget til Direktoratet.

Orte Afd. — Grdr. Thorv. Jensen, Holevgaard, Marslev. Ovennævnte Sag angaaende Feriemærker til Medlem, Fodermester H. P. Sørensen, er afsluttet med, at han, efter at Sagen er indklaget til Direktoratet, har faaet sine Feriemærker udstedt.

Frejlev Afd. — Grdr. Andreas Andersen, Frejlev. Gaardejeren har nægtet at udstede Feriemærker til Fodermester Harald Nielsen, der har arbejdet hos ham i Tiden fra 1. Maj 1938 til 1. Maj 1939. Direktoratets Afgørelse gaar ud paa, at Fodermesteren har Krav paa at faa udstedt Feriemærker, og at der ikke kan tillægges det nogen Betydning for Feriegodtgørelsens Beregning, at Fodermesteren i Ansættelsesaaret har haft 5 hele Fridage med Løn ud over de i Kontrakten fastsatte Fridage.

Farringløse Giesegaard Afd. — Giesegaard Avlsgaard. Ovennævnte Sag, i hvilken der er klaget over en uhensigtsmæssig Tilrettelægning af Malkearbejdet, hvor Konerne maatte møde Kl. 3½ om Morgenen og først blev færdig henad Kl. 7, er nu bilagt med, at Konerne møder Kl. 4, og Arbejdet er tilrettelagt saaledes, at de er færdige med Arbejdet lidt over Kl. 6.

Hansted-Lundum Afd. — Propr. O. A. Christensen, Raadved Kjærsgaard. I ovennævnte Sag har vort Medlem, der var gift Fodermester, efter at Sagen var indanket for Direktoratet, faaet tilkendt Feriemærker efter Ferielovens Regler.

Gram Afd. — Dræningsmester Karl Knudsen, V. Nebel. Mellem Medlemmer af Afd. og Dræningsmesteren var opstaaet Uoverensstemmelser om Afregningen for noget Dræningsarbejde. Ved Mægling opnaaedes Enighed, hvorefter Dræningsmesteren til Fordeling mellem 5 Mand betalte ialt 145 Kr. 86 Øre, samt erkendte Dræningsmesteren sin Forpligtelse til at skaffe Feriemærker til de paagældende Arbejdere for de Beløb, de havde indtjent hos ham.

Vaalse Afd. — Grdr. Ømanns Enke, Vaalse. Ovennævnte Sag, der omhandler forskellige Uoverensstemmelser ved Roelugningsarbejde, er bilagt med, at vort Medlem til fuld Afgørelse har faaet udbetalt 25 Kr., samtidig med at Parterne hæver det paabegyndte Arbejdsforhold.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 19 15.–10. 1939 44. Aarg.

Slut op! Slut Trop!

Kom Kammerat, med din hærdede Haand,
bliv klog af, hvad Tiden fortæller!
Nu er det Kampen for Frihedens Aand
og Folkenes Fremtid, det gælder.

Kom Kammerater, til Lands og til Vands,
staa Vagt om vor Frihed i Norden
mod al den Galskab, som Højfinans
og Magtbegær skaber paa Jorden.

Kævlet og Kivet skal være forbi,
thi kun paa os selv kan vi stole;
nu er vor Plads i vort eget Parti,
og Sammenhold er vor Parole.

Naar Skyer truer tunge og graa,
og Brag af Kanoner vi hører,
vi dobbelt trofast og tæt vil staa
omkring vort Parti og vor Fører!

Aage Hermann.

TIL OS ALLE!

Dag for Dag mærker Du stærkere og stærkere Virkningerne fra den Brand, der er tændt ude i Europa, og som paa saa mange Maader øver Indflydelse paa de Vilkaar, hvorunder Du lever og arbejder. Under denne Situation vil Du endnu bedre kunne forstaa, hvor nødvendigt det er for Arbejderne — og ikke mindst for os Arbejdsmænd — at medvirke til at samle alle Arbejderpartiets Kræfter for bedst muligt at modvirke det Tryk, der ud af de foreliggende vanskelige Vilkaar navnlig rammer Smaafolk, og hvor nødvendig det er, at vor Indflydelse yderligere udvikles overfor de Opgaver, der nu melder sig, og som skal løses ikke mindst ad politisk Vej.

Vort Parti, Socialdemokratiet, har besluttet at foretage en storstilet Efteraarsagitation for Tilgang af nye Medlemmer, og Partiets Agitatorer vil derfor i den kommende Tid gaa fra Dør til Dør og rette Opfordring til Beboerne om at indmelde sig i Partiet. Vort Forbund vil hermed henstille til Dig i Din egen og i vor samlede Organisations Interesse at støtte denne Agitation bedst muligt.

Du er vidende om, at mange af de Vælgere, der i Overensstemmelse med deres Interesser som Arbejdere og Smaakaarsfolk stemmer socialdemokratisk ved Valgene, *ikke* er Medlemmer af den socialdemokratiske Partiorganisation og derfor, ved at unddrage Partiorganisationen deres Medlemsskab og ved at foreholde den det forholdsvis ringe Partikontingent, ikke øver den fulde positive Indvirkning paa Partibevægelsen og dens Udvikling. Men Du vil ogsaa forstaa, at en saadan mindre aktiv Indstilling overfor det socialdemokratiske Partiarbejde maa føre til en tilsvarende mindre Lødighed i Partibevægelsen, som denne slet ikke kan være tjent med.

Der findes mellem vore Kammerater indenfor vore Afdelinger endnu altfor mange, der ikke er Medlemmer af Partiets Organisationer, og det er først og fremmest disse Kammerater, vi her ved denne Lejlighed appellerer til.

Samarbejdet mellem Socialdemokratiet og Fagbevægelsen er en uomgængelig Nødvendighed, Fagbevægelsen kan ikke undvære Socialdemokratiet og Socialdemokratiet ikke Fagbevægelsen. Disse to Bevægelser er vokset op sammen og ind i hinanden, saaledes at ingen af Bevægelserne hver for sig er berettiget til at betragte sig som Eneaarsag til de Fremskridt, Arbejderbevægelsen har gjort. Begge Bevægelser i Forening har fremskaffet de indvundne Resultater og altid i det mest intime Samarbejde. Det er derfor, navnlig i vore Dage, ikke nok kun at støtte den faglige Bevægelse ved sit Medlemsskab i denne, men ogsaa nødvendigt at støtte den politiske Bevægelse ved at være Medlem af Partiforeninger.

Vi har indenfor Fagbevægelsen i Tidens Løb nu og da været Vidne til, at nye »Bevægelser« søges startet under hensynsløs og grov Kritik af den Arbejderbevægelse — baade den faglige og den politiske — der under saa haarde Kampe og ublide Vilkaar har bragt Arbejderne fremad. Man kan slet ikke se bort fra den Skade disse Forsøg paa at bringe Arbejderne bort fra den lige March mod Maalet har forvoldt den samlede Arbejderbevægelse. Ofte har det været nødvendigt for Organisationerne at samle hele deres Kraft for at tilbagevise disse ondsindede Anslag, som det almindelige og frugtbringende Arbejde i Organisationerne saa ofte er kommet til at lide under.

Det sørgeligste Eksempel herpaa har vi i de seneste Aar set fra de saakaldte Kommunister, der med Hensyn til deres Indstilling overfor Fagbevægelsen og Socialdemokratiet saa at sige har taget Karruselturen hele Kompasset rundt. Fra de argeste Modstandere af Socialdemokratiet, Demokratiet og Folkestyret i det Hele taget er disse Folk nu i en Slags ideologisk Nød bleven de mest ivrige Tilhængere af Demokratiet. Fra at være principielle Nedrakkere af Fagbevægelsen, dens Resultater og dens Mænd, søger disse Folk nu i Analogi med deres ændrede Stilling over for Socialdemokratiet at tage en anden og pænere Maske paa overfor Fagbevægelsen, der dog kun slet skjuler den bagved liggende Hensigt.

Og hvad har de Folk saa ogsaa at byde os i Stedet for vor nuværende sociale, økonomiske og kulturelle Position? Hvad vil de sætte i Stedet her i Danmark? Vi kan jo godt skimte Konturerne af vort Samfunds hele økonomiske Sammenbrud, hvis de havde Magt som Agt. Ved de Folk i Grunden selv, hvad de agter, naar det kommer til Stykket? Nej saamænd om de gør. De vilde afgjort komme i en slem Kattepine, hvis vi bad dem begynde, og de vilde blot yderligere afsløre sig som de Rabulister, de i Virkeligheden kun er, naar det kommer til Stykket. Bedre Socialister end os andre har de ihvertfald aldrig været og bliver heller aldrig.

Det har alle Dage været Socialdemokratiets og Fagbevægelsens første og uomgængelige Opgave at holde den Slags Foreteelser i Ave, saaledes at de gjorde mindst mulig Skade. Men i en Tid, som den vi nu lever i, er denne Opgave bleven dobbelt betydningsfuld, thi den Ømtaalelighed, som Verdensbegivenhederne har ført ind over vort Samfund, forudsætter betingelsesløst Sammenhold og ingen Splittelse hverken i Fagbevægelsen eller i Arbejdernes politiske Bevægelse, dertil vil Risikoen være for voldsom, og Følgerne for katastrofale. Ogsaa af denne Grund er en Agitation for Tilslutning til Arbejdernes politiske Organisation — Socialdemokratiet — særlig paakrævet nu.

Du vil forstaa, at denne Henvendelse først og fremmest gælder Dig selv, hvis Du i dette Øjeblik *ikke* er

Medlem af nogen Partiforening, og Du vil af det foranstaaende og af Dit Kendskab til Arbejderbevægelsen iøvrigt forstaa, hvorfor vi kalder paa Dig, og forstaa Nødvendigheden af, at Du er med i Rækkerne indenfor den politiske Organisation; men hvis Du alt er Medlem af en socialdemokratisk Partiforening, saa gælder denne Henvendelse *alligevel Dig,* thi i saa Fald bør Du efter bedste Evne være behjælpelig i den Agitation, som nu indledes. Det er en Pligt for Dig af Hensyn til Dig selv, dit Forbund og Din Klasse, thi Du kan ikke være i Tvivl om, at hver eneste Øre, der af danske Arbejdere er ofret til det socialdemokratiske Parti, mangedoblet er kommet Arbejderklassen til gode i Form af forbedret Lovgivning paa alle Samfundslivets Omraader, og ikke mindst igennem den efterhaanden storstilede Udbygning af Socialovgivningen, hvis Opgave det er først og fremmest at komme de mindrebemidlede til Hjælp og herunder navnlig de allerfattigste af denne Befolkningsgruppe.

Alt det, vor Partibevægelse her har udrettet, er ikke kommet af sig selv, det er fremstaaet gennem et maalbevidst energisk Arbejde op gennem Tiderne og med økonomiske Ofre fra dem, der har sluttet sig til Bevægelsen. Den enkelte kan simpelthen ikke være bekendt at unddrage Partibevægelsen dels sin aktive Støtte under Agitationen og dels det forholdsvis ringe Kontingent, der her er Tale om, og som det ikke er uoverkommeligt at tilvejebringe.

Kontingentet er i Byerne 125 Øre for Mænd og 75 Øre for Kvinder pr. Kvartal og i Landkommunerne 100 Øre for Mænd og 50 Øre for Kvinder pr. Kvartal. For dette i Forhold til Opgaven i Virkeligheden beskedne økonomiske Offer vil det danske Socialdemokrati, naar Tilslutning er tilstrækkelig stor, have tilvejebragt for sig det Rygstød, det økonomiske og fundamentale Grundlag, der gør Partiet stærkt nok til at røgte den Opgave, der er Partiets første og fornemste, nemlig at støtte den samlede danske Arbejderbevægelse økonomisk og solidarisk i en Tid, der for Smaafolk aldrig har tegnet sig mere kritisk end netop i dette Øjeblik.

Tag derfor vel imod Socialdemokratiets Agitator, naar han nu ringer paa Din Dør. Er Du i Forvejen Medlem, giv ham da Anvisning paa, hvor han kan finde Klassefæller, hvis Medlemsskab mangler, og hjælp ham iøvrigt efter bedste Evne i hans vanskelige og opofrende Opgave. Det er Din Pligt som fagorganiseret Arbejder at gøre dette, fordi Betingelsen for Arbejderpartiets fortsatte Vækst er et ubrydeligt og aldrig svigtende Samarbejde mellem Partiet og Fagbevægelsen, det Samarbejde, der har bragt den danske Arbejderstand frem i første Linie Verden over saavel økonomisk som paa mangfoldige andre af de Omraader, der ligger indenfor Arbejdernes Interesser.

Forstaar Du disse Ting, og er Du ikke Medlem, saa bliv det nu! Er Du alt Medlem af en Partiforening, saa hjælp til i Agitationen, saaledes at denne vil kunne notere et Agitationsresultat, til hvilket man endnu ikke har set Magen indenfor vor Partibevægelse. Mere end 300,000 af de 500,000 fagorganiserede Arbejdere staar endnu udenfor Partiorganisationen.

A.

Det internat. Arbejdsbureau

Det internationale Arbejdsbureaus »Krisekomité«, som Bestyrelsen har givet Fuldmagt til at handle paa sine Vegne i Tilfælde af Krig, har holdt sit første Møde efter Krigsudbruddet i Dagene 20.—21. September. Den internationale Arbejdsorganisations Opgaver under den nu indtraadte Situation blev taget op til foreløbig Drøftelse af Komitéen.

Efter at have taget til Efterretning de 28 Svar, som hidtil er indløbet fra Medlemsstaternes Regeringer, og som alle gik ud paa, at Organisationen burde anstrenge sig for i størst mulig Udstrækning at opretholde sin Virksomhed under Krigen, benyttede flere af de tilstedeværende Regeringsrepræsentanter Anledningen til paa ny at forsikre om sine Regeringers Hensigt om at støtte Arbejdsbureauets Virksomhed. De forenede Staters Udsending fremholdt saaledes, at Spørgsmaalet havde været drøftet af hans Lands øverste Myndigheder, og at de havde udtalt sig for en aktiv Fortsættelse af Bureauets Arbejde, som i Praksis burde tilpasses til den nuværende Situation i Overensstemmelse med det Arbejdsprogram, som Arbejdsbureauets Bestyrelse har optrukket. Han udtalte videre, at Opretholdelsen af den internationale Arbejdsorganisation som et Instrument for Samarbejde mellem Regeringer, Arbejdsgivere og Arbejdere, vil være af største Betydning under Krigen og i den vanskelige Periode, som man kan vente vil følge efter Fjendtlighedernes Afslutning. Repræsentanterne for Brasilien, Canada, Chile, Frankrig, Meksiko, Norge, Polen og Storbritannien afgav lignende Erklæringer paa deres respektive Regeringers Vegne.

Komitéen godkendte enstemmigt Direktørens Plan om at sammenkalde den anden regionale Arbejdskonference for de amerikanske Medlemsstater, som tidligere bestemt, i Havana i November Maaned. Repræsentanterne for Regeringer, Arbejdere og Arbejdsgivere var alle enige om, at denne Konference bør afholdes. Den vil komme til at blive et Bevis paa den internationale Arbejdsorganisations Livskraft og bestemte Vilje til at fortsætte det Arbejde, som den har faaet betroet. Komitéen besluttede derfor, at Forberedelserne til Konferencen skal fortsættes, og at de interesserede Regeringer skal holdes underrettet om, hvad der foretages.

Det blev endvidere besluttet, at Arbejdsbureauet i Forbindelse med Havana-Konferencen skulde sammenkalde de amerikanske Medlemmer af den permanente Landbrugskommission, som skulde være traadt sammen i Genéve ved Aarets Slutning, men hvis Møde er aflyst paa Grund af den internationale Situation. Man ansaa det for vigtigt, at Landbrugsforholdene fortsat gøres til Genstand for Undersøgelse, og da særlig i de amerikanske Stater, da den stadig større Efterspørgsel paa Landbrugsprodukter fra Europa kommer til at stille disse Lande overfor nye og vigtige Problemer.

Mødet valgte endelig Bestyrelsens og Krisekomitéens Præsidium for Aaret 1939—40. Til Præsident efter den norske Regeringsrepræsentant, Højesteretsjustitiarius Paal Berg, hvis Mandat nu udløber, valgtes Repræsentanten for De forenede Staters Regering, Professor Garter Goodrich, og til Vicepræsidenter genvalgtes Chefen for de nordiske Arbejdsgiverforeningers permanente internationale Sekretariat, Direktør H. C. Ørsted (for Arbejdsgiverne) samt Formanden i den belgiske Landsorganisation C. Mertens (for Arbeiderne).

Krisekomitéens næste Møde skal holdes i Genéve den 10. Oktober.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Bekæmpelse af Arbejdets Risiko

Arbejds- og Fabriktilsynet har udsendt Beretning om Tilsynets Virksomhed i Aaret 1938. Beretningen er som sædvanlig meget omfattende og er et talende Vidnesbyrd om den Indsats, der fra det offentliges Side udfoldes for at tilvejebringe de bedst mulige Vilkaar for Arbejdets Udførelse under de mest forskelligartede Forhold. Dette gælder ikke alene Anordninger til Modvirkning af Ulykkestilfælde ved direkte Benyttelse af Maskiner og Betjening af mekaniske Anlæg, men tillige

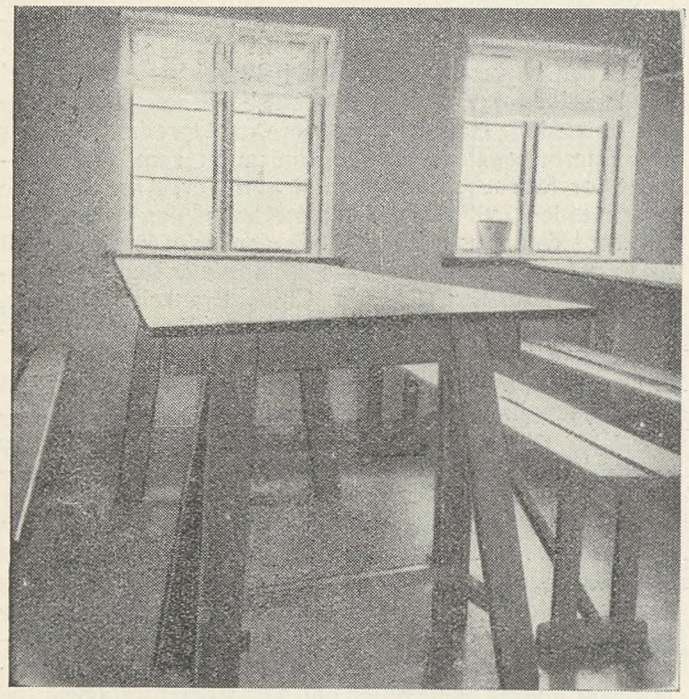

Et smukt Opholdsrum der ikke benyttes.

ogsaa, hvor det drejer sig om indirekte Paavirkning af Legemets forskellige Funktioner ved Indføring af Støv og Metalpartikler gennem Luftvejene.

Af Beretningen fremgaar det ligeledes, at der ved Initiativ fra adskillige Virksomheders Side er sket store Fremskridt paa Hygiejnens Omraade. Dette gælder baade Opholds- og Spiserum samt tillige Indretning af Vaske- og Baderum.

Med Hensyn til Spiserummene har Fabriktilsynet gjort den Erfaring, at ikke alle Arbejdere i lige høj Grad værdsætter de Goder, som paa dette Omraade fremskaffes. Der anføres saaledes flere Eksempler paa, at velindrettede Spiserum vrages til Fordel for Benyttelsen af mindre appetitlige Redskabsrum. Det sidste maa naturligvis beklages, fordi Ligegyldighed overfor erhvervede Goder i den angivne Form ikke er medvirkende til at skabe Respekt overfor eventuelle Krav i lignende Retning.

I enkelte større Virksomheder er der anskaffet vand-

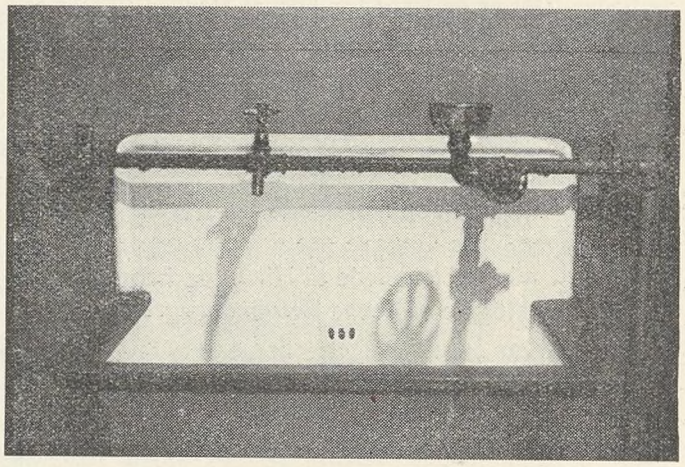

Kumme med Anordning til Mundskylning paa Virksomheder, hvor der arbejdes med Bly.

afkølede Skabe til Opbevaring af Arbejdernes medbragte Mad, hvilket naturligvis er af uvurderlig Betydning, baade i Sommervarmen, og hvor Temperaturen i Virksomheden kan have Indvirkning paa Madens Appetitlighed. Et Sted har man vist Arbejderne det Hensyn at opstille nogle Beholdere indeholdende Læskedrik bestaaende af kold Havresuppe. Ved hver Beholder er anbragt parafinerede Kartonbægre, som fyldes ved en paa Be-

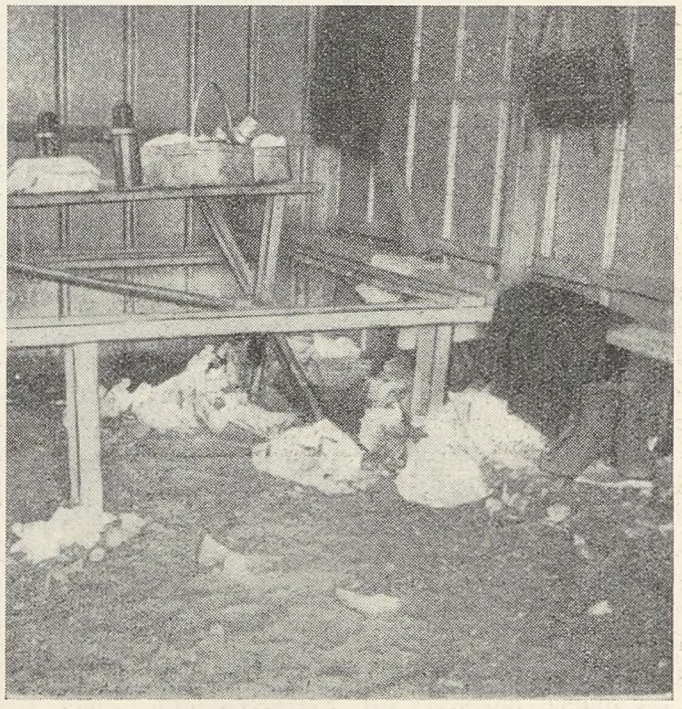

Det utiltalende Redskabsrum foretrækkes.

holderen anbragt Taphane. Hver Arbejder kan tage sit eget Bæger, der kun benyttes i een enkelt Vagt.

Som tidligere nævnt bestaar der indenfor mange Virksomheder Fare for Arbejdernes Sundhed, naar Arbejdet udføres i støvfyldte Rum. I Tørform kan Kalk, Cement og Stenstøv indaandes og efter kortere eller længere Tid, alt efter det enkelte Individs Modstandsevne, fremkalde Silikose, idet det indaandede Støv ophobes i Lungerne, hvorved deres Funktion hindres. Til Modvirkning heraf anbringes Udsugningskanaler, eller Arbejderne forsynes med Støvmasker.

Ved et Stenknusningsværk, der fremkalder meget Støv, nægtede Arbejderne imidlertid at benytte Støvmasker, men man fandt alligevel paa et fornuftigt Arrangement. Over Stenknuseren anbragtes en Vandbeholder, som stadig under Knusningen gød Vand udover Stenene, hvorved det fine Granitstøv blev bundet til Skærverne og paa denne Maade uskadeliggjort.

I Virksomheder, hvor der arbejdes med Bly, som enten slibes eller gennemskæres, opstaar ligeledes Støv, der ikke alene kan indføres i Legemet ved Indaanding, men tillige gennem Spiserøret til Maven. I begge Tilfælde opstaar der efter nogen Tids Forløb en Blyforgiftning, der absolut ikke er ufarlig. Her gælder det ikke alene Overholdelse af de Regler, som gives af Fabriktilsynet med Hensyn til Virksomhedens Pligter, men ogsaa at Anvisning vedrørende Arbejdernes personlige Hygiejne følges nøje.

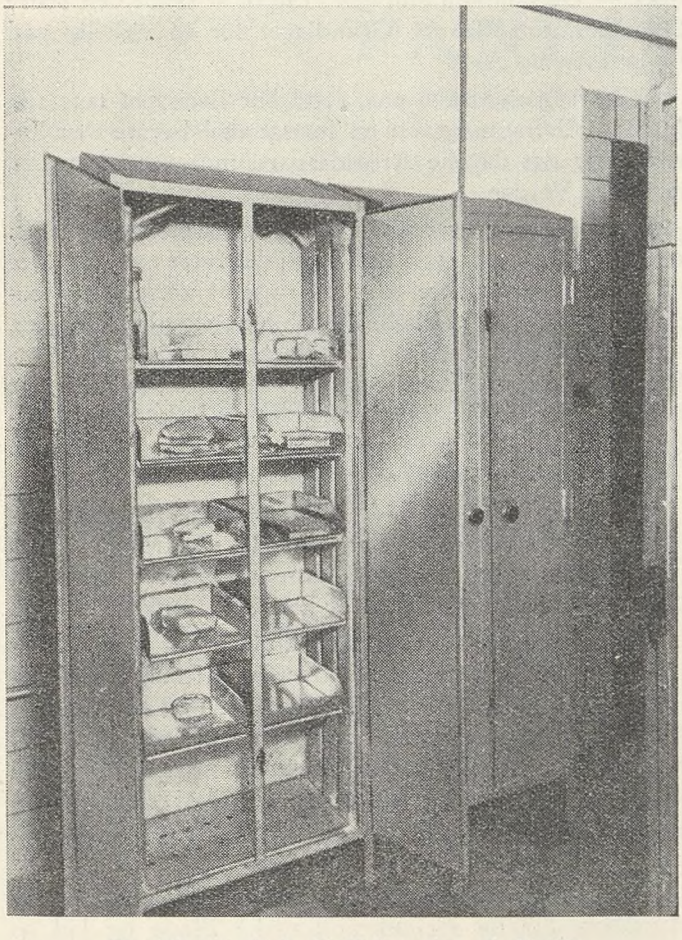

Vandafkølet Skab til Opbevaring af Maden.

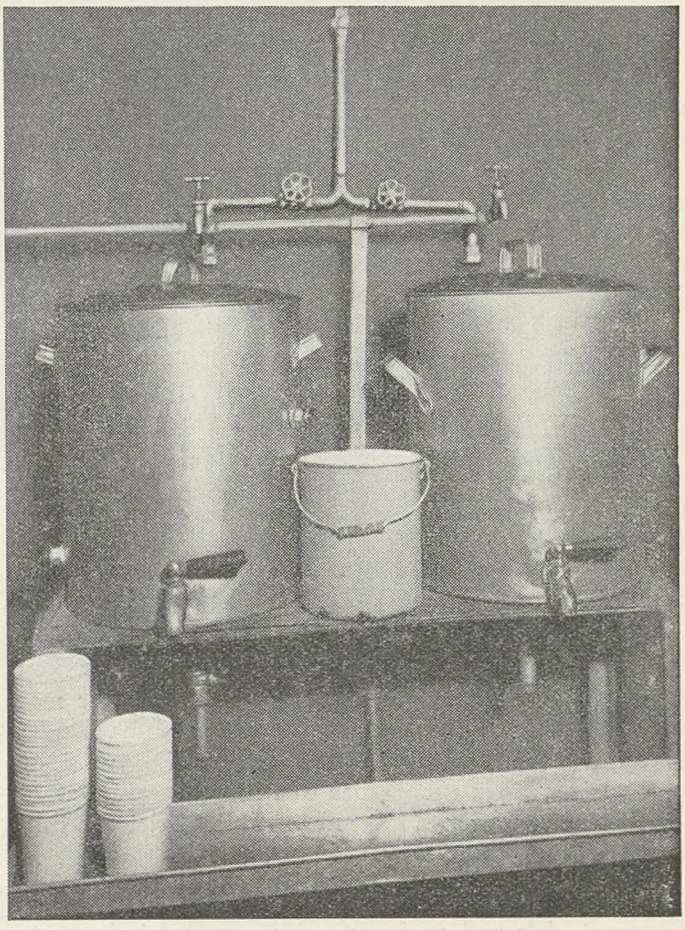

Beholdere med afkølet Læskedrik. Kartonbægrene ses til venstre paa Billedet.

Effektiv Haandvask og Skyldning af Mund og Svælg maa aldrig undlades, forinden Maaltiderne indtages. Med dette Formaal for Øje har Tilsynet foranlediget, at der ved Vaskekummen foruden den sædvanlige Vandhane tillige er anbragt en Anordning, der kan anvendes som Mundspuler.

I Virksomheder, der arbejder med smeltet Bly eller Blylegeringer er anbragt saakaldte Exhausteranlæg til Aftræk for de for Sundheden farlige Dampe, som udvikles ved Smeltningen.

Adskillige andre for Arbejdernes Liv og Velfærd tilvejebragte Foranstaltninger kunne anføres, men det vilde føre for vidt. Det skal imidlertid slaas fast, at Arbejds- og Fabriktilsynet maa betragtes som en for Arbejderne betydningsfuld Institution, der i det Omfang, som Loven afgiver Grundlag, bestræber sig for at tilvejebringe de bedst mulige Sikkerhedsforanstaltninger til Imødegaaelse af Arbejdets Risiko. Derfor bør Tilsynets Anvisninger og gode Raad ogsaa følges. Ikke mindst af Arbejderne.

PLIGTER OG RETTIGHEDER

Vi har Ret til at kræve noget af vor Presse, men ogsaa Pligt til at støtte den.

Ved et Foredrag for kort Tid siden kom Taleren blandt andet ind paa Spørgsmaalet den socialdemokratiske Presse. Det fastsloges, at ikke paa langt nær alle, der ellers tilslutter sig Socialdemokratiet og yder det Støtte, dels gennem Stemmeafgivning ved de forskellige Valg og dels paa anden Maade stiller sig lige saa velvillige, naar det gælder Partiets Presse. Videre slog Taleren fast, at det maatte være en Pligt for hver eneste Arbejder i dette Land at være Abonnent paa et socialdemokratisk Blad, en Pligt man ligesom Medlemsskabet i Partiforeninger og Fagforeninger ikke kunde tilsidesætte og ej heller bortforklare med letkøbte Bemærkninger om, at dette eller hint socialdemokratiske Blad ikke var saa godt som det burde være. Det sker nemlig ret hyppigt, fortsatte Taleren, at man hører saadanne Udtalelser fremsat, men hvis der er noget om det, saa har vedkommende som Regel selv Skylden derfor eller i alt Fald en Del af Skylden, thi det er jo saadan, at ogsaa de socialdemokratiske Blade skal have deres Økonomi i Orden. Det er et Foretagende indenfor Partiet som maa og skal hvile i sig selv, hvad angaar det økonomiske, og derfor maa man sætte Tæring efter Næring. Er Bladet altsaa mindre godt kan Aarsagen søges i en mindre god Økonomi, og det kan igen føres tilbage paa den Kendsgerning, at alt for mange svigter deres Pligt til at støtte Bladet ved ikke at være Abonnent paa det.

Jo større Udbredelse et Blad har, des bedre bliver dets Økonomi, dels ved en forøget Abonnementsindtægt og dels gennem en Forøgelse af Indtægterne for Annoncer, thi et udbredt Blad vil altid være sikker paa Annoncer, hvad enten det har den ene eller den anden Partifarve.

Vi kommer til de socialdemokratiske Blade, udtalte Taleren videre, med vore Blokademeddelelser og andre Meddelelser, som vi ikke kan faa Modstanderpressen til at optage, og i det hele taget kæmper den socialdemokratiske Presse overalt for Arbejderne, baade hvad angaar Løn og Levevilkaar.

Det kan vi ogsaa kræve, at den gør, og vi har Lov til at stille vidtgaaende Krav i den Retning, men samtidig maa vi erindre os den Pligt vi har til ogsaa at støtte denne Presse. Og gør vi det, skaber vi jo netop Muligheden for, at de socialdemokratiske Blade bliver de bedste, hvad enten de hører hjemme paa den ene eller den anden Egn af Landet.

Under dette Foredrag kom jeg til at tænke paa, om ikke her var en Opgave for Arbejdsmændene. De tæller jo et meget stort Antal Landet over, og der er ingen som helst Tvivl om, at de, hvis de vil, kan sætte afgørende ind her som paa saa mange andre Omraader. Arbejdsmændene har et meget stort Forum at agitere for saavel indenfor egne Rækker som blandt det store Antal Haandværkssvende i forskellige Fag, de kommer i Berøring med gennem deres daglige Arbejde, og ved et Snuptag skulde jeg mene, at Arbejdsmændene kunde sætte Antallet af Holdere paa den socialdemokratiske Presse i alle Egne af Landet endog meget betydeligt i Vejret.

Agitationsmaterialet ligger jo lige for Haanden. Det skulde være let at overbevise en Arbejdskammerat, som ikke er Holder af et socialdemokratisk Blad, om, at han bør være det, være let at forklare ham det meningsløse i at støtte den Modstanderpresse, som ikke paa noget Felt har Interesser tilfælles med Arbejderne, og som han ikke kan henvende sig til om Støtte, naar det gælder Lønkrav eller andet af afgørende Betydning.

Mange Gange er det kun Traditioner som gør, at Modstanderbladene er Stamgæster i Arbejderhjem. Vi har jo næsten alle været ude for Historien om, at »min Far holdt det Blad, og det gjorde min Bedstefar ogsaa, og saa synes jeg heller ikke, at jeg kan andet end at holde det,« og videre af samme Skuffe. Men kan Arbejderne frigøre sig for Traditioner paa saa mange andre Omraader, saa kan de ogsaa gøre det paa dette, og jeg er overbevidst om, at netop blandt disse Traditionsbundne kan der gøres et stort Arbejde. Mange Gange er det blot et lille Skub, der skal til for at faa Sagen til at glide, thi ogsaa den Historie kender vi jo, at »jeg har saamænd saa ofte tænkt paa at skifte over til Socialen, men det er aldrig blevet til noget«. — Og saa gaar den ene Dag efter den anden, Uger bliver til Maaneder og Maaneder til Aar, uden at der sker nogen Forandring. Men her er det altsaa, at vi kan sætte ind. Vi kan hjælpe en Arbejdskammerat til at træffe en afgørende Beslutning og dermed gøre vort til at forøge Antallet af Holdere paa den socialdemokratiske Presse og yde vort Bidrag til, at den socialdemokratiske Presses Magt og Indflydelse øges. — Og samtidig bidrager vi jo til at skabe den bedre Økonomi, som danner Grundlaget for en virkelig god og læseværdig Avis.

Vi bør ogsaa tænke paa, at vi har Behov at tage alle Midler i Betragtning, om vi fortsat skal bevare den Førerstilling det danske Arbejderparti indtager i Norden, ja, i hele Verden.

Det syder og gærer ude i Verden, det store Ragnerok er i fuld Gang og ingen ved, hvad det fører med sig. Der vil altid være Kræfter, som vil søge at udnytte en saadan Situation til at skabe Splid og Splittelse, Kræfter, som vil forsøge at drive en Kile ind i Arbejderpartiet, for saa bagefter at hovere og tage Profiten hjem. Derfor bør vi i en alvorlig Stund udbygge og befæste vor Stilling, saaledes at vi er klar til at modstaa ethvert Angreb, og et af Midlerne hertil er en stærk og udbredt Presse.

Lad os derfor, mens Tid er, slaa et Slag for den socialdemokratiske Presse. Lad os gaa ud i en effektiv Agitation for den yderst mulige Udbredelse af vor Presse til Gavn for os selv, til Gavn for hele det danske Samfund.

En god gammel Agitationsmetode er, at hver enkelt skaffer et ny Medlem. Lad os overføre denne Agitationsmetode paa de socialdemokratiske Blade og sætte os det Maal, at hver enkelt af os skaffer en ny Abonnent. Vi kan gøre det, naar hver enkelt af os gaar til Opgaven med friskt og frejdigt Humør, og det vil give et straalende Resultat samtidig med, at det vil blive en Indsats, som vil blive husket.

Derfor endnu en Gang: Lad os gaa ud i en effektiv Agitation for de socialdemokratiske Blade og lad os hver især møde frem med mindst een ny Abonnent!

J a c h.

FANEINDVIELSE

Skibsværftarbejdernes Afdeling i København indviede d. 29. September en ny Fane. Faneindvielsen fandt Sted i Forbindelse med en selskabelig Fest for Afdelingens Medlemmer, der blev afholdt i Forsamlingsbygningens Festsal i Rømersgade. Ved Indvielsen talte Forbundets Formand Axel Olsen. Vi bringer vedføjet et Billede af Afdelingens nye Fane og nuværende Bestyrelse, der bestaar af følgende: Siddende fra venstre: N. Larsen, Formand, Chr. Johansen, Sekretær. Staaende fra venstre: N. Søndergaard, O. Hjelmholm, Næstformand, B. Havlykke, H. Hansen, Fanebærer, Chr. Jacobsen, G. E. Carstensen.

Teknisk Hjælp for Ubemidlede

En Kreds af københavnske Ingeniører har startet et Kontor for »Teknisk Hjælp for Ubemidlede«. Navnet, der maaske ikke helt dækker den Virksomhed, der her er startet, er hentet fra »Studentersamfundets Retshjælp for Ubemidlede«, og Formaalet er det samme som for Retshjælpen, nemlig at hjælpe Ubemidlede til Nyttegørelsen af en Ide eller et Forhold, som Vedkommende ikke selv har praktisk Indsigt nok til at realisere. Det drejer sig her først og fremmest om at naa frem til saglig Drøftelse og eventuel Virkeliggørelse for at faa alle Muligheder for en sund og varig Beskæftigelse prøvet.

Enhver, der har en fornuftig Ide, som man mener kan bringe ham selv eller maaske andre Beskæftigelse, og som han derfor kunde ønske drøftet og undersøgt, kan henvende sig til ovennævnte Kontor, Valdemarsgade 27, Stuen, København V., Civilingeniør Ernst Schilling. Kontoret er foreløbig aabent hver Fredag Kl. 19—20. Hjælpen er gratis, og Sagen behandles i fuld Fortrolighed.

Foruden ovennævnte Ingeniør støttes denne Sag af en Række andre Ingeniører:

A. Blichfeldt-Petersen, Lundeskovsvej 27, Hellerup 3029.

M. A. Christiansen, Henriettevej 43, Tlf. Ordrup 5014.

H. H. Dahlerup-Petersen, Gustav Johannsensvej 28, Damsø 1521.

J. Emil E. Engel, Kong Georgsvej 10, Goth. 4743.

K. V. Haar, Vagtelvej 50, Goth. 9921.

E. Neergaard Jessen, Sct. Thomas Allé 10, Vester 12x.

Niels Skakke, Hegelsvej 28, Ordrup 5313.

K. Steen-Andersen, Rebekkavej 12, Helrup 4028.

Poul Söchting, Willemoesgade 72, Øbro 5332 og Øbro 700.

C. E. Walsøe, Stationsplads 1, Charl., Tlf. Staten 735.

Det er meddelt os, at Ingeniørerne vil gøre, hvad de kan for at faa gode Forslag frugtbargjort, og de haaber — som de siger det — at deres Arbejde maa være med til at skabe det Sammenhold indenfor »Familien Danmark«, vi trænger til i disse Dage mere end nogensinde før.

Vi synes, det er en smuk Tanke, der ligger til Grund for den her foreliggende Opgave, og det er at haabe, at der efterhaanden maa kunne komme noget positivt ud af denne nystartede Virksomhed til Gavn ikke alene for Manden med de gode Ideer, men ogsaa for andre, og enhver Bestræbelse paa at sætte noget nyt i Gang, der kan skaffe Arbejde, maa naturligvis hilses med Tilfredshed. *A.*

KRIGEN OG DENS VIRKNINGER

Krigen med al dens Gru er nu en Kendsgerning, som vi alle med eller mod vor Vilje maa gøre os fortrolige med. Som et optrækkende Uvejr har denne Katastrofe Gang paa Gang været indenfor Opfattelsens Horisont gennem de sidste Aar. Truende og ildevarslende har partielle Udladninger vidnet om det endelige Udbruds forfærdende Natur. Og mellem Udladningerne har den deprimerende Nervekrig spændt alle Folkeslag paa Pinebænken.

Og dog har Haabet om Undgaaelsen af Krigen levet som det fine Tankespind i hvis sønderrevne Traade Visionen om Miraklet, der standser Krigen, nu dannes. Det var ikke underligt, at dette Haab bestod til det sidste. Endnu lever det Slægtled, som oplevede den sidste Verdenskrig, og den opvoksende nye Slægt har til Stadighed haft Invaliderne, de grusomt mishandlede Menneskelegemer, for Øje, som et levende Vidnesbyrd om den Skæbne, der ventede dem selv, naar Skyttegravene og Pigtraadshegnene skilte mellem fredelig Syssel og blodig Kamp. Og endelig stod i Spidsen for de stridende Parter Statsmænd, der selv havde deltaget som Frontsoldater under det sidste Verdensopgør, og som derfor maatte formodes til de mindste Enkeltheder at vide Besked med, hvilken Forbrydelse det er at lede sunde unge Mennesker ind i Bombers, Gassens og Maskingeværernes Helved. Sørgeligst er den bleven skuffet, der troede paa Idealisme i Storpolitik.

Vi lever i et lille Land ved Verdens Ende og vort Ønske om Adgang til fredeligt Virke og Samkvem med alle Nationer har altid været stærkt, men alligevel vil Krigens Virkninger blive følelige paa Omraader, som griber dybt ind i det enkelte Menneskes Forhold, baade følelsesmæssigt og materielt.

Vor nordiske Kultur er saa rigt udviklet, at vi regner Magt og Ære som mindre betydende Egenskaber, hvis de er Produkter af en Ret, der kun kan vederfares den stærkeste i voldeligt Opgør. Derfor føles Krigen ganske uafhængig Anti- og Sympatier for nogen af Sagens Parter som en sjælsraa Foreteelse, der er Menneskeheden ganske uværdig. Med dyb Bekymring maa derfor den videre Udvikling paa dette Omraade imødeses.

I den direkte Krigsaktion kan vi statuere vor Neutralitet, men ikke i den Krigen følgende og efterfølgende økonomiske Aktion, var et af de Visdomsord den forrige Verdenskrig affødte. Kun alt for vel fik ogsaa vort Land Sandheden heraf at mærke i den mellemliggende Periode. Økonomiske og beskæftigelsesmæssige Kriser har med Mellemrum gennemrystet de tidligere krigsførende Lande og som Bølger skyllet udover de da neutrale Stater, hvis Befolkninger har maattet trælle, lide og savne for Handlinger, de har været uden Indflydelse paa.

Allerede faa Dage efter den nuværende Krigs Udbrud forelaa Bevis for, at der vilde blive god Brug for alle de Erfaringer, som blev erhvervet under den tidligere Krig. Og endda paa et betydelig tidligere Tidspunkt. Rationeringernes irriterende Indgriben i det daglige Liv mærkedes fra den første Dag og vil ganske naturligt udvikle sig sukcessivt efterhaanden som Tilførslerne bliver paavirket af Krigsførelsen og tilflyder Landet i ringere Grad end forudsat paa Grundlag af bestaaede Handelsaftaler. Da saadanne Tilførsler ogsaa omfatter Materialer til forskellige Industrier, kan det forventes, at Beskæftigelsen vil blive paavirket i nedadgaaende Retning, til Skade for det Initiativ, som Regeringen har taget i modsat Retning, og som netop nu havde vist sig frugtbringende.

I de manglende Tilførslers og dermed følgende Varemangels Spor følger Prisstigningerne, som Befolkningen allerede har faaet at mærke paa følelig Maade. Prisbarometret staar paa foranderligt med stigende Tendens. Alle, der beskæftiger sig med Handel, ser Lagrene svinde og ved, at Komplettering, om saadan overhovedet er muligt, kun kan ske til stærkt forøgede Priser og benytter derfor Lejligheden til at sælge de resterende Varebeholdninger til forhøjede Priser. Ogsaa Gas og Elektricitet undergaar Prisstigninger.

Da hele denne Heksedans naturligvis ogsaa bringer Statens og Kommunernes Budgetter til at ryste, idet mange uforudsete Udgifter efterhaanden vil optræde til sociale og administrative Foranstaltninger, maa Følgen blive forøgede Skatter af baade den ene og anden Art.

Alle disse Foreteelser, der i saa omfattende Grad prægede de neutrale Lande under den forrige Verdenskrig, og som nu gentages, kræver, som det vil forstaas, en indgaaende Kontrol fra det offentliges Side. Det gælder om at sikre Befolkningen ligelig Andel i de bestaaende Varebeholdninger og tillige at disse strækker til længst muligt.

Med Henblik herpaa er der paa Regeringens Initiativ gennemført en Lov til Sikring af Vareforsyningen og hensigtsmæssig Fordeling af de i Landet beroende Varebeholdninger. Der er endvidere nedsat et erhvervsøkonomisk Raad, der efter Forholdenes Nødvendighed kan gøre Indstilling til Ministeriet om Foranstaltninger, der

skønnes nødvendige i Henhold til førnævnte Lov. Dette gælder baade Fastsættelse af Maksimalpriser og Indførelse af Rationeringskort.

Endvidere er der vedtaget en Lov, hvorefter Ministeren for Handel og Søfart efter Samraad med det erhvervsøkonomiske Raad, bemyndiges til at overtage baade her i Landet og i Udlandet beroende Varebeholdninger for saa vidt de tilhører danske Statsborgere eller Virksomheder og anses for nødvendige for Landets Forsyning med Varer. Der skal dog ydes Erstatning for saadanne af Staten overtagne Varebeholdninger. Ogsaa paa andre Omraader er der ved ekstraordinære Møder i Rigsdagen vedtaget de fornødne Love til Sikring af Landets Befolkning og dets Fornødenheder i saa vid Udstrækning, som det kan lade sig gøre under Hensyn til Forholdene, der som allerede nævnt har en meget ustabil Karakter.

Over alt andet — Vanskeligheder og Savn som hele Befolkningen kommer til at lide paa den ene eller anden Maade — staar dog Bestræbelserne for at holde vort Land uden for det store Opgør. Hertil maa alle yde sin Medvirkning ved at iagttage en Holdning, der tilkendegiver den nøjeste Tilslutning til Landets Regering og de Foranstaltninger, som iværksættes til Understregning af vor tilkendegivne Neutralitet.

R—dt.

LIVET SKAL LEVES

Ja, Livet skal leves, og Dagen skal gaa
i Arbejdets rytmiske Gang,
og Jorden skal pløjes til Fremtidens Høst,
Fabrikken skal synge sin Sang.
Nej, ingen vil standse sin daglige Dont,
skønt Landene blusser i Brand
— den trofaste Slider vil bære sit Aag
og stræbe som før for sit Land.

Men ingen skal dølge sin saarede Sjæl
og ingen fornægte sit Ord:
For den, der vil bygge og skabe i Fred,
er Krigen en Skændsel paa Jord.
For den, der fandt Lykke ved Arbejdets Kraft
og talte sig frem til Forlig,
blev Dagen en Smerte, da Verden paany
blev lammet af Folkenes Krig.

Men Livet skal leves, og Arbejdets Aand
skal syre det daglige Brød,
og Verden skal løftes igennem sit Kval
af Virket bag Fronternes Død.
Dog ingen skal skjule sin mandige Sorg,
vi alle skal kalde paa Fred,
mens Arbejdet drager sin Fure af Guld
og Fremtiden købes med Sved.

Evald Longfors.

SØLVBRYLLUP

Onsdag den 18. Oktober kan Kassereren for Tilst Afdeling Niels E. Nielsen og Hustru fejre deres Sølvbryllup.

Sølvbrudgommen har været Kasserer for Tilst Afdeling siden Januar 1928. Men ikke alene Fagforeningen har lagt Beslag paa hans Arbejdskraft, han har i flere Perioder været og er stadig Medlem af Brabrand— Aarslev Sogneraad, hvor han er Medlem af flere Udvalg, bl. a. Kasse- og Regnskabsudvalget og Formand for Vejudvalget. Han var Formand for Hjælpekassen i samme Kommune, indtil denne afløstes ved Socialreformens Gennemførelse.

Sølvbruden maa tage sin Part af Arbejdet indenfor Afdelingen, da hun jo maa udføre det daglige Arbejde. De har begge skaffet sig en stor Vennekreds indenfor deres Arbejdsomraade, baade i faglig og kommunal Henseende.

Bestyrelsen for Fagforeningen arrangerer en Fest paa Mundelstrup Kro, hvor Sølvbrudeparret med Familie og Gæster bliver indbudt til at fejre Dagen sammen med Venner og Bekendte.

Meddelelse fra Arbejdsløshedskassen

Til Afdelingskassererne.

Det viser sig stadig, at det i en Del Afdelinger kniber med Forstaaelsen af Brugen af Frikontingentmærker og Maaden, hvorpaa disse skal opgøres.

I den Anledning skal vi gøre opmærksom paa, at der Maaned for Maaned skal tilsendes Hovedkontoret Liste over alle brugte Frikontingentmærker. Paa Listen skal være opført det Antal Uger, for hvilket der er givet Frikontingentmærker, og Listen skal til enhver Tid svare til det Antal Frikontingentmærker, der opgives paa Maanedsopgørelsen.

Husk, at Lister til dette Brug kan rekvireres fra Arbejdsløshedskassens Hovedkontor.

Marius Sørensen.

Arbejdsløshedsproblemet 1930-38

I Artiklen »Arbejdsløshedsproblemet 1930—38«, der var optaget i Fagbladets Nr. 18 var indløbet et Par meningsforstyrrende Fejl, hvorfor vi bringer nedenstaaende Rettelse.

Paa Side 350 midt i Spalten til venstre stod: »Arbejdsløsheden sank til 9,5 % eller *med 55.000 Mand*«. Der skulde staa »*til 55.000 Mand*«. Paa Side 351 skulde der i Tabellen over Beskæftigelsesstigningen fra 1930—38 foran Tallene vedrørende Holland, Polen, Frankrig og Svejts være anført et ÷, idet disse Lande har haft Beskæftigelses*nedgang*. Først derved kommer der Mening i Teksten.

Sangen fra Skyttegravene

Krig igen. Millionhære paa March og i Kamp. Landegrænser slettede. Bomber og Blod og Brande. Vi kender det fra 1914—18.

Og uvilkaarlig tænker man tilbage paa dengang. Forhold, Hændelser, Kampe dengang. Man sammenligner lige fra Kampene ved Fronterne til Sagerne herhjemme: Hamstring, Indskrænkninger, Priser. Og man har den samme Følelse af Usikkerhed og Uvished, og den samme Følelse af Krigens Gru og Grimhed. Kigger man saa lidt tilbage fra dengang, er der jo nok, der kan genopfriskes. Der er blandt andet det Utal af Skildringer og Romaner, der udkom om Krigen. Og der er et betydningsfuldt Materiale til Bedømmelse af Soldaternes Stemninger og Følelser: de mange Digte og Sange, Soldaterne skrev fra Skyttegravene. Og der var et Væld af dem. Allerede i 1916, da Krigen kun var halvgaaende, talte den tyske Kritiker, Dr. *Julius Bab,* om »tusinder, ja Millioner af tyske Krigsdigte«. I 1917 anslog den engelske Kritiker *Edmund Gosse* Tallet paa engelske Krigsdigtsamlinger til ca. 500, og i Frankrig var det nogetledes det samme.

Disse Digte og disse Sange fra Skyttegravene giver Stemningerne derude fra. Det var Krigen 1914—18. Men mon ikke, det er nøjagtigt de samme Stemninger nu. Der er de dybe menneskelige Følelser. Og det er dog dem, heldigvis, der er de mest fremherskende. Men der er ogsaa Sangene fra dem, for hvem Krigen er en herlig Sport. En vild, men straalende Oplevelse. Landsknægttyperne, der elsker at slaas. Men der var — i hvert Fald af de Digte, der blev kendt her i Norden, forbavsende faa, man følte skrevet af Socialister, der ud fra et socialistisk Syn digtede om Krigen, dens Gru og dens Ødelæggelser, og tolkede den gamle Drøm om Hænderne, der mødes over Landegrænserne.

Vel næsten kun et eneste af den Slags Digte blev kendt. Det var Franskmanden *Marcel Martinet*'s »Du vil slaas, Arbejdsmand«. En Hymne til Revolutionen *mod* Krigen. Et Raab om at slaa Kapitalen ned i *eget* Land, og derved skabe Arbejderhaandslagene over Grænserne.

Marcel Martinet fortæller om de socialistiske Kongresser, hvor Arbejderne mødtes og lovede Kampen mod Krigen, medens de nu, sammen med Overklassen, bekæmper Kammeraterne fra den anden Side Grænsen.

De Hænder, som trykkede dine,
løfter nu Lansen, Riflen og Bajonetten,
retter Kanoner, Mørsere, Mitrailleuser
mod dig.
Og du selv, ogsaa du har Mitrailleuser,
ogsaa du har en ypperlig Riffel
til at myrde din Broder med.
Hæng i med Arbejdet, Arbejdsmænd.

Hvad de mange tyske Krigsdigtere angaar, har man Yderpunkterne i den samme Digter, *Heinrich Lerch.* Da Krigen bryder ud, gaar han i sin tyske Fædrelandskærlighed saa vidt, at han lader selv de Døde marchere op til Kamp:

I Fredens Dage svor vi vor Kejser en Ed,
og Fædrelandet har os for Tid og Evighed.
Om end vort Legem ligger som Lig i sorten Jord,
des bedre ihukommer vel Sjælen, hvad den svor.
Om Kød og Blod hensmuldrer i Dødens kolde Haand,
vor tyske Vilje lever helt fast i Folkets Aand.
Og klinger over Marken det skarpe Raab: »Træd an!«
saa møder vi paa Pletten, Kammerater, Mand for Mand.

Hele Tonen og Aanden kender man jo ogsaa fra disse Dages Tyskland. Men *Heinrich Lerch* skuffes, som Krigen gaar. Kejser'ismen gaar af ham. Da Krigen er Slut, digter han mod dem i Tyskland, der havde Ansvaret for Krigen:

Og stod en Stund vi samlet fromt
i Farens Enighed,
snart fandt vi Broderskabet tomt:
I sveg! I slog os ned!

Hele den tyske Udvikling fra før til efter Krigen ligesom spejler sig i denne ene Digter.

De engelske Digtere tog ret køligt paa det. Den berømte Forfatter *Patrick Macgill* skriver:

Jeg drømte mig som en ridderlig Helt,
men vaagnet i Frankrigs Haver,
som en højst haandgribelig Blanding
af Slagter og Grøftegraver.

Det dybt menneskelige gaar igennem de fleste af de mange Digte og Sange ude fra Skyttegravene. Sorgen over Kammerater, der er faldet. Modbydeligheden ved dette at skulde myrde, ødelægge, brænde.

Tyskeren *Ina Seidel* tænker i sit Digt »Marchmelodi« paa dem, han har maattet slaa ned:

Hvor er de mon henne,
hvor er de begravet,
dem, mit Staal har standset,
dem, min Kugle traf?
Mangen Ungmøs Elsker,
mangen Søsters Broder,
mange Smaabørns Fædre,
mangen Moders Søn.
Jeg kan høre Graaden,
Kvinder, Kvinder hulker,
alle de, hvem ingen
Sejer trøster mer.

Men noget af det smukkeste paa dette Omraade har *Heinrich Lerch* skrevet. Han fortæller, at der udenfor Løbegravenes Pigtraadshegn ligger en skudt Soldat. Solen brænder over Liget. Regnen pisker det.

Jeg saa ham ind i Ansigtet dagligt og fornam:
Det var min egen Broder, det maatte være ham.

Og Liget derude piner ham og tager hans Tanker. Tilsidst kan han ikke holde det ud mere:

Saa gik jeg ud en Aften, trods Kugle og Granat,
og fandt ham og begravet — en fremmed Kammerat.
Men du, mit Hjerte, vidste, trods Krig og Had og Skræk:
hvert Lig man ret betragter har dog en Broders Træk.

Mange Digte handler om Moderen og den døde Søn. Ogsaa her kan man finde de fjerneste Yderpunkter. Amerikaneren *Robert Service* fortæller om den gamle Mor, der sidder og pusler om Mindet om Sønnen, der drog ud, og aldrig kom tilbage. Og han lader hende sige:

Hvor kunde han finde en skønnere Død,
og jeg er smertefuld stolt.

Mon ikke den sønderjydske *Anna Jacobsen*'s Digt til sin døde Søn betydeligt ærligere dækker, hvad den Mor føler, der faar Budskabet om, at Sønnen er dræbt:

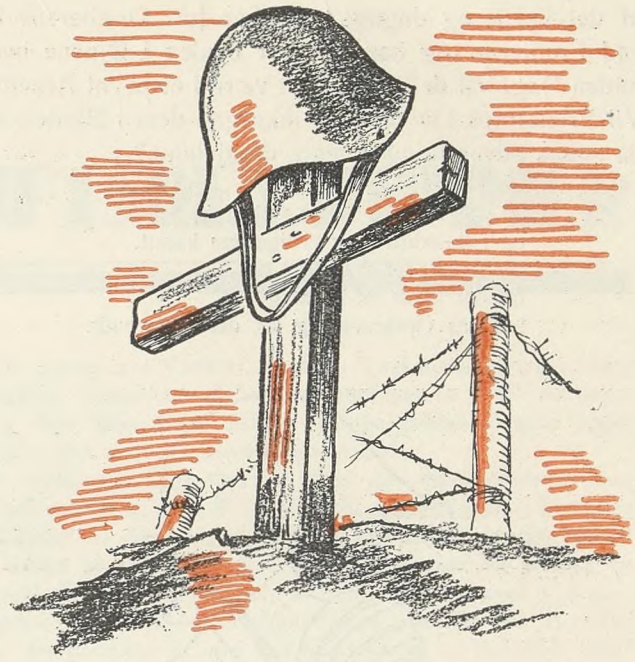

Han sover nu i fremmed Jord,
min muntre, blonde Dreng.
Hans Billed, som jeg fik i Fjor,
det har jeg stillet paa mit Bord
ved Siden af min Seng.

Hvor blev min Stue kvalm og trang,
og livløs Skov og Eng,
da mer ej lød hans glade Sang,
og Tiden blev saa trist og lang —
min egen, egen Dreng.

Robert Service, der lader Moderen synge om den skønne Død, hendes Søn har faaet, er en af de eventyrligste Skikkelser, man kan faa fat paa. Før Krigen var han i Aarevis i Klondyke som Guldgraver. Han har været de samme Steder, som Jack London har skildret i sine Bøger. Robert Service har skrevet en Masse Digte deroppe fra, før han blev Soldat. Hans Digte fra Klondyke er noget af det stærkeste, voldsomste og ejendommeligste, der findes. Før Guldgravertiden havde han været Plakatbærer i San Diego, Bankmand i Victoria, Arbejdsmand i San Francisko. Han er den evige Eventyrer. Da han melder sig som Soldat, er han 40 Aar. Han skriver sit første Krigsdigt allerede 1. August 1914:

Haardt og tit, højt og vidt,
hør, hvor det kalder til Krig.
Dybt i Dale og fjernt i Fjeld,
hviskes Bønner og vildt Farvel.
Krig! Krig! Krig!

Og det vilde Liv ved Fronterne tiltaler ham. Han kan ikke føle sig hjemme ved stille Sysler og i en jævn Hverdags Arbejde og smaa Glæder. Han er Landsknægten, og synger:

Det er min Tro, som ingen skal dristigt bestride,
Krigerens Kald, det er Kaldet i Verden den vide,
Krigerens Død er den eneste Død værd at lide.

Og han tænker i sine Digte ofte paa, naar Krigen er slut, og dem, man har lært at dræbe og er hædret for at dræbe, vender hjem. Hvad saa? Er de ikke revet ud

af det jævne og daglige? De har ført Dræberens Liv ved Fronterne, og har selv set Døden i Øjnene hveranden Dag. Vil de blive noget værd i et jævnt Arbejde? Vil Fronternes Liv og Luft ikke gaa dem i Blodet, saa de ogsaa bliver Landsknægte derhjemme?

Vi passed ikke for et stille Job,
og i Bankluft blev vi ligefrem kaput,
ja, for Blodet svulmet i os,
og det fandt os let at gi' os
ind paa Oprørsvej og alt, der er forbudt.

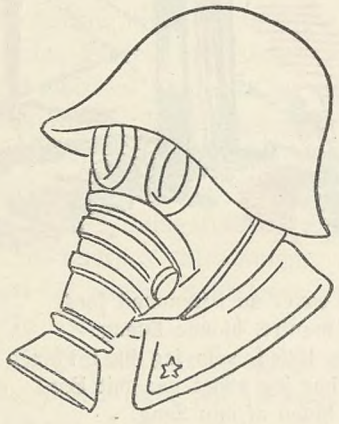

Han vil ikke hjem, han vil ikke tilbage til

det samme Kapløb hver Morgen, Gut, i samme drævende Spor,
lænket hver Dag til den samme Pult i samme triste Kontor.
Samme befingrede Hovedbog, og i samme Sporvogn hver Dag.
Ja, sæt at vi kom tilbage igen,
hvordan tror du, det gik med den Sag.
Vi har sagt Farvel til Livet i Bur,
vi er færdig med Blæk og med Pen,
de pumper os fulde af Krigens Mod, og de lærer os at blive Mænd.
Vi er netop begyndt at finde os selv, vi svulmer i Marv og Blod,
men at komme igen til det gamle Skidt og Støv og Rust og Rod...

Hvor længe den nuværende Krig vil vare, er der vist ikke mange, der tør spaa om. Krigen har kun varet en Maanedstid, og der er allerede sket saa meget usandsynligt og ejendommeligt, at det vist er en daarlig Profession at spille Profet, men naar denne Krig er forbi, vil vi vel igen faa Bøgerne at læse, som Soldaterne skrev, og Digtene at læse, som blev til i Skyttegrave med Døden hængende over Hovedet.

Og mon de i Stemning og Følelse vil blive meget anderledes end dem, der blev skabt ved den sidste Krig. En Type som *Robert Service* var en Sjældenhed. Hans Lovsange til Krigen og Krigens Liv er Undtagelser. Det, der gaar som den dybe Understrøm gennem de fleste Digte, er Drømmen om, at Krigen skal ende. At der igen kan blive Plads for Godhed og Menneskelighed og Arbejde og Glæde, at Menneskenes Kræfter kan blive sat ind paa at bygge i Stedet for at knuse.

En af Verdenskrigens Digtere, Englænderen *R. C. Vernéde* — der faldt kort efter at have skrevet nedenciterede Digt — formede Længslen efter et andet og bedre Liv end det at være Soldat, i et Digt til en Solsort. Forfatteren staar sammen med en Kammerat gemt bag et Træ. De skal passe paa en Vej. Kommer der en Fjende, skal de skyde. Og midt i Spændingen er der pludselig en Solsort, der begynder at synge:

Sært at den Solsort synger dér
sin rige Lovsang uden Ord,
mens vi, saa meget mere værd,
grunder paa Brodermord.

Oskar Hansen.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Aulum	(Tørvefabr. Karl Bjerregaard)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Børkop	(Plantageejer Frost, Børkop Planteskole)
D. A. F.	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Ikast	(Murerm. Kresten Krestensen, Birk pr. Herning)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jerslev	(Cementvarefabrikant L. Larsen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Sneslev	(Sneslev Kommune)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Tønder	(Tørvefabr. P. A. Nielsen)
Vejerslev-Blidstrup	(Tærskeværksejerne Chr. Berthelsen, Alfred Wester, Vester Assels, Jens P. Jensen, Øster Assels)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Kreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Bryrup	(Savværksejer J. Chr. Jensen, Lystrupsminde Savværk)
Odense C	(Vogn- og Købmand H. Nielsen, Seden pr. Seden)
25. Kreds	(Smedem. Michaelsen, V. Halne pr. Vadum)

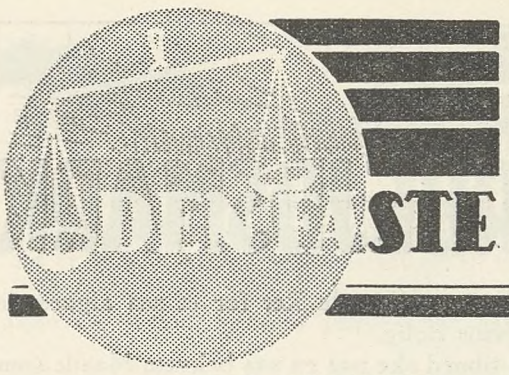

DEN FASTE VOLDGIFTSRET DØMMER

UDSKRIFT

af

Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 13. September 1939 i Sag Nr. 2667:

De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund og dets Afdeling i Kalundborg

mod

Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem, A/S Motorfabrikken Bukh, Kalundborg.

Under nærværende Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund og dets Afdeling i Kalundborg indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem, A/S Motorfabrikken Bukh, Kalundborg, for Misbrug af Septemberforligets Punkt 4 og Brud paa Septemberforligets Punkt 5 derved, at Firmaet siden 1. August 1938 har krævet, at den Arbejder, der har Opsyn med Fabrikkens »Værktøjsbur«, ikke maa være Medlem af nogen af Arbejdernes Organisationer. Klagerne paastaar Firmaet kendt uberettiget til at fordre denne Arbejder, hvis Virksomhed de hævder er Arbejdsmandsarbejde, holdt udenfor Arbejdsmændenes Fagforening.

De Indklagede paastaar Frifindelse. De erkender, at den paagældende Arbejder ikke er Formand i Septemberforligets Forstand, men de hævder, at han indtager Stillingen som en betroet Funktionær, som det efter Grundsætningen i Septemberforligets Punkt 5 og gældende Praksis er berettiget til at kræve holdt udenfor Arbejderorganisationerne.

De Indklagede har nærmere anført følgende:

Aktieselskabet har indtil et Stykke ind i 1938 beskæftiget et Medlem af Arbejdsmændenes Fagforening ved Udlevering og Opbevaring af Værktøj, men man besluttede da at ændre dette Forhold, da der paa Grund af Fabrikkens Vækst var blevet lagt et saa stort økonomisk Ansvar paa denne Post, at man ikke mente, den i Fremtiden kunde være besat af et Fagforeningsmedlem. Man ansatte derfor en Lagerforvalter — tidligere Agent — som ikke stod tilsluttet nogen Organisation. Denne Mand tog sin Afsked pr. 1. December 1938, og Firmaet antog derefter en Forvalter, som efter en Maaneds Prøvetid, hvori han lønnedes med 100 Kr., har faaet en Løn af 300 Kr. pr. Md. Opsigelsesvilkaarene var som Funktionærlovens. Den paagældende optoges efter Begæring i Foreningen af Arbejdsledere i Danmark. Endelig har man midt i August 1939, da Forvalteren fratraadte, til samme Løn og Vilkaar iøvrigt antaget et Medlem af Smede- og Maskinarbejderforbundet. Han søger nu Optagelse i Værkstedsfunktionærforeningen, en parallel Forening til Arbejdslederforeningen.

Det Arbejde, som denne Mand, der benævnes »Værktøjsforvalter«, skal udføre, bestaar i at udlevere Værktøj og Arbejdsmaterialer til samtlige Fabrikkens Arbejdere, f. T. ca. 200, sørge for, at Værktøjet er i Orden og i modsat Fald at det bliver repareret, bestille hos de paagældende Leverandører, hvad der til enhver Tid maatte være nødvendigt o. s. v. Han er personlig ansvarlig for, at det Værktøj, som udleveres, bliver tilbageleveret, og det paahviler ham at paase, dels at Værktøjet tilbageleveres i ubeskadiget Stand, dels at der ikke derved, at der kun udleveres ganske nyt Værktøj, paaføres Værkstedskontoen unødig Forhøjelse. Indkøbene af Værktøj andrager ca. 2000 Kr. maanedlig. Ved Siden heraf udfører den paagældende ogsaa andet Arbejde: skærer Jern, renser Motor o. s. v.

De Indklagede lægger særlig Vægt paa Værktøjsforvalterens Kontrolfunktioner, som de hævder vil vanskeliggøres, hvis han er tilsluttet en Arbejderorganisation, og anfører iøvrigt, at det paa Grund af hans Arbejdes Beskaffenhed ikke vil svække en eventuel Strejkes Effektivitet, at han ikke deltager i denne.

Ligesom der i al Almindelighed maa paahvile den Arbejdsgiver, der paastaar at have Ret til at kræve en Arbejder holdt udenfor Arbejdernes Organisationer, en vis Bevisbyrde for Nødvendigheden heraf af Hensyn til Virksomhedens Tarv, saaledes maa dette i ganske særlig Grad gælde i nærværende Tilfælde, hvor der ikke er sket nogen kvalitativ Ændring i Beskaffenheden af det paagældende Arbejde, som hidtil er udført af en Arbejdsmand, og *hvor* det er erkendt, at den paagældende ikke har saadanne arbejdsledende Funktioner, at hans Frihed for at være tilsluttet en Arbejderorganisation har direkte Hjemmel i Septemberforligets Punkt 5.

Et saadant Bevis findes de Indklagede imidlertid ikke at have ført. Det Arbejde, »Værktøjsforvalteren« udfører, ses ikke at være af en saa overordnet, betroet eller særegen Beskaffenhed, at han ikke naturligt kan staa som Medlem af en Arbejderorganisation. Herved bemærkes, at der ikke kan tillægges de Indklagedes Henvisning til vedkommende Arbejders Kontrolfunktioner afgørende Betydning, allerede fordi han ikke af Klagerne kræves tilsluttet den Organisation, som de Arbejdere — Smede og Maskinarbejdere —, med hvis Brug af Værktøj han skal føre Kontrol, er Medlemmer af, og at Klagerne uimodsagt har anført, at hans »Indkøb« af Værktøj sker ved Rekvisitioner, der passerer Fabrikkens Kontor. De Indklagede har iøvrigt end ikke assereret, at der hidtil har vist sig nogensomhelst Ulempe af, at deres »Værktøjsforvalter« var Medlem af Arbejdsmændenes Fagforening.

Som Følge af det anførte vil Klagernes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde deles.

KENDELSE:

Indklagede, A/S Motorfabrikken Bukh, Kalundborg, er uberettiget til at fordre den ovennævnte Værktøjsforvalter holdt udenfor Arbejdsmændenes Fagforening.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

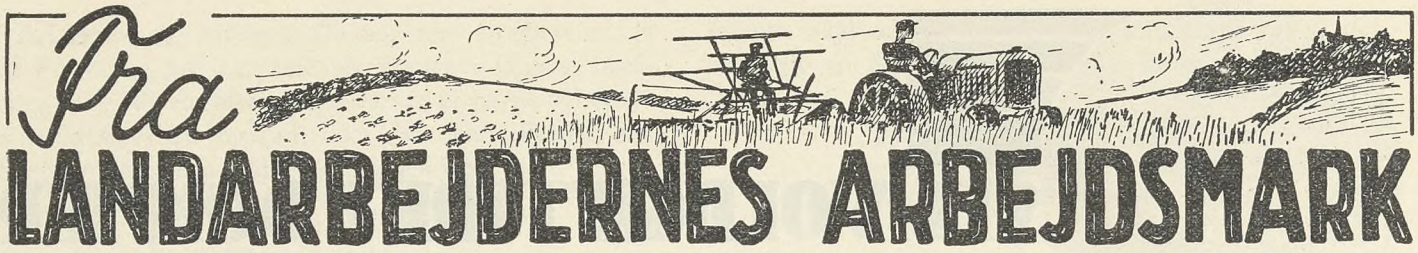

Landarbejdernes Bolig — Hvilke Retsregler gælder her?

Som det vil erindres vedtog Rigsdagen i 1938 en Lov om Opførelse og Udleje af Arbejderboliger paa Landet. Lov Nr. 139 af 13. April 1938.

Ved Loven gennemførtes en Række nye Regler angaaende Leje og Brug af Arbejderboliger paa Landet. Retsreglerne blev i det væsentlige samlet paa overskuelig Maade i Loven, og de gamle Regler og Forordninger, nogle helt tilbage til 1848, blev ophævet.

Forretningsfører Vilhelm Rasmussen, som tidligere har skrevet en Fremstilling af de efter de gamle Regler gældende Retsforhold, har nu i en 16 sidet Pjece underkastet den nye Lovs Regler en nærmere Gennemgang.

Denne Pjece, som Dansk Arbejdsmands Forbund har ladet trykke, er saare nyttig for vore Afdelingsledere og Medlemmer til Forstaaelse af, hvad der er Lov og Ret for Arbejdere paa Landet, som bor i Lejeboliger eller Tjenesteboliger.

Et Eksemplar af Pjecen er udsendt til vore Afdelinger, men Pjecen har iøvrigt Bud til alle Arbejdere paa Landet, som ikke selv ejer deres Bolig, og det anbefales dem at anskaffe sig Pjecen. Den kan bestilles ved Afdelingsformanden.

Forbundets daglige Korrespondance viser iøvrigt Betimeligheden af denne Pjece.

Det er nu 1 ½Aar siden, den nye Lov om Arbejderboliger paa Landet blev vedtaget. Tiltrods herfor modtager vi næsten daglig Kontrakter, der er afsluttede efter Lovens Ikrafttræden, men som desuagtet er i Modstrid med Loven, og som Regel viser det sig, at vore Medlemmers Besværligheder stammer fra, at Arbejdsgiveren eller Husejeren kræver lovstridige Bestemmelser respekterede.

Det viser, at vore Medlemmer i for ringe Grad er klar paa Lovens Regler, for ellers vilde de da ikke underskrive de af Arbejdsgiverne fabrikerede Kontrakter, som tilsigter at berøve Arbejderne de ved Loven tilsikrede Rettigheder.

Det gælder baade Lejeboliger og Tjenesteboliger.

Mange af vore Folk har været i alvorlig Forlegenhed for disse lovstridige Kontrakters Skyld, for hvad gælder: Lovens Ord eller det, som Arbejderen paa Trods af Loven har skrevet sit Navn under paa. I Reglen gælder Loven naturligvis, men Arbejderen har ogsaa et personligt Ansvar for det, han skriver under paa, og han bringer sig selv i en pinlig og alvorlig Situation, naar han underskriver en Forpligtelse, som han senere ikke vil vedstaa sig.

Desuden har Arbejderen ogsaa en afgjort Pligt til at kræve de Love, der beskytter ham, respekterede, først og fremmest derved at han ikke underskriver paa at bryde disse Love.

Og Arbejderen paa Landet har Pligt til at sætte sig ind i, hvad der er gældende Ret for et saa afgørende Forhold som hans Bolig.

Nu kan det tilmed ske paa en saa bekvem Maade som at sætte sig i Besiddelse af Vilhelm Rasmussens Pjece: »Landarbejdernes Bolig«, udgivet 1939.

Oscar Levinsen.

Feriemærker ved Tærskeselskaberne

I Anledning af talrige Forespørgsler angaaende Feriemærker for de ved transportable Tærskeværker og lignende beskæftigede Arbejdere skal vi meddele, at efter de af Fabriksdirektoratet trufne Afgørelser gælder følgende:

1) *De faste Maskinfolk:*

De af Tærskeselskabet eller Tærskeværksejeren antagne faste Folk, som skal følge Maskinen paa Turen rundt, er berettigede til Feriemærker efter Ferielovens § 2 Stk. 1 og 2 (6 Dages-Reglen). Da de er antagne til at følge Maskinen hele Sæsonen, er de følgelig berettigede til Feriemærker for samtlige deres Arbejdsdage ved Maskinen, selv om der grundet paa Vejrlig eller Maskinskade etc. er nogle Arbejdsafbrydelser, idet Sæsonen maa anses for en samlet Arbejdsperiode.

Det er det samlede Antal Dage, de er beskæftigede ved Tærskeværket, der regnes med for disse faste Maskinfolk. Det er derfor underordnet, om der kun tærskes en halv, en hel eller for Eksempel 2 Dage hos de enkelte Landmænd. Retten til Feriemærker er lige ubetinget.

Det er ligeledes underordnet, om det er Tærskeselskabet, der betaler for de faste Folk, eller om det er de Landmænd, der tærskes for. Feriemærkerne skal ligefuldt udstedes af det Tærskeselskab eller den Tærskeværksejer, som har antaget det faste Mandskab.

Foranstaaende gælder naturligvis samtlige til Tærskeselskaberne fast antagne Folk, hvad enten det drejer sig om Fyrbøder, Traktorfører, Ilægger, Vejer eller Halmpressemand etc., men det gælder til Gengæld kun for dem, der er antaget til at følge Maskinen.

2) *De løse Arbejdere* ved Tærskeværkerne, som antages af den eller de Landmænd, som tærsker, er, selv om de maaske i nogen Tid faktisk følger med Maskinen fra Gaard til Gaard, at betragte som beskæftiget i en Landbrugsbedrift, hvorfor de er underkastet 25 Dages-Regelens Bestemmelser om 25 Dages Arbejde paa samme Ejendom som Betingelse for at faa Feriemærker.

3) *Stationære Tærskeværker,* der ejes af et bestemt Landbrug, betragtes som en Del af Landbrugsbedriften, og de herved beskæftigede Arbejdere henhører derfor under 25 Dages-Reglen.

Dette fremhæves, fordi transportable Tærskeværker, der ejes af et Selskab eller en enkelt Mand, ikke betragtes som en Landbrugsvirksomhed; derfor er de Folk,

som antages af saadant Selskab, underkastede 6 Dages Reglen.

4) Det hævdes ofte fra Tærskeselskaberne, at Folkene ikke har Krav paa Feriemærker, dersom de ikke ved Arbejdsaftalen har gjort Fordring paa at faa Feriemærkerne ud over den aftalte Løn.

Det er en fejlagtig Opfattelse. Ligegyldig hvilken Løn der er aftalt, er Arbejderen berettiget til ud over Lønnen at faa Feriemærker eller Ferie med Løn, og da det sidste ikke kan praktiseres ved Tærskeselskaberne, er de faste Folk her i alle Tilfælde berettiget til Feriemærker, naar de har haft mindst 6 Dages Arbejde.

I Overensstemmelse hermed bør de faste Folk ved Tærskeselskaberne nu kræve deres Feriemærker for denne Tærskesæson og, hvor disse nægtes dem, gaa til Afdelingen med Sagen.

Feriemærkerne skal nu svare til 4 pCt. af den fortjente Løn. — Krav om Feriemærker for Arbejde i 1938 er det for sent at rejse nu.

Oscar Levinsen.

AF SUKKERROERNES SAGA

Skønt det Areal, som bliver dyrket med Sukkerroer, kun er en Brøkdel af det dyrkede Landbrugsareal her i Landet (ca. 70,000 Td. Land), udgør Sukkerroedyrkningen alligevel en meget betydningsfuld Del af den samlede Landbrugsproduktion. Dens Betydning beror naturligvis først og fremmest paa, at Sukkerroerne jo afgiver Raaproduktet til et af vore allervigtigste daglige Næringsmidler. Men Sukkerroedyrkningen spiller ogsaa en meget stor økonomisk Rolle, saavel for Landbruget som Samfundet i sin Helhed, dette har den sidste Tids Begivenheder understreget særdeles virkningsfuldt.

En Sukkerroeafgrøde giver ikke blot større Udbytte til den paagældende Landmand end en Kornafgrøde, den giver ogsaa Beskæftigelse og relativ god Fortjeneste til langt flere Mennesker pr. Arealenhed end nogen anden Afgrøde. Foruden de Arbejdere, som den direkte giver Beskæftigelse til ved Lugning og Optagning, Transporten af Roerne til Fabrikerne o. s. v., giver den indirekte Arbejde til et meget stort Antal ved Roernes Bearbejdning forinden det heraf fremkomne Produkt er tjenlig til Raffinering.

Sukkerroedyrkningen er ikke gammel her i Landet, den er i det hele taget ikke gammel, den fik først praktisk Betydning den Gang, det var blevet muligt med Fordel at erstatte Sukkerrørene med Sukkerroerne i Sukkerfabrikationen, og dette skete først i Løbet af forrige Aarhundrede.

Roesukkeret er paa en Maade et Krigsprodukt. Det var den saakaldte Fastlandsspærring, som Napoleon i 1807 forsøgte at etablere, der gav Stødet til Sukkerroefabrikationens Udvikling. Gennem en Række militært set genialt gennemførte Røvertogter, var det lykkedes for denne Datidens heltedyrkede Diktator at opkaste sig til Herre over Størstedelen af det europæiske Fastland, hele Vest-, Syd- og Midteuropa var i hans Vold. Ødelagte Byer, hærgede Landskaber, titusinder af døde og lemlæstede Mennesker betegnede hans Vej, som det har betegnet alle Tiders saakaldte »store« Erobreres Vej. Napoleon var imidlertid ikke tilfreds med det europæiske Fastland og de Ulykker hans Soldater, der havde anrettet, hans fantastiske Ærgerrighed gik langt videre, han var besat af den Ide, at han skulde grundlægge et Verdensherredømme større og mægtigere end noget Historien endnu havde kunnet opvise. Men i sine Bestræbelser herfor stødte han paa en Modstander, som det aldrig lykkedes ham at overvinde, det var England, hvis Flaade paa det Tidspunkt saa ubetinget beherskede Verdenshavene. De engelske Skibskanoner var det, som spærrede Napoleon Vejen til Opfyldelsen af hans ærgerrige Drømme, hans frugtbare Hjerne tumlede derfor ogsaa stadig med Planer om at komme England til Livs, en af disse, og den mest gigantiske, var Fastlandsspærringen. Ved at lukke alle Fastlandshavne for engelske Skibe, og dermed hindre al Handel med England, skulde det engelske Samfundsliv rammes i Hjertet. Det var en Boykot i kæmpemæssig Stil, han begyndte at realisere i 1807. Men den fik ikke det Udfald, som dens Ophavsmand havde haabet.

Fastlandsspærringen viste sig at være et tveægget Sværd, der ganske vist hindrede den engelske Handel med Fastlandet, eller dog voldte denne meget stort Afbræk, men samtidig medførte den ogsaa, at der opstod Mangel paa Varer, som var livsvigtige for Befolkningen, bl. a. Sukker. England beherskede paa det Tidspunkt saa godt som hele Europas Forsyning med dette Produkt, fordi Størstedelen af de Sukkerrørdyrkende Kolonier var engelske Besiddelser, og saa godt som hele Handelen med Raasukker var paa engelske Hænder.

Europa, eller i hvert Fald den Del deraf, som omfattedes af Fastlandsspærringen, saa sig altsaa ved denne bragt i den Situation, at det var nødvendigt at finde en Erstatning for det hidtil ene benyttede Sukkerraastof, Sukkerrørene, dersom Befolkningen ikke helt skulde undvære dette Næringsmiddel. I denne Situation samlede Opmærksomheden sig ganske naturligt om de søde Rødder, som vi nu kalder Sukkerroer, det var ikke tilfældigt. Man havde længe været klar over, at der i Runkelroens Saft indeholdtes Sukker, og man havde ogsaa fundet en teknisk Fremgangsmaade til at udskille og rense dette Sukker, men det havde hidtil indskrænket sig til Laboratorieeksperimenter. Nu blev disse Eksperimenter af Forholdene flyttet ud af Laboratorierne og forvandlet til praktisk Virksomhed i stor Stil. Der opstod i Løbet af faa Aar en ny Industri baseret paa Fremstilling af Roesukker, det var først og fremmest i Frankrig, men ogsaa i Tyskland og andre af de europæiske Fastlandsstater blev der oprettet Fabrikker. Disse Fabriker fik dog i første Omgang kun en kort Levetid. Da Napoleons Vælde brast i 1814,

efter hans Nederlag ved Waterloo, og Rørsukkeret fra Kolonierne igen kunde oversvømme Markedet, maatte mange af dem standse. Fremstillingen af Roesukker var endnu ikke saa vidt fremskredet, at den med Hensyn til Kvalitet kunde klare sig overfor Rørsukkeret, men helt slaaet ned blev den ikke. Sukkerroerne havde bogstavelig talt slaaet Rod som en Faktor indenfor Sukkerproduktionen. Ved forbedrede tekniske Metoder, og ved Udvælgelse og Forædling af Roerne blev man i Stand til at tage Konkurrencen op med Rørsukkeret, og ved Aarhundredskiftet var det Roesukkeret, som dominerede det europæiske Sukkermarked.

Roesukkerproduktionen havde været en Kendsgerning lang Tid i adskillige europæiske Lande, før man her hjemme begyndte at interesseres for Problemet, og for Alvor tog fat paa Produktion af Roesukker, og Sukkerroedyrkningen dermed holdt sit Indtog i dansk Landbrug. Det hænger aabenbart sammen med, at Danmark var selvforsynende med Sukker, og havde været det længe før, man begyndte at eksperimentere med Fremstilling af Roesukker. I de Kolonier Landet dengang raadede over — de vestindiske Øer — blev der dyrket Sukkerrør, og herfra kunde de hjemlige Raffinaderier forsynes med det nødvendige Raastof.

Danmarks Stilling som raasukkerproducerende Land gaar saa langt tilbage som til 1754. Et privat Selskab, som kaldte sig Det vestindiske Kompagni, havde i 1733 købt Øen Sct. Croix af Frankrig for at udnytte denne til Raasukkerproduktion, men i 1754 afhændede Kompagniet den til Staten. For at fremme Sukkerindustrien giver Staten samtidig »Det vestindiske Kompagni« Eneret til at raffinere Sukker og tredobler Tolden paa importerede Raffinaderiprodukter. I den følgende Tid skød en Række Raffinaderier op, i 1837 er der 14 i Danmark, deraf 11 alene i København, alle naturligvis baseret paa Rørsukker. Disse Raffinaderier synes i Tidens Løb at være kommet i Hænderne eller Kløerne paa forskellige Kapitalistgrupper, som aabenbart ligger i indbyrdes Slagsmaal. 1840 indførte de 3 mest kapitalstærke af dem en ny forbedret Metode i Bearbejdning af Raasukkeret, nemlig Dampkogning ved Vacuum og slaar hermed Konkurrenterne ud.

Aaret 1872 betegner et afgørende Vendepunkt i Sukkerfabrikationens Historie i Danmark. I April nævnte Aar stiftede Tietgen »A/S De danske Sukkerfabriker«, og fra Maj samme Aar overtager Selskabet »Phønix« og Helsingørgades Raffinaderier. Hermed var Grunden lagt til den Centralisation af Sukkerfabrikationen her i Landet, som »De danske Sukkerfabriker« repræsenterer i Dag.

Paa Grundlag af de fra Udlandet indvundne Erfaringer begyndte man nu i de følgende Aar at forsøge med Produktion af Roesukker, skønt tidligere Forsøg egentlig ikke havde været opmuntrende. Det var ikke saa meget selve Fabrikationen, der var Vanskelighed med, som det var Spørgsmaalet om at fremskaffe de nødvendige Sukkerroer i tilstrækkelig Mængde. Sukkerroedyrkningen blev nemlig fra første Færd mødt med en lignende Skepsis, ja, næsten Uvilje, af Landmændene, som i sin Tid Kartoffeldyrkningen. Men denne Landbrugets Stilling overfor Sukkerroedyrkning ændres totalt i sidste Trediedel af Aarhundredet. Da Amerika og andre oversøiske Lande oversvømmede Verdensmarkedet med Korn til Dumpingspriser, tvang Forholdene det danske Landbrug til at se sig om efter andre Indtægtskilder end den traditionelle Kornavl, og da vaagnede ogsaa Interessen for Sukkerroedyrkningen.

Der oprettedes nye Fabriker og Driften genoptoges paa tidligere nedlagte. 1880 overtog De danske Sukkerfabriker Hørbygaard og satte den i Drift. 1882 byggedes en stor Fabrik i Nakskov, hvortil knyttedes en Række Saftstationer ude i Oplandet. I 1884 byggedes Stege og Assens Fabriker. 1884—85 blev paa Initiativ af Etatsraad Tesdorff Andelsfabriken i Nykøbing F. oprettet, og Udviklingen fortsatte Aarhundredet ud og er fortsat til i Dag.

Sukkerroedyrkningen blev ikke en Redningsplanke for dansk Landbrug, dette blev Forædlingsproduktionen (Smør, Flæsk og Æg). Men for Landbruget paa de Egne, hvor Jorden var egnet til Sukkerroer, betød Sukkerroedyrkningen en Gevinst, der gav et Plus forud for Landbruget i det øvrige Land. Det er som bekendt paa de sydlige Øer og tildels Fyn samt visse Egne af Sjælland og det sydlige Jylland, at Sukkerroedyrkningen spiller den store Rolle i Landbrugets Økonomi.

En Tur igennem f. Eks. Lolland nu i Kampagnetiden vil være tilstrækkeligt til at vise Sukkerroedyrkningens Betydning for denne Landsdel, rygende Fabriksskorstene, lange Rækker af Tipvognstog, Lastbiler og store Arbejdsvogne trukket af svære jyske eller belgiske Heste, alt fuldt lastet med Sukkerroer, fortæller, at her befinder man sig i et Centrum for det industrialiserede Landbrug. Markerne, Landevejene, Fabrikerne er præget af Maskinteknikens forcerende Tempo, det er Haandens og Hjernens Arbejde, man her er Vidne til forvandler en raa Jordafgrøde til et fint livsopholdende Næringsmiddel, lige til at putte i Munden. Det er Høst i en Maskintidsalder. Men det er jo ikke blot i Optagningstiden, at Sukkerroedyrkningen giver stor Beskæftigelse, det gør den ogsaa i Lugetiden. Sukkerroerne har kostet megen Sved og mange trælsomme Arbejdstimer, før de er tjenlige til Optagning og Viderebehandling paa Fabrikerne.

Sukkerroedyrkningen stiller store Krav til Arbejdskraft, saa store at man i sin Tid fra visse Sider mente, at vi her i Landet ikke selv kunde honorere dem. De store Roedyrkere hævdede, at det var plat umuligt at skaffe den nødvendige Arbejdskraft herhjemme, en Paastand vi jo har hørt fremsat nogle Gange ogsaa i anden Forbindelse. Tiden har grundigt taget Livet af denne Paastand, Kendsgerningerne har vist, at det udmærket kan lade sig gøre at faa Sukkerroerne passet og optaget ved Hjælp af den hjemlige Arbejdskraft, uden at noget andet Landbrugsarbejde af den Grund behøvede at blive forsømt.

De store Roedyrkere, det var Godsejere og Storforpagtere, som førte an, forfulgte imidlertid egne Hensig-

ter med at hævde den Opfattelse, at der manglede Arbejdskraft, det var en forøget Profit ved Hjælp af billig udenlandsk Arbejdskraft, der stod for dem som det lokkende Maal. De har aabenbart ogsaa frygtet, at den større Beskæftigelsesmulighed Sukkerroedyrkningen aabnede vilde medføre en Stigning i Landbrugets Lønninger i det hele. Det er et gammelkendt kapitalistisk Løntryktricks at hverve Arbejdskraft i Lande med et stort og meget fattigt Proletariat, det var dette Eksperiment de store Roedyrkere nu skred til under det Paaskud, at Sukkerroedyrkningen og dermed Sukkerproduktionen ellers vilde gaa tilbage, eventuelt helt standse, og de var rørende enige om, at en saadan Katastrofe maatte for »Samfundets« Skyld undgaas. Saaledes blev man da Vidne til, at Godsejere og Storforpagtere og andre Storagrarer organiserede en Import af udenlandske Arbejdere her til Landet. Der blev ikke fra Myndighedernes saa lidt som fra Lovgivningens Side lagt Hindringer i Vejen for denne Import. Det var jo i Liberalismens glade Dage, da Læren om »Kræfternes frie Spil« var højeste nationaløkonomisk Visdom, og den var statsautoriseret. I de følgende Aar kom der hvert Foraar et Antal polske Arbejdere her til Landet, hvervet af Agenter for danske Storagrarer, og Importen voksede Aar for Aar. I 1907 var Tallet paa hvervede eller rettere indførte polske Arbejdere 6600, og i 1914 var man naaet op paa et Tal af 14.000.

De organiserede danske Arbejdere saa naturligvis paa denne organiserede Invation med Uvilje, de betragtede den med Rette som en Forholdsregel, der tilsigtede at holde Lønnen for de danske Landbrugsarbejdere nede paa Sultegrænsen.

Oprindelig foregik Indførelsen uden Kontrol fra Samfundets Side. Storagrarernes Agenter hvervede det Antal Arbejdere, de ønskede, og til den billigste Pris, de var at faa.

I 1908 vedtog Rigsdagen den saakaldte »Polaklov«. Loven greb dog ikke ind i Arbejdsgivernes Ret til at importere fremmede Arbejdere i den Udstrækning, de ønskede. Den var en Beskyttelseslov, som sikrede de fremmede Arbejdere visse Minimumskrav med Hensyn til Boligforhold, Kontrakter, Sygeforsikring o. s. v. I 1919 blev Loven forlænget og ændret paa visse Punkter, saaledes § 16, der havde fastsat store Bøder for at paavirke de udenlandske Arbejdere til at deltage i Arbejdsnedlæggelse.

Krigen medførte ikke alene et stærkt Afbræk i Polakimporten, men efterhaanden en fuldstændig Standsning. I de sidste 3 Krigsaar kom der praktisk talt ingen polske Sæsonarbejdere her til Landet, men til Gengæld beholdt man Størstedelen af dem, der var kommet ind.

I 1915 udnævnte Regeringen et Udvalg, som daværende Direktør for Statens Arbejdsanvisning, Jensen-Sønderup, var Formand for.

Udvalgets Opgave var at tilvejebringe et Samarbejde mellem Arbejdernes Organisationer, Arbejdsløshedsinspektoratet, Statens Arbejdsanvisning og Arbejdsgiverne med det Formaal at fremskaffe den nødvendige danske Arbejdskraft til Erstatning af Polakkerne. I 1919 afsluttede Udvalget sit Arbejde med en Indberetning til Regeringen. Der blev af Udvalget paa Borgmester Breseman's Initiativ udfoldet visse Bestræbelser for at faa opført Arbejderboliger paa de Sukkerroedyrkende Egne, og man søgte bl. a. at faa Sogneraadene til at tage sig af Sagen, men Resultatet maa nærmest betegnes som en Fiasko; hverken de enkelte Arbejdsgivere eller Storbondesogneraadene interesserede sig for denne Side af Spørgsmaalet. Arbejdsgiverrepræsentanterne i Udvalget sørgede da ogsaa for i den givne Indberetning at holde en Bagdør aaben til paany at rejse Krav om Polakimport. Det vigtigste Resultat af det paagældende Udvalgs Arbejde var den Indflydelse, det fik paa Betalingen for Roearbejdet. Det udarbejdede nogle Normalkontrakter, som Arbejdsgivere, der fik anvist Arbejdere gennem Udvalget, maatte underskrive.

Da de internationale Forhold ikke længere stod i Vejen for Polakimporten, paakom der paany Storagrarerne en heftig Længsel efter polsk Arbejdskraft. Roedyrkerne rejste under deres Forhandlinger med Prisreguleringskommissionen om Sukkerordningen for 1920 Krav om Ret til at indføre fremmed Arbejdskraft og løb iøvrigt Regeringen paa Døren for at faa Polakimporten fra før Krigen genoptaget. Som Motivering brugte man, at Sukkerroedyrkningen ikke kunde opretholdes i den hidtidige Udstrækning uden fremmed Arbejdskraft, og gjorde gældende, at der var rejst 6000 polske Arbejdere hjem i 1919, som havde været her fra tidligere Aar. Den daværende Regering nægtede dog at opfylde Roedyrkernes Ønske. Men da Statskassen jo under de bestaaende Forhold (Statstilskud til Maksimalprisens Opretholdelse) var direkte interesseret i Spørgsmaalet om Roedyrkningens Opretholdelse, ønskede man naturligvis gerne en Ordning, men henviste til at søge en saadan gennem Forhandling med Landarbejderforbundet. Saadanne Forhandlinger blev optaget mellem De samvirkende Roedyrkerforeninger og Landarbejderforbundet og resulterede i en Overenskomst, hvorefter der til Roearbejdet i 1920 kunde indføres 1500 polske Arbejdere. Overenskomsten fastslog bl. a. følgende:

Spørgsmaalet om Indførelse af fremmed Arbejdskraft skulde fremtidig afgøres i Forstaaelse med Landarbejderforbundet. Roedyrkerne forpligtede sig til at anvende det Antal danske Arbejdere til Roearbejdet, som Arbejdernes Organisation kunde fremskaffe, og iøvrigt arbejde hen til, at fremtidig Indførelse af fremmed Arbejdskraft kunde undgaas; at give de polske Arbejdere, de fik anvist, samme overenskomstmæssige Arbejdsvilkaar, som de organiserede danske Landarbejdere og fuld Organisationsfrihed. De polske Arbejdere maatte i Tilfælde af Strejke ikke benyttes til andet Arbejde end det, de var antaget til, og de skulde hjemsendes, naar Roearbejdet sluttede. Endelig skulde ogsaa de polske Arbejdere, som var her i Landet fra tidligere Aar, hjemsendes, efterhaanden som Landarbejderforbundet kunde anvise dansk Arbejdskraft som Erstatning. Som Følge af det sene Tidspunkt Overenskomsten blev afsluttet paa, kom der det Aar kun 800 polske Arbejdere ind, som alle blev hjemsendt igen ved Sæsonens Slutning. Desuden blev

800, som var kommet ind i tidligere Aar, ogsaa samtidig hjemsendt.

I 1921 fik man ogsaa en Overenskomst med Roedyrkerforeningerne, hvorved Antallet paa de fremmede Arbejdere, der dette Aar skulde indføres, blev reduceret til 325, som atter hjemsendtes om Efteraaret.

Der blev ikke krævet fremmed Arbejdskraft indført til 1922. Men dette Aar traadte Spørgsmaalet ind i et nyt Stadium. Der blev i Løbet af Sommeren og Efteraaret drevet en ihærdig Agitation for Genoptagelse af Polakimporten til Sommeren 1923. Der skete Henvendelse fra Roedyrkere og Landboforeninger om at give Indrejsetilladelse til 6000 Polakker. Men det, Storagrarernes Bestræbelser først og fremmest samlede sig om, var at komme uden om Landarbejderforbundet i denne Sag, genindføre den gamle Praksis, at Arbejdsgiverne selv alene bestemte, om der skulde bruges fremmede Arbejdere og hvor mange.

For at skaffe fri Bane for dette Krav havde Roedyrkerforeningen opsagt Overenskomsten med Landarbejderforbundet. Venstre-Regeringen gjorde ikke det, som maatte forekomme mest naturligt, at henvise til den i de sidste Aar fulgte Fremgangsmaade, nemlig Forhandling mellem de to direkte interesserede Parter: Roedyrkerne og Landarbejderne.

Man viste tydeligt Sympati for Tanken om at faa Landarbejderforbundet sat ud af Spillet eller dog at faa gjort dets Indflydelse minimal. Det gaar imidlertid ikke altid, som Præsten prædiker! Resultatet blev Nedsættelse af et regeringsudnævnt Udvalg, der kom til at bestaa af 3 Repræsentanter for Arbejderne, nemlig 1 for hver af de 3 Organisationer: Dansk Arbejdsmands Forbund, Det lollandske Arbejdsmands Forbund og Landarbejderforbundet. Roedyrkerne fik ligeledes 3 Repræsentanter. Endvidere blev Arbejdsanvisningsdirektøren og Amtmanden for Lolland-Falster Medlemmer, sidstnævnte blev Udvalgets Formand. I 1924 blev Udvalget udvidet med 1 Repræsentant for Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Danmark og 1 Repræsentant for Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt; Landarbejderforbundet fik yderligere to Repræsentanter, hvoraf den ene blev Udvalgets Sekretær. Den Virksomhed dette Udvalg udfoldede giver ingen Grund til Beklagelse, der blev arbejdet ud fra de samme Synspunkter, som laa til Grund for de Overenskomster, Forbundet i de foregaaende Aar havde sluttet med Roedyrkerforeningerne. De Arbejdsgivere, der ønskede at faa anvist polsk Arbejdskraft, maatte paa et Skema opgive, hvor mange Tdr. Land Roer, de agtede at dyrke den kommende Sommer, og hvor stor en Del deraf de kunde faa passet med Gaardens egne Arbejdere og ved Arbejdere fra Egnen. Der gaves endvidere Oplysning om, hvor mange Tdr. Land vedkommende havde dyrket de foregaaende Aar; om de havde ledige Arbejderboliger; om de kunde give Kost og Logi til eventuelle Sæsonarbejdere o. s. v. Arbejdsgiverne var forpligtede til at tage danske Sæsonarbejdere, dersom saadanne kunde fremskaffes, kun naar saadanne ikke kunde anvises, kunde de kræve fremmed Arbejdskraft og da paa Betingelse af, at de polske Arbejdere skulde have overenskomstmæssige Arbejdsvilkaar helt igennem. Herved sikrede man altsaa de danske Landarbejdere imod Løntrykkeri. Danske Landarbejderes Interesser varetoges iøvrigt derigennem, at der ikke kunde indføres fremmed Arbejdskraft, forinden de overenskomstmæssige Arbejdsvilkaar ved Landbruget var i Orden, og dernæst ved, at de Arbejdsgivere, som fik anvist saadan Arbejdskraft, ogsaa var underkastet Forbundets Overenskomster for det kommende Aar for de øvrige Landbrugsarbejderes Vedkommende. Det vil i Realiteten sige, at enhver Arbejdsgiver, som fik anvist polsk Arbejdskraft, var bundet til Forbundets Overenskomster med Arbejdsgiverforeningerne, selvom de ikke var Medlemmer af disse Organisationer. Igennem dette Udvalg blev der i 1923 indført 100 polske Roepiger og i 1924 ca. 1300. Til Sammenligning kan anføres, at i 1919 var der ca. 6000 polske Piger til Pasning af samme Roe-Areal, som vi havde i 1924.

Den Strid, der i sin Tid stod om Polakimporten, er endt, og endt med det Resultat, at de Synspunkter, Arbejdernes faglige Organisationer sammen med Socialdemokratiet stedse har hævdet, har vist sig at holde Stik. Kendsgerningerne viser, at der ikke var Brug for Indførelse af udenlandske Arbejdere, for at faa Arbejdet med Sukkerroerne udført, det kan saa udmærket besørges af den forhaanden værende hjemlige Arbejdskraft. Men de viser en Ting til. Overenskomster med Arbejdernes Organisation skaber ikke Vanskeligheder for Landbruget med Hensyn til at faa den nødvendige Arbejdskraft, Forholdet er tværtimod det, at fra sukkerroedyrkende Egne, hvor Behovet er størst, lyder de færreste Klager over Mangel paa Arbejdskraft.

M. O.

Bestil vort Skiftedagsblad!

Det er blevet Tradition, at vort Forbund til hver af de to halvaarlige Skiftedage udgiver et Skiftedagsblad, der er beregnet paa Agitation blandt Landbrugets Arbejdere; dette vil ogsaa ske til den nu forestaaende Skiftedag (1. November).

Vi henleder vore Kredsorganisationers og Afdelingers og iøvrigt alle vore Medlemmers Opmærksomhed herpaa.

De store Muligheder for en virkningsfuld Agitation blandt, navnlig Landbrugets unge Arbejdere, som Skiftedagene frembyder, bør udnyttes fuldt ud. Det kan ikke understreges stærkt nok, at det er af den største Betydning for vor Organisation, at vi faar disse Arbejdere med i Rækkerne. Dette kan der gøres et Arbejde for nu til Skiftedagen. Det er til Hjælp i et saadant Agitationsarbejde, Skiftedagsbladet udsendes.

Vi beder vore Tillidsmænd omkring i Landdistrikterne være behjælpelig med at faa Skiftedagsnummeret uddelt blandt Landarbejdere og Tjenestefolk i saa stort Tal som muligt.

Bestilling paa det til Uddeling fornødne Antal Skiftedagsnumre maa omgaaende indsendes til Hovedkontoret.

Fra den faglige Voldgiftsret

Ferietiden maa ikke benyttes som Opsigelsesfrist.

Efter at undertegnede Dommer K. Nielsen havde erklæret sig villig til at overtage Erhvervet som Opmand i en faglig Voldgiftsret til Afgørelse af en Uoverensstemmelse mellem Kuske- og Chaufførernes Fagforening og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens i Anledning af Købmand Im. Løvschals Opsigelse af sin hidtidige Chauffør Emil Jensen, har Voldgiftsretten, hvis øvrige Medlemmer var Forretningsfører Vald. Petersen, Chauffør Simon Christiansen, Direktør Johan Schrøder og Konsul P. Nielsen den 25. August 1939 Kl. 14 afholdt Møde paa Horsens Dommerkontor, hvor Sagen forhandledes og Parterne fremsatte og begrundede deres Paastande.

Der er ikke opnaaet Enighed mellem Voldgiftsrettens Medlemmer, og Spørgsmaalet er derfor blevet henvist til Opmandens Afgørelse.

Sagens Omstændigheder er:

Chauffør Emil Jensen, der i længere Tid havde været beskæftiget hos Firmaet Im. Løvschal, paabegyndte efter Ordre fra Firmaet 2. Maj 1939 den ham i Henhold til Lov Nr. 170 af 13. April 1938 tilkommende Ferie, stor 9 Dage, der udløb Fredag den 12. Maj 1939. Den 4. Maj 1939 modtog nævnte Chauffør skriftlig Opsigelse fra Firmaet til Fratræden samtidig med Feriens Ophør 12. Maj 1939.

Fagforeningen gør nu gældende, at Ferietiden ikke kan benyttes som Opsigelsesfrist, hvorfor den paastaar Arbejdsgiverforeningen tilpligtet paa dens Medlem Firmaet Im. Løvschal's Vegne at betale Chauffør Emil Jensen en overenskomstmæssig Ugeløn 65 Kr. 88 Øre, medens Arbejdsgiverforeningen under Henvisning til, at gensidig Opsigelse ifølge § 9 i Overenskomst af 23. December 1932 mellem Firmaet og Fagforeningen er 7 Dage til en Lønningsdag, paastaar den skete Opsigelse kendt lovlig.

Lovgiverens Formaal med Ferieloven maa antages at være ved Feriens Hvile og Afveksling i Tilværelsen at give de ferierende Glæde og forøgede Kræfter til deres Arbejde, hvilket Formaal ikke kan opnaas, hvis Udnyttelse af og Glæde over Ferien hindres ved en i Ferien løbende Opsigelse. Det maa derfor anses stridende mod Ferielovens Formaal og Forudsætninger at benytte Ferietiden som Opsigelsesfrist, i hvert Fald naar Opsigelsesvarslet er saa kort som i Overenskomten af 23. December 1932 § 9 bestemt, hvortil kommer at Chauffør Emil Jensen ikke ved Feriens Udløb skulde have nogen Løn udbetalt. Opmanden maa herefter give Fagforeningen Medhold og paalægge Arbejdsgiverforeningen paa dens Medlem Firmaet Im. Løvschal's Vegne at betale en Ugeløn 65 Kr. 88 Øre til Chauffør Emil Jensen.

Sagens Omkostninger, derunder Vederlag 60 Kr. til undertegnede Opmand, betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens paa Firma Im. Løvschal's Vegne betaler til Chauffør Emil Jensen 65 Kr. 88 Øre.

Sagens Omkostninger, derunder Vederlag 60 Kr. til undertegnede Opmand, betales med Halvdelen af Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens og Halvdelen af Kuske- og Chaufførernes Fagforening.

Saaledes udfærdiget i to Eksemplarer, hvoraf et tilstilles hver Part.

Horsens, den 22. September 1939.

sign. K. Nielsen.

Ordlyden af ovenstaaende Kendelse taler i Virkeligheden for sig selv og gør Kommentarer overflødige. Det er dog værd at bemærke den dybe menneskelige Følelse, som kommer til Orde i Domskonklusionen ved Hævdelse af det Formaal, der er tilstræbt ved Lovens Gennemførelse. Dette Formaal træder skarpt og tydeligt frem i Dommerens Definition. Hvile og Afveksling i Tilværelsen, nye Kræfter og Fornyelse af Livssynet er netop, hvad man venter sig af en velfortjent Ferie, men det tilsigtede naas naturligvis ikke, hvis Arbejdsgiveren ved en Opsigelse til Fratrædelse af Arbejdet ved Feriens Afslutnning paafører den ferierende Arbejder en Nervekrig, der virker fuldkommen ødelæggende for det tilstræbte Formaal. Den afsagte Dom maa forudses ikke alene at faa Betydning for den enkelte Sag, som er afgjort, men ogsaa for Fremtiden om lignende Sager skulde forekomme, og tjener derfor den paagældende Dommer til Ære.

Vore Afdelinger bør være opmærksom paa Dommen og give Hovedkontoret Meddelelse, saafremt der indenfor de enkelte Omraader maatte forekomme lignende Overgreb fra Arbejdsgivernes Side.

Red.

Fjedem sidst

Hammer Afd. — Hofjægerm. Wolff-Sneedorff, Engelholm. I ovennævnte Sag har Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet erklæret, at vort Medlem, der er Fodermester, er berettiget til Feriemærker i Overensstemmelse med Ferielovens Regler.

Gl. Ry — Ry Kommune. Den mellem Parterne gældende Overenskomst indeholder to Timelønninger, nemlig 118 Øre for Arbejde med Tilskud og 112 Øre for andre almindelige Arbejder. Sogneraadet har for det i Vinteren 1938—39 udførte Snekastningsarbejde kun villet betale den lavere Timeløn paa 112 Øre, medens vi har krævet 118 Øre under Henvisning til, at Kommunen modtog særligt Tilskud til Snekastningsarbejdet. Sagen har været behandlet ved faglig Voldgift. Ved den af Opmanden afsagte Kendelse fastslaaes det, at Kommunen faar særligt Tilskud til Arbejdet, hvorfor det skal betales med 118 Øre i Timen.

Barløse Afd. — Grdr. Jens Ejler Jensen, Barløse. Ovennævnte Sag angaaende Uoverensstemmelse om Roearbejde er gaaet i Orden med, at vort Medlem har faaet sine Penge for 3. Lugning, ligesom man er enige om, at han optager Roerne til Efteraaret.

Brorup-Valby Afd. — Propr. Gunnar Jespersen, Apotekergaarden. Den 11. Juli afholdtes paa Apotekergaarden i Hejninge en Mægling i Anledning af, at Proprietæren havde nægtet at udbetale 2 af vore Medlemmer det af dem indtjente Beløb for 3. Gangs Lugning. Begrundelsen var, at de paagældende ikke havde luget visse Stykker forsvarligt sidste Gang. Ved Mæglingsmødet opnaaedes Forlig paa Basis af, at hver for godt ½ Td. Land for hver af de paagældende blev fradraget 2 Kr. i Lugningsprisen.

Skelund — Murermester Jensen, Skelund. Ved et Nedbrydningsarbejde m. v. nægtede Mesteren at betale det overenskomstmæssige Tillæg til Timelønnen. Vi klagede til Mesterforeningen, og Sagen er derefter gaaet i Orden, idet Mesteren har udbetalt Arbejderne deres Tilgodehavende, ialt 289 Kroner.

Kalvehave — A/S »Atlas«. Afdelingen meddeler, at vore Medlemmer, der er beskæftiget ved Opsætning af nogle Maskiner paa Statens Forsøgsstation paa Lindholm, har rejst Krav om Montagetillæg. Kravet er behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og her er Firmaet indgaaet paa til fuld Afgørelse at efterbetale vore Medlemmer Kr. 40,00 til Fordeling efter Timetallet.

Lager- og Pakhusarbejderne — Ribe Støbegods, Jansen & Ravn A/S. Afdelingen har indberettet, at vore Medlemmer, der er beskæftiget hos Firmaet, har rejst Krav om højere Løn, uden at Kravet er imødekommet. Det har derefter været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, hvor man enedes om, at Firmaet forhøjer Lønnen for de paagældende Arbejdere med 2 Kr. pr. Mand pr. Uge.

Odense F. — Th. B. Thrige, Odense. Afdelingen har indberettet, at vore Medlemmer, der er beskæftiget som Timelønsarbejdere, har rejst Krav om højere Løn. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor den sluttedes med, at Firmaet foretager en samlet Lønforhøjelse af 100 Øre pr. Time, fornemmelig til de Arbejdsmænd, der ikke har faaet Andel i de seneste Lønforhøjelser, sidst saaledes den 20. Marts 1939 med 68 Øre.

Aalborg F. — Jydsk Barberbladefabrik. Afdelingen har klaget over, at Firmaet har ladet nogle Ungarbejdere udføre Overarbejde, uden at dette blev afspadseret. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvorunder Firmaet erkendte Klagens Rigtighed, men henviste til, at Grunden var den, at Firmaet havde manglet Maskiner til den daglige Produktion, hvad det vilde gøre alt muligt for at faa afhjulpet, og det paaklagede Forhold vilde ikke gentage sig. Til Afgørelse af den foreliggende Klage indgik Firmaet paa til Børnenes Kontor i Aalborg at betale 50 Kroner.

Nakskov Sk. — Nakskov Skibsværft. Afdelingen har indberettet, at der er opstaaet Strid om Aflønningen og Kostpenge for Prøvetur paa M/S Chrobry. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor den sluttedes, idet Værftet indgik paa at betale til de Folk fra Prøveturen, der har arbejdet efter Turen, 9 Kr. pr. Dag i Kostpenge og 450 Kr. til Fordeling i Forholdet til Antallet af Arbejdstimer.

Sorø — Firma Dansk Damman Asfalt. Afdelingen meddeler, at vore Medlemmer, der for dette Firma er beskæftiget ved et Vejarbejde, har rejst Krav om Skurpenge med et Beløb af Kr. 24,44 pr. Mand til 6 Mand. Sagen har været behandlet ved Møde mellem Parterne, hvor Firmaet indgik paa at udbetale hver Mand Kr. 25,00 til Dækning af Kravet.

Lysbro — Lysbro Teglværk. Afdelingen har klaget over en paa Teglværket beskæftiget Formands Optræden overfor Arbejderne. Vi har ladet Klagen gaa videre til Kalk- og Teglværksforeningen, og har derefter fra Afdelingen modtaget Meddelelse om, at den er gaaet i Orden ved en ny lokal Forhandling paa en for Arbejderne tilfredsstillende Maade.

Silkeborg A. — Silkeborg Teglværk. Afdelingen har klaget over, at Teglværket har taget et af vore Medlemmer ud af Akkorden ved Strygemaskinen og sat en anden Arbejder i hans Sted. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor Fordringen om Akkordtillæg til den paagældende Mand frafaldtes. Derimod enedes man om, at Maskinholdet, der en Dag havde arbejdet til Prøve med en ny Lerblanding, for dette Arbejde fik betalt 20 % Tillæg til Timelønnen.

Overlund — Bruunshaab Teglværk. Afdelingen har klaget over, at Værket ikke har betalt 20 % Tillæg for Prøvekørsel ved Fabrikation af 7" Drænrør. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor man enedes om at fortsætte Arbejde til Bedømmelse i Timeløn plus 20 % fra den Dag, Arbejdet paabegyndtes.

Fabrikarbejderne — A/S Standard Elektric. Sammenslutningen har klaget over, at samtlige Arbejdere — Arbejdsmænd, Smede og Kvinder — uvarslet har standset Arbejdet. Klagen er behandlet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor man enedes om, at de Arbejdere, der har deltaget i Arbejdsstandsningen, til fuld Afgørelse betaler Selskabet et Beløb af 200 Kroner.

Lager- og Pakhusarbejderne — Firmaet John Willumsen, Kompagnistræde 43. Overenskomst oprettet, idet Firmaet har indmeldt sig i Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening, hvorved Lønnen for 3 Mand er hævet fra henholdsvis Kr. 35,00, Kr. 40,00 og Kr. 47,00 til Kr. 60,05.

Ikast (37. Kreds) — Vognmand Marius Christensen, Ikast. Overenskomst oprettet, idet Vognmanden har tiltraadt den til enhver Tid gældende Overenskomst mellem D. A. F. og Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark. Der beskæftiges kun Medlemmer af D. A. F. Gælder med 3 Maaneders Opsigelse til en 1. Marts.

Herlev — Herlev Kommune. Overenskomsten med Herlev Kommune fornyet. Alle Lønsatser under Afsnit B. og D. forhøjes med 6 %. Afsnit E ændres til: Arbejderne erholder Ferie i H. t. gældende Ferielov.

Jyderup — Entreprenør H. Otzen. Ved et Mæglingsmøde den 18. August angaaende en Uoverensstemmelse om Hjemsendelse eller Afskedigelse af 10 Mand ved Vejarbejdet Akselholm-Tornved Vejen enedes man om, at der til fuld Afgørelse betales Kroner 20,00.

Sønderborg A. — Entreprenør Stenderup Jensen. Ved et Mæglingsmøde den 16. August angaaende en Uoverensstemmelse om Betalingen for et Jernarbejde enedes man om, at der til fuld Afgørelse af Tvisten betales Kroner 85,00.

Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling — Skandinavisk Jernvarefabrik og Fabriken »Nea«. Afdelingen har sluttet Overenskomst for Ungarbejderne. Arbejdstid 8 Timer daglig. De unge Arbejdere beskæftiges ved alt lovligt forefaldende Arbejde, der ikke henhører under de voksne Arbejderes Omraade. Timelønningerne fastsættes til: fra 14 til 15 Aar 40 Øre, fra 15—16 Aar 45 Øre, fra 16 til 17 Aar 54 Øre, fra 17 til 18 Aar 64 Øre. Man er enige om at anvende Akkord ved alt Arbejde, som egner sig dertil, og Timelønnen er garanteret i Akkorden. Sommerferie efter Loven. De voksne Arbejderes Tillidsmand er ogsaa Tillidsmand for Ungarbejderne. Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten gælder, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

Vinderup — Vinderup Fjerkræslagteri. Under Forbundets Medvirkning er der den 18. August 1939 oprettet Overenskomst med Virksomheden gaaende ud paa, at man tiltræder den mellem Andels-Fjerkræslagterierne og Forbundet til enhver Tid gældende Overenskomst.

Aarhus B. — A/S Laurits Knudsen, Aarhus. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer ugentlig. Ugeløn. 14—15 Aar Kr. 18,00. 15—16 Aar Kr. 21,00. 16—17 Aar Kr. 25,00. 17—18 Aar Kr. 30,00. 18—19 Aar Kr. 38,00. 19—20 Aar Kr. 44,00. Overarbejde betales efter Fælles Værkstedsregler. Ferie i Henhold til Loven. Opsigelse: jfr. Forhandlingsreglerne til en 1. Marts.

Budene — Firmaet N. Chr. Wiberg. Fra Fagforeningens Side var det konstateret, at Firmaet havde underbetalt et Bud til et samlet Beløb paa Kr. 408,00, hvorfor Afdelingen klagede til Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og krævede Beløbet udbetalt til Fagforeningen. Fra Sammenslutningens Side meddeltes det, at Beløbet vilde blive udbetalt til det paagældende Bud, idet man erkendte Underbetalingens Omfang, men heroverfor protesterede Afdelingen, da man ønskede at føre Kontrol med Beløbet, og derfor vilde have det tilstillet Afdelingen. Da der ikke, selv med Forbundets Medvirkning kunde opnaaes Enighed herom, blev Sagen indbragt for Den faste Voldgiftsret, hvor der paa det forberedende Møde opnaaedes Forlig gaaende ud paa, at Arbejdsgiverforeningen erkendte, at Beløbet burde være tilstillet Fagforeningen, og indgik Jern- og Metalindustriens Sammenslutning paa Firmaets Vegne at betale Kr. 50,00 til Dansk Arbejdsmands Forbund, idet det samtidig konstateredes, at de Kr. 408,00 var udbetalt til Budet.

Slagelse A. — Rutebilejer Ejner Madsen. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer pr. Uge. Ugeløn Kr. 65,00. Daglønnen paa Hverdage Kr. 11,00, paa Søn- og Helligdage Kr. 13,00. Mindstebetaling ½ Dag. Overarbejdet afspadseres og betales med 40 Øre pr. Time. Ferie efter Loven. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. April, tidligst 1941.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 20 31.–10. 1939 44. Aarg.

BLIV MEDLEM AF SOCIALDEMOKRATIET!

ET KULTURDOKUMENT

Den norske Fagbevægelse fejrer i Aar sin 40-aarige Bestaaen, idet Arbejdernes faglige Landsorganisation blev stiftet 1. April 1899.

En af de Ting, der i Forbindelse med Jubilæumsprogrammet baade har faglig og kulturel Interesse for os danske, er en Film, som Landsorganisationen i Samarbejde med norsk A. O. F. har ladet indspille, og som netop i disse Dage har Premiere.

Naar der skulde indspilles en Film, som paa en smuk, værdig og overbevisende Maade fortalte vor Generation om faglige Kampe og Arbejdsforhold omkring Landsorganisationens Start, kunde man ikke vælge noget bedre og mere træffende end den historisk betydningsfulde *Fyrstikarbejderstrejke*. Og at man saa samtidigt markerer 50-Aars-Dagen for denne, gør det hele endnu mere festligt.

I Begyndelsen af Oktober 1889 nedlagde ca. 300 Kvinder Arbejdet ved Bryn og Grønvold Tændstikfabriker. De fandt, at Løn- og Arbejdsforhold var blevet haabløse og uudholdelige. Arbejdstiden begyndte Kl. 6 Morgen og sluttede først Kl. 7½ om Aftenen. Betalingen var Akkord og laa mellem 5 og 6 Kroner om Ugen. Hertil kom, at selve Fabrikationen var meget sundhedsfarlig, og at Ledelsen var forbryderisk paaholdne med at yde Arbejderne Lægehjælp. Endvidere fandtes der ingen særskilte Spiserum. Maaltiderne maatte indtages paa selve Arbejdsstedet, der i Betragtning af den giftige Fosfor, som anvendtes, maatte siges at være helt umenneskelig, selv med Datidens Syn paa Arbejdsforhold. Og hændte det, at en Arbejder ikke mødte til Tiden, hvad jo meget let kunde ske med den lange Arbejdstid, blev der, som Straf, trukket indtil 10 % af hele Ugelønnen.

Men det afgørende for Strejkens Udbrud var et Lønnedslag fra 7 til 5½ Øre for Grosset af pakkede Tændstikker.

Og da det var første Gang, at Spørgsmaalet Strejke, som Kampmiddel, blev stillet til offentlig Diskussion, og dermed ogsaa selve Kapitalismen, fik den stor historisk Betydning.

Men fra Begyndelsen var det ikke i egentlig Forstand nogen Strejke, men bare en Arbejdsnedlæggelse som Protest mod de forringede Arbejdsvilkaar. Ingen af Kvinderne var organiserede, og havde heller ikke haft Tanke for at formulere et Krav til Fabrikanterne. Men et Par af dem følte alligevel, at der maatte gøres noget og henvendte sig til Social-Demokraten, hvor Redaktør Jeppesen og Lægen Oskar Nissen straks gik

Oscar Nissen (Tryggve Larssen): »Hurra! Liebknecht har sejret i Sachsen!«

i Gang med at faa Kvinderne organiserede. Ved et stort offentligt Møde blev der opnaaet Enighed om at stille et bestemt Krav, som forøvrigt var meget beskedent. Man forlangte 12-Timers-Dagen overholdt, Pakkelønnen hævet til 7 Øre pr. Gross samt visse Lettelser i det meningsløse Mulktsystem.

Men selv om de strejkende Kvinder blev organiserede og fik en dygtig og energisk Leder (Fernanda Nissen), fandtes der ikke nogen betydelig Fagorganisation, der kunde støtte den moralsk og økonomisk. Strejkens Skæbne var helt afhængig af de private Indsamlinger, som blev sat i Gang fra Social-Demokratens Redaktion.

Men alligevel skulde Kvindernes Kamp vække Opmærksomhed og Sympati langt ind i Kredse, der ellers stod Arbejderne fjernt. Oskar Nissen, der var en kendt og søgt Kvindelæge, gik stærkt og oprigtigt ind for Kravene om sundere Arbejdsforhold. Paa offentlige

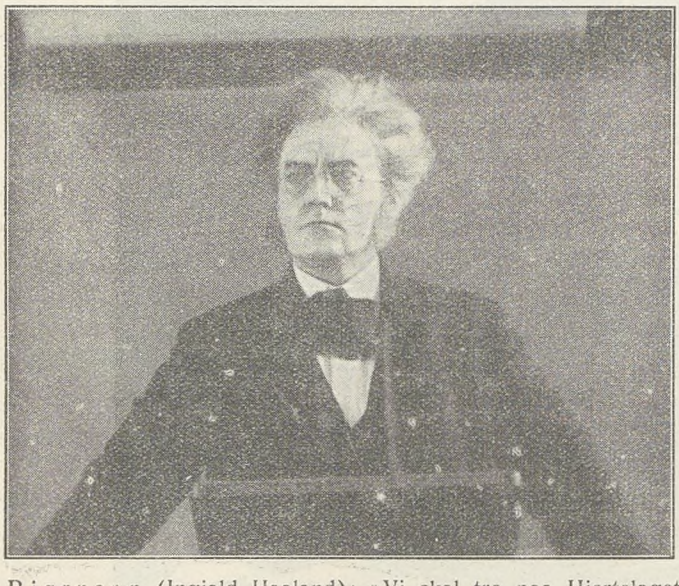

Bjørnson (Ingjald Haaland): »Vi skal tro paa Hjertelaget — at det findes, naar der bliver kaldt paa det!«

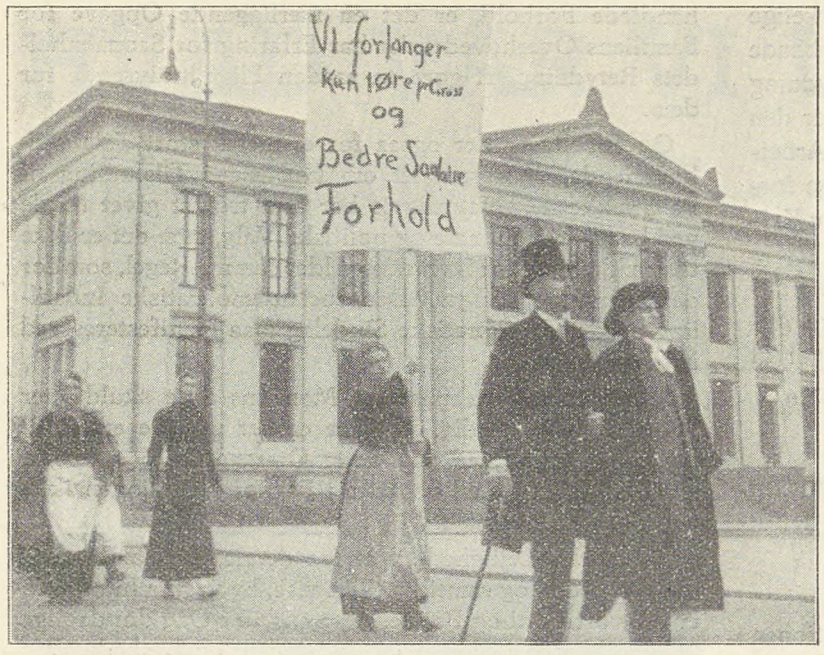

Tændstikarbejderskernes Demonstrationstog med et Par af de mandlige Forkæmpere i Spidsen.

Møder fremviste han Ofre for Fosforsygen: sunde og kraftige Arbejdere, som paa kort Tid mistede Helbredet i »Svovlhelvedet«, som han kaldte Fabrikkerne, og som Resten af Livet maatte friste Staklens kummerlige Skæbne.

Men den, der fremkaldte størst Interesse og Sympati hos Offentligheden, var uden Tvivl Bjørnstjerne Bjørnson, der med sin kendte voldsomme og uforfærdede Indignation, altid gik i Breschen mod Uretfærdighed og Undertrykkelse.

Men Fabrikanterne vilde overhovedet ikke forhandle. Og hen mod Jul var Grænsen for Offentlighedens Sympati naaet. Kvindernes Kampmod blev brudt, og for ikke at skade deres mandlige Kolleger (der fremkom Trusler om helt at lukke Fabrikerne) gik de tilbage uden andet Resultat end, at Mulktsystemet blev forandret til en fast Bøde, der skulde tilfalde Arbejdernes egen Sygekasse.

Der var ikke noget mærkeligt i, at Strejken ikke blev vundet. Forudsætningerne var ikke til Stede. Men dens Betydning var stor, større end Nederlaget. Den skaffede Arbejderne Erfaring, og hvad der maaske var vigtigere, den gav dem Forstaaelsen af, at de ogsaa var Mennesker med Ret til Livet, ikke bare som Slaver. De strejkende Kvinder udsendte en Takkeskrivelse, hvori de bl. a. skrev: »Først nu begynder vi at forstaa, at ogsaa vi har Værdi som Mennesker.«

Filmens sidste Replik lyder saadan:

»Ja, Troen magter I ikke at tage fra os, om I ellers tager alt andet. Hvad var det ikke Bjørnson sagde om ham, der opdagede Amerika! Han troede saa stærkt, at havde der ikke været et Amerika, saa maatte Vorherre have ladet en ny Verden skyde op af Havet. Det er vor Tro, Olsen (Arbejdsformanden) og den skal vi sejre paa, Fremtiden skal høste, hvor vi har saaet —!« Kan der saa være nogen Tvivl om, at Nederlaget i Virkeligheden var en Sejr? Aaret efter var Sæden allerede moden! Den nystiftede Fagforening havde faaet Styrke nok til at gennemføre Strejkekravene.

Manuskriptet til Filmen, der helt følger Strejkens historiske Forløb, og maaske ikke mindst af den Grund, er saa rig paa dramatiske Situationer, er udarbejdet af Instruktøren, Teaterkonsulent Olav Dalgard, som i de sidste fem Aar har indspillet Film for A. O. F.

Filmens kunstneriske Standard er høj og uangribelig, hvad ikke mindst Nationalteatrets og andre betydelige norske Skuespillere har sin betydelige Andel i. Det er faktisk først i selve Slutningen, at den direkte Propaganda skinner igennem, og endda meget beskedent (dette maa opfattes som en Anerkendelse), naar man tager i Betragtning, at det er en Jubilæumsfilm, der ogsaa har til Opgave at vise Landsorganisationens Vækst og Betydning for den norske Arbejderklasse. Men bliver det jubilæumsbetonede fjernet, maa man be-

Oscar Nissen fremviser en af de syge Tændstikarbejdersker fra Arbejdersamfundets Talerstol.

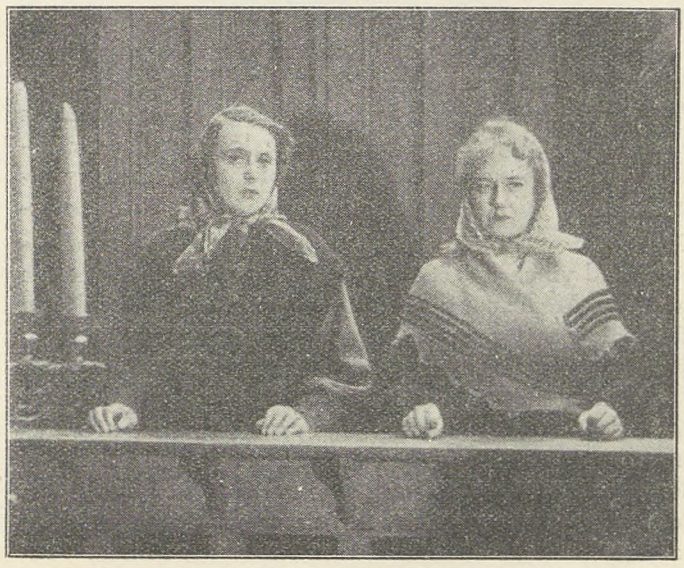

Halldis (Ragnhild Hald): »Vi vil ikke finde os i dette længere!«

tegne Filmen som socialistisk Kunst i Ordets virkelige og positive Betydning. Der er ingen Tvivl om, at baade denne og Dalgards tidligere Film vil faa sin Betydning for norsk Filmsproduktion. I Øjeblikket fremtræder den som et Kulturdokument, der vidner smukt om Arbejderklassens Vækst og Betydning. A. O. F. i Norge fortjener Anerkendelse for denne Del af sin betydelige Kulturindsats.

Der er Grund til at haabe, at De samvirkende Fagforbund eller A. O. F. vil skaffe danske Arbejdere Anledning til at se denne Film, der ogsaa har noget at fortælle os.

Charles Haugbøll.

Skaf et Medlem

Nu kaldes der paa en Indsats af os alle i Agitationen for Tilgang af Medlemmer til Socialdemokratiets lokale Afdelinger i hele Landet, og af Abonnenter til den socialdemokratiske Presse.

Der gælder ingen Undtagelse og ingen Indvendinger mod Tidspunktet for Agitationens Iværksættelse. Krigen og de dermed følgende urolige Tider kan maaske bruges til meget i Retning af Paaskud eller Forvirring, men nogen Hindring for Gennemførelsen af Agitationen for vort Parti og Presse vil Forholdene ikke være.

Maaske vil Tidspunktet endda være mere velegnet end noget andet. Tiden og dens Foreteelser er jo netop en indtrængende Appel til Sammenholdet og Fællesfølelsen. Det gælder om at konsolidere og styrke det, der kan forventes at faa Betydning for den Tid, der følger efter den øjeblikkelige. En Tid, der vil stille Krav til Genopbygningens Kunst og fredeligt Virke.

Nu skal Arbejdet gøres og gøres godt og grundigt. Vi har maaske ikke alle Tid eller Lejlighed til at være blandt dem, der trawler Bydele eller Landomraader igennem. Men derfor behøver ingen at være uvirksom. Overalt, hvor vi færdes, vil der mellem Kammerater, fælles Bekendte, eller Paarørende findes adskillige, som i deres politiske Opfattelse staar Socialdemokratiet saa nær, at de stemmer socialdemokratisk, men som ikke staar tilsluttet Partiet som Medlem.

Saadanne Personer vil alle uanset Optagethed paa anden Maade, kunne afse Tid til en Samtale om det Problem, der sideordnet med saa mange andre fylder os i Øjeblikket, og som gerne skulde løses ved overvældende Tilslutning til de socialdemokratiske Partiorganisationer og den socialdemokratiske Presses Abonnementsprotokoller.

Et Sted vil en meget stor Part af de allerede tilsluttede mandlige Medlemmer kunne gøre en Indsats for Tilgang til Partiorganisationerne, som vil have den største Betydning paa mere end et Omraade, nemlig i Hjemmene.

Her findes ikke alene unge Mennesker, som har opnaaet den fornødne Alder for at kunne indtræde i Partiorganisationerne, og gøre dette som en naturlig Følge af den demokratiske Opfattelse og solidariske Pligtfølelse, der formentlig er udviklet hos de paagældende og er en naturlig Følge af Udviklingen indenfor det Milieu, Vedkommende er opvokset i.

Er nogle af de yngre i Tvivl om deres Pligt i det omhandlede Forhold, er det en nærliggende Opgave for Familiens Overhovede, der har Erfaring for Sammenholdets Betydning, at gøre en saadan Pligt indlysende for dem.

Og endelig er der ogsaa for et meget stort Tals vedkommende, Spørgsmaalet om Hustruens Tilslutning til Partirækkerne. Naturligvis har hun trofast givet Møde ved baade kommunale og politiske Valg, men det er ikke tilstrækkeligt. For Kvinden gælder samme Regel, som for den mandlige Vælger. Den socialdemokratiske Indstilling og det demokratiske Sindelag maa manifesteres ved Medlemskortet.

Stor Overtalelseskunst fra Mandens Side skulde her ikke være nødvendig. Snarere er det maaske en hidtil plejet Ligegyldighed paa dette Omraade, der er Skyld i, at Hustruens Medlemsskab i Partiorganisationen ikke forlængst er berigtiget.

Nu er der Lejlighed til at faa denne, som andre Fejl bragt i Orden og samtidig til at vise, hvor stor Interessen er for vort Parti og Presse. Gaa endnu i Dag din daglige Omgangskreds igennem i Erindringen, og husk derefter ved første givne Mulighed at paavirke dem til Indmeldelse i vort Parti.

R-dt.

Sølvbryllup

6. Nov. kan Formanden for Odense Afdeling H. Anders Jensen og Hustru fejre deres Sølvbryllup. Anders Jensen er velkendt indenfor vort Forbund. I 1916 begyndte han som Havnearbejder ved Odense Havn og var her en ivrig Forkæmper for sine Kammerater. Det varede ikke længe, før Havnearbejderne i Odense forstod, at Anders Jensen var en Mand, de kunde bruge. Dette blev tilkendegivet i 1918, da Anders Jensen indvalgtes i Havnearbejdernes Afdelings Bestyrelse, og blev yderligere slaaet fast i 1920, da Anders Jensen valgtes til Afdelingens Formand. Forholdet mellem Formanden og Afdelingens Medlemmer er gennem Aarene yderligere bleven udbygget, hvilket fremgaar af den Kendsgerning, at Anders Jensen er bleven genvalgt gennem de efterfølgende Aar.

Den Tillid, de odenseanske Havnearbejdere viste Anders Jensen, bredte sig efterhaanden til de andre Arbejdere indenfor Odense By og manifesteredes ved, at Anders Jensen i 1923 valgtes til Formand for Arbejdsmændenes Fællesledelse i Odense, en Post, han beklædte indtil 1933.

Ved Kongressen i 1935 valgtes Anders Jensen til Medlem af vort Forbunds Hovedbestyrelse som Repræsentant for Transportgruppen og har her som paa andre Omraader i vort Forbunds Tjeneste ydet et anerkendelsesværdigt Arbejde.

Anders Jensens Hustru har været sin Mand en uvurderlig Støtte gennem Aarene og har paa denne Maade været med til at yde sin Del af Anders Jensens Indsats til Fordel for de Kammerater, der har givet ham deres Tillid. Begge er de rundne af Smaakaarshjem og har følt sig stærkt knyttet til Arbejderbevægelsen. Derfor skal der siges dem Tak paa Sølvbryllupsdagen, og hermed forbindes de hjerteligste Ønsker for Fremtiden.

HVAD VAR VI UDEN TRÆ?

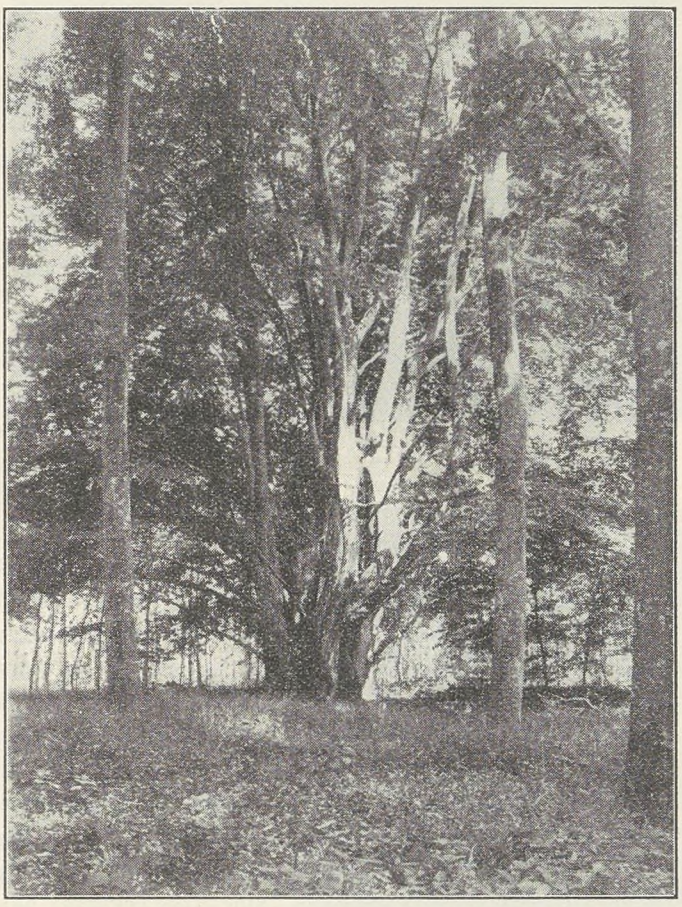

Bøgetræer med en mangestammet Bøg i Midten.

Selv om Jern og Beton efterhaanden har erobret store Omraader i Forbindelse med Teknik og Byggeri i vort Land, indtager Træ dog stadig en fremskudt Stilling indenfor Arbejdsprocessen. End ikke Nutidens mest moderne Befordringsmiddel — Flyvemaskinen — er uden Træ, tværtimod, en meget betydelig Del af visse Flyvemaskiners Bestanddele er forarbejdet af Træ. Man overdriver derfor ikke, naar man siger, at uden Træ vilde vi endog være meget ilde stillet.

Vel kan Danmark ikke — som i den længst svundne Fortid — siges at være overmaade rig paa Skove, men Skove og Trævækster møder os dog alligevel næsten alle Vegne, og Skovbruget indtager en betydelig Plads indenfor vort Lands Næringsliv. Det er ret vanskeligt at afgøre, hvor stor den aarlige Skovhugst er, men i normale Aar regner man med, at den er paa omkring 2 Millioner Kubikmeter. Denne Hugst skal fordele sig saaledes:

Bøg	900,000	m³
Eg	100,000	»
Forskelligt Løvtræ	100,000	»
Naaletræ	850,000	»

Hvad anvendes nu alt dette Træ til? Betydelig over Halvdelen gaar til Brændsel under en eller anden Form, og omkring 800,000 Kubikmeter anvendes som Gavntræ. Man regnede i 1938 med, at Gavntræet fordeltes saaledes:

Bøge-Smørdritler	70—75,000	m³
Træskotræ	20,000	»
Sveller	40—50,000	»
Fustager	15,000	»
Vogne m. v.	10—12,000	»
Parketgulve-Krydsfinér	50—55,000	»
Naaletrægavntræ	480—490,000	»
Smaating	10—12,000	»

Indenfor næsten alle Arbejdsgrene møder vi Træ, men først og fremmest indgaar det som et vigtigt Led i næsten alt Byggeri. Selv i de saakaldte Betonhuse er der Træ. Det gælder Døre og Køkkenudstyr, Hylder og Skabe — og paa W. C. er Sædet i hvert Fald endnu af Træ. Noget andet vilde sikkert ogsaa give Forkølelse!

Videre møder vi Træ i Forbindelse med de vigtigste Transportmidler: Vogne, Biler og Jernbanewaggoner. Maaske vi ikke altid tænker derover, naar vi sidder i en behagelig Bil eller Jernbanekupe, men Træet er her med til at lune og hygge. Aflægger vi et Besøg i en Legetøjsbutik, vil vort Øje meget hurtigt fæstne sig ved en lang Række Ting af Træ — lige fra de mindste Brikker til de største Gyngeheste. Og gaar vi hen over Gaden til Iskagemanden, vil vi hos ham kunne købe Ispinde og Slikkepinde. En fint poleret flad Pind er omgivet enten af Iscrem eller Chokolademasse. Og lad os kaste vort Blik paa Damerne, der i fint Udstyr svanser forbi os paa højhælede Sko. De høje Hæle er

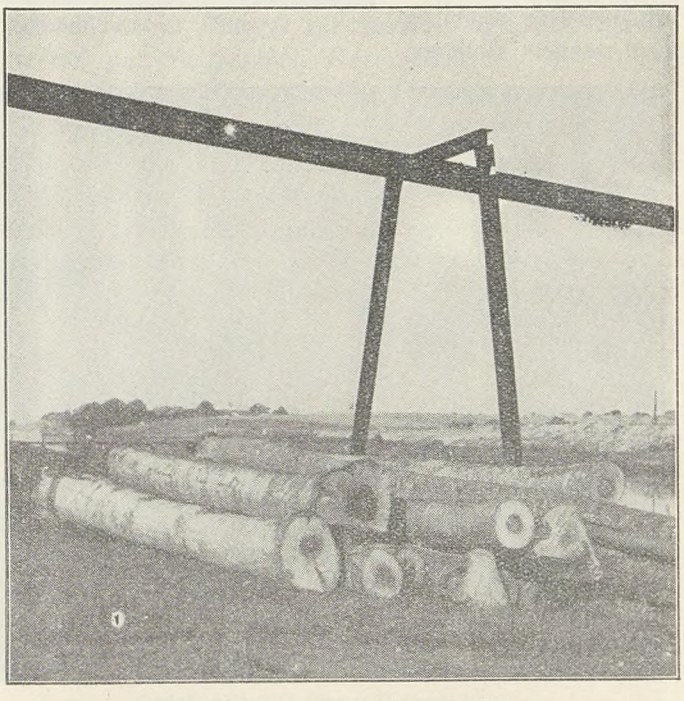

Bøgestammer parat til Krydsfinér.

mindsandten ogsaa af Træ. Paa dette Omraade har Danmark endog oparbejdet en betydelig Virksomhed, idet vi har flere Trævarefabriker, hvis Speciale er Træhæle til Damefodtøj, et Speciale, der ikke blot sælges her i Landet, men eksporteres til en lang Række Lande. Jeg kender en af disse Virksomheder, og da det saakaldte Yoo-yoo-Spil for nogle Aar siden rasede over Landet, viste Fabriken sig straks at være paa Højde med Situationen, idet den omgaaende begyndte at fremstille disse Spil, der ogsaa havde Træ som Hoveddele.

Bøgestammer til Krydstinér flydende i Vand.

Naar vi ser Vognmanden rulle forbi med Varer til Købmanden, lægger vi straks Mærke til, at en stor Del af Emballagen stadig er af Træ. Hovedparten af alle vore Møbler er af Træ — Sengen, Stolen, Bordet, Skabet, Hylden, ja, selv Rammen om Maleriet. I Garderoben og Skabet hænger Tøjet paa Knage af Træ. Ude i Haven knejser Flagstangen som en høj Træmast, og hvad var vel Haven uden Træer? Men den er igen omgivet af Stakit. Havemøblerne er af Træ. Og de Redskaber, hvormed vi skal holde Haven i den skønneste Orden, var jo kun af ringe Værdi, hvis ikke et Træskaft kunde sættes paa dem. Selv naar vi skal lytte til Alverdens Toner og Ord gennem Radioen, faar vi det hele serveret i en Trækasse.

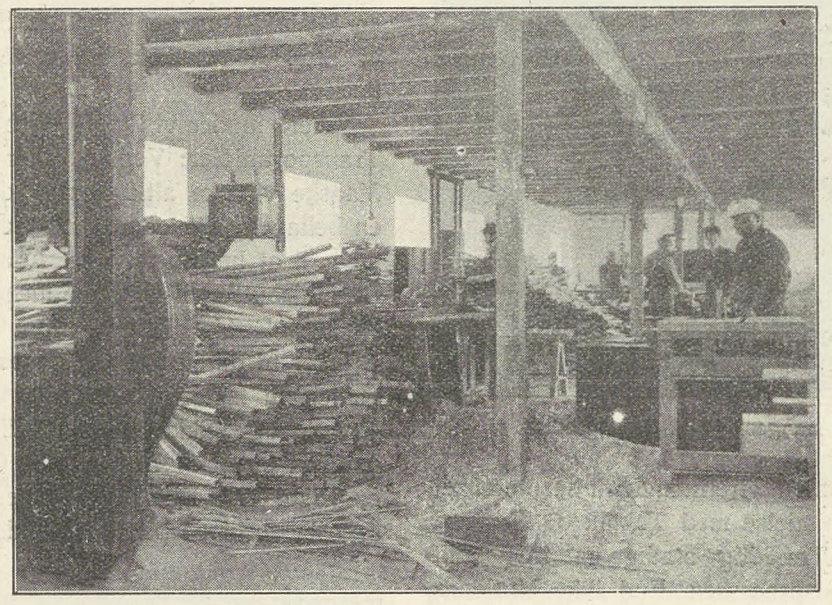

Det indre af et stort Savværk.

Men vi kan gaa videre og lade Blikket søge ud over Marker og Enge. Her ser vi, at Træstolper og Træpæle bærer Hegn og Led, Telefontraade og elektriske Ledninger, og naar Bonden eller Røgteren skal flytte sine Køer, svinger han en Tøjrekølle af Træ.

Maaske Træ dog har sin største Betydning paa det Omraade, hvor Træmasse dannes om til Avispapir. Hele Nutidens Papirproduktion har Træ som det vigtigste Raastof. Og hvad var vel det hele, hvis vi ikke have Papir? Tænk, om vi skulde til at undvære Aviser og Blade. En uhyggelig Tanke, hvis Samfundet blot en Dag skulde undvære Papir.

Dansk Skovindustris Krydsfinérfabrik.

I stort som i smaat indtager Træ altsaa en vigtig og ganske uundværlig Funktion i det daglige Liv og Virke. Som Brugsting og Brugsgenstand maa Træ regnes for at være den vigtigste sideordnet med Jern og Staal. Uden Træ vilde et moderne Samfund vanskeligt kunne bestaa.

Og saa staar vi endda overfor at skulle udnytte Træ paa Ernæringens Omraade gennem en kemisk-teknisk Behandling. I Udlandet har man i længere Tid udnyttet Træet gennem Cellulosens Forsukring og Oparbejdelse til Foderstoffer, fremstillet

Træsukker, Træsukkermelasse og Fodergær, og for et Par Aars Tid siden meddeltes det fra Tyskland, at man der i sit Arbejde for at skaffe Erstatningsstoffer ad kunstig Vej bl. a. havde fremstillet 36 forskellige Konfekturer af Træ. Man blev her budt paa det fineste Stykke Konfekt af Træ.

For ikke at tale om Sprit og Benzin af Træ, Trækul eller Tørvebriketter. En Vædske, som Krigen har gjort aktuel. Der kan ogsaa fremstilles Eddikesyre, Methylalkohol og Tjære af Træ.

Efter Krigens Udbrud sysles der med syntetiske Spindestoffer som Kunstsilke og Kunstbomuld fremstillet af Træ. Dersom der er nogen Mulighed for nu under Krigen at komme i Gang med at lave Garn og Tøj af vort eget Træ eller af skandinavisk Cellulose, kan det faa stor Betydning for hele vor Økonomi.

Men Træet giver da ogsaa Beskæftigelse til Titusinder af Mennesker. Det er vel vanskeligt at sige, hvor mange Arbejdere, der Landet over er beskæftiget ved Skovarbejde: Hugst, Plantning m. v., men det gaar op i mange Tusinder. Endvidere giver Kørslen af Træ og Gavntømmer Beskæftigelse til et stort Antal Hænder. Men endnu større Beskæftigelse skabes der dog ved *Forarbejdningen* af Træet, bl. a. ved Savværker og Trævarefabriker og indenfor de Haandværk, der udelukkende arbejder i Træ: Tømrere, Snedkere, Karetmagere og Billedskærere.

I de senere Aar er vi herhjemme skredet til en særlig Udnyttelse af *Bøgetræet*. Det sker i Form af Bøge-Parketstave og Krydsfinér. Gennem denne Produktion har Bøgegavntræet faaet en stærk Værdiforøgelse, der har bidraget til at højne Udbyttet af det danske Skovbrug. Baade af Parketgulve og Krydsfinér har vi oparbejdet en betydelig Eksport, men ogsaa til hjemlig Forbrug anvendes der temmelig store Partier.

Desværre kan Danmark ikke selv producere hele sit Forbrug. Dels tager det over 100 Aar for Trævæksten at »slaa om«, d. v. s. at naa saa vidt, at Træet har en normal Forbrugsværdi, dels er den danske Jord i første Instans indstillet paa Agerbrug, der — i hvert Fald ind til de seneste Aar — har betalt sig bedre end Skovbrug.

Vi indfører aarlig Træ for ca. 60 Mill. Kr. Det tynger naturligvis paa vor Valutabeholdning, idet vi skal købe Størsteparten af dette Træ i Sverige og Finland, der ikke er særlig store Aftagere af vore Produkter. Her som paa andre Omraader har Krisesituationen imidlertid øvet sin Virkning. I de sidste 5—6 Aar har der været en meget betydelig Hugst i de danske Skove, først og fremmest af Gavntømmer til Bygningsbrug, men en Del af Tiden ogsaa af Brænde, og denne Hugst har givet Penge til Skovejerne og Fortjeneste til Arbejderne. Ikke mindst har der været nogle ganske gode Aar for Savværkerne. Nye Savværker er grundlagt, og de gamle Værker har øget deres Produktion. Valutacentralen har her haft en gavnlig Indflydelse.

Det er naturligvis umuligt at sige, hvad Fremtiden vil bringe, men bliver det fremdeles vanskeligt at afsætte vor Landbrugsproduktion, er det et vigtigt samfundsøkonomisk Spørgsmaal, om vi ikke i stærkere Grad skal slaa ind paa Skovbrug, saa vi paa bedre Maade end nu selv kan forsyne os med Træprodukter. Under alle Forhold vil det i hvert Fald være til Gavn for Beskæftigelsen, om Skovarbejdet kunde øges paa en naturlig Maade.

V. N.

Medlemmerne og Fagbladet

Siden Nyordningen vedrørende Fagbladets Udsendelse til Medlemmerne, hvorefter Distribueringen sker gennem Postvæsenet direkte til de enkelte Adressater efter den Bopælangivelse, som paa de lokale Afdelingers Foranledning er indgaaet til Bladets Ekspedition, er der fra Ekspeditionens Side gjort det mest mulige for at undgaa Fejltagelser. Et Kartotek med Adressekort for hver enkelt Modtager af Bladet er Grundlaget for Sikkerheden i Bladets Distribuering. Men enhver vil kunne forstaa, at den fuldkomne Garanti mod Fejl i Ekspeditionen kun kan opnaas, naar Kontoret til enhver Tid bliver rettidigt underrettet om Forandringer i Medlemmernes Adresser, hvis saadanne forekommer.

Korrigering af Kartotekkortene sker dels paa Grundlag af fremsendte Meddelelser fra Afdelingerne, naar Medlemmerne meddeler Flytning til de lokale Afdelingskontorer, og dels efter Indberetning fra Postvæsenet, hvis Bopælforandring er anmeldt til Distriktets Postbud eller paa Postkontoret.

Undertiden sker det dog, at et Medlem besværer sig direkte til Bladets Ekspedition over Bladets Udeblivelse, eller Besværingen fremsættes af Afdelingen paa Medlemmets Vegne. En Undersøgelse af Klagen giver ofte det Resultat, at det paagældende Medlem er fraflyttet sin oprindelig opgivne Adresse uden Anmeldelse herom til Afdelingen eller Postvæsenet. Resultatet er derfor bleven, at Postvæsenet har tilstillet Ekspeditionen Meddelelse om Bladets Inddragelse, og dette noteres derefter paa Medlemmets Kartotekkort.

Fagbladet udebliver som Følge heraf paa den nye Bopæl og kan kun faas igen ved fornyet Anmeldelse. Dette er uheldig af flere Grunde. For det første vil enkelte Blade komme til at mangle og kan kun faas ved direkte Henvendelse til Ekspeditionen, som ved særlig Forsendelse maa foranledige de manglende Numre fremsendt. Dernæst skal Bladet atter anmeldes efter den ny opgivne Adresse, hvilket kun kan ske ved Erlæggelse af et saakaldt Anmeldelsesgebyr. Dette i Forbindelse med Porto til Forsendelse af de føromtalte manglende Numre paafører Forbundet en ekstra Udgift, der kunne være sparet, saafremt Medlemmet havde opfyldt sin Pligt til at give Meddelelse om sin ændrede Adresse. Selvom den nævnte ekstra Udgift er forholdsvis ringe i det enkelte Tilfælde, vil man sikkert forstaa, at der ved Ligegyldighed overfor dette Spørgsmaal meget vel kan blive Tale om større Beløb indenfor en Tidsperiode af Varighed.

Det maa derfor indskærpes, at Anmeldelse om Bopælforandring ikke bør undlades i noget Tilfælde.

Raajern og Cement lavet paa een Gang

Vi fortæller her om den ny danske Jernproduktion, hvorledes den er opstaaet, og hvilke Muligheder den indeholder for Fremtiden. Artiklen er gengivet efter »Dansk Arbejde«.

Nu laver vi Raajern i Danmark. Der er ikke pludselig hekset et nyt Raastof frem af den danske Jord eller dens Muld forvandlet til Erts. Men endda er Tingen betydningsfuld, en værdifuld ny dansk Produktion er opstaaet.

I et Aarstid har der været eksperimenteret med Problemet paa de danske Cementfabrikker, men nu er man over Forsøgsstadiet. Fremstillingen af dansk Raajern er i fuld Gang i Aalborg, og Varen udbydes paa Markedet som en almindelig Handelsvare. Dermed er Øjeblikket kommet til at lette lidt paa det Hemmelighedsfuldhedens Slør, der hidtil har omgivet Sagen.

Det principielt nye ved den danske Raajernproduktion er, at man har paavist, at det er muligt i de roterende Ovne, som benyttes til Cementfremstilling, at udsmelte Raajern samtidig med Brændingen af Cementen. Med andre Ord: man laver Raajern og Cement paa een Gang. Spørger man, hvorledes man har faaet den Idé, at det kunde lade sig gøre, svares der med Fagmandens Nøgternhed, at Tanken egentlig ikke er saa mærkelig, fordi man bruger Kalk til Slaggedannelse, naar man udsmelter Jern, og Kalk eller Kridt er Hovedbestanddelen i Cement.

Den almindelige Fremgangsmaade ved Udsmeltning af Jern er, at man fylder Erts, Kul og Kalksten i en Højovn og smelter ved Hjælp af Cinders. Selv om vi hverken har Kul eller Erts i Danmark kunde vi godt have et Højovnsanlæg. Der findes i andre Lande adskillige saadanne, som henter sine Kul et Sted fra,

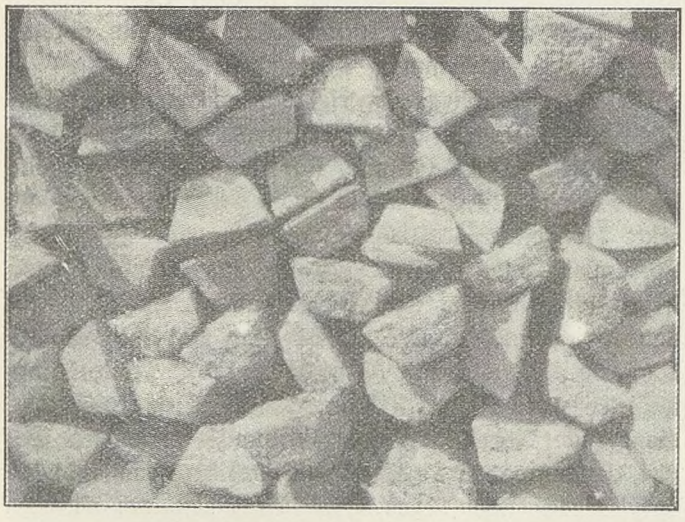

Barer af dansk Raajern.

Ertsen et andet og Kalksten et tredje Sted fra. Men til at lave et Højovnsværk kræves en endog meget stor Kapitalanbringelse, og den er man hidtil veget tilbage for herhjemme.

Men nu kommer altsaa de danske Ingeniører med Beviset for, at vi ikke behøver Højovne, men kan bruge de Roterovne, som F. L. Smidth & Co. bygger til Cementfabrikkerne, og tilmed fremstille Jernet og Cementen samtidig.

Slet saa enkelt, som det lyder, har det naturligvis ikke været at løse Problemets tekniske Side: at faa Jernet udsmeltet i Roterovnen og en Slagge, som er Cement. Blandt meget andet har man ved Beregningen af Forholdet mellem de Stoffer, som skal indgaa i Cementklinkerne, maattet tage stærkt Hensyn til de Urenheder, som findes i de jernholdige Materialer. Men man er naaet frem til en Metode, hvorved man kan fremstille et Raajern, som er endog meget rent, idet en stor Del af Urenhederne, f. Eks. Svovl, har Tilbøjelighed til at gaa fra de jernholdige Materialer over i Cementklinkerne, uden at forringe disses Kvalitet. Paa denne Maade kan man selv af ret svovlholdige Raamaterialer fremstille fuldstændig svovlfrit Raajern, som ved forskellig Tilsætning derefter kan raffineres, saa det kommer til at passe til Støberiernes Behov.

Processen udføres i Almindelighed paa den Maade, at Raamaterialerne for Jernfremstillingen tilsættes den Kridt-Lerslam, som anvendes til Cementfabrikationen, og det hele pumpes derefter op i Roterovnen. Under Passagen gennem denne ophedes Materialet ved Hjælp af en Kulstøvflamme efterhaanden til en Temperatur af 14—1500 Grader Celsius. Ved denne Varme sintres Cementklinkerne, hvilket populært vil sige, at de ikke ligefrem smelter, men der sker visse kemiske Reaktioner, saa de »brænder sammen«, bliver begyndende glasagtige. Til yderligere Klargøring kan vi oplyse, at Porcelæn er sintret, Fajance derimod ikke. Samtidig med at Cementklinkerne har naaet Sintrings-Stadiet, er Jernet blevet flydende og løbet ind i et udvidet Parti paa Roterovnen. Her er saa anbragt et Taphul, og naar man aabner for det, strømmer Jernet ud i en Beholder. En Løbekran fører det smeltede Jern hen til Jern-Formene, hvor det straks udstøbes, saa man faar rene, sandfri Jernbarrer. Cementklinkerne fortsætter gennem Ovnen til *deres* normale Endemaal.

Endnu en Fordel har Roterovnen til Jernfremstilling, den nemlig, at man kan anvende pulverformig Raaerts. Til Højovnen skal Materialet foreligge i Stykker, og hvis man faar det i Smuld, maa man først brænde det sammen i Klumper, inden det kan anvendes i Ovnen. Denne Omvej er ikke nødvendig ved Roterovnen.

Hvad er det saa for Raamateriale, der bruges paa Cementfabrikkerne til Jernfremstillingen? Det er i stort Omfang et »Affald« fra Svovlsyrefabrikkerne. Helt rigtigt at kalde det Affald, er det nu ikke. Svovlsyrefabrikkerne importerer Svovlkis, og naar de har udvundet Svovlet, bliver der tilbage Jernoxyd, en Erts, som man har eksporteret til videre Udnyttelse paa Jernværker. Det har saaledes ikke været *værdiløst* Affald. Men gennem den ny danske Produktion opnaas, at det kan udnyttes herhjemme, give Beskæftigelse og Arbejdsløn

her i Landet. Der synes ogsaa Mulighed for, at man til Jernfremstillingen kan bruge de Støbejern- og Staalspaaner, der opstaar som Affald i forskellige jernindustrielle Virksomheder.

Men saa Myremalmen, vort eneste hjemlige egentlige Jernraastof, kan den nu nyttiggøres? Svaret lyder, at det ikke er umuligt, men ... Myremalmen er dyr at tage op og dyr at transportere, forholdsvis, fordi dens Indhold af Jern er lavt og dens Indhold af Urenheder stort. Det er tvivlsomt, om Roterovnsprocessen egner sig for saa uren en Erts, og i hvert Fald har man hid-

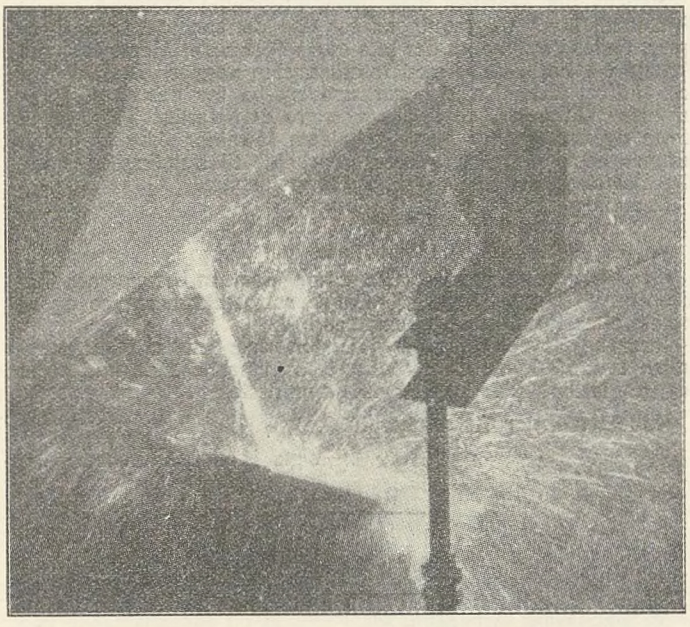

Det udsmeltede Jern strømmer fra Roterovnen ned i Beholderen, der fører det videre til Støbeformen.

til, da man har kunnet faa de renere Ertser, holdt sig til disse. Men det kan jo tænkes, at Forholdene vil udvikle sig saaledes, at Myremalmen ogsaa faar Interesse. Det samme gælder for hjemlige Brændselsstoffer til Afløsning for Kullene. Teknikerne vil ikke nægte, at der foreligger Muligheder for at anvende Tørv og Brunkul som Brændsel i Roterovnen, men Spørgsmaalet har ikke haft en saadan Aktualitet, at man er naaet til at gennemprøve Mulighederne.

Den danske Raajern-Produktion ligger i Øjeblikket paa 10—15 Tons pr. Dag, men Anlægget kan med kort Varsel udvides til den tredobbelte Kapacitet. Men selv med en aarlig Produktion paa 15000 Tons, vil der være et godt Skridt igen til Dækning af Danmarks Forbrug af Raajern, idet vi importerer omkring 50000 Tons. Teoretisk er der ikke noget i Vejen for, at alle Danmarks Cementfabrikker kunde give sig til at lave Raajern paa deres Roterovne og derved forøge den hjemlige Produktion, men praktiske Hensyn vil nok gøre det rimeligt at koncentrere Produktionen. Der skal jo f. Eks. findes visse Maskiner for Udstøbning og Raffineringsovne. Derfor mener man, det vil være mere værdifuldt at have Opmærksomheden henvendt paa, at de ca. 10000 Tons af Importen er specielle, dyre Raajernsorter, og det falder jo godt i Traad med hele dansk Industris Indstilling at fremstille Specialer i Kvalitetsprodukter. Man har forøvrigt allerede paa Cementfabrikkerne fremstillet udmærket Manganjern.

Det danske Raajern er nu i Brug paa en lang Række af Landets Støberier, og de praktiske Erfaringer, man har gjort her, viser, at det danske Produkt har fremragende Egenskaber og til mange Anvendelser er andet Raajern overlegent.

Men bortset herfra kan det uden nogen Overdrivelse siges at være et afgjort Plus for vort Land, at vi nu selv kan fremstille et meget rent Raajern, der er Basis for alle de forskellige raffinerede Jernsorter, som vi ellers maa købe til ofte høje Priser fra Udlandet, og at vi tilmed kan fremstille det af et Raastof, som vi plejer at sende tilbage til Udlandet for at faa nyttiggjort. Foruden den Beskæftigelse og Arbejdsløn, som derved bliver herhjemme, og den Valutabesparelse, som kan opnaas, kan det i Tider som disse have en særlig Betydning, at der findes en Produktion som den ny danske her i Landet.

Wolmer.

Folkerum i Haandværks- og Industrivirksomheder

Paa Foranledning af Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet har Ingeniør under Tilsynet, cand. polyt. *Poul Söchting* udarbejdet en Pjece om Folkerum i Haandværks- og Industrivirksomheder. Pjecen er udkommet som Særtryk af »Den Tekniske Forenings Tidsskrift«.

Pjecen indeholder et stort Antal Fotografier af gode og daarlige Folkerum fra forskellige Virksomheder, ledsaget af en kritisk Tekst, som oplyser om Fortrin og Mangler. Foran hvert af de fire Afsnit: Garderobe-, Vaske-, Bade- og Spiserum er nævnt Fabriktilsynets Krav til disse og iøvrigt givet gode Raad for Rummenes Placering og Indretning. Pjecen kan derfor tjene som nyttig Vejledning for Arkitekter, projekterende Ingeniører, Arbejdsgivere o. a., som staar over for at skulle indrette eller ændre Folkerum.

Iøvrigt er Formaalet med Pjecen navnlig at vække Interesse hos Arbejdsgiverne for Indretning af gode, fyldestgørende Folkerum, og at paakalde Arbejdernes Hjælp til at holde Hævd over saadanne hygiejniske Indretninger.

Pjecen, der er paa 35 Sider, faas til Købs i Boghandelen. Pris 50 Øre.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE
i Voldgiftssag Nr. 197:
Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
Entreprenør Carl Nielsen, Fruens Bøge.

Tvist om Betaling for et Jordarbejde.

Sagen blev behandlet paa et Voldgiftsmøde i Nyborg den 2. Oktober 1939, uden at der mellem Voldgiftsmændene kunde opnaas Flertal for nogen Afgørelse, hvorfor den bliver at afgøre ved Kendelse af undertegnede Opmand.

For at bringe en Skæring mellem Bane og Vej ud af Niveau sænkes Banen, og Vejen føres paa Bro over den sænkede Bane. Arbejdet foregaar indenfor Akkordomraadet, og Entreprenøren udfører saavel Jordarbejdet som Brobygningsarbejdet. Den samlede Jordmængde er ca. 55,000 m³.

Entreprenøren har angrebet Arbejdet paa to Steder. Et Arbejdshold tog fra en Ende fat paa Udgravningen for den sænkede Bane; her anvendtes Transport paa Spor og mekanisk Trækkraft. Et andet Arbejdshold udførte en Omkørselsvej paa det bestaaende Terræn ved Brostedet og tog dernæst fat paa at udgrave den korte Strækning af den sænkede Bane, som Vejbroen (en Buebro) spænder over, samt Brofundamenterne. Jorden herfra blev bortkørt pr. Lastauto og angives til ca. 4100 m³. Inden den nye Vejbro kunde aabnes for Færdslen, blev det nødvendigt at føre Tipvognssporet frem under Omkørselsvejen, saa Jordmængden hinsides denne kunde angribes. Arbejdsforholdet blev derfor sat til at fortsætte den for Vejbroen foretagne Udgravning i saadan Udstrækning, at man kunde faa lavet en af Svellestabler baaret Interimsbro for Omkørselsvejen, saa Tipvognstogene kunde fortsætte under denne Vej. Jorden blev ogsaa her bortkørt pr. Lastauto, og Mængden angives til ca. 1300 m³.

Det Spørgsmaal, der volder Uoverensstemmelsen mellem Parterne, er nu, om det samlede Jordarbejde skal aflønnes efter Hovedoverenskomstens § 3, B, Punkt 5, med 15 % Tillæg til Normaltimelønnen, eller om de to ovennævnte Udgravninger for den permanente Vejbro og for Omkørselsvejens Interimsbro skal holdes for sig og betales som Akkordarbejde efter Hovedoverenskomstens § 4.

Forbundet hævder, at disse to Udgravninger er udført som særskilte Arbejder og er Udgravninger for Broer, samt at Overenskomstens § 4 under Nr. 4 udtrykkelig nævner Udgravning for Broer som et Arbejde, der indenfor Akkordomraadet bliver at udføre i Akkord. Der henvises endvidere til, at Jorden i Modsætning til den øvrige Jordmængde er bortkørt pr. Lastauto. Forbundet paastaar Entreprenøren kendt pligtig til at afregne Udgravningen af de omhandlede 4100 plus 1300 m³ Jord i Akkord efter Priserne i § 4.

Entreprenørforeningen hævder, at de omtvistede Arbejder maa være udenfor Akkordtvang allerede, fordi de angaar en offentlig Vej, der ikke udføres af Hensyn til Husbygningsarbejder. Men bortset herfra kan de 1300 m³, som er udgravet i Forbindelse med Omkørselsvejen, ikke komme i Betragtning som Udgravning for en Bro, og hvad Udgravningen paa de 4100 m³ angaar, kunde man af Hensyn til Broarbeidet i al Fald have nøjedes med meget mindre, saa denne Udgravning til Dels skyldes andre Formaal. Foreningen gør Paastand paa, at alene de egentlige Brofundamenter bliver at betale i Akkord efter § 4, og at Entreprenøren, der vil betale Udgravningerne efter Reglerne for »større Jordarbejder«, iøvrigt frifindes.

Det bemærkes først, at det efter tidligere Voldgiftsafgørelse er uden Betydning for Sagens Bedømmelse, at Jorden fra de omtvistede Dele af Arbejdet er bortkørt pr. Lastauto, da Transporten er foregaaet efter det Tidspunkt, hvor Sportransport er begyndt.

Hvis Entreprenøren havde kunnet eller villet gennemføre Udgravningen paa Brostedet som Led i og paa samme Maade som Banens øvrige Jordarbejde, giver Hovedoverenskomsten hverken efter sit Bogstav eller sin Aand noget Holdepunkt for, at det Forhold, at Entreprenøren eller en anden senere skulde udføre en Bro over Udgravningen, kunde begrunde et Krav om, at en til Broens Bredde svarende Del af Jordmængden skulde udskilles til Betaling efter § 4 eller paa anden fra Betalingen for det »større Jordarbejde« afvigende Maade. Men naar som i nærværende Tilfælde Udgravningen for Vejbroen ikke foretages i det løbende »større Jordarbejde«, men udføres som et i og for sig selvstændigt Arbejde, findes det, da der ikke i Henhold til § 1, Litra b, er truffet anden lokal Aftale, at Arbejdet utvivlsomt rammes af Bestemmelsen § 4, Nr. 4, og kan kræves betalt efter Akkordreglerne. Dette maa gælde hele den her udgravede Jordmængde, idet der intet foreligger om, at Udgravningen har haft andet Formaal end at muliggøre Broarbejdet.

Medens der saaledes maa gives Forbundet Medhold i dets Paastand, hvad Udgravningen for den permanente Vejbro angaar, findes det ikke, at der kan gives Forbundet Medhold, hvad Arbejdet i Forbindelse med Interimsvejen angaar. Der er her kun udført Arbejder, der var nødvendige for det store Jordarbejdes Udførelse, de findes at være et naturligt Tilbehør til dette og findes efter hele Forholdets Karakter ikke at kunne kræves udskilte fra det store Jordarbejde til Betaling efter andre Bestemmelser end de for dette gældende.

Der afsiges følgende

K e n d e l s e :

Den i Sagen omhandlede Udgravning for den permanente Vejbro (ca. 4100 m³) bliver at afregne som Akkordarbejde og at betale efter Hovedoverenskomstens § 4.

Jordarbejdet ved Tipsporets Underføring under Omkørselsvejen (ca. 1300 m³) er at betragte som henhørende under det »større Jordarbejde« og at betale som dette.

København, den 7. Oktober 1939.

sign. P o u l S ø r e n s e n.

AFSKRIFT

Mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Industrifagene paa A/S Dansk Svovlsyre- og Superfosfatfabriks Vegne er der opstaaet den nedenfor fremstillede faglige Tvist, som i Mangel af Flertal indenfor de af Parterne valgte Voldgiftsmænd afgøres af undertegnede Opmand.

Ifølge § 1 i den mellem Svovlsyrefabrikerne og Dansk Arbeidsmands Forbund gældende Fællesoverenskomst kan en Fabrik, naar Forholdene kræver det, indføre 2 Holds- eller 3 Holdsdrift med 8 Timers effektiv Arbejdstid i 6 Dage om Ugen. I § 1, sidste Stk., bestemmes det derhos, at »Fabriken forpligter sig til, at 2- og 3-Holdsdriften skal have mindst 1 Uges (6 Dages) Varighed ad Gangen. I modsat Fald betales hvert Hold Overtidsbetaling for den forløbne Tid.«

Ifølge Overenskomstens § 2 er den almindelige Timeløn bl. a. i Aalborg 116 Øre, til hvilken der ved Arbejde i 2 Holds og 3 Holdsdrift gives et Tillæg af 12½ %.

Ved Fabriken i Aalborg blev der etableret Arbejde i 2 Holdsskift med 8 Mand paa Holdet i Ugen den 19.—24. Juni d. A.

Paa Grund af Regnvejr den 19. Juni blev 5 af Arbejderne paa første Hold, der var beskæftiget med Udearbeide, sendt hjem, de 3 af dem i 2½ Time, de to af dem i 3½ Time og den 21. Juni indtraadte der en Maskinstandsning, som medførte, at 6 Mand af 2det Skiftehold blev uden Arbejde og blev hjemsendt i 1 Time.

Under Anbringende af, at Fabriken herefter ikke har overholdt sin Forpligtelse i Henhold til Overenskomstens § 1, sidste Stk., til at opretholde 2 Holdsdriften i mindst 1 Uge (6 Dage), har Dansk Arbejdsmands Forbund stillet Krav om, at der tillægges samtlige de i Hold-Driften beskæftigede Arbejdere overenskomstmæssig Overtidsbetaling for Arbejdet i den paagældende Uge.

Fra Fabrikens Side henvises der til, at de nævnte Afbrydelser af Arbeidet skyldtes force majeure, at Afbrydelserne ikke medførte Hiemsendelse af hele det paagældende Hold, og at det iøvrigt kun har drejet sig om et forholdsvis ubetydeligt Antal Arbejdstimer, nemlig 20½ Time af den paagældende Uges samlede Antal af 768 Arbeidstimer. Standsningen paa Grund af Regnveiret var en N ø d v e n d i g h e d, da det drejede sig om Asfaltering af Sten, som skulde være absolut tørre ved Behandlingen, der foregik under aaben Himmel.

Fabriken har tilbudt Aflønning af de hjemsendte Folk med Timeløn plus Skifteholdstillæg for de Timer, da de har været uden Arbejde, altsaa samme Aflønning, som hvis Standsnin-

gerne ikke var indtraadt, og nedlægger Paastand paa, at denne Aflønning anerkendes som berettiget. Fabriken henviser i denne Forbindelse til Bestemmelsen i Fælles-Overenskomstens § 6, Stk. 4, der i Tilslutning til forskellige Regler om Akkordarbejde foreskriver, at der ved Maskinstandsninger, som varer ½ Time eller derudover, betales Timeløn.

Fra Forbundets Side gøres det særligt gældende, at Bestemmelser i § 1, sidste Stk., maa give Arbejderne Ret til den paastaaede Overtidsbetaling, i hvert Fald naar 2 Holdsdriften ikke har lagt Beslag paa Folkenes hele Arbejdskraft i det mindste i fulde 6 Dage, hvorimod Forbundet ikke vil opretholde den samme Paastand, saafremt saadanne kortvarige Afbrydelser af Arbejdet havde fundet Sted under Arbejde i skiftende Hold af længere Varighed.

Opmanden maa give Fabriken Medhold i, at de omtalte kortvarige Afbrydelser af Arbejdet ikke kan komme i Betragtning som definitive Afbrydelser af det før og efter Arbejdets delvise Indstilling kontinuerligt fortsatte Skifteholdsarbejde. Det maa efter Afbrydelsernes Beskaffenhed have staaet de paagældende Arbejdere klart, at det ved deres Hjemsendelse kun har drejet sig om en i særlige Omstændigheder begrundet midlertidig Suspension af det under Holddriften forefaldende Arbejde, og at Arbejde i Holddrift skulde fortsættes, naar Grunden til de midlertidige Standsninger af Arbejdet var bortfaldet.

Opmanden maa herefter statuere, at selve Holddriften har været etableret i fulde 6 Dage, og kan efter Indholdet af Overenskomstens § 6, sidste Stk., ikke give Forbundet Medhold i, at det skulde være af Betydning for Sagens Afgørelse, om Skifteholdsdriften har været af kortere eller længere Varighed, naar den dog har været etableret i mindst 6 Dage.

Forsaavidt der endelig fra Forbundets Side har været udtalt Frygt for, at Fabriken skulde kunne misbruge eller omgaa Bestemmelsen om, at Skifteholdsarbejdet skal have en Varighed af mindst 6 Dage, ved uden Nødvendighed at etablere 2 Holdsdrift for Arbejde, der kunde have været udført i kortere Tid end 6 Dage, kan denne Betragtning i hvert Fald ikke være af Betydning i nærværende Sag, hvor det utvivlsomt har drejet sig om Afbrydelser, over hvis Indtræden Fabriken ikke paa Forhaand har været Herre.

Herefter afsiges følgende

Kendelse:

A/S Dansk Svovlsyre- og Superfosfatfabrik er forpligtet og berettiget til at aflønne de ovennævnte ved Fabriken i Aalborg fra Skifteholdsarbejdet midlertidigt hjemsendte Arbejdere med Timeløn plus Skifteholdstillæg, og det af Dansk Arbejdsmands Forbund rejste Krav om Aflønning med Overtidsbetaling kan ikke tages til Følge.

København, den 29. September 1939.

sign. Oluf H. Krabbe.

FOLKE-FERIE

Det er vist ikke for meget sagt, at man indenfor Ardernes Kreds med en vis Spænding imødesaa Resultatet af Folke-Feries Virksomhed i Tilknytning til den første Feriesæson. Der var jo mange Vanskeligheder at overvinde i Starten, ikke mindst naar disse skulde løses i Forbindelse med Arrangementer af tilfredsstillende Karakter for det Antal Arbejdere, hvis Ferieret begyndte næsten samtidig med Oprettelsen af den Institution, der havde til Opgave at tilrettelægge Planerne for den rigtige Udnyttelse af Ferien.

Nu er imidlertid Dansk Folke-Feries første Sommer- og Feriesæson overstaaet, og det meddeles fra dennes Ledelse, at Sæsonen maa betragtes som særdeles vel forløbet. Tilslutningen til de forskellige Arrangementer har været tilfredsstillende.

Men hvordan har Deltagerne i de forskellige Rejser været tilfredsstillet? For at faa dette klaret og for at faa eventuelle Advis med Henblik paa nye Arrangementer, har Ledelsen udleveret et Spørgeskema til hver enkelt Deltager. De fleste af disse Skemaer er nu indgaaet i besvaret Stand, og det viser sig, at Tilfredsheden i det store og hele har været god. Kun et enkelt Arrangement har vist sig ikke at svare til Forventningerne, og dette vil naturligvis ikke blive gentaget.

Det har ikke alene været Feriearrangementer ved

Skov og Strand i det hjemlige, man har beskæftiget sig med, men ogsaa Ferierejser til Udlandet er etableret. Om disse Udenlandsrejser meddeles det, at særlig Turene til Paris og Italien, Grækenland og Jugoslavien maa betegnes som store Sukcesser.

Den nu foreliggende internationale Situation vil naturligvis lægge alvorlige Hindringer i Vejen for kommende Arrangementer, men endnu er der dog Norden tilbage og med Henblik paa Udnyttelsen af denne Mulighed har Ledelserne af de 4 nordiske Folke-Ferie-Organisationer været samlet til en Konference i Helsingfors. Man kan derfor gaa ud fra, at der i Vinterens Løb vil blive arrangeret saavel Jule- og Vintersportsrejser og senere Paaske- og Pinserejser, ligesom ogsaa Sommersæsonen vil komme til at staa i Nordens Tegn. Planerne for disse Arrangementer er under Udarbejdelse og vil blive offentliggjort saa snart som muligt. Ogsaa indenlandske Rejsesammenkomster vil blive arrangeret i Vinterens Løb.

Vi gør samtidigt opmærksom paa, at det ikke alene er større Fællesrejser Folke-Ferie beskæftiger sig med. Ogsaa Enkeltbilletter til alle bestaaende Flyve-, Dampskibs- og Jernbaneruter kan købes i Folke-Ferie.

Ligeledes henleder vi Opmærksomheden paa, at Folke-Ferie er i Besiddelse af et udmærket Hotel beliggende ganske kort fra Hovedbanegaarden i København. Her findes 40 moderne Enkelt- og Dobbeltværelser med alle Bekvemmeligheder.

Som det vil ses af foranstaaende kan der gaas ud fra, at Folke-Ferie ikke alene har haft en god Start, men ogsaa har formaaet til fuld Tilfredshed at løse de Opgaver, der hidtil har foreligget i Forbindelse med Arbejdernes Erhvervelse af det store Gode — Ferie med Løn. Beretningen om den hidtidige Virksomhed lover godt for Fremtiden, hvis den — hvad alle haaber — maa forme sig saaledes, at der maa blive Brug for Udnyttelsen af alle til en velanvendt Ferie indvundne Erfaringer.

Fagforeningerne og Oplysningen

Fagforeningerne er Organer til Højnelse af Arbejdernes materielle Livsvilkaar. Deres Formaal er at skaffe Arbejderne en højere Løn og beskytte dem overfor deres Arbejdsgivere. Kan Fagforeningerne klare dette, er det noget stort i sig selv. Men Fagforeningerne er meget mere end Redskaber i den økonomiske Kamp. Hvor Arbejderne gennem Organisation faar deres Kaar forbedret, vil mange andre Omraader ogsaa blive berørt deraf. Intet andet Land har en Arbejderstand, der er saa velorganiseret, og som lever under saa taalelige Forhold, som den danske. Den danske Arbejder er ingen Proletar i Ordets Betydning. Det kan han takke Fagforeningerne for. De har givet ham hans Menneskeværdighed igen. Han er intet Skumpelskud mere. Ringeagten er forsvundet. Han er nu at finde saavel i Kommunernes Raad som i Landets højeste Repræsentationer.

Fagforeningerne har som intet andet Organ i dette Land været Arbejdernes aandelige Opdragere. Det er blevet sagt, at Fagforeningerne er Arbejderklassens Erstatning for Overklassens Kostskoler og andre Dannelsescentre. Og det er rigtigt. Overklassen fik sin Dannelse i de højere Skoler, medens Arbejderne maatte være glade, om der kunde blive Tid til en yderst tarvelig Undervisning, uden at det gik ud over Familiens Brød. Der kunde ogsaa være Vanskeligheder angaaende, om ens Tøj nu var til at gaa i Skole med. Den Dannelse, der før i Tiden kunde blive Tale om, bestod af nogle tørre Hug, naar Læreren med passende Mellemrum kunde føle sig irriteret over at skulle undervise disse ofte lasede og ikke altid lige rene Børn. Hvis man kunde lære at skrive, læse og regne lidt og lære nogle af de vigtigste geografiske Navne at kende, saa blev det ikke til ret meget mere udover, hvad der blev Religionen til Del. Hvis ikke en anden Magt senere greb ind, maatte disse Mennesker for en stor Del ende som forkuede Væsener eller som Albuenaturer, der gør alt for at komme frem og holde andre tilbage. Nogle vilde der vel blive paa den hæderlige Side, medens andre vilde gaa til Delirium'en.

Den Magt, der optraadte, var Fagforeningerne. De lærte Arbejderne, at *Samarbejde* er et bedre Grundlag at bygge et Samfund paa end Krigen — alle mod alle. Der udvikledes en Samarbejdets Aand. De før ligegyldige Individualister blev til følende Medlemmer i Fællesskabet. Herremoralen blev erstattet med Solidariteten. Under den gamle Samfundsmoral kunde man ikke gøre noget bedre end at redde sig op paa den høje Hest og saa derfra svinge Pisken over Folket og lægge Byrder paa det under Paaskud af »deres eget Bedste«.

Fagforeningerne har været med til at udvikle en ny Moral og dermed til at skabe en ny Slags Mennesker. Nu blev det Samfundssindet, Hensynet til Helheden og de fælles Tarv, man satte i Højsædet.

Fagforeningerne er de ældste af Arbejdernes Organisationer og dem, Arbejderne føler sig mest sammenvokset med. De har grebet dybt i Arbejdernes Bevidsthed, idet deres Virksomhed har med disses Arbejde og daglige Brød at gøre. Derfor har de haft en Indflydelse, der vel gaar endnu dybere end »Partiets«, idet Interessefeltet straks synes at være lidt mere paa Afstand i Politik end indenfor de faglige Omraader. Derfor kan det hævdes, at Fagforeningerne paa en afgørende Maade har været med til at præge Arbejdernes aandelige Udvikling, og at de har været med til at skabe en ny Moral.

Der er altid blevet skudt paa Fagforeningerne. Det skyldes et for overfladisk Kendskab til disse. Den Indsats i Form af at være et Organ for Oplysning og Opdragelse, som Fagforeningerne, vel nok Arbejderbevægelsens magtfuldeste Led, udfolder, er ikke desto mindre et af de mest bemærkelsesværdige Kapitler i de sidste 150 Aars Historie.

Et andet Omraade, hvor Fagforeningerne har betydet meget for den almindelige Dygtiggørelse, er med Hensyn til administrativ Virksomhed. Skulde Arbejderne naa til at overtage store ansvarsfulde Poster indenfor Samfundsadministrationen, maatte de skoles først. Her igen havde Overklassen Universitetet og andre lignende Anstalter, hvor deres unge kunde lære den teoretiske Side af Sagen, hvorefter de saa kunde begynde i underordnede Stillinger indenfor Statens Administration. Arbejderne havde ikke paa samme Maade sine universitetsskolede Folk. Men naar de alligevel var i Stand til at overtage Ministerposter og andre store Stillinger indenfor Stat og Kommune og anden Virksomhed, saa skyldtes det Fagforeningerne, hvor de havde lært at have med Penge at gøre og vurdere vigtige Sager.

Meget er naaet, men meget staar endnu tilbage. Nye Folk kommer til fra de unges Rækker og kræver at blive sat ind i Problemerne. Heldigvis har Fagforeningerne indset, at det vilde være et stort Plus, hvis man kunde hjælpe nogle unge til et mere systematisk Studium, end de ældre Fagforeningsfolk selv har været i Stand til at faa. Derfor bevilliger Fagforeningerne nu hvert Aar store Beløb dels til Oplysningsarbejdet i al Almindelighed og dels som Stipendier, der gives unge til at søge til Skoler i Ind- og Udlandet for.

Oplysningen i den svundne Tid er ikke mindst blevet brugt til Underbyggelse af Organisationerne. Der er dog ingen, der vil nægte, at den enkelte Deltager ikke har haft personlig Gevinst af Deltagelsen. Enhver Time brugt indenfor Bevægelsen falder tilbage paa Deltageren derved, at man vokser ved at være med i en Bevægelse med en saa vidtrækkende Betydning.

Man maa ikke overse det personlige Moment. Oplysningen maa ikke stivne i rene faglige Spørgsmaal. Folk maa lære Livets Skønhed at kende. Indenfor Musik, Kunst og Literatur er nogle af Livets skønneste Værdier opsamlede til os at nyde godt af. Det skaber Ligevægt i Sindet at faa Del i disse Ting. Bevægelsen som saadan kan ogsaa kun være interesseret i, at dens Medlemmer faar Del i disse Ting. Sunde Mennesker giver en sund Bevægelse. Men det maa dog være fra Medlemmerne selv, at Kravet om Indførelse i disse Kunster saavel som Kravet om en almindelig Oplysning til Forstaaelse af Tidens mangfoldige Problemer (der alle paa en eller anden Maade vedrører os), kommer. Alle har en Pligt til at være med i Oplysningsarbejdet. At leve i 1939 stiller store Krav. Det er ikke nok at gøre sin Pligt paa Arbejdspladsen og betale sine skyldige Kontingenter. Man maa — om man vil gøre Krav paa at være med til at bestemme og iøvrigt gøre Krav paa, at andre skal høre efter, hvad man har at sige — selv have gjort et Arbejde for at faa en Forestilling om, hvad Problemerne

drejer sig om. Oplysningsarbejdets største Resultat er vel nok det, at *Vurderingsevnen skærpes.* Imod de Hvirvelstorme af Propaganda, Sensationer og Løgne, som vor Tid er saa rig paa, findes der ingen bedre Vakcine end en kritisk Vurderingsevne. Det er ligeledes af en vis personlig Værdi at kunne sondre mellem, hvad der er sandt, og hvad der er opdigtet.

Pligten at være med paahviler alle. Verden ser ikke lys ud i Øjeblikket. Det vil afhænge af, om den enkelte kan overvinde den medfødte Dovenskab og være med i Oplysningsarbejdet, der er en Forudsætning for det nye, om vi skal se en ny Verden opstaa. Sofafilosoffen maa op af Sofaen, han maa med ud, hvor Livet slaar Gnister i Form af rygende Diskussioner. Det Værk, der er begyndt saa smukt, Skabelsen af en ny Verden med en ny Samfundsmoral, beboet af ansvarsbevidste, offervillige Mennesker, maa fortsættes. Dets Fortsættelse afhænger af den enkelte. Spørgsmaalet herom er et Samvittighedsspørgsmaal. Overfor dette maa Talen om, at der ikke er noget ved nogenting, og at alt gaar jo, ligemeget om man er med eller ikke, forstumme. Her kan man være med og gøre en *Indsats.* En Studiekreds, en Aftenskoleklasse eller et Foredrag, der »gaar«, er hver for sig store Bidrag til den videre Udvikling.

Vær derfor med i Vinterens Oplysningsarbejde.

Svend Nielsen.

Det internationale Arbejdsbureaus Krisekomité

Det internationale Arbejdsbureaus særlige Krisekomité, som Bestyrelsen har bemyndiget til at handle paa sine Vegne i en akut Krisesituation med indskrænkede Samfærdselsmuligheder, holdt sit andet Møde i Genéve i Dagene 10.—12. Oktober. Som Mødets Formand fungerede Bestyrelsens Præsident, den amerikanske Regeringsrepræsentant Goodrich. Fra norsk Side mødte Direktør for Rigsforsvaret, Gunnar Störvold, som Suppleant for Højesteretsjustitiarius Paal Berg.

Den internationale Arbejdsorganisations Arbejdsopgaver i Krigstid blev gjort til Genstand for en indgaaende Drøftelse af Mødets Medlemmer.

Krigen har paa ingen Maade gjort Arbejdsproblemerne mindre vigtige.

I de krigsførende Lande er Millioner af Mænd draget bort fra Industri og Jordbrug. Byer er delvis evakueret af Frygt for Luftangreb. Rustningsindustrien arbejder under fuldt Pres. Arbejdstiden er forlænget. Kvinder, Børn og gamle Folk sættes i stadig større Udstrækning ind i Produktionen. En vældig Omgruppering af Arbejdskraften har fundet Sted.

I de neutrale Lande, som har mobiliseret en stor Del af den mandlige Befolkning mellem 20 og 40 Aar, møder man de samme økonomiske og sociale Problemer, om end i mindre Maalestok.

Overalt har Krigen skabt nye Problemer, og gjort de Arbejdsspørgsmaal, som Regeringer, Arbejdsgivere og Arbejdere skal søge at løse i Fællesskab, endnu mere indviklet.

Overalt, selv i de Lande, som ikke er direkte berørte af Krigen, kommer dette til at føre til mere eller mindre dybtgaaende økonomiske og sociale Forandringer.

Det er klart, at under saadanne Forhold bliver det internationale Arbejdsbureaus Opgaver ikke lettere, dets Arbejde gøres tværtimod vanskeligere ved, at det nu bliver nødvendigt at underkaste de Arbejds- og øvrige sociale Problemer, som er opstaaet som Følge af Krigen, en systematisk Undersøgelse. Fra alle Sider venter man, at Arbejdsbureauet meget hurtig skal kunne virke som et internationalt Centrum for Udveksling af de forskellige Landes Erfaringer paa dette Omraade.

Komitéen udtalte enstemmigt, at den internationale Arbejdsorganisation, bortset fra Løsningen af de Opgaver, som ifølge Statutterne normalt paahviler den, i den nu indtraadte Situation skal indsamle og sprede saa fuldstændige Oplysninger som muligt om sociale Problemer, der er opstaaet som en Følge af Krigen.

Siden Komitéens sidste Møde i Midten af September har yderligere fire Regeringer underrettet Arbejdsbureauet om, at de slutter sig til Bestyrelsens Principudtalelse, som gaar ud paa, at den internationale Arbejdsorganisation i størst mulig Udstrækning skal opretholdes under Krigen. Der er nu ialt indløbet 31 saadanne Svar fra Medlemsstaternes Regeringer.

Komitéen besluttede, at den internationale Arbejdskonference skal afholdes i 1940, medmindre det skulde vise sig materielt umuligt at organisere en saadan Konference i det kommende Aar. Det blev overladt til Arbejdsbureauet nærmere at undersøge Spørgsmaalet om Konferencens Forberedelse og Datoen for dens Afholdelse.

Med Hensyn til Arbejdsorganisationens aktuelle Opgaver godkendte Komitéen den Arbejds- og Offentliggørelsesplan, som Bureauet fremlagde. I Diskussionen, som gik forud for denne Beslutning, henviste Arbejderrepræsentanterne saavel til de Spørgsmaal af øjeblikkelig Interesse, som er opstaaet som Følge af den nuværende internationale Situation, som til de vigtige Opgaver, der maa løses ved Krigens Slutning. Flere Talere fremhævede derefter stærkt de Opofrelser af alle Slags, der nu kræves af Arbejderklassen.

Jouhaux, Frankrig, foreholdt, at den internationale Arbejdsorganisation, som er bygget paa Trepartssystemet, forener Repræsentanter fra de to Grupper, som direkte deltager i Landenes Produktionsliv, Arbejdsgivere og Arbejdere, samt Repræsentanter for den Magt i Samfundet, der sikrer Balancen mellem disse Grupper. Arbejdsorganisationen har derved større Forudsætninger end nogen anden Institution eller Organisation til at finde frem til det nye socialøkonomiske System, der bliver nødvendig ved Krigens Slutning, naar det gælder om at forene Autoritet og Frihed, Produktionens Krav og Arbejdernes Velfærd.

Kupers, Holland, fæstede Opmærksomheden paa enkelte af Arbejdsorganisationens konstitutionelle Problemer: Udvidelse af dens Kompetence paa det økonomiske Omraade, Udvikling af dens Selvstændighed og Indførelse i Organisationens Forfatning af en Bestemmelse, som fastslaar Individets Ret til Arbejde, eller om nogen Beskæftigelse ikke kan skaffes, Ret til en tilstrækkelig Socialhjælp.

Hallsworth, Storbritannien, og *Mertens,* Belgien, pegede paa de specielle Opgaver, som Arbejdsbureauet maa tage op i Krigstid og som berører baade Arbejderne i Fabrikerne og Soldaterne i Skyttegravene, nemlig: Paase at Familierne faar den nødvendige Hjælp, sikre Soldaterne Muligheden for at kunne faa deres Pladser igen efter Demobiliseringen, etc. *Serrarens,* Holland, fremsatte lignende Synspunkter paa de katolske Fagforbunds Vegne.

Paa Arbejdsgivergruppens Vegne mindede *Ørsted,* Danmark, og *Lambert-Ribot,* Frankrig, om den Støtte, som Arbejdsgivernes Repræsentanter har ydet den internationale Arbejdsorganisation. De var enige med Arbejderne i, at Freden kun kan bygges paa social Retfærdighed. Selvsagt vil der i Fremtiden opstaa Uenighed i Synsmaader, hvad et og andet Punkt angaar, men ingen kan længere tvivle paa Arbejdernes og Arbejdsgivernes Vilje til loyalt Samarbejde.

Den franske Regeringsrepræsentant *Justin Godart* udtalte sin Glæde over den Enighed, som Arbejdsgiver-, Arbejder- og Regeringsgrupperne var naaet frem til om Opretholdelse af Arbejdsbureauets Virksomhed for at møde Tidens Krav. Taleren fremhævede specielt Nødvendigheden af at paabegynde en omfattende Dokumentation vedrørende de vigtigste Efterkrigsproblemer og da specielt Metoderne for Arbejdernes Deltagelse i Bedrifternes Ledelse og Afkastning samt Udviklingen af Lønmodtagersystemet frem til et System af Samarbejde.

Under Diskussionen om Bureauets Arbejdsprogram foreholdt den amerikanske Regeringsrepræsentant *Gambs* Betydningen af Spørgsmaal som Arbejds- og Nyoplæring samt de faglige Organisationers Rolle i det økonomiske og sociale Reorganisationsarbejde.

Repræsentanten for Brasiliens Regering, *Helio Lobo,* mindede til Slut om den regionale Arbejdskonference for Organisationens amerikanske Medlemsstater, der skal holdes i Havanna i Slutningen af November. Han paaviste, at denne Konference var et meget vigtigt Led i den Kæde af Arbejdsopgaver, som det internationale Arbejdsbureau staar overfor under og efter Krigen. Konferencen kommer sikkert til at blive af den største Betydning saavel for de deltagende Lande som for Arbejdsorganisationen, idet den skal behandle Spørgsmaal af særlig Interesse for de amerikanske Stater, hvis Industri og Arbejdsforhold uden Tvivl kommer til at blive stærkt paavirket af Begivenhederne i Europa.

Krisekomitéens næste Møde vil blive holdt i Januar Maaned. Hvis Forholdene tillader det, vil det blive efterfulgt af et Plenarmøde af Arbejdsbureauets Bestyrelse.

Skaf Arbejde

ARBEJDE! klinger et Raab over Jord.
I Arbejdet ligger Glæderne gemt.
Millioner er skubbet til Side og glemt,
hør hvor de raaber og kalder i Kor:
SKAF ARBEJDE!

ARBEJDE! Raabet er vokset sig stort,
Arbejde, det er Livets Kilde.
Tusinde tørster, men Strømmen er lille.
Hør de evigt forløsende Ord:
SKAF ARBEJDE!

ARBEJDE! Raabene gaar gennem Landet,
Arbejd' er Frihedens stærkeste Værn,
det skaber Styrke og Viljer som Jern,
enigt raaber vi bort over Vandet:
SKAF ARBEJDE!

Fra Tysk ved *Leif Skjoldbo.*

Ny Præsident for det internationale Arbejdsbureaus Bestyrelse

Under Mødet den 20. September i Genéve i Krisekomitéen, som det internationale Arbejdsbureaus Bestyrelse har nedsat og givet Fuldmagt til at handle paa sine Vegne i Tilfælde af Krig, blev Mr. Garter Goodrich, De forenede Staters Regeringsrepræsentant, valgt til Bestyrelsens Præsident for Perioden 1939—40.

Repræsentanter for de tre Grupper i Bestyrelsen (Regeringer, Arbejdsgivere og Arbejdere) understregede kraftigt Betydningen af Mr. Goodrich's Valg til Præsident i den nuværende Situation, saavel paa Grund af hans personlige Egenskaber og hans socialpolitiske Indstilling, som af Hensyn til det Land han repræsenterer. Mr. Garter Goodrich, som er kommet over fra Amerika pr. Flyvemaskine specielt til Krisekomitéens Møde, takkede paa sit Lands Vegne for Valget. De forenede Stater er, udtalte han, stærkt interesseret i den internationale Arbejdsorganisations Virksomhed og i at dens Idealer forsvares.

Bestyrelsens afgaaende Præsident, den norske Regeringsrepræsentant, Højesteretsjustitiarius Paal Berg, var Genstand for varm Hyldest fra de tre Gruppers Repræsentanter, som med Taknemmelighed foreholdt, hvilke værdifulde Tjenester Paal Berg har ydet Organisationen.

Ferieloven og Landarbejderne

Arbejderen skal have sine Feriemærker

En Række af Landbrugere syntes fortsat ikke at ville forstaa, at Ferieloven ogsaa gælder for Landbrugets gifte Arbejdere, og at disse derfor er berettiget til at kræve sig Feriemærker udstedt i Overensstemmelse med Lovens Regler samt, at Arbejdsgiverne er forpligtede til at udstede Mærkerne. Hvor mærkeligt det end lyder, meddeler Afdelingsformændene stadig om Arbejdsgivere, som erklærer, at de kender ikke til nogen Ferielov, saa den rager ikke dem, eller at de udsendte Regler eller trufne Afgørelser ikke har Betydning for deres Forhold. Resultatet bliver, at vi maa sende alle disse Vægringer ved at udstede Feriemærker, til Fabriksdirektoratets Afgørelse, og det er mange.

Her møder vi den næste Ejendommelighed. Mange Arbejdsgivere, ogsaa saadanne som kan »baade læse og skrive«, nægter at svare paa Direktoratets Henvendelser, og naar vi saa endelig alle disse Chikanerier tiltrods har faaet en Afgørelse ved Direktoratet, for at Feriemærker skal udstedes, saa nægter de at respektere Afgørelsen. Mage til konsekvent Stædighed skal man lede efter. Nu opnaar paagældende Arbejdsgivere ikke andet herved end at trække Tiden noget ud og saa give Beskæftigelse til Sagførere og Domstole, men da Arbejdsgiverne selv kommer til at udrede alle Udgifterne ved denne Form for Merbeskæftigelse, kan man vel forvente, at de taber Interessen for denne særlige Form for Tidsfordriv. Imidlertid har vi nu et Utal af Feriesager anlagte ved Domstolene, hvor vi kræver Dom for, at Fabrikdirektoratets Afgørelse om Udstedelse af Feriemærker skal respekteres.

Det skal dog indrømmes, at nogle er saa fornuftige at betale Feriemærkerne, naar Stævningen foreligger, saa de kan se, at det er ramme Alvor. Navnlig de gifte Fodermestres Ferieret er de uorganiserede Arbejdsgivere meget utilfredse med — de organiserede Arbejdsgivere har der ikke været en eneste Klage over. Det er navnlig de gifte Fodermestre man nægter at give Feriemærker, og mange Spekulationer har man med, hvordan man for disse kan omgaa Ferieloven. Forleden havde en Arbejdsgiver fundet ud af, at han kunde narre sin Fodermester for Ferien ved at ændre deres Kontrakt saaledes, at Fodermesterens maanedlige Fridag bortfaldt, og at han i Stedet fik Aarets 12 Fridage samlet som Ferie. Det var et ganske fikst Forsøg paa paa en Gang at omgaa Ferieloven og snyde den fattige Fodermester fra den Ferie, Ferieloven tilsikrer ham udover den Fritid, han hidtil har haft. Naturligvis er det ulovligt, og hvor saadanne Aftaler træffes, maa der skrides ind derimod; men det er et typisk Udtryk for den »Villighed«, der i disse Landbokredse er for at hjælpe Landarbejderne til bedre Kaar.

Angaaende Landarbejdernes Ferieret maa vi paany henvise til de Regler, vi sammen med Landbrugets Arbejdsgiverforeninger udsendt den 14. Juni. Medlemmer, som ikke er klar paa disse Spørgsmaal, maa sikre sig disse Regler ved deres Afdeling, som atter kan bestille dem paa Forbundskontoret. Det er enhver Landarbejders Pligt at sætte sig ind i disse Ferieregler, som baade er enkle, kortfattede og letforstaaelige, og det er Arbejdernes Pligt at kræve sine Feriemærker i Overensstemmelse med disse Regler.

Vi har indtil de sidste Dage modtaget og videresendt Klager over Nægtelse af at udstede Feriemærker for Tiden forud for 1. April d. A. Nu kan vi imidlertid ikke modtage flere Sager angaaende saa gamle Krav paa Feriemærker. Der er heller ingen Mening i, at man venter saa længe med at rejse Krav om Feriemærker. Man bør kræve sine Feriemærker udstedt enten ved hver Lønudbetaling eller ialt Fald ved hver maanedlig Afregning, saaledes at man, naar Ferieaaret slutter den 31. Marts 1940, har de Feriemærker i Feriebogen, som man har Krav paa.

Vi understreger dette, fordi i Aar har Landarbejderne først begyndt at kræve deres Feriemærker for i Fjor et Stykke ind i Sommeren, og vi er klar paa, at i de første Maaneder vil vi faa Bunker af Klager over Nægtelse af at udstede Feriemærker ved Arbejdsforhold, som er ophørt den 1. November, og i Maj og Juni vil det gentage sig med de Arbejdsforhold, som er ophævede 1. Maj 1940. Det er imidlertid baade meningsløst og i Modstrid med Loven. Hvorfor skal Kravet om Feriemærker først stilles, naar Arbejdsforholdet er ophævet.

Kravet om Feriemærker er et legitimt Krav, ja, det er tilmed Arbejdernes Pligt at kræve sine Feriemærker, og det er lige saa naturligt, at man faar sine Feriemærker, som at man faar sin Løn, og de bør falde samtidig. Arbejdsgiveren har ingen Ret til at bebrejde Arbejderen, at han forlanger sine Feriemærker, og han har ingen Ret til at bortvise ham i den Anledning. Kan man ikke enes om, hvorvidt Feriemærker skal udstedes, kan man gennem Forbundet fremkalde en Afgørelse for denne Tvist, saa der er ikke noget at blive Uvenner om, da begge Parter blot skal respektere Loven. Men det er baade nedværdigende og irriterende, at Parterne arbejder sammen i Maaneder og regelmæssig opgør alle andre Mellemværender, uden at Arbejderne kræve sine Feriemærker, og saa først møder med

dette Krav paa Skiftedagen, eller efter at Arbejdsforholdet er ophævet. Derfor maa det nu være Slut.

De Arbejdere, som efter Reglerne har Ret til Feriemærker for Arbejde udført efter 1. April 1939, skal nu kræve at faa deres Mærker udstedt, saaledes at vi, hvor Arbejdsgiverne vægrer sig, kan faa Sagen indberettet og gennem Fabriksdirektoratet fremkaldt en Afgørelse af Tvisten saa betids, at Parterne senest 1. April paa Basis heraf kan opgøre deres Feriemærkemellemværende. Det er ogsaa nødvendigt at gaa frem paa denne Maade. For det er ikke sandsynligt, at man et Stykke ind i April Maaned eller senere overhovedet kan købe Feriemærker gældende for Tiden indtil 31. Marts 1940.

Oscar Levinsen.

Løbende Konflikter

Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Aulum	(Tørvefabr. Karl Bjerregaard)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Børkop	(Plantageejer Frost, Børkop Planteskole)
D. A. F.	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Ikast	(Murerm. Kresten Krestensen, Birk pr. Herning)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jerslev	(Cementvarefabrikant L. Larsen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Tønder	(Tørvefabr. P. A. Nielsen)
Vejerslev-Blidstrup	(Tærskeværksejerne Chr. Berthelsen, Alfred Wester, Vester Assels, Jens P. Jensen, Øster Assels)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup)
	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Kreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

Hvad de foran konfliktberørte Virksomheder angaar, er det en Selvfølge, at ingen af D. A. F.'s Medlemmer maa søge eller tage Arbejde paa disse Steder, forinden nærmere Meddelelse paa behørig Maade fremkommer enten gennem Dagspressen eller gennem Fagbladet.

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Sneslev	(Sneslev Kommune)

Medlem indlæst

Otterup Afd. — Godsejer Preben Darél, Ørridslevgaard. Med ovennævnte Arbejdsgiver er afsluttet Overenskomst om Landbrugsarbejde. Overenskomsten er en Tiltrædelse af den til enhver Tid bestaaende Landbrugsoverenskomst for Maribo Amt, dog med en særlig Tilføjelse angaaende 4 nu i Gaardens Huse boende Daglejere. Denne særlige Aftale kan dog af hver af de paagældende og af Godsejeren overfor hver enkelt bringes til Ophør med 3 Maaneders Varsel til en 1. April og en 1. Oktober.

Jels Afd. — Gdr. Jens Mikkelsen, Klovtoft pr. Jels. Ovennævnte Sag, der drejede sig om en ulovlig Bortvisning af Medlem Kaj Jeppesen, er bilagt med, at Arbejdsgiveren har betalt 150 Kr. til fuld Afgørelse.

Hjembæk Afd. — Skovejer Bjørn ang. Feriemærker. Ovennævnte Sag, der drejede sig om Udstedelse af Feriemærker til vort Medlem Marius Jensen, er efter en længere Korrespondance gaaet i Orden med, at Marius Jensen har faaet sine Feriemærker.

20. Kreds — Godsejer Clausen, Hvedholm pr. Faaborg. Horne Afdeling har paaklaget, at ovennævnte Arbejdsgiver har underbetalt en Kreaturpasser og har nægtet at yde den i Overenskomsten fastsatte Erstatning for manglende 3. Gangs Lugning af Sukkerfoderroer. Ved et i den Anledning afholdt Mæglingsmøde fremlagdes en Erklæring fra den nævnte Kreaturpasser gaaende ud paa, at han havde ladet sig antage for et Aar ad Gangen til en Mindsteløn af 2000 Kr., og at det paagældende Arbejde var af lettere Beskaffenhed end Kreaturpasning i Almindelighed, samt at han efter eget Ønske forlod Pladsen efter et Par Maaneders Forløb grundet paa Sygdom. Under Hensyn til, at Jørgensen ved Udstedelsen af denne Erklæring har besværliggjort en Videreførelse af Sagen, er denne Del af Klagen frafaldet. Ved Mæglingsmødet enedes man iøvrigt om, at der efterbetales for manglende 3. Gangs Lugning i Overensstemmelse med Overenskomsten.

Bjerringbro Afd. — Jydsk Dræningsmesterforening. I ovennævnte Sag havde Jydsk Dræningsmesterforening og dens Medlemmer i nogle Tilfælde nægtet at udstede Feriemærker til nogle af vore Medlemmer ved Dræningsarbejde, idet man paaberaabte sig, at de paagældende Medlemmer ikke var mødt med deres Feriebøger og krævet deres Feriemærker ved den endelige Opgørelse af det afsluttede Dræningsarbejde, hvorfor Dræningsmestrene ikke havde været i Stand til at føre disse Feriemærker til Udgift. Dette medførte, at Dræningsmesteren kom til at betale af sin egen Lomme, eller i alt Fald, at det Tilskud paa ⅓, der bliver givet til den ved Grundforbedringsarbejdet udbetalte Arbejdsløn, ikke kom til at omfatte disse Feriebeløb. Vi har hævdet, at det var et Arbejdernes Ferieret uvedkommende Forhold, da Dræningsmesteren meget vel var klar over, hvilke Feriemærkeforpligtelser han havde og derfor baade maatte og skulde medtage dette i sin Opgørelse. I dette Standpunkt har Fabriksdirektoratet givet os Medhold og paalagt Dræningsmesterforeningen at udstede Feriemærkerne i Overensstemmelse med Loven til vore ved Dræningsarbejde beskæftigede Medlemmer.

Haarby Afd. — Fru Mikkelsen, Langdilgaard, Haarby. I ovennævnte Sag har vort Medlem Fodermester Carl Steffensen faaet udbetalt 60 Kr. 86 Øre i Feriemærker. Sagen var afgjort af Fabriksdirektoratet, men Fru Mikkelsen nægtede at respektere Afgørelsen, som vi derfor maatte indbringe for Retten, inden Beløbet blev betalt.

Ørsted Sj. Afd. — Gdr. Vinther Olsen, Kirke Skensved. Ovennævnte Sag, der drejede sig om Feriemærker til vort Medlem Hans Nilausen, der var Fodermester, er afsluttet med, at vort Medlem efter Fabriksdirektoratets Afgørelse har faaet udbetalt sine Feriemærker for Tiden indtil 1. April med 42 Kr. 30 Øre.

Ølgod Afd. Gdr. Ulrik Hansen, Aadum, Tarm. Ovennævnte Sag, der drejede sig om en Arbejders Ret til at fuldføre et paabegyndt Roearbejde, er sluttet med, at vort Medlem har faaet tilkendt 106 Kr. 17 Øre plus 25 Kr. i Sagsomkostninger.

Brorup Vaiby Afd. — Gdr. Gustav Nielsen, Herslev, Høng. I ovennævnte Sag har vort Medlem, der var Fodermester, efter at Sagen har været indanket for Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet, faaet udstedt sine Feriemærker.

Stenmagle Afd. — Merløsegaard. Ovennævnte Sag, der drejede sig om Betaling for Rensning af forskellige Brønde, er forligt med, at vort Medlem har faaet udbetalt 40 Kr., hvad der var Medlemmets Krav. Herudover har Arbejdsgiveren betalt 25 Kr. i Sagsomkostninger.

45. Kreds — Entreprenør H. F. Siewertsen, Skærbæk. Mellem Skærbæk Afdeling og Dræningsmester Siewertsen var opstaaet en Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af en mellem dem oprettet Aftale vedrørende et Dræningsarbejde. Ved Kredsens Medvirkning var der opnaaet Forlig i Sagen, men da endelig Afregning skulde finde Sted, nægtede Entreprenøren at vedstaa Forliget. Ved en nu stedfunden Forhandling berigtigedes Sagen saaledes, at Siewertsen betaler det resterende Beløb ialt 26 Kr. 32 Øre.

Aalsø Afd. — Godsejer Svendsen, »Hessel« pr. Grenaa. Fra vor Aalsø Afdeling forelaa der Klage over, at Godsejer Svendsen, med hvem vi har Overenskomst, havde foretaget en Masseopsigelse af sine Arbejdere. Ved et Mæglingsmøde i Grenaa viste det sig, at det hele indskrænkede sig til, at 3 Mand havde været sagt op, hvoraf den ene var genantaget, medens der for de to andres Vedkommende gjorde sig det Forhold gældende, at Svendsen ønskede den ene erstattet med en anden Mand, medens den anden var afskediget, fordi der ikke var Brug for saa meget Arbejdskraft, og ham der skulde erstattes var Gaardens Smed og kunde altsaa ikke erstattes af den afskedigede Arbejder. Sagen sluttedes herefter.

Odense L. Afd. — Proprietær P. V. Møller, Stærmosegaard. I ovnnævnte Sag har vort Medlem Fodermester Vilh. Jensen efter, at Sagen har været indanket for Fabriksdirektoratet, faaet udstedt sine Feriemærker baade for det gamle Aar og for den kommende Tid.

Auning Afd. — Godsejer H. C. Iskov, Gl. Estrup pr. Auning. I ovennævnte Sag har der nu endelig fundet et Opgør Sted at Godsejer Iskovs Underbetaling af vore Medlemmer. Opgørelsen er foretaget pr. 25. Februar. Han skulde betale ialt 400 Kr., hvoraf 200 betaltes straks. Restbeløbet er nu endelig, efter at Sagen var gaaet til Incasso, indgaaet og Sagen er dermed afsluttet.

Lager- & Pakhusarbejderne — Firmaet Curt Dreschler. (Medlem af Papirvareindustriens Arbejdsgiverforening). En uorganiseret Lagerarbejder var aflønnet med Kr. 40,00 pr. Uge, skønt den overenskomstmæssige Løn er Kr. 59,50. Firmaet har maattet efterbetale Kr. 750,00.

Lager- & Pakhusarbejderne — Firmaet »En-To«. Firmaet betalte ikke Tillæg for Overarbejde, ligesom dette ikke blev afspadseret. Paa et Møde er Firmaet indgaaet paa til fuld Afgørelse at betale Kr. 200,00 samt naturligvis i Fremtiden at overholde Overenskomsten, ogsaa Afspadseringen.

Chaufførerne — Kulhandler I. P. Larsen, Overgaden o. V. Kulhandleren har tiltraadt den almindelige kombinerede Overenskomst gældende for Chauffører og Brændselsafbærere hos Kulhandlere.

Chaufførerne — Vognmand Aage Hammer, Englandsvej. (Dagrenovation). Overenskomst oprettet. Chaufførerne erholder for Dagrenovationskørsel Kr. 6,50 pr. Læs fra Villaer med 1 Beholder, og Kr. 4,50 pr. Læs fra Ejendomme med flere Beholdere. Saafremt der gives en Mand til Hjælp, er Betalingen henholdsvis Kr. 5,00 og Kr. 3,50. Ulykkesforsikring Kr. 3,00 pr. Dag de første 13 Uger. Ferie efter Loven. Medlemmer af Fagforeningen. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. Marts.

Ungdomsafdelingen — Firmaet »Messen«, Købmagergade. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer. Ugeløn: 14—15 Aar Kr. 19,00, 15—16 Aar Kr. 23,00, 16—17 Aar Kr. 27,00, 17—18 Aar Kr. 31,00. Under Sygdom fuld Løn i 4 Uger minus Sygekassepengene. Ferie i Henhold til Loven. Som Tillidsmand fungerer de voksne Arbejderes Tillidsmand. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. April.

22. Agitationskreds — Skærvefabrikant Magnus Simonsen. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timeløn 118 Øre. Overarbejde betales efter Entreprenøroverenskomstens Takster. Endvidere er der fastsat nogle Akkordpriser.

Dansk Arbejdsmands Forbund — Landhaandværkernes Hovedorganisation. Fra Organisationen foreligger der Meddelelse om, at den er indforstaaet med at respektere de Priser, som ved Voldgift mellem vort Forbund og Centralforeningen er fastsat for Røselersten.

Haarslev — Vognmand Niels Ormhøj, Hindevad pr. Gamby. Overenskomst oprettet vedrørende Grusgravsarbejde, Arbejdstid 48 Timer pr. Uge. Timelønnen samt Tillæg for Skærveknusning paa Maskine er lig den, der til enhver Tid er gældende mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Entreprenørforeningen. Alm. Overarbejdsbetaling. Der besk. kun Medlemmer af D. A. F. Endvidere er der fastsat en Række Akkordpriser. Gælder fra 18. September 1939, indtil den med tre Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

22. Kreds — Murermester Chr. Steffensen. Mesteren er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Landhaandværkernes Hovedorganisation gældende Overenskomst.

Køge A. — Entreprenør I. P. Larsen, Gentofte. I Anledning af en Uoverensstemmelse om Afregningen for et Jordarbejde ved Lellinge er der afholdt flere Mæglingsmøder, saavel lokalt som under Medvirkning af Forbundet. Enighed kunde ikke opnaaes, og Sagen er forelagt en faglig Voldgiftsret, i hvilken der opnaaedes Forlig om, at Entreprenøren til fuld Afgørelse af Mellemværendet betaler Kr. 1250 til Arbejdsmændenes Fagforening. Samtidig forelaa der Vanskeligheder med Hensyn til Udbetaling af Ferieløn, men dette Forhold er ved senere afholdte Møder blevet bragt i Orden.

Randers J. B. — Entreprenør Brede & Søn. I Anledning af en Uoverensstemmelse om, hvorvidt der skulde betales det under Punkt 12 i Overenskomsten fastsatte Tillæg for forskellige Arbejder, som udføres i direkte Forbindelse med Tæppebelægning af Veje, er der afholdt faglig Voldgift, hvis Opmand bl. a. har udtalt følgende: »Saaledes som Bestemmelserne i Nr. 12 og 14 er affattede, findes der at maatte gives Forbundet Medhold i, at Nr. 12 maa omfatte alle Arbejder, der staar i naturlig Forbindelse med eller er et naturligt Led i Tæppebelægningsarbejder. Dette fremgaar af de meget vide Udtryk i 12 (»alle Arbejdere«, »alt Arbejde ved Udlægning m. v. af ... Tæppebelægninger«), der netop — og som det maa antages med Forsæt — er formuleret mere omfattende end Udtrykkene i Nr. 14 (»de Arbejdere, der er direkte beskæftigede med ...«). Hermed harmonerer det ogsaa bedst, at man i 1938 ønskede indføjet Bestemmelser om Tæppebelægninger, Koldasfalt, Stallas o. s. v., valgte at indsætte disse Bestemmelser i Nr. 12 — ikke i den snævert formulerede Nr. 14 ... og derefter har afsagt en saalydende Kendelse: »Ved Tæppebelægningsarbejder vil der for Opstilling af Afspærring, Fejning, Anbringelse af Asfaltemulsion og Fjernelse af Afspærring være at betale et Tillæg til den normale Timeløn af 25 % indenfor og 20 % udenfor Akkordomraadet i H. t. den mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Overenskomst, § 3 B., Nr. 12.«

Rakkeby Hæstrup — Postvæsenet. Et af Afdelingens Medlemmer, der var beskæftiget ved Afløsningstjeneste ved Postvæsenet paa Landpostruten Hæstrup-Rønnovsholm, blev aflønnet med 6 Timer. Da der forelaa Formodning om, at Turen i Henhold til dens Længde berettigede til en større Aflønning blev der foretaget en Undersøgelse, som viste, at Formodningen var rigtig, idet Turen ved en ny Opmaaling udviste en Tur paa 7 Timer og 9 Minutter. I Henhold hertil har Generaldirektoratet meddelt, at Efterbetaling vil blive foretaget af det for lidt udbetalte.

D. A. F. — Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Med Jern- og Metalindustriens Sammenslutning er der opnaaet Enighed om, at de Arbejdere, der er indkaldt til Militærtjeneste, faar udbetalt deres Overarbejdspenge, uden at der kræves Afspadsering, og Feriepenge, selv om de ikke faar Lejlighed til at holde Ferie.

Kolding A. — Cykle- og Vaabenforretningen C. A. Stæchmann, Kolding. Afdelingen har sluttet Overenskomst med Firmaet. Arbejdstiden er 48 Timer pr. Uge. Lønningerne, der hidtil var 20 til 25 Kr. pr. Uge plus Kost og Logi er nu fastsat i Overensstemmelse med, hvad der er gældende i Overenskomsten med Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Holddriftsarbejde betales efter Nævnskendelsen. Sommerferie efter Loven. Arbejderne holdes ulykkesforsikrede i Henhold til Ulykkesforsikringsloven for en Dagpenge à Kr. 3,00 pr. Dag de første 13 Uger. Regler for Behandling af faglig Strid. Tillidsmandsregler. 14 Dages Opsigelse til en Lønningsdag. Der beskæftiges kun arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere. Overenskomsten gælder til en 1. April.

Aalborg B. og Aalborg K. — Konditoriet »Kristine«, Aalborg. Efter meget langvarige Forhandlinger ang. Oprettelse af Overenskomst og efter at Aalborg og Nørresundbys Bagermesterforening gentagne Gange har forkastet et Forslag til Overenskomst omfattende samtlige Foreningens Medlemmer, maatte vi varsle Strejke overfor Firmaet, hvorefter Overenskomst blev oprettet ligelydende med den af Bagermestrene forkastede. Arbejdstid 48 Timer ugentlig. Chauffører Kr. 60,00 pr. Uge og Bude efter Aldersklasser Kr. 8,00, Kr. 12,00, Kr. 14,00, Kr. 16,00, Kr. 18,00 og Kr. 24,00 pr. Uge alle plus Kost og Logi. Overarbejde 25, 33⅓ og 50 %. Ulykkestilfælde Kr. 3,00 og Kr. 2,00 i 13 Uger til Arbejdere henholdsvis over og under 18 Aar. Der skal fortrinsvis beskæftiges Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. April.

Herlufmagle — Vognmændene i Herlufmagle og Omegn. Overenskomsten med Vognmandsforeningen for Herlufmagle, Glumsø og Omegn er bortfaldet og er bleven afløst af en almindelig Tiltrædelse af de enkelte Vognmænd af den Overenskomst, som er gældende mellem Præstø Vognmandsforening og Dansk Arbejdsmands Forbund.

Slagelse A. — A/S J. P. Axelsen & Co. Firmaet var nyindmeldt i en af Enkeltvirksomhederne under Arbejdsgiverforeningen i Slagelse nystiftet Forening, Handelsstandens Arbejdsgiverforening i Slagelse (Havnesammenslutningen). Afdelingen havde opsagt Overenskomsten til Ophør 1. September, og efter at vi havde afgivet Strejkevarsel blev der afsluttet Overenskomst med en Ugeløn af Kr. 60,00.

Odense C. — Købmand og Vognmand H. Nielsen, Seden pr. Seden. Efter den 24. August d. A. at have iværksat Strejke og den 22. August d. A. Sympatistrejke er der afsluttet Overenskomst, idet Vognmanden har tiltraadt Overenskomsten med Fyens Stifts Fragt- og Vognmandsforening.

Them — Entreprenør og Vognmand Illum Madsen, Salten pr. Them. Efter at der var iværksat baade Strejke og Sympatistrejke overfor Vognmanden, der nægtede at slutte Overenskomst med Afdelingen, er der nu oprettet Overenskomst, idet Vognmanden har tiltraadt den til enhver Tid mellem Forbundet og Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark gældende Overenskomst.

Fensmark — Vognmændene i Fensmark. Under Forbundets Medvirken er det lykkedes at faa oprettet Overenskomst med Vognmændene, idet disse har tiltraadt den til enhver Tid gældende Overenskomst mellem Forbundet og Præstø Vognmandsforening.

Budene og Ungdomsafdelingen — Siemens Elektricitets Aktieselskab. Efter at der var varslet Strejke er der bleven afsluttet Overenskomst. Bude over 18 Aar: Firmaet har tiltraadt Standard-Overenskomsten med Arbejdsgiverforeningen. Bude under 18 Aar: Arbejdstid og Spisetid som for de voksne Arbejdere. Ugeløn: 14—15 Aar Kr. 21,00, 15—16 Aar Kr. 25,00, 16—17 Aar Kr. 29,00, 17—18 Aar Kr. 33,00. Overarbejdstillæg: 25, 33⅓, 50 og 100 %. Tillidsmanden for de voksne Arbejdere er ogsaa Tillidsmand for Ungarbejderne. Overenskomsten træder i Kraft 27. September 1939 og gælder med 3 Maaneders Varsel til en 1. Marts.

Budene og Ungdomsafdelingen — »Java-Brænderierne«. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 48 Timer ugentlig. Ugeløn: 14—15 Aar Kr. 23,00, 15—16 Aar Kr. 27,00, 16—17 Aar Kr. 31,00, 17—18 Aar Kr. 35,00, 18—21 Aar Kr. 48,00, 21—24 Aar Kr. 51,00, over 24 Aar Kr. 53,00. Leverer Firmaet Uniform fradrages for Bude mellem 14—18 Aar Kr. 2,00 pr. Uge. Overarbejde 25, 33⅓, 50 og 100 %. Ferie i Henhold til Loven. Regnfrakke eller Regnslag. Under Sygdom fuld Løn i 14 Dage minus henholdsvis Kr. 2,00 og Kr. 3,00 pr. Dag. Under Ulykkestilfælde desuden Kr. 3,00 i de følgende 4 Uger pr. Dag. Kun organiserede Bude maa anvendes. Opsigelse: 3 Maaneder til en 1. April.

Budene — Omdelingsbureauerne »Rudkjøbings Eftf.,« »Bonus« og »Tor«. Gennem længere Tid har det været Afdelingen umuligt at faa Overenskomsterne fornyede, men ved Medvirkning af Forbundet lykkedes det efter længere Tids Forløb at faa Overenskomsterne fornyet for alle tre Firmaers Vedkommende. Overenskomsterne fornyedes paa de hidtil gældende Vilkaar, mod, at der foretages visse Forandringer med Hensyn til Distrikter, Reklametryksagernes Vægt, og hvor der er Tale om Distriktsblade, Indførelse af en ny Bestemmelse, der sikrer, at saafremt Bladet er over 8 Sider, gives der et Tillæg paa Kr. 0,50 for hver 2 Sider (en Dobbeltside). Overenskomsten træder i Kraft 1. September 1939 og gælder til den opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Budene — Københavns Papæske Fabrikantforening. Paa et Møde den 29. September 1939 er der opnaaet Overenskomst gaaende ud paa, at Københavns Papæske Fabrikantforening tiltræder den til enhver Tid gældende Overenskomst mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Budenes Forbund.

Lager- & Pakhusarbejderne — A/S Dansk Stearinlys Fabrik. Paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen opnaaedes der Enighed om, at Firmaet tiltræder den til enhver Tid gældende Overenskomst mellem Kjøbenhavnske Grossisters Arbejdsgiverforening og Afdelingen.

Horsens K. — Firmaet Im. Løvschal. Firmaet havde afskediget en Chauffør under dennes Ferie, hvilket vi har protesteret mod, men da Havnesammenslutningen fastholdt sit Standpunkt, har Sagen været til faglig Voldgift. Opmanden, Dommer Nielsen, Horsens, har afsagt en Kendelse, som gaar ud paa, at vi har Ret i vor Opfattelse af, at Ferietiden ikke kan benyttes som Opsigelsestermin, hvorfor Firmaet er dømt til at betale Chaufføren en Ugeløn som Erstatning for manglende Opsigelse.

Odense C. — Odense Taxa. En af Odense Taxa's Vognmænd havde afskediget en fast Chauffør (Tillidsmanden), der derefter i Henhold til Overenskomsten, havde Krav paa at blive paaført en Liste over Reservechauffører, hvilket Odense Taxa modsatte sig. Sagen gik til faglig Voldgift, hvor der er afsagt Opmandskendelse, der helt og fuldt giver Afdelingen Medhold, saaledes at den afskedigede Chauffør skal optages paa Reservechauffør-Listen, og beskæftiges som Reservechauffør paa lige Fod med de øvrige Chaufførere.

D. A. F. — Fællesforeningen. For en Række Fag, der har Medlemmer beskæftiget hos Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, har De samvirkende Fagforbund forhandlet om Indførelse af Syge- og Ulykkesforsikringsbestemmelser i Overenskomsterne. — Der opnaaedes ingen Sygebestemmelse, men Ulykkesforsikringen i de første 13 Uger blev for alle Arbejdere fastsat til Kr. 4,75 pr. Dag (7 Dage). Heraf følger, at vore som Løsarbejdere hos Fællesforeningen beskæftigede Medlemmer faar Dagpengene forhøjet fra Kr. 3,00 til Kr. 4,75 (de faste Arbejdere faar baade under Sygdom og Ulykkestilfælde fuld Løn minus Sygekassepengene i 13 Uger).

Lager- & Pakhusarbejderne — Firmaet August Gerners Eftf. Firmaet har betalt en Arbejdsmand Kr. 4,00 pr. Uge under den overenskomstmæssige Pris og har derfor maattet efterbetale til Afdelingen Kr. 280,00.

Odense F. — Tommerup Traadvæveri. Der er oprettet Overenskomst. Arbejdstiden 48 Timer pr. Uge. Begyndelsestimelønnen fastsættes til 110 Øre, efter 3 Maaneders Forløb 115 Øre, og efter 6 Maaneders Forløb 120 Øre, men derudover er Parterne enige om, at Lønnen for dygtige og betroede Arbejdere bør være højere og i hvert enkelt Tilfælde ordnes mellem Arbejdsgiveren og Arbejderne. Parterne er indvidere enige om at anvende Akkord i videst mulig Udstrækning, og Akkordbasis er 25 % til Timelønnen. Ferie i Henhold til Ferieloven. Tillidsmandsregler som i Overenskomsten med Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Regler for Behandling af faglig Strid. Firmaet forpligter sig til kun at beskæftige organiserede Arbejdere. Overenskomsten omfatter 4 Mand.

Kalundborg — Kalundborg Motorfabrik. Afdelingen har klaget over, at Firmaet forbyder en ved Værktøjsudleveringen beskæftiget Arbejder, som Firmaet kalder for Lagerforvalter, at være Medlem af Fagforeningen. Vi har i den Anledning fremsendt Klage over Forholdet uden at kunne faa det ændret, hvorefter vi har indbragt Klage for Den faste Voldgiftsret. Rettens Kendelse gaar ud paa, at A/S Motorfabriken er uberettiget til at fordre den omstridte Værktøjsforvalter holdt udenfor Arbejdsmændenes Fagforening.

Oliemøllerne — A/S Hostmann-Steinbergs grafiske Farvefabrik. Afdelingen har klaget over, at Firmaet for forskellige Arbejder har ydet en Tillægsbetaling af 5 % til Timelønnen, medens Afdelingen mener, at det skal være 10 %. Vi har ladet Klagen gaa videre men har derefter modtaget Meddelelse fra Afdelingen om, at Sagen er gaaet i Orden ved lokal Forhandling, saaledes at de paagældende Arbejdere faar deres Timeløn forhøjet fra 124 til 135 Øre.

Aalborg F. — Svovlsyrefabrikens Vejmaterialeafdeling. Afdelingen har klaget over, at Firmaet har indført Holddrift i Strid med Bestemmelsen herom i Overenskomsten, der fastsætter, at Holddrift ikke kan etableres under 6 Dages Varighed. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid og er forelagt en faglig Voldgift til Afgørelse, og Kendelsen gaar ud paa, at Firmaet i det omstridte Tilfælde har været berettiget til at aflønne de i Arbejdet deltagende Arbejdere med Holddriftsbetaling.

Kastrup — Kastrup Maskinfabrik. Afdelingen meddeler, at vore Medlemmer, der er beskæftiget ved et Arbejde, Firmaet har i Entreprise i den nye Benzinhavn »Prøvestenen«, har rejst Krav om højere Løn, uden at Kravet er imødekommet. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder er Firmaet indgaaet paa at betale Arbejderne 132 Øre pr. Time, dog saaledes, at de, der oppebærer højere Løn, bibeholder denne.

Skaade — Emiliedal Teglværk. Afdelingen har indberettet, at man ikke ved lokal Forhandling har kunnet opnaa Akkordpris for Klampning af Bauma-Blokke. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder er man enedes om, at Arbejdet betales med et Tillæg af 27 Øre til Timelønnen.

Rønne — Rabbekkeværket. Afdelingen har klaget over, at Værket har nedsat Betalingen for Læsning af Kaolinsten og Affald fra Værket fra 122 Øre til 105 Øre pr. Time. Vi har begæret Mægling, men har derefter fra Afdelingen modtaget Meddelelse om, at Sagen er gaaet i Orden, saaledes at Værket efterbetaler 17 Øre pr. Time for den Tid, Timelønnen har været nedsat, og endvidere er man enedes om, at Kaolinsten og andet Affald for Fremtiden skal læsses som tidligere paa Akkord til samme Pris som Kaolin. Endelig er Værket indgaaet paa, at der for Fremtiden, naar der køres paa Dobbelvagt, udbetales Smøreren i Rørkælderen 100 % Tillæg for den halve Time om Morgenen, samt at han efterbetales Tillægget fra den Tid, Spørgsmaalet blev rejst.

Odense Sk. — Odense Staalskibsværft. Afdelingen har valgt en Tillidsmand for Arbejderne paa Jernpladsen, men Værftet nægter at anerkende ham. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og her er den sluttet med de faldne Udtalelser, idet Værftet frafaldt sin Protest imod Valget.

Tølløse — Tølløse Teglværk. Afdelingen har indberettet om en opstaaet Uoverensstemmelse om Betalingen til en Mand, der enkelte Gange har været Afløser for en sygemeldt Brænder. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, og herunder enedes man om, at den Mand, der indsættes til enkelte tilfældige Afløsninger for Brænderne, aflønnes med 10 Kr. pr. Vagt.

Helsingør S. — A/S Helsingør Skibsværft. Afdelingen har meddelt, at vore Medlemmer, der er beskæftiget ved Krankørsel i Skibsbygningsafdelingen og ved Afstøtning paa Byggebeddingen, har rejst Krav om højere Løn, uden at Kravet er imødekommet. Sagen har været behandlet ved Mægling, og herunder er man enedes om, at der tillægges to nærmere angivne Kranførere 5 % under samme Forhold som tidligere angivet, og for Arbejdere, der har været beskæftiget mindst 1 Aar paa Værftet og mindst 3 Maaneder ved det paagældende Arbejde (Afstøtning paa Byggebeddingen) faar deres Procenttillæg forhøjet fra 38 til 40.

Horsens A. — Firmaet Paasch & Larsen Petersen. Afdelingen har indberettet, at vore Medlemmer har rejst Krav om højere Løn, uden at Kravet er imødekommet. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor man enedes om, at Firmaet til Fordeling blandt de i Øjeblikket beskæftigede Arbejdere og efter en ved Mæglingen aftalt Plan fordeler et samlet Løntillæg af 30 Øre.

Arbejdsmændenes Ungdomsafdl. — Firmaet Chas Otzen. Afdelingen har klaget over, at Firmaet ikke betaler 3 Ungarbejdere, som det beskæftiger, efter Overenskomsten med Sammenslutningen. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor Firmaet indgik paa at efterbetale Kr. 55,81, hvilket Beløb indbetales til Afdelingen.

Lundby — Lundby Teglværk. Afdelingen klager over, at Værket ikke overholder en Aftale, hvorefter Brænderne hidtil har faaet 10 hl. Kul om Aaret for at passe Ovnene om Søndagen. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor Værket indgik paa at overholde Aftalen. Endvidere har Værket glemt at forhøje en Del Akkordpriser med 7 % efter Mæglingsforslaget, og dette Forhold ordnedes med tilbagevirkende Kraft for indeværende Sæson.

Hammerum — A/S Bjødstrup Teglværk. Afdelingen har klaget over, at Teglværket ikke vil betale en af Arbejderne, som det i 6 Dage har beskæftiget som Chauffør, efter den med Kalk- og Teglværksforeningen gældende Overenskomst, som Teglværket har tiltraadt, ligesom det heller ikke vil betale ham for Overtimer, han har haft i de 6 Dage. Vi har korresponderet med Teglværket om Sagen, og det er derefter indgaaet paa at betale vort Medlem i Overensstemmelse med vore Krav.

Odense St. — A/S M. P. Allerups Eftf. Afdelingen har meddelt, at vore Medlemmer, der er beskæftiget som Timelønsarbejdere, har rejst Krav om højere Løn, uden at Kravet er imødekommet. Sagen har været behandlet ved Mægling: og herunder oplystes det, at Firmaet allerede havde forhøjet Lønnen til 3 Mand med 3 Øre pr. Mand, men Firmaet indgik yderligere paa at forhøje Timelønnen for 20 Mand med ialt 78 Øre efter en ved Mæglingen aftalt Plan.

Roskilde — A/S Roskilde Skærvefabrik. Afdelingen har klaget over, at Firmaet ikke vil betale Feriepenge af Timelønstillæg for de Folk, der er beskæftiget ved Sortereranlægget samt ved Til- og Frakørsel. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor man enedes om, at Feriepenge ogsaa skal beregnes af dette Tillæg.

Moselund — Paarup Teglværk. Afdelingen meddeler, at der med Teglværket er truffet en Aftale gaaende ud paa, at Arbejderne er garanteret den samme Gennemsnitsfortjeneste, som de havde i Sæsonen 1938, men Teglværket vil nu ikke overholde Aftalen, idet Gennemsnitsfortjenesten har været mindre end sidste Aar. Vi har korresponderet med Teglværket og henstillet til det at overholde Aftalen, og Teglværket er derefter indgaaet paa at betale Differencen mellem, hvad Arbejderne har tjent i Aar, og hvad de tjente i Fjor, med et Beløb af ialt Kr. 17,38 pr. Mand til 5 Mand.

Ringsted — Murermester Jens Sørensen. Mesteren er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem Centralforeningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund gældende Overenskomst.

Marstrup — Hoptrup Kommune. Ved Forhandling med Sogneraadet er der opnaaet Enighed om en ny Overenskomst, hvorved det er lykkedes at opnaa fuld tarifmæssig Løn i H. t. Entreprenøroverenskomsten for alt Arbejde. Arbejdstiden er fastsat til 8 Timer daglig. Der ydes Tjæretillæg. Der beskæftiges fortrinsvis organiserede Arbejdere. Ved Ulykkestilfælde betales Dagpenge ogsaa de første 14 Dage. Faglig Strid afgøres efter den alm. gældende Norm. Opsigelse til en 1. April med 3 Mdr. Varsel.

Laven — Linaa Kommune. Efter lang Tids Blokade af det kommunale Arbejde, og efter at Kommunens 2 Vejmænd for nogen Tid siden ogsaa blev draget med ind i Konflikten, er der kommet en Forhandling i Gang med Sogneraadet, og der er opnaaet Enighed om en Overenskomst, hvorfor Blokaden nu er hævet. Der er opnaaet Timebetaling i H. t. Entreprenøroverenskomsten. Skærveslagning betales med Kr. 7,75 pr. kbm. 15 % Tjæretillæg. Arbejdstid 8 Timer daglig, i December—Januar dog kun 7 Timer. Overtidsbetaling i H. t. Entreprenøroverenskomsten. Der beskæftiges kun organiserede Arbejdere. Vejmændenes Lønninger er forhøjet til Kr. 2276 aarlig. Alm. Norm for Behandling af faglig Strid. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. April.

Grindsted — Grindsted Kommune. Der er ved Forhandling med Sogneraadet opnaaet Enighed om en ny Overenskomst. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timeløn i H. t. Entreprenøroverenskomsten. Tjæretillæg 15 %. Skærveslagning Kr. 8,50 pr. kbm. Fortrinsvis Beskæftigelse af arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere. Ved Ulykkestilfælde ydes 5 Kr. daglig de første 13 Uger. Faglig Strid afgøres i H. t. alm. gældende Norm. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. April.

Frejlev — Grusgravsejer Skjoldby, Kettinge. Efter at have stillet Grusgravsejeren overfor Valget mellem at forhandle om en Overenskomst eller Udsigten til at blive blokeret, er der ved Forhandling med Grusgravsejeren opnaaet Enighed om en Overenskomst, som sikrer Afdelingen Timeløn i H. t. Overenskomsten med Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker, 15 pCt. Tillæg ved Skærveknusning paa Maskine, alm. Overtidsbetaling m. v. Arbejdstiden er fastsat til 48 Timer ugentlig. Ved Ulykkestilfælde betales 3 Kr. pr. Dag de første 13 Uger. Der beskæftiges kun organiserede Arbejdere. Alm. Norm til Afgørelse af faglig Strid. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. Marts.

Kjellerup — Kjellerup Kommune. Den overfor Kommunen løbende Blokade er nu hævet, idet der er opnaaet Enighed med Sogneraadet om en Overenskomst, hvorved Skærveslagningsprisen er fastsat til 9 Kr. pr. kbm. Timelønnen indenfor Bygrænsen til 130 Øre pr. Time, udenfor Bygrænsen 118 Øre. Tjæretillæg 15 %.

Vejerslev Blidstrup — Kommunen. Sogneraadet havde betalt det i Vinteren 1938—39 udførte Snekastningsarbejde med en Timeløn af 118 Øre, men nægtede at betale Tillæg for Snekastningsarbejde udført paa en Søndag. Mellem Sogneraadet og vor Afdeling bestaar ingen Overenskomst, hvorfor Sogneraadet i H. t. Snekastningsloven — for at faa Adgang til Refusion (forlods) af 50 % af Snekastningsudgifterne — var forpligtet til at aflønne Snekastningsarbejdet i H. t. Entreprenøroverenskomsten, hvilket ogsaa maa gælde de deri fastsatte Tillæg for Arbejde udenfor normal Arbejdstid. Efter at vi havde indberettet Sagen til Ministeriet for offentlige Arbejder med Anmodning om, at der ikke blev ydet Kommunen det ovenfor nævnte Tilskud, før Betalingsspørgsmaalet var bragt i Orden, har vi fra Ministeriet modtaget Meddelelse om, at Sogneraadet nu er indgaaet paa at betale det krævede Søndagstillæg, 100 pCt. til Timelønnen, til de paagældende Arbejdere.

Hjortshøj — Hjortshøj-Egaa Kommune. Den mellem Parterne foreliggende Overenskomst indeholder en Bestemmelse om, at Arbejder med særligt Tilskud skal betales med Timeløn i H. t. Entreprenøroverenskomsten, hvorimod det almindelige kommunale Arbejde kun skulde betales med denne Timeløn minus 5 %. For det i Vinteren 1938—39 udførte Snekastningsarbejde har Sogneraadet kun betalt Timelønnen minus 5 %, medens vi har hævdet, at det her drejer sig om Arbejde med særligt Tilskud, hvorfor det skulde betales med den fulde Timeløn, 118 Øre. Da der ikke kunde opnaas Enighed ved Mægling, har Sagen været forelagt en faglig Voldgift, hvor man enedes om, at Snekastningsarbejdet skal betales med fuld Timeløn i Henhold til Entreprenøroverenskomsten, 118 Øre i Timen.

Them — Them Kommune. Uoverensstemmelsen drejer sig om Betaling af Overtidstillæg for Snekastningsarbejde, som et Medlem har udført udenfor normal Arbejdstid. Da Enighed ikke kunde opnaas paa anden Maade, har Sagen været behandlet ved faglig Voldgift. Her opnaaedes Forlig om, at den mellem Parterne foreliggende Overenskomst er saaledes at forstaa, at der skal betales Overtidstillæg i H. t. Entreprenøroverenskomsten for Snekastningsarbejde udenfor normal Arbejdstid.

Havndal — Udbyneder-Kastbjerg Kommune. Mellem Afdelingen og Sogneraadet bestaar en Overenskomst om en Timebetaling af 100 Øre. Denne gælder dog kun for det almindeligt forekommende Arbejde i Kommunen. Ved Arbejde med ekstraordinært Tilskud skal der optages Forhandling om en højere Pris, inden Arbejdet paabegyndes. I Henhold til denne Overenskomst havde Sogneraadet ansøgt Amtsnævnet for Arbejde med mellemkommunal Refusion om at faa godkendt et Stykke Arbejde til 100 Øre i Timen, hvilket Nævnet var gaaet med til, dog kun under den Forudsætning, at der mellem Sogneraadet og Arbejderne kunde opnaas Enighed herom. Efter at Medlem af Refusionsnævnet, Kredsformand Niels Nielsen, havde gjort Forbundet opmærksom paa Nævnets Vedtagelse, har vi til Afdelingen sagt, at den maatte drage Omsorg for, at ingen af Afdelingens Medlemmer indgik paa Aftaler med Sogneraadet om det paagældende Arbejde til en Pris, der var mindre end 118 Øre. Afdelingen har senere meddelt os, at Arbejdet er betalt med denne Pris.

Hindsholm — Dalby Kommunes Socialudvalg. To af Afdelingens Medlemmer, som var uden Beskæftigelse og Midler til at leve for, fik Afslag, da de henvendte sig til det sociale Udvalg om Hjælp. Afslaget motiveredes ved deres Vægring ved at paatage sig et dem af Udvalget til Underbetaling anvist Arbejde. Da der senere blev iværksat Blokade overfor Kommunen, og Medlemmerne stadig var uden Beskæftigelse, og da Udvalget fortsat vægrede sig ved at udbetale Hjælp under Henvisning til, at Medlemmerne ikke vilde paatage sig Arbejde, som anvistes af Socialudvalget, blev der klaget til Amtet, som dog i sin Afgørelse udtalte, at man ikke mente at burde paalægge Dalby Kommune at yde Hjælp for den forløbne Tid, idet de paagældende Medlemmers Trang efter Amtets Mening ikke forelaa tilstrækkeligt belyst. Medlemmernes Ret til under de foreliggende Omstændigheder at vægre sig ved at paatage sig anvist Arbejde til den tilbudte Betaling var dog godkendt af Arbejdsnævnet, som havde haft Sagen til Behandling.

Herefter bad vi Afdelingen om at fremskaffe yderligere Oplysninger i Sagen, idet den af Amtet trufne Afgørelse absolut maatte anses for højst utilfredsstillende. Det drejer sig om to Brødre, der gennem meget lang Tid har været uden Beskæftigelse af nævneværdigt Omfang, og som i denne Tid har ligget deres Forældre til Byrde til Trods for, at disse var saa daarligt stillet, at de selv maatte have Socialhjælp for at eksistere. Efter at have modtaget de ønskede Oplysninger indankede vort Forbund Sagen for Socialministeriet. I Socialministeriets Afgørelse konstateres det, at vore Medlemmers Ret til at arbejdsvægre er godkendt af Arbejdsnævnet, endvidere at de paagældendes Trang til Hjælp af det offentlige er tilstrækkeligt godtgjort for det paagældende Tidsrum, og Ministeriet har derfor anmodet Amtet at paalægge Dalby Kommunes Socialudvalg at efterbetale den Hjælp, vore Medlemmer i det paagældende Tidsrum har været berettiget til. Hjælpen skulde dog udbetales direkte til Forældrene, som de havde ligget til Byrde. Ved Henvendelse til Afdelingen har vi herefter konstateret, at dette er sket.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 21 15.–11. 1939 44. Aarg.

Kundskab er Magt

Ædelt er altid Kundskabens Maal,
mod Lyset vil forrest den vandre!
Du fylder med Aand og Viden din Skaal
for gavmildt at dele med andre.

Paa Tillidsmandskursus, i Studiekreds,
i Arbejderhøjskolens Stuer
skal tændes et Lys, som videnom ses
og varmer os ved sine Luer.

Alt, hvad der øves i Kundskabens Navn,
skal øves af faa, men for alle.
Til Folkets Fremgang, til fælles Gavn
skal Fordommens Fæstninger falde.

Du skærper din Tanke, du adler din Aand,
du ranker Sjælen og Ryggen.
Lyset, du løfter højt i din Haand,
viser Brødrene Vejen til Lykken.

Aage Hermann.

MØRKE FORUDE

Da Krigen i Begyndelsen af September Maaned udbrød, udtalte en af de engelske Parlamentarikere: »Nu gik Lyset ud over Europa!«

Denne Udtalelse skal naturligvis ikke opfattes i bogstavelig Forstand, skønt ogsaa dette vilde være rigtigt. Europas mange skønne Byer er paa Grund af Indskrænkninger og Restriktioner af forskellig Art blevet triste og kedelige. Lysene pranger ikke længere paa Ejendommenes Facader. Mørkelægningen er gennemført. Man famler sig frem gennem natsorte Gader, hvor Ensomheden og Tomheden har afløst det myldrende Liv.

Den paagældende Udtalelse har en dybere og mere vidtspændende Betydning, end den, der knytter sig til det daglige materielle Lys. Det var Aandens og Kulturens Lys, der gik ud. Den kulturelle Udvikling blev paa de faa Minutter, der medgik til Udfærdigelsen af den Beslutning, som tilvejebragte Krigssituationen, skruet et eller maaske flere Aarhundreder tilbage. Hvor langt vil først gaa op for den Krigen overlevende Menneskehed lang Tid efter de mellemfolkelige Fjendtligheder er afsluttet.

Det nuværende Slægtled har haft vanskelige Vilkaar og kun lidet Anledning til at glæde sig over Fredens Virke. Vi oplevede netop en Afslutning paa den tidligere Verdenskrig, som indebar Kimen til den nye Krig, hvis videre Udvikling alle Jordens Folk frygter. Vil ogsaa denne Krigs Afslutning komme til at forbitre kommende Slægtled?

Spærreilden ved Fronterne ophører ikke, selvom Kanonerne bliver stille. Det Spor, som heraf er efterladt i den menneskelige Følelsesorganisme, fører videre end til Slagmarkernes og Skyttegravenes Grænser. Det bliver til en aandelig Spærreild, der vil spænde Kulturens Udvikling tilbage, selv om mere fredelige Tilstande før eller senere paany vil opstaa.

Mulighed for en Kulturopgang er kun tilstede, naar der bestaar en fælles Vilje til Opnaaelse af det eftertragtede, men det er vanskeligt at tilvejebringe en saadan Viljesytring blandt Mennesker i forskellige Nationer, hvis man bibringer dem den Opfattelse, at deres Interessesfære gaar i vidt forskellige Retninger og derved bidrager til at nære Mistro og Uforsonlighed.

Det er nedslaaende at maatte erkende den Hurtighed, hvormed det er lykkedes at nedbryde Respekten for den Kultur, der er Resultatet af Aarhundredes aandeligt Opbygningsarbejde, fordi den kulturelle Genopbygning ikke kan foregaa i samme Tempo, som kan tilvejebringes, naar det gælder om at genopføre Byer eller Retablering af anden materiel Skade. Menneskenes Kulturniveau vender ikke tilbage i det samme Omfang, Beviserne for dets Vigen bliver fjernet. Samvittigheden lettes ofte paa letfærdig Maade, naar de øjensynlige Vidnesbyrd om Bestialiteten fjernes, og giver Anledning til, at Sindet fortsat lider og reagerer under Indflydelse af lavere Instinkter til Skade for Bestræbelser i Retning af stigende Kultur.

Kultur lader sig ikke gennemtvinge ved noget Magtmiddel, men er en Egenskab, der kun langsomt udvikles. Historien beretter om Statsoverhoveder, der med Vold eller Trusel om Vold har søgt at tvinge et Lands Indvaanere til i det ydre at tilegne sig visse Tegn paa Kultur, men altid er de paagældende stødt paa en tildels uigennemtrængelig Mur, som den menneskelige Passivitet byggede op mod det nye, og Bestræbelserne inclusive de øjeblikkelige opnaaede Virkninger døde bort sammen med deres Udøvere.

Denne Skæbne fik det Paabud, som en russisk Kejser udstedte om Ændring i Kofteklædningen og om Klipning af det karakteristiske lange Skæg. Det hjalp intet, at han selv i Raseri mod Befolkningens laden haant om Paabudets Opfyldelse klippede løs baade paa Kofterne og Skægget, naar han mødte de formastelige paa Gaderne. Og paa samme Maade gik det den Hersker, der bekendtgjorde, at alle skulde have lært at læse inden Forløbet af et Aar, hvis de vilde undgaa en Afstraffelse med Stokkeprygl, som truende blev stillet de overtrædende i Udsigt. Et Straffemiddel, der paa iøjnefaldende Maade karakteriserede vedkommende kultiverende Herskers egen Kulturopfattelse og Omfanget af hans Evne til at vurdere Aarsag og Virkning.

Lige siden 1914, da Kulturnedgangslinjen begyndte samtidig med Verdenskrigen, er Nedgangen fortsat og alle Bestræbelser i modsat Retning har lidt en krank Skæbne. Alle Hensyn har maattet vige. Advarende Røster er blevet overdøvet af tiltagende Vaabenlarm og den menneskelige Samvittighed iklædt Militæruniform kan ikke komme til Orde under de gjaldende Kommandoraab. Det sidste er bleven kaldt den moderne Krigs Medlidenhedsmoment overfor Massen, der skal udøve Krigens Gerning. Maatte den ogsaa kunne fritage de Ulykkelige for den efterfølgende Psykoses sløvende Virkninger.

Der er mørkt forude. Kulturens Lys er slukket over Europa. Naar vil det tændes igen?

R—dt.

Hjælp til de indkaldte og deres Familier

En omdisputeret — men i Perioden 1933—Maj 1939 ikke meget anvendt — Bestemmelse i Forsorgsloven, var Paragraf 281, omhandlende Hjælp til Personer, der indkaldes til Manøvre, Øvelse og lignende, m. a. O.: ekstraordinær Militærtjeneste. Bestemmelsen gik indtil Maj i Aar, hvor den første virkelig ekstraordinære Indkaldelse fandt Sted, ud paa, at det sociale Udvalg i Trangstilfælde, forsaavidt den paagældende har nydende Medlemsret i en statsanerkendt Sygekasse, efter Ansøgning skulde have en Understøttelse, der svarer til den Pengehjælp, han i Sygdomstilfælde har Ret til at oppebære fra Sygekassen.

Da Forholdet imidlertid er det, at de fleste Værnepligtige er sikrede langt lavere Dagpenge i Sygekassen, end Tilfældet er for Arbejdsløshedsforsikringens Vedkommende, opstod omgaaende en Vanskelighed for dem, der paa Indkaldelsestidspunktet var ledige. De var i alle Tilfælde nødt til at søge Kommunehjælp i Stedet for Hjælp efter Paragraf 281. Det samme var i Virkeligheden Tilfældet for de øvrige, hvor der i det hele taget var Tale om Trang.

Man vil heraf forstaa, at Bestemmelsen ikke havde den praktiske Betydning, den burde have.

Det maa derfor hilses med Tilfredshed, at Socialministeren, da de ekstraordinære Forhold indtraf, omgaaende tog Initiativet til en Ændring, en Forbedring, af denne Bestemmelse.

I Paragraf 281, saaledes som den er formet i Lov af 15. Maj 1939, hedder det: Det sociale Udvalg er i vedkommende Tidsrum, altsaa under Indkaldelsen, *forpligtet* til at afhjælpe paagældendes egen eller hans Families Trang. Som man vil se, en særdeles klar og i alle Henseender fyldestgørende Formulering. Forholdet er da ogsaa det, at der siden Ændringens Gennemførelse er fremsat yderst faa Klager — gennem Militæret eller direkte til Socialministeriet.

Omfanget af Hjælpen nævnes direkte i Loven. Udover direkte Hjælp til Underhold nævnes: Hjælp til Fortsættelse af Lejemaal af Lejlighed eller Butik, til Afdrag paa Gæld, stiftet til Erhvervelse af Genstande, anskaffet til den paagældendes Husførelse eller til erhvervsmæssigt Brug, samt til Underholdsbidrag, der ikke kan udbetales forskudsvis af det offentlige.

Det hedder herom i det i Tilknytning til Lovændringen udsendte Cirkulære:

... Den nu ændrede Affattelse af Bestemmelsen i § 281, Stk. 1, hviler paa det Hovedsynspunkt, at man ved Indkaldelse af den heromhandlede Art fra det offentliges Side maa drage Omsorg for, at Indgrebet i de indkaldtes sædvanlige Tilværelse bliver saa lidt følelig som muligt.

Dette Synspunkt medfører en mildere Trangsbedømmelse og i det hele paa en Række Punkter en Forskel i Behandlingen af disse Trangstilfælde og dem, der normalt afhjælpes ved Ydelse af almindelig Kommunehjælp i Henhold til Forsorgslovens Bestemmelser herom.

Det er saaledes fastsat, at der vil kunne ydes Hjælp til Fortsættelse af Lejemaal af Lejlighed eller Butik, ligesom der vil kunne ydes Hjælp til Afdrag paa Gæld stiftet til Erhvervelse af Genstande anskaffet til paagældendes Husførelse eller til erhvervsmæssig Brug; paahviler der den indkaldte Underholdsbidrag, der ikke kan udbetales forskudsvis af det offentlige, vil Hjælp ogsaa kunne ydes til Betaling af disse; det er dog en selvfølgelig Forudsætning for Ydelse af Hjælp af den heromhandlede særlige Karakter, at det sociale Udvalg skønner, at paagældende vilde have afholdt disse Udgifter, hvis han ikke var blevet indkaldt.

Det maa endvidere følge af Forholdets særlige Karakter, at hvis den indkaldte har nærstaaende, som han vel ikke har legal Forsørgerpligt overfor, men som han dog *faktisk har forsørget,* eller til hvis Forsørgelse han mere varigt har ydet et væsentligt Bidrag, maa Hjælpen ogsaa kunne ydes til Forsørgelse af disse.

Hjælpen ydes som Særhjælp og er altsaa uden enhver Retsvirkning for den indkaldte og hans Familie, og dette gælder, uanset om den indkaldte i Forvejen var under Forsørgelse.

Paahviler der den indkaldte Underholdsbidrag, der kan udbetales forskudsvis af det offentlige, og har saadan Udbetaling fundet Sted, er Udvalget berettiget til at bestemme, at Retsvirkningerne for hele Bidraget eller eventuelt, f. Eks. hvis Bidraget vedrører et længere Tidsrum, end Indkaldelsen varer, for en Del af dette bortfalder. Denne Bestemmelse bør anvendes udfra Lovens Hovedsynspunkt, saaledes at Beslutning i den angivne Retning tages i de Tilfælde, hvor det sociale Udvalg skønner, at det er Indkaldelsen, der er Aarsagen til, at Bidraget ikke er betalt.

Ifølge Loven vil Udgifter i Henhold til Forsorgslovens § 281, Stk. 1, blive refunderet med $^4/_7$ af Statskassen, hvorhos den resterende Del af Udgifterne fordeles mellem Opholdskommunen og den fælleskommunale Udligningsfond med henholdsvis $^3/_{10}$ og $^7/_{10}$.

Som man vil se: stort Raaderum for Fortolkning udover, hvad Cirkulæret omhandler, er der ikke.

Det kan altid være Skøn undergivet, om det sociale Udvalg vil udbetale en forholdsvis stor ugentlig Understøttelse og derefter lade den paagældende selv »lægge fra« til Huslejen, eller man foretrækker at udbetale en mindre Ugeunderstøttelse og en Gang hver Maaned give en Huslejehjælp, der vel i sidstnævnte Tilfælde bør udgøre *hele* Huslejen. Det eneste Omraade, hvor der kan blive Anledning til Overvejelser i det sociale Udvalg, er vedrørende Afdrag paa Genstande, anskaffet til paagældendes Husførelse. Er der herunder kun Tale om Afdrag paa Møbler, er det ligetil: forfaldne Møbelafdrag bør udredes. Men saa er der Radioen og Støvsugeren! Er der noget at sige til, at samvittighedsfulde Socialudvalgs-Medlemmer, der selv er klar over, hvor nøje Tildeling af Understøttelse paa andre Omraader overvejes, reagerer, naar Talen er om saadanne Afdrag? Finder, at det rimeligste vilde være, at Sælgerne af de paagældende Genstande gav Henstand med Afdragene. Hvorvidt denne Udvej er farbar, er det vanskeligt at

have en almengyldig Mening om. Men er den forsøgt *uden* Resultat, er der ingen Vej udenom: Afdragene bør da betales, idet det saa afgjort er Lovbestemmelsens Aand, at ingen maa lide direkte økonomisk Skade ved Indkaldelsen, og det vil jo blive Tilfældet, saafremt ikke betalte Afdrag faar til Følge, at Sælgeren henter Radioen eller Støvsugeren hos de paagældende.

Alt i alt: Socialudvalgene bør vise udpræget Forstaaelse og Imødekommenhed overfor de Indkaldte og deres Familier. Vi maa huske paa, at saaledes som Værnepligtsbyrden er fordelt her i Landet — højst ulige! — er det et meget betydeligt økonomisk Offer, de indkaldte selv maa bringe, idet der jo aldrig kan blive Tale om at yde dem fuld Erstatning for Indtægtstab under Indkaldelserne.

Efter »Socialisten«.

ARBEJDSLØSHEDEN I OKTOBER 1939

Ved Udgangen af Oktober Maaned var der i alt 77.933 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 60.805 arbejdsløse ved Udgangen af September 1939. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 486.368, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Oktober 16,0 mod ved Udgangen af September Maaned 12,5.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 12.170 mod 11.117 ved Udgangen af September Maaned 1939. Af de 12.170 er 8119 tilmeldt i Hovedstaden og 4051 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse er saaledes opgjort til 90.103 mod 71.922 i September 1939.

Ved Udgangen af Oktober 1938 var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 86.831 eller 18,8 pCt. mod som nævnt 16,0 for Oktober 1939. Fra 1. Juli 1938 er de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede ikke medregnet under Antal arbejdsløse.

Antallet af personligt tilmeldte var i Oktober 1938 13.785.

Ved Udgangen af Oktober 1938 var det samlede Antal arbejdsløse saaledes 100.616 mod i Oktober 1939 90.103.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Februar	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni	11,1	16,7	13,9	11,5	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli	11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
August	9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
Septbr.	12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Oktober	16,0[1])	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
Novbr.		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
Decbr.		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8	32,2

[1]) Foreløbige Tal.

I følgende Oversigt har man for August, September og Oktober Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
August	11,8	20,4	18,3	16,6	17,3	19,7	25,6	31,2	11,1
Septbr.	16,6	20,7	21,3	17,9	20,1	22,2	26,1	32,7	12,1
Oktober	21,3[1])	23,5	24,7	22,7	22,4	24,0	29,5	35,3	17,2

[1]) Foreløbige Tal.

Øvrige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
August	8,0	14,3	12,9	9,5	11,3	12,9	18,8	28,0	12,2
Septbr.	9,8	14,0	13,3	9,6	11,5	12,6	17,7	27,6	12,2
Oktober	12,5[1])	15,4	15,6	12,1	14,0	14,6	19,3	29,6	15,0

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse ult. Oktober 1939[1])	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Okt. 1939[1])	Sept. 1939	Okt. 1938	Sept. 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Hovedstaden:					
Byggefag	3 203	20,7	14,9	28,0	26,7
Jernindustrien	2 632	9,9	8,6	12,3	11,3
Anden Industri	6 743	10,7	8,8	12,8	13,0
Handel	1 090	7,1	6,0	8,4	7,3
Arbejdsmænd	9 409	19,4	16,6	21,7	19,4
Andre Fag	3 940	20,5	18,3	21,9	20,6
Ialt	27 017	14,3	12,0	16,9	15,9
Provinsen:					
Byggefag	4 568	15,8	6,9	23,4	15,4
Jernindustrien	2 853	10,6	8,6	12,7	11,0
Anden Industri	8 590	13,4	11,0	15,5	15,0
Handel	1 014	5,1	4,9	6,6	6,2
Arbejdsmænd	32 259	21,9	16,6	24,3	21,3
Andre Fag	1 632	15,1	13,2	13,9	12,9
Ialt	50 916	17,1	12,8	19,9	17,3
Hele Landet	77 933	16,0	12,5	18,8	16,8

[1]) Foreløbige Tal.

Endvidere har man i hostaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere

Fag ved Udgangen af September 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Fag	Antal. Arbls. ult. Septbr. 1939	Arbejdsløsheds pCt ved Udgangen af			
		Sept. 1939	Aug. 1939	Sept. 1938	Aug. 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	619	5,7	1,7	19,3	16,0
Hustømrere	740	7,6	4,4	22,4	19,7
Snedkere	1 259	11,4	9,6	18,8	21,1
Malere	1 134	13,4	8,5	18,7	18,1
Sadelm. og Tapetserere	361	12,2	12,3	13,3	20,3
Blikkenslagere	193	7,1	6,1	15,4	16,6
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	195	15,0	12,6	16,1	18,8
Smede- og Maskinarb.	3 540	9,1	4,6	10,5	11,1
Formere	142	6,4	6,7	22,5	20,2
Elektrikere	179	4,4	3,9	5,8	11,7
Bageri- og Kondit.arb.	1 351	22,8	19,0	25,2	23,1
Sukkerv.-, Chokolade- og Biscuitarbejdere	202	10,2	15,0	11,2	19,8
Bryggeriarb. m. fl.	608	8,2	2,9	11,8	3,3
Slagteriarbejdere	1 164	13,2	14,2	15,6	18,1
Tobaksarbejdere	616	6,9	8,7	12,4	12,5
Tekstilarbejdere	1 117	6,9	6,9	11,0	13,7
Skræddere	837	5,1	12,5	10,4	17,6
Hatte- og Buntmagere	168	10,1	7,8	8,5	9,1
Skotøjsarbejdere	427	8,2	9,5	12,2	13,7
Træindustriarbejdere	857	13,2	9,4	24,9	21,6
Karetmagere	153	13,0	5,0	15,6	11,2
Keramikere	112	5,1	4,4	11,8	5,7
Papirindustriarbejdere	51	2,9	3,4	6,7	5,8
Bogbindere	571	11,1	11,0	16,0	19,3
Typografer	666	9,3	5,8	8,6	9,2
Sømænd	1 126	24,2	22,7	29,1	30,2
Søfyrbødere	593	24,9	23,5	26,7	27,2
Kedel og Maskinpassere	110	4,6	4,0	5,9	6,7
Kvindeligt Arbejd.forb.	2 510	12,9	11,6	18,0	19,5
Handels- og Kontormhj.	1 731	5,5	5,2	6,9	6,7
Dansk Arbejdsmands-forbund m. v.	32 186	16,6	11,8	20,7	20,4
Murarbejdsm. i Kbhvn	293	19,0	14,4	39,7	41,3
Andre Fag	4 994	12,1	7,8	14,2	12,1
Ialt...	60 805	12,5	9,5	16,8	16,9

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Oktober 1939 var 4063 organiserede og 537 personligt tilmeldte, i alt 4600, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. I September 1939 var 4166 organiserede og 495 personligt tilmeldte, i alt 4661, beskæftigede paa denne Maade. I Oktober 1938 var 3087 organiserede og 333 personligt tilmeldte, i alt 3420, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

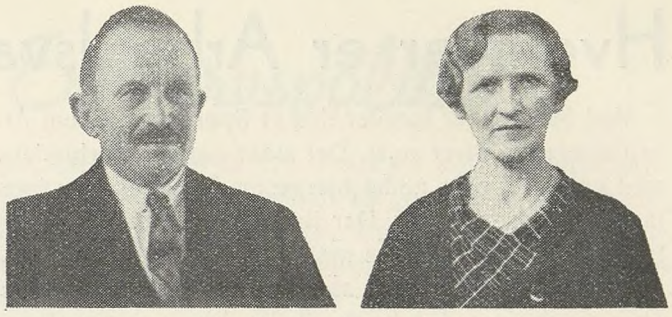

SØLVBRYLLUP

Den 27. November kan Kontorbestyrer for Vrejlev-Hæstrup Afdeling, *Christian P. Jensen* og *Hustru* fejre deres Sølvbryllup.

Christian Jensen er velanset indenfor Afdelingen, og har været Kontorbestyrer for Arbejdsløshedskassen i 15 Aar, altsaa baade før og efter Sammenslutningen mellem Landarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmands Forbund. Ved Oprettelsen af Vrejlev-Hæstrup Afdeling var Chr. Jensen ligeledes medvirkende. Foruden Kontorbestyrerhvervet er Chr. Jensen tillige Incassator for den stedlige Sygekasse. I sit Arbejde er Chr. Jensen blevet bistaaet paa det bedste af sin Hustru. Vi ønsker dem begge til Lykke i Anledning af Festdagen.

60 AAR

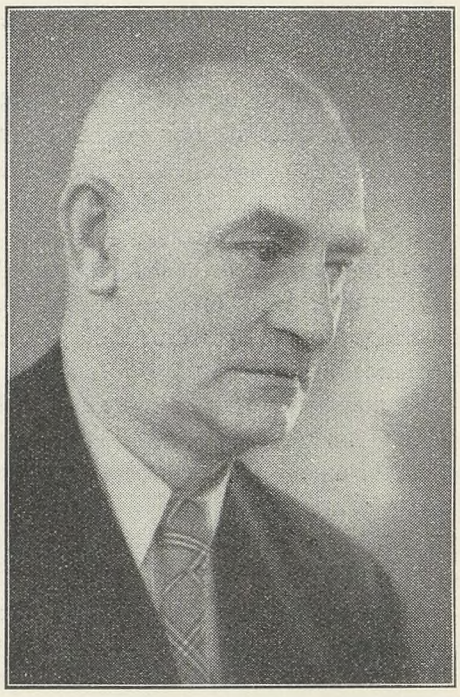

Den 22. November fylder Forretningsfører *Niels P. Hansen* 60 Aar. For kort Tid siden fejrede Niels P. Hansen 25 Aars Jubilæum som fastlønnet Tillidsmand indenfor vort Forbund og var i den Anledning Genstand for Omtale her i Fagbladet med Gengivelse af de forskellige Data, som staar i Forbindelse med hans Virksomhed indenfor Forbundet, vi skal derfor ikke ved denne Lejlighed gentage, saa meget mere som Niels P. Hansen ikke har ønsket nogen Omtale i Forbindelse med 60-Aarsdagen.

Vi skal som Følge af det foran anførte indskrænke os til hjertelig og kammeratlig at ønske Niels P. Hansen til Lykke i den festlige Anledning.

Hvornaar er Arbejdsvægring berettiget

Med Mellemrum hænder det, at Spørgsmaalet om Arbejdsvægring bliver rejst. Det staar gerne i Forbindelse med en fra et eller andet bjergsomt Socialudvalgs foretaget Arbejdsanvisning. Der findes jo som bekendt mange Former, under hvilke man kan »glæde« sine Medmennesker. En af disse synes for Socialudvalgene at være Anvisning af Arbejde til den lavest mulige Betaling. Og da Landbrugerne altid er i Bekneb for den billigst mulige Arbejdskraft, er der næsten uanede Muligheder for de lokale sociale Formidlere i den omhandlede Retning.

Det er imidlertid en sørgelig Spekulation i nødstedte Medmenneskers Vanskeligheder, som enhver der har opnaaet et offentligt Ombud, burde afholde sig fra. Den almindelige Opfattelse er jo, at den, der opnaar et saadant Tillidshverv, maa betragtes som en i Forhold til de fleste andre bedre begavet Personlighed — det er desværre ikke altid Tilfældet — og burde som saadan være hævet over enhver Art af smaalig Spekulation.

Naar det omhandlede Forhold betegnes som en Spekulation, er det, fordi det vil være besværligt at finde et andet Ord, der mere klart karakteriserer den Handling, som de sociale Myndigheder i mange Landkommuner gør sig skyldige i.

Man har nemlig gjort op, at den understøttede i de fleste Tilfælde befinder sig i en saadan Nødsituation, at han ikke tør løbe den Risiko, som er forbundet med ikke at ville udføre det anviste Arbejde. I saa Henseende har den højere Myndighed, som Amterne i dette Forhold er, med eller mod deres Vilje stillet dem solidariske med uvillige Kommuner gennem den utrolige Langsomhed, hvormed Klagesagerne næsten altid behandles. Det kunde i denne Forbindelse være interessant at faa opklaret, hvor mange af de i Amterne behandlede Klagesager det ikke har været nødvendig at forsyne med Paategnelse om Grunden til Overskridelse af den i Loven om offentlig Forsorg angivne Tidsfrist for Klagers Behandling. Det modsatte vilde sikkert være uoverkommeligt.

Det er denne Risiko, der bliver til en Nervekrig for den, der er anvist et Arbejde, som han nødig udfører, fordi det efter hans Opfattelse ikke aflønnes med det Beløb, der er almindeligt for det paagældende Arbejde. Og i denne Krig er der ofte en meget stor Sandsynlighed for, at Vedkommende bliver den tabende Part. Det er kun naturlig, at Forholdene vejes mod hinanden, og at det øjeblikkelige mindste Onde vælges. En Arbejdsvægring kan medføre meget af ubehagelig Karakter for den, der vægrer sig. Der skal Mod til at tage Kampen op mod Autoriteterne ikke mindst paa mindre lokale Omraader, hvor disse altid i Befolkningens Øjne har Ret, indtil det modsatte er bevist.

Ikke desto mindre er der adskillige, der ikke gaar paa Akkord med deres Opfattelse og fører Kampen mod Autoriteterne til den bitre Ende. Desværre er det umuligt at angive generelle Retningslinier, som kan være vejledende i dette prekære Spørgsmaal, hvor, som allerede anført, rent lokale Forhold kan øve stor Indflydelse med Hensyn til Bedømmelsen i det enkelte Tilfælde.

Loven om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring angiver ganske vist i Paragraf 17, Stk. 2, en delvis Anvisning i det omtalte Forhold, men det vil altid være uhyre vanskeligt for Lægmand at fortolke det anførte med saa stor Sikkerhed, at der paa Forhaand kan gaas ud fra højere Myndigheds Godkendelse af Motiverne til en stedfunden Arbejdsvægring. I den paagældende Paragraf anføres:

»Det skal ikke kunne anses for fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage et anvist Arbejde, at Lønnen for Arbejdet er lavere end den, paagældende har haft, naar Lønnen dog ikke er under den Fortjeneste, der i Henhold til Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere er gældende for tilsvarende Arbejde, eller, for saa vidt saadan Overenskomst ikke er bindende for Parterne, under, hvad der i den paagældende Virksomhed eller Egn sædvanligvis tjenes ved tilsvarende Arbejde; dog skal den sædvanemæssige Løn ikke være afgørende, for saa vidt der for saadant Arbejde gælder almindelig Landsoverenskomst — eller Overenskomst for den paagældende Landsdel — med højere Lønvilkaar, eller for saa vidt Prisforhøjelser paa Livsfornødenheder har forringet den paagældendes sædvanemæssige Løns Værdi i væsentlig Grad. Et Medlems Vægring ved at overtage et Arbejde paa de i Overensstemmelse med foranstaaende tilbudte Vilkaar medfører Understøttelsens Bortfald straks.«

Som det fremgaar af den citerede Lovparagraf er der en vid Margin for Fortolkninger, der forhindrer at generelle Retningslinier kan angives. Der maa derfor i hvert enkelt Tilfælde korresponderes med den paagældende Forbundsgruppe, som naturligvis maa have Indberetning om alle de i Forbindelse med Sagen staaende Forhold og iøvrigt de Oplysninger, der kan forventes at have Betydning for Afgørelsen.

R—dt.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Bemærk det ændrede Tidspunkt.

Valutasituationen og Erhvervspolitik

To Maaneders Krig har været tilstrækkelig til at vise Blokadens Virkninger paa det danske Erhvervsliv. Vi kender alle Udviklingen i de sidste Maaneder. De sidste Dage før Krigens Begyndelse besluttede den engelske Regering sig til at give Sterlingkursen fri, hvorefter Sterling straks faldt 6—7 % overfor Dollar. Den danske Krone fulgte øjeblikkelig efter, men da Sterlingkursen fortsatte Nedgangen, besluttede man sig til at begrænse Kronens Nedgang til 8 % og orienterede sig saa efter Dollarkursen. Afgørende for Nationalbankens Beslutning var det, at man ønskede at forebygge en for Landet skadelig Prisudvikling, en Prisudvikling, som vilde have rystet hele det danske Erhvervsliv. Nationalbankens selvstændige Kurspolitik overfor Sterlingkursen udløste en voldsom Reaktion indenfor Landbruget, hvis Eksportindtægter som Følge heraf formindskedes betydeligt, skønsmæssigt med ca. 50 Mill. Kr.

Naar man i Dag taler om den alvorlige danske Valutasituation, saa tænker man ikke paa Kronepolitikens Virkninger, men paa Nationalbankens bestandig forværrede Valutastilling. »Valutastilling« er lig Valutabeholdning minus Valutagæld. Nationalbankens Valutabeholdning gik i Krigens første Maaneder ned med 50 Mill. Kr., samtidig med at Nationalbankens Gæld til Udlandet (Valutagæld) forøgedes med ca. 8 Mill. Kr. I Krigens anden Maaned gik Valutabeholdningen tilbage med 30,5 Mill. Kr. til et Beløb paa 8,3 Mill. Kr. Samtidig forøgedes Bankens Gæld til Udlandet (Valutagæld) til 30,5 Mill. Kr. Den samlede Valutastilling for Nationalbanken viser saaledes ultimo Oktober en Passivsaldo paa 22,3 Mill. Kr. Det vilde være haabløst, hvis Valutagælden ikke hovedsagelig var Gæld paa Clearingskonto, hvilket vil sige, at denne Gæld skal afvikles gennem *Vareleverancer* og ikke ved Overførsel af frie Deviser.

Hvorledes er nu dette sket? Først og fremmest maa man forstaa, at hele Udviklingen nærmest maa betragtes som en Selvfølge og ikke rummer videre overraskende Momenter. Tilbagegangen hænger delvis sammen med Merimporten i Sommermaanederne (Beredskabskøb) og i de senere skyldes den ogsaa det Forhold, at Udlandet ikke alene krævede Forudbetaling, men i stærkt Omfang *kontant* Betaling.

Men det væsentligste Moment, ogsaa for den fremtidige Udvikling, er *Prisudviklingen,* som forløber imod Danmarks Interesse. Medens de danske Eksportvarer ikke i samme Grad stiger i Pris — Sterlingkursen, de engelske Maksimalpriser og ogsaa den engelske Rationeringspolitik, som skal begynde i December, forhindrer dette — stiger Prisen paa de Varer, Danmark skal importere. Dette ses tydeligt af Engros-Pristallets Stigning, som fra 111 i Juli og August steg til 127 i September. Engros-Pristallets Stigning skyldtes først og fremmest Importvarernes Pristal, som steg fra 113 i Juli og August til 140 i September, medens Eksportvarerne kun steg fra 108 til 116. Dette vil sige, at Importpristallet steg ca. 24 %, medens Eksport-Pristallet kun steg med 5 %. Allerede efter fire Ugers Krig var der saaledes indtraadt en Forværrelse af Betalingsforholdene overfor Udlandet, som vilde andrage ca. 300 Mill. Kr. i Løbet af et Aar, hvis Import- og Eksportmængde var den samme som i 1938. Desværre maa vi regne med, at den ugunstige Prisudvikling ogsaa er fortsat i Oktober, og vi tør heller ikke regne med en Bedring i den nærmeste Fremtid. Et særlig mørkt Punkt i hele dette Billede er *Fodermidlernes* Prisstigning. Engros-Pristallet for Foderstoffer, der i August laa paa 107, er i Løbet af September sprunget op til 157. Dette vil sige, at Landbrugets Importudgifter er forøget med ca. 80 Mill. Kr., forudsat at man importerer de samme Mængder som i 1938. Landbrugets forøgede Produktionsomkostninger, der var en Følge af Fodermidlernes Prisstigning, havde saaledes større Betydning for Landbruget end Ansættelsen af Sterlingkursen til ca. 20,75 i Stedet for 22,40. Naar Danmark er nødt til at betale Importvarerne med 24 % mere end i Fjor, medens Eksportvarerne kun er steget med ca. 5 %, er det umuligt andet, end at Danmarks Valutastilling maa forværres. Det er en Selvfølge, at man er nødt til at træffe Foranstaltninger, hvorved der kan økonomiseres med Valutabeholdningen. Man har saaledes fra Nationalbankens Side bestemt, at Forudbetaling af Varer kun maa finde Sted efter særlig Tilladelse fra Valutacentralen, og efterhaanden har man ført en Række Varer over fra Friliste til den bundne Liste for ogsaa derigennem at begrænse Trækket paa Valutabeholdningen. Disse Foranstaltninger har bevirket, at der nu staar fire Femtedele af Danmarks Import paa den bundne Liste. Fra Fagbevægelsens og fra Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Side er man tilfreds med, at Nationalbanken og Regeringen har truffet disse Foranstaltninger. Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har stadig fremhævet, at det vilde være uforsvarligt at ofre Valutabeholdninger, som kan indebære et beskæftigelsesmæssigt Initiativ, paa økonomiske Transaktioner, som samfundsmæssigt set er uden Betydning.

Ud over disse Foranstaltninger stiller Blokadesituationen Danmarks Erhvervspolitik overfor store nye Opgaver. Den vigtigste Opgave bliver selvfølgelig at opretholde Produktionen herhjemme og sikre Befolkningens Forsyning. Ud fra denne Politik vil Regeringen give Landbruget en Kompensation paa et Beløb af 22 Mill. Kr. for de næste 5 Maaneder som Gengæld for de Tab, der skyldes den nuværende Kronekurs, men faktisk som Tilskud til Betaling af de stigende Fodermiddelpriser.

Men ogsaa dette er kun en midlertidig Foranstaltning. Danmarks Erhvervspolitik under Blokaden maa tage Sigte paa en Forøgelse af den *indenlandske Produktion af Erstatningsvarer.* I første Række kommer her *Hjem-*

meavl af Fodermidler, først og fremmest Kartofler og Roer, men ogsaa af Korn. I Forbindelse hermed er det nødvendigt at fremme alle de Foranstaltninger, der gaar ud paa Grovfoderets Konservering, saasom Ensillering og i mindre Udstrækning Kunsttørring. I Virkeligheden staar der et allerede udarbejdet Materiale til Raadighed, og dette skulde gøre det muligt allerede i 1940 at erstatte en Del af Importen af Fodermidler gennem Hjemmeproduktionen.

Ogsaa industrielle Foranstaltninger vil komme i Betragtning, her skal særlig nævnes: Udvidelse af Tørveproduktionen, Rationalisering af Kraftforsyningen og andre Foranstaltninger, som vi i en senere Artikel skal komme nærmere ind paa i Forbindelse med Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Betænkning om Beskæftigelsespolitik og Erhvervsmulighederne i Danmark, der vil blive udsendt i Løbet af ganske kort Tid.

Det kan ikke nægtes, at Danmarks økonomiske Situation under Blokaden er yderst vanskelig, men det skulde dog være muligt at løse Blokadeøkonomiens vanskelige Opgaver, da det danske Erhvervsliv er sundt og elastisk.

H.

Mindestens-Afsløring

Den 30. September afgik Formanden for Kuskenes og Chaufførernes Afdeling i Vejle, *Karl Lorentzen,* ved Døden. Afdelingen led derved et smerteligt Tab, idet Karl Lorentzen havde været Formand i 24 Aar, og altid gennem de mange Aar udført Formandshvervet til Medlemmernes fulde Tilfredshed. Ogsaa som Kammerat efterlod Karl Lorentzen de bedste Minder.

Det var derfor kun et Udtryk for en naturlig Taknemmelighedsfølelse, naar Afdelingen derefter vedtog at sætte et Mindesmærke paa Afdødes Grav. Mindestenen blev afsløret den 5. November paa Vejle nordre Kirkegaard under Overværelse af mange fremmødte Medlemmer saavel fra Kuskenes og Chaufførernes som fra andre Vejle-Afdelinger, ligesom ogsaa disse Afdelingers Faner var til Stede.

Ved Afsløringen talte Sekretær i De samvirkende Fagforbund, Julius Nielsen, der mindedes Carl Lorentzens store Indsats som Afdelingsformand og personlige Egenskaber. Der blev endvidere talt af Afdelingens nye Formand, Børge Jensen, og af Hovedbestyrelsesmedlem Willy Sørensen. Sidstnævnte talte paa samtlige Vejle-Arbejdsmandsafdelingers Vegne.

Den dybe Taknemmelighed, som Afdelingen herved har givet Udtryk for, er et Bevis for, at man ærer og agter Carl Lorentzens Minde og sent vil glemme hans kammeratlige Indsats.

PRISNIVEAUET

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for Oktober 1939 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl.	Okt. 1938	Jan. 1939	April 1939	Juli 1939	Okt. 1939
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Fødevarer	1121	1201	1210	1208	1206	1256
Klæder, Fodtøj, Vask	458	497	497	497	497	536
Bolig	450	484	490	490	490	490
Brænds., Belys.	164	173	169	169	169	202
Skatter og Kontingenter o. l. .	479	516	520	521	529	529
Andre Udgifter	756	771	771	771	771	795
I alt ...	3428	3642	3657	3656	3662	3808

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl.	Okt. 1938	Jan. 1939	April 1939	Juli 1939	Okt. 1939
Fødevarer	100	107	108	108	108	112
Klæder, Fodtøj, Vask	100	109	109	109	109	117
Bolig	100	108	109	109	109	109
Brænds., Belys.	100	105	103	103	103	123
Skatter og Kontingenter o. l. .	100	108	109	109	110	110
Andre Udgifter	100	102	102	102	102	105
I alt ...	100	106	107	107	107	111

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i Juli 1939 gældende Priser 107 og efter de nu for Oktober foretagne Beregninger 111.

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for Oktober udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 190 mod 183 for Juli.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis, bliver Pristallet for Oktober 123 mod 118 for Juli.

Det internationale Arbejdsbureaus Opgaver under Krigen og til den kommende Fred

Allerede tidligt paa Aaret, blev der truffet Beslutning om, at den internationale Arbejdsorganisation saa vidt muligt ogsaa under Krigstid skulde opretholde sin Virksomhed, og 31 Regeringer har indtil nu meddelt Arbejdsorganisationen deres Godkendelse af og Tilslutning til denne Beslutning. For Arbejdsorganisationens Virksomhed under Krigstid var — som tidligere meddelt — særlige Planer udarbejdet. Ved et Møde i Arbejdsbureauet i Oktober i Genéve blev dette Arbejdsprogram Genstand for fornyede Overvejelser udfra Erfaringerne fra de første Krigsuger.

Ved dette Møde foreholdt paa Arbejdergruppens Vegne Generalsekretærerne i de franske og belgiske Landsorganisationer, *Jouhaux* og *Mertens,* Nødvendigheden af at faa et Samarbejde i Stand mellem Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationerne samt Statsmyndighederne i alle økonomiske Spørgsmaal. Mertens mente endvidere, at Arbejdsbureauet burde medvirke til at sikre Arbejdernes Rettigheder indenfor de forskellige Former for Socialforsikring, da Erfaringerne viste, at disse Rettigheder kunde mistes under Mobiliseringerne. Den britiske Fagforeningsleder *Hallsworth* foreholdt Spørgsmaalet om Understøttelse af de indkaldtes Familier samt Spørgsmaalet om Arbejderbeskyttelsen og den mindreaarige Arbejdskrafts Uddannelse. Forsømmelserne for de sidstnævntes Vedkommende under Krigen 1914—18 havde medført ulykkelige Følger. Generalsekretæren for den internationale kristelige Fagforeningsorganisation, *Serrarens,* foreholdt Betydningen af, at de indkaldte erholdt Garanti for Genantagelse paa den tidligere Arbejdsplads. Han henstillede ogsaa til Arbejdsorganisationen om — trods Krigens Følger — at have Opmærksomheden rettet paa Mulighederne af at forbedre Arbejdsvilkaarene samt at tage Spørgsmaalet om Krigsfangernes Arbejde og Arbejdsvilkaar op til Behandling.

Paa Arbejdsgivergruppens Vegne erklærede Ordføreren for den internationale Industriarbejdsgiverorganisation og Direktøren for de nordiske Arbejdsgiverforeninger tilsluttet samme internationale Sekretariat (i Brüssel, indtil for kort Tid siden i Genéve), *Ørsted,* samt Repræsentanten for det franske Arbejdsgiverforbund indenfor Grov- og Metalindustrien, *Lambert-Ribot,* sig rede til loyalt ogsaa under Krigstid at medvirke med Organisationens Arbejde og de betonede ogsaa Nødvendigheden af at faa det Samarbejde i Stand mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, hvorom Jouhaux og Mertens havde talt.

Fra Regeringsrepræsentanternes Side paapegede den amerikanske Regeringsrepræsentant *Gambs* Behovet af Arbejdsuddannelse under Krigstid og berørte endvidere Levnedsstandardspørgsmaalet. Den franske Regeringsrepræsentant, Minister *Justin Godart,* støttede Arbejdergruppens Forslag om Udvidelse af Bureauets Arbejdsprogram. Den brasilianske Regeringsrepræsentant, Minister *Helio Lobo,* understregede Nødvendigheden af et nærmere Samarbejde med Folkeforbundets tekniske Afdelinger.

Ved Mødet fremkom ogsaa betydningsfulde Udtalelser om de Opgaver, som Arbejdsorganisationen vil faa ved Fredsslutningen. Saaledes erklærede den britiske Fagforeningsleder *Hallsworth,* at alle kunde drage den Lærdom af de ekstraordinære Begivenheder, de var Vidner til, at der maatte muliggøres nye Livsvilkaar for alle Stater, naar Freden igen sluttes. *Jouhaux* erklærede paa sin Side, at det ikke blot gælder om at skabe nye Livsvilkaar, men at man ogsaa maatte finde et nyt dynamisk, socialt Program, som med Udsigt til Fremgang kan stilles op mod det Verdensragnarok, vi nu maa bekæmpe. Autoritet og Frihed, de dertil knyttede Krav og de individuelle Rettigheder, Nødvendigheden af at producere mere og Kravet om Fritid maatte bringes i Overensstemmelse med hverandre. Dette nye sociale Program maatte give Masserne paa begge Sider af Stridsfronten Vished for, at den militære Sejr krones af en moralsk Sejr, saa at det bliver muligt at sikre en varig Fred.

Mertens paapegede ud fra Erfaringerne fra forrige Krig, at det økonomiske Autarki, Adskillelsen af Afsætningsmarkederne fra Produktionsstederne og de militære Krav i mange Lande medførte, at der opstod nye Industrier, som der efter Krigen kun kunde holdes Liv i ved kunstige Midler, hvilke ødelagde tidligere Produktionssteder og derigennem fremkaldte permanent Arbejdsløshed og økonomisk Tilbagegang. Ogsaa dette Forhold maatte man være opmærksom over for.

Den franske Regeringsrepræsentant, *Justin Godart,* udtalte i Tilslutning til Jouhaux, at naar de Mænd, som nu er beredte til at ofre deres Liv, atter vender tilbage til Fabrikerne, kommer de ikke for at forberede en Tilbagegang til Førkrigstidens Forhold. De har da erhvervet nye Impulser, en ny Ret til personlig Frihed og til et rigere materielt og aandeligt Liv. Ogsaa den franske Arbejdsgiverrepræsentant, *Lambert-Ripot,* udtrykte sig i Tilslutning til de af Jouhaux formulerede Principper. Naar det gjaldt at virkeliggøre disse, maatte man paa den ene Side gaa ud fra de faktiske Forhold og benytte sig af de praktiske Erfaringer og paa den anden Side finde Mænd, som kunde løse disse Opgaver med virkelig Sagkundskab og en stærk Ansvarsfølelse. Han stillede derefter Spørgsmaalet om, hvilke konkrete Opgaver disse Principper indebar for Arbejdsorganisationen.

Ordføreren for den hollandske Landsorganisation, *Kupers,* forsøgte at trække Grundlinierne op for det Program, som Arbejdsorganisationen skal søge at virkeliggøre. Da den internationale Arbejdsorganisations

Forfatning udformede i 1919, havde man ingen som helst Erfaring at gaa ud fra. Forfatningen var i mange Henseender en Improvisering. Man foretog da Vovestykket at indføre en ny Faktor i Samarbejdet mellem Folkene: Repræsentanter Arbejdsgivere og Arbejdere fik en særskilt Stilling i den sociale Lovgivning. Imidlertid har gennem tyve Aar vore Opgaver udelukkende været begrænset til det rent sociale Omraade. Erfaringerne har vist, at dette er en altfor trang Basis. Det er ikke muligt at løse sociale Spørgsmaal uden at tage Hensyn til deres økonomiske Sammenhæng. Jeg tænker derved først og fremmest paa de mange økonomiske Hindringer, som staar i Vejen for det sociale Reformarbejde. Subventioner, Eksperimenter, Preferenceaftaler, alle de økonomiske Vaaben i Konkurrencen, som efterhaanden faar et illoyalt Præg. Tidspunktet er nu kommet til at give Arbejdsorganisationen en bredere Grundvold og at udstrække Arbejdsopgaverne ogsaa til det økonomiske Omraade.

Kupers henviste derefter til det faktiske Forhold, at Statsmyndighederne i Løbet af de sidste tyve Aar i stadig højere Grad regulerer det økonomiske og sociale Liv. Krigen medfører i de krigsførende ligesom ogsaa i de neutrale Stater en endnu yderligere Udvikling i denne Retning. Mange af de Afgørelser, som nu træffes, vil blive staaende efter Krigen. Interessen for det enkelte Individ træder mere og mere i Baggrunden til Fordel for Interessen for det almene. Dermed er Tidspunktet kommet, da disse nye Foreteelser i de forskellige Lande ogsaa faar international Betydning og Arbejdsorganisationens Kompetence til at udforme social-politiske Normer bør udvides. Ratificeringen og Gennemførelsen af de internationale Bestemmelser maa i Fremtiden blive obligatoriske. Det bliver en af de vigtigste Reformer, som Arbejdsorganisationen maa tage Stilling til efter Krigen. Af deres Gennemførelse kommer det til at afhænge, om vi kan bygge Europas forenede Stater op.

Som andre vigtige Reformer nævnte Kupers Sikringen af den internationale Arbejdsorganisations Autonomi ligesom ogsaa Erkendelsen af Princippet om Ret til Arbejde og tilfredsstillende Understøttelse, hvis Arbejdsmuligheder ikke kan fremskaffes. Der fordres overhovedet en Forandring af Organisationens Forfatning under Hensyn til Erfaringerne fra de sidste tyve Aars Virksomhed. Denne Forandring maatte snart foretages, for at Organisationen kan være i Stand til et virkningsfuldt Medvirke ved Fredsforhandlingerne, naar Tidspunktet for Fredsslutningen kommer.

Ved Siden af de konstitutionelle Spørgsmaal kræver ogsaa en Række praktiske Problemer deres Løsning. Millioner af Krigsdeltagere og mobiliserede skal saa atter føres tilbage til Produktionen eller erholde tilfredsstillende Understøttelser. Overgangen fra Krigsproduktion til Fredsøkonomi, Arbejdstidens Forkortelse, Organiseringen af internationale offentlige Arbejder og endelig Omsorgen for Krigsinvaliderne, alt dette er Problemer, som allerede nu maa klares, saa at praktiske Forslag til Løsninger foreligger, naar Tiden herfor er inde, saa at Organiseringen af Freden kan ske sammen med en Forbedring af Arbejderklassens Kaar.

Fra Drøftelserne kan yderligere nævnes, at den franske Regeringsrepræsentant, *Justin Godart,* tog Spørgsmaalet op om Arbejdernes Delagtighed i Ledelsen og Forvaltningen af Bedrifter. *Ørsted* tilføjede paa Arbejdsgivergruppens Vegne, at Arbejdsgiverne stillede sig til Raadighed for en Udbygning af Freden paa Grundlag af social Retfærdighed; forskellige Opfattelser kunde derved opstaa for det ene eller andet Punkt, men Viljen til et oprigtigt Samarbejde vil ikke komme til at savnes.

Arbejdsbureauets Direktør, *John G. Winant,* sammenfattede Diskussionen paa følgende Maade: Soldaterne ved Fronten og Arbejderne i Værkstederne og Fabrikerne skal være vidende om, at alle vore Bestræbelser gælder dem og deres Familier. De skal vide, at Organisationen nu og i Fremtiden forbliver tro mod sine oprindelige Grundtanker, at skabe Respekt for Menneskenes Personlighedsværdier. Vi gaar videre i Albert Thomas Fodspor. Som fransk Ammunitionsminister virkede han ikke blot for Produktionens Stigning, men ogsaa for Soldaternes, Arbejdernes og deres Familiers Helbred og Velfærd. Sit Arbejde i den internationale Arbejdsorganisation udførte han under Valgsproget: Den, som vil Freden, maa arbejde for Retfærdigheden. De her fremførte Forslag og Reformer svarer til dette Valgsprog, og vi vil arbejde for deres Virkeliggørelse.

Forvaltningsraadets Præsident, den amerikanske Regeringsrepræsentant, *Goodrich,* konstaterede alle Parters enstemmige Godkendelse af de optrukne Retningslinier og overlod til Arbejdsbureauet at udføre de fremkomne Arbejdsopgaver.

Vinterkursus paa Den internationale Folkehøjskole i Helsingør

Trods Krigssituationen har Den internationale Folkehøjskole i Helsingør til sit Vinterkursus fra 3. November til 10. April indmeldt 11 Amerikanere, hvoraf de 9 allerede er ankommet, 3 Englændere, nogle Svenskere og enkelte fra tysktalende Lande.

Arbejdsløse kan faa Understøttelse fra Arbejdsdirektoratet, der dækker hele Opholdet paa Skolen, hvor der, foruden Undervisning paa Dansk i de almindelige Skolefag samt Samfundslære, Fagforeningskundskab og Internationale Forhold, er Foredrag og Studiekredse af tyske og engelske Lærere for de viderekomne i Sprog. Der er Sprogundervisning (med Konversationstimer med de udenlandske Elever) for baade Begyndere, Fortsættere og viderekomne.

Program og Blanketter til Ansøgning om Optagelse faas ved Henvendelse til Den internationale Højskole, Helsingør.

EFTERAARET staar i Agitationens Tegn. Det er Tilgang af Medlemmer til de socialdemokratiske Foreninger og Abonnenter til den socialdemokratiske Presse, Indsatsen gælder.

Men det gælder tillige om at gøre vore Modstanderes Paastand om vort Parti til Skamme. Vi ved alle, at Modstanderne har taget Resultatet af det sidst afholdte Rigsdagsvalg og den derefter følgende Folkeafstemning til Indtægt for Opfyldelsen af deres længe nærede Ønske om, at Socialdemokratiet dog een Gang maatte naa til Toppen og derefter skulde dale. Der kan imidlertid ikke være ringeste Tvivl om, at man her har taget Fejl. Det hænder under enhver Fremmarch, at Rækkerne kan gaa i staa til en March paa Stedet, men straks efter fortsætter med fornyet Kraft, naar Betingelserne er tilstede derfor.

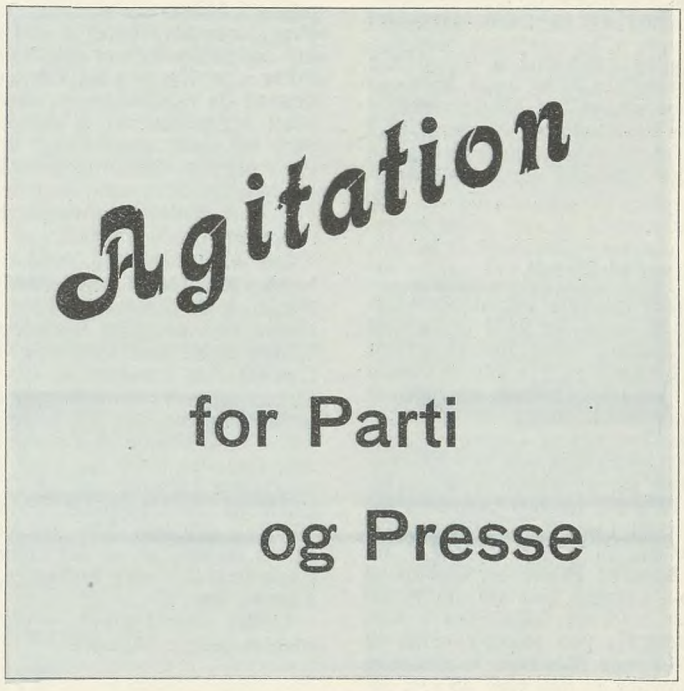

Og Betingelserne for Socialdemokratiets videre Fremgang er tilstede, naar blot Fronten bliver tilstrækkelig udbygget. Et Arbejde, der naturligvis maa finde Sted mellem Slagene. Derfor kan det ikke nytte at bygge alene paa den forud for Valgene iværksatte Agitation, og saa iøvrigt gaa ud fra, at alle dem, der er interesseret i Socialdemokratiets Politik, ogsaa vil møde frem til Stemmebordene.

Nej, intet maa bygges paa Tilfældigheder, som i sig selv indeholder Muligheden for Skuffelser. Stemmehæren maa og skal være mobil, saaledes at det paa Forhaand kan gøres op, i hvilket Omfang Styrken kan sættes ind. Derfor maa Medlemstallet i de socialdemokratiske Foreninger i saa høj Grad som muligt svare til de ved Valgene afgivne socialdemokratiske Stemmer.

Samtidig maa Efterretningsvæsenet udbygges det mest mulige. Og her er det den socialdemokratiske Presse, det gælder. Enhver maa da kunne forstaa, at Modstanderpressens Tilstedeværelse i et Hjem, hvor man iøvrigt er socialdemokratisk indstillet, afgiver et Faremoment. Vi kender Formen for den Paavirkning, der paa denne Maade iværksættes, og som kun kan karakteriseres ved Sprogets stærkeste Ord. Modstanderpressens Indpas i Arbejderhjemmene svarer i Virkeligheden til den ikke mindst i vor Tid saa stærkt anvendte Paavirkning bag Fronten.

Der kan ikke advares kraftigt nok imod at lytte til disse Røster. Endnu værre er det at følge deres Raad, idet dette er et Forrædderi mod egen Sag. Den rette Informator — den socialdemokratiske Presse — maa ind i alle Arbejderhjem, hvis vi skal kunne regne med fortsat Fremgang for vort Parti.

Fremgangen for vort Parti ligger alle overbeviste Socialdemokrater paa Sinde, og derfor har den nu iværksatte Agitation fra Begyndelsen faaet Begejstringens Præg. Ud over Landet er flere Tusinde Agitatorer i deres Fritid beskæftiget med at gennemtrawle Land og By for at finde frem til dem, der endnu ikke er indregistreret i den socialdemokratiske Medlemsfortegnelse. Interessen er lige stor hos Agitatorerne, enten Arbejdet skal udføres langs Udmarkens Veje eller det gælder hundrede af Trappetrin.

Tag derfor vel mod disse Agitatorer, naar de henvender sig til dig, hvis du er blandt dem, der ikke hidtil selv har faaet bragt den lille Formalitet med Medlemsskabet i Orden. Vis ingen Surhed, fordi der i dette Tilfælde appelleres til din Pengepung, det er jo kun et forholdsvis ringe Beløb, det drejer sig om. Ogsaa ved at være imødekommende overfor Agitatorerne kan du være indirekte medvirkende til et godt Resultat, fordi Eksemplet kan virke inciterende paa Agitatorens videre Arbejde. Og virk saa selv videre indenfor din Bekendtskabskreds og tilstræb hermed det største og bedst mulige Resultat af Efteraarets Agitation for Tilslutning til Socialdemokratiets store Armé.

R—dt.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

OPMANDSKENDELSE

Nærværende Sag drejer sig om to Uoverensstemmelser mellem Murermester Støtt i Aalborg og Murerarbejdsmændenes Fagforening sammesteds om Betaling for Opbæring af Eternitrør.

Efter sædvanlig Mægling er Sagen behandlet i en faglig Voldgiftsret i Aalborg den 20. September 1939, hvor Parterne mødte ved henholdsvis Centralforeningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund, og da der ikke i Voldgiften kunde opnaas Flertal for en Afgørelse, blev Sagen optaget til Afgørelse af den valgte Opmand, Dommer Roepstorff i Odense.

Uoverensstemmelserne er følgende:

I. Betaling for Opbæring af Skaktrør af Eternit.

Til Nedstyrtningsskakter anvendtes tidligere udelukkende Cement, Rør eller glasserede Rør, indtil man for godt et Aarstid siden begyndte at bruge Rør af Eternit. Disse Rør er lettere end de tidligere anvendte. Deres Længde er 1½ Meter, altsaa væsentlig længere end Cementrør, men Diameteren er omtrent den samme. I Overenskomsten mellem Parterne af 1. April 1938 er ingen Pris for Opbæringen hverken af Cementrør eller Eternitrør, og Afdelingen i Aalborg beregnede saa ved Eternitrørenes Fremkomst Prisen til 50 Øre pr. lb. Meter. Ved en Opmandskendelse af 19. September 1938 fra Aarhus blev Pris for Ophejsning af Cement-Skaktrør af en Længde paa 80 cm og en indvendig Diameter paa 38 cm sat til 75 Øre plus 7 % og en Kendelse af 15. Februar 1939 fastsatte Prisen for Opbæring eller Ophejsning af Skaktrør af en Længde paa 60 cm til 60 Øre pr. Stk. Efter disse Kendelser ændrede Afdelingen i Aalborg Prisen for Opbæring af Eternitrør paa Regnskaberne til 75 Øre pr. Stk. I Maj 1939 protesterede Mesteren mod denne Pris og fradrog 40 % i Prisen, saaledes at den blev 45 Øre pr. Stk. for Levering af disse Rør.'

I Henhold til denne Fremstilling paastaar Forbundet, som ikke vilde godkende dette Fradrag, Prisen sat til 75 Øre pr. Stk. Eternitrør.

Centralforeningen paastaar denne Pris betydeligt nedsat. Naar 40 % er fradraget, fremkommer en Pris, som maa betragtes som en høj Pris, og som egentlig ikke er tilbudt Arbejderne. Til Begrundelse for en væsentlig Nedsættelse af den paastaaede Pris, gør Centralforeningen følgende gældende:

Som anført er der i Overenskomsten ingen Pris for Levering af Skaktrør. Naar Opmandskendelserne fra Aarhus fastsætter Leveringspris som nævnt ovenfor, hviler denne Fastsættelse paa en alene for Aarhus gældende Sædvane, som ikke kan anvendes eller danne Præjudicat udenfor Aarhus By og Omegn. Dertil kommer, at Eternitrør er et nyt Materiale, som ikke eksisterede paa Overenskomstens Tid. Disse Rør er væsentlig forskellige fra Cementrør og glasserede Rør. Vægten er kun 20 % af disses Vægt forholdsvis pr. løbende Meter, og de er firkantede i Modsætning til de runde Cementrør. Denne Forskel i Vægt og Form gør, at disse Rør er meget lettere at transportere end Cementrør. Særlig maa Vægtforskellen spille en Rolle for Prisfastsættelsen. Naar der altsaa her er Tale om et nyt Materiale for Opbæringen, er der fremkommet et »nyt Arbejde«, og Overenskomstens § 3, Punkt r, maa derfor anvendes, og de hidtil gældende Akkordtakster bør erstattes med andre. Som Rettesnor for Voldgiftens Fastsættelse af den nye Pris skal Voldgiften — som det hedder i Punkt r — »anvende den i Faget gældende Akkordpriskurant«. Dette vil altsaa sige, at der skal tages Hensyn til andre lignende Opbæringer og Priserne for disse, for Eksempel til Punkt 50 paa Overenskomstens Side 26. Opbæring af de deri nævnte Beton-Døroverliggere, som for almindelige Døres Vedkommende har en Mindstevægt af 60 Kilo, betales med 27 Øre pr. Stk., uanset om Leveringen sker i Kælder, Stue eller Sal. Ved en Voldgift i Horsens i August 1939 angaaende Tilbringning af Vinduesoverliggere paastod Forbundet under Anbringende af, at Fastsættelsen af Prisen maatte ske paa Grundlag af Vægt, Prisen sat til 0,8 Øre pr. Kilo. Herefter kan Prisen for Opbæring af et Eternitrør, som vejer 22 Kilo pr. Meter, altsaa 33 Kilo, kun blive 26 Øre, og der kan bæres 2 Rør ad Gangen.

Forbundet hævder, at der maa tages Hensyn til Kendelserne fra Aarhus. Efter disse skulde Opbæring af et 1½ Meter langt Rør, hvis det var af Cement, betales med 1½ Kr., og man er netop paa Grund af Eternitrørernes mindre Vægt gaaet ned til de forlangte 75 Øre pr. Stk., som er en meget beskeden Pris. Vægten kan ikke spille afgørende Rolle, før den overstiger 62½ Kilo. Paastanden fra Forbundets Side under Voldgiften i Horsens var baseret paa Overliggerens meget store Vægt, nemlig fra 60 til 151 Kilo, og Sammenligning med de her ommeldte Rør er utilstrækkelig. Man kan ikke tage 2 Eternitrør paa Ryggen ad Gangen bl. a. under Hensyn til Længden og de Forhindringer, der mødes under Vejs. Der maa desuden tages Hensyn til Arbejdernes Fortjeneste ved Opbæringen, og dette er egentlig det afgørende, og ikke Vægten, f. Eks. betales Opbæring af Molersten af samme Størrelse som almindelige Sten med samme Pris som af disse, endskønt det er lettere Materiale. Arbejderen skal kunne opnaa samme Timefortjeneste som ellers.

Der kan ikke være Tvivl om, at Prisen for Opbæringen maa lempes paa Grund af den betydelige Forskel paa et Cementrørs Vægt og et tilsvarende Eternitrørs Vægt. Arbejdet ved Opbæringen er væsentligt forskelligt. Men Prisen bør dog ikke fastsættes alene paa Grundlag heraf. Der maa ogsaa henses til Eternitrørets Længde og den deraf følgende Vanskelighed ved Opbæringen. Endvidere maa der ogsaa tages Hensyn til, at Arbejdsmændene har et billigt Krav paa, at Timefortjenesten bliver nogenlunde den samme som ved Opbæring af Cementrør. Om det lader sig gøre at bære to Eternitrør af den her ommeldte Længde op ad Gangen, tør Opmanden overfor de modsatte Anbringender fra Parternes Side ikke tage Stilling til, men der kan ikke ses bort fra, at det lange Rør — selv under Hensyn til, at det er firkantet i Modsætning til det runde Cementrør — maa betragtes som mere uhaandterligt end det kortere Rør.

Under disse Hensyn — alt iberegnet — finder Opmanden at maatte afsige følgende

Kendelse:

Opbæring af et 1½ Meter langt Eternit-Skaktrør betales med 60 Øre.

II. Betaling for Opbæring af Aftræksrør af Eternit.

Forbundet henviser til Overenskomstens § 5 A, Punkt 39, Side 25, som er saalydende:

»For Opbæring af almindelige Aftræksrør til Badeværelser og W. C. betales pr. løbende Meter pr. Hul (Højdetillæg indbefattet) 13 Øre.«

Da der ikke i denne Bestemmelse omtales, af hvilket Materiale Aftræksrørene er lavet, maa Prisen for Opbæringen efter Forbundets Paastand være den samme, og der kan ikke tages Hensyn til, at Eternit er lettere end Cement. Disse Aftræksrør er 2,5 Meter lange, altsaa ca. 5 Gange saa lange som de almindeligvis hidtil benyttede Rør, men har kun et Hul, og Prisen kan derfor ikke reduceres.

Centralforeningen paastaar Prisen for Opbæring af Eternitrør betydelig nedsat. Den foran citerede Tarifbestemmelse angaar de paa Overenskomstens Tid almindelig anvendte Cementaftræksrør. De vejer med ét Hul ca. 25 Kilo pr. løb. Meter, medens de her ommeldte Eternitrør kun vejer ca. 5,2 Kilo pr. løbende Meter, altsaa kun ca. 20 % af Cementrørernes Vægt. Et Eternitrør paa 2½ Meter vejer altsaa ca. 13 Kilo, medens et tilsvarende Cementrør vilde veje 62,5 Kilo. Eternitrørene er altsaa Rør af en anden Beskaffenhed end de Rør, der sigtes til i Overenskomsten, og Overenskomstens § 3, Punkt r, maa derfor ligesom under Sagen I anvendes, og Prisen nedsættes. Grunden til Nedsættelsen er først og fremmest den ringere Vægt, som medfører, at man kan tage mere paa Ryggen, men dertil kommer, at der gaar langt mindre Mørtelmateriale af Kalkmørtel og Cement til Eternitrørene, og da Mørtelen skal opbæres i samme Pris, bliver ogsaa Opbæringsarbejdet af denne Grund lettere. De 13 Øre pr. løb. Meter maa nedsættes til 20 % altsaa til 2,6 Øre, saaledes at Opbæring af Eternitrør betales med 6½ Øre pr. Stk.

Forbundet bestrider, at der her er Tale om »nyt Arbejde«. Her foreligger en Tarif for Opbæring af Aftræksrør, og Bestemmelsen er saa omfattende, at der ikke paa Grund af den forskellige Vægt af Rørene vil være Anledning til Forandring

af Akkordprisen. Man maa endvidere erindre, at Tariffen før 1930 var 30 Øre pr. løb. Meter pr. Hul, og denne Pris blev ved Overenskomsten nedsat saa betydeligt, at de 13 Øre maa anses for en meget lille Pris. Anvendt paa de her ommeldte 2½ Meter lange Eternitrør med kun ét Hul, bliver Prisen kun 32½ Øre, altsaa den samme Pris som for 5 Rør paa ca. ½ Meter med et Hul i hvert. Og disse lange Rør er mere uhandelige at bære op gennem Hullerne i Stilladsbrædderne end 5 Stk. ½ m lange Rør, som kan stables op paa Ryggen oven paa hinanden uden at rage ud som de lange Rør. Det er i Virkeligheden kun en lille Pris, der betales for Opbæringen efter Punkt 39, selv om den anvendes ogsaa paa de lettere Eternitrør.

Vel er det rigtigt, at Ordene i den citerede Overenskomstbestemmelse omfatter alle »almindelige Aftræksrør«, men da der paa Overenskomstens Tid udelukkende anvendtes Cementaftræksrør, og da der er en væsentlig Forskel paa disse og de her ommeldte Eternitrør baade i Vægt og Dimensioner, kan der næppe være Tvivl om, at Arbejdet med Opbæringen af de sidstnævnte Rør maa betragtes som »nyt Arbejde«, og Bestemmelsen i Punkt r, Side 15, kan komme til Anvendelse.

Ved Fastsættelsen af Prisen for Opbæringen maa der tages de samme Hensyn som nævnt under Sag I. Og som Rettesnor for Afgørelsen maa i første Række anvendes Akkordsatsen i den citerede Bestemmelse med de fornødne Lempelser.

Om en Arbejdsmand kan tage to eller kun et Eternitrør paa Nakken ved Opbæring ad Stilladsstigen, tør Opmanden overfor Parternes modstridende Anbringender ikke tage Stilling til — selv om Billedet udenpaa Fabrikens Priskurant synes at forudsætte, at to Rør bæres med Lethed.

Naar Hensyn tages til alle Sider, finder Opmanden at maatte afsige følgende

K e n d e l s e :

Prisen for Opbæring af Eternitaftræksrør fastsættes til 8 Øre pr. løb. m pr. Hul.

Odense, den 3. Oktober 1939.

sign. A. S. R o e p s t o r f f.

OPMANDSKENDELSE

Nærværende Sag drejer sig om en Uoverensstemmelse mellem Murermester Nørholt i Frederikshavn og Arbejdsmændenes Fagforening sammesteds om, hvorvidt der skal betales Tillæg til Timelønnen for Nedbrydning og Omforandring af Grundskolen i Frederikshavn.

Efter at Sagen har været behandlet i et fagligt Voldgiftsmøde i Frederikshavn den 19. September 1939, hvor Parterne mødte ved henholdsvis Centralforeningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund, blev Sagen, da der ikke paa Mødet kunne opnaas Flertal for en Afgørelse, henvist til Kendelse af den valgte Opmand, Dommer Roepstorff i Odense.

I den vedkommende Bestemmelse i Overenskomstens Side 14, § 3, Punkt j, hedder det:

> »Nedbrydning af hele Bygninger og større Dele af saadanne ... ... betales, for saa vidt Arbejdet ikke udføres i Akkord, med et Tillæg af 15 % til Timelønnen.«

Omforandringen angaar selve Skolebygningen og Gymnastikbygningen og udgør efter Forbundets Anbringende ca. 17 % af Bygningerne, idet der er nedbrudt 63,543 Sten af oprindelig 366,800 Sten, og hvis man bedømmer Bygningerne hver for sig 35 % af Gymnastikbygningen og 13 % af Skolen. Endvidere anfører Forbundet, at der til Nedbrydningsarbejdet er medgaaet 2382 Timer, og at Nedbrydningen, hvor ingen Vældning har fundet Sted, har været vanskelig. Da Nedbrydningen saaledes angaar »større Dele af Bygninger«, har Arbejdsmændene Krav paa et Tillæg af 15 % til Timelønnen.

Centralforeningen vil ikke bestride, at de to Bygninger: Entrebygningen ved Gymnastiksalen og Nødtørftsbygningen er helt nedbrudte, men iøvrigt kan der ved det her ommeldte Nedbrydningsarbejde ikke være Tale om Anvendelse af Tillægsbestemmelsen. Nedbrydningen af Taget er Tømrerarbejde og maa her lades ude af Betragtning, og Omforandringen drejer sig i det hele kun om en Modernisering af Bygningerne. Ved Skolebygningen angaar Nedbrydningen kun de to Endefløje, hvorpaa skulde paamures en Etage, og her er kun medtaget Gesimser, nedbrudt enkelte Skillerum, som i Forhold til hele Bygningens Skillerumsantal kun er faa. Kælderdøren og Vinduerne er kun moderniserede, og Skorstenene er ikke helt nedbrudte. Ved Gymnastikbygningen angaar Nedbrydningen kun Gesimsen. Hvad Forbundets Opgivende af Stenantallet angaar, er efter Mesterens Beregning de nedbrudte Stens Antal ca. 30,000 Sten af Skolebygningens ca. 425,000 Sten og ca. 10,000 af Gymnastikbygningens ca. 85,000 Sten. Fagforeningens Opgivende af det nedbrudtes Omfang til 17 % maa reduceres og er nærmere 10 %. Centralforeningen paastaar derfor Mesteren frifundet bortset fra de fornævnte to Bygningers fuldstændige Nedbrydning.

Som bemærket ved tidligere Kendelser angaaende Forstaaelsen af den foran citerede Overenskomstbestemmelse, maa Besvarelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt der skal betales Nedbrydningstillæg, i høj Grad bero paa et Skøn. Bestemmelsens almindelige Udtryk »større Dele« giver ikke nogen præcis Vejledning for Anvendelsen. Det maa imidlertid fastholdes, at naar der er Tale om Nedbrydning af flere Bygninger, maa hver Bygning tages for sig, og Størrelsen af Nedbrydningen i Forhold til den oprindelige Bygning bedømmes særskilt for hver Bygning. Der kan ikke lægges afgørende Vægt paa Nedbrydningens Karakter, men paa dens Omfang, og ved Bedømmelsen heraf kan ikke gives nogen bestemt Rettesnor. Hvis der ikke er andet at gaa efter, maa der tages Hensyn til Arbejdstimerne, og de nedbrudte Stens Antal i Forhold til den oprindelige Bygnings Stenantal.

Her er i hvert Fald Tale om to Bygninger: Skolebygningen og Gymnastikbygningen. Endvidere maa Nødtørftshuset anses for en selvstændig Bygning. Derimod findes Entreen til Gymnastiksalen ikke at kunne betragtes som en saadan. Den er en Del af Gymnastikbygningen. Efter det oplyste kan, selv om der er nogen Divergens mellem Fagforeningens og Mesterens Opgivender af Stentallet, Nedbrydningen vedrørende Skolebygningen ikke betragtes som Nedbrydning af større Dele af denne Bygning, medens Nedbrydningen af Gymnastikbygningen med tilhørende Entre maa betragtes som saadan.

Herefter afsagdes saalydende

K e n d e l s e :

Ved Nedbrydningen af Nødtørftshuset og Gymnastiksalen med tilhørende Entre betaler Mesteren 15 % Tillægget af Timelønnen, hvorimod Mesteren iøvrigt vil være at frifinde for at betale Tillægget.

Odense, den 3. Oktober 1939.

sign. A. S. R o e p s t o r f f.

OPMANDSKENDELSE

Nærværende Sag drejer sig om en Uoverensstemmelse mellem Murermester Hoffmann, Køge, og hans Arbejdsmænd om Betaling for O p b y g n i n g a f S t i l l a d s. Der har i Sagen været afholdt faglig Voldgift i Køge den 21. ds., hvor Parterne mødte ved henholdsvis Centralforeningen af Murermestre i Danmark og Dansk Arbejdsmands Forbund, og da der ikke i Voldgiften kunde opnaas Flertal for en Afgørelse, optoges Spørgsmaalet til Kendelse af den valgte Opmand Dommer Roepstorff i Odense.

De nærmere Omstændigheder er følgende.

Paa en ældre Bygning paa Nørregade i Køge blev Facaden moderniseret, saaledes at Fugerne i 1. Sals Højde udhuggedes, og Facaden derefter pudsedes. Ved dette Arbejde beskæftigedes en Svend og 2 Arbejdsmænd, og disse 3 Mænd var fælles om hele Arbejdet, som foregik paa den Maade, at der rejstes to Hold Stilladser med Rejsebomme, det ene Hold inde ved Muren, og det andet i almindelig Afstand fra Bygningen, og man gik fra 1. Sal opad med Udhugningen af Fugerne indtil Gesimsen, hvorefter der pudsedes fra oven nedad. Pudsningen er udført i Akkord og Nedtagningen af Stilladset er indbefattet i denne Akkord. Udhugningen er udført i Timeløn.

Uoverensstemmelsen mellem Parterne drejer sig om Betaling for Bygningen af Stilladset, idet Arbejdsmændene har krævet Bestemmelsen om »Særlig Stilladsbygning«, Side 87 i Overenskomsten, anvendt med den deri nævnte Akkordpris, medens Mesteren kræver Arbejdet udført til normal Timeløn.

Den nævnte Bestemmelse er saalydende:

> »For Bygning af særlige Stilladser, hvorved forstaas saadanne, hvortil der nødvendigvis maa anvendes Rejsebomme og Rideplanker (Hejsetaarne undtagne), Transportbroer og lign. betales 90 % af de for lodrette Understøtninger og for Henlægning af Forskalling etc. fastsatte Priser, idet dog ...«

Forbundet paastaar Arbejdsmændenes Krav taget til Følge, da der ved dette Arbejde netop foreligger særlig Stilladsbygning, idet Rejsebomme og Rideplanker nødvendigvis maa anvendes. Arbejdet maa altsaa aflønnes i Akkord i Henhold til den citerede Overenskomstbestemmelse.

Centralforeningen paastaar Opbygningen af Stilladset aflønnet med almindelig Timeløn, idet Foreningen gør følgende gældende.

Der er Enighed om, at Udhugningen af Fugerne betales i Timeløn. Der er ogsaa Enighed om, at Svenden, som deltog i Arbejdet med Bygningen af Stilladset arbejdede i Timeløn. Og naar Svenden arbejder i Timeløn, har Arbejdsmændene ikke Krav paa Akkord, hvilket følger af Overenskomstens § 3 a, Side 13, som angaar Arbejder, hvor der samarbejdes med Svende.

Henvisningen til den foran citerede Bestemmelse i Overenskomstens Side 87 beror paa en Misforstaaelse af Bestemmelsen. Denne kan ikke anvendes paa det her ommeldte Arbejde, da Bestemmelsen kun angaar Betonarbejde, nærmere bestemt »Forskallingsarbejde ved armeret Beton«. Dette kan ses af Bestemmelsens Plads, nemlig i Afsnittet § 7, i hvis Stk. B. V omhandles det nævnte Forskallingsarbejde, hvori under Punkt c Bestemmelsen er anbragt. I Overenskomstens almindelige Bestemmelser § 3 findes Side 16 i Punkt a bl. a. om Betonarbejde bestemt, at dette altid skal udføres i Akkord, og det er derfor ganske naturligt, at Tarifbestemmelsen for særlig Stilladsbygning anbringes i § 7 som gældende for Betonarbejde og ikke for saadant Arbejde, som heromhandlede.

Det vil, naar Arbejdsmændene paa samme Dag snart arbejder i Timeløn og snart i Akkord, være umuligt for Mesteren at føre Kontrol med Rigtigheden af de opgivne Timer.

Og naar Svenden, som her har deltaget i Stilladsbygning og anfører sine Timer uden Hensyn til, om hans Arbejde er Udhugning eller Stillads, vil Arbejdsmændene, hvis de fik Akkord efter Bestemmelsen Side 87, i Virkeligheden tilegne sig Betaling for det af Svenden udførte Arbejde ved Stilladsbygningen.

Til disse Argumenter bemærker Forbundet, at § 3 a kun angaar Arbejdsmændenes Oppasningsarbejde og ikke deres selvstændige Arbejde som det her ommeldte, at Bestemmelsen Side 87 foruden Stilladsbygning angaar Transportbroer og Betaling for Bygning af Hejsetaarne, hvilket ogsaa forekommer under Murerarbejde, se S. 20 Punkt 3, hvoraf ses, at Bestemmelsen ikke alene kan angaa Betonarbejde, at det her ommeldte Udhugningsarbejde vel ikke er Betonarbejde, men heller ikke Opmuringsarbejde eller egentlig Murerarbejde, og nærmest maa jævnstilles med Nedbrydningsarbejde, at Kontrollen med Timerne ikke kan volde Vanskelighed, og at Svendens Timebetaling naturligvis skal trækkes fra Akkorden sammen med Arbejdsmændenes Timer, i nærværende Tilfælde 7 Timer, altsaa ialt $3 \times 7 = 21$ Timer.

Centralforeningen tilføjer i Anledning af Forbundets Modargumenter, at Opbygning af Hejsetaarne ved almindeligt Murerarbejde i Reglen foretages af Tømrerne eller af Svendene, og at Udhugning af Fuger maa betragtes som henhørende til almindeligt Murerarbejde.

Da det Sted i Overenskomsten, hvor Betaling for »særlig Stilladsbygning« er anbragt, er Afsnittet med Overskrift »Betonarbejde«, og Bestemmelsen er anbragt som Punkt c under »V Forskallingsarbejde ved armeret Beton«, maa den antages kun at angaa det Arbejde, som omhandles i dette Afsnit, og den kan ikke direkte anvendes paa Stilladsbygning ved Udhugning af Fuger, som hvorledes man end ser paa Arbejdet i hvert Fald i k k e e r Betonarbejde. Dette bestyrkes v e d, at Bestemmelsen er hentet fra Entreprenøroverenskomsten, og v e d de eksempelvis anførte Arbejder, hvis Priser ligger til Grund for Procentberegningen.

Imidlertid paastaar Forbundet subsidiært, at Mesteren i n æ r v æ r e n d e T i l f æ l d e bør betale Opbygningen af Stilladset i Akkord efter den omstridte Bestemmelse, da han før Arbejdet er gaaet ind herpaa. De to Arbejdsmænd forklarer i Voldgiften herom, at de før Arbejdet henvendte sig til Mesteren og forlangte Timelønnen sat til 142 Øre, hvad Mesteren vægrede sig ved at gaa ind paa. Derefter sagde de til Mesteren, at han maatte være klar over, at Stilladset var Akkord, hvortil Mesteren efter Arbejdsmændenes Forklaring sagde Ja, medens Mesteren forklarer, at han henviste til, at han ikke kunde aftale dette paa egen Haand.

Noget afgørende Bevis for, hvordan Ordene er faldet under denne Samtale mellem Mester og Arbejdsmænd er ikke tilvejebragt. Det maa dog efter Omstændighederne antages, at Arbejdsmændene ikke har opfattet Mesterens Svar som et afgjort Nej, og at de har haft nogen Grund til at forvente, at Mesteren, naar han ikke vilde gaa med til den forhøjede Timeløn, vilde efterkomme Paastanden om Akkord. Som Følge heraf finder Opmanden at maatte statuere, at Arbejdsmændene i n æ r v æ r e n d e T i l f æ l d e faar Akkord paa Stilladsbygningen.

Hvilken Akkordpris, der skal fastsættes, er noget tvivlsomt, men da der ikke i Overenskomsten findes anden selvstændig Akkordpris for Opbygning af særlig Stillads end Tariffen Side 87, hvorved bemærkes, at Betalingen for dobbelt Stillads Side 21 er sat som Tillæg til en Akkord, hvor Stilladsbygning er indbefattet i Akkorden, maa Tariffen Side 87 i nærværende Tilfælde, hvor der nødvendigvis skal sættes en Pris, betragtes som den mest nærliggende, og det vil derfor i nærværende Tilfælde kunne forsvares at anvende den analogisk.

Herefter afsiges følgende

K e n d e l s e:

Der maa gives Centralforeningen Medhold i, at Bestemmelsen Side 87 i Overenskomsten om særlig Stilladsbygning kun angaar Betonarbejde og ikke Stilladsbygning ved Udhugning af Fuger.

Det maa dog antages, at der i nærværende Tilfælde er taget Bestemmelse om Akkord paa Opbygning af Stilladset, og Prisen herfor vil være at bestemme efter den Side 87 nævnte Pris, saaledes at Timelønnen som foran anført fradrages.

Odense, den 26. Oktober 1939.

sign. A. S. R o e p s t o r f f.

Løgumkloster Afdeling har købt Ejendom

Vort Forbunds Løgumkloster-Afdeling, der blev stiftet i Begyndelsen af 1921, har i de forløbne Aar haft stor Tilgang af Medlemmer og derved gjort den Erfaring, at den hidtidige Kontorordning, hvor Afdelings-

kassererens private Hjem blev anvendt baade til Kontor og Kontrollokale, ikke længere var tidssvarende. Paa Afdelingens Generalforsamlinger var Spørgsmaalet om ændrede Kontorforhold derfor stadig paa Tale og der fremsattes Ønsker om, at Afdelingen erhvervede en Ejendom, der kunde anvendes til Formaalet.

Der nedsattes efter gentagne Drøftelser et Udvalg, som fik til Opgave at beskæftige sig med Sagens Løsning. Dette Udvalg forelagde derefter Forslag om Køb af en Ejendom, der efter en nøjere Undersøgelse af Soliditet og Indretning blev anset for brugbar. En Generalforsamling gav Bemyndigelse til Købet paa de forelagte Betingelser, der maatte betragtes som fordelagtige efter de foreliggende Omstændigheder.

Huset, som ses paa vedføjede Billede, er opført i 1910 til Privatbrug. Der er 2 Lejligheder i Ejendommen og desuden stort Udhus samt et ubebygget Areal. I Stueetagen er derefter indrettet Lejlighed til Kassereren og Kontor til Afdelingen, medens Lejligheden i øverste Etage udlejes til et af Afdelingens Medlemmer. Købesummen var 11,000 Kr., og da Ejendommen iøvrigt er velprioriteret, maa den betragtes som et godt Aktiv for Afdelingen. Overtagelsen fandt Sted 1. September. Vi ønsker Afdelingen til Lykke med Erhvervelsen.

Fader og Søn

I ser dem hver Morgen, naar Arbejdskolonnen
med Hakker og Skovle ta'r fat,
I ser dem, før Solen endnu er brudt gennem
den regnvaade Efteraarsnat.
De mødes med Folkene oppe paa Bakken,
og snart gaar de nedad med Skovlen paa Nakken.

Og Dagen igennem bli'r Børene fyldte
med leret og grusvægtigt Jord,
og Dagen igennem gaar Sønnen bag Læsset
og kører i Faderens Spor.
De spytter i Næverne, sveder og strider,
men Kræfterne vokser, mens Musklerne slider.

Og Vejen faar Bredde, og Svinget bli'r rettet,
mens Hakkerne klinger og slaar,
den gamle Idyl med de susende Popler
forsvinder for Øksernes Skaar,
et Baand af Cement bliver æltet og blandet
og fører en Strada af Graat gennem Landet.

Og Fader og Søn, mens Skabelsen vokser,
gaar stærke og støtte i Spand,
mens Timerne flygter, mens Dagene skifter
de ændrer det ældgamle Land,
og fælles i Byrden og fælles i Lønnen
gaar Fremskridtets Vej gennem Fader til Sønnen.

Evald Longfors.

Museumsforedrag for Arbejdsløse

Hvert Aar, naar Dagene bliver korte, og Vinteren med Mørketiden rykker nærmere, stiger Arbejdsløsheden, og det kan vel forventes, at netop under de nuværende Forhold vil der blive ekstraordinær stor Arbejdsløshed. Men samtidig med disse triste Tegn rykker Komitéen, der beskæftiger sig med Arrangement af Museumsforedrag for Arbejdsløse, frem med Programmet for en Del af Vinteren.

Af det foreliggende Program, der gælder til Nytaar 1940, fremgaar det, at der hver Tirsdag fra 14. November holdes Foredrag om forskellige Emner indenfor Kunst og Kultur. Der fortsættes med 3 Foredrag i Statens Museum for Kunst. Museet er beliggende i Sølvgade. 21. November taler Museumsinspektør Erik Zahle om Emnet: »Social Kunst«. 28. November taler Museumsinspektør Leo Swane om Emnet: »Dansk Monumentalmaleri«. Den 5. December taler Museumsinspektør Jørgen Styhr om: »Velazquez«. Samtlige Foredrag ledsages af Lysbilleder og Foredragsrækken afsluttes den 12. December paa Thorvaldsens Museum, Slotsholmen, hvor Komitéens Sekretær taler om: »Thorvaldsen og Arbejderne«. Ogsaa dette Foredrag er ledsaget af Lysbilleder. Samtlige Foredrag begynder Kl. 12.

Desuden holdes 5 Foredrag i Universitetets Annex Auditorium A. Fredag den 17. November Skoledirektør Sofus Franck: »Fra Planternes Verden«. 24. November og 1. December Dr. phil Ingvald Lieberkind: »Alverdens mærkelige Dyr«. 8. og 15. December Professor, Dr. phil Ragnar Spärck: »Livet i de store Havdybder« og »Hvorfra kommer Mennesket«. Samtlige Foredrag begynder Kl. 12 og ledsages med Lysbilleder.

Endelig er der Tirsdag den 21. November og efterfølgende Tirsdage ialt 10 Foredrag af Museumsinspektør, Magister Otto Koefoed Petersen, Emne: »Gammelægyptisk Kultur«. Fredag den 17. November og efterfølgende Fredage, ialt 5 Foredrag af Kunsthistorikeren Lars Rostrup Bøjesen, Emne: »Gammel hollandsk Malerkunst«. Disse Foredrag holdes i Thorvaldsens Museum Kl. 19,30.

Det er saaledes et righoldigt Program den omhandlede Komité byder de Arbejdsløse paa. Forhaabentlig vil disse Foredrag være i Stand til at kaste lidt Lys over en mørk Tid for dem, der maa savne Adgangen til Arbejde.

Arbejderhøjskolerne kalder

Der er endnu Tid til at overveje Muligheden for at komme paa Højskole i Vinter. Den 3. November begyndte den 6 Maaneders Vinterskole for unge Mænd paa vore Højskoler i Esbjerg og Roskilde.

Der bydes her de unge en enestaaende Chance. De økonomiske Vilkaar er de bedste, og for den unge Mand, som har Lysten og Viljen til Medarbejde, giver den tilrettelagte Undervisningsplan Mulighed for stærk personlig Udvikling.

Foruden Grundfagene Dansk og Regning, oprettes der Klasser i Engelsk og Tysk. I Foredrag og Studiekredse behandles alle Tidens Spørgsmaal. Fra den udsendte Plan kan bl. a. nævnes: Socialøkonomi, Verdensmagternes Udvikling, Raastofproblemet, Kulturhistorie, Racehygiejne og Sundhedslære, Astronomi, Litteratur, Kooperation, Fagkundskab og Sang. Planen nævner mange flere Emner, men kun denne Opremsning for at vise, at den Alsidighed, som er nødvendig for at opnaa Elevens aktive Medvirken, er at finde i Undervisningen.

Betalingen for Skoleopholdet er 90 Kr. pr. Maaned. Arbejdsløse kan søge Understøttelse hos Arbejdsløshedsfonden. Skema udleveres gennem Arbejdsløshedskassen og indsendes til Arbejdsdirektoratet.

Det kræves, at den paagældende skal have været uafbrudt arbejdsløs i mindst 1 Uge, før han begynder Kur-

suset, eller ogsaa i mindst 45 Dage i alt indenfor de sidste 4 Maaneder før sidstnævnte Dato. Ansøgeren skal være mindst 18 Aar gammel og maa være indtegnet som ledig og behørig afkontrolleret. For saa vidt vedkommende anses for understøttelsesberettiget, kan han regne med at faa hele Beløbet, 90 Kr. mdl. bevilget af Arbejdsløshedsfonden.

Grundet paa de særlige Forhold i dette Efteraar — den lave Ungdomsarbejdsløshed, Indkaldelserne m. m. — er Pladsforholdene paa Skolerne saadan, at unge arbejdsløse kan paaregne Optagelse til hen i December Maaned.

Men opsæt det ikke unødigt! Unge Mænd, som har Lyst til et saadant 6 Maaneders Kursus, bør *snarest* sætte sig i Forbindelse med en af de to Skolers Forstandere. Her gives alle nærmere Oplysninger.

Esbjerg: Forstander *Poul Hansen, Arbejderhøjskolen, Esbjerg.*

Roskilde: Forstander *Hj. Gammelgaard, Roskilde Højskole, Roskilde.*

DE UNGE ARBEJDSLEDIGE OG HØJSKOLEN

Hvert Aar hænder det samme. Naar Efteraar og Vinter sætter ind, øges Flokken af dem, der maa gaa ledige. Somme Tider fra Uge til Uge.

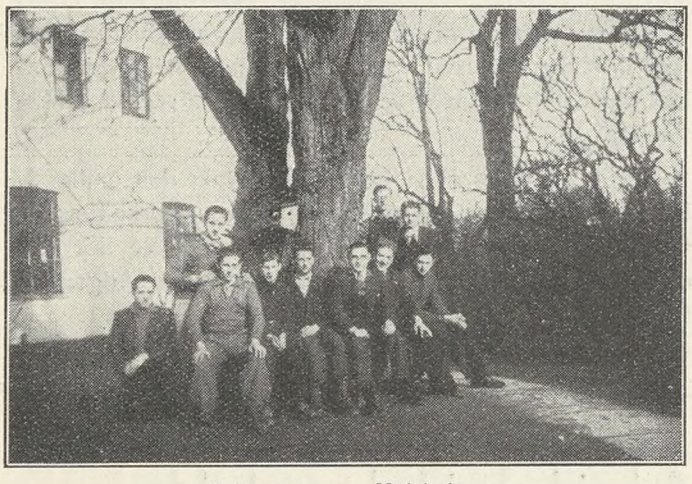

Frikvarter paa Højskolen.

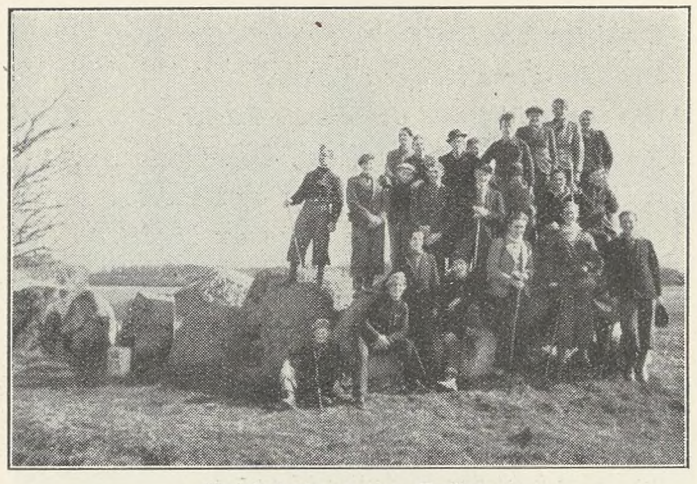

Højskoleelever paa Fodtur.

Jeg fik i November i Fjor her paa Højskolen en Elev paa 28 Aar, som 14 Dage i Forvejen aldrig havde hørt Tale om, at der fandtes Højskoler i Danmark, og end mindre, at der var Mulighed for at komme der ogsaa for ubemidlede.

Denne Oplevelse opfordrer til at gøre opmærksom paa Højskolens Eksistens — kanske een og anden af de unge, som ikke kan faa Arbejde i Vinter, kunde faa Lyst til at ombytte den ulykkelige Lediggang med et Skoleophold sammen med andre unge. Undervisningen giver noget at tænke paa fra Morgen til Aften, og i Fritiden er man optaget af Kammeratskabet. Tiden gaar hurtig. Ved Foraarstid kan man slet ikke forstaa, hvor Vinteren er blevet af, medens den er forfærdelig lang for den, der ikke har Arbejde.

Arbejderne har selv Højskoler i Esbjerg og Roskilde, og det er naturligt, at mange unge Arbejdere søger dertil, men ogsaa adskillige af de almindelige Folkehøjskoler tager med Glæde mod den unge Arbejder, der ønsker at dygtiggøre sig og udvide Horisonten.

Gennem 12—13 Aar har jeg hver Vinter haft unge sammen fra By og Land. Det var Grundtvigs Tanke, da han udkastede Planen om en Højskole, at unge fra forskellige Egne og Kredse skulde mødes der og ikke blot modtage noget af Lærerne, men ogsaa lære af hinanden.

Om de sociale Vilkaar i By og paa Land faar de unge ikke bedre Oplysninger end dem, der bliver givet i Diskussioner og Samtaler Mand og Mand imellem.

De unge, der ønsker at komme paa Højskole, kan fra Skolerne faa tilsendt Plan for Undervisningen. Den Arbejdsledige (i Alderen 18—35) kan faa Kost, Logi og Undervisning betalt gennem Arbejdsdirektoratet. Skemaer til Ansøgning derom faas paa Arbejdsanvisningskontorerne.

Vinterkursuset begynder 3. November og varer til sidst i Marts. Skolerne modtager dog Elever i Løbet af November og December Maaned, saa længe de har Plads.

Kunde disse Oplysninger medvirke til, at flere unge benyttede den ufrivillige Arbejdsløshed til at opfriske og forøge Skolekundskaberne og tage Del i det ofte saare fornøjelige og muntre Liv paa en Højskole, skulde det glæde mig, da var Hensigten med disse Linier naaet.

Velkommen ud paa Landets Højskoler!

Jens Marinus Jensen,
Brøderup Højskole, Tappernøje St.

Skiftedag før og nu —

I Tyendeloven af 1854 blev 1. Maj og 1. November fastsat som de eneste og rette Skiftetider for Tyendet. Det var ikke en ny Ordning, der her blev indført, men en tidligere Praksis, som blev bekræftet og videreført. Forklaringen paa, at det netop blev disse to Data, der valgtes som de autoriserede Skiftedage er den, at man regnede med dem som henholdsvis Sommer- og Vinterhalvaarets Begyndelse. Den tidlige Behandling og Tilsaaning af Jorden, der i vore Dage med Rette anses som den fordelagtigste for at opnaa den største Afgrøde, anerkendtes ikke den Gang. At besaa Jorden, det være sig med en hvilken som helst Kornsort, i Marts Maaned vilde blive anset, mildest talt for slet Landbrugskundskab, og den Landmand, der vilde gøre det, nærmest for at være lidt til en Side. Saaningen skulde vente til der var kommet Varme i Jorden, og det mente man ikke var Tilfældet før omkring 1. Maj. Derfor blev der ikke i Almindelighed taget fat for Alvor paa Foraarsarbejdet før ved den Tid. Paa samme Maade ansaas 1. November for den naturlige Afslutning paa det udendørs Arbejde, saa var Kornet bragt i Hus eller sat i Stak. (De fire almindelige Kornafgrøder Rug, Hvede, Byg og Havre var jo dengang den alt overvejende Del af Afgrøderne). Med 1. November gik man ind i Vintersæsonen, og tog fat med Plejlen og de andre primitive Tærskningsredskaber, som dengang stod til Raadighed.

Der er løbet meget Vand i Stranden siden hin Bestemmelse blev indført i Tyendeloven. Men 1. Maj og 1. November er endnu de ordinære Skiftetider for Landbrugets vedkommende. Dette hænger naturligvis sammen med, at Tyendeforholdet med sit Kost- og Logisystem stadigt er det dominerende Arbejdsforhold i Landbruget. I saa Henseende har dette Erhverv været mærkværdigt stillestaaende, navnlig i Betragtning af den fuldkomne Omkalfatring, det ellers har været ude for.

Nu er det naturligvis ikke saadan, at der slet ingen Forandringer er sket paa det her nævnte Omraade, det er der. Udviklingen er selvfølgelig heller ikke gaaet sporløst hen over denne Side af Landbrugets Forhold. Dette giver sig ogsaa Udtryk ved Skiftedagene. Selv om disse falder paa samme Data som tidligere, saa er Skiftedag nu og dengang alligevel ikke det samme. En Sammenligning mellem Forholdene for blot 30 til 40 Aar siden og nu vil vise det. Skiftedagene prægede dengang Livet paa Landet og i Byerne stærkere, og prægede det først og fremmest paa en anden Maade, end Tilfældet er nu. Skiftedagene rangerede dengang med de større Markedsdage i Provinsbyerne, og de formede sig ogsaa ofte som regulære Markeder, Folkemarked kaldtes de. Saadanne Markeder blev afholdt i mange af de større Provinsbyer; paa disse Folkemarkeder foregik det nøjagtig som paa et Heste- eller Kreaturmarked, de fremmødte Tjenestekarle stillede sig op paa Torvet til Beskuelse og Vurdering for eventuelt købelystne Arbejdsgivere, og naar Handelen var afsluttet, gik Køber og Sælger hen i det nærmeste Værtshus og drak Lidkøb. Andre Steder foregik Handelen indendørs paa de stedlige Fæstekontorer; det var f. Eks. Tilfældet i København. Resultatet for Tjenestefolkene blev dog sjældent bedre af den Grund.

Det, som karakteriserede Skiftedagene tidligere, var kort sagt det, at de foranledigede stor Tilstrømning til Byerne af Landboere, saavel Husbonde som Tjenestefolk. Ældre københavnske Arbejdere vil kunne erindre, hvorledes Kvartererne omkring Fæstekontorerne ofte ligefrem vrimlede af Mennesker. Det var ingenlunde saaledes, at disse Menneskers Ærinde altid absolut var at søge Plads eller skaffe sig Arbejdskraft; for adskillige var Formaalet saamænd bare at faa en glad Dag eller to ud af det. Saadan tager Billedet af en Skiftedag sig ikke mere ud. Det er ikke fordi, der ikke mere foregaar den sædvanlige Omskiftning af Arbejdskraft ved Skiftedagene indenfor Landbruget; denne er sikkert ikke stort mindre end tidligere, men den har forandret Karakter.

Folkemarkederne er faldet bort. Nu foregaar det under mere kontrollerede Former, naar en Tjenestekarl skal have en ny Plads, enten sker det gennem Avertissementer i Dagbladene, dette er navnlig i de senere Aar blevet mere og mere almindeligt, eller ogsaa foregaar det gennem de anerkendte Fæste- og Anvisningskontorer. Med Hensyn til Fæstekontorerne er Forholdet det, at efter at Anvisningen af Arbejdskraft er blevet organiseret gennem de offentlige Arbejdsanvisningskontorer, er Fæstekontorernes Glansperiode, hvis man kan bruge dette Udtryk i denne Forbindelse, forbi. Dog vilde det være en Fejlvurdering at tro, at de ikke mere spiller nogen Rolle som Formidler af Arbejdskraft til Landbruget; det er stadig paa Fæstekontorerne, at Landbrugets Arbejdsgivere paa Skiftedagene henter deres Folk af den simple Grund, at de ikke vil søge den offentlige Anvisning. Det er ikke alene af gammel Vane, men de har Mistro til den, fordi de mener, at der herigennem tages for meget Hensyn til Arbejderne og deres Organisationer. Med eller uden Grund betragter de Fæstekontorernes Indehavere som en Slags allierede. Fra et Arbejdersynspunkt giver dette naturligvis ingen Grund til at ønske Fæstekontorerne bevaret, tværtimod.

Men ogsaa paa Fæstekontorerne møder man det sam-

me forandrede Billede af Skiftedagen, det samme Vidnesbyrd om Udviklingen, der er foregaaet i Landbrugets Arbejdsforhold. Det er navnlig den Forandring i Landbrugets faste Arbejdsstab, der her falder i Øjnene. Det er næsten udelukkende unge Mennesker, der møder frem, det er ikke mere den brogede Forsamling af graaskæggede Gubber og dunkindede Ynglinge, de dunkindede Ynglinge er nu absolut det fremherskende Element, altsaa et tro Spejlbillede af Forholdene, som de er paa Landbrugets Arbejdspladser. Jo! Forholdene har forandret sig. Skiftedagene er ikke mere, hvad de var før. En Ting er dog bevaret. Det er Loven for det frie Marked, der bestandig er bestemmende for Lønnen, derfor kan det ske, at den svinger stærkt fra det ene Aar til det andet. Gunstigt Vejr i Saatid eller Høst kan paavirke Lønningerne den efterfølgende Skiftedag.

Fra visse Sider paastaas det, at Lønnen var stigende ved den lige overstaaede Novemberskiftedag, som Aarsag anføres bl. a. Indkaldelserne. Disse skulde have fremkaldt Mangel paa Arbejdskraft til Landbruget. Der er dog næppe Grund til at tage denne Paastand alt for bogstaveligt. Fra disse Arbejdsgiverkredse har man jo altid hævdet, at Landbruget mangler Arbejdskraft, uden at det dog hidtil har vist sig at have noget med de faktiske Forhold at gøre. Til Slut skal her blot anføres nogle Udtalelser af en københavnsk Fæstemand. Paa Forespørgsel om, hvordan Lønningerne laa, svarede han, at de var lidt opadgaaende. Tilbudet havde været lidt mindre end tidligere Aar, medens Efterspørgselen havde været nogenlunde den samme. Han tilføjede, at han havde fæstet flere ud end ved foregaaende Skiftedag.

M. O.

„Eget Bo er bedst"!

Saa længe Kampen mellem Klasserne har været ført, har Spørgsmaalet om »Arbejde og Bolig« været brændende. Dette kan ogsaa siges paa den Maade: »Saa længe Arbejdsplads og Bolig« har været forenet, har det altid været den svageste Part, der har maattet lide under dette System. Et Udtryk herfor har man i det gamle Ord fra Sagatiden: »Eget Bo er bedst« — eller som Englænderne senere har givet det Udtryk: »Mit Hus er min Fæstning«. Den, som maatte bo hos sin Arbejdsgiver, var i hans Vold, men den, der havde eget Bo, havde en Fæstning hvorudfra han kunde føre Kampen for sin personlige og økonomiske Frigørelse.

I over 150 Aar har Spørgsmaalet: »Arbejde og Bolig« været brændende. For godt 150 Aar siden, da det var Fæstebøndernes Tur at skaffe sig Frigørelse, var man klar over, at saa længe, han var et Redskab i Herremandens Haand, saa længe blev han aldrig fri Mand — og saa tog man fat paa Reformvirksomheden. Mange fik Adgang til at købe deres Gaarde og blev saaledes frie, uafhængige Mænd. Andre blev Livsfæstere, som ingen kunde underkue eller fordrive, saa længe de svarede deres Afgifter, og atter andre blev Arvefæstere, saaledes at de nu ikke alene var frie Mænd, men nu kunde deres Børn faa Fordelen af de Fremskridt, Fædrene havde skabt. Og saaledes fortsattes Udviklingen: Fra underkuet Hovbonde arbejdede han sig frem til Frihed og Frigørelse. Eget Bo var bedst! Og senere, da den politiske Frihed gryede, kunde han ved Stændervalg og andre Valg sætte Herremanden Stolen for Døren.

Paa samme Maade gik det Husmandsklassen — denne Stand, der i saa lange Tider var Herremandens nye Træl. Største Delen af Huse med Jord ejede Herremændene i Hundredeaaret, 1800—1900, særlig paa Øerne og i store Dele af Jylland. Her maatte Befolkningsforøgelsen tage Plads. Om muligt var deres Kaar endnu værre end Hovbøndernes. I en Del af Ugens Dage maatte de arbejde gratis som Vederlag for Huset, og Resten af Ugen til den »Dagløn«, Herremanden fastsatte. Om disse Forhold kan man læse bl. a. i Roskilde Stændertidende, da Datidens Frihedsmænd og Demokrater fremsatte deres Krav om Frihed og bedre Kaar for Datidens Herregaardsarbejdere — disse Mennesker, hvis Forbandelse var, at *deres Arbejdsplads og Bolig var knyttet sammen* — dette Forhold, som den »store« Jurist og Statsmand *A. S. Ørsted,* altid forsvarede under Henvisning til det i vore Dage ogsaa kendte Slagord: »*Kontraktfrihed*«. Disse Mennesker maatte have Ret til at underskrive disse Kontrakter, de arbejdede under!

Da Ørsted og hans Slæng i Marts 1848 var styrtet og Frihedsmænd som *Tscherning* kom til Magten, var noget af det første, de foretog sig, ved Lov at komme Herregaardsarbejderne til Hjælp — hertil kan henvises til Forordningen af 27. Maj 1848, der for en Del er gældende den Dag i Dag (Lov om Udleje af Arbejderhuse af 1938 § 31). Fraregnet, at det nu var forbudt at anvende Hustugt overfor Datidens gifte, faste Arbejdere, kom Loven ikke til at betyde meget, da Herremændene paa en snild Maade satte denne til Side: Nu *udlejede* de ikke længere deres Huse — nej, nu gav de dem »gratis« til dem, der underskrev paa deres Slavekontrakter. Nu var Ørsteds »Kontraktfrihed« atter kommen til Ære og Værdighed, og dette System kender vi jo alt for mange Steder endnu. At komme dette System til Livs er en stor Opgave for Fremtidens Demokrati og for vore faglige Organisationer, først da bliver alle faste Arbejdere med »Fribolig« virkelig frigjorte Mænd, saaledes som Bønder, Husmænd, Byarbejdere og Løsarbejdere er det.

Et godt Skridt i den rigtige Retning er vi naaet med Gennemførelse af Lov om Opførelse af Arbejderboliger af 1938. Den Arbejder, der faar en saadan eller lignende Bolig, behøver aldrig at frygte Forfølgelse og Udsmidning. Her byder Samfundet paa noget virkeligt godt. At blive Ejer af et saadant Hus er værd at stræbe efter for den Landungdom, vor Organisation henvender sig til med Tilbud om Hjælp og Støtte for Fremtiden. Derfor unge Mænd: Ind i vor Organisation, og lad dit Maal derefter være, at blive Ejer af et af de Arbejderhuse, der nu rejses ud over Landet. Eget Bo er bedst!

Carl Westergaard.

Løbende Konflikter

Aabybro	(Tømrerm. Rasmussen, Aastrup Hjørring)
Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Aulum	(Tørvefabr. Karl Bjerregaard)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Børkop	(Plantageejer Frost, Børkop Planteskole)
D. A. F.	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Ikast	(Murerm. Kresten Krestensen, Birk pr. Herning)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jerslev	(Cementvarefabrikant L. Larsen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Kolding A.	»Alhambra«, »Rutebilcaféen«, Kolding) (Sympatikonflikt)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
Turup	(Søby-Turup Kommune) (Gdr. Jørgen Nielsen, Søby) (Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Tønder	(Tørvefabr. P. A. Nielsen)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
18. Kreds	(Dansk Frugttørreri, A/S, Hjallese)
22. Kreds	(Dræningsmester Jens Steffensen, Rubjerg, Gølstrup) (Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Kreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Kastrup	(St. Magleby Kommune)
Vejerslev-Blidstrup	(Tærskeværksejerne Chr. Berthelsen, Alfred Wester, Vester Assels, Jens P. Jensen, Øster Assels)

Vedtaget

Odense A. — Entreprenørfirmaet Hans Jørgensen & Søn. Ved Anlæg af Cyklestier paa Nyborgvejen, hvor der udstøbtes Beton, som blev stampet med et Vibrationsapparat, er der ved Forhandling mellem Organisationerne opnaaet Enighed om følgende Priser: For Støbning af et 10 cm tykt Lag vibreret Beton af færdigblandet Beton, betales 55 Øre pr. m². I denne Pris er indbefattet følgende Arbejder: Grundpris for Betonen, Opsætning Kantbrædder, Finregulering, Pasning Vibrationsmaskine, Fremstilling af Fuger, Paalægning og Aftagning af Pressenninger. Samtidig er afsluttet Akkord for Støbning af Dronningensgade i Odense med samme Entreprenør. Lagets Tykkelse er her 22 cm og Betalingen 70 Øre pr. m². Betonen, samt det Arbejde, der henhører derunder, er det samme som for Cyklestierne.

Glostrup — Statsbanerne. Der har været afholdt et Møde ang. Betalingen for et Sporarbejde paa Glostrup St. Ved Mødet opnaaedes Enighed om, at der for det omhandlede Arbejde betales ialt Kr. 3,90 pr. l. m Spor.

25. Kreds — Godsejer Branth, Hammer Bakker Plantage. Godsejer C. C. Branth paa Sødringholm er Ejer af en Plantage i Vendsyssel i de saakaldte Hammer Bakker. Arbejdsforholdene i denne Plantage har hidtil ikke været reguleret overenskomstmæssigt, men ved en Forhandling den 23. September i Aalborg oprettedes der en Overenskomst ogsaa for denne Plantage. De i Overenskomsten anførte Akkordsatser er væsentligt, som Afdelingen havde foreslaaet dem og betyder ogsaa betragtelige Forhøjelser. Overenskomsten gælder, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Maj.

Forbundet — De danske Spritfabriker og Jordlovsudvalget. Jordlovsudvalget har i Foraaret bortforpagtet en af Vildmosegaardene, nemlig »Taffelgaarden« til Spritfabrikerne, der væsentlig vil anvende Gaarden til Kartoffeldyrkning. I den Anledning har der været forskellige Drøftelser om de paa Taffelgaarden herefter gældende Arbejdsvilkaar, idet vi med Jordlovsudvalget har den Overenskomst, at Maribo Amts Landbrugsoverenskomst ogsaa er gældende for de Gaarde, der bortforpagtes, medens vi med Spritfabrikerne har en Aftale, hvorefter man i Realiteten følger den sjællandske Landbrugsoverenskomst paa de nordjydske Gaarde, men med den Ændring, at der findes særlige Daglønstakster for Kartoffeloptagning og Adgang til at træffe Akkordaftaler. Spritfabrikerne har overfor os fremhævet den Betragtning, at da den Aftale de har med Forbundet iøvrigt har en Overenskomsts Karakter og en Overenskomsts Resultat, maatte Arbejdsforholdene paa Taffelgaarden være dækket af Aftalen med Spritfabrikerne, og dette Synspunkt har de ogsaa gjort gældende overfor Jordlovsudvalget, der har ment at kunne tiltræde Synspunktet. Vi har sagt, at det maatte vel være rimeligt, men at det ikke paa Forhaand var nogen juridisk Betingelse, da den Overenskomst vi har med Spritfabrikerne ikke er af samme absolutte Karakter som Aftalen med Jordlovsudvalget, men i Realiteten har vi ikke ment at kunne indvende noget imod den trufne Ordning, der forøvrigt ogsaa har medført, at der med Spritfabrikerne er truffet en Akkordaftale angaaende Kartoffeloptagning i Vildmosen.

Forbundet — Dir. for Arbejds- og Fabrikstilsynet. I ovennævnte Sag har Direktoratet givet Kendelse for, at vort Medlem Fodermester Chr. Madsen (Haslev Afd.) var berettiget til Feriemærker hos Gaardejer Anton Petersen, Sønderskovsgaard. Denne Afgørelse nægtede Gaardejeren at respektere, hvorfor Sagen blev indanket for Civilretten, der har afsagt en Dom for, at vort Medlem i Overensstemmelse med Direktoratets Afgørelse skal have sine Feriemærker samt skal Gaardejeren betale 50 Kr. i Sagsomkostninger. Endvidere maa Gaardejeren betale de Retsgebyrer, der vilde have været at betale for vort Medlem, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret.

Herlufsholm Afd. — Grdr. Johan Johansen, Øverup. Ovennævnte Sag, der drejede sig om Udstedelse af Feriemærker til vort Medlem Alfred Hansen, er nu efter at Arbejdsgiveren havde nægtet at respektere Fabriksdirektoratets Afgørelse, afsluttet med, at vor Sagfører i Henhold til Fabriksdirektoratets Kendelse har indkasseret Beløbet.

Viborg — Entreprenør Weirsøe, Viborg. Mæglingsmøde afholdt Fredag den 1. September 1939 vedrørende en Sag mellem ovennævnte Parter angaaende en Uoverensstemmelse ved et Stykke Kloakarbejde i Grønnegade for Viborg Kommune. Sagen afgjordes ved, at Murermester Chr. Weirsøe til fuld Afgørelse i Overskud betaler Kr. 116,21.

Ringe Afd. — Grdr. Jørgen Petersen, Sdr. Højrup. I ovennævnte Sager har vore paagældende Medlemmer, efter at Sagen har været indanket for Fabriksdirektoratet, faaet tilkendt deres Ret til Feriemærker i Overensstemmelse med Ferieloven. Det drejer sig i begge Tilfælde om Folk, som Arbejdsgiveren mente maatte være underkastet Medhjælperloven og ikke Ferieloven, men de har altsaa ikke kunnet gennemføre dette Standpunkt, da det drejede sig om Familieforsørgere med egen Husstand.

34. Kreds — Jysk Skærvefabrik. Jysk Skærvefabrik, som af Amtet var overdraget Arbejdet ved Overtjæring af Veje for Skanderborg Amt, havde til dette Arbejde antaget 10 Arbejdere, der var Medlemmer af Ousted Taaning Afdeling. Efter at Arbejdet var paabegyndt, stillede Amtsvejinspektøren Krav om, at Firmaet skulde antage nogle af Amtsvejinspektøren anviste Arbejdere, som havde arbejdet ved Amtet under Konflikten, hvilket vilde medføre, at et tilsvarende Antal af de allerede antagne Arbejdere maatte afskediges. Afdelingen protesterede herimod, og da Firmaet ikke ønskede at skifte Arbejderne, spurgte de paany Amtsvejinspektøren, om Henstillingen blev fastholdt. Det blev den, og 4 af de antagne Arbejdere maatte derfor forlade Arbejdet. Paa Grundlag heraf gav vi Organisationen og Kredsformanden Sanktion til at standse Arbejdet. Dette medfører, at der kom en Forhandling i Stand, og efter flere Møder om Sagen maatte Amtsvejinspektøren frafalde sit Krav, og vore Medlemmer, der var afskediget, kom atter i Arbejde, medens de Folk, som Amtsvejinspektøren ønskede i Arbejde, ikke blev antaget.

Holtug — Holtug Kommune. Der er afsluttet ny Overenskomst med Kommunen, hvorved der er opnaaet Timeløn i H. t. Entreprenøroverenskomsten. Tidligere betaltes kun Kr. 6,85 pr. Dag. Arbejdstiden er fastsat til 8 Timer daglig. Tjæretillæg 15 %. Skærveslagning Kr. 9,10 pr. kbm for 6 cm Størrelse. Der beskæftiges fortrinsvis Medlemmer af D. A. F. Faglig Strid afgøres efter den alm. Norm. Overenskomsten indeholder ingen Bestemmelse om Opsigelsesfrist.

Ølsted — Ølsted Kommune. Vi havde til Ministeriet for offentlige Arbejder klaget over, at Sogneraadet ikke til Trods for, at der ikke med dette foreligger nogen Overenskomst, har villet betale det i Vinter udførte Snekastningsarbejde med Timeløn i H. t. Entrprenøroverenskomsten. Da vi ikke hørte mere til Sagen, har vi underhaanden hos Ministeriet faaet oplyst, at Ølsted Sogneraad ikke har svaret paa Ministeriets gentagne Henvendelser om Sagen, hvorfor der ikke er og ikke vil blive udbetalt Kommunen nogen Refusion for Udgifterne ved Snekastningsarbejdet.

Mygind-Lime — Mygind-Krogsbæk-Skørring Kommune. Kommunen havde faaet Amtsnævnets Godkendelse af et Arbejde med mellemkommunal Refusion til en Timebetaling af 90 Øre og med en ugentlig Arbejdstid af 36 Timer. Efter at være gjort bekendt hermed har vi godkendt, at Arbejderne vægrede sig ved at overtage Arbejdet, med mindre der betaltes dem 118 Øre i Timen. Det viser sig senere, at man har faaet Arbejderne til at gaa i Gang med Arbejdet til de 90 Øre i Timen med en ugentlig Arbejdstid paa 48 Timer. Herefter anmodede vi vor Repræsentant i Amtsnævnet om at drage Omsorg for, at der ikke blev tildelt Kommunen nogen Refusion for Udgifterne ved Arbejdet, da den forudsatte ugentlige Arbejdstid paa 36 Timer ikke er overholdt. Repræsentanten, d. v. s. vor Kredsformand, meddeler, at Amtsnævnet herefter enstemmigt har vedtaget, at Tilskudet herefter ikke skulde udbetales til Sogneraadet, samt at dette heller ikke er sket.

Bredsten — Kommunen. I nærværende Sag havde vort Forbund til Ministeriet klaget over, at Sogneraadet ikke ved Antagelse af Arbejdskraft til Snekastning overholdt de i Snekastningslovens § 19 fastsatte Betingelser. Efter at Sogneraadet har afgivet en Erklæring til Ministeriet om fremtidig at ville drage Omsorg for, at de nævnte Lovbestemmelser overholdes, har Ministeriet ikke villet unddrage Kommunen den almindelige Refusion for Snekastningsudgifterne, hvilket er blevet os meddelt. Vi har dermed ment at kunne slutte Sagen.

Gesten — Gesten Kommune. Da Sogneraadet ikke har villet indgaa paa at betale Tillæg for Snekastningsarbejde udført paa Søn- og Helligdage i afvigte Vinter, har Sagen været forelagt Ministeriet for offentlige Arbejder, som nu har meddelt Sogneraadet, at der ikke vil kunne ydes Kommunen Refusion i Henhold til Snekastningsloven, med mindre der for det udførte Søn- og Helligdagsarbejde blev betalt Tillæg i Henhold til Entreprenøroverenskomsten, d. v. s. 100 % til Timelønnen. Vi har herefter anmodet Afdelingen om at henvende sig til Sogneraadet for at faa Tillægget udbetalt samt om at meddele os, hvorvidt man eventuelt fortsat nægter at betale Pengene, da vi i saa Fald vil lade Meddelelse herom tilgaa Ministeriet, saaledes at dette er underrettet om, hvorvidt Snekastningslovens Betingelser er overholdt eller ej.

Grædstrup — Kommunen. Da Sogneraadet ikke har villet indgaa paa at betale Tillæg for Snekastningsarbejde udført paa Søn- og Helligdage i afvigte Vinter, har Sagen været forelagt Ministeriet for offentlige Arbejder, som nu har meddelt Sogneraadet, at der ikke vil kunne ydes Kommunen Refusion i Henhold til Snekastningsloven, med mindre der for det udførte Søn- og Helligdagsarbejde blev betalt Tillæg i Henhold til Entreprenøroverenskomsten, d. v. s. 100 % til Timelønnen. Vi har herefter anmodet Afdelingen om at henvende sig til Sogneraadet for at faa Tillægget udbetalt samt om at meddele os, hvorvidt man eventuelt fortsat nægter at betale Pengene, da vi i saa Fald vil lade Meddelelse herom tilgaa Ministeriet, saaledes at dette er underrettet om, hvorvidt Snekastningslovens Betingelser er overholdt eller ej.

Ydby — Helligsø-Gjettrup Kommune. Da Sogneraadet ikke har villet indgaa paa at betale Tillæg for Snekastningsarbejde udført paa Søn- og Helligdage i afvigte Vinter, har Sagen været forelagt Ministeriet for offentlige Arbejder, som nu har meddelt Sogneraadet, at der ikke vil kunne ydes Kommunen Refusion i Henhold til Snekastningsloven, med mindre der for det udførte Søn- og Helligdagsarbejde blev betalt Tillæg i Henhold til Entreprenøroverenskomsten, d. v. s. 100 % til Timelønnen. Vi har herefter anmodet Afdelingen om at henvende sig til Sogneraadet for at faa Tillægget udbetalt samt om at meddele os, hvorvidt man eventuelt fortsat nægter at betale Pengene, da vi i saa Fald vil lade Meddelelse herom tilgaa Ministeriet, saaledes at dette er underrettet om, hvorvidt Snekastningslovens Betingelser er overholdt eller ej.

Næstved — Murermestrene Brd. Andersen & Storgaard. Ved Opførelsen af et Kaserneanlæg i Næstved opstod Uoverensstemmelse mellem Parterne om, hvorvidt der ved Støbning af Betonloft med hule Skarrehagemolersten skulde betales det i Overenskomstens Pos. 263 fastsatte Tillæg paa 30 % for samtlige Tillægspriser, og herunder særlig Tillægget for Ophejsning af Materialerne. Kravet om, at det nævnte Tillæg ogsaa skal betales af Tillægget for Ophejsning er sket under Henvisning til, at der i Bestemmelsen under ovennævnte Pos. 263 staar, at de 30 % betales til »Støbepriserne«; Uoverensstemmelsen er forelagt en faglig Voldgiftsret til Afgørelse, hvis Opmand har givet Centralforeningen Medhold i dens Paastand udfra den Betragtning, at der ikke ses nogen rimelig Grund til, at Tillægget skal ydes for Ophejsning eller anden Transportafstand, da dette ikke er mere generende ved Støbning af Hulstenslofter end ved Støbning af anden Beton, til hvilken sidste Del Tillægget ikke ydes.

Hobro (Mariager) — Entreprenør Henrik Jensen. Der forelaa Uoverensstemmelse angaaende Betalingen for et Jordarbejde ved Dobbeltsporet Hobro—Aalborg enedes man om følgende: Til to Løsgravere betales Kr. 5,67 pr. Mand = Kr. 11,34, til Tipmanden betales Kr. 9,25, hvorved Sagen er fuldt afgjort.

Fuglede — D. S. B. Ved et Møde i Generaldirektoratet for D. S. B. vedrørende Tillæg for Arbejde ved Smøring af Svelleskruer og andet Materiale er der opnaaet Enighed om, at der skal udbetales det overenskomstmæssige Tillæg til Timelønnen for 120 Timer.

Hørsholm — Hørsholm Kommune. Et af Afdelingens Medlemmer, der havde været beskæftiget ved forskelligt Arbejde under Teknisk Udvalg fra April Maaned 1937 indtil Marts 1939, blev nægtet Ferie under Henvisning til, at han havde været beskæftiget ved Kontorarbejde saa meget af Tiden, at han ikke var berettiget til Ferie for den nævnte Tids Arbejde som Belysningsarbejde. Efter et Møde med Byraadsudvalget er Sagen gaaet i Orden, idet Manden har faaet tildelt 12 Dages Ferie med fuld Løn.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 22 30.–11. 1939 44. Aarg.

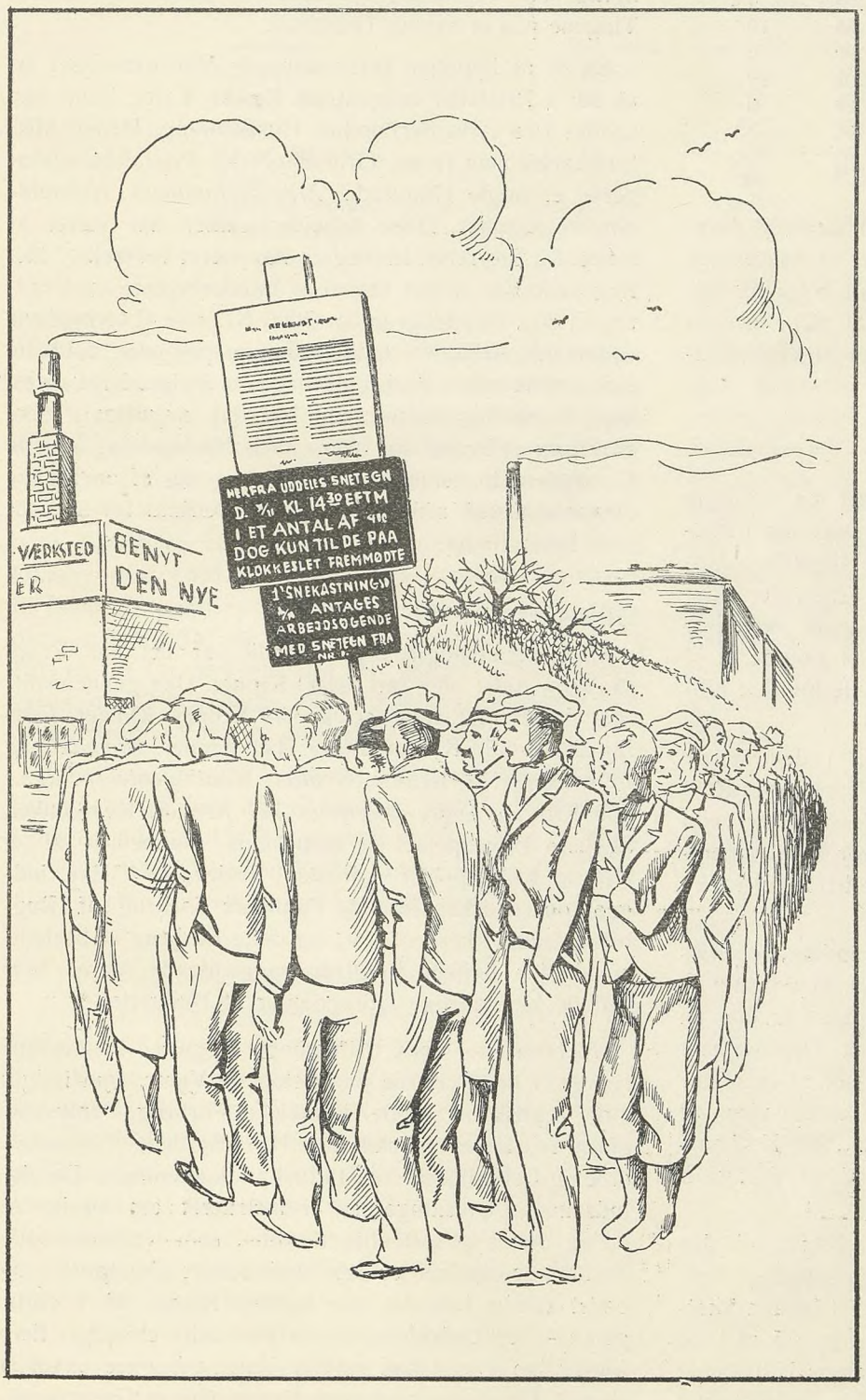

Snetegn

Saa nu er Vinter i Vente
med Stormvejr og Sne og Is,
og her er Snetegn at hente,
de staar der i Timevis.

Man ved jo, at Førstemanden
ved Møllen faar først malet Mel,
og smiler lunt til hinanden,
selv om man fryser en Del.

For dem med de ledige Hænder,
der udenfor Spillet er sat,
har Pulse, som banker og brænder
af Længsel mod at ta' fat.

Og snart kommer Sneen og skaber
det længselsfuldt ventede Job,
den Morgen med Skovle og Skraber
stiller Manden med Snetegnet op.

Og saa faar han Ild paa sin Pibe,
saa lyder Latter og Raab,
saa skimtes i Mørket en Stribe
af Livsmod og Tro og Haab.

Aage Hermann.

PRISTALLET

Det nu offentliggjorte Oktoberpristal viser en Stigning fra Juli paa 4 Points, fra 107 til 111, naar 1935 sættes lig 100. Anvender man i Stedet Juli 1914 som Udgangspunkt, er Pristallet for Oktober 190 mod 183 for Juli. Stigningen er her 7 Points. Bevægelserne paa Budgettets Hovedgrupper er følgende:

	Juli 1939 Aarsudgift Kr.	Okt. 1939 Aarsudgift Kr.	Stigning pCt.
Fødevarer	1206	1256	4,2
Klæder, Fodtøj, Vask	497	536	10
Bolig	490	490	0
Brændsel, Belysning...	169	202	20
Skatter, Kontingenter o. lign.	529	529	0
Andre Udgifter	771	795	3,1
	3662	3808	3,7

Stigningen andrager saaledes paa det samlede *Aarsbudget* 3,7 pCt. For de enkelte Grupper er Stigningen imidlertid meget forskellig. Den stærkeste Stigning falder paa Brændsel og Belysning med 20 pCt., medens Udgifterne til Bolig samt Skatter og Kontingenter endnu ikke udviser nogen Stigning.

PRISTALSSVINDEL

Naturligvis har Kommunisterne startet en voldsom Kampagne mod dette Pristal. De Folk føler sig i Øjeblikket ilde tilpas og søger derfor alle tænkelige Udveje for at unddrage sig den isnende Foragt, der slaar dem i Møde som Følge af deres enestaaende skændige Forræderi. Og nu tror de, Pristallet kan bruges til at skabe en lunere Luft omkring dem, — derfor den hidsige Agitation paa dette Felt.

Rent bortset fra, at deres Virksomhed i den senere Tid har været af en saadan Beskaffenhed, at ingen Redning er mulig, saa føres den nu startede Agitation mod Pristallet paa en saadan Maade at enhver kan gennemskue den. Den eneste rigtige Betegnelse herfor er i Virkeligheden det ene Ord: *Pristalssvindel.*

Agitationen føres nemlig paa det Grundlag, at Pristallet ikke er rigtigt alene af den Grund, at det kun er et forsvindende Mindretal af Befolkningen, som har en Indtægt paa de 3800 Kroner, Statistisk Departement regner med som Gennemsnitsbudget. Som »Bevis« for denne Paastand fremføres, at Skattestatistiken viser, at 76 pCt. af Landets Skatteydere har under 3000 Kr. i aarlig Indtægt. Denne Sammenligning er imidlertid et groft Falskneri.

Skattestatistikken regner nemlig slet ikke med den egentlige Indtægt, men med den skattepligtige Indkomst, hvilket er noget ganske andet, idet betalte Skatter og Udgifter til Forsikring samt f. Eks. 75 pCt. af Fagforeningskontingentet her er fradraget. Udgifterne til Skat og Kontingenter paa Gennemsnitsbudgettet alene andrager *529 Kr.* At Kommunisterne flot ser bort herfra, belyser tilstrækkelig klart Værdiløsheden i den kommunistiske »Argumentation« og faar hele Grundlaget for Agitationen til at skride sammen.

HVORDAN UDREGNES PRISTALLET?

Pristallet spiller imidlertid nu en saadan Rolle, at en kort Gennemgang af Beregningsmetoderne kan være nyttig som Vejledning for dem, der ønsker at vurdere Tingene paa et sagligt Grundlag.

En af de hyppigst forekommende Misforstaaelser er, at der i Pristallet indgaar en Række Varer, som ikke kendes i en Arbejderfamilies Husholdning. Denne Misforstaaelse maa rettes. Grundlaget for Pristalsberegningerne er nogle Hundrede *Arbejderfamiliers Husholdningsregnskaber.* Disse Arbejderfamilier har været af forskellig Størrelse. Indtægten har været forskellig, idet Regnskaberne er ført saavel af Landarbejdere med Indtægter paa betydeligt under 2000 Kr. som af forholdsvis vellønnede Arbejdere med Indtægter paa det dobbelte eller endnu mere. Forbruget har som Følge deraf været højst forskelligt sammensat. Da der naturligvis ikke kan laves et Pristal for hver enkelt Husholdning, er alle Forskellene bortelimineret ved Udregning af en Række *Gennemsnitstal,* som saa lægges til Grund for de senere Beregninger.

GENNEMSNITSBUDGETTET

Gennemsnitsudgiften pr. Familie var det Aar, Regnskaberne sidst blev ført, 3100 Kroner. Den gennemsnitlige Udgift til *Fødevarer* var 974 Kroner. *Klæder, Fodtøj, Vask:* 383 Kroner. *Bolig:* 421 Kroner. *Brændsel og Belysning:* 159 Kroner. *Skatter, Kontingenter o. lign.:* 436 Kroner. *Andre Udgifter:* 727 Kroner. Hver enkelt af disse Hovedposter er naturligvis sammensat af et Utal af Enkeltposter. I Posten: Fødevarer f. Eks. indgaar de regnskabsførende Familiers Forbrug af Rugbrød, Smør, Flæsk o. s. v., og dette Forbrug er bestemmende for, hvilken *Vægt* de paagældende Varer faar ved de kvartaarlige Udregninger af Budgettet.

Til Grund for disse Udregninger ligger en Række Oplysninger om Priserne paa netop de Varer, som indgik i de regnskabsførende Familiers Forbrug. Oplysningerne indsamles særskilt for Hovedstaden, Provinsbyerne og Landdistrikterne (110 Landkommuner). De, der indsamler Oplysningerne, er instrueret om »helst at vælge den Varesort eller Kvalitet, som vedkommende Handlende skønner er den almindeligst efterspurgte og bedst kendte indenfor den bredere Klasse af Forbrugere« — og endvidere, at saafremt »der er oplyst flere forskellige Priser paa samme Vare, udregnes enten et simpelt Gennemsnit af disse Priser eller et Gennemsnit,

hvorved der særlig tages Hensyn til de Priser, der kan antages at repræsentere den største Omsætning«.

Sandsynligvis begaas der Fejl ved denne Indsamling af Oplysninger. Men der er dog 99 pCt. Sandsynlighed for, at Fejlene udlignes, naar de mange Priser paa de enkelte Varer sammenlægges og en *Gennemsnitspris* udregnes (først et Gennemsnit for Hovedstaden, Provinsbyerne og Landet særskilt, dernæst et Gennemsnit for hele Landet; det er det sidste, som gaar ind i det endelige Pristal).

Til Belysning af Udregningsmetoden anføres følgende (hvor det angivne Aarsforbrug dog er Gennemsnit for Hovedstaden).

Varebetegnelse	Aarsforbrug	Juli 1939 Pris pr. Enhed	Juli 1939 Aarsforbrug i Kroner	Oktober 1939 Pris pr. Enhed	Oktober 1939 Aarsforbrug i Kroner
Rugbrød	39 Stk.	92	35,88	93	36,27
Hugget Melis	84 kg	59	49,56	60	50,40
Kaffe	18 -	422	75,96	423	76,14
Veget. Margarine	48 -	118	56,64	121	58,08
Smør	20 -	304	60,80	304	60,80
Oksekød, Forkød Oksekød, skært	22 -	147 226	41,03	159 243	44,22
Svinebov	24 -	197	47,28	202	48,48
			367,15		384,39

Prisstigningen paa de her nævnte Varer andrager paa et Aarsforbrug Kr. 17,24 eller 4,6 pCt. Denne Stigning er lidt kraftigere end for Fødevaregruppen som Helhed, d. v. s. at nogle Varer er steget mindre, andre forøvrigt stærkere end de nævnte. Den samlede Aarsudgift til Fødevarer, opgjort paa samme Maade som i ovenstaaende Eksempel, er som anført beregnet til 1256 Kr. i Oktober mod 1206 Kr. i Juli. I 1931 androg Udgifterne til Fødevarer gennemsnitlig 974 Kr. Det maa dog erindres, at dette Aar var Fødevarer faldet meget stærkt i Pris og laa for de Fødevarer, der indgaar i Normalbudgettet, ca. 22 pCt. under 1929, hvilket Aar Udgiften paa denne Gruppe Varer er opgjort til 1249 Kr.

I Budgettet for 1914 indgaar Fødevarer med 835 Kr. Stigningen fra dette Aar til Oktober 1939 andrager saaledes ca. 50 pCt. Da det samlede Pristal viser en Stigning paa 90 pCt., er en Række andre Varer steget betydeligt stærkere end egentlige Fødevarer.

ET PRISTAL FOR SMAA INDTÆGTER

Dette sidste er meget interessant; thi det viser, at den Paastand er urigtig, der gaar ud paa, at Pristallet vilde være højere, hvis det var baseret paa Familier med ganske smaa Indtægter. Tværtimod vilde Pristallet i Forhold til 1914 i saa Fald være lavere. Udgiften til Fødevarer har nemlig, som det rigtigt fremføres, en større Vægt paa det lille Budget end paa det større, og da Prisstigningen, taget paa langt Sigt, netop er mindst for Fødevaregruppen, maatte Pristallet ogsaa nødvendigvis være blevet lavere.

I Perioden 1929—31 vilde Pristallets Fald saaledes have været stærkere, om det var baseret paa et Budget, hvor Udgiften til Fødevarer spillede en væsentlig større Rolle end paa det Normalbudget, der nu regnes med. I andre Perioder kan den modsatte Udvikling naturligvis have gjort sig gældende, men det samlede Resultat vilde absolut ikke vise et gunstigere Billede for Folk med smaa Indtægter. I de Perioder, hvor Fødevarepriserne er steget forholdsvis stærkt, er der iøvrigt med Held sat ind for at sikre de lavere lønnede Arbejdergrupper procentvis større Lønforhøjelser end andre. Den samme Tendens gør sig stærkt gældende ved den Lønregulering, der nu finder Sted. Der er saaledes intet Holdepunkt for, at et Pristal, baseret paa væsentlig lavere Indtægter, vilde have bragt Arbejderne Fordele. Tværtimod.

Med visse Mellemrum maa der naturligvis foretages nye Undersøgelser, der viser, hvordan en Arbejderfamilies Aarsforbrug er sammensat nu, idet Forbruget erfaringsmæssig ændres fra Tid til anden. Saadanne Undersøgelser er imidlertid ogsaa i Gang, og da de nu foretages paa et bredere Grundlag end før (flere Familier faar Departementets Regnskabsbøger), er det muligt, at Beregningsgrundlaget i Fremtiden vil blive endnu sikrere. Som Helhed er der dog god Grund til at antage, at Pristallet ogsaa i sin nuværende Skikkelse opfylder den Mission, det har: at registrere *Prisbevægelserne* i det Omfang, de har Betydning for et *Normalbudget*.

Haandbøger er gode Vejledere

Teknologisk Instituts Forlag har gennem mange Aar forsynet Bogmarkedet med en Række gode og i fleste Tilfælde billige Haandbøger. Ser man Kataloget igennem maa det indrømmes, at der er noget for enhver. Foruden de rent tekniske Haandbøger findes der et meget rigt Udvalg om Problemer, det er af Betydning for de fleste at vide mere om end det sædvanligvis er Tilfældet. Alle Haandbøgerne er udarbejdet af Eksperter paa det omhandlede Omraade, og man kan derfor uden Skrupler følge de Anvisninger, der i de enkelte Tilfælde gives.

Er du i Tvivl saa spørg en Fagfælle — eller en Fagbog! I begge Tilfælde opnaas det rigtige Svar. At man er i Tvivl om et eller andet er ingen Brist, men det er uklogt at undlade Spørgsmaalets Opklaring, fordi man vil undgaa en Blottelse. Spørg derfor roligt Fagbogen til Raads.

Alle Teknologisk Instituts Forlags Bøger kan faas i enhver Boghandel Landet over eller kan af saadanne rekvireres i Løbet af faa Dage.

CEMENTFABRIKATION

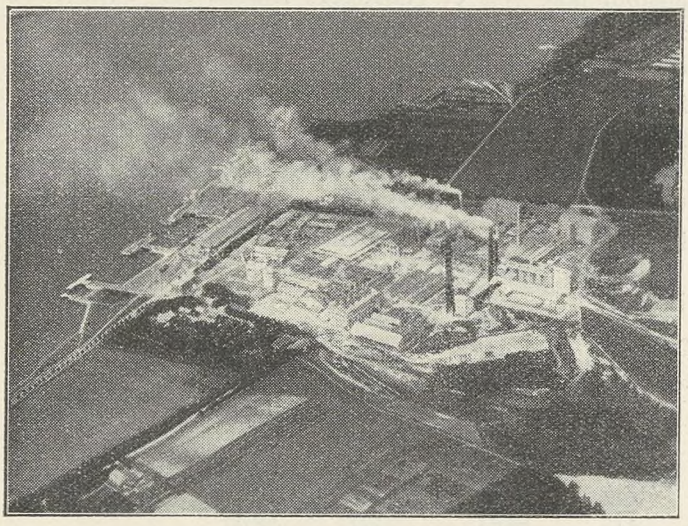

Aalborg Portland-Cement-Fabrik A/S, Rørdal-Fabrikken.

Aktieselskabet Aalborg Portland-Cement-Fabrik har i Aar bestaaet i 50 Aar. I denne Anledning og i Betragtning af den vældige Udvikling, Cementindustrien er undergaaet i dette Tidsrum paa Grund af den stedse stigende Anvendelse af Cement inden for alle Omraader af Bygningsindustrien, kan det maaske være af Interesse at se lidt paa, hvordan dette vigtige Produkt, den saakaldte Portland-Cement, fremstilles.

Portland-Cement er en hydraulisk Mørtel. Ved Begrebet Mørtel forstaar man et Bindemiddel, der blandet op med Vand er i Stand til at hærdne og derigennem sammen med iblandede pulverformede eller stykformede Bestanddele danne en haard, sammenhængende Masse. At Mørtelen er hydraulisk betyder, at den kan hærdne under Vand, et Forhold hvis Betydning klarest kommer frem, naar det drejer sig om at anvende Mørtelen under Vand, f. Eks. naar man ved Hjælp af Portland-Cement skal støbe Fundamenter for Havnekajer, Broer over Vand og lignende.

I det følgende skal kun den hydrauliske Mørtel, der benævnes Portland-Cement eller i daglig Tale Cement, omtales.

De væsentlige Bestanddele, der kræves i Raamaterialer, der skal anvendes til Fremstilling af Portland-Cement, er Kalk og Kiselsyre. Disse Bestanddele findes i anvendelig Form i mange forskellige Aflejringer paa Jordkloden, Kalken naturligvis navnlig i Kridt og Kalksten og Kiselsyren navnlig i Ler og Lerskifer. En Aflejring som Mergel indeholder væsentlige Mængder af baade Kalk- og Kiselsyre.

Som Udgangsmateriale for Cementfabrikation kan der derfor blive Tale om at anvende Materialer fra ret forskellige Aflejringer, der da paa passende Maade maa blandes.

Det kalkholdige og lerholdige Materiale blandes sammen i et saadant Forhold, at Raablandingens kemiske Sammensætning kommer til at svare til den Portland-Cement, man ønsker at fremstille. Raablandingen underkastes en Finmaling og en dermed følgende Sam-

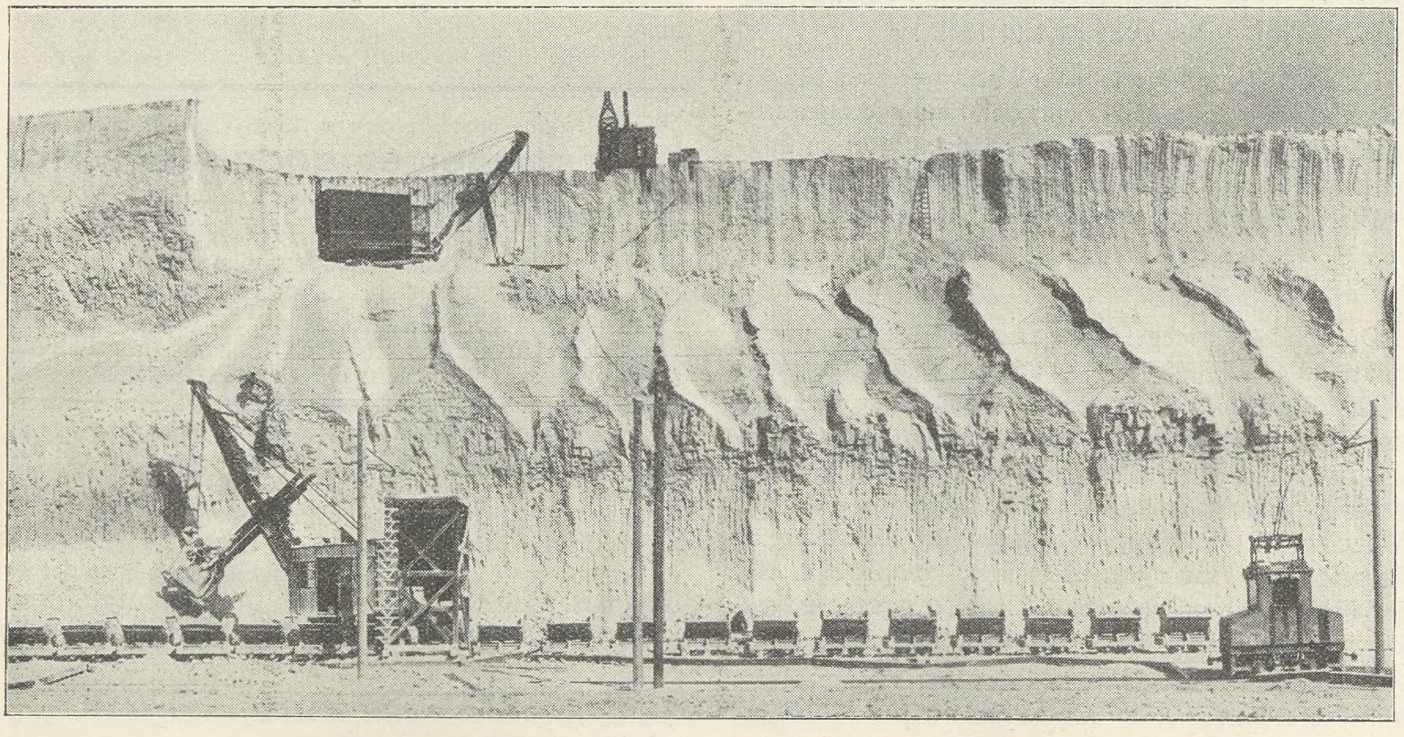

Aalborg Portland-Cement-Fabrik A/S, Rørdalfabrikken. Kridtbruddet.

menblanding, saaledes at Raablandingen bliver saa homogén som muligt. Denne finmalede Raablanding bliver derefter brændt til Sintring ved en Temperatur af ca. 1500° Celsius, og naar dette brændte Produkt, de saakaldte »Klinker«, finmales, er det Cement.

En Cementfabrik bestaar derfor af følgende Hovedafdelinger:

Anlæggene for Raaemnernes Udvinding (Kalkbrud, Lergrav etc.),

Raamølleriet, hvor Blandingen og Finformalingen af Udgangsmaterialerne finder Sted,

Ovnafdelingen, hvor Brændingen af de tilberedte Materialer til Klinker finder Sted,

Kulmølleriet, hvor Kullene, der anvendes ved Brændingen, samtidig tørres og males til Pulver (Kulstøv),

Cementmølleriet, hvor Klinkerne formales og blandes med Gips, hvorved Slutproduktet, Cement, fremkommer, — og endelig

Pakkeriet, hvor Cementen afvejes og pakkes, nu om Dage sædvanligvis i lukkede Papirsække.

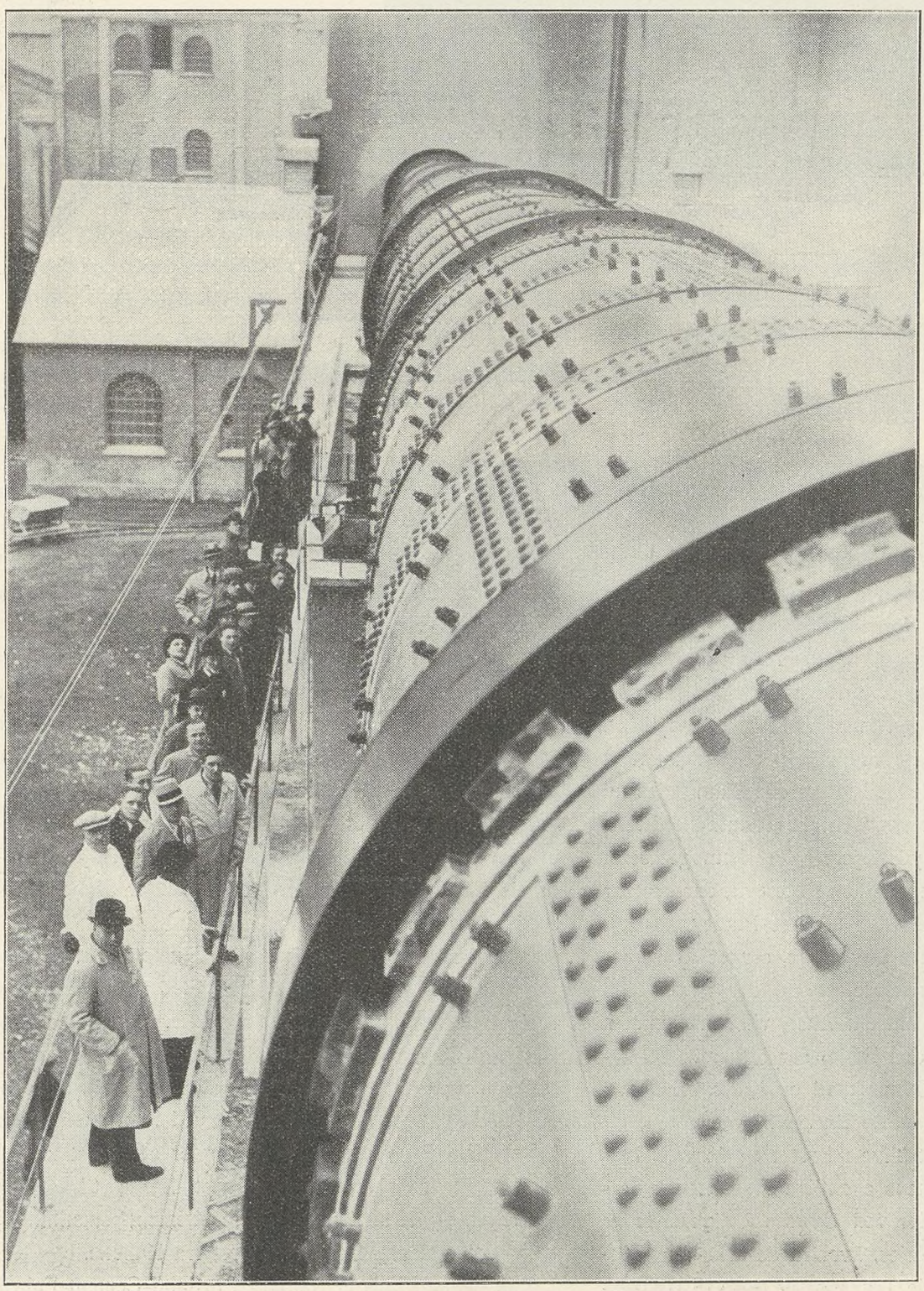

Aalborg Portland-Cement-Fabrik A/S, Rørdal-Fabrikken, et Afsnit af Verdens længste Roterovn (163 m).

Paa nogle Fabrikker formales og blandes Udgangsmaterialerne i tør Tilstand, saaledes at det er praktisk talt tørt Materiale, der føres til Ovnen; saadanne Fabrikker betegnes som arbejdende efter Tørmetoden. Paa andre Fabrikker blandes Udgangsmaterialerne op med Vand og formales til en Slam, som derefter brændes; sidstnævnte Fabrikker siges at arbejde efter Vaadmetoden. Om Tør- eller Vaadmetoden anvendes, afhænger af de Udgangsmaterialer, man har til sin Raadighed for Fabrikationen, samt af Tilgængeligheden og Rigeligheden af forhaandenværende Vand. Da imidlertid Vaadmetoden stadig er den førende og bl. a. ude-

lukkende anvendes her i Landet, vil denne blive beskrevet i det følgende.

Hosstaaende skematiske Figur viser en moderne Cementfabrik, arbejdende efter Vaadmetoden, og hvor slemmelige Raamaterialer staar til Raadighed saaledes som i den danske Cementindustri.

Driftsgangen af et saadant Anlæg er følgende:

Raamaterialerne styrtes i en stor Slemme, hvori de under Tilsætning af Vand bliver oparbejdet til en tyk, grov Slam, der fra Slemmen pumpes videre til en saakaldt Rørmølle, hvor en Finmaling af Slammen foregaar. Den finmalede Slam transporteres dernæst til nogle høje Korrektionsbassiner, i hvilke man ved at lede komprimeret Luft ind forneden opnaar en meget effektiv Sammenblanding og Homogénisering af Slammen. Saafremt denne ikke har den helt rigtige kemiske Sammensætning, bliver den manglende Substans tilsat, hvorefter en ny Oprøring ved Hjælp af komprimeret Luft foretages. Den saaledes korrigerede Slam ledes nu direkte over i et stort Forraadsbassin (Rumindhold indtil 5000 m³), hvor den yderligere bliver homogéniseret for derefter at blive pumpet til en Roterovn, der bestaar af et langt, med ildfaste Sten udforet Pladejerns-Rør, der er forsynet med flere Løberinge, støttet af Bæreruller eller lignende. Naar Roteroven, der ligger med svag Hældning, roterer om sin Akse, vil Raaslammen, der tilføres Ovnen ved den Ende, der ligger højst, bevæge sig ned gennem Ovnen mod en Kulstøvsflamme, der indblæses i den modsatte Ende af Roterovnen, og Raaslammen vil da først blive udtørret og dernæst kalcineret og endelig i Ovnens egentlige Flammezone sintret til Klinker. Paa eller ved Ovnens Udløbsende er der anbragt en særlig Køler, hvorfra de afkølede Klinker ved en skraatliggende Transportør føres til Klinkerlageret.

Fordelingen af Klinkerne i Klinkerlaget foregaar ved Hjælp af en Løbekran, der ligeledes betjener Kullageret. Den for Fyringen af Roterovnen nødvendige Kulstøvsmængde formales i en særlige Mølle, Kulmøllen, som er indrettet saaledes, at der kan suges varm Luft gennem den, hvorved saavel Tørringen af Kullene som Formalingen af disse kan foregaa samtidigt. Den varme Luft tages fra Roterovns-Køleren, og der suges en saa stor Mængde Luft gennem Kulmøllen, at Luften med-

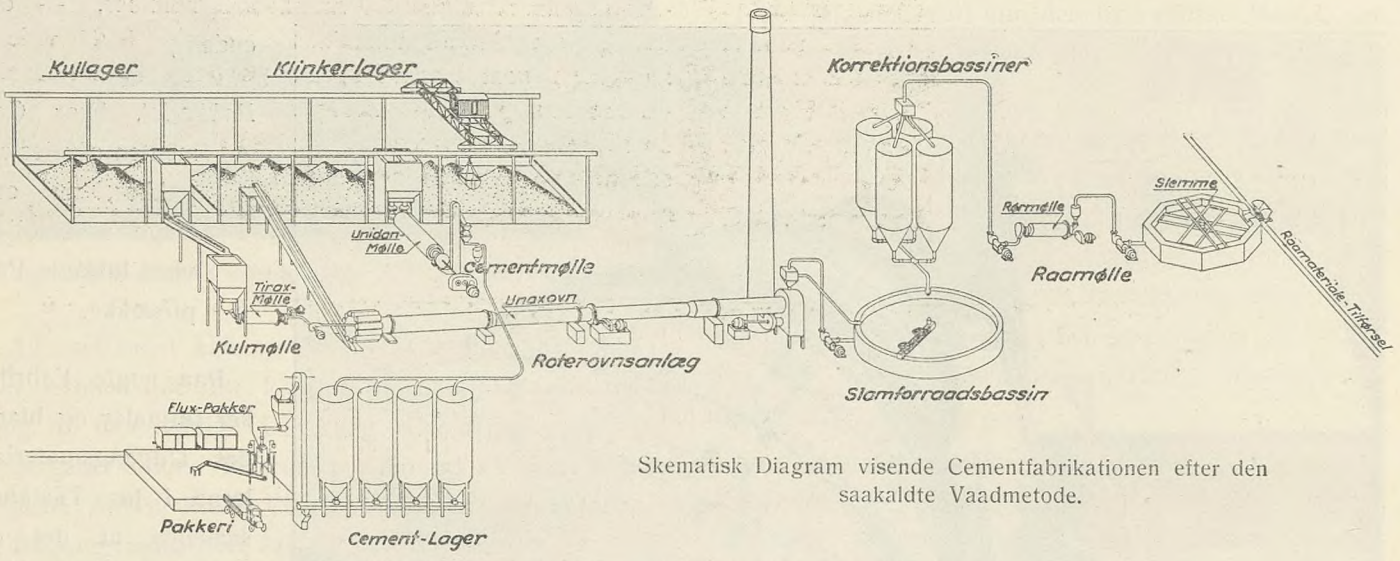

Skematisk Diagram visende Cementfabrikationen efter den saakaldte Vaadmetode.

tager det fintmalede Kulstøv, som saa blæses direkte ind i Roterovnen.

Løbekranen over Klinkerlageret fører de lagrede Klinker til Cementmøllen, hvori saavel Forknusning som Finmaling af Klinkerne foregaar, hvorefter den fremstillede Cement gennem en Rørledning ledes til de forskellige Siloer i Cementlageret. Cementen føres fra disse Siloer til Pakkemaskinen, ved Hjælp af hvilken Cementen automatisk afvejes og pakkes i Sække, og Cementen er saaledes klar til Afsendelse.

Paa Tegningen er vist 4 Cementsiloer. Mange Fabrikker har imidlertid et betydeligt større Antal, navnlig de Fabrikker, der fremstiller Cementer af flere forskellige Sorter.

Saaledes som Fremstillingen af Cement ovenfor løseligt er skitseret finder den f. Eks. Sted paa den største af de Fabrikker, der omfattes af Aktieselskabet Aalborg Portland-Cement-Fabrik, nemlig Rørdal-Fabrikken.

Dette Anlæg ligger ved Limfjorden ca. 4 km Nordøst for Aalborg, hvor der umiddelbart ved Fabrikken findes baade Kridt i uoverskuelige Mængder af renest mulige Beskaffenhed og rent og velegnet Ler i tilsvarende Overflod, og dermed altsaa de for Cementfremstillingen nødvendige Raamaterialer, bortset fra Kullene.

Paa denne Plads er Aalborg Portland-Cement-Fabrik vokset til i Øjeblikket at være den største af de skan-

dinaviske Cementfabrikker, og medvirkende hertil har ogsaa netop dens Beliggenhed været, idet ikke alene de storartede Raamaterialer er forhaanden i uhyre Mængder, men ogsaa Besejlingsforholdene er de bedst mulige og dermed Forudsætningerne for den færdige Cements Fordeling til de danske Pladser saavel som til Eksport.

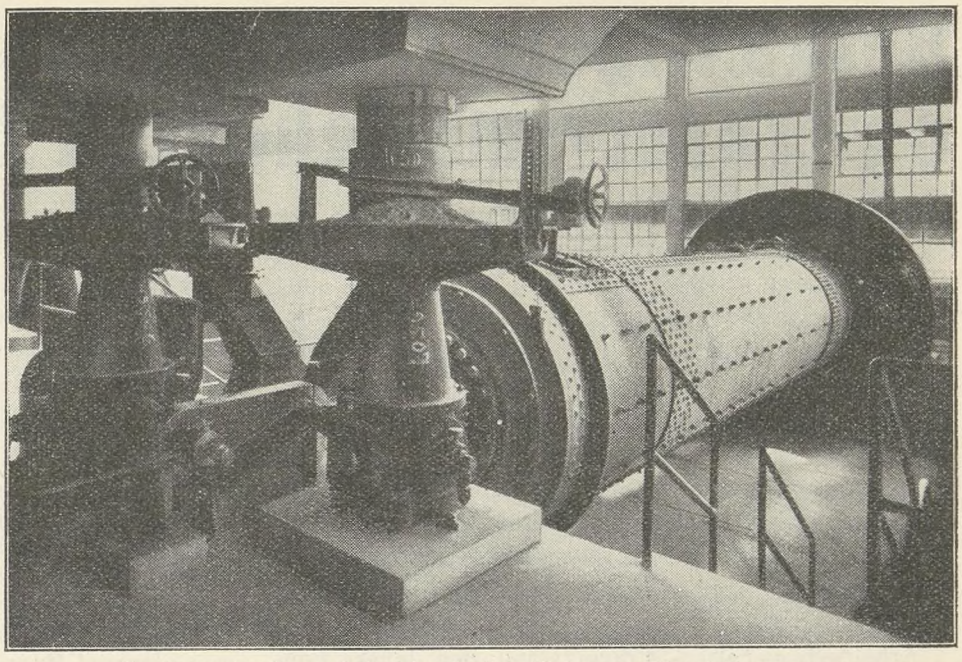

En Cementmølle med Fødeborde for Klinker og Gips i Forgrunden.

Medens adskillige af vore hjemlige Eksporterhverv er henvist til en Oparbejdning af Raastoffer eller Halvfabrikata, der først har maattet hentes hjem fra Udlandet, er det værd at lægge Mærke til, at for Cementens Vedkommende er det kun Brændselsstoffet, der er af fremmed Oprindelse, — og hertil kommer, at Cementeksporten direkte fra Fabrikkens Kaj giver god udadgaaende Fragt til danske Skibe, hvis Opgave iøvrigt er at føre oversøiske Produkter her til Landet.

Til Slut bør det anføres, at vi herhjemme har noget nær den laveste Cementpris i Europa (kun det særligt begunstigede Belgien ligger lidt lavere) og samtidig kan betale næsten den højeste Arbejdsløn, der ydes nogetsteds i den europæiske Cementindustri.

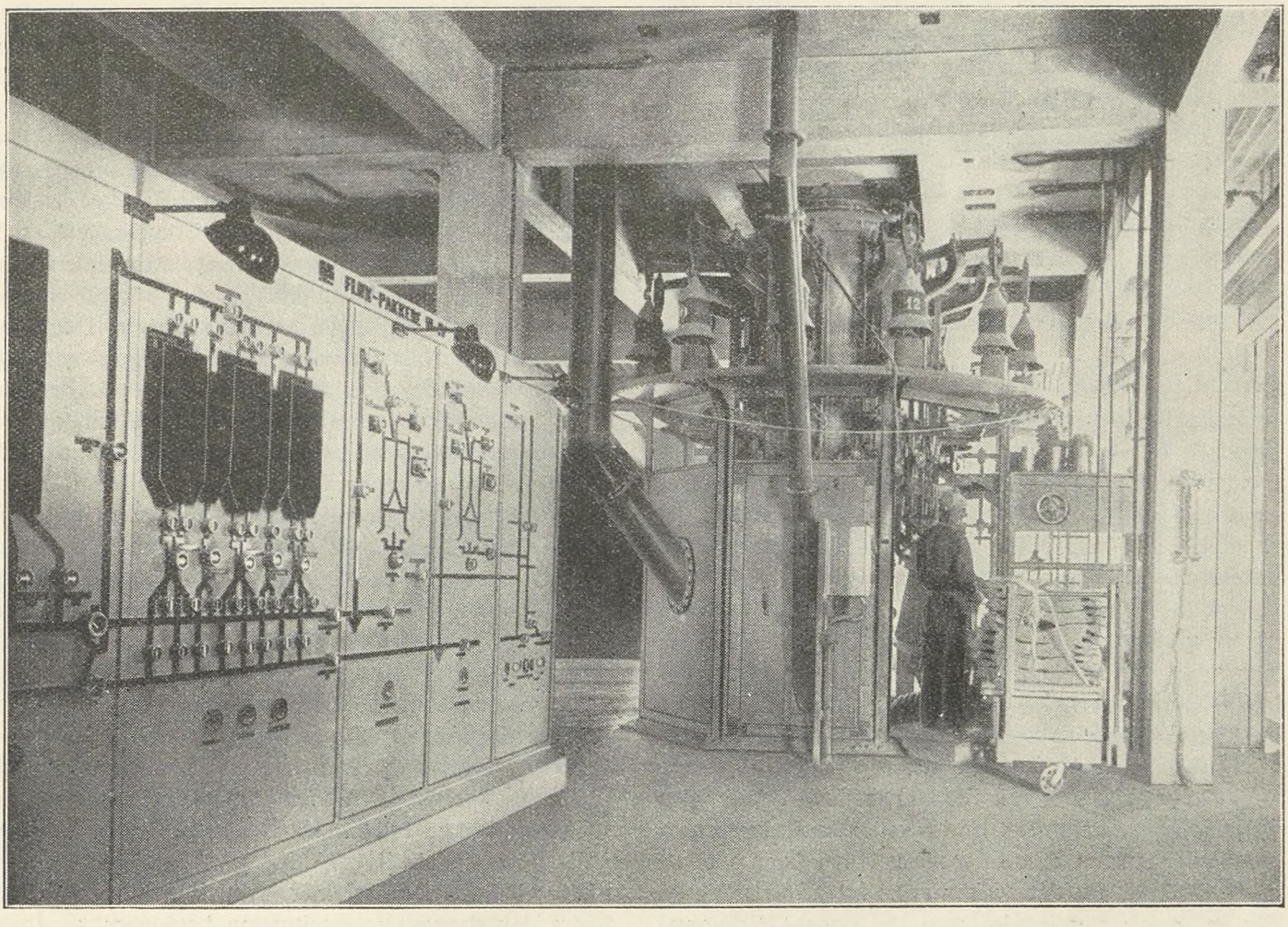

Maskine for Pakning af Cement i Papirsække.

Beskæftigelsespolitik og Erhvervsmuligheder i Danmark

Erhvervsorganisationerne er af Regeringen ofte blevet opfordret til at fremkomme med konkrete Forslag til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden. Men Landets store Erhvervsorganisationer har ikke gjort det. De har derimod udviklet en kraftig, tit meget usaglig, Polemik mod Regeringens økonomiske Politik. Under en Diskussion om Arbejdsløsheden i Ingeniørforeningen Oktober 1938 udtalte Statsminister *Stauning:* »Jeg har faaet mange Raad og mange Planer, men aldrig en Plan, der virkelig kunde praktiseres«, og han bebrejdede med Rette de store Erhvervsorganisationer, at de ikke fremkom med virkelig praktiske økonomiske Planer.

Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, den danske Fagbevægelses og kooperative Bevægelses Organ, har nu udsendt en stor Betænkning om Beskæftigelsespolitik og Erhvervsmuligheder i Danmark, som udvikler de store Linier for en planøkonomisk dirigeret Beskæftigelsespolitik. I Forordet til denne Betænkning hedder det, at Raadet er indstillet paa den Linie, »at Hovederhvervene her i Landet ikke kan affinde sig med Arbejdsløsheden ved blot at kritisere hinanden indbyrdes eller ved at stille Krav til Regering og Rigsdag. Det maa være Erhvervsorganisationernes Opgave at anvise Veje ud af Tidens økonomiske Vanskeligheder og medvirke til den fornødne Tilpasning af Forholdene.« Ud fra disse Betragtninger har Arbejderbevægelsens Erhvervsraad som den eneste af de danske Erhvervsorganisationer udarbejdet den nu foreliggende Beskæftigelsesbetænkning, der omspænder hele det danske Erhvervsliv og som søger at erstatte den nuværende manglende økonomiske Ordning med en økonomisk Planlægning, som sigter paa forøget Beskæftigelse.

Beskæftigelsesbetænkningen og Blokadesituationen.

Beskæftigelsesbetænkningen er afsluttet, før Krigen begyndte og er ikke skrevet med Krig for Øje. Det er kun naturligt, at forskellige Projekter, som omtales i Betænkningen, ikke er aktuelle nu under Blokaden, og det er muligt, at ogsaa Tiden, der kommer efter Krigen, vil have andre aktuelle Problemer. Men der er ingen Tvivl om, at de Synspunkter, der udvikles i Betænkningen, ogsaa vil have Betydning under forandrede Forhold. Thi heller ikke Blokadesituationen har forandret Erhvervspolitikens Hovedformaal: Maksimalbeskæftigelse og Opretholdelse af Befolkningens Realindtægt. Netop en Blokadesituation forudsætter, at Beskæftigelsesbetænkningens vigtigste Princip: Det samlede Erhvervslivs Regulering, gennemføres. Blokadesituationen kræver, at der planlægges en erhvervsmæssig Udvikling under de givne Forhold, og det er kun naturligt at sætte denne Planlægning i Forbindelse med det danske Erhvervslivs almindelige Fornødenheder og fremtidige Udviklingsmuligheder. Industriens og Landbrugets Raastofforsyning, Fordeling af de til Raadighed staaende Raastofmængder til de Industrier, som har den største beskæftigelsesmæssige Betydning og den største Værdi for Befolkningens Forsyning, Priskontrol, Penge- og Kapitalmarkedets Regulering og endelig de betydelige arbejdsmarkedsmæssige Problemer — alle disse Spørgsmaal, som er behandlet i Betænkningen, er ogsaa Blokadeøkonomiens afgørende Problemer, og vil ogsaa være aktuelle efter Krigen. Det gælder ogsaa for Problemer som offentlige Arbejder og Udenrigshandel.

Betænkningens Hovedlinier: Udvidelse af Industri og forøget Byggeri.

Erhvervsraadets Hovedsynspunkt er, at kun en Udvidelse af de industrielle Erhvervsmuligheder kan give et væsentlig Bidrag til det danske Beskæftigelsesproblems Løsning. Da Industriens Udvidelse begunstiges af Tilpasning af Landbrugsproduktionen for at formindske Korn- og Foderstofimporten, skal storstilede Landvindings- og Grundforbedringsarbejder — organiseret som offentlige Arbejder — skabe Mulighed for forøget Avl af Korn og Foderstoffer. Thi en saadan forøget Korn- og Foderstofavl vil nedsætte Importen og frigøre betydelige Valutabeløb, som kan anvendes til Industriens Udvidelse.

Det er ikke muligt i denne Artikel at give en udtømmende Oversigt over de mangesidede og interessante Problemer, Erhvervsraadets Betænkning behandler. Der er næsten intet Omraade indenfor Erhvervslivet, som ikke behandles, og alt bygges over et omfattende videnskabeligt og statistisk Materiale.

Det er kun en Selvfølge, at et Program om Udvidelse af Industri og Haandværk og en Undersøgelse af Byggeriets Muligheder er vigtige Afsnit i denne Betænkning. Thi der eksisterer i Virkeligheden ikke andre Muligheder for at afskaffe Arbejdsløsheden end ved Udvidelse af Industrien og Forøgelse af Byggeriet.

Erhvervsraadet bringer en meget indgaaende Undersøgelse af de *industrielle* Problemer. Raadet kræver en hensigtsmæssig Organisering af det tekniske og kemiske Forskningsarbejde, som uafhængig af Interessenternes Indflydelse og finansieret af Staten skal skabe de paakrævede Forudsætninger for den praktiske Gennemførelse af den industrielle Udvidelsesproces. Ogsaa *Kraftproduktionens* Rationalisering er en vigtig teknisk Forudsætning for den industrielle Ekspansion, fordi billigere Kraftpriser vil nedsætte Produktionsomkostningerne og forøge Industriens Beskæftigelsesmuligheder.

Erhvervsraadets Betænkning giver en Oversigt over vigtige industrielle Projekter, som ikke alene vil forbedre den danske Valutasituation betydeligt, men ogsaa forøge Beskæftigelsesmulighederne herhjemme. Be-

tænkningen foreslaar Oprettelse af en *Kvælstoffabrik,* hvilket vil spare over 9 Mill. Kr. Valuta og baade direkte og indirekte vil give Beskæftigelse til flere Hundrede Mand.

Der har allerede for længe siden været Planer fremme om at oprette en *Kunstsilkefabrik* herhjemme, hvilket beskæftigelsesmæssigt set vilde betyde meget for Tekstilarbejderne. Erhvervsraadet bringer nu et udarbejdet Projekt om Kunstsilke og Kunstbomuldproduktion, som valuta- og beskæftigelsesmæssigt set er meget interessant, og som især vil virke stabiliserende paa Beskæftigelsen under Blokadesituationen. I Tilknytning til dette Projekt foreslaar Betænkningen Produktion af *Bøgecellulose,* som er et vigtigt Raastof for Papir- og Kunstsilkeproduktionen. Ogsaa dette Projekt er ikke alene valutamæssigt, men ogsaa beskæftigelsesmæssigt — navnlig i Forbindelse med Skovbruget — af stor Betydning.

Endvidere bringer Betænkningen Projekter om Oprettelse af *Koksværker,* et *Olieraffinaderi* og af et *Staal- og Valseværk.* Alle disse Projekter er arbejdskrævende og valutabesparende. Staal- og Valseværket kan komme til at beskæftige 600 Arbejdere og Funktionærer, og kunde bringe en Valutabesparelse paa henved 15 Mill. Kr., Olieraffinaderiet kunde bringe en Valutabesparelse paa ca. 9 Mill. Kr., og beskæftige nogle Hundrede Mand. Ogsaa Koksværket kan faa væsentlig beskæftigelsesmæssig og valutamæssig Betydning.

Det er givet, at ogsaa Oprettelsen af disse store Industriprojekter vil give Arbejde til mange Tusinde Mand og stærkt paavirke Beskæftigelsessituationen herhjemme.

Byggeriet er som allerede omtalt det andet store Omraade, hvor der skal gøres en Indsats. Erhvervsraadet peger paa, at Byggeriet er en af de vigtigste Beskæftigelsesfaktorer, fordi det kræver meget Arbejde, men forholdsvis lidt Valuta. Betænkningen fremhæver, at det er nødvendigt at udvide Produktionen af danske Byggematerialer og at et mere solidt Byggeri kunde nedsætte Brændselsforbruget. Med Hensyn til Landbrugsindustrien og Landbruget paavises store Byggeopgaver, og det omtales, hvad der i de sidste Aar er gjort for at forbedre Landbrugsbygningerne og hvad dertil hører. Opførelse af Landarbejderboliger (ogsaa i Forbindelse med Opdyrkning af nye Arealer) er særlig vigtigt. Afsnittet om Byggeriet behandler endelig offentligt Byggeri og Boligbyggeri. Der er ingen Tvivl om, at det offentlige Byggeri kan udvides meget. Vi mangler Forsamlingshuse paa Landet, og de mindre Provinssygehuse er ganske uøkonomiske, og man bør derfor bygge moderne Centralsygehuse. Den forøgede Uddannelse vil kræve Skolebyggeri i stor Udstrækning, og Socialpolitikken kræver Opførelse af Boliger for Invalidepensionister og socialunderstøttede, og Daghjem til Børn af arbejdende Kvinder. Boligbyggeriet er naturligvis af største Betydning for hele Byggeriet. Erhvervsraadets Betænkning fordrer en Forøgelse af de Midler, der stilles til Raadighed for almennyttigt Boligbyggeri.

I Forbindelse med Byggeriet lægger Beskæftigelsesbetænkningen Vægt paa Finansieringsspørgsmaalet og der anbefales en Fortsættelse og Forstærkning af Samarbejdet mellem Nationalbanken og Regeringen til Sikring af en lav Rentepolitik, men det er ikke tilstrækkeligt. For at forhindre, at større eller mindre Dele af Støtte til Byggeriet vandrer videre og forøger Byggematerialeindustriernes Monopolfortjenester foreslaas en Aktion med Hensyn til Byggematerialepriserne. Betænkningen offentliggør et stort Materiale om de private Monopoler paa Byggematerialemarkedet og kræver Foranstaltninger, som forhindrer en Profitdannelse, som er til Skade for alle andre end den lille Gruppe Personer, der behersker Markedet. Her ligger en vigtig Opgave for Priskontrollen.

Der er ingen Tvivl om, at den forøgede Beskæftigelse i Industri og Byggeri ogsaa vil medføre, at Beskæftigelsen i Brancher, der ikke direkte berøres af de foreslaaede Projekter, vil forøges. Arbejdsløshedens Nedgang, den stigende Beskæftigelse og den forøgede økonomiske Stabilitet vil medføre, at *hele* Erhvervslivet vil præges af den forøgede Beskæftigelse. Økonomisk Planlægning og Regulering vil sikre bedre Levevilkaar for hele Arbejderklassen.

Forudsætninger for Industriudvidelse: Planlægning og Regulering.

Betænkningens øvrige Afsnit undersøger Forudsætningerne for den tiltrængte industrielle Ekspansion. Vi har allerede henvist til, at Hjemmeavlen af Korn- og Foderstoffer vil nedsætte Importen og saaledes frigøre betydelige Valutabeløb for Industriens Udvidelse. Storstilede Landvindings- og Grundforbedringsarbejder skal skabe Mulighed for øget Hjemmedyrkning af Korn- og Foderstoffer.

Betænkningen foreslaar, at disse Arbejder skal organiseres som *offentlige Arbejder,* som kan give Beskæftigelse til flere Tusinde ufaglærte Arbejdere. I Modsætning til de store Trafikprojekter (Vej- og Brobygning), som *ikke* giver Basis for *fortsat Beskæftigelse,* vil Inddæmningsarbejder og Hedeopdyrkning muliggøre fortsat forøget Beskæftigelse.

Betænkningen behandler alle Forudsætninger, som er knyttet til Industriens og Byggeriets Udvidelse under Synspunktet, at *Planlægning* og *Regulering* skal erstatte økonomiske Tilfældigheder og Anarki. Denne Tanke skal forme hele Erhvervslivet og Erhvervslivets samlede Funktioner. Det ligger paa samme Linie, at Betænkningen foreslaar *Investeringsledelse* og *Eksportkontrol.* Det tilfældige i de private økonomiske Investeringer skal undgaas, idet *det offentlige leder Investeringerne.* Paa denne Maade kan Staten fremme eller forhindre, fremskynde eller forsinke de privatøkonomiske Handlinger — alt efter som det passer i Statens økonomiske Politik. Samtidig skal *Staten* selv være i Stand til at gribe Initiativet i den erhvervspolitisk ønskede Retning — her kunde de allerede omtalte tekniske Forskningsinstitutter tjene som sagligt Grundlag. Der er ingen Tvivl om, at en effektiv Investeringsledelse vil paavirke hele Erhvervslivets Struktur og udslette Fejl-

investeringerne, som tidligere ofte medførte økonomiske Kriser og Arbejdsløshed.

Eksportkontrol er den naturlige Supplering til den Importkontrol, der allerede nu udøves af Valutacentralen. Eksportkontrollen skal regulere Landets Eksport efter de Synspunkter, som er afgørende for Landets beskæftigelsesmæssige og valutamæssige Stilling.

Det er kun rimeligt, at en saa omfattende Reorganisering af Landets økonomiske Liv finder Udtryk i *Administrationens Reorganisering*. Erhvervsraadets Betænkning drager denne Konsekvens og anbefaler at samle alle erhvervspolitiske Bemyndigelser under en central Administration, et *Erhvervsministerium*, som skal bygges over det nuværende Handelsministerium.

Planlægnings- og Reguleringstanken finder ogsaa Udtryk i en udvidet *Kontrol med Prisstigningen*. Vi maa jo regne med, at der i Forbindelse med den forøgede Produktion vil opstaa en mere eller mindre stærk Tendens til Prisstigning, og derfor er det paakrævet at etablere en effektiv samfundsmæssig Kontrol, der søger at nedsætte Leveomkostningerne.

Man kan altsaa sige, at Prisstigningsbekæmpelse er en Forudsætning for hele Beskæftigelsespolitikkens Sukces. Hvis det ikke sker, vil Kreditudvidelsen uundgaaelig resultere i en Højkonjunktur med paafølgende Krise og Depression.

Arbejdsmarkedets Regulering.

Den sandsynligvis vigtigste Forudsætning for Beskæftigelsespolitikkens Gennemførelse er Arbejdsmarkedets Regulering, d. v. s. Arbejdsmarkedets Tilpasning til den samlede Erhvervspolitik. Betænkningen fremkommer med vigtige Forslag angaaende en forbedret Uddannelse, særlig for de ufaglærte, men det er givet, at dette ikke er tilstrækkeligt. Erhvervsraadet foreslaar en gennemgribende Regulering af Arbejdsmarkedet. Hele Undersøgelsen resulterer i følgende konkrete Forslag. Da det er nødvendigt og rimeligt, at Arbejdskraftens beskæftigelsesmæssige Sammensætning underkastes en lignende Kontrol som Kapitalens Indsats i Erhvervslivet, trænger vi til Forholdsregler, som tager Sigte paa en Forøgelse af Arbejdernes Tilpasningsevne. Disse Forholdsregler falder i 3 forskellige Grupper:

1) Forholdsregler af kontrollerende og regulerende Art, som regulerer Tilgangen til Erhvervet.
2) Forholdsregler af lignende Art, som forøger Arbejdskraftens Effektivitet og eventuel muliggør Erhvervsskifte.
3) Forholdsregler til Regulering af Flytning fra Land til By.

Arbejdsmarkedets konkrete Regulering forudsætter en Organisation, som kan faa Indflydelse paa Arbejdsmarkedets Funktioner og have til Opgave at tilpasse Arbejdskraftens Sammensætning til Erhvervslivets Udvikling. Denne Organisations Virksomhed skal koncentrere sig om 4 Omraader: 1) Planlægning, 2) Almindelig Oplysning og Vejledning, 3) Organisatoriske Forholdsregler for at paavirke Arbejderstandens Sammensætning, hvis den almindelige Vejledning ikke er tilstrækkelig, 4) Placering af nye Industrier. Erhvervsraadet foreslaar, at den nye Centralorganisation skal regulere Arbejdsmarkedet og gennemføre den samlede Fagbevægelses Syn paa Arbejdsmarkedet.

Det er muligt, at mange Folk nødig vil opgive Resterne af de liberale Illusioner, som er knyttet til det frie Næringsliv og det frie Beskæftigelsesvalg. Det er i Virkeligheden en stor Indsats af Erhvervsraadet at have peget paa den Kendsgerning, at der allerede i Dag i Praksis ikke findes frit Beskæftigelsesvalg, fordi der faktisk finder en Slags Regulering Sted, og at det i Virkeligheden kun drejer sig om at erstatte mere eller mindre tilfældige og uensartede Foranstaltninger med en ensartet planmæssig Regulering, som skal svare til den samlede Beskæftigelsespolitik og sikre den mest gnidningsfrie Indlemmelse af de unge Aargange i Produktionsprocessen. Og forresten er det kun rimeligt, at Arbejdskraftens beskæftigelsesmæssige Sammensætning underkastes en tilsvarende Kontrol som Kapitalens Indsats i Erhvervslivet (Investeringskontrol). Men det er givet, at Arbejdmarkedets Regulering maa blive *Fagforeningernes* eget Værk. Fagforeningerne, der i Dag er den vigtigste Faktor paa Arbejdsmarkedet, er bestemt til at regulere Arbejdsmarkedet og tilpasse Arbejdsudbuddet til Erhvervslivets Behov.

I denne Forbindelse skal vi ogsaa gøre opmærksom paa, at Betænkningen foreslaar *Kontrol med og Regulering af Rationaliseringen* for at undgaa Fejlrationaliseringer. De tekniske Fremskridt skal tilpasses Erhvervslivets Udvikling, og man skal undgaa parallelløbende Rationaliseringsforanstaltninger, som ikke organisk indføjes i Erhvervslivets Udvikling, d. v. s. at f. Eks. arbejdsbesparende Rationaliseringsforanstaltninger under Depressionen ubetinget maa undgaas.

Erhvervsraadets Beskæftigelsesbetænkning er en betydelig Indsats til Løsning af Beskæftigelsesproblemet herhjemme, og selvom Betænkningens Ideer ikke bliver realiseret med det samme, saa vil disse dog paavirke den økonomiske Tankegang herhjemme og saaledes forme Erhvervslivets Udvikling. Den fremtidige økonomiske Udvikling vil komme til at staa i Planøkonomiens Tegn og omtrent følge de Linier, Erhvervsraadet peger paa.

Vi skal ikke glemme at omtale, at Erhvervsraadets Betænkning er velegnet til Studiekredsarbejde, fordi næsten alle vigtige økonomiske Problemer som Arbejdsløshed, Industriudvidelse, Prispolitik, Udenrigshandel, offentlige Arbejder, Arbejdsmarkedsproblemer og Byggeri er behandlet i Betænkningen.

H.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

Ballerup Afdeling

har opført eget Hus

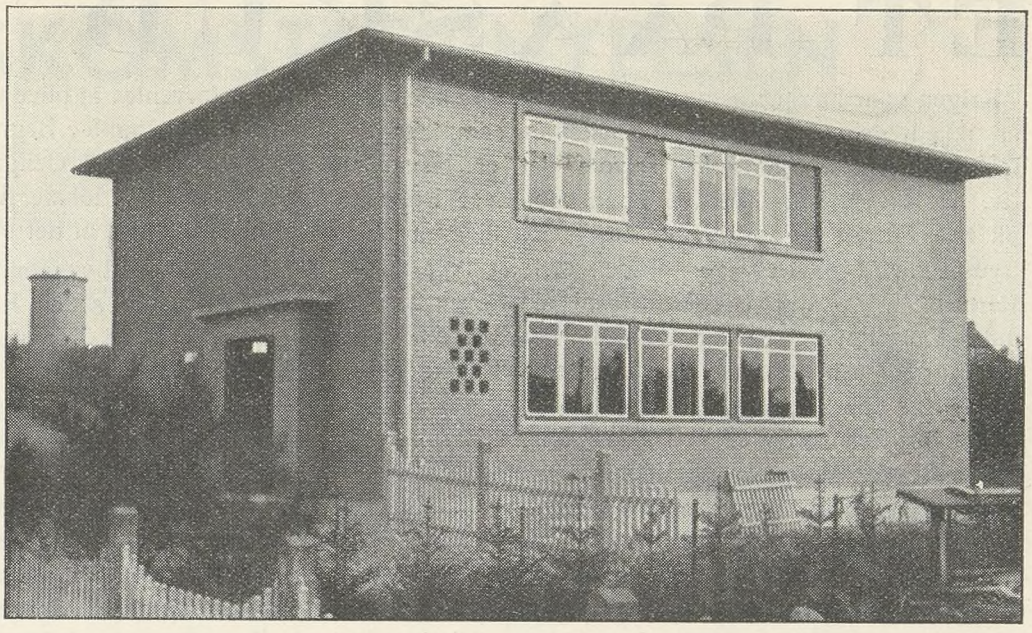

Ballerup Afdelings nye Ejendom.

Ballerup Afdeling, der er stiftet i 1904, holdt for kort Tid siden 35 Aars Stiftelsesfest og indviede samtidig sit nye Hus, der indeholder de for Afdelingen nødvendige Kontorer, foruden en Lejlighed, der beboes af Afdelingens Formand. Ved Stiftelses- og Indvielsesfesten talte Forbundets Formand, Axel Olsen.

Da Afdelingen blev oprettet og paabegyndte sin Virksomhed for 35 Aar siden, skete det under meget smaa Forhold. Afdelingens første Kontor havde til Huse i en Træbarak, og der var kun 16 Medlemmer. Senere flyttedes Kontoret til en Baggaard paa Frederikssundsvej. Herfra foretoges Flytning til Baungaardsvej, hvor Afdelingen boede i en Aarrække. Efterhaanden steg Medlemstallet og dermed Virksomheden. Det blev nødvendig at have en fastlønnet Formand, og da Forholdene iøvrigt udviklede sig saaledes, at man fandt det formaalstjenligt at tilvejebringe moderne Kontor og Lokaleforhold, blev dette Spørgsmaal ivrigt drøftet af Medlemmerne.

Interessen for Tilvejebringelsen af en Løsning blev efterhaanden saa stærk, at en Generalforsamling i Efteraaret 1938 bemyndigede Bestyrelsen til at fremskaffe Tegninger og Overslag til Afdelingens eget Hus. Dette Arbejde fuldførte Bestyrelsen saa hurtigt, at der paa Foraarsgeneralforsamlingen i Aar kunne tages Beslutning og Arbejdet derefter paabegyndes.

Ogsaa selve Opførelsen af Huset gik programmæssigt, saaledes at dette stod færdig til Afdelingens 35-aarige Stiftelsesdag. Ejendommen er opført paa en 2000 Kvadratalen stor Grund, der er beliggende ved Ærtevej i Ballerup. Opførelsessummen andrager 25,000 Kr.

I Kælderen er indrettet Centralvarme og øvrige fornødne Rum. Afdelingens Kontorer er beliggende i Stueetagen og omfatter Kontrollokale, samt Ekspeditions-, Kasserer- og Formandskontor. Paa 1. Sal er som allerede nævnt indrettet Lejlighed til Formanden.

Naar vi saa endelig anfører, at Afdelingens Medlemstal i Dag er 425, vil det forstaas, at den rivende Udvikling i Afdelingsarbejdet, som Stigningen i Medlemstallet fører Beviset for, er mere end tilstrækkelig Motivering for Beslutningen om Ejendommens Opførelse. Vi ønsker Afdelingen til Lykke og bringer vedføjet nogle Billeder saavel af Huset som dets Indretning.

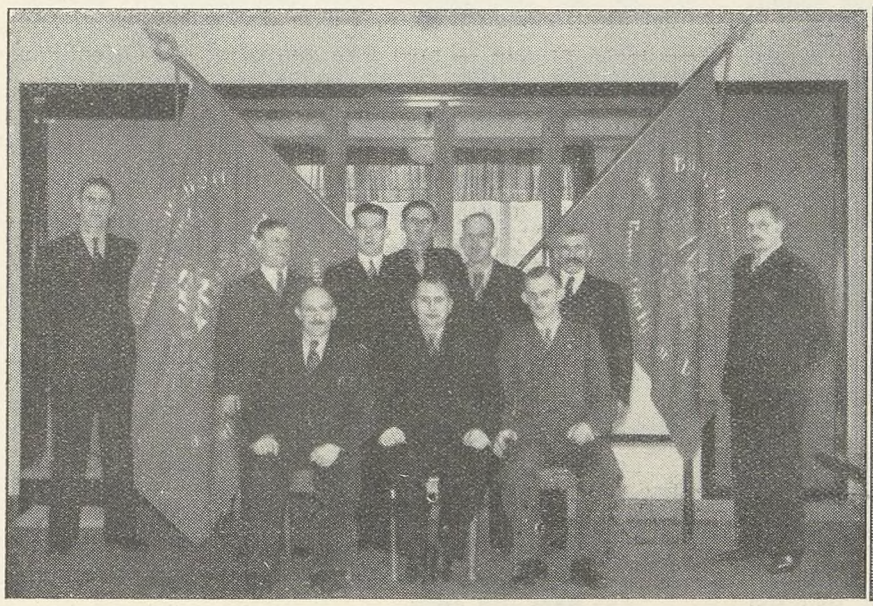

Afdelingens nuværende Bestyrelse.

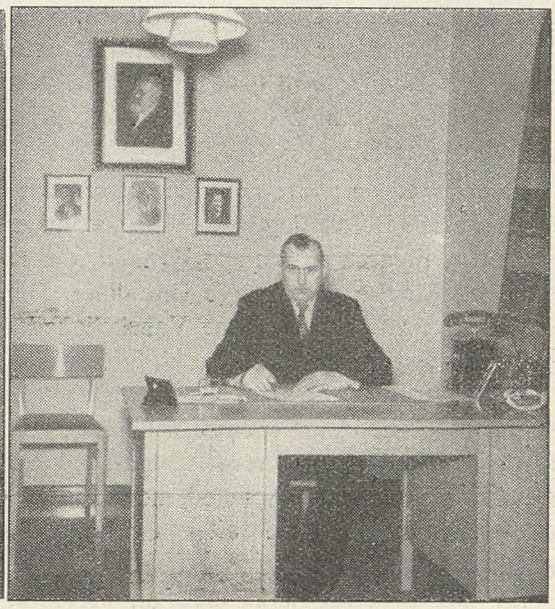

Formanden i sit Kontor.

ET PAASKUD

Krigen gaar hærgende over Verdens store Lande, der har iklædt deres Ungdom det Klædebon, som fritager Samvittigheden for Skrupler, selvom det er Næstens Liv, der tages. Det fredelige Landskab, hvor Bonden gik bag Ploven og forberedte Aarets Høst, gennemkrydses nu af Skyttegrave. Mulden dækker ikke mere Kærnen, hvoraf nyt Brødkorn skal skyde til Livets Ophold og Fornyelse, men lumske Miner til Død og Fordærvelse for dem, der betræder den. Havets Bølger synger ikke længere sin vemodige Sang om Hjemlandet for Sømanden eller den bortdragende, men er bleven truende, koldt og mørkt med sin stadige Trusel om Død og Ulykke fra Miner i det mørke Dyb. Og selv fra Himmelrummets blaanende Hvælv truer Dødens knoglede Haand fra Flyvemaskinen, der ved sin Opfindelse tilsyneladende var Kronen paa al menneskelig Snille og Symbolet paa den fremad- og opadstigende Kultur.

Undtaget fra direkte Deltagelse i det blodige Opgør er hidtil de neutrale Lande, hvis ansvarlige Statsmænd pludselig er bleven stillet overfor Balancekunstens svære Opgave paa Neutralitetens stramme Line for derved at sikre det paagældende Land mod at blive inddraget i Forviklinger af faretruende Karakter. Samtidig hermed foreligger der Vanskeligheder indadtil, som kræver store formidlende Evner. Mange Forhold af handels- og beskæftigelsesmæssig Betydning trænger sig paa, saavel som ogsaa Befolkningernes Forsyninger af enhver Art er et alvorligt Spørgsmaal.

Disse Forhold stiller store Krav ikke alene til de paagældende Statsmænds personlige Evner, men ogsaa til hver enkelt af de neutrale Staters Indvaanere. Det er Fællesskabsfølelsen, der appelleres til, saaledes at ingen gør sig eller tilstræber personlig Fordel af de forhaandenværende Forhold.

Det samme gælder enhver, der paa det ene eller andet Omraade er i Besiddelse af Indflydelse, som ved fejlagtig Udnyttelse kan komme Dele af Landets Befolkning til Skade. Den rette Opfattelse og Udøvelse af Pligten til i enhver Henseende at yde netop det, der tjener Land og Folk til bedste, bør aldrig tilbageholdes eller tilsidesættes af Ønsket om at pleje private Interesser eller Opfattelser.

Fælles med de andre neutrale Stater lider ogsaa vort Land og dets Befolkning under Vanskeligheder med Hensyn til at tilpasse sig de nye Forhold, der har medført Savn og Lidelse paa mange Omraader. Der kan ikke være Tvivl om, at alle disse Vanskeligheder satte ind paa det mest uheldige Tidspunkt. Forsøg fra det Offentliges Side paa at stimulere Beskæftigelsesmulighederne syntes netop at skulle krones med Held. Flere og flere af de Arbejdsløse opnaaede Arbejde ved Industri, Vejarbejder og Byggevirksomhed, navnlig den sidste Beskæftigelsesart tegnede efter en Stagnationsperiode særdeles godt.

En Del af Byggevirksomheden, væsentlig den der kunde forventes at blive udøvet ved privat Initiativ, maa efter de stedfundne Begivenheder forudses at blive formindsket. Men til Gengæld er der, forudsat fornøden Forstaaelse fra lokale Autoriteters Side, Mulighed for en Videreførelse af det offentlige Byggeri.

I vort Lands Lovgivning er der bl. a. skabt Grundlag for Opførelsen af en Række Skolebygninger ud over Landet, ligesom Kommunerne med Støtte fra Statens Side kan opføre højst fornødne Aldersrenteboliger. Pligten til at opføre nye og tidssvarende Skolebygninger falder i udstrakt Grad paa Landkommunerne, der gennem Menneskealdre har ladet deres Skolevæsen, og hvad hertil hører, føre en ubemærket Tilværelse. Derfor har den nye Skolelov, der paabyder Kommunerne Pligt til indenfor et nærmere angivet Aaremaal at bringe deres Skolevæsen i Overensstemmelse med de i denne angivne Bestemmelser, skabt en Del Modstand, og det maa desværre konstateres, at Skoleordningens Modstandere i udstrakt Grad søger at udnytte den nuværende Situation til Opnaaelse af Udsættelse med Hensyn til Iværksættelse af de med Opførelsen af de nye Skolebygninger nødvendige Byggearbejder.

Paa samme Maade er det bekendt at baade Amter og Kommuner i visse Tilfælde har benyttet Krigssituationen som et Paaskud til Forhaling af Arbejder, der ellers stod umiddelbart foran deres Paabegyndelse. Muligt kan det saaledes stedfundne have Oprindelse i en øjeblikkelig Paavirkning af Forholdene eller overdreven Vurdering af de Vanskeligheder disse kan forventes at ville medføre. I saa Tilfælde vil der være Mulighed for de paagældende Arbejders snarlige Igangsættelse, hvis de fornødne Materialer og Pengemidler kan fremskaffes.

Men drejer det sig derimod om vedkommende Myndigheds Forsøg paa at finde et Paaskud til skjult Sabotage bør et saadant ikke taales. Som allerede nævnt i det foregaaende kræver Krigssituationen store Ofre af alle; men de største Ofre bliver altid ydet af dem, der har mindst, altsaa af Arbejderklassen, som har lidet at staa imod med. Det maa derfor kræves af alle — ogsaa private — men ikke mindst af det Offentlige, at der i enhver Henseende tilstræbes tilvejebragt taalelige Forhold i den Udstrækning, det er muligt, og kan dette gøres ved Iværksættelse af Arbejder bør intet Middel herfor lades uforsøgt.

Det er lidet tiltalende at bruge Krigssituationen som Paaskud til det modsatte.

R—dt.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

OVERENSKOMSTFORNYELSEN

Saa endte altsaa denne Lønsituation. Resultatet vil vi ikke snakke altfor meget om; der kan siges mange Ting baade for og imod. Men een Ting er det værd at holde sig for Øje, hvis man ikke kan modstaa Trangen til at reflektere over Tingene, at Situationen var meget ekstraordinær.

Ingen Sinde tidligere har det Forhold foreligget, at der er blevet forhandlet midt i en Overenskomstperiode om Løntillæg til de løbende Overenskomster. Det var Krigen og den deraf følgende Vareprisstigning, der gjorde Lønspørgsmaalet aktuelt for Arbejderne — og vel egentlig ogsaa for Arbejdsgiverne.

Det skal imidlertid siges til vore Afdelingers Ros, at det kun var i ringe Udstrækning, de klemte paa overfor Hovedledelsen for at faa Forhandlinger i Gang om Dyrtidstillæg. Om dette nu maaske ogsaa til en vis Grad havde sin Aarsag i, at det ret tidligt gennem Pressen var blevet bekendtgjort, at Hovedorganisationerne forhandlede om denne Sag, skal være usagt, men en Kendsgerning er det, at vor Hovedledelse var behageligt fri for at komme under anden Pression, end den der fremgik af en naturlig Forstaaelse af Ønskeligheden af at komme Dyrtiden saa tidligt og saa meget til Livs, som vel mulig, et Ønske, der ogsaa gjorde sig gældende i samtlige andre Forbund.

Det var jo de samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, der, i stadig Føling med de tilsluttede Forbunds Repræsentanter, førte disse Forhandlinger med Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening, og det var saaledes den samlede Arbejdsgiverforenings Interesser, der her kom til at staa over for Arbejdernes.

Noget for noget, naar Venskab skal holdes, er der jo et gammelt Ord, der hedder, og det er ikke svært at forstaa, at i samme Grad som Arbejderne lagde Vægt paa et hurtigt og rimeligt Dyrtidstillæg, i samme Grad stillede Arbejdsgiverne deres Betingelser, og de var ikke billige.

Nu er det jo saadan sin egen Sag at likvidere de Chancer, der foreligger for Fagene under normale Overenskomstforhandlinger til Fordel for en Dyrtidsregulering nogle Maaneder før Overenskomsternes Udløbstid; men det var simpelthen saa at sige den Pris, Arbejdsgiverne forlangte for at gaa med til et Løntillæg forinden Overenskomsternes normale Udløb pr. 1. Marts 1940.

Det var herom Forhandlingerne i meget høj Grad kom til at dreje sig, sammen med hvor stort det Timetillæg skulde være, der skulde erstatte Vareprisstigningen.

Efter Statistisk Departements Udregning af Vareprisstigningen udgjorde denne en Stigning fra 184 til 190 Points — altsaa 6 Points Stigning — og det Tal, der blev den endelige Overenskomst for voksne Arbejdere, nemlig 0,85 Øre for hvert Point, Pristallet var gaaet i Vejret siden sidste Overenskomstafslutning, hvor Pristallet for de allerfleste Overenskomsters Vedkommende var 184, var ikke til at komme uden om, idet de 0,85 Øre er beregnet paa en Gennemsnitsfortjeneste for samtlige voksne, mandlige Arbejdere, København, Provins og Landdistrikter taget under et og for saavel Akkord- og Timelønsarbejde paa 158 Øre.

Men vi ved naturligvis meget vel, at der ikke her er Tale om Dækning for den faktiske Vareprisstigning i dette Øjeblik; thi det foreliggende Pristal 190 refererer sig til Varepriser, der er optaget ca. 1 Maaned før Pristallets Offentliggørelse, altsaa omkring 1. Oktober, og Varepriserne er steget betydeligt siden da, og naar det derfor kan paastaas, at den nu opnaaede Lønforhøjelse ikke giver Dækning for den indtraadte Prisstigning, er dette for saa vidt rigtigt, som der siden Pristallets Beregning — omkring 1. Oktober — er indtraadt yderligere Prisstigninger. Men naar der i det hele taget skal foretages Lønregulering paa Grundlag af Pristallet, vil der altid være en vis Skævhed til Stede i Disfavør af Arbejderne i Tider med stigende Varepriser, der hos Arbejderne let kan fremkalde en Følelse af at blive snydt; men der er maaske en vis Trøst i, at Forholdet til Gengæld vil virke modsat i Tilfælde af et faldende Prisniveau, hvor Prisnedgangen saa først senere vil komme til Udtryk i Pristallet.

Under Forhandlingerne med Arbejdsgiverne blev der fra Arbejdernes Side oprindelig krævet gennemført et Procenttillæg til alle Lønninger og herudover særlig Tillæg til lave Lønninger, men da det ikke viste sig muligt at naa en Forstaaelse paa dette Grundlag, enedes man — som det nu vil vides — til Slut om et fast Øretillæg. Dette vil sige, at enhver Arbejder faar samme Tillæg pr. Time, uanset om de tjener lidt eller meget, hvorved de lavest lønnede faar den procentvis største Forhøjelse, men ganske vist paa Bekostning af de højere Lønninger, idet det fastsatte Øretillæg, 0,85 Øre pr. Point Stigning i Varepristallet, refererer sig procentvis til den foran omtalte Gennemsnitstimefortjeneste paa 158 Øre, og Timefortjenester paa over 158 Øre faar derfor ikke fuld procentvis Dækning. Afsavnet er selvfølgelig til at begynde med kun ganske ringe, men stiger dog ret betænkeligt over for større Timefortjenester paa f. Eks. 200 Øre og derover.

Da Gennemsnittet af vore Medlemmers Timefortjenester ikke er 158 Øre, men for København 154 Øre og for Provinsen 137 Øre og for hele Landet under eet 144 Øre, er det selvsagt en Fordel for disse lavere Lønninger, at Udregningen af Timetillæget paa 0,85 Øre er beregnet paa 158 Øre; thi hvis Udregningen skulde

være foretaget paa det lavere Tal, 144 Øre, vilde Timetillægget ikke være blevet 0,85 Øre, men kun 0,80 Øre. Det er saaledes uomtvisteligt, at saavel Princippet Øretillæg i Stedet for procentvis Tillæg og den højere Timefortjeneste, 158 Øre, som Øretillægget er beregnet paa, kommer de lavere Lønninger til Hjælp, og det i progressivt stigende Grad, eftersom Pristallet viser Udsving i opadgaaende Retning.

Vi viser i nedenstaaende Tabel en Sammenligning i Anvendelsen af hver især af de to Beregningsmaader ved forskellige Pristalsudsving opad. *T.* betyder Timefortjeneste med det inkluderede Øretillæg, og *P.* betyder Timefortjeneste med det inkluderede procentvise Tillæg.

Timefortjeneste	3 Points Stigning		6 Points Stigning		12 Points Stigning		18 Points Stigning		24 Points Stigning		36 Points Stigning	
	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.
100	102,5	101,7	105,1	103,3	110,2	106,6	115,3	109,9	120,4	113,2	130,6	119,8
110	112,5	111,8	115,1	113,6	120,2	117,3	125,3	120,9	130,4	124,5	140,6	131,8
120	122,5	122,0	125,1	124,0	130,2	127,9	135,3	131,9	140,4	135,8	150,6	143,8
130	132,5	132,1	135,1	134,3	140,2	138,6	145,3	142,9	150,4	147,2	160,6	155,7
140	142,5	142,3	145,1	144,6	150,2	149,2	155,3	153,9	160,4	158,5	170,6	167,7
145	147,5	147,4	150,1	149,8	155,2	154,6	160,3	159,4	165,4	164,1	175,6	173,7
150	152,5	152,5	155,1	155,0	160,2	159,9	165,3	164,9	170,4	169,8	180,6	179,7
155	157,5	157,6	160,1	160,1	165,2	165,2	170,3	170,3	175,4	175,5	185,6	185,7
160	162,5	162,6	165,1	165,3	170,2	170,6	175,3	175,8	180,4	181,1	190,6	191,7
180	182,5	183,0	185,1	185,9	190,2	191,9	195,3	197,8	200,4	203,8	210,6	215,6
200	202,5	203,3	205,1	206,6	210,2	213,2	215,3	219,8	220,4	226,4	230,6	239,6
250	252,5	254,1	255,1	258,3	260,2	266,5	265,3	274,8	270,4	283,0	280,6	299,5

Naar der i Tabellen synes at være en lille Uoverensstemmelse, idet Vendepunktet for den procentvise Pristalsdækning er anført ved en Timefortjeneste paa 155 Øre og ikke 158 Øre, er Grunden hertil den, at det omtalte Tillæg paa 0,85 Øre pr. Time ikke er helt nøjagtigt, idet det nøjagtige Tal er 0,8532. Et saadant Tal kan naturligvis ikke anvendes i Praksis, og man har derfor bortkastet de to sidste Decimaler.

I Praksis betyder dette faktisk intet. Det forstaas let ved at kaste et Blik paa Tabellen. Naar vi regner med den stedfundne Pristalsstigning paa 6 Points, vil man se, at en Timefortjeneste paa 155 Øre, som allerede nævnt, nøjagtigt faar Dækning, medens 160 Øre maa afgive 0,2 Øre pr. Time. Der kan for en Timefortjeneste paa 158 Øre teoretisk blive Tale om en betydningsløs Difference, ca. 0,1 Øre pr. Time.

Paa samme Maade er der af praktiske Grunde regnet med en Pristalsstigning paa 0,55 % pr. Point, medens det virkelige Forhold er, at en Stigning paa 1 Point fra 184 til 185 kun giver 0,54 %. Her bliver Tale om en lille Difference i vor Favør for Lønninger over de ofte nævnte 158 Øre, idet de under *P.* anførte Tal i visse Tilfælde kan blive en Bagatel lavere.

Men for at opnaa denne Dyrtidsordning maatte der — stort set altsaa — gives Afkald paa almindelige Overenskomstforhandlinger med Revision af Prislister og almindelige Bestemmelser i Overenskomsterne. Var Prisen herfor nu for høj? Det er selvfølgelig meget vanskeligt at afgøre. En Paastand om, at der reelt vilde kunne være opnaaet mere, hvis man havde kastet hele Dyrtidsprojektet over Bord og ladet Overenskomsterne naa frem til almindelig Forhandling, vil jo altid være af stærk problematisk Beskaffenhed, og i en Tid som vor med alle dens kendte og endnu ukendte Vanskeligheder vilde en saadan Handling stærkt faa Karakteren af Hasard.

»En Fugl i Haanden er bedre end ti paa Taget«, siger man jo, og skal vi dømme efter Afstemningsresultatet, tør det maaske ogsaa nok hævdes, at vort Forbunds Hovedbestyrelse og vort samlede Grupperepræsentantskab, der stærkt traadte i Brechen for den nu gennemførte Overenskomst, har været paa den rigtige Side, selv om man naturligvis ikke uden videre kan negligere det meget betydelige Antal Nej-Stemmer, der ved Urafstemningen forelaa inden for vort Forbunds Omraade.

Disse Nej-Stemmer var sikkert i overvejende Grad Udtryk for Ønsket om under almindelige normale Overenskomstforhandlinger at faa hjulpet lave Lønninger op og faa rettet de mange Skavanker i Overenskomster og Prislister, der nu igennem flere Overenskomstperioder har maattet staa uændret. Respekt ogsaa for saadanne Stemmer.

Afstemningen indenfor vort Forbund.

Paa Grundlag af Forbundets Medlemstal i September 1939, som var 195.408, blev Antallet af Stemmeberettigede opgjort til *151.695* Mand, idet der er foretaget et Fradrag paa ialt 43.713, omfattende dels Forbundets ikke-stemmeberettigede Landarbejdere og dels Afdelinger eller Medlemsgrupper, der under de givne Forhold ikke kunde komme i Betragtning ved Stemmeopgørelsen.

De indkomne Stemmeresultater viste:

48.144 Ja,
22.706 Nej og
1.017 blanke og ugyldige.

Ialt 71.867 Stemmer (Stemmeprocent 47,4).

Da der efter de nu gældende nye Afstemningsregler skal afgives Stemmer for mindst 75 Procent af det

stemmeberettigede Antal Medlemmer, maatte Urafstemningen suppleres ved Hjælp af Hovedbestyrelsens Stemmetal. Da de stemmeberettigedes Antal som ovenfor nævnt androg 151.695, og 75% heraf andrager *113.771*, skulde Hovedbestyrelsen afgive Stemme for 41.904 Mand. Resultatet af denne Afstemning blev følgende:

39.698 Ja og
2.206 Nej

Ialt 41.904 Stemmer (Stemmeprocent 27,6).

Det samlede Stemmeresultat blev herefter:
87.842 Ja,
24.912 Nej og
1.017 blanke og ugyldige.

Ialt 113.771 Stemmer (Stemmeprocent 75,0).

Paa Basis af vor Medlemsstatistik kan vi orientere os lidt om Stemmernes Fordeling i By og paa Land: I *København* regner vi med 46.644 stemmeberettigede Medlemmer, hvoraf 22.691 (=48,6%) har stemt.

Forbund	Ved Urafstemning					Ved kompetent Forsamling		
	Antal stemmeberettigede	Ja Stemmer	Nej Stemmer	Blanke Ugyldige	Stemme-pCt.	Ja Stemmer	Nej Stemmer	Stemme-pCt.
Arbejdsmænd	151.695	48.144	22.706	1.017	47,4	39.698	2.206	27,6
Bagere	2.589	960	595	84	63,3	303		11,7
Billedskærere	193	146	6	1	79,3			
Bogbindere	5.600	3.884	328	14	75,5			
Brolæggere	253	199	24	1	88,5			
Bødkere	353	218	22	5	69,4	20		5,7
Børsteindustri	470	224	186	8	88,9			
Drejere	185	151	8	2	87,0			
Elektrikere	4.090	1.566	481	9	50,3	933	78	24,7
Forgyldere	146	113	5		80,8			
Formere	2.238	1.310	649	33	89,0			
Funktionærer*)	1.253	622	291	9	73,6		16	1,5
Gartnere	28	11	15		92,9			
Glarmestersv.	437	228	40		61,3	60		13,7
Glasarbejdere	360	264	36	4	84,4			
Guld-, Sølv- og Elektroplet	948	430	111	12	58,3	158		16,7
Gørtlere	570	389	68		80,2			
Handels- og Kontormedhj.	2.492	1.349	14	6	54,9	500		20,1
Handskemagere	351	242	14	8	75,2			
Hatte- & Buntm.	1.230	756	162	7	75,2			
Jern- & Metal	600	393	53	4	75,0			
Karetmagere	328	176	57	4	72,3	9		2,7
Kedelpassere	1.173	737	145	10	76,0			
Keramikere	1.589	838	195	12	65,8	147		9,3
Kobbersmede	256	205	35		93,7			
Korkskærere	10	10			100,0			
Kurvemagere	105	86	5	3	89,5			
Kvindel. Arb.	13.354	7.291	4.106	288	87,5			
Litografer	1.061	591	206		75,1			
Læder & Skind	560	305	129		77,5			
Malere	8.836	3.414	1.864	140	61,3	1.209		13,7
Metaltrykkere	144	98	15	1	79,1			
Murere	11.216	3.838	1.445		47,1	2.712	417	27,9
Mølleriarb.	863	425	220	16	76,6			
Papirindustri	1.775	666	931	24	91,3			
Radiotelegraf	140						140	100,0
Rebslageriarb.	415	92	56		35,7	102	62	39,5
Riggere-Sejlm.	171	81	75	1	91,8			
Sadelm.-Tapets.	2.584	1.568	467	20	79,5			
Skibstømrere	1.290	510	351	16	68,0	95		7,3
Skotøjsarb.	5.234	3.257	891	91	81,0			
Skraatobaksarb.	514	421	48	6	92,4			
Skrædere	15.523	4.542	658	41	33,8	6.399		41,2
Smede-Maskinarb.	39.191	23.361	5.876		74,6			
Snedkere	10.855	4.738	850		51,5	2.553		23,5
Soign. (Frisør)	35	34			97,1			
Specialarb.	1.096	243	708	17	88,3			
Stenindustriarb.	936	543	121	39	75,0			
Stukkatører	100	79	1		80,0			
Sukkervarearb.	2.023	1.290	580	28	93,8			
Søfyrbødere	2.060	13	477	1	23,8		1.157	56,2
Sømænd	4.800	256	560		17,0	874	1.910	58,0
Tekstilarb.	17.304	4.971	1.518		37,5	5.961	528	37,5
Tjenere	52	9	14		44,2	16		30,8
Tobaksarb.	9.066	4.235	3.410	157	86,1			
Træindustriarb.	6.222	2.755	403		50,8	1.508		24,2
Typografer	4.362	2.277	941	35	74,6			
Tømrere	9.749	4.358	736	8	52,3	1.926	282	22,7
Ialt	351.073	139.912	53.908	2.158		65.183	6.796	

*) Dansk Funktionærforbund. Ved kompetent Forsamling: 3 blanke Stemmer.

	Stemmeberettigede	Ja Stemmer	Nej Stemmer	Blanke ugyld.	pCt.
Ved Urafstemning	351.073	139.912	53.908	2.158	55,8
Ved komp. Forsaml.		65.183	6.796	3	20,5
Tilsammen	351.073	205.095	60.704	2.161	76,3

Af de afgivne Stemmer var 12.492 Ja (=55,1%), 9.779 Nej (=43,1%) og 420 blanke og ugyldige (=1,8%).

I *Provinsen* kan vi regne med 105.051 stemmeberettigede Medlemmer, hvoraf 49.176 (=46,8%) har stemt. Af de afgivne Stemmer var 35.652 Ja (=72,5%), 12.927 Nej (=26,3%) og 597 blanke og ugyldige (=1,2%).

Medens Stemmedeltagelsen saaledes har været omtrent ens i København og Provinsen, nemlig henholdsvis 48,6% og 46,8%, har Provinsen betydeligt flere Ja-Stemmer end København, nemlig 72,5% imod 55,1%; men Afstemningsprocenten varierer iøvrigt meget indenfor de forskellige Afdelinger.

Naar Hensyn tages til den korte Tid, der var levnet til Afstemningen, var den 47,4% Stemmedeltagelse ved Urafstemningen ikke saa helt daarlig en Stemmedeltagelse endda, selv om vi naturligvis ved kommende Afstemninger med længere Afstemningstid maa naa meget længere frem.

Vi gengiver omstaaende ogsaa det indenfor De samvirkende Fagforbund foreliggende samlede Afstemningsresultat.

For Fuldstændighedens Skyld bør det maaske ogsaa nævnes, at Forslaget blev vedtaget af Arbejdsgiverne med 565 Ja, 37 Nej og 6 blanke eller ialt 608 Stemmer. Arbejdsgiverforeningen havde 675 Adgangsberettigede til Generalforsamlingen, men heraf deltog kun 625.

— — — Ja, saaledes endte altsaa denne Lønsituation, og hvad enten man nu er tilfreds eller ikke, saa er det vel kun rimeligt, at vi alle, sammen med Flertallet af vore Medlemmer, der sikkert ogsaa har haft visse Betænkeligheder, forinden de tog deres Standpunkt, slaar os til Taals og taler om noget andet — der er jo nok.

A.

Overenskomsten fornyet med Landhaandværkerne

I sine Hovedtræk holder denne Overenskomst sig paa Hovedorganisationernes Dyrtidsoverenskomst Grund, men det maa dog bemærkes, at Dyrtidstillægget først træder i Kraft den 18. November, medens kommende Dyrtidstillæg træder i Kraft sammen med Hovedorganisationernes.

Iøvrigt vil vore Medlemmer kunne erholde fornøden Underretning ved Henvendelse til de respektive Afdelinger.

A.

Arbejdsfred!

Naar Skibene sænkes, og Byerne brændes,
har vi ikke Tid til at strides og skændes;
at splittes betyder, at Spillet er tabt!
Saa meget af andre er blevet forødet,
men folder vi selv vore Hænder i Skødet,
saa ved vi, at intet igen bliver skabt.

Det er ikke Tiden, hvor Kampraab skal lyde,
alt, hvad vi kan yde i Dag, skal vi yde,
vor nyttige Gerning skal holdes i Gang!
Og Stenen skal stryges, og Mulden skal vendes,
og Bælgen skal trædes, og Essen skal tændes,
saa Stempler og Hjul synger Arbejdets Sang.

Vi vil ikke lytte til Nuller og Nitter
og Røster, der lokker, og Stemmer, der splitter,
de øder vort Livsmod og spilder vor Kraft,
og Ord ej, men Gerning af alle vi kræver,
i Dag vil vi knytte de hærdede Næver,
naar Fløjterne lyder, om Skovlenes Skaft.

Nu er det en Arbejdsmands Adel og Ære
s i n Del af de samlede Byrder at bære,
en Skam er det aldrig at slide sig træt!
Og gør vi vor Pligt som den trofaste Slider,
da oprinder atter de lysere Tider,
hvor ingen faar Lov at bestride vor Ret.

Hver den, som da Jorden laa hærget og saaret,
med redelig Vilje Besværet har baaret,
naar Høsten er bjærget, skal hæve sin Løn!
Og vel er det Vinter, men Jorden skal grønnes,
og den Dag skal Afsavn og Lidelser lønnes,
og da er vort Krav ikke bare en Bøn.

Men ingen skal sige om os, vi har svigtet,
i Modgangens Tid har vi følt os forpligtet
og kæmpet, til Skyer og Skygger drev bort;
det Danmark, som nu vi har værnet og styrket,
hvis Vej vi har banet, hvis Jord vi har dyrket,
med Arbejdets hellige Ret bliver v o r t!

De Mænd, vi har selv sat ved Styret, skal vide,
vi ogsaa i Modgang staar ved deres Side;
en Dag rinder op af den sorteste Nat!
Nu, da vi skal tvinge vort Læs op ad Bakke,
er det ikke Tid til at skændes og snakke,
vi spytter i Næverne og tager fat!

A a g e H e r m a n n.

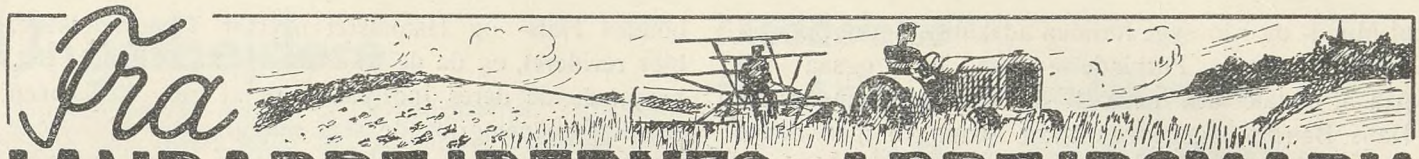

Angaaende Dyrtidsreguleringen for Landbrug, Skovbrug og Dræning

I Anledning af de talrige Forespørgsler, vi har modtaget ang. Dyrtidsreguleringen for Landbrug, Skovbrug og Dræning, bemærkes:

For Skovbrugets Vedkommende:

Den mellem de samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening vedtagne Overenskomst om Dyrtidsregulering træder straks i Kraft for Frijsenborg, Moesgaard og Pajhede Skovdistrikter, som er Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen. Følgelig maa Ordningen ogsaa samtidig træde i Kraft for de Skovdistrikter, som har tiltraadt Frijsenborg Skovbrugsoverenskomst. Det gælder bl. a. Ry Sønderskov, Bidstrup og Serritslevgaard Skovdistrikter i Jylland.

Forbundet har sat sig i Forbindelse med henholdsvis Sjællands, Maribo Amts og Lindenborgs Skovbrug samt Statsskovene, Hedeselskabet og Klitplantagerne for at søge tilsvarende Ordning gennemført her.

Naar dette er i Orden — og herom vil Afdelingerne faa nærmere Meddelelse — er Dyrtidsordningen dermed automatisk gældende ogsaa for det store Antal Skovdistrikter, som har tiltraadt en af disse Overenskomster. Tilbage bliver saa kun de Skovdistrikter, med hvem en enkelt Afdeling har en Overenskomst, hvis Lønninger ikke automatisk reguleres efter en af disse Skovoverenskomster.

Disse Afdelinger maa sætte sig i Forbindelse med paagældende Skovdistrikt angaaende dets Tiltrædelse af Dyrtidsreguleringen.

Nogle Skovoverenskomster kan først opsiges til Udløb i Tiden 1. August til 1. November 1940.

Ved Forhandlingen om disse Overenskomster maa man være opmærksom paa, at en simpel Tiltrædelse af Dyrtidsordningen medfører, at saadanne Overenskomster fornyes paa et Aar til Efteraaret 1941, medens Dyrtidsordningen ikke indeholder Bestemmelser om Dyrtidsregulering længere end til Februar 1941. Vi mener derfor, at det her er nødvendigt at indføje Reguleringerne April, Juli og eventuelt Oktober 1941, saaledes at Reguleringen rækker helt frem til Overenskomstens Udløbstid.

For Dræningsoverenskomsterne gælder, at de alle er Landsdelsoverenskomster, hvorfor Forbundet straks indleder Forhandling med de paagældende Dræningsmesterforeninger og Dræningsmestre om at tiltræde den foreliggende Overenskomst om Dyrtidsregulering etc., samt Arbejdsgiverforeningen i Maribo Amt.

Efterhaanden som der maatte foreligge Resultat af disse Forhandlinger skal de paagældende interesserede Afdelinger høre nærmere fra Forbundet.

Landbrugsoverenskomsterne,

herunder ogsaa Sukkerroe-, Cicorie- og Ærtepluknings-overenskomster etc.

Vi har tilskrevet samtlige de Organisationer, vi har saadanne Overenskomster med, og anmodet om Forhandling om en til førnævnte svarende Dyrtidsordning m. v.

Ogsaa om Resultatet af disse Forhandlinger skal Afdelingerne blive holdt underrettet, ligesom Afdelingerne samtidig vil modtage nærmere Informationer ang. de med Enkelt-Arbejdsgivere afsluttede Overenskomster.

Forinden de her nævnte Forhandlinger er afsluttede med positivt Resultat, kan vi ikke sige Afdelingerne mere om disse Forhold. Afdelinger og Medlemmer anmodes derfor om at afvente disse nærmere Oplysninger. Vi skal fremskynde Forhandlingerne saa meget, det er os muligt, og vi skal omgaaende give de interesserede Afdelinger Meddelelse om de Forhandlingsresultater, der maatte foreligge for de forskellige Overenskomster.

Oscar Levinsen.

Venstre og Landbrugets Medhjælpere

To af Venstres Folketingsmænd har for nylig fundet sig foranlediget til at demonstrere Partiets Indstilling overfor Landbrugets Arbejdere; dette er jo ellers gjort saa ofte og gjort saa tydeligt, at Gentagelse skulde synes helt overflødigt. De Herrer Folketingsmænd Sønderup og Løje maa imidlertid alligevel have anset det for paakrævet at respektere Partiets Standpunkt, maaske for at Befolkningen ikke skulde glemme det, maaske, og det er vel det mest sandsynlige, for at vise Storbønderne i deres respektive Valgkredse, hvor tjenstivrige de er, hvorom alting er, de har hver for sig forkyndt for Samtiden, at Venstre ikke vil høre noget om, at Kaarene for Landbrugets Medhjælpere trænger til Forbedring, endsige være med i et Arbejde for en saadan eventuel Forbedring.

Hr. Sønderup aflagde sit Vidnesbyrd fra selve Folketingets Talerstol under Finanslovens første Behandling. Han holdt her en Tale, hvori han beskæftigede sig med Problemer, som Udsmykning af Kirker og Bekæmpelse

af Mund- og Klovsyge foruden adskillige andre Spørgsmaal. I samme Forbindelse kom han ogsaa ind paa at omtale den nedsatte Landarbejderkommission. Hans Betragtninger over, hvad Meningen med denne Kommission kunde være, lød saaledes:

»Den højtærede Statsminister hentydede i Trontalen til den Kommission, der beskæftiger sig med Forholdet mellem Arbejder og Husbond eller rettere mellem Medhjælper og Husbond. Jeg forstaar heraf, at det er Meningen, at dette Arbejde skal resultere i en ny Lov. Jeg ved ikke, hvorvidt det er paakrævet, jeg har aldrig mødt Kravet i de Egne, hvor jeg har min Færden. Det er min Opfattelse, at der, hvor det gaar bedst, hvor det gaar, som det skal, kender man forfærdeligt lidt til den nuværende Tyendelovs Bestemmelser. Jeg har kun ringe Tro til, at en Medhjælperlov, hvis den skal skrives i den Aand, der er raadende i hvert Fald i visse Fagforeningskredse, vil gavne Forholdet mellem Husbond og Medhjælper. Det er jo en kendt Sag, at Landbruget har været ude for mange Vanskeligheder i de senere Aar; det har næsten været saaledes, at bedst som Lysning var i Sigte, kom der en ny Styrtsø, og det er jo ikke saa ejendommeligt, at en Del har maattet bukke under. Jeg skal ikke gaa i Enkeltheder vedrørende den Modgang, Landbruget har haft og fremdeles har, dels foraarsaget af Vanskeligheder udefra, men ogsaa selvfølgelig af den Politik, Regeringen har ført, men jeg ønsker at understrege, at det kan hænde, det ligger saadan, at de værste Prøvelser maaske er tilbage. Det er slemt, naar Naturkatastrofer træffer ind, det er svært, naar Mund- og Klovsygen hærger, og det kan være kvalfuldt, naar det kniber at faa det til at rende rundt, men det bliver endnu mere pinagtigt, saafremt man forgifter Forholdet mellem en Husbond og hans Medhjælpere, Resultatet heraf bliver uvægerligt en ringere Udnyttelse af Danmarks Jord og en yderligere Mekanisering af Landbruget, der skaber Arbejdsløshed og yderligere binder store Kapitaler i Form af Maskinanlæg til Landbruget — et Forhold, der i anden Omgang yderligere bereder Vanskeligheder for den Ungdom, der skal i Gang. For det er jo ikke Jordpriserne, som tvinger Ejendomspriserne i Vejret, men det er Bygningerne og Inventaret. Nej, det, vi efter min Opfattelse trænger til, er ikke en ny Tyendelov, men en Lovgivning, som tager Sigte paa en Dygtiggørelse af Ungdommen. Jeg tror ogsaa, det ligger saadan, at den Ungdom, der duer noget, glædeligvis har mere Interesse for dette Problem, end for lovfæstede Bestemmelser om Arbejdstid i Landbruget — noget, som det iøvrigt slet ikke er muligt at praktisere.«

Vi har gengivet dette Afsnit af den meget »alsidige« Tale saa udførligt, fordi det er saa karakteristisk for den, som det synes, evig uforanderlige Stupiditet, den selvglade, urokkelige Forstokkethed, som stadig raader indenfor visse storagrariske Kredse her i Landet med Hensyn til Landbrugets Arbejdsforhold. Man vil ikke paa Vilkaar erkende, at der er noget at rette ved disse, ikke for Arbejdsgivernes Vedkommende i hvert Fald, Arbejdsgiverne er gode nok, saa rettænkende og retfærdige, at det næsten slet ikke er til at tro, og de Vilkaar, der bydes Landbrugets Arbejdere, specielt Medhjælperne er ogsaa gode nok, bare Folkene var noget bedre; det er faktisk Pointet af Hr. Sønderups mange Ord. Hans Argumentation er forøvrigt næsten Ord til andet den samme, som Venstres Ordførere i sin Tid brugte overfor Kravet om en Revision af Tyendeloven af 1854. Venstre satte sig med Hænder og Fødder imod, at denne Klasselov, der praktisk talt gav Husbonden Hals- og Haandsret overfor Tjenestefolkene, blev revideret, og da de ikke længere kunde hindre det, benyttede de deres Indflydelse til at gøre Revisionen saa lidt gennemgribende som muligt. De motiverede deres Modstand med, at der var jo ingen ordentlig Husbond, der benyttede sig af den Ret, som de efter denne Lov juridisk var i Besiddelse af, overfor deres Tyende, de kendte den saamænd slet ikke, og derfor var det ganske upaakrævet at ændre den bestaaende Lovgivning. Hvorfor den saa skulde opretholdes? Ja, den Side af Sagen kom de ikke ind paa.

Hr. Sønderup, der øjensynlig har sin Styrke i Gentagelsens Kunst, plaprer nu dette efter. Det, som efter hans Mening, nu tiltrænges, er ikke en ny Tyendelov, men en Lovgivning, som tager Sigte paa en Dygtiggørelse af Ungdommen.

Det sidste kan man fra Arbejderside godt være enig med ham i, der trænges virkelig til en saadan Lovgivning. Tag f. Eks. et Spørgsmaal som den Anvendelse af de saakaldte Landvæsenselever, som nu finder Sted. Der er ingen Tvivl om, at en Lovgivning, som sikrer, at Landvæsenselever faar en virkelig faglig Uddannelse, og ikke blot bliver billig Arbejdskraft, er i høj Grad paakrævet. Vi tror ogsaa, at Arbejderrepræsentanterne i den nedsatte Kommission hellere end gerne gaar med til en Lovgivning af den Art. Men Hr. Sønderups Parti, Venstre, er jo repræsenteret i denne Kommission, og har altsaa Adgang til at tage dette Spørgsmaal op til Drøftelse og eventuelt fremkomme med et Forslag i den angivne Retning. Mon det kan forventes, at de gør det? Efter hvad der hidtil foreligger, er der ikke stor Udsigt hertil.

Hr. Folketingsmand Løje, der er Venstres Repræsentant i Kommissionen, og som ogsaa har aflagt sit Venstrevidnesbyrd i denne Sag, har paa de sjællandske Landboforeningers Delegeretmøde forleden i Følge Avisreferat højtideligt erklæret, at han vilde gaa imod alt, som tilsigtede en Ændring i Landbrugets bestaaende Arbejdsforhold. Ja, Referatets Rigtighed forudsat, gik hans Erklæring endda saa vidt at ville modsætte sig ethvert Forslag fra anden Side. Nu kan man jo spørge, hvorfor han saa vilde lade sig vælge til Medlem af denne Kommission, naar hans Stilling i den Grad er forudbestemt, men det er kun naive Mennesker, som kan spørge herom, og saadanne Folk, som er daarligt orienteret med Hensyn til Venstres Politik for Tiden. Alle andre ved, at denne kun bestaar i dette ene, at sige *Nej* til alt, hvad der fremkommer fra Regeringen og det nuværende Regerings Flertals Side, særlig dersom det tilsigter en Forbedring i de Vilkaar, Landbrugets Arbejdere er underkastet. I dette Spørgsmaal er Venstres Standpunkt nu som altid før dikteret af de snævreste Storbondeinteresser. Det kan kort formuleres saaledes: »Tjenestefolkene har det godt nok og skal ikke have det bedre.«

Det er Samfundssindet, saadan som det praktiseres fra den Kant.

M. O.

Ungarbejdere

Ungarbejderne maatte til Dyrtidsnævnet. Arbejdsgiverne vilde ogsaa have 18—20-aarige Arbejdere ind under Ungarbejder-Tillægget paa 0,35 Øre pr. Time pr. Point udover 184, medens vort Forbund hævdede, at alle mandlige Arbejdere over 18 Aar, uanset at der i de vedrørende Overenskomster var ansat en lavere Løn for 18—20-aarige maatte falde ind under Tillægget 0,85 Øre pr. Time. Der er nu i Nævnet afsagt Kendelse, der er saalydende:

OPMANDSKENDELSE
(Ungarbejdere).

For det Nævn, som er nedsat mellem Hovedorganisationerne i Henhold til Punkt I. B. i den mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund indgaaede Overenskomst af 31. Oktober 1939, og som i Medfør af Overenskomstens Punkt V. bl. a. har til Opgave endelig at afgøre Tvivlspørgsmaal vedrørende Overenskomstens Fortolkning, er af De samvirkende Fagforbund indbragt Spørgsmaalet om, hvorledes Begrebet »Ungarbejdere« i Overenskomstens Punkt I. A., 1. Stk., skal forstaas.

Det fastsættes her, at Tillægget for Ungarbejdere udgør 0,35 Øre pr. Time for hvert Point Pristallet stiger, medens Tillægget for mandlige Arbejdere er fastsat til 0,85 Øre pr. Time og for kvindelige Arbejdere til 0,55 Øre pr. Time.

De samvirkende Fagforbund gør gældende, at det lave Tillæg for Ungarbejdere kun vil kunne ydes i saadanne Tilfælde, hvor de mellem Organisationerne gældende Overenskomster indeholder særlige Satser for Ungarbejdere, der er lavere end de for voksne Arbejdere gældende Lønsatser, og at Grænsen for Ydelsen af det lave Tillæg i alle Tilfælde maa ligge ved det fyldte 18. Aar, selvom Overenskomstens Lønskala for Ungarbejdere gælder ogsaa for højere Aldersklasser, f. Eks. til det fyldte 20. Aar.

Dansk Arbejdsgiverforening indtager det Standpunkt, at Ungarbejdertillægget vil være at yde til alle Arbejdere under 18 Aar og yderligere til saadanne Arbejdere over 18 Aar, der efter Overenskomsterne paa Grund af ung Alder aflønnes med en lavere Løn end den for voksne Arbejdere normale.

Da der ikke indenfor Nævnets Organisationsrepræsentanter har kunnet opnaas et Flertal for Sagens Afgørelse, vil denne være at træffe af Opmanden, som derfor bemærker følgende:

Saaledes som Udtrykket »Ungarbejdere« er anvendt i Overenskomsten, maa det antages at tage Sigte paa unge Arbejdere i Almindelighed og ikke kun at have Relation til den i et vist Antal Overenskomster i lønmæssig Henseende særlig udskilte Ungarbejdergruppe. Den Omstændighed, at den generelle Overenskomst fastsætter ensartede Dyrtidstillæg for hele det, i Opbygning og Indhold indbyrdes overordentlig varierende Overenskomstkompleks, som den generelle Overenskomst omfatter, tyder i samme Retning og viser, at Overenskomsten har haft til Formaal — under Hensyn til den allerede indtrufne og forventede Prisstigning — at give Arbejderne et Dyrtidstillæg, der principielt er løsgjort fra det i de enkelte Overenskomster fastlagte Lønsystem og derfor heller ikke gør noget principielt Indgreb i dette.

Grænsen for, hvilke Aldersklasser der maa henføres under Begrebet »Ungarbejdere« i Overenskomstens Forstand, maa — i Mangel af særlige Bestemmelser herom i Overenskomsten — i Overensstemmelse med almindelig Opfattelse naturligt lægges ved det fyldte 18. Aar, jfr. f. Eks. ogsaa Lov Nr. 145 af 18. April 1925 om Børns og unge Menneskers Arbejde.

Herefter afsiges følgende

Kendelse:

Mandlige og kvindelige Arbejdere under 18 Aar omfattes af Overenskomstens Bestemmelse om Ungarbejdere.

København, den 21. November 1939.

sign. Dreyer.

Det bemærkes, at Kendelsen har tilbagevirkende Kraft for den Lønningsuge, i hvilken Mandagen den 13. November er henhørende.

A.

Meddelelse fra Arbejdsløshedskassen

Administrationstilskudets Udsendelse.

I Tilslutning til tidligere fremsendt Meddelelse vedrørende Forsendelsen af Administrationstilskudet skal vi meddele, at Administrationstilskudet for Juli Kvartal d. A. er udsendt til samtlige Afdelingskasserere den 18. November 1939.

Administrationstilskudet udgør 8 Øre ugentlig pr. indbetalt Ugekontingent og skal indføres som Indtægt i Afdelingernes Regnskab.

Hovedkontoret, i November 1939.

Marius Sørensen.

Fra Medlemsmøderne

Stubbekøbing — A/S Stubbekøbing Jernstøberi. Afdelingen har indberettet, at vore Medlemmer har rejst Krav om at faa de samme Tillæg til deres Timeløn, som er fastsat i § 12 i Overenskomsten med Sammenslutningen, til Kærnemagere og Rensere. Vi har korresponderet med Firmaet om Sagen, der hævder, at da der blev truffet Aftale med Arbejderne om Timelønnen, var det en Forudsætning, at de krævede Tillæg var includeret i Timelønnen. Firmaet er dog til Slut indgaaet paa at betale de krævede Tillæg til den nuværende Timeløn, 118 Øre.

Egernsund — De forenede Teglværker. Afdelingen har indberettet, at der er opstaaet Strid om Betalingen for Lastning af Mursten i tyske Skibe, idet Teglværkerne aflønner saadant Arbejde fra 36 til 39 Øre pr. 1000 Sten, medens Afdelingen kræver den samme Betaling, som Skibsførerne betaler, nemlig 44 Øre pr. 1000 Sten. Sagen er behandlet efter Reglerne for faglig Strid, hvorunder Teglværkerne er indgaaet paa at betale, som af Arbejderne krævet, 44 Øre pr. 1000 Sten med Efterbetaling fra Klagens Dato den 30. August d. A.

Aarhus St. — A/S Frich. Afdelingen har indberettet, at vore Medlemmer, der er beskæftiget i Firmaets Renseri, har rejst Krav om højere Løn, og samtidig klager Afdelingen over, at en Arbejder, der lejlighedsvis beskæftiges som Chauffør, ikke, naar han kører som Chauffør, aflønnes med Chaufførløn. Sagen har været behandlet ved Mægling, hvor det første Spørgsmaal er vist tilbage til ny lokal Forhandling, og herunder er der opnaaet Enighed, idet Firmaet er indgaaet paa at fordele 40 Øre pr. Time til 18 Mand. Spørgsmaalet om Chaufføren gik i Orden ved Mæglingen, idet Firmaet indgik paa, at vedkommende Arbejder, naar han beskæftiges som Chauffør, indgaar i Chaufførernes Vilkaar.

D. A. F. — Svovlsyrefabrikerne. Fabrikerne har foreslaaet os en Aftale om Afspadsering af Overarbejde for Blylodderne. Der har i den Anledning været afholdt et Møde i Industrifagene, hvor man enedes om, at efter 1. November 1939 udføres Overarbejde ved Blylodderarbejde i det Omfang, Driften kræver det, i Henhold til Overarbejdslovens § 4 a eller c. Saadant Overarbejde afspadseres om muligt inden 14 Dage og senest 8 Uger, efter at Overarbejde har fundet Sted.

Stouby Afd. — Vejlefjord Sanatorium. I ovennævnte Sag meddeler Afdelingen, at den i 1938 har afsluttet ny Overenskomst med Vejlefjord Sanatorium, hvilken Overenskomst ikke kan opopsiges til Udløb 1. Jan. 1940. I den nye Overenskomst er Timebetalingen hævet med 8 Øre, saaledes at den følger Statsskovbrugets, ligesom Statsskovbrugets Akkordpriser bringes i Anvendelse. Ved Murerarbejdsmandsarbejder og lignende Reparationsarbejder betales efter de derfor gældende Overenskomster. Vi har meddelt Afdelingen, at den maa rejse Krav om et Dyrtidstillæg, for saa vidt og naar et saadant maatte blive gennemført med Arbejdsgiverforeningen og med Statsskovbruget. Iøvrigt synes Overenskomstens 98 Øre i Timen hovedsagelig at omfatte Arbejde i Skov, Park og Have.

Lødderup Afd. — A/S Legind Bjærge, Nykøbing Mors. Ved Korrespondance med ovennævnte Plantage har denne nu afgivet den definitive Erklæring, at den er enig med os i, at den gældende Overenskomst forpligter hver af Parterne til at respektere den mellem Hedeselskabet og Forbundet til enhver Tid gældende Overenskomst om Arbejdet i Hedeplantager.

Forbundet — Landbrugets Arbejdsgiverforeninger. I ovennævnte Sag er der nu efter længere Tids Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningerne truffet den Afgørelse, at Sukkerfoderroer og Fodersukkerroer afregnes efter Reglerne i Landbrugsoverenskomstens § 41, Stk. 14. Optagningstillægget paa 16 Kr. pr. Td. Land betales herudover til Sukkerfoderroerne: Hunsballe, Pajbjerg 6 X, Fodgaard, Øtofte og Tystofte VII. Optagningstillægget paa 8 Kr. pr. Td. Land betales til Fodersukkerroerne Siø VIII og Hvid Øtofte. For følgende Fodersukkerroer betales ikke noget Optagningstillæg: Pajbjerg Korsroe, Gul Øtofte, Hvid Tystofte, Bjergby VIII, Pajbjerg Alfa og Gul Korsager, idet de alene ved at blive afregnet som Sukkerfoderroer betales med 15 Øre mere pr. 100 løb. Favn end for Foderroer.

Meddelelse om Sagen med nødvendige Oplysninger er tilstillet samtlige Afdelinger og Kredse.

Bloustrød Afd. — Inspektør Grue, Høveltegaard, Birkerød. Ovennævnte Sag, der drejede sig om Feriemærker til 2 af vore Medlemmer, der udelukkende havde været beskæftiget ved Skovarbejde i Høveltegaards Skov i hver 23¼ Dag, er nu afsluttet med, at Folkene har faaet udbetalt deres Feriepenge, og Sagen er dermed afsluttet. Oprindelig havde Gaardens Inspektør nægtet at udstede Feriemærker, da han hævdede, at de maatte betragtes som Landbrugsarbejde under 25 Dages Reglen, og heri havde han haft Ret, for saa vidt det drejede sig om Gaardens Landarbejdere, men de paagældende 2, der ellers ikke har nogen Beskæftigelse paa Høveltegaard, har udelukkende været beskæftiget i Skoven, hvorfor vi har krævet deres Ret til Feriemærker efter Ferielovens § 2, Stk. 1. Dette Synspunkt har Fabrikdirektoratet efter at have afæsket Landbrugets Arbejdsgiverforeninger en Erklæring givet os Medhold i. Forøvrigt havde vi ogsaa overfor Fabrikdirektoratet gjort gældende, at saafremt de paagældende 2 Skovarbejdere skulde betragtes som beskæftiget i Landbrugsvirksomhed, maatte de ogsaa underkastes den for Arbejdsdage ved Akkordarbejde fastsatte Beregningsmetode, efter hvilke de paagældende 2 Mand vilde have mere end 25 Dages Arbejde og saaledes alligevel være berettiget til Feriemærker.

Arninge Afd. — Proprietær H. Hansen, Dalmosegaard. Ved et Fællesmøde er en mellem ovennævnte Parter verserende Uoverensstemmelse angaaende Beregning af Fodermesterlønnen blevet afgjort saaledes, at Arbejdsgiveren til fuld Afgørelse efterbetaler 100 Kr.

Soderup-Eskildstrup Afd. — Gdr. A. Christiansen, Stedstrup. Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet har truffet en Afgørelse om, at Medlem af ovennævnte Afdeling Bjerring Nielsen vilde have Krav paa Feriemærker for den Tid, han har arbejdet som Daglejer for ovennævnte Arbejdsgiver. Gaardejer Christiansen har imidlertid nægtet at respektere denne Afgørelse og der har været truffet Forberedelse til Sagens Indbringelse for de almindelige Domstole. Den paagældende Sagfører har imidlertid efter en grundig Gennemgang af samtlige Forhold fraraadet et Søgsmaal grundet paa Bevisets Stilling. Bjerring Nielsen har arbejdet for Gdr. Christiansen dels som fast Tjenestekarl og dels som Daglejer, men Forholdet er saa speget, at det er vanskeligt at konstatere, for hvilken Periode han har været Tjenestekarl faldende under Medhjælperloven og for hvilken Periode, han maa siges at have været Daglejer med Ret til Ferie efter Ferieloven.

Forbundet — Jysk Dræningsmesterforening. Med Jysk Dræningsmesterforening er ført nogle Forhandlinger vedrørende den overenskomstmæssige Stilling for udtraadte eller ekskluderede Medlemmer af Jysk Dræningsmesterforening, samt om Oprettelse af Overenskomst i Forholdet mellem Forbundet og saadanne Dræningsmestre, som staar udenfor Foreningen. Disse Forhandlinger er resulteret i en den 23. Oktober afsluttet Overenskomst. Herefter er Parterne enige om, at indtil begge Organisationer eventuelt maatte have tiltraadt Landbrugets Septemberforlig, udsteder hvert enkelt Medlem af Dræningsmesterforeningen en Erklæring om, at han forpligter sig til at overholde Dræningsoverenskomsten ogsaa efter, at han eventuelt er ophørt med at være Medlem af Foreningen. Med Hensyn til Oprettelsen af Særoverenskomster er Forbundet indgaaet paa, at saadanne kun oprettes med Dræningsmestre, der opfylder de kvalificationsmæssige Betingelser for at blive Medlem af Dræningsmesterforeningen. Strid om, hvorvidt saadanne Kvalificationer er tilstede, skal afgøres af et permanent Nævn og undtagne fra Bestemmelsen er de Overenskomstforhold Forbundet for Tiden har med enkeltstaaende Mestre. Aftalen er truffet under Forbehold af Godkendelse af hver af Organisationernes kompetente Forsamlinger.

34. Kreds — Godsejerinde Fru Zetty Teisen, Nissumgaard. Godsejerinde Zetty Teisen, med hvem der i August Maaned 1938 blev oprettet en Overenskomst, hvorefter hun forpligtede sig til at følge Maribooverenskomsten, har misligholdt denne Overenskomst, idet hun har underbetalt samtlige de paa Gaarden beskæftigede gifte Arbejdere. Godsejerinden har fastholdt, at de paagældende var svagelige eller mindre arbejdsdygtige Folk, med hvem hun har Ret til at træffe Aftale om mindre Aflønning og at saadan Aftale forelaa, i hvert Fald indirekte. Da Forbundet ikke anerkendte dette Standpunkt, og Forlig ikke kunde opnaas ved Mægling, har Sagen været indbragt for Den faste Voldgiftsret. Her indgik Godsejerindens Repræsentant paa at efterbetale for 4 Arbejdere ialt 400 Kr. Af disse er 300 Kr. at efterbetale til 3 organiserede Arbejdere. Ved Forliget i Voldgiftsretten maatte Godsejerinden naturligvis forpligte sig til fremtidig at aflønne overenskomstligt og for saa vidt der var Tale om at træffe Aftaler om en mindre Aflønning af ældre Arbejdere, maatte dette ske i Overensstemmelse med Overenskomstens § 4.

Løjtkirkeby Afd. — Gaardbestyrer Max Petersen, Løjt. Ovennævnte Sag er afsluttet med, at vort Medlem Fodermester Jes Poulsen ved Fabrikdirektoratet har faaet tilkendt sin Ret til Feriemærker for Tiden fra 1. Juli 1938 at regne og i Overensstemmelse hermed er Sagen blevet ordnet.

Sæby-Gershøj Afd. — Proprietær A. Tuxen, Egholm Hovedgaard. Mellem Medlem af ovennævnte Afdeling Svend Petersen og Proprietær Tuxen var truffet Aftale om et Fæstemaal for Sommeren for en Løn, der vil overstige den overenskomstlige Minimalløn med 15 pCt. Forskudsvis var der udbetalt Svend Petersen et maanedligt Beløb svarende til Minimallønnen. Midt i Sommeren blev Fæstemaalet bragt til Ophør efter gensidig Overenskomst, men Arbejdsgiveren nægtede nu at betale mere end den allerede erlagte Minimalløn under Paaberaabelse af, at Tillægget først kunde komme til Udbetaling, naar Fæstemaalet varede hele det aftalte Tidsrum. Der har været holdt Mægling og Fællesmøde om Sagen og ved det sidste er Organisationerne enedes om, at naar der ikke foreligger en dokumentabel Aftale, om at et aftalt Tillæg til Minimallønnen skal gælde alene for en bestemt Del af Tjenestetiden, vil Tillægget være at fordele proportionalt paa samtlige de Maaneder, i hvilke Tjenesteforholdet har bestaaet. Da der for den forløbne Tjenestetid var udbetalt Svend Petersen 186 Kr., vil der herefter tilkomme ham yderligere 27 Kr. 90 Øre.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 23 15.–12. 1939 44. Aarg.

Fred paa Jord!

Nu bæver Læber under Bønnens Ord
i Længsel mod den Dag, hvor Mørket viger,
og Moderhjærtets Haab om Fred paa Jord
fra Barnets Vugge mod Guds Himmel stiger.

Endnu er Verden ond og mørkelagt,
og vi ser bomberamte Byer brænde,
og endnu raader Vold og hersker Magt,
men selv den længste Nat faar een Gang Ende.

Og hærges Land og Vand med Staal og Bly,
og regner Flyverbomber gennem Luften,
een Gang oprinder dog det Fredens Gry,
hvor Krigens Galskab flygter for Fornuften.

Vort fælles Haab og Tro er Fred paa Jord,
hvor aldrig Vaaben afgør Strid og Trætte;
men bag vort Haab, vor Tro og vore Ord
maa vi vor Vilje og vor Gerning sætte.

Højt under Himlen kriges Grib og Ørn,
krigsramte Hjem begræder deres Døde,
men samme onde Tid maa vore Børn,
det næste Slægtled, ikke gaa i Møde!

Rens s e l v dit Sind, gør s e l v din Tanke ren;
naar hver af os fra Grunden er fornyet,
d a lægger vi vort Sværd paa Gravens Sten
og løfter Palmegrenen op mod Gryet!

A a g e H e r m a n n.

TRAURIGT SOLHVERV

Tiden iler. Dagene er bleven korte og Aarets sidste Dage nærmer sig med Solhvervets Festtid, hvorefter det atter skulde gaa fremad til lange og lyse Dage. Men hvad nytter det, at Naturen hvert eneste Aar opfylder sit Løfte og Solen lige saa pligtskyldig vender tilbage for at kaste sit gyldne Skær over Jorden, naar Menneskene kun er opfyldt af Had til hinanden og indstillet paa Mord, Brand og anden Ødelæggelse, som hindrer at der fødes en kærlig Tanke overfor Næsten.

Hvert eneste nyt Solhverv, som er bleven Menneskene tildelt gennem de sidste 25 Aar, er bleven mødt med Haabet om, at en ny og bedre fredelig Tidsperiode vilde følge med. Hidtil er dette gjort til Skamme, bestandigt er Ønsket uopfyldt og i Aar vilde det være baade paradoksalt og naivt at nære Illusioner i den antydede Retning.

Derimod kan det med Sikkerhed slaas fast, at hver Minut, som Dagen efterhaanden bliver længere, vil blive benyttet og udnyttet i det umættelige Krigsovermods Tjeneste saalænge der endnu er en tilbage, som kan raabe Morddødens Parole udover de arme, der er udset til at skille deres Medmennesker fra Livet.

Nervekrigene er bleven til rigtige Krige imellem en Række Stater. Paastaaede Episoder af fjendtlig Karakter er benyttet som Anledning til at lade Vaabnene tale deres alvorlige Sprog. Det bliver mere og mere svært for de neutrale Stater — de eneste, der endnu respekterer Menneskerettighederne — at hævde deres Stilling i en Verden, hvor kun Røvermoral synes anvendelig.

De skæbnesvangre Begivenheder, der med Mellemrum bringer Sindene ud af Ligevægt, har deres Rod langt tilbage i Udviklingen og maa sikkert antages at være i Analogi med den i Historien tidligere omtalte 30-Aars Krig. Allerede i 1912 indtraadte der en Tilstand mellem Stormagterne, der mindede om Krig selv om fredelige Forhold tilsyneladende bestod. Saa begyndte den egentlige Krig i 1914, der afløstes i 1918 af en Tilstand varende indtil dette Aar, som trods Fredens højtidelige Tilkendegivelse har været af krigsmæssig Karakter til Stadighed afbrudt af aabne krigeriske Handlinger, der maatte forudsætte til sidst atter at give Anledning til Fjendtligheder mellem Landene af formidabelt Omfang.

Nu er det sket med det øjeblikkelige sørgelige Resultat, at alt hvad teknisk Snille og tænksomme Hjerner i Fællesskab har tilvejebragt til Fordel for Skabelsen af en lykkeligere Tidsperiode i Udviklingens Historie, nu anvendes til det diamentralt modsatte. Den Ulykke, som nu, og ikke mindst i Aarets sidste Dage, har ramt Norden føleligt, fordi en Gren af den fælles Stamme er bleven anfaldet paa et Grundlag, der fornuftigvis ikke kan have noget med Virkeligheden at gøre, har paa foruroligende Maade rykket Rædslerne tæt ind paa Livet af de skandinaviske Lande, som kun kan forsvare sig med det kulturelle Vaaben.

Dette Vaaben har Aarhundreders Udvikling smedet og hærdet, og det har den Fordel for alle andre Vaaben, at dets Anvendelse ikke fører Død og Ulykke med sig, men tværtimod virker inciterende paa Livslysten, fremmende paa de menneskelige Følelser og opfordrer til ædel Kappestrid i Tilegnelsen af aandelige Værdier. Det eneste, der formaar at danne Grundlaget for en virkelig fredelig Tilstand mellem alle Verdens Folkeslag indbyrdes.

Naturligvis er dette Vaaben lidet anvendeligt lige over for den raa og brutale Magt, der intet Hensyn tager, men uanfægtet stormer frem trædende ned og knusende alt paa sin Vej og dog maa det forudsættes, at det aandelige Vaaben i det lange Løb bliver det afgørende.

Det Aar, som nu snart forsvinder ud af Tilværelsen, vil blive husket gennem Generationer, brændt, som det er, ind i Sjælen paa de fleste og ingen vil fyldes med Vemod, naar Klokkeslagene melder det nye Aars Ankomst.

Der kan ganske vist ikke paa Grundlag af det foreliggende stilles Forhaabninger om en Lysning til Fordel for en fredeligere Udvikling indenfor en kortere Tidsperiode. Tværtimod synes den seneste Udvikling at antyde det modsatte. Kræfter, som hidtil har slumret under Fredens Maske, er nu i fuld Udvikling paa en saadan Maade, at ingen mere kan være i Tvivl om Maalet for deres Indsats. Uden Tvivl vil denne Kendsgerning være medvirkende til yderligere Komplicering af alle Tidens mange Vanskeligheder.

Men een Gang maa vel de mellemfolkelige Fjendtligheder naa sit Klimax og aabne Muligheden for en Forstaaelse, der kan skabe Grundlag for en varig Fred, som ikke lader sig rokke af saadanne Interesser, der er ubetinget farlige i deres Tøjlesløshed, og som erfaringsmæssigt altid har bragt Død og Ødelæggelse med sig i et Omfang, der unddrager sig enhver Vurdering.

Hvorhen i Verden man vender Blikket, er Skuet det samme: Sønderskudte Bygninger og forladte Hjem er tavse Vidner om den mest løsslupne og raa Terror. Mænd og Kvinder jages af Lovløsheden fra Sted til Sted med Angst i Sindet for, hvad Fremtiden vil bringe, om Livet reddes. Børn, som har mistet deres Forældre, græder fortvivlet og kan ikke trøstes selv af de mest velmenende Ord. I Sandhed et herligt Skue for dem, der gererer sig som Folkenes udvalgte og som uomtvisteligt bærer Ansvaret for det Helvede, der er sluppet løs paa Jorden.

Angst og spejdende efter et Lyspunkt i det natsorte Mørke, som Krigen og Ufredstiden har sænket over Verden, vil hele den nulevende Menneskehed opleve Solhvervet og modtage det nye Aars Komme.

R-dt.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde

Lørdag den 25. November afholdtes Arbejdsløshedskassernes sædvanlige Aarsmøde i København.

Arbejdsdirektør Vater aflagde Beretning for Regnskabsaaret 1938—39 og vi bringer nedenstaaende et Uddrag heraf.

Antallet af Kasser den 31. Marts 1939 var 68 mod 69 den 31. Marts 1938. Det samlede Medlemstal var ca. 473.000 mod 450.072 det foregaaende Aar, og Stigningen i Aarets Løb har saaledes været ca. 23.000 eller 5,1 %.

Det samlede Udgiftsbeløb i Regnskabsaaret 1938—39 har andraget 101,3 Mill. Kr., hvoraf 80,8 Mill. Kr. faldt paa Hovedforsikringen og 20,5 Mill. Kr. paa Fortsættelseskasserne. Af de samlede Udgifter faldt de 97 Mill. Kr. paa Understøttelser (i Hovedforsikringen 76,6 Mill. Kr. og i Fortsættelseskasserne 20,4 Mill. Kr.), 3,9 Mill. Kr. er medgaaet til Administration og Resten, 0,4 Mill. Kr., er Fritagelse for Medlemsbidrag.

Til Dækning af disse Udgifter har Kasserne i Aarets Løb haft en samlet Driftsindtægt paa 103,7 Mill. Kr., hvorved bemærkes, at der i dette Beløb kun delvis er taget Hensyn til de Kasserne tilkommende Tilskud i Henhold til Lov Nr. 366 af 21. Decbr. 1938, idet den Del af Tilskudet, 9 Mill. Kr., der er udbetalt Kasserne i Regnskabsaaret 1939—40, ikke er medregnet. Af Driftsindtægten 103,7 Mill. Kr. faldt 76,5 Mill. Kr. paa Hovedforsikringen og 27,2 Mill. Kr. paa Fortsættelseskasserne.

I Hovedforsikringen fordeler Indtægterne sig saaledes:

36,4	Mill.	Kr.	paa	Medlemsbidrag
27,6	»	»	»	Statstilskud
4,6	»	»	»	Refusion af Brændselshjælp
5,5	»	»	»	Forskud paa Tilskud i Henhold til Lov Nr. 366 af 21. Decbr. 1938
2,4	»	«	»	andre Indtægter (heraf Renteindtægt 2,1 Mill. Kr.)
76,5	Mill.	Kr.		

I Fortsættelseskasserne fordeler Driftsindtægterne sig saaledes:

9,0	Mill.	Kr.	paa	Medlemsbidrag
7,2	»	»	»	Statstilskud
10,2	»	»	»	Arbejdsløshedsfondens Andel af udbetalt Understøttelse i 1938—39
0,8	»	»	»	andre Indtægter (væsentligst Renteindtægt)
27,2	Mill.	Kr.		

Arbejdsløshedsforsikringen har haft et samlet Driftsoverskud paa 2,4 Mill. Kr. Tages herved tillige Hensyn til det Kasserne tilkommende resterende Tilskud i Henhold til Lov Nr. 366 af 21. Decbr. 1938, 9 Mill. Kr., der er kommet til Udbetaling i Regnskabsaaret 1939—40, fremkommer et Driftsoverskud paa 11,4 Mill. Kr.

Kassernes samlede Formue, der pr. 31. Marts 1938 udgjorde 88,7 Mill. Kr. eller 197 Kr. pr. Medlem, er den 31. Marts 1939 steget til 91,1 Mill. Kr. eller 193 Kr. pr. Medlem. Af Formuen faldt 55,7 Mill. Kr. paa Hovedforsikringen og 35,4 Mill. Kr. paa Fortsættelseskasserne. Naar ovennævnte Tilskud paa 9 Mill. Kr. medregnes i Formuen pr. 31. Marts 1939, andrager denne 100,1 Mill. Kr. eller 212 Kr. pr. Medlem.

Kassernes samlede Gæld androg pr. 31. Marts 1939 1.350.000 Kr., hvoraf 975.000 Kr. til Staten, 175.000 Kr. til Arbejdsløshedsfonden og Resten, 200.000 Kr., Fortsættelseskassers Gæld til Hovedforsikringen.

Antallet af ledige Dage har i 1938—39 været ialt 30,7 Mill. mod 28,3 Mill. i 1937—38. Stigningen andrager ca. 8,5 %, og Stigningen i Antal ledige Dage pr. Medlem 3,1 %.

Aarslønnen i Fagene, der er afgørende for Satserne for Tilskud fra det offentlige, udviser for Aaret 1938—39 en Fremgang, idet 7 Arbejdsløshedskasser med ca. 26.000 Medlemmer eller 5,5 % af den samlede Medlemsbestand har en Aarsløn paa under 2.000 Kr. i Modsætning til 1937—38, hvor 8 Arbejdsløshedskasser med ca. 44.000 Medlemmer eller 10 % af Medlemsbestanden laa under denne Grænse. Der er iøvrigt for Størstedelen af Kasserne konstateret en Stigning af Aarslønnen. Den gennemsnitlige Aarsløn for samtlige Kasser er saaledes steget fra 2.382 Kr. i 1937—38 til 2.469 Kr. i 1938—39. De stigende Aarslønninger har for en Del Kassers Vedkommende haft Indflydelse paa Tilskudsprocenterne.

Efter Beretningens Afslutning fremsatte Direktør Vater nogle personlige Bemærkninger og henledte herunder Opmærksomheden paa det formaalstjenlige i at søge tilvejebragt en Konsolidering af Arbejdsløshedskassernes Økonomi. Det burde ikke være nødvendigt under en eventuel indtrædende Krise straks at forbruge Reserverne eller optage Laan.

I Diskussionen om Beretningen deltog Hovedkasserer A. Johansen og Forretningsf. Th. Petersen, hvorefter Mødet sluttede.

Har Du set

din Kammerats Medlemsbog? Husk, at personlig Kontrol paa Arbejdspladsen er den mest effektive. Spørg derfor om du maa se din Arbejdskammerats Medlemsbog, og vis ham din egen.

FINLAND

Geografisk, politisk.

Finland er et lille Land, godt 9 Gange saa stort som Danmark. Men som vi ved, er Finland et Væv af Søer, der optager henved 30 % af Arealet. Af det tiloversblevne Land henligger 73 % i Skov, hvoraf 4/5 er produktiv Skov, Resten er Sumpe og Moser, fortrinsvis i den nordlige Del af Landet. Den finske Befolkning er paa 4 Mill., altsaa godt og vel saa stor som den danske. Befolkningstætheden er 10,6, medens den her i Landet er 82.

Finland er et smukt Land. Det præges af de Tusinder af Søer (40,000), de store Granskove og de smukke sølvhvide Birke mod Nord. Men det er et vanskeligt Land at bygge op. Der kræves Nøjsomhed og Flid, noget det nye Finlands Borgere ogsaa har vist sig i Besiddelse af.

Paa Grund af sin Beliggenhed mellem Rusland og Sverige blev Finland et omstridt Land. Talrige er de Krige, der har været ført, meget er det Blod, der har flydt, og mange er de Lidelser, det finske Folk har maattet gennemgaa for disse andre Landes Erobringslyst. Ved en Fred i 1323 gik Størstedelen af Finland til Sverige. Men hermed ophørte Krigene ikke. Under Sverige indtog Finland et frit Lands Rettigheder. Fra 1362 deltog Finnerne i Kongevalgene, og da den første svenske Rigsdag 1435 traadte sammen, havde Finnerne deres Repræsentanter der. Mange Finner har beklædt høje Poster indenfor det svenske Militærvæsen og civile Administration og gjort Sverige store Tjenester. Som Værn imod Russerne byggede Svenskeren Torkel Knutsen Viborg Slot. Det fortælles, at under et russisk Angreb stablede man Tjæretønder op i Slotsgaarden og antændte disse. Af Frygt for, at de skulde eksplodere, flygtede Russerne.

Peter den Store angreb Finland tre Gange, første Gang 1710 Viborg, som faldt efter at Borgerne havde holdt Stand mod Kejserhæren i 13 Uger. I 1713 indtog han Helsingfors ad Søvejen. Disse Felttog førte til Freden i 1721, hvor Viborg med den sydøstlige Del af Landet blev russisk Omraade. Et nyt Angreb rettedes 1808 mod Finland, og Aaret efter var hele Finland under russisk Herredømme. I de følgende 100 Aar udvikledes den finske Nationalfølelse. Det var særlig Digterne og Politikerne Runeberg, Topelius, Snellman og Lønnrot og Komponisten Sibilius, der i første Række var med til at frigøre de nationale Følelser.

Under det russiske Herredømme fik Landet lige straks et vist Selvstyre og mere blev lovet, men efter Nikolaj II's Tronbestigelse viste der sig en stigende Tilbøjelighed til at behandle Finland som en almindelig Provins. Efter 1899 satte Russerne sig helt ud over den Forfatning, Finnerne havde opretholdt fra Svenskertiden. Russerne satte ind med en skarp Censur, Russisk blev det officielle Sprog, og i det hele taget forsøgte man en haardhændet Russificering.

Da det russiske Rige brød sammen under Verdenskrigen, erklærede Finland sig straks for en selvstændig Republik. Men snart udbrød der Borgerkrig i Landet. Under Indflydelse af russisk Propaganda kom det til blodige Sammenstød mellem Socialdemokratiet og de reaktionære Elementer. Socialdemokraterne havde paa det Tidspunkt en afgjort Sympati for den russiske Revolution og ventede kun, at Russerne skulde komme dem til Hjælp. Hjælpen udeblev heller ikke. Da Finnerne forsøgte at oprette et finsk Ordensværn, sendte Trotsky en Hær til Finland. Under den følgende Borgerkrig flygtede en Del af Rigsdagens Medlemmer til Byen Vasa, hvor den velkendte Hvide Hær under Mannerheim blev oprettet. Samtidig sendte Tyskland Tropper til Finland. Borgerkrigen endte med Russernes Uddrivelse af Landet.

Socialdemokraterne tog Fejl af deres Mission i 1917. De har senere maattet bøde haardt derfor. Utallige Forfølgelser fra den udprægede Landbefolknings Side har Socialisterne maattet døje indtil de allerseneste Aar. Det er saa meget mere tragisk, som Partiet havde et klart Flertal i Rigsdagen før Borgerkrigen.

Naar man betragter Finlands nyere Historie, maa det siges, at den viser en næsten ubændig Vilje til Selvstændighed og Had mod alt, hvad der kommer udefra. I 1918 maatte de kommunistiske Ledere flygte til Rusland. 1923 fængsles det nyorganiserede kommunistiske Partis Rigsdagsmedlemmer for Højforræderi. Da Krisen satte ind i 1929—30, og Priserne faldt paa Finlands største Eksportprodukt, Træ, som Følge af, at Russerne, for at financiere Femaarsplanen, kastede store Partier Tømmer paa Markedet, fandt de finske Bønder, Lappomændene, paa, at de daarlige Forhold var Socialisternes Skyld. Bondetoget kom i Stand, og Kommunismen blev forbudt. 1932 greb Regeringen ind overfor nogle Lappo-Oprørsførere, der havde begyndt at organisere et væbnet Oprør, og arresterede dem. Man anerkendte ikke Midlerne. Ved Valget i 1933 gik Lappo tilbage og Socialdemokratiet frem.

1935 fremsatte Regeringen en Erklæring, hvori Finlands Samhørighed med de skandinaviske Lande betonedes.

I 1937 blev den nuværende Præsident Kallio valgt som Republikkens 4. Præsident. Cajander blev Førsteminister. Den nuværende Regering er en Samlingsregering med en stor socialdemokratisk Repræsentation. Ved Valget i 1936 blev Mandatfordelingen

Socialdemokratiet	83
Agrargruppen	54
Svenske Folkeparti	22
Samlingspartiet	19
Fædrelandske Folkebevægelse (Fascister)	14
Fremskridtpartiet	8

Socialdemokratiet er saaledes og har gennem Aarene været det største Parti. En Gang, 1926—27, har det alene dannet Regering med den nuværende Udenrigsminister, Partiets Førstemand, Vainø Tanner, som Regeringschef. 1920 havde Socialdemokratiet lige ved 50,000 Partimedlemmer. Den økonomiske Krise i 1929 bevirkede et Frafald, man endnu ikke har kunnet udligne. Medlemstallet er i Dag ca. 30,000. Forøvrigt kan det finske Socialdemokrati i Aar holde 40 Aars Jubilæum. Fagbevægelsen har bedre været i Stand til at hævde sig gennem Aarene. Den staar nu med et Medlemstal paa 64, 384 imod 19,390 i 1931.

Som et Udtryk for Finnernes Selvstændighedsvilje maa vi ogsaa se Forbudet mod den fædrelandske Folkebevægelse sidste Aar. Forbudet blev imidlertid underkendt ved Domstolene.

Naar man ser tilbage paa denne Modvilje mod fremmede Ideer, forstaar man, at Finnerne vil modsætte sig, at deres Land gøres til en russisk Lydstat. Befolkningen staar bag Regeringen, fordi den sætter sin Selvstændighed over alt andet.

Finland økonomisk, socialt, kulturelt.

Erhvervslivet fordeler sig i Finland med 60 % af Befolkningen ved Land- og Skovbrug og 21 % ved Haandværk og Industri. Det er især Industrien, man søger udvidet. Det samlede Antal beskæftigede Arbejdere indenfor Industrien var i 1917 105,699, i 1937 var man oppe paa en Beskæftigelse af 207,506 Mand.

Bortset fra lidt Nikkel, Kobberkis, Granit og Kalksten er Finland fattigt paa Mineralier. Derimod har det en Del Vandkraft. Skovene er Finlands Rigdom. Tre Fjerdedele af Eksporten bestaar af Tømmer og Træartikler, Cellulose, Papir, Props osv. Endnu medens Finland var under Rusland, gravede man en lang Kanal fra Midtfinland ned til den finske Bugt, med Udmundingssted midtvejs mellem Viborg og Helsingfors, den forbinder ialt 640 Søer. Den blev lavet til Flaadning af Tømmer. Ved dens Udløb ligger nogle vældige Savværker og Nordeuropas største Cellulosefabrikker.

Finlands Erhvervsliv skylder svensk Indflydelse meget. Men Finnerne har forstaaet at løfte Traditionerne, saaledes at Finland i Dag er det af Nordens Lande, hvor den største Fremgang kan spores. Vandkraftværker er bygget, Veje er anlagt, Industrier skabt, store moderne Byer groet op, Sociallovgivningen udviklet osv.

Træindustrien er udviklet, og desuden vil man finde Industri af enhver Slags, fortrinsvis til Landets egen Forsyning med Metal- og Beklædningsartikler. Mest typisk for denne Udvikling er Byen Tammerfors, »Finlands Manchester«, med dens Maskin-, Lokomotiv-, Skotøjs- og Textilfabrikker. Her findes ialt 130 større Virksomheder.

I 1917 udgjorde Værdien af Træindustrien *139,8 Mill.* danske Kr. Den var i 1937 steget til *909,5 Mill.* For de øvrige Industrier har der fundet en lignende Udvikling Sted. I 1917 anslaas denne til *358,5 Mill.* d. Kr. I 1937 havde den en Værdi af *1,198 Mill.* d. Kr., altsaa godt og vel en Fordobling.

Ser vi paa Vejnettet, vil vi finde, hvorledes det siden 1917 er udvidet med 17,000 km fra 48,000 km. Til Sammenligning skal anføres, at det samlede danske Vejnet i 1937 androg godt 51,000 km. Jernbanenettet er udbygget fra 3,828 km i 1917 til 5,489 km i 1937. Det danske Jernbanenet har en samlet Længde af 5,000 km. Endelig er der at nævne, at Handelsflaaden er fire-doblet i de samme 20 Aar.

Det finske Landbrug er til en vis Grad Storlandbrug. En Del af Bønderne er Forpagtere for de store Jorddrotter. Halvdelen af den dyrkede Jord tilhører en Tiendedel af samtlige Landbrugere. Det store Antal Landbrug har et Jordtilliggende paa 1 til 8 Td. Land. Der har ogsaa for Jordbrugets Vedkommende fundet en vældig Udvikling Sted, ny Jord er inddraget, saa det dyrkede Areal fra 2,01 Mill. ha i 1920 er steget til 2,57 Mill. ha i 1937, altsaa med over 25 %. Det samlede Rug- og Hvedeudbytte er næsten tredoblet i de samme 20 Aar, samtidig med at man er slaaet ind paa en Forædlingsindustri efter de bedste danske Mønstre med Andelsmejerier, Andelsforeninger af enhver Slags til Udvikling af Landbruget osv. Osteproduktionen er 5-doblet og Smørproduktionen tredoblet i 20-Aars Perioden. Finland eksporterer meget Ost og en Del Smør, som er ved at skaffe sig et Marked i England. Staten har i de sidste Aar ydet Eksportpræmie for Ost og Smør. Denne beløb sig i 1935 til 8,2 Mill. d. Kr. Finland er dog ikke i Stand til at brødføde sig selv.

En vis Side af det finske Erhvervsliv, nemlig Kooperationen, fortjener særlig Opmærksomhed. Finnernes Dygtighed har bl. a. fundet Anerkendelse i, at Det internationale Andelsforbund har valgt allerede omtalte Vainø Tanner til dets Præsident. Ser vi paa Brugsforeningsstatistikken, finder vi, at i 1935 havde

Skotland	et Salg af	167	Kr.	pr.	Indbygger,
England	» » »	101	»	»	»
Finland	» » »	94	»	»	»
Danmark	» » »	77	»	»	»

og ser vi tilbage i Statistikken, vil vi finde, at Finland har haft langt den største Fremgang i de senere Aar.

Finland har haft svære Kriseproblemer at slaas med. Og dog har Finland været i Stand til at nedbringe Arbejdsløsheden i de sidste 20 Aar. I Aaret 1917 havde Finland, da Arbejdsløsheden var størst, 91,778 arbejdsledige, da den var lavest 20,626. De tilsvarende Tal for 1936 er 23,501 og 1,647.

Ser vi paa et andet Tal som Sengepladser paa Sygehusene, der ogsaa fortæller os noget om, hvilken Udvikling, der har fundet Sted paa andre sociale Omraader, finder vi, at Antallet af disse er vokset fra *10,758* i 1917 til *24,471* i 1937, hvilket er det samme Antal, som vi har herhjemme i Danmark.

Heraf forstaar vi, at den finske Arbejder ikke har nogen Grund til at ønske sig Del i den russiske Fattigdom.

At Finland hører med til de mest fremskredne Lande ses bl. a. af, at Finland har en Udenrigshandel, der pr. Indbygger ligger langt over en lang Række af Europas Lande, selv Tyskland. Finland har Eksportoverskud paa sin Handelsbalance, hvilket maaske er en af Forklaringerne paa, at Finland har været i Stand til til Punkt og Prikke at betale sine udenlandske Forpligtelser. Med Danmark har Finland en Handelsomsætning, der ligger paa godt 200 Mill. Kr., med en lidt større Import fra Danmark end Eksport. Det nordiske Synspunkt, fredelig Samhandel med andre Lande, er ogsaa Finlands.

Hvis vi er i Stand til at forestille os, hvad en øget total Nationalindkomst fra *1,390* i 1932 til *2,050 Mill. d. Kr.* i 1936 betyder i Form af nye Fabrikker, Kraftværker og nye Landbrug, vil man være i Stand til at forstaa Finnernes Stolthed over deres Land og forstaa, at de har noget at forsvare.

Kulturelt og socialt har Finland ogsaa hævdet sig godt siden Landet fik sin Selvstændighed. Bedre end mange Talemaader vil de følgende Tal fortælle herom:

	1917	*1937*
Børn i Folkeskolen	199,016	407,881
Studenter v. Helsingfors Universitet	3,215	6,434
Elever ved Folkehøjskoler	1,815	3,007
Elever ved Landbrugsskoler	593	1,463
Medlemmer af Idræts- og Gymnastikforeninger	53,449	261,505
Idrætspladser	100	500

Der sørges for en god Opdragelse af Ungdommen. Finland har overvundet Analfabetismen. Det er ikke for ingenting, at Finnerne er anerkendt som nogle af Verdens dygtigste Sportsfolk. Som man vil se af Tallene, tager hele den finske Ungdom aktiv Del i den fysiske Opdragelse. Man nøjes ikke med at uddanne en lille Elite, hele Landets Ungdom arbejder paa at blive Elite.

Baade de unge Mænd og de unge Kvinder har dannet frivillige Beskyttelseskorps, Mændenes giver en militær Uddannelse. Kvindernes er den saakaldte »Lotta Sværd« Organisation, der i disse Dage under Evakueringen udfører et stort Hjælpearbejde.

Finland hører til Norden.

Finland er en nordisk Nation. Til trods for at Sproget er vildfremmed for os, er Finlands Slægtskab med Norden stærkere end noget andet Slægtskab. Det finske Slægtskab med Norden hidrører fra den Tid, da den finske Kultur blev til. Gennem mere end 500 Aar stod Finland under Sverige. Var dette Samkvem end tvungent, var Resultatet dog, at Finland kom med i den nordiske Kulturcirkel, medens Folkene Øst for Grænsen i de samme 500 Aar ikke havde Fremskridt af nogen Art. Og da Rusland begyndte at skabe sig en Kultur med Bud til det brede Folk, var det dog en ganske anden Kultur end den, vi har gjort til vor. Nordisk Kultur kommer indefra.

Den nordiske Tradition gaar ud paa, at Landene gør sig selvstændige og udvikler sin specielle Kulturformer. Som selvstændige Nationer samvirker de nordiske Nationer. Vil man forstaa Finlands Kulturudvikling, kommer vi ikke udenom de Sprogstridigheder, som vi maaske har svært ved at forstaa Meningen i. Det finske Sprog har været en af de Milepæle, der fik Finnerne til at samle sig ekstra, hver Gang en ny Strækning var tilbagelagt.

I Dag taler 89,6 % af Befolkningen finsk, 10 % svensk, ¼ % russisk og 1/9 % tysk. I 1933 var 72 % af Studenterne ved Universitet i Helsingfors finsktalende, Resten svensktalende. Allerede i 1936 var der 85 % finsktalende. I 1937 kom en Lov om Sprogbruget ved de finske Universiteter, der vakte en Del Uvilje, nogen Splittelse er det dog aldrig kommet til.

For Finland.

Finland hører til de nye Stater, der blev til som et Resultat af Versaillestraktaten, efter at Finland selv havde tilkæmpet sig sin Frihed.

Et Besøg i Finland eller et Møde med Finnerne giver Indtryk af et stærkt Folk, der omfatter deres Land med en Varme, som er os ukendt. Alle er de meget optaget af deres Land, det være sig Arbejdere, Industridrivende, Forretningsfolk eller Politikere. Hver paa sit Felt ser de hen til en stor Fremtid for Finland.

Naar de socialdemokratiske Partimedlemmer udtaler sig, undlader de ikke at omtale de Forfølgelser, de har været ude for, men nogen Tanke om Forbindelse med Rusland finder man ikke. Som Socialdemokrater er man optaget af at udbygge Partiets Stilling indenfor Finland, skabe Blade og Organisationer og bygge et nyt Finland op, et demokratisk Finland, der giver den Arbejdsfred og Frihed, som er Socialisternes Maal. Det saa en lang Overgang ud til, at det skulde lykkes. Krigen kom som en Forstyrrer, ikke som nogen Hjælper. Arbejdernes nationale og sociale Følelser var blevet omsat i skabende Arbejde. Derpaa kendte vi dem i Gaar, hvorpaa skal vi kende dem i Morgen? *Svend Nielsen.*

Dana I. F. E. T. T. sekcio

Under dette Navn stiftedes d. 17. November i Aarhus en Esperanto Landsafdeling under *I. F. E. T. T.* (International Esperanto Organisation af Trafik og Transportarbejdere). Denne Verdensorganisation, der sorterer direkte under I. T. F. (International Transportarbejder Forbund) har nu, ved Stiftelse af den danske Sektion, Afdelinger i alle Lande, hvor der findes Organisationer tilhørende I. T. F.

I. F. E. T. T.'s Formaal er ifl. Regulativets § 2:

a) *at* Udbredelse af det internationale Hjælpesprog Esperanto imellem alle Trafik- og Transportarbejdere, i Overensstemmelse med I. T. F. Kongressernes Vedtagelser i Hamborg 1924 og Stockholm 1928;

b) *at* lægge den praktiske Nytte af Esperanto i I. T. F.'s og dens Forbunds Tjeneste i Særdeleshed og i Esperanto Bevægelsens Tjeneste i Almindelighed;

c) *at* tilstræbe at Esperantosproget bliver anvendt som Kongressprog ved I. T. F.'s internationale Kongresser og som officiel Sprog i hele I. T. F. Bevægelsens internationale Forhold;

d) *at* tilskynde Sammenslutningen af alle Trafik- og Transportarbejders Enkeltafdelinger under en samlet Ledelse for at naa disse Maal.

Alle Trafik- og Transportarbejdere, som er organiseret, og hvis Organisationer tilhører I. T. F., kan optages som Medlem.

Kontingentet er 2 Kr. aarlig, og betales med 1 Kr. halvaarlig — 1. Januar og 1. Juni.

For straks at paabegynde Arbejdet ifl. I. F. E. T. T.'s Regulativ, har Bestyrelsen besluttet at tilrettelægge et skriftligt Kursus (Korrespondancekursus). Vi har valgt denne Form for Kursus i Erkendelse af, at det er meget vanskeligt for Jernbanemænd at deltage i de stedlige faste Kursus. For andre Transportarbejdere anbefaler vi de stedlige Kursus, men ethvert Medlem af ovennævnte I. T. F.'s Organisationer, som indmelder sig i nærværende anmeldte Esperanto Afdeling, er velkomne til at deltage i vort Korrespondancekursus.

Tilrettelæggelsen af Kursuset er saa vidt fremskredet, at dette kan paabegyndes straks.

Alle yderligere Oplysninger faas hos Bestyrelsen. — Denne bestaar af:

Pakm. J. M. Elmklit, Formand.
Togbt. N. C. Thorsted, Sekretær.
Ekspdl. G. Edvardsen, Stilling, Kasserer.
» J. K. Skjøth, Laven.
» Astrup, Hornslet.

Formandens Adresse er: Stadionalle 20[1], Aarhus. — Telf.: 7301.

Sekretærens Adresse er: Ny Munkegade 65, Aarhus.

For Dana I. F. E. T. T. sekcio,
N. C. Thorsted,
Sekretæren.

Kerteminde Afdeling har bestaaet i 40 Aar

Den 30. December — paa Aarets næstsidste Dag — kan vort Forbunds Kerteminde Afdelings Medlemmer fejre 40-Aarsdagen for Afdelingens Oprettelse.

Afdelingen er som det fremgaar af det foran anførte oprettet i 1899, og det var væsentlig de paa Kerteminde Jernstøberi beskæftigede Arbejdsmænd, der tog Initiativet til denne Handling.

Allerede paa det første Møde blev der indmeldt 41 Medlemmer og en Støberiarbejder blev valgt til Formand

Staaende fra venstre: William Jørgensen, Johan Nielsen, Knud Jensen, Peter Nielsen og Svend Petersen.
Siddende, ligeledes fra venstre: Hans P. Andersen, Kasserer, Gunnar Carlson, Formand, Karsten Olsen, Sekretær, Anders Andersen, Næstformand.

for Afdelingen, der saaledes fik en god Start. Men det varede ikke længe, før der blev en mærkbar Afgang i Rækkerne. De fleste af Medlemmerne var Løsarbejdere og Truslen om Afskedigelse, hvis de ikke meldte sig ud af Organisationen, kunde de ikke staa for. Paa denne Maade blev Afdelingens Medlemstal reduceret til 15, men disse var til Gengæld ogsaa trofaste og fortsatte ufortrødent Arbejdet for at styrke Organisationen og hævde deres Ret. En saadan Holdning maatte naturligvis aftvinge Respekt, og lidt efter lidt vandt Organisationstanken Terræn blandt Arbejderne i Kerteminde. Nye Medlemmer blev indmeldt i Afdelingen og langsom, men sikker Fremgang kunde spores.

Kun et Aar efter Afdelingens Oprettelse maatte der skiftes Formand. Den efterfølgende Afdelingsleder fortsatte imidlertid energisk Agitationsarbejdet og i Løbet af de efterfølgende 7 Aar steg Medlemstallet til 70.

I 1913 indtraadte der imidlertid en Begivenhed, som fik Betydning for Afdelingen. I Kerteminde havde der i nogen Tid bestaaet en saakaldt »Købmandsfolkenes Klub«, som da tilbød at tilslutte sig Arbejdsmændenes Fagforening. Tilbudet blev godkendt og modtaget paa en ekstraordinær Generalforsamling. Medlemstallet blev hermed forøget med et Antal af 40, og samtidig øgedes Afdelingens Indflydelse og Slagkraft betydeligt, ligesom hele Virksomheden blev stabiliseret. Det efterfølgende Aar valgtes Chr. Mogensen til Formand og beklædte denne Plads indtil han i 1933 valgtes til Kasserer i Sygekassen.

Mogensens Efterfølger som Formand blev G. Carlsen, der fremdeles beklæder dette Hverv. Selvom Afdelingen adskillige Gange har maattet afgive Medlemmer til Omegnens Afdelinger, der er bleven oprettet efterhaanden, som der blev Trang for saadanne i Landdistrikterne, er der dog fremdeles 275 Medlemmer i Kerteminde Afdeling.

Vi bringer i Anledning af Jubilæet et Billede af Afdelingens nuværende Bestyrelse og ønsker i samme Forbindelse Afdelingens Bestyrelse og Medlemmer hjertelig til Lykke.

Afdelingskasserer i 25 Aar

Den 1ste December kunde Kassereren for Aalborg K. Afdeling, *Niels Peter Nielsen*, fejre 25-Aarsdagen for sit Valg. N. P. Nielsen er født i Hollenste oppe i Vendsyssel, men rejste senere som Voksen til Aalborg og opnaaede her Beskæftigelse som Droskekusk i en af Aalborg Bys største Vognmandsforretninger, der den Gang benyttede Hestedrosker.

Kun 25 Aar gammel valgtes N. P. Nielsen til Kasserer i Kuskenes Fagforening og har som saadan oplevet den store og omfattende Udvikling, Afdelingen har haft i den forløbne Tid, hvor Hestedroskerne er bleven afløst af Biler. Som Kasserer har Jubilaren udført et stort Ar-

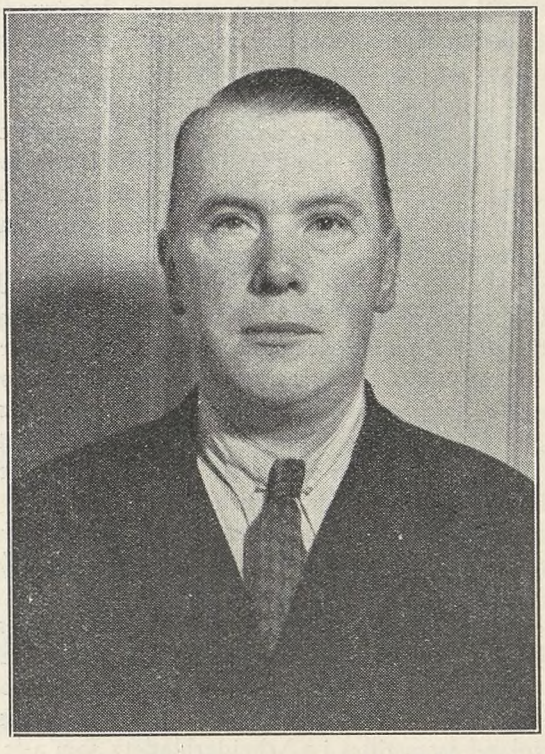

bejde og altid til Medlemmernes fulde Tilfredshed. Som den lune og djærve Vendelbo er han bleven kendt og agtet og nyder som saadan stor Anseelse indenfor Organisationens Rammer.

I Anledning af Jubilæumsdagen fik N. P. Nielsen af Afdelingen overrakt en Erindringsgave som Tak for veludført Arbejde gennem de 25 Aar.

UDLANDSAGENTERNE FREMTURER

At Danmark i den nuværende Situation skal følge den ubetingede Neutralitets Linje, synes der at herske almindelig Enighed om blandt alle interesserede Parter; idet selv de, der tidligere kun havde Haansord til overs for Danmarks neutrale Stilling, nu optræder som de allerivrigste »Værnere« af Neutraliteten. Dette gælder i høj Grad Kommunisterne, som endnu i dette Foraar forkyndte, at de Gang paa Gang havde »afvist den *selvmorderiske* Tankegang, som ligger bag de nordiske Regeringers saakaldte Neutralitetspolitik«. Det vil være almindeligt kendt, at de kommunistiske Ideer om Danmarks Udenrigspolitik lige indtil Dagen for den tysk-russiske Pagt gik ud paa, at vort Land *ikke* maatte være neutralt, men skulde tilslutte sig den engelsk-fransk-russiske Front, som de forestillede sig var under Dannelse.

Efter at Kommunisterne nu efter højere Ordre har flyttet Ilden fra den tyske Nazisme og rettet den ind mod den engelske og franske Imperialisme, følger naturnødvendigt, at den danske Regering og Fagbevægelse angribes fra en ny Vinkel — thi Regeringen og Fagbevægelsens Ledelse skal *under alle Omstændigheder* lægges for Had, saavidt det staar i Kommunisternes Magt, og intet Middel er for smudsigt, ingen Løgn og Fordrejelse for gemen, naar det gælder om at tjene dette Formaal. I lutter Iver for at være Herrerne i Moskva til Velbehag har Kommunisterne gjort de mest velmente Forsøg paa at ramme den socialdemokratiske Regering ved at gaa fremmed Magts Ærinde overfor det Finland, som de endnu for faa Maaneder siden ønskede Forsvarsforbund med. Enhver Sympatitilkendegivelse overfor det truede Finland vender Kommunisterne sig imod med fraadende Skældsord og paastaar, at engelske og franske Interesser dikterer den danske Offentligheds og Regeringens Holdning i dette Spørgsmaal. Da den danske Regering overfor Rusland gav Udtryk for Haabet om Finlands fortsatte uafhængige og neutrale Stilling, var »Arbejderbladet« saaledes straks parat til at fastslaa, at *engelsk* Imperialisme havde beordret Regeringen til at sende denne »Spytklat« efter Rusland — som man smagfuldt udtrykte sig. I sit omhyggelige »Værn« for den Neutralitetspolitik, der tidligere fremstilledes som »selvmorderisk«, er Kommunisterne altsaa i Dag rede til overfor Omverdenen at fremstille den danske Regerings Handlinger som værende *dikteret af den ene af de krigsførende Parter*. Det er en Fremgangsmaade, som under de nuværende Forhold ligger betænkelig nær Landsforræderi.

Det hjemlige Moskva-Agenturs Optræden over for Finland kan ikke andet end fremkalde Væmmelse. De Folk, der endnu i dette Foraar udtalte, at det nu maatte være »Slut med Sabotagen af det nordiske Samarbejde og det nordiske Forsvarsberedskab«, vælter sig nu med Ukvemsord over det Land, med hvilket de vilde etablere »de nordiske Staters demokratiske Forsvarsfællesskab«, og Finland fremstilles i »Arbejderbladet« som »de tusind Blodpøles Land«.

Som nævnt er det ikke alene Regeringens Holdning, man fra kommunistisk Side er optaget af at mistænkeliggøre, ogsaa Fagbevægelsen føler disse Folk sig kaldet til at placere i et ganske bestemt Forhold til Begivenhederne.

I Oktbr. Maaned vedtoges paa et Bestyrelsesmøde i den internationale faglige Central en Udtalelse, der udtrykker Overbevisning om, at de engelske og franske Arbejdere »forsvarer de menneskelige Friheder, Demokratiet og Civilisationen, mod de totalitære Stater«. Til Trods for, at ingen danske eller nordiske Repræsentanter i det hele taget var til Stede paa I. F. C.'s Møde, har Aksel Larsen ikke undset sig for i Rigsdagen at anvende denne Udtalelse til rasende Angreb paa Fagbevægelsen og Socialdemokratiet for uneutral Holdning. — Det var Aksel Larsens nære Meningsfælle og fhv. Rigsdagskollega, Ths. Pedersen, der i Sommer skrev følgende om I. F. C.:

> »I en saa politisk skæbnesvanger Tid som den, vi gennemlever, er der *netop* Brug for en Internationale, der aabent tør sige sin Mening om *Fascistmagternes forbryderiske Krigsspil* og aabent tør stille sig paa Fredsmagternes Side.«

For faa Maaneder siden maatte den faglige Internationale altsaa under ingen Omstændigheder være neutral, og danske Fagforeningsledere blev angrebet for deres neutrale Holdning; nu *skal* Internationalen være neutral, og Aksel Larsen ser det som sin Opgave at stemple de danske Ledere som *uneutrale*. Svingningen er fuldkommen.

Aksel Larsen har i denne Situation paataget sig en *Angivervirksomhed* af den mest frastødende Art, en Virksomhed, hvis eneste Formaal er overfor ganske bestemte Stater at fremstille den danske Fagbevægelse som tagende Parti i Stormagternes Strid — og naar dette ikke kan lade sig gøre ad *hæderlig* Vej, fordi danske Fagforeningsfolk ikke har stemt for de paagældende Udtalelser, saa vælger Aksel Larsen at fortie Kendsgerningerne og fremsætte sine »Oplysninger« i fordrejet Form. — Det var denne Fremgangsmaade, der af Hedtoft-Hansen i Folketinget karakteriseredes som *en Slyngelstreg!*

Den kommunistiske Angivervirksomhed satte den 15. Oktober sin hidtil »smukkeste« Blomst ved »Arbejderbladet«s Offentliggørelse af et Cirkulære, der af Lager- og Pakhusarbejdernes socialdemokratiske Klub i København var udsendt til Medlemmerne. Cirkulæret, hvori der udtrykkes Sympati for de franske og engelske Arbejderes Kamp, var Udtryk for vedkommende Klubformands personlige Mening; men Offentliggørelsen heraf er et Led i Kommunisternes bevidste Bestræbelser for — til Fremme af egne partipolitiske, udefra inspirerede Formaal — *at mistænkeliggøre den samlede danske Fagbevægelse og sigte den for uneutral Holdning*. Det vil sige, at en dansk Fagforeningsmand ikke kan give Udtryk for sin egen Mening om Tingene uden at risikere at finde sine Udtalelser gengivet paa »Arbejderbladet«s Forside til behagelig Underretning for interesserede udenlandske Magter. Denne *Angiverrolle* er den usleste, Kommunistpartiet hidtil har spillet.

Ogsaa denne Sag blev i Rigsdagen af Aksel Larsen benyttet som Angrebsstof mod Socialdemokratiet, idet han paastod, at Cirkulæret var fremstillet paa Socialdemokratiets Hovedkontor. Som saa ofte før maatte Hr. Larsen finde sig i, at hans Udtalelser blev stemplet som det Opspind, de var.

Udlandsagenternes Metoder har nu antaget en Beskaffenhed, der i alle Henseender bør diskvalificere fra Indflydelse paa Arbejderbevægelsens faglige og politiske Interesser.

Den internationale Folkehøjskole i Helsingør

har i Vinter godt 80 Elever, deraf 16 tysk- og engelsktalende Udlændinge.

Den 7. Januar paabegyndes et *Kursus for unge Kvinder i Husholdningsteori,* Dansk, Regning og Skrivning, der varer til 10. April.

Unge Mænd optages fra 7. Januar (evt. før) paa Skolens almindelige Kursus, der slutter den 10. April.

Betalingen er 95 Kroner om Maaneden for Undervisning, Kost og Logi samt Lys og Varme.

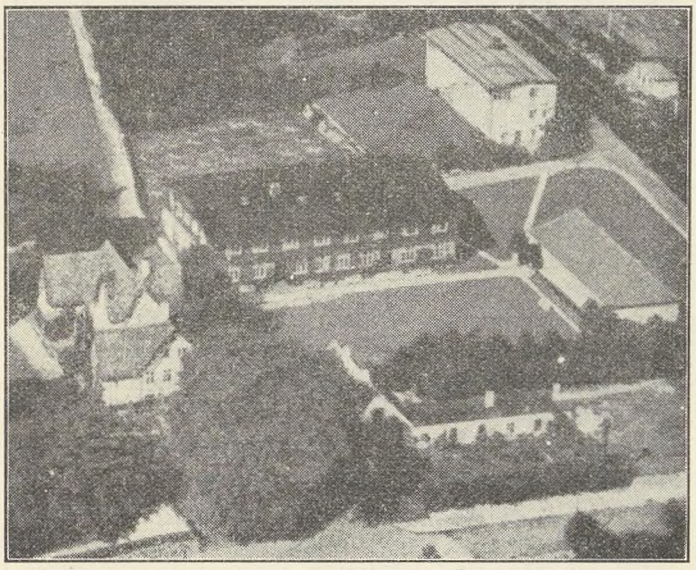

Naar Den internationale Højskole i Helsingør den 7. Januar genoptager Arbejdet efter Juleferien, paabegyndes et Kursus for unge Kvinder, der ønsker at opfriske deres Skolekundskaber i Regning og Dansk og samtidig deltage i et *Kursus i Husholdningsteori* omfattende: *Varekundskab, Ernæringslære, Budgetlægning for smaa Hjem, Kostplaner og Husholdningsregnskab.*

Undervisning i Husholdningsfagene gives af en exam. Husholdningslærerinde, i de øvrige Fag af Skolens faste Lærere.

Der er endvidere for de Elever, der ønsker det, Lejlighed til at deltage i Sprogundervisning for Begyndere og viderekomne i *Tysk, Engelsk og Fransk.*

Et begrænset Antal *unge Mænd* kan ligeledes optages fra 7. Januar (eller før) paa Skolens almindelige Kursus, der omfatter Dansk, Regning, Skrivning, Bogholderi, Engelsk, Tysk, Fransk, Svensk, Esperanto, Samfundsfag, Internationale Forhold, Litteratur etc.

Arbejdsløse, baade Mænd og Kvinder, kan ved Henvendelse til Skolen faa et paategnet Ansøgningsskema til Arbejdsdirektoratet. Ansøgeren maa have været arbejdsledig i mindst en Uge og maa være tilmeldt sin Arbejdsløshedskasse eller et offentligt Arbejdsanvisningskontor.

Betalingen for Bøger og Skolemateriale andrager ca. 20 Kroner for de tre Maaneder. De fleste Kommuner yder arbejdsløse, der tager paa Højskole, dette Beløb sammen med Rejsepenge og Kontingenthjælp og et mindre maanedligt Beløb, sædvanligvis 10 Kroner, til Smaafornødenheder. Ansøgning herom rettes til Socialkontor eller Sogneraadsformand *inden* Afrejsen til Skolen.

Henvendelse om Optagelse og yderligere Oplysninger sker til Forstander P. Manniche, Den internationale Højskole, Helsingør.

NY UDGAVE AF KOMMUNAL-KUNDSKAB

Paa Socialdemokratiets Forlag »Fremad« udsendtes i 1933 en Haandbog i Kommunal-Kundskab, der bl. a. har været anvendt som Grundbog ved Studiekredse. Haandbogen har endvidere været af stor Betydning som Vejledning for Partifæller i deres Arbejde som By- og Sogneraadsmedlemmer, og er benyttet som saadan i omfattende Grad.

I de forløbne Aar er der imidlertid foregaaet meget vidtgaaende Ændringer i adskillige Love, som har Tilknytning til det kommunale Arbejde og adskillige nye Love er ligeledes vedtaget. Dette gælder ikke mindst for det kommunale Skolevæsens Vedkommende. Arbejdernes Oplysningsforbund har derfor foranlediget en ny, og med Henblik paa de stedfundne Ændringer, revideret Udgave af Bogen udsendt, og denne kan nu købes direkte fra Forlaget eller rekvireres gennem enhver Boghandel Landet over. Forfatterne er Borgmester P. Christensen, Helsingør, og Kirkeminister Johs. Hansen. — Navne, der borger for Rigtigheden af de i Bogen givne Oplysninger i enhver Henseende.

Det siger sig selv, at det ikke er nok eller tilstrækkeligt at faa overdraget et saa betydningsfuldt Hverv, som det er at repræsentere vort Parti i et kommunalt Raad. Der følger med et saadant Tillidshverv Pligt til nøje at sætte sig ind i de bestaaende kommunale Forhold, saaledes at der kan rettes en saglig og begrundet Kritik af det bestaaende Styre, hvor Socialdemokratiet endnu ikke har opnaaet Flertal, og derved søge tilvejebragt Muligheden for en Ændring til Fordel for et saadant.

Paa samme Maade gælder det naturligvis om at føre en Kommunalpolitik, der kan underbygge og konsolidere det socialdemokratiske Flertal, hvis et saadant er opnaaet. Medvirkende til et saadant Resultat vil en fornuftig og velovervejet Fortolkning af den bestaaende Lovgivning altid være.

Der forestaar meget betydelige Ændringer i det kommunale Skolevæsen efter Gennemførelsen af Loven om Folkeskolen (Nr. 160 af 18. Maj 1937) Ændringer, der mange Steder vil være af ligefrem revolutionerende Art. Om dette Spørgsmaal indeholder Bogen et selvstændigt Afsnit, som det vil være af Betydning for enhver Kommunalrepræsentant at gøre sig bekendt med.

Paa samme Maade vil der i Tilknytning til alle kommunale Spørgsmaal kunne hentes Raad og Vejledning, saaledes at den, der søger saadanne i intet Tilfælde vil staa blottet for Kendskab til de Foreteelser, der kan forekomme indenfor det omhandlede Omraade.

Kommunal-Kundskab er en virkelig god og paa alle kommunale Omraader vel orienteret Haandbog, der bør anskaffes af enhver, som er interesseret i at udfylde sin Plads i Kommunalbestyrelsen.

Ny Lov om Arbejderbeskyttelse

Gennem de senere Aar har der gentagne Gange været rejst Krav om en Udvidelse og Forbedring af den bestaaende Lovgivning vedrørende Arbejderbeskyttelse. Disse Krav er fremsat fra Arbejderne og har foranlediget Socialministeren til at nedsætte et Udvalg til nærmere Undersøgelse af Spørgsmaalet. Udvalget blev nedsat i 1934 og fik til Opgave at udarbejde et foreløbig Udkast til en Arbejderbeskyttelseslov.

Det nedsatte Udvalg afgav i Marts 1938 en Betænkning, der indeholder en omfattende Redegørelse for Arbejderbeskyttelsen i en Række Lande i Europa, og konkluderer i et Udkast til en Lov som anført.

Forslaget tager Sigte paa, at der tilvejebringes en Arbejderbeskyttelseslov, der praktisk talt omfatter alt paa Landjorden forefaldende Arbejde, ligesom der tilsigtes en Sammendragning af den nugældende Arbejderbeskyttelseslovgivning, som har fundet Udtryk i en Række Love paa forskellige beslægtede Omraader. Der tilsigtes altsaa en lignende Ordning, som tidligere med Held fandt Sted ved Gennemførelsen af Socialreformen, der simplificerede den da bestaaende Sociallovgivning.

Lovforslaget er inddelt i 7 Afsnit, der hver for sig angiver Lovens Omraade, Bedriftsfarer, Arbejdstidsregler, Barselpleje, Børns og unge Menneskers Arbejde, Bestemmelser om Tilsynet og endvidere Straffebestemmelser for Overtrædelse af Loven.

Fastsættelse af Forslagets Omraade er meget betydningsfuldt. Udvalget er her gaaet ud fra, at Arbejderbeskyttelsesomraadet principielt bør falde sammen med det under den sociale Ulykkesforsikring hørende Omraade.

Den nugældende Fabrikslov omfatter i Realiteten kun saadanne Virksomheder, der beskæftiger mere end 3—4 Arbejdere. Andre Arbejdssteder, hvor der benyttes Maskiner, er undergivet særlige Beskyttelsesregler, men er iøvrigt ikke undergivet Lovens Bestemmelser. Den nugældende Fabriklov giver endvidere offentlige Virksomheder Adgang til Fritagelse for Tilsyn.

Det nye Forslag omfatter derimod som Hovedregel Beskæftigelse af enhver Art, uanset om den er offentlig eller privat, hvorved Arbejdere eller Medhjælpere anvendes i en Arbejdsgivers Tjeneste.

Denne Udvidelse af Beskyttelseslovgivningen findes i høj Grad motiveret gennem statistisk tilvejebragt Oversigt vedrørende Ulykkesrisikoen indenfor de forskellige Virksomhedsomraader.

Det fremgaar af denne Statistik, at der er en meget betydelig Ulykkesrisiko for Bygge- og Anlægsvirksomhed, der for Tiden kun er under Tilsyn efter Fabriklovens Maskinbeskyttelsesregler, hvis Maskiner eller andre farlige Apparater anvendes. For Byggevirksomheden findes der dog nogle Beskyttelsesbestemmelser i de gældende Byggelove, hvorimod tilsvarende Bestemmelser praktisk talt mangler, hvor det drejer sig om Anlægsvirksomheder. Det samme gælder for Udførelsen af Jord- og Kloakarbejder. Stor Risiko er endvidere forbunden med Udførelsen af Lager- og Pakhusarbejde, Transportarbejde og Skovbrug. Især de sidstnævnte Beskæftigelser figurerer i Statistiken med store Udgiftsbeløb i Gennemsnit pr. beskæftiget Arbejder i Anledning af Ulykkestilfælde.

Af andre vigtige Omraader, der omfattes af Lovudkastet, kan nævnes Landbrug og Gartneri samt Handels- og Kontorvirksomheder, af hvilke den første Gruppe dog er underkastet Fabriklovens Maskinbeskyttelsesregler.

Ifølge Udkastet er det endvidere overladt Socialministeren at fastsætte regulativmæssige Bestemmelser for Hjemmearbejde i det Omfang, som maa anses nødvendigt, saaledes at særligt farligt Arbejde helt kan forbydes; dette Forhold kan ogsaa omfatte Arbejderens Familie, skønt Arbejde, der udføres af denne, i Almindelighed ikke omfattes af Loven. En lignende Bestemmelse om Hjemmearbejde som den foran nævnte, findes allerede i den nugældende Fabriklov, men er hidtil ikke praktiseret.

Fra Udkastets almindelige Regel om, at al Beskæftigelse omfattes af Loven, gælder følgende Undtagelser. Arbejde i en Arbejdsgivers private Husholdning, Arbejde, der udføres alene af saadanne Medlemmer af Arbejdsgiverens Familie, og som hører til hans Husstand. Arbejde, der udføres af Søfolk, og som maa henføres til Skibstjenesten, hvadenten det udføres om Bord eller ikke. Fiskeri og Luftfartstjeneste.

For disse Undtagelsers Vedkommende er der i Betænkningen anført særlige Begrundelser.

Det følgende Afsnit omhandler Bedriftsfarer. Afsnittet er inddelt i almindelige og særlige Bestemmelser, dels om Sundheds- og Velfærdsforanstaltninger paa Arbejdspladser og dels om Forebyggelse af Ulykkestilfælde.

De fælles Bestemmelser giver Regler om Arbejdsgiverens og Arbejderens Forpligtelser. Her paalægges bl. a. Arbejdsgiveren Pligt til at gøre Arbejderen bekendt med baade Sygdoms- og Ulykkesfarer. Dette er i særlig Grad indskærpet, hvor det drejer sig om nyankomne unge Arbejdere, da det har vist sig, at der blandt saadanne forefindes et særligt stort Antal Ulykkestilfælde.

For at inddrage Arbejderne i Tilsynet med Overholdelse af Bestemmelserne foreslaas Indførelse af Sikkerhedstjeneste og Tillidsmandsordning.

Sikkerhedstjeneste skal i de Arter af Virksomheder, som Socialministeren bestemmer, oprettes af Arbejdsgiveren paa Arbejdssteder, hvor der er beskæftiget over 50 Arbejdere. Sikkerhedstjenesten skal rumme teknisk kyndige og en Repræsentation for Arbejderne og dens Organisering samt Reglerne for Virksomheden bestemmes nærmere af Socialministeren.

Sikkerhedstjenesten skal dog regelmæssigt ved Undersøgelser paa Stedet overbevise sig om, at de foreskrevne Beskyttelsesforanstaltninger er i Orden og bruges saaledes, som der er givet Anvisning paa. Forefindes der Mangler, maa saadanne paatales og anmeldes. Sikkerhedstjenesten skal ligeledes fremkomme med Henstillinger om Forbedringer af Beskyttelsesforanstaltningerne og paa Forlangende af Fabrikstilsynet ledsage dette under Inspektionen.

Forslaget om Indførelsen af en Tillidsmandsordning maa anses for betydningsfuldt, idet der i saa Henseende bygges paa den allerede bestaaende Institution af samme Art paa Arbejdspladserne.

Tillidsmænd skal vælges af Arbejderne i Virksomheder, hvor der er beskæftiget 10 Mand eller derover. Der gøres dog en Undtagelse fra denne Bestemmelse, hvor saadanne Valg skønnes upaakrævet eller uhensigtsmæssigt. Denne Undtagelsesbestemmelse burde have været udeladt, ligesom ogsaa Bestemmelsen om, at der paa Virksomheden skal være beskæftiget mindst 10 Mand for at en Tillidsmand kan vælges, maa anses for mindre hensigtsmæssigt. Valget af Tillidsmand skal anmeldes saavel til Arbejdsinspektøren som til Arbejdsgiveren. Medens der i Forslaget savnes Bestemmelse om, hvor mange Tillidsmænd, der kan vælges, hvilket overlades til Tilsynets nærmere Anvisning, er der angivet Regler for Tillidsmændenes nærmere Funktion og deres Samarbejde med den af Arbejdsgiveren oprettede Sikkerhedstjeneste. Efter Forslaget skal Arbejderne eller deres Tillidsmænd have fri Adgang til at foretage Anmeldelse til Arbejdstilsynet om Mangler eller Uoverensstemmelser med Loven i den Virksomhed, hvor de er beskæftiget. En saadan Anmeldelse skal betragtes som strengt fortrolig.

Tillidsmændene skal ligeledes have Adgang til at gøre sig bekendt med de af Arbejdstilsynet i Virksomhedens Tilsynsbog indførte Paabud.

Af specielt Nyt i Forslaget kan anføres, at der findes en Bestemmelse om, at der oprettes en Arbejderbeskyttelsesfond med det Formaal at give Oplysning om Arbejdets Farer og Værn derimod. Der er endvidere Adgang for Socialministeren til at træffe Beslutning om regelmæssig Lægeundersøgelse af Arbejderne, væsentligt hvor dette kan antages at have Betydning til Forebyggelse eller Bekæmpelse af Erhvervssygdomme. En saadan Lægeundersøgelse burde imidlertid være paabudt generelt.

Udkastet indeholder videre den meget vigtige Bestemmelse, at Socialministeren indenfor Lovens Rammer kan udstede Regulativer m. v. angaaende Sundheds- og Velfærdsforanstaltninger paa Arbejdsstedet til Forebyggelse af Sygdoms- og Ulykkesfarer. Denne Bestemmelse gør det muligt at supplere Lovens Krav med de til hver Industri eller Virksomheds Forhold passende Forholdsregler. Samtidig gøres det muligt at afpasse Arbejderbeskyttelseslovgivningens Krav efter den tekniske Udvikling.

Direktøren for Arbejdstilsynet faar samtidig Bemyndigelse til — efter forudgaaende Forhandling med Arbejderne eller deres Tillidsmand — at paalægge Arbejdsgiveren Pligt til at udfærdige Arbejdsreglementer for den enkelte Virksomhed.

Bestemmelserne om Sundheds- og Velfærdsforanstaltninger paa Arbejdsstedet gælder kun for Haandværks-, Industri-, Handels- og Kontorvirksomheder, der foregaar paa fast Arbejdssted. Det overlades dog til Socialministeren at fastsætte, i hvilket Omfang Bestemmelserne iøvrigt skal være gældende.

Med Hensyn til Arbejdstiden, gaar Forslaget videre end den nugældende Fabriklov, der kun i ringe Grad regulerer de voksne Arbejderes Arbejdstid. Lovforslaget giver Regler for Arbejdstidens Beliggenhed, idet der dog for saa vidt angaar Længden af den daglige Arbejdstid henvises til eventuel særlig Lovgivning paa dette Omraade. Det samme gælder Spørgsmaalet om Ferie.

Om Arbejdstidens Beliggenhed bestemmes, at der skal gives en Hvileperiode paa mindst 11 efter hinanden følgende Timer, og at Hvileperioden skal indbefatte Tiden fra Kl. 22 til Kl. 6. Der indføres saaledes generelt Forbud mod Nattearbejde, dog med Undtagelser, ligesom ogsaa Adgangen til Dispensation opretholdes.

Forslaget indeholder Bestemmelse om lovfæstet Weekend, hvilket maa betragtes som et værdifuldt Fremskridt, selvom der ikke stilles konkret Forslag om, fra hvilket Tidspunkt Week-enden skal begynde. I Bemærkningerne til Forslaget henstilles det dog til Overvejelse, at Begyndelsestidspunktet i Sommerhalvaaret sættes til Kl. 14 og i Vinterhalvaaret til Kl. 16. Samtidig henledes Opmærksomheden paa, at den Frihed, der eventuelt indrømmes Arbejderne om Lørdagen, ikke bør medføre Afkortning i de Hvilepauser, som disse iøvrigt opnaar, eller Forlængelse af Arbejdstiden paa Ugens andre Dage, hvilket hyppigt er Tilfældet paa det nuværende Tidspunkt, hvor Week-end frivilligt er indført. Er Arbejde i Virksomheder undtagelsesvis tilladt paa Søn- og Helligdage eller i Week-enden, skal der gives Arbejderen anden samlet Fritid til Erstatning herfor.

Om Barselhvile henviser Forslaget til den specielle Lov, der paa Grundlag af Befolkningskommissionens Betænkning maa blive givet herom. Der maa altsaa samtidig med Behandlingen af Arbejderbeskyttelseslovforslaget tages Stilling til, hvorvidt man agter at gennemføre det af Befolkningskommissionen stillede Forslag, der maa siges at være haardt tiltrængt.

Forslagets særlige Bestemmelser for Børns og unge Menneskers Arbejde bygger væsentlig paa de nugældende Regler. Lavalderen foreslaas fastsat til 14 Aar og at kun Børn, som er udskrevet af Skolen, maa benyttes til erhvervsmæssigt Arbejde. Her havde det været ønskeligt, om man havde henholdt sig til de internationale Børnekonventioner, saaledes som disse er vedtaget paa Arbejdskonferencen i Geneve, idet Lavalderen her er fastsat til 15 Aar.

Arbejdstiden for Personer under 18 Aar skal ligge saaledes, at der gives en Hvilepause paa mindst 12 paa hinanden følgende Timer, der indbefattes i Tiden fra Kl. 18 til Kl. 6. Der er ikke almindelig Adgang til at beskæftige Personer under 18 Aar paa Søn- og Helligdage, dog er der ogsaa her Undtagelser, men der skal i saa Tilfælde sikres de paagældende et samlet ugentlig Fridøgn paa mindst 24 Timer. Forslaget bestemmer derimod defenitivt, at unge Mennesker ikke maa arbejde i Week-enden. Paa samme Maade bestemmer Forslaget, at den daglige Arbejdstid for saadanne Personer ikke maa overstige det Antal Arbejdstimer, som er fastsat for Fagets voksne Arbejdere ved Overenskomst.

Det offentlige Tilsyn med Lovens Overholdelse føres i første Række af Arbejds- og Fabriktilsynet. Men ved Siden heraf findes der det kommunale Maskintilsyn, der vælges af Kommunalbestyrelserne. Endelig fører Politiet Tilsyn med Overholdelsen af Bestemmelserne om Børns og unge Menneskers Arbejde, saafremt den paagældende Virksomhed ikke er under Tilsyn af Arbejds- og Fabriktilsynet. I Relation hertil er der endvidere paalagt Embedslægerne og Sundhedskommissionerne visse Tilsynshverv.

Lovforslaget vil, hvis det gennemføres — uanset visse ret iøjnefaldende Mangler — betyde et meget væsentlig Fremskridt paa det omhandlede Omraade. Hvornaar Forslaget vil komme til Behandling i Rigsdagen, kan der ikke paa nuværende Tidspunkt spaas noget om. Den herskende internationale Situation kan meget vel tænkes at ville forhale Fremsættelsen.

JORDBRUG

SYD OG NORD FOR POLARKREDSEN

Man kan drive Jordbrug paa forskellig Maade. Man kan anvende forskellige Slags Redskaber, primitive eller moderne, anstille Forsøg m. v., men skal Jordbruget drives rentabelt maa man tage Jordens Bonitet i Betragtning og de Forhold hvorunder man lever, enten det er under sydlige eller nordlige Breddegrader. Et er dog det fundamentale i Jordbrug over hele Verden, nemlig, at man maa saa før man kan høste.

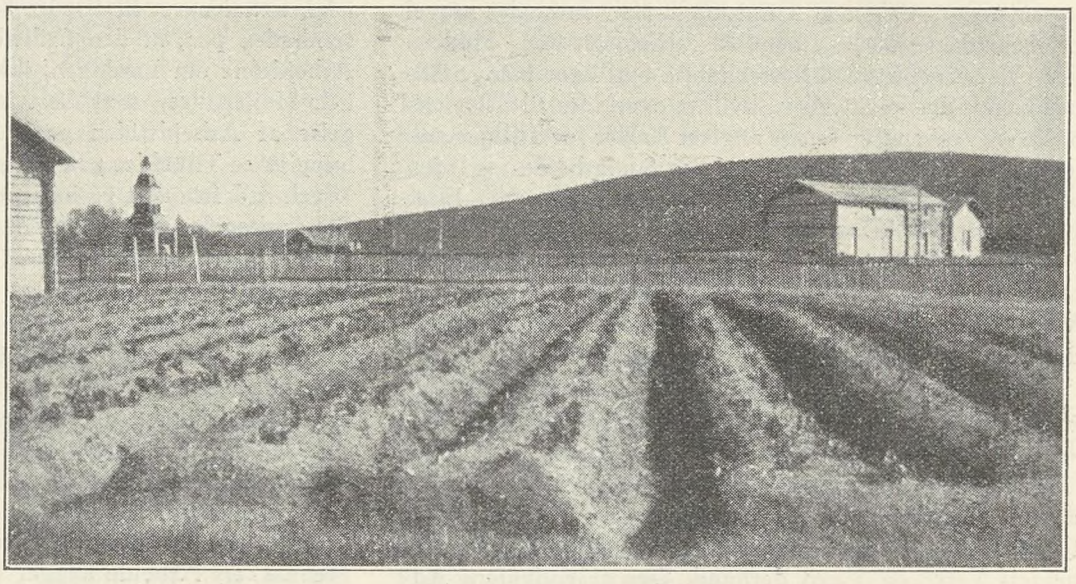

Kartoffeldyrkning i Nærheden af Kiruna. Billedet er taget sidst i Juni.

Om man kan høste een Gang om Aaret eller to eller flere Gange, afhænger af Temperatur- og Vejrforhold. Herhjemme kender vi kun til at høste een Gang om Aaret, naar lige undtages at vi i Havebruget undertiden forsøger at udnytte Jorden det mest mulige i Planternes forholdsvis korte Vækstperiode, ved f. Eks. først at dyrke tidlige Kartofler og derefter tilplante det paagældende Areal med Grønkaal, Hvidkaal e. l. Ellers maa vi holde os til een Gang om Aaret, ja, for enkelte Kornsorter gælder jo endog at vi maa saa om Efteraaret for at udnytte Vækstperioderne det mest mulige, saa Høsten kan komme i Lade inden Efteraarets Slud og Regn sætter ind og ødelægger det hele.

Paa sydligere Himmelstrøg er Forholdene mange Steder saa gode at man er i Stand til med Held at høste to Gange — ja, endog tre, hvis da ellers Jorden er dertil og Naturen deler Sol og Vind saa nogenlunde lige og skaber de nødvendige Betingelser i Form af Varme og Væde paa de rette Tidspunkter.

Drager vi Nord paa bliver Vanskelighederne større og større og tilsidst kommer vi op i Is- og Sneregionerne hvor Jorden er frosset baade Sommer og Vinter, og saa maa man indskrænke Jordbruget til Drivhuse eller Varmebænke om da ellers Forholdene i øvrigt er dertil, og ellers lade være.

Om Vanskelighederne for Jordbruget Nord paa faar man et lille Begreb hvis man rejser op gennem vort smukke Broderland, Sverige, der strækker sig i Retningen fra Syd til Nord fra Østersøen omtrent til det nordlige Ishav, i ca. et Par Tusinde Kilometers Længde. Her faar man Syn for Sagn. Jo højere man kommer mod Nord des kortere bliver Sommeren og dermed Planternes Grotid, og det giver sig naturligt Udslag i, at man er langt senere paa Færde end herhjemme. Frosten binder endnu Jorden naar Foraaret har holdt sit Indtog i Danmark og Vaarsæden forlængst har farvet Markerne grønne. Endnu i Begyndelsen af Maj ser man Isen, f. Eks. i Dalarne, ligge tommetyk paa Søer og Elve, og først hen mod Midten af Maaneden bryder den op.

Rejser man op gennem Sverige en Sommerdag naar Havren herhjemme staar med sine ringlende Klokker og saa smaat er begyndt at faa et gyldent Skær, saa ser man deroppe den spæde grønne Sæd, der endnu skal have et Stykke Tid at vokse i før den skrider. Herhjemme har vi alt gjort os tilgode med nye Kartofler, men deroppe er Kartoffeltoppene kun et Par Tommer over Jorden. Dog naar man at faa høstet inden Efteraaret sætter ind, men Foldudbyttet svarer ikke altid til Anstrengelserne og ligger mindre end hos os.

Alligevel sysler man stadig med at underlægge sig større Arealer til Jordbrug. I det nordlige Sverige — nærmere betegnet det sydlige Lapland — har man opnaaet udmærkede Resultater ved Forsøg, som den svenske Stat har iværksat, ved Opdyrkning af de udstrakte Myrmarker, som hidtil har ligget ubenyttet hen og hvis sparsomme Græs har tjent til Føde for Rensdyr eller enkelte Køer, Faar eller Geder.

Det er dog ikke Hensigten ved disse Forsøg at skabe store selvstændige Jordbrug, men derimod en Række Smaabrug, som paa billige Vilkaar overlades Skovarbejdere og andre Sæsonarbejdere, saaledes at de i den Tid de er ledige kan finde Beskæftigelse i deres eget lille Jordbrug og derved forøge den yderst ringe Aarsindtægt. De Arbejdere, der lever deroppe mod Nord i Sveriges vældige Skove, frister Livet under saadanne Vilkaar, at vi herhjemme ikke finder noget Sidestykke dertil, og derfor arbejder det svenske Socialdemokrati ihærdigt paa at forbedre denne Befolkningsgruppes Kaar, og et af Midlerne er, at skaffe Jord til dem paa billige Betingelser, saaledes at de derved ikke alene bliver i Stand til at forøge deres Aarsindtægt, men ogsaa bliver i Stand til at forbedre deres Bolig- og Ernæringsforhold, der er

yderst slette, og er en stadig Kilde til Bekymring blandt Landets Nationaløkonomer.

Som sagt, Vanskelighederne ved at drive Jordbrug stiger jo længere vi kommer Nord paa. Alligevel finder man ogsaa paa den anden Side Polarkredsen Jordbrug, selv om det kun er i mindre Format.

Her træffer man vældige Fjældpartier og udstrakte Tundraer, som ikke egner sig til Opdyrkning, men ind imellem findes frugtbare Strækninger og dem forsøger man saa at udnytte paa forskellig Vis.

Helt oppe paa 70 Graders nordlig Bredde kan man finde Jordbrug. Her er Vinteren lang og streng og Sommeren kun kort. Til Gengæld har man saa en eneste lang Dag paa flere Maaneder hvor Solen aldrig gaar ned. Det skulde man tro var en Fordel, da Naturen jo saa kan arbejde uafbrudt uden at hæmmes af Mørke, men det er ingenlunde Tilfældet. Mange Planter taaler nemlig ikke Lys saa længe ad Gangen, de skal udaande Kulsyre for at kunne udvikles paa normal Maade, og det sker kun i Mørke. Græs og Fandens Mælkebøtter trives udmærket og giver Pokker i om Solen skinner Døgnet rundt, og det samme er Tilfældet for de mange for Polaregnene særlige Planter som »Polørten« (Diapensia Lapponica), som har meget smukke Blomster, Smørranunkel, Isranunkel, Saxifraga og hvad de hedder alle sammen, men mange andre Planter, bl. a. en Del Køkkenurter, taaler det ikke. De faar for meget Livsmod og skyder bare i Vejret saa man ikke faar det tilsigtede Resultat. Heller ikke Frugttræer kan trives i Lapland, i hvert Fald findes de ikke deroppe, men enkelte Bærbuske ser man og saa Fjældbirk og Røn, som klarer sig udmærket.

Ved flere Polarstationer i Sibirien, som ligger norden for den halvfjerdsindstyvende Breddegrad, hvor Jorden om Sommeren kun er optøet en Meter eller halvanden ned, medens den derefter er frosset i 3—400 Meters Dybde, har man gjort forskellige Forsøg med Dyrkning af Havesager, Forsøg, som er faldet heldige ud. Man har

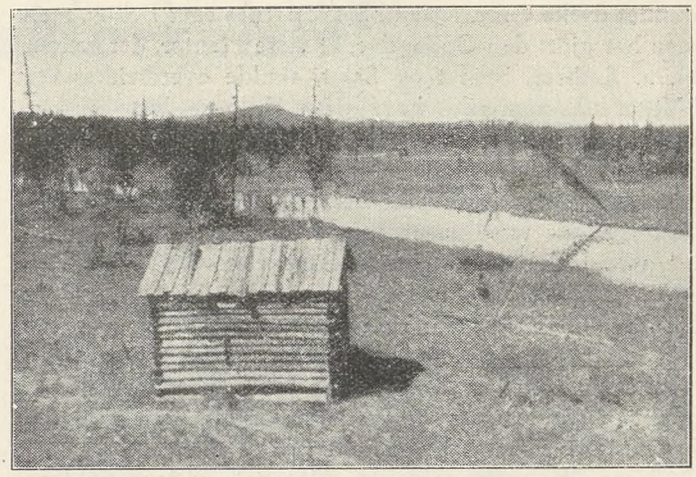

Landskab i Lapland med en af de karakteristiske Hølader.

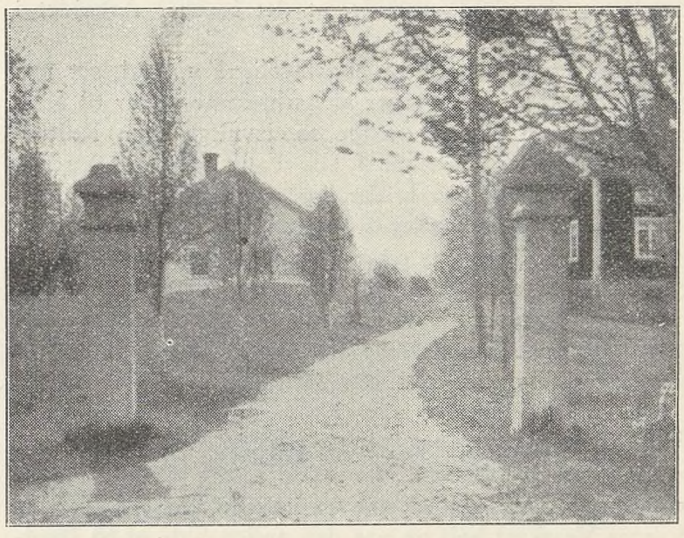

Bondegaard i Storsjöbygden i Jämtland nær Østersund.

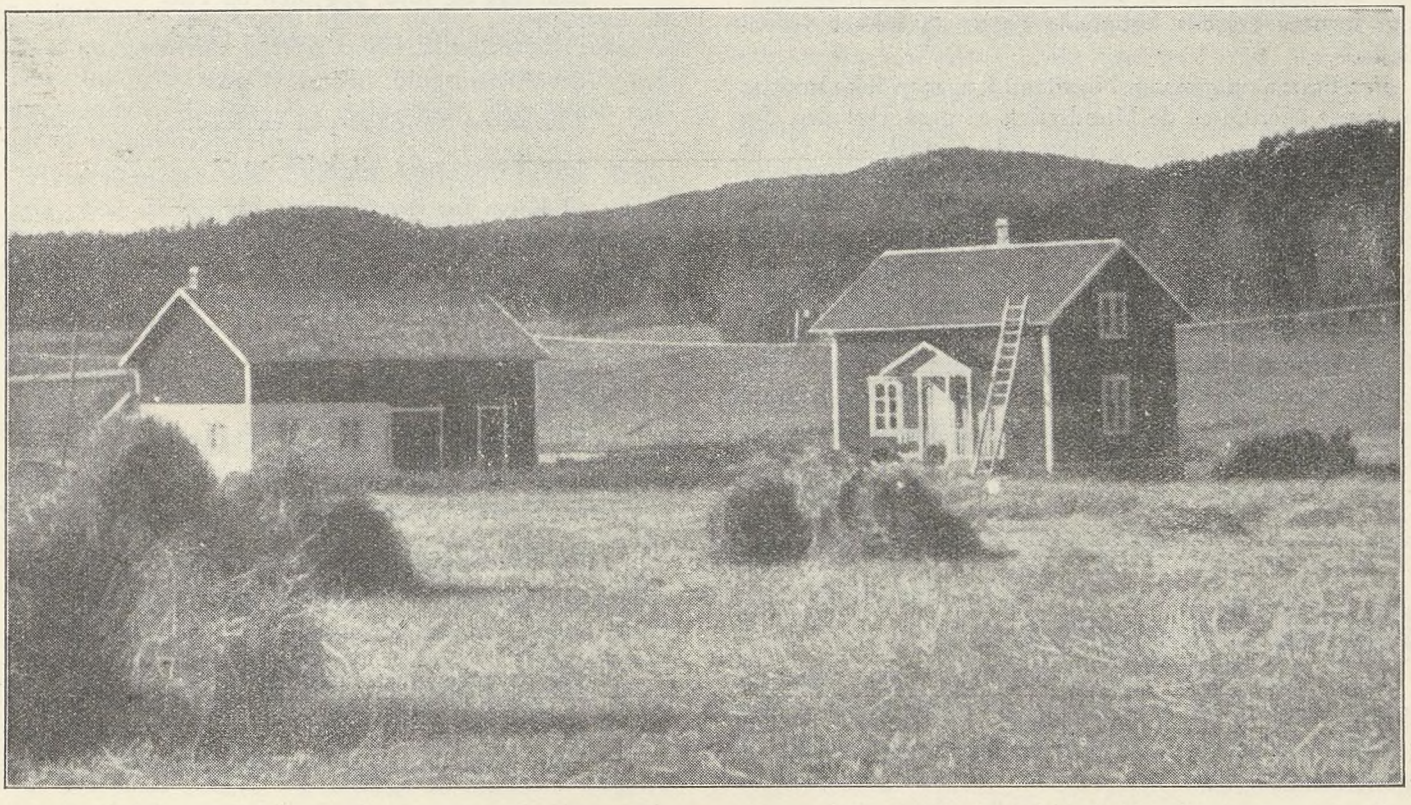

Arbejdersmaabrug i Nordland til Komplettering af Skovarbejdernes Aarsfortjeneste.

kunnet dyrke Grønsager til Stationernes eget Behov, men man har gjort den Opdagelse, at visse Planter, det gælder bl. a. Radiser, Spinat og Salat, skulde overdækkes om Natten hvis man vilde have noget Udbytte. Blev de ikke det, fik de for meget Lys i den flere Maaneder lange Dag og løb i Frø næsten med det samme.

Om man har lignende Erfaringer andre Steder fra skal jeg lade være usagt, men i Egnen omkring Kiruna i Lapland, der ligger paa 68 Grader nordlig Bredde — 160 km Nord for Polarkredsen — har jeg set mindre Jordbrug hvor det dog særlig var Kartofler man havde lagt sig efter. Desværre fik jeg ikke nogen Oplysning om Foldudbyttet, det vilde ellers have været interessant, men jeg saa, at Dyrkningen ikke helt gik til paa den Maade vi er vant til herhjemme. Der maa et tykt Lag Gødning eller andet varmende Materiale under Knoldene om man skal gøre sig noget Haab om Udbytte. Med andre Ord, der kræves Undervarme, altsaa en Slags Koldbænk, og det siger sig selv, at det forøger Arbejdet i betydelig Grad.

Om det var rentabelt i bogstavelig Forstand, set paa Baggrund af de Fordringer vi herhjemme stiller til Kartoffeldyrkning, er vel næppe sandsynligt, men Kulturmulighederne var tilstede i alle Fald, selv om Jorden, som alle Steder i de arktiske Egne, er kalkfattig, og selv om dette Jordbrug finder Sted mere end 500 Meter over Havets Overflade. For ogsaa Højden over Havet spiller en Rolle, meget betydelig endog, naar det drejer sig om Jordbrug. Jo nærmere vi kommer Havets Overflade des større bliver Mulighederne og navnlig naar vi drager Vest over. Her har vi Golfstrømmen, hvis Temperatur ligger indtil 5 Grader over Normalen for den paagældende Breddegrad. Den løber op langs Norges Vestkyst og den kan vi takke for det milde Klima vi har i Nordvesteuropa. Dens Betydning ses i øvrigt bedst derved, at Norges Vestkyst helt op paa den anden Side af 68 Breddegrad er isfri Aaret rundt, medens den finske Bugt, der kun ligger paa 60 Grader nordlig Bredde, ret hurtigt krystes i Isens knugende Favn, og lukkes for al Sejlads.

Paa Farten op gennem Nordland kan man ikke undgaa at lægge Mærke til de Hundredvis af graa Hølader, der ligger spredt ud over de ellers øde Landskaber. De er alle bygget af Tømmer og paa samme Maade med Væggene skraat udad mod Taget. De benyttes — eller er blevet benyttet til Indsamling af Hø til Foder om Vinteren til en enlig Ko eller et Par Geder eller Faar. De er karakteristiske for Landskabet og karakteriserer samtidig et Trin i det svenske Landbrugs Udviklingshistorie. De følger med, disse Hølader, saa langt Nord paa som bofast Jordbrug finder Sted, og hører først op naar vi naar ind paa Lappernes, paa Nomadefolkets vidstrakte Omraader.

I. A. Ørsted.

Juridisk Spørgetime

Landsretssagfører *Krøl Nielsen* besvarer juridiske Spørgsmaal Mandag og Torsdag Aften Kl. 18—19 (6—7). Gratis for vore Medlemmer mod Forevisning af Medlemsbogen.

Spørgetimen holdes *Nørrevoldgade 22*[1].

Nyt Land

Saa ofte lød den gamle Sang
om Lydighed mod Magt og Mænd,
og Trusler klang i Lovens Ord,
naar ingen Udvej var igen.
Og vi gik stumme til vort Værk,
vi sled, mens Arm og Krop var stærk
— men siden? Naar det var forbi?
Hvem gaar den Vej, som vi har traadt.
Vort Arbejdsliv, vort stride Stræb
i disse Tider blev forraadt.

Hvem hænger sig i Drøm derved?
Den Sang er sunget sidste Gang.
En anden Tro er blusset op
og fandt den gamle Verden trang.
Nyt Land blev aabnet os paa Trods,
nyt Land, ja, det blev nyt ved os.
Med godt Humør vi tar vort Aag,
vi kalder Kræfter frem paany
— her er vel nok at slide for? —
her tar vi Selen uden Kny.

Hør over Danmark, Hakker slaar,
og Plove skær den sorte Muld,
paa Hav og Jord, bag Sten og Hus
blir skabt den rige Fremtids Guld,
det Arbejdsguld, hvoraf vi gror
i Kraft og Sundhed paa en Jord,
som Folket selv vil løfte op
til Hjem for frie Slægters Liv
— her røber Dagens muntre Sang
at Arbejdstro er vort Motiv.

For det er værd at kæmpe for
at skabe Folket Arbejdskaar,
og det er værd at stride for,
at Velstand vokser Aar for Aar,
at r i g og f a t t i g kun blir Ord,
som jævnes bort i Tidens Spor,
derfor: Det nye Land er vort.
Her bygger vi et Fundament
for Folkets Vilje, Folkets Lov.
Vort Arbejdssind er fremadvendt.

Evald Longfors.

Trikloræthylen - Tetraklorkulstof

Vær forsigtig!

For nogen Tid siden blev en Arbejder, der var beskæftiget ved Rensning af Indersiden paa et Skjold til en Vekselstrømsgenerator, forgiftet og er senere afgaaet ved Døden. Til Rensningen anvendtes Tetraklorkulstof, der er et meget flygtigt Stof, som let fordamper og forvandles til giftige og dræbende Gasarter.

Dette har foranlediget Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet til at gøre et Forsøg paa en vidtgaaende Udbredelse af Kendskabet til den nævnte og andre farlige Rensevædsker, og der er i den Anledning udsendt et Erindringsblad med Oplysninger i den nævnte Retning. Disse Oplysninger gengiver vi nedenstaaende.

Trikloræthylen (Tri), Tetraklorkulstof (Tetra) og lignende Rensevædsker udvikler Dampe, der er farlige at indaande. Dampene er tungere end atmosfærisk Luft og vil derfor fortrinsvis samle sig ved Gulvet i paagældende Rum og vil derfra kunne trænge ned til lavere liggende Rum, hvortil der er Adgang. Dampene er ikke brandfarlige, men de kan, naar de kommer i Berøring med aaben Ild eller Gløder, omdannes til særlig giftige Gasarter.

1. Regelmæssigt forekommende Rensearbejde med Tri, Tetra o. l.

Hertil bør der saa vidt muligt anvendes lukket Apparatur (Maskiner eller Apparater). Betjeningen af saadan Apparatur skal kunne foregaa saaledes, at paagældende Personer ikke er udsat for at indaande Dampe. Naar Reparationer, Rensninger og Eftersyn af selve Apparaturen nødvendigvis maa udføres paa den Maade, at Personer gaar ind i Apparaterne eller bøjer sig hen over afdækkede Aabninger paa dem, maa dette ikke ske, uden at Apparaterne er fuldstændig udluftede for Dampe af Tri, Tetra o. l. (eventuelt holdes under Udsugning), eller at paagældende Person under Arbejdet benytter en forsvarlig Friskluft-Maske eller andet effektivt Beskyttelsesmiddel. Desuden skal Arbejderen være under Opsigt af en ansvarshavende.

Hvor Rensearbejdet ikke kan foregaa i lukket Apparatur, skal de farlige Dampe bortsuges saaledes, at de ikke kan skade Mennesker. Rensevædsken skal anvendes fra en Beholder, hvorfra den ikke kan fordampe, og ikke fra Skaale, bredhalsede Flasker o. lign.

2. Sjældnere forekommende Rensearbejde med Tri, Tetra o. l.

Hvor Rensearbejdet maa foregaa *aabent*, bør det saa vidt muligt udføres i det frie. Er dette ikke gørligt, bør følgende iagttages:

1) Det er *utilladeligt* at arbejde med Tri, Tetra o. l. inde i Beholdere, Tanke o. l. samt i Kælderrum. Paa Skibe (ved Skibsværft) maa der i Rum under Dækket kún benyttes Tri, Tetra o. l. til kortvarige, nødvendige Rensninger i Maskinrummet og Kedelrummet.

2) Der maa sørges for rigeligt Luftskifte i paagældende Rum. Kan det ikke ske gennem aabne Vinduer eller Døre, maa der udsuges med Exhaustor fra et Sted nær Gulvet. Saadan Udsugning skal altid anvendes under Rensearbejde nede i Maskingruber eller lignende Fordybninger eller i Mellemrum mellem Maskin- eller Apparatdele, hvor der er ringe naturligt Luftskifte.

3) Alle Lemme, Luger og andre Aabninger ned til underliggende Rum eller Gange skal holdes tæt lukkede eller tildækkede. I disse Rum maa ingen Personer færdes, før Rensearbejdet er afsluttet, og en ansvarshavende overordnet har overbevist sig om, at Rummene kan betrædes uden Fare.

4) Der skal af en ansvarshavende *udenfor* det Rum, hvori Rensearbejdet foregaar, holdes Øje med de dermed beskæftigede Personer.

5) Aaben Ild (Esser, Loddelamper, Svejsebrændere m. m.) maa ikke forefindes i paagældende Rum. Ej heller maa Tobaksrygning foregaa i dette.

6) Personer under 18 Aar bør ikke anvendes til »aabent« Rensearbejde med Tri, Tetra o. l.

Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet.

Et filantropisk Foretagende

Gennem mange Aar har de Københavnske Kvinders Kaffevogne med deres røde Farve livet op i det københavnske Gadebillede. Næsten alle Steder er der livligt Rykind af Gæster, der trænges for at opnaa den eftertragtede brune Drik og nyde den i et hastigt Hvil midt under Dagens hæsblæsende Jag. Forretningen er et filantropisk Foretagende, idet hele Overskudet anvendes til gratis Kaffe til de Arbejdsløse. Uddelingen af Kaffekort sker i Henhold til en særlig Ordning gennem de forskellige Organisationer.

Salget af Kaffemærker sker saaledes, at Organisationer, der ønsker at disponere over et Antal Mærker til Uddeling blandt de arbejdsløse Medlemmer ved Købet af de paagældende Mærker modtager et procentvis større Antal end Bestillingen lyder paa og Betalingen svarer til.

Den energiske Ledelse for dette Foretagende har ikke ment at ville blive staaende ved denne enkelte Forretning alene, men har uden Hensyn til de forhaandenværende vanskelige Forhold udvidet Forretningen saaledes, at der i Fremtiden ogsaa fremstilles Smørrebrød efter de samme Principper, som allerede nævnt for Kaffens Vedkommende. Denne Ordning er tiltraadt af den københavnske Fællesorganisation. Det maa oprigtig haabes at baade Vovemodet og det gode Formaal maa blive belønnet gennem en god og stigende Omsætning.

Landarbejdervilkaarene til Debat i Folketinget

Under Finanslovens første Behandling i Folketinget tog Forretningsfører Oscar Levinsen Ordet og fremsatte en Række Betragtninger over Landarbejdernes Vilkaar under det daglige Arbejde for Bønderne. Talen efterfulgtes af en skarp Diskussion om de fremdragne Forhold, idet Landbrugets Repræsentanter, der mener at netop denne Stand er den mest forurettede her i Landet, kraftigt reagerede.

Da vi iøvrigt gaar ud fra at Fagbladets Læsere gerne ønsker at blive gjort bekendt med Talen og det efterfølgende Ordskifte i fuldt Omfang, gengiver vi nedenstaaende et Referat in exstenco:

Levinsen: Hr. Løje og Hr. Sønderup har kredset om den nedsatte Landarbejderkommissions Arbejde og paa Forhaand advaret mod de Forslag til Forbedring af Landarbejdernes Kaar, som den maatte fremkomme med. Hr. Løje, som er Medlem af Kommissionen og derfor maa vide bedre Besked, siger endda, at der er Tale om at skærpe Forholdet, saa at den ene Part faar Pligterne og den anden Rettighederne, medens Hr. Sønderup hævder, at den paatænkte Revision af Loven vil forgifte Forholdet mellem Husbond og Medhjælper.

Imod Landarbejdernes Interesser.

Disse ganske fejlagtige Formodninger om, hvad der tilsigtes ved Landarbejderkommissionens Arbejde, kan naturligvis først bedømmes af dette høje Ting, naar Kommissionens Forslag og Betænkning over de enkelte Forslag foreligger. Tilbage bliver imidlertid den interessante Kendsgerning, at de to ærede Medlemmer allerede nu føler Trang til at publicere, at de vil bekæmpe ethvert Forslag, der af denne Kommission maatte fremsættes til Forbedring af Landarbejdernes Kaar. Det rimer ikke godt med de Paastande, man ellers ynder at fremsætte fra Landboorganisationernes Side om, at Landarbejderne ikke behøver nogen Organisation, for Landbruget skal nok medvirke til at skabe gode Vilkaar for Landarbejderne. Nu har vi rigtignok ventet forgæves herpaa i mange Aar, men alligevel synes jeg, at Hr. Løje og Hr. Sønderup, naar de vil beskæftige sig med Landarbejderforholdene, i det mindste kunde vise god Vilje til at medvirke til en Bedring af Kaarene for de Medmennesker, de ellers vil hævde staar dem saa nær.

Jeg er enig med den højtærede Statsminister i de Bemærkninger, han fremsatte om dette Spørgsmaal. Foranstaltninger, der inden for rimelige Grænser beskytter Landarbejderne og højner deres Kaar, generer ikke de gode Arbejdsgivere i Landbruget. Tværtimod kan saadanne Foranstaltninger være til Værn for dem, der ønsker at byde deres Folk gode Vilkaar, derved, at de paalægger de daarligere Arbejdsgivere de samme Forpligtelser.

Beskyttelseslovgivning for Landarbejdere.

Jeg tror ikke, at Landbrugets Arbejdsgivere er hverken værre eller bedre end andre Samfundsborgere, men de er for mig at se under en daarlig Indflydelse fra de landbrugsfaglige Organisationer og Pressen. I alle Samfundslag findes Borgere, som, om Lejlighed gives, vil skære en Rem af Næstens Ryg, og saadanne findes ogsaa i Landbruget, men man synes her i nogen Grad at kæle for en saadan Mentalitet og derved udvikle den.

Det ser man paa mange Maader. Det ser man bl. a. i Landboforeningernes Bekæmpelse af Forsøgene paa gennem Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationerne at regulere Arbejdsvilkaar paa rimelig Maade. Det ser man i det Standpunkt, Landboforeningerne og deres politiske Repræsentanter tager til Spørgsmaalet om Beskyttelseslovgivning for Landarbejderne. Det samme Særsyn møder os i Reglen i de Uoverensstemmelser, der opstaar mellem de enkelte Arbejdere og deres Arbejdsgiver, hvor man oftest rotter sig sammen mod os, hver Gang vi søger at faa Orden paa en Arbejdsgiver, der behandler sine Folk daarligt.

Forholdene regulerer sig selv, siger Landbrugets Repræsentanter, de Arbejdsgivere, som byder daarlige Kaar, kan ikke faa Folk. Men samtidig laver de samme Landbrugets Repræsentanter et farligt Postyr over, at nogle af disse Arbejdsgivere ikke kan faa de Folk, de hævder at have Brug for, og man kræver Ændringer i Sociallov og meget andet for at fremtvinge Tvangsanvisning af Arbejdskraft til saadanne Pladser, som Folk, der er kendt med Forholdene, ikke ønsker at tage. Man støtter herved den daarlige Arbejdsgiver i at praktisere sine særlige Metoder, maaske i en ubevidst Følelse af, at denne haardhændede Type ligesom personificerer Landbrugets Frihedsbegreb i Forhold til Arbejdskraften, og i visse Tilfælde fastslaar disse Arbejdsgivere jo ogsaa nye Sædvaner til Ugunst for Arbejderne. Men det Anarki og den Vilkaarlighed, der i Konsekvens heraf i stigende Udstrækning bliver raadende i Landbrugets Arbejdsvilkaar, fører før eller senere Landbruget ind i en omfattende Beskyttelseslovgivning, der i lige Maade nødvendiggøres af Arbejdernes og de gode Arbejdsgiveres Interesse og af Samfundshensyn.

Hvorfor flygter de unge fra Landbruget?

Landbrugets ledende Mænd hævder, som sagt, at med Hensyn til Arbejdsvilkaarene er alt saare godt, og hvad der paa enkelte Omraader maatte mangle, skal de nok selv ordne. Og saa faar vi, som har en anden Opfattelse, det Stempel, at vi saar Had, og at vi vil forgifte Forholdet mellem Husbond og Medhjælper.

I denne Forbindelse synes jeg, at Hr. Løjes Beklagelser over, at Landbruget ikke kan faa alle de unge Medhjælpere, som han hævder der er saa rigeligt af, er særlig interessante. For det er jo Realiteten, at de unge, som Landbruget saa gerne vil have, søger saa vidt muligt til andre Erhverv, og de gifte Landarbejdere, som der er rigeligt af paa Landet, og som søger Arbejde dèr, interesserer Landbruget sig ikke synderligt for. Men hvorfor flygter de unge fra Landbruget? Det nytter ikke, at man spiser os af med, at det er Understøttelseslovgivningens Skyld, for det ved vi, er ikke rigtigt. De unge, der gaar fra Landbruget, lever ikke af Understøttelse, de gaar over i andre Erhverv, hvor de er velsete. De støder maaske ældre Arbejdere i Arbejdsløshed, men selv søger de ikke fra Landbruget over i den understøttede Ledighed.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Lønnens Størrelse, vil man hævde, at Landbruget betaler sine Karle meget store Lønninger. Forleden nævnte Hr. Hans Conrad Koefoed endog, at Karlelønningerne paa Bornholm kunde ligge op til 1 500 Kr. om

Aaret plus Kost og Logi. Det undrer mig i øvrigt, at Landbruget med saadanne Karlelønninger ikke i Stedet antager nogle faste gifte Daglejere. Den overenskomstmæssige Aarsløn for disse paa egen Kost, men med Fribolig, er jo endnu ikke over 1,800 Kr. om Aaret. I det hele taget maa man undres over Landbrugets Forkærlighed for de unge ugifte, som altsaa flygter fra Landbruget, fremfor de gifte ældre og mere erfarne Landarbejdere, der bor paa Egnen.

Altsaa — derom vil Landbrugets Repræsentanter være enige —, det er ikke Lønnens Skyld, at de unge flygter fra Landbruget, og det mener jeg heller ikke. De rette Aarsager vil man finde i de Standpunkter, Hr. Løje og Hr. Sønderup og med dem det besiddende Landbrugs Repræsentanter i det væsentlige indtager over for Landbrugets Arbejdere.

Forældede Arbejdsvilkaar.

Landboorganisationerne har nu saa længe bekæmpet alle sociale og kulturelle Fremskridt i Landbrugets Arbejdsforhold, at Erhvervet i sine Arbejdsvilkaar er 30 Aar eller mere bag efter Udviklingen i andre Erhverv. Det er muligt, at Landbrugets Repræsentanter ikke kan se det, fordi de ikke vil se det, men Tjenestekarlene, de unge Landarbejdere og Landarbejderne i det hele taget kan meget vel se det. Det er jo dem, der har Skoen paa, der bedst føler, hvor den trykker. De kan se, hvem det er, der bestemmer deres Arbejdstid og Fritid, Kost og Værelse og meget andet i det daglige Arbejdsforhold, dèr, hvor Arbejdsgiveren sætter sig paa den høje Hest. De kan se, hvem der egenmægtigt afgør de Uoverensstemmelser, der opstaar i Arbejdsforholdet, og de er derfor ikke i Tvivl om, hvem der har Rettighederne og hvem der bare har Pligterne.

Det nytter ikke, at man, saaledes som Landbrugets Repræsentanter og Organisationer har for Skik, taler smukke Ord om »Medhjælperne i Familiens Skød« til den Landarbejderungdom, som man har anvist Værelse i et Udhus eller en Staldbygning, for Realiteterne taler deres Sprog, og dem har de unge Landarbejdere daglig for Øje. Naar de kommer til Skelsaar og Alder, lader de sig ikke spise af med saadanne Talemaader, naar deres Erfaringer og Iagttagelser viser dem noget andet, og de forlader da Landbruget, fordi de er utilfredse med de Vilkaar, der bydes.

Jeg tror, at Landbrugets Repræsentanter gør klogt i at blive klar paa denne Kendsgerning og saa gaa med til et positivt Arbejde for at faa indhentet det forsømte. For mig at se, er det opløftende, at de unge Landarbejdere stiller Krav til Tilværelsen, som de ikke vil kompensere for en højere Løn. For det er jo den næste Realitet, man staar overfor, naar Karlene trods den Løn, Landbruget byder, søger til andre Erhverv. Det var maaske mere rimeligt, at de unge, der var utilfredse, samlede Kræfterne om at reformere Erhvervets Arbejdsvilkaar, saa de blev rimelige, men de er vel paa Forhaand distancerede i saa Henseende derved, at Landbruget ikke ret længe har Plads for utilfredse Medhjælpere. For øvrigt maa en Række af de paatrængende Foranstaltninger til Regulering af Arbejdsvilkaarene ogsaa siges at være en naturlig Opgave for Lovgivningsmagten.

Landbrugets Arbejdstid i Praksis.

Jeg skal nævne nogle enkelte praktiske Eksempler paa de Forhold, jeg her har karakteriseret. Landøkonomisk Driftsbureau har paa Basis af Landmændenes egne Opgivelser beregnet, at den effektive Arbejdstid i Landbruget er 8,3 Timer om Vinteren og 9,9 Timer om Sommeren. Der er vist meget faa af Landbrugets unge Medhjælpere, der i Praksis kender en saadan Arbejdstid, men officielt hedder det sig altsaa, at Landbrugets effektive Arbejdstid er 10 Timer i Døgnet, og det bliver alle, der taler om 11 Timer og mere, spist af med.

Nu har jeg et typisk Eksempel paa, hvordan Arbejdstiden faktisk er, i en Sag, vi har med en fynsk Gaardmand. Han forlanger som saa mange andre, at hans Karle skal begynde om Morgenen Kl. 5 med Staldtjenesten, saa de efter et hastigt Morgenmaaltid er klar til at rykke ud Kl. 6. Det er der ikke nogen, der siger saa meget til, men er klar paa, at Staldtjenesten skal gøres, forinden man kan rykke i Marken med Hestene. Men da nu Hestene i Sommer kommer paa Græs og der derfor ikke længere er nogen Morgensysling med disse, mener Forkarlen naturligvis, saadan som Skik er paa de gode Arbejdspladser, at nu begynder man først Arbejdsdagen Kl. 6. Men her har Gaardejeren en anden Mening; han forlanger, at Forkarlen skal blive ved at staa op Kl. 5 om Morgenen, og saa skal han fra 5 til 6 udrette forskelligt andet Arbejde, klippe Hæk, feje Gaard, male Sæd o. s. v., en Række forskellige Arbejder, der ikke har noget med Staldtjeneste eller Morgensysling at gøre, og som tidligere er blevet udført inden for Gaardens normale Arbejdstid. Da Forkarlen ikke vil gaa ind paa dette, bliver han bortvist, og Gaardejeren nægter at betale ham den Løn, han har fortjent til Dato, ca. 130 Kr.

I det Søgsmaal, som nu bliver Følgen, afæsker Gaardejerens Sagfører De samvirkende Landboforeninger i Fyns Stift en Erklæring om dette Tilfælde, og de afgiver efter en Gennemgang af Sagen den Udtalelse, at hvor ikke andet er bestemt ved kontraktlige Forhold, maa Arbejdstiden praktisk regnes at begynde med det Tidspunkt, Morgenarbejdet tager sin Begyndelse. Under samme Forudsætning maa en Medhjælper paa en almindelig Bondegaard efter Gaardens Skik og Sædvane, i Tiden fra man staar op, til Morgenmaaltidet indtages, anses for pligtig at udføre det ham paalagte forskelligt forefaldende Morgenarbejde.

Det er de fynske Landmænds Organisations Erklæring i Sagen. De stiller sig altsaa straks paa Gaardejerens Side og fastslaar, at selv om den Staldtjeneste, der motiverer, at man begynder Kl. 5 om Morgenen, nu i nogle Maaneder ikke skal udføres, begynder Arbejdstiden alligevel Kl. 5, og Karlen er pligtig at udføre det Arbejde, der paalægges ham Kl. 5 om Morgenen. Arbejdsgiveren oplyser selv i Retten, at hans Karles Arbejdstid er fra 5 Morgen til Kl. 18 med 2 Timers Spise- og Hvilepause, altsaa 11 Timer i Døgnet, eller godt 1 Time mere end den, Driftsbureauet argumenterer med. En Sognefoged og en anden Gaardmand, der vidner til Fordel for Gaardejeren, hævder endog, at man flere Steder forlanger, at Karlene i den Tid, de ikke har Staldtjeneste, skal begynde Arbejdet før Kl. 5 om Morgenen.

Tror Hr. Løje og Hr. Sønderup, at saadanne Urimeligheder fra Arbejdsgiverne, som altsaa nu faar Følgeskab fra de fynske Landboeres Organisation, virker tillokkende paa de unge Medhjælpere i Landbruget? Deres Arbejdsdag bliver altsaa 3 Timer længere end Industriarbejdernes, den bliver 1 Time længere end Hestenes — selv ogsaa i den Tid, hvor det ikke er nødvendigt, da de ingen Staldtjeneste har — for derom tror jeg dog alle Landmænd er enige, at Hestene kan man ikke sætte i Arbejde før Kl. 6 om Morgenen.

Solidaritet med daarlige Arbejdsgivere.

Jeg vil ikke beskylde Landmændene for som Helhed at yde deres Medhjælpere daarlig Kost — man kan ikke skære alle over een Kam i Landbruget, som allerede tidligere bemærket —, men der er mange Tilfælde, hvor Kosten ikke er, som den burde være; der kan ogsaa være Tale om, at den er vel tilberedt, men alligevel utilstrækkelig for strengt arbejdende Folk, og jeg synes, at en Del af den moderne Ernæringsteori her har adskillige Synder paa Samvittigheden. Naar det drejer sig om Kostens Kvalitet, om den er god, om den er sund og spiselig, saa er det naturligvis meget vanskeligt at dele Sol og Vind lige og konstatere de faktiske Forhold; men svagest er Medhjælperen stillet. Han er nogenlunde afskaaret fra at føre endeligt Bevis for, at han virkelig har faaet serveret en daarlig Kost. Vi har flere Eksempler paa, at Medhjælpere har sendt uappetitlige Frikadeller til kemisk Undersøgelse og faaet Attest for, at de var uspiselige, men det anerkendes ikke som Bevis for, at Frikadellerne var fordærvede, dengang de blev serveret for Karlen.

Men hver Gang vi har saadanne Sager om Kosten, dette meget vanskelige Spørgsmaal, hvor Medhjælperen paa Forhaand er stillet saa ugunstigt, møder vi Sammenrotningen. Arbejdsgiverne slutter Kreds om den Arbejdsgiver, der ofte er kendt for at servere daarlig Kost, og som derfor, hvis de vilde være opdragende, burde vende Ryggen. Forleden havde vi en Sag paa

Sjælland, hvor en Karl forlod sin Principal, fordi han gentagne Gange havde faaet daarlig Kost, levende Kødrand og Høns, der var angrebet af Hønselammelse; det vendte sig i ham, hver Gang han fik serveret disse syge Dyr. Men da Sagen kommer for i Retten, mangler Arbejdsgiveren ikke Erklæring for, at saadanne syge Høns er baade en almindelig og en sund Føde. Man faar Indtryk af, at Hønselammelse er meget udbredt paa Egnen, og at den ligefrem gør Suppen mere delikat. En Hønsehandler forklarer, at han i over 20 Aar har købt saadanne syge Høns og afsat dem, i slagtet Tilstand naturligvis, med god Fortjeneste; han hævder just ikke, at han ligefrem reklamerer med, at det er syge Høns, han putter i sine Kunders Suppegryder, men han er godt tilfreds med de syge Høns. Og det synes Dommeren ogsaa at være, for han statuerer, at der ikke har været rimelig Grund til at klage over Kosten. Det forhindrer dog ikke, at Medhjælperne har en anden Opfattelse, men det staar maaske i nøje Forbindelse med, at det er Medhjælperne, der faar serveret disse syge Høns.

Bekæmpelse af Fodermestrenes Ferieret.

Ogsaa med Hensyn til de gifte Landarbejdere vil jeg nævne nogle Eksempler paa den Vilkaarlighed, der breder sig i Arbejdsforholdet dèr, hvor Arbejdsgiverne har Adgang til uden fremmed Indblanding selv at ordne Forholdet. Vi har i den Organisation, jeg repræsenterer, haft en meget haard Dyst for at faa overholdt den i Ferieloven fastsatte Ferieret for gifte Fodermestre, der beskæftiges hos uorganiserede Arbejdsgivere. De fynske Landboforeninger, som jeg en Gang tidligere har nævnt, har ogsaa interesseret sig meget for dette Spørgsmaal, ikke for at skaffe Fodermestrene deres Ferieret; tværtimod, de fynske Landboforeningers Sagfører har for et Aar siden i Spørgsmaalet om de gifte Fodermestres Ferieret afgivet et meget varmfølt Indlæg for, at de ikke skulde have Ferie, og ugentlig modtager vi mange Henvendelser og Klager over Arbejdsgivere, som alle Afgørelser til Trods halstarrigt forfølger denne Idé.

Jeg synes slet ikke, Landbruget kan være dette bekendt. Her er Tale om i Regelen dygtige og værdifulde Arbejdere, der er overmaade bundne i deres Pladser. De har 12, i heldigste Tilfælde 18 Fridage aarligt; i store Træk har de 350 Arbejdsdage aarligt, og Arbejdsdagen begynder ved 4—5 Tiden om Morgenen. Hvem skulde egentlig have Ferie, dersom det ikke skulde være disse Folk. Landbrugets Arbejdsgiverforening, skal jeg erkende, er reel i dette Spørgsmaal, men hvor staar Landboforeningerne, de, som har saa smukke Ord til Landarbejderne? Store Dele af Landbruget ser deres Opgave i at forsøge at berøve de gifte Fodermestre den Ret, de har efter Ferieloven.

»En vellønnet Plads«.

Den 1. November 1938 fæstede en nygift Landarbejder sig bort til en Gaardejer ved Brande. Han forklarer, at han og hans Hustru skulde have Tag over Hovedet, og derfor skulde han have en Plads. Det syntes Arbejdsgiveren ogsaa at forstaa. Arbejderen og hans Hustru skulde i Fællesskab passe hans Kvægbesætning, og Lønnen blev fastsat til det svimlende Beløb af 1 000 Kr. aarlig plus Mælk og Kartofler til Husbehov, men ellers paa egen Kost, og for at denne Fodermester ikke skulde henfalde til Vellevned, blev det fastsat, at Lønnen skulde udbetales med 40 Kr. om Maaneden om Vinteren og 50 Kr. om Maaneden om Sommeren, altsaa med i alt 490 Kr. for de første 11 Maaneder, og det skulde Mand og Hustru leve af. Overraskende nok viser det sig, at der ikke er noget i Vejen med disse to Parters Forstand. Arbejderen viser sig at være en dygtig Fodermester, som Arbejdsgiveren nødig vil miste, men han vil ogsaa meget nødig af med de 40 Kr. om Maaneden, der skal udbetales, og Fodermesteren faar derfor stukket en Femkroneseddel ud, i bedste Tilfælde en Tikroneseddel, naar han skal have nogle Penge. I Anledning af Barnefødsel hos Fodermesteren maa Gaardejeren dog rykke ud med 20 Kr. paa een Gang, men saa siger han ogsaa stop for et Stykke Tid. Og det siger Fodermesteren ogsaa den 18. Maj. Da har han tjent Gaardejeren i 29 Uger og har i den Tid faaet udbetalt i alt 320 Kr.; han har ca. 200 Kr. til gode, men han kan ikke faa nogen Penge, for det har han ikke Ret til før den 1. November, siger Gaardejeren. Da Arbejderen saa forlader Pladsen, fordi han er klar over, at han ikke kan svare enhver sit paa disse Vilkaar, nægter Arbejdsgiveren at betale ham hans Tilgodehavende. Juristerne, som nu har faaet Sagen, er endnu uenige om, hvorvidt Arbejderen med Føje forlod denne Plads under disse Forhold, og Gaardejeren har endnu Arbejderens surt fortjente 200 Kr. i Behold.

Kan saadanne Forhold forsvares.

Jeg spørger dem, som saa varmt gaar ind for Landbrugets Frihed over for Arbejdskraften: Mener de, at det er rimeligt og forsvarligt, at saadanne Arbejdsaftaler kan træffes og praktiseres? Naturligvis er der her Tale om et særlig greelt Tilfælde, men er det lovligt for den ene, er det ogsaa lovligt for den anden. Derfor interesserer det mig at høre, om Landbrugets Repræsentanter mener, at saadanne Aftaler skal være lovlige og forpligtende for begge Parter.

I øvrigt interesserer Landboorganisationernes praktiske Stilling til Arbejderspørgsmaalet mig meget. De har nu saa mange Gange frabedt sig Tredieparts Indblanding i Landbrugets Arbejdsforhold, at man venter nogle positive Eksempler paa, hvordan de selv vil ordne det Forhold, som de beder andre holde Fingrene fra. Maaske faar vi et Fingerpeg om, hvordan disse Organisationer vil ordne Arbejdsforholdet, ved at se lidt nærmere paa Vilkaarene paa de Gaarde, Landbrugets Organisationer selv ejer og driver.

En herlig Mønstergaard.

Jeg kender kun Forholdene paa en af disse Gaarde; det er en Mønstergaard, der ligger her i Københavns Nærhed. Da den ejes og drives af Sjællands Stifts Kreaturopdrætningsforeninger, antager jeg, at Hr. Løje kender Gaarden og har interesseret sig for dens Forhold. Jeg har i de sidste Dage faaet tilstillet Oplysninger om denne Gaards Arbejdsvilkaar. Det fremgaar deraf, at den drives med Elever og nogle faa Landarbejderfamilier. For en 14 Dage siden har Sundhedskommissionen maattet underkaste Gaardens Daglejerboliger, der er i særdeles ringe Stand, et meget grundigt Eftersyn, og der foreligger nu en Erklæring fra Kredslægen, som fastslaar mange og meget alvorlige Mangler. For en af Boligernes Vedkommende kræver Kredslægen meget gennemgribende Forandringer baade i Tag, Lofter, Gulve og Vægge — og hvad mere kan der egentlig kræves, naar en Bolig skal laves om? —, dersom den fremtidig overhovedet skal benyttes som Bolig for Mennesker. Gaardens Staldbygninger er derimod tip-top moderne, dem kan der ikke klages over. Dyrenes Pasning er vist i det hele taget upaaklagelig og et Mønster til Efterfølgelse.

Gaardens Lønninger ligger meget lavt og for samtlige Arbejdere væsentligt under de overenskomstmæssige Landbrugslønninger. En Kreaturpasser, der begynder Kl. 4 om Morgenen, faar 5 Kr. 50 Øre om Dagen, medens den overenskomstmæssige Løn er 6 Kr. 35 Øre — det er Lønninger paa egen Kost. En Materialearbejder faar 4 Kr. 40 Øre pr. Dag, hvad der i alle Tilfælde er 1 Kr. under Prisen, og Malkekonerne faar en Snes Øre under overenskomstmæssig Arbejdsløn pr. Dag. Til Gengæld er Gaarden helt med, naar den skal kræve Betaling for den Mælk, Arbejderne faar til Husbehov. Dèr er det Topnotering og lidt til i Forhold til, hvad man ellers forlanger af Daglejere for Mælk.

Folkene paa Gaarden er i øvrigt uorganiserede, og Gaarden har ikke paa nogen Maade været generet af Fagforeningsindgreb eller Fagforeningsovergreb. Den har faaet Lov til i Ro og Mag uden Indgreb fra Organisationernes Side at udvikle Arbejdsvilkaarene saadan, som Gaardens Ledelse har fundet det mest ideelt.

Kommunestyret er ikke begejstret for denne Arbejdsplads. Medlemmer af Sogneraadet oplyser, at Gaarden meget hyppigt skifter Daglejere. Den trækker mange nye Folk til Sognet, som

lægger stærkt Beslag paa Børneværnet, paa de sociale Institutioner og paa det sociale Budget. En Del af Arbejderne bliver hængende, efter at deres Arbejde paa Gaarden er afsluttet, og Gaarden skal i de sidste 5 Aar have forsynet Sognet med 4 Landarbejderfamilier, der i det væsentligste har maattet leve af Socialunderstøttelse.

Jeg skal ikke gaa nærmere i Detailler, men jeg synes, denne Gaards Forhold har sin ganske særlige Interesse for Landarbejderspørgsmaalet. Her er altsaa ikke Tale om en enkelt Mands Vilkaarlighed, nej, her er det de Landboorganisationer — som frabeder sig baade Statsmagtens og Organisationernes Indblanding —, der viser os, hvorledes de forstaar at ordne Arbejdsforholdet dèr, hvor de har det fulde Herredømme over Tingene. Jeg synes, at dette ene Tilfælde viser, i hvilken Grad Beskyttelsesforanstaltninger for Landarbejderne er paakrævet, baade ad Lovgivningsmagtens Vej og gennem de faglige Organisationers Arbejde. Der er vel ikke mange uden for Landbruget, og sikkert heller ikke saa forfærdeligt mange inden for Landbruget, som vil hævde, at de her skildrede Arbejdsvilkaar af det sjællandske Landbrugs Organisationer er ordnet paa rimelig og forsvarlig Maade.

Levinsens haandfaste Afsløring af, hvilke Arbejdsvilkaar der bliver Følgen af Landbrugets Krav om uindskrænket Frihed i Arbejdsforholdet, vakte megen forstaaelig og forbitret Uro i Venstres Rækker, hvor de ogsaa faldt over ham, saa snart han sluttede. Denne Diskussion er ogsaa overmaade interessant, hvorfor vi refererer den.

Pastor Amby, som i Realiteten gav Levinsen Medhold, blev omgaaende slaaet i Klasse med arge Socialister.

Forargelsen rykker i Marken.

Inger Gautier Schmit (Venstre): I Anledning af Levinsens Udtalelser om Landarbejdernes Kost, vil jeg gerne have Lov til at komme med en Indsigelse. Det er uheldigt, hvis det bliver den almindelige Opfattelse, ikke mindst i Byerne, at man ude paa Landet gennemgaaende giver sine Medarbejdere en slet og utilstrækkelig Kost. Jeg tror, intet kan være mere urimeligt. Hvis man faar en Kostundersøgelse, hvad der jo paatænkes, og sammenligner den Kost, man giver sine Medarbejdere paa Landet, med den, de fleste Arbejderfamilier lever af inde i de store Byer, tror jeg i høj Grad Sammenligningen vil falde ud til Fordel for den Kost, Landarbejderne og de, der arbejder i Landbruget, faar.

Jeg synes derfor ikke, det skal staa uimodsagt, naar Hr. Levinsen prøver at fremstille det saadan, at det jævnligt kan konstateres, at Landbrugets Medhjælpere faar en daarlig Kost. Det drejer sig her om rundt regnet 200 000 Hjem, og det skulde være mærkeligt, om man ikke — navnlig naar man provokerer en vis Utilfredshed — skulde kunne fremdrage et uheldigt Tilfælde med mulig fordærvet Kost; det kan jo være Varmen eller andre Ting, der har foraarsaget det. Jeg maa som en Husmoder, der kender Forholdene rundt omkring i danske Hjem godt, sige, at hvis der er nogen Kvinde, som forstaar sig paa Husvæsen, som fra Barndommen er opvænnet til at lave ordentlig Mad, og som har Raastofferne ved Haanden, om jeg saa maa sige, ganske anderledes end Husmoderen i Byen, er det netop Kvinden i Landbruget. Naar jeg iagttager den Omhyggelighed og Rigelighed, hvormed man giver sine Medarbejdere Kost alle de Steder, jeg kender, synes jeg, det er uretfærdigt at fremsætte Paastande, der giver det Udseende af, at vor Landbostand er karrig og giver deres Medhjælpere en daarlig Kost. Maa jeg i denne Forbindelse tillige pege paa, at vi nu gennem Skolekøkkenundervisningen Landet over yderligere dygtiggør Kvinderne til deres Husmoderarbejde, saadan at man ad den Vej prøver at gøre den Kost, som den danske Befolkning faar i det daglige Liv, saa god som mulig. Disse Bestræbelser maa Landarbejderne jo ogsaa glæde sig over.

Jeg vil i øvrigt gerne spørge, om der er Kvinder i det ærede Medlems Bestyrelse; thi jeg maa mene, at hvis det kun er Mænds Sagkundskab, man her holder sig til, saa mangler der noget. Naar det gælder Mad, vil jeg gerne høre en Kvindes Ord.

»Klassepolitik«.

Laurits Pedersen (Venstre): Vi hørte nu af Hr. Levinsen en meget stærkt klassepræget, fagforeningsdikteret Tale mod det danske Landbrug, og man mærkede paa hele Tonefaldet i denne Tale, at han nærede det inderligste Had til Gaardmandsstanden, der beskæftiger dansk Ungdom. Det er selvfølgelig meget let blandt de Tusinder af Hjem, der beskæftiger dansk Ungdom, at finde uheldige Eksempler paa, at de, der skal beskæftige denne Ungdom, ikke forstaar at gøre det paa rette Maade, og som maaske heller ikke forstaar, at dansk Ungdom i vor Tid har Krav paa at faa anvist Værelser af en saadan Beskaffenhed, at Medhjælperne kan være tjent med dem. Jeg kan forsikre Hr. Levinsen om, at ude i Landdistrikterne, hvor vi kender disse Hjem, vender vi dem Ryggen. De bliver saa sandelig ikke højagtede, tværtimod. Jeg kan ogsaa forsikre om, at naar man har den Indstilling, som Hr. Levinsen gav saa stærkt Udtryk for fra denne Talerstol, egner man sig ikke til at tilvejebringe Forstaaelse mellem Arbejder og Arbejdsgiver. Det egner Hr. Levinsen sig ikke til, og jo hurtigere han fjerner sig selv fra denne Plads, som han nu har, jo lettere bliver Betingelserne for den rette Forstaaelse, navnlig hvis der i Stedet for kunde komme en Mand eller Kvinde med Forstaaelse og med et større kulturelt Overblik over disse Forhold, end Hr. Levinsen er i Besiddelse af. Saa var der Mulighed til Stede for i Samarbejde at faa bedre Forhold paa de Steder, der er daarlige i Øjeblikket.

Hvorfor tilsløre Tingene?

Levinsen: Jeg skal bemærke til Fru Inger Gautier Schmit, at jeg har positive Oplysninger om enkelte af de Tilfælde, der foreligger. Jeg har ikke sagt, at det er den almindelige Form, men jeg har anklaget Landbruget for i meget væsentlig Grad at støtte de Arbejdsgivere, der byder deres Folk saadan Kost, hver Gang vi fra Organisationens Side søger at beskytte Arbejderne mod disse Folk. Jeg kunde komme med mange andre Eksempler. Forholdene har ogsaa foranlediget Domsafgørelser, som, set med mine Øjne, er urimelige, og som har forringet Medhjælperlovens Bestemmelser i Praksis, hvorved de Medhjælpere, der bydes saadan daarlig Kost, er ret værgeløs.

I Anledning af det Spørgsmaal, Fru Schmit stillede om, hvor mange Kvinder der er i Bestyrelsen, skal jeg bemærke, at det vedrører ikke Sagen, for det er dog Mændene, der faar den Kost, de har klaget over, og det er vel dem, der faar Kosten, der kan smage, hvordan den er, og udtale sig om, i hvilken Grad den slaar til, naar der skal arbejdes.

De Bemærkninger, som Hr. Laurits Pedersen fremsatte, dokumenterede kun det, jeg fremdrog i min Tale, at naar man begynder at fortælle, hvordan Forholdene er, og siger, at man vil se bag ved de smukke Ord og Talemaader, saa bliver man mødt med Tale om Klassepræg, Fagforeningspræg og alle de andre Præg, man har. Jeg skal ikke sige andet, end at netop det Svar, han gav, var et Udtryk for, at der ikke er Realiteter bag ved det Standpunkt, ellers behøvede han ikke at nøjes med at tale om Klassepræg og Fagforeningspræg.

Jeg har ønsket at tale de Menneskers Sag, der her er Tale om, og jeg finder det ikke berettiget, at man i den Anledning taler om Klassepræg eller Fagforeningskarakter. Det er levende Menneskers Interesser, det drejer sig om, og vi maa have Lov til at nævne Eksempler paa, hvordan Livet praktisk former sig.

Valdemar Thomsen (L. S.): Endskønt Hr. Levinsen særlig henvendte sig til Hr. Løje og Hr. Sønderup, vil jeg alligevel ikke undlade at gøre opmærksom paa, at Landbrugets Forrentningsprocent i Aarene, der er gaaet siden 1925, gennemsnitlig har været 2,42 pCt. af Handelsværdien. Alene af de Oplysninger vil Hr. Levinsen forstaa, hvis han ikke gjorde det i Forvejen, at Landbruget gennem disse mange Aar har været en stor Underskudsforretning. Selv om vi nu gaar ud fra, at Hr. Levinsen har Ret i de Anker, han her fremfører, saa vil jeg spørge, om han ikke forstaar, hvor Forklaringen ligger, hvor Hunden ligger begravet. Han taler saa rørende om den lange Arbejdstid og alt muligt andet. Han kunde for den Sags Skyld ud-

mærket godt tale om de danske Husmødre med, for der er sikkert ingen, der har en længere Arbejdstid end de. Men der er en lang Arbejdstid i Landbruget, navnlig i Sammenligning med Industrien og Byerhvervene.

Jeg vil spørge Hr. Levinsen, om han ikke mener, at det kunde være formaalstjenligt at faa disse Forhold rettet og sammen med os andre at gøre et Arbejde for, at Landmændene selv kunde tjene en Løn og derved faa Betingelser for at betale deres Medhjælpere en god Løn. Først naar vi har naaet det, er Tiden inde til at tale om de Forholdsregler, der maa tages over for de Undtagelser, som her er fremhævet. Indtil det sker, indtil Regeringen og Hr. Levinsen gør et virkeligt Arbejde for at skaffe Landbruget økonomisk Ligeret med andre Erhverv, har Regeringen og Hr. Levinsen selv Ansvaret for mulige uheldige Forhold i Landbruget.

Problemet kan ikke afvises.

Kristen Amby (Konservative): Det er forstaaeligt nok, forekommer det mig, at Medlemmer i denne Sal reagerer over for visse af Hr. Levinsens Paastande af generel Karakter, naar de i hvert Fald ikke passer de Steder, hvor de har deres egne praktiske Erfaringer at støtte sig til. Det kan jeg godt forstaa, men jeg synes ikke, at man derfor har Ret til, saadan som man gør det, at afvise det Problem, han har rørt ved angaaende Medhjælperne i Landbruget. Det er nemlig en Kendsgerning — og det er dèr, man skulde begynde —, at paa Trods af den store Løn, der betales i Penge — og det er det jo for unge ugifte Mennesker, det laa ogsaa i det ærede Medlem Hr. Levinsens Ord —, er der alligevel Træk ind til Byerne bort fra Landbruget. Og hvorfor er der det? Den populære Forklaring, som jeg har set mange Steder, at det er, fordi de vil i Biografen, tror jeg ikke paa. Der maa være noget andet fundamentalt i Vejen, og jeg er overbevist om, at det ligger noget i det, Hr. Levinsen har været inde paa. Man har mange Steder bevaret en Skal af patriarkalske Forhold, uden at den tilsvarende Kærne er til Stede. Jeg beklager, at den Tilstand nu næsten er forbi, hvor Husbonden levede fuldkommen sammen med sine Folk, som man gjorde det, da jeg var Dreng og ung Karl paa Landet. Jeg glemmer aldrig, hvilket Indtryk det gjorde paa mig, da jeg var Huslærer i Nørre Bjært ved Kolding under Krigen og saa paa en almindelig Bondegaard, at Manden og hans Kone spiste eet Sted, og at Karlen og Pigerne og Folkene spiste et andet Sted og fik anden Mad. Jeg formoder, at den Udvikling adskillige Steder i Landet, heldigvis ikke alle Steder, er fortsat.

Naar Medlemmer fra Venstre tager saa stærkt til Orde over for Hr. Levinsen, vil jeg tro, at det er, fordi det ikke er saadan dèr, hvor de har deres Erfaringer fra, men adskillige Steder er den Udvikling desværre ført videre.

Der er ikke megen Mening i at tale om at leve i Familiens Skød, naar man ikke bor i Stuehuset, men bor i et Karlekammer, hvor der maaske ingen Varme er, hvor man daarligt sidder i Stue med Familien om Aftenen, hvor man slet ikke har det Fællesliv mere, som man burde have holdt fast ved, fordi det havde Værdi, ikke bare i een Henseende, men i mange Henseender. Hvor det er væk, maa man ogsaa ind paa et helt andet Forhold over for Medarbejderne, end man har været inde paa, hvor dette patriarkalske Forhold havde virkeligt Grundlag. Det er, fordi det er borte, at saa mange Klager og berettigede Klager fremkommer.

Næsten hadefulde Angreb.

Øllgaard (Venstre): Det er jo saadan noget af en Forhaandsdrøftelse, vi her foretager, af et Spørgsmaal, som antagelig vil komme frem i Lovforslagets Form længere hen paa Vinteren, men der er ingen, der maa undre sig over, at vi reagerer noget stærkt over for de næsten hadefulde Angreb, som Hr. Levinsen rettede mod det danske Landbrug og de danske Landbrugs Organisationer. Det ærede Medlem siger, at vi er 30 Aar efter de andre Erhverv her i Landet. Mange Steder er Kosten daarlig og Arbejdsforholdene daarlige og Arbejdstiden for lang o. s. v., o. s. v. Det er givet, at der kan opvises Eksempler paa den Slags, men jeg tror, at det, som Hr. Laurits Petersen sagde, er saadan, at det de Steder, hvor man byder dem saadanne daarlige Forhold, vil give sig Udslag deri, at de ganske simpelt ingen ordentlige Arbejdere kan faa.

Jeg kan med Hensyn til Boligspørgsmaalet pege paa, at vi inden for Landboforeningerne har arbejdet med Bygningskonkurrencer, hvor vi har krævet og anbefalet, at Medhjælperværelserne altid, saa vidt det var gørligt skulde placeres i Stuehusene, fordi vi ogsaa har Sans for den Side af Sagen. Forholdet er jo det, at de unge Medhjælpere i Landbruget for største Partens Vedkommende er vore egne Sønner og vore egne Døtre, og det, der interesserer os, er at faa dem gjort til dygtige Bønder og til dygtige Husmødre. Og hvad er det, der sker netop i disse Dage? Der sker det, at vi i Flokkevis sender vore unge Medhjælpere til landbrugsfaglige Kursus om Eftermiddagen. Vi siger til dem: I skal gaa med til det. Vi stiller Tiden til Raadighed, for det er Vejen til Dygtiggørelse.

Jeg ser ikke rettere, end at det, som Hr. Levinsen ønsker, er at faa vore unge i Landbruget gjort til Fagforeningsmedlemmer. Det, *vi* ønsker at gøre dem til, er dygtige, interesserede unge Mennesker, og skal det ske, tror jeg, det er nødvendigt, at vi beholder det frie Arbejdsforhold og det frie Tillidsforhold mellem vore unge Arbejdere paa Landet, som vi hidindtil har haft. Tager man det væk, gør man dem til Fagforeningsmedlemmer, men i samme Øjeblik borttager man noget af Muligheden for, at de kan blive dygtige, interesserede unge.

Inger Gautier Schmit: Det glædede mig, at Hr. Levinsen straks indrømmede, at det jo ikke var generelt, at Landbrugets Medarbejdere fik en daarlig Kost, men at det var enkelte Tilfælde, der kunde paapeges. Det bed jeg særlig Mærke i, og det var ogsaa kun det, jeg vilde konstatere. Men hvis Hr. Levinsen vil læse sin Tale igennem, naar Fortrykket kommer, vil han se, at han anvendte et ret betydeligt Stykke Tid til at udtale sig om, hvor daarligt Landarbejderne gennemgaaende levede.

Hr. Levinsen udtalte, at disse Enkelttilfælde var blevet prøvet for Domstolene, men den Kendelse, der var faldet, kunde han ikke erkende Rigtigheden af. Jeg synes, man skal være meget forsigtig, naar Forholdene ikke udvikler sig, saaledes som man ønsker det, med straks at mene, at Domstolenes Afgørelse er urigtig. Jeg synes, det kan hævne sig i andre Tilfælde, og jeg maa altsaa tage Afstand fra saadanne Betragtninger.

Saa sagde det ærede Medlem til sidst paa mit Spørgsmaal, om der sidder nogen Kvinde i Landarbejdernes Fagforenings Bestyrelse som særlig kompetent til at udtale sig om disse Madspørgsmaal, at det var ganske overflødigt, for det var Mændene ude omkring i Landbruget, der skulde spise Maden, og de kunde nok konstatere, hvorvidt den var god eller daarlig. Dette Argument kan jeg ingenlunde bøje mig for, da jeg ved, der er overordentlig mange Mænd, der er i høj Grad krævende og kræsne med Hensyn til Mad. Maa jeg derfor bede om en Kvindes Udtalelse for, at det faktisk har været daarligt tillavet og utilstrækkelig Føde, der her er Tale om.

Venstre utilfreds med Amby.

Laurits Pedersen: Hr. Kristen Ambys Udtalelse undrede mig i og for sig, for jeg mindes tydeligt den Dag, Hr. Amby holdt sin Tale herinde og omtalte de daarlige Boligforhold i Byerne og karakteriserede dem som det rene Helvede — tror jeg, det var. Noget tilsvarende ude paa Landet kan der ikke findes; selv med Hr. Levinsens bedste Vilje kan der ikke findes Boligforhold af den Karakter, som man eventuelt kan finde i den af Socialdemokratiet regerede By København.

Jeg vil sige til Hr. Levinsen, at jeg har været ude at tjene, fra jeg var 10 Aar, og jeg har i min Ungdom tjent i de Hjem, som Hr. Levinsen i al Almindelighed karakteriserede i sin Tale før. (*Hartvig Frisch:* Det gjorde han netop ikke!). Det gjorde han netop, vil jeg sige til Hr. Hartvig Frisch, for naar man karakteriserer det saaledes, som han gjorde, er det ikke Undtagelsestilfældene, man omtaler, saa generaliserer man, og det, det ærede Medlem har Interesse i, er at generalisere; det kunde aldrig falde mig ind at generalisere, fordi der i et enkelt Tilfælde er en Medhjælper i Landbruget, der praktisk taget er uduelig til det, han skal beskæftige sig med. Jeg har en Række af unge

Børn, baade Drenge og Piger, der tjener i Landbruget, og de er heldigvis ikke inde under Hr. Levinsens Indflydelse. (*Strøm:* Det er vi kede af!). Hvis Strøm ikke forstaar, at han skal tie, naar andre taler, skal jeg gøre ham opmærksom derpaa. Hvis de unge Mennesker under Hr. Levinsens Indflydelse gaar ud til deres Gerning med det bestemte Formaal at gøre deres Pligt, saa faar de ogsaa deres Ret. Men hvis de, som det ærede Medlem her, der ikke en eneste Gang talte om de unge Menneskers Pligt, men kun om deres Ret, ogsaa kun kræver deres Ret, saa faar de det ikke godt, saa faar de daarlige Pladser i Landbruget.

Forsvarer man disse Forhold?

Levinsen: Jeg vil gerne takke Hr. Kristen Amby for hans Udtalelser om de Spørgsmaal, jeg har fremdraget. Jeg tror, vi vilde faa betydeligt bedre og mere fordragelige Drøftelser om Landarbejderspørgsmaal, hvis Landbrugets Repræsentanter ligesom Hr. Kristen Amby vilde erkende, at her er et Problem, som man ikke kan afvise med at raabe »Klassepolitik«, »Fagforeningspolitik« eller »hadefuld Politik«. For her er et Problem, som skal løses, og det er i Landbrugets egen Interesse, at det bliver løst.

Til Hr. Laurits Pedersen har jeg blot den Bemærkning, at Forsøg paa at betegne mine Udtalelser som generaliserende falder til Jorden, hvis Hr. Laurits Pedersen — og dette gælder ogsaa Fru Inger Gautier Schmit — vil gøre sig den Ulejlighed at læse, hvad jeg har sagt. Jeg har nemlig ikke generaliseret, men jeg har nævnt forskellige Eksempler og paapeget, at man under den nuværende Lovgivning staar magtesløs over for saadanne Tilfælde. Og derefter har jeg spurgt — men derpaa har jeg ikke faaet noget Svar —: Hvad siger Landbrugets Repræsentanter? Forsvarer de den Slags Tilfælde, eller erkender de, at de maa hindres for Fremtiden? Det er Kærnen i Sagen.

Hr. Øllgaard brugte om min Tale Udtrykket »næsten hadefuldt Angreb«. Hvis min Tale var et Angreb paa Landbruget, saa er det, fordi der her frembyder sig Arbejdsvilkaar, som i sig selv er et Angreb paa Landbruget. Jeg har kun nævnt Realiteterne, jeg har kun nævnt Eksemplerne, og derfor er det ikke mig, man skal bebrejde noget, men de Landbrugere, der byder saadanne Vilkaar.

Jeg bebrejder de faglige Landbrugsorganisationer, at de stadig bliver ved at paaberaabe sig, at her vil man have den fulde Frihed. Væk med Fingrene, siger de til Fagforeningerne, væk med Fingrene, siger de til Lovgivningsmagten, vi skal nok selv ordne vore Forhold. Jeg har søgt at paavise, at dette har man ikke været i Stand til, og det er dette, der er Kærnen i Sagen.

Over for Hr. Valdemar Thomsen, der talte om, at Landbruget var daarligt stillet, skal jeg blot bemærke følgende: Vi har med et betydeligt Antal Arbejdsgivere i Landbruget faglige Arbejdsoverenskomster, hvorefter der ikke kan forefalde den Slags Tilfælde, jeg her har kritiseret og disse Arbejdsgivere har samme Vilkaar at virke under som alle andre Landbrugere. Derfor gælder Paastanden om, at Landbruget ikke har Raad til at gaa med til forbedrede Vilkaar, ikke. De Landbrugere, vi har Overenskomst med, har ikke en daarligere Økonomi i deres Bedrift end alle de, der sværger til Friheden, saaledes som de ønsker den omsat i Praksis over for Arbejderne.

Er Landbruget fredhelligt.

Kristen Amby: Selv med Fare for baade at blive misforstaaet her og senere af den dertil indrettede Presse ude i Landet at blive taget til Indtægt for Meninger, som jeg ikke har, og Ting, som jeg aldrig har sagt — det skete i Fjor, da jeg havde talt udførligt om disse Landbrugsspørgsmaal —, ønsker jeg dog at understrege over for Hr. Laurits Pedersen, at han burde have bemærket sig, at jeg i Fjor netop udtrykkeligt sagde, at der er forskellige Forhold vedrørende Medhjælperne paa Landet — jeg sagde vist ogsaa: *vore* Medhjælpere, jeg føler mig som Bonde —, der ikke kan ordnes ad Fagforeningernes Vej, og derfor opfordrede jeg til, at man lod Lovgivningen tage fat paa disse forskellige Spørgsmaal — det drejer sig om Arbejdstid, om Arbejdsløn, om Læretid og meget andet. Det afviste man meget stærkt; man frabad sig al Indblanding fra Lovgivningen. Nu vender man sig meget stærkt imod, at et Medlem som Arbejderrepræsentant tager sig af disse Forhold. Hvad vil man da? Mener man, at dette Omraade er fredhelligt, at hverken Lovgivningen skal have Indflydelse paa det, ej heller skal det være undergivet den almindelige Organisation? Selv om det nu kun var relativt faa Tilfælde, det drejede sig om, hvor baade Kosten var daarlig og andre Vilkaar ringe, hvem skulde saa efter Hr. Laurits Pedersens Mening tage sig af disse Tilfælde? Jeg tror jo ikke, at den Udvej er heldig, at Landbrugets Medhjælpere organiseres ligesom Byernes Arbejdere, for Strejke og Lockout kan slet ikke anvendes i Landbruget. Jeg tror, man bliver nødt til at gaa Lovgivningens Vej for eller senere, enten man ønsker det eller ikke.

Med Hensyn til Kosten, ønsker jeg her at sige, at min egen Erfaring fra dengang jeg selv var ude i det var, at man fik en god og sund Kost, fordi man endnu drak Mælk, og Mælk kan jo hjælpe over for mange Ting og erstatte den rædselsfulde Margarine, vor Ungdom spiser i Dag. Men det er ikke bare i Landbruget, Kosten er ringe paa Grund af Hindhedes og andres Uforstand, det er den ogsaa paa vore Hospitaler, som Lægerne har Ansvaret for, og paa vore Kostskoler, hvor den opvoksende Slægt har været vitaminunderernæret i mange Aar. Dette er en Ting, som det offentlige aabenbart ikke vil tage sig af.

Sympatiblokade overfor Børkop Planteskole

I længere Tid har vi haft en Konflikt med Plantør Frost, Børkop Planteskole, ogsaa kaldet »Vejle Amts Planteskole«.

Konflikten skyldes, at Plantør Frost, som bød sine Arbejdere urimelige smaa Lønninger, nægtede overhovedet at forhandle med sine Arbejderes Organisation: Dansk Arbejdsmands Forbund, om disse Arbejderes Løn- og Arbejdsvilkaar, endskønt Folkene klart og bestemt havde tilkendegivet, at saadant var deres Ønske.

Denne Konflikt er nu fra 16. December at regne udvidet til en Sympatistrejke, omfattende Behandling og Plantning af Planter, Løg eller andre Materialer, der maatte fremkomme fra Frost Planteskole, eller som maatte blive fremsendt eller solgt gennem Frost eller hans Planteskole.

Sympatistrejken er varslet overfor følgende Virksomheder og Organisations Medlemmer:

1. Foreningen af Arbejdsgivere for Planteskoler i Danmark.
2. Frijsenborg Skovbrug.
3. Moesgaard Skovbrug.
4. Pojhede Skovdistrikt.
5. Det danske Hedeselskab, Viborg.
6. Skovbrugets Arbejdsgiverforening.
7. Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt.
8. Københavns Kommunes Kirkegaarde.
9. Dansk Anlægsgartnerforening.
10. Foreningen af Kirkegaardsgravere.

Sympatistrejken træder altsaa i Kraft fra 16. Decbr.

Den omfatter Behandling og Plantning af Effekter fra Frost eller hans Planteskole.

Fra denne Dato maa vore Medlemmer i de under ovennævnte Organisationer hørende Virksomheder altsaa ikke behandle eller plante saadanne Effekter fra Børkop Planteskole. Derimod har Sympatistrejken naturligvis ingen Indflydelse paa det øvrige Arbejdere i paagældende Virksomheder eller Skovdistrikter.

Oscar Levinsen.

Dyrtidens Venner

Vi ældre husker dem endnu fra Verdenskrigsaarene, de Folk, der tjente paa Dyrtiden, men ikke syntes de tjente nok. Jeg tænker her ikke paa dem, der slog sig op til Gullashbaroner ved Kædehandel og Klausulæderi, disse asociale Individer tog Politiet sig jo for en Dels vedkommende af, flere var der heldigvis ikke, end det saa nogenlunde kunde lade sig gøre. Nej, jeg tænker paa dem, der spekulerede i Dyrtid paa »legal« Maade, og som derfor ikke kunde rammes af Lovens Arm, de som paa Rigsdagen, i deres Organisationer og i deres Presse rasede imod Maximalpriser og andre Dyrtidsforanstaltninger, som forlangte uhindret Adgang til at berige sig ved at skrue Priserne saa højt op, som Situationen gjorde det muligt, og som krævede Toppris og lidt til paa selv de nødvendigste Levnedsmidler. Vi husker, hvem de var, og hvor de kom fra, derfor kan vi ogsaa genkende dem, naar de paany dukker op, og det er jo hvad der er sket i den sidste Tid.

Vi er faktisk ude for en Genoplevelse paa dette Omraade for Tiden.

Den Stormagtskrig, som atter hærger det haardt prøvede Europa, og raser saa uhyggeligt tæt op ad vore Kyster, har vakt Dyrtidsvennerne op til ny »Daad«, og nu ser vi dem igen møde frem i Flok og Følge med højrøstede Krav og Trusler overfor den øvrige Befolkning.

Det er vel ikke helt de samme Folk. Adskillige af dem, som var med i det forrige Felttog, ogsaa af dem som var i Spidsen, er i Mellemtiden gaaet bort, men her har det sørgeligt bekræftet sig, hvad Lemcke siger i sin smukke Sang til Sønderjylland, at »For de gamle, som faldt, kom der ny overalt«. De nye, der er kommet til, er nu paa ingen Maade bedre end de gamle, de traver troligt i det en Gang traadte Fodspor, deres Indstilling er nøjagtig den samme, ganske naturligt forøvrigt, det er jo den samme Sag de fører frem, Storlandbrugets. Det er Storlandbrugets snævreste Klasseinteresser de kæmper for, og de gør det med en Fanatisme, som lader haant om ethvert Hensyn til Land og Folk. De er ikke generede af nogen Slags Hæmninger i de Krav de fremsætter, og de er heller ikke tynget hverken af Samvittighedsskrupler eller Ansvarsfølelse i Valget af de Midler, hvormed de vil gennemføre disse Krav. Hvad der venter den øvrige Befolkning, dersom de faar Magt, som de har Agt. — ja, det gav det meget omtalte Møde i Odense fornylig Besked om. Det kan kort siges saaledes: Dyrtid paa de nødvendigste Levnedsmidler fremkaldt ved, at Landet underforsynes med visse af de vigtigste Landbrugsprodukter. Mødet resulterede som bekendt i, at bemyndige Landbrugsraadet til at udsende et Brevkort til alle danske Landmænd med følgende Tekst:

> »Ved min Underskrift forpligter jeg mig herved overfor Landbrugsraadet til at underkaste mig alle Beslutninger som De samvirkende danske Andelsslagteriers Fællesbestyrelse og De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation i Fællesskab maatte tage vedrørende min Svine- og Mælkeproduktion til Forbedring af Landbrugets Vilkaar.
>
> Forpligtelsen gælder til Udgangen af 1940.«

I Betragtning af, at det var Landbrugsraadet, for hvilket Landstingsmand Hauch er Præsident, som stod bag ved Indkaldelsen til Mødet, og at det var Hr. Hauch, som dirigerede hele dette Orkester af Storlandbrugets værste Storskraalere, er det vel ikke til at undres over, at det fik den Udgang, som det gjorde.

Ved den trufne Beslutning placeres Hr. Hauch jo selv, for ikke at sige, at han placerer sig selv som Landbrugsdiktator med Spidserne indenfor Slagterier og Mejerier som øverste Raad. Det er i daarlig Overensstemmelse med hans sædvanlige kendte Lovprisning og Forherligelse af den frie Bondes Ret til frit at disponere over sin Bedrift, men det stemmer derimod nok udmærket med hans egen personlige Ærgærrighed. Men det maa medgives, at Hr. Hauch for saa vidt er en god Diktator, som han vil gøre det saa let for sit Folk som muligt, Folkefællerne behøver bare at skrive under paa et Brevkort, som Hr. Hauch har dikteret for dem, saa sørger Hr. Hauch og hans øverste Raad for det videre fornødne. Det fornødne er i denne Forbindelse, at de skal producere saa lidt som muligt, og det skal de blive ved med, indtil der opstaar en saadan Mangel paa de paagældende Levnedsmidler, saa Landets øvrige Befolkning bliver tvunget til at betale de Priser, som passer Storbønderne.

Det er ingen smuk Tankegang, og det er ikke noget fædrelandskærligt endsige næstekærligt Sindelag, der er udtrykt i Odensemødets Beslutning. Men det er altsaa den Tankegang, som i Øjeblikket er den raadende indenfor Storlandbrugets øverste Ledelse. —

Der kan ikke være Tvivl om, at hvis Hr. Hauch og hans Raadsmedlemmer fra Slagterierne og Mejerierne fik deres Krig ført igennem, saa vilde det betyde Nød og Savn i tusinde af Hjem i vort Land. Men det gaar jo ikke altid som Præsten præker, og det er heller ikke sikkert det gaar helt som Hr. Hauch præker, det er ikke sikkert, at alle danske Landmænd, eller blot Flertallet af dem hopper paa den Limpind, han har sat ud for dem. Husmændenes Organisation har meldt sig fra, de vil ikke være med til denne Sultepolitik. Det kunde jo ogsaa hænde, at der var nogle indenfor det større Landbrug som reagerede, der er da Gud være lovet ogsaa rettænkende og fornuftige Folk indenfor den Kreds, den nærmeste Tid vil antagelig vise hvormange. Men Hensigten med det, som man vedtog paa Odensemødet, er ikke til at tage Fejl af.

Dersom Regering og Rigsdag ikke vil gaa ind paa Kravet om at sænke Kronen, og paa den Maade fremkalde Dyrtid paa vore Landbrugsprodukter, saa har vi det store Landbrugs Repræsentanters Ord for, at de vil erklære Sultekrig overfor hele Befolkningen. Dyrtidens Venner har paany talt, og deres Tale kan ikke misforstaas, det er den frie uhindrede Adgang til at berige sig ved den Situation vort Land er kommet i som Følge af en Stormagtskrig.

M. O.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

DIRIGENTEN

En tiltrængt og nyttig Bog.

Paa Forlaget »Fremad« har Formanden for Arbejdernes Oplysningsforbund, Folketingsmand Chr. Christiansen, udsendt en lille nyttig og i høj Grad tiltrængt Bog, som Forfatteren har kaldt »Dirigenten«.

Bogens Indhold fremgaar for saa vidt af Titlen, hvoraf det kan skønnes, at der er Tale om vejledende Vink og gode Raad for dem, der maa paatage sig det ofte brydsomme Hverv at være Dirigent ved et Møde. Dette Problem er naturligvis ikke nyt, men har været behandlet tidligere, ligeledes paa vejledende Maade. Chr. Christiansens Vejledning maa dog siges at tage mere Sigte paa Spørgsmaalet, saaledes som det i Almindelighed former sig i Arbejderforsamlinger eller Møder, der tangerer denne Form for Forsamlinger.

Bogen indeholder forøvrigt ogsaa Vejledning i andre Spørgsmaal end lige netop saadanne, som angaar et Mødes Dirigent. Ogsaa Taleren og de Arrangerende faar gode og velovervejede Raad, ligesom der gives Oplysning om Mødeformer og Mødeteknik.

Det er i det Hele en Bog, der har været savnet, og som det kan anbefales enhver Afdelingsledelse at anskaffe. Intet er kedeligere end at se en Generalforsamling eller andet Mødes Forhandlinger blive opløst i det bare Vrøvl, fordi den paagældende Mødeleder ikke magter den Opgave, Forsamlingen har betroet ham.

Paa samme Maade kan et Møde blive delvis ødelagt ved Aabningen, fordi denne foregaar i en kejtet og sløset Form. Og det samme er Tilfældet, naar Mødets Leder ved Foredragets Afslutning giver sig til at kommentere det fremførte til Skade for det Indtryk, Forsamlingen har faaet under Mødet.

Alle disse Problemer behandles i Bogen, som det kan anbefales at stifte nærmere Bekendtskab med.

Fra Medlemmerne

Esrum — Entreprenør Viggo Andersen, Gilleleje. Mæglingsmøde afholdt 9. Oktober i Hillerød over Belægningsarbejde paa Esbønderupvejen. Paa det Regnskab, Afdelingen har indsendt, manglede der Udbetalingen for 375 Timer, ligesom der var opført 23 Øre pr. m² for et Udligningslag. Efter at have gennemgaaet Regnskaberne enedes man om, at Entreprenøren skal betale Kr. 3366.23. Det bliver ca. 286 Øre pr. Time.

Hals — Mekaniker E. Johannessen, Hals. Mesteren er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Entreprenørforeningen gældende Overenskomst.

Rønne — Rønne Byraad. Ang. Aflæsning af Gaskul paa Rønne Gasværk er der med Rønne Byraads Belysningsudvalg truffet en Overenskomst, som indeholder Akkordpriser og Regler om Arbejdsholdenes Størrelse m. v. Eventuel faglig Strid afgøres efter den alm. Norm. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. April.

Nyborg — Nyborg Cikorietørreri. Afdelingen har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten og har nu oprettet ny Overenskomst. Der arbejdes i 3-Holds-Drift med 8 Timer pr. Hold. Lønnen er i Kampagnen for Ovnpassere 190 Øre pr. 100 kg tørrede Cikorierødder og 195 Øre pr. 100 kg tørrede Sukkerroer til Deling til 12 Mand. Som Forskud, paa Akkorden udbetales Kr. 65,00 hver Fredag, og eventuelt Overskud udbetales efter Kampagnens Slutning, naar Opvejning har fundet Sted. Mandskabet ved Vaskemaskinerne har en Arbejdstid af 48 Timer pr. Uge med en Timeløn af 130 Øre pr. Time. Den samme Timeløn gælder for Arbejderne paa Pladsen med Aflæsning af Roer og Rødder. Overarbejde betales med almindelige Tillæg. Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten gælder for Kampagnen.

Skagen — Fiskemelsfabriken »Nørrejylland«. Afdelingen har med Forbundets Bistand sluttet Overenskomst med Fabriken. Den normale Arbejdstid er 8 Timer daglig. Timelønnen er 120 Øre plus 12½ % ved Holddrift med en ugentlig Fridag. For løse Arbejdere er Timelønnen 135 Øre. Chaufføren og Opkøberne aflønnes med 60 Kr. pr. Uge. Løse Chauffører med 135 Øre pr. Time. Parterne er enige om at respektere Lov om Forbud mod Overarbejde og Lov om Ferie med Løn. De sædvanlige Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Marts, dog tidligst 1. Marts 1941. Forsaavidt Hovedorganisationerne enes om Dækning for Prisstigningen, skal Arbejderne her have den samme Dækning.

Arbejdsmændenes Ungdom — A/S Dansk Guldlistefabrik. Afdelingen har med Sanktion fra Forbundet haft Forhandling med Firmaet om Oprettelse af Overenskomst. Overenskomst oprettet. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timelønnen fastsættes til fra 14—15 Aar 40 Øre, fra 15—16 Aar 45 Øre, fra 16—17 Aar 55 Øre, fra 17—18 Aar 64 Øre. Alm. Overtidstillæg. Sommerferie efter Loven. De voksne Arbejderes Tillidsmand er Tillidsmand for Ungarbejderne. De almindelige Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten træder i Kraft fra 23. Oktober 1939 og er gældende, til den af en af Parterne opsiges i Henhold til Forhandlingsreglerne.

Horsens A. — Skandinavisk Rørfabrik A/S. Afdelingen har indberettet om en opstaaet Strid om Betaling for et Jord- og Byggearbejde og samtidig meddelt, at vore Medlemmer, der er beskæftiget som Svejsere og Hjælpere ved Svejsemaskinerne, har rejst Krav om Løntillæg og Varmetillæg. Det første Spørgsmaal er forelagt en faglig Voldgift til Behandling og Afgørelse, og herunder opnaaedes Forlig, hvorefter Firmaet indgik paa at efterbetale de Arbejdere, der har været beskæftiget ved Arbejdet, 40 Kr. til Deling. Det andet Spørgsmaal er, efter at vi har fremsendt Strejkevarsel, gaaet i Orden ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, saaledes at Firmaet fordeler et Beløb af 110 Øre til de omhandlede 24 Arbejdere.

Thrige — Korsør Stenforretning. Afdelingen meddeler, at vore Medlemmer, der er beskæftiget ved Firmaets nystartede Virksomhed i Thrige, har rejst Krav om enten Akkord ved Arbejdet eller et Tillæg til Timelønnen. Sagen har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, hvor man er enedes om, at der for Haandlæsning betales et Tillæg til Timelønnen, 117 Øre, a 8 Øre pr. Mand, og til Stenslaaerne et Tillæg til Timelønnen a 17 Øre pr. Mand. Tillæggene træder i Kraft fra den Dag, Fabriken begyndte normal Drift.

Hammer — A/S A. & E. Kaysers Gødningskalkfabrik. Afdelingen meddeler, at den overfor Firmaet, som nu betaler en Timeløn af 105 Øre, har rejst Krav om den samme Timeløn, som i Overenskomsten med Kalk- og Teglværksforeningen. Efter at vi har fremsendt Strejkevarsel, er Sagen gaaet i Orden, idet Firmaet er indgaaet paa at betale efter nævnte Overenskomst.

Aarhus M. — Murermester Carl C. Jørgensen, Aarhus. Arbejdsmændene krævede for Oppasning ved indvendigt Puds,

hvor det første Udkast er udført med Sand og Cement (haandblandet) forholdsvis Betaling efter Overenskomstens § 5 D, Punkterne 4 og 5. Striden drejer sig i det foreliggende Tilfælde for 2 Opmaalinger om ca. 60 Kroner. Ved et Mæglingsmøde om Sagen enedes man om, at Mesteren betaler det omhandlede Beløb.

Børkop — Bygmester Bertil Nielsen, Sellerup. Den 25. Oktober 1939 afholdtes Mæglingsmøde i Fredericia i Anledning af en Uoverensstemmelse mellem Bygmester Bertil Nielsen, Mølholm og Børkop Afdeling. Afdelingen klagede over, at Bygmesteren havde underbetalt et af Afdelingens Medlemmer ved Byggearbejde i Vejle og Kolding. Da det maa erkendes, at der er Fejl paa begge Sider enedes man om, at Bygmester Nielsen til fuld Afgørelse af den rejste Klage betaler til Børkop Afdeling Kroner 228,88 minus dokumenterede Modkrav Kroner 103.88.

Kolding A. — Firmaet P. Jeppesen & Søn, Kolding. I Anledning af en Uoverensstemmelse om Afregning for et Tagarbejde samt Henlægning af Røselerfliser, er der afholdt Mæglingsmøde, ved hvilket der er opnaaet Enighed om, at Mesteren til fuld Afgørelse for Tagakkorden betaler Arbejderne 8 Kroner, og at der for Henlægning af Røselerfliser betales 85 pCt. af Svendenes Akkordtimefortjeneste.

Vordingborg — Børnesanatoriet ved Vordingborg. Til den mellem Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse og Arbejdsmændenes Fagforening i Vordingborg den 28. August d. A. oprettede Overenskomst er der ved et Møde den 28. Oktober opnaaet Enighed om, at foran nævnte Overenskomst faar en Tilføjelse om, at Nattevagtsarbejde betales med almindelig Timeløn plus et Tillæg paa 50 pCt. for Søndagsvagt.

Skejby — Murermester M. Mathiesen, Lisbjerg. Den 24. Oktober 1939 afholdtes Mæglingsmøde i Aarhus mellem Repræsentanter for Bygmesterforeningen for Aarhus Opland og Dansk Arbejdsmands Forbund i Anledning af en Uoverensstemmelse mellem Murermester Mathiasen og D. A. F. Skejby Afdeling vedrørende Betalingen for et Jord- og Betonarbejde ved Hasle Skole. Man enedes om, at Mesteren til fuld Afgørelse betaler Kroner 7,60.

Køge A. — Murermester Hoffmann, Køge. Paa en ældre Bygning i Køge blev Facaden moderniseret. Fugerne i Muren blev udhugget, hvorefter Facaden blev pudset. I Forbindelse med dette Arbejde blev der opført to Hold Stilladser med Rejsebomme, det ene Hold inde ved Muren og det andet i almindelig Afstand fra Bygningen. Arbejdsmændene krævede ekstra Betaling for særlig Stilladsbygning i Henhold til Stk. S, Side 87, i Overenskomsten. Da Mesteren støttet af Centralforeningen nægtede at betale for særligt Stilladsarbejde, er Sagen forelagt en faglig Voldgiftsret til Afgørelse, hvis Opmand har afsagt en saalydende Kendelse. »Der maa gives Centralforeningen Medhold i, at Bestemmelsen Side 87 i Overenskomsten om særlig Stilladsbygning kun angaar Betonarbejde og ikke Stilladsbygning ved Udhugning af Fuger. Det maa dog antages, at der i nærværende Tilfælde er taget Bestemmelse om Akkord paa Opbygning af Stilladset, og Prisen herfor vil være at bestemme efter den Side 87 nævnte Pris, saaledes at Timelønnen som foran anført fradrages. Sagens Omkostninger, derunder Honorar, Rejse- og Skriveomkostninger til Opmanden, ialt 180 Kroner, betales af Parterne med Halvdelen hver.«

Øster Vester Hassing — Murermester Gustav Hald. Mesteren er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Landhaandværkernes Hovedorganisation gældende Overenskomst.

Jels — Murermestrene Laurits og Chr. Høi. Mesteren er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Landhaandværkernes Hovedorganisation gældende Overenskomst.

Sneslev — Sneslev Kommune. Efter at der ved Forhandling med Sogneraadet er opnaaet Enighed om en ny Overenskomst, er Blokaden overfor Kommunen hævet. Timelønnen, som før var 105 Øre, er nu hævet til 118 Øre som fastsat i Entreprenøroverenskomsten, hvis Bestemmelser om Betaling for Overarbejde ligeledes er gældende. Arbejdstid 8 Timer daglig. Tjæretillæg 15 pCt. Slagning af 7 cm Skærver Kr. 8,00 pr. kbm. Der beskæftiges fortrinsvis organiserede Arbejdere. Ved Ulykke betales der Arbejderne 4 Kr. pr. Dag fra Ulykkestilfældets Indtræden. Faglig Strid afgøres efter den alm. gældende Norm. Feriegodtgørelsen ydes af hele Arbejdsfortjenesten. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. April.

Kastrup — St. Magleby Kommune. Efter at den overfor Kommunen løbende Blokade i Sommer er blevet udvidet ved Etablering af Sympatiblokade overfor Arbejdsgiverforeningens Medlemmer samt nogle Entreprenører, er der efter et Møde i Arbejdsgiverforeningen tilvejebragt Enighed om en Overenskomst, hvorefter Konflikten er hævet. Arbejdstiden er fastsat til 8 Timer daglig i de 10 Maaneder af Aaret, 7 Timer i Januar-December. Timelønnen er fastsat til 146 Øre. Ved smudsigt Arbejde betales 22 Øre ekstra. Ved Feriegodtgørelsen ses bort fra Lovens Regel om 6 Dages sammenhængende Arbejde som Betingelse for at faa Feriegodtgørelse. Opsigelse i Overensstemmelse med Forhandlingsreglerne til Ophør en 1. Marts. Generelle Ændringer ved Pristalsregulering gælder ogsaa denne Overenskomst.

Frederikssund — Frederikssund Kommune. Ang. Grusgravsarbejde er der med Byraadet opnaaet Enighed om en Overenskomst, som fastsætter Arbejdstid, Timeløn og Tillæg for Overarbejde m. m. i Henhold til Entreprenøroverenskomsten. Der er fastsat Akkordpriser for Fremstillingen af Grusgravsmaterialerne og Trilning af disse. Arbejderne holdes af Kommunen ulykkesforsikret i H. t. Loven, men ogsaa for de første 14 Uger med Dagpenge 4 Kr. pr. Dag. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. Marts.

Hjertebjerg — Elmelunde Kommune. Med Sogneraadet er der opnaaet Enighed om en Overenskomst. Arbejdstid 8 Timer daglig. Timeløn i H. t. Entreprenøroverenskomsten. Slagning af 6 cm Skærver Kr. 9,00 pr. kbm. Feriepenge betales af hele Fortjenesten uanset Lovens 6 Dages Bestemmelse. Der beskæftiges fortrinsvis organiserede Arbejdere. Dagpenge betales med 3 Kr. pr. Dag fra den første Dag ved indtrædende Ulykke. Tromleførere og Vejformænd aflønnes med 138 Øre i Timen. Faglig Strid afgøres efter den alm. Norm. Opsigelse 3 Mdr. til en 1. April.

Ousted-Taaning — Ousted-Taaning Kommune. Den mellem Parterne foreliggende Uoverensstemmelse vedrørende Betalingen for Snekastningsarbejde er nu afgjort ved faglig Voldgift. Under Henvisning til, at Overenskomsten med Sogneraadet indeholder en saalydende Pasus: »Ovenstaaende Priser gælder kun for Kommunens almindelige Arbejde og ikke for Arbejde med Tilskud« har vi forlangt Snekastningsarbejdet betalt med 118 Øre i Timen i H. t. Entreprenøroverenskomsten, medens Sogneraadet kun vilde betale den i den lokale Overenskomst fastsatte, lavere Timeløn. I sin Kendelse fastslaar Opmanden, at der her er Tale om Arbejde med særligt Tilskud, hvor det skal betale som af vort Forbund paastaaet.

Haraldsted — Haraldsted-Allindemagle Kommune. Mellem Parterne var opstaaet Uoverensstemmelse om Betalingen for Affejning af Vej, der i Fjor er makadamiseret, og som i Aar skulde tjæres, idet Sogneraadet kun vilde betale dette Arbejde med den i Overenskomsten fastsatte, mindre Betaling af 110 Øre i Timen for visse specielt i Overenskomsten nævnte Arbejder i Forbindelse med den daglige Reparation, saasom Lapning, Grusspredning, Fejning, Rabatarbejde og Grøfteoprensning, hvorimod vort Forbund forlangte Arbejdet betalt med 118 Øre i Timen, som er den Timeløn, der i Overenskomsten er fastsat for alt Arbejde med ovennævnte Afvigelser. Den til Sagens Afgørelse nedsatte faglige Voldgiftsret har med 3 Stemmer mod 2 afsagt Kendelse om, at det nævnte Arbejde ikke henhører under daglig Reparation og derfor skal betales med 118 Øre i Timen.

Ansvarshavende Redaktør: Rich. Børgesen.

Tryk: Det grafiske Institut, København V.

ARBEJDSMÆNDENES FAGBLAD

ORGAN FOR DANMARKS ORGANISEREDE ARBEJDSMÆND

UDGIVET AF DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND

Nr. 24 31.–12. 1939 44. Aarg.

MENNESKERETTIGHEDERNE

Af Retfærds-Trangen blev de skabte
og blev som Lys i Mørket født,
en Lyskraft, som de aldrig tabte,
skønt Lys og Lykke blev forødt.

De blev forfulgte, efterstræbte
og truedes med Jern og Staal,
de blev beskudt, men aldrig dræbte,
og skjulte Asken deres Baal,

saa steg dog atter Baalets Flamme,
dets Ild blev Folke-Fjenders Død,
og Baalets Varme var den samme,
dets Lue lige hed og rød.

Lad samles alle Mørkets Hære,
lad mørkelægges Land og Sø,
den Ild, som Folket selv vil nære
med Hjærtets Blod, kan aldrig dø.

Thi Ildens Kraft er Folkets Vilje,
som altid trodser Baand og Bur;
fra Dybet gror den røde Lilje,
som sprænger baade Sten og Mur.

AAGE HERMANN.

ER NORDENS KULTUR I FARE

At Verden er af Lave maa betragtes som evident. Det vil derfor være ufornødent at definere dette Problem nærmere. Aarsagerne hertil kan være forskellige og til en vis Grad ukontrolable, men en Ting syntes ganske aabenbart. Det høje Diplomati formaar ikke længere at aftvinge Masserne nogen Art af Respekt. Dertil har visse Personer indenfor dette Begreb, som har været særlig langt fremme i Forbindelse med de foreliggende Begivenheder, tilkendegivet et for dillettantisk Kendskab til Aarsag og Virkning.

Nordens Indstilling til alle krigeriske Foreteelser er og har i Menneskealdre været Afsky. Vort høje kulturelle Niveau i saa Henseende, som er Resultatet af Aarhundreders ofte dyrekøbte Lære og Udvikling, kan ikke forene sig med Nødvendigheden af Krig overhovedet mellem Folkene, og da slet ikke med den primitive Form for Opgør mellem Nationerne, der nu anvendes og som ovenikøbet er bleven forsimplet med den tekniske Udvikling paa den moderne Krigsførelses Omraade.

Fortidens Kampform, Mand mod Mand, indeholdt trods alt dog et Tapperhedsmoment, som kunde være Udtryk for ædle Følelser. Nutidens Krig derimod er fra A til Ø en evindelig Kæde af Svig, Fælder og Lumskhed, der som oftest gaar ud over Nonkompattanter og iøvrigt søger sit Maal blandt den civile Befolkning og udsøger sig Ofre blandt Kvinder og Børn.

Norden har Grund til Forventning om, at denne Stilling vilde blive respekteret og mødt med Hensyntagen fra de krigsførende Nationers Side. Men dette Haab er ikke gaaet i Opfyldelse. Tværtimod er et af de nordiske Lande blevet angrebet uden Varsel af en Nation, der havde erklæret sin Neutralitet, og iøvrigt paa et tidligere Tidspunkt ved sin Repræsentant i Folkeforbundsraadet tilkendegivet en fredelig Indstilling. Dette var saa meget mere forstaaeligt som det drejede sig om Rusland, der i hvert Fald i Forhold til Norden staar 5—600 Aar tilbage i kulturel Udvikling.

Der var saaledes fra dette Lands Side al mulig Grund til at hævde en fredelig Indstilling og give en fremadskridende Kultur de bedst mulige Vilkaar. Man bygger som bekendt ikke Aarhundreders manglende Kultur op paa enkelte Aar og navnlig ikke hvor det drejer sig om en Befolkning, hvor langt den overvejende Part ikke kan hverken læse eller skrive.

Vi har aldrig været Tilhængere af en Statsform, hvis Grundlag er Diktatur, men forstod at noget saadant var fornødent i Rusland, som et Overgangsled til friere Forhold, der forventedes at følge sukcessivt med Udviklingen og den russiske Befolknings fremadskridende Oplysning. Derfor saa danske Arbejdere gennem adskillige Aar med Sympati paa Udviklingen i Rusland.

Denne velvillige Indstilling er imidlertid blevet misforstaaet — og misbrugt — af kommunistisk indstillede Elementer her i Landet, som mente at kunne udnytte Situationen til Fordel for en Efterabelse, som skulde danne Grundlaget for Kommunismens Fremtrængen blandt danske Arbejdere. Dette er imidlertid blevet saa afgjort en Fiasko. Danske Arbejdere har forlængst med alle Tegn paa Foragt, overfor de anvendte Forsøg paa Splittelse af dansk Arbejderbevægelse, frigjort Organisationerne for enhver kommunistisk Indflydelse. Skulde der trods alt være enkelte, som maatte være af den Opfattelse, at man har begaaet Fejl i saa Henseende, har der gennem Aarene og ikke mindst ved det kommunistiske Ruslands Overfald paa Finland, været saa rigelig med Anskuelsesundervisning, at enhver, selv den mindst begavede, vil kunne indse det urigtige ved at opretholde denne Illusion.

Selv i det mindste Land, hvor det i Almindelighed er lettere for Befolkningen at tilegne sig Oplysning og Kultur end i de store Lande, vil der naturligvis altid være nogle, som er saa svagt begavede fra Naturens Side, at alle — selv de mest iøjnefaldende — Begivenheder ikke formaar at rykke de paagældende ud af den forkerte Opfattelse, som har bjergtaget dem.

Saaledes er det ogsaa i vort Land. Her findes fremdeles trods alt, hvad der hidtil er forefaldet, en lille Flok dogmetroende Kommunister, der sammen med den i Forbindelse med sine Udtalelser om Finland herostratisk berømte Forfatter, Martin Andersen-Neksø, søger at bortforklare de for det kommunistiske Sovjet saare kompromiterende Kendsgerninger, hvorefter det for alle, der formaar at danne sig en selvstændig Opfattelse, staar klart, at det nu ikke længere er kulturelle og demokratiske Formaal, som er Maalet, men aabenbare imperialistiske Interesser, der tilsigtes.

Det er naturligvis kedeligt, at der blandt danske Forfattere findes en Person, som har saa ringe Respekt for Befolkningens Kultur og vort Lands Renomé, at han har kunnet faa sig selv til at udtale sig som sket er. Lige saa beklageligt er det, at andre Landsmænd af det forefaldne har ladet sig foranledige til Aktion mod den paagældende Forfatters tidligere Produktion. Før eller senere indtræder for alle Individer det Tidspunkt, da Forkalkning og Senilitet hemmer Tankens frie Flugt og Evnen til at koncentrere sig om foreliggende Problemer, og en saadan Tilstand bør snarere fremkalde Medlidenhed end Repressalier.

Om dansk Neutralitet vil ingen tvivle. Vi har aldrig spurgt om Ven eller Fjende. Med lige stor Kærlighed har danske Hjem taget sig af Børn fra krigsramte Egne. Baade tyske, østrigske og spanske Børn vil kunne vidne herom, ligesom ogsaa Hjælpeaktioner af anden Karakter er et Vidnesbyrd om dansk Humanitet. Men det enkelte Individs personlige Indstilling til krigeriske Foreteelser og Kulturens Bevarelse vil altid finde sit Udtryk.

Dybt og smerteligt berørt af Begivenhederne føler alle danske med den finske Brodernation, der lider ubeskriveligt under Overfaldets Følger. Men ikke mindre føles der for den russiske Arbejder, som uden eget Ønske medvirker, ikke alene til Undertrykkelse af en fri Nation, men tillige derved nedbryder den Kultur, som for Ruslands Vedkommende paa mange Omraader havde faaet Fodfæste. Med Beklagelse maa det erkendes, at saafremt Finland bukker under i sin Kamp for Friheden, vil det betyde Indskrænkning af den nordiske Kulturs Omraade, som vil være uoprettelig maaske for en uoverskuelig Tidsperiode, og de dermed skabte Tilstande maaske yderligere en Trusel for den øvrige Del af Norden.

R—dt.

De franske Fagforeningers Krigskrise

Den franske Centralorganisation CGT.s Rækker gennemrystes i Øjeblikket af en mægtig Krise. Krigen, som af Militaristerne og Imperialisterne af alle Slags stedse betegnes som »det store Renselsesbad«, synes virkelig for de franske Fagforeningers Vedkommende ogsaa at vise sig som saadan. Den foraarsagtige Enighed var kun af kort Varighed. Den kunstige Sammenføjning af to Opfattelser, som gensidig udelukker hinanden fra Uafhængighed, ja fra selve Fagforeningsbevægelsens Væsen, og som fandt Sted paa Kongressen i Toulouse i 1936, hævner sig bittert. Parolen fra den røde Fagforeningsinternationale og Komintern, som var paa Vej til at bryde ind i Fagforeningsbevægelsen for at erobre denne, og som i Tyskland ikke fik noget Resultat paa Grund af D. G. B.s stærke organiske Sammenhold, fik et Resultat her. Jouhaux og de gamle C. G. T.-Folk, trængt som de blev af den paa vildt Spor førte Mængde Medlemmer ved den kommunistiske Forligs-Overenskomstdemagogi, var af Nødvendigheden tvunget til at holde gode Miner til slet Spil. C. G. T. U., de kommunistiske Fagforeninger paa Dødssengen, med tomme Kasser, var i Forvejen sikre paa det lette Bytte, som vilde tilfalde dem.

»Den trojanske Hest« holdt sit Triumfindtog i C. G. T. Nu kunde Undermineringen af de franske Fagforeninger begynde. Og hvad der videre skete, er jo i frisk Erindring: Den overtilspidsede sociale Bevægelse i 1936 med de ominøse Fabriksbesættelser; Torpederingen af Regeringen Blum i sin første Begyndelse, Saboteringen af Verdensudstillingen i 1937 igennem det kommunistiske Bygningsarbejderforbund, Dolkestødet i Ryggen paa det andet Kabinet Leon Blum ved at foretage nye Fabriksbesættelser, den mislykkede Generalstrejke den 30. November 1938 med alle dens ødelæggende Konsekvenser, C. G.T.s Prestigetab, Regeringens Svingen hen imod den sociale Reaktion, Arbejdsgivernes Udtrumfning, Kampen imod den saakaldte »Kolonisering«, imod at trænge de gamle Fagforeningsfunktionærer ud, de kommunistiske Slagords Herrevælde, imod Uafhængighedens Prisgiven o.s.v. Følgerne kunde ikke udeblive. C.G.T.s Medlemstal sank fra 5 Millioner og helt ned til 2 Mill. Men de stærkeste Sammenstød foraarsagede dog Problemet »Krig og Fred«. Paa Kongressen i Nantes i Novbr. 1930 lykkedes det med yderste Besvær Leon Jouhaux at holde de i hver sin Retning stridende Dele af C. G. T. sammen. Denne Kamp for Fredsproblemet blev indenfor de franske Fagforeninger Udgangspunktet for Krigskrisen. For Freden var saavel den ene Part som den anden Part stemt. Men medens de gamle C. G. T.-Folk i deres Fredsvilje vendte sig imod enhver Art af ideologisk Krig, saa faldt det ikke Kommunisterne ind at afholde sig herfra, og de rykkede Sovjetrusland i Forgrunden som Fredens Hovedsøjle. For mange gik de for at være Krigsophidsere. Sovjetrusland var for dem Alfa og Omega i Kampen mod Hitler. Sovjetunionen vilde stadigvæk komme det angrebne Folk til Hjælp, og dets Overenskomst med Frankrig vilde komme dette sidste Land til Gode. Rusland vilde aldrig indgaa i noget Forbund, undtagen der vilde være indeholdt en Forbeholdelsesklausul i Angriberens Disfavør. Saaledes hed det i uendelige Variationer. De gamle C. G. T.-Folk, som var de virkelige Fredsvenner, kunde ikke lade være med at imødegaa de kommunistiske Bravader med Mistro. Og de skulde faa Ret.

Den tysk-russiske Ikke-Angrebspagt var et Piskeslag i Ansigtet paa alle Antifascisterne. Haardest har den ramt de franske Kommunister. De havde i Tide og Utide skreget højst op mod Hitler og Nazismen, og de havde stadigvæk erklæret, at der fandtes ingen Fredsblok imod Hitler undtagen Sovjetrusland. Deres Centralorgan »Humanité«, havde Dag for Dag brændemærket baade Daladiers og Chamberlains Regering paa Grund af deres Langsomhed, paa Grund af deres Tøven med at give Haandslag til Moskvas udstrakte hjælperige Haand. Og pludselig saa var for dem Ikke-Angrebspagten mellem Stalin og Hitler en Garanti for Verdensfreden, en Fredspagt. Ja, en saadan Fredspagt, som efter alle Ikke-sovjetforblændedes Overbevisning uundgaaeligt maatte føre til Krig. Det var i Virkeligheden et Dolkestød, som var ført imod C. G. T.s Fredsanstrengelser, et Forræderi imod den franske Arbejderbevægelse.

Den 24. August, umiddelbart efter Bekendtgørelsen af Stalin-Hitler Overenskomsten, afsagde C. G. T.s administrative Komité med 18 Stemmer imod 8, ved 2 Afstemninger, en Kendelse, idet det bl. a. hed, at den ikke kunde godkende Undertegnelsen af Ikke-Angrebspagten uden det Forbehold, at denne krænkede Fredsfrontens Politik, og det netop i en Time, hvor Spændingen i Europa nærmede sig Højdepunktet. Denne Kendelse bekræftedes af C. G. T.s administrative Komité den 31. August og derefter paany den 1. September.

Da der først var kommet Gang i Begivenhederne, rullede de videre: Rusland oversvømmede Polen med sine Tropper. C. G. T.s Kontor kvitterede for dette nye Forræderi af 18. September med en ny Resolution, der erklærede det for umuligt at have noget som helst Samarbejde med dem, der ved at indtage den Holdning ikke at kunne eller ville fordømme dette fornægtede alle Grundsætninger for menneskelig Solidaritet. Resolutionen fastslog endvidere, at den Hjælp, som Sovjetrusland derved ydede Angriberen og Forstyrreren af al menneskelig Frihed, er et Forræderi mod Proletariatet, som man har kaldt til Kamp mod Nazismen, og derved sat Millioner af Menneskers Skæbne paa Spil, deriblandt ogsaa Millioner af Arbejderes. De to kommunistiske Sekretærer i C.G.T., Frachon og Racamond, havde foretrukket slet ikke at indfinde sig ved dette Møde. De Millioner truede Arbejderskæbner rørte dem ikke.

C. G. T.s administrative Komité godkendte den 25. September Kontorets Beslutning. Den gav Ordre til at begynde paa en Omgruppering af Fagforeningernes Tillidsmænd for snarest muligt at faa indkaldt Nationalkomitéen. Der blev afgivet 24 Ja-Stemmer herfor og 5 Nej-Stemmer imod ved 2 Afstemninger. Nej-Stemmerne var Kommunisternes. De undlod ganske vist i en særskilt Erklæring at udtale sig aabent for Stalin-Hitler-Pagten, men brugte som Argument for deres Holdning de gamle Tirader om Enigheden indenfor Fagbevægelsen.

C. G. T.s Kontor stod nu foran den vanskelige Opgave at omsætte den administrative Komités Ordre i Hand-

ling ved at gennemføre en Rensning af Forbundene for Kommunister, med hvilke et Samarbejde havde vist sig umuligt, og hvor det var nødvendigt at ophæve og derefter genoprette lokale og *landsdelsvise* Fagforeninger. Ja i enkelte Tilfælde maatte det foretages for *hele* Frankrigs Vedkommende. Men hvorledes reagerede nu de enkelte Forbund overfor den administrative Komités Beslutning af 25. September?

For Sømandsforbundets Vedkommende og ligeledes for Bjerg- og Grubearbejdernes og Postfunktionærernes Vedkommende var C. G. T.s Kontors Beslutning straks blevet bekendt. Endnu før Russernes Indfald i Polen, den 1. September, havde de i en almindelig Erklæring afslaaet ethvert Samarbejde med Kommunisterne. Og nu fulgte i Løbet af kort Tid talrige Forbund efter. Jernbaneforbundets kommunistiske Generalsekretær Semard havde ved Overrumpling faaet Held til at godkende en Resolution, der var Stalin-Hitler-Pagten gunstig, for umiddelbart derefter at blive desavueret af Jernbaneforbundets Centralinstanser. Han blev afskediget som Generalsekretær, og Kontoret bestod fra nu af af Jarrigion som eneste Generalsekretær og samtlige tidligere ikke-kommunistiske Sekretærer. Ganske vist udtalte Repræsentanter for Jernbaneforbundets nordlige Distrikter sig imod C.G.T.s Beslutning, hvorfor der for dette Distrikts Vedkommende oprettedes et nyt Kontor.

Den administrative Komité for Arbejdere i Statsvirksomheder gjorde derimod »af fagforeningsdisciplinære Grunde« Resolutionen til sin egen. I en Rundskrivelse til samtlige Forbund erklærede den at ville gaa skaanselsløst frem mod samtlige kommunistiske Manøvrer, som havde til Hensigt at opretholde den kommunistiske Indflydelse ved Hjælp af fremskudte Personer. Den kommunistiske Forbundssekretær Dadot, der som Medlem af Deputeretkammeret var Mellemmanden mellem Fagforeningen og Parlamentet, blev kort efter afsat. Bjergarbejderne opfordrede de til deres Forbund tilsluttede Underafdelinger at udtale sig inden 1. November, og de, som stadigt vilde godkende Stalin-Hitler-Pagten, blev straks udelukket.

Flertallet af *Transportarbejderforbundets Personale* lod de tilsluttede Underafdelinger have en Frist til den 12. November. I Resolutionen her kom de moskov-fjendtlige Elementers Standpunkt ganske klart og utvetydigt til Udtryk. Sovjetunionens uhyrlige Indfald i Polen staar i den krasseste Modsætning til den pacifistiske Opfattelse, som er Fagforeningsidealets egentlige Grundlag. *Havnearbejdernes* administrative Komité konstaterede, at Stalin-Hitler-Pagten havde gjort Krigen uundgaaelig og ødelagt C. G. T.s Bestræbelser for Freden. Et Samarbejde med Kommunisterne i de ledende Stillinger var umuligt. *Tobaks- og Tændstikarbejderforbundet* forlangte i sin Executivkomités Beslutning, at alle tilsluttede Underafdelingers Generalforsamlinger skulde bringe deres Standpunkt klart for Dagen derved, at samtlige Medlemmer afgav deres Underskrifter, og de, der vægrede sig herved, skulde smides ud.

Levnedsmiddelarbejdernes Fagforenings Nationalkomité gik saa vidt, at den erklærede, at Sammenslutning af nogen som helst Art indenfor dette Forbunds Underafdelinger var aldeles utilladeligt. *Sømandsforbundets Nationalkomité* bestemte sig for 1. November som den Datofrist, hvor der skulde være taget Stilling. *Lærerforbundet* fordrede foretaget ubønhørlige Forholdsregler overfor de kommunistiske Funktionærer. *Beklædningsarbejderforbundet* fordrede ligesom Tobaksarbejderforbundet, at Generalforsamlingerne havde at udtale sig, og det var ikke tilstrækkeligt her blot at tage C. G. T.-Kontorets Beslutning til Efterretning, men det fordredes, at man understøttede denne. For C. G. T.s Beslutning erklærede Funktionærforbundet sig ogsaa, og naturligvis ogsaa Tekstilarbejderforbundet, hvis Hovedsæde er i Nordfrankrig, hvor den kommunistiske »Koloniseringe« som bekendt har de ringeste Resultater at opvise. Fagforeningen for Funktionærer i det Offentliges Tjeneste, hvor den kommunistiske Indflydelse ligeledes var meget ringe, nøjedes med at udtale Haabet om, at dette Forbund maatte blive endnu mere tillukket end hidtil. *Gasværksarbejderforbundet* erklærede, at Tavshed fra de tilsluttede Forbund, hvorved den tysk-russiske Pagt godkendtes, vilde blive værdsat efter Fortjeneste.

Men hvorledes ligger Tingene nu i Nationalforbundene, hvis Ledelse helt og fuldt var i Kommunisternes Hænder? *Bygningsarbejderforbundet* har stedse været en kommunistisk Højborg. Dette Forbund havde i Aaret 1937 520.000 Medlemmer, men talte i December 1938 kun 198.000, og i Marts 1939 var det fra 986 Forbund sunket ned til 606 Forbund med 70.000 Medlemmer og yderligere i Juli 1939 til 48.000 Medlemmer. Det kommunistiske Førerskab havde tilvejebragt dette. Bygningsarbejdernes tidligere Generalsekretær, Cordier, som var trængt ud af sin Stilling af Kommunisterne, overtog med de andre ikke-kommunistiske Sekretærer den vanskelige Opgave at genopbygge Forbundet, og Ja-Stemmerne fra Provinsen indløber herfor i stort Tal fra Provinsen. Flertallet af *Skovarbejderforbundets* Executiv-Komité havde erklæret sig imod C. G. T.s Resolution, det vil altsaa sige, de havde erklæret sig for Godkendelse af Hitler-Stalin-Pagten. Forbundets Sekretær, Saillant, er nu i Færd med at samle Lokal-Forbundene om sig, som ikke billiger det Standpunkt, Executiv-Komitéen har taget. En anden af Kommunisternes Højborge var Metalarbejderforbundet. Forbundssekretær Rainaud kunde ikke paa Kongresser og Forsamlinger tage Munden fuld nok, naar han talte om Freden. I Mindretallets Navn indenfor den administrative Komité tog Forbundskassereren, Chevalme, Ordet, og hans Appel er ikke forblevet uhørt. Ogsaa han modtager Tillidserklæringer fra hele Landet.

Det er endnu for tidligt at sige noget om, hvor mange Medlemmer C. G. T. vil beholde, men to Kendsgerninger kan slaas fast: Den franske Arbejder er i første Række logisk, som Franskmændene overhovedet. Kommunisterne har forsyndet sig imod den simpleste Logik. I Aarevis har de tordnet imod Hitlerismen og fejret Sovjetrusland som dennes væsentlige Bekæmper, og det i alle Tonearter, og nu pludselig skal de lovprise den unaturlige Stalin-Hitler-Pagt som Garantien for Freden. Det er klart, at den franske Arbejder ikke kan tage dette.

Den franske Arbejder er Patriot. Han er helt igennem Pacifist, han hader Krigen og længes ikke efter andet end Fred. Livet er for ham en Lyst, han vil nyde det i Ro, og fordi han vil det, er han i Tilfælde af ydre Farer, som truer Nationens Fred, altid parat til at slutte op om Regeringen. Moskoviterne har ødelagt Freden og gjort Krigen uundgaaelig, og idet Kommunisterne godkender deres Fremgangsmaade, har de udøvet Forræderi imod deres eget Folk. Det er et Slag i Ansigtet paa de franske Arbejderes Patriotisme.

Men er da de, der tidligere har slaaet Følge med Kommunisterne, ikke saa forblændede af Sovjetlegenden, at de ikke er lydhøre for Logik'ens Magt og Patriotismens Stemme? For en stor Del af de kommunistiske Partimedlemmer er dette sikkert Tilfældet. Men den Mængde, der er af blot sympatiserende, forholder sig afventende. Deres Bortvenden sig fra Kommunisterne og deres Fastholden ved det gamle C. G. T. vil være absolut, forsaavidt der sættes mere ind paa Genopbygningen af Fagforeningsbevægelsen, og Renselsesprocessen derved bliver mere energisk.

Renselsesproces, ikke Spaltning, som nogle borgerlige Blade paastaar. Spaltning vilde betyde Oprettelse af to forskellige Fagforeningsbevægelser, men kun een er mulig i Øjeblikket. De Forbund, som selv i Dag vilde godkende Stalin-Hitler-Pagten, med andre Ord vilde følge Kominterns Paroler, vilde ifølge Loven hjemfalde til Opløsning, Funktionærerne kunde eventuelt komme ud for den samme Skæbne, som er blevet C. G. T.-Sekretærerne Frachon, Racamond og 5 andre kommunistiske Fagforeningsfolk til Del, idet disse paa Grund af en Artikel, som de havde offentliggjort i et belgisk Tidsskrift, blev sat under Anklage. De 6 af dem er blevet arresteret. Ogsaa den tidligere Generalsekretær i Jernbaneforbundet, Semard, og Kassereren, Touremaire, befinder sig bag Laas og Slaa.

Først November og December Maaned vil bringe Klarhed over, hvilket Medlemstal og Antal af Forbund, C. G. T. i Øjeblikket kan regne med. Men man tvivler allerede nu ikke paa Resultatet. De franske Fagforeninger har kun vundet ved at frasige sig alt Samarbejde med Kommunisterne. Den tunge Mistanke, at førende Elementer indenfor C. G. T. ikke har handlet udelukkende i de franske Arbejderes Interesser, men ogsaa i en fremmed Magts Interesse, har vejet for tungt til. C. G. T.s Prestige er svundet noget ind, og dets Indflydelse indskrænket. Gennem Renselsesprocessen har C. G. T. faaet Mulighed for paany at blive en bestemmende Faktor i Frankrigs sociale Liv. Dets Repræsentanters Deltagelse i den nyoprettede »Komité for sociale Studier«, som er et Krigsprodukt, er ikke mindst en af de mange Følger af dette Renselsesværk. Den paa Foranledning af Rustningsminister Dautry afgivne Fælleserklæring fra Arbejdsgivernes Repræsentanter og C.G.T.s — en Ærklæring i det nationale Forsvars Interesse — er en anden Følge. I hele sin Udstrækning vil de sidste Begivenheders Rækkevidde endnu give sig Udslag indenfor C. G. T.

De gamle C. G. T.-Folk, Helin, Vigue, Dusmoulin o.s.v., som i Ugeskriftet »Syndicat« har ført en ubønhørlig Kamp mod de kommunistiske Intriger i C. G. T., kan være stolte. Der er gaaet Hul paa Bylden. Kirurgen er ved Arbejdet. De Fejl, der er sket, kan gøre immune imod Gentagelser. En saadan Fejl, paastaar »Syndicat«, har Enighedskongressen i Toulouse været. Og Jouhaux har ogsaa i C. G. T.s Ugeskrift »Le Peuple«, idet han har givet sine Følelser frit Løb imod Kommunisterne indenfor den franske Arbejderbevægelse, ligeledes indrømmet Fejlen fra Toulouse. Det er umuligt, erklærer han, at opretholde et Samarbejde med Folk, som et bestandigt Instrument betjener sig af Uærlighed, ligesom det ogsaa er umuligt med dem, som har gjort sig til Hjælpere og Forbundsfæller med Folk, der som normale Midler i deres Politik betjener sig af Mened og Løgn. Det er umuligt at samarbejde med Folk, som har misbrugt deres Rolle i Fagforeningsbevægelsen, for at stille sig til Tjeneste i en Politik, som har misbilliget hele vor Bevægelse. Denne Kendsgerning gælder ikke for Arbejdermasserne, som ikke har tøvet med at krydse de Planer, som man vilde vinde dem for.

Det franske C. G. T.-Forbund har overstaaet en af sine Børnesygdomme. Maaske den sidste? Men hvordan det nu er eller ikke er, naar denne ulyksalige Krig en Gang er kommen til sin Ende, saa vil den franske Fagforeningsbevægelse staa som en samlet Blok, der er renset for Parasitter, og som har sat sig fast i dens Organer og har udhulet dens Livskraft.

C. G. T.s administrative Komité kunde i sit Møde den 20. Oktober med Rette udtrykke sin Tilfredshed over, at Fagforbundenes Nygruppering om de centrale Instanser nu var fuldstændig; kun 5 til 6 Distriktsforbund havde ladet Kontorets Rundskrivelse forblive ubesvaret, det overvejende Flertal af Forbundene havde derimod godkendt Administrativkomitéens Holdning. De franske Arbejderes sunde Omdømme synes atter en Gang at have vundet Sejr.

L. R.

1939 - 1940

Hvor dybt et Mørke, naar vi ser tilbage
paa Aaret, som i Nat til Fortid blev,
de Stærke knuste skaanselsløst de Svage,
og Ret og Retsind fik kun onde Dage,
et Aar, hvis Saga mest med Blod vi skrev.

De ældste Idealer sprængt i Laser,
mens Bomber tænder Byerne i Brand,
omkring os kriges Riger, Folk og Racer,
og Judas smykker sig med Friheds-Fraser,
mens han forraader uden Skam sit Land.

Paa Nordens Tærskel Krigens Vildskab flammer,
endnu paa Vagt mod Vold og Overmagt
og blødende fra Saar og Skaar og Skrammer
vort Broderfolk om Bøsse-Kolben krammer
og knuger Sværdets Fæste uforsagt.

Men selv om onde Magter sprængte Broen,
der bandt os Folk til Folk og Land til Land,
saa Døden kun kan genoprette Roen,
vi slipper aldrig Haabet eller Troen
paa Gryet, som gror frem ved Himlens Rand.

Vi tror paa Fredens Aar, som snart skal komme,
vi tror paa Folkets egen indre Kraft,
naar een Gang Jordens Mørketid er omme
og Retsind og Fornuft skal fælde Domme,
vi atter griber Skovl og Hammerskaft

og bygger os en Jord, hvor Retfærd raader,
hvor Aand af Magtens røde Grav opstaar,
og aldrig mere Krigens Vilddyr fraader...
vi løser ikke selv vor Fremtids Gaader,
men tror og haaber paa det nye Aar.

Aage Hermann.

AARET, DER SVANDT

Vi sluttede vor Oversigt over de politiske Begivenheder i 1938 med en Henvisning til, at Aaret 1939 efter al Sandsynlighed vilde bringe nye udenrigspolitiske Kriser, muligvis ogsaa Krig, og vi pegede paa, at det er Arbejderbevægelsens Opgave over hele Verden at kæmpe for den absolut nødvendige Fornyelse af Demokratiernes Holdning — moralsk og økonomisk set — fordi enhver stærkere Højnelse af Landets sociale Niveau vil forøge de gamle Demokratiers Modstandskraft og Aktivitet og forvandle disse Demokratier til *ægte Demokratier*, hvis politiske og moralske Attraktionskraft er stærk nok til at sejre over de autoritære Staters Ideologi.

Vi kan forbinde vore Nytaarsbetragtninger 1939—40 med forrige Aars ved disse Sætninger. Aaret 1939 bragte det store Opgør, Verden saa længe har frygtet.

Det er meget muligt, at en senere Historieskriver vil sige, at Krigen i Virkeligheden begyndte med den spanske Borgerkrig eller med Tysklands Indmarch i Østrig; men det mest sandsynlige er, at enhver historisk Fremstilling af den anden Verdenskrig vil gaa ud fra det Faktum, at *Tjekoslovakiets* modstandsløse Besættelse i Marts 1939 var en af de vigtigste Faktorer i det store europæiske Opgør. Da det skete i Marts, var Krigen praktisk talt uundgaaelig, fordi alle Muligheder for en Forstaaelse — rent psykologisk set — derved blev ødelagt, ligesom vigtige politiske og militære Konsekvenser var uundgaaelige.

Økonomisk set kan man ikke sige, at Aarets første otte Maaneder var daarlige. Ganske vist rystedes Børserne stærkt, og der flød en bred Strøm af Guld fra Europa til Amerika, men Verden levede alligevel, og hvor de normale Konjunkturbevægelser svigtede, skabte Oprustningen og Beredskabskøb en Erstatningskonjunktur. Medens Armeerne overalt satte sig i Bevægelse, meldtes der Konjunkturopgang fra Amerika, Nedgang i Arbejdsløsheden fra England, og ogsaa herhjemme tiltog Byggeriet stærkt i Sommeren 1939.

Den mærkelige Tid før Krigens officielle Udbrud, som man har kaldt »en væbnet Fred« blev afløst af den endnu mærkeligere Krig, som i de første Uger slet ikke var saa væsensforskellig fra de sidste Fredsuger, og da Krigen virkelig tog Fart, saa var det en Søkrig, der gik ud over de neutrale først og fremmest, og de første store Landslag udkæmpedes i Karelen og under Polarkredsen, og atter her var det ikke paa en af Krigens store Fronter, men en Afgørelse i en fjerntliggende Zone, udkæmpet mellem Outsidere fra den virkelige europæiske Kampfront. *Polens* hurtige Erobring og Deling i de første Uger af September kan knap nok betegnes som en Krig, fordi hele Udviklingen var præget af de store, rent politiske Begivenheder, som førte til Ruslands Indblanding i de europæiske Forhold og faktisk forhindrede, at den fra alle Sider indklemte polske Stat kunde udfolde en virkelig Krigstaktik.

Men Forskellen i Finlands og Polens Holdning under Krigen giver dog et Begreb om, hvor langt stærkere en *demokratisk* Nation vil være og er under en Eksistenskamp end en halvfascistisk opbygget Stat med Stormagtstendenser.

Vi behøver ikke her opremse alle de mange politiske Begivenheder og Kriser, som har sat sit Præg paa 1939, dem husker vi allesammen. Meget af dette var i Virkeligheden ikke andet end ydre Tegn paa politiske og økonomiske Udviklinger, vi maaske endnu ikke kan forstaa helt. Saadan set er jo alt kommet helt anderledes, end vi havde ventet. De store Ord om *Ideologiernes Krig* har vist sig kun at være Mundsvejr, og i Virkeligheden er det *magtpolitiske* Udviklinger, som præger denne Krig ligesom alle andre Krige i Verdenshistorien. Bag disse magtbestemte Modsætninger staar igen *økonomiske Aarsager*, som har den sidste afgørende Betydning.

Set fra dette Synspunkt var den *russisk-tyske Forstaaelse* i August, som var ensbetydende med Polens Deling, og som slap det russiske Riges militære Kræfter løs, slet ikke saa overraskende. Rusland og Tyskland har genoptaget gamle politiske og militære Traditioner. Økonomisk set supplerer begge Stater hinanden, og Ideologierne var saa langt fra en Hindring, snarere en Bro mellem Staterne. Thi begge Stater er præget af kollektiv Tankegang og staar i Modsætningsforhold til de vesteuropæiske Stormagter, og begge Lande har en udpræget imperialistisk og militaristisk Tendens. Det autoritære Princip, som udsletter de gamle humanistiske Traditioner, er ganske sikkert et udmærket Kit til at holde sammen paa to aktivt imperialistiske Stater, selv om begges sidste Maal i ideologisk Forstand er forskellig. Men disse subtile Forskelligheder har ingen Betydning, naar det drejer sig om aktuelle Magtspørgsmaal.

Ogsaa Baggrunden for *Englands* og *Frankrigs* Sammenslutning mod Tyskland er givet. Vi er de sidste, som skal underkende Betydningen af de humanitære Idealer i den angelsaksiske Verden, men at disse Idealer nu fik Magt til at starte Kampen mod Hitler og Fascismen skyldtes *økonomiske* Kendsgerninger. Der er ingen Tvivl om, at Fascisternes Selvforsyningspolitik i Forbindelse med disse Staters Ekspansionsbestræbelser, som i Asien har taget Sigte paa Kina og i Europa paa Donauomraadet, Østeuropa og Balkan, er blevet en Fare for Englands og Amerikas økonomiske System, da disse jo har Brug for store Markeder og økonomiske Investeringsmuligheder. Man maa ikke glemme, at der i Forvejen er store Omraader, f. Eks. Rusland, Tyskland, der er lukket for det engelsk-amerikanske Initiativ. Meget tyder paa, at England nu søger at ramme det politiske System i Mellemeuropa, som økonomisk set vil skabe et selvforsynende Rige fra Vesterhavet og Østersøen til Balkan og Sortehavet, og hvis Eksistens vilde lukke et Kontinent for det britiske og amerikanske økonomiske Initiativ.

Disse økonomiske Kendsgerninger danner Baggrunden for de politiske Begivenheder i 1939, og de vil ogsaa komme til at præge det kommende Aar. Det vil ofte blive yderst vanskeligt at skimte den virkelige Udvikling bag al den Propaganda og Agitation, som udsendes fra de krigsførende Magter. Denne Krig er i lige saa høj Grad en *imperialistisk* Krig som alle de andre Krige i vor historiske Epoke — ogsaa fra *Ruslands* Side. Den forfejlede russiske Propaganda med Kuusinen understreger kun yderligere denne Kendsgerning. Det er en mærkelig Konsekvens af den marxistiske Lære, at Socialismen ikke er en Følge af den økonomiske Udvikling, men af Bombeangreb. Det er nu en Gang vanskeligt at forene imperialistiske Metoder og Formaal med socialistisk Politik.

Den *vesteuropæiske Arbejderbevægelses* Stilling er vanskelig under denne Krig. Vi har ikke Lov til at lade

os forvirre af følelsesmæssige Indstillinger, hvor fristende det end kan være, i Stedet for maa vi prøve at *erkende Fakta*. Allerede de første Krigsmaaneder har vist, at Ideologierne har spillet Fallit, og det er yderst primitive økonomiske Kendsgerninger, vi bliver nødt til at orientere os efter. En af disse Kendsgerninger er, at det *økonomiske Reguleringsprincip* har erobret alle Lande, fordi det ikke er muligt at løse Krigens mægtige økonomiske Opgaver uden økonomisk Regulering. Det totalitære økonomiske Princip fejrer allerede nu uhyre Triumfer i alle Lande. Overalt staar Staten aktivt i Erhvervslivets Centrum, og overalt fortrænger *kollektive* Principper det privatkapitalistiske Initiativ. Denne Udvikling vil givet føre til en Regulering af det økonomiske Liv, ogsaa efter denne Krig. Og det er vort Haab, at denne Regulering vil kunne danne Grundlaget for en politisk Udvikling, som fjærner de politiske Modsætninger og fremmer international Forstaaelse og socialpolitisk Fremgang. Men i Vesteuropa og i Skandinavien kan en saadan Udvikling ikke tænkes uden *Demokrati*, fordi kun Demokratiet i Længden kan garantere en økonomisk Ordning, hvor den arbejdende Befolknings sociale Niveau ikke forringes ved Militarismens og Imperialismens Omkostninger. Kun hvis *Kontrol med Erhvervslivet* suppleres med *Demokratiets Rettigheder* er der en Mulighed for at opbygge en social Samfundsordning. Begivenhederne i 1939 har yderligere bestyrket vort Ønske om at realisere vort økonomiske Program inden for Demokratiets Rammer. Den vesteuropæiske Arbejderbevægelse har intet andet Valg og maa gaa sin Vej uden Hensyn til de imperialistiske Staters Krigsførelse og Krigsmaal.

H.

Kursus ved A. O. F.s Korrespondanceskole kan paabegyndes naar som helst - ogsaa efter Nytaar

Naar Vinteren efter Jul og Nytaar rigtig sætter ind, kommer Oplysningsarbejdets bedste Tid.

Vi gør opmærksom paa, at et Kursus ved Arbejdernes Oplysningsforbunds Korrespondanceskole udmærket kan paabegyndes efter Nytaar og alligevel gennemføres i god Tid inden Foraaret, idet Skolen i indeværende Vinter har indført en Forbedring i »Forretningsgangen«, som gør, at der ingen Tid gaar til Spilde ved Forsendelsen af Brevene og disses Rettelse af Lærerne.

Korrespondanceundervisning foregaar gennem Breve, saa enhver kan deltage i Undervisningen uden Hensyn til, hvor han bor. Og Eleven bestemmer selv, hvornaar og hvor længe ad Gangen han vil beskæftige sig med Studierne, saa Deltagelse i Kursus kan ikke komme i Vejen for noget andet. Eleven kan dyrke sit Kursus i sin Fritid, som det passer ham bedst, og Undervisningen foregaar hjemme i hans egen Stue.

Det koster kun 15 Kr. at gennemgaa et af A. O. F. Korrespondanceskolens Kursus, og der er følgende: *Skattevæsen, Arbejdsretten, Socialreformen, Samfundsøkonomi, Regnskabsføring, skriftlig Dansk, Regning og Skrivning.*

Med stort Udbytte har man mange Steder dannet *Studiekredse med et af Korrespondanceskolens Kursus som Emne.*

Arbejdet i en saadan Studiekreds foregaar paa den Maade, at hver enkelt Deltager faar et Eksemplar af Undervisningsbrevene. Disse studerer han hjemme. Paa Mødeaftenerne udarbejdes Besvarelserne paa Spørgsmaalene i Fællesskab, og Studiekredslederen indfører de Svar, man er blevet enige om, i en Arbejdsbog, som indsendes til Rettelse.

Læreren fungerer paa den Maade som en Slags »Centralleder«. Alt Besvær med at finde Studiekredsleder og med at planlægge Arbejdet bortfalder derfor.

Og ved et saadant Arrangement bliver et Kursus ekstra billigt for den enkelte Deltager, idet der betales 15 Kr. for den første, men kun 3 Kr. for hver af de øvrige.

Korrespondanceskolens Undervisningsplan, som indeholder alle Oplysninger om Kursus og om Fremgangsmaaden ved Arbejdet, samt Uddrag af tidligere Elevers Udtalelser, tilsendes gratis alle interesserede fra Arbejdernes Oplysningsforbund, Nr. Farimagsgade 11, Kbh. K. Telf. Central 12887.

Vi skal alle lære —!

Og derfor anbefaler vi at blive Deltager i Arbejdernes Oplysningsforbunds Korrespondanceskole. Hele Aaret rundt gives her Undervisning pr. Brev af Specialister, bl. a. i *Skattevæsen og Skatteligning, Socialreformen, Samfundsøkonomi* og *Arbejdsretten*, Fag, som det ellers er vanskeligt at tilegne sig Viden om gennem almindelig Kursusundervisning. De Elever, der har deltaget i A. O. F.'s Korrespondanceskole, har Gang paa Gang givet Udtryk for, at de har haft stort Udbytte af Undervisningen. Vi skal her gengive forskellige Elevers Udtalelser, og de er den bedste Agitation for Korrespondanceundervisningen. Bl. a. skriver Kontorist *Jacob Madsen* om et Kursus i Samfundsøkonomi:

> »Ved Afslutningen kan jeg ikke andet end udtale min Glæde over den Maade, dette Kursus er tilrettelagt paa og takke for den grundige Gennemgang, jeg har følt Besvarelserne er udsat for.«

Om Arbejdsretten siger Vagtfunktionær *A. R. Klagenberg:*

> »Det var mig en Glæde at være Deltager i Kursus om Arbejdsretten. Jeg har faaet et godt Udbytte deraf, og Undervisningen har samtidig givet mig Lyst og Interesse til nærmere at studere og uddybe de behandlede Problemer. Jeg kan anbefale denne Form for Undervisning for alle, der har vanskeligt ved at deltage i Studiekredse.«

Skibsbygger *Johs. Hansen* siger om Skattevæsen:

> »Det er en helt rigtig Maade at undervise paa. Jeg tør skrive, at jeg husker det meste af, hvad jeg har lært i Vinter om Skattevæsen.«

Udover ovennævnte Fag er der Kursus i *Dansk, Skrivning, Regning* og *Regnskabsføring*. Lærerne er: Kirkeminister *Johs. Hansen* og Landstingsmand *Hans Hansen* (Skattevæsen), Socialreformen (Folketingsmand *Wm. Villumsen*), Samfundsøkonomi (Sekretær, cand. polit. *Erik Reeh*), Arbejdsretten (Næstformand *Eiler Jensen*), Dansk og Skrivning (Lærer *Chr. Hougaard*) og Regning og Regnskabsføring (Viceinspektør *Arne Jørgensen*).

Skriv til Arbejdernes Oplysningsforbund, Nr. Farimagsgade 11, Kbh. K. eller ring: Central 12.887 efter Brochure, som giver udførlige Oplysninger om hvert enkelt Fag. Men gør Alvor af det nu. Det koster 15 Kr. at deltage i et enkelt Fag, og Betalingen kan erlægges i Rater.

Rationaliseringen i Danmark og Sverige i sidste Tiaar

Der tales og skrives meget om Rationaliseringen i Industrien, men kun sjældent er der Mulighed for at faa virkelig autentiske Oplysninger om den Rationalisering, der finder Sted, og hvilke Virkninger, den har for Arbejderne.

Nu foreligger der imidlertid baade fra Sverige og Danmark saa fyldestgørende Oplysninger om Rationaliseringen, som det vistnok er gørligt at fremskaffe. I Sverige har en af Socialministeriet nedsat Komite afgivet Betænkning om Rationaliseringens Omfang og Virkninger siden 1920, og i Danmark har Socialministeriets Konsulent, Jørgen Dich, i sin Bog om Arbejdsløsheden bragt et Afsnit om Rationaliseringen i Danmark siden 1930. Det har stor Interesse at se, hvilke Resultater man kommer til. Især er den svenske Betænkning fyldt med detaillerede Betragtninger over Spørgsmaalets mange forskellige Sider.

Rationalisering er som bekendt alle Bestræbelser, der gaar ud paa at undgaa Spild af Arbejdskraft og Materialer enten ved særlig Arbejdseffektivitet eller arbejdsbesparende Maskiner. Maalet er at nedbringe Produktionsomkostningerne eller forøge Produktionen uden at forøge Omkostningerne. I mange Tilfælde foraarsager Rationaliseringen Arbejdsløshed, i hvert Fald indtil der har fundet en eller anden Udligning Sted. Men derfor skal man naturligvis ikke fordømme den, thi den kan være nødvendig, f. Eks. i Eksportindustrien, hvis den skal være konkurrencedygtig med Udlandets Industri. I modsat Fald bliver Arbejdsløsheden blot meget større, hvis Eksportindustrien ikke kan afsætte sine Varer. Dersom det omvendte sker, (at Eksportindustrien kan afsætte *større* Mængder end hidtil), flytter man den ellers opstaaede Arbejdsløshed over paa Udlandet. Men ogsaa i andre Industrier og i Landbruget er Rationaliseringen et Gode, i hvert Fald hvis den bidrager til Prisnedsættelser paa Varerne. Hvis den ekstra Profit derimod blot gaar i Lommen paa Industriens eller Handelens Folk, er Sagen mere tvivlsom.

Rationaliseringen i Danmark.

Paa Grund af den danske Statistiks Ufuldkommenhed er det vanskeligt at give helt nøjagtige Oplysninger om Rationaliseringens Størrelse. Uden at gaa i Enkeltheder kan det dog siges, at der for Industrien som Helhed *ikke* har fundet nogen stor og betydningsfuld Rationalisering Sted. Før 1930 synes Rationaliseringen dog at have været større.

Rationaliseringen har dog været meget ulige indenfor de forskellige Industrier: i Metal- og Tekstilindustrien har Rationaliseringen kun været af begrænset Betydning. Det samme gælder Konfektionsindustrien. Derimod har der været nogen Rationalisering i Træindustrien, Skotøjsindustrien og Tobaksindustrien, især den sidste, hvor Produktionsindekset er vokset med 46 pCt., medens Beskæftigelsen kun er vokset med 9 pCt.

Rationaliseringen synes navnlig at have fundet Sted i de større Virksomheder, men man kan ikke se bort fra, at den maaske ikke har givet sig Udtryk for den paagældende Industrigren som Helhed, idet den tildels kan være opvejet af, at mindre Virksomheder er vokset op, i hvilke den gennemsnitlige Produktion pr. Arbejder er lavere. Ved Rationalisering skulde Produktionsmængden pr. Arbejder jo sættes i Vejret — enten ved bedre Arbejdsmetoder eller fordelagtigere Maskiner. Maaske kan ogsaa Arbejds*tempoet* være sat op. Mange Arbejdere vil sikkert lægge stærk Vægt paa dette sidste.

Hvad angaar den stedfundne Rationaliserings Betydning for *Arbejdsløsheden* i Danmark i det sidste halve Aar menes den *ikke* at have været ret stor. Den i visse Aar ret store Arbejdsløshed skyldes mere Forskydningerne i Befolkningstallet, Vandringerne fra Land til By og den helt ophørte Udvandring samt bedre Statistik over de arbejdsløse, saaledes at flere er medtaget ved Opgørelserne.

Rationaliseringen i Sverige

har været langt kraftigere end i Danmark, men alligevel har den ikke heller der fremkaldt nogen synlig Arbejdsløshed, da Sveriges Eksportindustri navnlig i de senere Aar har kunnet optage hele det stigende Arbejdsudbud. Antallet af Arbejdere, der er beskæftiget i Industrien, er i Aarene 1924—36 steget med 31 pCt. og Antallet af Arbejdstimer endog med 34 pCt. Samtidig er Produktionen steget med 89 pCt., hvilket vil sige, at Produktionsforøgelsen er ca. 2½ Gang saa stor som Forøgelsen i den anvendte Arbejdskraft. Dette gælder Industrien som Helhed, men ogsaa i Sverige er Forholdet naturligvis forskelligt i de forskellige Industrigrene, især har Rationaliseringens Virkninger været af højst forskellig Karakter for de forskellige Arbejdergrupper. I Aarene 1934—36, som var særlig gode for den svenske Industri, blev der nedlagt 60 Virksomheder, hvorved 4000 Arbejdere blev skubbet ud af Produktionslivet. Det er klart, at Genanbringelsen af disse Arbejdere i andre Virksomheder eller andre Industrier (maaske tilmed i andre Byer) ikke er foregaaet uden Gnidninger. En særlig Undersøgelse viser iøvrigt, at det særlig er de lidt ældre Arbejdere (over 45 Aar), der skubbes ud og bliver arbejdsløse ved Rationaliseringen. Denne bevirker desuden Forandringer i Arbejdskraftens Sammensætning, f. Eks. flere Kvinder, et større Antal Teknikere og mange Steder en større Anvendelse af ufaglært eller »oplært« Arbejdskraft.

Den svenske Betænkning gaar stærkt i Detailler angaaende Rationaliseringens arbejdsløshedsskabende Virkninger og dens Placering i Samfundsudviklingen som det Middel, hvormed Arbejdernes Lønpolitik imødegaas og deres Erobringer overvæltes paa dem selv. I mange Tilfælde er gennemførte Lønforhøjelser direkte Aarsag til Rationalisering, da den højere Løn gør Anskaffelsen af en eller anden Maskine rentabel. (Dette kendes særdeles godt fra Landbruget). Spørgsmaalet er, i hvilket Omfang Omkostningerne ved Rationalisering (f. Eks. Arbejdsløshed) skal bæres af Arbejderklassen eller Samfundet eller evt. den paagældende Virksomhed selv. Den svenske Komité vil ikke gaa med til at kræve Erstatning af den Fabrik, der afskediger Arbejdere efter en Rationalisering, og den begrunder dette med, at man derved vil kunne hindre en ellers formaalstjenlig Rationalisering, ligesom en saadan maa ses paa længere Sigt. Heller ikke altid

giver en Rationalisering foroget Gevinst, og endelig kan mange andre Driftsdispositioner fremkalde Arbejdsløshed. Derimod bør der tilskyndes til *frivillig* Erstatning, naar Forholdene taler derfor.

Rationalisering og Prisnedsættelser.

I den svenske Betænkning har man foretaget en Stikprøve ang. Rationaliseringens Betydning for Prisnedsættelser. Man har udvalgt fire (4) typiske Bedrifter, nemlig et Trykkeri, et mekanisk Værksted, en Cellulosefabrik og en Lædervarefabrik. Det viste sig, at de Prisnedsættelser, som kunde gennemføres ved en Besparelse i Arbejdsomkostningerne (ved Rationalisering) var ret *smaa*, nemlig henholdsvis 8 %, 4 %, 2,4 % og 1,8 %. — Om den derved frigjorte Købekraft skulde kunne medføre, at de eventuelt afskedigede Arbejdere kunde beskæftiges paa anden Maade, synes tvivlsomt. Derimod kan en saadan Prisnedsættelse sikkert have Betydning for en Eksportindustri under Konkurrence med andre udenlandske Produkter.

Selv om saadanne Prisnedsættelser er *muliggjorte* ved Rationaliseringen, er det jo ikke sikkert, at de bliver *virkeliggjorte*. Maaske erobrer enten Industrien eller Handelen den ekstra Profit eller en Del deraf, og dette vil selvsagt være til Skade for Arbejderklassen.

Endelig droftes i Betænkningen Spørgsmaalet om Kontrol med Rationaliseringen — eventuelt Forbud mod den i visse Tilfælde. Komitéen er absolut Modstander af ethvert Forbud mod Rationalisering samt af Foranstaltninger, der kunde hemme den. Den mener, at Arbejdsløsheden derved vilde blive større end den, der foraarsages af Rationaliseringen. Thi denne Arbejdsløshed er kun forbigaaende. Ogsaa Kontrol med Rationaliseringen fraraades. En saadan Kontrol, der bl. a. skulde forhindre Fejlrationaliseringer, paastaas at blive uhyre vanskelig og meget besværlig for Erhvervslivet. Desuden vilde Staten paa en Maade blive ansvarlig for Rentabiliteten af de Virksomheder, hvor Rationalisering var bleven anerkendt. Dog fremhæver Komitéen, at den kan tænke sig visse Situationer i Sverige, hvor konkrete Forbud kan anvendes paa samme Maade, som naar man f. Eks. en Overgang forbød Brugen af Cigarmaskiner i Tyskland og Holland og Glasblæsemaskiner i Tyskland.

Komitéen vil afhjælpe Vanskelighederne ved Arbejdsanvisningen og Arbejdskraftens Omflytning og Omskoling ved Oprettelse af et Arbejdsmarkedsinstitut, der skal føre en indgaaende Arbejderstatistik m. m., samt et Oplysningskontor, der skal fremskaffe de bedst mulige tekniske Oplysninger og give Forslag til nye Industrier, nye Virksomheder og Arbejdsmetoder. Det skal være en Art Forpost for det svenske Næringsliv.

— — — For enhver, der har særlig Interesse i Rationaliseringsspørgsmaal, er disse to Beretninger af stor Interesse. De er et vigtigt Supplement til Otto Bauers Bog, om Rationalisering, der udkom i dansk Oversættelse for et Par Aar siden.

S.

FAAR DU FAGBLADET NU?

Husk at henvende dig til din Afdeling snarest med Anmodning om Optagelse paa Bestillingslisten.

Husk at give Meddelelse om Flytning til din Afdeling.

Tag paa Højskole efter Nytaar

Esbjerg Arbejderhøjskole kan endnu optage nogle Elever fra omkring 6. Januar til Udgangen af April Maaned. Er man arbejdsløs, bør man ubetinget benytte sig deraf. Arbejdsløshedsfonden betaler Kost, Logi og Undervisning, og Skemaer til Ansøgning om denne Understøttelse faas i Arbejdsløshedskasserne og for uorganiseredes Vedkommende paa de offentlige Arbejdsanvisningskontorer.

Vi nævner fra Skoleplanen nogle af de vigtigste Undervisningsfag: Dansk, Regning, Tysk og Engelsk for baade Begyndere og viderekomne, Bogføring, Samfundsøkonomi, Fagforeningskundskab, Biologi, Psykologi og Gymnastik.

Det tilraades at skrive til Højskolen og at afhente Ansøgningsskema snarest muligt, saa Understøttelsen kan være bevilget inden 6. Januar. Senere paa Vinteren kan der ikke opnaas Understøttelse til Højskoleophold. Gode Anbefalinger, der medsendes, naar man skriver til Højskolen, vil fremme Optagelsen.

Adressen er: Forstander Poul Hansen, Arbejderhøjskolen, Esbjerg.

Løbende Konflikter

Aabybro	(Tømrerm. Rasmussen, Aastrup Hjørring)
Arden	(Dræningsm. Søndergaard, Arden)
Aulum	(Tørvefabr. Karl Bjerregaard)
Bonderup-Haverslev	(Murerm. P. Pedersen, Bonderup)
Bække	(Tørvefabr. Harald Schelde, Bække)
Børkop	(Plantageejer Frost, Børkop Planteskole)
D. A. F.	(Entreprenør Carl Sørensen, Skibby)
Dronninglund	(Murerarbejde)
Flauenskjold	(Bygningsentreprenør Karl Pedersen)
Flintinge	(Br. Clausen, Thoreby pr. Flintinge)
Hals	(Thomas Jensen, Ganderup)
Helsinge	(Brøndgraver Marius Nielsen)
Herning	(De samv. jydske Kartoffelsektioners Salgscentral)
Ikast	(Murerm. Kresten Krestensen, Birk pr. Herning)
Jelling	(Murermester Rasmussen)
Jerslev	(Cementvarefabrikant L. Larsen)
Jexen	(Th. Nielsen, Møbelf. i Skanderborg)
Kolding A.	(Viggo Højrup, Haderslevgade 69, Kolding)
Nykøbing Sj.	(Bygmester Chr. Jacobsen)
Redsted-Hvidbjerg	(Murerm. N. Chr. Mosborg, Sindbjerg)
Salling	(Oudrup Andelsplantage)
Skærbæk	(Vognm. Laurits Brandt, Skærbæk)
Strib-Vejlby	(Strib-Vejlby Kommune)
Søllerød	(Holte Taxa (undt. Vognmand N. Baandsgaard)
Turup	(Søby-Turup Kommune)
	(Gdr. Jørgen Nielsen, Søby)
	(Grusgravsejer Peter Hansen, Damgaard, Lillemose)
Tønder	(Tørvefabr. P. A. Nielsen)
Vejgaard	(Dræningsm. Viggo Olsen, Aalborg)
18. Kreds	(Murerm. Chr. Jensen, Øster Vraa)
26. Kreds	(Dræningsmester Laurits Christensen, Nysum)
32. Kreds	(Murermester Rasmussen)
40. Kreds	(Murerm. N. Petersen, K. Jochumsen, Sdr. Bjært)
41. Kreds	(Vognm. Hans Hansen, Glejbjerg)
45. Kreds	(Vandmøllen i Løgumkloster)

OPHÆVEDE KONFLIKTER

Taanum og Overfussing	(Bjerregrav-Aalum Kommune)
18. Kreds	(Dansk Frugttørreri, A/S, Hjallese)

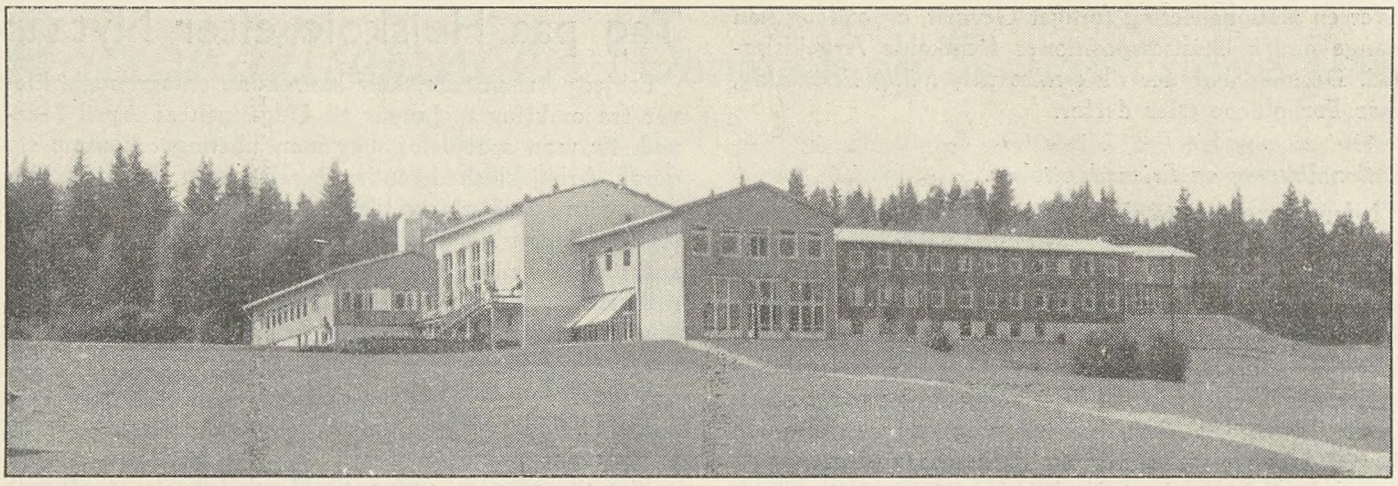

DEN NORSKE ARBEJDER-HØJSKOLE

Nu har den norske Arbejderungdom ogsaa faaet sin Højskole. Man syslede med Tanken i mange Aar indenfor alle Grene af Arbejderbevægelsen, men ventede til Øjeblikket var helt modent. Forskellige Forhold gjorde, at Norge kom sidst i Rækken af de tre skandinaviske Lande, til Gengæld synes man at være kommet endog ualmindelig godt med.

Gennem mange Aar har Fagforbundene, Arbeiderpartiet, Ungdomsfylkingen og Oplysningsforbundet arrangeret utallige Kursus af forskellig Art til Supplering af det praktiske Organisationsarbejde og Aftenskolerne, men man savnede alligevel en helt rigtig Skole, der ligesom kunde blive det fælles store Samlingsmærke i Kulturarbejdet og saa med stigende Forventning hen til den Tid, da Norge kunde melde sig paa Linje med Sverige og Danmark.

Man havde ganske vist naaet at faa en mindre Skole paa Malmøy, men den svarede ikke til de stigende Krav, og i Sommeren 1938, da den faglige Landsorganisation holdt Møde i Oslo, blev der forelagt fuldt udarbejdede Planer til Rejsning af en Højskole, og det vakte Begejstring og store Forventninger over det ganske Land, da Landsmødet enstemmigt gik ind for Skolens Rejsning.

Det er betegnende for vore norske Kammerater, at denne Sag næsten blev ordnet i en Haandevending. De har prøvet Splittelsens og Modgangens tunge Aar, men nu er der en Arbejdslyst og en Vilje til Sammenhold, en Tro paa Muligheden af Opgavernes Løsning, som man ikke møder bedre nogetsteds.

Arbejdet blev straks udbudt i Licitation, og allerede det følgende Foraar stod Skolen klar til at modtage det første Elevhold. Det kan man nok kalde at nytte Tiden, og nyttes den ligesaa godt paa Skolen, vil Arbejdet i de kommende Aar bære rige Frugter til Gavn ikke blot for norsk Arbejderungdom, men for hele det norske Folk.

Den nye Skole, der nu er rejst, bestaar af en Samling smukke, typisk norske Bygninger. Den er beliggende i de herligste Omgivelser, man vel kan ønske sig, ved Syverudtjernet i Ski i Sørmarka en Snes Kilometer Sydøst for Oslo. Rammen er brede Marker, Fjeld med Gran og Birk og Naaleskov. Det blinkende Tjern er om Sommeren den herligste Badeplads, hvor Ungdommen kan hente Helse og Sundhed, og om Vinteren en ideel Skøjtebane. Selvfølgelig er der ogsaa sørget for en Idrætsplads og en vældig Skibakke. Norsk Ungdom dyrker jo ikke blot Indendørslivets stille Sysler, men med lige saa stor Lyst Friluftslivet og alle dets Herligheder.

I disse vidunderlige Omgivelser dygtiggør norsk Ungdom sig nu til at løse Fremtidens mange Opgaver.

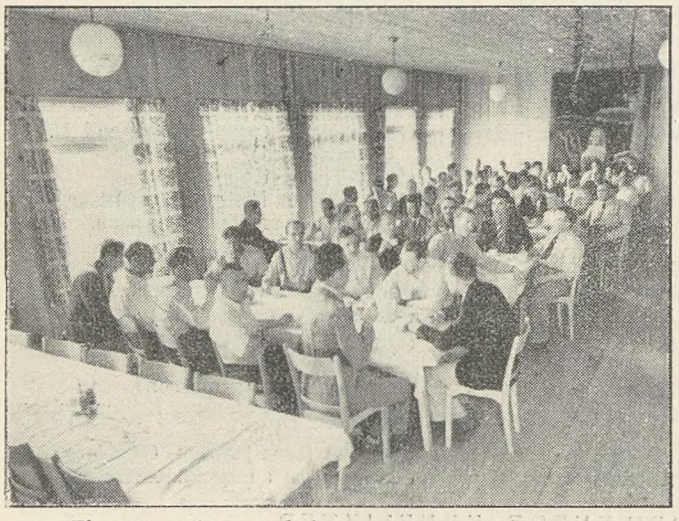

Elever paa Sommerskolen samlet i den festlige Spisestue.

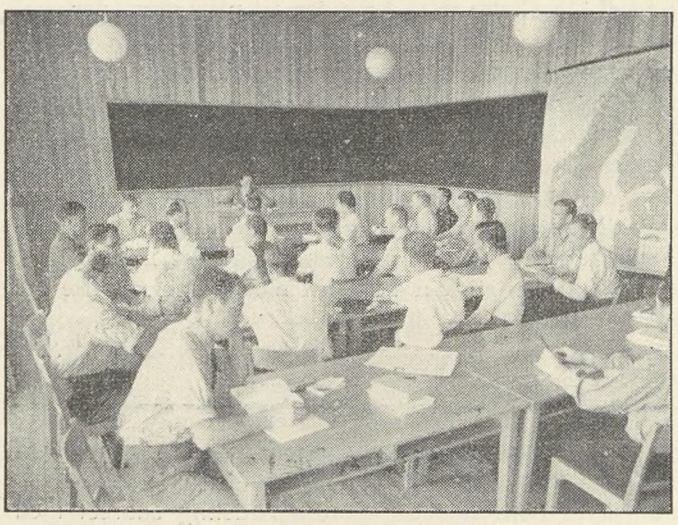

Lars Evensen holder Forelæsning for Fagforeningsfolk paa Sommerkursuset.

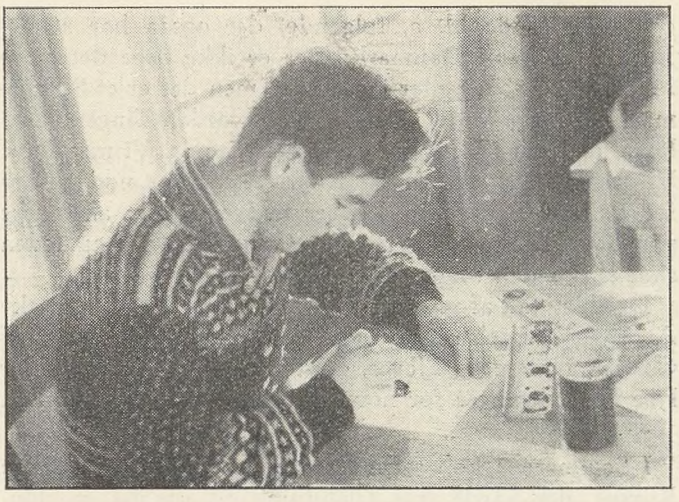

Vinter-Elev dybt optaget i Tegnetimen.

Højskolen er forøvrigt fuldt moderne indrettet med Centralvarme og Bad. Komplekset bestaar af en Skolebygning, Gymnastiksal, Opholds- og Spiserum, en stor Bygning med Værelser til 50 Elever, og desuden en Bolig til Forstanderen, Lærerne og det øvrige Personale. I det store og hele har man taget Brunnsvik til Mønster.

I Tiden fra omkring Maj til Midten af September lægger Landsorganisationen Beslag paa Skolen. Fra Oktober til ca. 20. April lejes den af Sammenslutningen »Sørmarka Folkehøgskole«, en Sammenslutning, der er stiftet af en Række Organisationer indenfor Arbejderbevægelsen og af Norges Husmænd.

Og lad os nu først se, hvordan Landsorganisationen har grebet Sagen an. Det kan med det samme siges, at Arbejds- og Timeplanen er virkelig up to date og maa være uhyre tiltrækkende, ja, fristende for Fagbevægelsens Ungdom.

Undervisningen er, hedder det i en Plan for det Kursus, der er planlagt i Tiden 29. April til 23. Juli 1940, planlagt for Medlemmer af Landsorganisationen, som ønsker at skaffe sig grundigere Kundskaber om Fagorganisationerne, deres Arbejdsmaade, Opgaver og hele Rolle i Samfundslivet. Undervisningen omfatter desuden teoretiske og praktiske Fag, som har Betydning for Elevernes Arbejde i Organisationerne. Skolens Forstander er den indenfor norsk Oplysningsvirksomhed meget kendte Lektor *cand. filol. Halvard M. Lange.* Undervisningen foregaar i Hovedsagen ved faste Lærere, suppleret med Timelærere i særskilte Emner.

Hver Dag indledes med en halv Times obligatorisk Motionsgymnastik, og Kursusets Timetal fordeler sig iøvrigt over Perioden som følger Fagorganisationernes Opbygning, Kampmidlerne. Tariffer, Arbejdstvistloven, Fagorganisationerne og de økonomiske Problemer, Fagorganisationernes samfundsmæssige Stilling, nordisk og internationalt Samarbejde, Arbejdsgiverorganisationerne, Arbejdsbureauet i Geneve, — ialt 66 Timer.

Norsk Næringsliv og dets Stilling i Verdenshusholdningen 36 Timer. Socialøkonomi 50 Timer. Statistik 10 Timer. Samfundslære 24 Timer. Sociallovgivningen 24 Timer. Norsk Arbejderbevægelses Historie 12 Timer. Arbejderbevægelsen i Udlandet i Dag, Organisationer og Idéstrømninger 24 Timer. Norsk Sprogbrug og Foredragsøvelse 24 Timer. Fagforeningsregnskab 12 Timer.

Endvidere er det et Led i Undervisningen, at Eleverne hver Uge bruger 5 Timer til Selvstudium under Vejledning og Kontrol af Lærerne.

Og saa Optagelsesvilkaarene og de Vilkaar, der bydes under Opholdet. Ja, de er saare gunstige! Og de vil sikkert ikke mindst interessere ældre og unge herhjemme.

Skolen staar aaben for Medlemmer af Arbejdernes faglige Landsorganisation og af faglige Organisationer, som samarbejder med den. Det ønskes, at de Elever, som optages, har gennemgaaet et Kursus ved en socialistisk Aftenskole og har deltaget mindst 6 Maaneder i Studiekredsarbejde. Eleverne skal helst ikke være under tyve og ikke over 35 Aar.

De Elever, der optages, faar tilsendt nogle Opgaver til Løsning, og disse Opgaver bliver lagt til Grund for den endelige Udtagelse sammen med Oplysningerne i det indsendte Ansøgningsskema.

Undervisningen er gratis. Eleverne faar Stipendium, som dækker Opholdet. Hver Elev faar desuden 5 Kroner om Ugen i Lommepenge. Forsørgere faar et Tillæg paa 40 Kr. pr. Uge. Endvidere faar Eleverne fri Rejse til og fra Skolen, og de, der har over et Døgns Rejse, faar Døgn-Diæter à 12 Kroner! Udover dette kan Eleverne ikke faa Støtte fra Organisationerne, men det maa vel ogsaa siges at være ganske pænt.

Foruden at følge den almindelige Timeplan maa Eleverne forpligte sig til at gøre rent paa deres Værelser og efter Tur hjælpe til med Opvartning og med Arbejde ved Fyringsanlægget.

Hvordan gik det saa med det første Hold? Var der »Børnesygdomme«, eller var Rammerne tilstrækkelig praktiske, saa baade Lærere og Elever fra Begyndelsen formaaede at faa noget rigtigt ud af det? Starten er jo altid noget af et Problem, det gælder for enhver Skole — ogsaa for de gamle, der har Traditioner at hygge sig ved.

Ligesaa overraskende, som den norske Arbejderhøjskole blev til, ligesaa tilfredsstillende blev ogsaa dens Start. Det var ærlig Glæde og ærlig Begejstring, der kom til Orde ved den officielle Indvielse, der fandt Sted i afvigte

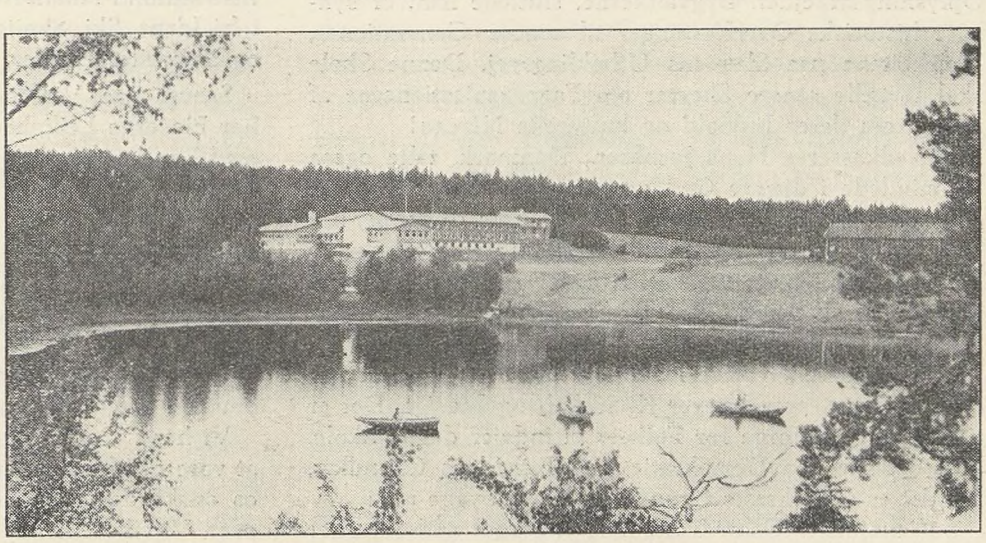

Sommeridyl fra Syverudtjernet. Skolen i Baggrunden.

Sommer og samtidig formede sig som en smuk Afslutningsfest for det første Hold Elever. Disse Elever tolkede uden Undtagelse deres varme Tro paa, at her havde norsk Arbejderbevægelse lagt Grunden til et vældigt Kulturfremstød, hvis Indvirkning i Samfundslivet vil spores langt ud i Fremtiden.

Til Festen, hvortil en Række af de førende Repræsentanter indenfor norsk Arbejderbevægelse var indbudte tillige med Forretningsfører Eklund og Rektor Karlbom fra den svenske Arbejderbevægelses Skole i Brunnsvik og Hovedkasserer Hans Jacobsen fra de samvirkende Fagforbund i Danmark var bl. a. skrevet følgende inciterende Vers:

> Fra bygningen her skal arbeidernes sak
> gaa vide om land og hjem.
> Den står som et tegn på vårt virke idag,
> hvor langt vi har kjempet os frem,
> og flagget som vajer fra bygningens topp
> det byder: se fremad — se op!

Smukke, fyndige og frejdige Ord at indvie den nye Tid med!

Ved Festen var en af Eleverne Præsident og skilte sig glimrende fra sit Hverv. En anden Elev havde skrevet en Prolog, der i manende Ord gav Udtryk for Ungdommens og Skolens Opgaver og Troen paa Fremtiden. Og det festlige Præg øgedes ved Medvirkningen af et Orkester fra Oslo Musikerforening.

Den kendte Oplysningsmand Lars Evensen tolkede i varme Ord Skolestyrelsens Tak til alle, der havde medvirket til Realisationen af denne for den norske Arbejderbevægelse saa betydningsfulde Sag. Han gav en historisk Redegørelse for Skolens Forudsætninger og Tilblivelse og oplyste, at Byggesummen androg ca. 600.000 Kr. Han rettede en Tak til Skolens unge Arkitekt Knut Knutsen, Haandværkere og Arbejdere for veludført Arbejde. Han takkede ligeledes de Folk, der har forestaaet Arbejdet med Skolens pragtfulde Haveanlæg og det glimrende Bibliotek. Arbejdernes Lytterforbund havde skænket Skolen en Radio og norsk Sømandsforbund havde skænket en Baad til Sejlads paa Syverudtjernet. Evensen udtalte sin Glæde over al den Opmærksomhed, Skolen var blevet til Del, og fandt det glædeligt, at Norsk Bonde- og Smaabrukerlag var gaaet med i Skolens Arbejde, saa Parolen »By og land — hand i hand« førtes videre i Oplysningsarbejdet. Bygværkerne, sluttede han, er synbare historiske Overleveringer til senere Generationer, Mærkestene paa Slægtens Udviklingsvej. Denne Skole skal fortælle senere Slægter om Fagorganisationerne af i Dag, om deres Indhold og kulturelle Niveau!

Hovedkasserer Hans Jacobsen, Danmark, talte ogsaa og mindede i djærve Ord om, at ogsaa vor Bevægelse er underkastet Udviklingens Lov. Vi, som er gamle, har oplevet det altsammen. Først var det Talerne, vi skulde have, Folket skulde vækkes. Saa var det Forhandlerne, der skulde skabe Resultater. Nu er vi inde i det tredie Stadium: Vi faar Brug for Administratorer. Arbejderbevægelsens Indflydelse i Stat og Kommuner paalægger os et Ansvar, som kræver Kundskab og Indsigt. Det er til Opgaven »Norge for Folket« vi indvier denne Skole. Lad det ske paa Demokratiets og Frihedens Grundlag, for det er det sikreste Grundlag, vi kan bygge paa!

Socialminister Oscar Torp, som vi blandt andet husker fra Socialdemokratiets sidste Kongres i København, talte ogsaa og sagde bl. a. følgende, der ogsaa har stærkt Bud til os her i Danmark: Det er ikke bare det store Medlemstal, som tæller i Opgøret, men det er et Spørgsmaal om indre Vilje. Vi maa vide, hvordan Tingene skal løses, og hvilke Opgaver, der paahviler os. Vi maa have Viljen til at skaffe os de Kræfter, som er nødvendige for at løse Opgaverne. Det er nødvendigt at aktivisere vor Bevægelse, og jeg tror, at Oplysningsvirksomheden skal skabe den store Aktivitet, som maa til!

Der blev talt af mange andre paa denne for den norske Arbejderbevægelse saa opløftende historiske Dag, af Gæster, Lærere og Elever, og der blev givet Udtryk for lyse Forventninger for norsk Ungdom og dens Fremtid.

— — —

I Sommerens Løb arrangeredes der forskellige faglige Kursus, der havde stor Tilslutning og alle fik et glimrende Forløb, og nu er man jo forlængst begyndt Vintersæsonen, der foregaar under mere højskolemæssige Former, som vi kender dem fra Arbejderhøjskolerne herhjemme.

Som nævnt lejes Skolen i Vinterhalvaaret af Sammenslutningen »Sørmarka Folkehøgskole«, der repræsenterer Arbejdernes Oplysningsforbund, Norsk Bonde- og Smaabrukerlag, Arbejdernes Afholdslandslag, Arbejdernes Idrætsforbund, Arbejdernes Ungdomsfylking og Framfylkingen — D. U. I.

Det har sikkert sin Interesse at se lidt paa denne Gren af Skolens Arbejde ogsaa. Undervisningsplanen er saa alment anlagt, at Skolen kan faa Statsstøtte. I en udsendt Arbejdsplan hedder det, at Maalet for Vinterskolen er at give Ungdom af begge Køn fra 17—25 Aar Kundskaber om Samfundslivet af i Dag og Kendskab til de Kræfter, som har virket sammen for at skabe det og stadig virker for at omforme det. Skolen tager særlig Sigte paa Arbejder- og Bondeungdommen og kræver ingen Foruddannelse. Dens Endemaal er faktisk at give Eleverne et praktisk Skub paa Vejen fremefter, saa de uden Vanskelighed kan gaa i Gang med Selvstudier og deltage i de forskellige Former for Tilrettelæggelse af Oplysningsarbejde, naar de kommer hjem.

Undervisningen omfatter Norsk, Samfundslære, Historie, Fysik, Kemi, Biologi, Regning og Bogføring, Gymnastik og Sang, Frihaandstegning, Dekorationstegning og Dekorationsmaling i Forbindelse med Amatørteater.

Endvidere gives der frivillig Undervisning i Engelsk, Instruktion i Amatørteater, Idrætsinstruktion og Træning i fri Idræt, Ski, Skøjter samt Undervisning i Førstehjælp og Samariterarbejde.

Saavel paa Vinterskolen som paa Sommerkursusene har Eleverne Lejlighed til at danne Elevraad og sammen med Lærerne sørge for god Tone og Orden og planlægge særlige baade inden- og udendørs Arrangementer.

Arbejdet i Vinter foregaar med Liv og Lyst og under fuld Tilslutning. Norsk Ungdom har her faaet et Fristed og et Grosted, hvor Kræfterne øges og Vaabnene smedes til Fremtidens Arbejde. De unge, der gennem Aarene gaar ud som Elever fra denne Højskole, de bliver et Bindeled i det norske Folk, et Bindeled, der varsler vel om den Tid, der kommer.

Vi her i Danmark har al Grund til at glæde os over, at vore norske Kammerater fik deres egen Højskole. Lad os ønske dem Held og Lykke i Arbejdet nu og fremover. Vi vil sikkert spørge meget og godt Nyt fra Norges røde Borg.

Det kan ellers paa saa mange Maader være svært at tænke paa den Tid, der kommer. Hver Dag har i bitreste Forstand faaet nok i sin Plage. Men i Norge, Sverige og Danmark gaar det endda.

Syverud, Brunnsvik, Esbjerg og Roskilde, de vil i Aarene, der kommer, være Arnestederne for de Kræfter, der skal bygge et bedre og smukkere Norden, de genopbyggende sunde Kræfter, der skal gøre vort Liv rigere, give det videre Horisont og nære Flammen til Frihedens og Livsglædens Baal, saa det maa lyse langt ud over vort søndrede, forarmede, hadfyldte, formørkede Europa.

Nordisk Ungdom er Fremtiden. Vi tror paa den!

Tom Olufson.

Det internationale Arbejdsbureau i en Krigstid

(Mr. J. G. Winant, der er Direktør for Det internationale Arbejdsbureau i Geneve, har skrevet nedenstaaende Artikel i Oktober-Udgaven af »International Labour Review«, de maanedlige Meddelelser fra Det internationale Arbejdsbureau.)

Efter det korte Spand af Tid paa 20 Aar, siden Grundlæggerne af Det internationale Arbejdsbureau erklærede deres Tro paa, at en varig Verdensfred kun kan etableres, hvis den baseres paa social Retfærdighed, er Verden nu atter i Krig. Det er maaske naturligt, at mange vil føle sig fristet til at tro, at indtil Freden bliver genoprettet, og det paa en sikrere Basis end hidtil, saa vil det internationale Arbejdsbureau ikke i nævneværdig Grad kunne svare til det Formaal, det blev skabt til.

Men dette er ikke de forskellige Staters Repræsentanters Synspunkt. I Februar 1939 besluttede Det internationale Arbejdsbureaus Hovedledelse eenstemmigt, at i Tilfælde af en international Krise, ja selv i Tilfælde af Krig, vilde Bureauet forsøge paa af al Magt at hævde sit Virksomhedsomraade, som det overhovedet var muligt under de forhaandenværende Forhold. Denne Afgørelse blev truffet i fuld Enighed af Ledelsens Medlemmer, Arbejdsgivere og Arbejdere, begge Parter fra krigsførende Lande og Lande, der i Øjeblikket er neutrale. Over 31 forskellige Lande har siden den Tid under forskellige Former givet deres Samtykke til den Politik, som denne Beslutning var baseret paa. Denne Understøttelse af Ledelsens Politik afgiver et glimrende Bevis paa, at der hersker en ret udbredt Tro paa, at Organisationen har en væsentlig Del at udrette i disse for vor Civilisation saa kritiske Tider.

Men hvad er det, vi har at udrette? Det er allerede blevet defineret i almindelige Omrids i en Beretning, der blev udsendt fra Hovedledelsen under Arbejdskonferencens 25. Samling i Juni Maaned 1939. Hvis Situationen fordrer det, vil det blive defineret mere detaljeret af Hovedledelsen eller af den dertil nedsatte Komité (Emergency Committee), som Hovedledelsen har givet Fuldmagt til at handle paa sine Vegne, hvis det skulde ske paa et Tidspunkt, hvor Hovedledelsen ikke selv kunde holde Møde.

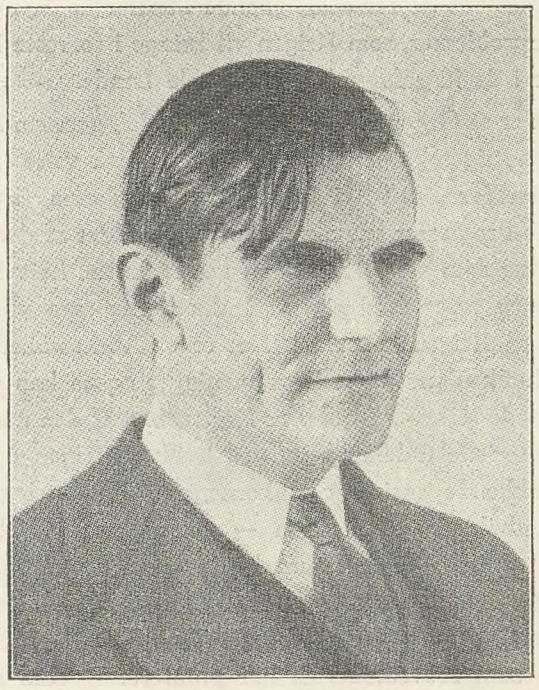

J. G. Winant

I Hovedledelsen og den ovenfor nævnte nedsatte Komité er der baade Organisationsmedlemmer fra de neutrale og krigsførende Lande. Organisationens Medlemmer har derfor en solid Garanti for, at hverken de krigsførende Staters Medlemmer eller de neutrale Staters Medlemmer vil blive i Stand til at indrette deres Politik paa en Maade, som ikke er acceptabel for den anden Part.

Nu er Organisationens Arbejde heller ikke af en saadan Karakter, at der er nogen Grund til at tro, at de krigsførende Landes Medlemmer og de neutrale Landes skal komme i Konflikt. Organisationens Funktion er i denne uhørte Krisetid at bidrage til Bevarelsen af Civilisationens almindelige Arv. Menneskehedens Fremtid afhænger af den Civilisationstype, som fremstaar efter denne Krig, og af den Art af Verdensinstitutioner, som oprettes efter den, af Styrken af den Lydighed, som fordres af det almindelige Menneske, af Naturen af dens Tryk paa politiske Idealer og paa økonomisk og social Udøvelse, og endelig af den Maade, den paavirker den sociale Evolutions Krise, som dominerer vor Tid.

I dette kristiske Øjeblik er det internationale Arbejdsbureau samtidig et Symbol, et Centrum for Information og Studeringer og et Handlingens Organ. Det er et Symbol paa Menneskenes Kraftanstrengelser for at faa oprettet en varig Fred, som er baseret paa social Retfær-

dighed, hvilket forbliver at være Maalet for al civiliseret Tænkning. Det er et Centrum for Information og Studering, et Centrum, som vil fortsætte med at forsyne Landene, der ikke er indviklede i Fjendtligheder, hvor det ordinære Industrivæsen fortsætter under mere eller mindre Forstyrrelse, med Informationer og andre Tjenester, som de med god Grund kan vente af det, et Centrum for de sammenlignende Studier af de nye Arbejderproblemer, som Krigen vil bringe i forreste Række baade i de krigsførende og neutrale Lande.

Det er et Organ for Aktion, et Middel, gennem hvilket uegennyttig teknisk Assistance stadig kan være til Disposition for Lande, i Særdeleshed saadanne, hvor de sociale Problemer var akutte før Udbruddet af den store Krig, og som vil blive endnu mere akutte, hvis Krigen i Europa fører med sig, at Industrierne maa yde over Evne til Krigens Formaal. Det er en Virksomhed, gennem hvilken praktiske Begrænsninger ogsaa kan foretages baade inden- og udenfor Krigszonen af den moralske og materielle Ødelæggelse, ved hvilken Krigen og dens vidtrækkende sociale og økonomiske Tilbageslag truer vor indviklede Civilisation — en Virksomhed, baseret paa at opretholde det Samarbejde mellem Regeringer og Arbejdsgivere, som er opnaaet i Organisationen idag og er Resultatet af et utrætteligt Arbejde gennem 20 Aar og — som Hovedledelsen har pointeret — som det vil være af stor Vigtighed at opretholde gennem den vanskelige Periode, som sikkert følger umiddelbart efter Fjendtlighedernes Ophør, hvis vi da skal se frem til en Verden, hvor der hersker Orden.

Efter The New Dawn.

Der er to Parter

Begivenhederne er i Fart. Det lille kommunistiske Parti, hvis Force er Spekulation i Utilfredshed, er af de store Forandringer, som er sket udenfor vort Lands Grænser, tvunget over i en defensiv Stilling, hvorfra man saa hører uartikulerede Raab, hvergang den druknende faar Held til at faa Hovedet over Vandet et Øjeblik. Ønsker man endelig at begive sig ud paa Is, som ikke kan bære, maa man naturligvis ogsaa finde sig i at faa en Dukkert, naar Isen brister. Og der er vel heller ikke noget at sige til, at der er en hel Del, som spænder fra, naar Lederkliken i dette Parti beordrer Medlemmerne til at marchere ad en Vej, som enhver, der er i Besiddelse af blot nogle faa Procents Fornuft, kan se, fører ud til det rene Anarki. Og saadan ligger Landet i Øjeblikket.

Medlemmerne forsvinder fra det kommunistiske Parti, Annoncemængden er efterhaanden blevet minimal i deres Blade, og hvis d'Herrer var ærlige nok til at offentliggøre Tallet over Abonnenter paa deres Hovedblad, vilde det afsløres, hvilken Afgang der har været i Abonnementstallet. Derfor disse krampagtige Forsøg paa Støtteindsamlinger og Støttefond. Det er ikke nødvendigt at tilbyde disse inderligt overflødige »Arbejder«repræsentanter nogen Martyrglorie, det gamle Ord, »som man reder, saa ligger man«, har ogsaa Gyldighed i dette Tilfælde.

Men der findes jo andre Partier, for hvem Demokrati og Medbestemmelsesret er en lige saa stor Vederstyggelighed, der er f. Eks. de danske Nazister. Iøvrigt er det jo en kendt Sag, at tidligere Kommunister i Løbet af forbløffende kort Tid kan vænne sig til Luften i et af Nazipartierne. Det er maaske Vanen med at være ensrettet, der gør det. Medens Kommunisterne udelukkende saar Utilfredshed nedad, gør Nazisterne det omvendte. De supplerer hinanden udmærket, disse to Partier.

For nogle Dage siden skrev et nazistisk Blad om Fagforeningerne, og rasede imod dem, fordi de skabte Had mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Naar man nu ved, hvorledes Nazisterne ønsker Virksomhederne indrettet med Arbejdsgiveren som Fører og Arbejderne som Følge, med en Række Regler, som i Realiteten betyder, at det er Førerens Vilje som sker fyldest, forstaar man vist, at der er en Del Arbejdsgivere, som slutter op i dette Parti.

Fælles for baade Kommunister og Nazister er, at de snakker Socialisme. Den Socialisme, som vilde blive Resultatet, hvis et af Partierne kom til Magten, kan vist med et passende Udtryk kaldes henholdsvis Underklasse- og Overklassesocialisme. Bortset fra de tilsyneladende Forskelligheder i de to Partiers Idealogier, forenes de dog i et, nemlig Hadet mod Socialdemokratiet. Naar dette Parti skal omtales, lades al Saglighed ude, saa er det en af religionsforblindet Opfattelse knyttet Næve, der stikkes frem. Skulde dette ikke mane en og anden til Eftertanke? Hvor ofte køber vi ikke i Godmodighed et af deres Blade eller Flyveskrifter, eller gi'r dem en 25 Øre til en eller anden Indsamling. Den skarpe tagen Afstand har jo ikke før været nødvendig Arbejdsfæller imellem.

Men nu er Tiden en anden. De kommunistiske Rester har proklameret den uforsonlige Kamp. Nok er de faa, men der skal jo til Tider flere Vogtere til at holde en sindssyg. Paa den anden Front staar Nazisterne, med Lokkemaden udbredt særlig for Mellemstanden. Begge Parter vil Diktatur. Men Fagbevægelsen kan kun leve og virke under Frihed under Demokrati. Demokrati betyder Medarbejde, men det betyder ogsaa Kamp mod de Bevægelser, som misbruger Demokratiets Navn.

Tiden er sikkert moden til, at Fagbevægelsens Medlemmer sætter de to Partiers Tilhængere alvorligt paa Plads, hvor de saa end vover at vise sig.

B—e.

Sandheden om „Dødsstraalerne"

Atter og atter har vi set de sensationelle Oplysninger om Forekomsten af »Dødsstraaler« — og Gang paa Gang har vi set, at Fusen lige saa hurtigt som tidligere gik af denne Sensation.

Sensationen er f. Eks. fantastiske Beretninger om Automobilulykker. Et eller andet Sted — som Regel paa en regnvædet Landevej — stopper samtlige eller næsten alle forbipasserende Vogne op paa et bestemt Punkt af Vejen. Man tilskriver saa en hemmelig Sender Skylden for de som Regel ved et Tilfælde samtidigt indtrædende Motor-Standsninger. Bagefter finder man saa den rigtige Aarsag til de indtræffende Stoppe-Uheld; men den er jo almindeligvis ikke nær saa interessant som Teorien om »Dødsstraalerne«.

Det er ikke sjældent at læse den Slags Meddelelser fra de krigsførende Stater, hvis Teknikere notorisk er ivrigt beskæftiget med alle Slags elektromagnetiske og radioaktive Straaler, som kan tænkes udnyttet i Krigstjenesten. Meningerne om disse Meddelelser og om Teknikernes Forsøg paa de nævnte Felter er meget forskellige. Dog kan man som Regel gaa ud fra, at endnu drejer det sig mest om tilfældige Hændelser, om Bagateller, der af alt for ivrige og tjenstvillige Sjæle er slaaet stort op. En Baggrund for Rygterne er der imidlertid, og den skal fortælles her:

I Maj 1935 meddelte de internationale Aviskorrespondenter fra Rom, at den velkendte, dengang 61-aarige Ingeniør *Guiglelmo Marconi* havde demonstreret en epokegørende Nyopdagelse paa det militærtekniske Omraade. Demonstrationen overværedes af *il Duce*, General *Baistrochi* og Føreren for Pionértropperne. De nærmere Enkeltheder vedrørende Opfindelsen blev dog omhyggeligt hemmeligholdt.

Et Par Dage senere løftede »Daily Mail«s Rom-Korrespondent en Flig af det Slør, som omgav Demonstrationen. Han kunde meddele, at Marconi havde opfundet et Apparat, hvis Udstraalinger kunde bringe elektriske Motorer ud af Funktion. En Kendsgerning var det, at paa selve Demonstrationsdagen blev alle Automobiler, som befandt sig paa Hovedlandevejen fra Rom til Byen Ostia, beliggende ved Tiberens Munding, ca. 30 km Vest for Rom, pludselig staaende uden nogen forklarlig Grund, et Sted i Nærheden af Fæstningen Boccea. Standsningen, der gjaldt alle Motorkøretøjer, varede en halv Time. Saa hævedes med et Blokaden lige saa mystisk, som den var indtraadt.

En emigreret tysk Ingeniør, *Doberer*, har i en velinformeret Bog om dette Emne givet et udmærket Grundlag for den objektive Vurdering af baade Rygterne og de tekniske Fakta, der ligger til Grund derfor. *Doberer* omtaler bl. a. Muligheden af at udsende elektromagnetiske Straaler mod angribende Flyvemaskiner med det Formaal at lamme dem.

Han kommer til det Resultat, at det *teoretisk* virkeligt er muligt at lamme Kraftcentret i en Flyvemaskines Motor, nemlig *Magnetfeltet*, ved at anvende et *fremmed Magnetfelt*. Flyverens Motor vilde i saa Fald sættes ud af Funktion og enten styrte ned eller tvinges til at lande i Glideflugt. Dette er baade teoretisk og *teknisk* fuldt forklarligt.

Men — — foreløbig maa det forblive ved Teorierne, for i Praksis er det indtil nu ikke muligt at *udsende forstyrrende elektriske Straaler, der er tilstrækkeligt stærke til at virke blot faa Meter op over Jordens Overflade.* Derimod er der ubetinget teknisk Grundlag for at foranstalte *elektromagnetiske Automobilstandsninger.*

Det kan i Praksis udføres saaledes:

Undermineres en Automobil-Landevej med Rørledninger fra en nærliggende Højspændingsstation, og fører man disse Rørledninger *paa tværs under Landevejen*, kan man føre Kobberspoler, isoleret paa Porcelænsfødder, ind under Vejen. Gennem disse Kobberspoler sendes der en elektrisk Strøm paa indtil *100.000 Volt* i en Mængde, som vilde være tilstrækkelig til at oplyse en hel lille By. Saadanne *ultrastærke Kraftfelter* vilde være i Stand til at udsende Straaler i to Meters Bredde og to Meters Højde og paa den Maade bringe alle Automobiler til at standse paa det Punkt af Landevejen, hvorunder Ledningsnettet befinder sig. Den samme Virkning vilde selvfølgelig ogsaa udøves paa angribende Tanks.

Man har Lov at gætte paa, at de tyske Rigs-Auto-Veje er forsynede med saadanne *elektriske Automobil- og Tanks-Fælder;* paa visse Steder menes det endda, at de skulde være indrettet paa Strækninger af over 200 Meters Længde! Ved Nybygningen af Siegfried-Linien har udenlandske Iagttagere saaledes med nogen Undren bemærket, at et *paafaldende stort Antal Elektrikere var beskæftiget.*

Saadanne underjordiske elektromagnetiske Kanaler, der har til Opgave at standse Tanks og Automobiler, kunde tænkes samtidigt at fungere som Sprængstof-Kanaler. Derved vilde det gøres muligt paa kort Varsel at sprænge samtlige lammede Automobiler og Tanks paa det paagældende Stykke af Landevejen i Luften.

Som altid, hvor Talen er om krigstekniske Opfindelser, spekuleres der samtidigt i baade ødelæggende og forebyggende Teknik. Saaledes ogsaa her. Da de elektromagnetiske Straaler kun virker paa saadanne Motorer, hvor den elektriske Gnist (som i Eksplosionsmotorer) er den igangsættende Faktor, er man klar over, at Automobil- og Tanksfælder af den her beskrevne Art ikke har Indvirkning paa *Dieselmotorer* og de saakaldte *Glødelegeme-Motorer*, hvor Tændingen foregaar ved en glødende Metalknop. Man siger derfor, at Tyskerne har sat alt ind paa at bygge deres Motorer til militære Formaal efter de to nævnte Metoder.

Her maa ogsaa omtales, at Radiobølger af ultrakort Længde, d. v. s. med Svingninger over faa Centimeter eller maaske endnu mindre, kan samles i Samlelinser og ensrettes mod bestemte Genstande. Er saadanne Straalebundter tilstrækkeligt kraftige, er det yderst tænkeligt, at de vilde kunne anvendes paa lignende Maade, som det elektromagnetiske Felt. Dog er man endnu ikke videre, end at Radiostraalernes Virkning er begrænset til forholdsvis korte Afstande, kun faa Meter. Iøvrigt er det lidet sandsynligt, at ikke de forholdsvis kraftige Metaldele, der dækker over Flyvemaskiners Motorer, skulde hindre saadanne korte Radiobølger i at gøre ødelæggende Indvirkning paa Motorens ædlere Dele.

Indtil videre maa man altsaa fastslaa, at »Dødsstraaler« er et Produkt af overspændte Fantasier og udelukkende teoretiske Overvejelser. — *Forch.*

Fra LANDARBEJDERNES ARBEJDSMARK

Naar man slaar blandt en Flok -

Vi kender alle det gamle Ord: »Naar man slaar blandt en Flok Hunde, hyler den, man rammer«. Det er nu ikke alene vore firbenede Venner det forholder sig saaledes med. Ordsproget er saamænd helt almengyldigt og passer ogsaa paa højerestaaende Væsner. At det bl. a. passer paa Venstrerigsdagsmænd- og Kvinder, viser den Diskussion, som Levinsens Tale under Finanslovdebatten afstedkom, og som har været gengivet her i Bladet efter Rigsdagstidende. — Frembyder dette Referat ikke netop Billedet af en Flok, ikke Køtere naturligvis, men ærede Lovgivere, som følte sig ramt af Levinsens Indlæg i den standende Strid om Landbrugets Arbejdsforhold? — Og hvad var det saa Levinsen sagde, som gjorde saa ondt? Ja, det var jo kun Sandheden, intet andet end Sandheden. Man kan derfor sige, at denne Diskussion ogsaa er en Bekræftelse paa et andet gammelt Ord, som siger, at Sandheden er ilde hørt.

Et Par Venstremænd, de Herrer Sønderup og Løje, har som bekendt taget Forskud paa at afvise ethvert Forslag, der maatte fremkomme fra den nedsatte Landarbejderkommission, forsaavidt det gaar ud paa at ændre den Retsordning, Landbrugets Medhjælpere er underkastet i Øjeblikket. I Anledning af denne Fremsynethed fra de to Herrers Side tillod Levinsen sig at hævde, at en Ændring paa dette Omraade netop er i høj Grad paakrævet, og at det er i Landbrugets egen velforstaaede Interesse, at der sker en Ændring. Levinsen fremdrog en Række konkrete Tilfælde, som han i sin Egenskab af Forretningsfører i vor Organisation har haft med at gøre, og som illustrerede, hvor værgeløse Landbrugets faste Arbejdere under den nuværende Tilstand er stillet overfor Vilkaarlighed med Hensyn til nogle for dem saa vigtige Ting som Kost, Bolig, Arbejdstid, Fritid o. s. v. I samme Forbindelse tillod han sig at pege paa den Kendsgerning, at der blandt Landbrugets Arbejdsgivere og indenfor visse af deres Organisationer, specielt Landboforeningerne, er en udpræget Tilbøjelighed til at solidarisere sig med Arbejdsgivere, som benytter sig af Medhjælpernes svage Stilling i Arbejdsforholdet, og tage saadanne Arbejdsgivere i Forsvar, naar Arbejdernes Organisation træder op herimod. Det var aabenbart dette, som gjorde mest ondt paa de Damer og Herrer af Venstre. Det var mere end de kunde staa, eller rettere sidde for, de rejste sig indigneret og besteg Talerstolen i Rækkefølge for at protestere. Den første der rejste sig, var Fru Inger Gautier Schmidt. Fruen lagde hele sin mangeaarige Erfaring som Husmoder i Vægtskaalen med det Resultat, at efter Fruens Mening er den Kost, som Landbrugets Medhjælpere faar, langt bedre, end den de fleste Arbejderfamilier i København lever af. Fruen var her storsindet nok til at se bort fra de fordærvede Frikadeller og det syge Hønsekød.

Et helt lille udsøgt Selskab af mandlige Venstrerepræsentanter fulgte nu bogstaveligt talt i Skørterne paa Fruen. En enkelt af dem, Hr. Jensen-Broby, maatte indskrænke sig til at meddele, at han skulde til et Møde Kl. 4, saa han kunde ikke gaa ind i Debat med Levinsen i Øjeblikket, men han lovede, at han senere skulde vende tilbage til Spørgsmaalet, han fik dog Tid til at oplyse, at den Mønstergaard, Levinsen havde omtalt, ikke tilhørte de sjællandske Landboforeninger, en helt overflødig Oplysning, eftersom Levinsen havde gjort opmærksom paa, at den ejes og drives af Sjællands Stifts Kreaturopdrætningsforeninger. Jensen-Brobys Oplysning var paa den anden Side ikke mere overflødig, end hans fortsatte Tilstedeværelse efter al Sandsynlighed vilde have vist sig at være, hans fortsatte Deltagelse i Diskussionen vilde næppe have forringet denne synderligt, den kunde heller ikke godt taale at blive ringere for Venstrerepræsentanternes vedkommende. Alt hvad de havde at anføre, bestod i for det første, at de Eksempler, Levinsen havde nævnt, var Undtagelsestilfælde, og for det andet, at hans Tale var klassepræget og fagforeningsdikteret. — Det er let nok, sagde de, at fremdrage daarlige Forhold for Medhjælperne, og dette har de jo saa inderligt Ret i, der er mange flere af dem, end de Herrer og Damer ønsker at vide. Men det er Undtagelser, forsikrede de. Javel, men fordi de daarlige Arbejdsgivere er i Mindretal, er der vel ingen Grund til fra Samfundets Side at lade dem behandle deres Arbejdere, som de lyster. Er det ikke lidt for megen Omhu for Mindretallets Ret at stille sig paa det Standpunkt, at de daarlige Arbejdsgivere skal have fuld Handlefrihed overfor deres Folk, bare fordi de er Mindretal? Jo, det vil sikkert forekomme de fleste at være for meget af det gode. Men saadan er altsaa nu Venstres Standpunkt, og det er der vist intet at gøre ved. De, som muligvis har troet, at der kunde naaes en fornuftig og tilfredsstillende Løsning paa Medhjælperspørgsmaalet i Landbruget ved Venstres Hjælp, kommer til at tro om igen. —

Det er nu ikke alene blandt Venstre Folketingsmedlemmer, at det Levinsen sagde har haft den omtalte Virkning, det har aabenbart ogsaa været Tilfældet for forskellige udentings Landboforeningsledere. Jeg ser saaledes i Venstrebladet »Frederiksborg Amts Avis« et Referat af den lokale Landboforenings Generalforsamling, at Foreningens Formand, Landbrugsskoleforstander Oluf Jensen i sin Beretning er gaaet skarpt mod Levinsens Udtalelser. (Den konservative Pastor Amby tog Forstanderen med i samme Køb). Ligeledes protesterede han ogsaa skarpt imod det om Spørgsmaalet forelagte Forslag, (der forresten ikke er forelagt endnu). I samme Avis den 6. December findes en Artikel — at dømme efter Indholdet af en mangeaarig Læser af Avisen. Nedenstaaende Uddrag vil give en lille Mundssmag til Vurdering af dette Aandsprodukt.

»Vore Dages Forløjethed« kalder Forfatteren sine Udgydelser, det hedder heri bl. a.:

»Ogsaa her i Danmark stikker Usandheden sit Hoved længere og længere frem, det er vel nok

snart en eneste sydende Gryde, der snart vil koge over. Vi har en Hr. Levinsen, der staar for en Gryde, hvori han koger hele Landbostandens Forhold. Man tager, for at faa Gryden i Kog, Lønningerne paa Landet er ikke tarifmæssige. Kosten er ikke nær god nok. Værelserne (altsaa Karlekamrene) er ikke tidssvarende (nej, naturligvis skal der Tæpper paa Gulvene, Billeder paa Væggene, Badeværelse, Centralvarme og Radio). Hele Hr. Foredragsholderens Agitation er fæl, ja ond, og vor Ungdom lader sig let forlokke af Skraalet om, hvor meget mere de kan tjene i København. I Længden bliver det nok en af de sorte Løgne. Kender vi ikke alle e'n eller flere, der gik til Grunde i den store By? Man kan blive oprørt i sit inderste Sind af at høre, at en Pastor Amby med god Samvittighed iler en Fagforeningsmand til Hjælp i hans grimme, ja stygge Angreb paa Landboerne, der har unge i deres Tjeneste.«

Dette Tilfælde viser, at der ogsaa blandt de menige Venstremænd er Folk, der om de ikke kan andet, saa i hvert Fald forstaar at hyle med, naar Lederne føler sig truffet. —

Den omtalte Artikel er anbragt paa samme Side som Dødsannoncerne — muligvis for at symbolisere, hvor dødsensalvorligt Tilfældet er, muligvis ogsaa for at være sikker paa, at den bliver læst.

Dersom der kan drages nogen Lære af det Postyr, man af Venstre og visse Landbrugskredse har forsøgt at lave om Levinsens saglige og helt igennem dokumenterede Indlæg, saa kan det for Landarbejdernes vedkommende kun blive, at de maa slutte sig stærkere og fastere om deres Organisation og deres Parti.

Her ligger en Opgave at tage op for hver enkelt i det nye Aar.

M. O.

DEN FASTE VOLDGIFTSRET DØMMER

Udskrift
af
Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 29. November 1939 i Sag Nr. 2711:

De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Afdeling Arbejdsmændenes Fagforening i Nyborg
mod
Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg.

I Forligsmandens Mæglingsforslag af 10. April 1935 fandtes under Punkt 37: »Overenskomsterne mellem Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Dansk Arbejdsmandsforbund. A. Vedrørende generelle Forhold« som Nr. 5 følgende Bestemmelse:

»For saa vidt Chauffører i over Halvdelen af Ugens Arbejdstimer beskæftiges som saadanne, bliver deres Ugeløn (incl. ev. Beklædningsgodtgørelse) 2,40 Kr. eller deres Timeløn (incl. ev. Beklædningsgodtgørelse) 5 Øre pr. Time højere end den for Arbejdsmændene fastsatte Løn (henholdsvis 48½ Kr. pr. Uge og Kr. 1,05 pr. Time). Denne Bestemmelse gælder dog kun, for saa vidt der ikke ved Overenskomst eller coutumemæssigt er fastsat en højere Løn, ej heller i de Tilfælde, hvor Chaufførens Overenskomstforhold er ordnet lokalt og uden Medvirkning fra Sammenslutningen eller Dansk Arbejdsmandsforbund ved forudgaaede Forhandlinger i indeværende Aar.«

Dette Forslag indgik senere som Led i de Overenskomster, det vedrørte.

I Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 20. Marts 1938 findes der under Afsnit VII Nr. 148 vedrørende de samme Overenskomstparter blandt andet følgende Bestemmelse:

»Chauffører i Provinsen: Ugelønnen forhøjes med 8 pCt. Lønninger paa under Kr. 53,90 incl. Beklædningsgodtgørelse hæves dog forlods til dette Beløb. Timelønnen forhøjes til 124 Øre.«

Denne Bestemmelse er ligeledes indgaaet som Led i de Overenskomstforhold, den vedrører, nemlig dem, for hvis Vedkommende herhenhørende Krav i Henhold til Forhandlingsreglerne af 1936 rettidig var rejst.

Til Behandling og Afgørelse af visse nærmere angivne Uoverensstemmelser om Forstaaelsen af Forslaget af 1938 blev der i Henhold til derom mellem Sammenslutningen og Forbundet truffen Aftale nedsat et Nævn bestaaende af 3 fra hver Side valgte Medlemmer med Professor O. H. Krabbe som Formand og Opmand.

Af de til Afgørelse foreliggende Uoverensstemmelser vedrørte de 8 Forhold i visse Byer og det 9ende et Betalingsspørgsmaal med Hensyn til visse Rutebaade.

Punkt 2 angik Aflønning af Chauffører i Rudkøbing.

Da Flertal blandt Nævnsmedlemmerne for en Afgørelse ikke kunde opnaas, afgjordes Sagen ved Opmandens Kendelse af 2. November 1938.

Det fremgaar af Kendelsens Bemærkninger ad Punkt 2, at der i den hidtil gældende Overenskomst mellem Forbundets Rudkøbing Afdeling og Rudkøbing Handelsstands Arbejdsgiverforening ikke fandtes Bestemmelser om Chauffører; men at der var Enighed mellem Parterne om, at Chaufførlønnen i Rudkøbing i Henhold til Mæglingsforslaget af 1938 udgjorde Kr. 58,21 ugentlig og Timelønnen Kr. 1,24. Endvidere ses det af Kendelsen — og her ubestridt under nærværende Sag — at ogsaa den ovenfor citerede Bestemmelse i Forslaget af 1935 havde været gældende der, men Tvisten drejede sig om, hvorvidt denne Bestemmelse fortsat havde Gyldighed, saaledes at det skulde opgøres Uge for Uge, om vedkommende Arbejder havde ført Vogn i over eller under Halvdelen af Ugens Arbejdstimer. Dette var Sammenslutningens Standpunkt, medens Forbundet paastod, at dette ikke skulde komme i Betragtning, men at de Arbejdere, der var antagne som Chauffører og beskæftigedes som saadanne, skulde aflønnens med den Løn, der var fastsat for Chauffører.

Herom bemærkede Opmanden følgende:

Efter Indholdet af den citerede Bestemmelse i Mæglingsforslaget af 1935 er det uklart, om Meningen har været at lægge en ugentlig Opgørelse eller en mere generel skønsmæssig Forhaandsberegning over »Chaufførtimerne« til Grund for Aflønningen. Men hertil kommer, at Bestemmelsen, som den forelaa i Mæglingsforslaget, var knyttet til en Bestemmelse om, at Chaufførlønningerne skulde staa i et vist Forhold til Arbejdsmændenes Lønninger, og at denne Forbindelse nu er afbrudt ved den selvstændige Fastsættelse af Chaufførlønningerne, som Mæglingsforslaget af 1938 giver Udtryk for, og som er gældende ogsaa for Rudkøbing. Da derhos Bestemmelsen om det ugentlige Beskæftigelsesforhold er af en usædvanlig Karakter og ikke gentaget i Mæglingsforslaget af 1938, maa Opmanden nære Betænkelighed ved at tillægge Bestemmelsen fortsat Gyldighed i et Tilfælde som det foreliggende. Der maa derfor gives Forbundet Medhold i dets Paastand, saaledes at Chaufførerne i Rudkøbing har Krav paa de overenskomstmæssige Chaufførlønninger, naar de er **antagne som Chauffører** og beskæftiges som saadanne, uden at deres ugentlige Arbejdstid som Chaufører kommer i Betragtning.

I den hidtil gældende Overenskomst af 27. April 1935 mellem Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg og Arbejdsmændenes Fagforening, sammesteds, var 1ste Punktum i den citerede Bestemmelse i Forslaget af 1935 optaget som § 2, 2det Stk. Efter Ikrafttrædelsen af Forslaget af 1938, der, forsaavidt angaar Lønningsbestemmelsen for Chaufører i Provinsen, er gældende for denne Overenskomsts Parter, og efter Afsigelsen af Nævnskendelsen er der opstaaet Strid om, hvorvidt Bestemmelsen i § 2, 2. Stk., fortsat er gældende.

Da Enighed herom ikke har kunnet tilvejebringes, har Klagerne, De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Afdeling Arbejdsmændenes Fagforening i Nyborg, under nærværende Sag indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg for Brud paa Nævnskendelsen af 2. November 1938 med Paastand om, at de Indklagede kendes pligtig at respektere Kendelsen, saaledes at Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg respekterer, at en Arbejder, der er antaget som Chauffør, ogsaa skal aflønnes som saadan, og at de Indklagede idømmes en efter Rettens Skøn nærmere fastsat Bod for deres Vægring ved at respektere Nævnskendelsen.

De Indklagede paastaar Frifindelse.

Klagerne gør til Støtte for deres Paastand gældende, at Nævnet, der ikke uden videre kan sidestilles med en lokal faglig Voldgift, var nedsat for at afgøre Principspørgsmaal angaaende Forstaaelsen af Forligsforslaget, ikke blot for at afgøre rent lokale Stridigheder, at ogsaa det heromhandlede Spørgsmaal angaaende Forholdet mellem de 2 Bestemmelser om Chaufførlønninger i 1935 og 1938, som det fremgaar af Kendelsens Begrundelse, er afgjort i Princippet derhen, at Bestemmelsen fra 1935 er bortfaldet som afløst af den nye Bestemmelse, og at de faktiske Forhold iøvrigt ligger ganske ens i Rudkøbing og i Nyborg, idet det maa være uden Betydning, om 1935-Bestemmelsen har været optrykt i Parternes Overenskomst eller ej, naar den dog faktisk har været gældende.

De Indklagede hævder, at Nævnet kun har haft til Opgave at afgøre de 9 konkrete Spørgsmaal, der forelagdes det til Afgørelse, og at Kendelsen ejheller efter sin Ordlyd afgør andet. De bestrider endvidere, at de faktiske Forhold er ens i de 2 Byer, og mener, at Kendelsen maa være begrundet i de konkrete Omstændigheder i Rudkøbing, derunder navnlig, at Bestemmelsen af 1935 ikke var optaget i Rudkøbing-Overenskomsten. Efter de Indklagedes Opfattelse mangler der enhver Hjemmel for at anse Bestemmelsen i Nyborg-Overenskomsten, om hvis Ændring der ikke som krævet efter Forhandlingsreglerne af 1936 er stillet Forslag, som bortfaldet i videre Omfang end nødvendiggjort ved de i 1938 indførte højere Lonsatser; Forholdet er nemlig det, at medens Forslaget af 1938 kun bestemmer, **hvad** Chaufførerne skal lønnes med, indeholder Bestemmelsen fra 1935 ikke blot en Lønbestemmelse, men foreskriver ogsaa, **hvem** der skal lønnes som Chaufførerne. I denne Forbindelse henleder de Indklagede Opmærksomheden paa, at man i en Række Byer har sammenarbejdet de 2 Bestemmelser i de fornyede Overenskomster, saaledes at 1938-Bestemmelsen kun bringes til Anvendelse for Arbejdere, der i over Halvdelen af Ugens Timer beskæftiges som Chaufførerne. Ja, endog i Rudkøbing, som Kendelsen direkte vedrører, er der i Overenskomsten mellem Rudkøbing Handelsstands Arbejdsgiverforening og Rudkøbing Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund, indgaaet den 1. Febr. 1939, altsaa efter Nævnskendelsens Afsigelse, som § 2, næstsidste Stykke, optaget en saaledes sammenarbejdet Bestemmelse. Under de saaledes foreliggende Omstændigheder er det efter de Indklagedes Mening umuligt at tillægge Kendelsen generel Virkning. De Indklagede hævder derfor, at det i Nyborg opstaaede Stridsspørgsmaal, hvis det ikke kan bilægges i Mindelighed, maa søges afgjort ved almindelig faglig Voldgift i Overensstemmelse med Normens Regler.

Det er gentagne Gange — i fuld Overensstemmelse med Reglerne om Dommes Retskraft — fastslaaet af Den faste Voldgiftsret, at en **faglig Voldgiftsrets Kendelse** som Hovedregel **kun indeholder en Afgørelse** af det Voldgiftsretten **forelagte konkrete Tilfælde,** og at der derfor i Almindelighed **intet er til Hinder** for, at **de samme Fortolkningsspørgsmaal, der har foreligget under den tidligere Voldgiftssag, naar en Strid er opstaaet under et nyt Arbejdsforhold — endog mellem de samme Parter — føres frem til Afgørelse under en ny Voldgiftssag.** Dette Princip er det af stor Vigtighed strengt at fastholde, idet der, hvis en Voldgiftskendelse lægges uprøvet til Grund ved Afgørelsen af andre Arbejdsforhold end de direkte afgjorte, savnes Garanti for, at Parterne i det nye Forhold faar Lejlighed til at fremføre alle de Betragtninger, der efter deres Mening knytter sig til det konkrete Forhold, som der nu er opstaaet Strid om. **Det maa derimod bero paa Voldgiftsretten selv, hvilken Vægt der bør tillægges en af en af Parterne paaberaabt tidligere Voldgiftskendelse,** og herunder vil det blandt andet faa Betydning, om det kan ses af denne Kendelse, at den til Grund for Afgørelsen har lagt en bestemt Forstaaelse af et Overenskomstforhold, der ogsaa skønnes af afgørende Betydning for den nu opstaaede Tvist.

Der maa derfor kræves en ganske utvetydig Hjemmel for at anse en tidligere afsagt Voldgiftskendelse for formelt bindende for et andet Forhold, end den direkte afgør. Saadan Hjemmel skønnes ikke at foreligge i nærværende Tilfælde. **Der kan ikke gives Klagerne Medhold i, at der paa Forhaand skulde kunne tillægges det nedsatte Nævn en videregaaende formel Kompetence end andre Voldgiftsretter,** og det er efter Kendelsens Ordlyd nedsat for at afgøre konkrete Uoverensstemmelser, og særlig Ordlyden af Nævnskendelsen for det heromhandlede Spørgsmaals Vedkommende viser, at kun det konkrete Tilfælde er afgjort. Selvom man antog, at Kendelsen gav Udtryk for den Opfattelse, at Bestemmelsen fra 1935 i al Almindelighed var bortfaldet, vilde dette efter det ovenfor bemærkede kun kunne faa Betydning for den faktiske Vægt, der maatte tillægges Kendelsen under en ny Voldgiftssag til Afgørelse af det i Nyborg rejste Spørgsmaal.

Der kan herefter ikke gives Klagerne Medhold i, at de Indklagede har været pligtige til at lægge Nævnskendelsen til Grund for Afgørelsen af det her under Sagen omhandlede Spørgsmaal, og de vil følgelig være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde deles.

Kendelse:

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg, bør for Tiltale af Klagerne, De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Afdeling Arbejdsmændenes Fagforening i Nyborg, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., deles lige mellem Parterne.

FRA DEN FAGLIGE VOLDGIFTSRET

Voldgiftssagen:
Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger.

KENDELSE:

Imellem Dansk Arbejdsmands Forbund og De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger er der opstaaet Tvist om Aflønningen af en Del af Arbejdet i Sukkerroemarken, og efter at Spørgsmaalet først forgæves har været behandlet paa et Mæglingsmøde og senere paa et Fællesmøde mellem de to Organisationer, er Parterne enedes om at søge Tvisten afgjort ved faglig Voldgift; til Medlemmer af Voldgiftsretten har Dansk Arbejdsmands Forbund valgt Forretningsførerne Vilh. Rasmussen og Oscar Levinsen, medens De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger har valgt Proprietær Laurits Hansen og Sekretær Christian Strøm; Parterne er derhos enedes om at vælge undertegnede Landsdommer H. Preisler Knudsen som Formand for og Opmand i Voldgiftsretten.

Voldgiftsretten afholdt Møde den 2. November d. A.; paa dette Møde forelagde Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, Sagen og paastod de Indklagede, De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger, tilpligtet at anerkende, at Bestemmelserne i § 5 i den mellem Parterne under 25. April 1938 afsluttede Overenskomst om Løn- og Arbejdsvilkaar for Sukkerroearbejde gælder for alt Arbejde i Sukkerroemarken fra det Tidspunkt, Saaningen begynder og indtil der er saaet ny Afgrøde i Marken. De Indklagede havde derefter Lejlighed til at gøre Rede for deres Standpunkt til Sagen, hvorefter de nedlagte Paastand paa Frifindelse. Efter at begge Parter havde haft Lejlighed til at fremkomme med yderligere Bemærkninger, blev Sagen optaget til Kendelse, og da det under den efterfølgende Votering ikke viste sig muligt at opnaa Stemmeflerhed for en Afgørelse mellem Voldgiftsmændene, afgøres Sagen nu af Opmanden.

Den ovennævnte Bestemmelse i Overenskomstens § 5 er saalydende:

»I. Tidlønsarbejde.

For Arbejde med Sukkerroemarkernes Saaning, Radrensning, Oppløjning, Kørsel af Roer og Roeaffald, Nedkuling af Roer samt andet Sukkerroearbejde, der sædvanemæssigt udføres paa Tidlønsarbejde, betales følgende Lønninger: .....«

Parterne er enige om, at denne Bestemmelse bl. a. ogsaa omfatter Arbejdet med Sukkerroekørsel og Spredning af Sukkerroeblade; derimod mener de Indklagede, at Bestemmelsen ikke strækker sig videre og saaledes navnlig heller ikke omfatter Hjemkørsel af Sukkerroeblade, Efteraarspløjning m. m., alt i Modsætning til Klagerne, der i Overensstemmelse med den af dem nedlagte Paastand mener, at alt Arbejde i Sukkerroemarken, indtil den nye Afgrøde skal saaes, falder ind under Bestemmelsen.

Under Sagen er det oplyst, at den omhandlede Bestemmelse fik sit nuværende Indhold under Overenskomstforhandlingerne i Foraaret 1938, og det er endvidere oplyst, at den oprindelige Overenskomst af 1922 kun indeholdt særlige Lønsatser for Lugning og Optagning af Roerne, medens det øvrige Arbejde lønnedes som almindeligt Landarbejde.

Under Overenskomstforhandlingerne i Foraaret 1938 indeholdt det af Forbundet fremsatte Forslag i § 5 bl. a. følgende Bestemmelse:

»For Arbejde med Sukkerroemarkernes Tilberedning, for Spredning af Gødning, Saaning, Radrensning, Oppløjning af Roer, Kørsel af Roer og Roeaffald, Nedkuling af Roer og Roeaffald, samt andet Sukkerroearbejde, der sædvanemæssigt udføres som Tidlønsarbejde, betales følgende Lønninger.«

Heroverfor blev der af de Indklagede stillet følgende Forslag til Formuleringen af denne §:

»For Arbejde med Sukkerroemarkernes Radrensning, Oppløjning af Sukkerroer, Kørsel af Sukkerroer og Affald fra Fabrik eller Station, Nedkuling af Sukkerroer og Affald, betales følgende Lønninger.«

Ved de afsluttende Forhandlinger fik Bestemmelsen en Formulering som foran anført.

Til Støtte for den nedlagte Paastand gør Klagerne gældende, at de under Forhandlingerne om denne Overenskomst vil have forstaaet de Indklagedes Standpunkt derhen, at man overhovedet ikke før Saaningen skulde finde Sted, kunde vide, om den paagældende Mark skulde tilsaaes med Roer eller eventuelt med anden Afgrøde, og at det var derfor og for at undgaa idelige Tvivlsspørgsmaal herom, at de Indklagede forlangte, at Ordene »Sukkerroemarkens Tilberedning« og »Spredning af Gødning« skulde udgaa af Forbundets Forslag; en Konsekvens heraf maa imidlertid efter Klagernes Formening blive den, at Sukkerroemarken vedbliver at være Sukkerroemark, indtil den nye Afgrøde skal saaes, og som Følge heraf maa ogsaa alt efterfølgende Arbejde i denne Mark, saasom Bortkørsel af Roeblade og Efteraarspløjning, falde ind under Bestemmelsen i dens endelige Formulering.

De Indklagede benægter Rigtigheden heraf og hævder, at man fra deres Side under Overenskomstforhandlingerne alene bestræbte sig for at opnaa en bestemt Afgrænsning af det egentlige Sukkerroearbejde overfor almindeligt Landarbejde; derfor modsatte man sig, at Bestemmelsen — som af Klagerne foreslaaet — ogsaa skulde omfatte Arbejdet i Marken før Saaningen; man vil ikke have tænkt sig, at Følgen heraf kunde blive, at Bestemmelsen kom til at omfatte de heromhandlede Efteraarsarbejder i Marken, der ihvertfald for Efteraarspløjningens Vedkommende er almindeligt Landarbejde.

Ved Sagens Afgørelse maa der nu lægges afgørende Vægt paa, at den oprindelige Overenskomst i sin herhen hørende Bestemmelse alene omfattede Arbejdet med Lugning og Optagning af Roer, et Arbejde, der væsentligt adskilte sig fra det egentlige Landarbejde, og der maa — selvom Bestemmelsen nu har faaet en betydelig Udvidelse — gaaes ud fra, at den fremdeles kun skulde omfatte egentligt Roearbejde, jfr. ogsaa i denne Forbindelse, at Bestemmelsen efter sin Ordlyd ogsaa nu kun omfatter »andet Sukkerroearbejde«, ikke »andet Arbejde i Sukkerroemarker«. Herefter kan der imidlertid ikke gives Klagerne Medhold i, at et Arbejde som Efteraarspløjning, der formentlig ikke kan betegnes som »Sukkerroearbejde«, og som ihvertfald ikke adskiller sig fra andet almindeligt Landarbeide, skulde falde ind under den omstridte Overenskomstbestemmelse. Derimod maa der gives Klagerne Medhold i, at Hjemkørsel af Sukkerroeblade, selvom dette er til Fodring, falder ind under Bestemmelsens Ordlyd »Kørsel af Roeaffald«, og den af Klagerne nedlagte Paastand bør derfor paa dette Punkt tages til Følge.

Thi bestemmes:

De Indklagede, De samvirkende danske Sukkerroedvrkerforeninger, bør anerkende, at Hjemkørsel af Sukkerroeblade til Fodring aflønnes i Overensstemmelse med de i § 5 i den ovennævnte Overenskomst indeholdte Bestemmelser.

Iøvrigt bør de Indklagede for Tiltale af Klagerne, Dansk Arbejdsmands Forbund, i denne Sag fri at være.

Ordrup, den 7. November 1939.

H. Preisler Knudsen.

OPMANDSKENDELSE

i Voldgiftssag Nr. 193:
Dansk Arbejdsmands Forbund
mod
Entreprenørforeningen.

Under Udførelsen af nogle Jernbeton-Vejarbejder i Haderslev Amt, er der opstaaet Strid mellem Entreprenørfirmaet Wright, Thomsen & Kier, der har disse Arbejder i Entreprise, og de paagældende Arbejdere med Hensyn til Spørgsmaalet om Godtgørelse for Forskydning af Spisetiderne. Da det ikke er lykkedes at løse denne Strid i Mindelighed, er den indbragt til Afgørelse ved faglig Voldgift, og i Mangel af et Flertal indenfor de af Parterne valgte Voldgiftsmænd afgøres Sagen nu af undertegnede, der af Parterne er valgt til Opmand.

Det er oplyst, at de paagældende Arbejder udføres af 2 Arbejdshold à 35 Mand, at der efter Aftale mellem Firmaet og Arbejderne fra Arbejdets Paabegyndelse den 30. Marts 1939 til den 2. Maj 1939 holdtes ½ Times Frokost og ½ Times Middag, fra 2. til 10. Maj 1939 ½ Times Frokost og 1½ Times

Middag og fra den 10. Maj 1939 ½ Times Frokost og ½ Times Middag samt Weekend, og at nogle af Holdenes Arbejdere som Følge af Arbejdets Karakter har faaet deres Spisetider forskudt. Derimod har der ikke kunnet opnaas blot tilnærmelsesvis Enighed om, hvor mange af hvert Holds Arbejdere, der har faaet Spisetiderne forskudt, eller hvor store disse Forskydninger har været, og Voldgiftsretten er enig om, at disse Spørgsmaal ikke kan afgøres under nærværende Sag.

Forbundet hævder, at den mellem Parterne gældende Hovedoverenskomst i § 3, litra A (S. 22) udtrykkelig fastslaar, at Spisetiderne skal falde paa bestemte Tidspunkter, der ikke kan ændres ensidigt af en af Parterne, og at der derfor, hvor Arbejdsgiveren — som i nærværende Tilfælde — desuagtet ensidigt forskyder Spisetiderne, maa tilkomme Arbejderne en Godtgørelse for Ulemperne herved. Denne Godtgørelse paastaar Forbundet fastsat efter Analogien af Reglen i § 3, litra B, Nr. 2 (Side 23) om 1ste Times Overarbejde til 25 % af Timelønnen for det Tidsrum, som Forskydningen af Spisetiden udgør.

Foreningen paastaar Frifindelse, idet den gør gældende, at det ved langvarig Kotume er blevet almindeligt, at der ved Betonvejsarbejder finder en vis Forskydning af Spisetiderne Sted, uden at der ydes nogen Godtgørelse herfor. Til Støtte herfor har Foreningen fremlagt Erklæringer fra en Række Entreprenørfirmaer.

Det maa nu vel erkendes, at det gennem disse Erklæringer er godtgjort, at der i meget vidt Omfang har fundet Forskydning af Spisetiderne Sted ved Betonvejsarbejder uden Godtgørelse til Arbejderne. Men det maa antages — og er ogsaa erkendt af Entreprenørforeningen — at det kun er en Del af Arbejdsholdenes Arbejdere, der har faaet saadan Forskydning, uden at det lader sig afgøre hvor stor en Del, at det ikke er oplyst tilstrækkeligt, hvor lang en Forskydning det har drejet sig om, og at der i de paagældende Tilfælde er blevet ydet samtlige Arbejdere paa Holdet — ikke blot dem, der arbejdede ved Jernbeton — de i § 3, litra B Nr. 7 (Side 26) omhandlede Tillæg af 15 eller 20 %. Der hersker saaledes betydelig Uklarhed med Hensyn til, hvilket Omfang en Kotume som den af Foreningen paastaaede skulde have. Under Hensyn hertil og til, at Forbundet har hævdet ikke at være blevet gjort bekendt med de nævnte Forhold, lader det sig ikke gøre med tilstrækkelig Sikkerhed at fastslaa Eksistensen af en for Forbundet bindende Kotume af fornødent bestemt Indhold. Paa den anden Side findes der Anledning til at bemærke, at der ikke er skabt nogen for Foreningen bindende Kotume med Hensyn til at betale Procenttillæg efter § 3, litra B, Nr. 7 til de af Holdets Arbejdere, der ikke arbejder ved Jernbeton.

Idet der maa gives Forbundet Medhold i, at § 3, litra A, forhindrer Arbejdsgiveren i ensidig at forskyde de overenskomstmæssige Spisetider, og at der derfor i Tilfælde af saadan ensidig Forskydning tilkommer Arbejderne en passende Godtgørelse herfor, og at det i Mangel af en positiv Bestemmelse i Overenskomsten om denne Godtgørelses Størrelse er nærliggende at fastsætte den ved Analogi fra Reglen om 25 % Tillæg for 1ste Overarbejdstime, vil Forbundets Paastand være at tage til Følge.

Kendelse:

Naar Arbejdsgiveren ved Betonvejsarbejder ensidig forskyder Spisetiderne for en Arbejder, tilkommer der denne et Tillæg af 25 % til den normale Timeløn for den Tid, der ligger mellem den overenskomstmæssige og den forskudte Spisetids Begyndelse.

København, den 28. Oktober 1939.

sign. Victor Hansen.

Medlemsmeldt

28. Kreds Grinderslev Grønning — Cementstøber Mosegaard. Mesteren er indgaaet paa at overholde den til enhver Tid mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening gældende Overenskomst.

Brorup Valby Afd. — Gdr. Vilh. Petersen, Sørbymagle. Ovennævnte Sag, der drejede sig om, at vort Medlem uberettiget var nægtet Adgang til at fuldføre 2. og 3. Gangs Lugning af det ham 1. Gang lugede Areal, er bilagt med, at Gaardejeren til fuld Afgørelse har betalt 70 Kr.

Lindelse Afd. — Gdr. Ingvar Hansen, Lindelse. I ovennævnte Sag, der hovedsagelig drejede sig om et Lejeforhold, er der afsagt Dom, i hvilke Husejeren, der tillige er Arbejdsgiver, er frifundet for vort Medlems Krav om Erstatning, fordi han under Tryk af en iøvrigt ulovlig Opsigelse er fraflyttet Boligen den 1. Maj og faaet en dyrere Bolig. Dommen synes dog ikke at have nogen principiel Rækkevidde, da man bygger paa forskellige Vidneudsagn, der tilkendegiver, at vort Medlem skulde have givet et delvis Tilsagn om at fraflytte Boligen til nævnte Tidspunkt, i alt Fald overfor Trediemand, nemlig den nye Lejer af Huset.

Røde Kro — Statsbanernes 2. Distrikt. I Anledning af en Uoverensstemmelse mellem Afdelingen og den stedlige Baneledelse om, hvorvidt der skulde betales Overarbejdstillæg for den 8. Time i et Tilfælde, hvor Ekstraarbejderne den 29. Januar d. A. havde været beskæftiget udover 7 Timer, som er den normale Arbejdstid paa dette Tidspunkt, har der fundet en Undersøgelse Sted i Generaldirektoratet i Forbindelse med en Forhandling, og herefter har Generaldirektoratet meddelt os, at de i det foreliggende Tilfælde er indforstaaet med, at den normale Arbejdstid i Januar Maaned er 7 Timer, og at der maa betales Overarbejdstillæg, naar der arbejdes udover det nævnte Timetal.

Horsens A. — Murermestrene I. P. Hansen & H. Hansen & Søn. I Anledning af en Uoverensstemmelse om Betaling for Opbæring af Betonvinduesoverliggere ved Bygningen af Alderrenteboliger i Horsens, — et Arbejde for hvilket der ikke er fastsat Priser i Akkordprislisten — er der efter resultatløst afholdt Mæglingsmøde nedsat en faglig Voldgift med den Opgave at fastsætte Priserne for nævnte Arbejde. I Voldgiftsretten kunde der ikke opnaas Enighed, og Opmanden har derefter afsagt følgende Kendelse: »For det i Sagen omtalte Arbejde ved Opbæring af Beton-Overliggere til Vinduer betales pr. Stk.: naar Vægten er til og med 60 kg 36 Øre, naar Vægten er til og med 75 kg 45 Øre, naar Vægten er til og med 100 kg 60 Øre, naar Vægten er til og med 120 kg 72 Øre.«

Aalborg C. — Cementfabriken »Danmark«. Afdelingen har indberettet, at der er opstaaet følgende Uoverensstemmelser paa Cementfabriken: 1) Strid om Betaling for Arbejdet ved den nye Gravemaskine. 2) Strid om Betaling for Transport og Afrømning. 3) Strid om Betaling for Rensning af Slemmen i Kridtbrudet. Spørgsmaalene har været behandlet efter Reglerne for faglig Strid, hvor man enedes om: ad 1) Grundet paa den lange Forsøgstid afregnes Arbejdet til og med 18. Oktober d. A. med 16 Øre pr. Time som Tillæg til alle de Folk, der har været beskæftiget ved det omhandlede Kridtgravsarbejde. Senest den 5. December optages Forhandling om Indførelse af Akkord, idet denne Akkord da skal have tilbagevirkende Kraft fra 18. Oktober d. A. ad 2) Naar der anvendes Lokomotiver til Transporten, betales 15,6 Øre pr. Tipvogn til Deling; for Afstanden indtil og incl. 300 m af Tippesporet betales for hver paabegyndt 75 m et Tillæg af 2,14 Øre pr. Tipvogn til Deling mellem de derved beskæftigede Arbejdere. Bestaar Afrømningen af Ler, sættes en Mand til at lempe Sand til Maskinen til samme Betaling, som de i Akkorden, beskæftigede Folk opnaar. ad 3) Slemmerensningsakkorden fastsættes under de nye Forhold til 258 Kr.

Kalundborg — Svovlsyrefabriken. Afdelingen har indberettet, at de af vore Medlemmer, der er beskæftiget som Hjælpearbejdere for Tømrere ved Reparation af Beskowvogne, har rejst Krav om samme Tillægsbetaling, som Tømrerne oppebærer, i Henhold til § 7 i Fælles-Overenskomsten. Sagen har været behandlet efter Reglerne, uden at Enighed er opnaaet, og den er derefter forelagt en faglig Voldgift. Opmandens Kendelse giver Firmaet Medhold, idet den fastslaar, at da Arbejdet ikke har været Akkordarbejde, men det Tillæg, som Tømrerne oppebærer, er Smudstillæg, har Hjælpearbejderne ikke Krav paa samme Tillæg.